MS
566

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 1 Caj. 1 Núm. 10.

alias actor illuminatus

M. Marroz

Dr. Forcada

Juan Filopono.

Liber de anima.

M
566

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SALAMANCA

Ἰωάννου τοῦ γραμματικοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ τύχης.

Μέλλοντας ἡμᾶς τῶν περὶ τύχης ἀκροᾶσθαι λόγων, ἀναγκαῖον ἐπάνω πρό-
τερον περὶ τῶν σημαινομένων τῆς τύχης· ποσαχῶς λέγεται διαιροῦνται· καὶ ποίας
ἢ κατὰ τί τῆς ὀνομασίας τετύχηκεν· εἶτα πόθεν τῶν ἀρχαιοτέρων περὶ αὐτῆς
δόξας λέγουσι· καὶ ἐπὶ τούτοις τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν ἢ καὶ διαφέρουσαν ἀφορί-
σασθαι· πρῶτον μὲν αὐτῆς τῆς τύχης σημαινόμενα, αἱ μὲν εἰσὶ λογικαί· αἱ δὲ
ἄλογοι· τῶν δὲ λογικῶν· αἱ μὲν ζωτικαί· καὶ ὀρεκτικαί· αἱ δέ, γνωστι-
καί· ὁμοίως δὲ διαιροῦνται καὶ αἱ ἄλογοι· πάλιν δὲ αἱ λογικαὶ καὶ γνωστικαί,
διαιροῦνται τριχῆ· εἰς δόξαν· καὶ διάνοιαν· καὶ νοῦν· ἡ μὲν οὖν δόξα
καταγίνεται περὶ τὸ καθόλου τὸ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· οἷον γὰρ ὅτι πᾶν λευκὸν
διακριτικὸν ὄψεως· καὶ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, δίπους· ἔτι γε μὴν καὶ τῶν διανοη(τῶν)
οἶδεν ἄνευ λόγου τὰ συμπεράσματα· διότι δὲ ἀναγκαίως ἡ ψυχή,
οὐκ οἶδεν ἡ δόξα· ὅτι διανοίας ἔργον ἐστὶ τοῦτο· ὅθεν καὶ καλῶς ὁρίζεται
τὴν δόξαν ὁ Πλάτων ἐν τῷ Σοφιστῇ· διανοίας τελευταίαν ἀποτελεύτησιν·
τῆς γὰρ διανοίας συλλογισαμένης ὅτι ἀθάνατος ἡ ψυχή, τὸ συμπέρασμα
μόνον οἶδεν ἡ δόξα· διάνοια δέ ἐστι, τὸ διόν ὁδόν τινα διανοεῖν μετα-
βαίνουσαν ἀπὸ προτάσεων, ἐπὶ συμπεράσματα· ἐξ οὗ καὶ τὴν κλῆσιν
εἴληχεν· καὶ τῆς μὲν διανοίας ἔργον τοῦτο· τοῦ δὲ νοῦ ἔργον ἁπλαῖς
προσβολαῖς καὶ κρεῖττον· ἢ κατὰ ἀπόδειξιν ἐπιβάλλειν τοῖς πράγμασιν.
ὥσπερ καὶ αἰσθήσεις προσβαλοῦσα τυχὸν τὸ λευκόν, ἢ τὸ δε τὸ σχῆμα,
κρεῖττον ἢ κατὰ ἀπόδειξιν αὐτοῦ τὴν γνῶσιν ἔσχεν· οὐ γὰρ δεῖται πρὸς
ταῦτα συλλογισμοῦ· ἡ δὲ κατὰ τὸν νοῦν ἐνέργεια ἐκείνοις παραγίνεται,
οἷς ἄκρον καθαρῶς καὶ ἐπὶ πάσης τελειότητα ἀφικέσθαι· καὶ διὰ
τῶν καθαρτικῶν ἀρετῶν ἀφαντάστως καὶ δίχα αἰσθήσεως ἐνεργεῖν
συνεθισμένοις· ἐπεὶ γὰρ ὁ νοῦς οἷον ἕξις τῆς ψυχῆς τελειοτάτη·

[illegible signature]

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
DE
SALAMANCA

ἰωάννου τοῦ γραμματικοῦ ὑπόμνημα εἰς τὸ περὶ τέχνης.

Μάλιστα τὰς ἡμᾶς τῶν περὶ τέχνης ἀκροασομένους, ἀναγκαῖον ἐστὶν πρόλεγειν περὶ τῶν οὐσῶν αὐτῆς τέχνης· ποσαχῶς τε οἱ ἄνθρωποι λέγουσι· καὶ ποίας καὶ πόσης ὀνομάζουσι τὴν τέχνην· εἶτα πόθεν τῶν ἀρχαίων πέφανται περὶ αὐτῆς δόξας ἐκείνοις· καὶ ἐπὶ τούτοις τί καὶ περὶ αὐτῶν δόξαν ἕκαστος ἀφορίσασθαι· πρῶτον μὲν οὖν τῆς τέχνης δύο αὐτὰς φασὶ τοὺς πολλοί· καὶ ὁ μὲν ἄλογος· τῶν δὲ λογικῶν· ὁ μὲν· ζωγικὴ· καὶ ὀργανική· ὁ δὲ, γνωστικὴ· καὶ· ὁμοίως δὲ διαφορᾶς καὶ οὗτοι παρεῖναι δύο τὰς λογικὰς καὶ γνωστικάς, διαφορᾶς τῆς τέχνης· τὴν δόξαν· καὶ διάνοιαν· καὶ νοῦν· ἡ μὲν οὖν δόξα καταγίνεται περὶ τὸ καθόλου τὸ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· οἷον ὅτι πᾶν ἄνθρωπος διανοητικὸν ὄντως· καὶ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ὄντως· ἔστιν μὲν καὶ τῶν διανοητῶν οἷον ἀγγέλου τὰ σύμπτωματα· ὅσα δὲ αἰσθάνεται ἡ τέχνη, οὐ περὶ ταῦτα ἡ δόξα· ὅλη δὲ διανοίας μέζον ἐστὶ τοῦτο· ὅταν μὲν καθόλου ὁρίζηται τῶν δόξαν ὁ πλάτων μὴ ὅλως ὁρίζεσθαι· διανοίας μέζον ἀποφαίνεται· τῆς γὰρ διανοίας οὐ λογισμικῆς ὄντος αἰσθάνεσθαι ἡ τέχνη, τὰ συμπτώματα μόνον οἶδεν ἡ δόξα· διάνοια δέ ἐστι, τὸ οἷον ὁδοῦντινα διανύσαν μεταβαῖνουσαν ἀπὸ προτάσεως, ἐπὶ συμπτώματα· ἐξοῦ μὴ ὡς πρίν ἄλλως· καὶ τῆς μὲν διανοίας μέζον τοῦτο· τοῦ δὲ νοῦ μέζον ἁπλοῦς προσφορᾶς καὶ ἀμέσου· ἢ καὶ ἀπόδειξιν ἐπιβάλλειν τοῖς πρώτοις. ὡς περὶ αἰσθήσεως προσλαβοῦσα τὸ χρόνου· ἢ τὸ δοκιμαστικόν, ἀμέσου ἢ καὶ τὰ ἀπόδειξιν αὐτοῦ τῶν γνῶσιν ἔχειν· οὐ γὰρ σθένει πρὸς τοῦτα συλλογισμοῦ· ἡ δὲ μέντοι νοῦ ἀνάγεται ἐπὶ νόησις παραγίνεται, οἷς αὐτοῦ καὶ παρόντως ἐπιστήμης μέζον ἐνεργεῖσθαι· καὶ οἷα τῶν καθαρῶν ἀρχῶν ἀφαιρέσεως καὶ δίχα αἰσθήσεως ἐνεργοῦσα θεωρουμένοις· ἐστὶ γὰρ ὁ νοῦς οἷον ἕξις τῆς τέχνης τελουμένη.

ἐρρῶσθαι εὐχόμενος

καὶ ἀγνοεῖν τοίνυν ὁ μὲν νοῦς περὶ ταὐτὸ ἐστὶ· ἡ δὲ διάνοια περὶ τὰ δι-
ανοητά· ἡ δὲ δόξα περὶ τὰ δοξαστά· ἅπερ καὶ αὐτὰ τὰ δοξαστὰ ἄλλον
ὁπλίτου φησὶν εἶναι δόξαι μεταξὺ αἰσθήσεως δοξαστά· τούτων δὲ τῶν δύο ἀ-
μείνων πρώτην μὲν ἐπέχει τάξιν ὁ νοῦς· δευτέραν δὲ ἡ δόξα· μέσην δὲ ἡ
διάνοια· ἕνεκα τοῦ προσωμοιῶσθαι τὴν μὲν ὄψιν τῷ νῷ· τὴν δὲ ἀκοὴν
τῷ μέσῳ τῶν δύο πάντα τάξιν ἔχειν· τὴν δὲ διὰ ταύτης ἄλογον τὴν δι᾽ αἰσθή-
σεως διάνοιαν ἀναλογεῖν ἡ μὲν ἐπὶ τῷ τῶν νοητῶν θεωρίαν· ἥτις ἐστὶ τε-
λεότης τῆς ψυχῆς· ἐπεὶ καὶ παρ᾽ ἑαυτῷ φησὶ καὶ συμφέρεσθαι τοῖς αἰσθητοῖς
ἡ ψυχὴ ἡ μὲν, ἀδιαλείπτως τὸν σύμπαντα κόσμον τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ
τῷ θεωρίαν τῶν νοητῶν καὶ αὖ λόγον ἀναλύειν αὐτῷ· ἀλλὰ νομίζειν καὶ-
πάντα σώματα καὶ μεμερίσθαι ἔχειν· τὸ ὅλον τῶν αἰσθητῶν καὶ πᾶσαν ἁπλῶς
" ὡς τὸ πλάτος αὐτῷ φησὶ σώματι εἶναι· οὗ τοῦτό ἐστι τὸ λεπτομερὲς
" τῶν ὑγρῶν· ὃ μὴ ὅταν σχολῇ περὶ τῶν περὶ ὁλκὸν τοῦ σώματος μικρὸν
" ἀλλάττωμεν, καὶ θεωρῶμεν τὴν θεωρίαν τῶν θείων σχολάσαν, παρεμπί-
" πτουσα ἡ φαντασία, θορύβου ἡμῖν αἴτιον· ὑπονοῦν δι᾽ ὅλου σῶμα
" ἐπὶ τὸ θεῖον· καὶ μέγεθος ἔχειν καὶ σχῆμα· καὶ οὐκ ἄν ἡμᾶς ἀσωμάτως καὶ
ἀσχηματίστως περὶ τοῦ θεοῦ ἐννοεῖν· διὰ τοῦτο δεῖ τῷ λόγῳ ὀρθοῦσθαι
ἐπὶ τῷ αὐτῆς τελειότητα, πρῶτον ἐνεργεῖν διάνοιαν· ἥτις ἔχει πως τὰ μέσα
τῶν περαιμάτων· τοιαῦτα δέ ἐστι τὰ διανοητά· οἷα εἶναί ἦ, τὴν ψυχὴν ἢ
ἡμερήσιον· καὶ ἡ περὶ αὐτῆς θεωρία· ἔτι δὲ καὶ τὰ μαθηματικά· ἄλογα
τῷ οὐσίαν αὐτῶν ἔχειν ἔχειν, ἢ καὶ μὴ τῷ ὑπάρξειν· ἵνα σὺν τῷ νοητὰ ἐνεργεῖν
αὐτῷ ὁ θεὸς προσλαμβάνῃ· καὶ ἐπὶ τὰ πάντα τελειοῦσθαι τῆς ὕλης· λέγω
δὲ τὰ εἴδη, χωρίσαι· ὅθεν καὶ ὁ Πλωτῖνος ἀλλάττουσαν εἶναι φησὶ διάνοιαν
μαθηματικῶν τῶν πρὸς σῶμα εἰδικὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως· δόξαι-
πολλὴ δὲ διάνοια συλλήβδην καὶ περὶ τῶν νοητῶν, ἀλλοῦ καθ᾽ αὑτῶ.
ἀλλὰ τῶν συμπλεκόντα, ὡσπερ καὶ περὶ τῶν αἰσθητῶν συλλήβδην.
συμπλακόντα τῇ φαντασίᾳ· τούτου τοίνυν τοῦ νοῦ, ἢ μὴ μετέ-
χομεν οἱ πολλοὶ· ἀλλ᾽ ἴχνη τινὰ μὴν σαλπ σὶ ἀφ᾽ ἡμῶν ἐσήμ.
ταῦτα δὲ εἶναι τὰ κοινὰ ἔννοιαι· ἃς ἀναποσφίστως· μᾶλλον δὲ ἀφράστου
ἡμᾶς ἀποδέξειν πάντας γινώσκομεν· αὗται οὖν αἱ κοιναὶ ἔννοιαι,

διὰ παντὸς χωρεῖσθαι, ἵνα δι' ἀλλήλων ὁ νοῦς ἀεὶ ἐνεργῇ. διὸ καὶ ἀεὶ κινεῖται ὁ νοῦς καὶ ὁρᾷ, ὅτι νοεῖται καὶ γινώσκομεν. ἡ γὰρ ὄψις οὐ δύναται ἐπὶ πολλῶν μερῶν ἅμα ὁρᾶσθαι· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ πολλῶν ἐστὶν ἡ λευκότης ὁ ἵππος, διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ ἵπποι ἢ λευκοί. ἀλλ' οὐ μὴ ὁρᾶται, ὅτι λανθάνει οὐδὲ ἡ διάνοια τὸ αἰσθητὸν ἀπὸ διάνοιαν. ἀλλ' οὐδὲ φαντασία, οὐδὲ αἰσθησις τὸ τοιοῦτον. ἐκ ἀπὸ ταὐτομάτου, μεριεῖ γινώσκει· πόθεν οὖν ἡ δόξα τὸ καθόλου τῶν αἰσθητῶν ἐπιγινώσκει· ἢ λέγομεν ὅτι μᾶλλον μᾶν, ὁρᾶται τὸ διάνοιαν ἢ τὸ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καθόλου οὐ λογίζεσθαι· ὥσπερ ἐποίησεν ὁ ἀριστοτέλης ἐπὶ τῶν ἀέρων. βουλόμενος γὰρ ὅλως ὁρᾶσθαι καὶ δόξαν, πῖ σοῦ λογισμοῦ τοῦτο ὄντος τῆς σελήνης· φησὶ γὰρ ὅτι ἐπὶ πολὺ ὁμοιοῦσθαι, ὡς ἐ ξένος ἐχθρὸς οὕτω καὶ ἐπὶ παντὸς ἀναγκαῖον· ὁμοιοῦσθαι δὲ παντὰ τὰ ἀέρα· δυὸ δὲ λόγοι δεῖ ὅλη ἡ σελήνη σφαιρικὴ· δῆλον δὲ ὅτι μὴ τὰ ἄλλα σφαιρικὰ ἐστιν· καὶ πανταχοῦ ἐ ὡσαύτως, οὐ λογίζεται ὅτι μὴ πῦρ ὑπάρχει πολλαχοῦ· οὕτως· καὶ πολλαχοῦ τοῦτο πανταχοῦ· πᾶς πανταχοῦ ἐκπυρός ἐστι· καὶ πολλαχοῦ ἀέρα τοῦτο, πῦρ ἐστιν· ἵνα μὴ οὖν ὥσπερ τὸν διάνοιαν καὶ περὶ τῶν αἰσθητῶν οὐ λογίζεται τὸ καθόλου, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ παντῶν. πλὴν λέγω ὅτι ἔχει ἡ λογικὴ τιμὴ σῶσαι μένους τοὺς λόγους τῶν πραγμάτων ἐνέργειαν· διὰ δὲ τὸ καταδεδυκέναι ἐν ὕλῃ, οἷον δὲ καὶ ἔχω φησαν· ὡς ἐν ὕλῃ ἀέρα περιπόμενος τὴν ὕλην· ὥσπερ οὖν ὅταν τις μικρὸν πῶλον ἀέρα διορύξῃ, ὁ τὴν ὕλην εὐθὺς ἀναλάμπει καὶ οὐχὸ διορύξας τὸν τὴν ὕλην ἀέρα ἐποίησεν, ἀλλὰ μόνον τὰ ἐμποδίζοντα ἐποίησεν, τοῦτον τὸν τρόπον μὴ δόξα ἀφελομένη ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως· προβάλλουσι τοὺς λόγους τῶν ὄντων· οὕτω καὶ τοὺς διαφόρους λόγους φασὶ μὴ γινώσκειν ἡμῖν ἐν ὕλῃ ἐναι· ἀλλὰ πῶς δῶσαν ἐν ἡμῖν· μὴ οἷον περιπολομένω, ἐμφαίνειν· ἐ πάντα μὴ ἦσαν ἐν ἡμῖν οἱ πάντων λόγοι, διὰ τί οὖν αἰσθόμεθα ὅταν τις παρὰ πάντων πραγμάτων φύσιν διαλέγηται· οἷον δύο τινῶν περὶ τύχης διαλεγομένων· τοῦ μὲν, καταθήσομαι, μὴ λέγομεν ἀπὸν μηδενὸς πάντων πραγμάτων φύσιν διαλεγόμενον· πάντα, οὖν ὑπάρχει ἐν ἡμῖν μᾶλλον

ἀληθεύειν. τοῦτο δὲ, μὴ φαντασίαν ὧν πρὸς μάτων παρ' ἡμῶν λόγος. ἢ δηλονότι πρὸς τὰς παρ' ἡμῶν περὶ ἀψύχων ἐννοίας ὑπὸ τῶν πρὸς διαλεγομένων ἐξεταζομένας παραβάλλουσιν. ἢ ἀληθεύειν αὐτοὺς, ἢ ψεύδεσθαι λέγομεν. οὕτως οὐδὲ τὴν δόξαν λέγω τῆς αἰσθήσεως, ὡς μανθάνουσιν οὐκ ὄψιν ὄψεως ἢ ἀκοὴν ἀκοῆς, ἀλλὰ μνημονεύσαι οὐκ ἄνευ ὄψεως. μᾶλλον δὲ πρὸς φύσεως ἕπεται τὰ φαινόμενα κοιναῖς ἐννοίαις. τὰ τοίνυν οὐ παρίσταμεν. παῖς ἀφ' ὅτου ἴσμεν, περιπατούσης ἢ καταλαμβάνειν, ἀπόδειξιν, ταῦτα καὶ κατὰ κοινὰς ἐννοίας ἴσμεν. ἀλλὰ δείξεις ἀνάγκη ταῦτα ἀφ' ἡμῶν, τούτων τὰ οὐ μεμαθήκαμεν ἀπὸ δείξεως εἶναι τὴν δόξαν ἀφέναι. οἷον οἶνον ἄνευ λόγου, οὐκ ἂν τύχοι ἀφέναιος. διόπερ ἡ τούτων γνῶσις μετὰ ἀπόδειξεως ἐστί, τὰ οὐκ ἀπόδειξεως ἴσμεν. οὐκ πᾶς ἄνθρωπος γελαστικός. τῶν δὲ ἀπόντων τῆς ψυχῆς δυνάμεων, αἱ μὲν φυσικαὶ καὶ αἰσθητικαὶ. αἱ δὲ, ζωϊκαὶ καὶ ὀρεκτικαί. αἰσθητικαὶ μὲν, φαντασία καὶ αἴσθησις. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων αὗται. ὅτι ἡ μὲν αἴσθησις πρὸς τὸ ἐνεὸς ἀπολαύειν. ἡ δὲ φαντασία ἐνδον ἔχει γνῶσιν. ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις τὸ παρὸν μόνον. τὰ οὖν αὖθις λαμβάνειν ἔξω θεν τοῦτο οἶδεν. ἡ δὲ φαντασία παρὰ τῆς αἰσθήσεως λαβοῦσα τοὺς τύπους τῶν αἰσθητῶν, ἐν ἑαυτῇ τοὺς τύπους ἀναπλάττει. ὅθεν τὰ παρεληλυθότα οὕτω αὖθις καλοῦσι ποιήσεις. νοῦς μὲν, ὡς κύνας ἔχουσαν τὸ γνωστὸν. τὰ ἀπλῆ πρὸς ἀπλῆ. ὥσπερ κύων ἐπιβάλλουσαν τὰ ἴδια καταστατικῶς. παρεληλυθότα, διότι μετὰ τύπων τὰ οὐκ αἰσθητῶς γίνωσιν. ἐν παρούσῃ δὲ φαντασία, οἷον φερόμενα ἰσία οὖσα. φαντασία γάρ ἐστιν ἡ τῶν φαινομένων στάσις. ἵστησι γὰρ ἐν ἑαυτῇ τὰ ἔξω φαινόμενα, ἐπὶ καθ' ἕκαστα τῶν περὶ μερικὸν ἀπολαύειν. τὸ δὲ γὰρ τὸ καθόλου οἶδεν. οὐ μὴν πᾶν καθόλου. διαφέρουσι δὲ τὸ τῷ μὲν, τὸ ἔξω. τῷ δὲ, τὸ ἐνδον ἔχειν. τὰ μὲν φαντασία τῶν ἐξ αἰσθήσεως δέχεται τοὺς τύπους. ἐπὶ καθ' ἕκαστα τῶν αἰσθήσεων μόνον γίνωσιν τὸ ἴδιον αἰσθητόν. τῶν δὲ ὀρεκτικῶν καὶ ζωϊκῶν, ἡ μὲν ἐπιθυμία. ἡ δὲ, ἐπιθυμία ζητητικὴ σωζήσεως πως λέγομεν αὐτὴν ὀρεκτικὴν ἐπιθυμίαν πρὸς τὸ ἡδύ. τὰ γὰρ οὐχὶ τὸ ἡδὺ ἐπιθυμητῶν μαθημάτων, τὰ τῶν θεωρημάτων,

λέγω οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι ἔστιν ἡ ἐπιθυμία καὶ κοινότερον λεγομένη καὶ ἰδικώτερον. ὡς περ γὰρ ἡ διάνοια λέγεται καὶ κοινῶς καὶ ἐπὶ τῆς ἕξεως· λέγεται δὲ καὶ ἰδικῶς ἡ λογιστικὴ διάνοια ἀπὸ τοῦ μέρους λεγομένη πρὸς τὸ ὅλον, οὕτω καὶ ἡ ἐπιθυμία λέγεται καὶ κοινῶς ἐπὶ πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς· λέγεται δὲ καὶ ἰδικώτερον, ἀπὸ τοῦ μέρους λεγομένη πρὸς τὸν θυμόν· ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς ἡ πεῖρα καὶ ἡ περίνοια αὐτῶν ἔδειξαν παλαιοσοφιστὰς ταῦτας, ἐπίστασιν ἡμῖν τὸν πλῆρον τοῦτον οὐ βούλεσθαι ἡμᾶς σωθῆναι· ἵνα τοῦτο ποιῶμεν, ἐπεὶ δὴ πολλὰ τὰ λυμαινόμενα τὸν πλῆρον τοῦτον· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ ἐρῶσα τῶν ψυχῶν καθαρὸς ὁ δεσπότης, δέδωκεν ἡμῖν θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν, ἵνα τῶμεν, τὰ λυμαινόμενα ἀποσοβῶμεν· ἡδονὴ, τὸ ἀπορρέον αὐτῶν φαίνωμεν. ὧν μὲν οὖν αἱ ἡδοναὶ λοιπαί εἰσι καὶ ἄλογοι δῶν ἁμαρτίας· αἱ μὲν οὖν τῶν λογικῶν γνῶσιν καὶ δῶν ἁμαρτίας, δι' ἣν ἡμεῖς ἁπανταχοῦ πάντες βουλήσεις καὶ προαιρέσεις· καὶ ἡ μὲν βούλησις μόνου ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ. ἡ δὲ προαίρεσις, ἐπαμφοτερίζει· καὶ γὰρ μὲν βούλησις αὐτῆ καθ' αὐτὴν ἐστὶ τῆ λογικῆ ἀρετῆ· ἡ δὲ προαίρεσις, ἐν τῆ συμπεπλεγμένῃ τῆ ἀλογίᾳ. οὔτε γάρ ἐστιν ἔξω τῆς ἐνεργείας ἀρετὴ, καὶ ἀγαθοῦ μόνου ἐνεργεῖ· ἐν μόνῳ γὰρ ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ. ὅταν δὲ γένηται ἐν τῆ γενέσει, ἐπάδηι συμπλέκουσα αὐτῆ αἱ ἄλογοι δῶν αἱμαρτίαι, τόδε τι ἐπὶ πλοκῆς τῆς ἀλόγου ἴσχει τὸ προαίρεσιν· διόπερ ποτὲ μὲν πρὸς τῆς ἀλογίας· ποτὲ δὲ πρὸς τοῦ λόγου γίνεται· καὶ αἱρεῖται τόδε πρὸ τοῦδε· αὐτῶν μὲν οὖν αἱ λογικαὶ τῆς ψυχῆς δῶν αἱμαρτίαι· παρὰ δὲ ταύτας εἰσὶν αἱ ἀφυλάκτως καὶ λοιμώδεις· αὐτῶν δὲ αἱ ἀθεότητες· ἀσεβεῖαι· ἀξηλίαι· γεννηλίαι· φθοραὶ καὶ δὲ καὶ λοιμῶναι· διόπερ αὐτῶν μόναι αἱ νόησις φύλοις ὁρῶνται· καὶ ἀφθόρους καὶ ἀγεώμετρα· καὶ ἀπερίληπτα· καὶ ἀξίας· καὶ γενναῖα ὅμοιον ἐν αὐτοῖς· ἀμπαλος γὰρ ἐξαμπέλου· καὶ λαὸς ἐξ Ἀδάμ· ὡς οὖν αἱ νεφελαὶ καὶ ὡσαύτως ὁρᾶται ἀπ' ἀλλήλων· ἐσμὲν καὶ ἡμεῖς ἀνθρωποι· καὶ ἄνθρωπος· καὶ ὡς μὲν ἀνθρωποι, πᾶς λογικὰς δῶν ἁμαρτίας ἐχόμεν· ὡς δὲ ζῶα πάντας ἀλόγους· ὡς δὲ ἔμπυρα πάντας φύλους· ἔμπυρα γὰρ λέγομεν καὶ φυτὰ ἔμπυρον γὰρ τὸ αὔξεσθαι καὶ προέρχεσθαι καὶ γεννᾶν ὅμοια ἑαυτοῖς· λέγονται γοῦν καὶ αὐτὰ, ζῶντα καὶ τεθνάναι· ἡ δὲ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, παρουσίαι καὶ ἀπουσίαι τῆς ψυχῆς γίνεται·

ὅσα μὲν οὖν ἔχουσι τὰ ὑφάπλους ζῷα, ἐξαναίτιος ἡ τρὶς καταδυτέρας. ἡ μέν οὖν ἔμπαλιν· οὐ γὰρ δῶ ἀπὸ τὰς λοιπὰς δῶ ἀμφὶς· μὴ πρόηρον ἐκθηκοῦσα τὰ καταδυτέρας· ἀ μὲν γὰρ ἡ τῶν ἀνθρώπων, οὐκέτι μεταστὴν τῆς ὑφάπλους τὸν μὴ μεταστὴν τῆς χθόνος· ὅσα δὲ ὧν μεταξὺ ὅτως· τῶν ἀ ἡ ἀνθρώπης ἡ τῶν λοιπῶν· ἡ δὲ ἀνθρώπης, τῶν ἀ ἡ ὀσφρήσεως· ἡ πάντως δὲ ἡ ὅτως ὡς ἡ ἀπαλλαξ· ἀ μὲν γὰρ σὶ τινα μόνης ἀ σφης μεταίχοντα· οἷον οἱ κοπρίοι· ὥστε οὐ ἡ μεταστὴν τῆς ὑφάπλους, τὸν μὴ τῆς ἐλαττόνος μεταστήν· τοῦτο δὲ, οὐ χὴ δύνασθαι τῶν ὀχθρούντων ἀ ἁφάτους, ἵνα ἐποφθοῖν, ἀ ἀλλὰ τῶν ἀ ἡ ὀντὸ σῶμα οὐ δύναται μεταστὴν τῶν ὑφάπλων· μὴ πρόηρον μεταλαβὸν τῶν καταδυτέρων· οὐ δύναται γὰρ τὸ σῶμα μεταλαβὲν τῆς ἀλόης, μὴ πρόηρον μεταλαβὸν τῆς φολίδος, οὐδὲ τῆς λοιπῆς, μὴ τούτων ἀμφοτέρων μεταλαβόν· ἐπὶ δὴ γὰρ ἐδὲ μὴ δῶ τῶν ὁδῶν φθείρεσθαι, ἵνα μὴ ἀπὸ λεῖ ἡ τὸ παῦ, πλήρωμα γὰρ ἔσται τῶν ὁδῶν ὁ πόρος· ἀ δύναται οὖν δὲ ἡ ὧν ἀ ἡ ναῦσθαι· καὶ αὖ γὰρ ἡ μὲν ὑνῶν τῶν ἀξιλεμβλεννηταίων οὖσα καὶ φθαρτά· μεταίχει ἡ αὖ γὰρ ἡ τῆς ἀϊδιότητος, ὡς ἡ δύναται· ἐπὶ δὴ ἡ παῦσαι ἐ σίας τῆς πρώτης ἀϊδιότητος ὡς οἰκείας ἀρχῆς· ἡ μεταίχει τοῦτο ἕκαστον καὶ τὰ ἐαυτοῦ μέρα· διὰ τοῦτο οὖν ἡ τὰ ὑνῶν ἀ ἡ οὖσα καὶ ἀξιλεμβλεννητά, ἀϊδιότητα μὲν οὐ δύναται ἀ ἡ ναι, τοῦτο δὲ ἕκαστον οἷον αὐτῶ, μεταίχει τῆς ἀϊδιότητος· ἡ τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὁμοπαθῶς ἔχον τῆς φύσεως, τὸ, τῶν φύσεων ἕκαστον γεννᾶσθαι ἄλλο οἷον αὐτῶ. ἐπὶ δὴ τοίνυν δύο μέρη γεννήσεως· ἡ δὲ γέννησις ἡ μὲν δῶ ἁπλῆς ἐνυφεστώσης γίνεσθαι μεταβολῆς, διὰ τοῦτο δύο μέρη τῆς αὐξήσεως· ἐπὶ δὴ δὲ ἡ αὔξησις γίνεσθαι διὰ τροφῆς, δύο μέρη τῆς προσπλήσεως δῶ ἁμοῖν· διὰ τοῦτα μὲν ἔχομεν τῶν φύσεων δῶ ἁμοῖν ἡ μᾶς ἡ τὰ ἄλογα· ὥστε ὅταν μὲν ἐνεργῶμεν καὶ τοῦτας τὰς δῶ ἁμὰς ὡς φύσει τὰ ἐνεργοῦμεν· ὅταν δὲ καὶ θυμὸν ἡ ἐπιθυμίαν, ὡς ἄλογα ζῶα· μόνον δὲ ὡς ἄνοι ἐνεργοῦμεν, ὅταν τῶ λόγω κεχρήμεθα· διὸ καὶ ὁ πλωτῖνος παύσασθαί φησιν· ὡς ὅσοι ἐμμανῶς καὶ ἀλόγως προσπλήσεις δῶ ἁμὰς ἐνεργοῦσιν, οὗτοι μὴν δῶ εὔουσιν ἀποστενδεῖν τῶν· ἄξιον δὲ ἐπισκέψασθαι τὴν ἡδίαν σοφὰ τῆς ἐπιθυμίας πρὸς τὰς φυσικὰς δῶ ἁμὰς γεννητικὴν τε καὶ προσπλητικήν.

πλωτῖνος

οὐδὲ λαγὸς ὃς ὠμεν τὼ ἐπιθυμίαν περὶ ἄλλου ἐνεργοῦσαν, ἢ περὶ τροφὰς καὶ
γεννήσεως σώματος· ὥστε μὴ δυνατὸν ἡ ἐπιθυμία, τοῦτον ἀναίσθητος
φυσικὰς σώματος εἶναι· τὸ οὖν φαμεν· οὐ κατὰ τοῦτο· ἡμεῖς λαγὸς ἐπιθυμεῖ
μεταλαμβάνεως ἐνεργεῖ· αἰσθήσεως σώματος, ἄνευ αἰσθήσεως· διὸ
τὰ ἄλογα ταῦτα ἐπιθυμητικὰ ἐστι μόνα· μὴν φαντασίαν ὄρεξιν· ὥστε μεταλαμ-
βανόμενος ἐπιθυμεῖ· ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐνεργεῖ οὕτως· ἀμεταλαμβάνεως
καθεύδοντες πολλάκις ἐκμιμνόμενοι τὸ σπέρμα· μηδὲ μιᾶς αἰσθήσεως
μηδὲ φαντασίας προηγουμένης· δῆλον ὅτι καὶ ταῖς φυσικαῖς σώμασι
ἐνεργήσουσιν· ὥσπερ λαγὸς ὅλον ὁ λόγος ἀνθρώπου ἐστὶ ὑπὸ τῆς ἀλογίας,
τὰ αὐτὸς παθεῖν μὴ δύναται μηχανικὰς ἐκπληρῶσιν τροφῆς τὰ σφοδρὸς σίτων·
τὰ οὐ παρὰ τοῦτο φαμεν τοῦτον ἄνθρωπον λόγον ταῖς φυσικοῖς σώμασιν,
ὅλως φαμεν τὰ ἐπιθυμίας· ἀλλὰ τῶν μὲν φυσικῶν σώματον
ἴδιον, τὸ ἁπλῶς τροφῆς ἐσθίειν τὰ γονῆς ἀνεπαισθήτως· τῆς δὲ ἐπι
θυμίας τὸ ποιᾶς συντροφῆς τὰ ποιᾶς συνουσίας· τὰ ἁπλῶς τοῦτ' ἐστὶ συν-
τὸ οὖν ἐν τὰ αὐτὸ τῶν δυο σώματον ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιθυμίας
καὶ τῆς φυσικῆς σώματος, ἀλλ' οὐκ ἐν· ἀλλὰ τῆς μὲν ἁπλῶς ἡ τρο-
φὴ ἡ γονή· τῆς ἐπιθυμίας δὲ τέλος ἡ ἡδονή· ἐστὶ δὲ τοῦτο τὸ τέλος τῆς
ἐπιθυμίας, ἵνα ὃς ἁπλῶς τῆς ἐσθίειν τοῦτο, τοῦτο πληροῦμεν φυλάττω-
μεν, τὰ τοῦ ἑνὸς διαδοχῶ· τοῦτο δὲ λόγου ὅταν ἐξυπηρετῇ τῇ
ἐπιθυμίᾳ, οὐ μόνον ἴδιόν οὐ τοῦτο τῆς ἐνεργείας τέλος ἔναι· ὅτι παρὰ
φύσιν ἀλλὰ ἡ τοιαύτη ἐνεργεῖα· τὰ δὲ παρὰ φύσιν, οὐ πάσχοντα πρὸς τὸ
τέλος· ὥσπερ λαγὸς ὑπηρέτης οὐ τοῦ ἑνὸς, ἀλλὰ τῆς ἐπιθυμίας
τὸ τέλος παρασκευάζει τὰ ἀνῶ· μὴ ἀπορήσῃ σύτις τὰ ἴδιον τὰ
ἀποχίαν ἐκφύγω· τὸ οὖν τρέφεσθαι ἔχομεν, τὰ ὑπὸ τροφῶν τυχόντων δι-
οικούμεθα· μόνον ὅτι ὡς περὶ ἕνωσθαι ἡ τυχὴ τῶν σωμάτων τοῦτο,
δοκεῖ μὲν εἶναι πρᾶγμα ποῖ· καὶ τὰ ἀληθὲς ἐστὶν οὐκ οὐ χεῖρον ἐστὶν, οὕτω
τὰ τῆς τὰ ἀλόγου τὰ τῆς φύσεως ἡμῶν ἐνεργείας μὲν εἶναι σωμάτων
ποιεῖ δι' ἀλλὰ σώματος· ἐξῆς παντὸς προσέχως, τῆς μὲν λογικῆς
ἡ ἄλογος· τῆς δὲ ἀλόγου ἡ φύσις· διὰ συνεχῶς γινομένων ἐκτῆς
σώματος φάσεως τῶν οὐ μπαίνειν· μὲν φαμεν τὰ ὅτι ὡς ὀργάνοις

μεχθῆναι ταῖς ἄλλαις δώδεκα μησίν, ἢ καὶ ἄλογος· τούτων οὖν δώδεκα μηνῶν λέγω
δὴ τῶν μὲν ἀλόγων μὴ τῶν φρονίμων· οἱ μὲν μὰ λόγον ἐγγίζουσι τὴν λογικὴν ψυχήν·
οὐ δεῖπνον· οἱ μὲν ἄλογοι μᾶλλον ἐγγίζουσι, διὸ καὶ φύσαι σι καλοῦσιν
λόγον· διὸ καὶ ἐπὶ πλέον τῆς ταύτης ἐπιθυμίας, πεφυκέναι αὐτὰς
" ποιοῦμεν· σῆψος δ' ἐμπλήξας περὶ σῶμα ὑπὸ πάσης μύθῳ· μὴ παλίνῃ,
" τέλλα σῆμα δύνῃ· μὴ κώμῃ ἕρον ἄλοπος τέλλης.
ἐξενίζει σωλὸν περὶ δύο ὀρχῆς· ἡ σονῆς· λύπης· καὶ ὅσα τοιαῦτα· μὴ λέ-
γω ἐννοῶν· καὶ τῶν θηρίων πολλὰ μισῶ περὶ τῶν λόγῳ χίνεσθαι· αἷς δὲ
φρονίμοις αἷς μὴ περὶ μόνου ἐστὶ λόγου, ποδρωτέρω δ' ἐστὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς.
οὐ γὰρ ἔστιν ἐπὶ πλέον τῆς ψυχῆς πλὴν τῶν σωμάτων μέχρι πόσου θρέπτον· ἢ τὴν
αὔξησιν καὶ αὔξεσθαι· ἄλλου δὲ τὴν γεννητικήν· διὸ καὶ ἄρουλήπως πολλάκις
ὀνθρωπόμεν· φθείρεσθαι μέχρι ωτέραν ποιοῦμεν γὰρ γεννητικὸν ὅλον τοῦ
οὐχ ἁπλῶς αὐτὸ τῶν δώδεκα μὴν· ἀλλὰ τῶν ἐπιθυμίαν καὶ πάσχομεν·
ἡ γὰρ δώδεκα μὴς οὐδὲν ἦττον μένδην μὴ ὑγιαίνουσα· αὐτὴν μὲν αἱ δώδεκα μὴς
τῆς ψυχῆς· αὖ, γελοῖοι καὶ· μὴ αἱ ἄλογοι· μὴ αἱ φρόνησιν· καὶ τοῦ λου
δὲ τῶν ψυχῶν, οἱ μὲν φασὶν ἀσώματον ἅπαν· οἱ δὲ σῶμα· μὴ τῶν σῶμα
οἱ μὲν ἁπλοῦν· οἱ δὲ, σύνθετον· καὶ τῶν σύνθετον, οἱ μὲν ἐκ ποιῶν μι-
μένων σωμάτων, οἱ δὲ ἀσωμάτων· τῶν δὲ ἁπλοῦν σῶμα φθαρτόν
τῶν ψυχῶν ἅπαν, οἱ μὲν φθαρτὸν καὶ ἀθάνατον σῶμα· τὸ δὲ λογικὸν ἐστὶν
ἅπαν οὐσίαν· ὡς πάντες ἥλιος ὁ πυρίνιος· οἱ δὲ πῦρ· ὡς ἥλιος ἅπαξ θεός·
ἐπαθοκὴ πῦρ ἐλεῖν ἅπαν τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων· οὕτως οὖν καὶ τῶν ψυχῶν
πυρίαν ἅπαν οἱ ἀπὸ τοῦ πυρίνου· οἱ δὲ ἀέριαν ὡς ἀναξιμένης· καὶ ἵππους
τῶν σωμάτων· οἱ δὲ ἐξ ὕδατος ὡς θαλῆς ἢ ἵππ ὁ ἀπὸ πίνδου ἄθεος·
ἐπαθοκὴ τῶν τοῦτον ὡς ὡς ἐξ ὑγρᾶς οὖσαν οὐσίας, διὰ τοῦτο καὶ
ὕδωρ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων ἐνόμισαν· τῶν δὲ οὐδὲν ἐκ τούτων
ἅπαν, οἱ μὲν βαρὺ καὶ ἀίδιον καὶ ἄγνητον γῆς· οὗτοι μὲν οὖν οἱ ἁπλοῦν
σῶμα φθαρτόν, ἐπαθοκὴ καὶ ταῦτα μόνα τὰ πένητα εἶναι ἁπλᾶ σῶ-
ματα· οἵτινες καὶ μόνοι τῶν σῶμα χθονίων, ἀθάνατον σῶμα-
τον λέγειν· τῶν δὲ σύνθετον τὸ σῶμα ὑπὸ λοφόρων· οἱ μὲν
ἐξ ἀσωμάτων στοιχείων ὡς δημόκριτος καὶ λεύκιππος· καὶ ἁπλῶς

οἱ τὰ ἀόριστα ἀσαίνοντες ἐλλείπουσι μὲν τοῖς ὀρθοῖς λόγοις· τοῦ δὲ ὁρισμοῦ τὸ κενόν· ἕνεκα οὖν τοῦ τυχόντος ἐκποδὼν ποιοῦσι τὸν ὁρισμόν· οἱ δὲ ἐκ σοφιστικῶν, ὡς περὶ τοῦδέ τινος ἀποροῦντα, οὐ μᾶλλον ἐλλείπουσιν ἕνεκα τοῦ τυχόντος· οὐ μᾶλλον φησὶν ἀνθρώπου περίοδον εἶναι τὸν ὁρισμόν· τῶν δὲ ἀσωμάτων δοξαστῶν· οἱ μὲν χωριστὸν τῶν σωμάτων, οἱ δὲ ἀχώριστον· καὶ τῶν ἀχωρίστων ἀλόγων, οἱ μὲν χωριστὸν ἔλεγον τὸν λόγον ἕνεκα τῆς παραστάσεως· οἷον ὁ τὸν ὠὸν εἰπὼν ὅτι πλατὺ πυρὶ ἐοικὸς τῷ ὠῷ· ἢ τὸ μιόλιον· ἢ τὸ τοιοῦτον· ποιᾷ τῶν τυχόντων· οὗτος δὲ πλατὺς τὸν λόγον ἢ τὸ μιόλιος λόγος, οὗτός ἐστιν ἡ τύχη· οἱ δὲ ἀσώματα τὰ παραστάσεις· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀλόγοις. ἐν τοῖς ἀλόγοις δέ ἐστιν, ἥτις ἀδόκητος καὶ τὸ ἄδοξον τοῦ ὑποκειμένου· διαφέρει δὲ ὁ λόγος τῆς παραστάσεως· ὁ μὲν γὰρ λόγος ἐν ἀδιηρθρωμένῃ ποσότητι θεωρεῖται ἐν τῷ μιολίῳ· ἢ ἐν τῷ πλατεῖ· ἡ δὲ παράστασις ἁπλῶς ἐν τῷ τοσῷνδε ὡρισμένῃ σχέσει τοῦδε πρὸς τόδε· τοῦτ' ἔστιν ὁ λόγος τῶν ἀκεραιομερῶν· ἡ δὲ παράστασις ἢ ποιότητός ἐστιν ἢ ἀπὸ τῆς ὕλης μένη ἐν τῇ τῆς μίξεως τῶν ποιοτήτων· οἷον ἐν τῷ οὕδατι θερμοῦ καὶ ὑγροῦ λόγον ἔχοντος παράστασις τῆς τοῦ λιπαροῦ· ἢ ἐν τῷ φαιοῦ τῆς μέλανος χρόας· ἐν τοῖς ἀλόγοις δέ ἐστιν ἡ τῆς ὕλης τοῦ ὑποκειμένου· τοιαύτη τοῦ εἴδους τοῦ ἐπιγινομένου ἐν τῇ τοιᾶσδε συστάσεως τῶν στοιχείων τῇ ὕλῃ· ὡς τῷ πηλῷ τοῦ τοῦδε ἀγαλματίου εἶδος· τῶν δὲ χωριστῶν ἀρηκότων· οἱ μὲν παῦσαν τύχῃ χωριστὸν σώματος ἀρηκέναι οἱ μὴ τῷ λογικῷ μὴ τῷ ἀλόγῳ, μὴ τῷ φυτικῷ· οἷός ἐστιν ὁ Μανιχαίου πλανητὴς ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης πλαίωνος· ἀπόλλωνος ἐν Φαίδρῳ· παῦσα τύχη ἀνθρώπου· σαφῶς ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντίνης τοῦ λόγου ποιούμενος· οὐ γὰρ ἔστιν τῶν οἵδε τῶν τῶν αὐτῶν, σαφῶς σῴζομεν αὐτοὺς τοὺς ῥήτορας αὐτοῦ παραλαμβάνοντες· οἱ δὲ παῦσαν ἀχώριστον· μὴ δι' ἀλλοῦ τινὸς· ὧν ἐστιν ἀλέξανδρος ὁ ἀφροδισιεύς· ὃς καὶ τὸν ἀριστοτέλη πεφάσθαι φησὶν ἐν τῷ περὶ ψυχῆς δόξαν συγκαταβαίνειν· οἱ δὲ τῶν μὲν λογικῶν χωριστῶν· τῶν δὲ ἀλόγων μὴ τῷ φυτικῷ ἀχώριστον· τούτων δὲ οἱ μὲν ἀμφοτέρας ἀχωρίστους τοῦ παθητικοῦ τοῦ σώματος· οἱ δὲ τῶν μὲν φυτικῶν τούτου μόνων ἀχώριστον· τῶν δὲ ἀλόγων, τούτου μὲν χωριστόν· ἄλλου μέντοι ζώου σώματος· ἀχώριστον λέγω δὴ τοῦ πνεύματος· ἅπερ

ἐστὶ τὴν ἀληθῆ δόξαν ὡς δόξομεν· ὧν τῶν πλάτων τὴν ἀεὶ ποτὲ λῆψιν ἐπεσό-
μενον· οὐ γὰρ καὶ ἀεὶ ποτὲ λῆψις ταύτης ἐστὶ τῆς δόξης, τὴν δι' ὧν ἕτερα μὲν χω-
ρίσθη τὸ χθὲς· τῶν δὲ ἀχωρίστων, πολλαχόθεν ἐναργῶς ἐστὶ δόξαι· ἐν τῷ
τελέῳ τῶν περὶ μορίων ζώων πραγματείας· ἢ τίς προσοχὴ πρὸ ταύτης
ἐστὶ τῆς πραγματείας, ἀπὸ τοῦ ὅτι ἕνα σον τῶν μορίων τῶν ζώων καὶ ταῦτα
ἐνεργείᾳ ζωτικῷ χαρακτῆρι ζῆσθαι· οἷον καρδία· πνεύμων· ἐγκέφαλος·
καὶ τὰ λοιπά· ταῦτα φησὶ τῶν ἐνεργείᾳ, πότερον τύχῃ σῴζεται, ἢ
μόριον τύχης· ἢ οὐδαμῶς τύχης ξητητέον· ὥστε οἷς πολὺ πλάτος·
μᾶλλον δὲ βάθος τύχῃ· καὶ πότερον φησὶ περὶ πάσης τύχης τοῦ
φυσικοῦ ἐστὶ διαλεχθῆναι, ἢ οὐ περὶ πάσης· ἀλλ' ὅση μὴ ἄνευ τῆς
ὕλης· ὥστε οἷς δὲ τύχῃ χωρισθῆναι τῆς ὕλης· ἆρα περὶ πάσης τύχης
ὁ φυσικὸς φησὶ διαλέξεται, ἢ περὶ τοῦ νοῦ· ἆρα περὶ τοῦ νοῦ, ἀ
ναγκαῖον καὶ περὶ τῶν νοητῶν διαλήψεται· ὁ γὰρ νοῦς τῶν νοητῶν ἐστὶ
νοῦς· ὡς ἡ αἴσθησις τῶν αἰσθητῶν ἐστὶν αἴσθησις· τῶν περὶ προσήκει γὰρ
ταῦτα· τοῦδε περὶ νοητῶν διαλέξεται, τοῦ πρώτου ἐστὶ φιλοσόφου·
οὐμηνύσεται οὖν τὸν φυσικὸν περὶ πάντων τῶν οὕτω διαλαμβανόμενα,
ὅπερ ἄτοπον· τῶν γε αἰσθητῶν διαλήψεται αἴσθησιν· καὶ τῶν νοητῶν
" διαλήψεται· ἢ ἐν ἄλλῃ δὲ τῇ περὶ μορίων ζώων πραγματείᾳ φησίν·
" εἴοικε δὲ ὁ νοῦς θεία τινὲς εἶναι καὶ θεῖον εἶδος· οὐδενὶ γὰρ αὐτοῦ ἐ
" πιποιναυδὴ ἐνεργείᾳ· σωματὸς γὰρ ἦν ἐνεργείᾳ· καὶ πάλιν ἐν τούτῳ τῷ
βιβλίῳ ἀπὸν περὶ τῶν παθῶν τῶν ψυχικῶν θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας
καὶ τῶν ἄλλων, ὅτι ἀχωρίστως ἐστὶ τοῦ σώματος· διὰ ταῦτα φησὶ
φυσικοῦ τὸ περὶ ταῦτα εἶναι περὶ τύχης, ἢ πάσης ἢ τῆς τοιαύτης ὅση μὴ ἄνευ
τῆς ὕλης· οἷς δὲν ἀρά τινα τύχῃ χωρισθῆναι τῆς ὕλης· καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ
λόγῳ ζητήσας περὶ τῶν ἀπόρων διὰ μακρῶν τῆς τύχης· ἆρα ἔστι καθόλου τύχη-
ἐστὶν, ἢ τι μόριον τύχης· περὶ δὲ τοῦ νοῦ φησι καὶ τῆς θείας φύσεως
διὰ μακρῶν, οὐδέπω φανερόν· ἀλλ' οἷς τύχης γένος ἕτερον ἆρα.
καὶ τοῦ τὸ μόνον ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν χωρίζεσθαι καθάπερ τὸ ἀνθρώπου τοῦ φθαρτοῦ·
καὶ πάλιν ἐν τῷ περὶ ζῴων λόγῳ φησί· ἆρα ἐστὶ τὸ νοᾶν ὡς ἄνευ τοῦ αἰσθάνεσθαι
ἢ πάσχειν ὅτι αὐτὸ ὑπὸ τοῦ νοητοῦ· ἢ καὶ τοιοῦτον ἕτερον, ἀπαθὲς

ἀρέσκεσθαι· τὸ μὲν ὅλον χωριστὸν μόνον τοῦ θεοῦ ἐστί· τὸ τοῦ τοιούτου
ἀναίσθητον καὶ ἄϋλον· οὐ μνημονεύομεν δὲ ὅτι τοῦτο μὲν ἁπλοῦς·
ὁ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτὸς· ἐναργῶς ἀρέσκεται διὰ τούτων τὸ ἀπαθὲς
ἀναίσθητον καὶ ἄϋλον τοιοῦτον εἶναι τὸ χωριστὸν καὶ θεῖον· τὸ δὲ
φαντασίαν φθαρτὸν· ὦ παθητικοῦ νοῦ ἐναλλάττει· νοῦν μὲν ὅτι παρὰ-
πλησίως ἔχει τῷ γνωστῷ· παθητικὸν δὲ ὅτι μεταλαμβάνον· τὸ πάλιν ἐνδεικνύ-
μενος τὸ ἀρέσκεσθαι καὶ λοιμένος τῆς τοιαύτης νοῦς· λέγω δὲ νοῦν, ᾧ διανοοῦμαι
καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχή, οὐδενί ἐστιν ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων πρὶν νοῆσαι· διὸ
οὐδὲ μεμίχθαι εἰκὸς αὐτὸν τῷ σώματι· ἵνα τε ποιόν
τινα αἰσθησιν αὐτὸ τοῦ νοῦ, φησίν· ὅτι ἡ μὲν αἴσθησις τῶν μεθόντων αἰσθητῶν
αὐτὴ ὑπολαμβάνει, οὐδὲ ὡσαύτως τῶν αἰσθητῶν ἀντιλαμβάνεται
σθαι· ὁ δὲ νοῦς οὕτω καὶ τῶν μεθόντων νοητῶν ἀντιλαμβάνεται· τοσοῦτο
μὲν χεῖρον ἀόριστον τῶν νοητῶν ἀντιλαμβάνεσθαι· τοῦτο δὲ αὐτίον
φησιν· ὅτι τὸ μὲν αἰσθητικὸν· οὐκ ἄνευ σώματος· ὁ δὲ χωριστός· καὶ
πάλιν οὗτος ὁ νοῦς χωριστός· καὶ ἀμιγής· καὶ ἀπαθὴς τῇ οὐσίᾳ· καὶ
ὅτι πρὸ τούτων αὐτῷ πρῶτον λέγει· ὁ δὲ νοῦς ἔοικεν ἐγγίνεσθαι οὐσία
τις οὖσα καὶ οὐ φθείρεσθαι· μᾶλλον γὰρ ἂν ἐφθείρετο ὑπὸ τῆς ἐνδεοῦς
ἡδέα ἀκμαιοτέρως· καὶ πάλιν ποιόν τι γὰρ μόριον· ἢ πῶς ὁ νοῦς σωθήσεται
χαλεπὸν καὶ πλανᾶσθαι· καὶ πάλιν περὶ δὲ τοῦ νοῦ· καὶ τῆς θνητικῆς
δυνάμεως οὐδέπω φανερόν· ἀλλ' ἔοικε τριῶν γένος ἕτερον εἶναι· καὶ
τοῦτο μόνον καὶ δύνεσθαι χωρίζεσθαι· καθάπερ τὸ ἀΐδιον τοῦ φθαρτοῦ·
ὡς τὰ χωριστὸν ἀπολαβεῖν εἶναι τοῦ σώματος· καὶ μὴ μιᾶς σώματος
ἐνεργείᾳ· καὶ εἶναι ἀΐδιον εἶναι· τὸ λοιπὸν δυνάμεων ὧν σώματος ἀπολ
πᾶσα δύναται σκιαμαχίας ὅτι ἀναίσθητον οἷόν τε τὸ λοιπὸν τριῶν
ὁ ἀριστοτέλης καὶ χωριστὸν παντὸς σώματος· ἵνα καὶ καὶ τὰ φθαρτὰ.
ἀλλαμὲν ὅτι μὲ πλατῶν τὸ λοιπὸν τριῶν ἀναίσθητον οἷόν τε περιπον
τὸ λέγειν· ὅτι δὲ μὲ τὸ ἄλογον ἔχειν τὸ οἷόν τε· ἵνα τὰ ἐνυπάρχοντα
φθαρτὰ· ἐπάλας φησὶν ὁ δημιουργὸς πάσαν τὸ θνητὸν φύσιν ἐν
ποίησε· τὸ δὲ ἐμφανῆ μὲ τὸ ἀφανῆ λέγεσθαι πρὸς αὐτούς· ὅτι
ἄλλο παρὰ τὰ λεγόμενα ἔχειν τὰ πρὸς τὸ παντὸς δίαιμον σημαίνειν

ἐν δὲ τὸ χερσαῖον κρεῖττον καὶ ἀξιόπιστον ἐν ὕδατι. ὧν μὴ γενομένων,
ἀνελπὶς ὁ κόσμος ἔσται. διὰ μοῦ δὲ ταῦτα γενόμενα καὶ βίου μεταποίησις
θεοῖς ἁρμόττει. ἵνα οὖν καὶ τὰ ἡμέτερα παῦλαν λάβῃ τῶν δεινῶν. ἄπερ
ἦν, ἀφέντες καὶ ἀφύσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰ ὧν ἕνεκα τῶν ξώων ἡ μίουργία
μὴ μόνον νοητὰ καὶ μὴ σώματα περιπολοῦντα ἐργάσασθαι. μηκαθόσον
μὲν αὖ τῶν ἀγαθῶν ἕνεκα τοῖς ὁμογνώμοσιν ἅπασι κρεῖττον ἦν
μονοῦσθαι ἐναντίοις ὤφελε μὴ ὑπαρξάμενος, εἰ δὲ παρασωθῆναι. τὸ δὲ λοιπὸν
ὑμᾶς ἀναγκαῖον ἦν τὸν παρὰ φύσιν ἀπεργάζεσθαι. ὃ τοίνυν
ἄλογον τίκτει προσφανὲς μένειν ὅλως, ἐπεὶ τὸ ἐναργὲς ἔναι
φησιν. ἢ γε μονοῦν δεῖ μὴ ἔχον μὴ ἀναίσθητον ὄσον ἐν τοῖς ἔμψυχοις
λοιπόν. ὡς μὴ παντάχοῦ ἢ γε μονοῦν τὸν λόγον φησίν. ὅτι μὲν οὖν μὴ
πλάττωνι καὶ ἀρίστοτέλδοκεῖ, μήτε πᾶσαν τίκτει χωριστὸν σῶμα τοῦ
ἔναι, μήτε πᾶσαν ἀχώριστον. ἀλλὰ τὸν μὲν λοιπὸν χωριστὸν. ἀχω-
ρίστον δὲ τὸν λοιπόν, δῆλον. ἀλλὰ ἀρξοῦ δὲ πρῶτον τῶν παλαιῶν ἀπο
φαίνουσιν ἅμα παύεσθαι, ἀλλὰ πάντων τῶν πρὸ μαίωνα τὰς ἀποδείξεις
κομίζειν. πρὸς ὅλον δὲ ἡμῶν τὸν βίον τὰ σώματα παῦλα. ἄλλως
τε καὶ οἱ μὲν πρεσβύτεροι ἡμῶν αὐτῶν ἐνθουσιασμοί, ἀφέξομεν οὖν ἅπασιν
τῶν ἀφῃρημένων ὅλως πᾶσα τίκτει ἀσώματος. τὸ δὲ μόνη ἡ λογικὴ
χωριστὴ παντὸς σώματος. τὸ δὲ ἀΐδιος ἀναίσθητος. τὸ δὲ ἡ μὲν ἄλογος,
τοῦ μὲν παχέος τούτου χωριστὰ ἀχώριστος δὲ τοῦ πνεύματος. τὸ δὲ
δόξωσε εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ πνεῦμον σῶμα. καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖν
μετὰ τὸν ἔξοδον τὸν ἐκ τούτου σώματος ἐπίνοια χρόνου. τὸ δὲ
ἡ φύσις μὴ ἐν τῷ παχεῖ τούτῳ σώματι τὸ ἔναι ἔχει. τὸ δὲ μαφανίζεσθαι
αὐτῷ. ὅτι μὲν οὖν πᾶσι δοκεῖ αἰσθητὸν ὂν σῶμα ἔναι τὸν τίκτει,
ἅπλοῦν, ἁπλοῦν, ἀνωμερὲς, ἀνεπιδεὲς εἶναι, ἵνα μὴ καὶ μὲν μὴ ἀμ
ἐλλείχωμεν, τοιοῦτον καὶ πάσῶν τοῦ ἐλλείχον ἐπαλάγωμεν. ὅτι
τοίνυν οὐδὲ μίαν τίκτει δυνατὸν σῶμα ἔναι, δῆλον ἐν τοῖσδε. πᾶν
σῶμα καὶ τὸν ἑαυτοῦ φύσιν, σύνθετον ἐστι καὶ διαιρετόν.
διὸ δὴ καὶ τοῦ σώματος ἔχοντος. τοῦτο οὖν τὸ σῶμα ἔχον ἐπιδεὲς ἐστιν,
ἐπιδεὲς δὲ τοῦ ἔναι, πότερον σῶμα ἐστὶν ἢ ἀσώματον. ἀλλὰ μὲν

οὐκ σῶμα ἐστὶ, καὶ πάλιν πάλιν ἀπὸ τοῦ σὺν ἔχοντος· πάλιν οὖν καὶ περὶ
ἀνάνου ἐρησόμεθα· πότερον σῶμα ἢ ἀσώματον· καὶ τοῦτο ἐπεξέλθωμεν·
ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὸν σὺν ἔχοντα καὶ ἀπὸ τῶν σωμάτων σωμάτων δύο εἶναι ἀσώματον ἕνα·
ἔστι δὲ ἐπὶ τῶν ἀμετόχων σὺν ἔχοντα καὶ ἐπὶ σωμάτων ἡ τύχη· ἡ τύχη ἀρέσα
πάσας ἀσώματός ἐστιν· ὡς δὲ καὶ βιβλίον τοῦτο ὁ ἀέρι τὸ ποιὰ χῶς
καὶ ἀέρος ἐκ πλήξας τὰς ὄψεις τῶν ὄντων, καὶ τοῦτο πρὸς τὴν ὄψιν· ἢ γὰρ
ὄψις καὶ ἀέρος ἐκ πλήξας τὰς ὄψεις τῶν ὄντων καὶ τὴν τύχην ὡς ἀσώματον
ἡ αἴσθησις καὶ αὐτὴ ἀσώματος οὖσα, ἰδιαμερικῶς κινήσεως δέκτης·
ἀλλοίνων ἡ ἐσχάτη ἀσώματος· πόθεν μᾶλλον αὐτὴ ἀρέσκουσι· πῶς ἂν
τοῦτο δέκνυσιν· οὐδὲν ὄψις σῶμα κινῶν ἅμα καὶ τὸ αὐτὸ μό-
ριον τῶν ἐναντίων κινῶν ἐστιν αὐτὴ ἡ πίνον· ὁ γὰρ σωματικὸς οὐδὲν ἅμα
τὸν αὐτὸν χρόνον ὅλος καὶ λευκὸς καὶ μέλανος μηδὲ λαμβάνεται· οὐδὲ ἐνδέ-
χεται ἅμα καὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὴν τύχην· ἡ δὲ αἴσθησις ἅμα κινῶν ἅμα
χρόνῳ τῶν ἐναντίων αὐτὴ λαμβάνεται· κινῶν γὰρ ἀναγκαῖον ἅμα
τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος αὐτὴ λαμβάνεται· διὸ καὶ δοκεῖ τὸ ὁρᾶν
τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον τῶν διαμερῶν ἀπὸ τοῦ λευκοῦ τὸ μέλαν· πῶς
αὐτὴ λαμβάνεται κινῶν ἅμα χρόνῳ τῶν ἐναντίων ἡ ὄψις· πότερον κατὰ
τὸ αὐτὸ μόριον, ἢ καθ' ἕτερον μὲν τοῦ μέλανος· καθ' ἕτερον δὲ
τοῦ λευκοῦ· ἔστιν οὖν καὶ τὸ αὐτὸ, δῆλον ὅτι ἅμα ἐως ἀπόντων αὐτὴ
λαμβάνεται, καθ' ἕτερόν ἐστιν ἀσώματος· ἐν δὲ καθ' ἕτερον μὴ κίνησιν
μόριον, ὅμοιον φησὶν, ὡς ἀπὸ τοῦ μὲν ἐνὸς· τοῦτο δὲ σὺν ἀσθενοῦ· ὥσπερ
φησὶν ἀλκιδάμας ὅτι ἐνὸς ὄντος ἕτερόν ἐστιν οὐδὲν δεκτικὸν
κινῶν μὴ τὸ αὐτὸ ἦναι, μὴ καὶ τὸ αὐτὸ τῶν διαμερῶν μένων αὐτὴ λαμβάνεσθαι·
σῶμα δὲ κινῶν ἅμα χρόνῳ καὶ τὸ αὐτὸ μόριον προσβαλλόμενον ἐναν-
τίοις ἢ ἁπλῶς τοῖς ἑτέροις, οὐ δύναται· ἡ δὲ αἴσθησις καὶ τὸν αὐτὸν
χρόνον, προσβαλλόμενον τῷ λευκῷ καὶ τῷ μέλανι· ἀμερὲς ἄρα προσβαλλό-
μενον διὰ τοῦτο οὐκ ἀσώματος· ἆρα καθ' ἕτερον μὴ ἕτερον μόριον τοῦ μέ-
λανος καὶ τοῦ λευκοῦ αὐτὴ λαμβάνεται· οὐκοῦν ἢ δυνατὸν ἦν διαιρεῖσθαι
τὸ λευκὸν ἀπὸ τοῦ μέλανος· οὐδὲ ἆρα διαιρετὸν ὑπὸ τοῦ ὁρᾶσθαι
τοῦ ὑπὸ τοῦ ὁρατικοῦ· ὅτι δὲ μὴ ἦσαν ταῦτα ἀσώματος μὴ ἀμερής,

ἄλλως
πῶς δὲ τοῦτο

δῆλον ἐνταῦθεν· πόθεν γὰρ οἱ ἐπιγινόμενοι τύποι οὐκ ἀφανίζουσι τοὺς προϋπάρχοντας· ὅπερ ἀπέρχεται σῶμα, σὺν ἔρχεται ὡς πρὸς ἐπίμηκες· ἀφανίζουσι γὰρ οἱ ἐπιγινόμενοι τύποι τοὺς προϋπάρχοντας· ἀλλὰ καὶ ἡ φυσικὴ τύχη, ἥτις ἐστὶν αἰτία ἑκατέρου· καὶ αὖ τοιοῦτοι φύσει λόγοι σπερμάτων εἰσὶν ἀμερεῖς οὐσίας, οἷον ἀτόμου ἀσωμάτου. ἐν γὰρ ἑκάστῳ μορίῳ τοῦ σπέρματος οἱ αὐτοὶ φύσει λόγοι ἀμερίστως εἰσίν· ὅπερ οὐκ ἐνῆσαν τῷ σπέρματι οἱ ἐνεργείᾳ λόγοι· οἱ δὲ ἁπλούστατοι· ὅσπερ γὰρ παντὸς σπέρματος ἀναλυθέντος ὑπὸ τῆς μήτρας, γίνεται τὸ ζῷον ἀπὸ τοιούτου· οὕτω καὶ μὴ τοῦ παντὸς ἀλλὰ μορίου, οὐδὲν ἧττον ποιητοῦ· ἀποίων δὲ οἱ φύσει καὶ τοῦ ζῴου λόγοι σώματα ἦσαν, οὐκ ἂν δύνασθαι τὸ ἐνῆσαν τῷ μορίῳ ἅμα καὶ τοῖς τῆς κεφαλῆς ἢ τοῖς τῶν ποδῶν ἢ παντὸς τῶν τῷ μορίῳ ἄνευ· νῦν δέ ἐστιν ὡς ἐνῆσαν τῷ μορίῳ· ἀσώματοι ἄρα εἰσί· τὸ γὰρ ἀμερὲς ἢ ἀσώματον· ὥσπερ τὸ σῶμα καὶ ἐνῆσαν ὅλῳ συνδρομῇ ἐπὶ τῆς ἐπὶ μήκους ἢ αὐξητικῆς καὶ γεννητικῆς δυνάμεως, οὕτω καὶ ἐνῆσαν καὶ ἑνὶ μορίῳ· ἢ ἐνῆσαν τῇ μεγάλῃ μόρῳ· ἀλλ' οὕτως ἀποσχίσεις· πόθεν οὖν τὰ ἑκάτερα οὐ παρὰ τὸ ἐν δυνάμει ἢ πλεονάζειν τὸ σπέρμα· διὰ τοῦτο πάλιν ἀποτμηθέντος οὐ μόριον, οὐκέτι βλαστάνει τοιοῦτον· διὰ τοῦτο δὲ ἄλλος οὐ βλαστάνει φύλλον ἢ τοιοῦτον· καὶ οἱ τῶν μορίων τοῦ δένδρου εἰσί· λέγω οὖν περὶ μὲν τῶν τεραάτων ὅτι ἢ ὑλικὴ αἰτία ἐστὶ τοῦτο ἢ τοῦτο ἢ τοσόνδε ἢ τοσοῦτον καὶ τοιόνδε· ὕλη δὲ τῶν ζῴων τὸ κατὰ μικρόν· αὕτη οὖν πλεονάζουσα ἢ ἐν δύο σαπρασφύξιν πεποιωμένη· τῶν τεραάτων ἐστὶν αἰτία· καὶ ἔστι δὲ ἡ μὲν ὑλικὴ αἰτία σώματος ὕλη, καὶ σώματοί εἰσιν· ἀλλ' ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι τὸ εἶναι ἔχουσι· τίνα οὖν ἐστι, δέον ἡμᾶς μεμνῆσθαι τὸ ὑποκείμενον, καὶ ποιόν τι, καὶ ποσόν τι· οἷον ὁ κύκλος, καὶ ἁπλῶς τὸ σχῆμα δέον εἰδέναι αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ καὶ ἀπὸ σου οὐ καὶ ἀμάλθειας, καὶ ἁπλῶς ἀσώματον· οὐκ ἂν δὲ συσταίη, ἐὰν μὴ ἐπιλάβοιτο ὑποκειμένου· τῆς μαλθακότητος μέλιτος· καὶ ποιόν τι· οἷον οὐκ ἂν συστήσειεν ἀκαριαίως σώματι σύσταιη ἂν κύκλος· οὐδὲ ἐν ὑγρῷ τῷ διαχεομένῳ· οὕτως οὖν τῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος λέγω· ὅτι

ἡ μὴ ἁμερῆ οἱ λόγοι καθ' ἑαυτούς· ἀλλ' ἐπὶ δὲ τῶν ὑποκειμένων σωμάτων τὸ
δύνασθαι ἔχουσιν· οὐ γὰρ ἁπλῶς δὲ παντὸς σώματος, ἢ ὡς ἐνίοτε λέγεται καθ-
ὅλα σωματικοὺς λόγους διὰ τοῦτο δεῖ μὴ ἐπιπλοκὴν λόγους τοῦ ὑποκειμένου· ὅδε
ὅλως εὑρίσκον τις ἂν τῶν ὅλων δυνάμεων ὧν ἁμὰς πᾶσαν ἀνεκίνησε τοῖς
μέρεσι· δηλονότι διὸ οὐδεμίαν ἀλλοίαν ἢ διὰ τὸ ἁμερῆ δύνασθαι αὐτὰς
καθ' αὑτάς· ἐπεὶ ἦσαν σώματα, οὐκ ἂν τῶν ἀποτμηθέντων ὅλων
ὅλα ἂν ἦσαν· τὸ δὲ ἐνδέχεσθαι κωλύει ἂν τῶν· ἐδείξαμεν ἄποι· ἀλλὰ δυ-
νάμεις λέγομεν ὧν σώματα ἐστὶν ὅμοιο μερῆ διὸ ὅλου δὲ ἡ μονάς· τῶν
δὲ ὁμοιομερῶν τὸ αὐτό ἐστιν ἕδος κἂν τῷ μέρει, ὅπερ ἐν τῷ ὅλῳ· ὡς ἐ-
πὶ τῆς σαρκὸς εἴρηται· τὸ γὰρ μέρος τῆς σαρκὸς· σαρξ· λέγομεν οὖν πρὸς
τοῦτο οὐκ ἐπεὶ ἦσαν ὅμοιο μερῆ σώματα, οὐκ ἂν ἐχωρήσαν ὅλα δὲ ὅλου,
τῶν ὑποκειμένων· σώματα γὰρ διὰ σώματος χωρῆσαι ἀδύνατον· ἀλλοίως
δὲ κατὰ συνέχειαν τῶν τόπων δυνάμενον, πολλαχοῦ ἢ ὁλικὴ
μερὴ φύσιν οὖσα πολλαχοῦ· ὅτι γὰρ μὴ αὕτη ἀσώματος, δέδεικται μὲν ἐν τοῖς
πρώτοις λόγοις· λέγω μὲν δὲ ἐπὶ αὐτῆς οὕτως· οὐδεὶς τῶν σω-
μάτων αὐτὸ ἑαυτὸ γινώσκει· οὐδὲ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιβλέψεται· οὐ γὰρ οἱ δύο
ἑαυτῶν ἦσαν· ἢ ἀλλοίωσιν σωμάτων· ἀλλοῦ δὲ ἄλλοι σώμασι· καίτοι
ἀσώματοι οὖσαι, ἑαυτὰς ἴσασιν· οὐ γὰρ οἱ δύο ἑαυτῶν ἦσαν ἢ ὅτις· ἢ ἀ-
νοή· ἢ ἁπλῶς ἡ αἴσθησις· οὐδὲ ἔμπλεως ποιᾶς ἐστὶ σωφροσύνης· ἀλλ' ὁ λόγος ἐστὶν
ὁ περὶ αὐτῶν ἔμπλεως· ἡ μὲν γοῦν τυχὴ ἡ λογικὴ, αὐτῆς ἑαυτῆς γίνωσκε· αὕτη
γὰρ ὡς ἔμπλεως οὖσα αὐτῆς ἔμπλεως μένει· αὐτῆς εὐρίσκουσα· αὐτῆς εὑρίσκουσα·
ἢ γινώσκουσα καὶ γινωσκομένη· ἀσώματος ἄρα εἶναι φῶς δέ-
δεικται· αἱ ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι δυνάμεις σώματα μάζουσί τῷ σώ
ματι καὶ σώματα μαρούμενα· τοιαῦται γὰρ αἱ αἰσθήσεις· θυμὸς· ἐπιθυμία·
ἡ δὲ λογικὴ τυχὴ τὸ ἐναντίον· μαραινομένου τοῦ σώματος, αὕτη ἀνθεμά-
ζει· οὐ πάρα ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι ἐστὶν· οὐδὲν γὰρ ἐν τοῦ σώματος ἂν ἔδει
αὐτὴν ὑποκείμενον· πάντα γὰρ τοῦ ἔνδον ἐφίεται· ἡδὲ λογικὴ τυχὴ,
πάντα φρονεῖ τοῦ σώματος· τοῖς γὰρ δι' ἄρχεται τῷ πόνοις αὐτὸ δαμάζουσα·
καὶ τὸ σωφρονεῖν πολλαχοῦ πεποίηκε μένη· οὐ πάρα ἐν ὑποκειμένῳ τῷ
τὸ εἶναι ἔχει· οὕτω μὲν οὖν οὐδὲ μία τυχὴ δυνάμις σώματος οὖσα

σώματος. ἐπὶ τούτοις δέξαιο ἂν ἡμᾶς μὴ λοιπὸν τὸν ἐξ ἡμῶν μόνον ἐλθεῖν
οὐσίαν παντὸς σώματος. αἱ δὲ λοιπαὶ ἐν σώματι τὸ εἶναι ἔχουσι. μὴ μὲν
οὖν πνεῦμα ἢ ἄλογος. ἢ δὲ ψυχὴ μὴ ἐν τούτῳ. ἵνα οὖν παῦσαι δέξωμεν,
προλαβόντες τέως ἐκεῖνο. μανόνα γὰρ ἂν παρασχοῖεν ἡμῖν οἱ αἱρετισταὶ
ἀνθρώπου πρόσωπον μόνου βιβλίου. κοινωνὸς πᾶσι τοῖς οὖσι τοσούτοις
ἀφεῖσαν τα. μὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀνθρώπων ὑπολαβοῦσι. μὴ τοῖς ἀνθρώπου
λογον εἶναι. ἐστὶ δὲ καὶ οὗτος. ἀφωρισμένων ἐν ἑκάστῳ τῶν τῆς οὐσίας μερῶν.
ἃ πᾶσι μὲν ἑκάστῃ οὐσίᾳ, οὐσιοποιὰ ἔχει τὴν ἐνέργειαν. πᾶσα οὖν ἀφωρισμένη
οὐσία, μηδὲ μίαν ἔχουσαν ἐνέργειαν χωρὶς τοῦ σώματος. ἀλλὰ χωρισθὲν
ἔχουσα τὴν οὐσίαν, μηδὲ μίαν ἐνέργειαν ἔχει χωρὶς σώματος, ἐπάδων
χωρισθὲν σώματος, οὐ χέδε περὶ τὴν ἐνέργειάν. ὥστε μαίνεται ἂν. οὐδὲν
δὲ μᾶλλον οὔτε ὁδὶς ποιᾷ, οὔτε ἡ ψυχὴ. οὐ παρασκευάζουσιν τὴν χωρι-
σθὲν οὐσίαν μηδὲ μίαν ἔχειν ἐνέργειαν χωρὶς σώματος. πάλιν ἄλογος
καὶ ὧδε οὗτος. πᾶσα οὐσία ἔχουσα ἐνέργειαν χωρισθὲν σώματος. ἐξαναι-
ρεῖται μηδαμῶς. χωρισθὲν ἂν ᾖ σώματος. ἡ δὲ μὴ ἡ χωρισθὲν, συμβήσεται
τὸ αὐτὸ λόγου οὐ λόγου μὴ εἶναι. καὶ τοῦ μὴ ὄντος, τὸ καταφατικώτερον,
μὴ ὄντος. ὅπερ ἄτοπον. δέδεικται γὰρ τὸ αὐτὸ λόγου, μὴ ὄντος ἀναιρουμένου αὐτοῦ.
καὶ τὸ μὴ ὂν ὄντος πρόσωπον, τοῦ μεταλαμβάνοντος. μὴ ὄντος γὰρ τὸ μὴ ὂν ὄντος πρόσωπον.
πῶς οὖν τοῦτο οὕτως ἔχει. ἴσμεν δὲ μὴ πᾶσαν ἐνέργειαν ἐνδεᾶ ὑλικῶς. πᾶσα
δὲ σωματικὴ, ἐξ οὐσίας. οὐκοῦν χρείαν ἔχει ἀπὸ τῆς οὐσίας ἡ ἐνέρ-
γεια. ἡ τοίνυν μὲν οὐσία ἀχώριστος ἢ σώματος. ἡ δὲ ἐνέργεια χωριστή,
ἀμφίδοξον δὲ τὸ ἀχώριστον τοῦ χωριστοῦ. ἀμφίδοξον ἆρα ἡ ἐνέργεια τῆς οὐσίας.
τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ αὐτὸ λόγου τοῦ αὐτοῦ. μὴ τοῦ φυσικοῦ προσώπου τὸ σύ-
γκριτον. μᾶλλον δὲ χρεῖττον ὅπερ ἄτοπον. ἀδυνάτου οὖν ἐνέργειαν χωρισθῆ
σώματος μηδὲ ἀπὸ οὐσίας προσέχεσθαι, καὶ ὧδε χωριστῆς. οὐ τοιμὲν
οὖν οἱ αἱρετισταὶ καινόνας. χρησιμεύσουσιν ἡμῖν ὁμοίως τοῦ μὲν ὄντος
ἀλόγου περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς λόγου. οὐδὲ πρόσωπος ἀλόγου περὶ ὑποστάσεως
ἄτοπον μὲν οὖν ὡς περὶ τῆς λογικῆς. ἀμφίδοξον δὲ μία ἀχώριστος σώματος
οὐσία, ἡ ἐνέργειαν ἔχει χωρισθὲν τὴν ἐνέργειαν. δέξῃ μὲν δὴ τῆς ψυχῆς χωρισθὲν
ἐνέργειαν σώματος. πᾶσα ἀνάγκη μὴ ὧδε χωρισθὲν εἶναι. ὁ γὰρ τοιοῦτον

σωματικῶν ἢ τῶν ἀσωμάτων ἢ τῶν ἀσωμάτων καὶ σωμάτων. ἀλλὰ πρῶτον περὶ τοῦ τῆς ἀϊδιότητος προχειρίσασθαι· δῆλον γὰρ ὅτι χωρὶς τοῦ παντὸς σώματος οὐκ ἔστι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐνεργεῖν· ὁμοίως καὶ ὅταν αὐτῶν ᾖ τὴν οὐσίαν· οὐδὲ γὰρ ἐν τούτοις οὐδὲν οἷόν τε χρῆσθαι τῷ σώματι· οὐδὲ αὐτὴν περὶ σώματα ἐνεργεῖ· ὥστε παντὶ μᾶλλον χωρισταὶ σώματος αἱ τοιαῦται ἐνέργειαι· καὶ αὗται δὲ τῆς φαντασίας· ἆρ' οὖν ἐνέργεια χωριστὴ ἢ ἐξ ἀνάγκης μὴ ἡ οὐσία αὐτῆς χωριστὴ ἔσται· ἆρ' οὐχὶ χωριστὴ ἡ οὐσία καθάπερ οὐδὲ ἀνάγκη καὶ αὐτὸν· τοῦτο γὰρ ποιοῦσι πάντες ὁμολογοῦσιν ὅτι πᾶσα χωριστὴ σωμάτων οὐσία καὶ αὐτὸν ἐστί· καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτὸν, ἀλλ' ἀγέννητον καὶ ἄφθαρτον· πρὶν γενέσθαι· ἢ ἢ δύναται γενέσθαι, ἢ οὐ μὴ δύναται· ἀμὴν μὴ δύναται, οὐ δεῖ εἰπεῖν· τὸ γὰρ ἀδύνατον οὐκ ἂν γένοιτο· ἆρ' οὐ δύναται, ὑπὸ μὴ πάντως ἔστω· τοῦτο γὰρ τὸ δύνασθαι ποιῆσαι ἢ μὴ ἆραι τὸ εἶναι τῆς ὕλης ἐστίν· ἆρ' οὖν ἀλλ' ἀχωρίστως τῆς ὕλης, οὐκ ἔστιν ἐνίοτε δὲ καὶ μεταξὺ τὸ ἐνεργεῖν· ἀλλ' ἀεὶ ἐνεργεῖν ἔστω τοῦτο· πάντως παντὸς ὁρῶμεν, καὶ τὰ δύο τρόπους σημαίνειν· ἢ τῶν μὲν σωμάτων τὰ μὲν στοιχεῖα ἀναλύον· ἢ τῶν μὲν σωμάτων ἀπορρεόντων τοῦ μὲν ὅλου τὴν ἀναπλασίαν τοῦ ὑπομένοντος ἐνίοτε δὲ ἀναπληροῦν· ὥσπερ ἡμᾶς μονίας καὶ λαμπάδων τῶν καιομένων· καὶ τοῦτο δεύτερον οὕτω τῶν τρόπων· ἐνδέχεται σημαίνειν τὸν τελευταῖον τρόπον· οὔτε τοίνυν τῶν σωμάτων τρόπον ἀσωμάτως ἆρ· οὔτε τοίνυν τῶν σωμάτων μὲν ἐνυπομένων δὲ σωμάτων δύναμιν ἐχόντων· δεῖ δὴ πῶς ἆρ χωριστὴ οὖσα σώματος· ὥστε ἀδύνατον χωριστὴ σώματος, σῶμα ποιεῖ δὴ πῶς ἐστίν· ταῦτα μὲν περὶ τῆς λογικῆς τάξεως· ἀπὸ μὲν δὴ τῶν τοιούτων καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τῆς τε ἀλόγου καὶ τῆς φυτικῆς· ὅτι γὰρ αὖ καὶ ἀχώριστοί εἰσι, δῆλον ἐκ τοῦ μεμενηκότος κανόνος· ἆρα δὲ ἔξω μενόντων οὐδεμίαν ἐχουσιν ἐνέργειαν χωριστὴν σώματος, πᾶσα ἀνάγκη καὶ αὐτὰς ἀχωρίστους εἶναι· πᾶσαι τοίνυν αὖ τῶν αἰσθήσεων αἱ ἐνέργειαι, ἐν σώματι τῷ περὶ σῶμα ἐστί· τῇ γὰρ ἁφῇ πλὴν τῆς ἀέρος καὶ τῆς ὑγρᾶς, ἐν σώματι φύσει· τῶν δὲ σωμάτων οἱ περὶ σώματα· ἐν ᾧ γὰρ τὸ περιεχόμενον ἐνυπάρχει τοῖς περιεχομένοις· ἐν ᾧ γὰρ τὸ μὲν περιεχόμενον ἀὴρ ἢ ὕδωρ· τὸ δὲ περιέχον οὐρανός· οὐκ ἐν τούτῳ ὡς ἐν τόπῳ· ἀλλ' ὡς τὸ περιεχόμενον

ἢ ἀπὸ βρωμάτων ἢ χρωμάτων. ἢ ἁπλῶς σωματικῶν πραγμάτων ὄρεξις ἐστὶν ἢ ἐπιθυμία ἢ ὁ θυμός, ἀπὸ ταὐτὸ λυπῆσαι τὸν ἀπὸ τούτου βλάπτοντα. ὥστε καὶ ἐνεργήσαι τούτων, οὐκ ἄνευ σώματος ἐξαναλίσκης· ἢ οὐσία· ἀπὸ γὰρ χωρισθέντα ἀνενεργήτους εἶναι δεῖ ἢ ἀπόλλυσθαι ἢ γεννᾶσθαι· ἵνα δὲ μὴ αὖ πάλιν λυπῆσουσιν· ἀλλὰ δὴ καὶ ἐπιθυμίας ἢ τῶν ἡδέων τῶν σωματικῶν αὐτὰ ἀπόρεξιν· ὥστε μᾶλλον ἔοικεν εἶναι· ἀπὸ τοῦτο ἀνώλεθρον· μᾶλλον δὲ ἄφθαρτον· ἀχωρίστως ἀρ' ἢ οὐσία σωμάτων· ἐξὸν προερέσθαι αὐτοῖς αὐτὰ ἀνενεργήτους· ἀλλ' ἢ μὲν φρόνησις· τοῦ παιδὸς ἐστὶ τοῦτο ἀχωρίστως μὴ οὐσιωθέντα αὐτῷ· μᾶλλον ἐξὸν ἐστὶν ἀνδρωθέντα αὐτὰ μὴ ἐν τοῖς φρονοῦσι· ἐνοῦς πνευματικὸν σῶμα οὐθενὸς ἦν· σάρκα δὲ μεταλαμβάνουσι τῆς ἁμαρτίας μὴ πεισαμένου βραχύτινα χρόνον ἀνθρώπου τῷ σώματι· ἀπό· πόθεν ἢ ἀναφὰ αὕτη μὴ κοινὰ λύθης δόξα ἐπὶ τῶν νεκρῶν μὴ ὁ νοῦς ἐστὶ καὶ ἰσχὺς αὐξομένη· ἀπὸ ἐστὶν ἐναργῶς τῆς αὐξητικῆς ἰσχύος· ἢ μεταβαίνειν οὐ δύναται· ἀνάγκη δὲ ἰσχὺς μὴ τῆς θρεπτικῆς· διὰ ἃς τὰ αὐξήσεις μὴ ἔλλειφθῇ· κἀντεῦθεν ἀφανὲς ὅτι ἐν τούτῳ ἔχουσι τὸ εἶναι αὐξομένας αὐτὰ· ἀπὸ αὐτὰ, ἐξαναλίσκης μὴ ἀπὸ γεννητικὴ· τῆς γὰρ αὐτῆς συστοιχίας· διὸ ὅπου ἐκεῖνα ἐστὶν, ἐξαναλίσκης μὴ αὐτὴ φαίνεται· ἀποισαῦτις ἴχνος τὴν τοιαύτης ἐν τῶν νεκρῶν σωμάτων, διαταλαιπόμενα ἐκ τῶν νεκρῶν σωμάτων ζῶα· ὃ ἢ ὡς μεγίστου· σωληνας μὴ τὰ τοιαῦτα ἢ δὲ ἄλογος οὐκέτι ἐν τούτῳ ἔχει τὸ εἶναι· ἐπισαμένης μὴ μεταβάσεως τῶν ἐκ τούτου τῆς ἁμαρτίας ὄγκια μὴ ὑποπάμενον ἔχουσα τὸ πνευματικὸν σῶμα· ὁ μὴ αὖ τὸ ἐστὶ μεγέθη τῶν πεπαιδευμένων· λέγεται δὲ ἐκ τοῦ πλουτοῦντος τοῦ ἀέρος· ὡς περ καὶ τοῦτο ἡνίκα λέγεται ἐκ τοῦ πλουτοῦντος· μὴ πόθεν σῆλον ἐν τούτῳ ἔχει τὸ εἶναι ἡ ἄλογος ζωή· μᾶλλον δὲ πρόδηλον πόθεν ὅλως ὅτι ἐστὶ πνευματικὸν σῶμα· τοῦτο γὰρ πρῶτον σήμαινον ζητεῖται δὲ ἔστιν ὅλως· ἆρα σάρξ ὅτι ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἄλογος ζωή· πόθεν οὖν ὅτι ἐστὶ τὸ πνεῦμα ἡ ἁμαρτία ἡ μεγίστη μεταλαμβάνουσα τοῦ σώματος τούτου ἔξοδον ὁμολογῆσαι· μᾶλλον δὲ ἀποσάκνυσθαι δὲ ἄσουσι ἀφιέναι σθαι· καὶ ποιναὶ ἐκδοσιν τῶν οὐκαλῶς βεβριωμένων παρέχειν.

οὐ λαμόνου τοῦ θνητοῦ τὴν ὄψιν ἢ δὲ πρόνοια · ἀλλὰ καὶ τοῦ ὡς ἔτυχε · διὸ
οὐ καὶ μεταλαμβάνει ἡ τύχη δηλονότι παρὰ φύσιν ἐξολισθήσασα · ἀλλὰ τὸ χαλεπὸν
τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας · ὡς ἐπὶ τὸ ἀμαρτανόμενον αὐτῆς διὰ λύ-
πην θυμίαν ἐλέγχομεν · ἐξαναγκάσει τὸ καθαρθῆναι διὰ λύσεως ς ϟ
αὐτῆς γενέσθαι · καὶ ταῦτα λαμβάνει ἐγγενίαν τῶν ἐναντίων ἴαματα.
διὰ τοῦτο ἀλγῶν ἡ καθαιρομένη ἐν τοῖς ὑπὸ τῶν δικαστηρίοις
διὰ πολλάκις · ἀλλ' ἀσώματος ἡ τύχη, ἀσώματον αὐτὴν παθεῖν
πῶς οὖν προσλάβῃμεν · ἀναγκαῖον οὖν παθεῖν αὐτῆς ἐξ ἧς ἔστιν · ὃ
διαμεριζόμενον ἀμερίστου ἢ συμπεριλαμβανόμενον ὑπὸ τύχης ἢ παύσεως
ἀμέρους, ἀλλ' ὡς τῶν τύχῃ διὰ τῶν οὐ παθεῖν · ὡς περιλαμβάνεσθαι
τοῦ σώματος τοῦτου παθητοῦ προσλαβόντος ἀλλ' ὡς ἡ τύχη διὰ τὸν ψυχικὸν
ὄγκον, τῶν ἐν τοῦτου οὐ παθεῖν · ἐπεὶ αὐτὸ καθ' αὑτὸ τοῦτο σῶμα
ὑπὸ οὐδενὸς ἂν πάθοι · ποῖον οὖν σῶμα ἐστὶ τὸ ἐξημμένον αὐτῆς ·
οὐδέποτε τοῦτο · ἀνελεύθηλαβὲς ἐξῶν σῶμα ἐστὶν · ἀλλὰ τοῦτο
τὸ πνευματικὸν ὃ λέγομεν · ἐν τούτῳ οὖν ἐστί · παντὸς δὴ τοῦτο ὡς
ἐνυπομένω θεμοὶς τῆς ἐπιθυμίας · τῆ τοῦτο ἐστὶν ἀχωρίστως · τῷ,
τοῦτο δῆλον ὅτι ἀναγκαῖον μεταλαμβάνειν ἐξόδου τῆς τύχης ἐν τοῦ παχέος τοῦτου
σώματος · ἐν ᾗ ἦναι ἐναὐτῇ θυμὸν τῆς ἐπιθυμίαν · ἅλας μὴ ἦσαν, ἀλ-
λὰ μαίνῃ ἐξόδῳ τοῦ σώματος ἀπαλλαγέντων παθῶν τούτων, καὶ
καθαρὰ αὐτῷ παντὸς τῆς γενέσεως · ἀπαλλαγέντος τῆς γενέσεως,
τῶν παθῶν αὐτῆ πορεύ · τῆ οὐ καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τῶν δικαστηρίοις ἐ
γένετο · ὡς ἅλας ἀπόμεν καὶ τῆ οὐσίας αὐτῆς · δεῖται γένεσιν, ἐδόθησαν
ταῦτα τὰ παθήματα διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῆς · ἀδύνατον δὲ αὐτῷ τῆς γενέ-
σεως ἀπαλλαγῆναι, μὴ ἐκτῷ καθαρθῆναι · ἐπεὶ γὰρ αὖ τὸ μὴ γέ-
νεσίν ἐστιν ἐκοῦσα τοῦ ἀγαθοῦ ἐξέπεσε, δεῖ πάλιν ἵνα ἀναχθῇ αὐτῇ
ἐκεῖ τῷ καθαρᾷ · τὰ ὑπὸ τῶν δικαστήρια, οὐδὲν ἄντα αὐτῷ ἀ
ναξία · ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον ἐπισφέρουσιν αὐτῷ πρὸς ἐκεῖ · ὥστε
λοιπὸν καὶ ἀγνοοῦσαν ἐκεῖ τῆς οἰκείας ὁρμῆς καθαρθῆναι · τῷ ἐκοῦσαν
ἀπορριφθῆν, οἷς ἐκοῦσα οὐκ ἐδέησε τοῦ παθεῖν · διὸ θησὶ μεγά-
λα τὰ ὑπὸ τῶν δικαστηρία

ἀναγκαῖον τῆς γενέσεως

ζάπαξ ἁλίσθησα. τὸ γε τοίνυν τοῦ θεοῦ πνεῦμα τὸ ἐπὶ θυμίαμα ἀποκείμενον
τοῦτον τοῦ ὀχήματος τοῦ πνεύματος λέγω. ἕνα δείκνυμι καὶ τὰ τοῦ ἀποστόλου
αὐτοῦ ῥήματα ὡς ἔστιν ἐξημμένον σῶμα οὐράνιον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν ὀθόνιον φασὶν
αὐτὸ εἶναι. ἢ ἀστροειδὲς. τῶν γὰρ ἐκποσμίων οὖσαν, ἀναγκαίως ἔχειν
ἵνα καὶ ἡλίθιον οὐδὲν ἀπῇ μέρος οὐδὲ τοῦ κόσμου. καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν
καὶ ἀθάνατον διὰ τὸ ἀνενδεὲς ἔχειν αὐτὸ ὡς ἐξημμένον καὶ σῶμα. ὁ δὲ ἀφωσιωμένος
εἰ καὶ ταῦτα οὕτω τὸ αὐτὸ εἶδος φασὶ σῶμα διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸ οὐδὲν οὐ. διὰ τοῦτο δὴ μένα
οὕτω, ἀναγκαίως καὶ τὸ πνευματικὸν εἶναι σῶμα. καὶ οὐ τοῦτο, τοῦ θεοῦ καὶ τῶν
ἐπὶ θυμίαμα ἀφωρισμένα εἶναι. δῆλον δὲ ὡς πᾶς αἰῶν καὶ ὁ ἐκ τοῦ καὶ τοῦ
αὐλοῦ σὺν αἵμασι καὶ τῷ πνεύματι, οὕτω καὶ λέγουσι καὶ. ἅλας καὶ χάρους
χωρὶς καὶ τοῦτον τοῦ παχέος σώματος, τὸ χωρὶς ἔχον καὶ μεθ' ἡδονῆς. καὶ ἀθάνατον
δὲ καὶ λέγουσι καὶ. λέγω δὲ φανερὰν ἐν αἰσθήσει. ἀλλ' ἐν ἐνεργείᾳ ἔχουσι
τὸ εἶναι ἀσώματοι ἄλογοι τῆς τοιαύτης σὺν αἵμασι, ἀλλοῖόν φησι γίνεσθαι καὶ ἀπὸ
πάντου καὶ ἐπὶ τὸ παχὺ τοῦτο σῶμα. ὡς πρὸς μὲν ἀπὸ τοῦ νοῦ ἐλέγομεν
φησὶ ταῦτα ἐπὶ πάσης τοιαύτας ἐννοίας. ὅτι γὰρ μὲχρὶ τούτου τοῦ σώματος
ἐπιλαμβάνεσθαι φησὶ τῆς ἀλόγου ζωῆς, δῆλον. ὁ μὲν γὰρ θυμὸς καὶ
τὸ περὶ καρδίαν αἷμα. καὶ ἔστιν καὶ ἀπὸ τοῦ ποιεῖ. ἢ δὲ ἐπιθυμία τὸ ἦπαρ
καὶ ὡς δεῖ ἢ καὶ ὡς δεῖ διαλήψεις πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς.
καὶ αἰσθάνεσθαι πάσας, καὶ μεθ' ἁλὸς προσφέρουσιν. ἐξ ἑκάστου γὰρ ἐπὶ τὰ αἰσθη-
τήρια διὰ τῶν εὐφορωτέρων χυμῶν ἢ σωμάτων ἢ αἰσθητικὴ δύναμις. καὶ τί τὸν θόλος
ἀπὸ τοῦ αἰσθάνεσθαι γίνονται ἀνεπιτήδειοι. ὡς οἱ ἀφροὶ ὀλιγοῦσι. τοῦ
γὰρ καταλοιμένου μίγματος φυσικοῦ ἐπὶ πλεῖστον τὸ μίγμα, ἀναι-
σθητοῦ καὶ ἀϊδίου γίνεσθαι. ἐστὶ δὲ ἡ μίξις, ὑμῶν ἡ
συμπόνου τοῦ ἑλκόμενον. καὶ τοῦτο ὁ ἀνθρώπου μέρους πέντε θόλος,
τὸ μὲν ἀνωτέρω μέρος τοῦ παθητοῦ, ἀποκαθαίρεσθαι ἀναισθήτως. καὶ
δὲ καὶ τὸ ἀναισθητὸν γίνεσθαι διὰ τὸ μὴ χωρίζεσθαι ἐκ τοῦ ἀποκα-
θαίρεσθαι τῶν αἰσθητικῶν σωμάτων τοῦ ὀργάνου. λέγω δὴ τοῦ νεύρου
πέντε θόλος. καὶ ἀδιάφθορον εὑρεῖν, πάλιν ἀναισθήτου μὲν τοῦ καθ'
μέρος γίνεσθαι. τὸ δὲ ἀνώτερον μένειν. δῆλον. ἀνθρώπου μένειν ἐπιθυ-
μήσεως μὴ ἐκπίπτειν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ σώματος. καὶ τοῦτο ἀχωρίστως

νῦν λοιπὸν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον· ὅλον δὲ αὐτὸν καὶ ἕξωθεν καὶ ἔνδοθεν τῶν πραγμάτων
ἐναργέστερον· πόθεν οὖν τοῖς παλαιοῖς τὰ σώματα δοκεῖ φαίνεσθαι φαντασματα·
οὐ γὰρ δυνάμεθα ἁπτικῇ ἐπιβαλεῖν αὐτοῖς· ἢ ὅλως οὐδὲ ὁρατὰ· ἀλλὰ φασὶ τοὺς
ἀναθαρσίους τεθνεῶτας καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ ζῆν τοῦ σώματος πλανᾶσθαι
ἐπί τινα χρόνον καὶ τοῦ πνεύματος· καὶ τοῦτο ὑπὸ τούτου γίνεσθαι
τοῦ πνεύματος παχυτέρου γενομένου ἐκ μοχθηρᾶς διαίτης καὶ τὰ περὶ
τὰ πάθη τῶν τοιούτων· ἔχειν γὰρ τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἰδιότητα τῆς ψυχῆς· μὴ
γὰρ ὁρᾶσθαι· ὁρᾶσθαι δὲ οὐχ οὕτως ὡς τοῦτο τὸ σῶμα· ἀλλὰ
δι' ἐλάττων οὐδὲ μορίων· ἀλλ' ὅλον ὅλου φέρεσθαι πάντως οἱ πολλοὶ
δέχονται τοὺς ἀτμούς· διὰ τοῦτο φοβοῦνται οἱ τοῦ δαιμονίου λεπτο-
τέρας διαίτης· μὴ ξηροτέρας· διὰ τὸ μὴ παχύνεσθαι τὸ πνεῦμα,
ἀλλὰ λεπτύνεσθαι· πρὸς τοῦτο καὶ τοὺς καθαρμοὺς φασὶ παρα-
λαμβάνειν· τοῦτο μὲν γὰρ τὸ σῶμα ὕδατι πλύνεσθαι· ἀνυδρότε-
ροι καθαρμοῖς τοῖς διὰ τῶν ἀτμῶν· διὰ γὰρ ἀτμῶν μίανσιν μὴ γίνεσθαι·
μίανσιν δὲ καθαίρεσθαι· οὐδὲ ὠφελεῖσθαι δέ φασιν αὐτὸ· ἀλλ' ὅλου ὅ-
λου ἐνεργεῖν καὶ τοὺς αὐθαδεῖς· καὶ τῶν αὐθαδῶν αὖ τὰ λαμβάνεσθαι·
διὸ καὶ ἀφιστάμενοι τῶν ἐν τοῖς μετὰ τὰ σφύρια· ὁλιγωρίᾳ οὐ-
θενὸς μᾶλλον· μὴ τὸ κυρίως αὐθεντικὸν εἶναι· αὐθεντικὸν λέγων αὐτὸ
τὸ πνεῦμα, ἐνῷ καὶ αὐθεντικὴ δύναμις ὅλη διὰ ὅλου τῶν τοιούτων
αὐθεντῶν αὖ λαμβάνεσθαι· πῶς οὖν φαίνεται δι' ὠφελουμένου
ἐν τοῖς πάθεσι· μὴ ποτὲ μὲν ἀόρατόν μοι δοκεῖ τὸ ἀνθρώπινος
τῶν ζώων μόριον φύσει ἄχος· λέγουσι πρὸς τοῦτο· πρῶτον μὲν ἐκεῖνο
ὅτι παλαιὰ συμβαίνει τὸ ἀόρατόν μοι δοκεῖν ἀπὸ μο-
χθηρᾶς διαίτης παχύνεσθαι καὶ οὐκ ἀποτυποῦσθαι τῷ περιέχοντι
σώματι· ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κηροῦ καὶ ὅλου συμβαίνει· οὐκ ἀποτυποῦσθαι
γὰρ τοῖς ἐνοῦσι πλήθει ἀγγείοις· πῶς οὖν διάφορα σχήματα φαίνεσθαι
ἔχον· ἴσως οὖν φασὶν ὅταν ἡ ψυχὴ βούληται δόξαι αὐτὸ ὃ νοεῖ καὶ
φαντασίαν οὖν ποιεῖ αὐτό· ἢ ὡς καὶ μοναδικὰς ἴσως συνεργίας οὐκ ἐπι-
λαμβανομένης φαίνεσθαι ἢ πάλιν ἀφανὲς γίνεσθαι πυνθανόμενον
μὴ μανθανόμενον· ἀνάγκη γὰρ ὅταν συναλλαττόμενος ὁρᾶσθαι ὁρατὸν

γίνεται· καὶ πάλιν ἀφανὲς γίνεται καὶ οὐ φαίνεται· πρὸς ταῦτα δὲ πολλὰ
τῆς ἐξ ἀποφάσεως· ἐὰν ὑφ' ἓν ἀγάγωμεν ὅλως τὸ τυχὸν διάνοιαν ἰδίων πνευμάτων
ἐν τοῖς ἀφανέσι φαινόμενα· καὶ μὴ πολλοὶ εἶναι δαίμονες δι' παντὸς περὶ
πόλεις μεγάλας ἀλλ' ἕνα διὰ τὸ εὐπλανήτου τοῦ ἐξῆς ἡμᾶς ἐνόντος πνεύματος
καὶ οὐ σώματος· ὁ πόλεμος οὐκ ἂν χωρὶς τούτου φαίνοιτο ποιοῦντας.
πῶς δ' ἂν μὴ τύχοι ἐπί τινα χρόνον ἐν ταύτῃ πλαζόμενον πρόσφορον προσ-
φερόντως, ἢ οὐ· ἀμείνους προσφερῶς, οὐκ ἀνάγκη· δεῖται
γὰρ ὑπολοιπῶν διακωλυτηρίων ἢ μεταστάσεως· δὲ διὰ προσφερείας ὑπὸ τῆς πρό-
νοίας ἀναλαμβάνεσθαι μένειν, πῶς ἐπαύξεται αὐτῆς δηλονότι καὶ μία δυνάμις·
μὴ μᾶλλον δυνάσθαι ἢ περιυπάρχειν· δυνατὸς ἀποφαίνεται τοῦτο πάχος
σώματος φορτίου, ἔδοξε μὲν ἔχειν ὡς βαρέως ἀπτόμενον μένειν μὲν οὖν ἀ-
δηλονότι ὅσον ἐμπεριλαμβανόμενον τῶν ὑπολοίπων διακωλυτηρίων μεταβολὴν
γενέσθαι· νῦν δεῖται οὖν ταῦτα ποιεῖται καὶ ταῦτα, ἀλλὰ μὴ δι' ἓν ταῦτα ποιεῖν δυ-
νατά· διὰ τὰ εἴρηται δι' ἓν μὲν τὸ πρῶτον βιβλίον, περὶ τῶν τοῖς πρὸ αὐτοῦ
δοξάντων περὶ ψυχῆς· ἐν ᾧ σκέψασθαι τὰς αὐτῶν τὰς δόξας· καὶ τὰ μὲν καλῶς
αὐτοῖς δόξαντα, ἀποδέξασθαι· ἃ λείπεται δὲ ἢ οὐ μὴ καλῶς περὶ ψυχῆς
ὑπενόησαν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ· τὰ οἰκεῖα περὶ ψυχῆς δόξαν
ἐν σκέψασθαι καὶ διὰ τὰς εἰρημένας περὶ αὐτῆς· πρῶτον μὲν κοινότερον καὶ
ὁλοσχερέστερον· εἶτα ἰδίᾳ περὶ ἑκάστης ψυχικῆς δυνάμεως· καὶ ἐν
μὲν τῷ δευτέρῳ μεταβατικὰ λεχθῆναι κοινῶς περὶ ψυχῆς διαλεχθέντα
ἰδίᾳ περί τε τῆς φυτικῆς καὶ τῆς ἀλόγου· ἐν δὲ τῷ γ', περὶ τῆς λογικῆς·
μένει καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς λογικῆς· καὶ ἐν τῷ γ'· τῆς ἀλόγου·
ὡς περ δέδωκεν ἐν πάσαις ταῖς φυσικαῖς πραγματείαις ποιεῖν πρὸς τοῖς
τελείοις τῶν πραγματειῶν, ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐπὶ πᾶσιν ἐξῆς ἡμᾶς ἐνόντας τῶν
φυσικῶν πραγμάτων αἰτίας· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ· καὶ γὰρ ἐν τῇ φυσικῇ
πρὸς τῷ τελείᾳ διαλεγόμενος περὶ κινήσεως, καὶ ἅπτων τοῦ τῆς κινήσεως
αἰτίου, ἀνανεοῖται ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ πρῶτον αἴτιον καὶ ἀρχὴν τῆς κινήσεως·
καὶ φησὶ δὴ τὸ πρῶτον κινοῦν, ἀκίνητον δεῖν· ἐπεὶ καὶ δυνατὸν κινεῖσθαι
οὐκ ἀεὶ οὐδὲ τὰ κινούμενα μένειν ἐνίοτε κινούμενα· ὥστε καὶ τὰ ἀκίνητα
ἀνάγκη τοῦτο τὸν τῶν κινητῶν δεῖν ἀκίνητον· ἔτι δὲ ἐξ ὑπονοίας τοῦτο

ὅλη ἐστὶ σῶμα τὸν κόσμον καὶ πάντα δύναμον, φησὶν ἀπὸ τοιαύτης ἀρχῆς ἐξηρτῆσθαι ὁ οὐσιώδης κόσμος. διὰ τοῦτον τὸν λόγον φύσιν τὸν μετὰ τὸ ἀποδοῦναι τὰς φυσικὰς αἰτίας, ἀναφαίνεται ἐπὶ τὰς ἐξηρτημένας, μὴ μένειν ταμένην ἐν ταύταις· οὕτως ἐποίησε μὴ ἐν τῷ περίεργον ἑστῶσι μηδὲ
» ὧν καλῶν μὴ μόνον τῷ ἄδηλον ὑπολαμβάνοντες·
ὁ προοίμιον εἶναι μονονεχὶ τῆς περὶ ψυχῆς θεωρίας· μὴ προσηκόντως δὴ τῷ ταύτης γνῶσιν· μᾶλλον δὲ προσηκόντως μὲν τῶν σπουδαίων καὶ ἀξίων τῆς τοιαύτης θεωρίας· ἀπροσηκόντως δὲ τῶν ἐναντίων τούτοις· δύο γὰρ ἦσαν προοίμια, δοκοῦσι διὰ μὲν τοῦ ἑνὸς προσιέναι· ἀπωθεῖσθαι δὲ διὰ τοῦ λοιποῦ· φαῦλον γὰρ ὄντι ἡ ἄδηλος καὶ λανθάνουσα μὴ μόνον μὴ ὠφελεῖν ἀλλὰ καὶ βλάπτειν ἢ περὶ ψυχῆς θεωρίαν, δοκεῖ πάντας ἀνοήτους προσιέναι ἐπὶ ταύτην· πάλιν δὲ φαῦλον ὄντι πάντως καὶ πάντῃ καλεπωτάτου εἶναι λαβεῖν τινὰ πίστιν περὶ αὐτῆς, ἀποτρέπειν δοκεῖ ὡς δυνατὸν ἀπὸ μαθημάτων τούτων σφόδρα ὅλους μόνους τοὺς σπουδαίους προσιέναι ἐς τοὺς περὶ τῆς θεωρίας τῆς ψυχῆς λόγους· μεταδοτὸν τὸν ἔπαινον μὴ τῷ προσήκοντι, τῷ αἰτίαν ἐπιφέρειν τοῦ καλεπῶς ἔχειν τῷ περὶ ψυχῆς θεωρίαν. ἔνια προβλήματα τούτων ἐστὶν ἀναγκαῖα· ὀφείλον ταχὺ ἐπιδοῦναι τὸν περὶ ψυχῆς λόγον· ὁ μὲν οὖν ἀλέξανδρος ὡς φησὶν ὁ πλούταρχος ἐκινδύνευσεν ὑπὸ τῶν διὰ μαθημάτων ποιήσασθαι· βουλόμενος οὖν καταπαῦσαι ἐπαυλῶν μὴ τῷ ἀξίῳ τοὺς λόγους· προσεποιήσατο τὸ ὑπόμνημα τοῦτο τῷ τῶν πραγματειῶν· εἶτα προοιμίων οὖν τῷ αὐτοῦ κύριος ἀπροφυλάκτως ὀνομάσας, αὐτὸ τὸ προοίμιον διαπροφώρως ἐξηρτήσατο· φησὶ γὰρ ἐλλιπῶς ἀφῆσθαι· τῷ γὰρ καλῶν μὴ μόνον τῷ ἄδηλον ὑπολαμβάνοντες φη· προσοῦπαν οὖν, καλῶν τε καὶ μόνον ἄδηλον· οὕτω μὲν οὖν ὁ ἀλέξανδρος· οἱ δὲ ἄλλοι ἐξηρτήσαν· αὐτὸ φυσικώτερον ἐξηρτήσαντο τοῦτο· τῷ γὰρ ἄδηλον φησὶ τῶν καλῶν μὴ μόνον ἄδηλον ὑπολαμβάνομεν· τοῦτο δὲ ἀνοήτως τῷ ἀξίῳ τοῦ λόγου τῷ τῷ ἄδηλον εἶναι μόνον ἄδηλον· διὸ καὶ ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ φυσικῶς οὕτως ἤρξατο· πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει· σημεῖον δὲ ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις· ἄξιον δὲ ἐξηγήσασθαι πῶς φησὶ καλοῦ ἄδηλον μὴ μόνον τῷ ἄδηλον· ἆρα οὖν πᾶσα ἄδηλος

ἀλαθον, ἢ ἡ ὧν καιῶν ὠφελῶν. λέγω. ὅτι καὶ ἡ ὧν καιῶν δόησις ἀλαθον.
ἡ οὕτως δόησις. ὡς ἀρ' λέγεται ὑπὸ τοῦ πλάτωνος ἢ καλῶς λέγεται. ἢ μὲν
5ῆ γνῶσις τοῦ καιοῦ, φύλαδας ἡμᾶς ποιεῖ ἀπ' αὐτοῦ. ἡ δὲ ἀληθὴς δόησις τοῦ ἀλαθοῦ,
περὶ πάντων ἡμᾶς ποιεῖ τῶν καιῶν. ἡ δὲ γνῶσις τοῦ ἀλαθοῦ οὐ πέφευγεν ἐ
ωλοῦ παρα συμβαίνει. ἡ δὲ δόησις λέγεται ἀρίστως. ἢ ἀρ' ἡ ἐπιστήμη μὲν λέγεται
δόησις ὡς φησὶν ὁ πλάτων ἐν τῷ θεαιτήτῳ. τὸ ἀρ' δόξαν τοῦ τὸ εἶναι τὸ ἀλα-
θὲς τοῦ ἐπιστήμων ἔχειν τὸ μὴ ἀποβεβλῆσθαι. τὸ ἐν τῷ λογισμῷ. ἢ πάλιν
τῷ ὁλοσχερῆ τὸ παχὺ μεμερισμένον γνῶναι. ὡς φησὶν αὖλος ἐν τοῖς φυσικοῖς.
ἐπειδὴ τὸ δόξαν τὸ τὸ ἐπίστασθαι περὶ πάντας τοὺς ἐπιστήμας. διὰ μὲν
γὰρ τοῦ δόξασαι τῷ ὁλοσχερῆ γνῶσιν σημαίνει. διὰ δὲ τοῦ ἐπίστασθαι τῷ
ἀκριβῆ. ἢ τῷ κοινῶς ἐπὶ πάσης γνώσεως λεγομένῳ. ὧ τὸ μὴ ἐν ταῦθα
καὶ ἐν τοῖς μεταφυσικοῖς παρέλαβε. μᾶλλον δὲ εἰ πέφασαν ἐ πέφασι ἢ
καὶ ἀκριβῶς. ἢ τῷ βελτίονα τὴν ἐπιστήμαν τῶν ἐπέρων ἀναδιδάσκο-
πεσθαι. ταῦτα τῷ ἡμᾶς τοιοῦτος ἰδιότητος ἰσορίαν ἐν τοῖς ὡς ἐν πρώτοις ἱδρύσθαι μὲν.
ἡ δ' ἐπὶ τοῦ προσιμίου διάνοια ὧδε ἔχει. πᾶσαν μὲν γνῶσιν φησὶ, καλῶ
τῷ μίαν ἕναν ὑπολαμβάνομεν. ἕναν δὲ λέγω ἀπλῶς τῷ μίαν πέφαν
τὴν καὶ πάντων διδάσκαλος ὄντα. ἢ τῷ τὸ ὑπομένον περὶ οὗ ἡ γνῶσις καθ' ἕν
ἕναν. ἢ τὸ τῷ γνῶσιν ἀκριβεστέραν. οἷον ἀστρονομίαν ἀρίστης καλῶ.
διὸ ὅτι περὶ μίαν πέφυκεν ὑπομένον. ἡ μὲν γὰρ περὶ τὰ οὐράνια. ἡ
δὲ περὶ τὰ αὐτὰ σώματα. ἀλλὰ μὴ ἀκριβεστέρα καὶ τὰ τῷ γνῶσιν
ἡ ἀστρονομία. μὴ καὶ τὸ ὑπομένον. μὴ καὶ τὸ ὅδος τῆς γνώσεως.
πάλιν γεωμετρία μηχανικῆς ἐστὶν ἀρίστη καὶ πάλαι φῶ. διὸ ὅτι ἡ μὲν γε-
ωμετρία περὶ αὐτὸ ὑπομένον. τὰ γὰρ σχήματα αὐτὰ καθ' αὑτὰ
ἀσώματα ὄντι τῷ ἀμελέτητα. ἡ δὲ μηχανικὴ σώματος μέγεθος, πάντως
ὡρισμένου τῷ οἷον πηχαῖον. ἡ δὲ τοῦ τοσοῦτος πηχυς οὐ καὶ τῷ κύκλος
ἢ ἡμιπηχυς. οὐ δὲ λοιπὸς τῆς παρὰ τὸ πηχυαῖον μέγεθος, κύκλος ἀν-
τῷ. μὴ ἡ τῷ σώματι ὡρισμένου παντὸς ἀντῷ οἷον χαλκοῦ. οὐ κοσμι-
κὴ ἕξις. οὐ καὶ τῷ κύκλος ἐξ οὐδενὸς. οὐδὲ ὅλως ἀπλῶς σώματος τῶν
παρὰ τοὺς χαλκοὺς. ὥστε ὅλως οὖν τὸ ὑπομένον τῇ γεωμετρία.
τῇ δὲ μηχανικῇ σώματα μὴ μελέτη. οὐ κοσμικὴ ἕξις γεωμετρία

μηχανικῆς· ἀλλὰ τὴν καθ' ὅλου γνῶσιν· ἡ μὲν γὰρ ἔστιν ἁπάντων· ἀφ' ἑαυτῆς παντὸς ἑκατέρου τῶν εἰδῶν ἐστὶν ἕξις· τὸ οὐ παχυμερῶς· ἀλλὰ μετὰ πάσης ἀκριβείας· οὐδὲ βραχὺ παντὸς διαφέρουσα· ἀφ' ἧς δ' αἱ μεθοδοι ἡ πλευρὰ ἀσύμμετρος· ἡ μὲν τοι μηχανικὴ οὐκ ἀκριβὴς ἔχει τοὺς λόγους ἃ περιώρισται ἔχουσα τὸ μεγέθη· ὁμοίως ἔχουσιν ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία· ἡ μὲν γὰρ ἀριθμητικὴ, ἅπτεται τοὺς λόγους τῶν ἀριθμῶν ἔχουσα, τὸ δὲ ὑπὸ πάντων πρῶτον ἐξευρεθὲν ἔχουσα ὡς ἄριστον· ἡ πάντας περιορισμὸς ἔχουσα τοὺς χορδὰς τὸ μεγέθη τῶν φθόγγων· ἡ γνῶσις δι' ἀποδείξεως ἀριθμητικῆς ἀκριβεστέρα· ἡ πρὸς τοιοῦτον τῶν ἐπιπέδων μὲν καλεῖται ἡ περὶ ἕτερον τοιοῦτον πρόβλημα· ἐνδέχεται τύχῃ ἀμφότερα ταῦτα γεωμετρεῖσθαι· διὰ ἄμφω τὰ ἀρχὰ ἔχειν τὰ αὐτὰ καὶ μία τις καὶ ἡ περὶ τῆς τύχης θεωρία· διὸ περὶ ὑποκειμένου ἔλαττον μόνον αὐτῶν τὸ ἀναλογιστέον· ὅπερ ἐστὶ τῶν δεκαπλάσιον· ἀλλὰ τὸ ἀκριβεστέρα τὴν περὶ τῆς τύχης θεωρία· πῶς δὲ ἀκριβεστέρα ἡ τῆς τύχης θεωρία, πάντοθεν μὲν οὕτως· ἐνδέχεται ἀποδεικνύειν ὁ ἀριστοτέλης δυοῖν μόνοιν παρατιθέντα· καθ' ὃν ἀκριβέστερον δοκεῖ ἀκριβῆναι· ἐὰν γὰρ φησὶ δύο ὧσιν ἐπιστῆμαι· τὴν βουλῆ γνῶναι ποία ἐστὶν ἀκριβεστέρα· δι' ὃ θεωρητικόν· ὅταν γὰρ ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας ἀρχῆς ἀποδεικνύῃ, ἡ γὰρ ἀρχὰς ἀποδεικνύουσα ἐστὶν ἀκριβεστέρα· οἷον φυσιολογία ἀριθμητικῆς ἀκριβεστέρα· γὰρ ἀρχὰς τῆς ἀριθμητικῆς ἡ φυσιολογία ἀποδείκνυσι· πάλιν γεωμετρία μηχανικῆς ἀκριβεστέρα· γὰρ τοιαύτας ἀρχὰς, ἡ γεωμετρία ἀποδείκνυσι· τὴν ἀριθμητικὴν ἁρμονικῆς ἀκριβεστέρα· αἱ γὰρ ἀρχὰς τῆς ἁρμονικῆς, ἀποδείκνυσιν ἐν ἀριθμητικῇ· κοινῶς δὲ πασῶν ἡ πρώτη φιλοσοφία τὰς ἀρχὰς γὰρ πασῶν αὕτη ἀποδείκνυσι· πάλιν φασὶν ἀκριβεστέρα εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἡ περὶ ἔλαττον ἔχουσα ὑποκείμενον, ὡς γεωμετρία· ἀριθμητικῆς· λογιστικὰ· διὸ φησὶν ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ· ὅτι ἡ τῶν νοητῶν θεωρία, μᾶλλόν ἐστι καὶ μᾶλλον ἐπιστήμη· φαίνεται μὲν· διότι περὶ τῶν ἐλαττόνων ἐστὶ πραγμάτων· καὶ ἁπλουστέρων ἐχόντων· ὡς ἀνωτάτω γὰρ τὰ νοητὰ ὡς ἀμιγῆ παρῆκται

καθαρᾶς καὶ οὐσίαν καὶ ἀνώλεθρον καὶ ἀνενδεᾶ πᾶσι μὲν οὖν
διὰ τοῦτο χαλεπὴ καὶ δι' ὧν ἡμεῖς φαμεν ἀθέατον οὐ γὰρ ἐξισχύομεν
ἐν σώματι ὄμματα ὄντες ἁπλοῦν φῶς ἀνενίζειν ὃ περ πά-
σχουσι νῦν ἡμεῖς· τοῦ γὰρ ἡλίου φανοτάτου ὄντος διὰ τὴν ἀθέ-
νειαν τῶν ὀμμάτων οὐδὲν ἡμᾶς κωλύει αὐτοῦ τὰς ἀκτῖνας δέχεσθαι
οὕτω καὶ τοῖς φανότερον ἦναι τὸ ἀπρόσιτον φῶς συμμιγνὸν οὐ καλῶς
οὕτω καὶ τῇ φύσει μὴ ἐπιτηδείων νοητῶν· ἐπεὶ οὖν ἀπειρεκτέρα ἐστὶν ἡ
ἀΐδιον ἡ περὶ αὖ λον ἔχουσα ὑπόκαμενον ἢ ἡ τὰς ἀρχὰς ἀποδεικνύουσα,
ποιεῖ ὡς ἐστὶν ἡ περὶ τύχης θεωρία ἀπειρεκτέρα δῆλον· ὅτι ὡς
αὖ λον ἔχουσα τὸ ὑπόκαμενον· οὐ γὰρ τὰς ἀϊδίων ἀρχὰς ἀποδείκνυσιν·
ἡ δὲ αὖ λος ἡ τύχη πάντη, πάντως μὴ ἀναίτιος· ὅθεν μὴ ἀλεξάνδρειος
καινοφωνεῖ τὸ χωρίον τοῦτο· ἐξωθεν γὰρ φησὶ καὶ πρόσωθεν αὐτῷ
εἰληφθαι· τὸ μᾶλλον δὲ ἑτέρα ἑτέρας ἢ καὶ ἀπειρέθαν· ἢ τῶν βελ-
τιόνων τὰ μὴ θαυμασιωτέρων ἦναι· ἵνα μὴ ἀναίτια αὖ τὸ χωρίον
ἐξηρτημένος ἀπειρεκτέραν ἅπαντα περὶ τύχης θεωρίαν ὡς περὶ
αὖ λον ὑπόκαμενον ἔχουσαν αὐτῷ τῷ τύχῃ καὶ παρὰ τοὺς ἀρίστους τεθεικὸς
καινόνας· δεσώματος δ' αὖ λον ἦναι τῷ τύχῃ· ἐξαναίτιος καὶ
ἀθάνατον ἦναι δῶ· βελτιόνων δὲ μὴ θαυμασιωτέρων· τὸ μὲν
ἑστιν ἧς τοῦ πράγματος φύσεως τὰ βελτιόνων· τὸ δὲ, τῆς ἡμετέρας ἡμῖν δ'
τὸ θαῦμα· διὰ μὲν οὖν τὴν τῶν τῆς τύχης ἱστορίαν εὐλόγως ἂν
ἐν πρώτοις ἴσθι μεν· οὐ κάπεν ἐν πρώτοις ἀλλ' ἐν πρώτοις· πρώ-
τη γάρ ἐστιν ἡ τῶν νοητῶν θεωρία· τῶν πάντη ἀμεταβλήτων· κατὰ οὐ-
σίαν· καὶ ἀθανάτων· καὶ ἀενδεῶν· δευτέρα δὲ ἡ περὶ τύχης·
διὸ ὅτι δὴ τῶν οὐσίαν ἀμεταβλητον ἔχει· ἀλλ' οὐ τῶν ἀνενδεᾶν· διὸ
ἀθανάτοις ὁμωνύμως ἂν εἴποι τὸ πλάτων· διὸ καὶ πῶς ἐστὶν
ἀθάνατον τὸ καὶ πάντα ἀμεταβλητον· ἄν τις διὸ μεταβαλλό
καὶ παρὰ τῶν ἀνενδεᾶν, διὰ τοῦτο ἀθανάτοις ὁμωνύμου· οὕτως ἂν
ἄποις τὴν ἀθάνατα ἀθανάτοις ὁμωνύμα· μεταβαλλόμενα ἀλλ'
ἀ μὴ καὶ οὐσίαν· ἀλλὰ καὶ κατὰ τόπον· ἐν πρώτοις οὖν τῶν μεταβλητῶν
δηλονότι· πλὰς πρῶτον μὲν ἀπονοητὰ τάξιν ἔχει· δεύτερον πρὸς ἀληθῆ

ἅπασαι γνῶσις αὐτῆς μεταλαμβάνειν· καὶ αὐτὴ μὲν φησὶ καθ' αὑτὴν ἡ τῆς τύχης γνῶσις σωματικὴ εἶναι καὶ μία· ἐπάγει δὲ καὶ τὸ πρὸς πᾶσαν ἀληθῆ οὐμεταλαμβάνειν· οὐ γὰρ πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν· καὶ γὰρ ἀληθὴς ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ἀλλ' οὐ σοφία ἐστίν· οὐδὲ γὰρ ἐν αὐτῇ οὐ πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν συμβάλλεται· δηλονότι πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ φυσικόν· πρὸς μὲν οὖν τὸν ἀγαθὸν καὶ φυσικὸν οὐμεταλαμβάνειν, ὅτι ἀδύνατον ἦν μᾶλλον τὰ ἐναντία παραπλησίαν ἔχειν, μηδὲ δύναμιν τῆς τύχης ὑπερβαλλούσης· διὰ ταῦτα οὖν μὴ περὶ τῆς τύχης ὁ ἀγαθὸς καὶ φυσικὸς φησιν· ἀλλὰ περὶ μὲν κόσμος ἐστὶ τύχης· ὁ δὲ κόσμος εὐταξία ἐστὶ τῶν δύο αἰτίων τῆς τύχης· ταύτας δὲ ταξάμενος οὐδύναται, μηδὲ πρὸς μηδὲν φύσιν· συμβάλλεται δὲ καὶ πρὸς θεολογίαν· ὅτι ἦν τοῦ μὲν περὶ τούτου τοῦ χωρίου τοῦ ἐνταῦθα· ὅτι καθ' ὃ ἀθάνατος· ἐπὰν δὲ δύο νοῦς νοητῶν ἐστὶν νοῦς· τῶν δὲ πρὸς τὸ ἕτερον φύσεως· καὶ ὁλοκληρίαν φύσεως· δῆλον ὅτι ἡ θεωρία τοῦ κρείττονος νοῦ, μᾶλλα καὶ θεολογίαν συμβάλλεται· ὅθεν καὶ αὐτὸς ἔλεγεν εἶναι περὶ ὧν μορίων πραγματεία· ὅτι οὐ περὶ παντὸς τῆς φύσεως καὶ διὰ παντός· ἀλλὰ περὶ παντός, καὶ τοῦτου· τοῦτο δὲ θεολογίας ἐστί, καὶ τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας· συμβάλλεται δὲ ἡμῖν καὶ πρὸς τὸν φυσικόν· ἀλλ' ἐστὶ φυσικοῦ μέν ἐστιν ἔργον τὸ περὶ σωμάτων διαλεκτικῶς, καὶ τῶν ἀΰλων καὶ ἀσωμάτων· τῶν δὲ ἐν τοῖς σώμασιν ἀΰλων, τὸ καθόλου ἐστὶν ἡ τύχη· καθόλου δὲ πρὸς τὸν φύσιν· τὸ καθόλου δὲ πρὸς τὸν φύσιν παρεσκεύασεν, ὅτι τὸ συμβαλλόμενον ἕτερόν ἐστι τοῦ· ᾧ συμβάλλεται· καὶ μὲν οὖν ἡ τύχη περὶ ὧν πραγματεία, καὶ ἡ θεολογία συμβάλλεται· ἀλλ' ἄλλο τὸ ὃ ἐστι τοῦ προκειμένου ἐστὶ θεωρία, ἡ περὶ τύχης θεωρία θεολογοῦσα καὶ ἐπὶ τὰ ἀφ' ἑαυτὰ πρὸς τὰ νοερὰ καὶ ἄϋλα· καὶ ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὰ ἔξω· πρὸς τὰ νοητὰ δὲ ἐπὶ ἀφαιρουμένη, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐπὶ ἀφαίρεσιν· καὶ διαλέξεται περὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ ἀξίας· ἔστι γὰρ ὧν νοητῶν τὰ καὶ νοήσεως καὶ τύχη· πάλιν περὶ ἃ νοῦν ποιοῦμεν τοὺς λόγους καὶ τὰς τάξεις

τῶν ἀρετῶν θεωροῦσα διὰ λέξεως περὶ τῶν ἐν τῇ δώδεκα μέσων. ὧν ἐστιν αἱ ἀρεταὶ· καὶ δὴ τῇ φύσει πρὸς μηδὲν σύμφωνα λέγειν· ἄλλη γὰρ ἡ φύσις· καὶ ἄλλη ἡ τύχη· πῶς οὖν σύμφωνα λέγειν ἐπήγαγεν· εἴπερ ἀρετὴ ἑκάστου ἀρχὴ τῶν ζώων· ἀρετὴ ὡς ποιητική· ὡς δύναμις· ὡς τελική· αὕτη γὰρ φύσιν αὐτῶν ὡρίσατο ἀρχήν· ὡς μὲν οὖν ποιητικὴ ἀρχή· ὅτι αὕτη μόνη τὸ ζῷον μόνη ἐργάζεται· ὡς δὲ δύναμις μοχλείας τινός· φύσει μὴ δεόντως αὐτὴν ἠκολούθησεν ἡ δὲ ποιοῦσα τὸ ζῷον· ὡς ἁπλῶς λαβεῖν τύχη· λέγεται γὰρ καὶ ἐμπύχα δύνασθαι τὸ τοιοῦτο ἕνεκα καὶ ἁπλῶς τύχῃ· τὸ γὰρ ἡδέως ἐν ἑκάστῳ τῶν φύσιν ὡς αὐτὸς φησὶν ὁ ἀριστοτέλης, ἕδος ἐστὶν ἑκάστου· ἡδέως δὲ ἐν τοῖς ἐμπύχοις ἡ τύχη· πλείονα δὲ ὅτι αὐτῆς ἕνεκα τὸ σῶμα· ἔστι γὰρ τὸ μὲν σῶμα, ἕνεκα κάτου αὐτῆς δὲ οὐ ἕνεκα· ὄργανα γὰρ ὡς τῶν ζώων, ἄλλη ἄλλῃ πρὸς τὰς ἰδίας ἑκάστῳ τύχης· ἄλλως ἀνῶν· ἄλλως πτερῶν· ἄλλως χειρῶν· ἐν ὑδρῷ· καὶ ἐν ἑκάστῳ τούτων πολὺ τὸ βάθος ἑκάστου πρὸς τὸ ἐπιμηκύνεσθαι τῆς τύχης δώσαμεν ὀργανουμένου· ἄλλως τὰ καὶ τὰ θυμοῦ χαρακτηριζόμενα· ἄλλως τὰ καὶ τὰ ἐπιθυμίαν· περὶ ὧν οὐ τοῦ παρόντος λέγειν· προσέθηκε δὲ τὸ δίον ὅτι ἡ προσευχὴς ἀρχὴ τῶν ζώων ἡ φύσις ἐστίν· οὐχὶ τύχη· ἐπιζητοῦμεν δὲ ὡρισθαι τὴν ὠνομασμένην φύσιν αὐτῆς, καὶ τὸ τί οὐσίαν· τὸ μὲν θεωρήσαντα τὸ ὅλον σχεδιάσερον ἐπιβάλλειν τοῖς περὶ αὐτῆς λόγοις σημαίνοντι αὐτὸ· τὸ δὲ γνῶναι τὸ ἀκριβῶς ἐρευνῆσαι· λεγόμενα γὰρ θᾶττον ῥηθῆναι τὰ δεῖα, ὅταν ἁπλῶς προσβαλλώμεν αὐτῷ· γνῶναι δὲ αὐτό, ὅταν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ καταμάθωμεν· φύσιν δὲ τὴν οὐσίαν, ἢ ταῖς ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ ἀκουσμένοις· ἵνα ἢ τοῦ προτέρου τὸ δεύτερον ἑξῆς λεγόμενον· φύσιν λέγω αὐτὴν τοῦ τῶν οὐσίαν· ἢ φύσιν μὲν αὐτὸ τὸ γένος αὐτῆς· οὐσίαν δὲ τὸν ὁρισμόν· οἷον ὑπὸ ποίου γένους ἀναλύεται· πρότερον τῶν οὐσίαν· ἢ τὸ ποσὸν· ἢ τὸ ποιόν· ἢ ποιεῖν δ' ἂν αὐτῶν ὑπὸ μὲν τὸ ποιὸν ἀναλύεσθαι οἱ μᾶλλον λέγοντες· ὑπὸ δὲ τὸ ποσὸν οἱ λόγον· ἅτε ἐν γινώσκοντες τὸ γένος, μανθάνειν ἡμᾶς οὐκ ἀναγκαίας αὐτῆς διαφορὰς καὶ οὐσίας ἀποδοῦναι τοῦ ὁρισμοῦ· ὁ γὰρ ὁρισμὸς τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων σημαίνει· ἐπεὶ πάντα ὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτῶν, οὐ λέγει· ὅτι δύναται καὶ τὰ συμβεβηκὸς αὐτῇ ὑπάρχοντα· ὡς τὸ σωματικὸν καὶ τὸ λευκὸν· ἃ μὲν καθ' οὐσίαν

ἐπόμενα · οὕτως οὖν ἀπὸ συμβεβηκότος συμβέβηκεν, ὥσπερ καὶ τῷ ὀρθογωνίῳ
τοῦ αὐτομάτου τὸ συμπέρασμα · οὐ γὰρ ὁμοίως ταῖς ἐτέραις λόγος
ἐνῦπάρχει τῶν γωνῶν, ἔστι δὲ τῶν καμπύλων ἐξαναίτιος οὐ μὴν αὐτὰ ὥσπερ
οὖν καὶ ταῦτα οὐ κέκλασται τὰ συμβεβηκότα ταῖς προτάσεσιν ὑπάρχει τὸ συμπέ-
ρασμα, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ λέξις τὸ παθητὸν ἐξαναίτιος ἐπόμενον, οὕτως
καὶ ἐνταῦθα ἔστιν ἐκ πλείονος · ὧν τὰ μὲν ἴδια πάθη τῆς τύχης ἀναδοῦ.
τὰ δὲ κοινὰ · καὶ τοῖς ζώοις δι' ἃ μάχονται ὑπάρχει τῶν ἐξαναίτιος ἀκολουθούν-
τῶν τύχῃ · τὰ μὲν μόνη αὐτῶν ἀκολουθεῖ · τὰ δὲ, πλείω ὧν ἕνεκα ἐστὶν
ἐνεργείᾳ τύχης τοιαῦτα · τὰ μὲν τῆς τύχης πάθη, ἃ μόνοις τούτοις
ἁρμόττει τῆς καινῆς τύχης τῆς λογικῆς τύχης ἴδιον · τὰ δὲ ἄλλα πάθη. τὸ δὲ
ἀναίνεσθαι · φαντασιοῦσθαι · βούλεσθαι · ἐπιθυμεῖν · καὶ ἁπλῶς τούτων
ἕκαστα, ταῦτα κοινὰ τοῖς τοιούτοις ἀμφοτέροις · πάσαν γὰρ τύχην, ὡς μίαν
τινὰ λαμβάνει · καὶ ὄντως ταύτης · τὰ μὲν ἴδια ἄνευ πάσης οὐ πάσης
ἁπλῶς · ἀλλὰ τῆς ὁλοσχερῶς λεγομένης · ἄλλα δὴ λοιπὸν ὅλης τῆς τε-
λικῆς ἐστιν · ἐνταῦθα ἁπλῶς τύχη ἐστὶ καὶ ἡ λογικὴ · τῶν γὰρ ἄλλων
τύχων, οὐδενός ἐστιν ἴδιον πάθος · ἐπὰν μὲν οὐσία αὐτῶν χωρισθῇ ·
τὸ δὲ τοιοῦτον ὄνομα λέγεται οἷον · λέγεται γὰρ πάθος, ἢ τὸ
φθαρτικὸν ἄλλου · ἢ τὸ φθείρεσθαι · λέγεται γὰρ πάθος τὸ ξύλον ὑπὸ
τοῦ πυρὸς · ἀλλ' ὡς φθορὰν ἀγόμενον · λέγομεν δὲ πάθος καὶ τὰς αὐ-
θεντικὰς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων · δῆλον γὰρ ὅτι πεπόνθασιν · καὶ ἐνδεᾶ μέσως
ὡς ἐν ἕξει ἀναίρεσθαι · οὕτως οὖν ὁ πλάτων εὖ λέγουσι περὶ τοῦ ὀργί-
ζεσθαι, ὅτι τὸ ὅλον οὐ κακόν ἐστιν · ἀλλὰ πέπονθε τὸ τοιοῦτον · δῆλον ὅτι
πάθος λέγων τὸ πεπονθὸς ἀνόητον · τὸ γὰρ ὅλον οὐ κακόν ἐστιν ὅπερ τὸ ἐν · ἐ-
πεὶ δὴ τὸ ὅλον τῶν μερῶν ἐστιν ὅλον · τὰ δὲ μέρη πολλὰ καὶ οὐχ ἕν · ὥσ-
περ οὐχ ἓν τὸ ὅλον · ἔστι γὰρ πολλοῖς ἑκάστοις εἶναι · ἀλλά πέπονθε τὸ
τοιοῦτον · πέπονθε δὲ τοιοῦτον τῶν οἰκείων τι κακὸν λαβόν · ἐν τούτῳ δὲ
τοῦ λόγου ἐστὶ λεγόμενον τὸν ἀνδρώνιτον τὸν ζῷόν · νοσεῖσθαι
τὸ περὶ ἐμᾶς · ἀπόνοιαν γὰρ εἶναι τοῦ ἀρίστους ὄντας τὰ νοήματα
πάθη μανιακὰ τῆς τύχης · ὥσπερ ἔφημεν εὖ τῷ περὶ τύχης, φησὶν
ὁ ἀνδρόνικος ὅτι τοῦτο οὐδαμοῦ ἔφημεν εὖ τῷ περὶ τύχης · ὡς ΙΘ

ἀναγκαῖον ἢ ὡς περὶ τύχης νοεῖσθαι, ἢ τὸ περὶ εὐμοιρίας. ἀλλὰ μὴν
ἢ περὶ τύχης ὡμολόγηται οὐδὲν εἶναι σταθερόν. οὐ γὰρ ἂν ἄρα τὸ περὶ εὐμοιρ-
ίας ἐλέγομεν οὕτως ὅτι εὐπραξία ἴδιον παντὸς τύχης οὐδενὸς ἄλλου ἢ ταὐτόματα
ἔφην. ὥστε τοῦτο οὐκ ὀρθῶς περὶ εὐμοιρίας εἴληπται. πάντη δὲ πάντως χα-
λεπὸν ταῦτ' ἐστὶ λαβεῖν ἵνα πίστιν περὶ αὐτῆς. ἅπτομεν οὖν ἴσως προοιμίῳ
ἐλλιμπάνειν τὸν περὶ τύχης θεωρίαν. καὶ πρῶτον ἐπὶ τοὺς ἀποδοκιμάζοντας
ἐπὶ ταύτῃ. τοὺς δὲ ἀνθυποπίπτοντας ἀπορήσαι. εὐπραξίαν θῶμεν ἵνα τοῦτο ποιήσῃ,
βούλεσθαι δόξαν, οὐκ ἀλεπικέστατον ἢ περὶ τύχης θεωρία. πῶς δὲ χαλεπὴ,
ἅπαν ἀνωτέρω. οὐκ ἐπιβῆ τοῦ μὲν θεωρῆσαι τὸν φύσιν ἢ τὸ οὗ ἕνεκα
αὐτῆς. τοῦτο δέ ἐστι βουλόμενα εὑρεῖν τίς ἐστιν ὁ τῆς τύχης ὁρισμός. ἆρ' ἢ
οὖν φασιν ἡ ζήτησις ἡ περὶ τοῦ ὁρισμοῦ χαλεπὸν ταύτῃ ἐστὶ, τῷ κοινῶς ἐπὶ
πάντων τῶν οὕτω λεγομένων, τῷ ἰδίᾳ ἐπὶ τύχης. δεῖ γὰρ ζητεῖσθαι κοινῶς
ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν. πρῶτον μὲν ἆρα μία τίς ἐστι μέθοδος. καὶ ἐπὶ πάν-
των οὕτω δῶμεν τοὺς ὁρισμοὺς ἀποδοῦναι. ἢ πολλαὶ. τῷ ἢ μία
ἡ μέθοδος, τίς ποτέ ἐστιν αὕτη ἡ μέθοδος. εἰ δὲ πολλαὶ, πάλιν
ζητητέον, πόσαι καὶ τίνες εἰσὶ τοῦ ὁρισμοῦ καὶ ποῖαι. τῷ ὅταν εὕρωμεν
ὅτι τοσαῦται τινες. οἷον δύο. ποῖαι αὗται. ὑπόρρησις τῷ ὁρισμός. ἕ-
τέρα πρὸς τούτοις ζήτησις, πάλιν σὺν ἡμᾶς διασκέψασθαι ζητητέον ποίαις
τῶν μεθόδων ἐπὶ ποίων πραγμάτων χρηστέον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὅταν
εὕρωμεν, δεῖ ζητεῖν ἐπάδηλον ὁρισμὸς ἐκάστου ἐστὶ τῷ διαφορῶν, τίς
τοῦ προκειμένου πράγματος τὸ γένος. τῷ τίνες αἱ διαφοραὶ. αἷς δι-
αιρεῖται τὸ γένος. ἵνα λοιπὸν μὲν ποῖαί εἰσιν αἱ τοῦ προκειμένου πράγματος
οὐσιαὶ καὶ διαφοραὶ. ἵνα οὐ μπλέξαντες αὐτὰς τῷ ἴδιά ἀποδῶμεν
αὐτοῦ τοῦ ὁρισμοῦ. κοινῶς μὲν οὖν διαλαβεῖν, χαλεπὸν τὸ λαβεῖν
τὸν τῆς τύχης ὁρισμόν. ἐπιδοκιμάσαι μὲν πάντα ὁρισμὸν τῶν παρακολουθεῖ.
ἰδίᾳ δὲ οὐ μᾶλλον ἐπὶ τύχης ἢ τινὸς ἄλλου. χαλεπώτερον δ' ἴσως τὸν περὶ αὐτῆς
λόγον, ὡς ἐξῆς αὐτὸς ἐκφανήσεται. τῷ γὰρ οὕτως κοινοῦ τοῦ ζητήματος,
πολλοῖς τῷ ἑτέροις, ἐπὶ πολλῶν φασὶ πραγμάτων κοινή ἐστιν ἡ περὶ
ὁρισμοῦ ζήτησις. πολλοῖς δὲ ἔφην, ἐπάδηλον τὸν παντὸς ὁρισμὸν
ἀποδοῦναι. οὔτε γὰρ ὧν γένη τινὰ ἐστὶν οὔτε ὧν ἀτόμων. ἀλλὰ

διὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς τῶν λόγων ποιεῖσθαι τὴν σημασίαν. τὰ μὲν γὰρ κοινὰ διὰ τῶν
κοινῶν ὀνομάτων τοῖς ἰδίοις. τὰ δὲ ἴδια, διὰ τῶν ἐπ' αὐτοῖς συμβεβηκότων. λέγω
δὲ τοῦ περὶ τινὸς οὐσίαν, τί τοῦτό ἐστιν· ἀπόδοσιν τοῦ τῆς οὐσίας ὀνόματος
ποιᾶ σημασίᾳ· τί γὰρ τὸ κύνες τί τινὶ ὄντε τί τὸ ἄνθρωπος. εἰ γὰρ ἐρεῖ τις
τί παῖσαν ὕπαρξιν· διὰ τοῦτο τῶν τοῦ περὶ τινὸς οὐσίαν ἀπεξεμηνύσατο
προσθεὶς τί τοῦτό ἐστιν ἵνα σημαίνῃ τὸ οὐσιῶδες. τάχα δ' οὖν ὧδ' ἔχει μᾶλλον
ἡ ἁπλῶς ἡ μέθοδος καὶ ἀπὸ παντῶν περὶ ὧν βουλόμενα γνῶναι τὰ οὐσιῶδη,
ὥσπερ τί τὸ καὶ συμβεβηκὸς ἰδίων ἀποδόξειν· ἄλλο δέ τι συμβεβηκός,
τί δ' ἄλλο καὶ συμβεβηκός· συμβεβηκὸς μέν ἐστι τὸ ἀνήκον μὲν ἑκάστῳ
ἰδιαιρούμενον πρὸς τὴν οὐσίαν· ὃ οὐκ ἀναγκαῖον ἦν ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχειν
οὐδὲ καθ' αὑτὸ οὐσίαν ὑπάρχειν τοῖς πράγμασιν· ἀλλ' ἐξ ὧν ἔστιν αὐτοῖς
ἐπισυμβαίνειν, ὡς τὸ μέλαν ἢ τὸ λευκὸν τοῖς κύκνοις. καὶ τὸ συμβε-
βηκὸς δὲ τὸ ἐξ ἀναγκαίης τοῖς οὐσίαις παρακολουθοῦν· ὡς λέγο-
μεν συμβαίνειν τοῖς προτάσεσι τὸ συμπέρασμα· ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνα-
γκαίης αὐτοῖς ἀκολουθεῖ· φέρομεν δὲ τὸ τοῦ συμβεβηκότος ἐπὶ
τῶν τοιούτων ὄνομα· διὸ καὶ ἄλλοις τισὶν ἐπισυμβαίνειν. ἢ μὴ
ἐξ ἀναγκαίης, μὴ τῶν παῖσαν ἕνα· τὸ δὲ κυρίως συμβεβηκός,
οὐ τὸ παῖσαν ἕνα ἀκολουθεῖ· δοκᾶ γὰρ τοῦτο μὴ ὁρᾶν ἐπινο-
ηθῆναι λευκός· λέγεται οὖν καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἴδιά
τινα πρώτως μὴ παντὶ τὸ ὑπάρχον παῖσιν ἀκολουθοῦν· ἀκολουθοῦν δὲ
νοηθῆ, μὴ οὐκ ἀναιρεθῇ· οἷον τῷ ἀνθρώπῳ· τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν·
καὶ τῷ ἀριθμῷ παντὶ τὸ τὰς ἀφαιρέσεις δύο ὀφθαῖς ἴσας ἔχειν πρὸς
δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μείζονας· ταῦτα δὲ πρώτως μὴ παντὶ καθ'
αὑτὰ τοῖς πράγμασιν ὑπάρχειν· πρώτως μέν, διὸ τὰ μόνοις
αὐτοῖς μόνοις ὑπάρχειν καὶ ἄλλῳ οὐδενί· καὶ παντί, διὸ τὰ καθόλου
οὗ ἂν ταῦτα ἀφαιρεθῇ· ἀλλ' ἀνθρώπου μὴ ἐπιστήμης δεκτικόν·
μὴ ἄπαλιν· μὴ ἀριθμόν, ἐξ ἀναγκαίης μὴ τὰς ἀφαιρέσεις δύο
ὀφθαῖς ἴσας· μὴ δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μείζονας· μὴ ἄπαλιν·
ταῦτα οὖν αὖ λόγος καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἴδιά ἐκάλεσεν· εἰ μὲν οὖν
πρώτως τοῦτο μὴ καθ' αὑτὸ δεῖ εἶναι τὸ καθ' οὐσίαν· οὐκέτι σ[illegible]

καθ' αὑτὸ τοῦ τοιοῦτου πρώτως· ἐπὶ πλέον γὰρ ἡ οὐσία καθ' αὑτὸ τοῦ πρώτως· ὑπάρχειν γὰρ ἀνάγκη, καθ' αὑτὸ μὲν ὑπάρχειν· οὐ πρώτως δὲ· διὸ καὶ μὴ ἁπλῶς, ζῷον ἐστιν· ὥστε οὐ πρώτως τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ σχῆμα τῷ περιττῷ καθ' αὑτὸ μὲν· οὐ μέντοι πρώτως· καὶ γὰρ μὴ ἁπλῶς περιττὸν ἐστὶ σχῆμα· τῷ τρίγωνον σχῆμα· ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἰσόπλευρον πρώτως ὑπάρχει τῷ περιττῷ τρίγωνῳ· καθ' αὑτὸ δὲ ὑπάρχον· ἔστι γὰρ τοῦ περιττοῦ τρίγωνου· τῷ περιττῷ μὴ ὄντος· ταῦτα οὖν φανερὸν καθ' αὑτὸ, ἴδια καὶ πρώτως ὑπάρχοντα· ἀεὶ μόνῳ τῷ παντὶ τῷ ἀφ' ἑνὸς πρώτως ὑπάρχει· τῷ καθ' αὑτό· ὥστε τῷ παντὶ ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὸ πρᾶγμα· περὶ τούτων ἐν τοῖς ἀποδεικτικοῖς φανερὸν ὅτι ἡ ἀπόδειξις τούτων μόνον ἐστὶν· οὔτε δὲ τῶν συμβεβηκότων· οὔτε τῶν καθ' αὑτὸ μὲν μὴ πρώτως δὲ ὑπαρχόντων· τῷ τοιοῦτο ἁπλῶς· ἐπεὶ δὲ πᾶσα ἡ ἀπόδειξις ἐπιστήμη ἐστὶν, ἡ δὲ ἐπιστήμη ἀπόδειξιν ἔστι καὶ ἀρχὰς ἀναγκαίας δεῖ καὶ ταύτας αὐτὰ τῷ ὑπάρχειν ἔχειν θ. διὰ τοῦτο τῶν συμβεβηκότων ἀπόδειξιν εἶναι ἀδύνατον· τῶν γὰρ ἄλλως ἐχόντων τῷ γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι· πάλιν ἡ ἀπόδειξις τῶν ἀμφιβαλλομένων ἐστί· τὰ δὲ καθ' αὑτὰ ὑπάρχοντα τῷ μὴ πρώτως, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμολογούμενά ἐστιν· οἷον τὸ ζῷον τῷ ἀνθρώπῳ· τῷ σχῆμα τῷ τρίγωνῳ· οὐδεμία ἄρα ἀνάγκη ἀπόδειξις ἐστὶν· οὐδὲ τῶν ἀπείρων ἅμα ἐπιπέδων σχημάτων ἐστὶν ἀπόδειξις· οὐδὲ τῶν ἀπείρων ἀριθμῶν· οὐδὲ τῶν ἀπείρων γενῶν οὐδέ ἐστιν ἀπόδειξις· ἐπὰ μηδὲ ὁρισμὸς· ἀλλὰ σὺν ὑπολήψει ἐναντία φαίνεται μᾶλλον· πᾶσα γὰρ κυρίως ἀπόδειξις ἐστὶν, ἢ ἐναντίων τὰ αὐτὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μένη· καὶ ἐναντίων καθόλου τὰ μερικώτερα· οἷον πόθεν ὅτι ἄνισος οὖσα· δύναται μὲν διὰ μέσου τοῦ ζῴου· διότι γὰρ παντὸς ζῴου οὐσία, ὥστε ἀνάγκη τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ἄνου οὐσίαν· τὸ ζῷον παντὸς οὐσίαν εἶναι· τοῦτο δὲ καθολικώτερον· τὸ γὰρ παντὸς ζῴου οὐσίαν εἶναι, ἐπὶ πλέον τοῦ τοῦ ἄνου ζῷου εἶναι· πάλιν ἐπὶ δὴ τρίγωνον· διὰ τοῦτο τὰς τρεῖς γωνίας συνορᾶσθαι ἴσας ἔχειν· πάλιν ἐπὶ δὴ τρίγωνον τὰς δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μείζονας ἔχειν· οὐκ ἐπὶ δὴ συνορᾶσθαι ἴσας, διὰ τοῦτο τρίγωνον· ἡ μὲν οὖν κυρία ἀπόδειξις, αὕτη ἐστὶ· τῷ ἐμπροσθεν

δης

ἀεὶ δὲ μένη

λαμένη ἀπόδειξις. ἤ καὶ πῶς αὐτὴ αὑτὴν ἀπειργομένη. ὥσπερ αὐτὸς
ἐν τῇ περὶ ὄψεως ἀπέφηνεν. καὶ πῶς φωτίσμων τῆς ἀπὸ ἀξας ὁ ἥ
σφαιρικὴ ἐστί. καὶ ποῖ τὸ πρόσπιπτον ὧν ἀνάπαλιν δύναιτ' ἂν ὁ ἥ σφαιρικὴ
ἀπ' αὐτοῦ τοιοῦτος φωτίζεται. τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ τῆς σελήνης ἥλιος.
τὸ γὰρ αὐτὸν ὁ φωτίσμος σα φέστερον ἡμῖν τοῦ αὐτοῦ ἐστί. λέγω δὴ
τοῦ σφαιροειδῆ ὠὸν εἶναι. ἀπὸ δὲ τοῦ ὄρους, ἀνεξόν ἐστι μὲν λέγειν ἢ φω-
τίζεσθαι ἢ μὴ φωτίζεσθαι. νῦν δὲ ἐπεὶ δὴ ὁ μὲν ἥλιος ἀνωτέρω φαίνει
ὅλων μὲν ἐπ' ὀλίγα μέρη αὐτῆς γίνεται. ἐπὶ μέσοις δὲ μᾶλλον ἡμᾶς, ὅ
ᾧ μὲν ἅπαν τὸ πρὸς ἡμᾶς ἡμισφαίριον πεφωτισμένον. ᾧ δὲ πρό-
σβασις. ἐπὶ πλείστῳ δὲ αὐτῆς ἐνόμενος, ἀπὸ μεσουρανίου μὲν τοῦ μέρους
τοῦ πρὸς ἡμᾶς τὸν φωτισμόν. πρὸς πίπτοντος δὲ τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς. ἐπὶ δὲ
ὡς ἔπον ἀνωτέρος ἐστὶν αὐτῆς ὁ ἥλιος. ᾗ οὕτω καὶ ὀλίγου ὕπως καὶ ἀπὸ
πλείω αὐτῆς καὶ ἀνέλου αὐτῆς γινόμενος, ὥστε μὴ μίαν ἅπασαν ἡμᾶς μέ-
σους ἀμφοτέρας. ἀλλὰ δύο μίαν πλευρὰν ἑκάτερα ἄμφω. τὸ μὲν πρὸς
ἡμᾶς ἀφωτίστου ποιόν. φωτίσου δὲ τὸ ὑπὲρ ἡμᾶς. τούτου πίπτειν
ἐπὶ τοῦ παρ' ἡμῖν ἔνεστι λαβεῖν. ὡς ἀεὶ μείζω ἀλλοτε σφαῖραν ποιεῖν ἡ
γῆς. ἅπερ χειρόν τὸ μὲν ἕτερον ἡμισφαίριον λευκὸν χρώματι. τὸ δὲ
ἕτερον μέλαν. ἅπερ μεταφορίσας δὲ ὅτος πλὴν σφαῖραν. ποιήσει παρα-
πλήσιον αὐτῇ καὶ ὀλίγον, τοῦ λευκοῦ ἀεὶ χοίχρωματος ἀνωτέρω ὄντος.
ἅπερ πλησιάσης τῆς σφαίρας, ὅταν μὲν οἷον ἀμυνίσκον λεπτὸν γινό-
μενον. ἅπερ καὶ μέρος ἐπιπλείονα μείνης τῆς σφαίρας, καὶ ἄλλοτε
σχήματα γινόμενα. καὶ τέλος τοῦ λευκοῦ ἡμισφαιρίου ὅλου πρὸς
τὸ κατὰ τὰ ἀφανὲς ἀπὸ αὐτὸ ὄντος, ὅταν μὲν λευκοῦ δύῃ τὸ λε-
λαμπασμένον. ἡμισφαίριον. ταῦτα μὲν οὖν ἔξω τοῦ προκειμένου.
πῶς δὲ καὶ αὐτῷ δεῖξιν ἡμῖν μηχανῶμεθα λέγομεν. ἅπαντος κυρτοῦ,
καὶ πῦρ ἀέρα. ἡμικύκλιον ἀφ' οὗ πυρὸς ὅπαντος. ἡμικύκλιον δὲ εἶναι τὸ
ἀλύπον σημεῖον, ὡς οὗ πυρὸς ὅπαντος. ὡς τοῦ σφαιρικῶ ἅπαν
πῶς σελῶ τὸ οὕτω φωτίζεσθαι. τὸ δὲ λύπον οὐ μικύκλιον ἀλ-
λὰ σημεῖον λέγομεν. τοῦτο δέ ἐστιν ὅταν μὴ παντὸς κύπτοντος ἀκτῖνος

τὸ ὠὸν ἐστιν. οἷον ὠχρά ἐστιν ἡ πρόσθη τῆς ὀμφαλοῦ. οὐ πάντως οὖν τὴν ὠχρότητα
ἔπεσθαι τοῖς τέκνοις. λύθησαν οὖν τοῦτο μὴ οὖσης μείζον. ἀλλὰ σημ-
μᾶδον. διὸ φησὶ καὶ Ἀνδύνος. τῶν οὖν καὶ οἱ μερεμνοὶ δύο ἀπέχημάς
ἀπὸ μὲν πρώτως μὴ ἀναθῶλα ὑπάρχειν. τοῦτων ἐστὶν ἡ ἀποδοξίς. ὑ
πονοήσαι οὖν φησὶ τις ὅτι ὡς περὶ τούτων μία αἱ μὲν ὁδοὶ ἡ ἀπο
δημία, οὕτως φησὶ καὶ τὸ λαβὴν τὸν ὄρισμον. ἑκάστου μία μὴ οὖσης
μέθοδος περὶ τὸ ὁρίζειν. ἔτι καὶ πρώτως ἀλλὰ μὴ ἡ μία ζητητέος
ποία ἂν εἴη. ἡ δὲ μὴ ἐστὶ μία μὴ οὖσα μέθοδος περὶ τὸ ὁρίζειν. ἔτι
καὶ πρότερον γίνεται τὸ προβλήματος θεωρεῖν. διὰ τί λαβὴν
περὶ ἕκαστον τὸ ὁρᾶν. ἡ μὲν γὰρ ὧν μία, τοῦτο μόνον ἔχειν ἡ ἐπι-
ζητησις τὸ ὁρίζειν ἂν εἴη. ἐπὶ δὲ πλείους μιᾶς, πλείονα καὶ ἐνταῦ-
θα ζητοῦμενα. πόσα καὶ τοιαῦτα ἀφορισμοὶ καὶ ποῖα τὸ εἶδος. καὶ ποῖα
ἐπὶ ποίων προβλημάτων χρηστέον. τὸ γὰρ διὰ τί λαβὴν περὶ ἕκαστον
τὸ ὁρᾶν τοῦτο σημαίνει. ποῖ μεθόδῳ ἐπὶ ποίων προβλημάτων
χρηστέον. οἷον διαφανεροῦ πότερον ἀποδεκτικὴ ἐστὶν ἡ διαίρεσις.
ἢ τις ἂν ἦν μέθοδος. τοῦτο ὡς ἀνύποπτον δεῖ λαβεῖν. μιᾶς τὸ παύλα
φησὶ καὶ ἀπορήσειεν μήν ἀν τις, οἷον ἡ δημοφανεροῦ ἢ μὴ γένηται
οὐκ ἔστιν ἡ μέθοδος, διὸ καὶ ὁρισμοὺς φερέ-
πνην ἀποδημία. ἢ διαιρετική. ἢ πορισμοί. εἶτα πάλιν ἀ
πορία διὰ δύο ἔχεται οὐκ ἀπίθανα τῶν δρημένων. ποία δύο ἐστὶν
ἂν εἴη, ἐπὶ φερεφάνων δεκτικὴν, φησὶν. ἀ γὰρ ἀ γὰρ
ἀρχὰς καὶ ἀπείρους ὁρισμοὺς ἐπίπεδον. τοῦτο ἐστὶν ὑπὸ ποίου
γένους ἀναξομεν τὸ προκείμενον πρᾶγμα. ἐπὶ δὲ οὐχὶ γένους
τῶν οὐσιῶν. τοῦ μὲν ὁρισμοῦ τὸ διωρισμένον ποσόν. τοῦ δὲ ἐπι-
πέδου τὸ σύνεχες. ἢ καὶ ἀρχάς. ἢ γραμμὴ ἢ τὸ σημεῖον

πδ

ἐν οἷς μὲν γὰρ τὰ τοιαῦτα, τὸ μὲν πῶς ἐγγίνεται· ἡδὲ, τὸ ἐπὶ πεδονήν-
νᾶ· ἀλλ' ἄλλας μὲν ἀρχὰς οὐ πεπαίδευται· καὶ οἷον στοιχεῖόν ἐστιν
ἀρχὴ· τοῦδε οὐκ ἔχει τὸ διωρισμένον· ἐξήρηται· σύμβαλ-
λονται δὲ ἡμῖν καὶ οὐ πεπαίδευται πολλαχῶς ἀρχαὶ πρὸς τὸ ἀ-
πόδοσιν τοῦ ὁρισμοῦ· ὡς πρὸς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν· λέγομεν γὰρ ἀρίθμ
ἕνα τὸ ἄμοιρον ἀδῶν οὐδαμῶν πλῆθος· ἔστι οὖν ἡμῖν ὑπὸ
ποίου γένους ἀναλῦσαι τὸ προκείμενον· πολλῶν γὰρ τοῦ γένους ἀμφιβη-
τήσιμον· ἵνα εὑρόντες τοῦτο καὶ διελόντες εἰς τὰς οἰκείας διαφοράς,
οὕτω τοὺς ὁρισμοὺς ἀποδῶμεν·

πρῶτον οὖν ὅσως ἀναλυτέον διελόντες τῶν γενῶν τὰ μὴ ἔστι
πληροῦσθαι καὶ οἷον ὡς περὶ τῶν ὁρισμῶν ἀποδούμενα, ἅπερ δηλονό-
τι μὴ ἐπὶ τυχὴς ἀποδοθῆναι, ἀλλὰ δεῖν αἱρεῖσθαι μὴ τῶν ἐπὶ τυχὴς
πρὸς τὸ λαβεῖν τοῦ ὁρισμοῦ ἀποδοῦναι· σαφῶς φησὶ μὴ ἐπὶ τυχὴς
ἔστι λῆψιν ὑπὸ ποίου γένους αὐτῷ ἀναξόμεν· πολλὴ γὰρ περὶ τοῦτο
ἡ ἀμφιβολία· οἱ μὲν γὰρ αὐτῷ ὑπὸ τῶν οὐσιῶν ἀναλύουσιν· οἷον
ὑπὸ τὸ ποσόν· ὧν ἐστὶ καὶ ὁ ξενοκράτης· ἀριθμὸς γάρ φησι, τῶν ὄν-
των ἑαυτὸν ἔφη εἶναι τὴν ἑνάδα· ὁδὲ ἀριθμὸς ὑπὸ τὸ ποσόν· ἡ δὲ τοῦτο ἀλλ' οὐ
ὑπὸ γένος, μὴ μὴ ἀλλ' ὑπὸ τὴν διὰ τοῦτον ὑπόληψιν· οἱ δὲ ὑπὸ τὸ ποιόν· ὧν ἦσαν
οἱ πυθαγόρειοι· ἃ μὲν γὰρ ἦν αὐτοῖς ἀριθμοὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς
λέγοντες τοῖς αὐτῷ· μανθάνομεν δὲ καὶ παρὰ πᾶσι φησὶν αὐτῷ ἐν τοῖς λεχθεῖσι
ὁ ἀριστοτέλης· οἱ δὲ ἐν τῷ πρός τι, δόξαις ἂν ὑπὸ τὸ πρός τι
ἀναφέρειν· ἐνίοις γὰρ δι' πλάσιον· ἀμφίβολον οὖν τὸ γένος· ἀλ-
λὰ πάσας εὑρεῖν ὀφείλομεν ὑπὸ ποίας ἐστὶ, πάλιν ἐπὶ τοῦ μὲν πόσου
σῶμα ἢ ἀσώματον· μὴ σῶμα· ἀπλοῦν ἢ σύνθετον· μὴ ἀσώ-
ματον· χωριστὸν ἢ ἀχώριστον· καὶ πότερον μία ἢ ἐναντία τυχὴ·
ἀπορεῖ· μὴ μία· μονοειδὴς ἢ πολυειδῶν· μὴ ἐπὶ τῶν δυοῖν ἀ-
μοιρῶν διαφορά· μὴ πολλαί, πότερον τῶν αὐτῶν ἢ πολλαί, ἢ τῶν
ἄλλων· μὴ τῶν ἄλλων, πότερον μὴ τῶν γένει ἢ οὔ· ταὐτὰ γὰρ τῶν διαφέ-
ροντα οὐ πάντως μὴ τῶν γένει ὡσαύτως μὴ ἴσως· καὶ μὲν δὴ τῶν γένει
διαφέροντα, ἐξαναλύσεις μὴ τῶν ἄλλων, ὡς λίνου μὴ ζῴου· ταῦτα

τοίνυν τὴν τοῦτον πλάνην πρὸς τὰ λεχθέντα τοῦ διδασκάλου τῆς ἀληθείας ζητητέον πρῶτον δὲ ὡς ἀναγκαῖον διελεῖν τὰ λεγόμενα· τοῦτο δέ ἐστιν εἰ διαφέρουσιν ἀλλήλων τὸ λεγόμενον· ὃ περὶ μέν τινος ἐστὶ καὶ πατρός· ἐὰν μάθομεν οὖν τοῦτο, ἐν σαφεῖ θησόμεθα· ὃ δὲ περὶ μὴν ἐστὶ καὶ πατρός· ἀγαθὸς ἐστιν ἀνὴρ ὁ χρηστὸς καὶ δίκαιος· ἀγαθὸς δὲ ἵππος ὁ δρομικός· ἀγαθὸς δὲ ἀνὴρ ὁ χρηστός· ἀγαθὸς δὲ ἵππος ὁ δρομικός· ὥστε ἀγαθὸν ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ τύχη γίνονται· μία δὲ ἂν εἴη ἀρετὴ τοῦ μὴ λέγειν βούλεσθαι· ἐνδέχεται δὲ περὶ τοῦ ὄντος οὐ θέλειν βούλεσθαι, ἢ τοῦ μὴ ὄντος διαμαρτάνειν ἀνάγκη· περὶ τύχης τοίνυν ἐστὶν ὧν ἡ μάθομεν, πότερον οὐσία· ἢ ποσόν· ἢ ποιόν· ἢ τίνα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν· ἐξάνδρησις δὲ τοῦτο ἐστὶν ἐκ τοῦ τὰ ἐφεξῆς συμπεραίνουσιν· τοῦ μὴ ὄντος διαμαρτησόμεθα· εἴτε ἂν θέλωμεν ἐστὶν ὧν· ἢ ἀδιαφορεῖν ἐν τῇ φυσικῇ θέσει· ἐπεὶ τὸ δύνασθαι καὶ τὸ πάσχειν συμφωνεῖ περὶ πάσας τὰς μεθόδους ὧν ἐστὶν ἀρχὴ καὶ αἰτία, ἢ στοιχεῖα ἢ καὶ οὐδέτερα γίνωσκειν· ἐστὶν οὖν πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων χρεία τοῦ δύνασθαι τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἀρχὰς· ζητητέον τίς ἡ ἀρχὴ τῆς τύχης· καὶ πότερον ἀπορωτέρα τῶν ἄλλων ἐστὶ τῆς τύχης ἡ τῆς ἀρχῆς ζήτησις· εἰ δὲ πότερον τῶν νοητῶν ἐστὶν ἢ αἰσθητῶν, ἢ μᾶλλον ἐν τοῖς ἐνύλοις· ἀλλὰ μὴν καὶ διαίρεσιν, τὴν ἀληθῆ τῆς διαιρέσεως ποιητέον καὶ λαμβανέτω· καὶ τοῦτο ὑποδιαιρετέον· ἐστὶν οὖν πότερον οὐσία· ἢ ποσὸν· ἢ ποιόν· ἢ τίνα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, τὰς μὲν ἄλλας παρῆκεν· εἴτε δὲ οὐσία· καὶ πάντως λοιπὸν ἐπὶ διαιρετέον, ἆρά γε τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀσώματον· ἀνάγκη τοῦτ' ἐστὶν σῶμα καὶ ἀσώματον, εἶπε· πότερον τῶν ἐνύλων ἐστὶν οὗτος, ἢ μᾶλλον ἐν τοῖς ἐνύλοις· διαιρεῖ τοῦ ἐνύλου· τὸ σῶμα δηλῶν· διὰ δὲ τῆς ἐνύλου ἀσώματον· πᾶν γὰρ σῶμα καθόλου ἔνυλόν ἐστι· τὸ δὲ ἔνυλον, ἢ καὶ τοῦδέ τινα ἐστὶν· ἢ καὶ τὰ ποσόν· ἢ καὶ ποιόν· ἢ καὶ πῶς ἔχον ἢ ποῦ ἢ μεταβολῆς· τὰ μὲν οὖν ἐνύλου

ὑπὸ θεοῦ ἅπαντα σώματα· καὶ τὰ πάντα τοῦ δώματος σημαινόμενα
ἐν δώματι ἐστὶ δώματι δὲ λεγόμενα ἀγγεῖα ἐνυπάρχει, ὑπὲρ τὸν καὶ τὰ
μικρὰ· ὑπὸ δώματι παῖδες ὄντες, ἔχομεν τὸ τοῦ ἀνδρὸς μέγεθος·
ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ποιοῦ· δώματι τοίχοι ἐσμὲν θερμοὶ ὄντες·
ὑπὸ δώματι οὐ μανθάνομεν καινοὶ ὄντες· τὰ δὲ ἐν οὐρανίᾳ ἐν ὑπάρχοντα
τόπον μεταβολὴν μόνον ἔχουσι τὸ δώματι· ἀνατέλλων γὰρ ὁ ἥλιος,
δώματι ἐν ὑπάρχουσαν ἡμέραν ποιεῖ· καὶ καθυπερτερούμενος ἐν ἡμέρᾳ,
δώματι ἐστὶν ἐν ὑπάρχουσα· ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ὁμοίως.
ἐπὶ δὴ οὖν ἐν παντοίοις σώμασι τὸ δώματι φανερόν, διὰ τοῦτο
διὰ τοῦ δώματος τὸ σῶμα ἐδήλωσεν· ἀλλὰ καὶ δι' ποίας ἐπὶ τοῦ σώ-
ματος τὸν δώματος παίξας, ἐπὶ τοῦ ἀσώματου οὐκ ἦπεν ἐνέρ-
γειαν, καὶ δοκιμωτέρων· ἀ γὰρ ἐνέργειαν καὶ ἐνέργειαν.
λέγω οὖν ὅτι ἄλλο ἐστὶ δύναμις καὶ ἄλλο ἐν δώματι· καὶ ἄλλο
ἐν γειτνίᾳ, καὶ ἄλλο ἐν γειτνίᾳ· ἡ μὲν γὰρ ὑλικὴ μόνως ἐστὶ δύ-
ναμις· πάντα γὰρ ἐστὶ δώματι· ἐνέργεια δὲ οὐδενί· τὸ δὲ ἕδος,
μόνως ἐν γειτνίᾳ· τὸ δὲ ἐξ ὕλης καὶ ἕδους ἐν δώματι ἐστὶ· καὶ ἐν
ἐν γειτνίᾳ· οὐ γὰρ ἔχουσα γὰρ τὰ ἄμα, καὶ ὅπερ ἐστὶν ἐν δύ-
ναμι, τοῦτο ἐν ἐνεργείᾳ· καὶ γὰρ πάντα τὰ ἕδη, δώμα-
μι ὑπάρχειν· ἦλις τοιγαροῦν· τοιγὰρ ἐμφανίζεται ἐνέργεια.
νῦν γὰρ αὐτὸς οὖσα δώματι, ἄλλο γίνεται ἐνέργεια αὐτός· μᾶλ-
λον δὲ ἅμα ἐξ ἀπὸ τοῦ δώματι καὶ τὸ ἐνέργειαν· ἐπὶ δὴ γὰρ οὐ
δύναται ἐστὶ γυμνὴ ἕδους, ἐμφανὸ τὸ ἕδος, ἐνέργεια μένει τὸ
δύναι· δώματι δὲ ἄλλο· τὸ γὰρ τοῦ ὑλικοῦ ἕδος, δώματι
ἐστὶν αὐτός· ἐπὶ δὲ ἐν οἷς τὸ δώματι ἐστὶν, ἐν τούτοις καὶ τὸ ἐνέργειαν·
καὶ ἐπὶ δὴ ἐπὶ τῶν ἀφανῶν καὶ ἀσωμάτων οὐκ ἦπεν τὸ δώματι, ἐπὶ
μὴ δὲ ὕλη· καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναται ἐνέργειαν· οὐ γάρ ἐστιν ἐνέργειαν
τὸ δύναι· ἀ γὰρ τοιοῦτος ἐνέργειαν ἐστὶν ἕδη οὔτα καθαρὰ αὐτὰ ὕλης·
ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ ἐψυχῆς μεμάθηται· ὅτι ἐμφανὰ αὐτὰ δώματος
ἐνέργειαν ἐστὶν· καὶ οὐκ ἦπεν ἐνέργειαν ἐστὶν· διὰ τοῦτο οὐ τοι-
αῦτα ἐστὶν ὕλη καὶ ὧν ἐστὶν ἀσώματον,

ἢ πεπερασμένον, πότερον τῶν ἐνδεῶν ἁπλῶν ἐστιν, οἷον ἐνδεὲς ἐστιν, ἢ ἐνδεὲς μέρος ἐστίν, οἷον ἐνδεὲς ἐστιν εὐθύς ἢ ἐνδεὲς πλευρά ἐστιν. οἷον ἐνδεὲς ἐστιν ἔδος τι καὶ σχῆμα τοῦ ἀέρος ἢ ἄλλο. διαφέρει γὰρ οὐσιμικρόν. οἷον ἐστὶν οὐ τὸ μεῖζον τὸ μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ σώματος. συνεχὲς δὲ καὶ διαιρετὸν ἢ ἀμερές. τοῦτο ὡς καὶ ἀλεξάνδρῳ δοκεῖ, τὸ μεριστὸν ἢ ἀμερές. δῶρα μεγάλα ἢ πολλῶν δώρων μικρῶν τῆς τύχης λαμβάνειν. ὁλικὸν πότερον πολυσώματός ἐστιν ἢ ἀμερές. ἀμερὲς γὰρ φησὶν αὐτὸ σημύριζος ἵνα καὶ οὐ πολυσώματον. τοῦτον ἵνα μείζονα τὸν οἶνον τῶν ἀσθενῶν ἐνέχωσιν. καὶ ἀπὸ μιᾶς τοῦτα προσέρχεσθαι δώρων μικρῶν. δῶρα μεγάλα δέκα λαβεῖν τὸ χωρίον καὶ οὕτως. πότερον ἁπλῶς τύχη μία καὶ ἐνεργοῦσα, ἢ μεριζόμενα εἰς δύο φόρους τύχας, ὡς πλείους ἕνα τύχας ἐνεργοῦσα. δῆλον δὲ ὅτι οὐ πλείους δῶρα τοῦ μείζονος μίαν. πλείους μὲν, διότι διαφέρουσιν ἀλλήλων τῷ ἕτερα εἶναι καὶ ἄλλος. καὶ ἡ χιὼν καὶ χωρίζονται ἀλλήλων. μίαν δὲ διὰ τοῦτο συμφωνοῦντων καὶ τοῦτο συμπαθόντων. καὶ γὰρ καὶ ἐκ τοῦ λόγου ἐνεργεῖ δοκοῦσι μάχεσθαι καὶ τῆς φυσικῆς. καὶ οἱ τούτων μὴ νικῶσι μὴ φασὶν οἷον ἐστί, οὐδὲ διαιρεῖσθαι ἐς ἄπειρον τὸν λόγον. οὕτως οὖν καὶ μία. οὕτω δὲ καὶ εἰκὸς ἐξηρῆσθαι τὸ μεριστὸν ἢ ἀμερές. πότερον φησὶ μία τύχη ἐστὶν ἢ τυχὴ ἐν παισὶ τοῖς ἐμ τύχοις ἢ πολλαί. καὶ πολλαί. πότερον τῶν ἔδεσι διαφερόντων οἷον, ἢ καὶ τῶν γένεσι. λείοις ἐνδεῖν μίαν οἰκεῖαν λείοντος. ἐξ ἁπλότητος γὰρ αὐτῶν πρὸς τὸ ἐνεργεῖσθαι διὰ τῆς ὑγρότητος ὡς περὶ ἀέρος, οὕτως ὑπὸ παντῶν ἁπλουμένους πρὸς τὸ ἐνεργεῖσθαι τῶν ζώων διὰ τῆς ὀσφρήσεως. οὕτω δὲ καὶ ἀνίω καὶ πῶ ποιοῦσι. καὶ αὐτὰ μᾶλλον ἁπλᾶ ποιοῦντες, τῶν αὐτῶν. τὸ γὰρ ἀτυχὲς σῶμα τύχης αὐτίον τὸ ἄζωον, ζωῆς, τὸ ἀψύχητον τοῦ ψυχητικοῦ. τὸ ἄλογον τοῦ μὴ ἀλόγου. καὶ ὅσα τοιαῦτα. καὶ πότερον ὁ μοφυὴς ἅπασα ἢ τύχη. καὶ οὐ δὲ μὴ ὁμοφυὴς, πότερον διὰ φέρουσα. ἢ καὶ ἀπὸ λουσον τῶ πολλαὶ ἢ μία. τὸ δὲ ὀφθῆναι πολλὰ ἁπλᾶ πότερον ὁμοφυὴς. ἢ οὐ. σώματα δὲ τοῦτο μὴ ὡς πρὸς τὰς ἐνεργείας τύχας ὀφθῆναι οὐσίας λείους, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ παντὸς τῆς ἐν τοῖς ἐμπτώσεις

ὅπερ μᾶλλον ἡ ἀρετῆς ἕξις. τοῦτο δηλοῖ οἱ γὰρ περὶ τύχης ζητήσαντες φασὶ περὶ μόνης τῆς αἰνίττεσθαι ζητοῦσαν· ὥστε δῆλον ὅτι περὶ παύσης τύχης ἐστὶν αὐτῷ ὁ λόγος καὶ τὸ μᾶλλον ἀρετὴν μᾶλλον προσῆκον τούτῳ ἁρμόττον· αὐτῷ οὖν φησὶν αὐτὸν παύσειν ἁπλῶς τοῖς εὐτυχοῦσι τύχαι, πότερον μόνον τῷ δόξαι ἀφαιροῦσιν, ἢ καὶ τῷ ὄντι· λαμβάνουσι παλιγγενεσίας διαφέσεως τὸ ἀληθὲς καὶ ὠμολογημένον· ὅτι οὐ φορητὸν τῷ δόξαι· νῦν μὲν γὰρ λέγουσιν οἱ ζητοῦντες περὶ τύχης, περὶ τῆς αἰνίξεως εἰ δίκαιόν ἐστιν. τινὲς δὲ φασὶν ὧν εἶπε μὴ ἀλέξαν δρος ἀς πλάτων αἰνίττεσθαι αὐτόν· φασὶ γὰρ διὰ πλάτων μὴ μακρὸν μὲν πλατύν, μᾶλλον δὲ μὴ τῷ μαίῳ μὴ περὶ τῆς ἀληθοῦς διαλεκτικῆς· ἴσως οὖν ἀς τοὺς φυσικοὺς αἰνίττεσθαι τοὺς περὶ δημόκριτον μὴ τοὺς ἀτόμους· ἐχόμεν δ' ἂν μὴ ὑπὲρ τούτων ἀποδόσεως λόγον· φησὶν γὰρ αὖ μᾶλλον ὅτι μὲν τῇ ἀνθρωπίνῃ τύχῃ, πάσας τύχας μὴ σώζεσθαι φανερόν· οὐ πῶς περὶ ταύτης διαλεχθέντες, περὶ πάσης ἦν μᾶλλον διαλελυμένος.

Δ' λαβεῖν δὲ ὅπως μὴ λανθάνῃ· πότερον ἆρ' ὁ λόγος αὐτῆς ἐστὶ καθαίρεσιν· ἵνα θῇ κάτω ἕτερος· οἷον ἵππου· κύνος· ἀνθρώπου· θεοῦ· ἢ τῶν πότερον ὁμολογήσας τύχας, ἢ εἰ μὲν ὁμολογήσας, παλιν αὖ ταῦτα περὶ τοῦ λόγου φησὶν αὐτὸν ἢ εἰ μὴ λαβεῖν μὴ ζητοῦν· πότερον δῶρα τοῦ ἑνὸς ὁρισμὸν παύσης τύχης ἀποδοῦναι, ἢ οὔ· ἀποδοθήσεται ἆρ' ὁ ὁρισμός· ἀνέχοι μᾶλλον ἕνος· ὡς περὶ τοῦ ζῴου ἑνὸς οὔσης ἵππους μὴ ἀνῶν· μὴ δῶρα λοιπὴ δοθῆναι ὁρισμὸς ἀποδόσεως· οὐ πάσα ἔμπτυχος αἰσθητική· οὐδ' ὅλως ἁρμόττοις ζῴοις διὰ τὸ κοινὸν ἕνος· εἰ δὲ μὴ ἔχοιεν κοινὸν ἕνος, οὐδὲν ἆρ' ὁρισμὸς ἀδῶν ἀποδοθήσεται· οὐκ ἔχουσι δὲ πῶς, ὅτι τὸ μὲν ἔστιν πρότερον· μὴ τὸ, ὕστερον· τούτων δὲ τὸ κοινῶς καθηγούμενον, οὐκ ἄνευ ἕνος· πρότερον δὲ ἐστὶ τῇ φύσει τὸ σῶν ἀναιρουμένου οὐ σῶν ἀναιρούμενον δὲ· μὴ τὸ σῶν ἀς φερόμενον μὲν· μὴ σῶν ἀς φέρον δὲ· ἔστιν οὖν ἐν τύχαις, τὸ πότερον μὴ τὸ ὕστερον τῇ φύσει· ὅπου γὰρ ἡ λοιπὴ, ἐκεῖ μὴ ἡ ἄλογος

μὴ φύσιν· μὴ ὅπου ἡ ἄλογος, ἐνδέχεται μὴ φύσιν· οὐ μόνον ὅπου ἡ φύσιν,
ἐνδέχεται· μὴ ὅπου ἡ ἄλογος, ἐνδέχεται λογισμόν· μὴ ἀνάγκη ἐνδέχεσθαι ἡ φύ
σιν ὡσαύτως ὑπομένουσι τοῖς λοιποῖς· ὥστε ἔστιν ἐν αὐτοῖς
τὸ πρότερον τῇ φύσει μὴ τὸ ὕστερον· πρότερα γὰρ ἡ φύσιν οὐ τῇ ἀξίᾳ· ἀλ-
λὰ τῷ ἀνέκαθεν αὐτῆς μὴ ἔναντα τοῖς ἄλλοις· μὴ πρότερα τῆς λογικῆς· ἡ ἄλ-
λος ὁμοίως· ἐνδέχεται ἐν αὐτοῖς τὸ πρότερον μὴ τὸ ὕστερον· οὐκοῦν
τὸ τοιοῦτον κοινῶς καὶ πλῆθος μόνον γένοιτ' ἄν· λείπω δὲ τὴν τύχην· ἀλλὸ-
μόνυμος ὡσπερ ὄνομα· ὡς γὰρ ὄνομος μὴ πρὸς ἕν· ὥστε οὐκοῦν ἀνάγκη αὐτῷ
εἶς ὁρισμὸς· ἐπεὶ μηδενὸς τῶν ὁμωνύμων· ἀλλὰ διαφοροῖ τῶν
τυχόντων οἱ ὁρισμοί· ὥσπερ οὐ μὴ ἵππος ἵππου ἕτερος· οὐδὲν μὴ αὐτὸς
μᾶλλον ἀποδιδόναι κοινὸν λόγον περὶ τύχης· οὐκοῦν ὁρισμόν·
ἀλλ' ἐξ ἀναλογίας γένοιτ' ἂν ὡς ἐροῦμεν ἔπειτα· δῆλον δὲ ἐκ
τῶν παρόντων τύχης δὲ λέγω· δῆλον ὡς οὐ πόνος κοινοῦ ὁρισμοῦ· τὸ
δὲ ἔξω τοῦ καθόλου ἢ τοῦ δι' ἐνίων· ἢ ὕστερον·
ἐνόμισαν γάρ τινες περὶ τῶν ὄντων αὐτὸν τοῦτο λέγειν ὡς πάντων α
ὐτῶν πόμενον· οὐχοὕτως δὲ ἔχει· μὴ ἀπλῶς δοκεῖν εἶναι τὰ πρὸ
τῶν ποιῶν γένη μηδὲν μᾶλλον τὰ φυσικά· φησὶ γὰρ ὅτι ὥσπερ
ἡ παίδισις δι' ἡδονήν ἐστιν· ἡ μὲν, ἐνταῦθα ἀρατηρίων· ἡ δὲ, ἐν τοῖς ἀρατηρί-
τοις· μὴ ὅτι ἐνίοτε ἐνταῦθα ἀρατηρίων ἡ παίδισις γίνεται ἢ ἐν τοῖς ἀρατηρίοις
καὶ διὰ τὴν ὕλην· ἡ μὲν ἐνταῦθα διὰ ἀρετὴν· ἡδὲ ἐνταῦθα διὰ ὕλην μένουσα.
μὴ ἡ ἐνταῦθα ἀρετὴν ποιητικὴ ἐπιτήδειον ἐνταῦθα σώματι· οὕτω μὴ ἡ ἐνταῦ
πόσμου παίδισις ἀνάγκης ἐνταῦθα δημιουργῶν παίδισις ἕνεκεν· ὥστε οἷον καὶ
τοὺς ἀξίους ἡ μένους λόγους τῶν πραγμάτων· μὴ ἐνταῦθα δὲ τὴν πραγ-
ματικὴν φησὶν· ἐπεὶ δὲ ὀκνεῖ λέγειν τοὺς παραδείγματα εἶναι θεῶν
μὴ οἱονεὶ τύχην τόπον ἄδικον ἀδημόνους ἀδικαίους· μὴ ἐν τῇ μονὰ τὰ
φύσικα πάλιν περὶ τούτου τοῦ λόγου διαλεγόμενος φησὶ πάντων
τὰ ἄδικα ἐναντιοῦσθαι· λείπει δὲ ὧν ἐστὶν ὁ λόγος· μὴ τὰ παράδεισα
ὁρῶν ἐστὶν ὀρθὰ· μὴ μηδὲ ὅσα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ παραδείσου τῆς ἀρετῆς
ἐκόμενα διανοίας· ὥστε πού περὶ τῶν ποιῶν ἄδικος ὁ λόγος· ἀλλὰ
περὶ τῶν ἀφορισμῶν· διὸ οὐκ ἄπορον ὅτι τὸ ζῷον οὐδέν ἐστιν·

ἀλλὰ πρόσθησις καθόλου· δηλοῖ δὲ ὅτι μὴ οὐσία· μὴ ζῷόν ἐστι μηδὲ ὁριστὸν εἶναι· τὸ δὲ καθόλου, οὐκ ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ· οὐ γὰρ ἦν τὸ ἁπλῶς καθόλου ζῷον· ὃ μὴ ἔστι τινῶν μερικῶν· ὥσπερ ἐστὶν ἄνθρωπος καθόλου μὲν ὡς ζῷόν τὸ ζῷον, ἢ οὐδέν ἐστιν, ἢ ὕστερον· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐν ὑποκειμένῳ ἢ κατηγορεῖσθαι· ἐκ γὰρ τῶν ὑποκειμένων ἐν τοῖς καθόλου θεωρεῖται· ὡς μέν τοι καθόλου τὴν φύσιν ἁπλῶς οὐδέν ἐστι· μὴ ἄνθρωπον δὲ ὁριζόμενον μὴ ἵππον, οὐ καθόλου ποιόν τι ἐστὶν ἐπὶ πλειόνων ὁριζόμενον ἀλλ' ὅμως ὁρίζεται· ἀλλὰ καθὸ φύσις τις ἐστὶ μὴ οὐσία· τοιαύτη γὰρ τούτων πλήθος ὅτι ἀλλὰ ὕλῃ οὐδὲ ἀλλὰ τὸ εἶδος ἐστί· μὴ ὅτι καὶ τὸ ζῷον μὴ ὁ ἄνθρωπος καθόλου οὐ σημαίνει ἐστὶν ὁρίζονται· οὐ καθὸ ἐπὶ πλείονων κατηγορεῖται· δῆλον καὶ γὰρ εἰς ἓν ἄνθρωπος, ὁμοίως ὁ τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμὸς ἐφαρμόσει· ἐπὶ δὲ μὴ τοῦ ζῴου· οὕτως μὲν οὖν ἀλέξανδρος· ὁ δὲ ἀριστοτέλης· ἐπὶ δὲ τὸ ὅλως ἐπὶ μηδὲν τοῦ ζῴου φησὶν, μήποτε δ' ἔστι παρὸν μὴ τοιαύτης ὕλης ὁρισμός, ὥσπερ τοῦ ζῴου, διὰ τοῦτο προσέθηκεν ὅτι ὡς καθόλου οὐδέν ἐστι τὸ ζῷον ἢ ὕστερον· φαίνεται δὲ ὅλως τοῦ ζῴου ὁρισμοὶ εἶναι τοῦ ζῴου· οἱ δὲ ὁρισμοὶ οὐκ εἰσὶ τῶν πρώτων πολλῶν ἓν· οὐδὲ γὰρ δεῖ καθόλου ἐπὶ πάντα ὁρᾶσθαι λόγους οὐ γὰρ εὐπαρμίους· ὁριζόμεθα δὲ τὰ ἐννοήματα ἡμῶν· τὰ γὰρ ἔννοιαν ὧν ἔχομεν, περὶ τῶν πραγμάτων ὁριζόμεθα· ταῦτα δὲ ὑπάρχει ἓν· καὶ ὡς ἄρα φαμὲν ὅτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων ταῦτα φησίν· εἰ δὲ μὴ ποτὲ ταὐτὸν φησὶν ἀλλὰ μόρια· πότερον ὅλῃ τῇ προτέρου τῷ ὅλῳ ταὐτὸν, ἢ τὰ μόρια· φαμὲν πρότερον μία ἢ ποτὲ· καὶ ὅτι ποτὲ πότερον τῷ ὁδὶ μόνον εἶναι ἢ καὶ τῷ ἁπλῶς· νῦν τὸ ἕτερον μόριον τῆς διαιρέσεως ἐξεταστέον· ἆρα μὴ ποτὲ ταὐτὸν φησὶν, ἀλλὰ μόρια· τὸ δὲ μὴ ποτὲ, παντὶ δῆλον ὡς ἐπὶ πλέον τὸ μὴ δὲ ἀναλόγως τοῖς ἄνω τέρω· ἢ γὰρ ἐνέσται ἢ πάσῃ ἢ μόνῃ καὶ ἁπλῶς τῶν ἐναντίων, οὐ ποτὲ ταὐτὸν· οἷον ἐνάνθρωπῳ ἢ φύσει ἢ μὴ ἢ ἄλογος· καὶ ἢ λογικὴ καὶ τούτων τὰ μόρια· ἀλλὰ μία μὲν ταὐτὸν· μόρια δὲ ὡς ἡ σὰρξ ταῦτα· τοῦτ' ἔστι διαφοροὶ δυνάμεις· ἢ ὅτι καὶ ἁπλῶς ταὐτὸν, οὐδὲν διαφέρει ὡς ζῷόν, ἢ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ τῶν ἄλλων· ἢ ὡς ἐπὶ θυμὸν·

μὴ ταὐτὰ λοιπὰ· ὡς ἔνια ἕνα πολλοῦ ὄντα τυγχάνει ὂν περὶ ἕκαστον φάναι, πότερον μερισμὸν ἢ ἀμερισμός· τὸ γὰρ ἓν ὡς διαιρετὸν μερίζεται· ὡς τὰ ἔνια ἕνα ἐνεργείᾳ τῶν ἀμετόχων, οὐ τυγχάνει ἀλλὰ μόριον· ἡ μορία τυγχάνει τῆς ὅλης πλὴν τυγχάνει ὁλότητος οὔσης, οὐ μόνης· διὸ οὐκ ἂν φήσει μὴ πολλὰ τυγχάνειν, ἀλλὰ μόρια τυγχάνειν· τοιγαροῦν ὡσαύτως διὰ πολλά, ἅπερ οὕτως ἕνα ἐνεργείᾳ ὄντα λαμβάνοις· πάλιν φήσει πολλὰς ἀπορίας ἔχειν ὅλον· ἢ μὴ γὰρ ὅτι πόθεν ἀφωρισμένον τῆς ὑποκειμένης ὕλης, ἢ τῆς ὑποκειμένης, πότερον ἐκ τῶν μορίων, ἢ ἐκ τοῦ ὅλου· δόξειε γὰρ ἂν κατὰ τὸ πρότερον ἀναιρεῖσθαι· ὑπολαμβάνεται γὰρ αὖθις ὅδε ἐκ τοῦ ὅλου ἀφῃρῆσθαι ὡσαύτως ἐκ τοῦ πρότερον· ἐκ γὰρ τοῦ ὅλου τῶν μερῶν· πάλιν δόξειε τὸ δὲ δὴ μᾶλλον ἐκ τῶν μερῶν μερῶν ἀφῃρῆσθαι ὡς ἁπλοῦ ὄντος· δῆλον γὰρ τὸν μᾶλλον τινὰ δεῖναι τὶ σωφρονεῖν, ἐκεῖνα δεῖναι πρότερον, καὶ ἐξῶν σωφρονεῖν μή· πάλιν ἐπιδιαιροῦσιν ἕξεις τινὰ, λέγω δὴ τὰς ἐνεργείας, πᾶσα γὰρ ἐνέργεια ἐκ δυνάμεως· πάλιν ἡ μὴ τὸν ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν ἀριθμὸν πρῶτον, ἢ ἀπὸ τῶν τῶν δυνάμεων· ἐπιδιαιροῦσι μὲν οὐσίας τῶν πραγμάτων δῆλοι· δῆλον δὲ διαιρεῖσθαι, διὰ τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν δήλων ἀρκτέον· πᾶν γὰρ μᾶλλον γὰρ τὰς ἕξεις ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δήλων οὐσῶν τῶν ἕξεων· μαθόντες δὲ τὰς ἕξεις τὰς ἐνεργείας, τοιοῦτον δὲ ἅπαντας δυνάμεις, ἐξ ὧν τῶν πάντων μεθ' ὧν τὰς οὐσίας· πᾶσα γὰρ δύναμις ἕξις· τὰ δὲ ἐνεργείᾳ ἐκ δυνάμεως· ἃ λέγεται φησὶ τὰ τοῦτο ὑφ' ὧν + ὅλη δὲ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν ἀφῃρῆσθαι· ἐπιδιαιροῦσι δὲ τὰ πρός τι φύσιν· οἷον ἡνίοχος τοῦ ἡνιοχεῖν· τὴ δὲ αἴσθησις τοῦ αἰσθητοῦ· καὶ ἡ φαντασία τοῦ φαντασιστοῦ· τὴ δὲ διάνοια τοῦ διανοητοῦ· καὶ αἱ λοιπαὶ ὁμοίως· τοῦτα δὲ τῶν πρός τι· δῆλον δὲ τὸν ἀδύνατα πρός τι, ἀδύνατα τὰ πρός τι ἐστίν· ἀναίρει πάλιν φησὶ τὴν πόθεν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δὲ ἀφῃρῆσθαι, ἢ ἐκ τῶν περὶ ἃ ἐνεργοῦσι· τὴ δὲ πάθη ἀφανίζειν τὰ περὶ ἃ ἐνεργοῦσι τῶν ἐνεργειῶν, ἅπερ φανίζειν γὰρ τὸ αἰσθητὸν τὴν αἴσθησιν· τὴ τὸ δοξαστὸν τὴν δόξης· καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως· ἐκ τούτων ἄρα ἀφῃρῆσθαι· διαφέρει δὲ μόνον, ἐπὶ

τοῦ νοῦ καὶ τοῦ νοητοῦ· καὶ γὰρ ἀμφότερα τοῦ νοητοῦ τοῦ νοῦ·
ὁ μὲν γὰρ νοῦς καὶ μέτοχος· τὸ δὲ νοητὸν, ὑπερκείμενος· διὰ τοῦτο οὐ
δεῖ τοὺς λόγους τὰ μέλλοντα γινώσκειν, ἀδύνατον πρότερον ὑποτεθέντος.
οὕτω γὰρ οὐ διορίσεται τὸ λεγόμενον ἐπὶ τούτου μόνου ποιεῖ πρότερον περὶ τοῦ
νοῦ· ἆρα περὶ τῶν νοητῶν διδασκόντων· καὶ λεκτέον ἐπὶ τούτων
διορίσας ποῖα πέφυκεν ἕτερα ἀλλήλων· ἀδύνατον γὰρ φαντασιά
σθαι τὸ ἕτερον· ἢ τὸ φαντασθῆναι· ἢ τὸ καθ' ὁπότερον
κινεῖται· ἢ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως· ἢ πότερον τὰ μόρια χρὴ
ζητεῖν πρότερον, ἢ τὰ ἐξ ὧν· μόρια μὲν τὰς δυνάμεις· ἐξ ὧν
δὲ αἱ τῶν, τὰς ἐνεργείας· οἷον τὸ ὁρᾶν ἢ τοῦ νοεῖν· νοεῖν μὲν τὸ
δυνάμενον· νοῆσαι δὲ τὸ ἐνεργῆσαι· ἢ τὸ αἰσθανόμενον εἶναι ἢ τὸ αἰσθάνεσθαι·
αἰσθανόμενον εἶναι πάλιν τὸ ἐνεργεῖν· αἰσθητικὸν δὲ τὸ δυνάμενον.
ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπλουστέρων δυνάμεων καὶ ἐνεργειῶν, τοῦ νοῦ
καὶ τοῦ νοητοῦ· δοξῆς καὶ δοξαστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν· ἆρ' οὖν τὰς ἐνεργείας πρότε-
ρον, πάλιν αὖ τὶς ἀπορήσειεν ἂν διὰ τί μᾶλλον τούτων πρότερον
ζητητέον· τὰς ἐνεργείας τουτέστιν ἢ τὰς ἐνεργείας· καὶ γὰρ αἱ μὲν
τῶν ἐνεργειῶν ἀπὸ μερῶν τὸ αἰσθητὸν ἢ αἰσθητόν· καὶ τὰ λοιπὰ ὁ
μοίως· αἱ δὲ ἁπλαῖ οὐ τοιαῦται· ὡς τὰ πρῶτα· ἢ γὰρ αἰσθήσεις αἰσθητῶν
αἰσθητοῖς· οἷον τὸ αἰσθητὸν τοῦ αἰσθητικοῦ· καὶ τὸ νοητὸν τοῦ νοητικοῦ·
ἡ δὲ τῶν ἁπλῶν τοῦ αἰσθητοῦ τῆς αἰσθήσεως· καὶ τοῦ τῆς νοήσεως· ταῦτα
μὲν οὖν ἐστι τῶν ἐνεργειῶν σημαντικά· νῦν δὲ ἅπερ καὶ ἀρχόμενος
τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ νοητικοῦ· ἅπερ ὧν σημαντικὰ τῶν δυνάμεων.
ἔοικε δὲ οὐ μόνον τὸ τί ἐστι γνῶναι χρήσιμον ἂν εἶναι πρὸς τὸ θεωρῆσαι
τὰς αἰτίας τῶν συμβεβηκότων ταῖς οὐσίαις· ἐνθένδε μὲν τὰ
προβλήματα τὰ ζητούμενα ὀφείλοντα, καὶ ποιεῖν ἐπὶ παντὸς
ὁρισμοῦ· καὶ διὰ ἐπὶ τοῦ τῆς τύχης· νῦν βουλόμεθα ἡμῖν δι' αὐτοῦ
παραδοῦναι μέθοδον ἵνα καὶ εὐπορίαν τῆς εὑρέσεως τῶν ὁρισμῶν.
ἔτι δὲ ἡ μέθοδος αὕτη· οὐ μόνον φησὶ τῶν πραγμάτων ὁρισμὸς
συμβαλέσθαι ἡμῖν εἰς τὸ γνῶναι τὰ οὐσιωδῶς ὑπάρχοντα τοῖς
πράγμασιν· οἷον ὡς ὅταν ἀπομερεύσῃ τύχη ἐστὶν οὐσία ἀδιαίρετος·

διαλαβὼ τοῦτον συλλογίζομαι ὅτι ἡ ἀθανασία ἢ τὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον τῇ ψυχῇ· τὸ δὲ θνητὸν ἕτερόν ἐστιν ἑκατέρου τῶν ὁρισμῶν· ἡ παλιγγενεσία ἕτερόν τι καὶ ἕτερον, εὑρίσκομεν ἐκ τούτου ὅτι ἀπὸ δύο φασὶ τῆς λοιπῆς μάζονας ἔχειν ἀφορμὰς διϊσχυρίσεως δύσιν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν· οὐ μόνον οὖν φησὶν ἀεὶ τὸ ὂν ἔστιν ὧν καθ' αὐτὸ τὸ ὑπάρχοντων τοῖς πράγμασι συμβαλλομένη μὴν οἱ ὁρισμοί· ἀλλ' ἔστιν ὅτε μὲν ἀνάπαλιν ἀεὶ τὸ ὂν ἔστιν ὁ ὁρισμὸς τοῦ προκειμένου πράγματος· οὐ συμβαλλόμενη μὴν ποτὲ μὲν ἡ γνῶσις τῶν καθ' αὐτὸ τὸ μὴ πρώτως ὑπαρχόντων τοῖς πράγμασι. ταύτῃ γάρ φησι τὰ συμβεβηκότα γινώσκομεν· μὴ διὰ τούτων πάλιν τοὺς ὁρισμοὺς διαλαμβάνει δόξῃ· λέγω οὖν ὅτι οὐκ ἀδιάλαμβάνει· οὐ γὰρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν συμβεβηκότων ἀμφότερα λέγει· ἀλλ' ἕτερα μὲν διὰ τῶν ὁρισμῶν γινώσκομεν· μὴ ἕτερα πάλιν, διὰ ὧν δὲ τοὺς ὁρισμοὺς κυποῦμεν· τὰ μὲν γὰρ σαφῆ μὴ ἐνεργείᾳ ἀλλὰ μένα συμβεβηκότα, συμβαλλόμενη μὴν τοὺς ὁρισμοὺς οὔπω εἰγνωσμένους· οἱ δὲ ὁρισμοὶ· ἀεὶ τὸ ὂν τῶν μὴ προδήλων ἐνεργείᾳ συμβεβηκότων· ὥσπερ πολλαχοῦ καὶ αὐτὸς ἐποίησε, βουλόμενος ἀποδοῦναι τὸν ὁρισμὸν τοῦ πάθους πάθος δὴ ἄδηλος ὧδ' ἔστω· λέγω μὲν φησὶ πρότερον οἱονεὶ ἐνεργητέον τοῦ ἀποδοθησομένου ὁρισμοῦ τὰ καθ' ἑκοινωνίαν ὑπάρχοντα τῷ τόπῳ· οἷον τὸ περιέχειν τὸν τόπον τὸ ἴσον ἢ ἄνισον αὐτῷ μὴ ὅλα ἢ μὴ καθηρέμενα· μὴ ἐὰν φησὶν ὁ ἀποδεδομένος ὁρισμὸς τοιοῦτος ᾖ, ὥστε πᾶσιν ἁρμόζειν τοῖς καθ' ἑκοινωνίαν ὑπάρχουσι τῷ τόπῳ, ὑγιὴς ἔσται· ἀδὲ μὴ γε· οὕτω δὲ μὴ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου μὴ τοῦ μένου μὴ τοῦ χρόνου· οὕτως μὴ ἐνίοις μεγέθεσι τῶν αὐτῶν ἢ τῶν ἴσων χαλάζης· ἐξήνεγκε τὰ κοινῶς ὑπάρχοντα ὁμοίως τοῦ μὴ αὐτῆ τὰ ἐν μετεωρίσει γίνεσθαι· μὴ ἐν χιόνι ἐν τοῖς ἀλεεινοτέροις χώραις· ἃ τὰ φησὶ τοιαῦτα περὶ αὐτῆς ἀποδώσειν οὐ ῥᾴον· ἢ τίς ποτὲ τούτοις σώσαιτο· οὕτως οὖν φησὶ μὴ νῦν ἐπὶ τοῦ μὲν τοῦ τῆς ψυχῆς ὁρισμοῦ, ὃ αὐτὸς δὲ ἀδήλως ἔτι λέγω· λέγω μὲν τὰ ἐνεργείᾳ ἀναφαίνεσθαι τὸ τῇ ψυχῇ πρώτως παρακολου-

γραμμαι· ἵνα ᾖ τοίνυν ἡ ὁδὸς ποιημένη μὴ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὁρισμοῦ αὐτῆς· οἷον τὸ φανταστικόν· τὸ καθ' ὁτιοῦν μέρος τινός· γραφῆς ποιητικόν· ἢ ὅσα τοιαῦτα· ταῦτα γὰρ τῆς ψυχῆς ἴδια· διὸ μετὰ τῶν ἐξόδων αὐτῆς οὐκ ἀναγκαῖα· ταῦτα μὴ τὰ τοιαῦτα γράμματα· ὡς παρ' ἐνίοις μανθάνομεν τὰ τοιαῦτα οὐ πολύ· ἢ τὰ γραμμή· μὴ ἐπὶ πέδου πρὸς τὸ καθόλου ὁποσαοῦν ἐφεξῆς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἀριθμοί εἰσιν· γραμμαὶ ἄρα δύο μόνον τὰ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν ὑπάρχοντα τοῖς πράγμασιν· παρέχονται· τὰ γὰρ ἐκ τῶν ὁρισμῶν τὰ παρακολουθοῦντα ἀγνωσμένα ἐπὶ τῶν μαθημάτων ὡς ἐπὶ πᾶν οὐκ ἀναγκαῖον· ἀπὸ μὲν οὖν ἐκ τούτων ἐξαπλῶς οὐδὲν ὑπάρχουσιν αὐτοῖς· ἀλλὰ δὴ πρῶτον ἀδύνατον εἶναι τὸ ἀριθμόν· ἔνθεν οὕτως ἐκ τούτου συλλογίζεσθαι ἀπὸ τῶν παρακολουθούντων· διὰ δὲ τοῦ παραδείγματος οὐδὲν μᾶλλον ὅτι οὐ μεμερισμένον ἐστὶ τὸ καθόλου τὸ ὑπάρχοντα πρώτως· τῶν γὰρ ἀριθμῶν πρώτως ἐστὶν καθόλου τὸ ὑπάρχειν τὸ τὰς ἀπὸ γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι· μόνων γὰρ ἐστὶν ἀριθμῶν τοῦτο ὑπάρχειν· ἀπὸ τῶν τοιούτων οὕτω γνῶσιν ἔσεσθαι ὅτι οὐ μεμερισμένον τὸ δύνασθαι ἐπὶ τετραγώνου· ἢ ἐπὶ πέδου ἢ εὐθύ· ἢ καμπύλον· τῶν δὲ παραδείγματος ἕνεκεν ὡς ἐνὸς ὑποτεθέντος· οὐχὼς ἐκ τούτων πάντων οὐμβαίνομεν ἀπὸ τὸ μανθάνοντος ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσὶν αἱ ἀπὸ γωνίαι· οὔτε γὰρ ὁ τοῦ καμπύλου ὁρισμὸς· οὔτε ὁ τοῦ ἐπὶ πέδου οὐδὲν συμβαίνειν· οὐδὲ μὴν ἄλλων τινῶν ὁρισμῶν πρὸς τὰ πρῶτα· ἐν τούτοις μὲν οὖν ὅτι πρὸς τὰ τῶν συμβεβηκότων ἐστὶν ἡ τῆς πρὸς ἀλήθειαν τοῦ ὁρισμοῦ ἐπὶ μόνον ἔχομεν εἰπεῖν ἐναργῶς περὶ αὐτῶν ἅπαν· ἔστι δὲ ἐπὶ ἄλλων πραγμάτων· ἔστι δὲ πρὸς τὰ τοῦ ὁρισμοῦ ἀπόδειξιν τῆς γνώσεως τῶν συμβεβηκότων ὥσπερ ἐπὶ τοῦ πολυγώνου· μὴ μόνον μὴ ἀπόδειξιν· μήν ἐστιν ἐπὶ ψυχῆς διὰ τὸ ἀόριστον μεῖναι τὸν ὁρισμόν· ταῦτα δὲ οὐκ ἀπὸ τῆς αὐθεντίας σαφῆ· ἐπὶ πάντων γὰρ ἔχομεν ἀπορίαν ἀναιρῶν φαντασιῶν περὶ τῶν συμβεβηκότων, ἢ τῶν πλάτων ἢ τῶν πάντων· φαντασίαν φησὶν, ἤτοι τὸν ὁλοσχερέστερον γνῶσιν· ἢ τὰ φαινόμενα μὴ ἀναιρῆ· φαντασίαν καλεῖσθαι παρὰ τὸ φαίνεσθαι ἢ ἔναι· τὸ γε

μὴ περὶ τῆς οὐσίας ἔξομεν λέγειν καὶ λέγεσθαι· ἀλλὰ πολλὰ τῶν ὑπαρχόντων καὶ πρώτως τοῖς πράγμασι γνώμεν, οἷον ἀνθρωπότητα οἷον ἵππον λαμβάνοντες διὰ τούτων εὐθὺς τοῦ πράγματος τὸν ὁρισμόν· οὐσίαν δὲ λέγεσθαι πάντα ἁπλῶς, μὴ τὸν ὁρισμόν· μηδ' ὅσα ἄλλα ὑπάρχει τῇ οὐσίᾳ, εὐθὺς ἀφ' ἑνὸς τὸν ὁρισμόν, διὰ τοῦτο μὴ πάντα τὰ ὑπάρχοντα τῇ οὐσίᾳ εὐθέως μέν· μὴ τοῦτο βουλόμενος δηλῶσθαι ἐπίπαν λέγει· πάσης γὰρ ἀποδείξεως ἀρχή, τὸ τί ἐστι· τοῦτο δὴ λογοῦσιν ἐν μὴ ἐνίοις ἐναργέστερον ἔχομεν γνῶσιν τῶν συμβεβηκότων τοῖς οὐσίαις· ἀλλὰ ταύτῃ τῷ γνῶσιν ἔχομεν ἐξαιρέσεως. καὶ οὐκ ἀποδεικτικῶς· ἐὰν δὲ τὸν ὁρισμὸν γνῶμεν, τότε ἐπιστήμονικῶς δῶν ἁπλῶς τῷ γνῶσιν αὐτῶν ἐλθεῖν χαίρει μεχρημένοι τοῖς ὁρισμοῖς. ἢ τοι δι' οὐδὲν πρὸς πάντα ἁπλῶς τὰ συμβεβηκότα τοῖς οὐσίαις ἐνληπτέον τοῦτο· συμβεβηκότα δὲ ὡς ἤδη ἄπορα τὰ πρώτως μὴ ἀναθεῖναι τὸ ὑπάρχοντα, ἵνα μὴ δόξῃ διαλλαγὴ ἀναγκαία δόξις· ἤτε διὰ τῶν συμβεβηκότων τὸν ὁρισμόν· μὴ διὰ τοῦτο ἐνίοτε πάντα χωρίζομεν· ἀλλὰ ἄλλα μὲν· διὸ τῶν τοὺς ὁρισμοὺς γινώσκομεν· ὅσων τὰ γνῶσιν ἔχομεν ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς· οἷον τὸ ἄνθρωπον ζῷον ἥμερον ἐπὶ τοῖς ἔργοις τοῖς σώμασι· τοῦτο γὰρ ἴδιον τῇ χῇ, τὸ αἰώνιον ζῷον ἀναιρετικῆς γενέσεως· γεννήσεως· τὸ αἰώνιον ἄναγκαῖον τοῖς ζῴοις τῆς ἀεὶ τὰ παλαιὰ μὴ γενέσεως· ταῦτα γὰρ γνώριμα τῇ ἀποδείξει· ἄλλα δὲ αὖ λίνα ἐνίων ὁρισμῶν οὐ λογικὸν μεθ' ὑποκειμένου οὐσία· οἷον τὸ ἀναίσθητον ἄναγκαῖον τῷ λογικῷ τῷ χῷ· ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς ὑγιείας ἐστὶν αὐτὸ μὴ νόσος, ἐν τοῦ αὐτοῦ μὴ νόσου τὸ ἀναίσθητον σῶμα ἐνοήσαμεν· ὁ μὲν γὰρ ὁρισμὸς, ἐνίων καὶ ἀεὶ τὸ ὑπάρχοντων τοῖς πράγμασι λαμβάνεται· οὐ μὴν ἅπαντα περὶ λαμβάνεται τὰ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντα· ἀλλ' ὅσα ἐστὶ διαιρετὰ· οὐσιωδῶς τῶν ἄλλων τῷ ὑποκειμένῳ φύσιν· ἢ οὕτως ἐνληπτέον τὸ πάσης γὰρ ἀποδείξεως ἀρχὴ τὸ τί ἐστιν· ἢ ὅτι μὲν ἔστιν ἀληθὲς καὶ ἀναίρεσθαι δοκεῖ· πάντων καθ' αὑτῶν καθ' αὐτὸ ὑπάρχον τοῖς πράγμασιν ἀρχὴν ἔναι τὸν ὁρισμὸν φησὶ· πῶς γὰρ ἐνέχωρεν ἀποδεικτικῶς δεῖναι τινα καὶ τὰ καθ' οὐσίαν τῶν πράγματι τὸν μὴ

τῶν οὐσιῶν αὐτοῦ εἶναι νοήσαι. λαβὴν μὲν γὰρ ἐξ αὐτοψίας ἔστι τινὰ τῶν ὑπαρχόντων τοῖς πράγμασιν· ἐξ ὧν ἡμᾶς πρὸς τὸν ὁρισμὸν εὐρίσκομεν· ἐπὶ πλεῖστον δὲ ἴσως ἐνδυόμενον ἀδύνατον λαβὴν περὶ αὐτῶν τὸν τῶν οὐσιῶν τοῦ πράγματος ἀπεργάσασθαι. τοῦτο δέ ἐστιν ὁ ὁρισμός· μὴ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀφ' ἧς τὸ πρᾶγμα ἔχομεν ἐπιβολῆς βουλεύσασθαι. ἀδύνατον δὲ περὶ οὗ οὐκ ἢ ἐβουλήθη· ἢ τοῦ παντὸς διαμαρτάνειν ἀνάγκη. ὅτι μὲν γὰρ ὑπάρχει τῇ ψυχῇ τὸ φαντάζεσθαι· αὐθαίνεσθαι· διανοεῖσθαι· μὴ τὰ τοιαῦτα, ἴσμεν ἐκ τῆς αὐτοψίας· τίς ποτε δέ ἐστιν ἡ τούτων φύσις· μὴ πότερον ταὐτὰ ἀλλήλοις, ἢ ἕτερα· μηδὲν περὶ τούτων βεβαίως οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ τοῦτο ἐπίσταμαι περὶ αὐτῶν γνῶσιν λαμβάνομεν, ὅταν τὴν οὐσίαν γνῶμεν τῆς ψυχῆς· διὰ λόγου λῆψις δὲ ἔστιν, οὐκ ἄνευ· τῶν γὰρ προβλημάτων ἐπὶ παντὸς, τὸ ναί φαμεν οὗτοι τοδὶ ἔστι· μὴ τί ἐστι· μὴ ὁποῖόν τί ἐστι· μὴ διὰ τί ἐστι· τὸ μὲν οὖν εἰ ἔστι ταὐτόν ἐστι, τὰ συμβεβηκότα λαμβάνομεν ἐπὶ τῆς ἐνδείξεως. μὴ τὸ τί ἐστι τοῦ ὁρισμοῦ ἐξαιτούμεθα. ἐν δὲ τοῦ ὁρισμοῦ, οὐ χωρὶς εἶναι τὰ συμβεβηκότα γίνωσκομεν, ἀλλὰ τὸ εἰ ἔστι· μὴ ὁποῖον· μὴ διὰ τί· ὥστε διὰ μὲν τοῦ εἰ ἔστι τῶν συμβεβηκότων τὸ τί ἐστι τοῦ ὁρισμοῦ γινώσκομεν· διὰ δὲ τοῦ τί ἐστι τοῦ ὁρισμοῦ, τὰ λοιπὰ προβλήματα τῶν συμβεβηκότων· ὥστε οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ διάληψις ὁδός· τοῦτο δὲ οὐ δεῖ ἀόριστον, διὰ ἀλλήλων γὰρ ἀδύνατον μὴ κατὰ τὸ αὐτὸ· ἀλλὰ κατὰ ἄλλο καὶ ἄλλο· μὴ οὐ τί τὴν τοῦ ὀνόματος ἔστι τῆς ἐννοίας ὁ ὁρισμός· δηλοῖ τὰ ἑπόμενα· ὥστε καθ' ὅσους τῶν ὁρισμῶν μὴ συμβαίνει τὰ συμβεβηκότα γνωρίζειν, ἀλλὰ μηδὲ φαίνεσθαι περὶ αὐτῶν εὐμαρέστερον· διὰ τὰ εἰρημένα καὶ πάντως, συμφωνεῖν τοῦτο τοῖς φθείρουσι· φανερὸν γὰρ πάσης ἀποδείξεως τὸ τί ἐστι· πᾶσα ἀνάγκη ἢ ἀεὶ μὴ τοιοῦτος ἢ ὁ ἀποδεδομένος τοῦ πράγματος ὁρισμός· ὥστε διὰ τοῦτο περὶ πάντων τῶν καθ' αὑτὸ ὑπαρχόντων τῷ πράγματι τίς ἡ διάληψις τῷ ἐπὶ πλεῖον ποιεῖσθαι, ἢ μὴ φανερόν τινα λαβεῖν· ἐπὶ μὴ πάντα τοῦτο ἀναθὲν τὸ ὑπάρχοντα τῷ πράγματι εἰς φανέντα τὸν ὁρισμὸν.

ἀναγκη φησὶ τὸν τοιοῦτον ὁρισμὸν διαλελυμενον εἶναι μηδενως ἐχειν
τουτεστι κατα μερος φερεσθαι· μη μεταπιπτεσθαι τῆς φυσεως τοῦ
πραγματος· μηδε οἱονει ἀπερ ἐπι τῶν πραγματιτῶν πλοιανησιδιανοι,
ἀλλα μεταιωρουμενον· διαλελυμενον δε· τουτεστιν οὐ φυσικον· ἀλλα-
πλως προς δοξαν ὁριζηται· μη τὸ ὁμοιον τι λεγειν· οἱου περ ωλος μελι-
τιον μνημονευσεως τοῦ τωὀρτωλιτιον τοις ὀρεξιν εἶναι αὐτι λυπηρος·
οὐ γαρ φυσικος οὗτος ὁ ὁρισμος· οὐ γαρ τωὐοικειον τοῦ ζωου μονη-
λωσεν· ἀλλα τι τοιενεναντιον ἐχον τοεἶναι ἀπο τε μεταυτης καιθατο
ὡρισθαι· ἐχουσι δε καιπαρα πολυθεωραται τωνζωιωνμενων.
ωσπερ ενιτοῦ λιτιον τοις τωὀρτωλιτιονεἶναι τοῦ περιπαρδικου αὐμαις δικορεξιν
αὐτι λυπηρος· οὗτος γαρ μη τα παρα πολυθεωραται νωρισμα ποφ·
ὁτι παλμοις τῆς παρδ παρα πολυθεωρατοις ὡρισμενοις· μη ὁτι
θερμοτης μενεται περι ταὐτα μερη· μη ὁτι ἐφυθραινονται οἱ ὡρισμε-
νοι· τοῦτο δε οἰονται τωνοδ αὐμαις ιπποις· τοιοῦτος δε αἰτιος ὑπο
ξενοκρατους τῆς τυχῆς ἀποδοθεις ὁρισμος· ἀρισμος γαρ φησι πινων
ἐαυτον· ὁ γαρ τοῦτον ἀκουσας, οὐδεν ἀφελησεται μη λαβων ἐξαυτοῦ
τῶν τῆ τυχῆ ἢ τωξωθεν ὑπαρχοντων δωρηθηναι· καινα δυνηται δια
τουτων παρασχειν ὁ ἀρισταρχος τῆς τωνὁρισμων ἀποδοσεως· ὁτι
δεῖ τοὺς θεοὺς τους ἐναι ὡς παντα τα ἀναθα τὸ ὑπαρχοντα τοις
πραγμασι διαὠτων· ὡσπερ ἀπολινος ἀρχης σωζεσθαι συλλογι-
ζεσθαι· οὗτος γαρ τις λογος ὁρισμος· ἀποδιαν δυνηται καὶ
τα παθη τῆς τυχῆς· πολλαχου ἐστιν ἀπαντα τα ποιητικα τῆς τοιουτος, ἢ
ἐστι τῆ μη τῆς τυχῆς ἰδιον αὐτῆς· τουτο γαρ λαβειν μεν ἀναγκαιον
οὐχρειωδες δε· ἐπειτα τα προβληματαταὐτα ἐχουσι ζητη-
σεως ἐνταυθα περι τῆς τυχῆς λογου, ἐτι καὶ ποδιαν τινα ἀπο τῶν λεγομε-
νων τοῦ ὁρισμοῦ φησας ἐναι· πως ἐκ τῆς αὐθαιρεσιας τῶν ἀναθῶν τὸ ὑ
παρχοντων τῆ τυχῆ γινεται, μη αὐτὸ φησι τοῦτο ἀποδωσομεν αὐτὸ
ἐστι τὸ περι τῶν παθων τῶν τῆς τυχῆς θεωρειαν τινα λαβειν ὡς περ
ἐφοδιον προς τον ὁρισμον· οὐ γαρ ἐχομεν ἐκ τῆς αὐθαιρεσιας διαι-
ρειν· φησιν ἀρα τα τῆς τυχῆς παθη ἀπαντα τα τοῦ σωματος ἐξ

ἐστὶ τοῦ χωρὶς εἶναι· ἢ ἐχόμενα μὴ ὢν ἢ ἴδια πάθη· αὐταρκῆ γὰρ φησὶ παντὸς μὴ παντὸς τοῦτο προλαβὼν πρὸς τὴν ὠνησιθέου τῆς τύχης· ἔστι δὲ χαλεπώτατον εἰπεῖν· ἡ μὲν οὖν ὡς ὀργάνων χρῆσιν τῷ σώματι ἰδίαν ἔχουσα τὰς ἐνεργείας, οὐδὲ πρὸς χρήσασθαι τῷ σώματι πρὸς τὸν ὁρισμόν· οὐ γὰρ συμπληροῖ τὴν οὐσίαν τοῦ πλέονος τὸ συναμφότερον· ἡ δὲ ἐνύλως σώματι ἔχειν τὸ εἶναι ὡς ἕξιν τὰς ἐνεργείας τοῦ συναμφοτέρου, ἀναγκαῖον πρὸς χρήσασθαι ἐνύλως ὁρισμῷ σώματι· ὥσπερ περὶ τοῦ θυμοῦ εἰρήκαμεν· ἀναγκαῖα οὖν ἡ τούτων λῆψις, οὐκ ἂν χωρὶς δὲ· παθητὸν δὲ ποιοῦσι τὰς ἐνεργείας τῆς τύχης ἐναλλάττει· φαίνεται δὲ τῶν μὲν παθῶν οὐδὲν ἄνευ τοῦ σώματος παόχειν, οὐδὲ ποιεῖν· τὰ γὰρ τῶν παθῶν πάντα μετὰ σώματος γίνεται ἢ περὶ σώματα· ἡ ὀργιζομένων γὰρ ἢ λυπουμένων ἢ ἐπιθυμούντων· ἢ θαρσούντων· ἢ φοβουμένων· καὶ ἐπὶ παντῶν τῶν τοιούτων, σωματική τίς ἐστιν ἡ ὕλη τὸ σῶμα· ἀλλὰ μὴν αἱ ἐνεργείαι τῶν παθῶν τούτων περὶ σώματά εἰσιν· ὥστε τοῦ συναμφοτέρου· ἢ οὐ κατὰ τὴν τύχης τὰ τοιαῦτα· μᾶλλον δὲ ἐοικεν ἰδιοπαθεῖν· ἰδοὺ πάλιν πάθος τὸ νοεῖν ἐναλλάττει· τοῦτο ὡς πρὸς αὐθρονίτου τὸ θεῖον νοοῦσαν· τὰ τὸ περὶ ἐκ μωφάς διὰ τὸ ἐκ μὲν ἀπὸ τὸν ἀριστοτέλη τὰ νοήματα παθήματα τῆς τύχης· ὡς ἄρηται ἐν τῷ περὶ τύχης· μηδαμοῦ δὲ φαίνεσθαι ἐν τῷ περὶ τύχης ὡς ἐνόμισεν ὁ ἀνδρόνικος τὰ νοήματα παθήματα ἄρηται· ἰδοὺ οὖν ἢ μὲν ἴδιον ἂν εἴη πάθος ὃ μᾶλλον δὲ ἐοικεν ἰδιοπαθεῖν· ἰδιον γὰρ πάθος ἡ νόησις· ἄλλο οὖν φησὶ τὸ ἐκ ἴδιον πάθος ἡ τύχη τοῦ νοεῖν ἢ τὸ νοεῖν· ἄδηλον δὲ τὸ τοῦτο φαντασία σημαίνει· ἢ μὴ αὖ τὸ φαντασίας, οὐ μὴν δὲ ἔχοι τὸ αὖ οὐδὲ τοῦ τοιούτου σώματος εἶναι· ἢ νόησις φησὶν, ἡ φαντασία σημαίνει· ἢ χωρὶς φαντασίας οὐκ ἔνεστι, πάσα ἀναίρεσις μὴ δὲ τὸ νόησιν ἰδίαν εἶναι τῆς τύχης· ἀλλὰ τοῦ συναμφοτέρου· μὴ ἐν ταῦθα μὲν, ὡς ἐν προβλήμασιν οὕτως εἶπεν, ἐναργῶς δὲ ἐν τῷ περὶ τῷ λόγῳ αὖ τὸ φαντασίαν εἶναι λέγει τὸ νόησιν· λέγει δὲ οὕτως·

α

τὰ δὲ πρῶτα νοήματα τὰ οἷα τοῦ μὴ φαντασμάτα δέναι· ἢ οὐδὲ τὰ ἄλλα
φαντάσματα· οὐ παύεσθαι δὲ φαντασιῶν· πρῶτα νοήματα λέγω
τὰ περὶ τῶν νοητῶν· ἅπερ ἀφαίρεσιν δέναι ἀπεφώναμεν· τὸ δὲ
οὐ παύεσθαι λέγεται χρῖσις· ἢ γὰρ τὸ μὴ λαμβάνον· μήτε ὡς ὄν
ὡς λέγομεν· οὐ παύεται σωματικὸν τὸ ἐν φωτὶ σῶμα· οὔτε γὰρ ὡς ἀλλοίωσμα·
οὔτε γὰρ λαμπὰς ἢ σωμά· ἢ τὸ ἐξαναίμησις ὡς ὄργανον· ἢ τί τοιοῦτον
ὡς λέγομεν ὑπάρχειν ὃν ἀρίστευσεν ὁ ἀχιλλεὺς ἀπὸ τοῦ παύεσθαι τῆς μελίας·
ἐξαναίμησις γὰρ ἐδύνησεν ἂν τῷ τῆς μελίας πρὸς τὸν ἀρίστεα· οὐ γὰρ
ἦν δυνατὸν τοῦτο ἀρίστευσαι· ἢ τὸ παρεμπόδιον· ὡς ἅπερ λέγομεν
ὑπὸ νυκτὸς μὴ πλεύσας ἐσώθη· ἀπὸ τοῦ παύεσθαι ὧν δυνατὸν γ· ἐνταῦθα
γὰρ τὸ οὐ παύεσθαι ὡς ἐμποδιστικόν· ἐν μὲν οὖν ἐνίοις, οὕτως τὸ γ'
παύεσθαι παρεῖλαφεν· ἐν δὲ τισὶ πρὸς ἃ μένομεν ἤδη· τὸ, δ' δέεται
ἢ τοῦ τὸ φαντασίας· ἢ μὴ παύεσθαι φαντασιῶν· τὸ μὴ παύεσθαι, τὸ
ὡς ἐξαναίμησις φησὶν ὡς ὀργανικῶς σχεῖν τοὺς νοῦς τῆς φαντασίας,
ὡς τὸ ἰδίας ἐνεργείας ἐμπλήρωσιν· διὸ ἐπιλαμβάνεται τοῦ μὲν σχεῖν
τοῦ δὲ παύεσθαι τοῦ σώματος εἶναι· ὡς ἐνυπόθετόν τι ὂν τὸ λόγος·
ἀ μὲν οὖν ἐστὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἔργων ἢ παθημάτων ἴδιον, ἐνδέχεται
καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ χωρίζεσθαι· ἃ δὲ μὴ δυνατὸν ἄνευ ἴδιον αὐτῆς, οὐκ ἂν
εἴη χωριστὰ· πότερα δὲ τοῖς ἐξεταζομένοις ἀμφιβολία γέγονε περὶ τοῦ χωρίζεσθαι
τοῦτο· νομίσαντας γὰρ ἂν τι τοιοῦτο εἶναι τὸ ἂν τι θιγόντα χρήσασθαι
τῷ φιλοσόφῳ· ἢ πόσα μὲν ὡς καιρὸς ἐκείνου ἢ τοῦ μὴ χρήσασθαι
τούτῳ φιλοσόφου τὴν αὐτὴν στοχαστέον· ὅτου ἐκείνου ἕπεται ποιεῖσθαι
τὸν αὐτὸν στοχασμόν· ἃ πεῖραν φησὶν οὕτως· ἃ μὲν ἔστιν ἴδιον τῆς
παθητικῆς ψυχῆς, χωριστὰ ἐστίν· ἃ δὲ λαμβάνεται τὸ αὐτὸ μένον τοῦ
ἤδη μένου· ὡς παρεσκευάσθαι τὸ αὐτὸ μένον τοῦ ἔπομένου·
ἃ δὲ μὴ δυνατόν ἐστιν ἴδιόν τι πάθος ψυχῆς, οὐκ ἔστιν οὐδὲ αὐτὰ
χωριστά· ὅτου ἐκείνου ἕπεται ἀναιρέτου· ἃ δὲ μὴ ἔστι
χωριστά, οὐκ ἔχει τι πάθος ἴδιον· οἱ δὲ ἀπλῶς οἱ ἐξηπλωμένοι
καλῶς φασὶν· ὅτι οὐδὲ αὐτὸ στοχαστὸν ἐνταῦθα ἐχρήσαντο·
ἀλλὰ δυνάμενα σῶμα μένα· ἐλάμβανον δυνάμεις καὶ ὄνους

οἱ ἀΐδιοι παρὰ τοὺς ἀϊδίους· οὐ γὰρ ἤδη λαβόντες, ἀνήκαστον προσφήκαμεν· ὅτι
ὧν αἱ ἐνέργειαι χωρισταὶ τῶν σωμάτων, τούτων καὶ αἱ οὐσίαι πάντως χωρισταί· καὶ
ὧν αἱ χωρισταὶ αἱ ἐνέργειαι, ἐξ ἀνάγκης καὶ αἱ οὐσίαι χωρισταί· ἀλλὰ μὴν ἐνέρ-
γεια χωριστὴ ἡ νῦν, ἤδη καὶ οὐσία ἀχώριστος· ὑπάρξει μὲν ἐνέργεια καὶ ἀΐδιον καὶ
αἰώνιον· αἱ δὲ ὧν ἡμᾶς ἀΐδιον οὐσίαν· ὑπάρξαι χωριστὴ ἡ ἐνέργεια, ἀλλ᾽ οὐ χωριστή,
ἀναίτιον ἵνα ἐνέργειαν ἄνευ οὐσίαν καὶ ἀΐδιον· ὅπερ ἀδύνατον.
πᾶσα γὰρ ἐνέργεια ἀϊδίως· πᾶσα δὲ ἀϊδίως οὐκ ἐν οὐσίᾳ· ἀναίτιον
ἄρα πᾶσα χωριστὴ τῆς οὐσίας τῆς ἐνεργείας χωριστὸν ἄνευ τῆς οὐσίαν· ἀΐδιον
τοῦτο ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀναίτιον καὶ ἀφθαρτον· πῶς, παῦ γὰρ τὸ φθει-
ρόμενον, δυσὶ τρόποις φθείρεται· ἢ ὅταν αἱ λύσεσθαι δεῖται ἐκ τοῦτο —
χθα ὡς ταῖς ἡμέραις σώματα· ἢ ὅταν ἀπορρέννυσθαι ὑπὸ τοῦ μένω.
διὰ τὸ μένεσθαι οὐ τὸ ἀνάγκη πίπτον· ὥσπερ ἡ ἀρμονία, ἀνενδόσων τῶν
χορδῶν ἀπορρέννυται· διχῶς οὖν τῆς διαφορᾶς οὔσης ἢ ὡς ἐπὶ σωμάτων,
ἢ ὡς ἐπὶ σωμάτων ἐνύπαρκτα μένω σώματι ἐχόντων τὸ εἶναι· φθαρήσεται
ἡ τύχη μὴ ἀσώματος οὖσα μηχρίστη σώματος, καὶ τοῦ δεῖναι ἀξιοῦσθαι
φθείρεσθαι· πάλιν τῶν ἐνεργειῶν ἀχωρίστων οὐσῶν, ἀναίτιον τὰς οὐσίας
ἀχωρίστους εἶναι· εἰ δὲ χωρισθήσεται οὐσίας, ἴσον καὶ ἂν ἐνεργήσειν μάτην·
οὐδὲν δὲ μάτην οὔτε ὁ θεὸς ποιεῖ· οὔτε ἡ φύσις· ὥστε πᾶσα ἀναίτιον ἀ-
χωρίστων οὐσῶν ἐνεργειῶν, ἀχωρίστους εἶναι τὰς οὐσίας· οἱ μὲν οὖν
μανιάζεις οὗτοι οὓς ἀποδέχονται κοινῶς πάντες· μὴ οἱ θνητὰ τὰ ἄνω λέγον-
τες τὰ τοῦ κόσμου· μηδὲ ἀΐδιον· ἂν φασὶ δὲ φυλάττοντας πρὸς τοὺς μανιάζεις
τούτους πρὸς ἃ μαχόμεθα· μὴ πέως πρὸς τὸν προλέγοντα· πῶς γὰρ φασὶν
ὁ ἀριστοτέλης ἀπεφήνατο περὶ τῆς παντὸς ἰδίου τῆς τύχης· καὶ τοῦ δὲ ἐστὶν
ἐνέργεια· χωριστὰ ἃ ἔχει μὴ τὰ οὐσίαν· ἰδοὺ γὰρ φησὶν ὁ ὀφθαλμὸς ἰδεῖν
ἔχει ἐνέργειαν τοῦ ὁρᾶν· μὴ ὅμως οὐσίαν οὐκ ἔχει χωριστά· ἀδύνατον γὰρ τὸν
ὀφθαλμὸν τοῦ σώματος χωρὶς εἶναι· τί οὖν λέγομεν πρὸς τοῦτο· ὅτι
τὸ ἴδιον διττόν· ἢ τὸ ὡς μέρους ἴδιον· ὡς λέγομεν ἴδιον τοῦ ποδὸς τὸ βα-
δίζειν· δῆλον γὰρ τοῦ ὅλου σώματος· ἃ καὶ τοῦ μορίου τοῦ τοῦ τοῦ παρὰ
τὰ ἄλλα μόρια ἴδιον οὖ· ἢ τὸ μὴ δυνάμενον τοῦ ὅλου πρὸς ὕπαρξιν· ἢ ὅτις
ἀποιοῦν ἡλιοχρόης ἢ νῦν τὸν δρασιν ἰδία καὶ τοῦ καλοῦ· ἢ ἡλιοῦ τῆς

ἡ ἐνυδρὶς οἶνο μέλιτι τοῦ μέλιτος. λέγεται οὖν ὁ τοιοῦτος τὸ ἴδιον οὐχ ἁπλῶς
ὡς μέρους· ἀλλ' ὡς μὴ δυὸ μόνον τοῦ ὅλου πρὸς ὕπαρξιν· οὐ γὰρ δύναται τοῦ
οἴνου μέλιτος εἶναι οὐ σπογγιᾶς ὑγρότης· ἀλλ' ἔστι τοῦ ὅλου χωριστή· ἐστὶ γὰρ
ἐν μόνῳ τῷ μέλιτι. τοιοῦτον οὖν λέγεται τὸ ἴδιον ὃ αἱρετὸν ἦν· ὅπερ τῇ ὠδονίῃ
χωριστὸν εἶναι· χωριστὴ γὰρ ἡ λυπότης τοῦ μέλιτος τοῦ σὺν αὐτῷ ὄντος
ἰδία οὖσα τοῦ μέλιτος· ὁ μὲν γὰρ ὀφθαλμὸς ἴδιον λέγεται εἶναι
ἐνεργείᾳ· οὐχὸς μὴ δυὸ μέρη τοῦ ὅλου· ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν ἰδιαζόντων
ὅλων μερῶν· ἐπὶ τοῦ ὅλου δύναται πρὸς ὕπαρξιν· δύναται γὰρ αἵματος
φάλαγξ, ὑγρὸν ὀπιώδους ἕξεως τὴν πυκνότητος ὑπὸν τοιοῦτον· ὥστε
ἰδία μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἡ ἐνεργείᾳ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα μέρη· οὐχ ἰδία
δὲ ὡς πρὸς τὸ ὅλον· δύναται γὰρ ἧς ὁ λόγος πρὸς οὐσίαν· ἢ δὲ πρὸς
τὸν ἕτερον τρόπον ἀνόνατα ἐνέσεσις ὧν ἐστὶ· πῶς γὰρ οἷόν τ' ὢν αὐτὸς ἐνεργείᾳ
ἰδίᾳ, ἀλλὰ τοῦ σώματος· τοιοῦτον δὲ ἦν ἀχωριστοι, τούτων
οὐδὲ ἡ οὐσία χωριστή ἐστιν· ἰδοὺ γὰρ φασὶ τοῦ κυβερνήτου ἡ μὲν ἐνέρ-
γεια, ἀχωριστος ἐστὶ τοῦ πλοίου· ἢ δὲ οὐσία χωριστή ἐστι· χωρίζεται
γὰρ ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου· λέγεται οὖν ὅτι ὁ κυβερνήτης ἐνεργείᾳ
ὢν ὡς αὐτὸς· ὢν αὐτὸς μὲν ὡς κυβερνήτου ἐνεργείᾳ αὐτῷ ἀχωριστοί ἐστι
τοῦ πλοίου· ὢν ἴδια τοῦ κυβερνήτου· ὢν δὲ ὡς αὐτοῦ αὐτῷ ἴδιον ἐστὶ
τοῦ κυβερνήτου ὡς αὐτοῦ· διὸ καὶ χωριστὴ ἡ οὐσία· οὐδὲ γὰρ τοῦτο
φαμὲν ὅτι δύναται χωριστὸν οὐσίαν πάσας ἔχειν τὰς ἐνεργείας ἰδίας·
ὃ δὲ μὴ πάσας ἔχοι, οὐκ ἄν χωριστὸν· ἀλλ' ἐὰν ὅλως ἔχοι τινὰ χω-
ριστὸν ἐνέργειαν, παντὶ τῷ μὴ παντὸς δύναται χωριστὸν οὐσίαν χωριστὸν εἶναι.
ἐπὶ δὲ τῆς ἀχωριστου οὐσίας, δύναται πάντως πάσας τὰς ἐνεργείας κοινὰς
εἶναι· καὶ ἰδίας τοῦ ἀχωρίστους· διὰ τοῦτο οὖν ὁ κυβερνήτης, ἐπεὶ
ἐνεργείᾳ ἐστὶν αὐτὸς πλοίου καὶ ὡς αὐτὸς νοῶν διὰ τὸ μόνος ἐπιστῆμον
πίνων· καὶ ἁπλῶς τὰ τοῦ ζώου πάσχει· διὰ τοῦτο τὸ καὶ οὐσία αὐτοῦ
χωριστὴ τοῦ πλοίου· ἐπεὶ καὶ τοιαύτη ἐστὶν οἵα καὶ σώματι οὖσα, ἔχειν
αὐτὴν ἰδίας ἐνεργείας· τὰς μὲν ὡς ἐνούσης· ἔστι γὰρ ἡ ἐνοῦσα οἷον
κυβερνήτης τοῦ σώματος· τὰς δὲ, ὡς τυχὸν λογικὴν ἰδίας· αἱ μὲν 81
οὖν ὡς ἐνούσης αὐτῷ ἐνεργείαι, αὐτῷ ἀχωριστοί εἰσι τοῦ σώματος.

οἷον τὸ ὠὸν τὸ σῶμα· τὸ ζωοποιὸν· δῆλον γὰρ ὅτι ταῦτα ἐνεργᾷ
ὡς ταῦτ' ἦν ἐν σώματι· ἐπεὶ ἄχωρίστου ἦν τοῦ σώματος, τὸ ὠὸν ἂν·
τὸ ζωοποιοῦν· οὐδὲ ὡς λογικῆς οὐσίας ἐνεργείας, τὸ δι' οὗ φρονοῦμεν·
οὔτε γὰρ σὺν αὐτῷ μοναδικὴν τοῦ σώματος πρὸς δύο μέγεθος, ἰδιαίτερα ὡς ἰδί-
ᾳ δι' αὐτοῦ τοῦτο τὸ ὠὸν οὐσίαν οὐδεμίαν χωρὶς σώματος ἐνεργοῦσι· διόπερ καὶ ὁρίζεται
ἀπὸ δευτέρας οὐσίας ἀτόμου κοινὸν ὁρισμόν· ἤτοι λόγον ἀναλογοῦντα ὁρισμῷ·
μὴ ἄρα ὅλως ἐστὶν ἐνέργεια σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει
ζωὴν ἔχοντος· ἢ πάλιν πῶς ἀπομένει ἐνέργεια εἶναι· πότερον φαίην
ὡς ἀχώριστος ἐστὶν ἐνέργεια ἡ ψυχή, ἢ ὡς ὁ πλωτὴρ πλοίου·
ὡς μὲν οἷόν τε ὡσαύτως ἐνέργεια εἶναι χωριστὸν· καθὸ βούλεται εἶναι
τὴν ψυχὴν ἐνέργειαν· πάλιν ζητοῦσι διὰ τί ἀπὸν ὂν μὲν οὕτως ἐστὶ
τῶν τῆς ψυχῆς ἔργων ἢ παθημάτων ἴδιον· ἐπεὶ γάρ ἐν ὀχήσει τὸ
αὐτὸ αὐτῷ χωρίζεσθαι· εἰ δὲ γὰρ ἀπὸν ὂν ἀναγκαῖον αὐτῷ χωρίζεσθαι·
λέγομεν οὖν ὅτι ὡς πρὸς τὸ ὅλως αὐτῆς σχέσιν τινὰ, πρὸς τὸ σῶμα
ἢ μὴ σῶμα ἀπεῖναι· ἐπεὶ γὰρ νῦν ἐστὶν ἡ ἐν τῷ σώματι αἰσθητικὴ χωρίζεσθαι
τοῦ σώματος διὰ τοῦτο φαίην ὅτι δῶμα τοιόνδε ἐστὶ χωρίζεσθαι αὐτῷ τοῦ
σώματος· διὰ τοῦτο καὶ πάλιν γενήσεται ἐν σώματι· καὶ οὐ πάντη
ἐστὶ τὸν αὐτὸν τρόπον δίχα τοῦ παχέος τούτου σώματος· ὃ δὲ
λέγεται ἐν τούτῳ καὶ ἀπογέγραπται αὐτοῦ· τοῦτο μὲν δεχομένης ἐστὶ φύσεως·
ὡς τὸ θερμαίνεσθαι καὶ ἀπὸ θερμαίνεσθαι· καθὸ δὲ θαυμὴ αὐξάσθαι
διὰ τοῦτο ὡς ἄπον πρὸς τὸ ὅλως σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ σῶμα ἀποβλέ-
ψας οὕτως ἔφην· ἴσως δὲ καὶ ἐπέκεινα τούτων ἐπεκτείνων τὸν λόγον·
καὶ μέχρι τοῦ αὐτοῦ δοῦς λεγομένου σώματος· ὃ δὴ οὕτως αὐτῆς φασὶν
ἐξῃρῆσθαι· οὕτως ἔφην τὸ μὲν δέχεσθαι· οὐχ ὅσον φαίην ἐπὶ τῆς ἐμψύχου
φύσεως χωρὶς αὐτῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ ἀναίσθητον τὸ χωρίζεσθαι αὐτῷ
ἐμψύχου· τοιοῦτον δὲ τὸ μὴ δεχόμενον· οὐ μὴ οὕτως ἀναίσθητον· τε-
θνηκὸς δὲ, ἀδύνατον ἀποθανεῖν· ὅσον οὖν ἐπὶ τῆς ἐμψύχου φύσεως
οὐδὲν ἄτοπον τὸ αὐτοῦ ἐμψύχου χωρίζεσθαι· πρὸς τοῦτο οἷς λέγομεν οὐχὶ
τὸ ἐν δεχόμενον ὡς αὐτὸς αὐτῷ περιεχόμενος λέγει· φαίη ἄν τις
ἐπὶ τοῦ ἀναίσθητου· λέγομεν γὰρ ἐν δέχεσθαι τὸν ἥλιον ἐν ὑγρῷ

γενέσθαι καίτοι ἀναγκαίου γενησομένου· διὰ τοῦτο οὖν καὶ αὐτὸ καθὰ ἐνδεχόμενον λαβὼν τὸ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου. ἀλλὰ καθάπερ τῷ εὐθεῖ ᾗ εὐθὺ πολλὰ συμβαίνει· οἷον ἅπτεσθαι τῆς χαλκῆς σφαίρας κατὰ στιγμήν. οὐ μέντοι γε ἅψεται τούτου χωρισθὲν τὸ εὐθύ· ἀσάφειαν ἐνεποίησε τῷ ῥητῷ, ὁμωνυμίᾳ χρησάμενος· καὶ μὴ διαστείλας τὰ διάφορα σημαινόμενα· τὸ γὰρ εὐθὺ, ποτὲ μὲν λαμβάνει τὸ μετεχόμενον. αὐτὴν λέγω τὴν εὐθύτητα· ποτὲ δὲ τὸ μετέχον· ἤτοι τὸ συναμφότερον. λέγω δὲ τὸ ἀπευθυσμένον σῶμα· οἷον τὸν κανόνα. τοῦτο δὲ παράδειγμά ἐστι, τοῦ, ὅτι τῆς ἐνεργείας ἀχωρίστου οὔσης, ἀναγκαῖον καὶ τὴν οὐσίαν εἶναι ἀχώριστον. τί οὖν φησίν· ὅτι ὥσπερ λέγομεν ὅτι κατὰ σημεῖον ἅπτεται τὸ εὐθὺ τῆς χαλκῆς σφαίρας. δέδεικται γὰρ ἐν γεωμετρίᾳ, ὅτι τό, γε ἐπίπεδον κατὰ σημεῖον ἅπτεται τῆς σφαίρας, καὶ τοῦ κύκλου ἡ εὐθεῖα ὡσαύτως· καὶ οὐκ ἐπειδὴ λέγομεν τὴν εὐθεῖαν πάσχειν, τὸ πάθος τοῦτο αὐτὴν καθ' αὑτὴν φαμὲν πάσχειν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὴν ἐν χαλκῷ, ἢ λίθῳ· ἢ τινὶ τοιούτῳ· μήποτε καὶ τὴν ψυχὴν οὖσαν λέγομεν πάσχειν· οὐ καθ' αὑτὴν καθ' αὑτὴν φαμὲν πάσχειν· ἀλλὰ τὸ συναμφότερον· διὰ τοῦτο γὰρ προσέθηκε τῆς χαλκῆς σφαίρας, ἵνα μὴ τὸν λόγον αὐτὸν λάβωμεν τῆς εὐθείας, ὥσπερ οἱ παραδιδόντες τὰ μαθήματα ποιοῦσι· δείκνυσι γὰρ ὁ γεωμέτρης ὅτι σφαῖρα ἐπιπέδου κατὰ σημεῖον ἅπτεται, οὐ δὲ μὴν ὕλῃ παρέλαβεν· ἀλλ' αὐτοὺς καθ' αὑτοὺς τοὺς λόγους δείκνυσιν. ἐν μὲν οὖν τῷ λέγειν καθάπερ τῷ εὐθεῖ ᾗ μὲν εὐθὺ, λαμβάνει τὸ ἔνυλον· ἐν δὲ τῷ εἰπεῖν οὐ μέντοι γε ἅψεται τούτου χωρισθὲν τὸ εὐθὺ, τὴν εὐθύτητα αὐτήν· αὐτὴ οὖν φησι χωρισθεῖσα τοῦ ὑποκειμένου, οὐκέτι πάσχει τοῦτο· οὐδὲ ἅπτεται τῆς χαλκῆς σφαίρας. ἐπεὶ μὴ δὲ ὑφέστηκε· λαμβάνει ἀνάλογον τῇ μὲν ψυχῇ, τὴν εὐθύτητα· τῷ δὲ συναμφοτέρῳ τὸ ἀπευθυσμένον σῶμα· τοῖς δὲ αἰσθητοῖς καὶ ὧν ἀντιλαμβάνεται ἡ ψυχὴ τὴν χαλκῆν σφαῖραν. εἰ οὖν καὶ ἡ ψυχὴ οὕτως ἀντιλαμβάνεται τῶν αἰσθητῶν, ὡς τὸ εὐθὺ ἐφάπτεται τῆς χαλκῆς, δῆλον χωρισθεῖσα τοῦ σώματος, οὐκέτι

αὐτὴ ἡ ἁφὴ τῶν αἰσθητῶν· ἀπλοῦς οἱ χυμοί εἰσιν· φαμὲν οὖν ὅτι ὡς περὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ θιγὸν τῆς αἰσθητῆς σφαίρας ἅπτεται, οὕτω καὶ περὶ τὸν νοητὸν τῆς νοητῆς· καὶ τυχὸν ἀξιοχρεῖ ἐνδοιάζειν τοῦ σώματος ἢ μὴ τῶν αἰσθητῶν ἁπλῶν ἡ ἁφὴ αὐτὴ ἡ ἁπτή, ἀπλοῦν τῶν νοητῶν καὶ ἀΰλων· τὰ δὲ πολλὰ οὐ μεταίνεται ἐξ ἑνὸς εἰς ἕκαστα παντελῶς τὰ ἑκάστοτε μεμιγμένα· τὰ δὲ φαρμάκων ἐνέργεια ἐνταῦθα καὶ τὰ ὅμοια· εἰσὶ μὲν καὶ τῆς ψυχῆς πάθη, οὐ μὴν παντελῶς ἄνευ μεταβολῆς τοῦ σώματος· διὸ χάριν ἐστὶν ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, οὐ καθ' ἑαυτὰ ἀπλᾶ καὶ ἀσώματα· ἀλλὰ τοῦ σώματος, ἐπεὶ καὶ τοῦ παντὸς συγκινεῖσθαι τοῖς τοῦ σώματος· τὴν μὲν γὰρ ὀργὴν οὐ ῥᾴδιον ἀφανίσαι τὸ περὶ καρδίαν αἷμα· τὴν δὲ ἐπιθυμίαν σὺν ὀλιγίστῳ τὸ ἧπαρ· καὶ ὑπαὶ δοὺς ἐξ ὑπαίνεται τὸ πρόσωπον τοῦ αἵματος περὶ τὸν ἐπιφανέστερον χῦμον· ὑπὸ δὲ φόβου ὠχριᾶσι μάλιστα, σὺν τῆς καρδίας τὸ βάθος τοῦ αἵματος ἐκνεμούσης· καὶ ἁπλῶς ἐνίεσθαί πως τὸ σῶμα· ἀδιακρίτως δὲ συγκινεῖσθαι ταῖς τῆς ψυχῆς παθήσεσι τὸ σῶμα, δῆλον ὅτι οὐ καθ' ἑαυτὴν μόνην ἀσώματος ἐνέργεια· ἀλλὰ τοῦ σωματοφυοῦς· καὶ θᾶττον μὲν ἐπὶ τοὺς ἀκρατεῖς δῆλον· καὶ θᾶττον δὲ, διότι οἱ μὲν κεκραμένοι ἐκφυσέως οὕτως οἷόν ἐστιν ἔχουσι κρᾶσιν τὸ σῶμα εἰς τὴν εὐπάθειαν τῶν παθῶν· τοιοῦτοί δ' εἰσὶ φύσει· ὀξὺ μὲν γὰρ ὅτι λεπτὰς μὲν, ἐπὶ πηδὲ ἔχουσι πρὸς θυμὸν οἱ τοιωδὶ κεκραμένοι· λεπτὰς δὲ τοὺς μυϊκοὺς οἱ τοιωδὶ εἶναι μᾶλλον ἔχοντες κρᾶσιν· ὁμοίως ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὀξὺ μὲν· ὅτι μὲν θυμώδεις εἰσὶ, ἢ ὀργίλοι γίνονται, ἢ δριμεῖς· ἢ ἀθυμοδιάφοροι· ἢ αὖ ἀναισθητικοί· εἰς ἡνιοχικὸν δὲ εἶδος τὸ αὐτὸ ἐπὶ πηδητικὸς πρὸς ὀργὴν καὶ ταχεῖαι αἰσθήσεις· τὸ δὲ σῶμα οὐσιαστικὸν μᾶλλον νοοῦσι· τὰ δὲ σβεννύουσιν· ἐνθεν οἱ ἀργοὶ φασὶν ἅπτεσθαι ταῖς κρασικοῖς τοῦ σώματος ταῖς τῆς ψυχῆς δυνάμεις· διὸ καὶ ἧττόν εἰσιν ὅτι οἱ τοιῶδε κεκραμένοι, ὀργίλοι εἰσίν· οἷον οἱ μελαγχολικοὶ· οἱ δὲ ἐπὶ τὸ θερμότερον ἐκπίπτοντες καὶ ὑγρότερον, σὺν οὐσιαστικῷ· καὶ ἁπλῶς ἐφάπτεσθαι τῶν παθῶν, τοιόνδε τινὶ κρᾶσιν τὸ σῶμα ἔχειν ἀπὸ οἱ δεῖ· καὶ ἀνωτέρω σὺν ἀνέχονται ἐπὶ ταῖς μῦσι καὶ

δῶ αμάς ὡ μνημονικωτέρους φασὶ τοὺς ἐπὶ τὸ ξηρότερον κεκραμένους τοῦ ἐναντίου. βραδυτέρους δὲ πρὸς νόησιν. τοὺς δὲ ἐναντίους τὸ ἐναντίον πάθος ὑπομένειν. ὁμοίως ἐπὶ φαντασίας ὡς ἐπὶ τῶν λοιπῶν παθῶν. ὡς ὅπερ ἐξαρχῆς κεκραμένοις ἐποίησε, τοῦτο ὡς ἐπὶ ἐναντίωσιν τῶ κεκρᾶσθαι ἀΐττουσι σίεσθαι. διὸ ὡς οἱ νέοι τῶν ποτῶν οὐ μνημονικοί εἰσι διὰ τὸ ἀδηποτεῖς μεταποιοῦμενοι. ὅθεν ὡς τὸ παραδραττόμενος ἀκαπόνου κίνησιν νοεῖν ἄρχεσθαι. διὸ οὐνοήσαμεν μὲν αὐ μέσθη, ἅπερ ἂν μὴ μεμυθεύοντες ἐνοήσαμεν. ὁμοίως δὲ ὡς οὐ μνήμης ἔχον τὰς περὶ τροφὴν ὡς ἀμνήμονας ὡς ὅλως εὐφυεῖς περὶ ὀξυτέρους. ὡς τὸ ἐναντίον, νωθεστέρους παρὰ τῶν τοιαύτας κεκραδοιν γίνεσθαι. ἐνθεν οὖν οἱ ἰατροὶ τοῖς τοῦ σώματος κεκράσεσιν ἐπιτιθέασι τὰς τῆς τυχῆς σῶμα μὲν ἐξηκριβωμένοι. πρὸς ταῦτα δὲ οἱ αὐτοὶ μοι φαίνειν ἐξηκριβωμένοι. ὅτι ὥσπερ οὖν οἱ ἰατροὶ διὰ τὸ ἐπιτιθέναι τοῖς κεκραμένοις τοῦ σώματος τὰς τοιαύτας δυσωδίας τῆς τυχῆς, διὰ τοῦτο φασὶν ἐνυπομένειν αὐτὸ ἐναντιώσεσι τῶ σώματι. οὕτω καὶ μὲν τὸ ἐναντίον ἐπιτοῦ ἐναντίου καὶ παρασκευάζομεν. ἐπεὶ δὲ ἐπιμένας ἔχει τὴ κεκραμένας ὀδμάς, διὰ τοῦτο καὶ ἀχωρίστους. ἐὰν ἄρα ἐπιτηδεῖοι τοῖς κεκραμένοις χωρισθῶσιν ἔσται. ὀρθῶς μὲν τοίνυν καὶ μοχθηρῶς κεκραμένοι τινες, οὐκ ἔχουσι μνήμας τὰς ὀδμὰς τοῖς κεκραμένοις διὰ φιλοσοφίαν. ἀλλὰ κεφάλαιον γε τοῦτο ἀσι τοῦτον, ὅπερ οὐκ ἂν εἴρηκε. ἐπερ ὡς ἔνυπομένω τῆ κεκραμένω τῶ ὑδώματος. ὡς περ τὸ λευκὸν δύναμιν ὧ χρόνον ἢ μέλαν. γίνεται μὲν ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ κεκράσεως. καὶ μυριάκις δὲ φιλοσοφῆς καὶ παρασκευάζειν τοῦτον οὐδώσεις, μέχεις αὖ πάλιν ἡ κεκραμένοις μεθαρμοσθῆ. οὕτως ἀναίτιον ὡς πᾶσαν ὡς περ ἀποτέλεσμα ὧ τῆς κεκράσεως ἢ τοιαύτης τῆς τυχῆς ὀρμὴν, ἀδώσαιεν ὧ τὸν ἐπὶ τὸ θυμικώτερον κεκραμένον ἐπισχύειν θυμοῦ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. νῦν δὲ οὐ τοῦτο γίνεται. οὐκ ἄρα αἱ ὀδμαὶ τῆς τυχῆς τοῖς τοῦ σώματος κεκράσεσιν ἐξαναίτιοι ἐπονται. καὶ τοῦτο καὶ οἱ ἰατροὶ φασὶν οἱ ἰατροί. ἐπεὶ τοίνυν ἐπιτιθέασι τοῖς κεκραμένοις τοῦ σώματος τὰς τῆς τυχῆς ὀδμὰς, προσηκόντως χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ τὰ φιλοσοφοῦντα διαιρεῖν. ὡς καὶ δώσαντας οὐ

καὶ τὰ φιλοσοφίαν διαιρεῖ· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀποδοῦναι ποιὰν τινὰ ὀφθαλμῶν τὴν τύχην τοῖς περὶ τοῦ σώματος· καίτοι γε ἀφαιρεῖται μέρη. μὴ οὖν ἐξαναίρωμεν ἅπαντα· ὥστε οὐκ ἂν τὴν περὶ αὐτὰ δύναμιν ἔχοιεν. ἀλλὰ τοῦτο, πῶς αὐτὰ ἴσμεν πρὸς τὰ πάθη. πόθεν ἡ μάχη καὶ ἀπορροὴ τοῦ λόγου τῶν παθῶν· οὐδὲ γὰρ τῶν σωμάτων σωτικῶς αὐτοῦ μάχεται· οὐδὲ φιλοσοφεῖ μάχεσθαι τοῖς λόγοις· ὥστε ἀδιάφορον τὴν περὶ τοῖς τυχικοῖς πᾶσιν εἶναι μανίαν, οὐκ ἄν ποτε αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἐμάχετο· τὰ γὰρ μαχόμενα ἑτέροις τὰ ἐναντία ἐστί· διὸ μένουσιν χωρὶς αἱ τύχαι ἢ λογικὴ τοῦ σώματος, ἱκανῶς οἱ ζῶντες δηλοῦσιν ὑπὲρ πλείστων ἐχόντων πρὸς τὸ σῶμα· καίτοι οὐδὲ τοῦτο ἀεὶ ποιεῖ μὴ καταφρονεῖ· ἀλλὰ μὴ σωζέσθω αὐτοῦ βούλεται· ἡ δὲ τύχη τὸ ἐναντίον φαίνεται ποιοῦσα· τὰ δὲ πάθη ἐπάδειν δύναται τῇ τύχῃ καὶ ἰούσης τῶν γένεσιν διὰ τὰς ἀρχομένας αἰτίας ἔχοντα ἐν ὑπομονῇ τῶν πνοῶν τὸ ἔνδον· δι' ἃ βαίνουσα δὲ ὡς ἀπὸ μὲν τοῦ παχέος σώματος· ἀπαύστου μὲν τῆς τοιᾶσδε περιστάσεως γίνεται· ὥσπερ οὐ παύεται τῶν χορδῶν ἡ μουσική· οὐ μὴν ἁπλῶς ἀπολείπεται ἑτοίμων τῶν περιστάσεων· ἀλλ' ὥσπερ ὅταν μὲν παύσωσι τῶν τοιῶνδε χορδῶν ἡ μουσική, ὅταν δὲ μὴ τῶν τοιαύτων χορδῶν ἐπὶ τὴν ὁδόν τινα, ἐγίνετο· οὕτω φαμὲν καὶ τὰ πάθη· μὴ ἀπαύειν μὲν τῆς τοιᾶσδε περιστάσεως γίνεσθαι· μὴ μὴν περιστῆναι ἢ ἀπολείπεσθαι περιστάσεως· ἀλλ' ὥσπερ τὰ αὐλοῦντα, ὅταν μὲν παύσωσι τοιᾶσδε ῥοπῆς, ὅταν δὲ μὴ ὑγροῦ, οὐ μὴν ἱκανὸν τοῦτο ἀτελεύτητον αὐτῶν· ἀλλ' οἱ λόγοι τούτων ἐνίοτε ὅλης δημιουργίας προέχουσι· οὕτω φαμὲν τοὺς ἐνίοτε ὅλης δημιουργίας λόγους ἐν ᾗ τοιᾶσδε περιστάσει ἐλθεῖν τοὺς λόγους τῶν παθῶν τούτων κατὰ τὴν ἀξίαν ἑκάστης τῶν λοιπῶν τύχων· ὡς ὥσπερ τὸ ἅδον τὸν οἶνον τοῖς αὐλοῦσι γινόμενον, οὐ τῆς ἐν τῇ μίξει τῆς ῥοπῆς ἢ τοῦ ὕδατος ἁπλῶς ἐπιγένεσθαι, οὐδ' ἐξωθεῖν αὐτὸ τοῦ παρόντος προϋφεστηκὸς ἐνεργεῖν· ἀλλ' οἱ λοιποὶ οἱ δημιουργικοί, ἐν ᾗ τοιᾶσδε τῶν χορδῶν ἐπὶ τὴν ὁδόν τινα ἐγγενόμενοι τὴν δημιουργοῦσι τὰ τῶν παθῶν ᾄδη· οὐ δὲ γὰρ δύναται τὰ αἰτία χρόνια ποιεῖν τῶν αἰτιατῶν· ἀλλ' ὡς ἡδὺ ἀπὸ μὲν ἡμέρας οὐ τὸ ἅδον

καὶ ἐπὶ ψυχῆς· αὐξητικὸν μὲν γὰρ καὶ τροφῆς μετέχειν ἐστὶν ὅσα
ζῶα καὶ ἀναγκαῖον εἶναι ἐν αὐτοῖς· καὶ τὸ αἰσθητικὸν τυχὸν
σεως· ὅπερ ἄλογον· καὶ κινητικὸν δὲ κατὰ τόπον ἢ διανοητικὸν
μὴ ἅμα καὶ ἐνυπομένων τῶν σωμάτων ἔχειν τὸ εἶναι· πρῶτον δὲ τὸ αὐξη-
τικὸν τοῦ ἐνεργείᾳ ἔχοντος τὸ εἶναι· αὐξητικὸν δὲ τὸ σῶμα·
πρῶτον ἄρα τὸ σῶμα τῶν τοιούτων τυχόν· τὸ οὖν φαμὲν ὑλὴν οὐκ εἶναι
αὐτὸ καὶ αὖτον ὡς ἐνυπομένων τῶν σωμάτων· ἀλλ' ὡς ἐνυλημένος·
εἶδος γὰρ τοῦ ζῴου ἡ ψυχή· πανταχοῦ δὲ τὸ εἶδος πρῶτον τῆς ὕλης· οὐδὲ
γὰρ τὸ τῆς σαρκὸς εἶδος, ἢ τὸ πύρος· ἢ ἄλλου τινὸς τῶν σωμάτων· ἐπὶ
πάντων δὲ ὁμοίως ὑπὸ στῶσαι οὐδὲν ἄτοπον· ἤδη καὶ χεῖρον τῆς ὕλης· ἐπὶ μηδὲ
αὐτὴ ἡ ἀνείδεος ὕλη ἐνυπόστατόν ἐστιν αὐτὴ καθ' αὑτό· οἷον τοῦ ἄρρα-
βώνου τὰ ἄρραβώνου ξύλα, οὐχὸς ἁπλῶς ὕλη ἐστὶν ἀλλ' ὡς εἶδος
τὸ τοῦ ξύλου· ὁπωσοῦν δὲ γίνεται τοῦ ἄρραβώνου ὕλη τὰ ξύλα, πόλις
δηλονότι χέρσος τὰ ξύλα τοῦ εἴδους τοῦ ἄρραβώνου· ἐπὶ σὴς τὰ μὲν
ὕλη καὶ τοῦ· τὸ δὲ, οὗ ἕνεκα· τὸ οὖν διαφέρει τὸ εἶδος ἐνύλη τοῦ ἐνυ-
πομένου· ὅτι τὸ μὲν εἶδος οὐκ ἄνευ ὑλικοῦ γινόμενον τῆς ὕλης, ἀπολείπει
ἐνὸς πράγματος οὐσίαν· οἷον τὸ τοῦ ἄρραβώνου εἶδος μεταλλῶν ξύλων
οὐκ ἄνευ θετὸν, τὸ ἄρραβώνα εἶναι ἀπολείπει· ὁμοίως τὸ τῆς σαρκὸς μὴ
τῶν στοιχείων ἢ τῶν χυμῶν, πλὴν σαρκὸς· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως·
τὸ δὲ ἐνυπομένω, οὐ ποιεῖ μίαν οὐσίαν μεταξὺ τοῦ ὑπομένοντος·
οἷον τὸ λευκὸν μεταξὺ τοῦ σώματος, οὐκ ἐποίησεν ἄλλο εἶδος·
οὐδὲν γὰρ οὖν μᾶλλον τὸ λευκὸν ἢ τὸ ἔγκαυμα μὴ παρὸν· μᾶλλον·
μᾶλλον δὲ τὸ ποιεῖν ὑποίοχυρῶν μὴ ἐναργῶν πάντων μηδὲν
παρεξεύρεσθαι ἢ φοβεῖσθαι· ὅτι φησὶν οὐ μόνον τῆς τυχῆς ταῦτα πα-
θήματα, ἀλλὰ τοῦ σώματος φθαρτικοῦ, δῆλον· ἐξῶν τῇ τοῦ σώματος
ποιᾷ διαθέσει ἐπὶ πάντα τὰ μὴ ἀνίεσθαι· ἀοίκητοι, οἱ οὕτω
καὶ τὰ τῶν ἀγαθῶν ἔχουσιν, ὥστε μὴ μυρία ἢ καὶ παρεξύνονται· ἃ
μὴ νοῦν ἔχοντα πρὸς ὀργὴν ἀπειλούμενον ἔχοντες τὸ περὶ τῶν παρόντων
ἄθυμα, μὴ δυσὶ μίνηλον· ἕτεροι δὲ μὴ μετρίως ἔχουσι πρὸς τὸ
πάθος, ὥστε μὴ παύεσθαι μικρῶν μὴ δὲ καλῶν οὐλῶν τῶν παροξυνόντων,

κινδυνεύειν ἐπὶ τοὺς θυμούς· διὰ τὸ ἔχειν ἐν αὐτοῖς τὸ περιττὸν
αἷμα· ὅθεν καὶ μανικῶς διακεῖνται ὑπερβάλλοντος τούτου, τὸ πάθος
ὑπομένουσι· πάλιν δὲ δι' ὀλίγου καὶ θᾶττον ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ μελαίνων
φόβων δύσκολον πλῆθος μένουσιν· οἱ δὲ πολλάκις καὶ μηδενὸς φόβου
παρόντος, διὰ φόβον καὶ δι' ὀλίγου κἀνοῦσθαι ῥᾴδιος, οἷον τοιούτῳ
τύχοντες ἔχοντες τὼ κράσιν· οἷα μύκησαι ἢ ὧν ἐν τοῖς φόβοις γινομένων.
οὐδὲ πλεῖσται ῥαιδιουργιῶν τὸ θερμὸν διὰ τὸ βάθος· ὅθεν καὶ ὠχροὶ γί-
νονται· ὦχρος δὲ μίνυθα λέγεται παρὰ τὰς· οἷον οὖν τὸν τοιοῦτον ἐξαίφνης τύχη
κράσεως ῥᾳδίως κἀκίνητός ἐστιν διὰ τὸ πάθος· ὥστε διὰ τοῦτο τῆς τύχης
ἴδια ταῦτα πάσχει· νῦν δὲ καὶ ἡ λίμνη τὰ δ' ὅμοια τῶν παθῶν ἐξαλλάττουσι.
καὶ οὐ μυκτηρίζουσι τῆς κράσεως δηλονότι οὐ μυκτηρίζει τῆς
ὠχρόνω· ὥστε τοῦ σώματος τέρου ταῦτα· διὰ τὸ ὀλίγον ἐπέχει -
τοι δὲ ἄλλος τύχη καὶ φυσικὴ καὶ τῷ σώματι, οὐκοῦν ὑπὸ τοῦ κινεῖσθαι.
οὐδενὶ γὰρ τῶν ὠχρόνων κινεῖσθαι· διὰ τοῦτο τὸ τύχειν· διὰ τοῦτο κινεῖσθαι.
οὐδὲ μεταβαλλόμενα τὰ ὠχρὰ οὐ μυκτηρίζει τῶν τύχειν
τὰς ὀργάς· τὸ δὲ σῶμα τοιῶδε ἢ τοιῶδε μεμιγμένον· τὰς
τοιαύτας οὐ μυκτηρίζει σώματος· ἐὰν ὠχρὰ τὸ σῶμα καὶ
οὕτως ἔχῃ, ὡς περ ὅταν ὠχριᾷ τοῦτο γίνεται· τοῦτο γάρ ἐστιν ἐὰν διὰ τὸ ὠχρὸν ἐπι -
τηδείως ἢ μεμιγμένον τὸ σῶμα· ἐάσαι δὲ οὕτως· ἐὰν σχῇ τοιαύτῳ
τῷ κράσιν ὡς περ γίνεται ἢ ὧν ὠχριῶμεν· τότε γὰρ εὐμίνητος
ὁ τοιοῦτος διὰ τὸ ὠχρὸν εἶναι· εἴη δὲ μᾶλλον τοῦτο φανερόν· μηδενὸς
γὰρ φορεροῦ συμβαίνοντος ἐν τοῖς πάθεσι, γίνονται τοῖς τοῦ φο -
βου μένου· ὡσαύτως ἐναρίθμησις διὰ τὸ μὴ εἶναι τῆς τύχης ἴδια ταῦτα
πάθη· ὅταν μὴ μηδενὸς ἔχῳ θεν μίνυθος διὰ τὸ πολὺ διὰ τοῦτο
τὸ πάθος τοῦ σώματος ἐπιτηδείου· τὸ αὐτὸ γὰρ πάσχει· ὅπερ
αὖ ἄλλος ὑπὸ μελαίνων φόβων πάσχειν· διὰ δὲ οὕτως ἔχειν δηλονότι
τὰ πάθη, λόγοι ἐνυλοι διὰ οὕτως ἔχειν φησί, τοῦτ' ἔστιν διὰ μὴ ἴδια ἢ μὴ ἐνυλήσει.
ταῦτα τὰ πάθη διὰ τῆς τύχης, ἀλλὰ τοῦ σώματος τέρου λόγοι
διὰ ἐνυλοι· τοῦτ' ἔστιν διὰ ἐνυλητὸ εἶναι ἔχοντα μὴ οὐχωριστά·
ὥστε οἱ ὅροι τοιοῦτοι· οἷον τὸ ὀργίλῳ εἶναι μίνηστις τοῦτοιον δὴ

σωματος · ἢ μέρους ἢ ὁλικῶς · τοῦτο δὲ ἕνεκα τοῦδε · ἐπεὶ γὰρ φυσικοῦ ἔργον
τὸ περὶ τῶν ἐνύλων εἴδων διαλέγεσθαι · ἀλλὰ δὲ καὶ ἀναίτιον ὕλην ἄδηλον, ἀναίτιον
ἄρα τῶν φυσικῶν τοὺς ὁρισμοὺς ἀποδιδόναι · ἐνίοτε τῆς ὕλης τὴν τοῦ εἴδους ἐν
ταῖς αἰτίαις · ἵνα φανῇ τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ γινόμενον · περὶ μὲν γὰρ τοῦ εἴδους διαλεγόμενος, ἀναίτιον τὴν περὶ τῆς ὕλης διάλεξιν · τῶν προτέρων γὰρ ταῦτα.
ἀναιτιωτέως δὲ τὴν περὶ τῆς αἰτίας ὁρίζεται τὸ εἶδος · καὶ τὴν ὕλην διαλέγεσθαι.
ἅπερ ὁ μὲν φυσικὸς τὴν χαλκῆν · ὁ δὲ τὴν ἀχλὺν τοὺς λόγους ὁ φαλακρὸς ἀνὴρ
τῶν ὀνυχαπτικῶν · ἐλλὼ γάρ φησιν ὁ παλαίων τὴν χεῖρα οὐκ ἄλλο ἢ αὐτὴν
ἀλλοίαν πρᾶγμα · ὡς ἐν τύπῳ οὖν παραδίδωσι τὸ εἶδος τῶν φυσικῶν
ὁρισμῶν · αἰνίττεσθαι φησὶν ὡς λέγομεν ἐπὶ τοῦ θυμοῦ ὀργάς · αἰνίττεσθαι
γὰρ ἡ ὀργὰς τοῦτο οὐδὲ σῶμα τοῦ τοιούτου φυσικοῦ · ὀργανικοῦ ἢ
μέρους · πολλαχῶς μὲν γὰρ περὶ ὅλον τὸ σῶμα τὸ πάθος γίνεσθαι.
οἷον λοιμὸν ἢ ὁρίσασθαι · οἷον ἁλῶναι ἢ φλῶναι ὁρίζόμενα · τοῦτο γὰρ
ἡμῖν ὅλου σώματος αἰνίττεσθαι φησόμεν · μέρους δὲ ὡς ἐπὶ τῆς
ὀργῆς λέγοντες δηλοῦν ἄνθρωπον τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος · ἢ δὲ ὅλως
ὡς ἀπὸ λέγοι μὲν δηλοῦν τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος, ἀλλὰ δηλοῦν
τοῦ περὶ καρδίαν θερμοῦ · δῆλον δὲ ὅτι οὐ διὰ τοῦ αἵματος τὸ θερμοῦ · οὐ διὰ τοῦ θερμοῦ τὸ αἷμα σημαίνεται · ὑπὸ τοῦδε ἕνεκα
τοῦδε δὲ ὑπὸ τοῦ λυπήσαντος ὀργίζονται διὰ τὸ αὐτὸ λυποῦσαν αὐτόν.
ἀπόπτεσον δὲ ὅτι ὀργὴ ἐστὶν οὐ λύπησις, ἀμφότερα δὲ σημαίνει · ἡ γὰρ
αὐτὴ λύπησις οὐ τὸν λυπήσαντα σημαίνει οὐδὲ ἀμύναν · πῶς δὲ ταῦτα
φυσικοῦ θεωρῆσαι περὶ ψυχῆς · ἢ πάσης ἢ τῆς τοιαύτης · ἐπάδηλα γὰρ
τὰ φυσικὰ τοιαῦτα εἴδη περὶ ὧν ἐπιζητεῖται ὁ φυσικὸς, τοιοῦτοι
δὲ οὐ τὸ εἶδος καὶ ὁρισμοὶ οὐ τῶν ὕλῃ παραλαμβανόντων, φυσικοῦ
ἄρα τὸ περὶ τῶν τοιούτων ψυχῶν διαλαβεῖν τῶν οὐκ ἄνευ ὕλης.
τὸ γὰρ περὶ τῶν ὅλων ψυχῶν οὐ νοεῖν δεῖ διαλεῖσθαι ἢ ἁπλῶς ἐπὶ
μορίων ζώων ἢ πεποιῶ πρώτου ζῴου σόφου · ἀναίτιον γὰρ τὸν περὶ
τοιοῦτου οὐδὲ διαλεγόμενον, δεῖ διαλαβεῖν οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων · τοῦτο
δὲ φανερὸν ἐκ τούτων · ἀπλῶς ἅπαν μὲν ἤδη ὁ τοιόσδε φυσικὸς, ἀναλύει
εἰς ὅλον οὐκ ἐπὶ παντὸς ἔχει ῥηθὲν αἰτίαν τῶν φυσικῶν · ὡς οὐ πᾶς ἐν

τῆ φυσικῆ μεθόδου περὶ κινήσεως λόγους περὶ τοῦ ἀϊδίου κινήτου οὐσίου διειλεχθῆς
θαι· ἐπεὶ δὲ αὐτῆς ἀρχὴ ἡ ἁφὴ τυγχάνει οὖσα τῶν ὁμοίως κινεῖν
πεφυκότων κινεῖσθαι· ἐπὶ δὴ οὖν καὶ περὶ τούτων ὡς οἰκείων τῷ φυσικῷ
διειλέχθαι· ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ τῆς λογικῆς τιμῆς ὅτι ἐστὶν οἷον ἀρχὴ
τῶν ζώων· διὰ τοῦτο φησὶν ἐν ταύτῃ τὸ ἡ παθόντος· διὰ φερόντως δεῖ
ὁρίζεσθαι τὸ φυσικῶς περὶ ἑκάστου διειλεγμένως ἕκαστον αὐτῶν· ἐπὶ τὸν ὅτι τὰ παθη
τῆς ψυχῆς λόγοι ἐνυλοί εἰσι· καὶ ὅτι διὰ τοῦ φυσικοῦ εἰδέναι δεῖ περὶ
ψυχῆς, ἢ παθόντος, ἢ ὅση μὴ ἄνευ τῆς ὕλης· φανερὰ οἱ ποιὸν δὲ τὰ τοιαῦτα δηλῶ-
σαι, ποῖός ἐστιν ὁ τῷ φυσικῷ περὶ ψυχῆς ὁρισμός· ἔστιν οὖν
τοιῶν οὐσῶν ἐν τοῖς φυσικοῖς πραγμάτων, ὕλης· εἴδους· καὶ τῆς δὲ
ταύτῃ εἶναι τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ· καὶ ταῦτην γίνεσθαι περὶ ταῦτα μέθοδοι
πολλαί· ἡ φυσικὴ· ἡ καὶ μέρος τέχνη· ἡ διαλεκτικὴ· μαθηματικὴ·
πρώτη φιλοσοφία· δηλοῖ οὖν πῶς ἐπάστη τούτων τῶν μεθόδων ὁρί-
ζεσθαι τὰ προκείμενα· πρότερον δὲ περὶ τῶν ὑποκει-
μένων ἑκάστη τούτων καθηγήσεσθαι· φυσικοῦ μὲν οὖν ἐστὶν διειλεχθῆναι
περὶ πάντων τῶν ὑφημένων· τῆς τε ὕλης τῶν φυσικῶν πραγμάτων,
καὶ τοῦ εἴδους καὶ τῆς ἀμφοῖν, καθ' ὃ ἐστιν ἐν τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος· οἷον τίς
ἡ ὕλη τῶν οὐρανίων· ὅτι οὐ πάντα ἐστὶ καὶ ἀπλῆ τὸ περιέχον τὸν τόπον τὸ
ἔσχατον σῶμα· καὶ τὸ εἶδος ὅτι σφαιρικόν· ἀπὸ σωστοῦ τούτου ἀρξάμε-
νον καὶ σύστοιχον αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τῆς σχέσεως ὡς ἔχουσι πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν·
ὥσπερ οἱ πλάτωνες ἐν τῷ τιμαίῳ ἐζήτησε· διὰ τί σφαιρικὸν ὁ οὐρανός·
ὅτι φησὶν εἶδος τὸ παντὸς γενησόμενον δεκτικὸν καὶ περιεκτικὸν
παντός, τὸ πολυχωρητόταλον τῶν σχημάτων σχῆμα· πολυχωρη-
τόταλον δὲ, ἐν μὲν ἐπιπέδοις ὁ κύκλος· ἐν δὲ στερεοῖς, ἡ σφαῖρα·
δύνασθαι γὰρ ὅτι τῶν σχημάτων τῶν ἴσο περιμέτρων, τὸ πολυ-
γωνιώτερον, πολυχωρητότερον· καὶ διὰ τοῦτο τὸ τριγωνιον παντὸς,
πολυχωρητόταλον· οἷον ἐὰν τετράγωνον χωρίον ᾖ· καὶ ἄλλο
ὅτι οὐ τῶν πολυγωνίων σχημάτων· οἷον ἑξάγωνον· ἔχει δὲ ἐπά-
τερον τῶν περιμέτρων πηχῶν δ· ᾧ δὲ καὶ ἕτερον χωρίον περιφερὲς
οὗ ἡ περιμετρος κύκλος· τῶν αὐτῶν τὰ ναὶ ἔχον τῷ περιμέτρῳ·

καὶ μβαδὸν μᾶλλον ἢ στί· τὸ μὲν τοῦ ἐξαγώνου τοῦ τετραπλεύρου τοῦ δὲ τοῦ πενταγώνου τοῦ ἐξαγώνου μᾶλλον· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τριγώνων· κύβου λέγω καὶ ὀκταέδρου· καὶ δωδεκαεδρου· καὶ σφαίρας· καὶ τῶν λοιπῶν· τὸ μὲν πολύγωνον· πλῆθον χωρίου τοῦ κύβου, καὶ τὸ ἐμβαδόν· ἡ δὲ σφαῖρα τοῦ πολυγώνου· ἀπο δίδωσι δὲ καὶ ὁ ἀρίστοτέλης φυσικῶν ἀκρόασιν τοῦ σχήματος· τῶν γὰρ ἀπείρων φησὶ σκοπεῖν τῶν σφαιρικῶν, πρὸς πόδες ἕνα σχῆμα· ὁμοίως λέγω· μᾶλλον τετράεδρος ἔχον· ἀπλῶς ἐπολὺ σφαιρικὸν ἕνεκεν καὶ ὁ πλατύνος φυσικῶν ἀκρόασιν τοῦ σχήματος ταύτην τοῦ ὅλου καὶ τῆς σχέσεως ἣν ἔχει πρὸς τὰ πρὸ αὐτοῦ· προσέχων δὲ ἐστὶν ὑπὲρ τὰ ὁμοία ἀνομοιομερῆ οὐσίαν· δοκεῖ τὸ ἀκριβὲς ὅλον μᾶλλον ὁμοίως οὖν φησὶν ὁμοιομερῆ καὶ μὴ μᾶλλον φέρειν· διὰ τοῦτο οὖν φησὶ κύκλῳ κινεῖσθαι ὁ ὅλος· ὅλον οὖν μιμεῖσθαι· ἴδιον γὰρ τοῦτο πρὸς ἑαυτὸν σῶν κυκλῷ· αὐτὸς γὰρ ὁ ὁρῶν· αὐτὸς ὁ ὁρώμενος· ὁρῶν γὰρ τὰ ἑαυτὸν ὁρᾷ· καὶ ἑαυτὸν ὁρῶν, τὰ ἑαυτοῦ ἐνεργήματα· πέρας γὰρ ἐστὶ τῶν ἑαυτῶν· καὶ ἕως ἑαυτῶν· ἔχει οὖν ὁ ὅλος τὸ σφαιρικὸν σχῆμα διὰ τὴν κύκλῳ κίνησιν· ταύτην δὲ διὰ τὴν πρὸς τὸν νοῦν ὁμοίωσιν· καὶ ἄλλως μιμεῖται τὸν νοῦν ἀμερῶς παντελοῦς οὖσα· ὡς οὖν ἑνάνος ἅμα παντελοῦς ἐστιν, οὕτως ὁ ὅλος παντελοῦς γίνεται· τῶ οὖν παντελοῦς γίνεσθαι τὸ παντελοῦς οὐ μιμεῖται· τελείοις γὰρ τῶν χρόνων ἢ πρὸς τὰ ὑπερέχοντα ἐπὶ τροφῆς καὶ ὁμοίωσις· ἀπο δίδωσι δὲ καὶ ὁ ἀρίστοτέλης φυσικῶν ἀκρόασιν τοῦ σχήματος ταύτην· τῶν γὰρ ἰδίων φησὶν ἕως μένω τὸ σφαιρικὸν πρὸς πόδες ἕνα σχῆμα, ὁ μὴ πλατύνος ἔχει· μὴ πλατύνος ἔχει· ἀπλῶς ἐπολὺ σῶν κύκλῳ μεν· οὕτω μὲν οὖν ὁ φυσικὸς πάντων τῶν φυσικῶν ἀπο δίδωσι τὴν ὕλην· καὶ τὸ εἶδος· καὶ τὸ ἀόριστον· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὁρισμὸν ἀπο δίδωσιν ἐκ τῆς ὕλης· καὶ τοῦ εἴδους· καὶ τῆς ἀτελείας· διὸ ὧν ἐστὶ τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ· ὁ δὲ καὶ τὰ μέρος τεχνίτης, ἔχει μὲν καὶ αὐτὸς περὶ παντὸς τοῦτο· διαφέρει δὲ τοῦ φυσικοῦ· ὅτι περὶ μερικοῦ τινα γίνεται πρᾶγμα· οἷον ὁ ἰατρὸς περὶ τὰ ἀνθρώπινα σώματα· ὁ τέκτων περὶ λίθους

ψεύδη· ἀποδωσόμεθα δὲ ψοῦλος τὸν ὁρισμὸν περιλαμβάνων ψηφῶ ψηλὸ ἔδος ψηφωαήλιαν· διαφέρει δὲ ψηφωήτου φυσικοῦ ὅτι ὁ μὲν παθηματικὸς τεχνίτης ταῖς προσεχέσαις αἰτίαις ἀποδίδωσι μόναις· ὁ δὲ φυσικὸς ψῆ ταῖς πρώταις οἷον αἰτίαις· αὕτη γὰρ γενέσεως ψῆ φθορᾶς ἐστιν· οἰκεῖος γὰρ τῷ συμπεφυκέναι τῶν ὑλῶν· ψῆ τοίνυν συμπεφυκέναι ταῖσι χαλκῷ· ὁ δὲ φυσικὸς ψῆ ἐπέχουσα χωρητόν· ψῆ πηλῷ ὕλῃ ψῆ ἔδος· διόπερ ψῆ τὸν παθηματικὸν περὶ τεχνίτου ἐρεῖν ψῆ ψηφωαήλιαν· ἐγγὺς γὰρ ὁ πλάτωνος φησὶ τεχνίτης οὐ παλαὸς ἀνὴρ ἄλογον πρᾶγμα· ὁδὲ διαλεκτικὸς ἀποδώσει τοὺς ὁρισμοὺς ἐκάστου ἔδους ψῆ τῆς αἰτίας· περὶ γοῦν παθημάτων ψηφωήτου οὐχὼς αἰτίαν σκοπῶν, ἀλλὰ πλῶς ὡς πρᾶγμά τι ἡ ἔδος· οἷον ὅτι ὁ θυμός, ὄρεξίς ἐστιν ἀντιλυπήσεως· ἐν ταύτῃ οὐδαμοῦ τῆς οὐσίας τοῦ θυμοῦ ἔννοιαν ἡμῖν δέδωκεν· ἀλλὰ μόνωψηφωαήλιαν ἔπε· δι' ὃ ἐστιν· ἵνα γὰρ ἀντιλυπήσῃ τὸν προλυπήσαντα· ψῆ διὰ τοῦτο μενοινᾷ τοῦτον φησὶν ἔναι· διόπερ τοῦ πράγματος οὐκ ἀφάπτεται· ὅτι δὲ ψηφωαήλιαν λέγων οὐχὼς αἰτίαν αὐτῷ ἀποδίδωσιν, ἀλλὰ πλῶς ὡς πρᾶγμά τι, δῆλον ἐξῶν τοῦ αἰτιατοῦ οὐκ ἐν πάθη· αἰτιατὴ δὲ τῆς ὀργῆς ἡ ἔξις τοῦ περὶ καρδίου αἵματος· ὑπὸ δὴ γὰρ βουλήσεως ἀντιλυπῆσαι, διὰ τοῦτο μίγνυται περὶ καρδίου αἷμα· ὡς τὰ μὲν διὰ παθηματικὸς ὁρισμὸς τὸ αἴτιον λέγων οὐ μέμνηται τοῦ αἰτιατοῦ· πᾶσα διαλεκτικὴ τὸν περὶ αἰτίου διαλεγόμενον, ψῆ τοῦ αἰτιατοῦ μνησθῆναι· ταῦτα γὰρ τῶν πρός τι· δῆλον ἄρα ὅτι οὐχὼς αἰτίας μέμνηται τῆς αἰτίας· ἀλλὼς ἔπον, ὡς πρᾶγμάτος· ὁδὲ μαθηματικὸς ψηφωλὸς παθαγίνεται περὶ τὰ ἔδη τὰ χωριστὰ τῆς ὕλης· οὐ παντα· ἀλλ' ὅσα δῶν τὰ τῆ ἐπινοῖ ἂν χωρίζεσθαι· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ παντὸς μένα κοινὰ παθητά· οἷον μεγέθη· ψηφωχήματα· ἔστω γὰρ ἔδος ψηφὸ σοῦ ψηφῶν τοιούτων οὐδὲν τῇ ἐπινοίαν χωρίζεσθῆναι τῆς ὕλης δῶάσθαι· τὸ γὰρ μαθηματικὸν· ψηφυσικὸν· ψηφυσικόν· ψηφῶν ἄλλων ἔδος ποιῆσαι ἢ σαρξὶ ἄνθρωπον ἀδῶναι, σὼψηπνοσ- μένῳ ἔχει τὸ οἰκεῖον ὕλῳ· ἀφαιρουμένης δὲ τῆς ὕλης, ψηφῶτα σῶα φήσηται· ἀποδίδωσιν οὖν ὁ μαθηματικὸς τῶν παθῶν τὰ

τῶν ἀδόξων τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως τοὺς ὁρισμούς, οὐχ ὑπολοίπου μένου ὕλης ἀλλὰ παθῶν ἀπορούς. διὸ οὐδὲ τῆς αἰτίας ἐν τῷ ὁρισμῷ μνημονεύομεν. ἀεὶ γὰρ ἐν τῷ αἰτίατῷ ὑφίσταται, πάντως αὖ ἐν τῷ ὑλικῷ παρεγκαμβάνει. ἐπὶ δὲ τῶν οὐσιῶν οὐδὲν λέγεται περὶ ὕλης, διὰ τοῦτο οὐδὲ τῆς αἰτίας μνημονεύομεν. οἷον τί ἐστι χρίσμον. σχῆμα ὑπὸ χριόντων ἐν ὑγρῷ περιεχόμενον. τί ἐστι κύκλος. σχῆμα ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον. ἐν τούτοις οὐδεμιᾶς ὕλης ἐμνήσθη. ἐν δὲ τούτοις. οὔτε αἰτίας διὰ τὴν ἐν τῇ ὑλικῇ τάξει τοῦ ὁρισμοῦ τὸ εἶδος ἐστίν. ἀλλ' ἐὰν ἀφαιρῶν οὐ μᾶλλον μᾶλλον τῶν παθῶν τὰ συμβαινόντων τοῖς σχήμασι, τούτων τὰς αἰτίας ἀπορῶ. οἷον διὰ τὸ χρίσμον συνορᾶς ἴσας ἔχει. ὁ δὲ πρῶτος φιλόσοφος, περὶ τῶν παντὶ χωριστῶν τῆς ὕλης ἀδόξων διαλέξεται. τῶν γὰρ ἀδόξων τῶν ἐν ὕλῃ ἀεὶ μὲν ἐν τῇ τύχῃ τῇ μελέτῃ λόγοι. μὴ οἰκείᾳ φημένοι εἶναι τῶν σημειουργικῶν. μὴ τῶν ἐν τῇ τύχῃ. οἱ μὲν ἀεὶ διὰ παντὸς οἰκείᾳ τῇ φαντασίᾳ. οἱ δὲ ὡς μέρος μὴ ἀεὶ διὰ παντὸς οἰκεῖν τῷ λογισμῷ μέρει τῆς τύχης. ὁ μὲν οὖν λεγόμενος περὶ τῶν ἐν τῇ φαντασίᾳ διαλέξεται διὰ παντῶν ἀδόξων. ὡς γὰρ ἀβραμίῳ μάχη μὴ τῇ φαντασίᾳ. μέρει θεὸς ἐνεργῶν. μὴ διὰ σημαντικὰ ἀνα μέρων, μὴ γενέσεων. ὁ μὲν οἱ πρῶτος φιλόσοφος διαλέξεται περὶ τῶν ἀδόξων τῶν ἐν τῷ λογισμῷ μέρει τῆς τύχης, μὴ τῶν σημειουργικῶν. διαφέρουσι δὲ οὗτοι. ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ τύχῃ, ἀνώνυμοί εἰσι μὴ ποιημένοι περὶ μὲν οὖν τῶν σημειουργικῶν. τῶν πρωτων. τῶν πρωτογενωνίων οἱ δὲ ἔλεοι ἀεὶ χείμποί εἰσι. μὴ ποιημένοι. περὶ μὲν οὖν τῶν σημειουργικῶν διαλεγόμενος, ὡς θεωρημένος ἐνεργικός. περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ τύχῃ, ὡς παθαρημένος. ὡς παθαρημένος χαρὰ ἐνεργεῖ. ὅταν ἐπιστρέφῃ πρὸς ἑαυτὸν καὶ γινώσκῃ τὸ οὐσίαν τῆς τύχης. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπίστημόν ἐστιν ἡ παθαρσις μὴ τῶν παθῶν μὴ τῆς ἀγνοίας. τὸ δὲ οὐσίαν γινώσκων τῆς τύχης, ἅτε θεωρημένος τῶν ἀδόξων ἐστὶ πλήρωμα. μὴ διὰ τοῦτο τοὺς μαθητὰς ἐξαναμνήσας ἵνα. ὁ μὲν γὰρ ὀξύνοιαν ἔχων ὑπόνοιαν. ὁ δὲ λεπτὸς δι' ὀλίγου. τοῦτο δὲ ἡ αἰτία ἐστὶ μὴ τὸ πέλος τῆς τοῦ θεωροῦντος. ὁ δὲ ἐξ

τοῦ περὶ

τοῦ περὶ τὸν καρδίαν αἷματος ἡ ἀφὴ μοῦ ὁ φυσικὸς· οὗτος δὲ ὁ μὴ ὑλικὸς
ὕλη γὰρ τοῦ αἵματος τὸ περὶ τὸν καρδίαν· ἢ ἁπλῶς ἡ ἀφὴ μοῦ· πῶς δὲ
λέγομεν ἐνίοτε ὕλης εἶναι τοῦ ἦθος, καὶ ἐνίοτε δόξαν ἐνίοτε ὕλης τῆς τοῦ
εἶδους εἶναι· ἢ πάντα γὰρ ξυσίν εἶναι· τοιαῦτα δὲ ὕλης τοῦ θυμοῦ· ἢ πάντως
γε ὁ σαπρὸς αὖ ξυσθεὶς τὸ περὶ καρδίαν αἷμα, μὴ ἐξάλλων προφανῶς
θυμοειδὴς αὖ πάλιν· ἀλλὰ εἶδος ἢ στὶ τοῦ θυμοῦ ἡ ξυσὶς ἢ ὑπὸ τοῦ δεινοῦ·
ὡς ἀπλοῦς ἐναλχος εἶπε· λέγω δὲ ὑπὸ τοῦ λυπήσαντος· ὥστε ἡ ἁπλῶς
ξυσὶς τοῦ αἵματος, εἴη ἂν ὡς πρόσκαιρος ὕλη ὑπομένη τὴν ἀπὸ τοῦ
λυπήσαντα γινομένη· πότε οὖν μεμνήμεθα τοῦ εἴδους· ὅταν
προσθῶμεν ὅτι ὁ ξυσὶς αὐτὴ λύπης· ἐν γὰρ τῷ εἶδει αὐτὴ λύ-
πης ὡς μνήμη πότε ὑπὸ τοῦ λυπήσαντος μεμνῆσθαι τῷ ξυσὶν·
τὸ δὲ αὐτὴ λυπῆσαι σημαίνομεν τὸν λυπήσαντα· τούτων δὲ ὁ μὲν τῷ ὕλῃ ἀπο δίδωσιν· ὁ δὲ
τῷ εἴδει τὸν λόγον· ὁ μὲν γὰρ φυσικὸς, τῷ ὕλῃ ἀποδιδοὺς· ὁ δὲ
διαλεκτικὸς τῷ εἴδει· ἢ τοι τῷ αὐτὴ εἶναι· εἴτι γὰρ τὴν αὐτὴν
δίον εἶδος χαρακτηρίζουσα τοῦ θυμοῦ πάθους ἐξαίρετον· μή-
νη δὴ ὀργὴ γὰρ ὅπερ εἶπον τῷ δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας τὸ περὶ τῷ
καρδίαν αἷμα· οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ αὐτὴ λυπῆσαι· τοῦτο γὰρ χαρακτη-
ριστικὸν τοῦ θυμοῦ· ὥστε ἡ αὐτὴ αὕτη τῷ εἶδος ἔσται· τῷ εὖ λαβεῖν
μὲν ὁλοσχερέστερον λέγειν τὸν φυσικὸν ἐνίοτε ὕλης ἀπο διδόναι
τὸν ὁρισμὸν ἀφεκτῆς ἀκριβέστερον δεξιτηκότες ἀπὸ τοῦτο τὸ ἡ
τοῦ φυσικοῦ ὁρισμὸς· ἐπιρρίνα τῷ λέγειν ὅλη ὁ μαλακὴ ὕλης τῷ
τὸ εἶδος ἀπο διδοὺς τὸ μαλακὴ ὑπάρχειν· ὁ μὲν γὰρ, λόγος· ὁ δὲ,
τοῦ πράγματος· ὑποκείμενόν τε τὸν γὰρ σώματος· τῷ δ' ἐπὶ
δὲ, ἵνα ἢ οὕτως· ὁ μὲν γὰρ τῶν ὁρισμῶν, ὁ λόγος ἐστὶ τῷ αὐτὴ
ἢ τοι τὸ εἶδος τοῦ θυμοῦ· ὁ δὲ ὕλης τοῦ πράγματος ἐστὶν ὁρισμὸς·
τοιγαροῦν ὁ μὴ ὕλης· ἀναίμακτον δὲ εἶναι τοῦτον ἐνύλαι-
ον, εἴ ἔστι τοῦτο φησὶ τὸν ἐνιοῦ εἶδους ὁρισμὸν ἐμέλλοι ἐνύπο-
κειμένου εἶναι, τῷ μὴ μενοῦν εἶναι τῷ καὶ τοῦ δεινοῦ πράγματος φέρεσθαι,
ἀναίμακτον εἶναι ἐν ὕλῃ· ὥστε τὸν μέλλοντα ἐκ τῷ ὡς ὁρίσασθαι,

f

ἐν!

δὲ μὴ τῆς ὕλης μνημονεῦσαι· ὥσπερ οἰμῖας· ὁ μὲν λόγος τοιοῦτος ἐστί· σκέπασμα πω λύχνου φθορᾶς ὑπὸ ἀνέμων ἢ ὄμβρων ἢ καυμάτων· ὁ δὲ ὅρος ἐστὶ λίθους ἢ πλίνθους ἢ ξύλα· τοῦτο τῶν ἀόρων ἐστὶ παράδειγμα· ὁ μὲν οὖν ὁρισμὸς φησὶν ὃ λέγων σκέπασμα πω λύχνου, μὴ τὰ ἐξῆς, οὕτως διακεκριμένος ἐστὶ τῶν ἀρχῶν τῆς οἰμῖας τῶν τε λίνων ἀποδεδομένος· ὁδὲ λέγων ὁρισμὸς ὅτι λίθος ἢ πλίνθος ἢ ξύλον, πῶν ἀποδωσοῦ· ποῖον οὖν τὸ ἔδος τῆς οἰμῖας· ἐστὶ μὲν οὐκ ἤδη ποτὲ ἢ οὐκ ἔστιν ἔδος· πλὴν ἔστι γε ἂν ἔδος πρὸς σκευὴν τῆς οἰμῖας τῶν τοιῶνδε ὑφηνημένων σωμάτων· ὕλην δὲ τὰ τοιάνδε ξύλα· ἢ λίθους· ἢ πλίνθους· οὐδὲ γὰρ τὰ τοιάδε ἔχοντα· ἔστιν δὲ ἐν τούτοις τὸ ἔδος ἔνεκα τῶνδε· οἱ ἀποδεδωκότες ὁρισμοὶ δύο, τὸν τε ἐκ τῆς ὕλης καὶ τὸν ἐκ τοῦ ἔδους, νῦν φησὶν ὅτι οὐκ ἀμφότεροί εἰσὶν ὁρισμοί· οὔτε γὰρ τῶν ὕλων· οὔτε τοῦ ἔδους· οὐ γὰρ ἂν ἁπλῶς λέγοιτο· οἷον ὅτι οἰμῖά ἐστι σκέπασμα πω τοιάδε σῶν θέσει λίθων ἢ πλίνθων ἢ ξύλων· ἔτι καὶ ἢ οἰμῖα· τοῦτο δὲ τὸ ἔδος ἐν ἅπασι τοιαῦδε ὕλη ἔνεστι πω λύχνου φθορᾶς ὑπὸ ἀνέμων ἢ ὄμβρων ἢ καυμάτων· οὐ γὰρ ἂν ἔτι σκέπασμα πω λύχνου φθορᾶς μὴ τὰ ἐξῆς δύναται σώζειν τῆς οἰμῖας· καὶ τοῦτο ταὐτὸν γὰρ μὴ σκέπασον ἐστὶ καὶ ἡ οἰμῖα μὴ σκεπῶ· ἀλλὰ δῆπου ἔθνους τῶν τοιούτων τῆς ὕλης μὴ τῆς σῳζούσης· τίς οὖν ὁ φυσικὸς τούτων τῶν ὁρισμῶν φησὶν ὁρισμῶν ποῖον ἐροῦμεν ἔνεστι τοῦ φυσικοῦ· πότερον ὁ περὶ τῶν ὕλων ἀγνοῶν, ἢ ὁ περὶ τὸν λόγον μόνον· ἢ μᾶλλον ὁ ἑξαμφοῖν· ἀπὸν ἢ μᾶλλον ὁ ἑξαμφοῖν ἅμα τῆς διαιρέσεως τὸ, τε παρακολουθοῦν τῆς διαιρέσεως προσέθηκε τιθέμενον· ἀπὸν ἢ μᾶλλον ἑξαμφοῖν· μὴ ἅμα μὴν τῶν ἀπίστων εἶναι πλέξεων· ἀμφοῖν δὲ ἅπτεται τῶν ὁρισμῶν ὄντων ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ ὁρισμοῦ· ὕλης· ἔδους· μὴ αὐτῆς· ὅτι ὡς ἔδος πολλαχῶς ἐστὶ καὶ αὐτῆς μὴ ἔδος ἐστίν· ἀκόλουθον δὲ τῇ τῆς ἑκάστου ἢ οὐκέτι τῆς ὁ περὶ τὰ πάθη τῆς ὕλης τὰ μὴ χωριστά· μὴ δὲ ἢ χωριστά· ἀπὸν καὶ τὸν ἀρχὼν διακεκριμένου μὲν ἔνεστι τοῦ ἐκ τοῦ ἔδους ὁρισμοῦ· φυσικοῦ δὲ τὸν ἐκ τῆς ὕλης· ἆρα προσελθὸν μὴ ὁρισθῶσι τοῦ λόγου· μὴ ἀπὸν οὐ φυσικοῦ ἐστιν ὁ ἑξαμφοῖν ἀποδιδόμενος ὁρισμός· ἢ ἁπλῶς περὶ

τῶν λοιπῶν δύο ὁρισμῶν τοῦτο ἐκείνης ὕλης μόνης τὸ τοῦ ἐκείνου ἴδιον. ὑγιὲς
ἂν ἦ τὸ τεχνίτου καὶ πεζοῦ ὁρισμός· τὸ περὶ μὲν τοῦ ἐκείνου ἴδιου μόνου ὅτι
κατ' ὀλίγα λαμπρὸν οὐδὲν λείπει· ἢ δηλαδὴ ἔφην· περὶ δὲ τοῦ ἐκείνης ὕλης
μόνης λείπει· ὅτι οὐκέτι οὐδὲ μὴν τέχνη περὶ ὕλην μόνην καταγίνοιτ' ἄν·
πᾶσα γὰρ τέχνη ἴδιόν τι θήσεται βουλομένη τὴν ὑποβεβλημένην αὐτοῦ ὕλην·
ὥστε οὐκέτι τέχνη ἦν ἡ ἐκείνης ὕλης μόνης· οὐκ ἔστι δὲ ἁπλῆς
ὅτι οὐκέτι τέχνη καταγινομένη περὶ τὸν ὕλην· ἀλλὰ περὶ τὰ παθήματα
τῆς ὕλης τὰ μὴ χωριστά· μηδὲ ἢ χωριστά· δι' ὅτι πᾶς τεχνίτης οὐ περὶ
τῆς ἁπλῆς ὕλης διαλέγεται· ἀλλὰ περί τινος ἢ παντὸς συμβεβηκὸς
καθ' αὑτὸ τὰ τοιαῦτα πάθη· ὁ φυσικὸς δὲ ἢ οὐ διαλέγεται οὐ περὶ τῆς
ἁπλῆς ὕλης, ἀλλὰ οὐ περὶ τῆς τινός· τὶς τῶν μὲν αἰσθητῶν ὕλη κα-
θόλου τὰ οὐρανὸν μέρη· τὶς χαλκὸς ξύλου· τὶς χιόνος· οὐ τῶν λοιπῶν· ὁμοίως
οὐ περὶ τῶν ἐν ἡμῖν· τὶς ζῴων· τὶς μελάγχολον· οὐ τῶν λοιπῶν· ἐπὶ δὲ
οὕτω περὶ τῆς τινὸς ὕλης τοῖς τεχνίταις ὁ λόγος· αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὸ ἐξ
τινὰ πάθη σύμφυτα ποῖα, ὥσπερ οἱ τεχνίται περὶ ἕρμονίαν τινὰς,
ὁμοίως τοῦτο πρὸς περὶ παθήματα τῆς ὕλης· ξυλεύεται ὁ τεκτων
πρὸς καταστασιν τὴν θύρας καὶ θαλάμου· οὐ φέρω τὴν φύσιν ὁμοίως, φησὶ
ὅτι ταῦτα ἐφαρμόζει ἀλλήλοις· ξυλεύεται ὁ τεκτων τοιούτου, οὐκέ-
τι ὅτι πύκνη· οὐ κέπι πλήν· τυχὸν δὲ οὐδὲ ὀρῶ· ἀλλὰ τὰ
μανθάνειν οἷον κιθαρίζειν· οὐ τοιαῦτα ὁμοίως ὁ οἰκοδόμος
περὶ ἕρμονίαν τὰ πάθη τῆς ἰδίας ὕλης· ὅτι οὐδὲ φέρει πᾶν τοὺς
οὐσιώδεις λίθους παρὰ καμβανάν ὅτι εὐθρυπτοι· ὁμοίως οὐκέτι
πάντων τῶν λοιπῶν τεχνίτων· προσείληπται δὲ τῶν μὴ χωριστά· μηδὲ
ἢ χωριστά· μὴ χωριστὰ μὲν ὅτι τὰ πάθη τῶν ἀπηρτημένων ὑλῶν
μᾶλλον δὲ πάσης ὕλης, ὡς ὕλης τὰ πάθη ἀχώριστα· οἷον τῆς ὕλης
τοῦ πλοίου· τῶν ξύλου τὸ μανὸν πάθος ἀχώριστον· ἢ τῶν λίθων
τῆς ὕλης τῆς οἰκίας τὸ πύκνον· τὸ δὲ μὴ δὲ ἢ χωριστά, τοῦτ' ἔστι
καθ' αὑτὸ μὴ δὲ τῷ λόγῳ σωρανται χωρίζεσθαι· ἵνα γὰρ τῶν παθῶν
χωριστά ἐστι τῷ λόγῳ· οἷον τὰ σχήματα· ἢ παντὸς τὰ μαθηματικὰ·
ταῦτα γὰρ τῇ ποιοῦσα χωρίζομεν ἀλλήλων· τὸ μὴν λοιπὸν μανὸν τοῦ ξύλου

ἢ πυκνὸν, οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν χωρὶς θεωρῆται δύναμεθα. ταῦτα οὖν ἐστὶν
ὕλης πάθη· ἃ μὴ δὲ κατ' ἐπίνοιαν χωρίζειν δύνατον· ἅπερ καὶ παραλα-
μβάνονται ἐν τῷ τῆς ὕλης λόγῳ· τὸ γὰρ φέρ' εἰπεῖν μανὸν ξύλον, τὸ ὅλον
τοῦτο ὕλη ἐστί· τὰ μέντοι σχήματα, οὐκ εἰσὶν ὕλης πάθη· ἀλλὰ
σώματος· ἐπισυμβαίνουσι γὰρ τῷ εἴδοπεποιημένῳ σώματι, ἀλ-
λοὐχὴ φυσικῷ· διὸ καὶ χωρὶς τὰ τῷ λόγῳ· τὰ γὰρ ὡς φυσικῶν σωμάτων
πάθη, ταῦτα ἀχώριστα· οἷον τὸ μανὸν· τὸ ξηρὸν· τὸ βαρὺ· οὕτως
οὐδὲ ἡ ζέσις τοῦ θυμοῦ ἢ ἐν τῷ αἵματι χωρισθεῖν ἂν οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν.
ὥστε τὸ ὅλον τοῦτο· ἡ τοῦ περικαρδίου αἵματος ζέσις ὕλη τοῦ θυμοῦ.
οὐκ ἔστιν οὖν φησὶ τέχνη ἥτις περὶ μόνα τὰ πάθη τῆς ὕλης καταγίνεται,
δίχα τινὸς λόγου καὶ αἰτίας· ὅθεν καὶ ὁ πλάτων καλῶς· τὸ ἐγὼ δὲ οὐ καλῶ
τέχνην ὃ ἂν ἦ ἄλογον πρᾶγμα· εἰδὲ τοῦτο, οὐδεὶς ἀποδώσει ὁρισμὸν
ἀπὸ τῆς ὕλης μόνης· ἀλλὸ φυσικὸς περὶ πάντα ὅσα τοῦτοι οὑτοῦ σω-
ματος καὶ τῆς τοιαύτης ὕλης ἔργα καὶ πάθη· διὰ μὲν οὖν τοῦ εἰπεῖν περὶ
πάντα, διακρίνει αὐτὸν τοῦ καθ' ἕκαστα τεχνίτου· ἐκείνων γὰρ ἕ-
καστος περὶ μερϊκόν τι ἔχει, διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν τοῦτοι οὑτοῦ σώματος,
ἐχώρισεν αὐτὸν τοῦ μαθηματικοῦ· οὐ γὰρ σκοπεῖ τὰ σχήματα
ἢ τοιοῦδε σώματος· διὸ οὐδὲ παραλαμβάνει ὕλην ἐν τοῖς ὁρισμοῖς.
ἔτι μέντοι χωρίζοι ἂν αὐτὸν καὶ τοῦ διαλεκτικοῦ· καὶ τοῦ πρώτου φι-
λοσόφου· οὐδεὶς γὰρ τούτων ἢ τοιούτου σώματος τὰ πάθη ταῦτα
σκοπεῖ· οὐδὲ ἐν ὕλῃ ὡς ἤδη εἴπομεν· περὶ πάντων οὖν τοῦ φυσικοῦ
ἐστιν ἔργον εἰπεῖν ὅσα τοῦτοι οὑτοῦ σώματος· οὐ γὰρ μόνον περὶ σω-
ματος διαλέξεται· ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦδε τοῦ σώματος· περὶ πάντα
οὖν φησί· διὸν ἕκαστον σῶμα τόδε τί ἐστι καὶ τῆς τοιαύτης ὕλης· ἑ-
κάστου γὰρ ἀποδίδωσι τὴν προσεχῆ ὕλην μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς παθῶν
ἢ ἔργων· πάντα γὰρ τὰ ἐν ὕλῃ σώματα ἐν τῷ ποιεῖν ἢ πάσχειν θεωρεῖται· ἢ ἔρ-
γα καὶ πάθη ὡς φησὶν ὁ ἀλέξανδρος· ἀντὶ τοῦ ἐρεῖ περὶ τῶν παθῶν
τῶν ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς σώμασι μετὰ τοῦ λόγου αὐτῶν· τουτέστι
τῆς αἰτίας· ὅσα δὲ μὴ τοιαῦτα, ἄλλος μὴ τοιαῦτα ὅσα ἀπηρϊθμή-
σατο· εἰ γὰρ ὁ κατὰ μέρος τεχνίτης περὶ τὰ εἰρημένα καταγίνεται.

ἀλλοίων οὐ περὶ παύλα· τῶν οὖν παραλαμβανομένα, περὶ τίνων μὲν ὁ
μαθηματικὸς πραγματεύεται διαλέγεται· οἷον ὁ τὰ σώματα περὶ ξύλων καὶ θύλου
ἢ ξηρότητος· περὶ τίνων δὲ ὁ ἀληθὴς περὶ σωμάτων καμνόντων· τῶν δὲ
μὴ χωρὶς ὄντων μέν· οὐ δὲ μὴ τοιούτου σώματος πάθη ἢ ἐξαφαιρέσεως
μαθηματικός· ἢ γὰρ ὁ μαθηματικὸς περὶ ἀχωρίστων μὲν ἀλλ' ὡς χωρὶς ὄντων διαλέγεται· ἀλλ' οὐχὶ τοῦ τοιοῦδε σώματος πάθη· τουτέστιν οὐχὶ χαλκοῦ πάθη, ἢ ξύλου· ἢ τινὸς τοιούτου· ἀλλοῖον ἀποδιδόντας ἀεὶ τὰ τῆς ὕλης· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἐξαφαιρέσεως οὕτω περὶ αὐτῶν αὐτὸν μανθάνειν τὸν ἐπίσκοπον· σαρκὸς μὲν γὰρ ἄδος ἢ ξύλου ἢ τῶν τοιούτων ἀχωρίστου τυγχάνει· ἢ τοιοῦδε σώματος πάθος οἷον τὸ λοιὰς δὲ τῶν στοιχείων σωμάτων τῆς τοιᾶσδε κράσεως· διὸ οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν ἀχωρίστων αὐτῶν ἀποδίδοται· τὰ μὲν γὰρ μαθηματικά, φησὶ δὼ τὰ σχήματα, ἀχωρίστα μέν ἐστι τῆς ὕλης· ἀλλοῦ χὴ τοιοῦδε· τὸ ὑποκείμενον ὑπάρχον πάσῃ· διὸ καὶ πλάσεις τὰ αὐτὰ ὑπάρχει· καὶ ξύλῳ· καὶ λίθῳ· καὶ ἄλλοις πλάσεις τοῦ τῆς σαρκὸς ἄδους· ἢ τοῦ ὁ σοῦ χοῦ ἔχοντος· διὸ ὅτε μὴ τοιοῦδε ἐστὶ σώματος πάθη, δι' ἃ τοῦτο καὶ ἐπινοίᾳ χωρὶς αὐτῶν ἀποδίδοται, μὴ ὄντων τῆς ὕλης ἐν ποιοῦσδε ἐνεργούσης ἐνεργείαις· ἤδη δέ τινες χωρίσαντες ἀπὸ τοῦ φιλοσόφου· οἱ βουλόμενοι τὸν φιλόσοφον ἀδύνατα, ταῖς ἰδέαις προσάπτουσι τοῦτο τοῦ σοῦ τούτου· ἰδοὺ φησὶν οἱ δὲ καὶ χωρίσαντες ἀπὸ τῶν τῆδε περὶ ὧν φησὶ τὸν πρῶτον φιλόσοφον διαλέγεσθαι· σιωπᾷ περοῦσι δὲ μὴ καὶ ἀλλαχοῦ αὐτῶ ἀρμόζοντα ἀποδιδόναι· ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἀπὸν διαλῶ ἦναι τὸ παίζειν· τὸ μὲν, ἐνεργείᾳ σφαῖρα· τὸ δὲ, ἐνεργείᾳ σφαῖρα· μὴ τὸ ἐνεργείᾳ σφαῖρα τῷ ποιῆσαι τὸ ἦναι τῆς ἐνεργείᾳ σφαῖρα· καὶ πάλιν φησὶ διαλῶ ἦναι τὸ ὑγιαίνον τὸ μὲν ἐνεργείᾳ ποιητικὸν καὶ κατὰ τὸν λόγον· τὸ δὲ, ἐνεργείᾳ ὑγιαίνον τὸ σῶμα· ὡσεὶ δὲ μὴ χωρίσαι· ἀδύνατα τὰς τοιαύτας τὰς ἀφάς· ἅπερ καὶ ἐπὶ τὸ παντελὲς κεχώρισται τῆς ὕλης· ὡσὶ καὶ ὁ ἀλλαχοῦ φησὶν· ὅτι οὐκ ἔστι δυνάμεως ἐνεργεῖσθαι ἄνευ ὕλης· ἀλλ' ἐπανιτέον ὅθεν ὁ λόγος· ἐλέγομεν διότι τὰ πάθη τῆς τοιᾶσδε χωρίστα τῆς φυσικῆς

ὕλης τῶν ζώων· ἢ δῆλοι οὖν ἂν ὑπάρχουσι θυμὸς· μῆ φόβος· μὴ οὐχ ὧς περὶ γραμμὴ μὲ ἐπίπεδον· ἀ πὼν ὅλα πάθη τῆς ψυχῆς λόγοι ἐνυλοί εἰσι· μὴ δὲ ἀλοῦ λο οὐ περὶ πάσης ψυχῆς τοῦ φυσικοῦ ἐστι δια λεχθῶσι· ἀλλ' ὅσα μὴ ἄνευ τῆς ὕλης· μὴ δὲ ἀλοῦ λο ἀναγκαῖα οὕτως ἀ πὸν ποσαχῶς ὁρίσιτέον λα ἐνυλα· μὴ ποίω δὲ ὁμως ὁ φυσικὸς χρήσεται οὐ· ἆ λα παρεξελθὼν μὴ ἀ πὼν τινες λοις λοι ποῖς τῶν ὁρισμῶν χρῆσαν λο αὐ, ὅπερ οὐ δεῖ πρὸς τὼ προ κειμένῳ σῶ ε τε λέ πραγμα τεύαν· ἐ παύσομεν δὲ λον περὶ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς λόγον· μὴ ἀναμίμνησόμενοι ὅτι τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς χρήζομεν πρὸς τὼ εὑρεῖν τοῦ ὁρισμοῦ· ὁ μενοῶ φησὶν ὅτι τὰ πάθη τῆς ψυχῆς τὰ ἔνυλα, οὐ μόνοι ἀλλὰ σι μόνης τῆς ψυχῆς· ἀ λὰ λοῦ σῶ ματος ἀφορίζε ται· μὴ λοῦ λου ἀχωρίστα· μὴ δὲ τῆ ἐ πινοίᾳ δῶ ω μεν α χωρίζε σθαι· ὥ σπερ ἐπὶ γραμμῆς μὲ ἐπὶ πέ δου· ταῦτα γὰρ ἀ μὴ τὼ ὑπαρξιν ἀχωρίστον ἔ χουσι τῶν σωμάτων, ἀ λ' οἷς τῇ ἐ πινοί α χωρίζε ται· οὐχοὕτως οὕτω ἀχωρίστα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ὥ σπερ γραμμὴ καὶ τὰ σχήματα, ἀ λ' ὡς μὴ δὲ τῇ ἐπινοί α χωρίζε σθαι δῶ ω μεν α τῆς ὕλης· ἀ δύνατον γὰρ οὐσίαν τινὸς παρα πᾶσαν τῶ λόγω τοῦ μὴ ὕλης μὲ μνῆ μένον· ὥ σαύτως μὴ τῶν ἄλλων παθῶν· τοῦτο γὰρ σημαίνε ι τῶ ἢ δὴ λοι οὖν τὰ ὑπάρχε· ὁ γὰρ θυμὸς τὰ τὸ θυμός, ἀχωρίστος ἐ στὶ τοῦ σώματος· ζέσις γάρ ἐστι τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος· ὁ μοίως μὲ ἐπὶ τῶν λοιπῶν· ἡ μενοῦν γραμμὴ μὴ τὸ γεί ωνον μὴ τὰ λοι οὖν τὰ τὰ ἐστι χωρισταί στὶν, ἀ μὴ τὼ ὑπαρξιν ἔχε ἀχώριστον· διὸ μὴ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῶν ἀπο δύσονται ἄνευ τῆς ὕλης· ἐ πὶ σὴ οὖν ὁ θυμὸς ἐστὶ μὴ ἐν τῷ λοίῳ, ἐστὶ μὴ ἐν τῷ πνεύματι, ἐστὶ μὴ ἐν τῷ ἐξω μένῳ σώματι· οἷον τοῦ μὲν λοίου ἐπὶ τοσοῦτον τὸ τῷ πνεύματος τὸ ἐξέλθειν· τοῦ δὲ πνεύματος τὸ ἐξέλθειν οὕτως τὸ περὶ καρδίαν αἷματος τοῦ ζῴου· ὥ σπερ ἐλάχ μὴ ἐπὶ βαλλε μὴ σφαιρίου· μὴ σφαιρίων· ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτόν σφαι ρῶ α μεν ἔθαι τοὺς δεῖνας· ὁ δὲ σφαιρὸς μὴ νᾶ τοὺς σφαιρίδας· οἱ δὲ ἀ μύνε σθαι· ἐ πὶ δὴ οὖν τοσοῦτος ἀ ρι θμὸς, ἵνα μὴ νοήσομεν λεῖπον αὐτὸν περὶ τοῦ ἐν τῷ λοίῳ ὅτι ἀχώριστός ἐ στι τοῦ ζῴου· οὗτος

γὰρ χωριστὸς παντὸς σώματος· ἢ τοῦ κύκλῳ πῦρ· ἢ οὗτος γὰρ ἢ μὴ παντός.
ἀλλ' οὐ τοῦ γε ὅλου ἐστὶ χωριστὸς σώματος· διὰ τοῦτο δ' εἶπε τὸ ἢ δὴ ποιῶν αἴτιον
τοῦ τοιοῦτόν ἐστιν ἡ ἐξίστις τοῦ περιπατητικοῦ σώματος· οὗτος γὰρ δὴ λογικὸς ὁ θνητὸς,
ἀχωριστός ἐστι τούτου τοῦ ἔξω μόνου σώματος· ἐπισκοπῶμεν δὲ περὶ
τύχης, ἀναλαβόντες ὅσα διαπορῶμεν περὶ ὧν εὐπορήσομεν· ἢ τάχα ἐξῆς·
ὁ λόγος τοῦτό ἐστι· πῶς οὐσίαν τὴν τύχην ἐπιβητέον, ἢ πρότερον διαπορητέον
ἐν τοῖς περὶ αὐτῆς λόγοις· ἐπεὶ δὲ ὡς ἢ ἐν τούτοις ἢ ἄλλα χοῦ φησιν· αἰτία
ἐστὶν εὐπορίας ἢ ἀπορία· ἀπορητέον οὖν περὶ τύχης, ὑπὲρ τοῦ
εὐπορῆσαι δεῖ· ἢ τάχα παρὰ τῶν παλαιῶν περὶ αὐτῆς ἥψηται μέν, πρό-
τερον ἐξεληλύθεν ἢ πῶς αὐτῆς ἐπεῖδε· ἵνα φησὶν ἥψηται ἀπο-
σωμεθα· ἥψηται δὲ οὐκαλῶς τοῦτο φύγωμεν· αἱ μὲν λέξεις ταῦταί εἰσιν·
ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλως εἰποιήσεται τὸν λέξιν ἡ σωτάξις, δεῖ μικρὸν
ὑπερβιβάσαντας αὖτὸν οὕτως ἥψθαι· ἐπισκοπῶμεν δὲ περὶ τύχης,
ἀναλαβόντες πρόχειρον τὰς τῶν προτέρων δόξας· ἢ ἅμα διαπο-
ρῶμεν περὶ ὧν εὐπορήσομεν, δεῖ συμπαραλαμβάνειν ὅσον ἢ περὶ αὐτῆς
ἀπεφήναντο· ἢ τάχα ἐξῆς· τοῦτο μὲν γὰρ περὶ τύχης φησὶ προσήκειν,
δεῖ πρότερον διεξελθεῖν πῶς λέγουσι καὶ τῶν προτέρων
δόξας· ἢ οὐ μόνον παρὰ ταύτας εἰρῆσθαι τὰς τῶν προτέρων δόξας· ἢ τὴν μὲν μὴ καλῶς
ἥψθαι, φυλάξασθαι δὲ τὴν δὲ καλῶς, ἀποδέξασθαι· ἀρχὴ δὲ τῆς ζητήσεως
προσήκειν τὰ μάλιστα δοκοῦντα ὑπάρχειν αὐτῇ καὶ κατὰ φύσιν· ὅπερ
προσήκειν, τοῦτο ποιεῖν ἢ ποιεῖ· λέγω δὲ ἐνίων καὶ αὐτὸ τοῦτο συμβε-
βηκότων τῇ τύχῃ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς εὑρεῖν· ἔστι γὰρ οὐκ οὐ μόνα τὰ
συμβεβηκότα κατὰ τὸ ἐκποῦ ὁρισμοῦ μανθάνομεν· ἀλλὰ κατ-
λαμβάνεις ἢ ἀνάπαλιν ἐνίων συμβεβηκότων τὸν ὁρισμόν· ὅταν σαφέ-
στερα ἢ τὰ τοῦ ὁρισμοῦ· λαμβάνοντα δοκοῦντα τῇ τύχῃ ὑπάρχειν·
τοῦτο σκέψασθαι τὸ ἐν ἀρχῇ ἢ τὸ ἀποφαίνεσθαι· πίστοῦται δὲ τὰ τοιαῦτα ἐνίων
ὑστέρων μὲν τῇ φύσει· πρώτων δὲ καὶ σαφεστέρων· ἐπεὶ ἢ πρόχειρα ἡμῖν γί-
νωσκόμενα τὰ τῇ φύσει ὕστερα· λέγω δὲ τὰ μεμιγμένα· τὸ γὰρ ἐμψυχον
τῇ φύσει, ὕστερον τῆς τύχης· φησὶν οὖν ὅτι ὡς δεῖ εὑρεῖν τὴν διαφέρων
τοῦ ἀτυχοῦς τὸ εὐτυχον, τοῦτο τῆς τύχης αὐτὴν· ἐπεὶ γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα

νῶν ἐμ τύχου οὐ λέγοι τὸ ἀ τύχου, πρόληψον μὲν αὐθόμενον μὴ μένουμενον
καὶ κατὰ τόπον ὡϊ ἂν ὡ ἐμ τύχου. ὅτι ἀ τύχου λέγομεν οὐ τὸ μὴ γίνεσθαι
τινα, οὐ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι. οὐ πᾶσι μὲν γίνεται μὴ αἰσθάνεσθαι τύχης ἔργα. μὴ τέως
μὲν φησὶ ταῦτα συμβέβηκέναι ἁπλῶς τῇ τύχῃ. οὐκ ἀεὶ τοὺς ἀγνοοῦ-
μένους τῷ λόγῳ. ἀλλ' ὅτι πάντες οἱ πρὸ αὐτοῦ ταύτης τῆς δόξης ἐξέβαινον.
μέλλει δὲ εὐθὺς παραγίνεσθαι τῶν πρὸ αὐτοῦ τὰς δόξας. λέγων
ὅτι τὰ δύο ταῦτα παρῄνεσαν μὲν περὶ τύχης παρὰ τῶν παλαιοτέρ-
ρων μνείᾳ δ'. διὰ τοῦτο αἰσθάνεσθαι μὴ γίνεσθαι ἁπλοῦν ὑπάρχειν τῇ
τύχῃ. ταῦτα δὲ οὐ πάσῃ τύχῃ ὑπάρχει. οὐ γὰρ μὴ τῇ φύσει μή. ἀλλὰ
τοῖς ζῴοις. αὐτὸς γοῦν ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπὶ περίνων, μὴ πᾶσαν δόξαν
ἀναιρούμενος ὑπάρχειν φησὶ τῇ τύχῃ καθόλου τὸ ζῷον. ζῷον γὰρ
ποιεῖ καὶ φυτὰ οἷς αὖ ἐμμένομεν. ζῷα δὲ τὰ ζῶντα καὶ ἔμψυχα
καὶ αὐξόμενα. μὴ γεννῶντα ὅμοια ἑαυτοῖς. ἐφ' ἑκάστης γὰρ τῶν
δύο ὁμοίων τούτων, ἡ ζωὴ θεωρεῖται. τοῦτο μὲν οὖν καθόλου πά-
σης τύχης ἴδιον. τῶν δὲ ζῴων λέγει δεῖναι τὸ διανοεῖσθαι μὴ περίνδυ.
μὴ αἰσθάνεσθαι. ἐνταῦθα μέντοι τοῖς παλαιοτέροις ἀκολουθῶν,
τὸ αἰσθητὸν φησὶ μὴ τὸ γίνεσθαι τῆς τύχης εἶναι γίνεσθαι. λέγων
τὸ κατὰ τόπον μὴ πάσης τὸ ἀπὸ οὗ μὴς τύχης γινομένων ἐ
νέργειαν. ἔχοντος τοῦ γίνου μένου τὸ αἰτιᾶσθαι τῆς γενέσεως. μνοῦσθαι
γὰρ μὴ τὰ φυσικὰ σώματα, ἀλλοῦ φύσει. οὐδὲ ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα
τὸ αἰτιᾶσθαι τῆς γενέσεως. ἀλλ' ἔξωθεν ὑπὸ ἄλλου γινούμενα. οὐ
γὰρ φύσει τῆ βωλῷ, τὸ ἐπὶ τὸ κάτω φέρεσθαι ὑπάρχει. ἀλλ' ἐπὶ
τὸ κατὰ φύσιν ἔχει τὸ τοιαύτην γένεσιν, ἐπιδιαιτᾶσθαι παρὰ
φύσιν ὑπάρχον τόπῳ. ἕκαστον γὰρ ἐν τῇ οἰκείᾳ τῇ ἑαυτοῦ ἕστη
κεν. οὐ γὰρ ὁ λόγος ἢ ἑστάναι βούλονται, ἢ κινεῖσθαι δεῖσθαι.
διὸ ὅτι μὴ ἡ κίνησις φαύλη ἐστίν. ἡ γὰρ πυρία σφαῖρα καὶ περὶ
αὐτὸ ἀεὶ συγκινουμένη ἅπασι, βέλτιον μὲν ἔχει τοῦτο τὸ
γίνεσθαι. οὐκ ἐξίσταται δὲ τοῦ κατὰ φύσιν. φυλάττει γὰρ τὸ γινόμενα
τὸν οἰκεῖον τόπον. οὐ γὰρ διαλύεται αὐτὸ παρὰ φύσιν.
λέγω δὴ τὸ περὶ γῆν καὶ ὕδωρ. ἀ πλῶς ἔχει τὸ οἰκεῖον λῆξιν, μὴ κινεῖσθαι.

τὸ μεῖζον τοῦ μείζονος· μὴ ὁ μείζονος ἀνὴρ· μὴ τὸ οὕτως ὑπό τινος ἐξωθεῖν βίᾳ ἐκ-
στῆναι τοῦ κατὰ φύσιν, πάλιν μὴ δύνασθαι τὸν ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ὁδόν.
ἀνόσιον δὲ μὴ δύνασθαι· ἄλλως γὰρ ἀλογίσιτον τόπον· μὴ τῆς ἰδίας ὁ λόγος ἐκτὸς
παρὰ φύσιν ἐᾷ· οὐ πῶς οὐ φύσει ἐπὶ τὸν κατὰ φύσιν τόπον μένοις,
μὴ αὐτὸ λόγος, τὰς τοιαύτας μονὰς οὐ μόνον ἔχειν· ἀλλὰ τῷ φύσιν ἐν
τῇ λόγῳ μᾶλλον διαφέρειν· οὐκοῦν φύσει αἱ μονὰς αὗται τοῖς
μέρεσιν· ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν· τοῖς ὅλοις οὐσι φύσει μόνοις
μονὰς· μὴ τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον ὑπομένειν· μὴ ἐν τῷ ὅλῳ μᾶλλον
ἢ τοῖς μέρεσιν ἡ κίνησις διαφαίνεται μονὰς· ὀξυτάτη γὰρ ἡ τοῦ ὅλου
περιφορά· οὕτω μὲν οὖν αἱ τοιαῦται μονὰς· οὐ κατὰ φύσιν· ἀλ-
λ' ὅτι ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν· δοκοῦσι δὲ ἄλλως λέγεσθαι κατὰ φύσιν.
ὥσπερ λέγομεν μὴ τῷ ἡμᾶς εἶναι κατὰ φύσιν· παρὰ φύσιν δὲ τῷ οἴεσθαι
νόσους εἶναι· ὅτι μὲν· ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ἀφ' ἑαυτοῦ· ἡ δὲ, ἐπὶ τὸ παρὰ φύσιν.
οὕτως γὰρ οὖν φασιν οἱ παλαιοὶ λέγειν αἰσθησιν μὴ μόνησιν τυχὸν ἂν
ἀποφαινόμενοι· μὴ καλῶς λέγουσι· τοῦτο δὲ μὴ πάσης καλῶς τὰς ἐρρεξῆς
οὖσας παραλαμβάνουσιν· ἐπὶ δὴ γὰρ ἐνόμισαν πᾶν τὸ μόνον οὖν μένειν· ἢ
μένειν φασὶν ἡ τύχη, πᾶν δὲ τὸ μένον μὴ αὐτὸ μένειν, μὴ οὐ τὴν ἀρὰ
μένειν ἀθάνατον, τῷ καθ' αὑτὸ τόπον μένειν, λέγοντες καλῶς· ἀ μὲν
γὰρ σώματα ἐν τῷ μένον οὐ μένον μένειν· οἷον τῷ θύραν
ἡ βακτηρία· μὴ παύεται ἡ χάρ· μὴ τῷ χαλκὸν τὸ ὅλον σῶμα· καὶ ὑγρὸν
ἡ τύχη· ἃ μὴν τοι ἐν ἀσώματον τὸ πρώτως μένον, οὐ καὶ ἀληθὲς μὴ
αὐτὸ μένειν καθ' αὑτὸ τόπον λέγω· ἐπὶ μὴ τὸ ἄθλον μένον τὸ πᾶν,
ἀμίμητον ἐστὶν ἑαυτὸν ἔχον μὴ οὐσίαν μὴ δώσαμεν μὴ ἐν ἑρίδαν· ἄλλως
τε οὐ δεῖ τῶν ὀρεκτῶν μένον μένειν· ὁ γὰρ χορὸς, μένειν τὸν
ὄνον πρὸς ὄρεξιν αὐτοῦ μὴ μένουσιν· μὴ ἀκόντων τὸν ἔρασθαι·
φασὶ γὰρ ἔνιοι μᾶλλον μὴ πρώτως τυχὸν εἶναι τὸ μένον· καλῶς
προσέθηκε τὸ πρώτως· μένει γὰρ μὴ βακτηρία τῷ θύραν· ἀλλ'
πρώτως· αὐτοῦ δὲ ἡ χάρ πρώτως· οὐ δὲ τὸ ὅλον σῶμα· ἀλλ' ἡ τύχη·
τὸ οὖν μᾶλλον φησὶ μένον μὴ πρώτως ἡ τύχη ἐστίν· ὅθεν μὴ δημό-
κριτος πῦρ τε μὴ θερμὸν φησὶν αὖτῷ εἶναι· ἃ πρὸ οὐκ παρελήφαμεν

δὲ μὴ παρὰ τῶν πρώτων γενέσεων δυοῖν ταῦτα περὶ τύχης· τῷ γε μὴ ἀνοήτῳ μὴ τῷ
δημόκριτος. αἰσθητόν· πρῶτον ἐπιζητεῖν τῶν δημοκρίτου δόξαν· ἔλεγε δὲ οὗτος ἀρχὰς
τῶν φυσικῶν σωμάτων ἄτομα καὶ κενόν· μὴ τὸ μὲν ὂν· ἄναγκες γὰρ ἐνίοτε πάσχειν τὰ
ἀπτὰ σώματα ἄτομα· ἀπτὰ δὲ ὅσα στερεμνίζει καλεῖται· ὧν τῷ σῷ ὁδὸν
μὴ τῷ διαφορὰν ποιεῖν τῷ γένεσιν μὴ φθορὰν· μὴ τὰς διαφορὰς ἀναιτίων
φυσικῶν σωμάτων παρὰ τὰ σχήματα τῶν ἀτόμων, ἐξ ὧν τὰ σώματα·
μὴ εἶναι παρὰ τῷ θεῖον ἀοίδων· μὴ τῷ τάξιν· ὡς πλανήτερον ἐν τῇ φυσικῇ
ἀκροάσει ἐροῦμεν· ἡ οὐ μὴν οὖν ὁ δημόκριτος τῆς τύχης ἄναιτῶ φάσιν,
πυρῶ τῷ διὰ τὸ εὐφύτον· ἀποφαίνεσθαι δὲ τὰ μόνων τῶν φαινομένων φύσιν ἄναι
τὸ πῦρ· διόπερ ἀποφαίνεσθαι τῶν σχημάτων εὐφυέστερον· αἴτιον δὲ μᾶλλον
ὁμιλοῦν ἀπθεμένη τοῦ ἐπίπεδον· ἐπὶ δὲ οὖν ἡ τύχη κινεῖ· δι' δὲ τὸ
μὴ νοῦν οὖν μὴ δοκεῖν μάλιστα· ὅσα γὰρ μὴ ἔχει μὴ δοκεῖ μὴ· διὰ τοῦτο
ἐκ τῶν εὐφυῶν τοιούτων ἀτόμων τῶν σφαιρικῶν μὴ τῷ τύχῃ ἄναι
φυσικὰ τὸ πῦρ· ὥστε ταύτῃ λείπω δὴ τῷ πῦρ λείπειν τῷ τύχῃ δὲ
ταυτὸν ἐξέχειν ὁ δημόκριτος ἡ ἁπλῶς· διὰ ταῦτα δὲ ὅτι ἐκείνος
σῶμα ἔχει σῶμα ἐλέγετο τὸ πῦρ τοῦτο ὅπερ μὴ ἡμᾶς φαμεν· ὁ δὲ δημό-
κριτος οὐ στῶ ἔχει φησὶν ἄναι τὰς ἀτόμους· ἀλλὰ τῷ μὲν ὡς διέρεσθαι·
οἷον τὰ εὐτῷ ἀεί τὰ κατὰ λοῦμενα ξύσματα· ἀφαίνεται εὐ ταῖς
διάτῳν θύρῳ μᾶλλον ἀκτῖσιν· οὐκ ἔλεγεν ὁ δημόκριτος ὅτι ταῦτα
τὰ ὁρώμενα διάτῳν θυρίδων κονιορτῶν τινὰ μαλλία ἐκτοῦ
ἄναι ἢ τὸ πῦρ ἢ τῷ τύχῃ· ἢ ὅλως ταῦτα ἄναι τὰ ἄτομα· ἀλλ' ὥσπερ
φησὶ φύσι ταῦτα εὐτῷ ἀεί, διὰ μικρομέρειαν δὲ τῷ μὴ ὁρᾶσθαι
οὐδὲ ἄναι δοκοῦσιν· ἐλέγετο γὰρ οὕτα ὑπὸ τῶν ἀκτίνων, ὅταν
διὰ θυρίδων προβάλλωσιν· οὕτως ἄναι λεπτὰ μὴ ὁρᾶσθαι διὰ σμι-
κρότητα τὰ ἄτομα σώματα· ἄπειρα δὴ τὸ πλῆθος τῶν φυσικῶν
πάντων, ὥσπερ τῶν σῶν θείων οἱ ἀρχοὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα· ὧν
ταῖς σφαιρικὰς ἀτόμους ποιεῖν τῷ τύχῃ μὴ τὸ πῦρ· ὧν τῷ παν σφαι-
ρίαν στοιχεῖον λείπει τῆς ὅλης φύσεως· παν σφαιρίαν φησὶ τὸ πλῆθος
τῶν σχημάτων· ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ παν σφαίρᾳ ἐστὶν ἐν τῇ σοφῷ μὴ
ὅλος· μὴ μέρει δὴ· μὴ τὰ ἄλλα σφαίρια, οὕτω μὴ ἐν τοῖς ἀτόμοις.

παν περιμάνδαν τῶν σχημάτων. τοῦτης δὲ τῆς δόξης φησὶν ἁπλῶς ψεύ-
» ῶπτον. ἐπαιροσταλεῖν δὲ μᾶλλον διὰ τὸ μάλιστα δοκεῖν διαπαντὸς
δι' ἀοράτων τοὺς ἀέρας τοὺς ζῳοποιοῦντας ῥύσμους. ῥύσμος λέξις ἐστὶν ἀττική. σημαίνει δὲ τὸ σχῆμα. ᾗ δηλονότι οὐκ ἀνεικόνιστον τῶν στερεμνίων μόνων σχῆμα ῥύσμος ἐλέγετο, πιθανὸν δ' ἂν εἴη καὶ τοῦτο. νῦν δὲ πᾶν σχῆμα ῥύσμον φασίν. ὥστε οὐκ ἀνεικόνιστον ἐνταῦθα. τινὲς δὲ λέγουσιν ἐπὶ τοῦ κύβου. οὐ μόνον δὲ τοῦτος ῥύσμιόν. ἀλλ' ἁπλῶς τὸ ὅλως ἐνταῦθα ἀνεικόνιστον ἡ λέξις. δηλονότι καὶ ἀπλῶς περιγράφεται, ἐνταῦθα ἀνεικονίστη φύσεται. ὥσπερ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ὀσφρησις, ἢ καὶ ἄλλαι τινὲς ἐν ταῖς δόξαις ἐλλογάσαις ἐνταῦθα. τρισὶ δὲ φωνᾶσι κέχρηται ἐπὶ χωρίας οἷ περιγραφὴν δηλοῦσιν. ἅτοι δόξαν ῥύσμος. τροπὴ. διαθιγὴ. σημαίνει δὲ ὁ μὲν ῥύσμος, τὸ σχῆμα. ἡ δὲ τροπὴ, τὴν θέσιν. ἡ δὲ διαθιγὴ, τὴν ἁφήν. ἐλλείνουσι φησὶν, ὡς εὐθυγράμμων τῶν σφαιρικῶν ὄντων ἐξαέδρων τῶν ἁπλῶς λεγομένων ἄλλων τῶν ἀλλοδοξάστων διαδύεσθαι μὴ δύνασθαι δύνουσι γὰρ τὸ ὅλον ῥῶσον. καίτοι μᾶλλον διαδύεσθαι ἢ δῶσαν τὸ ἄμα πυραμοειδὲς ἄτομοι ὡς ὀξυγωνίαν οὖσαν, μὴ τέμνουσι μᾶλλον, ἢ μὴ τὰς βάσεις τὰς ἐμποδίζειν λέγοι. τὰς δὲ σφαιρικὰς ἐξολισθαίνειν διὰ τὸ ἀγώνιον. δι' ὃ μὴ τοῦ ῥῶσον ἔχειν τὸ ἀναπνοὴν ἐπέχειν τὸ περιγραφόν. πάντα γὰρ οὐ μβαίνοντα τὰ ὑγρὰ ὠσυμφώνα δοκεῖν ὑφίεσθαι ἐκ τῶν δοκῶν. ἐλλείπον γὰρ ἁψορρὸν ἔναι τὸ περιέχον. μὴ δι' ἀτοῦτο πύκνωσιν τὰ σώματα. μὴ πύκνωσιν οὐ μένων ἐμπυρηνίζεσθαι τὰς σφαιρικὰς ἀτόμους. ὅθεν τὰ ῥῶσα μὴ ἁψορρὰ μὴ τὸ ῥῶσον ὑπάρχειν. ἐπεὶ οὖν ἐμπυρηνίζομένων τῶν σφαιρικῶν ἀτόμων, ὧν δωτικὰ φθαρῶσι τὸ ῥῶσον, βοηθητέον τὴν γένεσιν τῶν ῥῶσα πνοὴν. ἀς πνεόντων δὲ ἔξωθεν ἄλλας ἀτόμους σφαιρικὰς ἀντὶ τῶν ἐμπυρωθέντων. ὅσον μὲν χρόνον τοῦτον ῥῶσιν, ἀχρὶς ἀναπνέωσιν. τῆς δὲ ἀναπνοῆς παυσαμένου, μὴ τοῦ ῥῶσον ἐπαυσάμεθα. οὐ μόνον δὲ τὸ ἁψορρὸν ἔναι δι' ἀτῆς ἀναπνοῆς τὰς

σφαιρικὰς

ῥύσμος, τὸ σχῆμα.
τροπὴ, ἡ θέσις.
διαθιγὴ, ἡ ἁφή.

ἀτόμους· μὴ πρὸς περίνεσιν ἡμῖν αὐτῶν ἐξελθούσων οὐ μεμνήμεθα
ζῷων· ἀλλὰ μὴ τῶν ταῖς φύσεσι διὰ τῆς δι' πνοῆς καὶ λύπης καὶ πλάνης μὴ
ταῖς μετ' αὐτοὺς ἐκπερίνεσθαι· μὴ οὕτως πλάνῃ γινομένας· μὴ τῶν εὐμήνων
θερμαινούσας τὸ ὑποκείμενον, ἐκπεσούσης τῶν ἔξωθεν φύξιν ἧς αὐτὰ
γίνεσθαι τοῦ ἐκπυρώσασθαι αὐτάς· ἀδεκτὰς ζῳοποιῆσαι οὕτω μόνας δι' πνέ-
ομένας σφαιρικάς, ἅ ποιεῖν αὐξάνοι, οὐχὶ δὲ μὴ μόνας, ἀλλὰ πλάσεις
ὡς εὐμήνους· ἢ δὲ ἀναπνοὴ, λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς δι' πνοῆς καὶ ἐπὶ
τῆς ἐκπνοῆς· νῦν μὲν τοίνυν ἐπὶ τῆς δι' πνοῆς αὐτῷ παραφήσομεν διὰ
τὸ μὴ δεῖν αὐτὰ ἤδη μηδέποτε· ἵνα σοι νῦν διὰ τοῦτων δοκοῦσιν
ὑπάρχειν λύειν· ἅπερ γὰρ αὖ αὐτοῖς οὐδὲ οὐχὶ παναὶ αἱ ὑπάρχουσαι
ἐξαρχῆς ἀτόμοι ζῳοποιοῦσι τὸ ᾠδόν· οὐδὲ μόνας αὐτὰς ὑπὸ τῆς πύκνω-
σεως ἐκθλίβουσας, ναὶ φησὶν ἐπὶ τῷ μὴ δεινὸς ἐκθλίβοντος εὐμήνους
οὔσας αὐτὰς καθαυτὰς, οὐ οὐκ ἔχειν μοῦσας διαφορωτέρας· διὸ δέ-
ουσι τῆς ἔξωθεν βοηθείας· καὶ λύουσι ταῦτα οὐ τὰ ὑπάρχοντα
ἐν τοῖς ζῴοις ἐκπερίνεσθαι· ταῦτα φησὶ τὰ ἐπαισιούντα διὰ τῆς δι' πνοῆς,
οὐ μόνον αὐτὰ αὐτὰ μένειν τοῦ ζῷου, ἀλλὰ μὴ τὰ μείζονα ἐκπερί-
νεσθαι καὶ λύουσι τῆς ἐκπνοῆς θερμὴ τὸ ἔξωθεν τυχὸν αὐξάρ-
γουσα· ἀλλὰ μὴ ταῖς ἤδη ἐξιούσας σὺν ἐπὶ τοῦτων ταύτῃ πλάνην μὴ σὺ-
δυοῖν γὰρ ὄντων ὡς μείζων ἢ ἐλάττων μένησις ἰσχυροτέρα ὑπάρχῃ,
σὺν ἐπὶ ταῦτα ἐωθεῖται τὸ ἐλάττονα· οὕτως οὖν τῶν μὲν ἐκπνεομέ-
νων πλάνου ὄντας δι' πνεομένας, σὺν ἐπὶ τοῦτων ταύτας
λοιπάς· εἴοικε δὲ μὴ τὸ πᾶσαν τῶν πυθαγορείων λεγόμενον, τῷ αὐτῷ
ἐχθρὸν αὐγὴν εἶναι σκοτεινὰς αὐτῶν τυχὸν ἅπαντα τὰ ἐν τῷ αἰθέρι ξύεσθαι.
οἱ δὲ τὸ ταῦτα μὴ οὕτω δεινὸν εἶναι δόξαν ἀπαρέσθαι περὶ τυχὸν τῷ
τῶν πυθαγορείων τοῦτον σκότος, τῷ μὲν ἐλεγχθῆναι ἅπαντα ταῦτα
τῶν θυρίδων ἐν ταῖς ἀκτῖσι, φωνόμενα κονιορτῶδη ῥήματα.
οἱ δὲ τὸ ταῦτα μὴ οὕτω· οὐχοὶ αὐτὰ ταῦτα μὴ οὕτω τυχὸν λεγόντων ἐκπόνων.
λεῖον γὰρ· ἀλλ' ἴσμεν οὐμφολικὴ ὦ τῶν πυθαγορείων οἱ δοκοῦντα
ἀπορρύπτοντα τὰ δόγματα· ἵνα μὴ ὡς φησὶν ὁ πλάτων μὴ τοῖς σκυτοτό-
μοις καὶ τῷ δηλονοτοῖ τῷ ἑαυτῶν σοφίαν· ὡς περ οὖν ἐπὶ τῶν ποιητῶν

μείζων

μύθων ὡς αὐτὸς παλίνορσος πλάτων φησίν· ἀμενηνὰ γὰρ μιμήματα ταῦτα φαινόμενα, καὶ παραπλάσματα αὐτοὺς ὄντα· ἐὰν μέντοι τὰ μιμήματα μιμήματα καὶ εἰκασίας εἰκασίαις ξυνῇδε ἀναγωγαῖς, εἰ δοκοῖ ὡσεὶ τυχὸν δεῖν εἶναι· τὸ αὐτὸ μὴ ἐπὶ τῶν τῦ θαλοσφόνου δίδασκαλίας ἀκουτέον· ἀμενηνὰ γὰρ τὰ φαινόμενα ἀκλινῆ τὸ μένθα· καὶ παραπλάσματα οὐ σαφῆ μὴ οὐσιῶδες, ἀλλὰ ῥᾳδίων λῆρος· ἀδιάκριτοι σοφοί, δόξης ἀγνῶν φαινομένων σκιαγράφον· ὡς περ οὖν ἀρμονίαν λέγοντες τὰ τύχα, οὐ φασὶ τὰ ἁρμονίαν τὰ κὐτὰ ἐκ χορδῶν· λέλοιπε γὰρ· ἀλλ' ὅμως ὡς περὶ ἁρμονίας καὶ φθὼς αὐτοὶ ὁρίζονται οἱ τῦ θαλοσφόνοι, πολὺ μᾶλλόν ἐστι, μὴ σύγχα φρονεῖν ὀλίγων ἐννοίας· τοὐναρβαρὰ φθόγγον μὴ τοὐτ' ὀξὺ, ἐναντίους οὔσας μεμαθοσοφικὰς ἁρμονίας ἐμμελῶς, τεχνικὸν ἀπεπέλεσεν· οὕτως μὴ τύχη ἡ μετέρα ἁρμονίας ἐστὶ τὰ παντὸς αἰῶνα· οὐ γὰρ τῶν ἀϊδίων τῶν νοητῶν φησὶ μὴ παῦλα χωρὶς σωτῆς ὕλης· οὐ γὰρ δὲ μὴ τῶν ἀϊδίων μὴ ὕλης ἀχώριστον μὴ τούτων ἀμοιρωνήτων οὐ γὰρ πρὸς ἄλληλα· μὴ τοδονῦν σύγχα φρονεῖν· ταῦτα δ' ἐξ ὧν τῆς μόσης σιῶ δὲ ἡ τύχη μὴ ἐνοῖ· μὴ μίαν ἐξ ὧν τῶν ἁρμονίαν ἀποτελεῖ· τῶν γὰρ ἄνω οὖσαν τὰ οὐσίαν, γίνεται τῶν κάτω· μὴ οἱονεὶ μὴ ἐν ἅπασιν αὐτοῖς δεῖ σωτῆς τὰ ἀμιγῆ· καὶ γὰρ ἀνύουσα μὴ μετὰ δι' ὅλου σας τοῖς κάτω τῶν ἄνω· ὡς περ οὖν ἐλέγομεν τὰ τύχα ἁρμονίαν, οὕτω μὴν ἂν τὰ κὐτὰ ἀφιξόμεθα· τὰ τύχα φασὶν· ἀλλ' ὅμως οἱ τούτων αἰνιττόμενοι· ὡς γὰρ ταῦτα κὐτὰ φωνὴ τῶν ἀϋλίκων μόνων φαίνεται, ἐὰν δὲ μὴ ἦ φωνὴ οὐ δι' ἀέρος γνωρίζεται, οὕτω μὴ ἡ τύχη κὐτὰ φωνὴ μὲν τὰ σωτῆς φαινομένη, δι' ἀέρος δὲ γένεσιν ἐχθὲς οὐσίαν· ὅτι γὰρ ἀέρινα μὴ ἀσώματον μὴ ἀπαθὲς· ἐὰν μέντοι κὐτὰ σώματα φαίνηται· τοὐτέστιν κὐτὰ σωματικὴ μὴ τοῖς παθεσιν ὁ τόμεθα αὐτὰ ὡς ὁ πλάτων φησίν· ὡς περ οἱ τὸν θαλάττιον λαὸν θεώμενοι· οὐ καὶ τὰ τὰ οὐσίαν ὁρῶντες· ἀλλὰ τὰ φυὴ μὴ ἀπερι βερλητα, ὡς περ κἀκεῖνος καὶ παῖ θη λέγω ἡ τοσῶμα· μὴ οἱ ἡ σόμεθα αὐτὰ τούτων ἔννοιαν· τινὲς μὲν οὖν τῶν πυθαγορείων, ἀλλὰ τὰ ἑλλόγιμον ἄνθρωπα τὰ τύχα, ὡς περ μὴ οἱ δημοκρίτειοι τὰ οἰτίας ἀτόμων· οἱ δὲ, τὸ ταῦτα ἓν οὖν· λέγοι κν δὲν τὰ κὐτὰ καὶ ὅλου τύχα· ὡς ὀργάνοις τούτοις πεχρημένων· ἤτοι οὖν μίαν καὶ ὅλου τύχα κὐτὰ πλέον αὐτοῖς

λεῖδαι· μὴ δὲ ἀδίωνα μίνου σαν ταῖς ὠδαῖς, ἢ μὴ μεῖναι τὰ ἐνέναι σαι τὴ τύχη μίνου
σαν δι' αὐτοῦ τῶν ὡς δι' ὀρράνων τὸ σῶμα· περὶ δὲ τούτων ἔρηται ὅτι οὐκ ἔχοις
φανέρως μίνουμενος· καὶ ἦν καὶ μία πανταχῆς· τὰ δὲ μίαν ἐπαίδ
δι ὧν ταῖς αὐταῖς ἀφορμαῖς τὴ τύχη ὑπελάβανεν ἄναι οἱ πολλοί· ἐ-
ρήται γὰρ ἤδη περὶ ἀδίων ὅτι ὁρῶν ται ἀ δ μίνη τα καὶ ἦν καὶ μία ὡς οἱ-
μο θεν· μὴ μὴ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐχέ ται τὰ μίνη σιν· ἐπὶ δὴ οὖν μὴ οὔ τοι
ἐνό μισαν τὴ τύχη οἰκεῖ ὅλον ἄναι τὰ μίνη σιν, ὅδε δὲ τὸ μίνουσ
παντάπασι μὴ ἀδὸ τὸ μίνδαι· ταῦτα τὰ τύχη ἀρήκασι ὡς ἀ δ μίνη τα·
ἐπὶ παντὸς δὲ ἑτέρου ται μὴ ὅσοι λέγουσι τὰ τύχη τὸ ἐ αὐτὸ μίνουσ· οὐ
νί θεται δὲ πλάτωνα μὴ ξενομαθεῖν· μὴ ἀληθεύειν· μὴ οὖν οἱ
οὗτοι φασὶν οἰκεῖ ὅλον ὑπὲ λήφθαι τὴ τύχη ἄναι τὸ μίνδν· ἀλλ' ἐπιδὴ
ἐνό μισαν μὴ δυ ά δαι μίνδν μὴ μίνουμένω, αὐτὸ μίνηλον ἀρή-
κασι τὰ τύχη· ὃ μὴ δὲ πλάτων αὐτὸ μίνηλον λέγων τὰ τύχη, οὕτω
καὶ πάντα ἐ λέγει μίνησιν, αὐτὸς σαφῶς λέγει ἐν τοῖς νόμοις· αὖ τά
δέ φασι τὰ καὶ πότερον μὴ γῶ μὴ θαύλατταν ταῖς ἐ αὐτῆς μίνήσεσιν·
ἀεὶ δὲ βούλησιν μὴ δι' αὐνοιαν ὀνομάζομεν· μὴ δόξαν τῶν ὀρθῶς τε
μὴ οὐχ οὕτως ἐχόντων· μὴ ἀναξαγόρας δὲ λέγων τὰ τύχη ἀρίθμου
ἐ αὐτοῦ μίνουσα ἀδὸ μίνηλον αὐτὸ ἐ λέγει· ὁ μοίως δὲ ἀναξαγόρας
τύχη ἄναι λέγει τὰ μὴν οὖσαν· μὴ φύσις ἄλλος ἄρηται νῶς τὸ παῖ ἐ
μίνησε νοῦς· ὅθι ἀρήκασι τὸ παῖ ὑπὸ τοῦ νοῦ κε μίνῆ θαι, καὶ
οὗτοι ἐοίκασιν οἰκεῖ ὅλου ἄναι λέγειν τὴ τύχη, τὸ μίνδν· ὧν ἐ στὶ μὴ ἀρχέ-
λαος· μὴ οὖν ἀνοῦν ἐ λέγον μίνῆσαι τὸ παῖ· πόθεν ὅτι μὴ τύχῃ τὰ
μίνησιν οἰκεῖ ὅλον ἄναι ἐ λέγον· καὶ φησι· ταῦτον γὰρ ὑπε λάμβανον ἄναι
τύχη μὴ νοῦν· ὥσπερ μὴ δημόκριτος· ἔχομεν οὖν τοῦτο ἐναργῶς πα-
ρὰ πλάτωνι ἄρημένον· ὅτι ταῦτον νοῦς μὴ τύχη οὐ δαμῶς· ἀλλ' ἐὐλ-
λογισμοῦ τοῦτο καὶ πάνυ ἀξιῶ· ὁ μὲν γὰρ δὴ μόκριτος φησὶ μὴ πρό-
δηλόν ἐ στι· τοῦτο βουλόμενος· αὐτὸ γὰρ ἔφην ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ
τὸ φανόμενον ταῦτόν ἐ στι· μὴ οὐ δενὸς ἄρα μᾶλλον ἦν ἀληθὲς· μὴ
τὸ τῆδε ἀληθὲς φανόμενον· ἀ λλὰ τὸ φανόμενον ἑ καά στω· μὴ
τὸ δοκοῦν τοῦτο μὴ ἄναι ἀληθές· ὥσπερ μὴ πρωταγόρας ἐ λέγε-

καταλιπὸν ὀρθὸν λόγον διαφερόντως· ὡς ἡδὺ καὶ θηρίου φαντασία περὶ τὸ φαινόμενον ἐχούσης· τοῦδε γὰρ οὐ περιποιεῖ ἀλήθειαν· ἀποίνων νοῦς μὲν περιποιεῖ ἀλήθειαν· τύχη δὲ ἐξ ἀνάγκης περὶ τὸ φαινόμενον· τὸ ἀληθὲς δὲ τοῦτον ἔστι τῷ φαινομένῳ ὡς δι' ὁμοιότητος δοκεῖ· ὡς ὁ νοῦς ἀφαιρεῖται τοῦτον τὴν τύχην· ὡς γὰρ ἐξ ἀνάγκης πρὸς τὸ ἀληθὲς οὕτως ἡ τύχη πρὸς τὸ φαινόμενον· οὐκοῦν ἡ ἕνα λαβέ· ὡς τὸ φαινόμενον πρὸς τὸ ἀληθὲς· οὕτως ὁ νοῦς πρὸς τὸ τύχῳ· ἀποίνων τοῦτον τὸ φαινόμενον ἢ τὸ ἀληθές, ἢ ὁ νοῦς ἀφαιρεῖται τύχην τοῦτον· διὸ καλῶς ποιῆσαι φησὶ τὸν ὅμηρον· ὡς ὁ ἄπληστος κακὸν ἀλλοφρονέων· τοῦ γὰρ ἐπιλήστου ἐπιλήσεως πλήρης ἀνεπαισθήτου κακοῦ· ὃ περ αἰσθανόμενοῦ φησὶν ὁ ποιητὴς ὅτι κακὸν ἀλλοφρονεῖ· ἀπὸ τοῦτον ἄρχον τὴν φρόνησιν τῷ αἰσθάνεσθαι ὡς οὐ νοῦσης τοῦ νοῦ δῶρα μεμφόμενος περὶ τῷ ἀληθὲς, ἀλλὰ παρὰ τῷ δῶρα μὴν περὶ τὸ φαινόμενον μὴ αἰσθητὸν ἔχουσαν· ὃ ὅπερ μὴ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι ἀλλοφρονεῖν ἦν φησὶν ὅμηρος· ὁμοίως οὖν δηλοῦσι τοὺς αὐλοὺς τοὺς νοῦν μὴ τῷ τύχῳ τοῦτον λέγειν· ὁδὲ ἀναξαγόρας ποτὲ μὲν δοκεῖ διαιρεῖν τὴν τύχην τοὺς νοῦν· ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ· ὅτε μὲν γὰρ λέγει ὅτι ὁ νοῦς δῶρα μὴ ἐπὶ μηδενὸς ὄντος ὡς μὴ ἔχοντος, διαιρεῖ αὐτὸν τῆς τύχης· ὡς γὰρ οὐδὲν τῶν μὴ ὄντων μὴ ἔχοντα, οὕτω τοὺν οὐκ φησὶ τῶν ὄντων μὴ τῶν ὄντων ἓν νοῦν· ὡς θάνατος ἕνος οὐ τοῦ νοῦ παρὰ τῷ τύχῳ· ἀλλὰ πάλιν ἐν ἄλλοις δοκεῖ συγχεῖν τοῦτα· τῷ δὲ τοῦτον αὖθις τύχῳ τῷ νοῦν· ἐν οἷς φησὶν ὅτι ὁ νοῦς ἐν πᾶσι ἔστι τοῖς ζῴοις τοῖς μικροῖς τοῖς μεγάλοις· τοῖς μόνοις τοῖς ἀτίμοις τοῖς πολεμίοις· ὁδὲ κύριος λεγόμενος νοῦς ὁ καταὶ τῷ σοφρόνησιν οὐ φαίνεται ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις ὑπάρχον· τοῖς λέγω τοῖς ζῴοις· ἀλλοῦ δὲ ἐν πᾶσιν αὐτοῖς· ὥστε λέγων ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις εἶναι τοὺν νοῦν, τῷ τύχῳ αὖ λέγει· πάντες ἄρα οὗτοι τῷ αἴνησιν ἴδιον τύχης ὑπολαμβάνον· οὐ μὴν πάντως ἀλλ' ὡς περ ὁ μόριος· ἀλλ' ὡς περ ὁ μόριος σαφέρως μὴ ἀφ' οὗ φησὶ τοῦτον εἶναι τοὺν νοῦν τῷ τύχῳ· οὕτως μὴ ὁ αὖ ἀξιοῖ· ἀλλὰ πῇ μὲν τοῦτον· πῇ δὲ ἕτερον ὡς φαμεν· οὐ δὴ χρῆται τῶν ὡς δῶρα μεμφόμενος περὶ τῷ ἀληθὲς.

οὕτω γὰρ μὴ ὁ αὐλητὴς ἕτερος τοῦ νοῦ σωματικῆς τέχνης· οὕτω δὲ μὴ-
δὲν γίνωται· ἀλλὰ καὶ τὸ τέχνῃ εἶναι τοῦ νοῦ· εἶναι δὲ κρεῖττον ἀναξαίρετος
μὴ δὲ μόνιμος· ὅσοι μὲν οὖν ἐπὶ τὸ νοῦν ἦλθον τοῦ ματαίου ἀπέβλεπον,
οὗτοι τὸ νοῦν ἀγαθὸν ὑπὲρ κρεῖττον εἶναι τῶν τέχνῃ· ὅσοι δὲ ἐπὶ τὸ γίνω-
σκειν μὴ τοὺς αὐλητὰς εἶναι τῶν ὄντων· οὗτοι δὲ κρείττους εἰσὶ τῶν τέχνῃ τὰς ἀρχάς.
οἱ μὲν πλείους ποιοῦντες αὐτάς· οἱ δὲ μίαν· ἅπερ οὐκ ἀνάγκης μὴ αὐλητοῖς
μᾶλλόν τινα τέχνῃς εἶναι δίκαια· ὅσον οὐκ ἔμπαλιν τοῦ ἀτόπου τοῦτοις δίκα-
ιον εἶναι· τῶν οὖν περὶ τέχνῃς ἀποφαινομένων, οἱ μὲν εἰς τὸ νοῦν τινὰ
αὐλητὴν ἀποβλέποντες, ἐκ πολλῶν μᾶλλόν τινων τοιούτων παρ' αὐτοῖς,
τῶν οὐδενὸς ἂν αὐτοῖς συμφωνήσαι κρείττονος εἰσὶ δὲ τὰς ἀρχὰς δύο μό-
νας ἀπέβλεπον· ἀπορίζοντες μόνος οὖν τὰς δόξας τῶν εἰς τὸ νοῦν τινὰ
αὐλητὴν ἀποβλεπόντων, μὴ οὕτως ἀποφαινομένων περὶ αὐτῆς ἀπο-
ρίζοντας· ἕτερον οὖν οὐ τὸ γίνωσκόμενον θέλειν εἶναι
τῶν γινωσκομένων· τὸ γὰρ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ γνωρίζεται· θέλειν γὰρ
ἀφανῆ μὲν εἶναι τὸ γινωσκόμενον τῶν γινωσκόντων ἀφανῆ μὲν ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ·
φανερὰ δὲ τὰ ὄντα ἢ τέχνῃ· δεῖ δὲ αὐτὰ ἐκ πάντων
εἶναι τῶν ὄντων· ἀλλ' ἔτι δεῖ τοῦτο ἀδύνατον· λέγω δὲ πάντα
εἶναι αὐτὰ· τὰ ὄντα· χρὴ γὰρ ἐκ πολλῶν ἀρχῶν εἶναι τῶν πάντων·
ἵνα τὰς αὐτὰς ἔχουσα ἀρχὰς· πᾶσι τοῖς οὖσι δι' ἀλλήλων αὐτὰ γίνω-
σκειν· εἰ δὲν οὖν πάντες οὗτοι ἐκ πολλῶν ἀρχῶν ποιοῦσι τὸ τέχνῃ ἔκα-
στον τῶν παρ' ἑαυτοῖς· μὴ οἱ μὲν πλείους ἀρχὰς ἅπαντες, ἐκ πλείονων
αὐτὸ ποιοῦσιν· οἱ δὲ μίαν ἐξ ἑνός· πρῶτον δὲ σοφὸν τὸ ἐμπε-
πλεκόμενον δόξαν· ὃς ὑπολήψεται οὐ λίαν μὲν εἶναι τέσσαρας ἀρχὰς
τῶν ὄντων, καὶ τέσσαρα ταῦτα στοιχεῖα· πῦρ λίαν δὲ δύο· τὸ ξηρὸν
καὶ τὸ ψυχρὸν· ἐκ τούτων οὖν μὴ τὸ τέχνῃ εἶναι εἶναι· μὴ δὲ ἐκ τού-
των εἶναι γίνωσκειν τὰ πράγματα· ἴσως μὲν ἂν φοιτήσαι ὁ πῦ-
ρ μὲν· ὕδατι δὲ ὕδωρ· αἰθέρι δὲ αἰθέρα δοῦναι· αἰτοῖς
πυρὶ πῦρ αἰσθέσθαι· μὴ δὲ λόγῳ πῦρ δὲ λόγος ὢν ὅλῳ κόσ-
μῳ λιμὸς οὖν ἢ τῶν πυρὸς λόγων δίδασκαλία· μὴ αὖτος σύμφο-
νίας περὶ τούτων ἔχειν· μὴ λέγων τῷ τέχνῃ ἐκ πολλῶν στοιχείων

ἕναι, οὕτως ἐλέγετο δηλον· οὐ χωὶς ἐπὶ φοὶς οὖσαν τὴν ὕδατος τὴν τῶν λοιπῶν.
τὴ γὰρ μᾶλλον αὐτὴ τὰ ἔξω στοιχεῖα ἐκίνωσεν, ἢ τὰ στοιχεῖα αὐτῷ· οὐ πᾶρα
οὕτως ἁπλῶς τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐλέγετο ἕναι τῷ τυχεῖ· ἀ χλὼς ἐχούσαν
τούτων τοὺς λόγους ἐν ἑαυτῇ· ἐλέγετο δὲ μὴ ἐκ τοῦ νάματος ἕναι τῆς
γῆ λίας ὅτι ὑγρὰ αὐτῷ ἔχουσαν τὴν ἀναγωγὸν δυνάμιν· τὴ καταγωγὸν·
ἐκαλέθη τῷ μὲν ἀναγωγὸν αὐτῆς δυνάμιν γῆ λίαν· νάματος δὲ τῷ
καταγωγὸν· ἢ γὰρ γῆ λὰ, ἐναντιώσεώς ἐστιν αὐτὰ· ὧν τὰ δὲ μᾶλλον
τὰ νομιζόμενα, ὅσων τὴ ἐγγὺς τέθη φύσει τῆς μίας τῶν πάντων ἀρχῆς· τὸ
δὲ νάμα ἐν τοῖς αὐτοῖς τοῖς ἐπὶ γῆς ἐστὶ· τοῦτ' ἔστιν ἡ ὀλιγίστης· διὸ μὴ ἐ-
λέγετο ὡς μὴ ἐκ τοῦ ὑγροῦ φύσεως θεοῦ ὄντων μὴ ἀλλ' ἐκ τῆς νάματος νομῆς
πίστεως· τὰ αὐτὰ μὴ ὁ πλάτων εὖ τῷ μαίῳ λέγει· λέγει γὰρ τῷ
τυχεῖ ἐκ τοῦ τοῦ κύκλου ἕναι μὴ ἀπὸ τέρου· μὴ πάλιν εὖ τῷ φαίδρῳ
ἐκάν αὐτῷ φησὶ μὴ χλόην εἶπον μὴ χάρτα· ὅτι ἀ τούτων τὰς ἀνα-
γωγοὺς αὐτῆς δυνάμεις, μὴ τὰς καταγωγοὺς αὐτὶ τιθέμενος, ποτὲ
μὲν γὰρ ἡ τυχὴ, νοητῶς ἐνεργεῖ μὴ ἀνα πάντα τὰ πρὸς τὰ θεῖα· ποτὲ
δὲ καταγόμενα εἰς τὴν ὕλην· ὅτι ἀ ταῦτα οὕτω ἐλέγετο ὁ ἐμπεδοκλῆς
ἐκ τῆς γῆ λίας ἕναι μὴ τοῦ νάματος τῷ τυχεῖ· ὑπὸ δὴ μὴ τῶν ὄντων
πάντων, πάντας ὑπειλήφατο ποιητικὰς ἀρχὰς ἕναι· διὸ ὅτι ἐν
ἐν πᾶσι μὴ ταυτότητα μὴ ἑτερότητα· μὴ ἕνωσιν μὴ διαίρεσιν· ἀλ-
λὲν μὲν τοῖς νοητοῖς, μᾶλλον, πρωτίστῃ τῇ γῆ λίαν, ἢ τὸ νάματος·
ἐν δὲ τοῖς αἰσθητοῖς ἐμπαλιν· ἐπὶ δὴ ὡς ἀπὸ μὲν ἐκάστα ἐγγὺς ἑτέρω
οὖσα τῆς μίας τῶν πάντων ἀρχῆς, τῆ ἑνωτικὰ μᾶλλον πρωτίστων·
δῆλον οὖν ὅτι συμβαίνως ταῦτα διὰ λαμβάνειν ὁ ἐμπεδοκλῆς·
μὴ ἐν τῶν δ' στοιχείων λέγων ἕναι τῷ τυχεῖ· οὐ καθὰ τὰ στοιχεῖα
ἐλέγετο ἕναι τῷ τυχεῖ· ἀ ἀλλὰ τοὺς τούτων λόγους ἕναι ἐν αὐτῇ·
μὴ ἀ ποιμὲν αὖ πρὸς ἀριστοτέλη τὸ φαινόμενον διαλέγοντα· ὅτι
ὡς περ οὐ τόπον ἀ δῶν λέγει τῷ τυχεῖ, μὴ οὐ δὲς που τοῦτο φαίη,
ὅτι ἀ στὶν ἐν ᾗ τυχῇ ἵππος ἢ ἀνήρ· ἀ ἀλλὰ τοὺς λόγους τῶν ἀ δῶν τὰ
ἀ δη λέγει· οὕτω δή που μὴ ποὶ ἐμπεδοκλέα εὖ λόγον νομίζειν
λέγειν ἀ γέ σοφὸς ὢν ἀνὴρ· μᾶλλον δὲ μὴ περὶ τῶν ἀ λλων ἴσως τοῦτο

εὔλογον ὑπονοεῖν· εἰ γὰρ οὕτως ὡς ἔχει τὸ φαινόμενον ἔλεγον ὅτι πῦρ αἰ-
σθητὸν ἢ ψυχὴ ἢ ὕδωρ· ἢ τι τοιοῦτο· καὶ μὴ κατά τινα ἀναλογίαν ταῦτα
ἐλάμβανον, καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἀνεπιστημόνων χείρονες ἦσαν· ὥσπερ
ἐμπεδοκλῆς ἐκ τῶν στοιχείων πάντων. εἶναι δὲ καὶ ἕκαστον ψυχήν· τὴν μὲν
ὅλην ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων ἔλεγεν εἶναι· ἔτι δὲ καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν.
γνωρίζειν γὰρ ἕκαστον τῶν πραγμάτων δι᾽ ἑκάστου τούτων· ἐπειδὴ τὸ
ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ γινώσκεται· οὕτω δὲ ἔχομεν αὖ κατ᾽ αὐτὸν ψυχὰς
ἕξ· δι᾽ αὐτὸ δὲ τὸ εἶναι καὶ ἕκαστον τούτων ψυχὴν ἀκούειν· οἷον ἀμοίριον
ψυχῆς καὶ δύναμιν· λέγομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὴν θυμοειδῆ ψυχὴν καὶ τὴν
θρεπτικὴν δηλονότι τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς, ψυχὰς καλοῦντες·
τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ πλάτων ἐν τιμαίῳ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων
ποιεῖ· καὶ ὁ πλάτων φησὶν ἐκ τῶν παρ᾽ αὐτῷ ἀρχῶν, ὅθεν τὰ πάντα
εἶναι ἔλεγεν, ἐκ τούτων καὶ τὴν ψυχὴν εἶναι ἔλεγεν, ἵνα ἐκ τῶν αὐτῶν
οὖσα πασῶν ἀρχῶν γνωρίζῃ τὰ πάντα· πέντε δὲ γένη εἶναι ἔλεγεν
ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων· τὴν οὐσίαν· τὴν ταυτότητα· τὴν ἑτερό-
τητα· τὴν κίνησιν· τὴν στάσιν· γένη δὲ ταῦτα ἔλεγεν, οὐχ οὕτω
γένη ὄντα, ὥσπερ τὰ παρὰ τοῖς περιπατητικοῖς· ἅτινα διήρη-
ται ἀπ᾽ ἀλλήλων· καὶ ἀφ᾽ ἑκάστου σειραί τις ἐκδίδονται τῶν ὑπαλ-
λήλων γενῶν τε καὶ εἰδῶν· ἀλλὰ γένη αὐτὰ ἐκάλεσεν, ὡς διὰ
πάντων τῶν ὄντων διήκοντα· ἔστι γὰρ ἐν πᾶσι καὶ οὐσία καθ᾽ ὃ ἕκαστον
ἐστὶ τὸ εἶναι· ἔστι καὶ ταυτότης· καθὸ ἐκ μιᾶς τῆς τῶν ὄντων εἰσὶ μὲν
ἀρχῆς· ἔχομεν δὲ καὶ ἑτερότητα· ἐπειδὴ καὶ πλῆθος ἐστὶ τὰ ὄντα·
ὅπου δὲ πλῆθος, ἐκεῖ ἡ ἑτερότης· ἔστι δὲ καὶ κίνησις ἐν πᾶσι τοῖς οὖσι·
κίνησιν δὲ λέγω, οὐ τὴν ἀτελῆ ἐνέργειαν ὡς φησὶν ὁ ἀριστοτέλης·
ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν τὴν ἑκάστου· πάντα γὰρ ἔχει οἰκείαν ἐνέργειαν·
καὶ αὐτὰ τὰ ἄψυχα· ἢ γὰρ θερμαίνουσιν ἢ ψύχουσι τὰ παρακεί-
μενα· ἢ ὑγραίνουσιν· ἢ ξηραίνουσιν· ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο ποιοῦσι.
καὶ ἡ στάσις δὲ ἐπὶ πάντων θεωρεῖται· καὶ γὰρ καὶ τὰ ἀκίνητα, στά-
σεως μετέχει· οὐ μόνον τὸ τὴν ὁλότητα ἑστάναι ἀλλὰ καὶ αὐτὸ
τὸ μένειν ἐπὶ τῆς ἀκινησίας· στάσις ἐστὶ καθ᾽ ὅσον μένουσι κινούμενα

τὰ ὠνούμενα· ἢ ἀεί· ἢ ἐπί τινα χρόνον παραλλὰ τοῦτο σαφέστερον μαθήσῃ·
ἐκ τούτων οὖν τῶν γενῶν τὰ ἀτόμων πλάτων ποιᾷ· φησὶ γὰρ ἔχουσίας τὰς
αὐτὰ ἀεὶ ἕνας καὶ τὰς τόπους καὶ περιόδους· οὐδὲ δὲ αὐτῆς τυχούσης,
ἀλλὰ τῆς τοιᾶσδε καὶ μερίστου οὐσίας, καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μερισθείσης ἑκάμφο-
τέρων τούτων γενέσθαι τὰ αὐτῆς τυχὸν οὐσίαν φησίν· ἵνα καὶ γνωστικὰ
ἢ ἀμφοτέρων· ἀλλ' ἐπὶ δὲ παντῶν ἡ γνῶσις, ἢ ὁμοιότητι καὶ ταυτό-
τητι γίνεται, ἢ ἀνομοιότητι καὶ ἑτερότητι· τὸ γὰρ λευκὸν καὶ τὸ
λευκῷ παραπλησίως διαιρεῖται· τὸ γὰρ ὅμοιον τῷ λευκῷ, λευκὸν
ἐστι· καὶ τὸ μέλανος· τὸ γὰρ ἐναντίον τῷ μέλανι λευκόν· καὶ
τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ σὺ φαίνεσθαι αὐτῆς με μίχθαι φησὶ, τῆς γε ταυτοῦ φύσεως
λεγόντων περὶ, καὶ τῆς τοιᾶδε τινός· ὅτι δὲ καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἕτερον
φησὶν αὐτῶν, προδήλον· καὶ γὰρ τοῦτο ἔχει καὶ ἀεὶ καὶ πάντα. τὰ
δὲ πρᾶγματα ἐκ τῶν αἰτιῶν ἕνας, τοῦ ταὐτὰ καὶ οὐ τὰ· ὧν καὶ ἐκ τῶν
γνώσιν ἡ τύχη· διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ δὲ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν αἰτίων ἐστὶ τοῖς οὖσι·
τὸ δὲ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου ἐστὶ γνωστικὸν γίνωσκε τὰ πάντα· ἀποίνω
ἐκ τῶν αὐτῶν σοι χάριν τοῖς οὖσιν ἐποίησε τῷ τύχῃ, ἵνα γίνωσκη
τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, δῆλον ὡς μαίεσθαι ἴδιον τῆς τύχης τὸ γίνω-
σκειν· καὶ οὕτως ἐπὶ λάμβανεν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφι-
λείᾳ· ἐν ἐναντίοις δὲ τὰς αἰρετικοὺς σῶν οὐσίας τοῦ πλάτωνος
ἱστορεῖ δὲ αἰρετικὸς τέλης· ἐστὶ δὲ γένη σιον αὐτοῦ τὸ βιβλίον· ἱστορεῖ οὖν
ἐκ τῶν πλατωνικῶν καὶ τῶν πυθαγορείων περὶ τῶν δύο ἀρχῶν
αὐτῶν δόξαν· λείπει οὖν φανέν αὐτοὺς ὅτι τὰ δέκα αἰρετικοί εἰσιν·
αἱρετικοὶ δὲ δεκαδικοί· ἕκαστον γὰρ τῶν ἀριθμῶν, δεκαδικὸν ἐν λείπει·
αἱρετικοὺς μὲν οὖν ἐκάλουν τὰ ἄθη· ἢ ὅτι ὡς περὶ αἱρετικοὺς μεμφό-
μενοι περὶ τὰ ὑποκείμενα· οὕτω καὶ τὰ ἄθη μεμφετικοί εἰσι καὶ
τῆς ὕλης· αἱρετικὸν γὰρ οὖσαν καὶ αὐτὴν ἀγένητον ἐν αὐτῇ·
αἱρεῖται αὐτὴν καὶ περιέφαγε· ἢ ὅτι ὡς περὶ αἱρετικοὶ πάντες ἐκ μιᾶς εἰσὶν
ἀρχῆς τῆς μονάδος παρηγμένοι, οὕτω καὶ τὰ ἄθη ἐκ μιᾶς τῶν
πάντων ἀρχῆς παρῆκται· αἱρετικοὶ μὲν οὖν διὰ τοῦτο· δεκαδικοὶ
δὲ διὰ τὴν τελειότητα τῶν ἀριθμῶν· τέλειος γὰρ αἱρετικὸς ὁ δέκα.

περιέχεται πάντα ἀρι θμοὶ ἐνάδων. οἱ γὰρ μονάδα τὴν δεκάδα, ἀπὸ τοὺς ἀπὸ
μονάδος πάλιν ἀναπέμπουσι· διὸ τὴν δεκάδα ἐκλήθη· οἱονεὶ δεχάς τις
οὖσα· αἱ γὰρ δεκάδες τούτων ἐπέχεται τὴν μονάδα· τὴν δυάδα· τὴν
τριάδα· τὴν τετράδα· διὸ καὶ οἱ ἀπὸ μονάδος οὖσαι δεκάμενοι, μέχρι
τῆς τετράδος ποιοῦσι τὸν δέκα· ἃ βγδ· γίνεται δέκα· δέκα δ' αὖ
οὕτως ἐπέχεται τὰς τετράδας ταύτας αἱ γὰρ· τὴν οἰκείως ἐν πᾶσι τοῖς οὖσι
τὴν δύα· ἐν τε τοῖς νοητοῖς, τὴν ἐν τοῖς φυσικοῖς· τὴν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς·
καινῶς μὲν οὖν ἐπὶ πάντων, μονὰς μὲν ταὐτὸν καὶ ἀμερὲς ἀεὶ ἑνάνων,
οὐ μόνον κατ' οὐσία· ἀλλὰ τὴν ἐνέργεια· ἐν ταὐτῷ τῇ αἰῶνι σὺν ὧν θεωρούμεν.
δυὰς δὲ τὴν ἐπὶ σπίμη· ἡ ταὐτὸν ἐπὶ σπί μονικὰ· ὡρισμένως γὰρ τὸ ἀπὸ
τοῦ ἐπὶ μέχρι· ἡ γὰρ ἐπὶ σπίμη, μεταβατικὸς ἐστὶν ἐξ ὡρισμένων εἰς
ὡρισμένα· οὐκέτι γὰρ ἐπὶ σπίμη ἀόριστος· ἐν θεωρίᾳ τὴν ἐπὶ σπίμη
ἐκλήθη, παρὰ τὸ εἰς ἐπίστασιν ἡμᾶς ἄγειν· τριὰς δὲ τὰ φυσικὰ
τὴν δόξας· φυσικῶν δέ φημι τῶν καθόλου τοῖς φυσικοῖς περὶ ἃ ἡ δόξα
ἔχει· ὡς τὴν νῦν μαίνεσθαι τὸν πλάτωνα· τὴν τὸ ὂν ἀεὶ γένεσιν δὲ οὐκέχον.
τὸν νοητὸν λέγων· τὴν δὲ τὸ γενόμενον ἀεὶ· ὂν δὲ· οὐδέποτε τὰ ἐν τοῖς
φυσικοῖς λέγων ἅμα θ' ἕξεις ἀεὶ γίνεσθαι καὶ τόδε τι· τὴν γίνεσθαι μὲν
τὰ φυσικά· ἐν τούτοις δὲ τὰ μερικὰ χρόνῳ νῦν ὄντα οὐκ ἀεὶ λέγει -
το ἀεὶ γίνεσθαι· δῆλον ὡς περὶ ὧν καὶ ὁ λόγος· περὶ ἃ τὴν δό -
ξαν ἐνέργειαν φησι· τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον ἅμα τὰ λόγου περὶ μὲν τὸν
νοητὸν ὄντα λόγου· τὸ δὲ ὧν δόξαν μεταπίπτοντος ἀλόγου δοξαστόν·
τριὰς οὖν τοῦτο δι' ἃ τὸ δοξαστὸν ἓν ὄν· διὸ τὴν τριὰς μὲν ἡ δόξα· διὰ
τὸ ὁρᾶν μὲν ἀπὸ τοῦ· μὴ ὡρισμένως δὲ ἐπὶ τὴν φέρεσθαι· ἀλλὴ -
ῶς· ἠῶς· ἠῶς· τοιαῦτα δὲ τὴν τὰ φυσικὰ ἐν ᾧ δ' ἔχοντα τὸ ἓν ὄν.
τὴν οὐ μονότατα παγίᾳ ἀϊδίᾳ· τὴν ἀμεταβλητα· ἐπίπεδα μὲν τοῖς
ἓξοι· τῆδε δὲ καὶ ὧδε τοῖς ἀλλοιωτοῖς μεταβαλλόντα κατὰ
τὰς ἐναντίας μεταβολάς· τριὰς οὖν ταύτην καὶ τούτοις· καὶ
γὰρ τὰ ὠιὰ ἓξις· μεταβαλλόντα κατὰ τόπον· τὰ μὲν ἀπὸ ἀνα -
τολῆς ἐπὶ δύσιν· τὰ δὲ πάλιν· τὰ ἀπὸ μεσημβρινοῦ ἐπὶ τὰ
βόρεια· πάλιν δὲ ἀπὸ κάτω ἐπὶ ταῦτα· ἐν δὲ τοῖς αἰσθητοῖς,

φημὶ δεῖ τοῖς μεριστοῖς τὰ μὴ ἀτόμοις ἠλεχθαι· πῶς γὰρ τούτοις ἠλεχθαι προϊόντες ὀψόμεθα· οὕτω μὲν οὖν ἠλεχθαι μὴ ἀρχὴν οὐσιωδῶς ἐν παντὶ τοῖς οὖσι θεωρεῖσθαι· μὴ ὅτι δὲ σημαίνει ἐν τοῖς νοητοῖς αὖ πω θεωρεῖσθαι· ἴσως δὲ καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς· ἴσως δὲ σὺν τοῖς ἀνθρωπίνοις τε μὴ ἀτόμοις· ὅτι δὲ τοῦτο, ἐκ λέγεται μὲν αὐτὸ τὸ ζῷον ὅπερ ἐστὶ παραυτίκα αὖ τὴν ἰδέαν τοῦ ζῴου μὴ τὸ παράδειγμα· μὴ αὐτὸ μὲν δὴ καὶ δοκεῖν οὖν εἶναι ἐν τῇ πρώτῃ μονάδος μὴ δυάδος μὴ τριάδος· μὴ τετράδος· τουτέστι τοῦ αὐτοζῴου· μὴ τῆς αὐτοδυάδος· μὴ τῆς αὐτοτετράδος. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ τούτου· μὴ ἐν τοῖς μεταξὺ τοῦ αὐτοζῴου ζῴοις οὐσιώδεσι λέγω μὴ θνητοῖς ἅτινα τὰς ἀρχὰς ταύτας· ὥσπερ γὰρ μὴ ἄρα ἡμῖν δικαιοῖ καὶ ταῦτα· οὕτω μὴ ἐν μονάδος μὴ δυάδος μὴ τριάδος· τὰ δὲ ἄλλα τὰ μεταξὺ τοῦ αὐτοζῴου καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἀποστάσεως· ἧς ἀφεστήκασιν ἀπὸ τοῦ αὐτοζῴου· οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἀφεστήκασιν· οὐ γὰρ πω αὐτῷ ἀποστάσει ἀφεστήκασιν ἐν τοῦ αὐτοζῴου τοῦ τετράδα μὴ ἀθάνατα ζῷα μὴ τὰ θνητά· οὐκοῦν τὰ μὲν θεὰ ἐστὶ μὴ αὐτὰ ἐν τῇ πρώτῃ δυάδος μονάδος· μὴ δεύτερα δυάδος· μὴ ὁμοίως τριάδος· μὴ τετράδος· μὴ οὕτως αὖ καὶ τὰ λοιπὰ ἀνάλογον τῆς ἀποστάσεως τοῦ αὐτοζῴου· καὶ ἢ ἀποστάσεις γίνεται τῶν ἀρχῶν· ἵνα οὖν εἴπῃς τὰς τετράδας καὶ ταύτας ἀρχάς, μὴ ἐν τοῖς νοητοῖς· μὴ ἐν τοῖς φυσικοῖς· μὴ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις· μὴ ὅτι ἀπὸ τούτου ἐπὶ δὴ ἢ τύχῃ γίνωσιν ὅσαι πάντα τὰ τοιαῦτα μὴ αὐτῷ ἑνιῶν ἀδίων ἀρχῶν· μονάδος· δυάδος· τριάδος· τετράδος· ἵνα μὲν οὖν ἐν τοῖς νοητοῖς ἐκλέγεσθαι δὴ μονάδα μὴ δυάδα· μὴ τριάδα· μὴ τετράδα· θεολογίας ἂν ἡ λέξις· ἃ δὴ καὶ οὐ τῷ ἐν τοῖς φυσικοῖς πρόχειρον ἔχομεν λέγειν· ἆρα ποι σαφῶς ἐν πᾶσι τούτοις τῷ τετράδα· ὅτι οὐ δὴ ζῷων ὁρατῶν ἐν τῷ κόσμῳ· οὐρανίων· ἀερίων· χθονίων· ἐνύδρων· ἐν δὲ τοῖς αὐθητοῖς μονὰς μὲν λαμβάνεται τὸ σημεῖον· δυὰς δὲ τὸ γραμμή· τριὰς δὲ τὸ ἐπίπεδον· μὴ τετράδα τὸ στερεὸν αὖ τὸ· αὗται γὰρ ἀρχαὶ τοῦ σώματος· μονὰς μὲν οὖν τὸ σημεῖον ὡς ἀμερές· τὸ δὲ δυὰς γραμμή· ἢ πᾶσι

τὸ σημεῖον ζῷον ἐξεύρησις τῶν ἁρμονιῶν. ἡ γὰρ ὑπὸ δύο σημείων περιοδος
μία ἐστὶ μῆκος ἁπλατὲς τῶν χρειῶν ἀσαφὲς τὸ ἐπίπεδον· ἡ δὲ ἀπὸ τριῶν
ἔναυλων σχῆμα μᾶλλον τὸ χρῖον· ἡ δ' ὑπὲρ τὰ τρία σημεῖον ὄγκος ὑπερβολὴ τοῦ σημείου
ζῷον ἐστὶν ἐποίησεν ἑνώσεως καὶ τὰ μῆκος δίαστασις ἀσάφειαν σημεῖον.
ἐὰν τὸ αὐτὸ τοῦτο σημεῖον ζῷη, μία καὶ πλάτος ἐξεύρησιν ἑτέρου σημείου·
τέρου σημείου, ὥστε μίαν εἶναι χρίασιν μίαν. εἰ μὲν τὸ πέρας τοῦ μήκους.
ἕτερον δὲ τὸ πέρας τοῦ πλάτους· τὸ χρῖον τὸ κοινὸν ἀμφοῖν· τελευτ-
δὲ διὰ τὸ στερεόν· ἢ ποιὰ πάλιν ὄγκος πρῶτον τῶν στερεῶν σχημάτων
ἡ πυραμὶς γίνεται ἐν δὲ χρίῳ ὄντων· ἢ πάλιν καὶ τὰ τῶν ἀπὸ ἀνα-
λογίαν· ὡς γὰρ σημεῖον ζῷον καὶ μῆκος ἐξεύρησιν ἄλλο σημείου.
τὸ πάλιν τὴν καὶ πλάτος ζῷον ἐξεύρησιν ἕτερον, οὕτως ἐὰν ζῷον
καὶ βάθος, ἐξεύρησιν πάλιν ἄλλο· ὥσπερ τέσσαρα ἐξεύρησιν τοῦ
σημεῖα· δι' ἃ δὲ νοεῖται τὸ βάθους εὐθεῖαν μετεωρίζομένην.
οὕτω μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀσωμάτοις· μονὰς· δυὰς· χρίας τελειὰς ὑπάρχει·
ἐπὶ δὲ τῶν τυχὸν πάντα τὰ ὄντα γίνωσκε, τὸ ἀπὸ τὸ κοινῶν
ἀρχῶν τούτων ἐπιλεγέντων· ἵνα γίνωσκε πάντα ἕνα οὖν ἐν αὐτῷ.
μονὰς μὲν τὸν νοῦν· δυὰς δὲ τῶν νοητῶν τὰς αὐτοτελεστοιήσεις
ἀμερεῖς γὰρ ὁ νοῦς ἁπλῆ ἐπιβολὴ γινώσκων τὰ πράγματα· δυὰς
δὲ τὸ διάνοιαν· ἐκ γὰρ αὐτῆς τὸ ποθεῖν ποιεῖ· διανύει γὰρ ὁ διανοούμενος·
τὸ μεταβαίνειν ἀπὸ προτάσεων ἐπὶ συμπέρασμα· χρίας δὲ
τὸ δόξαν· διὸ καὶ αὐτῆς δύο ἀσαφεῖς δοξάσεις τὸ διαστάζειν· τὸ οἷον εἰ
ἐστὶ τὸ δοῦ ποιῆσαι, πότερον ὧδε ἢ ἀπή· ὡς περὶ ὁ δονοῦντα
ἀνύσας· ἆρα ἐστὶ δοῦ ἐστὶ τὸ ἐμβαλών, τὸ ἀπὸ ξύλου πότερον τῆδε
ἢ τῆδε ἢ ἀπή, οὕτω τὴν δόξαν ὑποθεσθαι νῦν ἔχησαν μένην· ἆρα
δοξάσαι τὴν περὶ ταύτης θέλουσα, ἐὰν δὲ μάχεται τῇ ἀποφάσει
ταῖς ἀπορούσαις, ἆρα ἡ καταφάσεις ἀληθὴς, ἆρα ἡ ἀπόφασις· θε-
λήσασα ἆρ' ἔχειν, ὥστε ἔννοιαν περὶ τυχῆς, τὸ ἄρα ξ τοῦτο
ὃ μήσασα· λαβοῦσα τί ἐστιν, ἡ τύχη ὃ σαλεῖ· τὸ δοκεῖ ἆρα πό-
τερον θνητὸν ἀθάνατον ἐνοεῖν, ἢ ἀθάνατον· ἢ πάλιν σωματὸν ἀσώματον.
τὸ οὕτως ἐπὶ παντῶν· τὸ δὲ τελεῖν σαφὲς τὸ αἴσθησιν· ἐπὶ σοὶ ἡ μὲν τελεῖ,

ἐν τοῖς αὐθητοῖς τὸ σῶμα ἐστίλου· ἡ δὲ αὐθησις σωματος θεαση ἐστὶ τῶν
γνωσεων τῆς ψυχῆς· τοῦ περὶ ποῦ γὰρ αὐτὴ λαμβάνεται· αὐτὴ γὰρ σώματος
οὐδενὸς γινώσκει· οὐδὲ δὲ ἀποδέχεται φαντασίαν παρ' ἑλάττονων· περιεί-
λημμα γὰρ ἐν ταῖς αὐθήσεσι· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐξαίρεσις ἔχει· αὐτὸ μὲν
τὸ ζῶον ἐξαίρεσις τῆς τοῦ ἐνὸς ἰδέας· τουτέστι τοῦ αὐτοενὸς τῆ πρωτως ἑνός·
τῆ τοῦ πρώτου μήκους τῆ πλάτους τῆ βάθους· ἅπτεται μὲν οὖν τὸ μὲν αὐτὸ-
ζῶον ἑνάδος πρώτης μονάδος τῆ δυάδος τῆ τῶν λοιπῶν· τὰ δὲ μεγάθη αὐτὸ
καὶ τὰ ἀναλογίαν ἔχοντα ἑνάδος τῆ ῥιζότητος· ἡ δὲ δυάς τῆ ῥιζότητος τῆ τὰ ἐφεξῆς,
πλάτεται τῆ ἐπὶ διωρισμένου ποσοῦ· ὡς ὅταν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν
φυέρεται· πλάτεται δὲ τῆ ἐπὶ τοῦ σωματικοῦς· ὡς ὅταν ἐπὶ γραμμῆς ἢ ἐπὶ φα-
νάδος φαντασμάτων· ἐν τοῦτο δὲ ὡς ἐπὶ σωματικῶν τὸν λόγον ποιήσομαι·
ἐπὶ πάντων δὲ τούτων χρὴ· ὁτιοῦν καὶ τῶν μεγεθῶν τούτων ἀναλύεσθαι
εἰς οὗ τὸ πρὸ αὐτοῦ πλατυνσμός· τῶν μὲν γραμμῶν, μῆκος· πλατυνσμὸς
γὰρ τῶν μήκους τὸ στενόν· τῶν δὲ ἐπιφανειῶν πλάτος· ἐπὶ δὲ τούτων τῶν
γραμμῶν πλατυνσμός· τὸ δὲ ὄγκου βάθος· τούτων γὰρ διαφερόντων ἡ ἐπι-
φάνεια· ἔχει γὰρ μὴ ἐπιφάνειαν πλάτος· μὴ τὸ στερεοῦ πλάτος καὶ
μῆκος· οὐ μόνον δὲ τὸ σῶμα ἔχειν ποσὸν ἐνῆς τριχαδος σωματότητα,
ἀλλὰ πλέον πρόσθεν τὸ διωρισμένον· ἁπλῆς μὲν ὁ μεγαθῶν δεκά-
δων ἀριθμὸς ἐς αὐτῶν ἀναλύεται· ἡ δεκαδος δυάς ἐστὶ, μονὰς δυάς
τριχάς, ἡ τριχὰς ἄρα μὴ τοῦ σῶματος μὴ τοῦ διωρισμένου ἀρχήεται·
τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως· τὰ αὐτὰ· ἤτοι μεγάθη τὸ αὐτὸ ζῶον ὁμοιοτρό-
πως· τουτέστι καὶ τὰ τῶν αὐτῶν ἀναλογίαν ἔχοντα μονάδος μὴ δυάδος καὶ
τριάδος μὴ τριχάδος ὡς ἡ δηλάδη· ἀπλοῦ τῆς πρώτης ἐξῆς τὸ αὐτοζῶ-
ον, ἢ τὰ ἄλλα παραδείγματα· οἷον τὸ αὐτὸ καλόν· τὸ αὐτὸ ἀνθρωπος·
μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως· ῥαφθέντων δὲ τὰς δὲ ἄλλας ὁμοιοτρόπως·
μὴ ἤ ἀν τοῦτο ἀκόλουθον τῆ δευτέρα ἕξει ἡδέ· τὰς ἄλλας γὰρ ἰδέας,
τὸ αὐτοῦ· τὸ αὐτοαγγέλου· ἑνὰς δὲ καὶ ἄλλως νοεῖται μὲν· ἐπιπλοκὴν δὲ
τὰ δύο· μοναχῶς γὰρ ἐνδέχεται· τὸν δὲ τοῦ ἐπιπέδου ἀριθμὸν δύο ἔχειν·
αὐθησιν δὲ τὸν τοῦ στερεοῦ· τουτέστι μὴ καὶ τὰ ἄλλα ἐπιβολὴ ἐνῶν
αὐτῶν τούτων ἀριθμῶν ποιήσω λόγω· ἡ γὰρ μονὰς γὰρ τῶν οὕτων

τὰ μὲν, νοητὰ ὄντα· τὰ δὲ ἐπιστητὰ· τὰ δὲ δοξαστὰ· τὰ δὲ αἰσθητὰ.
τὸ μὲν εἶν, τὸν ὡς ἀνειλήφθη· ὅς ἐστι τῶν νοητῶν ἀνειλημμένος· αὐθύπαρκτος γὰρ οὗτος· καὶ παντελὴς ἐαυτοῖς ὅμοιος· ἅμα τῇ πρώτῃ ἐπιβολῇ ἀχρόνως νοῶν τὰ πράγματα· τὰ δὲ δύο τῇ ἐπιστήμῃ· σωθησόμενος μὲν γὰρ ἡγνωσται ἐπιστητὸν μονικὴν, ἀλλ' οὐκ ἐλλογίμως οὕτως ἐστί· μοναχῶς μέντοι γινομένη καὶ οὐ πολλῶς· τουτέστιν οὐκ ἄλλοτε ἄλλως· ἀλλ' ἀεὶ ἀληθῆς καὶ ὡσαύτως ἔχουσα διὰ μιᾶς ὁδοῦ τῶν προτάσεων, ἐ τέλος τοῦ συμπέρασμα ἀεὶ τὸ μένη· τὸν δὲ ἡρίᾳ ἀριθμὸν τῇ δόξῃ ἀπένειμεν· οὐ γὰρ μοναχῶς ἡ δόξα γίνεται, ὥσπερ ἡ ἐπιστήμη· ἔστι γὰρ καὶ ἀληθὴς δόξα καὶ ψευδής· ἐπιστήμη δὲ πᾶσα ἀληθής· πῶς δὲ οἰκεῖος ὁ ἡρίᾳ ἀριθμὸς τῇ δόξῃ ἀπομεν· τὸν δὲ ἑλόντα ἡρίᾳ τῇ αὐθαιρέτῳ διὰ τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ μένειν αὐτάρκειαν· ἕλκειν οὖν διὰ τοῦτο ἑαυτοῦ τὸν τὸ ἡρίᾳ οὖσαν μοναδος· δυάδος· ἡρίαδος· τετραδος γινώσκειν τὰ πάντα· διὰ τὴν πρὸς αὐτὰ οἰκειότητα· διὰ τὴν δὲ ἀπὸ νοῦ τὸ μένειν, νοῦν ἕλκειν· τὰ δὲ δύο τῇ ἐπιστήμῃ οὐ μένειν ἀπ· τὰ δὲ ἡρίᾳ δόξαν· ἀπ' ἄλλην τὸν τοῦ ἐπιπέδου ἀριθμ'. λέγομεν οὖν τὸ ἓν καὶ τὰ δύο ἀριθμοὺς οὐκ ὀρθῶς· καὶ μὲν γὰρ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τὸν λέγοντα, ὅτι ἀριθμός ἐστι τὸ ἐκ μονάδων συγκείμενον· πλῆθος, δόξειν ἂν καὶ μὴ δύας ἀριθμὸς· τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ἐστὶ πλῆθος μονάδων· τὸ γὰρ πλῆθος, πρώτως ἐπὶ τοῦ ἡρίᾳ· ἄλλως τε πᾶς ἀριθμὸς πολλαπλασιαζόμενος, μᾶζον γίνεται, ἢ σῶν ληθέμενος· οἷον ἡρίᾳ μὲν τὸ ἡρίᾳ, ἓξ γίνεται· ἡρὶς δὲ τὰ ἡρίᾳ, ἐννέα· καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων· ἡ δὲ μονὰς ἐμπαλὶν πολλαπλασιαζομένη, ἢ πλον γίνεται ἢ σῶν ληθεμένη· ἓν μὲν γὰρ καὶ ἓν δύο· ἅπαξ δὲ τὸ ἓν, ἓν γίνεται· καὶ ἡ δύας δὲ πολλαπλασιαζομένη, καὶ σῶν ληθεμένη, ἴσον γίνεται· δυοὶ γὰρ καὶ δύο· καὶ δὶς τὰ δύο, ἀμφοτέρως τέσσαρα γίνεται· οὐκ ἄρα ἀριθμὸς οὔτε ἡ μονὰς, οὔτε ἡ δύας· ὥστε πρῶτοι ἀριθμοὶ ἡρίας καὶ τετρὰς· ὁ μὲν τῶν περιττῶν· ὁ δὲ, τῶν ἀρτίων· μονὰς δὲ καὶ δύας ἀρχαὶ ἀριθμῶν· οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ τὰ ἀπὸ καὶ ἀρχαὶ τῶν οὔπω ἐλέγετο· ἀπὸ δὲ εἰδῶν στοιχεῖων· δεδιμερὲς ὑπερβιβασθὲν τῷ λεξικῷ γίνεται τὸ λεγόμ'

σα φέσιρον · τα μὲν γὰρ ᾽δη ἀρι θμοὶ τῆς ἀρχῆς τῶν οὔπων ἐλέγοντο · ᾽δη
δὲ ἐμπων στοιχέων · τα μὲν γὰρ ᾽δη ἀρι θμοὶ τῆς ἀρχῆς τῶν οὔπων ἐλέγοντο ·
σὺ λον γὰρ ὅτι οὐ μὲ λεῖ τοὺς ἀρι θμοὺς τούτους τοὺ παρ᾽ ἡμῖν τα ᾽δη
τῶν οὔπων · ἀ λλὰ τα ᾽δη ἀρι θμοὺς ἐ λεγον · και τα σκευ αζ ό μενα δὲ ἀ
τούτων τα ᾽δη μένα · λεῖ πω δὲ δια τὴ ἐ μπνοα νδος τῆ δυ άνδος, τρι άνδος
τε τῆ τε τρα νδος ἢ τι χη · τας γὰρ ἰδέας φησὶ τῶν οὔπων τῆ τα παρα δεί γ-
ματα ἀρι θμοὺς ἐ λεγον · ᾽δη δὲ οἱ ἀρι θμοὶ οὗτοι ἐμπων στοιχέων μο -
νά δος τῆ δυ άδος · τῆ τρι άδος τῆ τε τρά δος · ᾽δη μεν γὰρ ἤ δη ὅλη σχημα -
τι κοὺς ἀρι θμοὺς ἐ λεγον τα ᾽δη · ἡ δὲ σχῆ σις ἐμ πούτων σύ γκει ται ·
᾽δη να δὲ τας ἰδέας νοη πῶν · ἐπι πη δῶν · δοξ α στῶν · αἰ σθη τῶν · τοῦ το
γὰρ δη λοῖ δια τοῦ ᾽δη ν μηί νε ται δὲ τα πρα γμα τα τα μὲν νῶ · τα δὲ ·
ἐπι πήμ η · τα δὲ , δοξ η · τα δὲ αἰ σθη τό ᾽δ · τω γὰρ ὁ μοί ω τὸ ὅ μοιον
μηί νε ται · ὥ στε καὶ τα ᾽δη τῶν πρα γμά των ἐ μπνοα νδος · δῦ άδος ·
τρι άδος τε τρά δος · στοιχεῖα γὰρ πάν τα τῶν ἰδε ῶν · ἤ δὲ τυχὴ γί νω σκω
πάν τα , ᾽δη πό τως ἀρ᾽ ἐμ πῶν στοι χέ ων τῶν οὔ πων ἐ ποί ουν αἰ τί ω · ἵνα
τῶ δ᾽ μοί ω τὸ ὅ μοιον γί νω σκη · δῆ λον δὲ ἡ μῖν ἐμ πῶν ᾽δη μένων ,
ὡς ὅ τι οἱ τας ἰδέας ᾽δα έ τον τας τῆ τα τας ἀρ χὰς ἕ νας λέ γον τες τῶν
οὔ πων , τού των πά λιν ἐ τέ ρας ἀρ χὰς ὑ πε τί θε ντο τῆ μον άδα ·
τῆ δυ άδα · τῆ τρι άδα · τῆ τε τρά δα · διὸ ᾽δη πῶν οἱ μὲν γὰρ ἀρι θμοὶ
τα ᾽δη τῶν πρα γμά των ἐ λέ γον το , ἐπι πέ δων δ᾽ οἱ δὲ ἐμ πῶν στοιχ .
ἠ ἀν ωτέ ρω μέν φη σιν · ὧν τὸ δὲ τὸ ξῶν ἐξ αὐ τῆς τοῦ ἑ νὸς ἰ δέ ας
τῆ τα ἐξ ῆς · τὸ δὲ αὖ τὸ ξῶν , ᾽δος ἐ στὶ τῆ πα ρά δει γ μα · ᾽δη δὲ οἱ ἀρι -
θμοὶ οὗτοι τῶν πρα γμά των · ἐπ᾽ δη ἄν ω δ᾽ πε τοὺς ἀρι θμοὺς ᾽δη
ἕ νας , ἵνα μὴ νο μά χης τοὺς ἐν τῇ σῶ η ᾽δά ἀρι θμοὺς αὖ τοὺ λέ γῃ
τοὺς ἐν τῇ πα ρα πλη σί ων δα πυ ρί ων χι νο μέ νους , ᾽δη πεν ἐ φε ξῆς ὅ τι
μηί νε ται δὲ τὰ πρά γμα τα τα μὲν , νῶ · τα δὲ ἐ πι στή μη · τα δὲ
δό ξη · τα δὲ αἰ σθή σ᾽ , ἐπ᾽ δή ται γεν · ᾽δη δὲ οἱ ἀρι θμοὶ οὗ τοι τῶν πρα -
γμά των · τού τους φησὶν ᾽δη πῶν τοὺς ἀρι θμοὺς τα ᾽δη · νοῦ ·
ἐ πι στή μη · δό ξαν · αἰ σθη σιν · ὡς γὰρ ἐ στι τὸ αὖ τὸ ξῶν οὕ τως ἐ στι καὶ τὸ αὖ τό -
νους · καὶ αὖ τὸ ἐ πι στή μη · ὁ μοί ως καὶ δό ξα καὶ αἰ σθη σις · καὶ ᾽δό τι τῶν τα

ἰδικὰς τῶν πραγμάτων νοήσεων ὑπὸ σκήψεων δοξασμάτων αὖ αὐτῶν μὴ τυχὴ
οὖν ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ ταῦτα τὰ ἴδια οἷα τυγχάνει τῶν πραγμάτων αὐτὴ λαμ-
βάνεσθαι περὶ ἑνὸς ἑκάστου δυνατὸν μὴ γνωρίζεσθαι καὶ τὸ ἄδηλον τὸ
αὐτοῦ· ἐπὰν δὲ μνήμονικὸν ἐν δόκῃ ἔναγχος τύχῃ μὴ γνωρίσιμον, οὕτως ἔνιοι
οὐκ ἐπλάκησαν ἐξ ἀμαθίαν ἀπορούμενοι πῶς τύχῃ ἀρίδηλον μὴ νοῆσαι
ἑαυτόν· ἀπὸ μὲν οὖν τῶν ἀπόντων περὶ τύχης, οἱ μὲν ἀπὸ τὸ μνήμονικὸν
αὐτῆς ἀπείρατον· οἱ δὲ ἀπὸ τὸ γνώσιμον· ὁ δὲ πλάτων τρόπῳ ποτὲ μὲν,
ἀπὸ τοῦ μνημονικοῦ αὐτῷ ὁρίζεται· ὡς ἐν οἷς μνήμην αὐτῷ ἀνατιθεὶς τοῦ
μνήμονος· ἐν τῷ φαίδρῳ ἀθάνατόν φησι τὸν ἐκ τοῦ ἀεὶ φερομένου τοῦ ὑφ' αὑτοῦ
κινουμένου τύχης οὐσίαν τὴν λόγον τοῦτον αὐτὸν λαβεῖν οὐκ ἀνθρώπου
ὀχήματος· ὥσπερ οἱ ὁμοίως φασὶ τύχης τὸ αὐτὸ μνήμονον· ἀλλοτε
δὲ ἀπὸ τοῦ γνώσιμου ὡς ἐνίοτε φησί· δι' ὧν ἀνάγων ἀρχὴν τῶν ὄντων αὐτὴν
οἷον ἁπλῆν· οὕτως οὖν τοῦ πλάτωνος ποτὲ μὲν φησὶν μνήμην· ποτὲ
δὲ φησὶν γνῶσιν αὐτῆς ὁρῶντος, ἐν τῷ πρώτῃ ὁ τοῦ λυσίου διάλογος, ἀ
παῤ μεθοτέρων ὁρίζεται τῷ τύχῃ· ἀπὸ μὲν αὐτῷ ἀρίδηλον ἔναγχος μὴ νοῆ-
σαι ἑαυτόν· διὰ μὲν τὸ γνώσιμον ἔναγχος αὐτῷ τῶν ὄντων, ἀρίδηλον ἀπὸν
ὡς πῦ θαλόρας· ἀρχὴ γὰρ πάντων ὁ ἀρίδηλος καὶ αὐτοὺς· διὰ δὲ
τὸ μνήμονικὸν ἔναγχος, τὸ αὐτὸ μνήμην αὖθις αὐτῆς· ἀρχὴ γὰρ καὶ
πηγὴ πάσης μνήμης καὶ πάντος τὸ αὐτὸ μνήμον· μὴ οἱ ἄλλοι δὲ ὧν
ἀφεξῆς μνημονεύσω, ἀπαίμφοτῆν ὁρίζονται τῷ τύχῃ ὡς σαφῆ·
διὸ μὴ ἔνιοι φασὶ· διαφέρονται δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν τίνες μὴ πόσοι·
κινούμενος διὰ τῶν προφανῶν τοὺς περὶ τύχης δόξας τῶν προ-
γενεστέρων· τῶν, τε περὶ τὸ μνήμονικὸν αὐτῆς ἀπορηκότων, μὴ
τῶν περὶ τὸ γνώσιμον, ἀνωμολόγησεν ἐν τούτοις περὶ τῆς διαφορᾶς
αὐτῶν τῆς καὶ ταύτας ἀρχὰς διαλαμβάνειν· ἡ γὰρ περὶ τῶν ἀρχῶν διαφορά,
αὐτὰ αὐτοῖς ἐμποιεῖ τῆς περὶ τῶν οὐσίαν τῆς τύχης διαφορᾶς· ἐνθεν
ὁρῶν ἄλλοι ἄλλο τι τῷ τύχῃ εἶναι φασιν ἕν· πάντες μὲν οἱ εὐπόρων ἀρχῶν
ἀεὶ ὑπέθεντο τῶν ὄντων ἕν· ἐξαιρέτως δὲ οἱ ἀπὸ τὸ γνώσιμον αὐτῆς
ἀπορήσαντες, εὐπόρων ἀρχῶν αὐτῷ εἶναι· χωρὶς ἂν ἐξαιρόντ
ὡς ἐμφανῆς ἐστί· ἐν μὲν οὖν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει, ἀμφιβόλως ἐπεξῆλθε

περὶ τῆς τῶν φυσικῶν καὶ τὰς ἀρχὰς διαφορᾶς · καὶ μηδὲν ὅλως δεῖν τῶν
μηνῶν · δοξάσειε δ' ἂν τις ὀλίγην ἄνωθεν τὴν ἀρχὴν τῶν δοξῶν τούτων ποιησάμενος
μνήμην · μὴ πάλιν αὖ ταῦτα ἀπαρίθμουμένους αὐτὰς · οὐ μέτριος δὲ τοῦ πο-
λυμαθία · ἄνω μὲν γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον τὰς περὶ τύχης δόξας αὐτῶν ἐβουλήθη-
αὖ ταῦτα μέν τοι τὴν διαφορὰν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν ἀρχῶν
ἐπιδεῖξαι, ἢ ἐφαρμόζει μὴ τὰς περὶ τύχης αὐτῶν δόξας, ἃς ἤδη προ-
καταλέλεξε · διαλαμβάνει δὲ τὴν διαφορὰν, ἀπὸ τῆς οὐσίας μὴ
τοῦ ποιοῦ · μὴ ἀπὸ τοῦ ποσοῦ. ἀπὸ μὲν τῆς οὐσίας μὴ τοῦ ποιοῦ, οἵτι
οἱ μὲν σωματικὰς, οἱ δὲ ἀσωμάτους · ἀπὸ δὲ τοῦ ποσοῦ, οἵτι
οἱ μὲν σωματικὰς, οἱ δὲ ἀσωμάτους · ἀπὸ δὲ τοῦ ποσοῦ, οἵτι οἱ
μὲν μίαν · οἱ δὲ, πλείους · σωματικὰς μὲν οὖν τὰς ἀρχὰς ὑπέθεντο
οἱ φυσικοὶ · θαλῆς · διογένης · ἀναξιμένης · ἀναξίμανδρος ·
ἡράκλειτος · ἀσωμάτους δὲ οἱ περὶ Πυθαγόραν τε καὶ Πλάτωνα · καὶ
Πυθαγόρας μὲν ἀπὸ τῶν στοιχείων τὸν ἀριθμὸν ἀρχὴν ὑπολαμβάνει,
ἀσωμάτους οὐσίας · μὴ ἀναλογίας μετὰ τῶν ὁμοιομερῶν τὸν
νοῦν · ἀσώματον γάρ φησιν αὐτὸν εἶναι · ἔτι δὲ μὴ διαιρετὸς
καὶ τούτοις μετὰ τῶν ἀπείρων σωμάτων ἀσυλλογίστων μὴ ὑπάρχειν · δι-
αφέρονται δὲ ἅπαντες πρὸς ἀλλήλους, μὴ περὶ τοῦ πλήθους,
μὴ περὶ τῶν ἀρχῶν · οἵτις σωματικὰς ἔφη πάσας πρὸς τοὺς ἀσω-
μάτους · μὴ πρὸς ἀμφοτέρους τούτους, οἱ μὲν μίαν ἔφη πάσας ·
ἔτι μάλιστα δὲ τούτοις, μὴ τῷ τύχῃ ἀποδιδόασι · τοῦτό ἐστιν ἀκο-
λούθως τῇ περὶ τῶν ἀρχῶν δόξῃ μὴ περὶ τύχης ἐδόξασαν · ἕ-
καστος γὰρ ἐκείνων παρ' ἑαυτῶν ἀρχὴν τῷ τύχῃ ἐποίησε · σημαίνει
δὲ καὶ ἀπὸ τούτων, οἵτι οὐ μόνον οἱ πρὸς τὸ γνωστικὸν ἀπιδοῦσες,
ἀλλὰ μὴ οἱ πρὸς τὸ πᾶν τὴν φύσιν ἀπὸ τοῦ τύχῃ ἐκείνων ἀρχὴν
ἐποίουν · διὸ καὶ παλαιά · τοῦτο γὰρ πᾶν τὴν φύσιν τῶν πρώτων
ὑπέλαβόν τινες οὐκ ἀλόγως · οὐκ ἀλόγως φησὶ τὸ καὶ τὰ τῷ αὐτῷ
φύσιν πᾶν τὴν πεποιηκέναι · τοῦτο ἐναρχῆς ἐνόησε τὸ λόγῳ · τὸ γὰρ
ποιητικὸν μὴ πᾶν τὴν, ἀρχῆς λόγον ἔχει · διὸ τὴν ὑς ἀρχὰ τῶν ὄν

ἅπαν φῦναι τὸ πῦρ· μίγνυται γὰρ μάλιστα τῶν οὐσιῶν· καὶ αὐτὸ ἑνὶ αὖ τῷ ἀέρι ἔχοντι τὴν ἑαυτοῦ μίγνυσθαι· οὕτω μίγνυται μᾶλλον τὰ ἄλλα μίγνυσθαι. ὅθεν καὶ τὴν τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ πρώτως μίγνυσθαι τὸ ζῷον τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ ὑπὸ μηδενὸς ἄλλου σώματος μίγνυσθαι μᾶλλον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἔχοντος τὴν μίγνυσθαι σαφῶς διὰ ταῦτα τὴν φύσιν· ὥστε καὶ τὸ μίγνυσθαι ἐν ταῖς ἀρχαῖς, καὶ πόθεν ἄρα μὴ οἱ τῶν τυχὸν τὸ μίγνυσθαι πῦρ ὑπολαμβάνουσι φῦναι, ἐν τῶν ἀρχῶν ταύτην ἐποίουν. διὸ μίγνυσι μὴ πῦρ αὐτὸ ὑπέθεντο. ὡς αὐτὸς ἐπὶ πλέον λέγων· ὅθεν καὶ δοκεῖ μὴ οἱ πῦρ φῦναι· μὴ γὰρ τοῦ τὸ λεπτομερέστατον εἶναι· μὴ μᾶλλον τῶν τοιχέων ἄσωματον· καὶ πῶν ὅτι μὴ οἱ τῶν τυχὸν μίγνυσθαι τὸν ὑπολαμβάνουσι φῦναι· μὴ αὐτοὶ ἐν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ἔλαττον ἀπόφασις· διὸ μὴ τὸ τῶν αὐτοῦ φύσιν μίγνυσθαι ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ἀεὶ μὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς· ἀρχῆς γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ μὴ μίγνυσθαι· ἡ δὲ τύχη τῶν μίγνυσθαι, ἀκολούθως ἐπῆγαγεν· ὅτι διὰ τοῦτο οὐ δοκεῖ μὴ οἱ νῦν ἡ τύχη πῦρ φῦναι· ὅπερ μὴ ἀρχῶν τῶν ὄντων ἔλαττον φῦναι· ὅτι λεπτομερέστατον ταύτην μὴ ἀσώματον· μὴ οἱ διὰ τοῦτο μίγνυσθαι· καὶ ἐαυτὸ ἔτι τῆς μίγνυσθαι αὐτῆς· μὴ τὰ ἄλλα πρώτως μίγνυσθαι· πῦρ δὲ οὕτω φασὶν ὀλίγα φασὶν· αὐτὴ γὰρ ὅπερ βολὴ πύρος· ἀλλὰ τῷ ξηραίνειν ἀναθυμιᾶσιν· ὧν μὴ σώμασι ποιεῖν μὴ ἀνέμους· μὴ τὰ ἄλλα ὅσα μίγνυσθαι ἡμῖν ἀσώματα ἢ μὴ ἀσώματα ἐν τοῖς μαθήμασι δῆλα τίθησι· λέγει δὲ αὖ τοὺς πῦρ τῶν ἀρχῶν ὑπολαμβάνοντας· μὴ τῷ τύχῃ ἐν πύρος· ἡ γὰρ ἁπλῶς τὸ μὴ πᾶσον· ἀλλ' ἡ ἁπλοῦ μὲν μικροῦ λίαν μὴ μονοειδῆ· καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ· νῦν δὲ τῶν δὴ μοιρίου δόξαν ἐν σημαίνων· ὅτι ἀ μὴ πολλὰς· μᾶλλον δὲ ἀπείρους ὑπέθεντο ταῖς ἀρχαῖς· ἀ λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἐν τῶν παρ' αὐτὸ μίγνυσθαι μὴ τῷ τύχῃ ἐποίει· λέγω δὲ ἐν τῶν σφαιρικῶν· ὅθεν μὴ τὸ πῦρ· ἀσώματον δὲ ἅπτει τὸ πῦρ, οὐ κυρίως ἀσώματον· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν τοῦτο λέγειν· ἀ λοιπὸν ἐν σώμασιν ἀσώματον διὰ λεπτομέρειαν· ἀπορήσας δ' αὖ τίς πρὸς τὸ ἐν τῶν ἀρχῶν λέγεσθαι τῷ τύχῃ· ὅτι ποῦ πλέον τῶν ἄλλων ἀπέχειν αὐτῆ· ἀλλὰ μὴ πάντα τὰ ἄλλα ὅμοιος φασὶν αὐτῷ φῦναι· ἀλλὰ κοινὸν τοῦτο πάντων τῶν ἀρχῶν ὑφεστηκότων· ἀποιεῖν αὖ οὕτω ἐν ὑγροὶ

πρὸς τοῦτο· ὅτι πρῶτον μὲν ἀδύ τοῦτο ἵνα μὴ ὑπονοηθῇ ἐξ ἀλλοτρίων
οὖσα ἀρχῶν, ὡς μὴ ἐκείνων ποιούντων αὐτὸ τοῦτο ἀποτελεῖν· ἐπὶ δὲ τῶν μὲν ἄλλων
ἐκ τῆς τῶν ἀρχῶν οἰκειότητος, ἀναλογίζεσθαι· ἡ δὲ ψυχὴ καὶ τοὺς μὴ
ἀπαθεῖς λέγοντας ἅπαντας τὰς ἀρχὰς· ἡ δυνηθήσεται αὐτοὺς ἀπαθεῖς ποιῆσαι
πους· ἡ μὲν τοι τύχη αὐτὸ χρῆμα μοῖραν ἐκ τῶν ἀρχῶν τοδί ἀφορον
ἔχουσα πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἀλλοτριοῦται· ὥσ' ἀνάληψις πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν
ἀρχῶν· λέγω δὲ τὰ ζῷα· οὔθεν ὁ δημόκριτος τὸ αὐτὸ ἐλέγχει πῦρ καὶ τύχην·
καὶ τῆς διαφορᾶς δηλονότι καὶ τοῦτο συμβαίνει ὡς ἔπου οὔσης· διὸ καὶ οἱ
λοιποὶ οἱ μὲν ὕδωρ· οἱ δὲ ἀέρα ἐλέγον εἶναι τοῦτο τύχην· καίτοι τὰ
ἐναντία μὴ οὕτω καλοῦσιν· οἷον λίθους· ξύλα· καὶ τοιαῦτα·
δημόκριτος δὲ καὶ ταῦτα φυσιολογικῶς ἐλέγχει ἀποφαινόμενος· διὰ τὴν τοῦ
ἐναντίου· ἐπανάγκην δημόκριτον ὡς πιθανῶς ἀποδοῦναι τὰς αἰτίας
τῶν προφερομένων· ταῦτα δεῖ σκοπεῖν καὶ τοῦτον ἔνεκα καὶ τῶν ἄλλων πρώτως.
πιθανῶς οὖν ἀποδίδωσι τούτων τὰς αἰτίας ὁ δημόκριτος· διὰ μὲν
τὸ πῦρ ἢ ἐξ οὗ καὶ τύχην τινὲς φασιν εἶναι καὶ τοῦτον καὶ τὰ ἄλλα πρώτως.
πιθανῶς οὖν ἀποδίδωσι τούτων τὰς αἰτίας ὁ δημόκριτος· διὰ μὲν
τὸ πῦρ καὶ τύχη· ἑκάτερα γὰρ ἀμφότερα· λέγω δὲ τῶν
σφαιροειδῶν ἀτόμων, καὶ εἶναι καὶ εἶναι· ἀποίησε γὰρ οὕτω νοῦν,
ἢ τοιαῦτα τύχην· ταυτὸ γὰρ ἀμφότερα παρ' ἄμφω ἑκάτερον πρῶτον σω-
ματῶν· λέγω δὲ τῶν ἀτόμων· καὶ τούτων δ' ἕτερον τυχόντων· ἀλλὰ
τῶν σφαιροειδῶν· ἄλλην δὲ ἄλλοι αἰτίας εἶναι λέγουσι, τῶν
λεπτομερεστάτην εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο διαδύνειν διὰ παντὸς διὰ τὴν
μικρομέρειαν ῥᾳδίως· καὶ οὕτω κινεῖσθαι τὰ ἄλλα· ἐξ οὗ δὲ τὸ σχῆ-
μα σφαιροειδὲς οὐ κινητικὸν καὶ τοῦτο ὑπάρχει, ὡς καὶ τοῦ νοῦ
καὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἄλλα, ἀποδίδωσι καὶ τούτων αἰτίαν· ἄξιον σκέψασθαι
διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ δημόκριτος μικρομερεστέρας ἐλέγχει εἶναι τὰς
σφαιρικὰς ἀτόμους· ὡς διὰ τοῦτο καὶ εὐκίνητους εἶναι· ὅλιγαι
γὰρ καὶ πύκνην τὸ σφαιροειδὲς, δῆλον· δάκνουσι γὰρ ὅλῃ ἡ σφαῖρα
καὶ διὰ μιᾶς γωνίας τοῦ ἐπιπέδου· ἅπτεται οὕτω καὶ διὰ μιᾶς ἐφαπτο-
μένη, καὶ πύκνης ἐστὶ ῥᾳδίως ἐξολισθαίνουσα· διὰ τὰ δὲ καὶ μικρο-
μερεστέρας αἰσθάνεσθαι ὡς μὴ ἐκ πολλοῦ τοῦ αὐτίου τοῦ πυρὸς αὐτὰς ἀποδίδοσθαι·

h.

ζον.

δυσὶ γὰρ ἀποκλησομένων ἴσων ὁ λόγος οὗτος· δῶ σοι γὰρ ἴσα καὶ τὰς πύραμιδος, ἢ ἀμφὶ σφαῖρος, ἢ ἁπλῶς ἄλλας ὁποιασοῦν μιᾶς μετρεῖσθαι· φαμὲν οὖν ὅτι σφαῖραι εἰσὶν ἀναλογία, ἣν τῶν κύβων οἱ διάμετροι πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν λόγον, μᾶλλον ἔχουσι τὸ ἐμβαδὸν· οἷον ὑποδεκαπλασίων ἔχον ἑκάστῳ πλευρὰν δυοπήχων· ὡς δ' ἂν καὶ τοῦτο τὸ πᾶσαν περιμέτρον πήχεων ὀκτώ· ὑποκαδεκαπλασίων δὲ καὶ ἑκατέρου ἑξαγώνου ἔχον ἑκάστην πλευρὰν ἑνὸς ἡμίσους τοῦ πήχεος· ὡς γίνεσθαι καὶ τοῦτο τὸ περιμέτρον πήχεων ὀκτώ· ὑποκαδεκαπλασίων καὶ ἄλλο ὀκταγώνου, ἑκάστῳ ἔχον πλευρὰν πήχεος ἑνός, ὡς δ' ἂν καὶ τοῦτο τὸ περιμέτρον πήχεων ὀκτώ· τούτων οὖν τῶν τριῶν πολυγώνων τοῦ τριγώνου καὶ ἑξαγώνου καὶ ὀκταγώνου ἴσων ὄντων τὰς περιμέτρους, μέγιστον μὲν ἔδει ἐμβαδὸν τὸ ὀκταγώνου· ἔλαττον δὲ τὸ ἑξαγώνου· καὶ τούτου ἔλαττον τὸ τριγώνου· φαίνεται δὲ τὸ πολυγώνιον τριγώνου πολὺ χωρητικώτερον, ὁ κύκλος ἄρα πάντων τῶν ἴσων περιμέτρων σχημάτων πολυχωρητικώτατον ἔδει τὸ ἐμβαδὸν· ὅτι δὲ καὶ τὰ πολυγώνια τριγώνων σχήματα μᾶλλον ἐμβαδὰ τῷ κύκλῳ· ὁμοιόκυκλα γὰρ τοῦ ἀμφὶ αὐτὰ ἔστω· ἀγώνος δὲ ὁ κύκλος· ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν στερεῶν· ὡσαύτως καὶ σφαῖραι τῶν εὐθυγράμμων καὶ ἴσων περιμέτρων στερεῶν πολυχωρητικώτεραι εἰσίν· φαίνεται τοῦτο οὕτως ἔχον· καὶ τῶν ἴσων περιμέτρων καὶ τὰ πολυγώνια πλείονα μᾶλλον ἔχουσι τὰ ἐμβαδὰ· καὶ ἔνα ἄρα τῶν ἐχόντων τὸ αὐτὸ ἐμβαδὸν σχήματα μείζονα καὶ πολυγώνια πλείονα ἔχουσιν· οὐκοῦν καὶ πάντων αὖ σφαῖραν μείζονα ἔχουσι τῶν περιμέτρων· καὶ λοιπὸν ὁ αὐτὸς περὶ μέτρων ἴσων σφαιρικὰς μείζονας εἶναι σφαίρας ὑπολήψεται· καὶ δι' αὐτοῦτο δι' ἁπάντων σωμάτων ἴδοις δ' ἂν μὴ τῶν αὐτῶν ἡμῖν ὄντας διὰ τὸ καταφανὲς μᾶλλον ἀφαιρεθῆναι τοῦ ἐπιπέδου τῶν δὲ τὰ ἄλλα· ἀναξαλόρας δὲ ἕτερον εἶναι λέγει τυχὸν τῷ καὶ νοῦν ὃς περιέπομεν μὴ πρόσθεν· χρῆσθαι δὲ ἀμφοῖν, ὡς μὲν αὐτὸν ἡμῖν γὰρ ἓν λεγόντων ὅτι ὁ νοῦς αἴτιος ἐστὶ τοῦ ὀρθοῦ τῷ μὴ καλοῦ·

ὡς δὲ ἄλλου τινὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τῶν μὴ τοιούτων. ἥτις ἐστὶ τῶν οὕτω καὶ ψυχὴ.
δοκεῖ δὲ διὰ περίνοιαν τοῦ νοῦ τῆς ψυχῆς. ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ ἄλογος οὐ λογισμῶν
μᾶλλον ἢ τοιούτων πραγμάτων φύσιν. οἷα τέ ἐστι καὶ ἁμαρτάνειν. ὅταν
μὲν ἐν ταῖς προαιρέσεσι τὸ μὴ ὄν, ὡς ὄν λάβῃ. ὁ μὲν τοιοῦτος, ἁπλαῖς ἐπι
βολαῖς τοῖς πράγμασιν ἐπιβάλλων ὡς αὐτὸς φησιν, ἢ εἶναι, ἢ οὐκ εἶναι.
ἢ δὲ ἀπατᾶται. ἀναμάρτητος. ἁγαθὸς ἁμαρτάνει συμβήσεται ἀνόητον εἶναι
τὸν νοῦν. ὅπερ ἄτοπον. διὰ μὲν οὖν τούτων διὰ περίνοιαν δοκεῖ ἀναξαγόρας
τὸν νοῦν τῆς ψυχῆς. ἐν οἷς δὲ πάλιν ἑτέρως ὅτι τὸ παῦ ἐν ἅπασι νοῦς. ἢ ὅτι
ἐν παῦσιν ὁρᾶσθαι τοῖς ζῴοις καὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις καὶ τιμίοις. καὶ ἀτίμοις μοι-
ρίοις. τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ τῇ ψυχῇ τὸν νοῦν. ψυχῆς γὰρ τὸ καὶ νοῦν καὶ τὸ ἐν
παῦσιν ὁρᾶσθαι τοῖς ζῴοις. οὐ μέντοι νοῦ. ἢ δὲ πάλιν. πλὴν ἀρχήν γε
τοῦ νοῦν τιθέναι μάλιστα πάντων. ἐπεὶ καὶ τὸ ὄνομάζειν ὁ δημόκριτος
ἀλλοῦ οὐ μέν ἀρχῆς λόγῳ αὐτὸν ἀποτίθεται. ὁ μέντοι ἀναξαγόρας
μάλιστα ἀρχὴν ἔναι φησὶ τοῦ νοῦν ὡς ποιητικὸν δῆλον. καὶ πανταχοῦ
γε αὐτὸν καὶ τοῦτο. καὶ ὅτι ἁπλοῦν καὶ μιγῆ σώματος αὐτὸν ὑποτίθεται. καὶ οὐχ ὥσπερ τοὺς ὁμοιομερείας λέγοντας μιχθῆναι πάντα
ἐν πᾶσιν. οὕτω καὶ τοῦ νοῦν. ἀλλὰ μιγῆ καὶ καθαρὸν καὶ ἁπλοῦν
φησὶν αὐτὸν ἔναι. ὅθεν καὶ ὁ ἀρίστοτέλης καὶ αὐτὸς καὶ αὐτὸς περὶ τοῦνοῦ
ἀποφαίνεται. καὶ ὅπερ ἐπηγγέλατο τοῦτο καὶ ποιεῖ. λέγει δὴ καὶ καλῶς
ἁρμόνια λαμβάνων. φησὶ γοῦν περὶ αὐτοῦ. ἀποδίδωσι δὲ ἁμφω
τῇ αὐτῇ ἀρχῇ. τό. τε γινώσκειν. καὶ τὸ ὠὴν ἔν. λέγων νοῦν ὠὴν εἶναι τὸ παῦ.
διαλαβὼν τοῦ ἁπλοῦν οὕτω γινώσκει καὶ ὠὴν τῇ αὐτῇ ἀρχῇ ταύτῃ ἀποδίδωσι δωάμιν.
καὶ αὖ καὶ δὲ σαφῶς καὶ ὠὴν εἶναι τὸ παῦ φησὶν. εἰ οἰκεῖα δὲ καὶ ἐναντίας ἐξῶν
ἀπομνημονεύουσιν εἶναι τοῦ καὶ καὶ τῷ ψυχῷ ἀπολαβὲν. δοκεῖ μὴ
προσῳκειῶσθαι τῆς ἀληθοῦς δόξης μεμνῆσθαι. πρῶτα μέν οὖν ταῦ
δόξαν ὅτι οἱ ἀποβλέψαντες ἐς τὸ γινώσκειν τῆς ψυχῆς ἐκεῖνον ἀρχὸν
ἐξῶν τὰ πράγματα ὑπετίθεντο ἔναι καὶ αὖ καὶ φασὶ. διὸ ὅτι τὸ ὅμοιον
ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γινώσκεσθαι. ἱστορῶν καὶ περὶ ἀληθοῦς δόξαν. οὐδὲν
ἅπερ τοιοῦτον. οἷον ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀλλ' ὅτι καὶ λίθον καὶ ἔλλουσαν
τὸν σίδηρον ἐμψυχον ἔλεγε. τῆς ψυχῆς διάνοιαν λέγων καὶ ὠήν. ἀλλὰ

τῶν δὲ τὸ ὕδωρ φασὶν ἐποδυόντων ἱστορῶντας δόξας ἕκαστον εἶναι τὸ ὑγρὸν τοιοῦτον ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἀέρα τὸν ὑγρὸν τοῦτον ἀποφαίνεσθαι. τοῦτο γὰρ ἁπάντων στοιχεῖον. δημόκριτον μὲν τὰς σφαιρικὰς ἀτόμους. τοὺς δὲ περὶ θαλῆν τὸ ὑγρὸν ἐξ οὗ συνίστασθαι. ἄλλον τὸ πῦρ. ἄλλον τὸν ἀέρα. ἐπὶ μέντοι τῆς θαλοῦς δόξης ἀρχαιότατον τὸ ὕδωρ ὑπολαμβάνουσιν οὐδὲν τοιοῦτον φησὶν. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἁπανταχοῦ θαλῆς τὸ ὕδωρ ἀρχὴν ὑπέλαβεν. οὐδὲ διὰ τοῦτο ἔλαβεν φησὶ τὸν ὑετὸν πρῶτον γίνεσθαι ὡς ἐν πολλοῖς ὄντα. οὐδὲ διὰ τοῦτο ἐξ ὕδατος οὖσαν. ἀλλὰ τὸ οὕτω οὐκ ἄπειρον. ἀλλὰ ὕδωρ μόνον ἐν πολλοῖς ἐκλαβὼν ἐκ τούτων εἶναι πρῶτον. νόσος ἔνεκα. ἢ ὅτι οὐ κάλλιον τὸ αὐτοῦ συγγράμματα. ἀλλὰ πολυμαθίαν. οὐδὲ διὰ τοῦτο ἐξ ὕδατος οὖσαν. ἀλλὰ τὸ φύσει τὸ φορικὸν τοῦ λόγου ἀρχαῖον ὡς καὶ ἡσίοδος καὶ ὅμηρος. ἢ ὅτι οὐ σῶμα ἀπειρίαν δηλοῖ ἀπείρου δὲ ἀπόλλωνος οὐ λόγος σοφίαν ἀπολλωνίαν εἶναι. φασὶ γὰρ ὅτι ἐκ λήθης ὡς ἡ πρόνοια μέχρι τῶν ὀκτὼ γονάτων δίκην, οὐδὲν ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν. οὐδὲ τὸ ἐλάττονος δικαιοῦσθαι τοῦτον μὲν οὐκ ἐκ δὲ ἄνεμον ταύτῃ ὅτι ἐξ ὕδατος ἡ τύχη. ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον ὅτι οὐδὲν ὡς τὸν ὑπνοῦντα τῇ τύχῃ ἀπέναντι. ἐφ' ἑξῆς δὲ ἴππωνα φησὶ τοῦτο δοξάζειν ὅτι ἐξ ὕδατος ἡ τύχη. οὐ γὰρ τῶν πάντων ἀρχὴν οὐδὲν ὡς ἐκ λήθης τὸ ὕδωρ. διογένης δὲ ὡσπερ οὐκ ἔλαθεν ἀέρα. διογένης δὲ ἀπολλωνιάτης καὶ ἀναξιμένης ἀρχὴν τῶν ὄντων τὸν ἀέρα λέγουσιν, ἐκ τούτου οὐ τὸν τύχην ἐκλέγειν. οὐ γίνεσθαι μὲν πάντα τὸν τύχην ὡς ἔχουσαν τῶν πάντων ἀρχήν. οὐκ οὐκ οὐδὲν ἀλλὰ τύχην δι' ἅπαντα διὰ λεπτομέρειαν. ἔρχεται γὰρ ὅτι σφόδρα οὐκ οὐδὲν λεπτομερέστατον ἅπαν, ὡς ἐκ διὰ σωμάτων διὰ παντὸς τοῦ οὐκ μένοντος ἓν ἅπαν οὐδὲν. λεπτομερὴς δὲ ὁ ἀήρ. οὐκ ἔρασι δὲ πολλοῦ δεῖν ἀρχὴν εἶναι φησὶ τὸν τύχην ἀπερ τὸν ἀνάγκην θεῶν μίαν εἶναι ἐξ ἧς τὰ ἄλλα συνίστασθαι. ἔρχεται δὲ πολλαχοῦ ὅτι ἀρχὴν ἐκλέγειν εἶναι τῶν ὄντων οὗτος τὸ πῦρ. πῦρ δὲ οὐ τὸν φλόγα. ὡς γὰρ ἀρίστων φησὶν, ἡ φλὸξ ὑπερβολήν τινα πυρός. ἀλλὰ πῦρ ἐκλέγειν ἔνεκα ἀναθυμίασιν ὑπολαμβάνειν οὕτω εἶναι τὸν τύχην ὡς τὸν νήλου τὸν λεπτομερεστάτης. ἐπὶ γὰρ τὰ οὖλα τὸν οὕτω καὶ τὸν νήσθαι ἐκλέγειν εἶναι. τὸν ἀνήρτησθαι δὲ τὸν ὑγρὸν οὖσαν. ὡσπερ τὸν πρῶτον παλαιόφρας

μὴ ἄλλοι πολλοί· τὸ δὲ γινώσκειν μὴ τὸ ἰνδικτίονα τύχης ἐλλείπειν ἄνθρωπον· διὰ τοῦτο
ἐκπίπτει ἀνάπαυσις ἀπὸ μακαριότητος ἀπλῶς ἐλλείπον· πῶς γὰρ ἂν μαίνεσθαι ἐν μέθῃ δοκοῦντα,
ὅταν μὴ τὸ γινώσκειν τὰ πράγματα ἐν μέθῃ ἄνθρωπον· ἵνα οὖν πάρεστιν ἀεὶ τοῖς
ἁγίοις ὑπάρχειν, μὴ ἐφαρμόζῃ αὐτοῖς· τὸ γὰρ ἐκ τοῦ, πῶς αὐγνοίη τὸ μέλλον μή·
ὅθεν τῷ μὲν γνῶσιν τῆς τύχης ἐκ δόσεως τοῦτο ἐκπίπτει ἀπὸ τῆς ἄνω τῶν πάντων·
λείπει δὲ τῆς ἀνάπαυσεως· μὴ τῷ ἐκπίπτειν μέθη τοῦτο ἄνθρωπον εἶναι· μέθυσος –
μένω γὰρ τὸ μεθύσκεσθαι· μέθη δὲ αὐτῷ λείπει μέρος
τῆς ἀναπαύσεως· μὴ τὸ ὡς ἐντυφλοῦσιν αὐτῷ μᾶλλον· διὰ γὰρ τὸ μέ –
θυσον ὡς ἀπὸ μέρους πολλοῖς λείπει μέρος εἶναι· ἵνα διὰ δωρεᾶς ὅλον
τοῦ μέθυσου μένου· λείπει μέρος δὲ ἢ ἀνάπαυσις μὴ ἀφ' ἑνός·
μὴ τῆς ἀλλήλης μέθης αὐτῆς· διὸ μὴ τοὺς σφόδρα μεθύοντας ἐκπίπτειν ἀεὶ τὸν
ἐνδέχεσθαι μεθύειν· μὴ πάσας ἀλλήλας μέθης· τὸ δὲ μὴ νοῦν μὴ νοῦν μένω
γινώσκεσθαι· ἐν μέθῃ δὲ εἶναι τὰ ὄντα· παράπαν ὥστε μὴ οἱ πολλοί·
διὰ ὑπερβολὴν τοῦτο λέγειν ἵνα σαφέστερον γένηται τὸ λεγόμενον·
οὕτως ἐν μέθῃ δὲ εἶναι τὰ ὄντα, παράπαν ὥστε μὴ οἱ πολλοί· τὸ δὲ
μὴ νοῦν μὴ νοῦν μένω γινώσκεσθαι· τῷ γὰρ ὁμοίως τὸ ὅμοιον·
ὅτι δοῦ παύηται ἐκ τῶν ὄντων ἃ σοῖς οὖσι ὑπεναντίον· διὰ –
τοῦτο οἱ μὴ νῷ χρώμενοι τῷ πολλαχοῦ πλάνων μὴ ἀεὶ σοφίᾳ ἐλλείπειν· μὴ
ἐν τῇ περὶ θεοῦ· μὴ ἐν τοῖς μεταλαγχάνουσι· ἐν γὰρ μὴ ἐν φασὶ
σοῖς ἐν τῷ παντί, ἀδύνατον ἀεὶ μένειν εἶναι· ἀπὸ γὰρ τοῦ τοῦτο
ἀεὶ μένεσθαι μονήρεις ἐστὶ μὴ σοῖς· ἐν δὲ αὖ μὴ σοῖς ἐν
σῷ αὖ μὴ σοῖς τοῖς μὴ μένουσι· ἐν γὰρ μὴ σοῖν σχοίη ἐν τῇ μένῃ·
τὸ μένον μένον οὐ μένη θέσεως ἐνδεῶς· παρὰ πλησίον δὲ τοῦτοις
μὴ ἀλλοιώσεως εἶναι ὑπολαβόν περὶ τύχης· μὴ οὕτως πύθαλόρδος
ὢν δὲ τὸ μένη λιπωλαίου τῆς τύχης ἀποβλέπας, ἐκπίπτει ὠφέλου σω –
ματος αὐτῷ ἐλλείπειν· μὴ διὰ πολὺ τὸ ἀθάνατον· ἀεὶ μένη γὰρ
ὥσπερ καὶ ἄνθρωπον οὐ λαμβάνων, ὅτι τὰ ὠφέλα ἀθάνατα·
ὅθεν οὖν οὕτως τὸ γνωστικὸν ἐκ δόσεως τῇ τύχῃ· ἐν μὲν μὴ ἄλλας αὐτὰς
τινὰς ἀπὸ δόσεως τῆς γνώσεως αὐτῆς οὐ κἂν μόνας λέγειν· οὐ γὰρ ταῦτα οὖν
γράμματα τῶν ἀνδρῶν τούτων πρόχαρα ἢ μὴ νοῦν, οὐ τὸ ἀξιό –

πλέον ἢ τούτων ἱστόρησε. λέγω οὖν ὅτι οὐ πάντως πάντας τὴν τῆς ψυχῆς τῆς γνωστικῆς λόγον ἔχειν φασίν. ἀλλ' οἱ μὲν ἀμφοτέρων οἱ δὲ τοῦ ἑτέρου. ὡς τοῦ δὴ μᾶς ἐπὶ πάντων ἀμφοτέρα ζητεῖν. τῶν δὲ φρονιμωτέρων μύθους τινὲς ἀπεφήναντο καὶ σαφεστέρους. οὗτος ἀθανασίας ἐπεμελήθη διὰ τοῦτο. ὅτι τῷ τῶν πάντων αἰτίαν, οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ θεῷ ἀπεδίδου. φορτικῶς δέ πως τῷ δόξαν ταύτῃ, μᾶλλον μὲν ὡς ὕλην μόνον παρεχούσαν τοῖς ἀμφαλοῖς. ὕπαθα ὡς ὕλῃ σκέδαννυμένῃ καὶ ῥηϊδίως τυχὸν καταλύουσαν. μὴ ὅτι οὐ τελεσιούργητον. οὐ τελεσιούργητον ὁμοίως τὸ ὕδωρ. μὴ παθητικὸν μᾶλλον ἢ ποιητικόν. τὸ γὰρ ὑγρὸν ἐνῶ τὸ ὕδωρ ἐκάλουν θάνατον, παθητικόν. τὴν δὲ τοῦ κόσμου μᾶλλον ἢ τὸ παντὸς πρόνοιαν. ἐνόμισε δέ φησιν οὗτος τῷ τυχὸν ὕδωρ θάνατον, διὰ τὸ τῶν ὑγρῶν πάντων ὑγρὸν θάνατον. μὴ γὰρ τῶν καρπῶν τὰ σπέρματα, ὑγρὰ πρῶτον γίνεται. μὴ ἀντὶ λέξεως φησι τοῖς σώμασι λέγουσιν θάνατον τῷ τυχόντι. λέγων ὅτι μὴ γονὴ ἐξῆς τὸ θάνατον μὴ τοῖς ζῶσι τοῖς ἐμψύχοις ὕδωρ ἐστὶ μὴ οὐχὶ σῶμα. καὶ τοῖς δὲ ἁπλῶς τὸ ὑγρὸν τυχὸν ζῷον θάνατον τὸ ὑγρὸν τυχὸν θάνατον. μὴ γονὴ δὲ οὐ πᾶν ὑγρὸν ἐμψύχου ἐστίν, ἀλλ' ἐκείνων διὰ πνεύματος ὑγρὸν μὲν ἐστίν. ἄζωον δὲ καὶ νεκρόν. μὴ οὐ τοῦτο μόνον. μὴ γὰρ πολλὰ ὑγρὰ ἔχοντα ἔμφυτον θερμότητα ἀδύνητα μὴ ἔμψυχα ἐστίν. ἀλλὰ δὴ μὴ ζώων φυσικῶν λόγον. πρῶτον δὲ τῷ τυχόντι λέγει τῷ ὄντι. οἷον δὲ σπέρμα τυχὸν μὴ ἀρτίως τυχόν. ὡς γὰρ ἀρτίως ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου σώματος, οὕτω καὶ ἔμψυχον τυχὸν ἐστὶν ἀρτίως. ἔμπνουσι δὲ σῶμα. καθάπερ καὶ μερίζας. τὸ ὠὸν ἀναπνεόμενον τυχὸν οἰκοδόμημα ὑπολαμβάνουσιν. τοῦτο δὲ ὑπάρχειν διὰ τῶν τοῦ σώματος φύσιν. μερίζειν ἐπὶ τὸν ὕπνον τῶν ζῴων ἀναπνοὰς, οὐ μὴ σωματικὰς ἢ μὴ ἄλλον τινὰ λέγει, οὐ δεῖν διὰ φερόμενα. φασὶ δὲ μὴ ἄλλον μερίζειν γονέων σοφιστῶν. οὐ μὴ τὰ φερόμενα σύγγραμμα ἦναι, ὡς ἀλέξανδρος λέγει. τὸν γὰρ τῶν ζῴων τὰ μὴ δεῖν ἐργάζεσθαι ἄλλῃ. πλὴν τοῖς ἀθάνατα μένειν. οὗτος οὖν τῷ τυχὸν

ἄλλην αἷμα φῶν. αἷμα γὰρ φησὶν αὐτοῖς, περὶ παρδίου αἰτιόημα. τοῦτο
δὲ ἐπάδηλον τῶν τυχὼν τὸ αἰσθάνεσθαι ἐκάστου τῆς ἕξεως. αἰσθητὰ δὲ τὰ
ἄναιμα τῶν μορίων. ζῴχας. ὄφεων. ὄνυχας. τῆς δὲ τοιαῦτα. ὡς ἡ τῆς
αἰσθήσεως αἰτίον τὸ αἷμα. ἡδὺ δὲ αἰσθητοῖς, τυχὸν ἴδιον. οὐ πω τὸ αἷμα
τυχὼν τῆς τοιᾶσδε τροπῆς λόγου ὄφεων ὡς τὰ νεῦρα, ἢ μόνα. ἢ μάλιστα
αἰσθητικά. τῆς ταῦτα οὐ παντα. ἀλλὰ τινά. εἴη δὲ ἂν τὸ αἷμα τυχὸν,
τὰ ἄναιμα ἀφαιρῶν ζώων ἀτυχῆ. ἄναιμα δὲ πάντα τὰ εὐ τομα.
μῆνες. μυρμηκες. τῆς δὴ ὅμοιον. ἅπερ οὖν καὶ αἰσθήσεως μετέχειν
προφανές. οὔτε τοῦ αἰσθάνεσθαι ἀφαιρῶν τὸ αἷμα. τῆς δι' ἃ τοῦτο οὔτε τυχὸν
τὸ αἷμα. εἴτε τῆς τὰ ἄναιμα τῶν ζώων τῆς ἐλαττῆ τῆς αἰσθητικά. πάντα
γὰρ τὰ τοιαῦτα περὶ τὸ ἦθος τῆς ἕξεως περὶ τὸ αὐτὸ τῆς τοῦ προσήκοντος.
τοῦ περὶ ὃν τα τῆς μᾶλλον ἕκαστον αὐτῶν αἰσχρὸν ἄναιμον. τὸ δὲ ἧττον μό-
νιμον οὐδὲν ἅπτεται τυχὸν ἄναιμον. ὃ δὲ μᾶλλον οὐδὲ αἰσχρὸν τῶν προαιρέσεων τὸ δὲ ἧττον
μόνιμον οὐδὲν ὑπέρκειται. πλὴν φησὶ τῶν ἀφηκότων πάντα ἄναιμα ἐλάττω ἔχειν.
τὰ τοιαῦτα αἰσχρὸν. ὡς πρὸς ἐμπεδοκλῆν. οὕτως γὰρ τῆς τὸ τὸ δὲ τυχὸν
ἐλάττω ἔχειν. ἢ μᾶλλον πιθανὸν ὅμοιον τὸ τέλειον ὅλῃ τῶν οὖν τοιούτων
τυχὸν ἐλάττω ἔχειν. ἀλλὰ μὴν ἐπιπάθειάν τὸ ἀνωτέρω φθορὰν μένον. ὅλῃ
ἐλάττω ἔχειν ἄναιμα τῆς ἕκαστον τοιοῦτον τυχόν. ἀ μὴ τυχὸν τῶν τυχὸν τῶν
δυνάμιν ἐπιπλοκὴν ἔσεσθαι. ἐπεὶ τῆς ἢ μὴς πολλαῖς τοῖς δυσὶ μὴς τῆς
τυχῆς τυχὸς καλοῦμεν. λέγω μὲν γὰρ ἐλάττω τὸν ἀέρα. ᾧ ὑπὸ τῶν
τυχὸν τῆς ἄλογον. αὐτὴ πέπαυσαι σχεδὸν τοῖς ἀπαρίθμημένοις
δόξαις. τοῖς ἐμπλόκων λεγούσαις τῶν τυχὸν. τοιοῦτον λέγειν
τυχὸν τῆς σῶμα. ἐπεὶ τῆς ἐκ τῶν αὐτῶν αἰσχῶν ἀμφότερα. τῆς οὖν
καλὸν ἡ τυχὴ σῶμα. ἢ τὸ σῶμα τυχὴ. ἔστιν οὖν ἀπολογήσασθαι
ὑπὲρ τῶν πλόκων. ὅτι φῆς τοῖς αὐτοῖς αἰσχροῖς ἐλάττον τυχῆς τῆς σῶ-
ματος. ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἔχουσας. τῆ γὰρ τοιαῦτα δὲ οὐ γιγνόμενα τῆς δια-
φερόντων τῶν αἰσχρῶν τοῖς αἰσχροῖς γίνεσθαι τῆς τοῖς διαφοραῖς τῶν σωμάτων.
ὡς πρὸς τῆς μὴς τὴν διαφορὰν τῶν στοιχείων πρὸς τὰ τοιαῦτα σώματα.
ἀλλὰ τῆς τοῖς διαφοραῖς τῶν μᾶλλον ἐν τῆς διαφόρου τῶν ἀναθυ-
μιάσεων οὐ γιγνόμενος. ἐν μέντοι τῆ περὶ γένεσις τῆς φθοραῖς ἐλέγχει

τῶν δόξαν ταύτην ἀρισταρχείας λέγων, οὗ σαν σύγκριτόν τῶν στοιχείων τὴν ἔκκρισιν τῆς φθορᾶς γίνεσθαι. πλὴν ἔστιν αὐτῶν ἕξ μονάδων πάντ ἔν αι τῶν στοιχείων ἡ πανσπερμία. ἐπὶ δὴ τούτων ὁμοίως μανθάνομεν καὶ καθ' ἕκαστον γινόμενα ἕδους τινὸς ἕξω θεν ἐπιγινομένου τῆς φθορᾶς. ὥσπερ τὸ τῆς σαρκὸς ἕδος τῆς φθορᾶς τῶν δ' στοιχείων· οἱ δὲ ἐκ πάντων λέγοντες, οὐκ ἔλεγον οὕτως ὥσπερ ἡμεῖς φαμεν· ἀλλὰ τὴν τῶν σωμάτων τῶν στοιχείων ἔλεγον τὴν τυχοῦσαν· διὰ τοῦτο ἀπὸ πάντων, προσεθήκαμεν ἡ πανσπερμία· ὁρίζονται δὲ πάντες τὴν τυχοῦσαν, ἢ σὰρξ ὡς ἀπὸ σπέρματος ἰνῶν ὁ· αὐτῶν ὁ· τῶν ἀπὸ σωμάτων· ταῦτα ὥσπερ ἀνάμεσα φαλαίωσίς τινων ἀρχομένων· ὁρίζονται δὲ, οἷον περίβλαστούσας τὰς χαρακτηρίζουσι· πρότερον ἀπὸ ἰνῶν ὁ· αὐτῶν ὁ· γνωρίζεσθαι τὴν τυχοῦσαν, νῦν προσεθήκαμεν τῶν ἀπὸ σωμάτων· ὡς ἐκεῖνον ἀπὸ μὲν ὁμοιομερῶν ὄντων τῶν ἀρχῶν ταύτην κινεῖσθαι· ὡς δὲ ἀπὸ ἰνῶν τῶν ἀρχῶν, σωτέρας τὸ ἀσώματον· ἀσώματον δὲ, οὐ τὸ κυρίως λεγόμενον· ἀλλὰ τὸ λεπτομερέστατον· πάντα δὲ φησὶ ταῦτα· ἢ ἰνῶν ἢ αὐθῶν· τὸ ἀσώματον, πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀνάγεται· διὰ τοῦτό φασιν αὐτὸν εἶναι· ἐπὶ δὴ ἐκείνων τοιούτων ἀρχῶν· τὸ δὲ ὁρίζονται πάντες· οὐχὼς πάντων τὰ ἰδία περὶ τυχῆς διορίζομένου· διὸ προσεθήκαμεν ὡς ἔφην· ἀλλὰ τινες μὲν πάντα αὐτὴν ἀποδεδωκασι· τινὲς δὲ ἐνέμειναν ὡς ἐκείνων ἀρχῶν μένων περὶ τῶν δοξῶν εἴρηται ἐμοῦ· διὸ καὶ οἱ τὸν τινα σωμάτων ὁριζόμενοι, αὐτὸν στοιχεῖον· ἢ ἐκ στοιχείων ποιοῦσι λέγοντα παραπλησίως πλὴν ἑνός· ὅτι πάντες τὰ ἰδία ταῦτα ἅπερ φασὶ τὴν τυχὴν ὑπάρχειν, ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἀναλύουσιν· οἱ γοῦν φησι πρὸς τὸν τινα σικὸν αὐτῆς ἀπορήσαντες, ἐπὶ δὴ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ τινὰ σκεψιν, ἐκείνων παρεκάλουν τοῖς ἀρχῶν ἕκαστος αὐτῶν ἀποφαίνεσθαι· οἱ μὲν πλάους ἀριθμούς, ἐκ πλάνων· ἀδὲ μίαν, ἐκ μιᾶς· ἐπὶ δὴ τὰρ πάντων ἐστὶ γνωστικὴ δὴν ἐνόμισαν τὰς ἀρχὰς πάντων ἔχειν ἐν ἑαυτῇ· μόνος δ' ἔφησιν ἀναξαγόρας, οὐτῶν αὐτῶν τοὺτοις ἐβαδίσε· πάντων γὰρ σωμάτων ἀρχὰς αὐτῆς δεδογμάτων διὰ τῶν γνώσιν, ἐκείνος τὸν νοῦν τυχὼν ἔγνω λέγων, ἐπὶ δὴ

ἐξ ἑνὸς μὲν τὴν τύχης τὸ πᾶν· τοὺς δὲ νοῦν ἐξ ἀνάγκης πάντα τὸ παῦ· ὥστε τοὺς νοῦν
τύχῃ ἐξ ἀνάγκης· τοῦ τοῦ τοὺς νοῦν καθαρὸν ἐξ ἀνάγκης μὲν ἀμίγητον ἀπαθὲς· τοῦ-
τό ἐστιν ἀσώματον· τὰς γὰρ ὁμοιομερὰς ἀνάγκης μείζων ἀρχὰς τῶν ὄντων· ταύτας
δὲ μεμίχθαι ἐναλλὰξ οἱ τοὺς νοῦν ἐξ ἀνάγκης τοῦτον ἀμίγητον· καὶ
καθαρὸν ὡς ἕτερον αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης τῶν ἀρχῶν ἐξ ὧν τὰ πάντα τὸν ἐναντίων·
παντὶ ἐφεστώς· ὃ γὰρ ἀπολείπεται αὐτὸν ἀρίστου τέλης ὡς ἀσώματον
ἀρμόττα τῷ τύχῃ· οὐ μὴν καθορᾶσθαι φησὶ τὸν περὶ τύχης λόγον·
ἀμίγητος γὰρ ὢν τῷ ἀκοινώνητος· τῷ μὴ δὲ μίαν σχέσιν ἔχον πρὸς τὰς
ἀρχάς· ἐξ ὧν τὰ πάντα· πῶς γνῶσεται τὰ πάντα φησὶν ἄδηλον· οὔτε
γὰρ αὐτὸς ἀναξαλόρας τοῦ τοιούτου· παρέστηκεν· οὔτε ἐκείνων αὐτοῦ
λόγων ἐστὶ τοῦτο συλλογίσασθαι· πάντων οὖν τῶν μὲν σωμάτων τὰς
ἀρχὰς τῆς τύχης ὑποκειμένων· τῶν δὲ μόνον ἀσωμάτους· οὐδὲ-
τέρος τῶν λόγων καθορᾶσθαι ἐστίν· ἀλλ' ἑκάτερος μέρος τοῦ
ἀληθοῦς ἁρμόττει· τῷ μὲν γὰρ οὐσίαν ἀδάμαν ἀσώματον· ἀπερηφθαι
ἀδάμαν τὸ γινώσκον τοῦ μὴ γινώσκον τος· τῶν μέν τοι σωμάτων
τὰς ἀρχάς, ἀδάμαν εἶναι ἀσωμάτως τοῦτο οὐσίας· οὐ τὰς ὑλικὰς
ἀλλὰ τοὺς λόγους αὐτῶν· οὔτε ἐκείνων ἀφῃρημένων ἐμφανές· ἐν πολ-
λοῖς μὲν γὰρ διαφερόντως μὲν πολλαχῶς οὐ καθῆκε τοιοῖς παλαιοῖς·
ἐκείνων ἀφῃρημένων δεῖται συλλογίσασθαι· ὥσπερ οὖν τοὺς νοῦν τοῦτον
τῇ τύχῃ ἀλλ' ὅτι μόνῃ τος τῷ ἀναξαλόρας οὕτω συλλογίσατο· ὅσοι
δὲ ἐναντίως ποιοῦσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς· τῷ τῷ τύχῃ ἐκείνων ἐναν-
τίων οὕτω παῖσι· τοιοῦτος ὢν ἐμπεδοκλῆς· τὰ γὰρ τέσσαρα στοιχεῖα,
ἐξ ὧν τῷ τύχῃ φησὶν εἶναι, ἐξ ἐναντίων ποιοτήτων συγκεῖσθαι· εἶναι
δὲ τὸν κόσμον ἡμῖν ἄδηλα· οἱ δὲ θαλῆτος τῶν ἐναντίων· οἷον θερμοῦ
καὶ τύχρου· ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο· τῷ τῷ τύχῃ ὁμοίως ἐκείνου τοῦτον τῶν τι-
θέντας· θάτερον τῶν ἐναντίων τιθέντας ἵππωι τῷ ἀπλάτος·
ὁ μὲν τὸ θερμοῦ· πῦρ τῷ ἀρχὴ εἶναι· ὁ δὲ τὸ τύχρου· ὕδωρ τιθέ-
μενος τῷ ἀρχῇ· ἑκάτερος οὖν τούτων φησὶ τῷ ἐκ τοῦ μοίου λόγου ἐπαφῆ
τὸ τῆς τύχης ὄνομα πρὸς τῷ οἰκείαν δόξαν· ὁ μὲν γὰρ οὐδὲν ἄλλο τοῦ
βίου λέγεσθαι τὰ ἐμπίπτοντα παρὰ λόγον· τοῦτο δὲ τοῦ θερμοῦ· ὁ δὲ

τύχῃ κεκλῆσθαι ἐκ τοῦ τυχεῖν ἔχειν τὸ ἔναι · παρὰ τὸ αὐτόματον ἡ μὴ γενέσθαι
τῆς διὰ τῆς ἀναπνοῆς τυχεῖν · ἐπεὶ γὰρ ἡ μυζωκὴ ἐκ τῆς τυχῆς ὑπάρχει · ἡ
δὲ τυχὴ ἐκ τύχου · ἐξ οὗ δ' αὖ τοῦτο δι' αὐτὸ τῆς ἀναπνοῆς κολαζού-
σης τῇ τροφῇ τὸ περιαγόμενον θερμόν · μὴ οὐκ ὠθοῦσης τῆς τυχικῆς δυνά-
μεως ἐπὶ πρόσω κινεῖσθαι γενέσθαι · κεῖται δὴ τῆς τυχικῆς ἐπὶ σκληρότερον δὲ
πρῶτον μὲν περὶ μύησεως · ἀπορεῖ δὲ πόσα μένος τὰς τῶν παλαιοτέρων
δόξας τῶν τε ἀπὸ τοῦ μύειν τὴν τυχικὴν ἀπορλεπτάνων · μὴ τῶν δὲ τὸ
γνώριμον, εὐθὺς θεν λοιπὸν ἀρξάμενον τῶν πρὸς τούτους ἐλέγχων · μὴ
ἐλέγχει δὲ αὐτῶν τὰς δόξας, οὐχ ὅτι καὶ ὡς ὑπέθεντο αὐτὼ μύειν
τὸ σῶμα, ἢ γινώσκειν τὰ πράγματα · ἢ ἀσώματον ἔναι · ἀλλ' ὅτι
ὑπενόησαν μύειν μέντοι αὐτὼ μύειν μὴ γινώσκειν τῶν ἐκτὸς ἐνεστῶτα
τὰ πράγματα · μὴ ὅτι πρὸς τὸ ἀσώματον ἀπορλέπτανται τις, οὐ κα-
θ' ὅσον ἀσώματον ἐδόξαν ἀλλὰ λεπτομερέστατον σῶμα τῶν λοιπῶν.
πρῶτον οὖν ἀρξάμενοι ἐκ τῶν δὲ τὸ μύειν μόνον ἀπορλεπτάνων · ἐπὶ
μὴ πρώτους αὐτοὺς ἱστόρησεν · ἐνόμιζον δὲ οὕτω καὶ μάθομεν ἐπὶ δὴ
μύειν ἡ τυχή · παῖ δὲ τὸ μύειν οὕτω, μὴ αὐτὸ μύειν μὴ τῷ τυχῷ μύειν
ὅσον · οὐχὶ πάντων δὴ αὐτῷ μύειν ὅσον · ἀλλ' ὅτι ἐστὶν ἐξ αὐτῆς μὴ ἔναι αὐτο-
μύητον · πρὸς τοῦτο οὖν ἐνίστασθαι πρῶτον, ὅτι ἀδύνατον τῷ τυχῷ
μύειν ὅσον · τοσοῦτον γὰρ ἀπέχουσι τοῦ λεῖπειν αὐτῷ αὐτὸ μύητον, ὅτι
μὴ ἀδύνατον ἔναι λεῖπειν παντάπασι τὸ μύειν ὅσον αὐτῷ · ἀντίκεται δὲ
μάλιστα πρὸς πλάτωνα · ἀλλὰ πρὶν ἂν τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα ἐμφα-
λῶμεν, δέον μένοι ὀλίγον ὅτι ἐξ αὐτῶν ἀριστοτέλης λείπει παντα-
πασι τῷ τυχῷ μύειν ὅσον · ἐπὶ τὰ τοῖς ῥηθεῖσι ἐπεξιόντες · πῶς τε
ἡ μύησις αὐτῷ ἔναι λείπει ὁ ἀριστοτέλης · μὴ πῶς ὁ πλάτων ἀδύνητον.
εὐθοίνω τῆς ὁμοιότητος ἀφορμὰς δέξόμενος τῷ μύησιν ὁ ἀριστοτέλης
φησὶν · ὅτι μύησίς ἐστιν ἡ τοῦ διώσματος οὖσα τε λεῖπει ἢ ποιοῦσιν
ἐστὶ τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ τοῦ διώσματος ἐπὶ τὸ καθ' ἕνεκεν ἀφορμὴ παρὰ τῶν
τοῦ διώσματος τρόπος · τοῦτο γὰρ ὅτι μαίνεται · τὸ ἢ ποιοῦσιν ἐστιν · ἀλλ' ἀφ' ἑ-
τέρων τῆς διώσματος, μὴ τῆς μύησεως παύεται · ἐστὶν οὖν ὁ δὸς
ἐκ τῆς διώσματος ἐπὶ τῷ ἐνεκεῖσθαι · ἀ ποιοῦν μύησις ἐστὶν ὁδὸς

ἢ ἐν τοῦ δῶ α μὴ ἐς τὸ ἐνεργείᾳ. λείπει δὲ πάλιν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ
ὁ ἀριστοτέλης· οὔτε τυχὴ δῶ α μὴ ἐστὶν οὖσ· μήτε μίνε τοῦ πότε ἐνερ-
γείᾳ νοῦς· μηδὲ ὡς ἔφασάν τινες τὸ αὐτὸ τυχὴ τόπον εἶδον· πλὴν οὐ δὲ
οὐ πᾶσα· ἀ λλ' ἔνια ἢ ἐνδέχεται· μὴ οὐ μενεῖ λέγεται· ἀ λλὰ ταὶ ἐ δηδῶ α μὴ.
μὴ πάλιν φησὶν ὁ ἀριστοτέλης ἐ οικεν ἀ ρχὰ φῶ· τῶ τοιγὰρ δὲ ἐ πάνου
ναμὴ ἀρ α μμαι τῷ ὁ μίνε ται ποτε ἐ νεργείᾳ ἀριστέλης ἀρ α μένον· ἐ ποιήσω
ὡ ίνηται μέν ἐ στιν ἢ ἐ ντελέχεια τοῦ δῶ α μὴ ἐ πὶ τὸ ἐ νεργείᾳ ὁδός· ἢ τυχὴ δὲ
δῶ α μὴ οὖσα οὐ σ ἀνοῦς μίνε ται ποτε δεχομένη ταὶ ἐ δη ἐ νεργείᾳ νοῦς.
ἐ ντελέχεια δῶ α μὴ ἀρ α ἐς τὸ ἐ νεργείᾳ προιοῦσα ὡ ίνηται· ἐ νί σαν
δὲ πρὸς τοῦτο μὴ φασὶν ὅτι ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ὁ λοχερέστερον
ἢ περὶ ὠ ίνήσεως μὴ τὸν ὁρισμὸν τῆς μεταβολῆς, ἐ πὶ ὠ ίνήσεως ἀ
δέσμευεν· ἐ πὸν τῷ ἐ ντελεχείᾳ τοῦ δῶ α μὴ ὁδὸν, ἐ πὶ τὸ ἐ νεργείᾳ ὠ ίνησιν
ἦναι· καὶ ὡς οὖν φασὶν ἐ ντελεχείᾳ μὴ ἀ ριβῶς ἀποδεδομένου ὁρι-
σμοῦ ἐ λέχθην τὸν ἀρ ι στοτέλη πρᾶξαι θαι· πρὸ ἐν τῷ πέμπτῳ βιβλίῳ,
ἀ κριβέστερον τοῦτο διορίζομένος φησὶ τῷ μεταβολῇ ἐ πὶ πλέον
ἦναι τῆς ὠ ίνήσεως· ἐ πὶ μὲν γὰρ ὠ ίνησις, τοῦ τῷ μεταβολή· ὃ
κᾴ ἐ δὲ ἀνάπαλιν· μίνεται γὰρ μεταβολῇ καὶ ἀ πέραντος
καὶ πλησίας· οὐ σίαν· ποσὸν· ποιὸν· ποῦ· ὡ ς ἔστιν ἡ μὲν τῆς οὐσί
μεταβολὴ, γένεσις καὶ φθορά· ἡ δὲ τοῦ ποσοῦ, αὔξησις καὶ μείωσις.
ἡ δὲ τοῦ ποιοῦ ἀ λοίωσις· ἡ δὲ τοῦ ποῦ, φορά· ἅπαντα οὖν ταῦ
μὲν ἐν τοῖς ἄλλοις κατηγορίαις μεταβολὰς, ὠ ίνήσεις· ποσὸν· ποιὸν·
ποῦ· πλὴν δὲ τῆς οὐσί, οὐ μέν· ὅλως γὰρ τὸ ὠ ινούμενον μέν φύσει
καὶ ὠ ίνητὸν· τὸ δὲ γινόμενον καὶ τὸ φθειρόμενον· οὐ μέν· διὸ
καὶ πλὴν ὠ ίνήσεων ἀ λλως ἐν ἐνδέχεσθαι τοῦ ἀποδεδομένου
ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ ὁρισμοῦ μεταβολῆς οὕτως οὐ ὠ ινήσεως· φησὶ
γὰρ ὠ ίνήσεις ἦναι τὸ ἐξ ἕδου πεποιημένου ὡς ἕδου πεποιημένου
μεταβολὴ· καὶ τοιγὰρ δὲ ἁπάν, τὸ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον·
ἡ δὲ γένεσις καὶ φθορά, ἡ μὲν ἐξ ἀνυποκειμένου εἰς ἕδος· μεταβολή· ἡ
δὲ ἐξ ἕδου πεποιημένου εἰς ἀνυπόκειμον· ὅπως δὲ καὶ οὕτως ἔχῃ,
ἐν ἐνδέχεται τῇ πραγματείᾳ ἀ κριβῶς ἔρηται· νῦν δὲ ἀρκεῖ τὰ ἐρημένα

ταῦτα μὲν οὖν οἱ λείπομεν δὲ ἡμεῖς τῆς μεταβολῆς καὶ τὰς τέσσαρας καὶ τριάκοντα θεωρουμένης· ἡ μὲν βούλονται τὸ τὸ ὑπεῖναι μεταβαλλόντων τῶν ἐναντιώσεων ἡ δὲ τὴν ἐναντίωσιν μεταβάλλειν· ὁ δὲ τῆς μεταβολῆς ὅρος, ἢ ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀπόφασις καὶ κατάφασις. τοῦτο δὲ ἐστὶ γένεσις καὶ φθορά· ὃ μὲν γὰρ ὑπεῖναι μὴ ὂν δοκεῖ, γίνεσθαι αὖ τοῦτο ἐξ οὐκ ὄντος· ὅταν δὲ ἀγνοῇ φθείρεσθαι. ἀλλὰ τοῦτο καὶ ταὐτόματον· ὥστε ἡ τύχη τύχη τις πρὸς μάθη. διὸ καὶ τοῦ ὄντος μεταβάλλειν, ἀνάγκη καὶ ἄλλο τι εἶναι ἀεὶ ἐναντίων ὄντων καὶ τριῶν τὼ μεταβολὼ αὐτῆς εἶναι· αἱ δὲ καὶ ἕνδεκα μεταβολαὶ ἀπλαῖ εἰσιν· ἐναντίωσις ἡ τύχη· δὲ φαίνεται μὴ ὁ ἀριστοτέλης τὼ ἐναντίω σὺν μάλιστα τὸ ἐναντίον μεταβολὴν τῆς τύχης γένεσιν μᾶλλον λείπων εἶναι· οὐ καλοίωσιν· ὅταν γὰρ ἐξαίφνης πίστις μόνος ἐπιστῇ γίνεται, τοῦτο οὖν ἀμφισβητεῖ τῆς τελεσιουργίας τοῦτο φησὶ γένεσιν· οὐχ ἁπλῶς τῆς οὐσίας· ὥστε καὶ γένεσις τὸ τοιοῦτον οὐχ ἁπλῶς γένεσις μὴ ἄλλως ἢ καὶ ὅτι μὴ ἀρετὴ ἐναντίωσίς ἐστιν· εἰ γὰρ μὴ λείπεται στέρησις εἶναι ἢ καὶ ὅτι, ὡς ἀόριστον μὴ ἀνάγκη· ἀλλοῖωσις διὰ τὸ μεταβάλλειν ἀρετὴν, ἐναντίωσίν τινα μὴ οὐ στέρησις· καθὼς ἐν καιρῷ εἰσιν εἰρῆσθαι οὐ μεταβάλλειν εἰς ὃν ἔξιν· ὡς ἡ τοῦ φλόγινος εἰς ὃ τὴν μεταβάλλει δὲ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον· ὡς τὸ μέλαν εἰς τὸ λευκόν· οὐ καθ' ἡ τύχη ἐν καιρίας εἰς ἀρετὴν μεταβάλλειν· μὴ ἔμπαλιν· ταῦτα δὲ ἐναντία· ἡ γὰρ εἰς τὰ ἐναντία μεταβολή, μίνησίς ἐστιν· ὑπὸ γὰρ ποιότητα ἀναγόντων· μὴν ἄλλως ἀρετὴ τύχη· μὴ ἄλλως· ὡς φησὶν ὁ ἀριστοτέλης ταύτην διαφέρειν μίνησιν ἐνεργείας· τὸ τὸ μὲν μίνησιν ἀτελῆ ἐνεργείαν· τὸ δ' ἐνεργείαν ἀθρόαν εἶναι· διὸ μὴ τὰ θεάματα κίνησιν ἐνεργείας εἶναι ἔφη· ὁ μενέλεως ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει· πότερον δύο φησὶν αὐτὰς μίνησιν ἓν τὸ μίνουσι μὴ τὸ μίνουμένω, ἢ μία· μὴ δέξενος μία· ἆρα πάλιν ἐξήτησε τί γένος ἂν ἡ μίνησις τοῦ μίνουσος ἢ τοῦ μίνουμένου· μὴ δέξενος οὐ τοῦ μίνουμένου· ἐνδέχεται γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργοῦ αὐτὸ τὸ τέλεον προβαίνον· οὐ χωρίνων· ὡς ἐπὶ τοῦ μαθητοῦ ἔχει

μὴ οἰκοσκάλου· μία γὰρ ἡ μύνησις ἐπὰ μιᾷ οἴν· ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τοῦ οἰ-
κοσκάλου· τελευτῶσα δὲ ἐς τὸν μαθητήν· μύησις γὰρ οὐχὸ ὁ οἰκο-
σκάλος, ἀλλ' ὁ μαθητής· οἱ μὲν γὰρ ἔλεγον ἔξειν φησὶ τελέαν μὴ ἀ-
θροάν· ὁδὲ, ἐς παῖδα ἀγαγὼν καὶ ἀπὸ μέρος· ἀποίνω καὶ αὖ τὸν μύ-
νησις μέν ἐστιν ἀτελής· ἡ δὲ ἐνεργία αὐθρόα ἐστίν, ἐφωτίσθη μὲν αὖ τὸν
ἐπὶ τυχῆς πως ἔχει· μύησις, ἢ οὔ· ἆ μὲν οὖ μύησις οὐπρομόπλα ἀπὸ
τοῦ ἀτελοῦς ἐπὶ τὸ τέλεον· οὐ μύησις ἀπὸ ἀγνοίας ἐς γνῶσιν· οὐ δὲ
ἀπὸ προσαυσεων ἐπὶ οὐμπεράσματα· ἀ δὲ πᾶσα ἐπὶ τυχῆς ὀφώνθη,
μὴ αὐθρόαν οὐκόχει τὴν ἐνεργίαν· οὐ δὲ ἔστιν ἄνευ δὼ ἀμεινος ἐνεργία·
μύησις ἄρα· τοῦτο γὰρ μὴ ἀδιος ὠρίσατο· μύησιν δ' ἂν εἴη τὸν ὁδὸν τὴν
ἐπὶ τοῦ ἀτελοῦς ἐπὶ τὸ τέλεον· μὴ ἄλλως· ἀδιος φησὶν ὅτι ἐν οἷς τὸ πρό-
τερον μὴ τὸ ὕστερον, ἐν τούτοις παντως μὴ χρόνος· ἐπὶ τοῦ χρόνου γὰρ
ἀφήσει τὸ πρότερον μὴ τὸ ὕστερον· οἷς αὖ ἐφήκεν· ἐν οἷς δὲ χρόνος·
ἐν τούτοις παντως μὴ μύησις· μὴ γὰρ ἐπλανητου τι τάδε· καὶ ἐν οἷς
μύησις, ἐν τούτοις παντως μὴ χρόνος· μὴ δέ πα λιν ἐν οἷς χρόνος,
ἐν τούτοις παντως μὴ μύησις· ἐνίοτε δὲ τυχὴ τὸ πρότερον μὴ τὸ ὕστερον·
μὴ μύησις ἄρα· ὅλως δὲ ἐνίοτε ἐν τυχῆ τὸ πρότερον μὴ τὸ ὕστερον, προ-
φανὲς· μικτὰ γὰρ ὧδε ἀπὸ προταύσεων ἐπὶ οὐμπέρασμα· καὶ
οὐ παῖδα αὖμα γίνωσται· ἀ γὰρ ἄλλο πρὸ ἄλλου· οὐ δὲ παντων
ἅμα ὧν οἵδε· τὰ μὲν προχάρησιν ποιᾶται· ἀ γὰρ τοῦ μὲν, πρότερον·
τοῦ δὲ, ὕστερον· μὴ καθόλου μέλεσιν ἀπὸ ἀρχετῆς ἐς καμψιν· μὴ ἀ
πὸ ἀγνωσίας ἐς γνῶσιν· ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸ δόξαν ὅτι μὴ ματαῖον
τὸν ἀρίστο τέλεσι μύησιν ἢ τυχῆ· μὴ οὐκακῶς ὁ πλάτων τὸ ἀστοχύνητον
αὐτῆ ἀπεῖπεν· ἐγὼ γὰρ μοι δοκῶ ἐν τῆ πολιτείᾳ λόγου τούτων, οὐδὲ-
μίαν ἐν ὑμῖν ἐνθυσιασμὸν μαχητὴν ἐν αὐτοῖς· πλὴν ἐν μούσης ταῖς φυσικαῖς· ὥσπερ
γὰρ πολλαχοῦ ἐώθασι ποιεῖν τὸ φαινόμενον ἐλλείπειν, οὕτω καὶ ταῦθα·
ἐπὶ δὴ γὰρ αὖ οὕτως μύησιν, ἀπὸ μὴ σὺν ἀγνοίας μέσης ἢ μὴν ἀπὸ μούσης αἱ
φυσικαὶ· τούτων δὲ οὐ δὲ μίαν ἢ τυχὴ μύησιν· οὔτε γὰρ ὠξεται ἢ μα-
θοῦσαι· ἢ καὶ ἀπὸ ποιότητα ἢ καὶ ἀπὸ τόπον μεταβαλλόντα· ἵνα μήτις τοῦ
πλάτωνος ἀδιμύητον λέγοντος τὸν τυχὸν ὁ μὴ σὺν αὐτοῖς μίαν

τῶν φυσικῶν μὴ σῶμα εἶναι σημαινόντων ἢ μὴ κινήσεων λείπειν αὐτὸν κινεῖσθαι, διὰ τοῦ-
το δ' ἴσως οἴονται αὐτοὶ πάντες ἀκίνητον εἶναι τὴν τοιαύτην τῶν τοιούτων κινήσεως· μὴ ἔχειν
ἀληθῆ λόγον μὴ πλανωμένων ὁρᾶν· ἅμα δὲ σῶμα τοῦτο αὐτὸ μὴ ὁ πλάνητον εἶναι.
κινοῦντο δ' ἂν καὶ οἱ πλάνητα, ἄλλας τινὰς κινήσεις τοιαύτας νοητικὰς μὴ
μαλίστα ζωικάς· καθάπερ μὴ μαλίστα ἀκίνητον αὐτὸ φησὶν εἶναι
ὁ πλάτων· ζῶον ποιεῖ γὰρ αὐτό· μὴ ἐνυπάρχοις οὖν τοῦτο τοῦ ζῴου· μὴ ὑπνοῦντος
ὄντος καὶ νοητικὰς οὐκ ἐνεργεῖ· τοῦ οὖν πλάνητος παύσαν ἁπλῶς
ἐνεργεῖαν· κίνησιν εἶναι λέγοντος, ἀλλ' ἐστὶν μὴ λόγος ὁ κινεῖσθαι
λέγων τὸ τυχὸν καὶ τὰ πλάνητα· μὴ ὁ μὴ κινεῖσθαι καὶ ἠρεμεῖσθαι-
λω· μὴ ἐν μόνοις σημαίνηται ὁμωνύμως εὑρίσκεται· ἀλλ' ἐκ τῆς ἄλ-
λοι ωσεως ἀδηλεῖς μὴ δῆλα ποιεῖ· καὶ διὰ ταύτας δὲ κινεῖσθαι ἢ τύχὴ
μεταβάλλουσα ἐξ ἄνεμοποιήσεως ἐπιστήμω· ὅπως ἐν-
φυεῖς εἶναι τὸ μὴ μόνον κινεῖσθαι· ἀλλὰ μὴ φυσικῶς κινεῖσθαι κίνησιν.
εἰ οἱ μὲν ἀέρι πρὸς μόνας τὰς σωματικὰς κινήσεις ἀποβλέπων
οὕτω λείπει τὸ τυχὸν μὴ κινεῖσθαι· δῆλον δ' ἐκ τῶν τῶν παρ' αὐτοῦ
λεγομένων· ἀλλὰς κινεῖσθαι φησὶν ἢ τύχὴ μὴ καὶ διὰ συμφερόντος·
φυσικὰ δ' ὑπάρχοι κινήσεις αὐτῇ· ἀδύνατον, μὴ τόπος· πάσας γὰρ
λεχθείσας κινήσεις ἐν τόπῳ· ὁρᾶς ὡς πρὸς τὰς σωματικὰς κινήσεις
ἀποβλέπων, οὕτως αὐτὸ ἀκίνητον ἔναι φησὶ· παῦλα γὰρ τὸ ἐν τόπῳ
σῶμα εἶναι· ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον μικρὸν, περὶ κινήσεως· ἴσως
γὰρ οὐ μόνον τὴν ὁδὸν εἶναι τὸ τὸ αὐτὸ οὐσίαν αὐτῆς τοιαύτην ἔναι, οἵαν φασὶν
οἱ λείπειν τὸν τυχὸν ἔναι τὸ κινεῖσθαι· ἢ δῶμεν μένον κινεῖσθαι· ἀλλ' οὐχ
ὅτι ἀδῶμεν τὸ ὑπάρχειν αὐτῇ κίνησιν· ἔρηται οὖν οἱ ἀξιοῦντες κινεῖ-
σθαι τὴν τύχὴν ἀποβλέποντες· εἰ διὰ τὴν ἐνόμισαν τὸ κινεῖσθαι οὕτω δεῖν
παντὸς μὴ αὐτὸ κινεῖσθαι· διὰ τὸ παῦλα τὸ σῶμα εἶναι κινεῖσθαι κινεῖσθαι.
εἰ ὥρων δὲ τὸ τυχὸν πρῶτον κινούμενον τὸ σῶμα, αὐτὸ κίνησιν τοιαύτην ἔναι
αὐτὸ ἀπεφαίνοντο· τὸ σοῦτον οὖν φησὶν εἶναι ἀπέχω, τοῦ αὐτὸ κίνησιν
λείπειν τὸ τυχόν· οὐκ ἐν ἔναι τῶν ἀδῶν αὐτῶν φησὶ μὴ τὸ ὅλως κινεῖ-
σθαι αὐτό· μαλίστα δὲ ὁ λόγος αὐτῷ πρὸς πλάτωνα τάττει· διὸ ἔπειτ'
οὐκ οἱ λείπειν τὸν τυχὸν ἔναι τὸ κινεῖσθαι ἢ αὐτὸ, προσθήκην ἢ δῶμεν

μῦνδν· φαίνεται γὰρ ὁ πλείων πῆ μὲν λείων πᾶσα ψυχὴ ὡσὸ μῦνης,
ὡς ἐν τῷ φαίρω· μὴ παλίν ἐν τῶ τῶν νόμων ὁρίζεται τῶ ψόχῶ οὕτως·
ὧ σὺ τῶ ψυχῶ τοὔνομα τίς τοὺ τοῦ λόγος ἔχοι μὲν ἂν ἄλλο πλῶ τὰ
γῶ δὴ ρὴ φαίνεται δῶ α μένω ἐ ωὸ τῶ μῦνδν· μὴ ὅμοιοι περὶ δη μόκριτον·
μὴ οἱ ἁπλῶς σῶμα τῶ ψυχῶ τὸ μῦνη τι ωὸ τὸν λείον τες· ἀ μὴ μὲν ἀφ-
μῦνη τον ἐ λεῖον τῶ ψυχῶ· ἀ λλοῖῶ τῶ τοῦ μῦνδν δῶ α μὲν ἐν ωὸ τῆ ἀ
πε πίνθεν το· μὴ δὲ ἀ τοὺ τοος ἆ πεν· ἢ δῶ ωὸ μενον μῦνδν· ὅτι μὲν οὖν
μὴ πλείων ι δοιμ τῶν μῦνου μέν ων ἀ τίον ἂν εἴη τὸ ωὸ τὸ μῦνη τον, δῆλον·
ἀρ χῶ γὰρ φησὶν ἂν εἶναι τῶν μῦνου μένων τὸ ωὸ τὸ μῦνη τον· ἀ ξιοῖ δ' ὅτι
μὴ οἱ ἄλλοι φυσι κοὶ τοῦ τοῦ νόμιζον· εἰ δὲν οὖν ὅτι μῦνδσι ἡ ψυχὴ κα
τὰ σῶμα τος· ἐ πδοὴ ἐ ωῤῥω ωὸ τῶ μῦνοῦ σαν· ὅτι οὖν φησὶ τοῦ το ὃ
κα ὰ λοιπὸν τὸ μῦνοῦν πάντως, μὴ ωὸ τὸ μῦνδσθαι ἀ πε δέ χθη, ἐν τῶ δίδοῦ
τῆς φυσι κῆς· δύνυσι γὰρ ἐ κδόῦναι τὸ πρῶ τος μῦνοῦν, ἐ ξαῦ ναί μης δὲ ἀ
μῦνη τον εἶναι· ἆ ρα κα ὰ φύσ ιν μῦνδί το, οὐ κεῖ ἔ σον ται κὴ μῦνό δε τα ὶ μῦ-
νού μενα, σῦ μπε ραί νη θῶ ται τῶ ωὸ τῶ ἐ ωῤῥω· ἀ λλως τε ἀ ωὸ τοῦν τὸ μῦνοῦν
κα τὸ μῦνδ μὴ ωὸ τὸ μῦνδσθαι, ἐ σται τὸ ωῦξον ωὐξό μενον· μὴ τὸ δι δα σκον,
μα νθά νον· μὴ τὸ λευ καῖνον, λεῦ κα νό μενον· ὅπερ ἄ τοπον· ἀ λλως
τε τα ὰ ὀρ εκτι κὰ μῦνοῦν τα τῶ ὀρεξιν ἐ νδέ χῶ τὸ μῦνδν, ἀ μῦνη τα ὐ τι· μῦνδ
γὰρ ὁ χορ ός τοῦ ὄνου· μὴ κ' ἀ πὼν τοῦ ὀρ ῶν τα, μὴ ὅσα τοῖ ωὰ τα· ωὐ τὰ
ἀ μῦνη τα μένουν τα· κα λῶς οὖν τε ἐ ως τῶ ἀ να λύ κῶ τοῦ λόγου πρῶ τον
ἀν ῆ κεν· ὅτι οὐ κεῖ ἔ σον ται μῦνοῦ σα ἡ ψυχὴ τῆ μῦνη σθή σε ται· δι ὰ δὲ
τῶν ἐ ρεξῆς ἐν δή σε ται πρὸς τὸ ωὸ τὸ μῦνη τον ωὐ τῆς· ὅτι κα τὰ ωᾶ σαν
ἀ δυ ώ α τον ωὸ τῶ ἐ ωὸ τῶ μῦνδν· ἢ ὅλως μῦνδσθαι· δι χῶς δὲ μῦνοῦ μὴ
παν τὸς· ἢ γὰρ κα τὰ ωὖ πε ρον, ἢ κα τὰ ωὸ τό· μέ λλω νδὲ εἰ ωεῖν· ὅτι ἡ ψυχὴ
οὐ μῦνδσι, ἀ πό τως πρῶ τοῦ τα ὶ δί α φο ρα τῆς μῦνή σε ως ση μαι νό με
ἀ πο ρί θμδσι· ἵν' ἃ δοί η μεν κα τὰ ποῖ ον ση μαι νό μεν ον τῆς μῦνή σε ως
λεί ῤῥμὴ μῦνδσθαι τῶ ψυχῶ· λῶ νοῦν μῦνοῦ μέ νων φησὶ· τα ὰ μὲν κα-
θῶ τὸ μῦνδσι· που τέ στι κα τοῦ οἱ ὰν ἔ χῶ τῶ μῦ νοι ν· τα ὰ δὲ κα θῦ-
πε ρον· που τέ στι κα τὰ σύ μβε βη κός· τοῦ το γὰρ ωῶ βού λε ται ἐν τοῦ θα
τὸ κα θῦ πε ρον· ὡς ἐ πῶ λῶν ὑπο δῦ μά τῶν ὑ δή λως τι· λῶ γοῦ κα ε τα

συμφερηκὸς πίνουμένων· τὰ μὲν οὖν ὕδατα ὡς ἔχοντα τὴν αὐτὰ ἰδίαν πίνησιν· ὥσπερ ὁ πλωτήρ· πίνεται γὰρ καὶ τὰ συμφερηκὸς ἐν ἠπείρῳ πίνουμένη· δῶμα μέντοι καὶ αὐτὸς καὶ φαῦλον πίνεσθαι· τὰ δὲ ὡς καὶ φαῦλα ἀπίνητα ὄντα· ὡς τὸ λευκὸν ἐνδύσωμαι· πίνεται γὰρ τοῦ σώματος πίνου μένου καὶ τὰ συμφερηκὸς τὸ λευκόν· αὐτὸ μέντοι καὶ τὴν ἰδίαν φύσιν ἀπίνητον ὄν· καὶ φθονηθὲν μένον οὐ χωρεῖ ὁ ἀφιστολήλης πίνεσθαι τὸν ἄχυρον· τὸ γὰρ πίνεσθαι τὸ σῶμα· ἅτινα δὲ μὴ αὐτῶν ἐνδύσωμαι πίνου μένου, καὶ τὰ συμφερηκὸς ἐσθῆτι πίνεται· ὥσπερ ἡ δωρεὰ μίνη πίνητος ἐστὶν ἡ λήθη λευκοπόλης· ἐλήλυθε αὖ καὶ τὰ συμφερηκὸς ἐσθῆτι πίνεται· διόπερ οὐμμελήτων πίνου μένων· ἀλλὰ μὴ οἱ ἔξεστιν πίνοῦντας τὸ σπαθίφος, οὐ πίνουσιν καὶ αὐτῶν καὶ τὰ συμφερηκός· ὥστε καὶ τοὺς καὶ τὰ συμφερηκὸς πίνοῦσιν· ὥστε πως μὴ τυχὴ πίνοῦσα τὸ σῶμα, πίνου μένου αὐτοῦ· ἐνδύτης δὲ ἔρριπται· δῆλον ὡς οὐ πίνεται αὐτῶν καὶ τὰ συμφερηκός· διόπερ οὐμμελήτων πίνου μένων· αὐτὴ μέντοι καὶ φαῦλόν ἐστι πίνεσθαι· διόπερ μὴ ἀσώματος· ἀδὲ τοῦτο οὐ κινητόπως, πῶς οὖν τὸ ὅλως μὴ πεφυκὸς ἐν τόπῳ ἅπτεται πίνεσθαι λέγεται τόπου· τὸ γὰρ πίνούμενον, τόπου τινὸς ἐστὶ τοῦ πάθους· πᾶν δὲ τὸ ἐν τόπῳ σῶμα· ἀσώματον δὲ γένος τὸ οὐσιῶδες ἀναίτιον ἀποδέδυσιν· ὥστε ἀναίτιον πάντως καὶ ἀπίνητον ἅτινα τοῖς φυσικοῖς πίνήσεσι· ἀπὸν δὲ τῶν πίνου μένων καὶ μὲν καὶ φαῦλόν· καὶ δεῖ μέρον πίνεσθαι, τούτων ὑπόδημα παρέσθημι τὸν πλωτῆρα· ἦ γὰρ ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ πλωτῆρος οὐκ ἔστιν καὶ φαῦλόν ἀ καὶ καὶ τὰ συμφερηκός· τῷ γὰρ πίνεσθαι τὸ πλοῖον ἐνῶσθαι, λέλεται μὴ αὐτὸς πίνεσθαι· ὅτι γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ οἰκία ἢ τοιαύτη πίνησις, δῆλον φησὶν ἐν τοῦτα μόρια σὺν ὧν πίνεσθαι καὶ φαῦλον πίνούμενος ὁ πλωτῆρ, ἀ πίνητα ἅτινα· ταῦτα σκέπουσιν οἱ πόδες· ὁ πλοῖα γὰρ καὶ φαῦλον πίνεσθαι, διὰ τῶν ποδῶν πίνεσθαι· ὥστε ἅμα μὴ τῆς καὶ φαῦ τὸ πίνήσεως ἐνδέχεσθαι τὸ ὑπόδημα· λέγω δὲ τῶν διὰ τῶν ποδῶν βαδίσεις μὴ ἐπιλήσεις τοιούτῳ ἐχρήσαντο ὑποδήματι, ἵνα μήνο μόνων ὅλη ἡ διὰ μορίων μίνο μένη πίνησις τοῦ ὅλου σώματος καὶ τὰ συμφερηκός ἐστι· καὶ γὰρ διὰ μορίων πίνεῖται τὸ ὅλον σῶμα, καὶ φαῦλόν λέγεται πίνεσθαι· διόπερ οὐ δὲ οἱ πόδες ἀνευστήσουμεν //

πάσμονι

κὰς μονίας τοῦ ὅλου σώματος κίνησιν ποιοῦσιν. διαφέρει δὲ κίνησις τοῦ κινεῖσθαι κατὰ τόπον μὲν περὶ τῆς τύχης ἀναπέφανται κινεῖσθαι. τοῦτο δὲ κινεῖ ἀναγκαῖον ἔχειν τὴν κίνησιν. τὸ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖσθαι καὶ ἄλλος ποιεῖ. διὰ τὸ δὲ ἀπὸν ἀναπέφανται κινεῖσθαι, πρόσεστι καὶ μεταβολὴ κινήσεως. ὃ δὲ λίθος τῶν καθ' αὑτὰ κινουμένων, καὶ μὴ, σῶμα οὐσίαν μέσην ἔχειν τὴν κίνησιν. διὸ καὶ τοῦ τοσοῦτο πληθος εἶναι τῆς οὐσίας, ὡς καὶ ὁ σῶμα οὐσία. καὶ δὲ σῶμα οὐσία μεταβολὴν καὶ ἄλλην οὐ κέκτηται. οὐδὲ συμπληθος εἶναι τῆς οὐσίας. τὰ μεταβολὴν δυνάμιν τοῦ κινεῖσθαι, κίνησιν οὐσιώδη ἔχουσιν. ὥστε σῶμα ἅπαν μεταβολὴν τῆς κινήσεως. ὅλαν ἢ τὸ κινοῦν, ὡς ἥρωλος. μεταβολὴ κατὰ ποσὸν κινήσεως, οὐ καθὸ κινεῖσθαι οὐσίαν. ἢ τοῦ μὲν περὶ τύχης, ἀλλὰ σῶμα οὐσίαν μέσην ἔχειν τὴν κίνησιν. ὡς οἱ ἄλλοι κίνησιν ἀλλοῖοι λέγοντες. ἀλλὰ σῶμα οὐσίαν μέσην μὲν. οὐ μεταβολὴν μέντοι καὶ τοῦ οὐσίαν αὐτῆς δύναται. τὸ δὲ ἀφῆ ὅλη καθαπαξ κίνησιν ἐπὶ τύχης ἀδύναμον εἶναι. τὰ σάρκα δὲ κινήσεων οὐσῶν φορᾶς. ἀλλοιώσεως. φθίσεως. αὐξήσεως. ἢ μίαν τοῦτο κίνησιν λέγω τῆς φύσεως, ὅτι ἢ μεταβολὴ καὶ παύσασα γίνεται καὶ γενέσεις. ἢ γὰρ ἐνέργεια οὐσία, ὡς γένεσις καὶ φθορά. ἢ ἐνέργεια ποσοῦ, ὡς αὔξησις καὶ μάωσις. ἢ ἐνέργεια ποιοῦ, ὡς ἀλλοίωσις. οἷον λεύκανσις. μέλανσις. ἢ ἐνέργεια ποῦ καὶ γενέσεις. οἷον ἄνω κάτω. ἐν λυκείῳ. ἐν ἀγορᾷ. τούτων οὖν τῶν μεταβολῶν τὰς μὲν ἐνέργειας ζῴου καὶ γενέσεις γινομένας. τῷ ποσῷ. τῷ ποιῷ. τῷ ποῦ, κίνησιν εἶναι. τῷ δὲ ἐνέργειαν οὐσίαν, οὐ κατὰ κίνησιν. ἀλλ' ἁπλῶς μεταβολή. ἐπὶ πλέον γὰρ ἡ μεταβολὴ τῆς κινήσεως. τὸ γὰρ κινοῦμενον φθορὰν ἔχειν. ἵνα μὴ κίνησις. τὸ δὲ γινόμενον. ἢ φθειρόμενον, οὐ μέντοι ἔστιν ὅτε κινεῖται. ἢ ὅτι τὸ κινοῦμενον περὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἴσχει τὴν μεταβολήν. μηδὲν τῆς κινήσεως φύσιν οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου σώματος. τὸ μέντοι γινόμενον ἢ φθειρόμενον, οὐκ ἔν ὑποκειμένῳ γίνεται. ἀλλοῖον ἐξ ἁπλῆς φύσεως μεταβάλλει τὸ γινόμενον ἢ τὸ φθειρόμενον. ἔμπαλιν. τῆς οὖν κινήσεως περὶ τὰς ἕξεις καὶ γενέσεις φανερουμένης, πῶς οὖν ἐν ταύταις τὸ ἄπειρον τῆς κινήσεως ἀπεδείκνυτο. λέγω ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς τοῦ ποῦ καὶ γενέσεως, ἢ τῆς τοῦ ποιοῦ, ἐνδέχεται

ὀνομάζουσι νοεῖν. διὸ ὧν πάντα τὰ ἐν τῷ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ὄντων
ἓν μάλιστα ὑπάρχει φορᾶς μὴ ἐν ἀλλοιώσεως· μία γὰρ πᾶσα ἡ κατὰ τόπον κί-
νησις, φορὰ λέγεται· μὴ ἐν κατὰ ποιότητα ἀλλοίωσις· ἀλλοιοῦται γὰρ
οὐδὲν ἀκίνητον μόνον οὐδὲ μεταβάλλον. ἐπὶ μέντοι τοῦ ποσοῦ, οὐκέτι
πόσον· ποιοῦ δὲ ὀνόματος ἓν μάλιστα ὑπάρχειν μὴ τῷ μᾶλλον καὶ
ἧττον. ἐν γὰρ τῇ ποιότητι μὴ κατὰ τὸ ποσὸν μεταβολὴ, λόγον δέ τινα μὴ οὐκ ὀνο-
μάζειν κατὰ τοῦτο οὕτω δίκαιόν τινα ἓν εἶδος ποσοῦ κίνησιν, ἀόριστον. ἓν δέ τινα τῷ αὔξησιν
καὶ τῷ φθίσιν. ὡς δὲ διαμένουσιν οὕτω τούτου, ὅτι μὴ κατὰ τόπον μεταβολὴ,
οὐκέτι κίνησις ἀλλ' ἕξις τινὰς καὶ διαμονὴ μόνον ἐνταῦθα ὅτι πᾶσα κίνησις
κατὰ τρεῖς ταύτας μίαν ἔχουσι κατηγορίας· ἐν δὲ κίνησιν ἡ ἀλλοίωσιν καὶ ἐν οὐ-
βεβηκὸς, φύσει ἀεὶ ὑπάρχειν κίνησις αὐτῇ· ἐν δὲ τοῦτο, μὴ τόπος.
πᾶσαι γὰρ αἱ μεταβάσεις κίνησίς τινα τόπον τοιοῦτον, ἐπὶ δὲ καὶ
συμβεβηκὸς μεταβολὴν ὑπάρχειν τῇ ἀλλοίωσιν. μεταβολὴ γὰρ τῇ ἀλλοίωσιν
οὐδεμία αὐτῆς τὸ αὐτὸ κίνημα ἔναι· ἐξαναίρεσις αὐτῇ κατὰ φύσιν ὑπάρ-
χειν. μᾶλλον δεῖ τὸ φύσει ἐστίν· ἐδόκει δὲ πᾶσα κίνησις ὑπομίαν
τῶν κατηγοριῶν τούτων τελοῦσα· οὐ κοινὴ μία τῶν ἐν μόνων κίνησις
κίνησις εἶναι· ἐν δὲ τοῦτο ἐδόκει πάλιν ἐν τῇ φύσει κατὰ συμβεβηκός,
πάντα τὰ κινούμενα μίαν τούτων τῶν κινήσεων, ἐν τόπῳ δοκεῖ· μὴ
ἀλλοιοῦσθαι ἐν τόπῳ ὄντα· τοιοῦτον δὲ ἓν πάντα σώματα· μὴ ὅλως μὲν
ἐν κατὰ τὸ ποσὸν μὴ κατὰ τὸ ποῦ κίνησις ἐν τόπῳ, πρόσθεν λόν· ὅλως δὲ
μὴ ἓν κατὰ ἃ ἀλλοίωσιν μεταβολὴ ἐν τόπῳ ἐδόξασε φῶς ἐν τῇ φύσει·
δύνασθαι γὰρ ὅλως τὸ καθαιρούμενον, μᾶλλον δύνασθαι δέ· τὸ δὲ
μᾶλλον καθαιρόμενον, μὴ ἐν τόπῳ ἐστίν· ἐπὶ μὴ σώματι ἐστί· τὸ γὰρ καθαι-
ρόμενον ἐξοῦ ἐστι μᾶλλον ἐπὶ τὸ ἐνωθέσθαι· ἐκείνος γὰρ
ἐστὶν ἡ πᾶσα μεταβολή· τὸ δὲ ἐκείνος ἐστὶν μεταβαλλόν, οὐκέτι ἐξοῦ
μεταβαλλόμενόν ἐστιν· οὐδέπω γὰρ αὐτὸ μεταβαλλοι·
οὐκέτι ἐστὸ μεταβαλλόμενον, ἐν ἐκείνῳ ὅλον ἐστί· ἤδη γὰρ μεταβεβληκὸς
αὐτό ἐστι· μὴ οὐ κεῖται μεταβαλλόν· ἀναίρεσις οὖν τὸ μεταβαλλόν
καθ' ὃ γένος οὕτω μεταβολῶν, καθ' αὐτὸ μὴ μὴ κατὰ συμβε-
βηκός· καὶ μένει ἐκ τοῦ ἔναι ἐν τούτῳ ἐξοῦ μεταβαλλόμενον· καὶ

δέτι, ἐν τούτῳ εἰς ὃ ἡ μεταβολὴ ἀστοῦ γίνεται· ὅλον γὰρ ἐν ἑκατέρῳ ἀδύνατον
εἶναι· ἔσται γὰρ ἅμα ἐν τοῖς ἀντικειμένοις τῶτε ἐξοῦ καὶ τῶ εἰς ὃ· καὶ ἅμα δὲν
πλείοσι τὸ αὐτὸ κατὰ τὸ αὐτὸ· ὅπερ ἀδύνατον· ὥστε λείπεται τὸ μὲν αὐτοῦ εἶναι
ἐξοῦ· τὸ δὲ εἰς ὃ· μερισὸν ἄρα καὶ διὰ τοῦτο σῶμα· μόνον γὰρ καθ' αὑτὸ μερισὸν
τὸ σῶμα ἐστὶν· εἰ γὰρ καὶ ἡ γραμμὴ· καὶ τὸ ἐπίπεδον καθ' αὑτὸ μερισὸν λέγεται,
ἀλλὰ τῶ λόγῳ· τῇ μέντοι ὑποστάσει καὶ τῇ οὐσίᾳ, μόνον τὸ σῶμα μερισόν-
ἐστιν· ὥστε εἰ κίνεται ἡ ψυχὴ καθ' αὑτὸ, μερισὸν ἔσται καὶ τὸ σῶμα· καὶ τέως
μὲν πρὸς πλάτωνα ἱκανὸν καὶ τοῦτο, ἀσώματον εἶναι λέγοντα τὴν ψυχήν.
εἰ γὰρ τῇ ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ ὅτι κίνεται, ἀκολουθεῖ τὸ εἶναι αὐτὴν
σῶμα· τοῦτο δὲ ψεῦδος· οὐ κίνεται ἄρα· ἀλλ' οὕτω ἐκ τούτου ἐλη-
λεγμένοι εἰσὶν, οἱ σῶμα αὐτὴν λέγοντες ὅτι οὐ κίνεται· τί οὖν ἐκ τούτου.
τὸ ἄτοπον ἐν τῶ κίνεσθαι αὐτὴν, δείκνυται ἐν τόπῳ οὖσα καὶ σῶμα· ἐ
πάγει οὖν τὸ τούτῳ ἑπόμενον ἄτοπον· μετὸ λίγα κοινῶς πρὸς πάντας
ἁρμόζον· πῶς δὲ φησὶν ὅτι πᾶν κινούμενον ἐν τόπῳ ἐστὶ· καίτοι αὐτὸς
δείκνυσιν αὐτὴν ἀπλανῆ οὐκοῦσαν ἐν τόπῳ· εἴτε τόπος μέν ἐστι
ὡς αὐτῶδοκεῖ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος· καθὸ περιέχει τὸ περιεχό-
μενον· δείκνυται δὲ ἔξω τῆς ἀπλανοῦς μηδὲν ὄν· ἢ οὖν ὅτι κατὰ
μέρη τῆς ἀπλανοῦς τρόπον τινὰ ἐν τόπῳ εἰσὶν ὡς καὶ αὐτὸς φησὶν
ἐν τῇ φυσικῇ· περιέχεται γὰρ ἕκαστον ζῴδιον ὑπὸ τῶν παρ' ἑκάτερα.
ἢ ὅτι δὲ προσῦπα κοῦ εἰν· ὅτι τῶν καθόλου κινουμένων αἱ κινήσεις
ἐν τόπῳ εἰσὶ· περὶ γὰρ τῶν ἐν ταῦθα κινουμένων ὁ λόγος· ἃ καθ' ὅλα
αὐτὰ κίνεται· κἀκεῖνοι δὲ οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν τῶ κίνεσθαι κίνεν,
δηλονότι ὅλην δι' ὅλης ἔλεγον μεταβαίνειν· τὰ δὲ οὕτω κινούμενα
ἐξ ἀνάγκης ἐν τόπῳ ἐστὶ· φαίη δ' ἄν τις ἴσως, τί οὖν οὐ μεταβαλλει
κατὰ τὸ ποιὸν ἡ ψυχὴ· οὐ κἀλλοιοῦται μεταβαλλουσα ἀπὸ κακῆ
εἰς ἀρετὴν· καὶ ἀπὸ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν· εἰ δὲ ἀλλοιοῦται· ἡ δὲ ἀλλοίωσις
κίνησις, κίνεται ἄρα ἡ ψυχὴ· πρὸς τοῦτο πρὸς φανῶς οἱ ἀπὸ τοῦ
περιπάτου ἐξηγηταὶ, ὧν ἐστι καὶ ὁ ἀλέξανδρος, ἀπαντῶσιν· ὅτι
τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις· ἀλλοίωσις γάρ ἐστιν ἡ κατὰ τὰς παθητικὰς
ποιότητας γινομένη μεταβολὴ· πᾶσαι δὲ αἱ παθητικαὶ ποιότητες,

ἀλλοίωσις· οὐδὲ ἀλλοίωσις ποιότητος, κινούμενον· οὐκοῦν τὸ ἀλλοιούμενον
πᾶν σῶμα ἔσται· ἀρετὴ δὲ καὶ κακία· καὶ γνῶσις καὶ ἀγνωσία, ἕξεις τινὲς καὶ
στερήσεις· οὐδὲ ἕξις καὶ οὐ στέρησις, γενέσεις τινὲς καὶ φθοραί· οὐκ ἀλλοιώσεις.
ὥσπερ οὖν ἡ τυφλότης μὲν φθορά ἐστι· γένεσις δὲ ἡ ὅλως, οὕτως ἀρετὴ
καὶ κακία· καὶ γνῶσις καὶ ἀγνωσία, γενέσεις τινὰ ἢ καὶ φθοράς.
ἕκαστον γὰρ γνωρίζεται μᾶλλον ἐκ τοῦ τυφλότητος οὐδὲ γὰρ ἡ
τῶν πραγμάτων ἕξις τυφλώσεων, ἢ φθοραὶ νοεῖται τοῦτο· τυφλότητος δὲ ἕξεως
ἢ γνώσεως ἕξεις καὶ στερήσεις· ὥσπερ οὖν τῶν ὑμάνσεων οὐ λέγομεν ἀλλοιώσεων
λέγομεν φωνήσεως· ἢ γὰρ ἀλλοιώσεις ἄλλας δὴ περὶ ποιότητα ἔχουσα καὶ
οὐ μερεσμὸς ὑπάρχουσα εὐθέως καμπῆς· οὔτε σῶν τυφλὴν ἡ φωνὴν
οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου θέλει, οὔτε λυμαίνεσθαι αὐτό· λευκαινόμενον γὰρ ἢ μελαινόμενον τὸ σῶμα ἔναι, οὐδὲν οὔτε βλάπτεται
οὔτε ὠφελεῖται· ἡ μέντοι ὑγίανσις καὶ νόσος· καὶ κακία καὶ ἀρετή,
οὐκ ἀλλοίωσις· ἀλλὰ δὴ αὐτὴ τοῦ ὑποκειμένου οὐσίαν σῴζουσιν· οὕτω
δὴ οὖν ἐπιλυόμεθα τὸν πολυθρύλητον ἀπορίαν τῶν ἀναλωσάς
καὶ τῶν σῴζοντος τοῦ συμμερεσμοῦ φερομένων· ἐξῆλθε γὰρ οὐκέτι
τὸ συμμερεσμὸς γίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι χωρὶς τῆς τοῦ ὑποκειμένου
φθορᾶς· ὅλως γὰρ πύρεσις ὁ συμμερεσμὸς ὤν, φθαρέν· εἰ λέγομεν
οὖν ὅτι οὐ συμμερεσμὸς ὁ πύρετος· οὐδὲ ἀλλοίωσις τοῦ ὑποκειμένου·
ἀλλά ἐστι παραφύσιν θερμότητος διαλυθεῖσα τῆς ἁρμονίας τοῦ
ζῴου· ἀπομεν δὴ ὅτι ἡ ἕξις τῆς ἁψυχῆς πρὸς λέγονται θάνατον γενέσεις
καὶ φθοράς· ὥσπερ τῷ λευκῷ· ἢ ἡ πτῶσις· ἀλλὰ μὴν μένουσα
τοῦ ἡμιῶδους ἀποιεῖσθαι τὸ λευκόν, δηλονότι καὶ ἀσυμμερεσμὸς ὢν τὸ λεῖον ἐνδύεσθαι· εἰ πάλιν δὲ πάχυνται καὶ αὖ τὸ ἐνδύεσθαι·
προσέθηκε δὲ καὶ τῷ ὑγιεῖ πτῶσις· ἢ ὑγίεια λεῖον, οὐδὲ τὸ σῶμα·
ἀλλά πλὴν τῷ διαστάσιν αὐτῷ χωρὶς τοῦ σώματος· οἷον γραμμῇ·
ἢ ἐπιφάνεια· βέλτιον βουλόμενος οὖν οὐδὲ ἄλλο διάστημα καὶ
καὶ αὖ τὸ ἐνδύεσθαι, πλὴν τοῦ σώματος· ἐνδύεσθαι οὖν φησὶ ταῦτα
καὶ ἀσυμμερεσμός· διόλου τὸ σῶμα οὐκ ἐνδύεται ὑπάρχουσι
μὴ ἐνὸν τὸ σῶμα ἔναι ἔχουσι, τοῦτο ἐνδύεσθαι· οὐκ δέ φησιν οὐκέτι

τούτων ἡ κίνησις, ἀλλὰ τοῦ σώματος, δῆλον ἐξ ὧν μὲν ὁ τόπος ἐν οὐκ ἐκινή-
θησαν οὐκέτι κινοῦνται, ἀλλὰ τοῦ σώματος. ἔτι παντὸς μὲν κίνησις πρός-
τινός ἐστιν ὁρᾶν. ἔστι δὲ τῆς καθ' ὁπόταν κινήσεως τέλος ὁ τόπος ἐν οὗ ἐ-
κινήθη. ὁ δὲ τόπος οὗτος. τὸ αὐτὸν δὲ ἅπαν τὸ τέλος πρὸς ὃ ὁρᾶν ἡ κίνησις
τοῦ σώματός ἐστι τὸ οὐ τοῦ λευκοῦ, ἢ τοῦ ῥοῦ πέλαγος. μὴ κίνησις
ἄρα τοῦ σώματός ἐστιν. ὅτι δ' ὁ τόπος τοῦ σώματος, δῆλον ἐν
τῷ ῥηθέν. ἔτι δὲ φασί τινες αὐτοί οἵτινες, οὐδὲν ἕτερον εἶναι τόπον
τοῦ ὄντος τὸ σῶμά ἐστιν. ὁμοίως μὲν τὸ ῥοῦ πηχυ. ἐπεὶ ἐν ἀμμῷ ἂν
φανεροῖτο μὴ ὡς ἐπὶ πλέον. εἴτι δὲ ἐν φυσὶ κινήσεως παντὸς ἐναντία κίνη-
σις καὶ ἐναντία μετὰ φύσεως τόπος. τοῦτο δὲ τὸ ἄνω καὶ κάτω. ἔξω
ὅτι φυσὶ μὲν ἁπλῶς πῦρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐξαίρετος οἰκεῖος αὐτῶν τόπος.
πρὸς ὃ φησι τοῦ τοιοῖς ἐν μέρεσιν ὡς ἀναλόγου ὄν. ὅτι ἐν φυσὶ κινή-
σεως, κίνησις καὶ ἐναντία. κινούμενος δὲ ἀπὸ τούτου ὅτι ἐστὶν
εἰς αὐτὴν μὴ παρὰ φύσιν τόπος. μὴ ὅτι μὲν ἐναντία κινούμενα
μὴ καὶ ἐναντία φύσεις κινήσεως, πρόδηλον. τὸ γὰρ ἐναντίον κινούμενον, παρὰ
φύσιν κινήσεως. τὸ δὲ παρὰ φύσιν, ἐκβεβηκέναι τοῦ καθ' αὑτόν.
οὐδὲν δέ ἐστιν αὐτὸ ἐν αὑτῷ παρὰ φύσιν. πῶς δὲ μὴ τὸ καθ' αὑτὸ φύσιν κι-
νούμενον μὴ ἐναντία κινήσεσθαι λέγω. ἆρ' οὖν μὴ τὰ κύκλοφορούμενα
σώματα, ἐπεὶ καθ' αὑτὸ φύσιν κύκλος, μὴ παρὰ φύσιν κινήσεσθαί ποτε. καίτοι αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης ἐνδέχεσθαί φησι τὸν σώ-
ματος ἐναντίαν παρὰ φύσιν κίνησιν. ἐξηρῆσθαι γὰρ αὐτὰ φησὶ πάσης
ἀντιτυπίας δύσχερές. φασὶν οὖν πάντως πρὸς φῶς οἱ ἀπὸ τοῦ περιπα-
τοῦ ἐξηγεῖσθαι ὧν ἐστι καὶ ἀλέξανδρος. ὅτι οὐ χωρὶς φύσεως κι-
νήσεως τὰ οἰκεῖα σώματα. ἀλλὰ μὴν ἀπὸ μιᾶς φύσεως τῆς
ἐν αὐτοῖς λεγομένης τύχης. ἔστι δὲ ὡς αὐτὸς φησιν ἀριστοτέλης καὶ τοῦ
ὀρέξιν τοῦ πρώτου τοῦτον ἐκάστῳ κίνησιν. οἷς ἀεὶ γάρ φησι
κύκλῳ κίνησιν, ἅπαξ ἐπιγενέσθαι. ὅλως οὖν μιμεῖσθαι. ὡς περιὰ
τὸ θεῖον πάντα χοῦ ἐστιν, οὕτω καὶ ὁ οὐσιώδης φησὶ κινούμενος
ὑπ' ἐκείνου. ἐπεὶ σῶμα πάντα χοῦ ἦναι οὐδαμῶς. καὶ τὰ μόρια
πάντα χοῦ δίκην εἶναι καὶ τὰ ζῷα δὲ κινούμενα γὰρ καὶ τὰ πλοῖα

σύνησιν ὑπὸ τύχης ὅλου τινὸς συνδεῖσθαι τοῦτο, μὴ οὐ κατὰ φύσιν. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ζώων ἐστὶν ἡ καθ' ἑκάτερα σύνησις τῆς ὑπὸ φύσεως· τῶν γὰρ ἐμψύχων ὅσα σωμάτων ἔχει τὸ σῶμα, ἄκρως ἔχει σύνησιν τοῦτο καὶ κατὰ φύσιν τῆς καθ' ἑκάτερα. διὸ συνδεῖσθαι τὸ σῶμα τοῦτο ἔμψυχον σύνησιν καὶ τὸ ἐπιμελοῦντων ἀπλῶν· ὅταν μὴ ὡς ἔμψυχον σύνῃ τινί, ἀλλ' ὡς σῶμα ἀπλοῦς· ὅταν μὲν γὰρ ῥαγῇ καὶ ζῶα, ἡ ὕπλασις· ἡνιοχεῖται, κατὰ τύχην σύνδεσις· ὅταν δὲ ἐφεξῆς ἀπὸ ὕδατος καὶ κατὰ βαθμὸν ὁπωσοῦν, καὶ κατὰ φύσιν σύνδεσις ἐπιμελοῦντος τοῦ τὰς τοιαύτας ὁδοὺς καὶ βαθέος σώματος. τῶν δὲ ἁπλῶς σωμάτων ὧν ὑπάρχει τὸ ἐμψύχων εἶναι δι' ἀϊδιότητα, τούτου φύσις ἐστὶν ἡ τύχη· μὴ κατὰ τύχην σύνησις, κατὰ φύσιν ἐστὶν ἁπλῶς σύνησις. ἃ δὲ μὴ φύσει σύνδεσιν ἀλλὰ τύχης, οὐκ ἔστιν ὑπάρξαι τῶν ὅλων τῶν μείζονα ἢ ὅσα φύσει σύνοδον μὲν καὶ σύμβασιν ἔσθ' ὅλως δὲ ἐν ἁπλότητι φύσεως σύνησιν φαμὲν ὅτι τοιαύτην ἐξ φύσεως σύνησιν, οἵαν ἔχει μὴ τῶν ἀπὸ τύχης· μὴ οὐ μὲν πάντων φήσομεν εἶναι τὸν ὅλον τοῦ ἀρίστου ἕνεκα· ὅτι πᾶν τὸ φύσει σύνοδον καὶ βίαν σύνεσθαι ἀλλ' ἐξ ὧν καὶ τοῦ θατέρου ἕνεκα ἡ σύνησις γίνεται· ἀλλ' ἵνα μὴ καθόλου ἐπὶ σύνδεσιν· δέδεται δὲ ἁπλῶς τῶν ἀρίστου. ὅτι γὰρ καὶ ἔσθ' ὅλως σύνησιν ἐναντία ὅλης· μόνη δὲ ἡ καθ' ὅλου σύνησις, οὐδὲν ἐναντίον ἔχει· τῆς μὲν ἐπὶ τὸ ἄνω σύνεσθαι, ἡ ἐπὶ τὸ κάτω αὐτὴ εἶναι· τῆς ἔμπροσθεν ἡ ὄπισθεν· τῆς ἐπὶ τὰ δεξιά, ἡ ἐπὶ τὰ ἀριστερά· τῆς μεντοι καθ' ὅλου οὐδέν· ὡσαύτως τῶν κατὰ φύσιν σύνοδον μένων ταῦτα σύνδεσιν· μὴ βίᾳ τινὰ καὶ ἑνοῦσθαι σύνεσθαι· καὶ ὅλα τὸν τόπον ἀμείβει τῆς σύνεσθαι τῆς καὶ ἑνοῦσθαι· μὴ ἐναντιότης ὁρᾶται· τὰ μεντοι οὐσιακὰ μὴ καθόλου σύνεσθαι· μὴ ὅλα δι' ὅλου οὐ κατὰ μείβει τοὺς τόπους· δῆλον δὲ ὅτι οἱ σύνδεσμοι τοπικῶς τῶν τύχῃ λεγόντων μὴ τῆς σύνεσθαι τῆς ἑαυτῆς καὶ κατὰ μοχλόν τινα σύνδεσμον τὸ σῶμα, τῶν καὶ κατὰ τύχην ἀλλ' ἀπαρέγχον σύνησιν· πάντα γὰρ τὰ ὅλων ζώων σώματα, καὶ τοῦ θατέρου σύνεσθαι· καὶ λοιδὲ μὴ τοῦτο πρὸς τὸ θεῖον ὁ λεξαῦδρος· ὅτι ἡ δόξα ἡ περὶ τῆς τοῦ ὅλου

ὠνητόν ὡς τοῦ πέσιν ἀνθρώπου· οὐδενὶ γὰρ ἁπλῶς πρόσεστιν
οὐδενὸς ἀπλοῦ τῶν πρὸς ἄφιστον τέλους ἐστίν· ἀνθρώπου δὲ τὸ
τος ἀπλῶς ἐστιν· ὅθεν καλῶς ἐπαίνοις ἂν πολλαχῶς ἐξῶν
λύουσιν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἀφύσητον ἡδονὴν βίαν ἡδέα· ὡς ἀνδρεχό-
μενον ἀλγεῖν· ὅτι ἂν δέχεται λύπην τῶν φύσει νοουμένων,
βίαν ἡδονῆς· ταῦτα δὲ ἡδονῆς βίαν τῶν φύσει νοουμένων,
ὅσα ἐχθὲ ἐναντίας ἡδονάς· ἔχοιεν δ' ἂν καὶ τῆς ψυχῆς ἡδονὰς
ἐναντίας· ἀσίτας ἡδὺ τὸ σῶμα· εὔλογον καὶ σῖτον ἡδὺ εἶναι
τὸ ἡδὺ εἶναι ἡδὺ τὸ σῶμα· πάσας αὖ τοῦ σώματος ἡδονάς·
καὶ ἕνα μὴ σιν θεωρουμένων ὡς ἥδη ἀπόμεν· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
καὶ περὶ ἡρεμίας· ἀσίτας ἡδονῆς φύσει, καὶ ἡρεμίαν τοῦτο
φύσει· ὁμοίως δὲ καὶ ἀσίτου ἡδονῆς βία, καὶ ἡρεμίαν τοῦτο βία.
ἔπεσι δὲ περὶ τῶν ἡδονῶν λοίπον, καὶ ὁ περὶ ἡρεμίας· ὡς τὰ
μὲν γὰρ ἀναπαύεσθαι ἡδονούμενα, καὶ ὅλα δι' ὅλων τὸν τόπον ἀμέ-
βουλα, οὐκ ἐπὶ πέρατος φέρεσθαι· ἐχέτω δὲ ὅλον ὁ τόπον οὐκ ἐπὶ-
γεσθαι καὶ ἀλαβεῖν· ἐπὶ δὲ μὴ δὲν μᾶλλον ποιεῖ φύσις· ὥστε
ὅταν ἡδονῆς καὶ κατὰ φύσιν τὰ ἡδονούμενα, καὶ ἀναπαύεται
τὸν τόπον οὐκ ἐπέχοντα, ἡρεμεῖ δὲ μᾶλλον· ἐπὶ μὴ μᾶλλον ἡδονῆς·
μέχρι γὰρ οὐκ ἐπὶ πέρατος φέρεσθαι· ἐνεχθέντα δὲ τὸν οἰκεῖον τόπον,
οὐκέτι ὑπὸ φύσεως ἐᾶται παρὰ φύσιν ἡδονῆς· παρὰ φύσιν
δὲ τὸ ἐναντίον ἦθος· ἡρεμεῖ δὲ ἀρα καὶ κατὰ φύσιν ἐᾶται καὶ κατὰ φύσιν
τόπον· οὐκ φύσις καὶ ἀναπαύεσθαι ἐπέχοντα· βίας γὰρ δεῖται τὸ ἡδο-
νὴν φῶν ἐπὶ τὰ ἀναπαυόμενα πάλιν τὰ βίᾳ ἡδονούμενα,
μέχρι μὴ ἐπὶ πέρατος φέρεσθαι, ἔχουσι μὴ τὸν περὶ φύσιν
τόπον· ἐᾶ οὖν ἡδόμενα, ἡρεμεῖ δὲ βίᾳ· μᾶλλος δὲ ἡδονῆς
ὅτι πᾶσα ἡδονῇ καὶ ἡδονὴν γινομένη, ἀπὸ ἡρεμίας
ἄρχεται· ἡ γὰρ ἡδονὴ ἐπὶ τὸ ἄνω φερομένη, ἡρεμεῖ δὲ
τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς, οὐδέποτε ἐνεχθήσεται πάλιν.
ἡ δὲ ἡδονὴ τῶν ἐναντίων, δεῖ ἡρεμεῖν πρόπερον πῶν
ἐπὶ τὸ ἄνω ἡδονῆς· ἔτα ἀρξαθαι πάλιν ἐπὶ τὸ κάτω· ἅμα

, ἀλλὰ τὰς ἐναντίας ἀδικίαν μὴ νομίζειν· ἡ δὲ ἀναίρεσις τῶν περὶ μι-
, νήσεως λόγων ἀναίρεσις ἂν εἴη καὶ τοῦ περὶ ἡδονῆς, ἀναίρεσις ἂν γέ-
, νοιτο τοῦ τοιούτου καὶ ἡδονή· ἡ δὲ τοῦτο, οὐκέτι ἀμίνητος ἔσται· ποῖαι
, δὲ ἡδοναὶ τῆς τοιαύτης μίνησεως ἔσονται μὴ ἡδονῆς οὔσης πλὴν τοῦ
ροῦ τοῖς μένοις ἀδύνατον ἀποδοῦναι· ἐν τῷ φέρεσθαι λυπούμενον ἔνεστι
τὸ ἐπὶ χάρη καὶ ἄνω θεν ἔχοῦ φησιν· ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον
μὲν περὶ μίνησεως· ἰδοὺ γὰρ ὧδε σοι ἐπέραμεν· δύο ἐξ ὧν ὅλη
καθαίρω μίνησιν· τοῦτο μὲν καὶ ἀφύσιν, ἔστιν ὡς τὴν φύσιν
τόπος· μὴ πάλιν ἡ καὶ ἀφύσιν μίνησιν, μίνησιν ἐκ βίας·
μὴ ἔστιν ὡς μὴ βίαιος αὐτῆ τόπος· μὴ ὅλως τὸ μίνουμενον οὕτως·
μὴ ἡδονή· οὐ μεταφανῆ φοῦ ἐν ταύθα λέγων· ποῖαι οὖν βίαιοι
τῆς τοιαύτης μίνησεως μὴ ἡδονῆς· ὅλως δὲ οὐ χοῖον τε δοκεῖ λαβεῖν μὴ ἀπο-
δοῦναι τὰς δὲ μὲν τὰς μίνησεις μὴ ἡδονῆς τῆς τοιαύτης καὶ ἀφύσιν
ἔναι φασί τινες δὲ παρὰ φύσιν, ὧν δοκεῖ μοι δοθοις αὖ μάλιστα μὴ πρῶτος
ἔναι δοκοῦν τῆς τοιαύτης· ἀφ' ἧς μίνησεις ἀφ' ἡδονῆς γίγνεσθαι· μηδίοις
ἀπὸ μηδενός· ὧν ἐκ ἂν μία γένοιτο ἀφορμὴ φάσκειν τὸ λογικὸν μὴ τὸ
ἄλογον· μὴ ἔστιν ἐν μὲν τῇ μηδενὶ λογικόν· νοῦς μὴ ἐπιστήμη·
τὸ δὲ ἄλογον αἰσθητοῖς· ἐν δὲ τῷ δένδρῳ, λογικὸν μὲν ἡ βούλησις·
τὸ δὲ ἄλογον ἐπιθυμία μὴ θυμός· ὅτι μὲν οὖν τοὺς φυτὰς
μὲν λέγει καὶ ἀφύσιν ἔχειν· τὰ δὲ παρὰ φύσιν· ἄλογον
δὴ λον· πᾶσαν γὰρ ὄρεξιν καὶ ἀφύσιν ὑπάρχουσαν ἐκτίθεμαι·
ἡ δὲ βούλησις λέγει παρὰ φύσιν ἔναι τῆ τύχῃ τὸν θυμὸν ἢ τὸ ἐπιθυμ. β'
ἴσως· πρῶτον μὲν ἐὰν ἄρα τῇ λογικῇ, νῦν δὲ περὶ πάσης τύχης
ὁ λόγος· θυμὸς δὲ μὴ ἐπιθυμία τῆς ἀλόγου τύχης μόρια·
ἔπεται τῷ παρὰ φύσιν, οὐδὲ πορεαύλις ἡ τὸ καὶ ἀφύσιν
χρήσιμο· θυμὸν δὲ μὴ ἐπιθυμίαν ἡ σοφίαν τοῦ ζῴου μεχρι-
μεθα· χρώμεθα δὲ αὐτοῖς πολλάκις μὴ ἡ τὸ τῆς τύχης ἀφαγ".
ὥστε οὐ παρὰ φύσιν πολλὰ δὲ πλείω ἂν καὶ ἀφύσιν μίνησιν
καὶ ἀφύσιν· ἃ πρὸ δὲ ἀπὸ ταῦτας τὰς μίνησεις βία αὖ-
τοπε μίνησιν· βία μὲν οὖν τοιαύτην τινὰ δύναμιν ἀντιτείνουσαν ἢ δ' ε

σωμάτων μέν τοι καθ' αὑτὰ ἐξεῖν· τὴν δοξαζομένην βίαν αὐτῶν αὐξωμάτων· δοξης δ' ἂν τις
μόνον τὴν ἐπὶ θυμίαν διαλύεσθαι· ὅταν ἀφῇ σβεσθῆναι ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν· φαίνεσθαι
γὰρ ἐν τῇ τύχῃ μάχη τῆς τῶν παθῶν τὴν τοῦ λόγου· τὴν δὲ ἀληθῆ οὐδὲ ἐπὶ τοῖς
οὐδὲ μᾶλλον βιαίοις πίνησις· ἀλλὰ μὴν οὐ γίνεται τὸ λόγος τῶν πάντων, ὃ
δύναται αὐτῆς τούτων ἐξαιρεθῆναι· ἀπείρας βίαι ὡς αὐτὸς ὡρίσατο· οὔτ' ἀρχὴ
ἔξωθεν μηδὲν συμβαλλομένου τοῦ πάσχοντος· ἢ πρωτίστου· ὥσπερ
ἡ τοῦ λίθου ἐπὶ τὸ ἄνω φορά· ἡ μέντοι τύχη ἢ αὖ πίνησις ὁδοῖ τῶν πάντων·
μὴ συγχωρεῖται τοῦτο· δὴ λοιποὶ δὲ οἱ τρόποι οὐδενὶ τῶν ἐρεθιζόντων
ἥκοντες· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῶν ἐπιμιγνυμένων ἄποιαν τινὰ παραφύσιν.
τοιαῦτα δὲ καὶ τὸ πόρον τοῦ σώματος πίνησιν καὶ τὰ τῶν μὲν τῆς τύχης
γινομένων· ἂν αὖ ἕνα τινὰ αὐτὰ παρὰ τῶν μὲν αὖ τῆς γινόμενα· φύσει
δὲ ἄλλα οὐκέναι τινά· διὸ μὴ καὶ τῶν μὲν τῆς τύχης πίνησιν ἀεὶ
ἐπὶ ἕνα τὸ σῶμα· οἷον ἄνθρωπος ἀεὶ τὸ ἔμπροσθεν πίνουσης τὸ σῶμα,
ἄλλος δὲ τοῦ πόνου ἕλκει· ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἐπὶ ταὐτὰ πίνδυ ἡ τύχη τὸ σῶ-
μα· ὁμοίως δεξιᾶ καὶ ἀριστερά· ἄνω τε καὶ κάτω· οὐ παρὰ φύσιν
αὐτῶν αὐ πίνησις· καὶ βία τις ἕλκει· ἀλλὰ παρὰ φύσιν πίνησις· οὐδέ-
ποτε ἂν γένοιτο παρὰ φύσιν· οὐ δέποτε ἄρα παρὰ φύσιν τῶν πῦρ εἰ καὶ ἐπὶ
τὸ ἄνω φορά· ὥστε δὴ μὲν καὶ φύσιν πίνησις ἔστε, παντῶς καὶ
ἡ παρὰ φύσιν· οὐ πίνδυ δὲ ἡ τύχη παρὰ φύσιν· οὐδὲ καὶ φύσιν ἂν
πίνησις· δῆλον δ' ὡς ἐποίησαν μεταξὺ τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτὰ ἀφορίζοντες.
εἰ δὲ ἡ μὲν ἄνω πίνησις, πῦρ ἔσται· ἡ δὲ κάτω γῆ· τούτων γὰρ
τῶν στοιχείων αἱ πίνησις ἁπλαῖ· ἕκαστον δέ τι πάλιν ἄλλο τῶν ὑπο θέ-
σεως αὐτῶν ἐπόμενον· δῆλον δὴ· ἡ γὰρ καὶ φύσιν πίνδυ ἡ τύχη,
ἡ μὲν ἐπὶ τὸ ἄνω ἐστὶν ἡ καὶ φύσιν πίνησις, ἢ πῦρ ἔσται, ἢ ἀήρ· ἡ δὲ
ἐπὶ τὸ κάτω, ἢ γῆ· ἢ ὕδωρ· τούτων γὰρ αὖ τοιαῦτα πίνησις καὶ φύσιν.
οὐχ ἁπλῶς δὲ τοῦτο σώματος ἢ τόπου· ἀλλὰ τὸ μὲν πῦρ· οἱ δὲ ἀλλότριοι τῶν τοιούτων ἕνα τινὰ τύχῃ·
ἀλλ' ὅμως ἡ τῆς τύχης ἡ καὶ φύσιν πίνησις ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω ἐστίν· εἴτε δὲ καὶ τῶν πυρὶ ἢ αὖ καὶ φύσιν
πίνησις, ἔσται πᾶν πῦρ τύχῃ· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· ὅπερ ἄτοπον.
ἀλλὰ καὶ τῶν πυρὸς καὶ τῆς τύχης τὸ ἕνα ἑκάστῳ αὐτῶν ὅ ἐστιν ὠρισμένης καὶ

φύσιν ἄνω κινήσει· ὧν δὲ τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ φύσιν ἴδιον τοῦ καὶ τὰ αὐτὰ φύσει τοιαῦτα
ἄρα πῦρ καὶ γῆ· τοῦτο δὲ τὸ ἄλλο που ἐν λόγοις ἦν πρότερον· τούτων γὰρ τῶν
σωμάτων αἱ κινήσεις αὐτῶν· πῦρ δὲ καὶ γῆ καὶ ὑγρὸν οὐδὲν αὐτῶν ἐποίει· οὐ δὲ τῶν
ἄλλων στοιχείων· ἀλλ' ἐκ πυρὸς οἷς ὧν στοιχεῖον τὸ πῦρ· ἢ ἐκ πλείονος τῶν ἄλλων·
ὁ δὲ σπερμόκριτος, πῦρ αὐτῶν ἔλεγεν· ἀλλ' ἐκείνων ἀπορήσομεν τὸ πῦρ· τοῖς
μὲν οὖν ἀσώματον λέγουσι τὸν τόπον, προσήκοντες ἔσονται τοῦτο τὸ ἄλλο-
πον· ἔστι δὲ παρὰ πολλοῖς τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς σώμα αὐτὸν λέγουσιν· οὐδὲν γὰρ
ἁπλοῦν πῦρ ἔλεγον τὸν τόπον, ἀλλὰ πῦρ τοιοῦσδε ὄγκον ἔχον, καὶ διώ-
ρισάν τινας πρὸς λαβόν· οὐκοῦν ἡ οὐσία ἀφορισθεῖσα ἐστὶν ἡ τόπος· ἆρ' οὖν ἡ αὐτὴ
κίνησις τόπῳ καὶ πυρὶ ἔστιν παρὰ πῦρ τόπος· ἆρ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο που, οὐχ ἁπλῆ
ἄρα κίνησις τόπῳ καὶ πυρὶ ἔστιν ὡς αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων στοιχείων· ἆρ'
μὴ δὲ μίαν τῶν στοιχείων κίνησιν κινεῖσθαι· οὐκέτι δὲ κίνησις παρὰ
ταύτας, οὐκ ἄρα κινεῖσθαι· δοκεῖ δὲ ὅτι ἐν τόπῳ εἶναι ὁ λόγος τοῖς σώμα
αὐτὸν λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τὸν αὐτὸν κινεῖσθαι ἐνίοτε στοιχεῖον, ἢ ὅτι
ναί γε μὴ εἶναι τῶν στοιχείων· ἢ γὰρ σαρξ καὶ τὸ ὀστοῦν καὶ μέρη, καὶ
ὅλα δὲ πάντα τὰ σώματα· ἆρ' ὅτι καὶ φύσιν κινοῦμενα· καὶ μίαν τῶν ἁπλῶν στοιχείων κίνησιν· οὐκ ἔστιν ἡ ὕδατος· ἢ
γῆς τῶν ἄλλων· ἢ ἀέρα πάλιν καὶ στοιχεῖα σαρξ ἔσται· ἢ ὀστοῦν· ἢ γῆς
ἄλλον τῶν ἐκ τῶν στοιχείων· γῆ οὖν ἀδύνατον κινεῖσθαι τὸν αὐτὸν ἐξ ἑνὸς
οὖσαν τῶν στοιχείων· ὡς ἐξ ὑγροῦ οὐ γίνου τὸν αὐτὸν αὖ οἷς κινεῖσθαι
κίνησιν· ἆρ' ὡς ἴσως λέγοι, ἀλλοῦ χεῖσθαι τινί ἐστι· λέγω δὲ τὸ στοιχεῖον,
ἀλλὰ τὸ ἅδρος τὸ ἐπὶ μικρὸν φερόμενον αὖ τῷ· ἴσως οὖν ἐπὶ πάντων τοῦτο
ἁρμόσει λέγειν· σαρξ γὰρ ἐστὶ τὸ ἅδρος τῆς σαρκὸς καὶ οὐ τὰ στοιχεῖα· ὁ
μοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγεται· καὶ μικρὸν ὡς λέγεται καὶ τῷ φέρεσθαι
ἅδρα καὶ κατὰ φύσιν ἡ σαρξ ὡς περ καὶ ἡ γῆ· ἢ οὖν καὶ ἄλλα σώματα
ἅ λέγει ἀκίνητα· ἢ καὶ τῷ τόπῳ κινεῖσθαι· ἐπεὶ δὲ φαίνεται κινοῦντα
τὸ σῶμα, πάντας εἰς λόγον κινεῖν τὰς κινήσεις ἀνάγκη κινεῖσθαι· ἆρα
τοῦτο καὶ ἡμῖν ἀρέσκουσιν ἅπαν ἀληθὲς οὖν ἐν τῷ σώματι κινεῖσθαι, τόπῳ
καὶ αὐτῇ· τὸ δὲ σῶμα φορᾷ κινεῖσθαι· ὥστε καὶ ἡ τόπῳ μεταβολαὶ οὖν
καὶ τὸ σῶμα ἡ ὅλη, ἢ καὶ μόρια μεγέθη μένει· ἄλλο ἐπιζήτημα·

οὐχὶ τυχὴ οὐ μὴν ἁπλῶς μοχλάς γε μὴν ἀλλὰ μὴ μὴν ἀλλὰ λέγουσι τὸ σῶμα.
οἷον ἁπλῶς ἀλλὰ μὴν ἀφωρισμένον θοῦσαν αὐτὸ· ὡς περὶ ὧν φασιν ἐν ταῖς παροιμίαις
ποιεῖν· ὑμεῖν ὥσπερ ἀπὸ μικρῶν σφαίρας μίκρας δι' αὐλίνους μὴ ἕνα πολλὰς
ἐόντας μιᾶς ἦσαν φαρίδας· ἆρα μὴν οὐ μένων ἀνάγκη, οὐ γὰρ μὴν ἀλλὰ μὴ ὅλης.
μὴ ὡς περὶ ἐν ξύλῳ ἀπὸ μικλομένου θηρίου· ἆρα ἀλλὰ θοῦσι, οὐ γὰρ μὴν ἐκεῖνο
τὸ ξύλον· ἐπὶ δὲ οὖν οὕτως ἐλέγομεν ἀλλὰ τυχὼν μὴν οὐ μένω οὐ γὰρ μὴν τὸ σῶμα,
ταὐτὸ καὶ ὁλοσχερῶς δὲ ξηλαίνη, δι' ἃ τοῦτον πάλιν ἐπιμελέσθαι· ἆρα
οὕτως φησὶ μὴν ἡ τυχὴ τὸ σῶμα, ἀπὸ κλοπὴν ἐστὶν ἐκάνω μὴν θοῦσαν
τὸ σῶμα τῷ μίμησιν· ὡ' αὖ μὴ τυχὴ μὴν ἦσαν· μὴ ἐμπαλὶν ὡ' αὖ μὴν ἦσαν
τὸ σῶμα, ταῦτα μὴν θοῦσαν μὴ τῷ τυχῷ· ὑπὸ οὖν ἡ μίμησις τούτων· ἐκεῖνον
σαφεστέρων ποιεῖσθαι τῷ διδασκαλίαν· μὴ ἦν γνωρίμων ἐστέρων· λέγω
δὴ τοῦ σώματος· ἐπὶ δὴ γὰρ τὸ σῶμα φησὶ φορᾶν μὴν θοῦσαν, μὴ τῷ τυχῷ
ἀναγκαίως φορᾶν μὴν θοῦσαν· ὧν μὲν οὖν ἀπὸ κλοπὴ θόμενον ἐκ τῆς τυχικῆς
μὴν κίνεως οὐ χλοιάζεσθαι τοῦ σώματος ἐκ τοῦ ὠὴ ὅτου τὸ αὐτομάτου· ἐ
πὶ δὴ δὲ ἀσαφὴς ἡ τῆς τυχῆς μίμησις μὴ ἄγνωστος, δι' ἃ τοῦτο ἐκ τοῦ σω-
ματος οὐ χλοιάζεται τῷ τῆς τυχῆς· ὡς ἐκπεπληγμένου τῷ παλαιὰν
τῆς αὐτόματα ποιούμενος· γνώριμος γὰρ ἡ τοῦ σώματος· ἀποφήσαιεν δ' ἂν
τις πῶς λέγομεν οὖν τὸ αὐτὸ μὴν θοῦσαν τῷ ὠὴ τῷ τῶν μὴν ὄντων
μὴν ἀναγκαίως μὴν ἦσαν· ἰδοὺ γὰρ ἡ ἡ μόνος ἐλαττοῦν χορόν· μὴ ὁ μὲν
χορὸς πύκλῳ μὴν θεῖναι· ἡ δὲ ἡ μόνος καλεῖσθαι· ὁμοίως δὲ ἡ ἡλα-
κὴ σφαῖρα ὁ μὲν ἄξων μόνον μὴν θεῖναι μὴν ἦσαν ὡς δὲ ὑπὸ τοῦ μὴν ὄντος,
ἐπὶ ταὐτὸ μὴ μένα ἀπὸ λύσεως μὴν οὖν ἦναι· ὧν ἡ μὲν τῷ αὐτῷ τῷ ἄξονι
οὐ γὰρ μὴν θεῖναι· ἡ δὲ, ἐπὶ ταὐτὸ μὴ μένα· μὴ ταὐτὸ ἀλλὰ δὲ μὴν ὄντα
πύκλῳ μὴν θεῖναι ταὐτὸν θεῖναι· οὐ τῷ αὐτῷ ἐκάστοις· τὰ μὲν οὖν ὠὴ ἀ
οὐδὲ ἁπλῶς τῷ μὴν θοῦσαν, μὴν θεῖναι ταὐτὸν θεῖναι· ἀ χλοῦν τῷ μὴν θεῖναι
μὴ ἐ μὴν θεῖν· ἐπεὶ μάνον ναὶ γὰρ μὴ τυχόντα οὐ γιγνόσθαι δι' αἰτίαν τοῦτο
δρᾶν περὶ ἡμᾶς· οὐ μέντοι τῷ μὴν θοῦσαν· τὸ σοῦτον γὰρ μόνον ἡ μὴν κοις
οὐκ ἀναγκαίως, τῷ ποιεῖν ἐγγυτέρω ἢ πορρωτέρω ἡμῶν τὸν ἥλιον· ἢ
τῷ σελαίνω· ἢ τινὰ τῶν ἄλλων ἀστέρων· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἄλλο
μὲν ἂν ἄποι· οὐ μὴ ὁ χορὸς τῆς ἀναγκαίως καλεῖσθαι θεῖναι ἐλαττοῦν.

τὸ δὲ σχῆμα αὐτῶν τῆς κύκλῳ κινήσεως. ἄλλος δέ ἐστιν ὁ λόγος καθ' ὃν ἕκαστον κινεῖται ὁποτερονοῦν ἀπό ποτε καὶ ἐπί ποτε καὶ μέρη καὶ ὅλα· τὰ μέρη μὲν γὰρ κύκλῳ αὐτὰ παραχωρεῖται ἀλλήλοις τῶν τόπων· ἐπὶ δὲ τοῦ ἄξονος διὰ τὸ ἕνα εἶναι τὸν ὁδοντωτὸν καὶ λοῦμενον· ὅπερ προσεῖχεν οἶνος τὰ αὐτὰ μένα κινούμενα σῴζεσθαι, τὰ αὐτὰ αὐτῶν κινεῖσθαι. οὐχὶ καινὸς δὲ οὗτος ὁ λόγος· τὸν ἀρχαῖον τρόπον οἶνος ἄξονα ἔχει· μάλιστα δὲ νῦν περὶ τοῦ τροχοῦ οἶνος ὁ λόγος περὶ τούτου. οὐχὶ καινὸν δὲ ἁπλῶς οὐδὲ τὸ τοῦ τροχοῦ σχῆμα· ἡ μέντοι τούτων λύσις αὐτῆς ἐστιν. ἔστι δ' ὅτε μὲν ὅλα ὧν κινεῖται τὰ οἷον κυλίνδρου ἢ κώνου, ταῦτα κινεῖται μὴ τὸ κινούμενον· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ γένος ἁπλῶς καὶ κατὰ τόπον τὸ κινοῦν· μὴ τὸ κινούμενον καὶ κατὰ τόπον κινεῖται· διὸ φορὰ αὐτῶν ἔστε· ἔστι δὲ ὅτε μὴ πορεύεται ἐπὶ μόνης τῆς καὶ κατὰ τόπον, τοῦτο ἀληθές ἐστιν· οὐδὲ γὰρ ὁ κινῶν καὶ κατὰ τόπον· ἢ καὶ κατὰ τὸ ποιοῦν τὸ αὐτὸ κινεῖ· κινεῖται· ἔστε μὲν ὁ μὲ λαίνων μελαίνεται· ἢ αὔξων αὔξεται· ἢ ὁδοιδοῦν ὁδοιδοῦται· ἐπὶ μόνης οὖν ἀλλοιούσης τῆς κατὰ τόπον κινούσης. ὥστε μὴ αὐτὴ κινεῖται καὶ κατὰ τόπον· ἢ ὅλη ἢ καὶ μόρια μεθίσταμένη ἕως· ὅλη μὲν οὖν οὐ δύναται τὸ σῶμα· καὶ μόρια δὲ μέρος αὐτοῦ κινοῦσα· τὸ δὲ τοῦτο ὅτε πόμενον ἄλλοτε ἐπήρατεν· ἔστε τοῦτο ἐνδέχεται ἐξελθοῦσαν ἔσω ἐλθεῖν πάλιν· τοῦτο δὲ ἐποίησε αὐτὸ ἐνίστασθαι τὰς θύρας τῶν ζῴων· ἔστι καὶ μοχλὰν ἐναιωρεῖ τὸ σῶμα· μὴ τῷ αὐτῷ ἀεὶ ἥδε ἅπτομεν οὐ ξύλῳ ἢ λίθῳ θηρίον, οὐ αὐτὴν ἐξελθοῦσαν ἀπὸ τοῦ σώματος, πάλιν ἔσελθεῖν ἀξιοῖ· μὴ πάλιν κινηθῆναι αὐτό· μὴ οὕτως ἀναστήσαι αὐτὰ νεκρὰ ζῷα· ἢ ἔστι τὸ κωλύον ἔστε μόνη τῷ θηρίῳ μοχλὰν αἰωρεῖ τὸ· ἐνίστασθαι δὲ πάλιν πρὸς τοῦτο λέγομεν τὸ ὅτι οὐ καλῶς ἅπτεν ὅτι ἡ αἰωρεῖ σα αὐτὴ· ἐξελθοῦσα ἔστιν ἔλθοι αὐτὴ πάλιν· μὴ οὕτως ἀναστήσουσι τὰ νεκρὰ ζῷα· ἰδοὺ γὰρ ἔστι αἰῶν μοχλὰν ἐνίσταται ἢ ὥστε αὐτὸν τοῖχον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· μὴ ἐὰν ὑπὸ σαθῇ, ὅταν λυθῇ τῆς ἁρμονίας, μὴ πίπτῃ ὁ τοῖχος· μὴ ὅμως οὐκ ἔστι δῶσαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ αὐτὸν τοῖχον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· μὴ ἀλλὰ τοιαῦτα εὑρεῖν αὐτὰ παραδόξα· πρὸς δὲ τοῦτο ἀπολογούμεθ

φασιν, ὅτι καὶ ἡδονὴν οὐ μόνον μοχλάσεως ὧν ἔστιν ἡδονὴ ἐπιπηδήσεως τοῦ ἀνεχομένου. διόπερ διὰ λῦπης ταύτης, οὐκέτι δυνάμενον ὑπομένειν ἄπαξ ἐλθὸν ὑπὸ σὺς πάλιν ἀνέχειν ὅπερ καὶ πρόσθεν ἀνεῖχεν. ἐνίοτε δὲ φασὶ καὶ παλαμῶντα μοχλάσαι γίνεσθαι ἐλεύθερον τῶν μύησιν. οὐκέτι μέντοι καὶ ἐπιπηδήσει παραμένοντες τῷ σώματι. οὐδὲ ἐν ἀφύσεως δὲ τὸ ὑῆδεσθαι δυνάμιν τινά. ἢ μᾶς μὲν γὰρ δυνάμεως τὴν αἰσθησιν τὴν παρουσίαν τῆς ὕλης ἐνίεσθαι λέγομεν τῷ σώματι. δῆλον δὲ τῆς ταύτης ἀπουσίαν. ἀφανιζομένῳ ταύτῳ, οὐκέτι ἥδεται τὸ σῶμα. καὶ διὰ τοῦτο εὔλογον τὸ μὴ μεμνῆσθαι δυνάσθαι αὖθις ἀναίσθητον. τῆς δὲ ἀπὸ τῆς ἐνιεμένης ἐξ ἀρχῆς τῷ σώματι ἐπιπηδήσεως ἀφανισθείσης. ἐνίοτε δὲ μόνη ὅσα ὑῆδεται τῷ τυχεῖν ἐλεύθερον τὸ σῶμα. καὶ διὰ τοῦτο εὔλογον ἐξελθοῦσαν αὖθις δυνάσθαι πάλιν δουλεύειν. ὥσπερ θηρίον μᾶς ἥδιον δοκοῦντες ἐξιόν. ὃ ἔπειτα τὸ δυνάσθαι ἀναπόκεισθαι τὰ μεμνημένα τῶν ὑῆδεσθαι. αὖθις δὲ ἡ ἐπίλυσις οὐ φύσει ταὐτόν ἐστι τῷ διανοίαν αὖθις ἀφίστασθαι. βούλεται γὰρ διὰ τούτων δεῖξαι ὅτι καὶ ἄπαξ ἢ τυχὸν οὐ ὑῆδεσθαι. οὐδὲ τὸ ὑῆδεσθαι, ὑῆδεσθαι τὸ σῶμα. διὸ ὧν φέρεται πρὸς τὸ ὑῆδεσθαι. ἅπερ δὲ τῷ σώματι ἐπιπηδήσεως τινός. ἅπερ μὴ δέ. τὸ ζητούμενον γάρ. ἆρα ὑῆδεσθαι ἢ μὴ ὑῆδεσθαι. ἀμφὶ γὰρ περὶ τοῦ πότερον ἐπιπηδήσεως δεῖται τῷ σώματι πρὸς τὸ ὑῆδεσθαι ἢ μὴ, ἢ ζητήσεως ὧν, καλῶς ἂν ἐπελύσαντο τοῦτον τὸν τρόπον. ἃ δὲ περὶ τούτου μὲν οὐδὲν λόγος. ζητεῖ δὲ περὶ τοῦ ὑῆδεσθαι τῷ τυχεῖν ἢ μὴ. ἐν τῷ ὑῆδεσθαι τὸ σῶμα, τί μᾶλλον ἔδει ἔχειν αὐτῷ ὑῆδομένῳ, ἐὰν δεῖται τὸ σῶμα ἐπιπηδήσεως πρὸς τὸ ὑῆδεσθαι ὑῆδομένης τῆς τυχῆς. οὕτω γὰρ οὐδὲ ἡ βασιλεία τῷ ὑῆδεσθαι ὑῆδεται τῷ δύξαν. ἐπεὶ καὶ δεῖται ἡ δύξα πρὸς τὸ ὑῆδεσθαι ἐπιπηδήσεως τινος. ὑῆδομένης τῆς τυχῆς ἔχουσα. ὑῆδεσθαι δόξαν ὡς δυούσης τῆς βασιλείας. οὐδὲ γὰρ πεπληγὼς ἥλοις, ἢ λελῦσθαι τῆς ἀθανασίας. ὑῆδεται δὲ καὶ ὑῆδομένου τινός, δεῖται πάντως τινὸς ἐπιπηδήσεως οἰκείας. ὥστε οὐ λέλυται ἡ ἀπορία. διὰ τοῦτο οὐδὲ ὡς ἔοικεν ὁ λόγος τοῦτο ὑῆδεσθαι ἀφίστησι. ἀλλ' ὅλως ἐξῆλθεν πρὸς αὐτόν. ἆρα ἦλθεν αὖ πάλιν ἡ τυχὴ ἐς τὸ σῶμα. καὶ ἀνίστατο τὰ μεμνημένα πάλαι τῶν ὑῆδεσθαι. ἃ τῷ τὸ ἔχοι φύσιν τοῦ πάλιν

φαίνεται· νῦν δὲ οὐ μόνον φαίνεται· ἐπαδὴ μὴ δὲ πέφυκε· διὸ οὐκ παρὰ τοῦτο τὸ εἶναι οὗ ἕνεκα ἡδόμεθα πίνοντες· οὐδὲ διὰ πέφυκε διὸ τὸ αὐτὸ σῶμα φαίνεται· ὥσπερ οὐδὲ τὸ θερμὸν ἐνταῦθα ἔνθα πέφυκεν φαίνεται πάλιν· ὅλως οὖν πέφυκεν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς δῆλον· φαίνοιτο ἂν καὶ διὰ μόριος· ἐξ ἑκάστου τῶν ἀγαθῶν· οἷον πίνουσι μὲν διὰ τὴν τροφήν, πίνεται δ' ἐνίοτε τὸ σῶμα· ἔστι δὲ ἐνίοτε μὴ τοιοῦτον ὑγιεινὸς ἐστὶ τὸ δοκεῖν ὑπὸ δέξασθαι τὰς τῆς τροφῆς πίνησις· οἷον τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν τῶν τοιούτων δεῖται ἕξιν μὴ φύσιν· ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ τὰ τοιαῦτα τῶν στοιχείων τῶν παρὰ τῆς ἀρμονίαν· ἧς διαλυθείσης, οὐκέτι ἔστιν ἐκεῖνο ἔτι τὸ σῶμα· ὥσπερ ἡ διαλυθεῖσα ἢ τοιαύτη τοῦ μηροῦ πλατύτης· ἢ ποιότης· οἷον ἡ μὲν λευκὸς γένοιτο· ἢ ἄλλη πως, οὐκέτι τὸ αὐτὸ ἀπομεμενηκὸς ἔσται πίνησις αὐτοῦ σώματος· τὰ δὲ καθ' αὑτὰ μᾶλλον ἔστι πίνεται· διὰ ταῦτα καὶ τὸ πίνεσθαι τὰ τοιαῦτα διὰ ταῦτα καὶ τοῦ σώματος ἀπόντων τὴν ὑποθέσθαι τὴν λεγομένην πάσχειν τὰ τοιαῦτα, νῦν διὰ τούτων δοκεῖ πρὸς τὸ αὐτὸ πίνηται ἐνδέχεσθαι· πρὶν μὲν γὰρ ἁπλῶς ἐδέχετο οὐκ οὖν πίνεσθαι· νῦν δὲ διὰ τινὰ ἔξιν ἀναίτια ὑπομένει διὰ πίνου μένη καὶ πλούτων αὐτῶν οὐκ ἀναίτιον πίνηται οὖσαν· ἀναίτιον φησὶ τὸ πάσχειν τὸ πίνουμένη, μὴ ἀπὸ ἑαυτοῦ αἴτιον οὖσης πίνησεως, μὴ ὑπάλλου πίνεσθαι· τὸ μὲν γὰρ καὶ διὰ μόριος πίνου μένου, μὴ ἀπὸ ἑαυτοῦ δοκεῖ τὸ αἴτιον εἶναι τῆς τοιαύτης πίνησεως, μὴ ὑπάλλου τοῦ αὐτοῦ ταῦτα πίνεσθαι· λέγομεν γὰρ ἡμᾶς καὶ διὰ τύχην ὀφθῆναι μὴ πίνου μένου τοῦ ξύλου καὶ διὰ μόριος τὸ τύχην ὑφ' ἑαυτῆς πίνεσθαι· μὴ τὸν ἐρέτην πίνοῦντα τὸ πλεῖον καὶ διὰ μόριος ὑφ' ἑαυτοῦ πίνεσθαι τὸ τοῦ πλοίου πίνησιν οὐδέποτε μὴ ὑπάλλου αἰ πίνησθαι· ἀναγκαῖον γὰρ τοῦ καθ' αὑτὸ τὸ δι' ἄλλως δι' ἄλλην ἕξιν πίνεσθαι· μὴ ἄλλως ἢ καθ' αὑτὸ πίνησις ἐξαίτης ἐστὶ τῆς φύσεως· ἐκ τούτου ἄλλου ἐστὶ τὸ πίνεσθαι, ἀπὸ λέγεται ὑπὸ τῆς φύσεως γινόμενον· μὴ οὐκ αὐτὸ παρὰ τὸ ἑαυτό· ἀναίτιον δὲ μὴ μάτην· οὐδὲ μὴ μάτην ὑπὸ τῆς φύσεως πίνεται· οὐδὲ διὰ τῶν τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ πίνεσθαι

ἀνήκουσι. τοῦτο ὑπάλλου μόνδαν. πλὼ ἁμήνα τὰ σύμβερμος. τὸ
ὑφ' αὑτοῦ φησὶ μόνου μενον. μὴ ἐν ἢ οὐσία ἔχον τὼ μίγνυσιν, οὐδ' ἐποῖε
ἀν ταῦτω τὼ μίγνοιν ὑπάλλου μίνηθαι. ἁ γὰρ ὑπάλλου μίνηθαι τα-
τω, οὐ κάλλιόν σαι ἁ μα θαῦτο μόνου μενον. ταὶ γὰρ οὖν ουσιω μένα
ἀ ἀσωίσιν. ἢ δὲ τύχη φαίνεται ὡς ἐφ' ἑξῆς ἐπ' αἰξὰ ὑπὸ τῶν αὐτῶν
μόνου μένη. οὐ κᾶρα ἀ σὶν αὐτο μίνητος. τὸ δὲ πλὼ ἁμήνα τὰ σύμβε-
ρμος. ἢ οὕτως ἐν λη πλέον. ὅλιά μήλις μα θαῦτω, μὴ λείοι μόνδαν
τὼ τύχω, ἀ λὰ κα τὰ σύμβερμος. οὕτω γὰρ μὴ ὑπάλλου μίνηθη-
σεται. δέδαηται γὰρ ὅτι τὸ μόνοῦν ἐφ' ὃ τὸ κα τὰ σύμβερμος δυάσται
τῶ αὐτὼ ταῦτω μίνηοιν μὴ ὑπάλλου μίνηθῶσι. ἢ πάλιν οὕτως τὸ πλὼ
ἁμήνα τὰ σύμβερμος ὅλιὼ μὲν μόνδαν κα θαῦτο μίνηοιν, οὐ κεῖν
μίνηθή ὑπάλλου. ὧδε μόνδαν ὑπάλλου, ταῦτω κα τὰ σύμβερμος
μόνδαν. ὥσπερ αἱ πλαγωμεναι σφᾶραι μόνοῦν ἐν τοῦ τὼ ἐξάνα τολὼν
κα τὰ σύμβερμος ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς. ἀποφήσομεν δ' αὖ λὶς πῶς φησὶ
τὼ κα θαῦτο μίνηοιν οὐ μὲν δέχεσθαι ὑπάλλου γίνεσθαι, οὐ χὶ μόνδαν
κα θαῦτο τὸ τὸ ἓν ον κα τὰ τόπον. μὴ μίνηθή αὖν μὴ ὑπάλλου κα τὰ τό-
πον. μὴ ὁ λίθος ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενος κα θαῦτον. μὴ ἕνεκα θή αὖν
μὴ ὑπάλλου ἐπὶ τὸ κάτω ῥαδάλλοντος λείοῦν ὅτι οὐ τὼ αὐτὼ ἓν ον
μὴ ὁ λίθος ὑπάλλου τε μόνδαν μὴ κα θαῦτα. τὼ μὲν γὰρ ἓν ω κα θαῦτὼ-
μένοις ἦκα θαῦτο μὼ διὰ τῶν οἰκείων ὀργάνων γινομένη. ἦ οὐ δέποτε
ἂν ὑπάλλου, οὐ δὲ ὅλως κα τὰ σύμβερμος μίνηθή. τὼ δὲ λίθω,
ὁμοίως κα θαῦτὼ μένοις ἦκα τὰ τῶν οἰκείων ὀργάνων γινομένη.
ταῦτω δὲ οὐ δέποτε ἂν οὕτως κα τὰ σύμβερμος ἐνέχθή. φαί-
νεται τὸ κα θαῦτὸ μόνου μενον οὐ μόνδαν ὑπάλλου. φαίνεται δὲ ἡ τύχη
ὑπὸ τῶν αὐτῶν μόνου μένη. κα τανοήσασα γὰρ τὸν νόμον, ἐξ-
χεῖται δ' ἐπ' ἄπειρον τοῦ θέου. μὴ ἐν τῶν κα θ' ἕκα στον. μὴ αὐτῶν, μόνδ-
δαν δ' τὼ τῶν κα θόλου ἐγνώσιν. μὴ τὸ ὀμνύειν ἰδοῦσα μόνδαν δ' ἐξόμοιν
αὐτοῦ. μὴ τὸν λύπησαν τα δ' ὀργὼ, ἀ μελάθ' ἅπαντα ἀ λάποι αὐτοῖς
ἐν ἐνεγκεῖν, ἐν λάπαν μὴ ἦκα τὰ τὼ αὐτὼ μίνηοις. ἁ γὰρ μὴ ἐ χθ' ὅτιν, οὐ δέπο-
τε κα τὰ τὼ μόνδαν ἐν τῶν ὁρατῶν μίνηοιν μόνηθή. ὁμοίως δ' ὀφθήσεται

ἐπιστήσεως ἀνοήτου, οὐδὲ ποιεῖται ὑπὸ τῶν ἀνοήτων τὴν ἀθηνᾶν ἐπὶ τῶν λοιπῶν
ὠφελίμων. ἀποίνω ἐπὶ τῶν ἀσόφων τὴν φρόνησιν, οὐκ ἀφαιρεῖται τὴν φρόνη-
σιν. ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἀεὶ ἀληθὲς τὴν σοφίαν. ἀλλὰ λέγομεν πρὸς τοῦτο ὅτι ἐπὶ
τῆς τύχης ἡ τύχη ὑπὸ τῶν ἀσόφων, ἀλλ' οὐ τὴν τύχην φρόνησιν πεφυκέναι
θεύσωμεν ὑπὸ τοῦ ἐξυπνίσαντος. ὥσπερ ἐκάνον ἐξυπνίσας. τοσοῦτον μόνον τὸ ἐμποδίζον ἐξῆλε. τὰ μὲν γὰρ θεωρήματα ταῖς ὠφελίμοις, οὐκ ἐν ἀφανισμῷ ἦν. οὕτω καὶ τύχη ἔχουσα τοὺς λόγους
τῶν πραγμάτων ἐνεσωπᾷ. καὶ ὥσπερ ὑπὸ ὕπνου τῆς ἐνεργείας ἀνενεργήτως
οὔσας, ἐπὶ τῶν ἀσόφων τὴν φύσιν μένει, ἢ τῶν οἰδασκάλων, προχα-
ρίζεται τοὺς ἐναντίους λόγους. ἐπὶ τὰ αὐτὰ τὰ αἰτία αὐτῆς τῆς ἐνώσεως
ἐλέγομεν. διὰ τὴν μὴ τὰ ἄλογα γίνωσκα. καὶ γὰρ τὰ πλάσματα ἐξ ὑπάρξεως
κέχωται αὐτοῖς. ἐπὰν ἄλλως οἴδε τὰ αὐτὰ τὰ μὴ οὐχὶ τῆς αὐτῆς
σοφίας. τῆς αὐτῆς ἀνοίας ποιεῖ αὐτὸν ὁρῶντες τὸν ἥλιον, ἡ τύχη. λέγει
ὅτι αὐτὰ παύσεις τῆς γῆς πολλαπλασιάζεται. ὥστε οὐ χὶ τῶν ἀσόφων
ἴσχαται ἰδιότητι. ἐπὰν τοῦτο αὖ ἐδόξασεν, ὅπερ καὶ αὐτοῖς ὑπολογίζεται,
πόθεν μηρίνθους λόγους μὴ πράγματα. μὴ ἀποφαίνεται ἢ καλῶς ἔχ"
ἢ καλῶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐναντίους λόγους παραβάλλουσα. διὰ παν-
άρχαι ὅτι λογίζεται τὰ αὐτὰ τὴν τύχην τῆς γῆς ἰδιότητι, ἀλλὰ μὴ ἄρα.
ὡς ἀπὸ μὲν καὶ τὸ θεώρημα δῶμα ὅπερ ἐνεργείαι εἰσίν. ἐχάλασε τοῦτο
γῆ ἔξιν ἀλλὰ μὴ γῆ ἐνεργείαν προχαρίζεται. ἄλλως γε ἀπὸ μὲν ἤδη
ὅτι αἱ γοιαῖαι τὴν κόδις τοῦ ζῴου εἰσίν. ἐπὰν αὐτὴ καὶ θαῦμα ἐνεργοῦσα
ἡ τύχη, νοερῶς ἐνεργεῖσα. οὐδὲν πρὸς δεσμένην τῶν ἀσθενῶν. ταῦτα
δὲ ἀφ' ἑαυτῶν λέγειν ἡμῖν προσαρμοστέον. ἀπὸ τῆς λογικῆς λέγει
τύχης, ὅτι ἀΐδιον. οὐχὶ φύσεως ἀΐδιον, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν.
ἐπὰν δὲ καὶ περὶ παύσεως τύχης αὖ τοῦ ὁ λόγος μὴ ἦν ἄλογον, ἔχουσι χώραν
ἂν ὑπαὶ τοῦ λεγόμενον καὶ παραδεκτέον. οὐδὲν γὰρ οἱ δὲν ἦν ἄλογος χωρὶς
τῶν ἀσθενῶν. ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο πρὸς πλάτωνα τὸν λογικὸν λέγοντα
τύχην αὐτομάτην. ὥσπερ οὐδὲ τὸ καθ' αὐτὸ ἄγαθον ἢ δι' αὐτό. τὸ μὲν
δι' ἄλλο φύσει. τὸ δὲ ἐνεργοῦν ἕνεκεν. παράδειγμα τοῦτο τῶν φύσει. ὥσπερ φησὶ τὸ καθ' αὐτὸ ἄγαθον οὐκ ἀΐδιον. δι' ἄλλο ἄγαθον,

οὐδὲ τὸ ὁτιδὴποτὲ ἀγαθόν, οὐ καὶ ἕνεκά τινος ἔνεστιν. οὕτως οὐδὲ τὸ καθαρτὸν
ὠφελοῦν ἐστιν, ὠφελεῖ δὲ καθαίρειν ἐστὶν ὑπάρχου. ἀλλὰ μὴν ἔστιν ὅτε καὶ ἡ τύχη ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων. ὥσπερ οὖν ὠφέλιμα, οὐκ ἀγαθὰ τὰ ὠφέλιμα. οὐδὲ ἀέρα
ἀγαθὸν ὠφέλιμος. ἀνάγκη δὲ τῶν μὲν καθαρτικὸν τὸ ὁτιδήποτε, τὸ δὲ
κάθαρσιν ἕνεκεν. ἀλλὰ πλὴν οὐδὲ ὧδε ἡ μὲν πρώτη ἀνάγκη, ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ποιητικῶν ἀνάγκης. ἡ δὲ δευτέρα ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν τελικῶν.
οἷον καθαρτὸν μὲν τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ ὁρᾶν τοῦτο οὕτως οὐ καὶ ἡμῖν ποτὲ
ὁτιδήποτε ἐγένετο. ἐξ ὧν τῆς τοιᾶσδε φύσεως τὸ ποιητικὸν αἴτιον τοῦ
ὁρᾶν. τὸν μὲν τοι πλοῦτον οὐ καθαρτοὶ ἐσμεν. ἀλλὰ ὁτιδήποτε ἐμπορίαν ἢ γεωργίαν. ἢ τοιοῦτο. πάλιν τὸ ἐν ὑγρᾷ μὲν ὕδατος ἢ ὀρύγματος καθαρτὸν μὲν ἕκαστον τυχόν. τὸ μέντοι τοιοῦτον ὀχήματος ὁτιδήποτε διὰ τὸν ἥλιον. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ὁτιδήποτε καὶ ἕνεκεν. τῶν γὰρ
ἀγαθῶν ὁτιδήποτε ἕνεκεν ἐσμεν οὐδὲν ἄλλου ἕνεκεν. καὶ γὰρ μὴ ἢ
μάθησις ἀγαθὸν ἕνεκα τῆς ἐπιθυμίας ἐστὶν αὕτη καθαρτικῶν. τῶν μέντοι ἰσχνῶν,
οὐδὲ διὰ τῶν ἔχομεν. ἀλλὰ διὰ τῶν ἀγαθῶν. καὶ γὰρ ὑγιείας ἐστὶν αὕτη.
τὸ μὴ τῇ τύχῃ δι' ὃ τὸ καθαρτὸν ἢ ἀγαθόν. καὶ γὰρ ὑγιείας ἐστὶν αὕτη. τὰ μὲν
οὖν ἄτιμα τὸ καθαρτὸν μὴ δι' ἄλλο. μὴ τὸ δι' ὃ τὸ μὴ ἕνεκεν ἄλλου ἐστὶν ἀγαθόν. ἄλλο δὲ δι' ὃ τὸ τοῦτο παντὸς μὴ καθαρτόν. οὐ μέντοι δὲ ὅτι καθαρτὸν
ἀγαθόν, τοῦτο παντὸς μὴ δι' ἄλλο. οἷον καθαρτὸν τὸ τῇ τύχῃ ἢ ἀγαθόν. διὰ
τοῦτο μὴ καθαρτὸν. τὸ γὰρ ποιητικὸν αἴτιον τῆς ἀγαθῆς ἀλλ' οὐ τῆς
τῶν ποιητικῶν οὐ τέλειον ἄλλου. ὁμοίως μὴ πλοῦτος μάλιστα δι' ὃ τὸ ἐστὶν ἡ
ὑγίεια ἀγαθόν. διὰ τοῦτο οὖν μὴ καθαρτὸν ὅτι ἐστὶν ἡ ὑγίεια. οἱονεὶ
ἔνεκά τινος τὸ ποιητικὸν τῆς ὑγιείας οἷον. καὶ ἀφύσιν γὰρ τὸ ὑγιαίνειν. οὐ μὴν τὸ καθαρτὸν παντὸς μὴ δι' ἄλλο. καθαρτὸν τὸ γὰρ τῇ τύχῃ
τὸ ὁρᾶν. οὐ μὴν δι' ἄλλο. ἀλλὰ διὰ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ σώζεσθαι. ὁμοίως
δὲ μὴν δι' ἄλλο, τοῦτο παντὸς μὴ ἕνεκεν ἄλλου. οὐ καὶ δὲ ἕνεκεν
ἕνεκεν παντὸς δι' ἄλλο. δι' ἄλλο γὰρ ὁ πλοῦτος τῶν ἐμπορίαν. ἢ
τοιοῦτο. δι' ὃ τοῦτο μὴ ἕνεκεν ἄλλου τῆς ἀρετῆς. τὸ μὲν τοι ὁρᾶν
ἢ τὸ ὑγιαίνειν, ἕνεκεν ἄλλου ἕνεκεν. ἐν δέ τισι τὸ καθαρτὸν δι' ἄλλο
ἔναι καὶ αὐμφυτικόν. τῶν γὰρ λίθων καθαρτὸν τὸ καίεσθαι.

k

ἐν.

καὶ ἐνεχθείη ἂν κατὰ συμβεβηκὸς δι' ἄλλο κάτω· ὑποσπασθέντος γὰρ θε-
μελίου, φέρεται κάτω τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀνεχόμενα δι' ἄλλο τὸν ὑποσπά-
σαντα· ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς δι' ἄλλο ἠνέχθη· ἐκείνου γὰρ ὑποσπά-
σαντος τοῦ τὸ χωρᾶν εἶργον, κατὰ φύσιν ἠνέχθη· λέγοιτο δ' ἂν κατὰ
συμβεβηκὸς δι' ἄλλο ἐνεχθῆναι τὸν ὑποσπάσαντα· ὁμοίως καὶ τοῦ
ὑγιαίνειν καθ' αὑτὸ ὑπάρχει τοῖς σώμασιν· ἀλλὰ γένοιτ' ἂν κατὰ συμ-
βεβηκὸς δι' ἄλλο τὸν ἰατρὸν τὸν κενώσαντα τὸ λυποῦν· ἢ ἁπλῶς
τὸ λυμαινόμενον ὑφελόμενον· ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὰ βλάπτοντα
ἐκώλυε· ἡ δὲ φύσις τοῦ ὀχλοῦντος ἀπαλλαγεῖσα, τὴν κατὰ φύσιν
ὑγείαν ἐργάζεται· φυσικὸς γὰρ νοσοῦντι κρατεῖ· ὡς γὰρ τῷ σώματι τὸ
ὑγιαίνειν δι' αὑτὸ αἱρετόν· καὶ μηδὲν ἄλλο προσγένηται ἐκ τῆς ὑγ[ιείας]·
καὶ τὸ δι' αὑτὸ τὸ δ' ὅπερ εἶπον, γένοιτ' ἂν κατὰ συμβεβηκὸς ἑτέρου
ἕνεκεν· ἡ γὰρ ἀρετὴ δι' αὑτὸ αἱρετὸν οὖσα, γένοιτ' ἂν κατὰ συμβε-
βηκὸς τῆς εὐκλείας ἕνεκεν· ἕπεται γὰρ αὐτῇ ἡ εὔκλεια· καὶ εἴποι αὐτῆς
διὰ τὴν εὔκλειαν τὴν ἀρετὴν εἶναι· ἀλλ' οὐ καθ' αὑτό· ἀλλὰ κατὰ
συμβεβηκός· ὁμοίως καὶ τὴν ὑγίειαν· δι' αὑτὴν οὖσαν τῷ σώματι
αἱρετόν· εἴποι τις ἂν ἑτέρου ἕνεκεν κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι τοῦ
πράττειν τάδε ἢ τάδε· οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο αἱρετὸν τὸ ὑγιαίνειν,
ἐπειδὴ πρακτικὸν ποιεῖ τὸ σῶμα· ἀλλ' ἕπεται τοῦ τῷ ὑγιαίνοντι·
κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἑτέρου ἕνεκεν τοῦ πράττειν τι ἡ ὑγεία· τού-
των οὖν οὕτως ἐχόντων, καὶ ἡ ψυχὴ ἄρα εἰ καθ' αὑτὸ κινεῖται, οὐκ ἄν-
ποτε κινηθείη δι' ἄλλο, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· εἰ δὲ δι' ἄλλο
κινεῖται, διὰ τὰ αἰσθητά φημι, οὐκ ἂν εἴη αὕτη ἡ κίνησις καθ' αὑτό·
ὅπερ βούλονται οἱ αὐτοκίνητον αὐτὴν ὑποτιθέμενοι· ἢ ἅμα τῆς
ἀρετῆς ἐπιτηδευομένης αὐτὴ καθ' αὑτήν· τὴν μέντοι σχέσιν οὐ δι' αὑτὴν
ἔχομεν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετήν· ἀλλὰ μὴν καὶ κινήσεται αὐτὴ ὑφ' αὑτῆς·
καὶ αὕτη κινοῖτο ἄν, ὥστε εἰ πᾶσα κίνησις, ἔκστασίς ἐστι τοῦ κινουμένου,
εἰ κινεῖται καὶ ἡ ψυχή, ἐξίσταιτο ἂν ἐκ τῆς οὐσίας, εἰ μὴ κατὰ συμβε-
βηκὸς κινεῖται· ἀλλ' ἔστιν ἡ κίνησις τῆς οὐσίας αὐτῆς· ἑπόμενον δὴ
ὅτι πρὸς τὸ αὐτοκίνητον ἐνίσταται διὰ τούτων· καὶ τοῦτο οὖν τὸ

ἐπιχάρημα πρὸς τὸ ἀθλ. ὃ δὲ λείβεται οὐ ἔστιν. ἀθλοποίνηος ἐστὶν ἡ τιμή, ὡς ἀθλῶ ἕνεκα τῶν οὐσῶν ἀθλῶν μένω, μὴ μεταλαβόμενον μένω, καὶ ταῦτα δεόμενον. μένει δὲ ὡς ἡ τύχη, μὴ ὡς τύχη ἀρα μένηθήσεται. πᾶν δὲ τὸ μένον ἐξίσταται τοῦ τόπου καθὸ μένει. μὴ ἡ τύχη ἄρα καθὸ τύχη ἐστὶ μένουσα, ἐξίσταται τοῦ τύχη εἶναι. τὸ γὰρ μένον καὶ ἀλλοπον, ἐξίσταται ἐκ τοῦ τόπου ἀφ' οὗ ἐμένηθη. ὁμοίως μὴ τὸ καὶ ἀλλοποσὸν μένον, μὴ τὸ καὶ ἀλλοποιὸν. ὅπερ γὰρ καθὸ μένει ἐξίσταται τούτου. μὴ ἡ τύχη οὖν ἡ καθὸ τύχη ἐστὶ, μὴ καθ' οὗ μένει, ἐπαγωγὴ ἀν' ἧς οὐσίας ἐστὶν, μὴ φθαρήσεται. μὴ γὰρ ἀναγκαῖον πᾶσα καὶ ἀλλοίους λείπουσας ἀσωμάτους εἶναι τῶν τύχῃ μὴ ἀθλοποίνητον τῶν μένειν καὶ οὐσίαν λαμβάνειν. πλανᾶται γὰρ οὐσῶν μεταβολῶν ὡς ποιᾶς ἕξεως καὶ οὐσίαν. καὶ ἀλλοποσόν. καὶ ἀλλοποιόν. καὶ ἀλλοπον. ἃ μὲν καὶ ἀλλοπον ἢ ποσὸν μεταβάλλοι ἡ τύχη, προόδου ὡς σώματος ἔσται. σωμάτων γὰρ μὴ ποσόν. καὶ ὁ τόπος. οὐδὲν δεῖται τοῦ μὴ καὶ ἀλλοποιὸν μεταβολὴ σωμάτων ἐστὶν, ὡς ἤδη ἄπομεν. ἃ δὲ καὶ ἀλλας παντελεῖς ποιότητας ἢ μεταβολή. ἀθλητὰ δὲ ἀθλητά. τὸ δὲ καταλειπόμενον, μεταβαλλόνσωμα ἐστὶν: ἀλοιόνω ἢ μεταβολὴ τῆς τύχης. ἢ λοιπὴ μένησις, οὔτε καὶ ἀλλοποσόν. οὔτε καὶ ἀλλοποιόν. οὔτε καὶ ἀλλοπόν ἐστι. δι' ὃ μὴ ἀσώματον. λάβεται ἄρα καὶ οὐσίαν εἶναι, ἄλλως τε καὶ ἀθλοῦσίαν φασὶν ἀθλητὴν εἶναι τὸ ἀθλοποίνητον. τὸ δὲ καὶ οὐσίαν μένον τὰ θεῖον δὲ ἁπλῶν μεταβάλλον, φθαρήσεται. φθαρήσεται ἄρα μὴ τύχη ἐνδέχεσθαι μένειν. μὴ ἄλλως ἀναγκαῖον τῷ μεταβολῷ μὴ μένησιν τῆς τύχης καὶ ἀθλῶ τῶν οὐσίαν λείπειν ἀθλους. ἃ γὰρ μένει ἡ τύχη καὶ ἀλλοποιότητα, ἢ τινῶν ἄλλων. ἃ δὲ οὐσία ἀθλητὴς, οὔτε ἐνποιότητι, οὔτε ἐνποσότητι. οὔτε ἐν τόπῳ. πᾶν γὰρ τὸ ἐν τούτοις σῶμά ἐστιν. οὐκ ἄρα ἐστὶν ἀθλῶ μένειν. νῦν δὲ ἀθλοποίνητον φασι. τὸ δὲ ἀμὴ καὶ ἀλλοπον μεταβατικὸς μένειν, τοῦτ' ἔστιν ἀμὴ τῶν ἄλλων λείπειν τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐστιν, αὐτὴ ἐν ἀθλῶ λείπει τὸ μένειν. τοῦτο γὰρ μὴ ἀθλοῦσθαι. ἀλλ' ὧν μὴ οὕτως, ἃ λέγει αὐτὴ τὴν οὐσίαν ἀθλητὸν

σωρεῖται ἡ ὕλη ἐν αὐτοῖς, ἐν ταύτῃ ἀν εἴη ἡ ψυχή. διὸ καλῶς ἔχει τὸ μὴ καταδύεσθαι ὑπὸ τοῦ σώματος ἀλλὰ μετέωρον εἶναι, ἀλλὰ τοῦτο μὴ καταφαίνεται ἐν τοῖς ὑγροῖς σώμασιν ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς ξηροῖς καὶ ἐν τοῖς ἀέρι. οἷον καὶ ἀλθόπον ἢ ποσὸν ἢ ποιόν. ἆρ' ἔχει καὶ ἄλλους τοιούτους ὕλης ἐν αὐτοῖς καὶ ἀλλοίας μὲν τοῦ ἀδυνάτου εἶναι. τοῖς δὲ σώμασιν ἀναγκαῖον ἐπὶ πᾶσι τοῦτο ὑπάρχειν ἢ ποσὸν ἢ ποιόν. ὡς περὶ ἁφῆς ὅσα σώματα καὶ ποσὸν τὰ σώματα, οὐκ ἄνευ ὕλης, οὐδὲ ποσόν, οὐκ ἔστι τὸ σῶμα ὕλη. ἀλλὰ μόνον τὸ ποσὸν τοῦ σώματος ἐν ὕλῃ, μέγεθος γὰρ ἡ ὕλης φύσις καὶ τοῦ σώματος ὁ αὐτὸς λόγος. οὐκέτι μέντοι καὶ τοῦ ποσοῦ. οὕτως ἄρα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τούτων ὕλη, οὐ καθὸ ἔμψυχα ὕλη. ἀλλ' ἔμψυχα τὸ μὲν ὕλη ὡς τὸ δὲ ὑλούμενον. οὐκ ἄρα αὐτὸ ὕλη. ἀδύνατον γὰρ ἡ ψυχὴ καὶ τοῦτο ἔχειν τὸ ὕλη εἶναι, ὡς τὸ αὐτὸ ἅμα ὕλη καὶ μὴ ὕλη. ἐπὶ πάσης δὲ ἔστω πᾶσα ὕλη τούτου καὶ τὸ ὑλῆς. ἐξ ἀνάγκης τῷ ψυχῷ ὕλου μένειν μὴ φθαρῆναι. ὅτι δὲ τὸ αὐτὸ ὕλη τοῦ αὐτῆς τῆς οὐσίας αὐτῆς καὶ ἡ ὀργάνη ὡς καὶ τὸ τοῦτο ὕλου μένης τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ὑσία ἐστίν, ἐν δὲ ὡς πλάτων ἐν τῷ φαίδωνι λέγει. ἀπὸν γὰρ ὅτι ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. τὸ γὰρ αὐτὸ ὕλη τοῦ ἀθανάτου, ἐπιφέρει μᾶλλα. ἀθανάτου δὲ περαίνοντος μένου τοῦ ὑπάρχοντος ὕλου μένου, ψυχῆς οὐσίας μὴ λόγον τοῦτον αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ ὕλου μένου, οὐ καθόλου εἶναι. ὥστε ἀναγκαῖον οὐσίαν μὴ ὀρθὸν μοῦ ψυχῆς φάναι τὸ αὐτὸ ὕλη τοῦ. καὶ λῶς ἄρα καὶ ἡσυχεύασεν ὁ ἀριστοτέλης ὅτι ὕλη ἐστὶ καὶ οὐσία, ἐπιστάσεως ἐν αὐτῆς μὴ φθαρῆναι. ἀπομενδὲ πολλαχῶς ὅτι πᾶσαν ἐνέργειαν ὕλης ἐν τῷ πλάτωνι καλῶν, οὕτως αὐτὸ ὕλη τοῦτο τῷ ψυχῷ φάναι, οἷον αὐτενέργητον. ὅπερ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἐν οὐδενὸς ὡμεν. ἡ μὲν γὰρ φύσις ἧς δώαμις ὕλη. ὕλη δὲ ταύτας ὑπομένουσα. ἔνιοι δέ φασι μὴ ὕλη τὸ σῶμα ἐν ᾧ ἐστιν ὡς αὐτὴ ὕλη. ἐπὶ δὴ τοῖς λέγουσι τὸ ὕλη εἶναι τὸ ψυχῷ ὕλη τὸ σῶμα ὡσαύτως μοχλάλινι, ἐὰν ἐξενανοήσῃ

ἀληθον ἐπόμενον · ὅλη τοίνυν ἡ δοξασία, διὰ τὸ αὐτὴν ἀνίστασθαι τὰ τε-
θνεῶτα τῶν ζώων, ἵνα μὴ τὶς αὐτὴν ὑπολάβῃ καὶ τὴν ὀρθὴν αὐτῶν, ὡς ὄντα
νῦν λειόνων ἢ νῦν τὴν τοιχὴν τὸ σῶμα · μὴ τοῦτο ἐκείνων λειόνων ·
παρὰ τὰ φαινόμενα αὐτῶν τὰς δόξας · ὅλως μὲν οἱ τὰς ἀτόμους λείους τὰς,
οὕτως ἐλείους οἱ περὶ Δημόκριτον καὶ Λεύκιππον καὶ ἐπίκουρον · ἧττον δὲ
καὶ πλατέων ὡς ἐφεξῆς λέξω · ἐλείους γὰρ φησὶ τὰς σφαιρικὰς ἀτόμους
οὐ νῦν τοὺς οὔσας οὐ λίαν δὴ ἐν ταῖς τοῦ σώματος · τὰ δὲ ὄντα φησὶ λείονας
τῶν νῦν ἐν τοῖς ὑγροῖς · οὐκ ἔλεγεν δὲ καὶ ταύτην ποιεῖσθαι ξύλινον
ἀφορισμὸν οὐ μέντοι · καὶ τοῦτο γὰρ ἵνα ποιήσας εὐθὺς ἐξ-
αῦθις ὁ διδάσκαλος, ἐνέκειτο σφαῖρον · ἵνα νῦν οὐ μένοι σὺν
σφαῖρος, ἐν νῦν ἦν τὸ σῶμα χὼς μετὰ νῦν λιόμενος · καὶ
τῇ ἐαυτοῦ ὥσπερ καὶ νῦν δοκοῦν · φαίνεσθαι ποιεῖ ἐξαῦθις οὐ νῦν
μένον τὸν τῆς ἀφορισμὸν ξύλινον · παντὸς δὲ σῶμος πρόσφυς
πρὸς τοὺς περὶ Δημόκριτον ἅπαντας τὰ λεῖα · ἡ μᾶς δὲ ἐρωτήσομεν
ἆρ' ἡμέρα ποιεῖ τοῦ τὸ αὐτὸ παχὺ πρὸς τὸ λεπτὸν ἀναλογία · ἐπεὶ γὰρ
φαίνεται τὰ ζῶα μὴ μόνον νῦν οὐ μένα, ἀλλὰ καὶ ἡμέρα ὧν, τὴν-
δε καὶ τὴν ἡμέρας · οὐ λιόν · οὐ γὰρ δὴ καὶ ἐπινοῆσαι δῶ ἀλόν
ἐν τῆς ὠδῆς ὑπὸ θέρους τὴν τῆς ἡμέρας αὔλιον · ἆρα νῦν ἢ
καὶ τῆς ἡμέρας ἀεὶ τὸ ζῶον ἢ τὶ τοιοῦτος ἢ ἐνεργεῖα σκληρόν · πῶς δὲ
νῦν φθαρήσεται τὰς σφαιρικὰς ἀτόμους, νῦν ἔσται τὸ ζῶον · ἀ νῦν ἢ
δὲ ὧν ἔσται καὶ τὰ ὠδὸν · τὴν δὲ τῆς ἡμέρας αὔλιον · ὅλως δὲ οὐ χοῦτω
φαίνεται νῦν ἢ νῦν ἢ τοιχὴ τὸ ζῶον · ἀλλὰ δὶ ἀ προαιρέσεως νῦν ὁ ·
νοήσεως, καθ' ἣν ὠλαθος ἐ λεῖος · παρὰ ταῦτα τὸ ἐναφίεσθαι αὐτὸ τ
πρᾶγμάτων παρὰ τῶν λεόμενα, οὐ γὰρ ὀρθῶμεν ὅλιρίαν νῦν καὶ
ὧδε νῦν ἢ τοιχὴ τὰ σώματα · ἀλλὰ μόνον τὸ θέλειν · ἅμα γὰρ τὸ
θελῆσαι τὸ νῦν ἢν τὴν ἡμέρας μὲν ποιεῖ τὰ ζῶα · τὸν ὠδὸν δὲ τὸ πόν τὸ
λίμος φυσιολογεῖ τὸ τοιχὸν νῦν ἢν τὸ σῶμα · ἔπειτα οὐ λίγοι
δέ φασι νῦν ἢν τὸ σῶμα τὸ τοιχὸν ὡς ὠδὴ νῦν ἢν, ἅλαπαρα-
θέμενος τὸ δημοκρίτου δόξαν τὸ σῶμος ἐλέξας ὥσπερ ἀ
τὰ ἐναρίθμητα νόμενα, ἐφεξῆς λήθη τὸ πλάτωνος

ἐν τῷ κοινῷ δόξαν· ὁμοίαν οὖσαν ὅλῃ ὧν ἡ τύχη τοῦ παντὸς ἐν ἅπασιν ἑαυτῇ,
ταύτην καὶ τὸ σῶμα τοῦ κόσμου ἐνῶκεν ἔχειν ἐν δέκτῃ ἐν αὐτῷ. διὰ τοῦτο οὕτως
οἰκειωθῆναι τοῦτον τὴν δόξαν τῇ τοῦ δημιουργοῦ, καὶ θεὸς μετὰ πάντων
ἔταξεν· ἦν γὰρ ἀμφοτέροις τῆς τύχης κοινόν, οὐ γινώσκεσθαι τὸ σῶμα ἑκάτε-
ροι. διαφέρουσι δὲ ἅτε θεὸς μὲν ὁ δημιουργός, ὡς ἐναλλάττων τὸν τύχην.
ὁ δὲ κόσμος οὐκ ἐπλέχθη αὐτῷ λύρᾳ τὸ σῶμα, ὡς ἐπιστρέφειν· οὐ-
ξιον δὲ τὸν τοῦ κόσμου δόξαν περὶ τύχης ἐνθεάσθαι· λύρᾳ οὖν ἐκάνος· ὅτι
λαρὸν ὁ ἦθος ὄντων πάντων στοιχεῖα· οὐσίαν δὲ οὐκ ἐκτήσαντο, ἀλλὰ
μέσον τῆς τε ἀμερίστου, καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχούσης
καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριστῆς. ταύτην οὖν τὴν οὐσίαν κατὰ τοῦτο τὰ
κεραστὰς φησὶν· ἐξ ἑκατέρας καὶ ποίησεν κεκρᾶσθαι· ἕτερα τὸν κεκρᾶσθαι ταύτην
κατέτεμεν δὲ ἀρμονικοὺς ἀριθμούς· λέγω δὴ μονάδα καὶ δυάδα
καὶ τριάδα καὶ ὀγδοάδα καὶ ἐννεάδα· καὶ ἔτι ἑξαδιαίων. ταύτην δὲ φησὶ τὴν κε-
κρᾶσθαι, ἐκ τῆς τε δυνάμεως καὶ οὐσίας· ἕτερα οὖν ἀπὸ μονάδος ταῖς δυσὶ ταύταις κεκρᾶ-
χίοφασδς ἀπλάσιος, ἀνέκλασε καὶ ἐποίησε δυσκύκλους· τὸν μὲν
μάζονα· τὸν δὲ ἐλάττονα· τοῦ μὲν ἔξω θεν· τὸν δὲ ἔσω θεν σώμα-
πο μένους ἀπλοῖς καὶ κατὰ δυο σημεῖα· καὶ κίνησε τὸν μὲν ἔξω
κύκλον ἐπὶ δεξιά· τὸν δὲ ἔσω, ἐπ' ἀριστερά· καὶ ἐπωνόμασε
τὸν μὲν ἔξω κύκλον ταυτοῦ· τὸν δὲ ἔσω, θατέρου· καὶ τὸν μὲν
ἔξω κύκλον, ἔναρμόσας καὶ ὁμόσπορον· τὸν δὲ ἐντὸς σχίσας ἓξ ἀφῆ
ἐποίησεν ἑπτὰ κύκλους ἀνίσους δὲ πλασίονι καὶ ἡμιπλασίονι λόγῳ,
ὑπερέχοντας ἀλλήλων· καὶ τοὺς μὲν τρεῖς, ἴσους πρὸς ἀλλήλους
ἐποίησε· τοὺς δὲ λοιποὺς τέσσαρας ἀνίσους τῇ μονάδι· καὶ ἀλλήλοις
καὶ τοῖς τρισί· καὶ τοῦτο φησὶν ἡ τύχη τοῦ παντός· ἅπερ φησὶ καὶ
τοῦτο· τὸ σῶμα τοῦ δὲ παντὸς κόσμου ἐντὸς ἐνάπτεσθαι· καὶ
σῶν ἁρμόσας τῷ τύχῳ ἐκποδὼν μέσου διέπλεξε μέχρι καὶ τοῦ ἐσχά-
του οὐρανοῦ· καὶ κύκλῳ κύκλον ἔξω θεν πάντα περικαλύπτειν· ὃ μὲν
οὖν φησὶν ὁ δημιουργὸς τῶν πάντων· καὶ τούτοις αὖ πάλιν ἐπιχαρὰς ἀ-
ρίστους τέλης· ταῦτον ποιῶν ὡς ἕν τις καὶ τοῖς ποικίλοις μεθοις αὖ πα-
λίγκωτον οὐσίαν δοὺς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων· ὡς γὰρ ὁ πλάστων

φησὶ τοῖς παρὰ τὸ φαινόμενον ἐπὶ λαμβάνουσι τοὺς ποιητικοὺς μύθους,
οὐδεὶς ἂν φανείη παρ' ἐλάττονα· ὥσπερ οὐδὲ τοῖς ἀπὸ τῶν μαθημάτων
ἐν ἀπλοῖς διανοίαις ἡ χρῆσίς ἐστιν· οὐδεὶς γὰρ θύσειεν ἀστικώτερον· πλὴν ὡς ἄν
ἀφ' ὁμοίας ἀφορμῆς καὶ τῶν θαλαττουργῶν τὸ φαινόμενον ἐλέγχῃ· ἵνα μὴ ὑποδη-
λούμενα διὰ τῶν ἀνιγμάτων τούτων σωιδήν μὴ δῷ αὐμενος μένη
μέχρι τοῦ φαινομένου, οὐ γὰρ διὰ σύμβολον ἐσήμαινον οἱ πυθαγό-
ρειοι, πρόδηλον· μὴ πολλαπλασιάζειν ἔφη καμεν· ὄφεν μὴ τὰ ἡμιόνεια ἀπὸ
παραγγελμάτα, οἷον πα· ἐπὶ μέτρου, μὴ καθεδου· ἀνὸ δῶ, μὴ
σχίζειν ξύλα· πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν· ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν·
ἁσίκερον ἀνυποστρεπτὶ βαδιστέον· ὅπερ ὅτι μαίνεσθαι τοῖς τὸ τοὺς ἀνα-
γομένους μὴ δεῖν ἐπὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν φέρεσθαι· τὸ δὲ ζυγὸν μὴ ὑπερ-
βαίνειν, μὴ τοῖσον ὑπερβαίνειν· τὸ δὲ πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν,
ἀπὸ τοῦ τοὺν σιδήρου λόγῳ μὴ ἐρεθίζειν· τὸ δὲ ἄνδρα δῶ μὴ σχίζειν ξύλα,
ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ μὴ ἁρμόττειν· μὴ πρὸς ἡλίου ἀστραπῆς· μὴ πρὸς ἡλίου χωρὶς σκιᾶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· μὴ
δίκαιον τὸν φυσικὸν δεσμὸν τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος φθείρειν τὸ
ζῷον· τὸ δὲ ἐπὶ μέτρου μὴ καθέζου, ἀπὸ τοῦ μὴ σκέπτεσθαι περὶ πα-
σῶν πρόνοιαν τὸ δίκαιον· τοῦτο δὲ ἐποίουν οὐνομάζοντες τὴν
προφανῆ ποιότητα τοῖς ἀναξίοις τῶν ἀνδρῶν σοφίαν· ὄφεν μὴ τοῖς
μαθηταῖς, ἐπέταττον ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη σιγᾶν· μὴ κοσμεῖν πρῶτον
τὰ ἀνδρεῖα ἦν· μὴ οὐ πρότερον μετεδίδοσαν ἀπλοῖς δόγματος, πρὶν
ἂν δι' ἀκουσμάτων πάντα κριθέντας καὶ δοκιμασθέντας, ἀξίους ἐκ τούτου
ἔδοξαν· μὴ ἀπὸ δὲ τοῦ συμβολικῶς φθεῖρα μένα διὰ τῆς καπὶ τὸ φαι-
νόμενον ἀλογίας, ἐν ἀρχῇ μᾶς δὲ τὸ χηδεύειν ἐν ἀπλοῖς τῶν κεκρυμμέ-
νων ἀληθείαν· οὐ γὰρ οὕτω μισόθολον ὄν ποδὶ ὡς οἱ ποιηταὶ διὰ
τῶν τῶν νεῶν χωρὶς σκιᾶς ἐδὴν μὴ δῶ αμένων δὲ τὸν νοούμενον· οὔτε
ἀπερισκέπτως τὰ δόγματα παραδιδόναι διὰ συμβολικῶν τῶν σο-
φῶν λόγων

παραλόγους ἐξηγήσεις τῆς κεκρυμμένης
ἢ κυάμους σχίζειν· ἢ δὲ κυάμους περιαρ-
γεῖν· οὐδὲ ἢ κυάμους κύκλους μένειν· οὔτε γὰρ ὁ κύκλος ἐνοικεῖ ἀνθρώπου,
οὔτε ἡ κυάμους κύκλος· ἀνόμοιοι γὰρ τὰ μεγέθη· ἔπαπα πῶς

τῶν πύλωνος ὡς μᾶλλον γὰρ ὀνειρώξεις τῆς ὠδῆς. μὴ γὰρ προσθήκῃ. μήτε
ὑφαίρεσιν λαβοῦσης. πῶς δὲ ὅλως οἱ πύλαι οὖσαι τοιαὶ τὴν χὴν ὠνείρου
ἀπεικάσθη τὸ σῶμα τοῦ κυρίου παντὸς σὺν ἀρχῇ τοῦ παντὸς
σὺν ἐπλάτυναν μέχρι τοῦ σταυροῦ ὠδοῦ. μὴ ἔξω θεν αὐτὸν παντὶ
περιεκαλύπτων. οὐ γὰρ δύναται τοῦτο ποιεῖν πύλος σφαῖραν ἔ-
ξωθεν περιεκαλύπτειν. διὰ τοῦτον μὲν οὖν μὴ οἱ πλατύνοντες τὰς
δηλονότι ἁλυσίνας ὠτίτλον τὸ ἐκεῖνοι. ἁγὰρ μάλιστα πάντων τῆς
τῶν μαθημάτων γνώσεως ἐπεμελοῦντο οἱ πυθαγόρειοι. πυθαγόρου
δὲ ὁ πλάτων. οὐ μὴ πρὸ τῆς διαιρήσεως ἐπιγέγραπται ὁ μέλλησις
μὴ ἰσίτω. οὐδὲ δοῦ δαίμονα συλλέγει μεμηκῶς τοιοῦτόν τι λέ-
γειν ἀνέξεται τις οὕτως ἰλίγγιος ὡς οἴεσθαι τὸν πλάτωνα τοῦτο
καὶ τὸ φαινόμενον λέγειν. ἴσως δὲ οὐ μάτην ἐπὶ ὀλίγων
οἶδε τὸ μῶμος τῶν οὐμβόλων τῷ θαυμάσαι δηλοῦν. ἡ τύχη τοίνυν
ἡ τοῦ παντὸς ἐστὶ ψυχή. μὴ ψυχὴ νοερά. οὐ γὰρ ψυχὴ ἐστὶν ἁπλῶς πᾶσα
τύχη, δῆλον ἐξὸν οἷς ἂν ἐγγένηται αὐτῷ τῷ θεῷ ψυχὴ παρέχειν.
πῶς αὖ ἔσωσεν ὁ μὴ ἔχειν. ἡδὲ τοῦ παντὸς μὴ νοερά ἐστιν. ἀποίησε
γὰρ φησὶ τὸν κόσμον ζῷον ἔμψυχον μὴ ἔννουν. βουλόμενος οὖν ὁ
θεὸς μὴ τὸ ζῷον μὴ τὸν κόσμον, τῷ θεῷ θεὸν παρα-
λαμβάνει. μὴ τὸν πύλον. τὸν μὲν πύλον τῆς νοερᾶς ἀνάγεται
σύμβολον. πρὸς ἑαυτὸν γὰρ οὖν ἑαυτοῦ κύκλος, μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ
ἀρχόμενος. μὴ εἰς ἑαυτὸν λήγει. ὡς μὴ ὁ νοῦς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφει.
μὴ αὐτὸς ἑαυτὸν θεᾶται. τῷ θεῷ δὲ θεῷ σύμβολον τῆς ζωῆς. ἡγὰρ
ζωὴ πρόοδος τίς ἐστι. μὴ οἷον ῥύσις ἔχουσα τὸ ἀπ' ἴλινος εἶδος ἀπὸ
τῆς ζωούσης εἰς τὸ ζῳούμενον. τοιαύτη δὲ μὴ ἡ θεία. ἐκ γὰρ τοῦ
πόθεν τοι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ πόσας. διὰ τοῦτο οὖν τῷ θεῷ
τὸ θεῖναι μὴ πύλον ὑπὸ τὴν θεότητα. δηλῶν ὅτι οὐ τὴν ζωὴν ἐστι. μὴ ζωὴ νοερά.
πρὸ δὲ τούτων διαιρεῖ θεὸν μίαν ποιήσας, τοῦτο τῷ εἰς δύο σχίζει.
τὴν γὰρ ἐπιστρέφειν αὐτὸ θεὸν ἐξαρχῆς ἐπὶ τοῦ πρώτου τοῦ ἑαυτοῦ δύο
θεὸν θέσεις ποιεῖται. φησὶ δὲ οὖν πάλιν ὁ τὴν τὰ μὲν νοητὰ πάντα μὴ θεὰ καὶ
ὑπὸ τύχῃ ὡς αὐτὸς ἔφην ὁ πλάτων, ἀ μέχρι καὶ τοῦ μὴ θεὰ καὶ

ἀλλὰ μὴ ἴδια μὴ ὑπὸ τύχην ὡς ἄλλος ἄλλην ὁ πλάτων, ἀλλ' ὁμοίως ἕκαστον
ἔχοντα τῶν οὐσιῶν· τὴν δύναμιν· τὴν ἐνέργειαν· μὴ ἄσχετα πρὸς πάν-
των σωμάτων φύσιν· καὶ τὰ τῶν μονάδων χαρακτηριζόμενα· αἱ δὲ φυσικαὶ
ζωαὶ ὡς ἔστι σπερμάτων παρὰ τὰ σώματα· καὶ τὰ παῦτα τῆς μόνης·
οὐσίαν· δύναμιν· ἐνέργειαν· καὶ τὰ τῶν δυάδων πρὸ τοῦ πλήθους τάξις·
αἱ δὲ λογικαὶ τύχαι ὡς μὲν νοερὰς οὔσας μὴ ἀμεταβλήτοις κατοῦσίαν·
χωρισταῖς ἐχούσαις παντὸς σώματος ἐνεργείας· ταύτην μὲν μὴ ὧν λόγων πρὸς
τὴν μονάδα φύσιν· ὡς δὲ σχετικὴν πρὸς σώματα ἐνδεχομένην· μὴ ἐπιστροφὴν
ἀπλοῦν μὴ πρόνοιαν οὐμένων· ταύτην πρὸς πλήθους φύσιν
μὴ τῆς δυάδος· διὰ τοῦτο μονάδα λαχοῦσαν μὴ δυάδα
σχετικὴν ὧν τῆς πρὸς σώματα ἐνεργείαν· μὴ ταῖς ἑνοχαῖς

ἀλλὰ τοὺς δῶδεκα μένους μὴ ἑκατοντάδι μὴ ἀριθμῷ μὴ ἀριθμητικῇ
ἀναλογίαν ποιῆσθαι· ὧν καὶ μὲν πρώτην διαίρεσιν λαμβάνουσι
οὓς ἐξ ἑκάστου ἀριθμούς· οἵτινες οὐ λαμβάνουσι ἑξῆς μὲν οἱ ἀρτίοι·
β· δ· ῆ· ἑξῆς δὲ οἱ περισσοί· α· γ· θ· ᾧ ποιοῦσι τὴν ἑκατοντάδι
μὴ ἀναλογίαν· ὡς γὰρ ἐκ τοῦ πρώτου πρὸς τὸν δεύτερον, μὴ οὗτος
πρὸς τὸν τρίτον· καὶ τὰ δὲ ἑξῆς διαίρεσιν, λαμβάνουσι ἄλλους
ἀριθμοὺς δῶδεκα μένους μουσικὴν μὴ ἀριθμητικὴν μὴ ἀναλογίαν
ποιῆσαι· μὴ ὅπως φίλον περὶ τούτων ἀκριβέστερον μαθεῖν, ἐν τῷ-
δε χαμαὶ ὑπογραφῆς ὑπομνήματι· λίνος οὖν ἕνα καὶ δύο τού-
τους καταμέτρησε τὸν κύκλον· δῶδεκα μὲν οὖν ἐν λαβὼν τοῦτο
μὴ ὡς πρὸς τὸν τοῦ παντὸς τύχην μὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν· ἐπὶ δὴ
ὁμὲν λόγος ὡς περὶ τῆς τοῦ παντὸς τύχης ἐστίν· ἁρμόζει δὲ καὶ ἐπὶ
τῆς ἡμέρας· ἐπὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ παντὸς τύχης ἵνα ἀρμονίως
ὑμνῆται μὴ τὸ πᾶν ὡσαύτως ὑμνῆ· ἐπὶ δὲ τῆς ἡμέρας ὅτι πεφυκὼς
ἐναρμόνιον ἔχει φύσιν· ἔχει γὰρ ἵνα ἁρμονίαν πρὸς τὸν θυμὸν
μὴ ἐπιθυμίαν· μὴ ἵνα λυπῆται μὴ δύναμιν ἔχη τῆς ἐναρμονίου
ὠφελίας μὴ ὑπὸ τῶν ἀκολάστων μὴ ἐπὶ τοῖς ἐναρμονίοις ἀκούσματος μὴ ὑπὸ
τῶν ἀμούσων· εἰ μὴ ἄρα τοιγὰρ μὴ τῆς μαθηματικῆς
ταύτης ἁρμονίας μόνοις μὴ τοῖς φιλοσόφοις· ὧν καὶ ἐνταῦθα ποιητὴς

δώα μὲν τῆς ἀρμονίας λαμβάνομεν· ἅμα δὲ καὶ γνωστικὼ· καὶ παῦθαι δὲ γνωστικὼ μόνως· οὐχὶ δὲ τῷ καὶ θέαν ἀσθμὸν· καὶ χιόνος οὐ ζωὴ ἔχει, καὶ μπλὰς δύο κύκλους· καὶ ποιεῖ τὸν μὲν ἔξω, μᾶζονα· τὸν δὲ ἔσω ἐλάττονα δι᾽ ἃ χθὲς ἐμμένους· καὶ ὧν ἔστω τὸν μὲν μᾶζονα ἐπὶ δεξιὰ ἔποντο μαθόντας αὖ τὸν ταῦτοῦ· τὸν δὲ ἕτερον ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ὧν ἔ· ἔποντο μαθόντας θατέρου· καὶ μὲν οὖν βούλεται αὖ τῷ τὼ μίαν καὶ θέαν ἀσθμὸν ὀχεῖσθαι, φθαρτὰ γὰρ τὰ μὲν· ταῦτας δὲ χιόνος ἀ ἀκήλους ἀφ᾽ ὧν ἁβ· οἱ γὰρ ἄξονες, ὅ, τι τῆς ἀπλανοῦς καὶ ὁ τῆς πλανωμένης, οὔτως ἐοίκασιν ἥρμοσμένοι· καὶ μὲν γὰρ ἀπλανὴς περὶ τοὺς πόλους τοὺ ζωδιακοῦ· χιόνος δὲ οὗτοι τὰ μνουσίν ἀ ἀκήλους· ὡς τὰ καὶ οἱ τούτων ἄξονες, χιόνος ἀ ἀκήλοις ἐπίκαιρα· οὐ γὰρ οὐ περὶ τοὺς αὐτοὺς πόλους τὸν οὖν ταῦτα, ἀλλὰ πλανωμένας καὶ ἀπλανής, δῆλον ἐξ ὧν οἱ πλανωμένοι ὁρῶνται καὶ τὰ πλάτος τοῦ μνοι· βορεάτερον γὰρ γινόμενοι τὸν νότιον· καὶ θέρος τῆς ἐπὶ τὰ νότια τροπῆς καὶ τὸ ἔαρ τὴν ἐπὶ τὰ βόρεια· ἅμα γὰρ περὶ τοὺς αὐτοὺς πόλους τῆς ἀπλανοῦς ἐστὶν οὖν ταῦτα πλανωμένας, οὐκοῦν καὶ τὰ πλάτος ἐποιοῦν ταῦτα διαφανεῖν· ταῦτας οὖν τὰς δύο κύκλους θέας, ἃς καὶ πλανᾶται ἕκαστος· ὅτι μανοῦσι δῶ τῷ οἱ δύο κύκλοι τῷ αὐτῷ ταῖς δύο κύκλους θέαις δῆλον ἐστιν· δι᾽ ἃ γὰρ ἀ ἐστιν αὐτῆς τῆς τύχης δῶ α μᾶς αὐτὴν μὲν ἀναγωγοὶ καθ᾽ ἃς ἀναπάντησιν πρὸς τὸ θεῖον· αἱ δὲ γνωστικοὶ οὐρανοὶ καθ᾽ ἃς ἐπιστρέφεται πρὸς ταὐτὸν ἀεί· ταῦτας αὖ νίπτον ταῖς αὐτοὺς κύκλοι· ἃς περὶ ἀ ἄκαχοῦ καὶ λίθον αἴτιον τῆς χάρονα ἐναλλάττεσθαι· τῆς ὁ μὲν ἔξω κύκλος, ὃν μανθάνεται τῷ ἀναγωγοὺς δῶ α μῖν· ὁ δὲ ἔσω τῷ γνωστικοὶ οὐρανόν· ἕπονό μαθος δὲ τῷ μὲν περάτου α, ταῦτοῦ· θατέρου δὲ τῷ χάρονα· διὸ δὴ τὰ μὲν θεῖα πρὸς τὴν ἑνωσθέσεις τῷ ταῦτότητι· ἀνθρώπεια δὲ πρὸς τὴν διαφοράν· ὡς πορρωτάτω οὖσα τοῦ πρώτου, ἔστι δὲ πρόσεγγυς ὃν λοῦσιν αὖτῷ οἱ κύκλοι οὗτοι· τῇ ταῖς ψυχάς ἀς ἐνάτην ταῖς οὐσίαις· τῷ ὁ μὲν ταῦτοῦ κύκλος τῷ ἀπλανῆ· ὁ δὲ θατέρου πλανομένας· ἀς τῷ οὖν ἀπὸ δι᾽ ἧς ὃν ταῖς μανίαις· τοῦ ζωδιακοῦ.

τὴν γένεσιν μείζονα πλοῦν τοῖς γαμοῦσιν.

δεξιὰ δὲ σκῆπτρα μείζονα τῶν ἀπλανῶν δύο πλανήτων

ἢ ἑνός

τῶν πλανω-

μένων εὑρεῖν. ὅταν μὲν βαίνῃ ἐπὶ τοὺς ἀρίστερους ἐπὶ τὰ θέματα ὦμους, ἵνα εὐλύτα ἢ τὰ δεξιὰ τὰ ἡγούμενα τῆς ὑγιείας· ἢ ὑγίεια δὲ ὡς τὸ ὁρατήριον μᾶλλον ἔχοντα· τὸ ὁρατήριον δὲ μᾶλλον ἔχει ὡς θερμότερα· θερμότερα δὲ ἐπὶ πᾶσιν τὰ τοῦ ἀνδρὸς μᾶλλον ἐν τοῖς ἀριστερεῖ σκήπτρου τὰ ἢ παρ' ἐνίοις δεξιοῖς εἶναι· πρῶτον οὖν σκοπεῖν τὴν θερμότητος τὰς φύσεις ἀπὸ λαμπτῆρος· ἐπὰν δὲ στερὰ δὲ τὸν ἥλιον τὴν ἔξω. σκοπεῖν δὲ τὰ ἀπὸ δύο μόνων τῶν πλανωμένων ὑγιεινόν· οὕτως ἂν ποιοῖτο τὴν φύσιν· ἢ ἐπὶ στερεὰν ἴωσι πρὸς ἡλίου ἢ ἐπὶ δεξιὰ τοῦ ἡλίου ἢ ἐπὶ δεξιὰ τοῦ ἡλίου πορεύεσθον ἢ ἐπὶ δεξιὰ τοῦ ἡλίου πορεύεσθον.

καὶ δὲ καὶ τοῦτο τὰ ἀπλανῆ ὡς μίαν οὖσαν τὸ μαλακὸν τὰ δὲ ὠδαύτως ἔχουσαν· καὶ τέρου δὲ τὰ λοιπὰ· ὡς μὴ μίαν οὖσαν, ἀλλὰ ποιμίλον τὸ οὕτως ὁμαλόν, ἀλλὰ ἄνισον τὰ ἀνόμαλον· τὰ γὰρ αὐτὰ πλανωμένων ὑγιεινόν, τὰ πρὸς ἀλλήλας ἔχοντα· καὶ ταὐτὰ γὰρ τοὺς λοιποὺς τούτους σχήσει· καὶ θοῦς ταῖς ἀποστήμασι, τὰ αὐ ὑγιεινὸν αὐτὰ πρὸς ἀλλήλας· πῶς οὖν ταῦτα ἐπὶ τῆς μελλούσης αἰρεῖσθαι τῆς γυναικὸς· σκοπεῖν καὶ τὰ τὸν λοιπὸν οὐ τὰ ἐπὶ τῶν αἱρεμονικῶν ἀπὸ μενὰ ἀρίστου ἡμεν γὰρ τοῦ παντὸς, ποιημάτας τούτων ἔχει δὲ ὧδε ἀλλάς, τὰ παρασκευαστικὰς· ἡ δὲ μελέτη γνωστικὰς τὰ τὰ ποιητικὰς· ἐχθὲς γὰρ δεικνύομεν γνωστικὰ καὶ θεῖ γίνεσθαι τοὺς τῶν ὑγιεινῶν λοιποὺς, τὰ τὰς αὐτῶν συμφωνίας τὰ διαφοράς· τὰ γὰρ ἔγραψαν τινες τὸν λοιπὸν τῶν ὑγιεινῶν τούτων πρὸς ἀλλήλας· ποῖον δὲ καὶ ἀπὸ τὰ ὑγιεινὰ λοιπὸν πρὸς δὲ καὶ σωτῶν τῶν λοιπῶν ἔχει· τὰ περὶ τῆς δὲ καὶ σου πρὸς ἄλλου συμφωνίας τὰ τὰ ἀπὸ καὶ καὶ σωτῶν· τὰ δὲ περὶ τῆς πάντα ἅμα ὧδε φασὶ δὲ ἀπὸ τῶν μοιρῶν σῶν τῶν γίνεσθαι· γίνεσθαι δὲ τοῖς ζῳοποιοῖς, ἢ ἐν καρκίνῳ· ἢ ἐν σκορπίῳ· ἐν ἅπασι μὲν γὰρ τῶν, ἢ πῦρ ποίησιν· ἢ ἐπὶ πλουτοποιά· ἀπὸ λαμπτῆρος δὲ ἐν τοῖς παῖς τὸ σῶμα τοδὲ σὲς τοῦ τὰ πυκνὰ ὠδὸν παῖς περὶ καλλιπλ· σκοπεῖν

ὅτι οὐ τὰ ἐξ τοῦ ὠοῦ κατὰ τὰ ἀλλότρια παντὰ περιφλήπτων· τὸ γοῦν ἀμοιργοῦς· ἀλλὰ παντὰ μαλακτὰ τῆς ἀπὸ τῆς τυχῆς τοῦ παντὸς αὐξο-δομένης ἢ καμπτομένης ἢ μὴ δρόμεον ἢ καθαρωνῆται τὰ ἀστοῦ μέρα ὄνατον· τὰ δὲ αὐτὰ τὰ ἀτυχα μαλακτὰ τινος ζῴου· καθὼ τὸ ὠὰ μὴ τινας ἔχουσιν· ἢ φυμαίνοντα· ἢ τυχόντα· ἢ ξηραίνοντα· ἢ ὑγραίνοντα· ἢ τὰ τοιαῦτα· ἢ καὶ ἄλλας τινὰς ὠὰ μὴ ἐνεργοῦντας παραδόξους· ὧν τὰ μὲν, μὴ πάσχει ἀπὸ τῶν ποιῶν· τὰ δὲ ποιὰ ἱστορεῖσιν οἱ περὶ τούτων γράφοντες· οἷον ἡ μαγνῆτις λίθος ἐλκτικὴ ἐστὶ σιδήρου· ἄλλος ἐστὶ λίθος οὗτος μὲν ὑδατοειδὴς φαινόμενος, ὀφείνητος δὲ ἐλαίου ἐπιπολάζοντος· ἄλλος καθάπερ τὴν ἐκ τῶν ἐμπρεύστων σώμων· τὸ οὐ πρότερον γίνεσθαι ὕδωρ, οἷς ὁ λίθος οὐ θέσπαρ ἀπτεται πρὶν ἂν ἀφανισθῇ· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ὅσα περὶ ὧν οὐκ ἔστι λέγειν· πόθεν οὖν καὶ ὠὰ μὴ ἄνευ, ἵνα καὶ παῖς ἀμοιργὸς ζῴου τινὸς ἦσαν τὰ ἀτυχῆ· τὸ δὲ βούλεται ἀπλῶς ἡ ὅλη πλοκὴ τῆς τυχῆς πρὸς τὸ σωματοφόρον τοῦ κόσμου· λέγω οὖν ὅτι χρεὼν οὐδὲν τούτων μέρος· τῆς καὶ ἀπαρτισθεῖσαν καθὼ σῶμα μὴ μένοι ἂν ἀλλήλοις οἱ λίθοι· ἐξῶν ἢ οἱ μῦες· μὴ τῆς καὶ ἀπαρτισθεῖσαν ἐπὶ τοῦ οἴνου μὴ τοῦ ὕδατος· μὴ τῆς καὶ ὅλα-πλοκὴ ὡς ἐπὶ τῶν σχοινίων· ἢ μὲν καὶ ἀπαρτισθεῖσαν ἀοὔμπαθὴς ἔστιν· οὐδὲ μία χορὶς γίνεται τῶν παραπεμένων πρὸς ἄλληλα οὔμπαθα· ἢ δὲ καὶ ἀοὔμπαθὴς οὐχ ὅπως τῶν ὕφαμένων ἐχόντων· ἢ μὲν τοι καὶ ὅλα πλοκὴ, μέσον πῶς ἐστιν· οὔτε τῆς παραθέσεως τὸ ἀοὔμπαθὲς ἔχουσα· ὥστε τῆς παραθέσεως τὸ οὔτε κεχυμένον· παρα-σιωπᾶται γὰρ ἀλλὰ τὰ οὔμπλεκτὰ μόνα καὶ τὰ πλόνα μόρια· ἢ πότερος οὖν

οὖν οὐσίωται τῶν σωμάτων ὅπερ τὰ μὴ νοούμενα· οἷα φύσει μὴ ἀφύσει καὶ ὠὰ μὴ τὰ ἄδη· οὔτε παντὶ τῆς πρὸς ἀλλὰ οὔμπαθείας τὴν σχέσιν· ἢ ἄλο τρίωται· ὥσπερ τὰ ὑπερπόσμια τῶν μὲν οὖν ὡς ἂν μεταλαμβάνω ἐστὶν τὰ μὲν ἐν τῇ τυχολογίᾳ τῶν μαίων δεικνύμενα· λοιπὸν δὲ λέγειν ἀλλὰ ἐπισκεπτέον μᾶλλον· τὸν ἀδηλὸν δὲ τρόπον μὴ ὁ νόμος φυσιολογεῖ τὸν τελεωτάτην τὸ σῶμα τὸν ἀδηλὸν τρόπον τῶν δημοκριτείων· ὥσπερ ἀρχὴ

ἑκάστου μόνου μόνων τῶν σωμάτων ἐξῶν ἢ τύχῃ οὐχ μόνον σωμάτων
τὸ σῶμα ἐφάσκειν. οὕτω καὶ ὁ ἵππος οὐκ ἐπλέξας τῷ τύχῃ τοῦ παντὸς τῷ
σώματι. οὕτω σώματος ἐστὶν ἑκάστου τὸ πᾶν. οἷον σῶμα καὶ μόνος τοῦ ἵππου
ὀνόματι μόνον ἐν τῷ προχῶ οὐχ μόνον σῶμα τῷ τοῦ προχοῦ μόνον. ἵππου
δὲ καὶ τοῦ παρὰ πλάτωνα ἵππου. οὕτω καὶ ἐφ' ἑτέρου πλάτωνος
καὶ ἄλλα τὰ οὐχ ἁπλᾶ. σῶμα ἐστὶν ἐκ πολλῶν στοιχείων. οὐσίας.
καὶ ὁ ἵππος. ἐκ ἁπλῆς. καὶ ταῦτα ἐκ στοιχεῖα τῶν οὐσίων παρὰ πλάτωνι
ὡς καὶ ἄνω τέτρωται. οὐσίαν δὲ λαμβάνει ἐν τῇ γενέσει τῆς τύχης μόνον.
ἐκ τῆς ἀμερίστου καὶ ἁπλῆ καὶ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχούσης. καὶ τῆς περὶ
τὰ σώματα μεριστῆς. ἔχει ἐκ ὧν ἐστὶ πλέξεως τὰ τοῦ ἵππου ἥματα.
ἐκ τῆς ἀμερίστου καὶ ἁπλῆ καὶ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἐχούσης οὐσίας. καὶ τῆς
ὧν περὶ τὰ σώματα γινομένης μεριστῆς. ἴδιον ἐπὰ μορίων ἐν μόνῳ
σώματι περαίνεται οὐσίας ἕδος. τῆς τε καὶ τοῦ σύνεσιν περὶ. καὶ τῆς δια-
τέρου. ἀμερίστου ὧν λέγει καὶ ἁπλῆ ἐχούσης καὶ τὸν ἐκ τῶν οὐσίαν.
περὶ δὲ τὰ σώματα μεριστῷ. τὸ ἐν ὕλῃ ἕδος. διόπερ καὶ ἁπλῷ λόγῳ
ἀμέριστον ὂν ἐν ὕλῃ γενόμενον, μερίζεται καὶ σώματα. ὡς
γὰρ ὢν ὁ τοῦ ἀνθρώπου ἕδους λόγος ἐν ὕλῃ γενόμενος, διέστακεν καὶ τὰς
διαφορὰς τῶν μορίων. ἐπὰ οὖν γνωστικὴ παντὸς ἡ τύχη, ὅτι ἐκ τοῦ ὁμοίου
τῷ ὁμοίῳ γνωρίζεσθαι, οὕτω, καὶ σοφὸν αὖ καὶ ἐκ τῶν ἀφρόνων τῶν οὐσίων. ἵνα
τῶν ἐξ ἀμφοῖν περαινομένων, τὴν μὲν τῶν νοητῶν. τὴν δὲ τῶν αἰσθητῶν
αὐτὴ λαμβάνῃ. ἐπὰ καὶ τῶν αἰσθητῶν γνῶσις, οὐ καθ' ὕλην
τὸ σῶμα τὸ ἁδὲς τῶν πραγμάτων γίνεται. ἀλλὰ καθ' ὃ ἐκ πάσου
ἕδους. καὶ οὕτως μὲν τῶν οὐσιῶν γίνεται αὐτὴ ἡ πίστις. ἐπὰ δέ σοι καὶ
παρὰ τῶν οὐσίαν ἡ τῆς οὐσίας συμβέβηκεν, ταῦτα δέ σοι τὰ παρὰ τῶν
οὐσίαν ἐνέσεσι σοι καὶ αὖ τῶν ἐκ τοῦ τῆς τύχης. ἐν γὰρ τοῖς
ἅπασιν, ἔστι τις αὐτὴ σχέσις. ἡ μὲν, φιλῶν. ἡ δὲ, χάρων. οἷον ἐπὶ
τοῦ ποσοῦ. σύμμετρον. καὶ ἀσύμμετρον. ὧν κρεῖττον τὸ σύμμετρον.
ἐπὶ τοῦ ποιοῦ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες. ἐπὶ τοῦ πρός τι. δεξιὸν ἀριστερόν. ἐπὶ
τοῦ ποῦ, ἄνω κάτω. ἐπὶ τοῦ ποτὲ, πρότερον καὶ ὕστερον. καὶ ἐπὶ τῶν
λοιπῶν ὁμοίως. καὶ οἱ πυθαγόρειοι δὲ λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ πάντων

ἐλάφουσι φρόνημα, πῶς οὖν ὡς ἴδιον τοῦ τοῦ τῆς λογικῆς ψυχῆς ἐν τῇ ψυχο-
γονίᾳ παρέδωκεν· ἀλλ' μὴ τῆς τοῦ παντὸς, ἀ λλοῦ τῆς κ' μετέρας. λέγω
οὖν ὅτι ἀ μὴ φύσαι καταμανθάνω, ἀ λλὰ πῶς ὡς ποιᾶς φωνῆς ἀκούουσιν·
οὐ κέτι μέντοι περίνουσιν, ἀ λλ' ἀναμόνιος ἀ λλ' μή· τοῦτο γὰρ τῆς κ' μετέρας
ψυχῆς ἴδιον· ἀ λλ' ἀκούοσι μέλους, ἐφίστησι τὴ περινά· ἀ λλ' ἀναμόνιον.
ἀ λλ' μή· σημαντέον δὲ ὅτι ὁ μὲν τῆς μανος τῷ κύβδαν τῷ λεγομένῳ
πρώτος κάτω πρῶτον σχίζ· ἔπειτα καὶ μπλάσ τοὺς δύο κώλους· ὁ
δὲ ἀριστοτέλης ἀνάπαλιν λέγει ὅτι ἅπαξ τῷ κύβδαν· ἔπειτα ἔχει εν
ἀς δύο κώλους· τοῦτο δὲ οὐ δεῖ ἁπλῶς οὕτως βαστάζειν πρὸς τὸ προκείμ.
διὰ δὲ τὴν ἀφόρως κ' χρῆσθαι τῇ ποιᾷ τῆς τοῦ τῆ μαίου δόξης· ὡς οὔσας
τὰς τοῦ ὠῷου φορὰς τὰς κ' τῆς τῆς ψυχῆς ψυχῆς· καὶ τὸ φαινόμενον
δοκεῖ λέγειν ὁ τῆ μαῖος ὅτι τῷ ἁπλῷ τῇ ψυχῇ τῆς ψυχῆς φέρονται.
τὰ δὲ ὠῷα οὐ μπεριαλόμενα ἁπλῇ· οὐ μέντοι γε ὅτι τοῦ ὠῷου
ψυχῆς, τῆς ψυχῆς ἀσὶ ψυχῆς· ἀ λλως δ' που ἐναντία ἀλλήλων.
ἀναγκαῖον προσθεῖναι τῷ καὶ τὰ προϊόντα σαφῆς γὰρ ἐστιν ἡ λέξις· ὡς
οὔσας τὰς τοῦ ὠῷου φορὰς, καὶ τὰ τὰς τῆς ψυχῆς ψυχῆς· τὰ δ' λ-
λως κ' πὶ μὲν τῶν ὠῷων, τῶν ψυχῶν τὰ σώματα ἐξήρτηται· τὰ
ἁπλᾶ μέν, πρὸς ἁπλᾶς ἐπέρασ πλαν· ἁπλᾶς δὲ οὐ καὶ τὰ σωμάτων πρὸς
τὰ σώματα ὡσαύτ κ' μέτρων· ἐπὶ τοῦτο τὸ τὸ χιτὸν ἐνέμενόν εἰς ἐπιρα-
τά, ἢ τὸ σωματικόν· τὰ δὲ σώματα τῶν ἀψύχων, τὰς τοῦ ὠῷου
φορὰς φησί, τὰς τῆς ψυχῆς ἔναι ψυχῆς· ἢ τὸ καὶ τὰ τὸ φαινόμ.
οὐ κέτι πλέον οἶσι τοῦ ὠῷου ψυχῆς, τῆς ψυχῆς ἀσὶ ψυχῆς.
τῷ γὰρ ψυχῇ ἀθανασίαν ἔναι τὸν ὠῷον· ὥσπερ ἄτις ἐπὶ τοῦ ἐνυπνίου ἐνα-
πομενομένου ζῴου ἀσὶ ψυχῆς· πρῶτον μέν οὖν οὐ καὶ τὸ λέ-
γειν τῷ ψυχὴ μέτρεσθαι· ἐνταῦθα γὰρ ἀσφαλέστατα ἐπὶ τοὺς ἐπιλέχθ
τῆς τῆ μαίου δόξης· τὸ παράπαν περὶ τῶν τοιούτων μέχρι νῦν λόγοις.
ἀποδεικνύων μὴ ἔναι μέτρεσθαι τῷ ψυχῷ· ὅτι μέν οὖν πλάτος
παντὸς τοῦ σώματος τὸ μετρεῖσθαι ἀλλ' ἀλλ' πρόδηλον· πλὴν τὸ
ἐξαιρῶν τῶν ἐν τῷ ὠῷ ἀναλογιζομένων, τὸ περαντικῶν ὄντων,
ἐστὶν ἐν ᾧ ἐν· ἀ λλ' ὅπερ ἐλέγομεν ἀλλ' ἀπῆς πῶς οὐ σίαν μεγαλ ξυ ἔναι

τῆς γῆς ἀμερίστου· τῶν δὲ περὶ τὰ σώματα μερίστων, πᾶσα ἀναγκαίως μετα-
ξὺ δύο ἀσωμάτων· ἢ τοι ἐνὸς δύο ἀσωμάτων· ἢ αὐτὸ ἀσώματον ἔσται.
ἐπεὶ γὰρ ἀσώματα αὐτῷ ἐλέχθη, πῶς ἢ σώματος τὸ αὐτὸ σῶμα οὐκ ἂν εἴη τῆς ἐξ
αὐτοῦ ἀπολειφθείσης τὸ σῶμα τοῦ κόσμου· ἢ πάλιν τὸ αὐτὸ τοῦ τοίχου
μεγέθους σῶμα ποθεν· διὰ πλατῶν πρὸς τὸν ἕτερον οἶκον.
ἄλλως τε τὸ ἀπὸ τοῦ σώματος ὁδοὺς· τοῦ κόσμου καὶ τὰ αὐτὰ διὰ σοῦ.
ἆρα καὶ κάνη ἐκποιητός ἐστιν, ἀσώματον αὐτῷ ἀπέφηνεν· ἀλλ' ὅτι
μὴ ῥᾳδίως αὐτῷ ἢ ἐπιφάνειαν ἐλέγεν· ἢ ὅτι μὴ οὐ καὶ ἐλέγχεται
μῶν, δῆλον ἐξ ὧν φησὶν ἔξωθεν πᾶν τὸν οὐρανὸν περιπλανᾶσθαι.
ἀλλ' οὐδὲ ἐπιφάνειαν· πῶς γὰρ ἢ σώματος ἐπιφάνεια οὖσα σωματοθε-
σίαν ἐκποιοῦσιν· ἆρα διὰ πλατῶν μάχεσθαι τοὺς ἑτέρους οἴκους·
ἢ ἔξωθεν αὐτὸν πᾶν περιπλανᾶσθαι· ὥστε οὐ γελοίως ἂν γέλοι
τῶν τοίχων, οὐ γε ἐπιφάνειαν· οὐ γὰρ ἐν ἕξει ὢν ἀμοιρεῖ ἡ ὑμῶν
πάσης μαθηματικῆς ἐπιστήμης· γεωμετρίας καὶ ἀριθμητικῆς·
μουσικῆς τε καὶ ἀστρονομίας, ἐκποδὼν αὐτῶν λόγων σαφεστάτων ἔδη.
ὥστε οὐ καὶ ἐνόμισεν οὐ γελοίως οὖσαν· οὐ γε ἐπιφάνειαν οὐδὲ
δύο ἀσωμάτων ποιεῖν ὅπερ ἔφη· ὥστε μήτε γελοίως, μήτε ἐπιφάνειαν,
μήτε σῶμα γέλοιά τῶν τοίχων, οὐδὲ μέγεθος ἀέρα· ἐν οὐ τοῖς γὰρ
τὸ μέγεθος· ὅτι καὶ ἡ πρὸς ἀέρι στοιχεῖων ἀντιλογία, παρὰ αὐτοὺς
μᾶλλον ἐξήνεγκται ἐστίν, ἢ περὶ αὐτῶν λογικά· καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς· ἢ δὲ αὐτοὺς
μὴ οὕτω ταῦτα καὶ τὰ φανόμενον ἐναλλάττοντας, δῆλον
ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ ἀέρι στοιχεῖης φησὶν· ἐπαΐων τῆς δὲ τῆς λέξεως τοῦτοις
ἐπισπόμεθα· ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ ὀνόματα λέγειν ἀναγκαζώμεθα· τῶν γὰρ
τοῦ παντὸς ὀνομάτων τοιαῦτα δοῦναι βούλονται· οἷον ποιεῖ ἐστιν
ὅλα λούμενος νοῦς· τὸ λέγειν φησὶ καὶ τῶν τοῖχον τοῦ οἴκου μέγεθος
ἔναι, ἄτοπον· ποιῶ δὲ μᾶλλον καὶ τοῦτο οὕτω· ὅτι γὰρ ἐνδοιαλέ-
γοντες τοὺς καθ' ἡμᾶς ἐνδόξους ἔναι τῶν τοίχων τοῦ παντός, οὐ
τῶν τοίχου ὄντων ἐλέγομεν· ἀφεῖς ἀπλῶς τῶν ἔδη πλὴν· ἢ
τῶν ἀόμοιρον· ἢ ἐπιθυμητὸν· ἀλλὰ τῶν λοιπῶν καὶ νοερῶν,
δῆλον· ἐξ ὧν καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑφεστᾶσιν· τὸ δὲ καὶ

μὴ φθαν, ἐπὶ μόνης αἰ μοίρας τῆς λογικῆς ψυχῆς, λέγεσθαι· οὐ γὰρ ἔστιν
ἡ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφουσα· μὴ μοι μένη πύλον· ἡ μενητικὴ σημαίνει·
ἢ ἡ σύμφωνος· ἢ ἡ ἐπιθυμητικὴ μὴ· οὐ καλὰ πύλον ἔχουσι τὰς μὴ νήσας·
εὐ φθαι γάρ εἰσι φθονεῖν· οὔτε γὰρ ὁ ἥλιος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ εὐ φθαν
ἐκπέμπουσι· μὴ πάλιν εὐ παῖς ἀναπλάσσοι πάλιν ὀρθρομοῦ ζων
καὶ τὰ ὠῶν εὐ φθαν ἐπανακάμπτουσι· θόρυβος δὲ μὴ ἐπιθυμία,
πρόσοικίνησίς φησιν, εὐ φθάς μὴ μοι μένων· μὴ οὐ πύλῳ μὴ νοῦ μένων·
οἱ κωθωνοπροβαλλόμενοι τὰς ἐνεργείας· περὶ τὸ σῶμα ἀνεπιστρόφως
τοιαύτας ἔχουσιν· οὔτε γὰρ ἐφιστάνουσιν οὔτε ἐνεργοῦσιν ἢ ἀσθαίνον-
τας· οὔτε ὅλως ἀναλαμβάνουσιν ὠνᾶσθαι τας· ὥστε εὐ φθαίνησι
τούτων μὴ νοις· ἢ δὲ τῆς λογικῆς, πύλος μὴ εἶναι ἔοικεν· οὔτε
ἐνεργεῖ μὴ ἐφιστάνει· μὴ ἀπλῶς ἀπλῶς ζῆν ὠσιν· ἀπλῶς περὶ ἀπλῶς ζῆ τοῦ σάπτε
μὴ κυρίως οὖσα· τοῦ δὲ νοῦ πύλου τοῦ τοιοῦτον· τὸ ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ ἐπὶ
τὸ ἁπλοῦ ἐπιστρέφεσθαι· μὴ ἄλλως αἰσθησις μὴ θυμὸς μὴ ἐπιθυμία
ἐς σῴζειν τοῖς ζῴοις ἐπιποιότητας ὁμοιότητας δίδοντας· τὰ δὲ εὐ φθα,
οὐδὲ μιᾶς ἔξω θεν δύναμις βοηθείας· ἐπὶ καλὸς προϊὼν λείπεται σῶμα-
μας τοιαῦτας ὑπὸ τῶν θεῶν εὐ πλάστων θεῶν θνητὰς οὔσας τὸ ἀθανάτῳ
τῆς ψυχῆς προσφύεσθαι· ὧν ὁ πρῶτος καλὸς θεὸς δημιουργός·
μὴ ἄλλως ἢ ἐπιθυμία· μὴ ἁπλῶς ἡ ὄρεξις ἔρωσιν ἐπὶ τοῦτον δέοντος
μὴ μὴ παρόντος· ὁ δὲ πόθος παντὶ ἐνεπιστρέφων, μὴ μηδενὸς
ὄντος ἔξωθεν, οὐ καλὰ ὀρεῖ ται· ὥστε οὐ καλὰ ἡ ἐναπτόμενος θυμὸς μὴ ἐπὶ
θυμία· ὥστε τοίνυν οὐ λείοντας τὸ πᾶν τοῦ παντὸς ψυχῆ· ἅ λα τοῦτο
μέλ θος ὑπολειπόμενοι, ἄλλο πω ἀναλαμβάνοιεν· μὴ ἀπλῆ δὲ λεξάμε-
ποιῆσαι τὸν θεὸν τὸν κόσμον· ζῶον ἔμψυχον τε μὴ ἔννοω· ἠρεμοῦσι
μένοι ἀπλοῦς μὴ τοῦτο μόνωτε μηρίῳ· οὐ τοίνυν οὐ λείουσιν· οὐ
πύλῳ ἁπλῶς ἅπον μὴν φθαι· λείομενοῦ πρὸς ἀπλοῦ· οὐ δὲ οἱ δας
ἄρα μὴ ἁπλοῦς οὐ δὲ ἀπλοῦ τοῦτο πύλῳ παρ φάλη φας μίνησιν· οὐ
τοι αὐτὴ μὴ ἐστι μὴ τοῦ τον ἐνεργέα· οὐ πάρα μέλ θος ἐλλεῖπον·
ἀλλὰ σύμπροσλήψεως τοίνυν οὐ διὰ τοῦ πύλου λιτέον τό· ἅ λα δὲ
ὅλως πῶ μα τὰ τῶν ἀλλων ὧν ἀμέμπτων μὴ ἡμῖν τύχης ἐνεργέα ν

τον

ἐν θυμῷ ἀγίας λέγας· πύκνον δὲ τὸ τοῦνοῦ, οὐμφολικῶς τὸ καὶ
ἀναλογίαν ἐπιλήπτομεθα· τὸ οὐχὶ τῆς ἀτῆς μέγεθος οὔσης.
σαφῶς ἄρα τὸ αὐτὸς οἴδε καὶ ἀ ποίαν ἔννοιαν τοῦτ' ἀεὶ λέγε· τὸ οἱ ἐ-
λάχιστοι οὐ πρὸς ἐμέ νους· ἀλλὰ πρὸς τὸ φαινόμενον καὶ ὡς ἐπλα-
μβάνοντας· ὁ δὲ νοῦς ἀεὶ τὸ ὡῶ ἐχὲς, ὥσπερ τὸ ἡνόησις· ἡ δὲ νόησις,
ἀ νοήματα· τοῦτα δὲ τὸ ἐφεξῆς ἐν ὡς ἀριθμός· ἀ τὸ οὐχὶ
μέγεθος, ἀ λὰ τὸ ἓν ἀντὶ τοῦ περιαίρετον δόξαν· ὥσπερ γὰρ ἀνωτέρω
πρὸς τὸ ὠὴν ἔσθαι τὸ τὸ χὸ ἀ πάντων ἐ σχάτου· οὗτος οὐ μόνον οὐ
κέτι ὠὸν ὠὸ ὠὴν τος, ἀ λὰ οὐδὲ ὠὴν ἔσται ὅλως, οὕτω καὶ ἐνταῦθα
πρὸς τὸ μέγεθος ἀνιστάμενος· δῆλον δὲ ὡς πᾶν μέγεθος σωρεχές·
τὸ σοῦτον φησὶν αὐ τέχω τοῦ σῶ ε χὲς λέγειν τοῦνοῦν· ὥστε καὶ διω-
ρισ μένον ὠὸν φήσαι μὰν ὑλοτρώτερον· οὐδὲ ὅλως δ' αὖτ' σωρεχῆ
λέγειν· οὕτως ἔστι σωρεχὴς, ὥσπερ ἔχει τὸ διωρισμένον
ποσὸν τὸ σῶ ε χὲς ἔχειν· λέγω δὲ τὸ ἀριθμός· ἔχει δὲ οὕτω τὸ σωρεχὲς,
τὸ ἐφεξῆς εἶναι ἀ λλήλοις τοὺς ἀριθμούς· τὸ μηδὲν ἀ πολείπειν
μεσολαβεῖν· μονὰς γὰρ τὸ δυὰς ἐστι, τὸ τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν
ἐφεξῆς οὖσα, οὐδενὶ ἐστι μεταξὺ ἀ πολείπειν· τὸ διὰ τοῦτο
σῶ ε χὲς ἀ λλήλοις οἱ ἀριθμοὶ τὸ ἐφεξῆς ἀ λλήλων τυγχάνειν.
ἡ τοίνυν φησὶ δεῖ τοῦνοῦν λέγειν σωρεχῆ, οὕτως ὠὸν δεῖ λέγειν
ὡς τὸν ἀριθμὸν τὸ οὐχὶ μέγεθος ὡς ἐνίοι φασὶ· καταμεμά-
χεται δὲ τοῦτο ἐνταῦθα ὑπερῶν τῇ φύσει τὸ μὴ μὴν σαφεστέρων· οὕτω
γὰρ φησὶν ἔχειν τὸ σωρεχὲς ὀνοῦς, ὡς νόησις· ἡ δὲ νόησις οὕτως
ἔχει τὸ σῶ ε χὲς ὡς τὰ νοήματα· τὰ δὲ νοήματα ἔχουσι τὸ σωρεχὲς,
ὥσπερ ὁ ἀριθμὸς τὸ ἐφεξῆς· ἐφεξῆς δέ ἐστιν οὐ μηδενί ἐστι με-
ταξὺ συγγενές· οὕτω δὲ ἔχει τὸ ὁ ἀριθμός· μεταξὺ τὸ μονὰς,
ἐφεξῆς δυὰς· ἢ τριὰς· τὸ τετρὰς· τὸ οὐδὲν μεταξύ· τοιαῦτα
δὲ τὸ ἄμεσοι προτάσεις· ἡ γὰρ πρώτη τὸ ἐφεξῆς, ἀ λλ' οὐδὲν μεταξύ· τὸ σῶ ε χὲς οὖν ἐν τούτοις, τὸ ἐφεξῆς τὸ οὐχὶ
ἐν τοῖς μεγέθεσιν· οὕτως τοῦ τὸ ἐν τῶν τὸ σωρεχὲς διαλαμβά-
νειν τὸν καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸν μέγαθον νοῦν· τὸν ἐν τοῖς θεοῖς· ὃ

τον δῶμα μάσων· ἐναρίζεσθαι τοῦν οὐ νόησις· ἡδὲ νόησις· οὐ δεῖν ἀ ἔχοι ἐστὶν· ἢ
ταὶ νοήματα· ὥσπερ μὴ καὶ ἴδιν ἐφίεσθαι αὐ αὐτοῖς· ταὐ αὐ ἀνήματα· εἰ γὰρ
τοὶ νοήματος τὴν νόησιν τὸ ἕν ἔναι· οὐ δὲ γὰρ ἐ πιγοῖσαν νόησιν νοήματ[ος].
ὡς οὖν ταὶ νοήματα τὸ σῶμα χὰς ἔχουσιν· ἔχουσι δὲ τὼ ψυχῆς ὀργανα
γὰρ ἀλλήλων τὴ φύσει· τὼς ψυχῆς νοήσεις ἔχουσι τὸ σῶμα χές· οὐ γὰρ δὴ πᾶν
ἄμανοφ· ὥσπερ ὁ πρῶτος μὴ ἐξηρεμένος τοῦ παντὸς νοῦς· ἀ λλ' ἀ ἐχρόνως
μεν· ἐπ' ἀϊδὶ μὴ δὲν χρόνῳ αὖ τοῦ τὸ ἕν ἔναι· ἐ ψυχῆς δὲ ὡς ἀρι θμός· οὕτως ἄρα
τὼ νοῦς ἔχ τὸ σῶμα χές· ἐπ' ἀϊδὶ γὰρ οὐ πρὸς τὸ ἔξω ἀ ποπάνεσθαι αὖ τοῦ ἠ ενέρ-
γεια· ἀ λλ' ἐν ἑ αὐτῷ ὀ ῷν τὰ πανύπα ὁρᾶ· τὼ παύτων ἕν αι ἐν αὐτῷ τοὺς λό-
γους· τῶν μὲν πρὸ αὐτοῦ ἁ πλοϊκῶς· τῶν δὲ μετ' αὐτοῦ· παρ' ἀ δύναμιν ὡς·
ἐπ' ἀϊδὶ ἑ αυτὸν ὀ ῷν· παύπα ὁρᾶ· πλήρωμα γὰρ ἐ στὶν ἰ δέων· τῶν μὲν ὅλως
πάντα ἕν αι ταὶ νοήματα· ἢ μὲν οἷον ἀρι θμὸς τῶν δὲ ταὐ τὰ ἐ ψυχῆς
ἕν αι· ἢ δὲ ταὐ τὸ σῶμα χὲς ὡς τὰ ταὶ νοήματα· δῶμα τὸν δὲ ταὶ νοήματα
ἀ πούδ' ταὐ τοῦ αὐ τὰ ταὶ νοήματα ὡς γὰρ τὰ ταὶ νοήματα σῶμα χὲς ἐ στὶ πρὸς ἄ λλ' λα·
δι ὰ γὰρ τὼ τῶν οὐ τῶν τὰ ξιν μὴ πρόσοδον ἔ χουσαν τοὶ ψυχῆς· οὕτως μὴ
περὶ αὐ τῶν νόησις ἔ χ τὸ σῶμα χές· ὡς γὰρ ἐ χ τὰ νοήματα· οὕτως ἐ χ
μὴ νόησις· μὴ ὡς ἐ χ μὴ νόησις· οὕτως ἐ χ μὴ ὀ νοῦς· τὸ σῶμα χές· τῶν δὲ
ψυχῆς τὸ δι μήματα τὸ δεν οφν· οἷ δας ἄρα μὴ αὐ τὸς ὢ ἀρι θμός· μὴ σῶμα-
χὲ ναι ἕν ταὐ νοῦ· μὴ ἀρι θμὸν ναι τὰ τῶν ἀ ναλογίαν· μὴ οὐ χὼς μέ γε θος
οὖ σα· ἀ λλ' ποιὰν δ' ὅτι ἀ λλ' ἐ ῶ οὐ πᾶν ἀρι θμὸν αὐ τὸν ἕν αι· ἀ λλ' ὡς
ἀρι θμόν· οὐ δὲ σῶμα χὲ ἁ πλῶς· ἀ λλ' οἷον σῶμα χὲ· ἐ πεὶ νοι δ' αὐ τὸ ἦσαν
ἀρι θμὸν μὴ σῶμα χὲ· ἀ λλὰ πρόδηλον ὡς αἰ νίγματος ὢ ν ποιητοῦ.
ἢ ἐ ναύνων οἱ δασκα λία· ἀ λλ' ἦ ποι ἀ μιγὴς· ἢ οὐ χὼς μέ γε θος οὖ σα σῶμα χές·
μᾶλ λον μὲν οὖν ἀ μερὴς ἐ πὶ τῆς ἀ σωμα τος ὀ νοῦς· ἀ δὲ ὅλως οὐ δ' αὐ τῶ δοῦναι
σῶμα χὲ ναι· οὕτως ἐ σται ἐ παύτῳ τὸ σῶμα χές· ὥσπερ ἄ ρτι ἦμεν· πῶς γὰρ
δὴ τὴν νόησιν μέ γε θος οὐ κ ἔ τι ὥσπερ τῶν μορί ων τῶν αὐ τοῦ· ἐ πὶ δὲ τῆς κύκλῳ
μᾶλ λον δὲ τῆς σφαί ρας τῶ τ' ἀ χῶ· ἵ να μὴ πε ρὶ ἄ λ' ἢ γῶ μεν αὐ τὴν λαμβά-
νειν ταὶ νοήματα· λέ γ' ἔ σω πῶς μὲν ἔ χουσ' ὁ κύκλος ἐ φαπόμενος
τῆς αὐ τῆς· ἢ δοξάσας· ἢ νοήσας· ἀν ἢ λαμβάνειν ταὶ αὐ τῆς· οὐ γὲ μὲν
τῆς τυ δῶν δοξῶν τῆς ἀ λη θείνων· ἀ πο δίδω σὺ μ' ὁ λίνας

ἀπὸ μὲν τῆς περὶ πάσης τυχῆς ταύτῃ οὖν τῇ
δόξαν προσήκει νῦν ἡμᾶς ἐπελθεῖν καὶ ἐλέγξαι. τῶν γὰρ λόγῳ φησὶ νοῦν οὐ
τὸν νοῦν κύκλον εἶναι. ὅλως γὰρ μέγεθος αὐτὸν εἶναι τῶν ἀ
διαίτων φησὶ μέγεθος γὰρ οὐ
σαν τῶν ἀδιαιτων φησὶ. πρόσθι
σον δ' ἐλέγχου ἐνδείκνυσθαι τὸν τρόπον τοῦτον. ἀ ὁ νοῦς φησὶ κύκλος ὢν
τοῦ μὴ ἔχειν ἀφαίρεσιν τοῦ νοητοῦ, μὴ ἄπειρον· μέγεθος γὰρ ὤν,
οὐκ ἄλλος γνώσεται ἢ ὡς ἀφαιρεθεὶς τοῦ νοητοῦ, ἀναίρεσθαι. ἢ
καὶ ὁ νοῦν μὴ ἔχων ἀφαιρούμενος νοῦ. ἢ καὶ μοῖρα· μὴ ἄπειρον μὴν
ἢ τοι καθεῖναι τὴν μὴ νοῦν. ἢ οὐ καθεῖναι. ἀμὴν οὖν καθεῖναι τὴν μὴ νοῦν ἀφαι
ρεῖν νόησιν, περὶ ἣν τὰ ἄλλα. τὴν οὖν χρεία τῆς κύκλῳ μὴ νοήσεως. ἢ ὅλως
μεγέθους. ἀγαθὸν γὰρ τὴν μὴ νοῦν ἀφαιρεῖν νόησιν, περὶ ἣν ἢ τοῦ μεγέθους. εἰ
μὴ δεῖ τῶν ὧν οὐσιῶν τελοῦντος. ἀγαθὸν γὰρ τὸν νοῦν τοὺς ἄνω μεγέθους.
τὸ δὲ καθεῖναι τὴν μὴ νοῦν μόνον νοῦ, τοῦτο ἀνὰ ἢ νοῦς. εἰ δὲ μὴ καθεῖναι μόνον
τὴν μὴ νοῦν, ἢ τοι καὶ πλέονα, ἢ καὶ παράπαν νοητόν. τὸ μὲν οὖν
καὶ πλέονα νοεῖν, ἀποκληθῆναι χρεών. καὶ πόσα γὰρ ἡ διαίρεσις ποιεῖ,
ἢ μὴ πλέονα ἢ ἔλαττονα. ἢ παλίντροπα λοιπὰ περιττὰ ἔσται. εἰ δὲ
καὶ παράπαν καὶ τὴν μὴ νοῦν ἢ τοι ἕνα τινὰ ὧν, παντελῶς νοητὸν τὸν
νοῦν. ἢ εἰ πρὸς ἕνα τινὰ νοητὸν τὴν τῶν πάντων σύμπνοιαν. ἢ οὐκ ἄλλως
νοητόν ἐστι. ἀμὴ παράπαν καὶ τὴν μὴ ἀφαίρεσιν τοῦ νοητοῦ. ἢ τῶν δὲ μὴ
πολλὰ εἶναι φησὶν. ἢ ἀπείρους νοητὸν τὸ αὐτό. νῦν δὲ φανέντας καὶ
ἀπαξιωθέντος. οὐκ ἄλλον γάρ τι προσαπαξιωθέντα μὴ ἐξ
νοῆσαι. ἢ ἐπιλαθόμενον. ἢ μὴ μέλλῃ τὴν διάνοιαν προχειρισάμενον.
ἀ τοιγὰρ ἐν δέκα μὲν ἀπαξιωθέντας νοῆσαι. ἐν ἑκατοντὸν δὲ τῶν ὀκτὼ
παντελῶς τοιοῦτος. μὴ τοῦ κύκλου τὴν περιφορὰν ἀφ' ὧν νοητῶν ἐφα
πλόμενον, ἀναίρεσθαι τὸ αὐτὸ ἀπείρους νοεῖν. ἀνυσθῆναι γὰρ ἡ οἷαι ἂν
ὑπόθεσις. ἄλλως τε ἀπείρους ἑκατὸν μὴ. τὰ δὲ ἄπειρα ὑπερίσχυθεν
τῶν ἀριθμῶν ἐστιν, οὐδέποτε καθόλου ἐστὶ τὰ ὀνοῦς νοητόν. ἀλλὰ

τὸ αὐτὸ νοητόν· τὸ μὲν γὰρ τοιοῦτον οὐ νοητόν· τὸ δὲ, οὐ νοητόν· ἀδύνατα δὴ καὶ ἄτοπα τὸν
νοητὸν τῆς πάντων οὐσίας καὶ οὐσίαν καὶ μὴ πάντων οὐσίαν εἶναι· καὶ ἔστιν
ἄτοπον ἐποίησε· σύμπαν γὰρ δὴ λόγον ὃς ἄτοπον ἔδειξε τὴν· ἀπὸ δὴ τούτου τὸ καὶ ἀδύ-
νατον αὐτῷ ἕπεται· ἀδύνατος δ' ἦν οὕτως ἐπιλογισμῶν· τὸ μὲν, τῆς ὄψεως ἀφά-
πτεσθαι τῆς προσπαθείας· ἄλλο δὲ ἄλλης· ἡ δὲ πάντων περίοδος, τὸ συμπέρα-
σμα εἶναι· ὡς οἷον τὸ ὅλον νοητόν· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ τῶν ἀόρατον νόησις· λέξομεν
πρὸς τοῦτον ὅτι ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ἀριστοτέλης φησὶ περὶ τῆς ὁράσεως ὅτι ὑπ'
ὠκεανοῦ ἀφωσμένος· οὐκ ἀπὸ μὲν τοῦ ὄμματος τὰς προσπαθείας, ἄλλο δὲ ἄλλα,
τὸ δὲ περίεργον πλέον, οὐκ ἀπὸ δὲ τῆς ὄψεως ἐστὶν· ὅμοιον γὰρ ὡς ἀπτοῦμεν,
ἐγὼ· τοῦ δὲ συναισθάνεσθαι· τὸ δὲ τὸ σῶμα ὅλον τὸ ἐμπαθῶς σωματούμενον
συμπέρασμα· σύγκριμα γὰρ τὸ αὐτὸ πάσας ἐγνωκέναι· ἵν' οὕτως ἀπὸ μιᾶς
ὄψεως τὸ ὅλον σῶμα γνῶναι· τὸ γὰρ ἐφαπτόμενον τῆς ὄψεως προσπαθείας,
οὐ γνῶσιν προσπαθείας ἐστὶν ἑτέρας, ἢ ἕτερον σημαῖνον ἐφήπτατο· ἐπεὶ
ἑτέρα ὑπόθεσις γενήσεται· μὴ πάντα πάντων αὐτὴ λήψεται· μὴ ἄλλως
ἐπαθὴ ἑκάστη τῶν προσπαθείων ἐστὶ μὴ ἀποφαντικῆς, δῆλον ἄρα
ὅτι ὅταν τὸ προσπαθὲς ὡς ἀποφαντικὸν, ὡς ὅλον τὸ νοητὸν μὴ
ὂν ἐμένον τῆς τῶν ἄλλων ὁμοίων εἶδος· ἄλλως τε καὶ μένον ὁμοίως
μᾶλλον ἄπτα· διὸ δὴ τὸ νοῆσαι τῆς τῶν ἀπείρων οὐσίας· τὰ
δ' ἄπτα οὐ πεπερασμένῳ χρόνῳ διεξελθὼν τῶν ἀδιαιρέτων ἐστὶν
οὐδέποτε νοῦν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἡ μὴ πάντα θιγεῖν τοῦ νοητοῦ·
πάντα δὲ θιγὼν ἄπτα οὐ τῶν ἀδιαιρέτων ἐστὶν· οὐδέποτε ἄρα
νοητὸν ὁ νοῦς· λάβεται βιβλίου μή ποτε ὡς ἀισθητοῦ, οὕτω καὶ νοῦς
ἄλλῳ σημάτῳ, ἄλλων νοητῶν αὐτὴ λαμβάνεται· ἀλλὰ τοῦτο πάλιν
μὲν, οὐ καθόλου ἐστὶν πάντα νοητά· οὐ τοῦτο δὴ τὸ ἐνεργεῖν ὑπα-
ρχούσῃ· οὐ γὰρ δὴ τὸ χῶ μὲν τὸν θελήσαντα νοῆσαι τὸ δὲ τὸ μόριον
τοῦτο οὐ νοοῦμεν· ἄγγελον δ' ἄλλο, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως·
πῶς δὲ ἐπὶ αἰσθήσεως ἐφιστάνων νοῦς· οὐκ ὀφθαλμὸς μὲν, χρωμάτων
αὐτὴ λαμβάνεται· ἀκοὴ δὲ τῶν· καὶ ἄλλη αἰσθησις ἐφιστάνει· καὶ
τῆς τῶν διαφόρων νοητῶν αὐτὴ λαμβανομένων· ἄλλως τε καὶ
διαφόρων αὐτὴ λαμβανόμενα, καὶ ἀλλὰ καὶ οὐσίαν διαφορὰν ἔναι

ἀναίμα· διάφορα ἄρα καὶ οὐσίαν τὰ σπλάγχνα ἔσονται· πῶς δὲ διάφορα οὐσίᾳ σπλάγχνου πρὸς σπλάγχνον, οὐδὲ πρὸς τὸ μὴ ῥᾴδιον· οὕτω μὲν οὖν καὶ σπλάγχνου νοῆσαι τὸν νοῦν, τῶν ἀδιαιρέτων ἐστίν· ἆρα δὲ καὶ μόρια γίνοιτο ἂν νοήσεις, ἢ ἆρα πάλιν ἐν τῶν μορίων ἐστὶ νοῆσαι, ἢ οὐκ ἆρα· ἐμὲ μὲν οὖν ἓν μόνον ἔδει μόριον τὸν νοῦν, περὶ ἃ δὴ ἡμῶν ἄλλων πόνους τοῦτο λαβεῖν ἔσαν νοῦς· ἄλλως τε καὶ τὸ τοῦτο τὸ μόριον ζητήσαμεν· πότερον καὶ σπλάγχνου ἐφαπτομένου τοῦ νοῦ, ἢ καὶ μόριον· μὴ ἔχουσιν οἱ πρόσθεν λόγοι· ἀλλ' ὅπως καὶ θάλλου νοῦν· τὸ σῶν τῶν λοιπῶν χρεία· ἆρα δὲ μὴ καὶ θεῖν μόριον ἢ νοῆσαι γίνεται· ἐπάν δέ- χεται μὴ ἐμπεπερασμένη ἆρ' ἄπειρα· ἆρ' ἐμπεπερασμένα μὲν λαβεῖν διαιρέσεται τὰ μεγέθη ἆρ' τὰ αὐτὰ, ἢ ποῖα καὶ πόσον διαιρεθήσεται· οἷον ἆρ' ἅπαξ ἢ πλείω· ἢ πλείω ἄρα· πᾶν γὰρ πεπερασμένον καταμετρεῖσθαι ὑπό τινος πεπερασμένου· ἆρ' ἄπειρα δὲ διαιρεθήσεται ἆρ' τὰ αὐτὰ καὶ τὸν λόγον διαιρεθήσεται· τοῦτό ἐστιν ἀδιαίρετον· ἡ γὰρ διχοτομία ἐπ' εἶδος πρόεισι διὰ τὸ ἀεὶ μὲν ἂν μεγέθη γίνεσθαι τῶν τομῶν· πᾶν δὲ μέγεθος σωματικὸν ἦναι· πᾶν δὲ σωματικὸν διαιρετόν· ἆρ' οὖν ἂν πεπερασμένα γένοιτο ἢ τὸ μή· ἢ ποῖ ἕκαστον πάντα νοῆσαι, ἢ οὐκ ἄλλως νοεῖν ἀλλ' μὴ πάντα ἀλλ' ἢ τινα τινῶν· τὰ αὐτὰ πάλιν ἐροῦμεν, ἅπερ τὸ πρόσθεν· ὁμοίως δὲ τῷ ἀπείρα ὑπὸ νέου τὰ μόρια τοῖς αὐτοῖς λόγοις χρησόμενα· οἷς περὶ τὸ ἐπὶ τοῖς καθ' ἕκαστα ὑπὸ θεόφου· τοὺς γὰρ ἐλέγχους ὁμοίως ἐπὶ πάσιν ἀφορίζοντας ὁ μὲν ἀριστοτέλης ἐμέρισεν· ἡμᾶς δὲ πάντας ἐπὶ πάντων ἐφοδεύσαμεν· μόριον δ' οὖν τοι καὶ μόριον ἢ καὶ σπέρμα· ἆρ' οὐ τοῦτο μόριον καλεῖν· ἐπεὶ καὶ μεγέθη ὁμοιομερῆ ἐστιν· ἐν- μεγεθῶν γὰρ τὸ μέγεθος· τὸ οὐκ ἐκ σπερμάτων· ἢ γὰρ σπέρμα μὲν οὐκέτι· μεγέθους δὲ ἀρχή· διὰ τοῦτο φῶν, μορίῳ δὲ ἢ καὶ μέγεθος, ἢ καὶ τὸ σπέρμα, ἐπεσπερμάνατο, ἢ καὶ χρήσιμα φῶν· ἆρ' τῷ σπέρμα μόριον καλεῖν· ἆρ' καὶ μέγεθος πολλαχῶς· ἢ ἀπείρως, νοῆσαι τὸ ὅλον· πολλαχῶς μὲν, ἃς ὡρισμέναι διαι- ρεθήσονται μόρια· ἀπείρως δ' ἃς ἄπειρα· ἆρ' ἱκανὸν γίγνεται

ὅλως οὖν τῶν μορίων, τὸ δὲ κύκλῳ κινεῖσθαι, ἢ ὅλως μέγεθος ἔχειν. τοῦτό ἐστιν ἆρ' ὅπερ ἕν τι μόριον τοῦ κύκλου σῴζεσθαι θέλον, αὐτὸ λαμβάνεσθαι τοῦ νοητοῦ, τὸ τῆς κύκλῳ κινήσεως. τὸ ἵστασθαι γὰρ αὐτὸ ἢ μὴ ἵστασθαι, τὸ κύκλῳ κινεῖσθαι οὐμοιωτικὸν εἶναι. οὐδὲν δὲ αὐτῷ οὐδὲ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν νόησιν συντελεῖ, ἃ ὅλως οὖν τῶν μορίων ἐστί. γὰρ τὸ διαιρούμενον ἕτερον τοῦ μὴ διαιρουμένου; μένει μηδὲν ἔλαττον ἅπαν τὸ ἓν εἶναι ἐκείνης διαιρέσεως διαμένον, ἕτερον τοῦτό ἐστι παρὰ τὸ διαιρούμενον. καὶ ταὐτὸν τὸ διαιρετὸν εἶναι καὶ μὴ μερές. οἷον διαιρουμένης μὲν τῆς ἐπιφανείας, ἢ λευκότητος ἐν ἑκάστῳ τῶν μορίων ἢ ὠχρὸν φυλάττειν. τὸ μὲν ποσόν, ὑπὸ τῆς διαιρέσεως πάσχειν μεμοῦσθαι. αὐτὸ τοῦ σπέρματος φέρειν φύσιν; μένειν πᾶν τὸ ὂν. τὸ μενοῦν λευκὸν ὡσαύτως ἔχειν. ἄλλο ἄρα ἐστὶ τὸ λευκόν, παρὰ τὸ διαιρούμενον. οὕτως ἄρα οἰωνὶ ὠχρῶν μορίων τοῦ κύκλου ὁμοίως νοήσεις μένειν. μὲν γὰρ μεγίστῳ μορίῳ. τῷ δὲ λαχίστῳ. ἆρα ἐστὶ τὸ νοούμενον παρὰ τὸ μέγεθος. οὐδὲν ἄρα συμβαίνει τὰς νοήσεις τὸ μέγεθος. ἅμα τῷ μᾶλλον τῷ δὲ ἧττον μόριον ὡσαύτως νοεῖν. δὲ καὶ ἀναλῦσαι νοῆσαι τὸ ὅλῳ κύκλῳ θίγοντα, τίς ἐστὶν ἡ τοῖς μορίοις θιξις. τῆς διαιρέσεως ἐχούσης; οὐκ ἦν τοι μορίῳ ἑαυτοῦ νοεῖν κύκλος ἢ τὸ ὅλῳ. μορίῳ δὲ ἢ τῷ καθ' μέγεθος, ἢ τῷ καθ' σημεῖον, ἐνθέμενος τὰ οὐμβαίνοντα ἅπερ τῇ ὑποθέσει τῇ καθ' μόριον νοεῖν λεγόντων. νῦν τὸ λοιπὸν ἐκκύκλησιν. λέγω δὴ τῷ ὅλῳ νοεῖν. τῷ κύκλῳ. ἆρα οὐ πρότερον νοητόν. πρὶν ἐκπερικλῆναι τὸν κύκλον. ἢ τοι ἕκαστον τῶν μορίων, ἆρα μηνοειδῆ περιεχόμενα τὰ μόρια. ἡ δὲ τοῦ ὅλου κύκλου θίξις, τὰ καθ' μόρια μένειν. οὐ σαφὲς αὖ νοῆσαι. οὐ γὰρ ἄλλῳ τινὶ ἐφάπτειν τοῦ νοητοῦ, ἢ τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσι, ἅπτειν λέγειν ὡς ἕκαστον μὲν τῶν μερῶν. μέρος γίνωσκε τοῦ νοητοῦ. ὁ δὲ ὅλος κύκλος τὸ ὅλον. τὸ δὲ ἢ δόξῃ ἑπόμενον, ἄλογον ἀλλὰ. ἆρ' ἐπὶ γὰρ τίς ἐστὶν ἡ τοῖς μορίοις θιξις, ὡς λαβὼν τοῦτο καὶ τὸ σιωπώμενον, ὅτι τῶν μερῶν ἐφάπτειν τοῦ νοητοῦ, ἐπὶ γὰρ. ἐπὶ δὲ πῶς νοῆσαι τὸ μερίσαν ἀμερῆ, ἢ τὸ

ἀμερὲς μερισόν· εἰ γὰρ μὴ οἷα τε ἐστὶ τὰ μέρη τὸ ὅλον νοεῖν, ἄνευ δὲ τῆς τῶν
μερῶν νοήσεως, τὸ ὅλον οὐ νοεῖ· ἡ γὰρ ἄθροισις τῆς νοήσεως τῶν μερῶν, ἡ
τοῦ ὅλου ἐστὶ νόησις, οὐδὲν ἀμερὲς δύναιτο ἂν νοεῖν· ὥστε οὐ νοήσει τὸ νο-
ητὸν ἀμερὲς ὄν· μερισὸς ὢν αὐτὸς· ἔτι εἰ ἕκαστω μορίω μέρος νοεῖ, τὸ ὅλον
νόημα σύνθετον ἔσται· πῶς οὖν νοήσει τὸ ἁπλοῦν νόημα· ἅπαν γὰρ οὕτω
νόημα, σύνθετον ἔσται ἀλλὰ μὴν ἁπλοῦν νοήματος μὴ ὄντος, οὐδὲ
σύνθετον ἔσται· πᾶν γὰρ σύνθετον ἐξ ἁπλῶν· ὥστε οὐδὲν ἔσται νόημα·
οὐ κοῦν οὐδὲ νοήσει· ἀναιρεθήσεται ἄρα ὁ νοῦς νοήματος οὐ κόντος·
προσέθηκε δὲ τὸ ἢ τὸ μερισὸν ἀμερεῖκα θάπαξ διαβαλλῆ τὸ λέγειν
θίξει τὸ νοεῖν γίνεσθαι· εἰ γὰρ ἀμερὴς ὁ νοῦς, πῶς νοήσει τὸ μερισόν· τὸ
γὰρ ἀμερεῖ τοῦ ἀμεροῦς ἐφάπτοιτο, ἄνευ τοῦ μερισοῦ· ἢ τὸ μερισόν,
ἀμερεῖ πῶς νοήσει· ἵν' ἦ πρὸς κείμενον τὸ κατὰ σημεῖον· πῶς γὰρ ἢ
κατὰ σημεῖον ἀντίληψις τὰ μερισὰ νοήσει· τὸ μερισὸν ἀμερεῖ· ἢ
τὸ ἀμερὲς μερισῶ· καὶ οὕτως ἐξηγοῦνται, ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς· ἐπεὶ δὴ
φασὶ μὴ εἶναι μέγεθος τὸν νοῦν· ἵνα μήτις αὐτὸν ὑπολάβῳ οὕτως
αὐτὸν ἀμερῆ λέγειν ὡς τὸ σημεῖον, προσέθηκε ταῦτα· οὔτε γὰρ μέγεθος
ὢν φησὶ νοήσει τὰ ἀμερῆ· οὔτε σημεῖον ὡς τὰ μερισά· ἄλλως δὲ
ἀπὸ τοῦ νοῦ λέγει αὐτὸς τὸ ἀμέρισον· τὸ μὲν γὰρ τοῦ νοῦ ἀμέρισον,
οὐσία ἐστὶν αὐθυπόστατος· ἐξηρημένη παντὸς μεγέθους· τὸ δὲ
σημεῖον ἐν γραμμῇ ἔχει τὸ εἶναι· καὶ ἀρχὴ ἐστὶ μεγέθους· ὅπως δὲ
ὁ νοῦς ἀμερὴς ὢν νοεῖ πάντα, ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ λέξει· ἄλλως·
ὡς ἐπὶ ἑτέρου ἐπιχειρήματος τούτου ἀκουστέον· κοινῶς πάσαις
ταῖς εἰρημέναις ὑποθέσιν ἁρμόζοντος· ἐπεὶ δὴ γὰρ θίξει νοεῖ ὁ κύκλος,
ἢ κατὰ σημεῖον θιγγάνει, ἢ κατὰ μόριον· εἰ μὲν οὖν κατὰ σημεῖον θιγγάνων
νοεῖ, πῶς νοήσει τὰ μερισά, λέγω τὰ σώματα· οὐ γὰρ ἐφαρμόζει ση-
μεῖον μεγέθει· πῶς οὖν νοήσει μὴ ἐφαρμόζον· οὐ γὰρ μὴ ἔθιγεν, οὐδὲ
νοήσει τοῦτο· εἰ γε κατὰ μόρια νοεῖ, πῶς νοήσει τὰ ἀμερῆ· μερισὸν
γὰρ ἀμερεῖ οὐκ ἐφαρμόζει· τοῦτο δὲ οὐκέτι πρὸς τὸν ἀληθῆ λόγον ἐπα-
γαγεῖν δύναται· ὅτι πῶς οὖν ἀμερὴς ὢν ὁ νοῦς, πάντα νοεῖ· καὶ μερισὰ
καὶ ἀμερῆ· ἀμερὲς γὰρ νῦν φαμὲν, τὸ ἀντικείμενον τῷ μερισῷ·

τὸ σημεῖον λέγω· ἡ δὲ τοῦ νοῦ ἀμέρεια ἑτέρα τίς ἐστι καὶ οὐ κἀντικειμένη
τῇ πολυμερείᾳ τοῦ σώματος· νοεῖ δὲ ὡς ἔχων ἐν ἑαυτῷ πάντων τοὺς λόγους·
ἀναγκαῖον δὲ τὸν νοῦν εἶναι τὸν κύκλον τοῦτον· νοῦ μὲν γὰρ κίνησις νόησις·
κύκλου δὲ περιφορὰ· εἰ οὖν ἡ νόησις περιφορὰ, καὶ νοῦς ἂν εἴη ὁ κύκλος·
οὗ ἡ τοιαύτη περιφορὰ νόησις· ἵνα μή τις εἴποι ὅτι οὐκ ἔλεγε κύκλον αἰ-
σθητὸν ὁ τίμαιος τὴν ψυχὴν· ἀλλὰ τὸν καθόλου κύκλον· καὶ τὸν τοῦ κύκλου
λόγον· ὃς ἀμεγέθης ἐστὶ καὶ ἀσώματος· παντὶ γοῦν ἐφαρμόζει κύκλῳ·
ὁμοίως μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ· καὶ τοῦτο διὰ τούτων κατασκευάζει· πᾶσα
γὰρ ἀνάγκη φησὶν ἐκ τῶν εἰρημένων αἰσθητὸν κύκλον τὸν νοῦν ὑπολαμ-
βάνειν λέγειν τὸν τίμαιον· τὸ γὰρ τοῦτον δεκτικὸν τὸ αἰσθητὸν αὐτὸ ση-
μαίνει· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ δεκνύμενον· πόθεν οὖν ὅτι τοῦτο ἔλεγον,
ὁ καθόλου κύκλος οὐ κίνεται· λόγος γάρ ἐστιν· ὃν δὲ λόγον ἔχει ὁ νοῦς
πρὸς τὴν νόησιν, τοῦτον ἔχει καὶ ὁ κύκλος πρὸς τὴν περιφορὰν· τοῦτον καὶ ὁ νοῦς
πρὸς τὸν κύκλον· εἰ τοίνυν ἡ νόησις περιφορὰ· καὶ ὁ νοῦς ἄρα κύκλος· εἰ
δὲ ἡ περιφορὰ αἰσθητοῦ ἐστι κύκλου· ὁ γὰρ καθόλου κύκλος οὐ περιά-
γεται· καὶ ὁ νοῦς ἄρα αἰσθητός ἐστι κύκλος ἀεὶ δὲ δὴ τὴν νόησιν· δεῖ γὰρ εἴπερ
ἀΐδιος ἡ περιφορὰ· ἢ τοῦτο φησὶν ὅτι τὸ αὐτὸ νοήσει πολλάκις· ἢ ὅτι ἀεὶ
δεῖ νοεῖν ἐπ' ἄπειρον ἕτερα καὶ ἕτερα· εἴπερ ἡ περιφορὰ νόησις· ἀΐδιος δὲ
αὕτη· τοῦτο δὲ οὐδὲν ἀναγκαῖον δόξει ἔχειν· εἴποιεν γὰρ ἂν ὅτι καὶ γὰρ
ἀεὶ τινοεῖν· καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἰέναι· ἐπεὶ γὰρ μὴ ἔστιν
μὴ δὲ μία ψυχὴ, οἷος ὁ πρῶτος νοῦς, ὃς ἀθρόαν καὶ ἄχρονον ἔχει τὴν νόησιν,
οὐ ποτὲ μὲν τοῦτο· ποτὲ δὲ κεῖνον οὖν· ἀλλ' ἅμα πάντα· ἐκλλ' ἐπεὶ δὴ
πᾶσα ψυχὴ κἀντὴν τοῦ παντὸς εἴπης· μεταβατικὴν ἔχει τὴν νόησιν·
ἀπὸ τούτου τοῦ νοητοῦ ἐπ' ἄλλο μεταβαίνουσα· διὰ μὲν τὸ ἀεὶ
κίνητον, ἀεὶ τινοήσει· διὰ δὲ τὸ ἀΐδιον ἀνάγκη διὰ τὴν ἀπειρίαν τοῦ
χρόνου εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἀνακάμπτειν· καὶ ταύτη κύκλον μιμεῖσθαι·
οὐκ ἄπειρα μέντοι νοήσει· ἐπεὶ δὴ μὴ δὲ τὰ νοητὰ ἄπειρα· μήποτε
οὖν τοῦτο φησὶν ὅτι τὸ αὐτὸ ἀεὶ νοήσει τῷ μὴ δέ ποτε ὅλον νενοηκέναι·
ἡ γὰρ ὁμοῖα καὶ ὡσαύτως ἔχουσα περιφορὰ, περὶ ταυτοῦ τινος ἔσται· τὶ
οὖν τοῦτο ἐστιν· ὅτι οὐδὲ μία ἐστὶν ἄπειρος νόησις, διὰ τῶν ἑξῆς ἐ

πάλιν. τῶν μὲν γὰρ πρακτικῶν νοήσεων ἐστὶ πέρατα. πᾶν γὰρ ἑτέρου χαρίν.
ὅτι μὲν αἱ πρακτικαὶ νοήσεις πεπερασμέναι, δέκνυσιν ἐκτῶν πράξεων.
πᾶσα γὰρ πρᾶξις, τέλους τινὸς ἕνεκα γίνεσθαι. τυχοῦσαι οὖν τοῦ τέ-
λους οὗ ἕνεκα γίνονται, παύονται τῆς ἐνεργείας. οὐδὲ μία γὰρ πρᾶξις
ἐπάπειρον γίνεται. πᾶν γὰρ τὸ ἐφετὸν τινὸς ἕνεκα. ἔχουσι δὲ καὶ ἀρχὰς
αἱ πράξεις. οὐκοῦν ὡς ἔχουσιν αἱ πράξεις, οὕτως ἔχουσι καὶ αἱ περὶ αὐτῶν
θεωρίαι. πεπερασμέναι ἄρα αἱ πρακτικαὶ θεωρίαι. πλὴν ὡς ἐν ἄλ-
λοις πολλάκις, ἀνάπαλιν ἔχουσιν αἱ θεωρίαι ταῖς πράξεσιν. τὸ γὰρ
τῆς πράξεως τέλος, τῆς θεωρίας ἐστὶν ἀρχὴ. καὶ ἔμπαλιν. ἐστὶ οὖν
ἀρχὴ μὲν τῆς οἰκοδομικῆς ἐτύχοι πράξεως, τὸ ὀρύξαι θεμέλιον.
ἢ παρασκευάσθαι τὰς ὕλας. τέλος δὲ ἡ ὀροφὴ. τοῦτο δὲ ἐπὶ τὸ
σκέπασμα τῶν ὄμβρων καὶ τῶν καυμάτων. καὶ τῆς οὖν θεωρίας
τῆς πράξεως ταύτης, τὰ αὐτὰ πέρατα ἀνάπαλιν. αἱ δὲ θεωρη-
τικαὶ τοῖς λόγοις ὁμοίως ὁρίζονται. λόγος δὲ πᾶς ὁρισμὸς ἡ ἀπό-
δειξις. ὅτι οὐδὲ αἱ θεωρητικαὶ νοήσεις ἄπειροι. δέκνυσιν ἐκτῶν
λόγων τῶν περὶ αὐτῶν γινομένων ἐκτῶν σαφεστέρων τὰ ἀσαφέστερα
κατασκευάζων. ἄγγελοι γὰρ ἐστι τῶν νοημάτων οἱ λόγοι. οὗτοι
δὲ μᾶλλον ἐμφανέστεροι ἡμῖν καὶ γνωριμώτεροι, ἤπερ αἱ ἕξεις ἀφῶν
προΐασιν ἀνάγκη οὖν πᾶσα ὡς ἔχουσιν οἱ περὶ τῶν θεωρητικῶν νο-
ήσεων λόγοι, οὕτως ἔχειν καὶ αὐτὰς τὰς νοήσεις, ἐὰν δέξω τοὺς λόγους
αὐτῶν πεπερασμένους, πᾶσα ἀνάγκη καὶ αὐτὰς πεπερασμένας.
εἶναι. οἱ δὲ περὶ τῶν θεωρητικῶν νοήσεων λόγοι, ὁρισμός ἐστι καὶ ἀ-
πόδειξις. ὅτι δ' οὐδὲς τούτων ἄπειρος δῆλον ἐντεῦθεν. πᾶσα γὰρ ἀ-
πόδειξις ἔχει ἀρχὴν καὶ πέρας. ἀρχὴν μὲν τὰς κοινὰς ἐννοίας. πέρας
δὲ τὴν ἀπόδειξιν αὐτὴν καὶ τὸ σύμπέρασμα. ὥστε οὐδὲ μία ἀπόδειξις
ἄπειρος. ὁμοίως καὶ οἱ ὁρισμοὶ ἔχουσι καὶ ἀρχὴν καὶ πέρας. ἀρχὴν μὲν
τὰ γενικώτατα γένη. τέλος δὲ τὰς ἐσκωτάτας διαφορὰς. οὐ
δὲ οἱ ὁρισμοὶ ἄρα ἄπειροι. καὶ ἄλλως μὴ δὲ μιᾶς οὐσίας ἀπείρου
οὔσης ἀλλὰ πεπερασμένης, ἀνάγκη καὶ τοὺς ὁρισικοὺς αὐτῶν
λόγους πεπερασμένους εἶναι. καὶ ἄλλως ἀτόμων ἐδῶν μεθ' ἃ τὰ

καὶ θέσεως καὶ τὸ ἐκπαίζων ἄρα ὁρισμὸς πεπερασμένου ἀπείρων δισὶ ὁρισμοί· πᾶς ἄρα ὁρισμὸς πεπέρασται· συνθῶμαι δὲ καὶ τὴν ἀποφατικὴν ὡς οὐκ ἀδιάληπτον εἶναι τὰς ἀπὸ στέρησης ἐπ' ἄπειρον προϊέναι· οὕτω γὰρ πᾶσα γνῶσις καὶ ἐπιστήμη ἀναιρεθήσεται· ἔστιν γὰρ ἓν τῶν ὁρισμῶν ἀπείρους παρὰ μικρὸν διαφορὰς· τὸ δὲ ἄπειρον διεξελθεῖν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ἀδιάληπτον· ἀδιάληπτον ἄρα ὁρίσασθαι τοῦ δὲ ὁρισμοῦ μὴ ἐγνωσμένου, οὐδὲ τὸν φύσιν τοῦ πράγματος γνῶναι δυνατόν· ἀγνοουμένης δὲ τῆς τοῦ πράγματος φύσεως, οὐδὲ τὰ παρὰ τοῦτο παρέχοντα δυνατὸν γνῶναι περὶ ἃ ἡ ἀπόφασις· πᾶσα ἄρα γνῶσις ἀναιρεθήσεται· οὐκ ἄρα οἷόν τε ἐπ' ἄπειρον προϊέναι τοὺς ὁρισμούς· ὥστε οἱ λόγοι τῶν νοήσεων τῶν θεωρητικῶν πεπερασμένοι, καὶ ἀναλύσεις πεπερασμένας ἕξουσιν ἀνάλυσιν· οὐ λογισμοὶ δὲ τὸ συμπέρασμα σημαίνουσιν· ὃ δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ συλλογισμοῦ, ἐπεξηγούμενος, ἐπιγράφειν ἢ τὸ συμπέρασμα· ὡς ὧν ἀν θέλῃς λέγων· ὅτι δὲ οἱ περὶ τῶν θεωρητικῶν νοήσεων λόγοι δύο μόνοι εἰσίν· ὁ ὁρισμὸς φημὶ καὶ ἡ ἀπόφασις, δῆλον ἐντεῦθεν· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἢ οὐσίαν φασὶν εἶναι ἢ τὰ οὐ μεριστὰ τὰς οὐσίας· ἢ γάρ ἐστι καὶ ἡ οὐσία τῆς τοιᾶς· ἢ ἔστι καὶ τὸ οὐμπερασμένον περὶ αὐτό· τὸ δ' ἀναναίον εἶναι τοιοῦτον ἢ μείζω ἢ ἔλαττον ἐν τῷ πανὶ ταξιν, ἢ τοιοῦτον· ἢ μὲν οὖν τῶν οὐσιῶν καταληπτὶς διὰ τῶν ὁρισμῶν εὑρίσκεται· ἡ δὲ τῶν συμπερασμάτων διὰ τῆς ἀποφάσεως· συμπερασμάτων δὲ τῶν παθητῶν· ἃ δὲ μὴ περαίνεται, ἀλλ' οὐκ ἀναναίον ἀπαμίπου στίλβει πάλιν ἐπ' ἄρχω· πρὸς λαμβάνουσαι δὲ ἀφ' μείζον καὶ ἄπειρον εὐθυποροῦσιν· ἅτις φησὶν ἀποιότης ἐπ' ἄπειρον ἀπιέναι τὰς ἀποφάσεις· καίτοι καὶ μὴν ἐθυσιάσαμεν ἐπ' ἄπειρον χωροῦσιν, ἀλλ' οὐκ ἐπεὶ θέας καὶ οὐ μετὰ τοῦτο ἐξαρχῆς ἐπανάληψιν ἔχουσιν· οἷον ἐάν τέ πως οὕτως· ὅμοιόν ἐστι γελαστικόν· τὸ γελαστικὸν λογικόν· ἀνθρώπου ἄρα λογικόν· ταύτην δὲ ἀποφάσει πρῶτος ἔναρξον ἐπὶ σωματικὸν ἐλεύθερον ἀποφάσιν· ἄπειρον μὲν τὸν προσεπιθέντα ποιήσας· τὸν δὲ πρὶν ἄπειρον μείζον· τοῦτο γὰρ καὶ ὁ λόγος δηλοῖ λέγων πρὸς λαμβάνουσαν μείζον καὶ ἄπειρον· πρὸς δὲ ἡμῶν τοῦ ζῴου

μὴ λείπω· ὅταν πᾶς ἄνος λοιπὸς· παῦλα μικρὸν ἔχον· πᾶς ἄνος ἄρα ἔχον·
ἐπὶ σωμάτων τὸ ἔμψυχον πάλιν σῶμα· ἢ δὲ τοιαύτη τῶν ἀπὸ στάξεων πρόο-
δος ἐπεὶ φθάσας γίνεται· οὐ γὰρ ἀναμένει πότε στᾷ τὸ ἀέρι χύ· τουτέστιν
οὐ μένει ὑπὸ τοῦ φέρεσθαι τὸ στάξαν τῷ πρόσθεν τῷ λείπουσαν ὁ ἄνος λεπτομε-
ἢ σταγὰρ ἀπὸ σταγόνος· ἡ γὰρ μὴ ἀπὸ σταγόνος, οὐκ ἂν ὅλως προήρχε-
το ἀπὸ στάξις· ἢ ἁπλῶς· ὅταν οὐκ ἀνάγκη ᾖ στῆναι τὸ κινούμενον ἐννοεῖν.
ἢ ὅτι ἐστὶ τῶν ἀπὸ στάξεων ἀρχή· ἐξ ἧς ἡ πρώτη συμπλέκεται πρόσθεν.
ἀλλ' ὁ πίπτων γὰρ αὖθις· μὴ ἀπὸ στάξεως οὐδὲ ὁ μένει· ὁ δὲ κύκλος δεῖ ἀεὶ τὸν
ἀέρα φέρειν· ὅταν οὐ μένῃ ἐν παρόντι χωρήσαν τῷ ἀπὸ στάξιν· σημεῖον
μὴ ἐν τῷ δεῖν· ἢ γὰρ ἐν ὧν γενικῶν γενῶν ἀρχέτωσαν μὴ λήγειν τὰ
φύσικα πάθη· ἢ ἔμπαλιν ἐν τούτων ἀρχέτωσαν, μὴ λήγειν ἐκεῖνα.
τὸ δὲ προσλαμβάνουσα μέσον ὅρον· οἷον μέσον τοῦ ἀνοῦ μὴ τοῦ
λεπτομεροῦς μὴ τοῦ λογικοῦ· οὐ μένῃ οὖν φύλαττε τῷ ἀπὸ στάξιν
ἀλλ' ἔχε πρόσθεν στερεμένῳ στάξεως δι' ἀλλήνος μέσου ὅρου· ἀλλ' ὡς
ἀπὸ μὲν ὁ μὲν ἄνος ἔξω θεν προστάσιν· ὁ δὲ μέσος οὐ προστάσιν·
ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἄνος τῷ σχεῖν ἕνα πλατὺ μὴ γίνεται μέσος.
ναὶ οὕτω δὲ ἀκουόμενον ὅτι πρὸς λαμβάνουσιμε ταχὺ τῆς προτάσεως
ὡς ὅρον ὡς ἐφ' οὗ οὐ μένει ἡ πρότασις ἄμεσος· μὴ οὖν ὡς εὐ θυ πο-
φοῦ τῶν μὴ οὐ μόνον μὴ μοῦ τῶν οὔτε γὰρ ὁ πρῶτος ὅρος οὗ ὑποκεί-
μενος ἐν τῷ συμπεραινομένῳ γένοιτ' ἂν κατηγορούμενος, οὔτε ὁ κατη-
γορούμενον ὑπομένος· ἀμήχανον οἱ ὅροι, ἐφ' ὧν μὴ
οἰκείως γίνεται στάξις· οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἀπὸ στάξεων μέθοδον· ἀλλὰ
ὅ' ἀπὸ τῶν τῷ ὕλῳ· ὡς ὅταν ἀπὸ ἀνος λεπτομεροῦς· τὸ δὲ λεπτομερές,
οὐ ναὶ ἐπὶ σημείου κινούμενον· ὁ ἄνος ἄρα, νοῦ μὴ ἐπὶ σημείου κινούμενον.
μὴ πάλιν τὸ νοῦ μὴ ἐπὶ σημείου κινούμενον λεπτομεροῦς· τὸ λεπτομερὲς
» ἄνος, τὸ ἄρα νοῦ μὴ ἐπὶ σημείου κινούμενον, ἄνος· ἢ ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς φορᾶς
» πολλαχῶς δεικτόν, πολλαχῶς νοεῖν τὸ αὐτό· ἀπὸ τῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀπάσῃ
περιφορᾷ τῷ ἀπείρου νόησιν, ἢ τοι τοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἑνὸς νοεῖσθαι ὄγκου,
μὴ μενόντε μενόντου ἢ πολλαχῶς τοῦ αὐτοῦ ἀνελλιπομένου· στάξας
τὸ ἐπόμενον τῷ προτέρῳ ἄλλον, νῶν δάκνυσι μὴ τὸ τοῦτο ἐπόμ.

" ἡ γὰρ ἠῶϊ ἐστὶν ἀφ' οὗ νοῦ περὶ φορά· τὸ ἀῶϊον ἄρα τοῦ νοεροῦ μένον· ὥστε
" ἀφ' οὗ ἀῶϊον νοερόν· ἢ οὐ δεῖ πολλὰ λέγειν· ὥστε οὐ πάντα νοερόν· ἢ ὅτι ἐνόησεν
ἕνεκα μνήμης τινὸς ἢ ὑπομνήσεως μᾶλλον ἢ ὕλης· τὸν ἄρα νοῦν δεῖ χρόνον
μὴ οὐ λογισμός· καὶ λόγος ποιητικὸς ἐπέσπετο· ὡς γὰρ οὖν ἡ μὲν ἕξις
τῆς ὕλης ἐστὶν οἷον· ὁ γὰρ ἀποδὼν ἐν ποιᾷ τάξει τῆς ἀφῆς ὕλης ἐστίν·
ὁ μέντοι εὐρὼν, ὡσαύτως δὲ ἀπλανὴς νοερὸς ὢν, ἐν ἡρεμοῦντι λοιπὸν ἐστὶ τῇ
ἁλώσει· οὐδὲν γὰρ ἐπιστήμονα λήθης οἱ λόγοι ἐπὶ πᾶσιν αἴτιον ὡμολόγηνται.
μὴ οὐ λογισάμενος δέ τις διὰ πόσης εὐρὼν, λοιπὸν ἡρεμεῖ·
ἀμέν οὖν ἀῶϊ ὡς νόησιν μὴ οὐ μπέφασται τοῦ οὐ λογισμοῦ· ὡς
πῦ λοφορίαν φέρουσι, μᾶλλον ἡρεμήσεις αὖ ἢ οὐ ὕλης· ἀδὲ
ὡς ὁδὸν ὡς ἐπὶ ὡς νόησιν φασὶν εἶναι ὡς πῦ λοφορείαν· ἤξομαι
ἐπὶ οὓς πρόσθεν λόγους ἢ ποιᾷ ἕκαστον ὡν μορίων· ἢ ὡν ἀπόντων
ἢ ὡν πεφασμένων· ἢ δεῖ μὴ τὸ οὖν ἀπλοῦν ταὐτὸ προσαγορεύειν, ἀλλ'
γὰρ ἀλόγιστον ἡ πλοῦς, ἀμὴ ἄνθρωπος ἀλόγου τὸ σῶμα λόγου τῶν παίδων αὖ λα-
βεῖσθαι· οὐ δὲ σῶμα χθὲς εἶναι τὸ οὐμπέφασμαι· ὅμοιον γὰρ ἀγαθοῦ
" μὲν, ἐγὼ· τοῦ δὲ, μὴ αἰσθητοῦ· ἀδὲ ἄνθρωπος, τοῦ τοιούτου ἐστὶν ἡ τύχη· ἀλλ'
" πύλος· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μανθάνοντος τὸ μὴ ἀΐδιον· ἀλλὰ βίαιον.
σῶμα εἶναι τοῦτο μὴ καθ' ἕκαστον ἄνω τὸ ἐπιχείρημα, μὴ σῶμα φθαρτοῖς
ἄνω· ἀπὸν γὰρ οὖν ἐστὶν ἡ νόησις ἡ ἡρεμοῦντος μᾶλλον ἢ ὕλης· μὴ
ἐμποδίσαντος ἄνω ἀφύσιν μᾶλλον ἢ ἡρεμοῦντος, ὡς σῶμα-
τοῦντος οὖν οὐ ποῦ ἡ νόησις παρὰ φύσιν· ἀγὰρ ἡ ἡρεμοῦντος παρὰ
φύσιν, ἡ νόησις ἐξαναίτιος παρὰ φύσιν ἔσται· οὐ ποῦ ἀνθρώπου
ὀνοῦς βίαν νοεῖσθαι· πᾶν γὰρ τὸ παρὰ φύσιν οὖν βίαιον· τοῦτου
ἐπὶ ὧν ἀρεμοῦντος ἢ ἡρεμοῦντος οὖν βίαν νοεῖσθαι ὀνοῦς, ἐπαναφορά-
τως· τὸ ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μανθάνοντος τὸ μὴ ἀΐδιον· ἀλλὰ βίαιον·
ἀδὲ τῶν τοῦ παντὸς τυχὸν ἂν μανθάνοντα· ἀδὲ μὴ παρὰ
φύσιν νοεῖσθαι· ἀσώματος ἡρεμοῦντος μᾶλλον ἢ νόησις· μὴ
παρὰ φύσιν ἵνα μὴ ἀΐδιος ἦ μανθάνοντος· οὐδαμῶς ἀρα
νοεῖσθαι· σῶμα εἶναι δὲ τὸ καθ' ὃ τὸ ἔναν τὸ ἐπιχείρημα· ἀφεῖς
γὰρ τὰ ἐπόμενα ἄλλο παρὰ τὴν λεγούσην σῆμα παρὰ φύσιν νοεῖσθαι

ἡ ἕπεται· ἆρα παρὰ φύσιν ἡδονή, βία ἡδονή· παῦε σκέψασθον.
οὐ μανθάνομεν· ὅτε δὲ τῷ τοῦ παντὸς τὸ μὲν μανθάνειν ἄνευ
ἡδονῆς ἐστὶν ἡμῖν ὡς ἀληθῶς μὴ οὐσία, παρὰ φύσιν ἡδονῇ τοῦτο.
σωφρονεῖν δὲ τῷ τοῦτο σωφρονεῖν ἄνευ τοῦ πρὸς ἀλήθειαν·
ἀπονήρατε ὅτι οὐ μανθάνομεν τὸ μὴ ῥᾴδιον,
ἀλλὰ βίαιον, πῶς ἔστιν βίαιον ἐπαγωγὸν ἀλήθειαν· ἅπερ φησὶ μὴ ἐνεῖναι
οὐσίαν ἀληθῆ ἡδονῇ· οὐκέτι ἔστιν ὅτε ἐνεῖναι οὐσίαν ἡδονῇ· ἐπαδὴ τὸ νοεῖν,
ἕν οἱ μὲν ἥρεμόν φασι μάλιστα ἡδονόν· σωφρονεῖν μὴ ἀπολαύοντα μένοντα καθ' ἡσυχίαν
τὸ νοεῖσθαι· ἆρα ἡδονῇ μὲν ὀνοῦς μὴ ἡ τύχη· μάλιστα δὲ ἥρεμόν ὀνοῦς.
ἀνάλογον ἡδονῇ παρὰ τῷ ἡδονῇ· οὐδὲν δέ ἐστιν ὡς τῷ
παρὰ φύσιν αὖ· ἀλλ' ὅπου μὲν τὸ παρὰ φύσιν, παντὸς ἔπεται
μὴ τὸ παρὰ φύσιν· οὐ μέντοι τὸ παρὰ φύσιν ὄντος παντὸς
τὸ παρὰ φύσιν· ἆρ' οἶν ὦ τὸ παρὰ φύσιν ἡδονῇ, οὐκ ἀνάγκη παρὰ
φύσιν ἡδονῇ· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ κατὰ φύσιν ἡδεσθαι ὡς ἐδόκει
οὐδὲ παρὰ φύσιν ἄρα ἡδονῇ θήσεται· ἐπὶ πόνου δὲ μὴ τὸ μεμίχθαι
τῷ σώματι μὴ σωζομένου ἀπολλύσθαι· πῶς βία μὴ παρὰ φύσιν
ἡδονῇ, μὴ οὐρανία· ὅτι ἀπορήσαντες ἐδείξαμεν· διὰ γὰρ τὸ οὐ μὴ
πλέκεσθαι τῷ σώματι, μὴ σωζομένῳ ἀεί, ἐπὶ πόνου οὐκ ἔστι τῷ
ἡδονῇ· καὶ ἔξιόντος ἀπόνου, ἵνα ὑπομένουσα· ἆρα οὐ μὴ πέ-
πλεκται πρὸς τὸν ὠδῖνα, ἵνα μὴ ἐωθῇς ἡδονῇ καὶ ἥδιον οὐ μὴ περι-
πλέκεται, ἐπὶ πόνου μὴ οὐρανίαν ἔστι τῷ ἡδονῇ· τοῦτο δὲ οὐ μανθάνομεν.
μὴ προσκείσθω φευκτέον· ἐπεὶ περ βέλτιον τῷ ὠδῖνι μὴ μεταβαλόντος
ἄνευ· καθάπερ ἀπὸ φεύγειν λέγεσθαι μὴ ποιοῦσιν ἐξαίρετον
τῶν ἀπὸ διώκειν λέγεσθαι παρὰ πλάτωνος· δοκοῦσι δὲ μὴ τοῖς
ποιοῦσι τὸ ἄλογον καθαπερεῖ δοκεῖ· δοκεῖ γὰρ μὴ τῷ πλάτωνι βελτίων
εἶναι ἡ τύχη χωρὶς σώματος εἶναι· ἐπὶ πόνος γὰρ ὠδῖνι ὁ ἐνσω-
ματούμενος· δοκεῖ δὲ ἀπλῶς μὴ ὁ κόσμος μηδέποτε λυθήσεσθαι·
ὥστε ἐνδέχεται μοῖρα τοῦ ἀεὶ χρόνου εἶναι ἡ τύχη τοῦ παντός· ἃ
δὲ τὸ ἴσον ἔχουσα ταῖς ἡμετέραις τύχαις· αἵτινες ποιοῦσι τὸ σῶ-
ματος ἀπολύσεται· ἀεὶ γὰρ ἀπολείπει τὸ συμπεπλέχθαι
τῷ σώματι· τοῦτο μὲν οὖν πάλιν οὐκ ἀναγκαῖον ἀρίστου ἕλκος.

ἀπὸ τοῦ ὅτι ὡς περ ὁ σωκράτης ὁ μαιος οὐ μπέπλεκται ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς τῷ σώ-
ματι· οὐδὲ ὡς περὶ τὴν ψυχὴν ὅταν ἐπίκαιρα λόγον τοῦ σώματος τὸ σῶμα ἄχθος
ἐστὶ μόνον· οὐκοῦν ἡ τοῦ σώματος ἕπεται κίνησις, οὕτω τὸ κα-
κὸν τοῦ σώματος τοῦ ὠιοῦ οὐ πεπλεγμένου παντὸς τῇ κινήσει οὐσχεδόν,
ἡ μόνη τῆς ροῦ λιόδους τῆς ψυχῆς κίνου μένου· οὐδὲ μία οὐσία τῆς
ψυχῆς ἐξ ὠοῦ περιγίνεται· ὥσπερ οὐδὲ τῆς μητέρας ἐκ τοῦ ὠοτοκοῦς.
ἀδύνατος δὲ ἡ τοῦ κύκλου φέρεσθαι· ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἀληθές· οὐδὲ
γὰρ τῆς ψυχῆς ἡ αὐτὰ τοῦ κύκλου φέρεσθαι· ἀλλὰ καὶ ἀσώματος·
ὡς δέ ἐξ ὧν ἡ ψυχὴ οὐ κίνησις καὶ δὲ αὐτὴν ἀσωματος,
ἀλλὰ καὶ ἀσώματος· λείπεται δὴ πότερον ὅτι ἀδύνατος ἐπὶ τοῖς ὑπαίθρων
λεγομένοις ἡ ποιητικὴ αὐτὰ τῆς κύκλου κινήσεως τοῦ ὠοῦ· ἆρα
ἡ ψυχὴ τῷ κίνεῖσθαι· ἐὰν ἄθηνος καθαυτὸν ἀκίνητος οὖσα· ἢ τὸ
αἴτιον τῷ ὠῷ τῆς κύκλου κινήσεως· οὐδὲ γὰρ ἡ ψυχὴ ὀργανα τὰ ὀχούμε-
να καθαυτὸν κινεῖται· οὐδὲ μὴν τοῦ σώματος ἐστὶν ἡ ἐνέργεια τῆς κινή-
σεως ἐστὶν αἴτιον· οὐδὲ γὰρ βούλεται ὁ πλάτων καὶ φύσιν αὐτῷ
εἶναι τῷ κύκλῳ κίνησιν· ἀλλὰ τοῦτο τῆς ψυχῆς· ὁ δὴ λος οὖν τῆς κύκλῳ
κινήσεως καὶ τὰ αὐτῶν ἡ αἰτία· ὁ γὰρ αἰσθητικὸς τῷ φυτικῷ ὅλῳ
ὅσοι τῷ ὠῷ σωματικῷ τῷ κίνησιν· οὗ γὰρ ἄν δύφησι τῆς κινήσεως τῷ
ἐνεργείᾳ κίνησιν αὐτῷ εἶναι κινοῦσαν οὕτως· ἀλλὰ μὲν οὐ δὲ βέλτιον :: ψυχῆς
λέγεται· οὐ μόνον φησὶ τῷ ποιητικῷ αἰτίαν τῆς κύκλῳ κινήσεως
τοῦ ὠοῦ οὐ ὅσον ἐκτὸς ἀφεστηκὸς τῷ γεννῶντι ἀγνοοῦμεν· ἀλλὰ καὶ
τῷ γεννῶντι· οὐδαμοῦ γὰρ καταφαίνεται ὅτι βέλτιον τῷ ὠῷ τὸ
κινεῖσθαι· ἢ ἠρεμεῖν· τῷ δὲ κύκλῳ· ἢ ἄλλῳ κινεῖσθαι κίνησιν· καὶ
τὸ παντελὲς καὶ φύσει μόνα πρὸς τὸ τέλος ὁρᾷ· ὅπερ ἐστὶ καὶ ἥκιστα
τῶν νῦν ἐχομένων περὶ ἀκίνητον γενέσθαι· ἆρα γὰρ τῆς κινήσεως
τῆς κύκλῳ ἀποδίδωσι τῷ γεννῶντι αἰτίαν· ὅτι πρέπουσα κίνησις
τῷ ἀδίῳ ἡ κύκλῳ· μήτε ἀρχὴν ἔχουσα· μήτε τέλος· διὸ καὶ ἆρα δι'
ὃ αὐτῷ τὸ κινεῖσθαι καλλίονὴ ἔστανας· ἐπὶ τὸ ἐνεργείᾳ τῆς ἀνενεργήτου·
διὸ πλωτῖνος δὲ τῷ γεννῶντι αἰτίαν τῆς κύκλῳ κινήσεως ἀποδίδωσι
λέγων· διὰ γὰρ φησι κύκλῳ κινεῖται· ὅτι νοῦς μιμεῖται· τῷ γὰρ ἡ

τοῦ νοῦ ἐνεργείᾳ· κύκλῳ δ' οἱ μὲν, ὡς ἀπόντας ἔφησεν· ἐπὶ οὖν τὰς παρεστώσας ἐπὶ ἀριθμὸν πρὸς τὰς ἀεί, οὕτω καὶ ὁ τὸν κύκλῳ μὴ ἐνδοιάσαι μιμεῖται τὸν τοῦ νοῦ ἐνεργείαν· καὶ ἄλλως· ἐπὶ τὸ ἀόριστον ἅμα παντὶ ἀκοῦ· τῷ παντὶ ἀκοῦ γένεσθαι τὴν κύκλῳ μὴ ἡδονὴν μιμεῖται τὸ παντὶ ἀκοῦν· καὶ πλάτων δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ σχήματος ἀπὸ δύο σχήματα λαβὼν ἔδωκεν αὐτῷ φησὶ τὸ πρᾶτον μὲν ἐγγενές· τὸν γὰρ παντὸς ἔξω μένων τὸ πολυχώρητον τοῦ σχήματος τῶν σχημάτων ἐπὶ πλεῖστον ὁ κύκλος· ἔνθεν καὶ πολυχωρητότατον δὲ τῶν ἴσων περιμέτρων· ἐν μὲν τοῖς ἐπιπέδοις ὁ κύκλος· ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς ἡ σφαῖρα· ἐπὶ δύο εἰσὶν ἡ τοιαύτη σκέψις, ἡ μὲν λόγου οἰκονομέρα, τὸν τῷ μὲν ἀφῶμεν· τὸ δὲ βηθὲν ἵνος ἔνεκεν οὕτω καὶ ὁ ὁ ὡς· καὶ ὅτι καὶ μᾶλλον οὕτως, οὐ τοῦ προκειμένου σκοπός· ἀλλὰ τοῖς περὶ ὅλου λόγοις καὶ περὶ καὶ ἡ τοιαύτη σκέψις· νῦν δὲ τὸ προκείμενον περὶ τύχης· τὸ σοῦ τὸν μόνον ἀπὸν ὅτι παραλέλειπται ταῦτα· τῷ καὶ μοὶ· ἐπανάβαλε ἐπὶ τὸ προκείμενον τὸν λόγον· ἐκεῖνο δὲ ἄλλο τὸν σύμφαινε καὶ τοῦτο τῷ λόγῳ· καὶ τοῖς πλάσεσι τῶν περὶ τύχης· αὐτὰ πῶν καὶ μὲρος πρὸς ἕκαστα τῶν περὶ τύχης δοξῶν, νῦν μὲν καὶ τοιαῦτα πασῶν ὁμοῦ, σχεδὸν ἐπιφέρει καὶ παρηγορίαν τοῖς περὶ τύχης ἀρχὴν ὁρίζειν· ὅτι περὶ τύχης ἀπόντας, οὐδενὶ ἀρχὴν ὁρίζειν περὶ τοῦ δεκτικοῦ ἀϊδίως σώματος, ποῖ τύχη ποιῷ χρῆται σώματι· καὶ τοι τύχη καὶ σῶμα· τὸ μὲν, ποιεῖ· τὸ δὲ πάσχει· τῶν δὲ ποιούντων καὶ πασχόντων, ἐστὶ τις στοχασμὸς καὶ οἰκονομία· οὐ γὰρ τὸ τυχὸν ὑπὸ τοῦ τυχόντος πάσχει· οὐδὲ γὰρ λευκαίνης ὑπὸ λευκοῦ· οὐκοῦν ἡ δὲ τύχη καὶ ἀϊδίως σῶμα· οὔτε τὸ τυχὸν σῶμα ὑπὸ τῆς τυχούσης τύχης πάσχειν· ἆρα καὶ πᾶσος δι' ἃ φέρουσιν ἀλλήλων ἀξίαι, πᾶσος σεπῶν ἐμπυέζων ἢ καίστου τύχη· ἀϊδίως γὰρ ἡ τύχη καὶ ἀϊδίως· τὸ δὲ ἀϊδίως πᾶσος ἐνδιαφέρω οὐ γενήσεται ὕλη· ἐναντίους γὰρ πᾶσους διὰ ὕλη· ἀΐδιος γὰρ χαλκοῦ· καὶ ἀΐδιος λίθου· καὶ ὧν ἄλλων ὁμοίως· οὐδὲ τύχη ἄρα ἡ τοιοῦτο σα, ἐν ᾧ τυχόν γενήσεται σῶμα· ὡς περ οὖν καὶ τὸν φυσιολογοῦντα περὶ χαλκοῦ οὐ μόνον σκοπὸς πᾶσος ἀϊδίου λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὧν ὕλης·

ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων ἐποίησεν ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν νομίμων. καὶ ἀλλαχοῦ· οὕτως
ἄρα καὶ τὸν περὶ τῆς τυχῆς λέγοντα δεῖ, καὶ περὶ τοῦ σώματος λέγοντα δεῖ
αὖ καὶ τὸν ποιοῦντα τῷ φύσιν καὶ σώματι νέμειν. ἃ περὶ τὴν τυχὴν σώματος ἐστὶ τυχεῖν.
οὗ τοι δεῖσθαι περὶ τυχῆς φασὶν τινες, οὐδὲν πρὸς δίωρισμένον περὶ τοῦ σώματος.
ὥσπερ ἐν δεχόμενον φασὶ καὶ τοὺς πυθαγορείους μυθους τῷ τυχοῦσαν
τυχὴ, ἀς τὸ τυχὸν ἐνδεδεσθαι σῶμα. παίζω πλημμελῶς τῷ λόγῳ χρώμενος
μυθῳδη φησὶ. καὶ οὐκ ἀξία λόγου τὰ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενα. οἷον εἰ καὶ τὸ
ἀμπελουργούς. πυθαγόρειος γὰρ καὶ οὗτος. ἡδὺ γάρ τοι τὸ λέγω
γυνὸμενον οὖρος τε καὶ ἡνία τε. ἅλμυρος τοίνυν ὁ
ἠὲ ἄλλος ἔμπυρος ἰχθύς. τοῦτο δὲ ἄλλο πον.
ἕκαστον γὰρ τῶν πραγμάτων ἴδιόν τι ἔχει τὸ ἆθλος. ὥστε εἰ ἀφορᾷ τῶν
ζώων τὰ ἆθλα, ἆθλος δὲ μάλιστα ἡ τυχὴ, οὐχὶ, οὐχὶ καὶ ἡ τυχὴ ἔσται παντῶν
τῶν ζώων. ὥσπερ γὰρ ἄτοπον ἂν εἴη τοῖς ἀγαθοῖς ὀργάνοις χρῆσθαι, μὴ οὐ δέποτε χρή-
σασθαι αὐτοῖς κατὰ καιρὸν ἢ ὡς δεῖ. οὕτως ἄρα καὶ τὰς τυχὰς οἰκεῖα τὰ ἀγαθὰ καὶ
ὀργανα, οἷς χρήσονται σώματα. διὰ γὰρ τὸ τῆς τυχῆς ἐπι-
πλήθυντον ἆθλα τὸ δεκτικὸν αὐτῶν σῶμα. ὡς γὰρ ἡ τυχὴ πρὸς τὰ ὀργανα ἔχει,
οὕτως ἡ τυχὴ πρὸς τὸ σῶμα. ἃ ποιόν τι καὶ τὸν τυχόντα
χρήσασθαι ἀγαθῷ, οὐδὲ τὸν τυχόντα ἂν ἄρα τυχὴ τῷ τυχόντι
σώματι. ὃν δὴ οὖν αὖ τοὺς περὶ τυχῆς λέγοντας, ἃ πάντ περὶ τοῦ δεχομέ-
νου τὸ τυχὸν σώματος, ὥσπερ αὖ τοὺς ἐποίησεν ἐν μὴ περὶ μοιρίων ἔχειν πρᾶγ-
ματά. χαρακτηρίζεσθαι γὰρ ἕκαστον τῶν μοιρίων, οὔτε κινή-
νης τῆς τυχικῆς ἐνεργείας, οὔτε κινήνης τῆς σωματικῆς σωφρόνως.
ἀλλ' ἕξαμφοῖν. οἷον ὁ ὀφθαλμός. οὐχ ἁπλῶς ἀγαθὸν ἐστὶ τὸ ἐκποιοῦν δε
μὴ τοσῶνδε τυχῶν οὐδὲ μόνον μόριον. ἀλλὰ μετὰ τοιᾶσδε τυχ-
τῆς δῶσωμεν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου μορίων. καὶ γὰρ ἂν εἴη
δοῦμόνον περὶ αἰσθήσεως δίκαια λέγειν, ἀλλὰ καὶ ἡδονῶν αἰσθητηρίων τῶν
δεκτικῶν τὰς αἰσθητικὰς δῶσωμεν. καὶ ὡς δὲ οὐ μὰ τε πᾶσι τοῖς περὶ
τυχῆς ἀπαρωσαμένοις. ἀλλὰ τοῖς πλήθοις. ὑπερεκφαίνουσι πλά-
τωνα. οὗτος γὰρ περὶ τυχῆς πολλὰ μὲν περὶ τοῦ δεκτικοῦ
σώματος τε ποιήσας λόγον. καὶ γὰρ μαίνεσθαι καὶ ὡς φασὶ δρᾶν. δι' ἃ γὰρ

τοῦ τῶν περιλειπόντων ὑπερφανερᾶ τῆς τοῦ παντὸς σώματος ἀποφαίνεσθαι. ὡς τοῦ λοιποῦ καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ ἑνὸς μονοειδῶς ἐνηδυσμένα· ἀπὸ τοῦ τοῦ κόσμου ἑνὸς μονοειδοῦς ὄντος ἑνιαίαν τοῦτον ψυχὴν ζῳὴ ὑπερφανερᾶ τοῦ παντὸς κόσμου. ἀποφαίνεσθαι· λείπεσθαι ἢ παρὰ σάρκωσιν, ἀπὸ τὸ θνητὸν ἀναίρειν ἡδυσμάτων πυρώδεσι. διὰ τοῦτο οὖν μιμήματα ἀῴδη τῶν πύρινον οὐσίαν κωνοειδῶς ἐσχηματισμένην· ἀπερίπαλος δὲ ἀῴδων λοιπὸν ὁμοίως φύσιν λείπει· ἀπερὶ τοῦ παντὸς δὲ ἀῴδων ζῳῶν πάντων σώματος φύσιν λείπει, οὕτως ὑπερφανερᾶ μὲν παντὸς τοῦ σώματος τὸ σφαιροειδὲς ἡνεφαλή· ὑπερφανὲς δὲ τὸ λοιπὸν ὀφθαλμοειδές, ἐνδιαμένον τὸ μιμητὸν τῆς ἀῴδων ζῳοπλάστου φύσεως· φημὶ δὲ τὸ ἀνάλογον ἀπὸ ἀναλογίας· ἀθανασίας ἀθανάτου ζῳῆς. ὅσα μὲν γὰρ τῶν ζῳῶν ἀθάνατοι, μόνως ὅλα ἀπὸ μόνως σφαιροειδοῦς ὑπάρχον σώματος· οἰκεῖον γὰρ τῷ ὁδῷ τὸ κύκλικον σχῆμα· μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε τέλος· ὅσα δὲ τῶν ζῳῶν μόνως θνητὰ ὡς ἀπὸ τῶν ἀλόγων, μόνως ὀφθαλμοειδῆ σώματα ἀπέλαχαν· καὶ θάλαττα ἔοικασιν ὡς ἀπὸ μὲν ἀπείρους ζῳάς· ἀπὸ τὰ πλάγια ἀπὸ καθόλου κοῦλα, ὡς μὴ δεῖν τοῖς ὠῴοις οὐθενὸς ἔχοντα· τὸ δὲ λοιπὸν ὁ ἀὴρ, οἰκείου ἀπὸ τοῦ σώματος ἐφύτευεν· ἄνω θεν μὲν σφαιροειδοῦς ἡνεμενέδνα τὸ λογικὸν καὶ αἰώνιον· κατὰ πωθεν δὲ ὀχεῖον θεῖον· διὸ ἡ πτῆσιν τῶν λογικῶν τε καὶ ἀθανάτων, ἢ θνητὴν τε καὶ ἄλογος ζῳή· τῶν ἴσοι καὶ εὖ πως φαίνεσθαι πτῶν περὶ τῆς ἀναθάσεως τῆς ψυχῆς· ἀπερὶ τοῦ σώματος τοῦ οἰκείως ἀῴδη καθὼς ἀπὸ μὲν ἐσχηματισμένου φησὶν· οὐ γὰρ δεῖ τε μὴ πολεῖ δοῦσα τὸ οὐδὲν ἀπὸ δὲ ἦν, τὸ σχῆμα· ὡς οὔσης μεν ἵνος ψυχῆς τῆς τοῦ μὴ ἰδούσης· φημὶ δὲ τῆς ἀλόγου· ἀπὸ καθὼς μὴ δέ πολεῖ τὸ αὐτὸν ἐξούσης σχῆμα δῆλον ὡς ἦν μονειδές τε καὶ ἀγέλαστον τὸ τοιοῦτον ὄφιν θαυμάσιον· λύδιε ἔλεγε τοὺς· ἴσμεν οὖν τὸν ὄφιν τοῦτον· οὕτως γὰρ οὐ τοῦτο ὡς ἄϋλον· ἀπὸ μηδὲν ἔχον σῶμα μὴ, ἀπλῶς ἄνευ σώματος οὐ ἐνεργέα· οὐ κοῦ δὲ τὸ ἀθάνατον παῦ· διὸ ἡ αὐτοῦ λόγου θαυμάσιον δὲ ἀπὸ ἀνθρώπου μὴ οὕτω μόνως οὗ ἀπὸ λογικὴν ὡς ἀναγκαῖον γίνωσθαι· ἀπὸ ἀλλὰ δεῖς δοξαπαραδέδοται περὶ ψυχῆς· μεταβ-

μενος ὁ ἀρι στοτέλης κοινῶς τοὺς περὶ τυχῆς ἅπαντας φιλοσόφους οὐκ μηδὲν
περὶ τοῦ δεξαμένου αὐτὴν σώματος διηπόρησαν, ἀλλ' ὡς ἀφ' ἑαυτῆς μὴ
ἡνωμένου τυχὴ δὲ τὸ τυχὸν χωρὶς σῶμα· ἀλλὰ δηλονότι ποιότης τοι-
αύτης τοῦ σώματος πρὸς τὸν ὑποδοχέα τῆς ποιαύτης τυχῆς· ἀλλ' ἀρ' οὐ
ἡδονῆς οὐ σωμάτων τῶν κατὰ τὸ θυμοειδὲς χαρακτῆρι ῥιζομένων ζῷ-
ων ἄλλη τῶν κατὰ τὸ ἐπιθυμητικόν· ἄλλη τῶν σηπτῶν· οὐκ ἀπλῶς πρὸς
τὸν ἐπιτηδειότητα τῶν τῆς τυχῆς ἐνεργειῶν· οὐκ οὖν σώματος ἡδονὴ
τὰ τῶν σοι χεῖων· οὐκ οὐδὲ ἀσωμάτων ἀγαθῶν ἀφ' ὧν ὁ σοφός, ὡς
οἰηθέντες ἀποδοῦναι τοῦτοις περὶ τυχῆς δόξαν σωζωμένη· ἐξ ὧν οἱ ἀφ' ἡνίας
ἀποβλέπαντες, οὐκ οὐχὶ εὐτυχεῖν ἀλλὰ χαρᾶς ἐχούσης γίνεσθαι· ἀλλὰ
δηλονότι ἐνδόξους ἐνομίσαν τὸν τυχὸν ἀφ' ἡνίαν δῆναι τοῦ σω-
ματος· οὐ πρὸς τὰς διὰ βροχοὺς τοῦ σώματος ἀφ' ἡνίας τὰ διάφορα
δόξης τῶν τυχῶν δῆναι· τοιοῦτον οὖν ἐκ τούτων τὸν δόξαν οὐδὲ λέγειν,
οὐδέπω μὴν ὡς τὸν δόξαν· μόνως δὲ τοῦτοις ἱστορεῖ· μεταβάλλοντας δὲ
οὐ τοὺς λόγους· διὸ ὧν ἐξ οἰκείων τὸν δόξαν ὑπάρχοντα ζήτειν·
ἤδη δὲ οὐκ ἀλλοις πρὸς τοῦτον ἀν ἅπτεσθαι τὸν δόξαν· λέγω δὴ εὐθέως
δημοσίᾳ δίκαιον λόγῳ· οὐ πρὸ ἀοῦ τοῦ πλαίσιον εὐθέως φαίνεσθαι πεύσεσθαι
μάχεσθαι ἐπιχειρήμασι· πρὸς τοῦτον ἐνιστάμενος τὸν δόξαν· ᾱ
πρῶτον μὲν τοῦτον ἀφ' ἡνίαν ἐπιζητεῖν τοῖς ἠφ' ὁμολογουμένοις· ὀφθαλ-
μοὺς δῆναι τὰς χορδὰς· ἔτι τοιαῦτα ὁρᾶσθαι· οὐ τοῦτος ἐπιζητεῖσθαι τὸν
ἀφ' ἡνίαν· ὥστε ἡ ἀφ' ἡνία ὑστέρα τῶν ἠφ' ὁμολογουμένων· ἤδε τυχὴ
πρὸ ὑπαρχῆς τοῦ ἠφ' ὁμολογουμένου σώματος· ἔπειτα μαθητὰς ἀναμνη-
στὰς εἶναι· ἡ τυχὴ ἄρα οὐκ ἔστιν ἀφ' ἡνία· τοῦτο δὲ οὐκ ἐπιχείρημα
ἔρημον· ὡς πρὸ ἀποδεδειγμένου τοῦτον ὑπαρχὸν· οὐδὲ τοῦ
δεχθῆναι οὐκ ἀναμνηστὰς εἶναι· ὡς πρὸς τὸν λογισμὸν
οὕτω μόνον τυχὸν τοῦτο ἐπιχείρημα· ἡ τῶν ἄλλων δὲ ἐπιχειρη-
μάτων τὰ μὲν πρὸς πᾶσαν τυχὸν ἀφ' ἡνία· τὰ δὲ, πρὸς μόνον τὸν λο-
γισμὸν· ἐξ ὧν οὗτος ὁ λόγος· δεύτερος δὲ οὗτος· ἡ ἀφ' ἡνία φησὶν
οὐ μάχεσθαι τοῖς ἠφ' ὁμολογουμένοις· ἀλλ' ἔπεται οὕτως ἔχουσα ὡσαὶ
ἔχειν τὰ ἠφ' ὧν μέλα· ἡ δὲ τυχὴ μάχεσθαι τῷ σώματι· ἡ ἀφ' ἡ

αὐτοῦ · οὐκοῦν ἡ τύχη ἀρμονία · οὐχὶ δὲ τῶν μὴ ἀρμονίαν οὐχοῖόν τε τοῖς ἡρμοσμένοις μάχεσθαι, δῆλον · ἐν αὐτοῖς γὰρ ἐστὶ τὸ ἓν εἶναι · ἀδιάφορον οὖν αὐτοῖς ἐναντίῳ εἶναι · οὐ δεῖ γὰρ ἐρίζειν τοῦ μὴ ἓν εἶναι · ἡ δὲ τύχη καὶ παραφρονήσαντος σώματος μὴ ἐναντιοῦται τοῖς τοῦ σώματος ἁρμοῖς · ὥστε πάντως ἐστὶ σῴζεσθαι · ὡς δὴ μὴ ἐναντίως τὸ ἓν εἶναι ἔχουσα · ῥᾴτερος ἡ ἀρμονία τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδέχεται · λέγομεν γὰρ μᾶλλον ἢ μᾶλλον εἶναι τὴν δεκτὴν λύραν τῆς δεκτῆς · ἡ δὲ τύχη οὐκέτι ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον · οὐ γὰρ μᾶλλον ἐστὶν αὐτῆς ἡ τύχη μᾶλλον τύχη · καὶ ἧττον τύχη · ἀλλ' οὐδ' ἧττον ἀλλ' ἢ τύχη οὐκέστιν ἀρμονία. πέντε γοῦν ἡ τύχη ἀρετῶν καὶ κακιῶν ἐπιδέχεται · ὧν ἡ μὲν ἀρετὴ ἀρμονία ἐστὶ · σύμφωνία γάρ ἐστι τῶν τῆς τύχης σωμάτων · ἡ δὲ κακία ἀναρμοστία · μάχη γὰρ ἡ δι' αὐτοῖς τῶν σωμάτων τῆς τύχης · ὥστε ἡ τύχη ἀρμονίαν καὶ ἀναρμοστίαν ἐπιδέχεσθαι · ἡ γὰρ τὸ μᾶλλον τῶν ἀρμονίαν ἀναρμονίαν ἐπιδέχεσθαι · ἡ πάλιν μένουσαν ἀρμονίαν, ἀναρμοστίαν ἐπιδέχεσθαι · ἡ ἄρα τύχη, οὐκέστιν ἀρμονία · πέμπτος δὴ τύχη ἀρμονία ἐστίν, οὐκέτι ἐπιδέχεται ἀναρμοστίαν · ἀναρμοστία δὲ τύχης · κακία · οὐκοῦν οὐδὲ κακίαν ἡ τύχη · πᾶσα ὁμοίως ἐστὶν ἀγαθή. ἀλλὰ μὴν τὸ δεύτερον ψεῦδος · μένω δὴ τὸ ἑπόμενον · μὴ τὸ ἡρμοσμένον ἄρα · οὐκοῦν ἡ τύχη ἀρμονία · πρὸς τοῦτον δίκαιον λόγον τὸν λέγοντα ἡ ἀρμονία μᾶλλον καὶ ἧττον ἐστίν, ἀρμονία · ἡ δὲ τύχη μᾶλλον καὶ ἧττον οὐκέτι τύχη · οὕτω γὰρ λαμβάνεται τοῖς πρόσθεν ὁ παλαίων · φέρεται παρ' ἑπιούρου λόγος ὃς ἀπὼν ὁμοίως ἀπολογούμενος αὐτὸν ἐλέγχει · τοίνυν φησὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδέχεσθαι · τὸ μέντοι μᾶλλον καὶ ἧττον οὐκέτι ἐπιδέχεται οὐσία γάρ ἐστι · τὸ μέντοι ἄρα οὐκέτι γένοιτο · ὅπερ ἄτοπον · ἐναντίος δὲ τῶν οὐκ ὀρθῶν ἀποδείξεων ὁμοίως σοι καὶ οὐμπεπλεγμένος οὐκ οὐσιώδης · ὡς τε ἀναίρεσιν ἡ ἀκροτέρους ἀληθῆς εἶναι · ἡ ἀληθὴς, ἐναντίος ὁ ἑπιούρου καὶ οὐσιώδης · τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸν πλάτωνος · ὁμοίως γὰρ καὶ παντὶ καὶ ἡ παραβολή ·

Γ'

Δ'

Ε'

οὐδὲ ἀσύλλογιστοι ἀμφότεροι, μάθοις ἂν ἁλαρὸς τὸν ἐνέκα τέρωσυλ-
λογισμοῦ, μέσου ὄρου· πλείως τὸν πλάτωνος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν μέσον
ὅρον ἐναμφοτέραις ταῖς προτάσεσιν· ἐπεὶ γὰρ ὁ οὐ συλλογισμὸς οὕτως· ἡ
ἀρμονία μᾶλλον ἡμιτόνου ἐστὶν ἀρμονί· ἡ τόνου οὐκ ἔστι μᾶλλον ἡμιτόν-
του· ὥστε καὶ μεῖζόν τι καὶ ἔλαττόν τι λαμβανόμενος ἔσται τὸ μᾶλλον ἡμιτόν
ἀρμονία ἀνάγκη· καὶ δὲ ἔλαττόν τι τὸ μᾶλλον ἡμιτόν μὴ ἀνάγκη τοῦτο.
ὥστε οὐκ ἂν εἴη ὁ μέσος ἀσύλλογιστος ἐστίν· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου συλ-
λογισμοῦ· ὅπου μὲν γὰρ ἔλαττόν τι λαμβανόμενον μᾶλλον ἡμιτόνου λύ-
ει· ὅπου δὲ μᾶλλον ἡμιτόν μέλι· ὥστε οὐκ ἂν εἴη ὁ μέσος· ἔτι γὰρ οὐδαμῶς
λαμβάνεται μέσον εἶναι ἀμφοτέρας τὰς λήμμα τὸ μέλι τὸ μᾶλλον
ἡμιτόνου οὐκ ἐπιδέχεται· τὸ δὲ λευκὸν τὸ μᾶλλον ἡμιτόνου ἐπιδέχεται.
δοκεῖ γὰρ ἀναμφοτέροις ἂν εἶναι ὁ λαμβανόμενος τὸ ἐπιδέχεσθαι
μᾶλλον ἡμιτόνου· ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῆ οὐκ ἔστιν ἂν· οὐ γὰρ ἁπλῶς
τὸ λευκὸν τὸ μᾶλλον ἡμιτόνου ἐπιδέχεται· ἀλλὰ κατὰ λευκόν· οὐ
γὰρ ὀδόντας κατὰ σῶμα· ὁμοίως τὸ μέλι οὐχ ἁπλῶς οὐκ ἐπιδέ-
χεται τὸ μᾶλλον ἡμιτόνου· τὸ δὲ οὐκ ἐπιδέχεται· τοίνυν δὲ προσκεῖ-
σθω, ἄλλος ὁ μέσος γίνεται· ἔστι δὲ ἄλλος ὁ μέσος, ἀ οὐ συλλογίστως ἠοὐ-
μπλοκή· ἐστὶ δὲ ἰδεῖν μὴ ὁμοίαν πως παραβολήν· ἀλλὰ πλάτωνα
μὲν συλλογιζόμενον· ἐπὶ κουρονδὲ οὔ· μέλι γὰρ οὕτως· ἡ ἁρμονί
μᾶλλον ἡμιτόνου ἐστὶν ἀρμονία· ἡ τόνου οὐκ ἔστι μᾶλλον ἡμιτόνου ἁρμονί·
ὡς οὕτως εἶναι τὸν αὐτὸν μέσον ὅρον· ἐνίοτε δὲ ἕτερος ἂν εἴη ὁ λόγος, ἐὰν
μὴ λάβωμεν ταῖς προτάσεσιν ὡς ἔλαβεν αὐτὰς ὁ μισῶν
με σαρκάζοντα μὲν· ὁ μὲν γὰρ ἔλαβεν ἡ ἁρμονία μᾶλλον ἡμιτόνου ἐστὶν
ἁρμονία· ἡμεῖς δὲ λάβωμεν οὕτως· πᾶσα ἁρμονία τὸ μᾶλλον
ἡμιτόνου ἐπιδέχεται· ἐὰν γὰρ οὕτως ἅπαξ μὲν οὐδέποτε προσθήκης τῆς
κατὰ ἁρμονίας· οὐδὲ ἔστι σῶμα ἀμφότερον τὴν ἁρμονία· οὐδὲ μεθύ-
ποντα μένου, ὥσπερ τὸ λευκόν· τοῦτο γὰρ τὸ ἐλλοκασόμενον σῶμα
σημαίνει· ὥσπερ τὸ ἡδυσμένον· ἡ μέντοι ἁρμονία ἁπλῶς
τινές ἐστιν ὡς τὸ ἡλυκύτης· ὥστε γὰρ τὸ ποιόν τι καθ᾽ αὑτὸ λέγομεν.
ἡ μὲν γὰρ τὸ ἡδυσμένον λάβωμεν, προσθήκης δεόμενον.

παῦλαι γὰρ τὸ ἧς μεμένον ἐπὶ σχέσει τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, καὶ τὸ ἧς μεμένον.
αὐτὴ μέντοι τῶν ἀρμονίαν οὐκέτι· ἡ γὰρ μονία οὕτω ἐπὶ σχέσεως τὸ μᾶλλον
καὶ τὸ ἧττον· ἡ δὲ τύχη, καὶ τὸ τυχὸν ἐστὶν, οὐκ ἐπὶ σχέσεως τὸ μᾶλλον
καὶ τὸ ἧττον· ὅθεν ἀρχὰς προσιόντας τῇ τύχῃ τὸ καιρὸν τυχὸν· ὃ ὀπίσω ἐρῶμεν.
ἡ τύχη ἄρα καιρὸν τυχόν ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἀρμονία· οὕτω μὲν οὖν ἐστὶ
δόξαι πλείονα συλλογιζόμενον· ἐπὶ πουρὸς δὲ ἐπὶ λιμένος πα-
ρὰ λαρῶν τὸν λόγον, οὐ λιμήν ἐστιν, οὐδὲν γὰρ αὐτῷ δοκοῦσιν εἶναι·
ἀληθὲς γὰρ οὐκ ἔστι τὸ μὴ εἶναι λιμήν· ἐπὶ δὲ τῶν λιμένων,
οὐ ἀμφίλεκτον ἔστι, δόξαν προσθήκης· οὐ γὰρ ἡ καιρὸν λόγου πρό-
τασις ἀληθὴς ἔσται· παῦλαι γὰρ τὸ λιμὴν, καιρὸν λιμὴν, ἐπὶ σχέσεως
τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον οὐχ ἁπλῶς· τὸ δὲ μέλι καιρὸν μέλι ἐστὶν, οὐ
κατὰ σχέσεως τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· ἐξῶν οὐδὲν οἴεται· οὐ γὰρ
ἐστὶ κοινὸς ὁ μῦθος· ἀ μὲν οὖν τὸ καιρὸν τὸ δὲ τοῖς καιροῦ μὴ
προσιοῦσι δόξαι, οὐκ ἂν τὸ μέλι καιρὸν κοινὸν τὸν μῦθον ὡς προφήσαι.
ἀ δὲ τοῖς ὑπομένοις οἷον καιρὸν λιμὴν τὸ λιμὴν ἐπὶ σχέσεως τὸ
μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· καιρὸν μέλι τὸ μέλι οὐκ ἐπὶ σχέσεως τὸ μᾶλ-
λον δὲ καὶ τὸ ἧττον οὐκ ἀναχθήσεται· οὐκέτι ἄρα τὸ μέλι καιρὸν
μέλι ἐστὶ, λιμὴν καιρὸν λιμήν ἐστι· τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οὕτω
μὲν οὖν ἂν πεύσεσθαι ἐπὶ ἀρχὴν ὁδοῦ πλείονος· μάχη καὶ σκιὴ ἀλὸς
ὁ ἀρίστατος ἐλῆς ὡς ἥδιστον εἰπεῖν ἐν τῷ ἐνδεικνυμένῳ λόγῳ ὅτι ἐπὶ ἀρχὴ-
σεως ταῦται· μία μὲν οὕτως· τῇ ἀρμονίᾳ φησὶν ἐστὶ τὴν ἐναντίον·
οὐκ ἄρα ἡ τύχη ἀρμονία ἐστίν· ἅποι δ' ἂν τις πρὸς τοῦτο ὅτι ἀρμονί
ἐναντίον λόγον οὐκέτι κυρίως ἐναντίον λόγον· ἀλλὰ μᾶλλον σκέψεως ἀόριστος·
τῇ τύχῃ δῶς ἁπλῶς ἁπλῶν οὖσι, ἐστὶ λιὰν τὰ μᾶλλον ἀόριστον· τὰ
ὥσπερ εἰώθαμεν λέγειν τῷ τοιαύτας ἀρμονίαν μεταβαλλούσας τῷ ἀναρ-
μοστίαν οὕτω καὶ τῷ τοιαύτας σκέψιν μεταβαλλούσας τῷ τυχεῖν·
δεύτερος δὲ τῇ ἀρμονία φησὶ τοῦ σώματος ἐναντίον ἐστὶν ἡ ἀναρμοστία
τοῦ σώματος· ἀναρμοστία δὲ λοιπὸν ἐστὶ τοῦ ἐμτύχου σώματος, νόσος· καὶ
ἀσθένεια καὶ ἆσχος· ὧν τὸ μὲν, ἀσυμμετρία ἐστὶ τῶν στοιχείων
ἡ νόσος· τὸ δὲ τῶν ὁμοιομερῶν ἡ ἀσθένεια· τὸ δὲ τῶν ὀργανικῶν

τὸ αὖχος· φοινῶ ἁρμοστά νόσος· ψαδινά· ψαῦχος, ἁρμονία
ἁρμυγά· ψίσχυς· ψιλαίλος τυχὴ σκεύους ἐστὶ τούτων· οὐδὲ ὑγιῆ ἂν ψμὶ
οὐ ψισχύς· οὐ ψιλαίλος· τυχὼν γὰρ ἅτε ψὸ φερσίπης αὖχι σος ὢν· ἁ
ἁρμονία ἐστὶν ἡ τυχὴ ἁρμονία· ψηαῶσα μὲν ἐν ὠδίνοις· ἐν ηαῶσθαι δὲ
τὰ σθένη μάχη ηαι ἐπιχθόνιον ἀνθρωπίνοις ηῆδος τούτης·
ὧν τὸ θρίον ἐστὶ τὸ φθινόμενον ἐν ὠδῖσι· δύσηεον· ἵνα δύσηεστι
ηαῶσα τὸ ἡδὺ τὸν ὑπιούσης φόρμεσθαι· πιθανὴ μὲν ποιοῖς οὐδεμίας
ἧττον ηωνυθὴ μένων· οὐ μὲν οὖν πιθανὴ ἡ δόξα ἡ λέγουσα ηωλύειν
ἁρμονίαν ἕνα ηοῦ σώματος, νῦν ἀπλῶς λέγειν· ὑστέρου δὲ μᾶλ
λον πρὸς ἀληθῆ οὐ λογίας, ψὸ δι' ἀπιθανῆς δόξης ἐν λέγειν· ψὸ
ἐν ηῶ φαίνονται δὲ, σημεῖα φησὶν, ὡς οὐδὲν οὕτω ἀληθῶς περὶ τυχῆς
πιθανὸς φαίνοι τὸ λόγος· ὡς ὁ λέγων ἀληθῆ ἁρμονίαν· λόγους
δὲ ὥσπερ εὐθείας σκέδω ηῆμα τοῖς ἐμμοίνωδε σκέδω μένοις λόγοις·
ἃ δὲ πιθανὴ ζητοίνη δόξα ἀληθῆ λόγους σκέδω ηεν, ὥσπερ
εὐθείας· τουτέστιν ἃς λόγους ἐ λεθοῦσα ἡ υθμωθεῖσα ἡ ἕξη —
λεγχη, ὡς ἀευδεῖς οὖσα· ἅ πρὸς τὴν σι ψ' οὖ τοις εὐθείας
ἐρῶμεν, ἐν τοῖς ἐν μοίνωδε ηεν σι λελογισμένοις λόγοις· λέγοι δ' ἂν ἡ
τοις ἀγαθοῦς ἀληθοῦ σωματουσίας πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἢ τοις ἐξω
θεν ηαὶ συγγράμματα· ὧν ἁ οἱ ψοὶ οἱ λοιοὶ· ὧν ὁ ηῦθμος·
ὥσπερ δι' ἀληθοῦ τοῦ ἐξω θεν ηαὶ μέλη πεσι· οὐ μὲν οὐ πρὸς τοὺς γνησί
ως ἀμφοτέρους τοις ἐγράφθη· ἀ λλ' ἆς τὸ μὲν ηοινὸν ψ' ψῶν πολλῶν νῦν φέ —
ρεσθαι· ψ' τοις ψῶ ἁρμονίαν ηαθοσίν ψ' σωθῆσθαι ἐν αν τίως
ἔχειν· ψ' τὸ σῶμα συγηλᾶσθαι ἐξ ἐναν τίων· ηὐθεμῆτ' ἐστὶν ἁρμονί
ἐ λεγον τῶ τυχὼ· τί ἐστι ψ' τὸν λόγον, δι' οὗ τοῦ τοπαταδειηνύς
ὑπεχάρσω· ἐστὶ δὲ οὐ πλοτιομὸς τοιοῦτος· ἡ ἁρμονία ἐξ ἐναν —
τίων συγηῖσθαι· ψ' τὸ ἐμπλοχον σκέδω μα ἐξ ἐναν τίων συγηῖσθαι
τῶν πεντάρων στοιχείων σημαίνει· ξηροῦ· ὑγροῦ· τοχροῦ·
θερμοῦ· τὸ δὲ ἐμπλοχον σῶμα ἁρμονία ἐστί· τὸ μὲν οὖν
ἐξ ἐναν τίων συγηῖσθαι τῶ ἁρμονίαν ἀληθές· ἐστι γὰρ ἡ ἁρ
μονία ηαὶ τὰ τοὺς πυθαγορείους, πολλαχῶν ψ' δι' ἀναγρονέου

ἔννοιαι· τὸ μὴν τοιοῦτον οὐδαμοῦ ἐξ ἐναντίων συμβαίνει γίνεσθαι ἀλλ' ἢ ἐκ τούτων· ταῦτα γὰρ οὐκ ἐναντία ὄντα, οὐκ ἐξ ἐναντίων συμβαίνει. ἔστι δὲ ἁπλοῦν· ἄλογόν ἐστι μὴ ἀεὶ λογίσασθαι ἐστὶν ἃ οὐ λογίσασθαι λογισμοῦ· ἐνδέχεται δὲ ἅμα ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις, μὴ ἀεὶ οὐ λογίσασθαι ἢ ὧν, οὐ σωφροσύνη ἀρετή ἐστιν· ἀλόγιστον γὰρ σωφροσύνη. ῥᾴδιον δὲ μὴ σωφρονεῖν ἢ πεττεύειν ἀρετή. ῥᾴδιον μὲν τῶν στοιχείων· λέγομεν γὰρ μᾶλλον ἢ ῥᾳδίως ἠπίστασθαι πῶς δὲ τοῦ οἴνου μὴ τοῦ ὕδατος πίνειν· λέγομεν μὲν μὴ ἐπὶ παραθέσεως πῶς ἀρετή ἐστιν· φαμὲν γὰρ μᾶλλον ἢ ῥᾳδίως ἠπίστασθαι πῶς θύειν. ὧν σωφρονεῖν ἐναντίως· λόγος ἢ σωφροσύνης λέγω δὲ οὐ πᾶσαν οὐδὲ σύμφυτον ἡδονὴν παρεμβεβλῆσθαι μᾶλλον φαμὲν πῶς θύειν. ὅταν γὰρ ὦσιν ἐναντίως, ὡς μηδὲν παρεμβεβλῆσθαι μᾶλλον ἢ ἡδονὴν ἀρετή ἐστιν· ὁ μὲν γὰρ λόγος ἢ σωφροσύνης ἐστὶ τῶν μιχθέντων· ἡ δὲ τύχη οὐδὲ λόγος ἐστίν, οὐδὲ σωφροσύνη· ἡ τύχη οὐκέτι ἐν ἀρετῇ ἀρετή ἐστιν· οὐδὲ μὴν λόγος· μήτε σωφροσύνη ἐστὶν ἡ τύχη· νῦν μὲν οὖν ἐνδέχεται ἐλαβεν· ἢ πάλιν σωφροσύνη ἢ ἐστὶ πᾶσα σωφροσύνη· οὐ σωφροσύνη ἐστὶ· τούτων δὲ οὐδέτερον οὐδὲν ὕδατος μέντοι ἀπὸ τοῦ πίνειν προελθὸν τὸ μὴ δύνασθαι ἐξιέναι ἐλλιπὲς τὸ μὴ δύνασθαι ἐξιέναι οὐ πᾶν τὸ ἀπὸ τοῦ πίνειν προελθὸν ἐλλιπὲς τὸ μὴ δύνασθαι ἐξιέναι· οὗτος οὐσχολισμός· καὶ ὧν ἐνδέχεται ἀρετή ἐστιν ἀνδρεία ἢ ἀνδρεία· ἡ τύχη δὲ παντὸς πονεῖν ἐστὶ τοῦ δὲ μᾶλλον ἢ ἧττον· εὔτελεστος οὗτος οὐσχολισμός· καὶ ὧν ἐνδέχεται ἀρετή ἐστιν ἀνδρεία ἢ ἀνδρεία· ἡ τύχη οὐκ ἀρετή ἐστιν· οὐδὲ μὴν ἀρετῆς ἐστὶν ὑπηρετικὴ ἡ τύχη· οὐ μᾶλλον ἢ τύχη ἀρετή ἐστιν· οὐδὲ μᾶλλον ἢ ὑπηρετικὴ ἡ τύχη ὧν ἐστὶν ἀρετή ἐστιν ἀνδρεία ἢ ἀνδρεία· οὐδὲ μᾶλλον ἢ τὸ πονεῖν ὑπηρετικὸν

κακομονία· ὀλαζονεία χλιότης ἐξωτερικῶν πραγμάτων· οὐδενὸς τὸ ποσόν· ἀλλοῦ δὲ καὶ κατὰ ἀλλοίωσιν· οὐδὲ ὀλαζονεία κακομονία ἀλλοιοῦται τὰς χορδάς· ἀλλ' ἡ μὲν ἐπὶ μέγεθος τῶν μὴ ὑπαρχόντων ἢ ἀλλοίωσις ὑπαρχόντων χορδῶν· οὐ μὴν γε καὶ μένει ἀλλοιοῦται ἐνοῖς ἐστιν· ἀφροδισιακὸν μὲν ἀλλοιοῦσα καὶ ὑγρὰς ἀέρα κακομονίαν· ὑγρὸν γὰρ τὸν σωματικὸν ἀέρα ὄντων, ἢ μᾶλλον τύχης· τοῦτο δίκαιον ἐπιχείρημα· ἔστι δὲ τὸ δεύτερον τῶν ἐνταῦθα δηλούμενον· οὐκοῦν ἀφροδισιακὸν ἡ κακομονία ἔδοξεν ἐνεμάνοις ἐκ τοῦ ἐναντίου τῆς νόσου· ἀπὸ μὲν δὴ ἀνωτέρω τοῦ λόγου τοῦ προκειμένου φανερὸν ἀπὸ δὲ τῆς ἀποδοθείσης παραφυάδος τὰ πάθη καὶ ἀφροδισιακὴ τύχη κακομονία τινὶ φανερῶς φησὶν ὁ λόγος φανεῖται, ὁ λέγων τὴν τύχην κακομονίαν εἶναι, ἐὰν πάρεστι μὲν ἐν πᾶσιν τοῖς ἐρῶσιν ἡ παραφυὰς τῆς τύχης κακομονία τινὶ ἐπανεῖται· ἀφροδισιακὴ τύχη κακομονία καὶ ἀφροδισιακή· ἡ καὶ παραφυὰς κακομονία ἔσται· ὥσπερ οὖν τῶν ἀπλῶν τὰ μέλη ἢ καὶ ὅλη καὶ τὰ τοιαῦτα ποῖα οὖν κακομονία· ὀργίλος ἢ μισόπονος ἢ ἐπιθυμία· ἢ καὶ αἰσθησις· ἢ καὶ λοιπά· πότερον· λύδιος ἢ φρύγιος ἢ ἰωνικός· ἢ τις ἄλλη· ἀλλὰ μηδὲν τούτων κακομονία, οὐδὲ ἡ τύχη ἐξῆς ταῦτα· τοῦτο οὖν τὸ λαμβανόμενον ἐπιχείρημα· ἐκ δὲ τοῦ συλλογισμοῦ οὕτως· ἡ τύχη κακομονία· τῆς δὲ κακομονίας ἄδηλον λύδιος φρύγιος ἢ καὶ λοιπά· τούτων οὐδέν ἐστιν ἡ τύχη· ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἄτοπον· οὐκ ἄρα κακομονία ἡ τύχη· ἀλλὰ πάλιν πρὸς τοῦτο φήσειεν ἄν τις, ὅτι κακομονίαν οὐ τὴν κατὰ τὰς χορδὰς φαμὲν εἶναι τὴν τύχην· ἀλλὰ τοιοῦδε τῶν συμπαθῶν, ἢ τῶν κατὰ μέρος μόνων· οὐδὲ ἔστιν ἡ τοῦ σώματος κακομονία, ἢ τῶν στοιχείων κατὰ τὰς δῶδεκα μοίρας ἢ τῶν ὀργανικῶν τὴν σωματικὴν φησιν· ἢ λύδιος· ἢ φρύγιός ἐστιν κακομονία· μήποτε οὖν οὐδὲ ἐν τοῦτο ἀπαρίθμησις τῶν ἀφιστάντων τοῦ λόγου· ἀλλὰ τὸ κακομονία τινὶ, τοῦτ' ἔστι τῶν κατὰ τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα τὸν λόγον τῶν μερικῶν· οὐ μὴν λύδιόν· ἢ φρύγιόν· ἀλλὰ τοῦτο τῶν ἐξῆς μόνον ἐστίν· ὅτι σοῦ χολοῦται ἡ κακομονία τινὶ τῶν τοῦ σώματος ἀποδοθεισῶν παραφυάδων τῆς τύχης ἐρᾷ μὲν πάθη· δῆλον δὲ ὡς τῆς ἐξόδου· τὸ ἐρᾶς τοῦτον οὖν μὲν δὴ πλασίονα ἢ τύχοι τῶν μερικῶν εἶναι λόγον· τῷ σὺ καὶ αἰσθησιν ἢ τύχοι

τοῦ ἡμόλιον· ἢ ἄλλον λόγον ἄλλῳ εἶναι δῶ ἁμιν παραλέλαφον.
ἢ οὐδὲ πλανᾶσθαι τοὺς οὕτω κυκλῴς· ἔτι δὲ ἐπὶ μὲν τῶν
μονάνθ᾽ ὑπάρχειν τοῦτο φαμὲν ἐπὶ δὲ τῶν πλειόνων οὐκέτι
λόγος ἐστὶ τῶν μιχθέντων· ἡ σύγχυσις· ἡδὲ τύχη οὐδέποτε οὖσα
πόθεν οὕτω τοσούτων ἀριθμῶν ἡ τύχη· εἰκῇ μὲν γὰρ ἐποίησε τὰ
αὐτὰ δὲ καὶ ὁμοίως ἀεί· λέγομεν γὰρ τὴν ἁρμονίαν φησὶ δεῖν
ἢ παρὰ πρῶτον μὲν λόγον τῶν σωμάτων· ὅταν οὕτως
παρατεθῇ· ὡς μηδὲν συγχωρεῖν ἀλλῶν σώματα εἶναι μεταξὺ
ἐμπεπλῆσθαι· οἷον ὅταν οὕτως ἀκριβῶς σωφρονῶσιν οἱ λίθοι· ἐξῶν
ἢ οἰκιά· ὡς μηδὲν σῶμα ἄλλο ἐμπεπλῆσθαι μεταξὺ λίθου· ἢ
ξύλου· ἢ τῶν συγγενῶν τοιαυτῶν σωμάτων ἁρμόττειν λέγομεν
τοὺς λίθους· τὴν ἁρμονίαν τῶν τοιούτων συνθέσιν· πρὸς δὲ τῶν
τῶν συγγενῶν, ἐπὶ δὲ ἀέρα δῶ ἀπολείπειν μεταξὺ τῶν ἁρμοζομένων
μένων, ἢ πόλιν· ἢ τοιοῦτον· ἐνίοις τούτων φησὶ μεταφέρομεν
τὸ τῆς ἁρμονίας ὄνομα, τὸ ἐπὶ τὸν λόγον τῶν μὴ μιγνυμένων· οἷον
ἐν τοῖς πεπυραμένοις· τὸ ἐν τοῖς κατὰ μουσικὴν· τὸν γὰρ λόγον
τῶν μιχθέντων τὸν ἡμιόλιον, ἢ τὸν ἐπίτριτον· ἢ τινα ἄλλον
λέγομεν ἐκείνων συνθέντων κατὰ μεταφορὰν ἁρμονίαν· διὰ τὴν
δὲ τῶν πυρίπυρα μὲν τῶν μελῶν, ἐπιγίγνεσθαι τοῖς ἔχουσι
τὴν ὑγρότητα· πρὸς αὐξήσεως γὰρ μᾶλλον μιγνύεται·
ἃ δὲ οὔτε τὴν ὑγρότητα ἔχοντα, οὔτε θρύπτει· ἐπὶ δὲ τὴν
δὲ ὑπόστασιν· ἐν γὰρ τῇ ἐπιπολῇ μόνῃ τὸ θρύπτεσθαι ἔχει· τὴν μὲν
ἕνα αὐξήσεως ἀπὸ τῶν φυσικῶν σωμάτων τῶν μαθηματικῶν
θρύπτειν δεῖν ἀπὸ τὰς γραμμὰς τὰ ἐπίπεδα τὰ φυσικὰ πρὸς
τὰ μαθηματικὰ αὐξήσεως· θρύπτει γὰρ πάντα τὰ φυσικὰ
λέγω δὲ τὰ μὴ μίγνυσιν ἔχει· διὰ τὴν δὲ παρὰ πρῶτον λόγον τῶν
ἁρμονίαν ἐπὶ τῆς παρὰ θρύπτεσθαι φησὶ δεῖν ἐξαίρεσιν, λέγω δὲ τὴν
ἐπιπεδότητας ἢ μὴ οὔσης· ἐπὶ δὲ καὶ τῆς ὑγρότητος πυρίπυρα
τὰ πρῶτα τὰ μᾶλλον δὲ ἄλλο τὸν φησὶν δύναμιν οὐσίαν· ἢ ὡς μᾶλλον
ἢ μὴν οὐκ ἐγνωσμένων· οὐδέτερον μὲν οὖν ἐν λόγον· ἢ δὲ νοσώδεις

τῶν τοῦ σώματος μερῶν λέγειν ἐνεξέλαστος· οὔτε σωθήσεται φησὶν· οὔτε μίξιν εὔλογον ποιεῖται νῦν πρὸς τύχην· ἐπεὶ δὴ καθ' ἕκαστον μόριον σωθήσεται ὅμοιον μερῶν· τῆς τε καρδίας καὶ τῶν ἐξ ὧν συνέστηκεν· τῶν σαρκῶν· καὶ τῶν λοιπῶν· ὁμοίως καὶ ὁ πούς καὶ μέρος ἐστὶ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα· καθ' ἕκαστον μόριον ἄρα ἡ τύχη· εἶτα ἡ σωθήσεται ἁπλῶς τύχη ἕκαστον μόριον ἄλλο ἄλλως σύγκριμα καὶ τύχη ἂν ἔχοι· καὶ ἕκαστος δέκα χιλιάδες ἄλλως εἶτα ἡ πᾶσα καρδία ἡμῶν καὶ ἄλλως τὰ τῆς καρδίας μόρια σωθήσεται ἢ καὶ ἄλλο· καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ μορίῳ πολλαὶ τύχαι· ὅπερ ἄλογον· οὐκοῦν σωθήσεται ἡ τύχη· εἶτα μόριον μηδὲν τῆς τύχης ἐφαρμόζον σώματι ἑνὶ τοῦ σώματος· ἐν ποίᾳ γὰρ σωθήσεται ὁ νοῦς· ἢ αἰσθήσεις· οὐδὲ ἡ ὅλη ἀρά γε ἡ ὅση σωθήσεται· ἐν γὰρ τῆς τῶν καθ' ἕκαστα σωμάτων, ἡ ὅλη σωθήσεται· καὶ τὰ ποῖα ταῦτα σωθήσεται· καὶ ποῖ' ἂν μόριον ἡ ἑκάστη σωμάτων τύχη γένοιτο, καὶ λεπτὸν καὶ πλατύτατος ὠὸς φησὶ· πολλαὶ δὲ αἱ σωθησόμεναι τῶν μερῶν, καὶ πολλαχῶς· πολλαὶ μὲν ἐπὶ δὴ καὶ πολλαὶ καὶ μέγα· πολλαχῶς δὲ ἐπὶ δὴ ἄλλο ἄλλως τῶν τῶν ὁμοίων μερῶν σωθήσεται ἕξει· ὁμοίως δὲ ἄτοπον καὶ λόγου ἄνευ τῶν μέχρι τῶν τύχῃ· καὶ τὰ τοιαῦτα ἕνεκεν φησὶ σημαινόμενον τῆς ἀρμονίας ἄλλο παν τῶν τύχῃ ἀρμονίαν λεπτήν· ἐπεὶ γὰρ πολλοὶ λόγοι μιγάδων εἰσὶν ὡς σωμάτων καὶ τὰ ὁμοιομερῆ· ταῦτα μὲν γὰρ σαρκὸς καὶ ὀστοῦ· λόγος δὲ τῆς μιγάδος τούτων, ἄλλως μέν ἐστιν ἐπὶ σαρκός· ἄλλος δὲ ἐπὶ σαρκὸς· ἐπὶ αἵματος ἄλλος· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοιομερῶν, ἀναγκαῖον πολλοὺς εἶναι καὶ τοῦτον τὸν λόγου τύχας· εἶτα ἡ μὲν μιγάδος ἀρμονία· ἡ δὲ ἀρμονία δὲ τύχη· πολλαὶ δὲ αἱ μιγάδες τῶν μορίων τοῦ σώματος· εἰδέναι λέγοι οὖν οὐχ ἁπλῶς τῶν τύχοῦσαν σωθήσειν· ἢ τοι ἀρμονίαν εἶναι τύχῃ· οὐδὲ τῶν τοιούτου τοῦ μορίου· ἀλλὰ τῶν τοῦ παντὸς σώματος καὶ ἀρμονίαν τοῦ ὅλου εἶναι· τύχῃ δὲ ἁμαρτίαν μὲν ὡς ἁπλῶς λεγόντων ἀρμονίαν, καὶ μὴ προσοφιζομένου ὁ λόγος ἄρτιος· εἰ δὲ καὶ μὴ τοῦτον τὸν τοῦ λόγου ἐλέγχει οἵτε ἄλλοι ἀναλεγόμενοί εἰσιν· ἐπὶ παῦροι δὲ ἐροῦμεν οὗτοι ἡ ἀρμονία ἡ τύχη, καὶ ἄνω καὶ κάτω ποιήσουσιν·

ἔστουν ταῖς ταὶ αἱ τύχαι τυχὸν αἰτίαι. ταὶ αἱ λοῖαι λοίου. ταὶ αἰναιτίαι
αἰτιατικῶς, ὅπερ αἴπον. ταὶ χέρναι τῶν μεταλλόνων λείβναι αἰτίαι ἔναι.
ἅπαν τι τόδε αἰτιᾶις τοῦτο λέγει παῖς μπεδοκλέους. ἀλλείβας τοὺς αὐ
μονίαν ἔναι τῶν τύχῳ λέγοντας τῶν δύξαν οἵαι οἷον ὅτι ποτὲ ἔδος τῆς αὐμονί
ὑποτιθέμεναι. τὸ, τέκνα ταὶ μεμαθήκαμεν μὴ λόγια ταὶ σοφίαν, ἄλλο παλλὰ
ἔτελαν ὡς ἐν παραβολῇ. ἀπορᾶ πρὸς ἐμπεδοκλέα ἀπλῶς ἐν τῶν
ἀρχῶν μέν. ἐπειδὴ μὴ ἁπλῶς ἐν τῆς μεταβολῆς τῶν στοιχείων ἐλλείπειν
θαι ταὶ τῶν μορίων τῶν ζώων ἔδη. ἐλλείπει γὰρ οὐδὲ ὅτι μὲν ὁ λόγος τῶν
στοιχείων ποιητικὰ. ὅτι δὲ ἀπλῶς. ἄλλος δὲ ἄλλῳ. μὴ παρὰ συμβεβηκὸς
αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐξῆς χρῆσιν αὐτὸ τοῦτο πρῶτον μέν ὅτι λείβει ὑπὸ ἐνέναι
πω μορίῳ τῆς μεταβολῆς τῶν στοιχείων λόγος. ἐπείτα ταὶ ἔδη τῶν μο
ρίων λόγον ἔναι ἐλλείπει τῆς μεταβολῆς, εἴτι δὲ μὴ τυχὴ ἔδος τοῦ ὅλου
ζῴου, ἀπλῶς δῆλα. πότερον μὴ αὐτὴ λόγος ἐστὶ τῶν μιχθέντων,
ἐξῶν τὸ ὅλον ζῷον, ἢ ἕτερόν τι οὖσα παρὰ τὸν λόγον ἐγγίνεσθαι
τοῖς μιχθεῖσιν. ἀμὲν γὰρ ὁ λόγος τῶν μεμιγμένων, ἡ τύχη, πῶς
ἂν οἰκείαν μὲν γὰρ εἶναν ὁπῶπαμεν. οὐ γὰρ ταὶ στοιχεῖα ὁ λόγος. εἰ δὲ
ὥσπερ ἤδη ἔπεντο καὶ τύχαι εἶν τῶν ζῴων, μᾶλλον δὲ ἐν ἑνὶ τῶν
μορίῳ, ἐπειδὴ μὴ πολλοὶ λόγοι. ἀδὲ ἕτερόν τι οὖσα, παρὰ τὸν
λόγον ἐγγίνεσθαι τοῖς μιχθεῖσιν, τὶ οὖσα μὴ πῶς ἐγγίνεσθαι. καὶ
πάλιν πῶς ἂν οἰκείαν μὲν γὰρ εἶναν ὁπῶπαμεν. ἀδὲ ταὶ στοιχεῖα
ἡ τύχη, διὰ τί ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀδῶν ὁ τοῦ μὴ σαρκὸς μὴ τῶν ὁ
μοίων, οὐ ταὶ στοιχεῖα, ἀλλὰ τὸν λόγον ἡ σάρκα. ἐπὶ δὲ τύχης
αὖ τὰ ταὶ στοιχεῖα. ἀλλὰ μεταλλόν τὸ ἔδος τῆς ὕλης, ὕλη δὲ ταὶ στοι
χεῖα τῶν μορίων τοῦ ζῴου. ἔδος δὲ ὁ λόγος, μεταλλόν ἀρα τῶν στοι
χείων ὁ λόγος τῆς μεταβολῆς αὖ τῶν. ὥστε ταὶ μὲν χέρονα ἔδη ὁ τοῦ
λείβει μὴ σαρξὶ μὴ ταὶ ὅμοια, ἐν τῶν μεταλλόνων ἔοντα. τὸ δὲ
μεταλλόν ἔδος ἡ τύχη ἐν τῶν χερόνων τῆς ὕλης λείβει. τοῦτο γὰρ
ἦν ὕλη τῶν ἄλλων ἀδῶν. ταὶ μεταλλόνα ἀρα ἐν τῶν χερόνων ἔοντα.
ὅπερ αἴπον ἄλλα ἐπειδὴ μὴ πῶς φύλιαν ὁ ἐμπεδοκλῆς αἰτίαν
ἔναι τῆς μεταβολῆς τῶν στοιχείων λείβει, ἀλλὰ λούθως μὴ περὶ αὐτῆς

ἀπορᾷ· πῶς φησὶ καὶ ἡ ἀϊδιότης καὶ ἡ τοῦ χρόνου μίξις ἑνὸς ὄντος ἀϊδίου ἐστίν· ἢ τῆς κατὰ λόγον· ἡ μὲν γὰρ ἀϊδιότης τῇ μίξει, τὸ δὲ τῆς μίξεως αἴτιον· παύεται γὰρ ἀδιάλειπτον χωρὶς αἰτίου τὸ γενόμενον ἐξ ἀνάγκης φθοῖνον πλανήτων· ἡ δὲ γενεσιουργὸς αἰτία μίξεως αἰτία· ἡ μὲν οὖν τῆς τυχούσης, οὐμηνίσεως τὰ ὄντα ἐκ τῆς τυχούσης μίξεως γίνεσθαι· οὐ μόνον τὰ παθητὰ τὰ γενητὰ· ἀλλὰ καὶ τὰ ἀΐδια· ὅπερ ἄτοπον· οὐ γὰρ ὁμοίως ἐστὶν ἡ τυχοῦσα μίξις τῷ τυχόντι ποιεῖ· ἀπαλλάξασα ἕκαστον ἑαυτοῦ ὁδὸς ὁ λόγος τῆς μίξεως· ἡ δὲ τῆς κατὰ λόγον ὅπερ καὶ κατὰ λόγον, ἡ καὶ οὕτως ἔστιν ὁ ἐμπεδοκλῆς τοῦτο, οὔτε ἐκ πολλῶν ἓν μένον ἀΐδιόν ἐστι συγκρίσεσθαι, ἐξ ἀϊδίου ἓν ἀεὶ τὸ αὐτὸ· καὶ ἕνα φύσιν ἔχουσα· οὐ γὰρ ἀφῃρημένην ἑαυτῆς· ἀλλὰ διὰ παντὸς οὖσαν, καὶ ἔστιν ἡ ἀϊδιότης· πάντα μὲν οὖν ἀφομοιοῖ λέγειν πρὸς ἐμπεδοκλέα· πῶς δὲ διαφέρουσιν οὐχοῦτω ποιήσωμεν ἀφορισάμενοι ὡς πρὸς ἑαυτὰ μέν· καλλίονος δὲ οὕτως ἔχει· πάντα οὖν ἐν παραμυθίᾳ τῶν πρὸς τὸν ἐμπεδοκλέα, ἐπανενέγκεσθαι δὲ τοῦ περὶ τῆς ἀϊδιότητος λόγου· ἐστὶν ἔτι λεκτέον ἡ τύχη τῆς ἀϊδιότητος, καὶ δι' ποῖα ἄμα τὸ ὅσα ἐξ ἄλλου ἀναιρεῖται· καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις μορίοις τοῦ κόσμου· ἐκκλινόμενος πῶς δόξαν τῶν λεγόντων ἀϊδιότητα εἶναι πῶς τύχης· ἐλέγχει πιθανὸν εἶναι τοῦ τοιοῦτον λόγου αὐτὰ πρὸς τοῦτον, ἵνα μὴ ταῖς αἰτίαις κίνδυνος· ὃν ἂν πιθανὴ εἶναι δοκῇ ποιότης δόξα· καὶ ἵνα σαφῶς ἀποδείξῃ, ἡ μή ἐστιν ἡ τύχη ἀϊδιότης ἡ κατὰ τὸν λόγον τῆς μίξεως γινομένη· καὶ διότι τε ἀναγκαίου μένης τῆς ἀϊδιότητος τοῦ σώματος, ἀναιρεθέντων καὶ τύχη· ἀλλ' ἐλέγχει ἐστὶ καὶ τῆς ἀϊδιότητος ἡ τύχη ὡς οἱ ὑπάρξαντες τοῦ τῆς ὑπάρξεως· ὥσπερ τῆς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀϊδιότητος μένης καὶ λανθάνοντος, ἡ τῆς παρήνεγκαν τὴν ὑπάρξαντα τοῦ ὑπάρξαντος, οὐδὲν ἧττον λύεται ἔλεγχον οὐ τὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀϊδιότητος, οὕτω καὶ τῆς τύχης ἡ παρὰ τοῖς ἐν τῇ ἀϊδιότητι, ἐὰν ποτὲ καὶ τῆς ἀϊδιότητος ἀπολομένης παρήνεγκαν τὸ σῶμα τοῦ· ὁ μὲν νοῦς τῶν πρώτων μένων οὗτος· τὸ δὲ κατὰ τὸν λέγειν οὕτως ἔχει· ἡ δὲ

ἕπεται ἡ τύχη τῆς μίξεως, ποῦ ἐστὶν ἡ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς οὖσα ἡ τύχη ἀφ' ἑαυτῆς σὴ καὶ ἀπὸ μίξιν τὴν αὐτὴν σώζουσιν· ἢ ὅτι ἀφ' ἑαυτῆς ἡ καὶ ἀπὸ σώζουσιν· ἢ δή ποτε ἅμα τὸ ἀφ' ἑαυτῆς ἄνθρωπον εἶναι τοῖς ἄλλοις τοῦ ζῴου· ἀλλὰ τοῦ διὰ τὴν ἑνὸς μορίου ἀφ' ἑαυτῆς ἀνάστροφον μένης, ἀνάστροφα εἶναι τῶν λοιπῶν μορίων ἡ ἀφ' ἑαυτῆς· ἵνα ἐξῇ θεὴ ἡ μὴ ὑπὸ ἀνθρώπου μηδαμοῦ· ὅλη τῆς δὲ τῶν μορίων παντὸς ἀφ' ἑαυτῆς ἀνάστροφος, οὐκ ἀνάστροφα εἶναι τὴν τύχην· ἐπὶ τῆς σαρκὸς δὲ τοῦ μυαλγίου τὸν λόγον ὡς ἀνάστροφος· ἀλλὰ τῆς σαρκὸς ἕδος ἀνάστροφα εἶναι ἀπὸ τοῦ ζῴου, τὰ δὲ τῶν λοιπῶν μορίων ἕδη οὐκ ἀνάστροφα· ὅστων τε νεύρων τῶν λοιπῶν· ἅμα δὲ τοῖς τὴν τύχην· ἐπὶ τοῦ μόνου τῆς σαρκὸς ἀνάστροφος εἶναι ἡ τῶν λοιπῶν ἀνάστροφος· ἀλλὰ τοῦ ἑνὸς τῶν ἄλλων τῶν ἐν μέσῳ· οὕτω δὲ ἐξῇ λέγειν ὁ ἀλέξανδρος πανταχοῦ φησὶν· ἵνα ἡ ἀπορία αὖθις ἅμα ἐπὶ τοῖς ἢ τὴν τῶν λοιπῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀφ' ἑαυτῆς ἐν μέσῳ· μᾶλλον δὲ τοῦ ἑνὸς τοῦ λέγοντος ἐπὶ τοῦ τὴν τύχην ἀφ' ἑαυτῆν λέγειν συμβαίνειν πολλὰς τύχας ἐν τῷ ζῴῳ· ἀλλὰ μὴ ἆρα φησὶν ἡ τύχη ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὴν ἕνωσιν τῆς μίξεως τῆς σαρκὸς φθαρείσης, τὴν τῶν λοιπῶν μορίων συμφθάρεσθαι μίξιν· ἀλλὰ τοῦτο δόξειεν ἂν μία μίξις εἶναι πάντων τῶν μορίων τὸ ποιοῦν· δι' ἃ καὶ λαχὼν τὴν μίαν πᾶσαν συμφθείρεσθαι· οὕτω δὲ τὴν τύχην μίαν εἶναι τὸ ποιοῦν· διὸ ἀπορῶν ὁ λόγος ὁ λέγων τὴν τύχην ἀφ' ἑαυτῆς εἶναι· ὡς ὅτε ἀπὸ μίξεως ἀνάστροφος μένης, ἀνάστροφα εἶναι τὸ ζῷον· μία ἄρα ἡ τύχη· ἀφ' ἑαυτῆς οὖσα· ἐξ ἡδίας δὲ καὶ ἀλλοίας· ἀφ' ἑαυτῆς ἐστὶν ἡ τύχη, δι' ἃ καὶ ἅμα ἀνάστροφα εἶναι τῆς σαρκὸς ἀνάστροφος· ἕνα ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀφ' ἑτέρας· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις μορίοις ζῴου ἀν ἦ καὶ τοῖς ἄλλοις μορίοις σωζόμενα ἕδη εἶναι τοῦ ἀνάστροφου μένου· μόρια δὲ ἁμυγδαλὴ καὶ ὅμοιο μυρίῳ· ὅστοῦν· σάρκα· νεῦρον· φλέβας· καὶ τὰ λοιπά· τούτων γὰρ οὔτινος ἀνάστροφος σῳζομένου ἀνάστροφα εἶναι τὸ ζῷον· οὐ μέντοι οὔτινος οὖν τῶν ὀργανικῶν ἀνάστροφα

λέγει οὐ τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ τῶν ὁμοιομερῶν, ἀλλὰ τὸ εἶδος. διὸ οὐκ εἶπεν
" ἀναιρουμένης σαρκός· ἀλλὰ τὸ σαρκὶ εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις εἴπερ
" μὴ ἕκαστον τῶν μορίων ψυχὴν ἔχει· εἰ μὴ ἔστι ψυχὴ λόγος τῆς μίξεως·
" τί ἐστιν ὃ φθείρεται τῆς ψυχῆς ἀπολειπούσης· ἑτέρως περὶ τὸ αὐτὸ ἀ-
πορεῖ· μᾶλλον δὲ οὐπάντη ἑτέρα αὕτη ἡ ἀπορία τῆς πρὸ ἑαυτῆς·
ἀλλ' ἄν τι στρόφως ἔχει πρὸς ἐκείνην ἡ αὐτὴ οὖσα· πρότερον μὲν γὰρ
ἠπόρησε διὰ τὴν τῆς σύνθέσεως καὶ ἁρμονίας τοῦ σώματος φθειρο-
μένης συνοίχεται ἡ ψυχὴ εἴπερ μὴ ἔστιν ἁρμονία· νῦν δὲ ἀνά-
παλιν· διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπολιπούσης τὸ σῶμα, ἡ ἁρμονία
σύμφθείρεται· ἐκεῖ μὲν ἀπὸ τῆς ἁρμονίας ἀρξάμενος ἔληξεν
εἰς τὴν ψυχήν· ἐν τούτῳ δὲ ἀπὸ τῆς ψυχῆς εἰς τὴν ἁρμονίαν τοῦ
σώματος· εἰ γὰρ μὴ ἔστι χρησὶν ἡ ἁρμονία τοῦ σώματος ψυχή,
διὰ τὴν ἀπολιπούσης τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς παραχρῆμα φθείρεται
ἡ ἁρμονία· οὐκ ἄν τι κρῦς δὲ οὕτως εἶπεν· λέγω δὴ τὸ μὴ ἔστιν
ἡ ἁρμονία τοῦ σώματος ψυχή· ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον ἄτοπον τῆς
τοιαύτης δόξης, ὡς πρότασιν ἔλαβεν· εἶπε τοδὲ τὸ λέγειν ἁρμονί-
ν τὴν ψυχήν, τὸ λέγειν καθ' ἕκαστον τῶν μορίων ψυχή· τουτέστιν
εἰ μὴ ἁρμονία ψυχή ἐστι· διὸ ἐπεδὴ ἥσθετο τῆς ἀσαφείας, ἔλαβε
τὸν λόγον λέγων, εἰ μὴ ἔστι ψυχὴ ὁ λόγος τῆς μίξεως· εἶτα ἐπάγει·
τί ἐστιν ὃ φθείρεται ψυχῆς ἀπολειπούσης· ἀντὶ τοῦ φθειρομένου
τοῦ ζώου ἐν τῇ ἀπολείψει· τῆς ψυχῆς, οὐδὲν ἄλλο ὁρῶμεν
φθειρόμενον, ἢ τὴν κρᾶσιν καὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ σώματος· τὰ
γὰρ κεκραμένα στοιχεῖα οὐ φθείρεται· ἀλλ' ἔτι ἐστὶν, οὐκ οὖν
ἡ ψυχὴ ἐστὶν ἁρμονία· εἴγε ἡ φθορὰ τῆς ψυχῆς, οὐδὲν ἄλλο ἢ
τῆς ἁρμονίας τοῦ σώματος φθορὰν εἰργάσατο· ὁ μὲν οὖν ἀρί-
στοτέλης ἀπορήσας οὐκ ἐπήγαγε τὴν λύσιν· ὡς καὶ δήλην οὖσαν
καὶ εἰρημένην πῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· λύσοι δ' ἂν αὐτὴν οὕτως
ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν· ὅτι ταῖς σύγκειμενα καὶ ὁ λόγος τῆς μίξεως.
ταυτὸν δὲ εἰπεῖν ἡ ἁρμονία τὸν τῶν ὧν οὐκ ἄνευ λόγον ἔλουσι
πρὸς τὴν ψυχήν· οὐ γὰρ οἷόν τε μὴ τούτων ὄντων, ὀργανικῶν

ἕναν σῶμα· μὴ οὖν λος δὲ σῴζεται νοῦ σώματος, ἀδιώλου δὲ ἕνα νοῶ λῶ τῷ χῶ· οὐ μὴν ποιῶ ἐ πᾶν α τυ χῆ ἐστιν ὡς οὐ παύ ευ μεν λίθων μὴ ξύ λων οἰκία· οὐ μεν ποι ῶ λίθοι μὴ ξύλα ἢ οἰκία· μὴ ὥσπερ οὐ παύ ευ μεν τῆς δι α φαν φάς τοῦ αἰ έρος ἐ νε ρῖ τὸ φῶς· οὐ μὲν τοι τονέ ται τῆ δι α φαν φά τὸ φῶς· οὕ τω καὶ ἐ πὶ τυ χῆς ἐ λά ττω τῆς αἰ ῤμονί
τοῦ σω ματος· δι α τὴ μὲν οὖν τῆς αἰ ῤμονίας αἴ νιγ μα ἐ ξε τά σεως αἴ νιγ μα ἐ ξε ρῖ θη μὴ ἢ τυ χῆ· μᾶ λλον δὲ ἢ δὲ τὸ σῶ μα τῆς τυ χῆς ἐ νε ρῖ θα· ὥσ περ μὴ τοῦ δι α φα νοῦς τοῦ αἰ έρος αἴ νιγ μα ἐ ξε λεύ θος, οὐ τὸ φῶς αἴ νιγ μα ἐ ξε ρῖ θη· αἰ λλὰ τοί νυν δὲ τὸ δι α φα νὲς ἐ νε ρῖ θα δι λονό τι τοῦ τω νῶ νοῦ μά ν ευ λό γου, ἐ πεὶ χᾶ ἡ αἰ ῤμονία πρὸς τὸ ἐ νε ρῖ θαν τῆς τυ χῆς· πάλιν σῶ μὴ τῆς τυ χῆς ἀ πο λά πτου σης, ἀ πο λά πτει καὶ θυ σὴ αἰ ῤμονία· διό τι τὸ σῶ μα ἔ χον ὧ δε μὴ πρὸ σα νῦ φῶν ον, ἀ ντὶ τοῦ ἐ λεῖ μπα νον τῶν ἥ ῤμο σμέ νων ὧ δῆς ἐ στὶν· ὃ μὲν δὲ οὐ κέ στιν αἰ ῤμονία ἢ τυ χή, σε δή λω ται δι α πλα σίων· τὸ δὲ πα ρὰ τοὺ ῑ θα ρῶ δους ἢ ῑ θα ρῶ σα ἐ κ τῆς αἰ ῤμονίας τῶν χο ρδῶν λῦ θεί σης, ὅ μοιόν ἐ στιν ὡς ἡ ποι τοὺ αὐ λοῦ σον πα ρῆ ναι ὧ δῆ· λεῖ ποι τὸ δὲ μὴ ὅ λως αὐ τὸ χο ρὸν ἢ· οὕ τω δὲ ὡς ῑ θα ρῶ δους μὴ σχε τόν ἔ χον πρὸς ὧ δὴ ν πα ρέ χε ται· αἰ λὼ δὲ τὸ μὴ λί θος πα ρέ χῳ· οὐ δὲ πο τε ρα ῑ θα ρῶ δός ἐ στιν ὡς δὲ ὧ δὴ ν ἐ νή ῤμος μὴ ἢ ῤμο σμέ νῳ· ὡς οὐ δὲ τυ χὴ δὲ τὸ σῶ μα μὴ ἢ ῤμο σμέ νον. ὡς τε μᾶ λον τὸ ὑ πὸ δή λω μα ἐ γγί ῤθαι ἐ πὶ τυ χῆς γι νο μέ νων ἢ πε ρ
ϛ̄ μά χε ται· πα ρῆ ναι γὰ ῤ ἴσως μὴ πω τυ χὼ τῷ σω μα πο τὲ καὶ με τα πῶ ἔ ξον οὐ δὲν πω λύ ει· οὐ μὲν μὴ ἐ νε ρῖ θαι δὲ αὐ τὸ ἐν δέ χε ται· ὡς οὐ δὲ τοῦ ῑ θα ρῶ δους ἐ στὶ πῶ ἀν αῤμο στον ῑ θα ρᾶν· πα ρα σύμ βε βη κὸς δὲ ῑ νδά θαι πα θα πε ρ ἢ πο μὲν ἐ στὶ μὴ ῑ νδὺ ἐ αὐ τῷ· ἀν ε λὼν τὸ πα θη τὸν ῑ νδά θαι τῷ τυ χῷ, ὅ περ ἧ λεῖ ον μὴ δὲ μό ῳ ρι τος μὴ ῥᾳ μος· ὁ μὲν πα ρεύ θα ν ῑ νῶν· ὁ δὲ πύ ῥῳ· δά ῤξαι οὖ ν ὡς ὅ λως τὸ πα θη τὸν ἀ ῑ δὴ λος ἐ στὶ νῦ ν φύ σιν ὅ τι πα ρὰ συμ βε βη κὸς ἐ αὐ τῷ ῑ νδά ν λεῖ ον δὲ μό νῳ τῷ πα ρὰ τό πον ῑ νῆ ναι· ἐ πὶ δὴ λᾳ ῑ νδ μὲν οὖ ν τὸ σῶ μα· ἔ στι δὲ ἐ ν αὐ τῷ ῑ νου μέ νου τοῦ σω ματος σῦ ῑ νῆ πη δὲ τα αὐ τῷ.

3050

ὥστε καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται· τὸ γὰρ σῶμα κινεῖται ἐν ᾧ ἐστὶ κα-
θόλου δὲ καὶ οὐσίαν, οὔτε κινεῖται οὔτε ἐν τόπῳ ἐστίν· ἐπεὶ οὐδὲ τὴ
ἀσωμάτου· τὸ οὖν καὶ κατὰ τόπον μόνον κινεῖσθαι λέγοι τὸ αὐτὸ κινεῖ ἐν
ᾧ τὸ ἀκίνητον καὶ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο μόνον· οὔτε γὰρ κατὰ
λοιοῦται τοῦ σώματος ἀλλοιουμένου, οὔτε αὔξεται ἢ μαραίνεται·
καὶ κατὰ συμβεβηκὸς δὲ κινεῖσθαι καθάπερ εἴπομεν· εἴπερ γὰρ ὅλως
τοῦ ζῴου τὸ ἥμισυ αὐτὸ λέγειν· ἁπλοῦς δὲ ὢν τοῦ κύκλῳ φέρεσθαι τὸ ὠὸν
ἢ αὐτό· οὔτε γὰρ τῆς ψυχῆς ἡ οὐσία αὐτὸ τοῦ κύκλῳ φέρεσθαι τὸ
ὠόν, ἀλλὰ καὶ κατὰ συμβεβηκός· εὐλογώτερον ἀποφήσειεν ἄν
τις περιαιρῶν ὡς μὴ γουμένης φησὶ τὰ τοιαῦτα παθητὰς· φαμὲν
γὰρ τὴν ψυχὴν λυπεῖσθαι, χαίρειν· θαρρεῖν· φοβεῖσθαι· ἀνεχώρησε
καὶ κατὰ τόπον καθαιρῶν μὴ ἐν τόπῳ εἶναι· ἡ δὲ τοῦτο τὸ σῶμα· ἀνελὼν
οὖν τοῦτο νῦν· ἐπεὶ δοκοῦσι μάλιστα πάντες ἀλλοιοῦσθαι τὰς ψυχὰς
κινεῖσθαι· ἀλλοιοῦται γὰρ καὶ κατὰ φόβον ἢ θυμὸν ἢ κατ' ἄλλα παθή-
ματα πρὸς τοῦτο ἐνίστασθαι· καὶ πάσχειν οὖν τὸ δοκεῖν οὕτω
κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν λέγουσι· ἡ ψυχὴ λυπεῖται· ἢ χαίρει· ἢ φοβεῖται·
ἢ κατὰ ὅμοια· ταῦτα δὲ κινήσεις· ἡ ψυχὴ ἄρα κινεῖται· τούτων
δὲ τῶν προτάσεων, τὴν μὲν μείζονα οὐ χωρεῖ τῇ λόγου συμφόρου
ἢ θυμοῦ ἢ κατὰ λοιπὰ κινήσεις εἶναι· τὴν δὲ ἐλάττονα οὐ μέν· γὰρ
ὅτι οὐ τὴν ψυχὴν καθαιρῶν ταῦτα πάσχειν κατὰ παθήματα· ἀλλὰ
νομοῦσι τοῦ συναμφοτέρου· τοῦτο γὰρ ζῴου ἐστὶ ταῦτα κατὰ παθήματα κατὰ
τὴν ψυχήν· πῶς οὖν καὶ τοῦτο ἐνίοτε ἀληθὲς ἔσται· ὡς περὶ γὰρ
φησι τὸ φαίνεσθαι ἢ οἰκοδομεῖν οὐκ ἐν λόγῳ ἐποίησεν τῆς ψυχῆς
ἔργα, ἀλλ' οὔτε μέρη τοῦ σώματος, ἀλλὰ τοῦ ζῴου τῷ σώματι,
οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ὀργίζεσθαι· πράττειν· καὶ πάσχειν ὁμοίως λέγομεν
τοῦ ζῴου εἶναι ταῦτα τὴν ψυχήν· τοῦ γὰρ ζῴου ἐστὶ τὸ ἐνεργεῖν καὶ κατὰ
σῶμα ὑφαίνον καὶ οἰκοδομοῦν· ἐν ταῦθα δὲ καὶ κατὰ ψυχὴν ὀργί-
ζόμενον ἢ λυπούμενον· ὥστε καὶ ὁ οὐ χωρεῖ εἶναι κινήσεις εἶναι αὐτῆς
οὐ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ παθαίνειν· ἀλλὰ τοῦ συναμφοτέρου· ζητοῦ-
μεν δὲ καὶ πῶς ἁπλῶς καὶ θαῦμα κινεῖσθαι ἢ ψυχὴ· ζητητέον δὲ πῶς καὶ τοῖς

φησὶ τοῦ σώματος τοῦτο· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τοῦ ἀλόγου μέρους οὐδὲν
τῆς ψυχῆς, ὅπερ οὐκέτι σώματος χωριστόν· ἀλλ' ὅσα ἐστὶ τοῦ ἐμψύχου
σώματος ὡς ἐνὸς λεγομένου ὃν ἀχώριστον ἕδος· ἁ τοίνυν μὴ δεῖται
παθῶν τὸ σώματι, ἁμῶς ἄρα οὐδὲ μία ἀπ' αὐτοῦ ἐνέργεια λέγεται.
ἀλλὰ τοῦ σώματος τοῦτο· τὸ μὲν γὰρ διανοεῖσθαι τῆς λογικῆς
ἐστι ψυχῆς, ἥτις χωριστή ἐστι· πῶς οὖν μὴ τοῦτο τοῦ σώματος τοῦτο.
φαμὲν οὖν ὅτι ἔχω σώματος οὖσα ἡ λογικὴ ψυχή, μὴ μὲν χωριστῆς
τῆς πρὸς αὐτὸ σχέσεως διανοίᾳ οὐ μέντοι γε· οὐ γὰρ ἔχει μὴ ἐνεργοῦσα
οὐδὲ διὰ προαιρέσεων πρόφασιν ἐπὶ τὰ συμπεράσματα· ἀλλ' ἀνοῦς
οὖσα καὶ καθαρὸς διὰ χαλεπότητος ἐπιβαλλόντοις πράγμασιν· ἄλλ'
δὴ τοὺς λόγους παύσωμεν ἔχουσα ἐνέργειαν· μὴ μὴ ἐπὶ θολουμένῃ
σώματι προσφαλλόμενοι, τούτοις ἀχρόνως ὅλως ἐρούμεθα, ἀγνοίας
γὰρ αὐτῇ αἴτιον τὸ σῶμα· μὴ δι' ἀπουλότητα μὴ ἐνεργείας μὴ ἐνεργείας.
ἐπὶ δὴ γὰρ οὐκ ἀσχέτως ἐστὶν ὁ θεσμὸς αὐτῆς ὁ πρὸς αὐτό, ἀλλὰ
συμπαθής· διαφαίνεται γὰρ ὧν ἐκ τῶν τῆς ψυχῆς πάθη μάλιστα
ἔχει πρὸς τὸ σῶμα· μὴ ἐκ τοῦ σώματος πρὸς τὴν ψυχήν· ἄλλο
γὰρ ὧν τὸ ἕδος τοῦ διανοουμένου· μὴ ἄλλο τὸ τοῦ λυπουμένου·
μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσάπαν ἐμφαίνεται τοιοῦτος ἐνδεικνύμενος
τῆς πάθης τῆς ψυχῆς· ὅθεν μὴ οἱ φυσιολογοῦντες ἐκ τῆς τοῦ
σώματος ἰδέας τὰ μάλιστα τοιαῦτα τῆς ψυχῆς διαθέσεις· ὅτι
δὲ μὴ ἐκ τῶν παθῶν τοῦ σώματος διαφαίνεται μὴ πρὸς τὴν ψυχήν,
πρόδηλον· ἀλλ' ὧν γὰρ οὐκ ἀλλά· μὴ κυθυμοῦσι μὴ σωφρονοῦσι.
ὅτι δὲ μὴ ἐκ τοῦ ἕδους ἐστὶ τὸ σῶμα τοιοῦτος ἢ τοιοῦτος διακείμενον,
ἢ οὐκ ἐκ τοῦ ἕδους, οὐδὲν ἄλλο· ὅπερ οὐκοῦν ἐξεβούλετο τὸ ἐκ τοῦ ἕδους
ἐκφαίνεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· ἀ μὴ διέφαινεν ὑπὸ τῆς πρὸς αὐτὸ σχέσεως
συμπαθείας ἐπὶ τὴν ψυχὴν οὕτως· ὡς τοῦ ἐρυθραίνου
τινὸς μὲν καὶ παθοῦσης τῆς ὅπλου, τὸ μὴ μόνον τὴν χεῖρα
πάσχειν· ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ λογικόν· μὴ τοιοῦτος μὲν διακεῖσθαι
εὐφαίνεσθαι δὲν ἄνθρωπον τὴν ψυχήν· τοιοῦτος δὲ· συνεφαίνεσθαι.
μὴ ὡς ἀλλοφοροῦντων ψυχῶν ἐπὶ τὴν διάπλασιν μὴ τὸ ἐξ ἀνδρὸς ἢ

ταῖς δὲ ταῖς παθητικαῖς περιττώσεσιν ἔχειν ἐκ τῆς πρὸς τὸ σῶμα σχέσεως τὴν τοῦ μπα-
θόντος παραμύθησιν· οὐθὲν γὰρ ἧττον ὀλίγα καὶ λίγνις ταῖς τοῦ σώματος περι-
ττώσιν ἐπεσθαι ταῖς τῆς τροφῆς δυσωδίαις· διὰ τοῦτο οὖν καὶ τὸ διανοίαν
ἀπεικάζειν οὐ σαννοῶν· τοῦ σώματος μορφοτέρου φησὶν εἶναι τὸδε οὐκέτι ἀ-
ναγκαῖον· ἀλλ' ἐκ τοῦ μᾶλλον τὸ λυπεῖσθαι ἢ χαίρειν· ἢ διανοεῖσθαι
μὴν ἢ σάρκα ἀποικεῖον εἶναι τὸ λέγειν ὀργίζεσθαι αὖ τὸ ὅμοιον
καὶ ἐξῆς· ὡς γὰρ τοῦ φαίνειν φησὶν, ἢ οἰκοδομεῖν οὐ καθ' ὃ ποιητικὸν
εἶναι, ἀλλὰ τοῦ αὐλοῦ τὸ σῶμα· οὕτως τὸ λέγειν· τὸ μανθάνειν· τὸ
ὀργίζεσθαι· μὴ καὶ ὅμοια τοῦ αὐλοῦ εἶναι ἐξ ἀλλοτρίας τύχης· ὡς καὶ μὴ νήσεις
ταῦτα οὐ καθ' αὑτὰς τῆς τύχης αὐτῆς καὶ ἀπὸ μὴ νήσεως, ἀλλὰ τοῦ σώμα-
τος ὀργίζεσθαι διὰ τῆς τύχης· τὸ δὲ ἐκ τούτου μένον, ἀπὸ τῆς διανοεῖσθαι ἢ
τύχης μὴ εἶναι· αὐτὴ μὲν ἡ σωματικὴ τοῦ ἐκτοῦ· καὶ δὲ λοιπὰ
ἐν μικρῷ ἔξω λοιπὸν ἀφεῖναι· ἀπὸν γὰρ ὀλίγα ἢ μὴ τὸ λυπεῖσθαι μὴ χαίρειν.
μὴ καὶ τοιαῦτα μὴ νήσεις ἀεὶ, πῶς ἀεὶ μὴ νήσεις ἐπεξηγήσαντο· τὸ
γὰρ ὀργίζεσθαι φησὶν ἢ φορᾶσθαι· μὴ καὶ τοιαῦτα μὴ νήσεις ἀεὶν ὑπὸ
τῆς τύχης γινόμεναι· οὐ γὰρ δὲ μὴ νήσεις ἀεὶ πρόφασις· ὥσπερ γὰρ
αὐλῶν γίνεσθαι τὴν παρθένιαν τοιῶνδε μὴ νουμένης· ἐν μὲν γὰρ τῇ ὀργῇ
ζέειν περὶ καρδίαν αἷμα· μὴ περὶ πλεῖον ἐπὶ φαίνεσθαι γίνεσθαι· ἐν δὲ
τῷ φορᾶσθαι, ἐν πλεῖστα θύειν γίνεσθαι· μὴ αὐτὴ δὲ ποιῶς ἢ ποιῶς
πάλιν· οὐ μόνον δὲ καὶ τοῖς αὐτὰ γίνεσθαι ὑπὸ τῆς τύχης
καὶ δὲ μὴ νήσεις, ἀλλὰ μὴ τὸ διανοεῖσθαι αὐτὸ, οὐ καὶ νεῖν τοι-
αύτης τινὸς γίνεσθαι μὴ νήσεως· τοῦ ἐγκεφάλου· ἢ τινὸς ἄλλου
μορίου, μὴ νὴ σὴν τινα ὑπομένοντος· ὅθεν μὴ καὶ πρόσω πάντων
διανοουμένων ἀλλοιωτέρα γίνεσθαι· τούτων δὲ οὐ μραίνεσθαι
μὲν καὶ παραφορᾶς τινῶν μὴ νουμένων· καὶ δὲ καὶ τὰ ἀλλοίωσιν
τούτων· τοῦ ὀργίζεσθαι· τοῦ φορᾶσθαι· τοῦ διανοεῖσθαι· καὶ
τῶν λοιπῶν· καὶ μὲν οὐ μραίνεσθαι μὴ νουμένων τινῶν καὶ δὲ φορᾶν·
καὶ δὲ καὶ τὰ ἀλλοίωσιν· τὸ μὲν γὰρ ὀργίζεσθαι οὐ μραίνεσθαι καὶ λέγω·
ἤτε γὰρ καρδίας παθητικὸν ὅπερ ἐστὶ καὶ τὸ πονεῖσθαι· μὴ ἀλλοιοῦσθαι
τὸ περὶ καρδίαν αἷμα· ζέσιν γὰρ φαμὲν εἶναι τοῦ περὶ τὴν καρδίαν

σῶμα τος· ἡδονὴ ἡ σις ἀλλοίωσις· τοῦτο δὲ ἐν ἐστὶν ἢ φοβεῖσθαι, ἢ χαίρειν, ἀλλοιώσεις τινὲς εἰσίν· ἴσως δὲ οὐ πᾶσα τοῦτον ὠνητὸς χυσικὸς λόγος ἢ οὐ σοφιστὴς τινος μένης τοῦ σώματος· τοῦτο δὲ διανοεῖσθαι, ἀλλοίωσίς τις τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τοῦ ἄλλου σώματος· μάλιστα τοῦ προσώπου. ἀλλαῖς μὲν ἔπεται ἡδὺ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου· οἷον αἴσθησίς ἐστιν· ὅθεν οὐκ ἔστι τοῦ ἐγκεφάλου πάθος ἢ οἷος ἐπιστήμη ποιητικὴ ἡδέως· τοῦτο δὲ διανοεῖσθαι φησὶν, ἢ τοιοῦτο, ἢ ἴσως ἔτι μερόν τι ἢ τοιοῦτο· τοῦτο μέν ἐστι μίνησις κατὰ τόπον· τάχιστα γὰρ ἐγκέφαλος κινεῖσθαι τὰ κατὰ διάνοιαν ἐνεργεῖ κατὰ μικρὸν, ἢ δ' μὴ τοῦτό ἐστι τὸ διανοεῖσθαι, ἀλλοῖόν τι τοιοῦτο· τοῦτό ἐστιν ἀλλοίωσις· τοῖαυτα μὴ πῶς ἐγκέφαλος· τοῦτό ἐστι ποιαύτη τις κίνησις ἐκάστου μορίου ἢ ἐγκέφαλος τῆς ψυχῆς· οἷον ποῖας κίνησις συμβαίνουσιν ἐν τῷ ὀργίζεσθαι· πότερον ἢ κατὰ τόπον ἢ κατὰ ἀλλοίωσιν· ὁμοίως δὲ ἐπὶ τοῦ λυπεῖσθαι ἢ χαίρειν· ἡδὺ διανοεῖσθαι· ἢ πῶς αὖ τοῦτο γίνονται· τοῦτό ἐστι τίνος μορίου, συνεχομένου τῷ ψυχικῷ πάθει· οἷον ἐπὶ μὲν ἐπιθυμίᾳ τοῦ πάντος· τῷ δὲ θυμῷ τῆς καρδίας· καὶ ἄλλο ἄλλου τινός· μὴ ποίῳ τοῦτο κινεῖσθαι· τοῦτό ἐστι τὸ πάσχον ὑπὸ τῆς κινήσεως τοῦ πάθους τοῦ ψυχικοῦ· ἐπέρου δὲ ἢ ἐστὶ τοιοῦτο λόγου· ἢ δῶν ἢ τοι τῆς τῶν μορίων ζώων πρὸς ἀλλήλας· ἢ μὴ περὶ τῆς κινήσεως ζώων· τοῦτο δὲ οὐχὶ ἐν ἐνδέχεται τῆς κινήσεως· ἀλλὰ τὰ μὲν μέχρις ἐνδέχεται· ὁ τὰ δὲ ἀπ' ἐνδέχεται· ἐπεὶ δ' ἔστιν οὗ δὲ λέγειν τοιοῦτον τῷ ψυχῇ κινεῖσθαι· οὐ χοῦτω φησὶν ἔστον ὡς ἐν ἀνάγκη καὶ δοκεῖ τοῦτο τῆς κινήσεως· ἀλλὰ τὰ ποτὲ μὲν· μέχρις ἐνδέχεται κίνεσθαι ἡ κίνησις, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ σώματος· ὡς περ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως· ἀπὸ γὰρ τῶν αἰσθητῶν ἡ ἀρχὴ κίνεται ἐπὶ τὰ αἰσθητήρια· ἔτα τοιοῦτον διαμένον· ἢ συγκρινόμενον· μὴ τοι οὐ τοῦτο πάθος ἐκεῖνον αἰσθητῶν πάσχον, ἐπὶ τὸ δυνάμιν τὸ πάθος διαβαίνει· μὴ οὕτως ἐπὶ αὐτὸ τὸ ψυχὸ ἢ μὴ κίνεται ἀλλὰ μὴ μερόν τι τὸ πάθος· κίνεται δέ τις κίνησις τοιαύτη μὴ περὶ τὰ ἄψυχα· τὰ γοῦν λεγόμενα σωματικὰ μὴ

ἐπεὶ φάσκουσί τινες μένειν ἐπιστήμην ὑπὸ τῶν κοιμωμένων ἀνθρώπων, ὡς καὶ μαθόντας. ἀνθρώπου καὶ ἀθανάτου. ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν ἀθάνατον τὸ νοητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς εἴρηται πρότερον· ἀϊδίου δὲ ὄντος ἐστὶ καὶ τὸ τοιοῦτον μέρος τῆς ψυχῆς ἀΐδιον· ἐφ' ᾧ τὸ ἐν αὐτοῖς γινόμενον πάθος ἀναπέμπεται· τῷ οὖν μέχρις ἐκείνης τὸ πάθος δύνασθαι τὰ ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων λέγομενα τηρεῖν φαίνεται· ὅτι δὲ οὐ τῷ τοῦ σώματος εἶναι τὸ ἔξω θεν ἀθάνατον· μὴ μέχρις αὐτῆς διαφαίνεται τὸ πάθος· ἡ μνήμη οἱ ἂν ἀμνήστοις ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς ψυχῆς, διαφαίνει μὴ ἐπὶ τῷ ἔξω μένω σώματι· ἀναμνησθέντες γὰρ φορεροῦ τινος ἡμῖν γενομένου, ὡχρι ἀορασίας μέν ποτε ἁλῶμεν· μὴ τοῦ πλοῦ ἀναμνησθέντες, ἐνίοτε ἀναμνησθῶμεν· πῶς δὲ λέγομεν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἄρξασθαι τὴν μνήμην ἐπὶ τῆς ἀναμνήσεως, οὐχὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς καὶ αὐτῷ ἀναμιμνησκομένης· ἀλλ' ὅτε περὶ τῶν αἰσθήσεων ἀπομνημονεύομεν· ὅτι ἄρξαμένη ἡμῖν ἡ μνήμη οἷς ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν δι' ἧς μέχρις ἐπάνω· ἐνῶ ἡμῖν ἡ αὐτὴ δύναμις· τοῦτο δέεσθαι τὸ πνεῦμα· οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀναμνήσεως λέγομεν· ὅτι ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἐν ᾧ ἡ τύχη ἀρχὴ τῆς καθ' ἕκαστα τῶν ἀναμνήσεων γίγνεται· ἀναμνησθῆναι πάλιν ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως· ἐξ οὗ γὰρ τὰ λευκὰ καὶ ἡ αἴσθησις, ἐκ τούτου καὶ ἀρχὴ τῆς ἀναμνήσεως· ἡ γὰρ ἀναμνησις φαντασμάτος ἐστὶν εὐρεσις, ὁ πολλάκις ἐλέγομεν ἐν τῷ πνεύματι· ἐν τούτῳ γὰρ ἐγγίγνεται τὰ φαντασματα· ἐνῶ μὴ αἴσθησις γίνεται τύχη ἵδρυται· ἀπὸ τοῦ οὖν τῶν ἐν τῷ πνεύματι ἐνῶ ἐστὶν ἡ τύχη ἐγγινομένων λημμάτων, ἅπερ φαντασματα καλοῦμεν· ἅπερ ἐγγινόμενα λήμματα ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις αἱ τῶν ἡλίων ἔσχεν, ἀπὸ τούτων ἡ ἀρχὴ τῶν κατὰ τὴν ἀναμνησιν μνημονεύσεων γίνεται· ἐπὶ βαλλόμενα οὖν πάλιν τὰ φαντασματα ἃ πρὶν ἔσχε· τοιοῦτόν τι ἐγγινόμενόν πρότερον ἐν τῷ πνεύματι τύπῳ ἀναμιμνήσκεται· μὴ δι' οὗ αἰσθητηρίου ἔπαθε πολύ· μὴ οὕτως οὖν διαλήθεται τὰ αἰσθητήρια τὸ σῶμα· οἷον ἡ μὲν αἴσθησις ἀπὸ τῶν δεξιῶν· ὡς ἐπὶ παραδείγματος ὁ λόγος· ἀπὸ τῶν δὲ οἷον τῶν αἰσθητῶν ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς μνήσεως· ἡδὲ ἀναμνησις ἀπὸ μάνης ἐπὶ τὰς

ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις μνήσεις · ἢ μονὰς · τὸ δὲ ἡ μονὰς προσέθηκεν.
ἐπεὶ δὴ οὐ χωρὶς περιῶσιν αἰσθανόμεθα ἀναίσθητα τὰ αἰσθητήρια · ἆρα οὕτω τὸ πάθος, ἐπὶ τῶν τυχόντων δι' αἰρεῖν · οὕτω καὶ ὅταν μὴ μνημονεύωμεν παντελῶς ὅλων ἢ θῶμεν τὸ αἰσθητήριον ἐκεῖνο · διὸ τὸ πρὶν τῶν μνήσιν ταύτην ἔχομεν · ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ταῦτα ὡς ἐφ' ἑαυτῶν παρεῖναι παραδεκτέον · πολὺ δὲ οὐ · οὐδαμῶς παντελῶς οὐδὲ μνήμην ἀποτελοῦν τὸ αἰσθητήριον · ἀλλὰ καὶ ἡδέως ἐμοιώθησαν αἰσθήσεσι μνημονεύεσθαι ἐννοήσαντες μόνον. ὅθεν δὲ ἀπορήσειεν αἰσθητηρίου, οὐδὲν ἂν οἶμαι γένοιτο · ὅτε νοῦς ἔοικεν ἐγγίνεσθαι οὐσία τις οὐ φθειρομένη · μᾶλλον δὲ οὐδὲ φθείρεται ὑπὸ τῆς ἐνεργείας ἀμαυρώσεως · δήξας δ' ὅλου ὑπὸ τοῦ παντὸς ὠθεῖται ἢ τυχὴ καὶ ποῖ πόσον, ἅτε ζητήσας οὐ μᾶλλον δοῦναι τῆς τυχῆς ἂν εἶναι θυμός · ἐπιθυμία φόβος · ἢ ποῖα ὅμοια · ἅτε δήξας δ' ὅλου ἂν οὐχ ὡς ἐνεργοῦν αἰσθήσεις αὖ τοῦ σώματος ἀπολειπόμενα ἀπὸ τῆς τυχῆς · ἀπορήσῃς μὲν ἐπὶ τοῦ λόγου καὶ ἐπὶ τοῦ νοῦ · ἢ οὐ λυπηρὸς ἀθανασίαν ἀπολιπεῖν φησὶν εἶναι · διὸ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος οὐ μὴ βλέπειν μὴ δύνασθαι μόνος πρὸς ἅπασι φανῆς ὑπὸ τοῦ ἀριστοτέλους λεγόμενα · ὁμολογεῖ μὲν ἐκεῖνον μὴ ἄπειρον τοῦ νοῦ ἀθανασίαν εἶναι · ἐπεὶ δὲ μὴ ἐῶμεν ἀξιοῦσιν ὡς ἢ ὡς μόρια συμφωνοῦντα ὡς ἐκεῖνο πῶς · τὸ γὰρ δὴ μέντοι μετὰ δυνάσμου τινὸς τὸν λόγον ποιεῖσθαι · μὴ ἐν ταύτῃ μὲν ὁμολογεῖ ἀθανασίαν εἶναι λέγειν τοῦ νοῦ τοῦ ἀριστοτέλους · βραχὺ δὲ πρόσεχε δὴ τῆς σωκράτους οὕτως τοῦ λόγου ἐν τοῖς χαρίεσι ὡς ἢ ὡς μόνα λέγοντα · νοῦς ἴσως θεότης ἀπαθὴς ἐστί · περὶ τοῦ θεοῦ φησὶν οὐ τοῦ λόγου εἶναι. καὶ τοῖς δὲ περὶ ἐκ ὅτι τί προσέθηκεν ἴσως · ἐσόμεθα δὲ ἀμείνους ἐκεῖσε ἐλθόντες · εἶτα τὸ δὲ καὶ περὶ τυχῆς ἴδιον βιβλίον ὁ ἄνθρωπος οὗτος Ἀλέξανδρος ἐνόμισεν, ὅλου δὲ τοῦ ὄντος ἐν τοῖς δοῦσιν ὕλης καὶ ἕδους, ἕνα σὺν καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ δοῦναι χαρακτηρίζεται · ἢ ἀρ' ὕλη ποιεῖ ὑπόστροφον παῦσι · οὐκοῦν

μὴ ὁ ἄνος καὶ καὶ τὸ ἕδος τὸ ψυχοῦ χαρακτηρίζεται. τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀλόγιστη
τύχη· ἀλλαχοῦ ἕκαστον τῶν ἀδύνατον φθαρτὸν ἐστὶ καὶ ἀχώριστον τῆς ὕλης·
καὶ λογικὴ αὖ ἀλλ' ἀθάνατον τῶν ἀδύνατον καὶ μόνα ἐστὶν ἀχώριστα
τῆς ὕλης· καὶ δὲ, χωριστά· χωριστὸν δὲ καὶ ἡ λογικὴ τύχη· διόπερ καὶ
ὁ ἀριστοτέλης ὁρισάμενος τὸν τύχον, καὶ τοι οὐκ ἀδύνατον λογικὸν,
ἀλλ' ἁπλῶς πάσαν ἀπὸ νέας λέγειν εἶναι σωματος τύχικοῦ ὀργανι-
κοῦ δυνάμενον ἔχοντος πρὸς ὑπηρεσίαν· δῆλον δὲ πῶς καὶ τὴν λογικὴν
πότερον ὡς ἀχώριστος· ἢ ὡς πλωτὴρ πλοίου· οὐδὲν ἄρα καὶ ἕδος χω
ριστόν· οὐκ δὲ καὶ ἐν παύσασα φῶς περὶ τοῦ ἀνθρώπου νοῦ διαλέγεται,
ὁμοπαθῶς λέξεως· ὁ δὲ νοῦς φησὶν ἕτοιμον εἰμὶν ἐμὲ γνώσθαι οὐσίας
καὶ οὐ φθείρεσθαι· καὶ τοι καὶ αὖ τὸν ἄθλον νοῦν οὐ σιωδῶς ἐν ἡ-
μῖν ἐμὲ γνώσθαι ὑπονοήσεις· καὶ δ' αὖ φθαρτὸν δύνασθαι τὸν ἄθλον νοῦν
λοιπὸν εἶναι· ἕτοιμε φησὶ γὰρ οὐ φθείρεσθαι· ἅπαν μὴ τὸ ἐναρχὲς ἄφθαρτον·
μάλιστα γὰρ αὖ ἐφθείρετο ὑπὸ τῆς ἐν πολήρας αὐ μωρωσέως· καὶ
τοῦτο σαφὲς ἄφθαρτον ὡς περὶ τοῦ ἀνθρώπου νοῦ ὁ λόγος· προελθὼν
δ' ὀλίγον τὸ τοῦ νοῦ ὄνομα δὲ τῆς τύχης μόνα λαμβάνει· ὥστε
πολήρας φησὶν αὖ πω τῷ τύχῳ πεπονθέναι· ἀλλ' ἐν ὧ πάθει
ἐν μέθαις· μὴ νόσοις· μὴ σαφῶς ἄρα οὐ πάσαν τοῦτο ὅσοι τὸν
ἀριστοτέλη ἐννοῶ λέγειν τῷ λογικῷ τύχῳ ὑπονοοῦσι· ζητεῖ
δὲ καὶ λῶς ἐν παύσασθαι ἐκεῖνος ὁ ἀλέξανδρος· πῶς σωματα
παῦλα τοῖς προφθαρεῖσιν· ὁ λόγος γὰρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν περὶ
τὸ ὃ δύναται λέγειν ἐν νοερὰς καὶ ἐνεργείας τῆς τύχης· ἐνίοτε καὶ
φόβον· μὴ καὶ σύστοιχα αὐτοῖς, οὐ περὶ τὸ πότερον ἀφθαρτα-
ἐστὶν ἢ φθαρτά· πῶς οὖν ὡς περὶ ἐκείνων τοῦτο ζητήσας, ἐπ'
παῦλα καὶ περὶ τοῦ νοῦ· ὃ μὲν δὲ νοῦς ἕτοιμον εἰμὶν ἐμὲ γνώσθαι· οὐσία
τις οὖσα· μὴ οὐ φθείρεσθαι· ἐπὶ λύεται δεῖται λῶς τῷ ἀπορίαν·
φησὶ γὰρ ὅτι σωματικὸν περὶ ἐκείνων ἔδοξεν ἀφθαρτα εἶναι· δείξας
ὅτι καὶ δυνατὸν αὐτῶν ἄνευ εἶναι ἐνεργείας τοῦ σώματος
ἀπὸ τῆς τύχης· ὡς περ τὸ ὑφαίνειν τοῦ σώματος τῶν μαῖς·
σώματος δὲ ὄντος ἐκ ὅτι φθαρτὸν εἶναι· πρόσεστι γὰρ αὐτοῖς

ἐπάνω· οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἔργων· μὴ πάσῃ μᾶλλον ἴδιον, ἀνδύ-
χεται αὐτῷ εἶναι χωρισθῆναι· ἀδύνατον, οὐ· ἐπεὶ οὐδὲ μόνῳ οὐδὲ μάλιστ' ἔχουσιν
οὕτω ἁπλῶς ἀνάγκη εἶναι χωρισθῆναι τοῦ σώματος, ἀπόφασις ἀχωρίστους
εἶναι τοῦ σώματος· ὡς τούτου οὕτω δεδειγμένου ἀπόφασις ἡμῖν περὶ
τοῦ νοῦ πῶς ἔχει· φανερὸν οὖν ὅτι οἱ μὲν ὀνόμασι οὐ χοῦφως ἔνιοι σύ-
νεισιν· ἢ ἀγνοεῖσθαι οὐ φθείρεσθαι· τὸ δὲ πάλαι λέγειν· ἀπὸν
γὰρ εἰ μὴ ἐγγίνεσθαι, μᾶλλον μὲν ἐπιμανὲν οὐκ ἦν τοῦ σώματος,
ἢ τῆς πρὸς τοῦτο τῆς ψυχῆς συμπλοκῆς οὐ μικρὸν ἀπολειπούσης, ἀλλὰ
θύραθεν ἐπεισιέναι, ὃ καὶ λοιδορεῖσθαι φασιν· ἔπαθε γὰρ ἐπὶ δόξαν ἀφ' ἧς
οὐμπερ καὶ πάλαι ἐγγίνεσθαι τῷ σώματι· ἀλλὰ μὴν ἔξω θεν προσιέναι
οὐδὲν ὁρᾶται ὄν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὰ ἄλλα δῆλον ἐγγίνον τοῖς τῆς ὕλης μορίοις.
φθαρτὰ μὲν οὖν, προσιέναι δὲ οὐ φασὶ θύραθεν· ἔπαθε μὲν οὖν τοῦτο
πάσχειν ἀφ' ἑαυτοῦ προσιόν· μᾶλλον δὲ ἀφθάρτου ὑπάρξει
καὶ θεωρητικῆς ἀναγωγῆς· ἀχωρίστου δὲ τοῦ σώματος, ἐὰν σωμα-
τοειδῆ τὰ μὴ σύμφυτα νοήσῃ· ἢ ἐκεῖνα οὕτω τὰ ὑπάρχοντα ἔχει· τοιαῦτα
γὰρ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία· καὶ τὰ ἐκ τούτων· οὐδὲ νοῦς ὑπάρχων πῶς ἔχει.
ἀναμάρτητος μὲν τοῦ σώματος, ἀμυδρότερος δὲ· ἴσως δὲ οὐδὲ ἔστι·
ῥᾳδιουργητικὸς δὲ ἀφεῖται· φρόνησιν γὰρ φησιν ὁ Πλάτων· καὶ ἀληθῆ
δόξας βεβαίους ἄγαν πηγὰς οὕτω καὶ δι' ἀναθυμήσεως παραγένηται· νῶν δὲ
ὡς περὶ τῶν αὐτῶν τηρίων συμβαίνει· ἀλλὰ λαβοῦσα τὴν ὑπόσοφον μά-
χαιραν οὐδὲν βλέπει αὐτῶν ὡς ὄντως· ἀπορίαν τινὰ δικαίως ἀπορηθεῖσαν
πρὸς τὰ ἄρτι μέλλοντα ἐπὶ λύσιν τοῦ αἰρετιστέλους· ἐπεὶ γὰρ αὐτῆς ἀφῃρούμε-
θα σώζεσθαι τὴν ἡδονὴν τὴν νοῦν ἔχουσιν αὐτὸν ἀθάνατον ὄντα, τὸ
μὴ συμμαχεῖν ἀθάνατον ἄφθαρτον ἔδει· οὐκοῦν καὶ τὴν σὺν τῷ θεῷ ἐνέργειαν
τὴν τοῖς ἀρίστοις οὖσαν ἀφθάρτοις· ἀπορούμενοι γὰρ οἱ ὑπερηφανοῦντες·
τὰ δὲ πάσχοντα τὴν μέθεξιν· τὴν δὲ ἄλλοις τοῖς πάσχουσιν· οἷον
μελαγχολίαις· ἔτι τε τὴν ἐν τοῖς ὕπνοις· ἀδύνατον τοὺς τὴν νοῦν ἔχοντας τοῦ σώ-
ματος οὕτω ἀλλοιοῦσθαι, ἐοικυίας ἀφθάρτοις τοῖς θεοῖς εἶναι· ταύτῃ οὖν τῷ ἀπο-
ρίαν ἐπιλυόμενος φησὶ· δῆλον τοίνυν ὅτι συμβαίνοντος ἐν τοῖς φθαρτοῖς
πάσχουσι τῶν νῦν ὑπερηφανεῖν τὴν ὑπὸ τοῦ σώματος

πηρίων· ὥσπερ γὰρ βλαβεντῶν τῶν αἰσθητηρίων οὐκ αἰσθανόμεθα μέν, οὐ μὴν ἤδη τὰ αἰσθητὰ καὶ δυνάμεις βέβλαπται· οὐ γὰρ σύμπασχε τοῖς ὀργάνοις τοῖς τοῦ παχέος τούτου σώματος ἡ χρωματίνη δύναμις τούτοις· οὐδὲ γὰρ οὐ σύμπασχει ἡ δύναμις, ἀλλὰ τὰ αἰσθητήριον μιμνήσκειν, δῆλον ἐξ ὧν ἀπολωλεκότα τὸν περὶ τὴν ὀπτικὴν ὑμέναν ἀληθῆ οἷον τὸ τοῦ νέου· ἐνεργεῖ γὰρ ὁ περὶ τὴν ὄψιν ὡς περ ὁ νέος. τοῦτο δὲ οὐκ ἂν εἴη τῇ δυνάμει τῷ βεβλαμμένῃ· σαφὲς δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ὑπὸ χολαίων παραπλήσιον· αἱ γὰρ τὸν χολὴν ἐκφέρουσαι καὶ τὴν ἰσχνὴν μὲν ὁρῶσιν οἱ πρὸ τοῦ πόρου οὐχ ὁρῶντες· τὸ δὲ αἴτιον, ἐπειδὴ μὴ ἐν τούτῳ τῷ σώματι ἔχει τὸ δύνασθαι αἰσθητικὴ δύναμις· ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι· οὕτως οὖν ἐπὶ τῶν ἱερῶν ὀμμάτων ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐξασθενήσαντα, τῶν χιτώνων παχυτέρων γενομένων, ἢ οἷον ἀρρυπωμένων, ἢ οὐ χοῦτω διαφανῶν, ἢ τῶν ὑγρῶν, ἢ προσπήξεσι τέρων ὑπὸ τοῦ χρόνου· ἢ ἐγκυστεπηρό-των· ἢ οὐ δυναμένων διὰ τῶν αἰσθητῶν παθημάτων διαπορεῖν ἐπὶ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα οὐμφαίνειν τοὺς ἱέρονας ἧττον ὁρᾶν· οὐ γὰρ τῷ ὀπτικῷ δυνάμιν ἢ πεπονθέναι· φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν τοῦτο συμβαίνειν ἀφῶν ἧττον ἐόν, πολλαχοῦ γὰρ ἐπὶ τούτου· ὡς ἢ παρεμποδίζειν μόνον τὸ σῶμα πεπονθὸς ἐνεργεῖν τούτου· ὥσπερ φλοιώδους ἁφῆς μὴ μαρυόντων τὴν ἁφὴν ὄντα σαρκίνους ἐνεργείας· οἷον αἰναισθησίας ἢ νοήσεως· ἢ καὶ χῆς· ἀλλ' ὧν ἐμφανὲς ἀσχέτως ὂν πανταχῶς πρὸς τὸν ἀσώματον, ὅμως τῇ ἐγγύτητι τοῦ τόπου ἐμπαρεῖναι δοκοῦν, πόσῳ μᾶλλον τὸν νῦν τὸ σῶμα οὐ πάσχειν ἔχον πρὸς αὐτὸν διὰ τὸν φυσικὸν δεσμόν· οὐ γὰρ ἀσύμπαθὴς πανταχῶς ὁ δεσμὸς οὗτος· ἀλλ' ὅτι ποτὲ θεν οὖν δῆλον μὴ τὸ νοῦς ὥσπερ αἰσθητὸς ἐνεργείᾳ παρὰ τοῦτο τὸ σῶμα τὸ δύνασθαι ἔχειν· οἷον ἐν τῷ πνεύματι· ὅσον γὰρ ἐμποδὼν ἀρτιμένων οὕπω τοῦτο δῆλον· ἀλλ' ὅτι μόνον ἐν τούτῳ οὐκ ἔχει τὸ δύνασθαι, ὥσπερ αἰσθητός· λέγω οὖν ὅτι δέδεικται τοῦτο ἐν τοῖς ὁ φιλόσοφος· ὅτι πανταχοῦ ἐπιχωριάσας

σωματος· μὴ οὐχωσπερ αἱ αἰσθήσεις τούτου μόνον· οὐδὲ νοῦ πρᾶγμα
μὴ προλαμβάνειν μηδὲν φησὶν· ὅτι γὰρ οὐκ ἀνοῦς ὡς αἱ αἰσθήσεις
ἐν ἄλλῳ τόπῳ ἐστὶν, δῆλον ἐντεῦθεν· αἱ γὰρ αἰσθήσεις τῶν μεγίστων
αἰσθητῶν οὐ λαμβάνουσι, τῶν δὲ μικροτάτων οὐδὲν ἂν μᾶλλον
λάβοιεν· οἷον μεγάλου μὲν ὄγκου ἢ ἀκοὴ ἀκούσεται, τοῦ δὲ
τόνος οὐκ ἀκούσεται· μὴ δὴ λῶν δὲ ὀσφρόμενον τοῦ χυμοῦ ἡδυ-
μένη τοῦ δὲ λάτονος οὐκ αἰσθήσεται· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως.
τοῦτο δὲ ἐπὶ δὴ τὸ ῥηθὲν τῶν αἰσθήσεων ὀργανικῶς· ὄχημα
τὸ πνεῦμα λέγω, σῶμα ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ νοῦς ἄνευ σώματος
νοῶν, μὴ οὐδενὶ προσχρώμενος σώματι ἁπλῶς νόησιν, ὅσων δὲ
μεγέθους νόησιν ἂν λαμβάνειν, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ
τῶν ἐλαττόνων· μὴ ἄλλως· οὐδὲ μὰ δύναμις ἐνυπομένω
τῷ σώματι τὸ εἶναι ἔχουσα, αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρέφειν δύναται.
σωκ ἄρα φήσεται γὰρ πρὸς ἑαυτὸν μὴ τὸ σῶμα νοεῖν ἐστιν· οὐδὲν
δὲ σῶμα ἑαυτὸν ἔφασκε μόνον δύνασθαι· ἀλλοῦ δὲ ἄλλως φησὶ μὴ δὴ
τῶν ἐπιφανειῶν· οὐδὲ νοῦς ἂν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφοι· μὴ ἑαυτὸν
ὁρᾶν· ἄλλος περὶ ἑαυτοῦ ζητεῖ· μὴ οὕτως κυρίως. χωριστὸς ἄρα
τῆ οὐσίᾳ τοῦ σώματος· μὴ ἄλλως οὐδὲν μανθάνειν, ἢ πρὸς ἑαυτὸ·
ἢ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ ὑπομένον· ἡδὲ τύχη μανθάνειν πρὸς τὸ σῶμα
μὴ πάσχον· πέπλανται δὴ πάλιν· οὐδὲν γὰρ φθείρει τὸ ἑαυτοῦ
ὑπομένον· παντάπασι γὰρ τοῦ εἶναι ἐξίστησι· καὶ ἡδὲ τῆ ἀρετῆ
παντελῶς τὸ σῶμα· οὐκ ἄρα ἐναντίως ἔχει τὸ εἶναι, μὴ ἀνενεργή-
τως χωριστὸν ὄντων τῶν νοητῶν θεωρίαν εἶναι· δῆλον ὅτι μὴ
οὐδὲ ἔχει χωριστῶν· ὥσπερ τὸ ἴδιον, οὕτως καὶ τὸ πονηρὸν
τὴ· ἀλλ' ἐνῶσθαι παθητικῶς μέθεξιν μηδέποτε· ἴδιον δὴ τοῦτο
ὑπομένομεν· ὅτι ἐκ λόγου μαθόντες ἐφθέγξατο
ὑπὸ τῆς ἐνεργείας ἀμαυρωθέντες· μὴ τὸν ὅλον λεγόμενον· ἀλ-
λ' ἕν μὲν τὸ σύμμικτον· ἐν ταύτῃ δὲ τὸ λογικὸν ἔχον· ὡς
ἴσως δὲ πανταχοῦ πανταχόσε ἐστὶ πρὸς τὸ σῶμα ὁ μέτρος
νοῦς δύναται τῆς οὐμμετρίας τοῦ σώματος· ἵνα οὐμμέτρως

ἔχουμη δὲν ἐνοχλῆ· ἀ' σύμμετρον δὲ γίνεται αὐτῷ πρὸς τὰς ἰδίας ἐνεργ-
ᾶ ἐν τῇ ἀιμῇ, οἷα τὸν τῶν παθῶν ὄχλον· ᾧ κἀκεῖνο ἐοικέναι φήσαιμι ἂν τὸ
ἀπονενεκρῶσθαι μὲν αὐτὸ ἐγγὺς ἅπαν τῆς ὕλης· παῦλαν οὖν παύσασθαι τῶν
φησὶν ἐνταῦθα· ὅπερ καὶ ἐν ταῖς μέθαις· μηνύσοις· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ διὰ
τὴν διῶσαν αἰσθησιν τοῦ σώματος κωλύεται πρὸς τὰς ἐνεργείας, οὐδὲν ἧττον
ἐξῶν ἐστὶν ἀπαλλαγῆναι τὸ σῶμα τῆς τοιαύτης παραστάσεως, πάλιν αὖ
λάμπει· οὕτω συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα ἀπολωβᾶσθαι μὲν τὰ ἀπαλλοτριώσεως
τῆς μέθης, οὐκ ἄχρις οὗ ἐγγένεται νοῦς οἷον ἐκ παλίνσκιας ἡμέρα
σίας, δῆλον ἐξῶν ἐστὶ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ τῷ ἀρίστῳ τῷ πρότερον· ἀλλ' ἀ
πλῶς ἐκλῆξαι μέθης γίνεται ὡς τὸ λευκόν, οὐ πάντως ἐξῶν καὶ ἄνθρω-
πος ἐστὶ τῷ ἀρίστῳ· ἐπεὶ μὴ δὲ ἡ μέθυσις μὴ ἐν ἄνθρωπῳ τῷ ἀρίστῳ πρὸς τῆς
μέθης καὶ μετὰ τοῦ μέθυε· ἀλλ' ἄρα τῷ ἄθλῳ· οὐκ ἐξῶν καὶ ὁ ἄνθρω-
πος τῷ ἀρίστῳ ἐστὶν ὁ νοῦς δῆλον, ἐξῶν καὶ μετὰ τοῦ μέθυε μνη-
μονεύεται πρὸ[τ]ερ· ἀλλ' ὡς αὐτῆς ὑπονοήσοι τῷ μὲν ἄθλῳ ὁ ἄνθρω-
πος, ἀρίστῳ δὲ οὐχ ὁ ἄνθρωπος· οὐ πάντ' ἐμνημόνευσε τῶν πρόσθεν· ἀλλ' ἐξ
αὖθις παλίνσκιας ἀρέσας μαθήσεως· ὁμοίως γὰρ φησὶν ὁ ἀρίστος τῆς
φησὶν οὖν, ἐγὼ· τοῦ δὲ οὐ θέλοντος· οὐδὲ γὰρ ἐπιστήμη ἐστὶ τῷ ἄθλῳ
αὐτῷ καὶ τύχη, ἡδονὴ καθάπερ ἐγὼ οἶδα, καὶ ἄλλος οἶδεν· ἀλλ' ἐξ
ἐστὶν ἄνθρωπος τῷ ἀρίστῳ ἄθλῳ πρὸς τῆς μέθης καὶ μετὰ τοῦ μεθύειν, ἢ
δεῖ ἀλλ' ἢ ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ ἐνεποδίζειν ἡ μέθη· ἴσασιν δὲ
ὅλοι οἱ βουλόμενοι παρεῖναι τύχῃ χωρὶς αὐτῷ ἄνευ, ἐπὶ λαμβάνον-
ται τῶν ἡδίστων τούτων· ἰδοὺ γὰρ φησὶν ἅπερ οὐκ ἐν τύχῃ οὐ πάσχει·
ἀλλ' ἐν ὧ ἐστὶ τὸ σῶμα· λέγομεν δὲ ὅλου περὶ παθητῆς τύχης αὐτῷ
ὁ λόγος· ἀλλὰ περὶ τοῦ νοῦ· ᾧ τοῦτον τύχῃ νῦν καὶ λέ· ᾧ δῆλον
ἐκτὸς ὢν προσῆκ μένων, ᾧ ἐξῶν ἐπιφέρει· ἐκεῖ γὰρ περὶ τοῦ
νοῦ ποιεῖται τὸν λόγον· ὡς γὰρ τοῦ λοιπὸν ὁ νοῦς οὐ πάντως
ἐστὶν ὁ πάσχων, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐνῶ ἐστιν· ὥστε φησὶν οὐδὲ τὸ
νοῦ ᾧ τὸ θεῶ φθείρεσθαι· οὐ πᾶσα περὶ παθητῆς τύχης αὐτοῦ
ὁ λόγος, ἐκλοῖον γὰρ τὸ πάσχον ὑπὸ νοῦ αὐτὸν λέγειν, σαφῶς
ἡμῖν τοῦτο νοήσας αὐτοῦ πᾶσα σεσωπόλος· τῆς δὲ χωριστῆς

σωμάτων οὐσίας· μὴ ἀχωρίστου· μὴ σκιμφὼ θυσ ὅλιπον νοῶν ἀπωλὰ-
φθαρτον ἄναν μὴ θύραθεν ἐγγίνεσθαι τῶσωμα τῆ τοῦ πνεύ θυς τυχῶ
ἐναλλεσθαι· ἵνα μανθησόμεθα οὐκ ἄλλον τινὰ λεῖπ ἄναι τὸν νοῶν πρὰ
τῶ λοιμῶ τεῖχῶ ἔξω θεν ἢ μὴν ἐπισιόντα· ἀ λαῶ τῶ λοιμῶ
τυχῶ νοῶν ἐναλλεσθαι· σαφέσταλα οὖν μὴ διὰ τούτων ἀθανάτον
ἄναν τῶν ἢ μεμιγμένην τυχῶν ἀπο φαίνεσθαι ὁ ἀρίστοτέλης· ἐγγίνεσθαι
δὲ ἢ λοιμὴ τυχὴ τῶσωμασι, μεταβάλλω δι ἀπλασιν τοῦ τελέου
ζώου τῶν ἄλλων τυχιῶν δῶν ἀμένων, ἤτοι τῶν λοίων αὐτῶν
οὐχ ἁπλῶς μένων τῶ σωμασι· ἀδύνατος μὴ πρὸ ἢ πᾶσαν
τυχῶ ἐναλλαβοι τοῦτο ἐρημένον πρὸ ὧν τε πρὸ ἡμᾶς οὐ τῶ τῶ
τυχῶ πε πονθένα ἢ ἐναλλομεθα, ὡς μὴ ἀλεξάνδρω δοκῆ·
πᾶσαν μὲν τυχῶ ναθάλλω ἀπαθῆ· ἀ λὰ τῶ μὲν ἄλογον·
ὅλη μὴ δὲ πέφυκε ναθάλλω ἄναν, ἀ λὰ οὐ μαθάρεθαι τῶ
πνεύματι· τοὐδένοῶ ὡς οὐσίας οὖλα χωρὶ ἀπὸ ἀπαθῆ ἄναι·
μὴ πόνον δὲ μὴ πρὸ θεωρδν μαι ἀνέσθαι· ἀ λοὐ τινὸς ἔσω
φθαρμένου· ἀ λοὐ τινὸς ἔσω λεῖπ τοῦ πνεύματος· ἐπὶ
ταῖς οὐ μὲν μόνοις τοῖς λήροις οὐμφαίνεται μαίνεσθαι τὸν νοῦν,
ἀ λὰ μὴ ἐνμαζούσης τῆς ἡλικίας, σύμφαίνεται πολλάκις ἢ
φθορωσίας γίνεσθαι μὴ ἀμφλωσῆς τῶν νοήσεων· τοῦτο μὴ-
νεσθαι φησὶ τοῦ πνεύματος τοῦ σώματος, ἐν ὧ πρῶτως ἐγκα-
μπτουσιν αἱ τυχικαὶ δυνάμεις, φθορᾶ τινὶ αὐτομένου τος·
μὴ τοῦ μὴ σύμμετρον ἄναι ἐνοχλοῦντος τῆν νοήσιν μὴ ἐμποδίζοντος·
τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἢ φρονεῖν, ἢ μισθν, οὐ μέστιν ἐκείνου παθη-
ἀ λὰ τοῦ δε τοῦ ἔχοντος ἐκείνου ἢ ἐκείνου ἔχειν· ὅθεν μὴ τὸ διανοεῖσθαι
οὐ μέστι τῆς τυχῆς ναθάλλω, ἀ λὰ τοῦ σώματος τέρου ἦδη
ἄπο μεν· οὐ χωρίζας φησὶ τὸν νοῦν μὴ θεωρδν τὸ διανοεῖσθαι τοῦ μοῦ
παθη· παθητὸς πολλάκις ἀπὸ μεν ταῖς ἐνεργείαις καλ-
οὕτω δὲ μὴ τὸ διανοεῖσθαι μὴ φιλεῖν μισθν· ἀ λὰ τοῦ δε
τοῦ τέτι τοῦ ζώου τοῦ ἔχοντος τῶ τυχῶ· ἢ ἐκείνου ἔχειν· τοῦτέτι
ναὸ ἔχειν τῶ τυχῶ· ὡς τὸ φαίνεσθαι πολλάκις ἀρνεῖται τοῦ ζώου

ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὰ τοῦ ζώου καὶ κατὰ τὴν ψυχήν. ὅτε οὖν τοῦ ζῴου φθειρομένου, οὐ δεῖ τούτων ἕκαστον ἅμα τῇ ψυχῇ, ἅτε ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῆς πρὸς τὸ σῶμα αὐτῇ γεγενῆσθαι. ἀπολωλὸς δὲ μηκέτι μόνον ἀναίσθητον ἔσται τὸ ζῷον ἀλλὰ καὶ παρηρημένου ἐστὶν ἃ τοῖς αὐτῆς. οὐκ ἄρα μνήμην ἢ ψυχὴ κατὰ τὸν ἀπαθανατισμὸν τοῦ σώματος. ἡ δὲ θεία μνήμη ἐστὶ καὶ τῶν ἐγνωσμένων, καὶ διὰ τὸ σῶμα ὡς περιεστῶσαν ἔχουσα τὴν γνῶσιν. καὶ αὖ τοῖς πρὸς βάλλουσα τοῖς πρόσθεν ἡ μνήμη οὐ θεία. μνήμη γὰρ ἐστὶ τῶν παρελθόντων ἐγνωσμένων. τὸ δὲ οὐκ ἔστι τὸ πρόσθεν καὶ τὸ ὕστερον ἐν τοῖς θεοῖς. ἀμνήμονα δὲ τὰ πρὸς χάριν τῶν θνητῶν μάλιστα. ἀλλ' ἀνάγκη καὶ ἐνταῦθα ἐξελθεῖν. ὁ δὲ νοῦς ἴσως τὸ πρόσθεν τι καὶ ἀπαθὲς ἐστι. ὡς οὐ καὶ μφιόρηκτον ἴσως τὸ σύνθετον ἦν. ἀλλ' οὐ μὴ ποτε λάθω ἀποδράς. ἀνάγκη ἐν τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἐπάνω. μὴ μᾶλλον ἀξιοῦν ἀθανάτου ἄνευ θούλεται τὸν νοῦν. τοῦτο δέ ἐστιν αὐτῷ καθ' αὑτῷ τῷ λογικῷ ψυχῇ. μάλιστα ἄρ' ἂν οἰκεῖον εἴη τοῦ θεοῦ νοῦ. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ἀμερίστου λογικῆς ψυχῆς ὁ λόγος. οὔτε γὰρ ἐκτείνεσθαι σώματι, οὔτε ὑπὸ τῶν ἀρτιμερῶν ἐμποδίζεσθαι, ἐκείνης τῶν οὐκ εἰδότων μᾶλλον ἢ μῖν δοκεῖ λέχθη περὶ αὐτοῦ. ἐκ τούτου δὲ ἀγνωστοι αἱ ἀνεξίδιαι. καὶ ἀ γνωστοῦ περὶ τοῦ θείου νοῦ ὧν αὐτῷ ὁ λόγος. οὐ καὶ τὸ ἴσως πρόσθεν ὡς ἀμφιβαλλόντων δεῖ κείνου ἀπαθὲς εἶναι καὶ μηθέν, εἰ δὲ τῶν ἀποδεδειγμένων ἀναιρεθέντος τοῦ λόγου φησὶν. ὅτι δὲ ἀθάνατος ὡς οὐκ ἂν θείη ἡ ψυχή, πρόσθεν, ὡς οὐδὲ αὐτὸ οἷόν τε ἦν, ἀλλὰ μὴ δόξαν ἂν θείη. τὸ δὲ τῶν ἀρτιμερῶν ἀλογώτατον τὸ λεγόμενον ἀριθμοὺς εἶναι τὰ ψυχὰ μόνον ἁπλοῦν. τὸ πρόσθεν εἰλέχθαι τὰ ξένου πρὸς τοὺς τοῦ Πλάτωνος διὰ δόξαν περὶ τὰ ψυχῆς δόξαν. ὃ δὲ λέγει τὰ ψυχὰ ἀριθμοὺς εἶναι μόνον ἁπλοῦν. μὴ δῆλον ὅτι ἀθάνατος ἐστὶ λέγει, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ὡς ἐλέγχου ὁ λόγος. ἀλλ' ὅπερ μὲν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ καθ' ὅτι οὐδ' ἄρχω δοκιμάζω τῶν μαθημάτων χρώμενος τοιαῦτα ἄττοι. εἰ λέγουσιν ἁπλοῦν ἀριθμοὺς μὲν τὰ ψυχὰ, διὰ τὸ πλήρωμα δοῦναι εἶναι τὰ ψυχὰ μὴ λόγους ἀλλὰ λόγων. πάντων γὰρ ἐνεκα τοὺς λόγους ἔχω ὡς ἔφην μὲν ἀριθμὸν

δὲ τὰ ἄδηλα ἀναλογως ὡς ἄρηται· μὴ ἄπλως λοιπὸν μὴ τοῖς ἀφεξῆς φησι· μὴ ἓν δὲ οἱ λέγοντες τὸν τυχὸν τόπον ἄδυτον· ἀριθμοῦ μὲν οὖν διὰ τοῦτο μὴ ὄντος ἀπλοῦ, διὰ τὸ ἄπλοῦν ὂν ἀπλῆς· οὐ γὰρ ἐκ πλειόνων ἀπλῆ ποιεῖ. ἀπλοῦν γάρ ἐστιν· ὁ δὲ ἀριστοτέλης ὡς ἄπαν ἀναλύων τὸ φαινόμενον τοῦ λόγου· τὰ μὲν οὖν ποιὰ φησὶν ἄναυ· μὴ πλαύτη τῇ δόξῃ πρὸς τὰς εἰλημμένας· ὅσα γὰρ ἅπτεται τοῖς μὴ ἄδυτα λέγουσι τὸν τυχὸν ἄτομα, ταῦτα μὴ λούτω ἔστε ταῦτα λέγουσι ἀριθμὸν ἄναυ μὴ οὖν ἄπλοῦν· τὰ δὲ εἴδια καὶ ἀσώματα ἀριθμὸν ἄναυ τὸν τυχὸν πρὸς οὐ νῶν ἐπίστασθαι· πῶς γὰρ χρὴ νοῆσθαι μονάδα μὴ μένοις· μὴ πῶς οὖσαν ἀμερῆ μὴ ἀδιάφορον, δοκεῖ ταῦτα λοιδῆν ὅτι ἀπὸν τὸ πῶς οὐ μέσον δὲ ἄλλα τὸ μὲν πρῶτον ἐστὶ τοῦ τρόπου τῆς ὑπάρξεως· τοῦτ' ἔστι τὸ ὁτρόπος νοήσεως, δῶν ἀμενος ποιῆσαι ἡμᾶς ὑπάρξαι μονάδα μὴ οὐμὴ οὔτε γὰρ αἰσθητόν, οὔτε διανοίᾳ δῶσαι τὸν τοῦτο γενέσθαι· πρότερον ἀπλῆ ἐστὶν αὐτὴ ἐστὶν αὐτὴ μὴ ἀπλῆ νοήσεως, ἢ ἀπλῆ μονάς. τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρόπου τῆς ὑπάρξεως, πότερον καὶ ἐνδέχεται ὑπάρξαι, ἢ πύ-
ἡμονὰς· ἀμ[illegible] ὑφ' ἑαυτῆς· ἐπὶ τὸ μὴ οὖσα καθαυτὴ μὴ
λω· ἢ ἄλλως πῶς· οἷον καὶ τὰ ἀλόγως· ἢ ὡξήσιν μὴ φθίσιν· πῶς οὖν χρὴ νοῆσαι μονάδα μὴ οὐμένω· ἆρα πᾶς ἀριθμὸς μονάδων ἐστὶ πλῆθος, ἀναλύσει μὴ οὐ μένου τοῦ ἀριθμοῦ, τὰς μονάδας μὴ ἄπλως καθαυτὰς· πῶς οὖν μὴ ἄπλως ἀλόγως ἐστὶ πρὸς τὸ μὴ οὐ μένον, ἀναλύσει μὴ τὴν μονάδα αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς διάφορον ἄναυ· ἀλόγως γάρ ἐστι καθαυτὸ μὴ ἄπλως καθαυτὸ μὴ ἄπλως· τίς οὖν ἁπλῆς πρὸς ἑαυτὴν διαφορὰ τῆς μονάδος ἀμερῶς οὔσης· μὴ ἀδιαφόρου· ἡδὺ ἀὴ μὲν μὴ οὖσιν· αἱ δὲ μὴ οὖσαι· τίς ἡ διαφορὰ μονάδος πρὸς μονάδα· ἡδὺ γὰρ τὸ μὴ οὖσαν καθαυτὸ μὴ ἄπλως διαφέρειν τοῦ μὴ οὐ μένου, ἅτε δῶσαμεν μὴ τινὸς φύσεως· τὸ μὲν ἐπιπλοκῆς ἔχει πρὸς τὸ μὴ ἄπλως· τὸ δὲ πρὸς τὸ μὴ ἄπλως· καὶ ἄλλως ἅπαν μὲν τῶν μονάδων μὴ οὖσιν· αἱ δὲ μὴ οὖσαι· αἱ μὴ νοῦσαι· αἱ μὴ ἄπλως· αἱ μὴ νοῦσαι αἱ μὴ ἄπλως· ἡδὺ τοῦτο οὐκ αἱ ἅπλως ἀριθμὸς μὴ ἄπλως ἑαυτὸν· ἢ τύχη· ἀλλὰ μὴ ἄπλως μόνον·

ἔτι δέ φασι κινηθεῖσαν γραμμὴν ἐπίπεδον ποιεῖν· στιγμὴν δὲ γραμμὴν καὶ τὰ ἑξῆς· ἄλλο ἐπιχείρημα· διαπαίζει δὲ αὐτούς· ἐν τούτῳ δέ φησι τῆς ἀπὸ γεωμετρίας· ὅτι τὸ σημεῖον ῥυὲν γραμμὴν ποιεῖ· καὶ αὕτη ῥυεῖσα ἐπίπεδον· εἰ δὲ τοῦτο αἱ τῆς ψυχῆς κινήσεις μονάδων οὖσαι κινήσεις γραμμαὶ ἔσονται θυμός· καὶ ἐπιθυμία· καὶ τὰ λοιπά· ἡ γὰρ μονάς φησιν οὐδενὶ ἄλλῳ διαφέρει τοῦ σημείου· ἢ ὅτι τὸ μὲν σημεῖον κεῖταί που· ἐν γραμμῇ γάρ· ἡ δὲ μονὰς οὐκ ἔστι τῶν θέσιν ἐχόντων· οὐδὲν οὖν ἄλλο ἐστὶν ἡ μονὰς ἢ σημεῖον ἄθετον· καὶ τὸ σημεῖον μονὰς θέσιν ἔχουσα. λεγόντων οὖν τὴν ψυχὴν ἀριθμόν, ἐν σώματι εἶναι ὁμολογοῦσιν. ὥστε αἱ μονάδες τοῦ ἀριθμοῦ κεῖνταί που· ἐν τῷ σώματι γάρ· οὐκοῦν αἱ μονάδες αὗται θέσιν ἔχουσαι σημεῖά εἰσι· κινούμενα οὖν γραμμὰς ποιήσουσιν· ἔτι δὲ ἀριθμοῦ ἐὰν ἀφέλῃς ἀριθμόν, ἢ μονάδα, λείπεται ἄλλος ἀριθμός· τρίτον τοῦτο ἐπιχείρημα· ἐὰν φησὶν ἀπὸ ἀριθμοῦ ἀφέλω μονάδα· οἷον ἐκ τῶν δέκα ἄλλον ἀριθμὸν ποιῶ τὸν ἐννέα· τὸν μὲν ἄρτιον· τὸν δὲ περιττόν· ὁμοίως δὲ κἂν ἀριθμὸν ἀφέλωμεν, ἄλλος τῷ εἴδει καταλειπόμενος γίνεται· εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ ιϛ τετραγώνου ὄντος ἀφέλω τρία· οὐκέτι τετράγωνός ἐστιν· εἰ δὲ καὶ γνώμονα ἀφέλω □· οἷον τὸν ζ τῶν ιϛ. καὶ γίνεται ὁ ἐννέα τετράγωνος· ἀλλ᾽ οὖν οὐχ ὁ αὐτὸς τῷ εἴδει ἐστίν· ἀλλὰ τῷ γένει· ἐὰν δέ φησιν ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τέμῃς κλάδον, ἡ αὐτὴ μένει ἐν τῷ καταλειπομένῳ ψυχὴ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κλάδῳ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐντόμων ζῴων συμβαίνει τοῦτο· φαίνονται γὰρ ἀποτεμνόμενα ἐπί τινα χρόνον ἔχοντα τὴν αὐτῆς ψυχῆς ἐνέργειαν. αἴσθησίν φημι καὶ κίνησιν· οὐκ ἄρα οὖν ἡ ψυχὴ ἀριθμός· ὁ δὲ λόγος ἐναργής ἐστιν ἐπὶ τῶν φυτῶν· εἰ δὲ μὴ ἐπὶ πάντων τῶν μορίων λάβῃς τὸν λόγον, ἀληθής ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῴων· τινῶν γὰρ μορίων τεμνομένων, ἡ αὐτὴ μένει ψυχή· καὶ εἰ μὴ ἐπὶ πᾶν δὲ τῶν ἐμψύχων ὁ λόγος ἀληθής, ἀλλ᾽ οὖν ἐπί τινων ἀληθὴς ὤν, ὑγιὲς δείκνυσι τὸ ἐπιχείρημα· δόξει δ᾽ ἂν οὐδὲν διαφέρειν μονάδας λέγειν ἢ σωμάτια μικρά· συνελαύνειν βούλεται τὴν ξενοκράτους δόξαν,

ἐς τοῦ δημοκρατ. ἐ λείπει δὲ καὶ ἄνισα καὶ ἀνόμοια τὰ τυχήματα ἴσα ἄθροα· ἐὰν οὖν φῇ τις τὸ μέγεθος τῶν ἀδίκων εἶναι τὴν ζημίαν, ἔστω ταὐτὰ τίμια· ὥστε τὰς αὐτὰς ἀμφοτέροις ἀπὸ τοῦ θανάτου ἀζημίους εἶναι· οὐδὲν δὲ τῶν ὑπὸ θεοῖν δημοκρίτου λυμαίνεται τὸ ἀφελὲν τῶν ἀδίκων τὸ σωματικὸν· οὐδὲ γὰρ διὰ τὸ σωματικὸν ἄνισα τὰ ἐλλείποντα ἀπὸ τοῦ ἴσου εἶναι· ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος αὖ τῶν τοιούτων τῆς πρὸς ἄλληλα· οὕτω δὲ καὶ ξενοκράτους μεταδιώκει μερὴ ὑπελήφθη τὰ ἐξῶν ἡ τύχη· τὰς μονάδας λέγω· οὐ γὰρ οὖν τὸ ἐλλείποντας ἴσους εἶναι· ἀλλὰ διὸ καὶ ποσὸν ὧν τὸ ἐξαὖτ ὁ ἀριθμός· καὶ τοῦτο ἀρα οὐμφωνοῦσι καὶ τὸ μὴ ἴσον εἶναι ἐλλείπον· ὁ μὲν τὰς ἀδίκους· ὁ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ· ἀπὸ λοιπὸν δὲ ἐξαναλίσκησαμφοτέροις, τὸ γὰ μὲν ἢ ὧν ἀδίκων ἢ ὧν ἀριθμῶν ἐλλείπειν ἴσον εἶναι. τὰ δὲ ἴσον δν· δεδόκηται γὰρ αὐτῷ ἐν τῷ ξ ἢ τῆς φυσικῆς· ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ αὐτό, ἀδιάλλακτον καὶ ἴσον μὴ ἴσον εἶναι· οὔτε ἐπὶ τοῦ σωματικοῦς ποσοῦ· οὔτε ἐπὶ τοῦ διωρισμένου· ἀπολοιπὸν δὲ τοῦτοις τοῦτο· ὅτι ἐπὶ πλέρος αὖ ὧν διωρισμένον ποσὸν ποιᾷ τῷ τυχῷ αὐτὸ ἴσον εἶναι· ὥστε καὶ πλῆν ἀπὸ μὲν ὧν ἢ ὧν ἀριθμῶν οἱ μὲν ἴσοισιν· οἱ δὲ ἴσον οὐκ εἶναι· ἔστω γὰρ τὸ ὅλον σύστημα αὐτὸ ἴσον εἶναι· ὥστε ἢ ὧν ἀπὸ μὲν ὧν ἢ ὧν ἀριθμῶν, οἱ μὲν ἴσον οὖσιν, οἱ δὲ ἴσον οὐκ εἶναι· ἔστω μὲν τὸ ὅλον σύστημα αὐτὸ ἴσον εἶναι· ὥσπερ καὶ τὸ ὅλον ζῷον λέγεται αὐτὸ ἴσον εἶναι· καί τοι τοῦ μὲν, ἴσον οὐκ ὄντος· τοῦ δὲ, ἴσον ὄντος· ἀλλ' ὅπερ ἐν ζῴῳ τὸ ἴσον οὐκ ἦν τύχη, καὶ οὐ τὸ ἴσον ὄν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἴσης τύχης ἀριθμοῦ, οὐπᾶς ἔστω τύχη· ἀλλ' ἴσον οὖν θάμονα ἀνθρώπου ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν σφαιρῶν ἀπὸ μὲν οὐκ ἴσον οὖν θάμονα τυχαὶ ταύτη μὲν οὖν ὡς τῷ αὐτῷ δόξαν συμφέρεται σημόκριτος τῷ ξενοκράτης· ὅσα οὖν δέδοκται ἐπὶ μέγα ἀπὸ παντὶ δημοκρίτου δόξη, τὰ αὐτὰ καὶ τῇ ξενοκράτους ὄντα· ἀποιδαίνεται μὴ ἀληθὲς εἶναι τὸ ἀεὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὰ παντὰ συμφέρεσθαι τῷ τῷ δημοκρίτῳ δόξαν καὶ τῷ ξενοκράτους· ὁ μὲν γὰρ ἁπλῶς ποσὸν ἐποιᾷ τῷ τυχῷ ὁ δημόκριτος διωρισμένον· ὥσπερ ξενοκράτης ὑπελήφθη τοῦ μὴ εἶναι τύχου ἀπὸ μὲν εἶναι τῷ τυχῷ· ἀλλ' ἐκ μὲν ὧν σφαιρῶν· ἵνα τῷ αὐτῷ ἀποδῷ

τῆς μονάδος. οὐκ ἀλλως οὖν ἐς ἀπειρον ἐπαυξήσομεν τὰς ὀψεις. εἰ δέ-
χεται δὲ οὐδ' πως μονάδα αὐτὴν ἄναν. ὀφείλει ὑπάρχειν τινὰ αὐτῇ διαφορὰν
πρὸς τὰς ἄλλας. μονάδα ἆρα, αὐτὴ τοῦ ἑνὸς μονάδων. τί οὖν φησὶ μονάς,
ἡ ἑνὸς μονάδων ἐστὶν ἡ τυχὴ, ὅτι λογικὸς ὁ κόσμος ἀφ' ἑνὸς τὰς μονάς, ἢ ἑνὸς μο-
νάδων ἐστὶν ἡ τυχὴ, ὅτι λογικὸς ὁ κόσμος ἀφ' μονάδας ἐξῶν ἡ τυχὴ
τῶν ἄλλων μονάδων τῶν μὴ ποιουσῶν τυχάς. οὐ γὰρ οὐ πᾶσα ἁπλῶς αἱ
μονάδες. ἢ αἱ ἐξῶν ἡ τυχὴ αὐτὰς τυχῆς τοιοῦ ποιητικαί. ἀλλὰ ὧν οὖσαι
μόνον. τίς οὖν αὐτὴ ἡ μονάδος πρὸς μονάδα διαφορά. οὐδὲν ἐπινοῆσαι
δύναται. πλὴν τῷ τὰς μὲν αὐτῶν θείσας εἶναι. τὰς δὲ μὴ εἶναι. ἀλλὰ πᾶ-
σαι αἱ μονάδες ἐξῶν ὁ αὐτὸς ἀριθμός. τουτέστιν ἡ τυχὴ, θείσας ἔχουσιν. εἰ
σωματικὰς. τίς οὖν αὐτῶν ἡ διαφορά. ὥστε εἶδος διαφορὰν εἶναι. αἱ
ὧν οὖσιν. αἱ δὲ, ὧν οὐκ εἶναι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. οὐ μέρα εἰ δεκτικὰ
αὐτὰ ἀριθμοῦ ἡ μονάδα εἶναι τῷ τυχῇ. πάλιν δὲ ἐπὶ μῆς μοναδικῆς.
ἆρα ἡ μονὰς πρὸ λαβοῦσα θείσαν σιγμὴν γίνεται. αἱ δὲ μονάδες ἐξῶν
ἡ τυχὴ εἰ σωματικὰ, σιγμαὶ ἆρα ἔσονται. ἐπεὶ οὖν οὐ χαὶ πλῶς σιγμὰς
ἕλκειν, ἀλλὰ μονάδας, ὡστοὶ δὲ δύνωνται τοιαύτας σιγμὰς, ἀπὸ τοῦτο
μοναδικὰς σιγμὰς ἀρεῖται. ἀμὲν οὖν ἕλκειν εἰ τῷ σωματικὰ αἱ μονά-
δες μὴ αἱ σιγμαὶ, εἰ τῷ ὡστοὶ ἔσονται αἱ μονάδες, πανδεξιὰς χώραν
σιγμῆς. εἰ δὲ πρὸς ξένον ἀπαντῶ ὁ λόγος. εἰ δὲ ξένον ἐστὶ καὶ μονάδες ἐξῶν
ἡ τυχὴ, σιγμαί εἰσιν. εἰ μὲ δὴ ἡ μονὰς σιγμὴ ἐστὶν ἄθεσος. αἱ δὲ
μονάδες τῆς τυχῆς θείσαν ἔχουσιν. εἰ σωματικὰς. ὥστε σιγμαὶ εἰσιν
ὁμοίως ἃ μονάδες ἃ οἱ θείσαν ἔχουσαι. ἀλλοίνω μὴ αἱ
μονάδες σιγμαί εἰσι. μὴ αἱ σιγμαὶ μονάδες. ἀλλὰ δὲ εἰ πανσωματικὰ
σιγμαὶ. πότερον αἱ μονάδες αἱ πῶ τυχῶ ποιοῦσι ἢ τοιαὶ αἱ σιγμαὶ.
αἱ αὖ ἃ εἰσι ταῖς εἰ σωματικὴ ἐνῶ ἐστὶν ἡ τυχὴ σιγμαῖς ἢ τοι μονάσιν,
ἢ ἕτεραι. ἀμὲν οὖν ἕτεραι αἱ τῆς τυχῆς ταῖς τοῦ σώματος, ὅταν
γένηται ἡ τυχὴ εἰ σωματικὴ, ἐφαρμόσουσιν αἱ τῆς τυχῆς σιγμαὶ
ταῖς τοῦ σώματος. σιγμὴ δὲ σιγμῇ ἐφαρμόζουσα, μία ποιεῖ
σιγμή. τὸ γὰρ ἀμερὲς τῷ ἀμερεῖ οὐκ ἂν ἐφάπτοιτο, ἀμερὲς ποιεῖ.
ἃ δὲ μία ἐφαρμόζει ἑτέρα ἡ τῆς τυχῆς τῇ τοῦ σώματος. μὴ οὐ δεκτὴ

πλέω τὸ ἓξ ἀμφοῖν, ἢ ἁπλοῦς τῆς τυχούσης ταὐτὴν αἰτίαν τῆ αὐτῆ αἰτίᾳ τοῦ σώματος ἐφαρμόζειν· μυρίαι γὰρ αἱ διαφοραὶ τοῦ τοιούτου μεγέθους οὐ ποιοῦσαι τὰς τῆς τυχούσης αἰτίας, ὥστε μὴ πάσας τὰς τῆς τυχούσης αἰτίας, δυνατὸν ἐφαρμόσαι μιᾶ αἰτίᾳ τοῦ σώματος· ὅσαι δ' ἂν ἐφαρμόσωσι αἰτίαι, μίαν ποιήσουσι αἰτίαν· ὥστε καὶ ἁπλοῦν ἐστὶ τοῦτο, ἐάν τὸ σῶμα μεταλάχῃ παντὸς ἐφαρμόσαν πάσας αὐτῆς τυχούσης αἰτίας· μὴ οἷόν τε δὲ ἀπείροις ἔχειν· ἁπλαῖ γὰρ αἱ διαφοραὶ ἢ τυχὸν τοῦτο δὲ ἀπὸν σωφανοῦσι αἰτίαν διωρισμένων· ἐνδέχεται δὲ ἀπείρους αἰτίας μιᾶ μὴ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ ἐφαρμόσαι· ὥσπερ τὸ μεῖζον τοῦ μήκους τὰ πέρατα τῶν εὐθειῶν τῶν ἐπὶ τῆς περιφερείας ἀγομένων, ἐπεὶ οὖν τὸ μεῖζον ἐνδέχεται μὴ πάσας τὰς αἰτίας ἐξῶν ἢ τυχὸν, μιᾶ δὲ αἰτίᾳ τοῦ σώματος ἐφαρμόζειν· ἐνδεχόμενον δέ ἐστιν, οὗ μὴ ὄντος· ἀναγκαίου τινὸς δὲ οὐδενὶ ἀνώμαλον συμβαίνει· ἀλλὰ μὴν ἁπλοῦς ἢ τυχὴ τοῦτο δὲ ἀπὸν· πλῆθος αἰτίων, ἐνδέχεται πάσας ἑνὶ ὁτῳοῦν τοῦ σώματος ἐφαρμόζειν· δυνάμεις γὰρ οὐσίας ἐνεργείᾳ· τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ παντὶ ὁτῳοῦν τὸ σῶμα, οὗπερ ἀνώμαλον· παντὸς γὰρ ἀξιοῦμεν τυχόντος· οὐ παῖδα ἁπλοῦς ἢ τυχή· τοῦτο γὰρ τῇ ὑποθέσει τὸ ἄτοπον ἡμῖν ἐπιφέρεται· μὴ ἄλλος οὐμφιάσασθαι τῷ τυχὼν μίαν ἕνα αἰτίᾳ· μὴ δ' οὕτως δὲ μὴ τοῦτο ὑπόθεσθαι πάσας τὰς τῆς τυχούσης αἰτίας μιᾶ αἰτίᾳ τοῦ σώματος ἐφαρμόζειν· ἀλλὰ μίαν τυχούσαν αἰτίᾳ, μιᾶ σώματι μὴ αἰτίᾳ ἐφαρμόζειν· οὐδ' οὕτω τὸ ἄτοπον ὁ λόγος ἐπαναίρεται· μὴ οὕτω γὰρ ἀναγκαῖον μὴ παντὸς ὄντος ἐπὶ τοῦτο τὸ σῶμα ἐπιτυχόντα· ἀλλὰ παῖδάς τινας τῶν ἐναντίων αἰτίων· οὗτος δὲ μὴ δέ ἐστιν τὸ ἐπιτυχὸν σῶμα· οὗτος δὲ αἱ αἰτίαι οὐ τὸ σῶμα· ὥστε αἱ τυχοῦσαι αἰτίαι ἐν ταῖς τοῦ σώματος αἰτίαις ἐγγίνονται· οὐ ταυτὸν δὲ ἐστὶ τὸ σῶμα ταῖς ἐναντίαις αἰτίαις· ὥσπερ οὐδὲ ταυτὸν ἀπὸν πέρας μὴ περατούμενον· οὐδὲν ἄρα σῶμα ἐπιτυχόν· ἀδύνατον γὰρ τῆς τυχούσης αἰτίας αὐτὰς εἶναι ἐν ταῖς τοῦ σώματος αἰτίαις· πᾶν δὲ σῶμα αἰτίας ἔχει· ὅσαι ἄρα πᾶν σῶμα ἐπιτυχόν· ἀνώμαλον ἄρα ἐστὶν ἐπιτυχὸν σῶμα ἀνομοιομερές.

καὶ αἱ σιγμαὶ· μονάδας καὶ σιγμὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φησί· λέγω δὲ τῶν ἐν τῷ
σώματι σιγμῶν· ἅπερ γὰρ ὅτι καὶ αἱ σιγμαὶ μονάδες ἐσὶ θέσιν ἔχουσαι·
ἐ οὖν αἱ μονάδες φησὶν ἤτοι αἱ σιγμαὶ αἱ ἐν τῷ σώματι ἕτεραι ἐσὶ ταῖς
μονάσιν, ἤτοι ταῖς σιγμαῖς τῆς ψυχῆς· καθέξει χώραν σιγμῆς ἡ μονὰς,
ταῖς ψυχικαῖς δηλονότι σιγμαῖς τοῦ σώματος χώραν καθέξει· κοινό-
τερον δὲ ἅπερ χώραν σιγμῆς· τὸ γὰρ διαίρετον, οὐκ ἔσιν ἐν τόπῳ· δύναται
δὲ τόπον τῆς ψυχικῆς σιγμῆς ἐρηκέναι τὴν ἐν τῷ σώματι σιγμῶν· καίτοι
τὶ κωλύει ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ἐδύο καὶ ἀπείρους, ἔχει ἡ ὑπόθεσις τὸ εἰκός·
ἐ γὰρ δύο σιγμαὶ συνῆλθον ἐξ ἀναγκης· διότι καὶ αἱ σιγμαὶ τῆς ψυχῆς
ἐν τῷ σώματι οὖσαι· πάντως σιγμαῖς ταῖς τοῦ σώματος ἐφαρμόζουσι·
τὶ κωλύει καὶ πλείους συνελθεῖν ἐν ταυτῷ καὶ πάσας· ὥστε ἢ κατὰ μίαν
σιγμὴν τοῦ σώματος ἔμψυχον ἔσαι τὸ ζῷον· ἢ πᾶσαι αἱ σιγμαὶ τῆς
ψυχῆς μιᾶ ψυχῇ τοῦ σώματος ἐφαρμόσουσιν, ἢ καθ' ἑκάστην τῶν
ἐν τῷ σώματι σιγμῶν, ψυχὴν ἕξει τὸ ζῷον· καὶ ἢ ἄπειροι ἐν τῷ σώματι
σιγμαὶ, ἢ πάσαις ἐφαρμόζουσιν αἱ ψυχικαὶ σιγμαὶ· καὶ οὕτως ἄ-
πειροι ἔσον ἐν τῷ ζῴῳ ψυχαὶ· ἔσαι δὲ οὕτω καὶ ἐνεργείᾳ τὸ ἄπειρον,
ἢ οὐ πάσαις· καὶ οὐκ ἔσαι καὶ ὅλον ἑαυτὸ ἔμψυχον τὸ σῶμα· οὐ
δόλως ἔμψυχον ὡς εἴρηται· ὧν γὰρ ὁ τόπος ἀδιαίρετος, καὶ αὐτὰ·
ἐπεὶ δὲ ἅπεν ὅτι οὐδὲν κωλύει ἐν τῷ αὐτῷ σημείῳ τοῦ σώματος
ἄπειρα τῆς ψυχῆς ἐφαρμόσαι σημεῖα ὡς γίνεσθαι σημεῖον ἓν
τὴν ψυχὴν αὐτὸ τοῦτο κατασκευάζει· ἐ γὰρ ὁ τόπος τῶν ἀπείρων
σιγμῶν τῆς ψυχῆς τὸ σημεῖον ἐσὶ τοῦ σώματος· τοῦτο δὲ ἀδιαί-
ρετον· καὶ τὰ ἄπειρα δηλονότι σημεῖα τὰ ἐφαρμόσαντα
τῷ σημείῳ τοῦ σώματος, ἀδιαίρετα ἔσαι· ὡς γὰρ ἂν ἔχει ὁ τόπος,
οὕτω καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· ὥστε ἓν σημεῖον ἔσαι ἡ ψυχὴ· καὶ καθ' ἓν ση-
μεῖον ἔμψυχον τὸ σῶμα· εἰ δὲ αἱ ἐν τῷ σώματι σιγμαὶ ὁ ἀριθμὸς
τῆς ψυχῆς, ἢ ὁ ἐκτῶν ἐν τῷ σώματι σιγμῶν ἀριθμὸς ἡ ψυχὴ· τοῦτο
ἕτερόν ἐσι μόριον τῆς διαιρέσεως· ἔπομεν γὰρ ὅτι ἢ αὐταὶ ἐσὶν αἱ
τῆς ψυχῆς σιγμαὶ ταῖς τοῦ σώματος, ἢ ἕτεραι· γυμνάσας οὖν τὸ
ἑτέρας εἶναι, νῦν τὸ λοιπὸν προχειρίζεται· ἐπὼν δὲ ὅτι αἱ ἐν

τῷ σώματι στίγμαι ὁ ἀριθμὸς τῆς ψυχῆς, ἐὰν ἁπλατὴν τὸν λόγον
ᾖ τὸ σημεῖον· οὐ γὰρ ἔλαττον τὰς στίγμας ἀριθμὸν ἔχει ἡ ψυχὴ
ἀλλὰ ἀριθμὸν τὸν τῶν σωμάτων στιγμῶν τῷ ψυχῷ ἐξ ἅπαντος ὑποτίθημι
τὰς τῆς ψυχῆς στίγμας ταῖς τοῦ σώματος· εἰ γὰρ δυνατὸν οἷόν τε χωρίζε-
σθαι τὰς στίγμας τὰς ἀπὸ τῶν σωμάτων, ἃ μὴ δίεσιν ἔχουσι
γραμμὰς ἐξ στίγμας· ὅπερ ἐν τῇ ἀπὸ πλατώνος ὠμαθήτης,
χωρίσαι εἰ ἐνδέχεται τῷ ψυχῷ τοῦ σώματος. ὅσον οὖν ἀριθ-
μὸν τοῦτον τὸν σωματούμενον αὐτῷ εἶναι. πῶς γὰρ ἂν χωρὶς
ἀριθμὸν παρ' αὐτὸν ἔχοι· ἀλλὰ καὶ κατὰ λογίαν· πρὸς δὲ τὸ
φαινόμενον ὁ ἀριθμὸς τελείας ἁπάντων· ἡ ψυχὴ ἄρα οἱ χωρὶς στί-
γμας δεκαστίγμους ἀδιαίρετον χωρὶς θέσεως τοῦ σώματος· οὐκοῦν
ἀριθμὸς ἡ ψυχή· ἅπτεται γὰρ τῷ ἀριθμοῦ λείπειν τὸ στίγμας
λείπειν· ὁ γὰρ ἀριθμὸς μονάδες· ἂν δὲ θέσιν ἔχουσι στιγ-
μαί εἰσιν· ἀδιαίρετον δὲ χωρὶς θέσεως τὰς στίγμας τὰς ἐν τῷ σώμα-
τι· ἐπὰ μὴ δίεσιν ἔχοι αἱ στίγμαι ἃς στίγμας· ὥσπερ οὐδὲ
τὰ ἐπίπεδα ἃς γραμμάς· οὐδὲ τὰ σώματα τὰς ἐπιφανείας·
γραμμῆς γὰρ μέγεθος γραμμή· στίγμη δὲ πέρας γραμμῆς· διαι-
ρεῖται δὲ τὰ διαιρούμενα εἰς τὰ μέρη, οὐ τὰ πέρατα· τὸ γὰρ
πέρας ἀχώριστον οὗ ἐστι πέρας· συμβαίνει δὲ καθάπερ ἔφαμεν,
τὴν μὲν τοῦ τὸ λείπειν τοῖς σώμασι λεπτομερεῖς αὐτῷ λείπουσι· τὴν
δὲ, ὥσπερ ὅτι μόριστος ἐστὶν ἰδίως τὸ ἄπειρον· τὰ αὐτὰ
φησὶν ἄπειρα εἶναι τῷ ξένοφάνει τοὺς οὐρανούς· ἡ μὲν τοῖς σώμα
λεπτομερεῖς λείπουσι τῷ ψυχῷ· ἡ δὲ ὅτι μόριστος ἐστὶν· ἐοίκασι
γὰρ ἔλαττον λεπτομερεῖς εἶναι τῷ ψυχῷ σώματι· ἵνα δυνήται
διὰ ὅλου χωρεῖν τοῦ σώματος· μὴ ἔμψυχον ὅλον· διὰ ὅλου ποιοῦ-
σα κίνησιν· ὥσπερ καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἡ ψυχὴ σώματα οὖσα διὰ ὅλου χωρεῖ
τοῦ σώματος· μὴ ἔμψυχον ὅλον διὰ ὅλου ποιοῦσα κίνησιν δύο σώ-
ματα ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι ὅπερ ἄπειρον· ταὐτὸ τοίνυν ἄπειρον
σωίρουσι καὶ τοῖς ἀριθμοὺς λείπουσιν· ἡ μὲν γὰρ ἄλλως ἄνμονα-
δες αἱ τῆς ψυχῆς ταῖς τοῦ σώματος στίγμαις· ἅπτεται τὸ δύο ἄπειρα

πολλοὺς τοὺς τῆς τύχης στίλβους· μὴ δὲ στίλβῃ τοῦ σώματος ἕκαστος ἑαυτῷ δοκῶν μετέχειν· μηδὲ χλωρὸς δὲ μόνα δύσεξ ὧν ὑπέλαβε τοὺς ξένους ἁπάσης εἶναι τῷ τύχῃ· ἢ τοι σώματι καὶ φύσει μὴ ἀριθμητοὺς· ἢ οὐ σώματι καὶ οὐδὲ ἀριθμητοὺς· ἀλλὰ ἀμερεῖς· μὴ ἀριθμοῦ δὲ μᾶλλον· πᾶς μὲν γὰρ σώματι μὴ ἀριθμὸς· πολλῶν ἀριθμητός· οὐδὲ ἀριθμῶν ἀσώματος· ἁπλῶς δὲ ἢ τοι σώματι καὶ ἐστιν αὐτῆς τύχῃ μονάδες· ἢ οὔ· ἀλλὰ μερεῖς· ἆρα μὲν οὖν σώματι καὶ ἦν· σώματι δὲ ἀσώματος χωρὶς· μὴ τὸ αὐτὸ δὲ τέλειον τοῖς σώμασι λέγομεν μερεῖς λέγοντι τῷ τύχῃ· οὐδὲ ἀμερεῖς φαίνεται ἄρα αὐτὰ ἄτοπα ὑπάρχοντα τῇ δόξῃ μονιστὰ δόξῃ· ἆρα μὴ ἐκ μιᾶς οὐσίας τοῖς ἀτόμοις ἐκείνοις τὸ σῶμα· οὐχ ὅτι τοσοῦτον διὸ ὄγκον ἔχουσιν ἢ ἁπλῶς ὄγκον· ἀλλ' ὅτι ἀριθμός· ἆρα δὲ ὅτι οὐ μόνον ἀριθμῶν ἀτόμων ἐλέγετο ὁ δημόκριτος τῇ τύχῃ· οὔτω γὰρ ἂν αὐτὰ τύχοι ὄγκου ἄτομοι ἐποίουν τῷ τύχῃ· ἀλλὰ μεταβάλλουσα ἀεὶ πᾶσι ἐσχηματισμένου· οὐ γὰρ οἷόν τε μιᾶς ἄνευ ὄγκου σχῆμα εἶναι· πέρας γὰρ ὄγκου τὸ σχῆμα. ταῦτα μὲν οὖν ἆρα μὴ ἀσώματοι στίλβοι αὐτῆς τύχης τοῦ σώματος· ἆρα δὲ ἦν ἀσώματοι στίλβοι τοῦ σώματος αὐτῆς τύχης ἅπερ ἦν ἂν πᾶν σῶμα ἀσώματοι στίλβῃ. ἐμτύχον εὐλογώτερον δὲ τὸ πρῶτον αὐτοὺς ὑποληπτέον· ἆρα μὴ πᾶν ἐλαττον ἐμτύχον τοῦτο μὲν οὖν τὸ αὐτὸ αὐτὸ πον ἔστε τοῖς τῆς τε λεπτομερὲς τὸ σῶμα λέγουσι τῷ τύχῳ μὴ τοῖς ἀριθμοῦ· ἔπεται δὲ μὴ ἄλλο ποιόν αὐτὸ πον τοῖς ἀριθμὸν λέγουσι μὴ δημοκρίτου· ἐδόκει γὰρ μὴ ἐν τοῖς ἐπάνω μηδὲν διαφέρειν ἡμῖν τὰ σφαιρώδη λείαν μὴ οὐμενα σωματα φυλάττειν τὸ σῶμα ἀριθμῷ· οὐδὲ ἆρα τῶν τοιαῦτα μὲν μεγέθη ἦν αὐτὰ· τοιαῦτα δὲ μονάδας ἀμερεῖς μὴ μεγέθη ἦν αὐτὰ· ἀλλὰ τῷ ποσῷ· ὥστε τῷ ταυτὸν ἑαυτῷ ἄτομον αὐτὸ πον· καὶ τῷ λοιπῷ ἕκαστα· ἆρα τὸ δὲ καὶ τῇ ξηνοκράτους δόξῃ διὰ τὸ μὴ ἄτοπα· καὶ τῇ δημοκρίτου· οὐκοῦν καὶ ἑαυτῷ ἑαυτῷ· τίνα δὲ ταῦτ', ὧν τοῖς ἐπάνω ἅπτεται· συμβαίνει δὲ καὶ ταυτῷ ἑαυτῷ· τῷ μὴ· ταυτὸ λέγειν· τὸ ταυτὸν ἔχειν τὴν δόξ

ἀναφρων. λέγεται τὸ ἐπόλεμον ἀπὸ τοῦ ἁρπάζω καὶ τὰ ἀθλήματα ἐλάττον περὶ τὴν τύχην. τοῖς αὐλοῖς δὲ ἀόριστος περὶ ἕππον. τὴν δὲ ὡς περὶ δημόκριτος μίαν φασὶ φησὶν ὑπὸ τῆς τύχης εἶδος τὸ ἄλογον καὶ θεὸν μίαν φασὶ τὴν τύχην ἐλέγεν ὁ δημόκριτος κατὰ τοῦτο ποιοῦντων τὴν ξυμπαντα. ἕνα πάντες τὰς αὐλὼν ἐλέγεν. ὁμοίως μίνουμένας τὰς μοναδας μίαν δὲ τὴν τύχην. ὁ δὲ τὸ ἄλογον κατὰ τοῦτο οὕτω ποιοῦντων οὗτος ἔχειν αὐτοῦ τὸ ἄλογον ἀπολουθοῦ. ὅπερ ἄλογον ὡς πρὸς τὴν δόξαν τῶν λεγόντων σῶμα λεπτομερὲς τὴν τύχην. εἶδος ἐστὶ δημοκρίτου ξένον πράγματος. κατὰ τοῦτο μὲν οὕτω ποιοῦντων οὐδὲν διάφερον δὲ ὅτι ὁ μὲν ἀόριστος ἐλέγεν. ὁ δὲ σῶμα τὰ τοὺς ἀτόμους. τὰ γὰρ ἐστὶν ἡ τύχη ἐν ἅπαντι τῶν ὑπάρχοντι σωμάτων, ἀναγκαῖον ἐν τῷ αὐτῷ δύο φύσεις σώματα. τὸ σῶμα ἄρα ἡ τύχη. διὰ τοῦτο τὴν ποιότητα δέ ὧν οἱ ξένον πράγματος. μὴ τῶν σῶμα λεπτομερὲς λεγόντων. ἀπολουθεῖ γὰρ φησι τοῖς σῶμα λεπτομερὲς λέγουσι τὸ σῶμα διὰ σώματος χωρεῖν. ἀνάγκη δι' ὅλου τοῦ σώματος χωρῆσαι τὴν τύχην. ἵνα ὅλον ἐμτύχον ἢ τὸ σῶμα μὴ ὅλον μὴ πᾶν. ἀδύνατος λείπεται οὖν σῶμα πᾶσης τὰ μὴ κατὰ τοῦ σώματος οὖσα μὴ τύχη οὕτως οὐκ ἂν ἡ ἐν τῷ σώματι. πᾶς ἀκόλουθον τοῖς αὐτῷ οὐ μὴν πᾶν μὴ ἦσαν. πῶς οὖν ὅλον ἐμτύχον. ἐπεὶ πᾶσα ἀξίωσεν πᾶσα μὲν μὴ ποιεῖ αὐτὸ ἐμτύχον, οὐδὲ ἑνὸς ἕνεκα ἄρα. σύμπαντα τὰ μὴ μίαν φασὶ τὸ ζῷον ὑπὸ τοῦ αὐτομάτου. καθάπερ μὴ δημόκριτον ἔφαμεν αὐλὸν μίαν δὲ τὴν δημόκριτου ξένον πράγματος οὐκ ἀπὸ τούτων παραβαλλόμενον δόξαν. τὰ αὐλὰ φησὶ σύμπαντα ἄλογα πάντα μὴ τοιούτοις ἐπεὶ ἀμφότερα τῶν μίαν φασὶ τοὺς ἀτόμους, ἢ τὰς μοναδας τὸ σῶμα μίαν φασὶν ἕκαστον. τὰ δὲ ἑκάτερα ποιοῦντα ἄλογα πάντα τοιούτοις οὐκ ἀπίθανον ὡς ἡ δημοκρίτου ξένον πράγματος, οὐκ ἂν φέρ αὐλῶν μίαν οὕτω ποιεῖ ἢ ὑπὸ ἄλλων. μὴ οὖν ἡ δίαφορα μοναδος ἢ πρὸς ἑαυτὸ ἢ πρὸς ἄλλο μοναδας γὰρ δύο ἀμφότερα μὴ αἱ ἄλογοι δημοκρίτου. ἐπεὶ δὴ οὐ κατὰ στιγμὰς ἦσαν ἑαυτοῦ. ἀλλὰ κατὰ διωρισμένον ποσόν, ὡς φησὶ δημόκριτος. βουλόμενος δὲ προσοικειῶσαι ἀπίθανος τὰς δόξας

ταῦτας, σφαίρας μὲν μικρὰς ἅπαν· μονάδας δὲ μεγάλας· ἀλλὰ
τῶν σφαιρῶν ἀφαιρεῖς τὸ σωματικές, ἔσονται αἱ μονάδες τοῦμε-
γέθους ἀφηρημέναι· ἅπτεται ἄρα οὐσίαι· ἢ ποιαὶ μονάδες
μεγέθους ἔσονται ταῦται, οἵας περ ἦσαν αἱ δυομοιρίου σφαῖραι·
οἷον μεγάλαι μονάδες· ἢ ὅλως μονάδας· ἐπάδηλον δόξαι
ὅτι πρὸς τὸ ὂν οὐδὲν σώματος, οὔτε ταῖς ἀτόμοις τὸ μέγεθος·
οὔτε ταῖς μονάσι τὸ ἀμερές· τὰ μὲν ἄτομα ἅπτεται μικρά· τὰς δὲ μονάδας
μεγάλας· ἵνα δόξῃ ὅτι οὐδὲν τοῦτο διαφέρει, ἐπὶ γαῖαν ἢ ὅλως μο-
νάδας· τοῖς δὲ συμπλέξασι μύθοιόν τε αἰσθητὸν ἐξ ἀτόμων ταῦτα
συμβαίνει· πρῶτα μὲν ἄπειρα ταῦτα· συμπέρασμα δ' ὅτι τοῦτο τῶν
ἀφημένων· ἔνδηλον δέ, ὅτι οὐμόνον τὰ ἀφημένα ἄτομα ἀλ-
λὰ καὶ ἄλλα πολλὰ αὐτοῖς ἀπολουθεῖ· ἵνα δὲ, ἐπὶ σφαῖρα· οὐ γὰρ
μόνον ὁρισμοῦ τυχῆς ἀδύνατον τοιοῦτον εἶναι, ἀλλὰ καὶ συμφε-
ρηκός· ἐλέγχας ὅτι ὁ ὁρισμὸς ὁ ἀπο-
διδόμενος ὑπὸ ξενοκράτους, ὅτι τυχή ἐστιν αἰσθητοῦ ἐ-
λαττώ· ἐξῆς δ' ἂν νοεῖν ὅτι μὴ δὲ τῶν ἐπομένων τῇ τυχῇ καὶ ὑπαρχόν-
των αὐτῇ ἀπείρων ἐστὶ τὰ παθήματα καὶ ἐνέργειαι δύναται αἰσθητοῦ εἶναι
τὰ γὰρ πάθη τῆς τυχῆς, ἀόριστοι· λύπαι·
ἡδοναί· φόβοι· καὶ τοιαῦτα· οὐ ποιοῦσι δύνασθαι
αἰσθητοῦ εἶναι· οὐδὲ μὴν τοῦτο αὐτὸ μὴ φάσκοι
λόγῳ χρήσασθαι πῶς νοούμενος ὁ αἰσθητὸς διανοίᾳ ἔσται, ἢ πῶς
αἰσθήσει· ἢ πῶς λύπη· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως· καὶ ἄλλως·
ὁ αἰσθητὸς ὢν ἐλαττὼν ἡ τυχή, ἐπάδηλα διαφορᾷ τὰ τῆς τυχῆς
μόρια καὶ δύνασθαι, ἀναίρεσιν μὴ τοῦ αὐτοῦ αἰσθητοῦ εἶναι πᾶ-
σαν τυχὴν ἐλάττω δύνασθαι· ποῖος οὖν αἰσθητὸς ἔσται τὸ λογιστικὸν τῆς
τυχῆς μόριον, καὶ ταύτης αὖ διαφοροῖ δύνασθαι· ποῖος μὲν τὸ
διανοητικόν· ποῖος δὲ τὸ δοξαστικὸν καὶ ἐπὶ τῆς ἀλόγου· ποῖος
μὲν τὸ φανταστικόν· ἢ αἰσθητικόν· ἢ τῶν ἄλλων τινὸς οὐδὲν οὐδὲ
πλανᾶσθαι ῥᾴδιον· καὶ ταῦτα οὕτω πρὸς τοῖς φθαρτοῖς τὰ ἄτοπα
ξενίσει πρὸς τοὺς ἔτι ταῦτα δοκεῖ· ἀρτίως δὲ τρόπων ἀποδεδομένων,

καὶ θοὺς ὁρίζοντας τῶν τύχῃ σύμπερασμάτων ἕνα προθῇ τὸ λαμπόμενον· ἓν περὶ δὲ τῶν περὶ τύχης ἀπόντων, οἱ μὲν, ἐς τὸ μὴ νῆμον αὐτῆς ἀπέβλεπον· οἱ δὲ ἐς τὸ γνώσιμον· οἱ δὲ ἐς τὸ λεπομερές, ἢ ἀσώματον· ἐλέγξας οὖν τοὺς ἐς τὸ μὴ νῆμον αὐτῆς ἀποβλέποντας, μὴ ἐς τὸ ἀσώματον, νῦν ἐπὶ τὸ λοιπὸν μεταβαίνω· μὴ νῆμον γὰρ αὐτῶν μὴ σωλοσβοῦλον· μὴ παύῃ ἀποδέχεσθαι τοὺς ἐς τοῦτο ἀποβλέποντας· ὡς περ μὴ τοὺς ἐς τὸ γνώσιμον μὴ ἀσώματον· μέμφεσθαι δὲ τοῖς μὲν, ὅτι πῶ μὴ νῆσθαι οὕτω μὴ νῆν ἔλεγον· τοῖς δὲ, ὅτι περ φαντασθέντες τὸ ἀσώματον, οὐ μεμαθήκασι τοῦ λόγου· ἀλλὰ λεπομερὲς αὐτῶ σῶμα εἶναι ἔλεγον· ταῦτα δὲ μὴν ἀπορίας μὴ ὑπέχειν· μὴ ὡσεὶ ἔχει, δεῖ λαμβάνεσθαι· ἢ μὴ οὐ δαιμονᾶν τοῖς τε μὴ νῆμα· μὴ τοῖς λεπομερέστατον λέγουσι τὸ, τε σῶμα δὲ ἀσώματος χωρεῖν· μὴ τὸ, οὕτω μὴ νῆσθαι τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς τύχης· ὡς περ ὑπὸ τοῦ ὑδραργύρου ἢ ξυλίνη ἀφροδίτη· τοῦτο δὲ ἅπερ τὸ δῶ ἄσθαι πάλιν ἐς τὰ νεκρὰ σώματα ἃ οἱ οὐδὲν μὴν· μὴ τῶ μὴ ἓν αν σωτέως τῶ ξῶ τῶ τύχῃ αἰῆσαν· μὴ οἱ πρὸς τὸ αὐτὸ μὴ νῆμα τοὺς δὲ ἀρχὴ μένοι λόγοι, πρόδηλοι· λέγεται οὖν ἐλέγξαι τοὺς ἐς τὸ γνώσιμον αὐτῆς ἀποβλέποντας, οἵτινες ἐκ τῶν στοιχείων τῶν οὐσῶν ἔλεγον αὐτῶ ἵνα γνωρίζῃ τῶ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον· ὧ λόγῳ φησὶ πολλὰ ἀσώματα εἶπεσθαι· μὴ θέντας γὰρ γνωρίζειν τῶ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὡς περ αὖ οἱ τῶ τύχῃ τὰ πράγματα μὴ θέντες· ἐπεὶ δὴ γὰρ γνώσιμα ἰδόντων τῶν τύχῃ ἔχουσαν δώσαμεν· λέγουσι δὲ τῶ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον γίνωσκεσθαι, μονονουχὶ λέγουσι πάντα τὰ οὖτα τῶ τύχῃ ἓν αι· ἀλλ' ὡς ἀπὸ τούτου φυλονίκως, ἐκ τῶν στοιχείων αὖτῶ τῶν οὐσῶν ποιοῦσιν· ἔπεσθαι δὲ τῶ λόγῳ τούτῳ πολλὰ ἀσώματα· ἓν γὰρ γνωρίζειν τῶ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ταῦτα γνωρίσαι ἐξῶν αὖτῆ οὐσίαν εἶναι· λέγω δὴ τὰ στοιχεῖα μόνα· ἀλλ' ἔστι πολλὰ μὴ ἄτερα τούτων ἀριθμοῦ τὰ παρὰ τοὺς ἀρχοὺς μὴ ἐξαῶν οὐσιώμενα· ἄτερ μὲν ἀλλήλων μὴ τῶν ἀρχῶν διαφέρουσι πῶς οὖν ταῦτα γνώσεται· ἐξῶν μὲν οὖν ἔστι ταῦτα γνώσεται· λέγω

σὺ τὰ στοιχεῖα· οὐκ ἔστι δὲ τὰ ἄτομα τῶν στοιχείων· μεγέθη γὰρ ἔχει τῶν θεόντων ἕκαστον τούτων ἐστίν· ἧς σῶν θεόντων οὐ μετέχουσι τὰ ἄτομα οὐ γνωρίζεται· ἀπερ τῶν ὁμοίων τὸ ὅμοιον γινώσκεται· ὅλως δὲ ἕκαστος λόγος ἴδιός ἐστι τῶν θεόντων, παρὰ τὴν θεωρουμένου ἀπὸ τούτου τὰ ἄτομα μὴ ἔχειν δύναται ἐπὶ τούτου δηλοῦται· ὥστε ἀδύνατον τὰ ἄτομα γνωρίζειν τῶν τοιούτων, δι' τοὺς λόγους τῶν σῶν θεόντων ἀπλῶν ἔχειν· διὸ μὴ ἔχει οὐγνωρίζεται· ὅπερ καὶ ὁ Πλάτων ἐνόησε λέγων· οὐ μὴν μέθη ποιεῖ σε τοιοῦτον· ἀλλὰ μὴ τῶν σῶν θεόντων ἀπλῶν, καὶ τὰς ἀρμονικοὺς ἀριθμοὺς ποιεῖ· ἀμὴ τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν τὰ πράγματα ἐνῆν τοιαῦτα μὴ οἱ λόγοι τῶν σῶν θεόντων καθ' οὓς συγκεῖται· ἀναίρει πάλιν πάντα τὰ πράγματα εἶναι τοιαῦτα· εἰ γὰρ μὴ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐνῆν τοιαῦτα, μὴ οἱ λόγοι τῆς σῶν θεόντων τούτων· οὗτος ἀναιρεῖται· καὶ ὁμοίως μὲ ἐπὶ λίθου μὴ τῶν ἄλλων· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶν ἕκαστον τῶν πραγμάτων, ἀμὴ τὰ στοιχεῖα μετὰ ποιᾶς σῶν θεόντων· γὰρ οἱ λόγοι τῆς σῶν θεόντων τῶν στοιχείων· οἷον οἰκία λίθος τοιαύτη· ἡ δὲ ἄλλος οὔτε σῶν καὶ θεῶν τοιούτους ἐπιφύεσθαι ἔναι, καὶ πιθανόν τι ἔχει τὸ πλάσμα ὃν ἔχουσα τὰ στοιχεῖα ἡ τοιαύτη· ἔχουσα δὲ μὴ τοὺς λόγους τῶν πραγμάτων, οὕτω γίνωσκε τὰ σωθέντα· ἐπεὶ δὲ οἱ λόγοι τῶν σῶν θεόντων ἐν τοῖς σωθεῖσι στοιχείοις ἐστίν, ἀναίρει πᾶσαν τὴν λογικὴν ἐν τῇ τοιαύτῃ τὰ στοιχεῖα εἶναι· εἶναι δὲ μὴ τοὺς λόγους τῆς σῶν θεόντων τῶν πραγμάτων, μηδὲν ἄλλο λείπειν, ἢ ὅτι ἄτομα τὰ πράγματα ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐστίν· οἷον ἵππος· καὶ λίθος· μὴ τὰ λοιπά· τοῦτο δὲ ἄλογον· οὐδὲ λείπειν δέ· ἀπείρους δὲ φησὶ τὰ πράγματα, οὐκ ἐν φύσει· ἀλλ' ἐν ἡμῖν· ἢ ἐμὴ τοῦτο τῶν ἀπείρων·

ἡ δὲ χθὲς ἐπὶ πρόσω ἐν ἀστρώνοις χοαῖνοι οἱ
τ' ὄνοι τῶν ὑπνῶ μοῖρα λαχεῖν ἡ τίος ἀϊδηλος.
τὰ σάρα δ' ὦ φαίσιο· τὰ δ' ὀξέα λευκὰ γένοντο·

ἐπεὶ δὲ τῶν ἐπῶν τούτων ἐμνήσθη πρὸς τί στὶν τοῦ τὰ λίνα λόγον σῶν θεόντων ποιεῖν ἄτομους τὰ πράγματα, ἀλλ' οἱ μὲν παρὰ πολλοὺς ἐν τοῖς ἔπεσι, δι' μικρὰ ἐπὶ πᾶν περὶ ἀτόμων· ὑπὸ μοίρας παρὰ λαμβάνει

τῆς τῶν ὀφθαλμῶν γένεσιν ὁ ἐμπεδοκλῆς· ὧν πέντε μὲν πύρος· δύο δὲ γῆς· ἀέρος δὲ καὶ ὕδατος ἀνὰ μίαν· διὰ τοῦτο τὸν μὲν, ἴσμεν ὅτι τῆς τῶν γένεσιν τῶν ὀφθαλμῶν τοὺς ἀρμονικοὺς οἱ πυθαγόρειοι παρελάμβανον ἀριθμούς· τῆς τῶν γένεσιν οὖν τῶν ὀφθαλμῶν παραλαμβάνει τοῦτον· διόπερ πρῶτος κύρος ὁ π· τοῦτο κώβικον σχῆμα, ἀπονέμουσι τῇ γῇ· οὐ χοῦν κώβικον τὸ σχῆμα τῆς γῆς· ἀλλὰ διὰ τὸ ἀμίνητον. ὡς οὖν γενίων τῶν ὀφθαλμῶν οὐσῶν, ἀπὸ τοῦ κύβου τὰς τῶν ὀφθαλμῶν γένεσιν παρέλαβον· ὁ δὲ κύρος συγκεῖται ἐξ ἀρμονικῶν ἀριθμῶν· ἐκ τριῶν πλευρῶν μὲν δώδεκα· γωνίας δὲ τοῦτο· ἐπίπεδα δὲ ὀκτώ· ἔχουσιν οὖν οὕτω τὰ μὲν δώδεκα πρὸς τὸν τοῦτο τὸν ἡμιόλιον λόγον· πρὸς δὲ τὰ ὀκτὼ τὸν δι' ὅλου· ὁ δὲ τοῦτο πρὸς τὸν ὀκτώ, τὸν ἐπίτριτον· οὗτοι δὲ οἱ ἀριθμοὶ ποιοῦσιν ἁρμονικοὺς λόγους· ὁ μὲν γὰρ δι' ὅλου λόγος, ποιεῖ τὸ διὰ πασῶν καὶ λοιμένιον ἁρμονίαν· διὰ πασῶν δὲ καὶ τετάρτης, ὁ τοῦ συγκεῖται ἐξ ἡμιολίου καὶ ἐπιτρίτου λόγου· ὅλαν γὰρ οὕτως ἔχουσιν αἱ χορδαί, ὡς ἔστι τὸ μὲν πρῶτον πρὸς τὸ δεύτερον τὸν ἡμιόλιον ἔχον λόγον· τὸ δὲ δεύτερον πρὸς τὸ τρίτον τὸν ἐπίτριτον, τὸ δὲ καὶ πρῶτον πρὸς τὸ τρίτον τὸν δι' ὅλου ἔχει λόγον· ὡς ἔχει ὁ ιβ πρὸς δ· διὰ πασῶν οὖν ὡς πάντας ἔχουσα τοὺς ἁρμονικοὺς λόγους· ἡ δὲ ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ ἁρμονία καὶ τετάρτης διὰ τεσσάρων· δύο γὰρ τῇ θέσει, πλευραὶ μὲν οὖσαι ἐν τῷ ὑποκειμένῳ κύβῳ· αἱ ἀπὸ ᾱ ἕως τοῦ μ̄· γωνίαν δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ν̄ ἕως τοῦ ῡ· τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιφανειῶν οὕτως ἐστὶ πρόδηλον· τριῶν γὰρ οὐσῶν διαστάσεων, ἑκάστη δύο πέρατα ἔχει· οὕτω δὲ καὶ κύρος πρόδηλον· κύρος γάρ ἐστιν ὁ ἔχων τὰς τρεῖς διαστάσεις· μῆκος· πλάτος· βάθος· μεγεθῶν δὲ οὕτως· λαβόντες τῶν πλευρῶν τῆς μιᾶς διάστασιν, ποιήσομεν ἐπίπεδον· οἷον ἐὰν ἑκάστην πλευρὰν τριῶν πηχῶν· τῶν μίαν ἑκάστην πολύπλοιαν ἀπεργασώμεθα· οἷον τρὶς τὰ τρία, ἐννέα· ἔστω πάλιν τῶν πλευρῶν ἐπὶ τοῦ γνώμονος πολλαπλοιάσωμεν· τρὶς ἐννέα ἀν ἔσται μὲν ἡ ποσότης πλὰ τετρήκοντα πηχῶν ἄνωθεν τοῦ κύβου· οὕτως οὖν

ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ. ὅταν γὰρ ἕξ ἀριθμοὶ ὦσι καὶ ἓξ ἕως τοὺς πολλαπλασιαζόμενοι,
ὁ μενόμενος ἐξ ὧν πύθος ἐστίν· οἷον ὅτι δύο, τέσσαρα· μὴ ὄντος δ', ὡσαύτως δύο
μὴ ὁριζόντων πόθον λέγοντες ἓν εἶναι ἀριθμὸν ἴσως ἴσον· μὴ πάλιν ὅλαν
ὁποιήσας τὸν □ ἀριθμὸν ἐπὶ τὸν □ πολλαπλασιάσαντα πύθον ποιεῖ·
πᾶς δὲ ἀριθμὸς ἐς ἑαυτὸν πολλαπλασιαζόμενος □ ποιεῖ δύο, τέσσαρα· μὴ ὄντος δ'. ἡ δὲ χθὼν ἐπίπεδος· τοῦτ' ἔστιν εὐαρμόστως· εὐαρμόστως δὲ ὡς μὴ βία μὴ
δυσὶ γὰρ ἐξαρμονίων ὁ πύθος ἀριθμῶν ἐνεῦσι ἑνοῖς χοάνοισιν· αὐτὴ τοῦ πλατέος· μὴ γὰρ τὰ στερεὰ πλατύτερα
τῶν ἄλλων τοῦ ζωομερῶν· ὡς περ δὲ ὁ ποιητὴς ὑπὸ πάθους τὸν
ἥφαιστον ἐν χοάνοις ἀργύρου καὶ χρυσοῦ μὴ τοὺς χαλκοῦς· μὴ τἄλλοπα,
οὕτω μὴ αὐτὸς τὼ χωνεύειν ἐν γῇ ὑπὸ πάθους τῶν δύο τῶν ὡς ὡς μοίρας λαχεῖν ἡμίσεος αὐτῆς· λείπει δὲ ὕδατος· μὴ ἀέρος, δυομοίρας ἐν
γῇ ἓξ μεριδωθῶσι. τῇ δὲ δι' ἀπορῶν μὲν ἡμίσεος παρὰ τὸν αὐτὸν τὸ
ὑγρὸν τοῦ ὕδατος μὴ τοῦ ἀέρος· διὰ δὲ τῆς αὐτῆς, τὸ δι' ἀφανές·
τέσσαρα δὲ φησὶν ἡφαίστοι· ὡς εἴπερ τὰ λεπτόμενα δύο, γῆς ἓξ ἂν αὖ· ἅπερ
ἀπὸ μὴ τοῦ ὕδατος ἐμβληθέντα ἐν γῇ, ὡς ἐν χοάνοις ἀπὸ δι' ἑλαφρὸ
μὴ ἐκφέρεσθαι· ἐπὶ δὲ τὰ δὲ μὴ ἓξ ἡμιόλια μὴ λευκαίνεται τὸ ὅλον, πλῆθος πρὸς
λαμβάνοντα μὴ πύθος· δύο μὲν γῆς· τέσσαρα δὲ πύθος· γῆ πυ
ρία γὰρ οὐσία τὸ λευκὸν ἀπὸ δι' ὀδόντων· ἑπτὰ δὲ ὑγρῶν
οὐσιῶν, γῆς τε τοῦ ἀέρος λέγω μὴ γῆς τοῦ ὕδατος ἀνὰ μίαν μοῖραν·
μὴ ἄλλως ἢ ἓξ δὲ τὸν ὅπως ἁρμονικοὺς καταλιπεῖν ἀριθμούς,
οὐ χοὶ οὐ γεῖν ὡς ἄλλους δι' ἃς ἐρεῖν, ἢ ἃς οὓς δι' ἑλεῖν· ἓξ δὲ μὲν
γὰρ ἃς δι' ἃς ἐρεῖν, ἵνα ἑκάστων τῶν στοιχείων ἢ ἀπάντων μοῖρα.
ἃς ἴσα δὲ· οὐκ ἓξ δὲ τὸν ἀρχικὸν λόγον· περιελάττονος ἢ
ἃς δύο ἴσους μὴ δύο μονάδας, ἢ ὡς αὐτὸς δι' ἑλεῖν, ἀλλὰ δύο ἴσοι
ἀριθμοὶ οὐκ ἔχουσιν ἁρμονικὸν λόγον πρὸς ἀλλήλους· ὡς περ οὐδὲ
αἱ δύο μονάδες· ἐπὶ μὲν τοι πλείους ἁρμονικὰς σχέσεις· μὴ γὰρ ἡ
τέτρα πλασίων τὸν δυάδα· μὴ αὖτε πρὸς τὰς μονάδας ἁρμονικὴν
ὡσαύτως λόγον· ἐπὶ δὲ πολλαχῶς λεγομένου τοῦ ὄντος· ὅτι γὰρ τὸ μέν,
τὸ δέν· τὸ δὲ, ποσόν· τὸ δὲ ποιόν· ἁπλῶς δὲ μοίρᾳ τὸ ὅμοιον γίνωσκε.

καὶ διὰ τοῦτο δεῖ αὐτὴν ἐν τοῖς στοιχείοις τῶν ὄντων εἶναι. ἐπεὶ δὴ πολλαχῶς φησὶ
τὰ ὄντα διαιροῦνται δὲ εἰς τὰς ι΄ κατηγορίας· γινώσκει δὲ πάντα τὰ ὄντα ἡ
ψυχή, ἢ ἀνάγκη κοινάς τινας εἶναι ἀρχὰς τῶν δέκα κατηγοριῶν· καὶ
στοιχεῖα ἐξ ὧν οὖσα ἡ ψυχὴ γνώσεται πάντα τὰ ὄντα. ἢ κοινῶν μὴ οὐσῶν
ἀρχῶν ἀλλ᾽ ἑκάστης κατηγορίας ἰδίων οὐσῶν ἀρχῶν· οἷον οὐσίας μὲν
ὕλης καὶ εἴδους· ποσοῦ δὲ ἤτοι τοῦ συνεχῶς ποσοῦ καὶ τοῦ διωρισμένου.
ἤτοι τοῦ σημείου καὶ τῆς μονάδος· τὸ μὲν γὰρ ἀρχὴ τοῦ συνεχῶς ποσοῦ.
ἡ δὲ τοῦ διωρισμένου. ὁμοίως δὲ ἑκάστη τῶν ἄλλων ἀρχῶν κοινῶν γ᾽
οὐσῶν· ἀρχὰς δὲ νῦν τῶν κατηγοριῶν λέγω τὰς στοιχειώδεις, καὶ οὐ τὰς κατα-
τεταγμένας· ὥσπερ καὶ λίθου τυχὸν ἐστὶν ἀρχὴ καὶ ἡ οὐσία. ἔστι δὲ καὶ
τὰ στοιχεῖα. ἢ οὖν ἐκ πασῶν ἔσται τῶν ἀρχῶν τῶν κατηγοριῶν, ἢ
ἐκ τῶν τῆς οὐσίας. ἀλλ᾽ εἰ ἐκ τῶν τῆς οὐσίας ἀρχῶν ἔσται ἡ ψυχή, πῶς
γνώσεται τὸ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ τὰς ἄλλας κατηγορίας. εἰ δὲ ἐκ τῶν
τοῦ ποσοῦ ἀρχῶν ἡ ψυχή, ἢ τινὸς ἄλλης τῶν παρὰ τὴν οὐσίαν, πῶς
ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ ποσοῦ οὐσία γίνεται ἡ γὰρ ψυχὴ οὐσία ἐστί· καὶ
πάλιν πῶς τὰς λοιπὰς γνώσεται κατηγορίας· εἰ δὲ ἐκ πασῶν τῶν
ἀρχῶν ἐστὶ τῶν κατηγοριῶν, ἔσται ἡ αὐτὴ καὶ οὐσία καὶ ποσὸν καὶ ποιόν.
καὶ ἑκάστη τῶν ἄλλων κατηγοριῶν· τοῦτο δὲ ἀδύνατον· διὸ ὅτι τὰ
στοιχεῖα τοῦ ποσοῦ, ποσὸν ποιεῖ· καὶ τοῦ ποιοῦ ποιόν· καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ὁμοίως· ἀδύνατον δὲ τὴν ψυχὴν ποσὸν ἢ ποιὸν εἶναι οὐσίαν
οὖσαν· εἰ δέ τις λέγει ὅτι τὸ μέν τι αὐτῆς ἔσται οὐσία· τὸ δὲ ποσόν.
τὸ δὲ ποιόν· τὸ δὲ ἑκάστη τῶν ἄλλων· πῶς ἐκ τούτων μία ἔσται
ζπ ἡ ψυχή λεγέτω· οὐδὲν γὰρ ἐκ τούτων συντεθὲν ἓν γίνεται. ἔτι
δὲ ἀνομογενὴς ἔσται αὐτὴ ἑαυτῇ. εἴ τι τε ποιὸν τῆς ψυχῆς μόριον.
ἢ δυνάμει τῶν κατηγοριῶν ἀναθήσομεν, ἀδύνατον
πλάσαι. λείπεται οὖν τὰ κοινὰ λέγειν εἶναι στοιχεῖα τῶν κατη-
γοριῶν τῶν δέκα, ἐξ ὧν τὴν ψυχὴν εἶναι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον.
οὐδὲν γάρ ἐστι κοινὸν γένος τῶν δέκα κατηγοριῶν. ἀλλὰ διῃρημέναι
εἰσὶν αὗται ἀπ᾽ ἀλλήλων· οὐδενὶ κοινῷ γένει συναπτόμεναι· τὸ γὰρ
ὂν ὁμωνύμως αὐτῶν κατηγορεῖται· εἰ δέ τις εἴποι ὅτι ἐστὶ καὶ ποσόν τι

μὴ ποιὸν σωματικὸν μένον τὴν οὐσίαν, ὥς τινὲς δοκοῦσι τὰ ἄσωμα οὐσίαν οὖσαν, ἀνθ' ὧν λαμβάνεσθαι μὴ ποσοῦ μὴ ποιοῦ· τὸ γὰρ πῦρ ὡς μὲν σῶμα οὐ, ἐκ δὲ σωματικοῦ μὴ ἐν ποιοῖς ἁπλῶς τὸ τί ἦν εἶναι διασταλτόν· ὡς δὲ πῦρ τινὸς μὴ ἔχειν ποιότητα· λείπει μὲν οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι ἐν μὴ τοιούτοις, πῶς γνωστέον τὰ ὑπὸ τὰς λοιπὰς κατηγορίας πράγματα· ἔστι δὲ ἃ μὴ ἔστι μὴ ποσὰ μὴ ποιά, ἐν δὲ ποιοῖς ἴνα οὐσίαν, ἀλλ' οὖν τὸ ὧν οὐμφέρει καὶ ποσὰ μὴ ποιά· ὁμίνεται μὴ ἀπομίνεται τούτου, γνωστέον μὴ οὖσα ἐκτὸς ἔχων τοῦ ποσοῦ μὴ τοῦ ποιοῦ· τοῖς δὲ λείπουσι φανεῖν ἢ ἐκτὸς ἀρχὴν τῶν ὄντων ἕνεκα τῶν τοιούτων, ταῦτα συμβαίνει τὰ ἄλογα· μὴ ὄντι ἐκτὸς τῶν ἀρχῶν ὁμοιότητος εὑρεῖν· μὴ πολλὰ ἔτι ἄρα αὐτοῖς τοιαῦτα ἐπόμενα· ἄλογον δὲ μὴ τὸ φαίνεσθαι μὲν ἀπαθῆ ἕνεκα τοῦ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· αὐθαντεῖσθαι δὲ τὸ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου· καίτοι φασί τινες οὕτω πάσχειν τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· ὡς μὴ ἀληθῆ ἔχει· οὔτε γὰρ τὸ ξηρὸν ὑπὸ τοῦ ὁμοίως ξηροῦ πάσχειν· οὔτε τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ ὁμοίως ὑγροῦ· οὔτε τῶν ἄλλων οὐδέν· εἰ γὰρ μὴ πάσχει ὁ λευκὸς ὑπὸ μείζονος λευκαντικοῦ ἀπὸ ὁρισμοῦ· ἀλλ' οὐκ ἐπὶ ὁμοίου πάσχει· ἀλλ' ἐπ' ἀνομοίου· ὡς ἀθετέον γὰρ ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ· εἰ τοίνυν οὐ πάσχει τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου, πῶς πάλιν φαμὲν ὅτι τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γινώσκεται· τὸ γὰρ γινώσκον πάσχει, ποιοῦντος τοῦ γινωσκομένου· τὸ γὰρ αἰσθητὸν ποιεῖ τὸ αἰσθητήριον δυνάμει ὂν ἀπὸ ἐνεργείᾳ ὄντος, ἢ ἁπλῶς μὲν οὖν· πάσχει γινώσκον μέντοι ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ, ὡς μὴ αὐτοῖς δοκεῖ· τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι τῶν ἐκτὸς, μέντοι φασὶ λείπουσιν· ὥς γε οὐ πάσχει τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου, ποιεῖ δὲ μὴ πάσχει τὸ, τὸ γινωσκόμενον μὴ τὸ γινῶσκον· οὐ καθὸ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γινώσκεται· μὴ αὐτὸς δὲ φησιν ἁπλῶς περὶ τῆς ἐνούσης ὡς μὴ φθορᾶς· οὐ τὸ τυχὸν ὑπὸ τοῦ τυχόντος πάσχειν· οὔτε γὰρ τὸ παντὶ τῷ ἀνομοίῳ ποιεῖν πρὸς τὸ ἀνόμοιον, οὔτε τὸ παντὶ τῷ τοιῷδε τὸ τοιόνδε· ἀλλ' ὅλως τὸ ποιοῦν μὴ τὸ πάσχον, τῷ μὲν ὅμοιον εἶναι, τῷ δὲ ἀνόμοιον· οἷον ἀμφότερα μὲν ὅμοιον· ἐνεργείᾳ δὲ ἀνόμοιον· ποιεῖ γὰρ τὸ θερμὸν τὸ τυχόν· οἷον ἀμφότερα μὲν θερμὰ δυνάμει· ἐνεργείᾳ δὲ τυχόν· καὶ

ποιεῖ δὲ τὸ ἄγαν σκληρὸν ἢ τὸ μᾶλλον σκληρόν, ἀλλ' οὐχὶ σκληρὸν ποιεῖ ἀλλὰ τοῦτο. τὸ γὰρ ἧττον σκληρόν, μᾶλλον ἂν τοῦτο· οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ὑγιοῦς, ὅτι μὴ ἐν ἅπασι τοῖς τοιούτοις λέγουσιν οἱ φυσιολογοῦντες τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον γίνεσθαι τῷ τοιῷδε· τοῦτο γὰρ λέγοντες, μὴ ὅτι τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν· πολλαχοῦ δὲ ἀπορεῖ μὴ οὐχὶ ἕξεως τοῦ λεῖον καὶ θερμὸν ἐμποιοῦντος λεῖα· γαίη μὲν γὰρ γῆν ἔχουσα ἥδη ἐλαύνεται μᾶλλον δὲ ἐλαυνθήσεται ὑπὸ τοῦ νῦν ἐλαυνθησομένου· τὸ γὰρ νῦν ἐλαυνθὲν φαίη ἂν τοῦτο ἐλαυνθησόμενον· ὃ δὲ ὀλίγον οἶνος ὕδατος παρόμενος οὐ μᾶλλον οἶνος ὢν ὅσον ὀλίγον ἐστὶ μὴ ὢν ὕδωρ· ὀλίγον οἶνος ἀλλὰ τοῦτο γαίη μὲν γῆν γαῖαν ὅπως φαμέν· οἷον ὅτι τὸ ὅλον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γνωρίζεται, ἔστι τὰ μᾶλλον νῦν ἔχοντα τῆς γῆς μᾶλλον ἀπὸ γῆν γῆν ἔστι· τῶν γὰρ ἐνύδρων τὰ μᾶλλον γῆς μετέχοντα ξηρότητος καὶ ὀστᾶ μᾶλλον ἔχει, πανταχοῦ ἐστιν ἀνομοίως τοῦτο· πανταχοῦ δὲ ἀναίσθητα οὐδέν, εἰ ὅτι λόγῳ ὡς οὐδὲ τῶν ὁμοίως αἰσθανομένων· καίτοι εἴ γε καὶ αἰσθητικὰ ἔναιμα μᾶλλον μὲν γνωρίσματα καὶ τῆς γῆς τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γίνωσκεσθαι· οὐκοῦν ἄρα ἀληθὴς ὁ λόγος οὗτος· ἆρ' ἔστι τὸν αὐτὸν μὴ τὸ ἥδη λελεγμένον ἀκούειν, ὡς ἄρα πρὸς τὸ προσεχῶς ἐχόμενον ἐξακούομεν· τὸ γὰρ μὴ ὡς ἄρα πάντα ὑπὸ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου, ἔναιμα δὲ μὴ τὰ αἰσθανόμενα, ὡς μὴ αὐτοῖς δοκεῖ χρῆσθαι μὴ ἔναιμα, ἐλέγχοι ἂν μάλιστα τὸν λόγον τὸν λέγοντα τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γίνωσκεσθαι· ἀλλ' ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐπὶ σμικρὸν τὸν γὰρ ὡσπρὸς τὰ ἐπιπολάζοντα λέγων τὸν

εἶναι δὲ ἑκάστην τῶν αἰσθήσεων, ἄγνοια πλέον, ἢ σαφὲς οὐδέν· γνωσθῆναι μὲν γὰρ ἐνδέχεται· πολλαὶ δὲ ἄγνοιαι· πάντα γὰρ τὰ ἄλλα ἥδη γαίη μὲν γῆν ὅπως φαμέν, ὕδωρ δὲ ὕδωρ, ἑκάστη ἄρα τῶν αἰσθήσεων ἐνδέχοιτο ἂν πλέονα ἀγνοεῖν· ὥστε ἂν ἀγνοίας μᾶλλον ἢ γνώσεως αἰτία τὰ στοιχεῖα· δοκεῖ δὲ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα οὐκ ἀπὸ τόπου ἀγαθὸν τοῦ λόγου· ἀλλὰ μόνον τὸ ἐπόμενον τῇ δόξῃ λέγῃ γὰρ τοῦτο ἄποπον ἐὰν μὲν γνῶσις ἀγνοεῖ δὲ τὰ ἄλλα· ἢ γὰρ ἡ γίνωσκε μὲν τὸ σὲ ἀγνοῦ

δὲ τὸ, τὸ ὀφθαλμὸν τὸ ἀκουστὸν· τὸ ὀσφραντὸν τὸ γευστόν· τὸ ἁπλοῦν δὲ
ἀσθενὲς ὁμοίως· τοῦτο δὲ τὸ ἐπὶ χεῖρα μᾶλλον δυνάμενον ἐπὶ τῆς φιλίας μᾶλλον
θετικὸν ἀνάγκη τὸ ἄλογον· περὶ ἧς ἐπαληθεύσεται ἐξῆς· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου προσλη-
φθὲν ἐπὶ τῶν στοιχείων τῶν ἄλλων· ἵνα τὸ ἀνόλουθον τὸ ἐπὶ τῆς φιλίας
ἐπαληθεύῃ· συμβαίνον δὲ ἐμπεδοκλεῖ τὸ ἄρρεν ἑκάτερον εἶναι τοῦ θεοῦ.
μόνος γὰρ τῶν στοιχείων εὐδοκίμησε τὸ ὕδωρ· τὸ τοῦτο φησὶν ἄλογον
τῇ ἐμπεδοκλείους ἐπεκράνθη δόξῃ· ὅτι δὲ ὡσαύτως ἄρρεν ἑκάτερος τῶν θεῶν,
ἢ οὐδὲν μᾶλλον ἕκαστος· οὐδὲν μὲν γὰρ πάντων ἐναντίων τὰ ἀναίρων στοι-
χεῖα, ἕν τε τὸ τοῦ φίλους καὶ τῆς φιλίας· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου πάντα γίνε-
σθαι ἐκ τῶν ἐναντίων τῶν ἐξ ἀρχῆς πάντων· ὅλας ὀφθαλμὸς οὐθὲν λείπει
οὐ μετέχων τοῦ νείκους, οὐ γίνεσθαι αὐτὸ· οὕτως γὰρ γίνεται αὐτῷ
καὶ τὰ λοιπὰ ἐπὶ περάτων τῆς φιλίας· τὰ δὲ θνητὰ τὰ ἐκ πάντων οὐδὲ
τῶν στοιχείων πάντα γνωρίζει· διὸ φησὶ γαῖαν μὲν γὰρ γαῖαν ὁρᾶν πά-
μεν· τὸ στοργὴν δὲ στοργῷ· νᾶμα δὲ νάματι λοιπά· τὰς δὲ ἐπὶ
τῆς φιλίας τοὺς θεοὺς ἐξελάβετο· ὅτι ὁ θεὸς οὐ φησὶν· οὗτος δὲ ἐστὶν
αὐτῷ ἡ φιλία τὸ νᾶμα ἓν ἀμφοτέροις οὐ συγγνωρίζει· ὡς τὰ ἄρρενα
σταθερὰ εἶναι τῶν σωμάτων θείων ἐναντίων τὸ τοῦτο γινωσκόντων· ἡ
δὲ τίς ἡ ποιὰ ὅτι οὐδὲ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα ἕστηκεν· ἕν τε αὖ πῦρ
ὁ λόγος· ἔστω δὲ τὰ μὲν ἄλλα στοιχεῖα γινώσκειν φιλίαν ἔχοντα
ἐν ἑαυτῇ τούτων ἕκαστον, ἵνα μὴ γνωρίσῃ αὐτά· ἡ δὲ τίς τὸ τοῦτο σύν-
χωσις ἐν ἑαυτῇ· ἔστω τοίνυν τὰ ἐν ἀνιὰ ἅμα ὅπερ ἀδωάλον.
δοκεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ σφαίρου ἐξῆρθαι τοῖς ἄνασι πρὸς φύσεως ἕτερα· καλῶς
δὲ ἐπεσκεμμένως ὁ ἀλέξανδρος ὁ ἐπὶ χεῖρα τοῖς αὐτῇ, ἐνδοξός
ἐστιν· οὐ γὰρ ἄρρεν ἕκαστος ὁ θεὸς τῶν χθονῶν οὐκ ἔχων ἀντίληψιν.
ἡδύ τι γὰρ αὐτῶν τῶν ἀμφοτέρων μόνον ἀντιλαμβάνεσθαι·
ἀνενόητον δὲ θεῖναι τῶν χθονῶν· ὅλως δὲ δεῖ ἀκριβῶς ἀκριβοῦν τὰ
πάντα τὰ τοιχεῖα ἕκαστα· πάντα γε· φίλας τὰ στοιχεῖα ἡ τοιχή· πᾶν
δὲ τὰ ὄντα ἐκ τῶν στοιχείων, ἢ πάντων ἢ τινῶν· ἢ ἑνός· ὁμοίως τὰ
λοιπὰ ἐξ ἑνὸς τοῦ ὕδατος· ἐδεῖ πάντα τὰ ἐκ τοιχεῖα θεῖναι καὶ ἀθη-
λυκὰ καὶ ἄρρενα τῶν σωμάτων θείων σωμάτων· ἢ πάντα γινώσκειν τὰ

ὄντα.

ἢ ἐκ πάντων τῶν στοιχείων· ἢ τινά· ἢ ἐκ τινῶν· ἢ οὔ· ὡς μὴ σῶμα τὸν
ἕνα ἀλλ' ἐξ ἑνὸς στοιχείου ὡς ὁμοιομερῆ ὄντα τὰ ἄτομα· ἀπορρήσεις δ' αὐτὰς
καὶ πότερον ἐστὶ τὸ ἓν ποιοῦν αὐτὰ ὕλη ἢ ἐστὶ τὰ στοιχεῖα· κυρίως
δὲ ἐκεῖνο τὸ σῶμα ἔχον οὐκ ὂν ποτέ ἐστιν· ἐπτὰ ἐκ τῶν στοιχείων ἐλέγομεν τὸ
τὸ χαῦ· ταῦτα δὲ διακεκριμένα ἐστί· καὶ ὕλης λόγον ἐπέχει· ἆρ' ἐκ
μὴ ἁπλῶς στοιχεῖα ἐλέγομεν τὸ τὸ χαῦ· ταῦτα δὲ διακεκριμένα ἐστὶ
καὶ ὕλης λόγον ἐπέχει· ἆρα μὴ ἁπλῶς στοιχεῖα ἐλέγομεν τὸ τὸ χαῦ· ἀλλ'
ἐκ τῶν στοιχείων, ἢ τὸ ἓν ποιοῦν τὰ διακεκριμένα ταῦτα στοιχεῖα
σῶμα ἔχοντα ἐστὶ τὸ τῆς φύσεως γένεσιν, οἷς μία οὖσα ἡ τύχη, πλεῖον
ἐστὶ τῶν στοιχείων· ἐνίοτε οὖν τὸ τῆς ἑνώσεως αὐτῆς αἴτιον τοῦτο αὐτὴ
ἡ τύχη· ἐνίοις δέ ἐστι τὸ μὲν σῶμα ἔχον δὲ σῶμα ἔχόμενον, πρῶτον
τῆ φύσει μᾶλλον τὸ σῶμα ἔχον τοῦ σῶμα ἔχομένου· ὥστε φεύγω
σῶμα λέγω τὸ σῶμα μὴ κύριον ἡ τύχη, διὰ πλάγιας τοῦτο· καὶ
ἐξελθούσης τὸ συγκρῖνον· τὸ σῶμα ἔχον δὲ τοῦτο μᾶλλον τῆ φύσει
ἡ τύχη ἄρα αἴτια· τὰ δὲ στοιχεῖα ἐκ τῆς τύχης ἔχοντα τὴν ἕνωσιν
μὴ τὸ σῶμα ἔχειν ὑπάρξαν αὐτὰ ἔχοι ταύτην· ὥστε καὶ τύχη αἴτιον
ἀπείρων στοιχείων· μίαν ἐν τοῖς ἐξ ἅδους μὴ ὕλης, τὸ αἴτιον τοῦτο
μὴ τῇ φύσει πρῶτον, τὸ ἅδος εἶναι διαίρεσις ἢ ἕλκον ὕλης· ἐν
δὲ τοῖς ἐμπύροις, τὸ ἅδος ἡ τύχη· πρῶτον αἴτιον τῇ φύσει ἡ τύχη·
ἐπανελθὲ δὲ φασὶ πάντων αἰτίας εἶναι τὰ στοιχεῖα· μὴ τοῦ σῶμα ἔχοντος
τῆς τύχης τὰ σῶμα ἔχόμενα· τὰ στοιχεῖα αἰτίας εἶναι φασὶν
οὕτως ἆρ' ἐπιχείρημα τὸ ὠρίωνα τὸν σῶμα ἔχει· ἡ τύχη
δὲ ὠρίωνα· αὐτὴ ἄρα σῶμα ἔχει· τὸ δὲ σῶμα ἔχον αἴτιον ἅδου ἔσεσθον·
ἡ τύχη ἄρα αἴτια ἅδου ἐστίν· οὐκ ἄρα τὰ στοιχεῖα αἴτιά ἐστιν ὅλων οὐδὲν
πάντων· τῆς δὲ τύχης εἶναι λόγος ἔστιν μὴ αἴτιον ἀόριστον· ἡ
γὰρ τύχη τοῦ μὲν σώματος τοῦτου· ἔλαθε δὲ μὴ τοῦ πυρὸς ἢ μητέρα·
τοῦ δὲ νοῦ μόνου οὐ προγενεστέρα· ὁ δὲ νοῦς μὴ τῆς τύχης ἐστὶν ὑστερον
μὴ προγενέστερον ἄλλο χωρὶς αὐτὸ εἶναι τὸ οὐσίαν· ὥστε αἴτιον
αὐτὸν πάντων ὁ νοῦς καὶ τὰ φύσιν· πῶς οὖν ἐκεῖνοι φασὶ τὰ
στοιχεῖα· εὔλογον γὰρ τὸ μᾶλλον ἐστὶ τῇ φύσιν, τοῦτο μὴ προγενέστερον

ἄναν· καὶ λοιπὸν τὸν γὰρ ἄναν τοῦτον προσηγόρευσαν τὸν πώγωνα καὶ λαφύσσειν.
ἐναργῶς οὖν ἀπὸ τούτων χωρισθὲν ἄναν ῥοὺλλας τὸν νοῦν ὁ αὐτοτέλης
ἀλλὰ μὴν τῆς τυχῆς αὐτὸν φησὶ προηγεῖσθαι ἄναν. νοῦν δὲ λέγει τὸν λοιπὸν
τυχὸν· τυχὸν δὲ τὸν λοιπὸν· ἐν τοῦτον ἕνεκα τὸν λύσιν· ὃν ἀποροῦντας
ἄνω τε κάτω οὐκ ἔπελύσαντο· ὧν ἵνα ἀλλήλων ἅπτεσθαι τοὺς περὶ σῶμα τοὺς
τοῦ σώματος τοὺς τῆς τυχῆς φησὶν ὄντας· τοῦτο γὰρ συμβαίνει ὅταν παρὰ
φύσιν ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος· ὅταν γὰρ μὴ ἀρχὴν ὄνθρωπον οὔτε ἀρχαῖα καὶ φύσιν, τὸ
ἀρχαῖον τῆς ταξεως ἀνθ' ἁπλῶς ἅπτεσθαι τοὺς περὶ σῶμα τοῦ σώ-
ματος αὐτῆς τυχῆς ὄντας· ἀλλὰ πεφυκὸς τῇ τυχῇ τὸ σῶμα· πᾶν
δὲ μὴ οἷόν τε γένεσθαι μὴ αὐτὸ αὑτῷ φανερὸν τὸ οὖν λοιπὸν τυχὸν ἐναντίον
τοῖς ἔργοις ποιοῦσι τοὺς αὐτῷ μὴ οἷόν τε μένειν μόνιμον· οὐ περὶ πάσης
λέγουσι τυχῆς· ἀσθενῆ δὲ καὶ λόμενος τοὺς περὶ τυχῆς ἀπορίας· ἀσθε-
τοὺς ἀπὸ μένειν ἀπορεῖ ταντας, μὴ τοὺς ἀπὸ αὐτομάτου· μὴ τοὺς ἀπὸ σώματος· μὴ ἐλέγχας ἰδίᾳ ἕκαστα τῶν δοξῶν τοῦ.
ὡς γὰρ ἤδη ἅπαντας αὐτῶν τὸ μένειν ἀποδέχεται· τὸ δὲ τυχὸν
οὐ μὴν γὰρ τὸ μένειν τὸν τυχὸν ἀρνήσασθαι μὴ τὸ αὐτὸ μένειν· μὴ οὐ
δὲν ἀνόμοιον οὐ μάλιστα αὐτὸ σῶμα τὸν ἄναν τῷ τυχῷ, ἀποδέχεται
τυχὸν δὲ τοὺς μὲν οὐ δὲν ἀνόμοιον τῷ μένειν αὐτῷ μένειν· τοὺς
δὲ, οὐ μὲν ἀρχὴν ἄναν αὐτῷ· διὰ τὸ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον γίνω-
σκεσθαι· τοὺς δὲ οὐ πάνταπασιν ὅλως τὸ αὐτὸ σῶμα, ἀπὸ μέρους τῆς ἐννοίας· ἀλλὰς ἁπλοῦς καὶ τῷ ἔχεσθαι
σῶμα· τούτων οὖν τῶν δοξῶν ἰδίᾳ ἕκαστα ἐλέγξας, μὴ δείξας
τὰ ἑκάστῃ ἑπόμενα ἄτοπα, νῦν πρὸς ποιόν τινα ἀλλήλους καὶ τὰ
τάνδε· συμβαίνει γὰρ φησὶ τούτοις πᾶσι μὴ περὶ πάσης τυχῆς διαλέγεσθαι· μὴ οἷόν τε, τὸ μένειν τὸ αὐτὸ σῶμα αὐτῷ ἑπόμενα, ἢ
ἁπλοῦ μέρος τι τὸν πώγωνα χαρακτηρίζον τες,
οὐδὲν οὔτε περὶ τῆς φυσικῆς τυχῆς ἔσονται ἀρηκότες· οὔτε
περὶ τῆς τῶν ζῴων φύσεως· οὐ γὰρ ἡ τούτων τυχὴ τῷ μένειν χαρακτη-
ρίζεται· οὐδὲν γὰρ τούτων μένειν καὶ τὰ τόπον· μὴ περὶ μὲν τῶν,
δῆλον· δόξειε δ' ἂν τὰ ζῴα φύεσθαι· οἷον οἱ σπόγγοι· οὐκέτι

δὲ κίνησις αὕτη τὸ πικνὸ· οὐ γὰρ ἀμφότερον· ἀλλ' οὐ συνίσταται κίνησιν δὲ λαμβάνουσι πάντες, πῶς ἐν τόπου τόπον ἀμφοτέρων ποιοῦσαι τὰ πρώτιστα· τούτων δὲ κίνησις ὁ λόγος· οἱ δὲ τὸ γνωριστικὸν καὶ αἴσθησιν· καὶ ἄλογοι οὐδὲν περὶ τῆς ψυχικῆς φρονοῦσι· τὰ γὰρ φυτὰ ἔμψυχα μέν, ἀναίσθητα δέ· καὶ γνώσεως ἄμοιρα· καὶ τοιαῦτα τῶν μόνων τῶν κινήσεων κινήσεις ἡ ψυχὴ τὸ ζῷον· ἔπειτα οὐκ οἶδε τὸ κίνησιν καὶ ποιὸν ἀποβλέπουσας, οὐ περὶ πάσης ψυχῆς δι' ἀλόγου φασί, οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν φυτῶν, οὐδὲ περὶ τῆς τῶν ζῳοφύτων· ἄπερ ζῷόν φυτά, αἰσθήσεως μὲν μετέχει· κινήσεως δὲ τῆς καθ' ὁπόν, οὔ· ἵνα μὴ τις ἅπτηται οὐκ ἔστι τὰ τοιαῦτα κινεῖσθαι· ἀλόγου γὰρ καὶ αὐξάνεσθαι καὶ τὰ φυτὰ· καὶ τὰ ζῷόν φυτα· διὰ τοῦτο προσέθηκε ταύτῃ μόνῳ τῷ κίνησιν· λέγω δὴ τῷ κατὰ τόπον κινεῖ ἡ ψυχὴ τὸ ζῷον· ἔστιν ὡς ταύτῃ μόνῳ τῷ κίνησιν ἡ ψυχὴ κινεῖ οἱ ἀπὸ τοῦ κίνησιν ὁριζόμενοι αὐτῷ, οὐκοῦν περὶ πάσης ἀλόγου ψυχῆς· οὐδὲ γὰρ αἱ ἀλόγου αἰσθήσεις αὐξητικαὶ· καὶ αἰσθητὰ ἔχουσι πάντα· καὶ αὐξάνεται τὰ τοιαῦτα· καὶ ἀπολαύει τῶν ἐξῶν καὶ τὰ ἄλογα· καὶ αὐξάνεται ὡς οἱ λίθοι· καὶ ἀλόγου ὂν ὡς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα· ἀνάγκη τῷ κατὰ τόπον τῷ ἐξῆς τοῦ καθορᾶν μὲν μίαν μόνα τὰ ζῷα κινεῖται· ὅτι ἐνίοις μὲν ἑκάστῳ τῶν κινήσεως ἢ καθ' ὃ ἔστι μετέχουσι πολλὰ κινεῖται· ἀλλ' οὐχὶ τῆς ψυχῆς ὑπὸ γοῦν τῶν αἰσθητῶν ἢ ὑπὸ τῶν νοητῶν· ἢ ὑπὸ τοῦ πρὸς ἡρῶνα μένουτα καθορᾶν· καθάπερ τῷ ἔχω μέν τοι καθ' ὃ ἔμψυχον· τῷ δὲ καθορᾶν, οὐ καθ' ὃ ἔμψυχον μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι τὸν νοῦν καὶ αἰσθητικὸν ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦσι· δόξας πῶς οἱ ἀπὸ τοῦ κινεῖν τῷ ἔχω ὁριζόμενοι, οὐ περὶ πάσης ψυχῆς λέγουσι· δόξαιμι δὲ πάλιν ὅτι οὐδὲ οἱ ἀπὸ τοῦ γνωρίζειν αὐτῷ ὁριζόμενοι περὶ πάσης δι' ἀλόγου φασί· ὡς αἰσθητὸν καὶ νοῦν τῷ αὐτῷ λεγόντων ἔχειν τῶν ἀπὸ τοῦ γνωρίζειν αὐτῷ ὁριζομένων· καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῷ συνίστανται οὕτως ἅπαν· οὔτω γὰρ ἂν ἀλόγῳ φανερῶς μὲν δὴ μόριος· ἐδόκει δὲ

λείαν μὴ ὀναξαίρεσις· οὐδὲ οὕτως οὗ περὶ πάσης τυχῆς διαλέγονται·
οὐ γὰρ αἰ οὗποι λείοι εἰσὶ περὶ τῆς μὴ ἐχούσης τυχῆς αἰσθησίν τε νοῦ·
τοῦτο γὰρ τῆς τυχῆς τὰ γνωρίσματα· νοῦς τε μὴ αἰσθησις· οὐδὲ διαλέγονται
οὗ οὐδὲ οὗποι περὶ τῆς φυσικῆς· οὐ γὰρ αἰσθανόμενοι τὰ φυτά· μηδὲ δὴ
μὲν τοῖς τε μὴ νοητικοῖς λέγουσι, μὴ τοῖς αἰσθητικοῖς· τὰ γὰρ ζῷα, οὔτε
νοῦν ἔχει, οὔτε αἰσθάνεται· δοκοῦσι δὲ περὶ πλειόνων διαλέγεσθαι
οἱ τὸ αἰσθητικὸν ἀφορίζοντες· περὶ λαμβάνουσι γὰρ μὴ ἅπαξ ὁ ἄνθρωπος·
ἅπερ οἱ τὸ νοητικὸν λέγοντες οὐ περὶ ἐλάττονος· ἀπορρήσεται δ' ἄν
τις πρὸς αὐτοὺς τὴν δηλητικὴν ἀφὴν ἢ τυχὴν ἵνα γνωρίζῃ· αὐτὰ μὲν
γὰρ τυχὼν μὴ αἰσθάνεται μηδὲ νοῶ ἔχει· αὐτὸ δὲ αἰσθάνεται μόνον·
τὸ αὖ λοιπὸν μὴ πρὸς τοὺς τὸ νοητικὸν λέγοντας ἀπορεῖν ἀξιοῦσι· διὰ μὴ γὰρ
τῆς αὐτῆς φύσεως, αὐτὰ μὲν μὴ καὶ παρὰ τόπον νοῦν οὐσίν· αὐτὸ δέ, οὐ· ἀφ' ἧς
μὴ ταῦτα παραχωρήσαμεν, μὴ ἁπτικὴν τοῦ νοῦ μέρος εἶναι τῆς τυχῆς· ὁμοίως
δὲ καὶ τὸ αἰσθητικόν· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἃ μὴ οὐ χωρήσομεν πάσης τυχῆς
μόριον ἔναι τοῦ νοῦ· μὴ τὸ αἰσθητικόν, ἢ ὡς ταὐτὸν οὖ, ἢ ὡς περιέχοντα
ταῦτα ὡς ἐνέργεια αὐτὴ ἡ αἴσθησις, ἔναι μὴ νοῦ ὡς ἐδόκουν λέγειν οἱ πολλοὶ
τῶν φυσικῶν πάντων σῶμα μεταλαγχάνειν τὸ τυχὸν· ἀλλοῦ οὐ διοριστέον πῶς
πάσης ἔσεσθαι ἀλογίας ἀπὸ τοῦ γνωρίσματος τὴν οὐσίαν αὐτῆς ὁρίζεσθαι·
ἢ γὰρ φυτικὴ μὴ οὐ πέφυκε γνωρίζειν οὐδὲ αἰσθάνεσθαι· οὐ γὰρ οὕτως περὶ
πάσης, οὐδὲ περὶ οὐδεμιᾶς ὅλης· ἀλλὰ μὴ ὅτι μάλιστα πᾶσα τυχὴ
μὴ νοῦ μὴ αἰσθησιν ἔχει· ἀλλ' ἔχει μὴ τὸ θρεπτικὸν ἀποδώσομεν· μὴ αὐξητικὸν·
μὴ γεννητικόν· ἀλλὰς οὐσίας τῶν γνωρισμάτων ὅλων ἀμοίρων·
μὴ φανερὸν γὰρ ἐν ἁπάντων ἐν πᾶσι τὸ τυχὸν ἔχουσιν ἐνούσας· περὶ
ὧν οὐδὲν λέγουσιν· ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῆς κατὰ τόπον νοητικῆς· ὥστε
ἢ ἐνδέχεται μετέχειν τυχόντα· οὗποι δὲ περὶ αὐτῶν οὐδὲ λέγουσι περὶ
οὐδεμιᾶς ὅλως διαλέγονται· ὡς μάλιστα δὲ τῆς ἐστὶν ἐνέργειαν τῶν ἀ
τόμων τυχὴ πλάσει δῶ μεσιν ἢ μορίοις μεχθεῖσαν· περὶ ὧν μὴ
πάντων διαλεγόμενοι· οὐδὲ περὶ μιᾶς ὅλης ἓν αὐτὸ διαλεγόμενοι·
τοῦτο δὲ τάχως μὴ αὐτὴ πίπτουσα ἐστὶ λύσις· ἵνα γὰρ μὴ τῆς ὑπὸ τῶν
τὸ γνωριστικὸν τῷ τυχὼ ἔναι τινὰ τῶν ἀπολογουμένους ἀποιοῦσι

οὐ περὶ παύσης τύχης αὐτοῖς ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀϊδίου
τὸ γὰρ ὠφελοῦν. διὰ τοῦτο φησὶν ὅτι οὐδὲ περὶ ὅλης μιᾶς ποιᾶς τοῦ
λόγου· ἡ γὰρ ἀΐδιος τύχη, οὐ παύσασα παντελῶς ἐαυτὴν γνωρίσαι τινὶ ἐστίν.
ἐστὶ γὰρ καὶ ἐν ταύτῃ, τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον· καὶ τὸ μὲν θνητὸν οὐδὲν
οὐδενὶ ὠφελεῖ· οὐδὲ περὶ τῆς ἀϊδίου ἄρα πάσης διελέχθησαν. τὸ αὐτὸ δὲ πέπονθε καὶ ὁ ἐν τοῖς σοφιστοῖς καλούμενος ἔπεσε
λόγος· καλούμενος δὲ πῶς; ἐπειδὴ μηδαμοῦ φανερός ἐστιν ὢν καὶ
αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τοιαύτας λέξεως· αὐτοῦ μὲν γὰρ φέρεται τὰ δόγματα
ταῦτα δὲ φησὶν ὄνομα μεμφθῆναι ἐνέπεσε καὶ τοῦτον· λέξεως οὖν ἐνδεὴς
ἡ τύχη ὑπὸ πολλῶν ἀνέμων ἐκπεσοῦσα παντοίως φερομένη, ἀναπνεῦσαι ὑπὸ
πολλῶν ζώων· ὥσπερ καὶ οὗτος ὁ λόγος, οὐ περὶ παύσης τύχης λέξεως. οὐ γὰρ
πάντα ἀναπνεῖται ἐμπίπτοντα· οὐ κόπτα τὰ ἐν πλῷ· οὐδὲ τὰ φεύγοντα.
φασὶ δὲ αἰνίττεσθαι τὰ ἔπη· διὰ μὲν τῆς ἀναπνοῆς τὸ ἐπηβόλου
τῆς τοῦ δεξομένου τὸ τύχῃ σωματος· διὸ καὶ ἀναπνοὴν καλεῖ
τύχουσα τὸ ἐμφύτου θερμοῦ, ὃς οὐμμεμιγμένον ἀέρι. τοὺς δὲ ἀνέμους
φασὶ δηλοῦσθαι τινὰς σημαίνειν· διὸ ὧν καὶ ταύτῃ τοιᾗ
ὡς τῶν ἐνεργειῶν ἐκτὸς ὁ λιμὴς ἐνεργείας· ὧν ἐνεργεῖ τοῦ μεμιγμένου
σώματος τοῦ τοιούτου τῆς γενέσεως ἀπηλλαγμένη· τοιοῦτον δὲ λέγει
δὴ τοὺς οὕτως ὑπολαμβάνοντας· ἐπεσθαι τῶν ἀτόμων ἐν τῷ κενῷ
τοιαῦτα οἷα τῶν τύχῃ· ἵνα γνωρίζῃ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ πάντων αὐτῶν
ἆναι· ἀλλ' ἔστι καὶ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μόνου τῶν ἐναντίων ποιᾶν αὐτῶν.
τὸ γὰρ ἕτερον τῶν ἐναντίων ἀγνοούμενον ἐαυτὸ γνωρίσαι τῶν ἐφαρμόζειν.
μὴ τὸ ἐναντίον τῇ στερήσει, μὴ τῶν μὴ ἐφαρμόζειν. ὥσπερ φησὶν
ἐπὶ τοῦ εὐθέος ἔχει μὴ τοῦ καμπύλου. τῶν γὰρ εὐθέων εὐθὺ
γνωρίζεται τῶν ἐφαρμόζειν. μὴ τὸ καμπύλον οὔτε ἐαυτὸ γνωρίζει.
ἀόριστον γὰρ τὸ καμπύλον· μὴ οὐ πάντῃ ἐφαρμόζει διὰ τὴν ἀοριστίαν τῆς καμπυλότητος· οὔτε τῶν εὐθὺ ὅτι ὁμοίως, ἵνα γνῶμεν
τὸν ἄγνοιαν ὃ ἀπλῶς ἐπὶ ὅλως· μὴ οὐ φανερῶς· ἀλλ' ἐν ταύτῃ
διὸ ὅτι κατὰ στέρησιν μὴ ἕξιν ἢ ἀνάγκης· ἀπλῶς μὴ τῆς ἕξεως
μόνης χρεία πρὸς γνῶσιν ἀμφοτέρων· ἐπεὶ δὴ γὰρ ἀόριστος ἡ ἀ-

φησις, καὶ οὐδὲν ἄτοπον ἐστιν, ἢ τοῦ ἁδοῦς ἀπουσία, ἀνοήτως ἢ τοῦ ἁδοῦς γνῶσις,
μὴ ἄνευ τοῦ μὴ τῆς στερήσεως εἶναι γνῶσις· τοῦτο γὰρ ἡ στέρησις ὅπερ ἐστὶν ἡ ἕξις.
ἐπὶ μὲν τοίνυν τῶν ἐναντίων οὐκ ἀναγκαῖον τὸν ἀφορισμὸν οὕτω ἔχειν —
τοῖς φύσιν· οὐ γὰρ ἀνάγκη πρὸς γνῶσιν τοῦ ἑτέρου ὅπερ οὐ τοῦτο· ἀλλὰ τὸ μὲν
λευκὸν ἁδρῶν ἀμυδρῶς δὲ τὸ μέλαν· ἢ ἀναγκαῖόν ἐστι μέλανα ὅπερ μὴ
λευκόν, ἀνήρηται μὲν ὅλως ἢ ἁδρὸν ἢ ἀμυδρὸν τὸ λευκόν· ἐνδέχεται δὲ τὸ
λευκὸν εἶναι, ὥσπερ ἐπὶ τῆς στερήσεως οὐκ ἔχουσα ὅπως ἐφόδιον· ἀλλ'
οὐκ ἄπειρ μέλαιν γνώσεις ἔναι τοῦ μέλανος περιῆρται τὸν φύσιν ἀπὸ
τῆς φαντασίας· ἴσως οὖν ἐπὶ μὲν τοῖς σχήμασι τὰ μὲν ἔστι ποιήσιμα,
μᾶλλον δὲ μὴ ἔστιν ἃ τὸ πῦρ μὴ ὁ ἀήρ· τὰ δὲ ὑλικὰ μᾶλλον μὴ πα-
θητικὰ ὡς ἢ γῆ μὴ τὸ ὕδωρ τὰ μὲν ἁπλᾶ τὸ ἔφοδος πεπαυμένα· οὐ μὴ ποιητικὰ
ὧν αὐτὰρ μὴ πρὸς τὸν τῆς ψυχῆς οἰσίαν· εἰ γνῶσις ἔξις γὰρ τούτοις μὴ τὰ
ἄλλα τῆς ἀπουσίας, ἐξάνα λογίας οὕτω ὁ λόγος ἁλήθειαν· ἁ γὰρ ἔφοδος
οὐσία μὴ στέρησις τῶ ἔφοδος, μὴ ἀπὸ τὸ ἔφοδος μὴ τῶ στέρησιν εἶναι νοοῦμεν·
τὸ σκέφασθαι ἐν τοῖς ἐναντίοις ὕλης λόγον μὴ στερήσεως εἰπεῖν· τῶ
ἑτέρω ἄρα τῶν ἐναντίων τῶ ἀναλογῶ τῶ ἔφοδα μὴ τὸ ἕτερον γνω-
σόμεθα· ὅπερ ἀναλογᾶ τῆ στερήσει· μήποτε μὴ ὡς ἐναντία
ἀφ' ἁπλᾶς τῶν ἀμφοτέρων γνῶσιν ἀναγκαῖον, ἅπερ μία ἡ τῶν ἐναν-
τίων ἐπιστήμη· ὅταν γὰρ ἐναντίον ἅπτω, δῆλον ὅτι μὴ τὸ ἐναντίον
τὸ μέλαν γνωσόμεθα· ἐναντίον γὰρ τῆ σιαμερίσθαι οὐσίαις·
τὸ ἄρα τῶ λευκῶ ἐναντίον, οὐσίαι τινὸν ἔσαν· ὥστε ἅπερ-
πέσοι τινὶ συγκρίνον τι ἁ μὴ μὴ τύχοι τι ἀπὸ τὸ ἔφοδος τῶ ἁσέναι
τὸ λευκὸν ὅτι διαμερίσθαι τοῦτῳ γνωρίζθαι μὴ τὸ περὶ τυχὸν μέλαν
ὅτι ἐναντίον ἐστὶ τῶ λευκῶ, οὕτως οὖν ἥρμα τῶ ψυχῶ ἐξένος
σοι χάου ἔναι· οἷον πύρος· ἁ γὰρ τοῦτο θερμὸν ἐστι μὴ ξηρόν·
δι λογίζι ὅταν περὶ τύχω τοῖς λοιποῖς σοιχείοις τοῖς τοὺς ἐναντίους
τούτῳ διαθέσεις ποιοῦσι, τὴν πρὸς τοῦτο ἐναντιότητι παιδεύσα
γνώσομαι· ὥστε ἥρμα μὴ ἐξένος σοι χάου ποιεῖν τῶ ψυχῶ· ἐνέ-
καυσω γὰρ σοι χάω τῶν δύο ἐναντιώσεων, ἅμα θαλερόν τε σοὶ
μόριον· μὴ ἐν τῶ ὅλω δύνηνες ἀπολύσαι μὴ χθαμφασιν· ὅθεν ἴσως

μὴ θαλῆς ᾧ ἡ θεὸς πλήρη πάντα θεῶν ἔδωκεν εἶναι· ἐπεὶ ἐμοὶ δοκεῖ καὶ μὴ θεῖα
περὶ τὰ ἔντομα ὑπονοήσαντες μηκέτι τὰ ἐν παντὶ σώματι μικρὰ μικρὰ
ὡς πάντ' ἔδωκεν εἶναι σώματα μετέχειν· εἰ δὲ τῆς τοιαύτης δόξης μὴ τὸν θαλῆν
νομίσαι πάντα πλήρη θεῶν εἶναι· τὸ πῶς ὑπονοοῦμεν τοῦ θαλοῦ
πάντα χοῦ εἶναι τὸ θεῖον· ἢ τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὰ ἔντομα θεοὺ ὑπονοεῖν, ἢ θεὰς
μοίρας αὐτῶν εἶναι· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἀράχνου· μεταξὺ δὲ διὸς πάθη
μὲν ἀγνοεῖ· πάσας δ' οἶν ὧν ἀγνοεῖ μηδὲν δὲ θαλασσαν μὴ λίμνης
φασὶ δὲ μὴ τοὺς σοφοὺς τοιαύτης εἶναι δόξης· σῶμα γὰρ τὸ θεῖον
ἡνόμιζον· τοπικῶς μὲν πάντα χοῦ τὸν θεὸν εἶναι ὑπονοεῖν, ἄλογον
μὴ παραλόγου· εἶτε μὴ δὲ σῶμα εἶναι τὸν θεὸν ἰδόντα· ὁπόταν μὴ αἰσθη-
σις ἀσώματος ἀποδείκνυται· μηδὲ πρὸς τοῦτο τῷ ἀρίστου λαμβά-
σας· τοὺς μὲν οἰκειοτάτους πάντα χοῦ εἶναι ἀναγκαῖον· εἶτε πᾶν
αὐλὸς εἶναι ἀποδείκνυται· οὕτω τοῖς μὲν πάντα θεῶν πλήρη
πάντη δεῖ δοκεῖν εἶναι· μὴ δι' ἀπειρίαν μὴ ἀνθρώπου
ἀέρος, ὅτι μὲν μικροῦ μέν ἐστι σῶμα· πρὸς τοῦτο οὖν τῷ
δόξαν τῷ ἐν παντὶ τύχῃ εἶναι λέγουσαν, πρῶτον μὲν ἀπορή-
σει δὴ πότερα ἐν παντὶ σώματι τύχης οὔσης, καὶ μεγέθει καὶ σμικρότ-
ητι· εἶτα μᾶλλον πᾶσι τοῖς εἶναι χρῆται· ἐνίοις γὰρ οὖσα μὴ ἐνδέχεται
αὐτὴν ἁπλοῦν σώμασιν εἶναι· οἷον πυρὶ οὖσα μὴ ἐνδέχεται
ἁπλῷ σώματι εἶναι· ἐν τούτοις ἢ τύχη τῶν σωμάτων· ὥστε μὴ μᾶλλον δι' ἃ χρήσεσθαι
αὐτῆς ὠφέλιμον αἱ ἐνέργειαι· τοῦτο δὲ ὡς ὑπεξαιρούμενον λεκτέον·
ἐπορεύσεται γὰρ πυρὶ μὴ ἀέρι μᾶλλον ἢ ἀνθρώπῳ τύχη μὴ ἀνθρωπ-
ίνη πρᾶξις· εἶτα οὐ μᾶλλον δι' ἃ φαίνεσθαι τῶν σῶν θείων·
μὴ πρὸς αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀπορεῖ πῶς φασὶ τὰ ἐν τοῖς στοιχείοις ἀθανά-
τῳ πρᾶγμα εἶναι, μὴ βλάπτῳ· ὁμοίως γὰρ τοῖς σώμασι καὶ τὰ
ἁπλᾶ φθαρτὰ καὶ ἄλογα οὔτως μὴ μεταβάλλειν· εἰ οὖν τὸ αὐτὸν
τοῦ ἀθανάτου πρᾶγμα εἶναι τοῖς ἐν τούτοις τύχας· συμβαίνει δὲ
ἀμφοτέρως ἄλογον μὴ παραλόγου· εἰ μὴ δὲ ἄρα διὰ τίνα αἰ
τύχαι τύχης οὔσης ἐν τοῖς στοιχείοις οὐκέτι ἔσται· νῦν δὲ ἐφ' οἱ
πότερον αὖ τούτων δώσουσιν, ἄλογον μὴ παραλόγου τὸ ἑπόμενον.

ἀπείρους ψυχὰς αὐτὰ ἕνεκα ἑαυτῶν, παρὰ βούλησιν τοῦ λόγου, τοῦτέστι τοῦ λογικοῦ ὑπεκπίπτον ὅλως· καὶ ὅσον ἐπέχων ἐπιπλοκῆς αὐθαιρέτως τοῦ ἀλόγου. ἄλογον δὲ καὶ τὸ τυχὸν ἐν οὐσίᾳ ἐναυτοῖς μὴ ἕνεκα αὐτῶν ψυχὰς ἔχον. τυχὸν γὰρ τοιαῦτα ἐλέγομεν ὅσα ἐν ὑλικῇ ἕνεκα αὐτοῖς οἷα ἡ τῶν ζώων· ὅσα δὲ ἐν ὑλικῇ τὰ ἐπαγόμενα· ὑπολαμβάνομεν δὲ ἐν οἷς καὶ τὸ τυχὸν ἕνεκα ἐν τούτοις ἐπὶ τοῦ ὅλου τοῖς μορίοις ὁμοδοξεῖν. πόθεν ὑπῆρξαν ἔμψυχα φύσιν τὰ στοιχεῖα· νῦν λεγόμενα καὶ ὁμολογούμενα γὰρ ὅτι ὁμοιομερῆ τὰ στοιχεῖα, μὴ δὲ ἀπούσης ὁμοδοξίας τοῦ ὅλου τοῖς μέρεσι· τὰ δὲ μέρη τῶν ὅλων στοιχείων τὰ ἐν τοῖς ζῴοις ἔμψυχά ἐστι· μὴ τὰ ὅλα ἐξ ἀναγκης ἔσται ἔμψυχα· εἰ γὰρ τὸ μέρος ἔμψυχον, ὅμοιον δὲ τῷ μέρει τὸ ὅλον, μὴ τοῦ ὅλου ἄρα ἔμψυχον· διὰ γὰρ τοῦτο ἕνεκα τὰ ζῷα ἔμψυχα· τῷ ἔχειν ἕκαστον μόριον ἢ τοῦ παντὸς σώματος τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ πυρὸς ἢ τῶν ἄλλων ἐν αὐτῷ· ἐκ πάντων οὖν ἐμψύχων ὄντων, μὴ καὶ τὰ ἔμψυχα φυτά· καὶ τὰ δὲ τοιοῦτο ἐπόμενα ἄλοπα ἐπάγεσθαι ἐξεξῆς· ὥστε ἀναγκαῖον αὐτοῖς λέγειν μὴ τῷ τυχὸν ὁμοδοξεῖν τοῖς μορίοις ἕνεκα· ἢ τῷ τὰ προλαμβάνειν αὐτοῦ περιέχοντος ἐν τοῖς ζῴοις ἔμψυχα τὰ ζῷα γίνεσθαι. ἢ δὲ καὶ τοῦτο φήσουσιν ἕκαστον εἶναι ἔμψυχον τῷ ἐναπολαμβάνειν ἐν ἑαυτῷ μόριόν τι τοῦ παντός· φύσει δὲ πάντα τὰ μόρια τοῦ παντὸς ὁμοδοξεῖ μὴ ἐν αὐτοῖς μὴ τῷ ὅλῳ ἀναγκη· μὴ ὁμοίως αὐτὰ ἔμψυχα ἔσται· ὥσπερ μὴ ἐν αὐτοῖς τυχὴ ὁμοδοξεῖ ἑαυτῇ καὶ ὁμοιομερῆς· εἰ γὰρ μὴ ἔστι ἡ τυχὴ ὁμοδοξεῖ ἑαυτῇ μὴ ὁμοιομερὴς ὡς ὁ ἀὴρ οὐ πᾶσα ἐν ἑκάστῳ ἔσται· ἀλλὰ τὸ δὲ μὲν αὐτῆς τὸ μόριον ἐν τῷδε τῷ ἀέρι φύσει φέρεσθαι τὸ θυμιατόν· τὸ δὲ ἐν τῷδε τῷ ἐπιθυμητηρίῳ· μὴ ἄλλο ἐν ἄλλῳ· ἆρ' οὖν τοῦτο γε μὴ τὰ μόρια τοῦ ἀέρος ὁμοδοξεῖν ἑαυτοῖς μὴ τῷ ὅλῳ ἢ τοιοῦτος ὑπεναντίον λεγομένου τοῦ τῷ τυχὸν ὁμοιομερῆ εἶναι ταῦτα λέγειν ἢ ὡς οὔτος ἐναργῶς τοῦ μὴ εἶναι αὐτῷ ὁμοιομερῆ· ἆρ' οὖν τοῦτο αὖ τὸ ἄλοπον τὸν λόγον· οὔτε γὰρ πᾶν ἔμψυχον ποιοῦσας ἐκ τοιαύτης τυχῆς δῶμεν, οὔτε ἐν οἷς πάσῃ

φοήν· οἷον ἐν τοῖς ἀνοῖς ἀ λλήλοις ἐστὶν ὁμοφυῆς· πρὸς δὲ τοῦτο λέγω ὅτι τὸ ἀναλλοίωτον ἦναι ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὁμοφυῆ ἦναι τὼ ψυχὼ μὴ παρ' ἐξῆς καὶ παραπλησίως ἀξιῶ· εἰ μὴ δὲ πρὸς τὸν λόγον τοῦτον μὴ ποιᾶσθαι χρήσασθαι διαιρέσει τὸ ἀδιάλλακτον ὑπάρχειν φάσκοντας· ἀναγκαῖον γὰρ τὼ ἐνόλω τὼ ἀεὶ ψυχὼ, ἢ ὁμοφυῆ ἦναι αὐτὰ, ἢ ἀνόμοφυῆ· ἐὰν μὲν οὖν ὁμοφυὴς ἐπὶ τὸ ἀπολαμβάνεσθαι ἐν τοῖς ἐμψύχοις μέρος ᾖ· ἢ τοῦ ἀέρος ἔμψυχα γίνεσθαι· ἓν ὂν πάντα τῆς αὐτῆς ψυχῆς μετέχειν· ἀλλὰ μὴν τὸ δεύτερον ἄτοπον ἐναργῶς· οὐ γὰρ ὁμοφυὲς γὰρ τὸ αἰθέριον τῷ θρεπτικῷ· ἢ τοῖς ἄλλοις· μὴ τὸ πρῶτον ἄρα· ἐὰν δὲ ἀνόμοιος ᾖ ἡ ψυχὴ, ἢ πάντα τὰ μόρια αὐτῆς ὅσα παντὸς δηκνῦται τοῦ ἀέρος, ὡς ἑνί παντὶ τοιούτῳ μορίῳ τοῦ σώματός ἐστι μὴ θρεπτικὴ μὴ αὐξητικὴ μὴ δωάμις ὁμοίως μὴ ἑνί παντὶ πλάστου τοῦ σύνδρου· ἢ οὕτω πάντα διάπαντος δηκνῦται, ἢ ἕν παντὸν μόριον τῆς ψυχῆς, μέρος ᾖ τοῦ ἀέρος ἐμπεριέλήφθεν· ἐὰν μὲν οὖν πάντα τὰ μόρια τῆς ψυχῆς ἑνὶ τῷ οὖν μορίῳ ἐστὶ τοῦ ἀέρος, ἐὰν πάντα ὁμοίως ἔμψυχα ἦναι πάντα μετέχειν μὴ λογισμοῦ μὴ αἰσθήσεως· μὴ θυμοῦ μὴ ἐπιθυμίας· ἀλλὰ μὴν τὸ δεύτερον ἄτοπον, μὴ τὸ πρῶτον ἄρα· ἐὰν δὲ ἕν παντὸν μόριον τῆς ψυχῆς μέρος ᾖ τοῦ ἀέρος ἀπολήφθεν, ἐὰν μὲν ἄλογον, ἄλλης ψυχῆς μετέχειν· τὸ μὲν τῆς ἐπιθυμητικῆς μόνον, τὸ δὲ τῆς θυμικῆς· τὸ δὲ τῆς λογικῆς· τὸ δὲ ἄλλης τινός· ἆρ' ἔστι τὸ ἕνα πολαμβάνεσθαι μέρος ᾖ τοῦ ἀέρος, ἔμψυχα τὰ ζῷα γίνεσθαι· νῦν δὲ τὰ ζῷα μὲν τινὰ πασῶν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων μετέχοντα καὶ μᾶλλον τῶν πλείστων· μὴ οὐ δὲ μιᾶς μόνης δυνάμεως μετέχειν· ἐὰν δὲ ἡ ποιότης διὰ τὸ πλείονα μόρια τοῦ ἀέρος ἓν ἀπολαμβάνεσθαι ἐν τοῖς ζῴοις, συμβαίνει πλείονων δυνάμεων ψυχικῶν αὐτὰ μετα λαμβάνειν· λείπεται ἢ ἀπολήψεως τινὰ μὲν μόρια ψυχῆς ἐν πᾶσιν ἁπλῶς τοῖς ζῴοις ἢ ἁπλῶς ἐμψύχοις ἓν ἀπολαμβάνεσθαι· τινὰ δὲ μὴ θρεπτικὴν μὲν γὰρ ἐν πᾶσι μὴ αὐξητικὴν μὴ· αἰσθητικὰ δὲ λοιπά, οὐ πάντως· μὴ πάλιν τινὰ ἢ ἀπολήψεως· τὰ δὲ μενοῦν μέρος τοῦ ἀέρος τὸ λογιστι-

τῆς τύχης ἀπαλλαφάνας, τὸ δὲ τὸ αὐτὸ μὴ ἄλλο ἄλλο· οὐ γὰρ τὸ τυχὸν
ἔδος ἐστὶ τῶν τυχοῦσαν ὕλων ἐγγίνεσθαι πέφυκεν· ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι
μόριον τῆς διαιρέσεως ἀπλῆν τινά, ἃ ἔστι μὴ τύχα τὰ αὐτὰ δύνασθαι
δι' ἅπαντος ἀεὶ ταὐτὰ ὄντα, τοῦ δὲ ἀεὶ τὸ μὴ τύχα λείπειν. ἔστι δὲ μὴ ἀπὸ
διαφορᾶς ὁμοδυνής, ἡ δὲ τύχη ἀνομοιομερής, τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς
ὑπάρξει δηλονότι. τὸ δὲ οὐχὶ πάρξει· οὐκ ἀναγκαῖον γὰρ αὐτῶν
ὑπάρχειν τῷ ὑπὸ τὴν τύχην ὁμοιομερῆ εἶναι· οἷον τοῦτον
καὶ τὰ σκευάζει· ἆρα μὴ ἅπαν ὁμοιομερές, ἀλλ' οὐχὶ ὁμοιομερές, τὸ
μὲν αὐτῆς τῶν μορίων ὑπάρξει· ἔστι γοῦν οὐ πᾶσαν καὶ πᾶν τὰ
μόρια τοῦ ἀέρος μὴ ὧν ἄλλων στοιχείων ὁμοδυῆ εἶναι τοῖς· ὃ μάλιστα
ἐνίοις ἐβούλοντο· ἐστὶ τοίνυν οὕτω περὶ αὐτοῖς τὸν λόγον.
ἐνίοις μὲν γὰρ καὶ τὸ σκευάζον ἔμτυχον ἦναι τὸ παῦ, ἐνίοις
λαμβάνειν τὰ μέρη ὁμοδυῆ οὐ τὰ μὴ ἐαυτοῖς μὴ πᾶν ὅλῳ. αὐτὸς δὲ
ἐνίοις ὑπὸ θέσεως τῆς ὑπομενούσης ἀνομοιομερῆ πᾶν τύχῃ τὸ
ἐναντίον καὶ τὰ σκευάζειν ἀξιῶ· τὰ γὰρ μέρη τοῦ ἀέρος, ἃ μὴ ὁμοδυῆ
ἀλλήλοις ἐστὶ διὰ τὸ ὅμοιον εἶναι ἑαυτῷ τὸν ἀέρα· ἀλλ' οὖν διὰ
τὸ μὴ τὸ αὐτὸ τῆς τύχης μόριον εἶναι ἐνέματτον, οὐ μέντοι καὶ
ὁμοδυῆ· τὰ γὰρ ἔμτυχα καὶ πᾶν τῆς τύχης ἐστὶ δυσδιάληπτα
χαρακτῆρα ἴδιον ἔχειν· ἐπεὶ καὶ ἔδος ἕκαστον μὲν τὸ κεχαραγμένον τύχῃ·
ὥστε καὶ ἀδύνατον ὅσον ἐπὶ τῇ αὐτῶν ὑποθέσει ἀνομοιομερῆ εἶναι.
πᾶν τύχῃ ἐξαναγκάσεις ὁμοδυῆ εἶναι· τοῦτο γὰρ πᾶν δῆλον ἔδος ἐναργῶς.
ἄλλου γὰρ ἔδους τὸ λοιπὸν τῆς τύχης μόριον· μὴ ἄλλου τὸ δεύτερον· μὴ
καὶ λοιπὰ ὁμοίως· ὥσπερ ἀναγκαῖον τοῖς ἔμτυχον λέγουσι
τὸ περὶ ὁμοδυῆ πᾶν τύχῃ μὴ ὁμοιομερῆ λείπειν· τοῦτο δὲ πᾶν ἔδος.
πᾶν δὲ ἆρα τὸ ἔμτυχον λείπειν τὸ παῦ· ἀναγκαῖον οὖν αὐτῇ ὁμοι-
ομερῆ εἶναι· ἢ μὴ ἐνυπάρχειν ἐνδεχομένῳ μορίῳ τοῦ παντός· ἔστι
δὲ τοῦ παντὸς ἀέρος χάρβοις· οὗ μετέχοντα τὰ ἔμτυχα αὐτῷ
τούτῳ ἔμτυχα εἶναι ἔλαττον προσχωρεῖ ὁ λόγος· ἔστι μὲν τοῦ παντὸς
μὴ κοσμικοῦ σώματος, ἐξ οὗ πλεῖον τὸ ἄλλο πον δύνασθαι· φανερὸν
οὖν ἐνίοις ἔστι μένον, ὡς οὔτε τὸ χιν ωσουν ὑπάρχειν τῇ τύχῃ διὰ

τὸ ἐν τῶν ποιητῶν ἕνας οὔτε τῶν ἄνθρωπων αὐτὸν καλῶς οὐδὲ ἀληθῶς
λέγεται οὐμπεδαίνα τὰ ἔργα μένα. τῶδα δέ ἐστιν ὅτι οὐ τὸ τοῦ ἀγαθοῦ
μονοειδὲς τῶν ἐν τῶν ποιητῶν ἕνας. οὐδὲ διὰ τὸν ἓν τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν.
ἀλλ' ἔστι μὲν ἴσως τι κατὰ τὸ εἶναι τὸ ἀγαθόν. οὐχοὔτως δὲ ὡς ἕνα ἀγαθὸν ἕτερον.
ἐπάδη τὸ γὰρ ὡσαύτως τῆς τύχης. μηδὲ αὐθαυμαδὸν τε μὴ δοξάζειν.
ἐπάδη ἐμνήσθη πρὸ ὀλίγου τοῦ ἀγαθοῦ τὰ μέρη τῆς τύχης ἕνα.
νῦν αὖ τὸ τοῦτο πρὸς τὸ θεατὸν ἔχη τῆδε. ἐπάδη ἴσασι πλοίους μὴ διαφόρους αὐτῆς τύχης ἐνεργάζεσθαι, πότερον μιᾶς ὁδοῦ μὴ ἀπὸ μέρους
τῆς τύχης καὶ τοῦ σίτου ἐμπῆς μιᾶς ταύτης οὐ σίτας αὐ διαφόρους
δυνάμεις τε μὴ ἐνεργάζεσθαι πρὸς ἑαυτόν, ὥστε τῶν αὐτῶν ἕνα καὶ
τοῦ σίτου μὴ μόνον τῶν ἀρίστων. μὴ θρεπτικὸν καὶ αὔξησιν καὶ μίγνυσθαι
νῆ καὶ μὴ λοιπὰ καὶ μὴ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν. μὴ ἄλλης
ἄλλη δυνάμεις τύχης. ἢ μέρισται ἐστὶν ἡ τύχη. μὴ καὶ τὰ ἄλλα
ἄλλο μόριον αὐτῆς εἶναι τῶν ἐνεργάντων τούτων γίνεσθαι. εἰ
δὲ ἔστι τὸ ὅλη δυνάμεις καθ' αὑτὰ τὰ ζῶα λέγεται ζῶν. πότερον ἐν
μιᾶ τῶν πρόσθεν μένων ἐνεργάντων ἢ δυνάμεων ἐστὶν. οἷον ἐν τῷ λογίζεσθαι ἢ αὐξάνεσθαι, ἢ νῦν τῶν ἄλλων. ἢ ἐν πάσαις αὐταῖς.
ἢ ἐν οὐδεμιᾷ, ἀλλ' ἢ ἐστὶ πάσαις αὐταῖς τὸ τοῦ ζῶν αἴτιον τοῖς ζῶσι.
ταῦτα μὲν οὖν τὰ προβλήματα ἄπειρα ἐν τοῦ ποιεῖ ζῆν δοκεῖ.
δὲ ἐν τῷδε μιᾶς οὐσίας ἕνα βούλεσθαι τὴν τύχην. οὐ τοῦτο
αἴτιον ἰσχυρὸς ἀποφαινόμενος, ἀλλ' ἐξῶν ἀποβλέπειν τὸν λόγον
τὸν μεριστὴν ἕνα τὴν τύχην ὑπολαμβάνον. μὴ δὲ πάντως οὕτως
οὐ χοῖον τε διαφόροις αὐτῶν μορίοις χρωμένων λογίζεσθαι τῆς
αὐξάνεσθαι, μὴ ἐπιθυμεῖν. μὴ τὰς λοιπὰς ἐνεργείας ἐνεργεῖν.
μηδὲν δὲ αὖ τὸ πρὸς τὴν θέαν ἐδοξάσειν ἄλλην ὡς μία τίς ἐστιν
ἡ τύχη διὰ φόροις χρωμένη δυνάμεσι ταῖς ἄρτι μένουσι. μὴ
ὅτι μὲν διαφορὰν οἵας τῆς τύχης οὐσίας ὁ αἴτιος τελέσης μὴ
μόνον μὲν ἀθάνατον οἵδε τῶν λογικῶν. τῶν δὲ λοιπῶν πάσαν
θνητῶν, πολλοῖς ἐδόξασεν. μὴ νῦν δὲ μεγίστας παραθησόμεθα χρήσεις ἀπὸ τοῦτο διαφόρου τῆς. ὅρα πλὴν τοῦ τῶν ἐνταῦθα

λεγομένων, οἱ πᾶσαν τὴν τύχην ἀθάνατον λέγοντες· καὶ οἱ πᾶσαν θνητὴν τοιοῦτοι· καὶ φασὶν οἱ μὲν ὅσας ὅλη πᾶσαν τὴν τύχην βούλεται χωριστὴν εἶναι καὶ ἀθάνατον νοῦν μόριον ἀφίστασθαι λέγουσι πάσης τύχης· οἱ δὲ νοῦν μόριον ὅλης τῆς τύχης, χωριστὸν εἶναι καὶ ἀθάνατον λέγειν· καὶ πάσαν ἁπλῶς χωριστὴν βούλεται εἶναι καὶ ἀθάνατον· ἑνὶ μιᾶς ἐστὶν οὐσίας πᾶσα τύχη· πάλιν οἱ θνητὴν εἶναι πᾶσαν βουλόμενοι, φασὶν ὅλην μίαν οὐσίαν ἁπάσης τύχης. λέγει δὲ καὶ χωριστὸν εἶναι τὸν νοῦν καὶ ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμικόν· καὶ τὸν φυτικόν. δῆλον ὅτι καὶ πᾶσαν βούλεται θνητὴν εἶναι, ἑνὶ μιᾶς ἐστὶν οὐσίας ἅπασα· ὅτι δὲ ἄτοπον οὐκέτι μιᾶς οὐσίας τύχαι, ἐδήλωσε μὲν καὶ πρόσθεν ἀπὸ τῶν πλάτων ἐκ τῆς διαφωνίας καὶ μάχης τῶν παθῶν καὶ τοῦ λόγου· ἔστι δὲ μάχεται πρὸς ἄλογον καὶ ὁ λόγος καὶ πάθη· τὸ δὲ καὶ πρὸς καὶ τὸ οὐ μάχεται· οὐκ ἄρα μιᾶς οὐσίας ταῦτα καὶ ὁ ἀριστοτέλης δὲ κεχωρισμένος φησὶν εἶναι τὸν νοῦν ἐν τῷ λέγειν ἄνευ σώματος φύσιν τινὰ οὐρανίαν καὶ θείαν ὁμοίως ἔχοντος· μεγαλοφρόνως φησὶν· ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἡ τύχη χωριστὴ τοῦ σώματος, ἡ μέρη τινὰ αὐτῆς· ἡ μεριστὴ πέφυκεν οὐ μᾶλλον· ἐνίων γὰρ ἡνῶσθαι λέγεται τῶν μερῶν ἐστὶν αὐτῶν· ὥστε οἷόν τε μέρη τινὰ τῆς τύχης ἀχωριστα· καὶ διὰ τοῦτο θνητά· ἀδύνατον μέρη χωριστά, καὶ τινα ἀχωριστα, δῆλον ὅτι τοῦτο λέγων καὶ πηλαίνει. οὐ μὴν ἀλλ' ἔνια λέγει οὐδὲν κωλύειν διὰ τὸ μὴ θνητὸς εἶναι σώματος ἐν τῷ λέγειν· καθάπερ οὖν τινὰ μὲν μόρια τῆς τύχης αὐτόθεν τοῦ σώματος εἶναι φησι· διὸ καὶ ἀχωριστα· τοῦτο γάρ ἐστιν ἐν τῷ λέγειν τὸ εἶδος καὶ ἡ ἁπλότης τοῦ σώματος· τινὰ δὲ χωριστὰ διὰ τὸ μὴ θνητὸς εἶναι σώματος ἐν τῷ λέγειν· καὶ πάλιν εὐθέως ἐπάγει· ὅτι δὲ ὅλην ἁπλῶς ἐν τῷ λέγειν τοῦ σώματος ἡ τύχη· ὥσπερ καὶ τῆς πλοίου· ὥστε καὶ ἁπλοῖ πᾶσαν τύχην ἐν τῷ λέγειν· οἷόν τινα καὶ χωριστὴν ἐν τῷ λέγειν· εἶχον γὰρ πάντα οὕτως καὶ νοῦν καὶ τὸ ὑποκείμενον· ὥσπερ ὁ πλωτὴρ τὸ πλοῖον· ἔστι δὲ ἡ μὲν χωριστὴ, ἡ δὲ ἀχώριστος· καὶ ἡ μὲν θνητὴ, ἡ δὲ ἀθάνατος·

διανοούμενοι μὴ οὐσίαν τοιαύτην εἶναι. σαφῶς δ' ἐν τῷ Β λόγῳ οὐ μόνον οὐ μόνον εἶναι οὐσίας ἄνευ λέγει τὸν νοῦν, ἀλλὰ μηδ' ἕνους εἶναι. ὡς μὴ δὲ τῷδε μίαν ἄνευ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῷ λόγῳ. ἓν γὰρ ὄντως περὶ τῶν ἄλλων ὅλων μερῶν τῆς ψυχῆς ἀγένητον ψυχή ἐστιν ἀγένητον μόριον ψυχῆς. περὶ δὲ τοῦ νοῦ φησὶ μὴ τῆς θειότητος ὅλης, οὐδέπω φανερόν. ἀλλ' οἶμαι ψυχῆς γένος εἶναι ἀγένητον ἄνευ τοῦτο μόνον ἐνδέχεται χωρίζεσθαι καὶ θάνατος τὸ αὐτὸ ὂν τοῦ φθαρτοῦ. μὴ ὅτι οὐ περὶ τοῦ θείου ταῦτα λέγει, ὡς οἵ τινες ὁ ἀλέξανδρος σαφῶς περὶ τῶν μορίων τῆς ἓν τῶν ἐστὶ χωριστὰ εἶναι ἄλλων, ἅπερ μὴ ἐπίσταται. περὶ δὲ τοῦ νοῦ ὡσανεὶ μὴ αὐτοῦ μορίου οὔτος τῆς ψυχῆς οὐκ ἂν δὲ τὸν θεὸν νοῦν μόριον εἶναι ἄνευ τῆς ψυχῆς. ἀλλ' ἴσως τις ἂν περὶ τοῦ θείου νοῦ ἐξήτασε ἢ χωριστὸς ἢ μή· ὅτι δὲ οὐδὲ ἄλλον τινὰ νοῦν ἐπιτίνεσθαι ἢ μὴν βούλεται οὐκ ἂν θειότητι μόνον, αὐτὸς τε ἐστὶ πάλιν ὁ λέγων ὅτι ὁ θειότητος νοῦς τοῦ πρακτικοῦ διαφέρει μόνῳ τῷ τέλει· ὡς τῶν ὑποκειμένων τῶν αὐτῶν ὄντων. τοῦ μὲν γὰρ τέλος τὸ ἀγαθόν· τοῦ θειότητος δὲ τὴν ἀλήθειαν. ὅταν μὲν γὰρ πρὸς ταῖς ὑπερβολαῖς ἀναπαύηται αὐτοῦ, θειότητος γίνεται· ἓν γὰρ τῷ τοῦ παντὸς φύσιν. ὅταν δὲ πρὸς ταῖς καθ' ἕκαστα, πρακτικός· ὡς ὁ πρακτικὸς νοῦς ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, ἀνῶν γὰρ αἱ πράξεις. οὕτως δὲ τῷ τέλει μόνῳ διαφέρει τοῦ θειότητος· μὴ ὁ θειότητος ἄρα νοῦς, ἀνίνος αὖ ἦν· ὅτι μὲν οὖν οὐ πᾶσαν ψυχὴν μὴ ἀεὶ φησὶν ἄνευ οὐσίας, ἱκανὰ τὰ ἐκ μέσου· εἰ μὲν γὰρ μὴ ἀεὶ προσοικείοις πρακτικὸν θειότητος· ὅτι δὲ μὴ ἄλλοις φυτοῖς ἐπεξιόντες ἀσόμεθα· ἐν ταύτῃ μέντοι πρὸς τὸν τίμαιον δοκεῖ τῷ ἀπαντήσειν ποιήσασθαι λέγοντα μὴ μερίσασθαι τῷ ψυχῷ καὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια· μὴ τὸ μὲν λογικὸν μὴ αὖ θνητικὸν ἰδρύσασθαι ἐν ᾧ ἐγκέφαλος φάλω· τὸ δὲ θυμικὸν, ἐν ᾗ καρδίᾳ· μὴ ἐν ᾧ ἧπαρ τὸ ἐπιθυμητικόν· ὡς πρὸς ταῦτα οὖν ἀπάντων μὴ μόνον λόγους καὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια τοῦ σώματος καὶ τὰ μὴ μερισθέντα αὖθις ψυχῷ· ἀλλὰ μίαν οὐσίαν ἔχειν

ὅλως δὲ ὅλου τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ μερικὴ ἐστίν· οὕτω φησὶ μίαν αὐτὴν
εἶναι· ἐπεὶ δὴ τὸ ζῷον ἓν· ἡ δὲ πλάτων οὐχ ὡς ὁ μένος ἐν μὲν τῷ
ἐγκεφάλῳ ἁπλῶς ἵδρυσθαι τὸν λογιστικὸν οὐσίαν· ἐν δὲ καρδίᾳ δὲ
τὸν θυμόν· ἡ ἐνέργειαν· οὕτως οὖν ὁ ἡγεμὼν τοῖς μορίοις
τοῦ σώματος· ἀπλῶς ὁ μένος ἕκαστον μόριον ἄλλο πρὸς ἄλλο τῆς
ψυχῆς ἐπιτηδείως ἔχειν εἰς τὸ ὀρέγεσθαι τὰς παρ' αὐτοῦ φαντασίας·
οὔτε γὰρ οὐδὲ πάντως ὁ φθαλμοὶ ὁσονοῦν τὰς ἐμποιοῦν ἢ λίου ἐλ-
λαμπτὰς ὀρέγονται· ἡ οὔτε τὸ μᾶλλον ἐνεργοῦντα τῷ ὁρᾶν ἵδρυ-
σθαι τὸν ἥλιον μᾶλλον ἐλλάμπεσθαι· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐστὶ τοῦ ἐπι-
τηδείως· ἡ τῶν ἀτυχῶν ὀρεκτὰ διὰ φαντασίαν· ἀπολαύει τῆς
τοῦ φωτὸς ἐνεργείας διὰ τοῦτο οἰκείαν ἐπιτηδείως· οὕτως οἰητέον
καὶ τῷ ψυχῷ μᾶλλον ἐνεργοῦσι μορίοις ἐλλαμπτὴν διὰ τὰς ἐνόντων
ἐπιτηδειότητας· ὁπόταν καὶ αὐτὸς ὁ ἀρίστατος ἥλιος φαίνεται σου-
σαν ἐν τῇ καρδίᾳ ἱδρύσθαι· ἐπιζητοῦντων πάλιν· ἀποδι-
δοὺς ἀναφυά· μήποτε γὰρ μᾶλλον ἐστὶ τὴν οὐσίαν ἡ ψυχὴ· πρὸς δὲ
τὰς διαφόρους τε καὶ ἐναντίας τὰ καὶ ἐπιτηδειότητας τῶν σωμάτων,
ἀναλόγους ἴσχειν ἐνεργείας· ἐν τῷ ὀφθαλμῷ μὲν τὸ ὁρᾶν·
ἐν δὲ τοῖς ἀκουστικοῖς· καὶ ἀλλήλοις, δῆλον οὖν ἡ μὲν ὀπτικὴ δύναμις ἐν τῷ ὀφθαλμῷ καὶ φύσει ποιᾶσα·
ἡ δὲ ἀκοὴ ἐν τῷ ἀκουστικῷ· καὶ ἀλλήλοις· καὶ ἀλλ' οὐδὲ
τὰ χρῶ φύσει ποιητικὰ τὰ καὶ φάτω· καὶ ἡ ὕλη τοῦ φύσει ἐστὶν αὐτὰ·
καὶ διὰ τῶν ὕλων τὸ φύσει ἐστὶν· ἐστὶν γὰρ ἡ μὲν ὕλη, οὐ πνεῦμα·
πνεῦμα γὰρ τοῦ ὁμοίου τὸ ὁρᾶν· τὸ δὲ φύσει, πνεύματος· τοῦτο
δὲ ἐστὶ τῶν τῶν πρώτων σωμάτων φύσιν· ταῦτα ἄλογα
καὶ οὐ μὴν τοῖς μορίοις αἱ διαφοραὶ ἐνεργοῦσαι τῆς ψυχῆς· ἀλλὰ τῆς οὐσίας φύσει αἱ διαφοραί· ἐπὶ
δὲ τὸν νοῦν τῆς ψυχῆς καὶ τὰ ἕξεις τῶν ἀπηρτισμένων,
τὰ μὲν ἐστὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς ἡ γνῶσις καὶ ἡ δόξα· καὶ ἡ βούλησις.
τὰ δὲ, τῆς ἀλόγου ἡ αἰσθήσεις καὶ ἐπιθυμία· καὶ ἡ ὄρεξις· καὶ
καὶ νήσεις ἢ καὶ τὰ πόθον· αὔξησις δὲ καὶ αὐξητικὴ καὶ φθίσις, τῆς φυτικῆς.

πόσον ὅλη ἡ ψυχὴ τούτων ἕκαστον ἐστί. τοῦτο δ' ἐστὶν
οὐσία τῆς ψυχῆς; ἢ τίς ποτε δύναμις οὖσα ταῖς ὀρεκτικαῖς τοιαύτας ἐνεργείας
ποιεῖται, ἢ οὐδεμία ἐστὶν οὐσία· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐνδιαφορᾷ
οὐσιῶν συγκειμένη· τί ἕκαστον τῶν μορίων αὐτῆς τούτων ἐστὶ καὶ
ἀνὰ τί λαμβάνεται· τί τὸ ζῆν ἐστὶ πότερον ἑνί τινι τούτων ἢ τοῖς
τί περὶ τούτων ζητεῖ ἡ πότερον ἐν ποίῳ μορίῳ τῆς ψυχῆς παραγίνεται·
αὐτὸς δὲ ἐν τῷ ἑξῆς βιβλίῳ ἐρεῖ. ὅτι τοῦ μὲν ζῆν τοῦτο
τί ἐστὶ καὶ τοῦ μορίου ἐστὶ τῆς ψυχῆς· λέγω δὲ τῆς θρεπτικῆς δυνά-
μεως· οὐ συνίησι δ' μοι ὅτι οὕτω τοῦτο ζῆν δύναται· διὸ τί καὶ μό-
νης αὐτῆς μετέχουσι ζῆν· λέγω δὲ τὰ φυτά· λέγουσι δέ τινες
μερισταὶ αὐτῶν· τί δ' ἄλογον μέν· ἀλλὰ δὲ ἐπιθυμίαν· ἐν τούτῳ
ἢ πρὸς τὰ προβλήματα ἢ παντοῖς· ἐπεὶ γὰρ δι' ἃ φύσει αὐτῆς
ψυχῆς ἐνεργεῖσθαι ὡς πάσης ἔοικε, φανερὸν ἐστὶν, ἢ παντὶ
ψυχῇ πάντα ἐνεργοῦμεν, ἢ οὐδεμιᾷ δυνάμει αὐτῆς· οὐ δὲ πᾶ
ἄλλον τὰς δι' ἃ φύσει ἐνεργείας ἐμπῆς αὐτῆς δυνάμεως λέγειν
προσήκειν, ἀναίτιον πολὺ δύναμιν εἶναι τινὰ ψυχῆς· ἀλλ'
τοῦτο, φανερὸν παλιν ἐπὶ τούτοις ζητεῖται· πότερον δυνήσε-
ται ἡ ψυχὴ καὶ τὰς δυνάμεις ταύτας· τὴν ἐν ἄλλῳ μὲν μέρει
τινὶ δὲ τῇ δυνάμιν ἔχει· ἐν ἄλλῳ δὲ τινὶ δὲ· ὥστε δυνήσεσθαι
αὐτὴν καὶ μόρια τοσαῦτα, ὅσαι φαίνεται δυνάμεις· ἢ μία οὖσα
καὶ μερὴς τὰς δι' ἃ φύσει δυνάμεις ἴσχει· ὥσπερ τὸ πῦρ ἐνὶ
τῷ αὐτῷ καὶ ὅλῳ σώματι ἐνόν· τῷ ἐν ὅλῳ καὶ φωτίζει πο-
λὺ δύναμον ὂν τῷ οὐ πολυμερὲς· τῷ τὸ μὴ λον εἶναι καὶ τῷ
οὐσίαν, δι' ἃ φύσει ἔχει δυνάμεις· τὸ καίειν δὲ· τὸ ζωτικὸν
τῷ εὐχροιαν· ἢ τὸ σχῆμα· τῷ ἐπὶ ἄλλων ὀχεῖον ἐπὶ πάντων
τούτων ὁρᾶται· πρὸς οὓς τοὺς λέγοντας καὶ τὰ μόρια αὐτῶν
δυνήσεσθαι τὸ πῖπως· αὐνίττεται δὲ ὡς ἄτοπον τὸν παρὰ πλά-
τωνι τίμαιον· νῦν αὐνίσσεται· φανερὸν δυνήσεται ἡ ψυχὴ καὶ τὰ
μόρια, ἀναίτιον τὰ μόρια ταῦτα ἢ δι' ἃ μικρὰ μέγα παῦσα
εἶναι ἀλλήλων, ἢ κινῶ μή· ἀλλ' μὲν ἢ δι' ἃ μικρὰ μέγα

ἀπ' ἀλλήλων τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, πῶς ἔσται τὸ ζῷον ἕν. εἰ δὲ ἓν τὸ
ζῷον καὶ συνέχεται καὶ σύμπαθες αὐτῷ ἀνάγκη καὶ τὰς ψυχικὰς ἤτοι
τὰ μόρια τῆς ψυχῆς τὰ εἴδοποι οὖν τὰ τὸ ζῷον, καὶ αὐτὰ κύω μένα
εἶναι. πῶς γὰρ αἴτια ἔσονται ἑνώσεως τῷ ζῴῳ αὐτὰ μὴ ὄντα κύω μῖα.
εἰ δὲ κύω ται τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, τί ποτέ ἐστιν αὐτοῖς τῆς ἑνώσεως
αἴτιον. ἀλλ' ἄρα μὴ τὸ σῶμα. ἀλλὰ τοῦτο ἀδύνατον τοὐναν-
τίον γὰρ ἡ ψυχὴ ἑνώσεως τὸ σῶμά ἐστι τῆς ἑνώσεως αἰτία. χεῖρον
γὰρ τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα. τὸ δὲ ἑνώσεως αἴτιον τινὶ, κρεῖττον εἶναι
ἀνάγκη ἐκείνου. ἡ ψυχὴ δὲ κρείττων τοῦ σώματος. καὶ ἑνώ-
σεως αὐτῷ ἐστιν αἰτία. ὅθεν ἐξελθούσης φησί. διαπνεῖται
τὸ σῶμα καὶ σήπεται. οὐκ ἄρα τὸ σῶμα τῆς ἑνώσεως τῶν μορίων
τῆς ψυχῆς αἴτιον. ἢ οὖν ὑπό τινος ἑτέρου κύω νται, ἢ ὑφ' ἑαυτῶν.
ὑφ' ἑαυτῶν μὲν οὖν ἀδύνατον ἑτέρας γεόντα οὐσίας. δεῖ γὰρ
ἓν τι εἶναι τὸ ἑνῶσον τὰ ἑτερο φυλικὰ καὶ ἕτερον εἶναι τῶν ἑνου-
μένων. ὥσπερ εἰ τύχοι τὸ ὑγρὸν ἔν τε καὶ ἕτερον τῶν σύγκολλω μῖχ
ἀλλήλοις σωμάτων. ἐν γὰρ τῇ ἑνώσει τῆς γῆς πρὸς τὸ ὕδωρ τῶν
μὲν σωμάτων παρακειμένων ἀλλήλοις τῶν τε τοῦ ὕδατος καὶ
τῶν τῆς γῆς. τῆς δὲ ὑγρᾶς ποιότητος διόλων αὐτῶν χωρούσης. καὶ
διὰ τῆς μέσης σύγκολλώσης τὴν ἕνωσιν τῶν ὑποκειμένων σω-
μάτων συμβαίνει γίνεσθαι. τὰ γὰρ ἅπαξ ὑπὸ φύσεως διηρημῖα.
καὶ μὴ τὴν αὐτὴν αὐτοῖς οὐσίαν λαχόντα, οὐκ ἂν ὑπὸ τῆς ἑαυτῶν
φύσεως ἐνωθείη τῆς ἅπαξ διακρινάσης ἀλλ' εἴνωθήσονται
ταῦτα, ἕτερον δεῖ τούτοις πρὸς γίνεσθαι. διοὐμέσου τὴν πρὸς
ἄλληλα ἕξουσιν ἕνωσιν. ἀδύνατον ἄρα τὰ μόρια τῆς ψυχῆς
ἕτερα ὄντα ἀλλήλων ὑφ' ἑαυτῶν ἑνωθῆναι. εἰ δὲ μὴ οἴκοθεν
ἔχουσι τὴν ἕνωσιν ἀλλ' ὑπό τινος ἄλλου, τοῦτο πάλιν ἀνάγκη
ἢ ἓν εἶναι καὶ ἀμερὲς, ἢ πολυμερὲς. ἀλλ' εἴ πολυμερὲς, πάλιν
ἐρησόμεθα τί ἔσται κἀκείνης τῆς ἑνώσεως αἴτιον. τὰ γὰρ αὐτὰ
μὴ ἑνωθέντα, πῶς ἂν αὐτὰ ἑτέροις ἑνώσεως αἴτια γένοιντο.
καὶ πάλιν τὸ ἐκεῖνα ἑνοῦν. πότερον ἓν ἔσται ἢ πολλά. καὶ τοῦτο

ἐπ᾿ ἀμφότερον. εἰ δὲ ἓν τὸ ἑνοῦν τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, τοῦτο αὐτὴ ἡ ψυχή· καὶ
τί δή ποτέ φησι μὴ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὸ θεῖεν ἓν ποιοῦσιν. εἰ γὰρ τὸ ἑνώσεως
αἴτιον τοῖς διακεκριμένοις ἓν δεῖ εἶναι, ὅ γε τῇ ψυχῇ ἑνώσεως
καὶ συνοχῆς τῷ σώματι αἰτία οὖσα. εὔλογον τὸ αὐτὸ θεῖεν ἕν τι τὴν ψυχὴν
ὑποτίθεσθαι εἶναι, καὶ μὴ δεῖσθαι ἑτέρου τρίτου τοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν
συνέχοντος. καὶ οὐδέν γε ἄτοπον τὴν ψυχὴν μίαν οὖσαν τῷ ὑποκει-
μένῳ καὶ τῇ οὐσίᾳ, δυνάμεσι κεχρῆσθαι διαφόροις, καὶ διὰ τοῦτο
διαφόρους ἔχειν ἐνεργείας. ὡς τὸ πῦρ. ὡς τὸ μῆλον. ὥσπερ καὶ σχεδὸν
τὰ σώματα τὰ ἄλλα ἓν ὄντα τῷ ὑποκειμένῳ, διαφόρους ἔχει δυνά-
μεις. ταῦτα δέ φησιν ὁ Ἀριστοτέλης. οὐκ ἀρεσκόμενος ἐν τῷ δι-
μαλι ὡς ἤδη εἴπομεν. λέγω δὲ τὸ μίαν οὐσίαν ἐκ μιᾶς οὐσίας
εἶναι τὴν ψυχήν. ἀλλ᾿ ἐπεὶ καὶ Πλάτων τῷ Τιμαίῳ κατὰ τὰ μόρια τοῦ
σώματος διαιρεῖ οὖν τι καὶ τὴν ψυχήν. καὶ γὰρ αὐτὸς οὐ βούλεται μὲν
μίαν οὐσίαν εἶναι τὴν ψυχήν. ἀλλ᾿ ἐκ διαφόρων συντίθεσθαι οὐσιῶν.
κωλυομένων μέντοι τούτων ἀλλήλοις. καὶ συνεχόντων οὕτως, ὡς μηδὲ
γίνεσθαι αὐτῶν σύμπαθειαν. διαφαίνεται γάρ τι καὶ ἐκ τοῦ λόγου
εἰς τὰ πάθη. καὶ ἐξ ἐκείνων εἰς τὸν λόγον. ποτὲ γὰρ ὑποτάττεσθαι
τὰ πάθη, καὶ ἤκαν λόγῳ ἄνωθεν ἐκ τῆς τοῦ λόγου συλλήψεως αὐτοῖς
ἐφήκει τότε πρὸς τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἐμποδίζεσθαι τὸν λόγον
ἐκ τῆς πρὸς τὰ πάθη σχέσεως αὐτῶν περιγίνεται. ὅτι ἡ ἄλογος ψυχὴ
οὐκ ἔστι μιᾶς οὐσίας. οὕτως οὖν μία οὐσία ἡ ψυχή, ὡς καὶ τὸν ὅλον
ἄνθρωπον μιᾶς φαμὲν εἶναι οὐσίας, καὶ ἁπλῶς τὰ ἐξ ὕλης καὶ εἴδους.
ἐπεὶ ὅτι γε οὐδὲ ἡ ἄλογος ψυχὴ πᾶσα μιᾶς οὐσίας ἐστί, δεικνύει
τὸ μάχεσθαι ἀλλήλοις πολλάκις τὰ πάθη. θυμὸν λέγω καὶ
ἐπιθυμίαν. οὐδὲν δὲ αὐτὸ ἑαυτῷ μάχεται. πολλάκις οὖν πρὸς
τοῦ λόγου μᾶλλον ὁ θυμὸς γίνεται ὡς συγγενέστερος διὰ τὸ
φιλότιμον. ἂν δὲ λυπεῖ δὲ ἡ ἐπιθυμία. εἰ δέ τις ἐπιζητοίη
τί οὖν τὰς διαφόρους ταύτας οὐσίας. λεγομένου τι αὐτὸς ἐ-
ν ἄλλοις εἰπὲν ὅτι ἐνοῖς τὸ μὲν εἴδους λόγον ἐπέχει. τὸ δὲ ὕλης.
ἐν τούτοις οὐ δείξει τὴν τι τὸ ἑνῶσον. ταῦτα. οἵτινος θεῖν γὰρ ἔχουσι

τῶν ἄνω σιν· πέφυκε γὰρ ἡ ὕλη πᾶσαν ἐπὶ τὴν ὁράλ ἑνότητα πρὸς καλα-
δέξα σθαι τὸ ἄδος αὐτο μάτως καὶ ἐξ οὐδενὸς ἀρχῆς πρὸ σκαιρέας αὐτῆς
αὐτὸ δέχε σθαι· ὥσπερ ἀήθροι ὄγκοι ἀποξε σθέντος ὀστράκου· ἑνότητα τοιαύ-
τὴν ὁδὸς ἀπὸ τὸ καλα δέξα σθαι τὸ τοῦ σκληροῦ ἢ τὸ τοῦ πρίονος
ἄδος· οὐδὲ ἀλλότριαν τὸ ἐνοῦν τὸ τοιοῦτο σχῆμα τῶν οἰκείων.
ἀλλὰ τὸ μάτως φύεται ταῦτα ἀλλήλοις· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς
φυσικῶν· οἷον τῆς τοῦ ξύλου διαπλα σεως· καὶ τῶν λοιπῶν πάντων.
ἡ γὰρ ὕλη καὶ τὸ ἄδος τῶν προσή κόντων· ἡ γὰρ ὕλη, ἄδους ἐστὶν ὕλη·
καὶ ἔμπα λιν· τὰ δὲ προσή κοντα καὶ συμφυῆ σαντα, καὶ σύμφυ-
ναι ῶν ται· καὶ οὐδὲν πότερον ἄνευ ἀλλά· ἅτε δὴ θεωρήσαντος
τοῦ ἑνώσαντος· οὐδὲ γὰρ ὅλως πρότερον ἀνὰ μέρος ἦναι πρᾶγμα·
ἅτε τῶν προσ ἀρτη μάτων οἰκείων αὐτὰ ἀνα δέχε σθαι· ἀλλὰ σῶμα
τὸ ἐπινοη θὲν τὸ ἕτερον, σωματινόητον καὶ τὸ λοιπόν·
οὕτως οὐκ ἐπὶ τῶν οἰκείων τῆς τυχῆς μορίων ἔχει· ἡ γὰρ
ἀλόγος τύχη, ὕλης λόγον ἐπέχει πρὸς τὸ λογικόν· καὶ μὴν
δὲ ἄδους πρὸς τὸν τῶν· ὁμοίως καὶ φυσικὴ, ὕλης ἐπέχει λόγον,
πρὸς τὸ ἄλογον, ὡς ἔπερ καὶ πρὸς τὸ φυσικὸν τὸ σῶμα· οὐ
καλῶς οὐκ ἐπὶ πᾶσι τοῦτο μὲν καὶ τούτοις τὸ ἑνῶσον· σῶμα γὰρ τὸ
ἐπ' ἐπιπέδου γενέσθαι τὸ ὕλης ἐπέχον λόγον πρὸς τὸ καλα
δέξα σθαι τὸ ἄδος ἐπινόησαν τοῦτο· οὐδενὸς διαμένοντος ἔξωθεν
τοῦ ἑνοῦντος· ἀλλ' ἴδιον ἐν αὐτοῖς ἔχει ταῦτα· καὶ ἐκ τῆς ἀνωθεν φύ-
σεως τῶν ἑνοποιούντων· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς αὐτομάτης τύχης
προχωρεῖ αὐτοῦτος ὁ λόγος τῆς λογικῆς μιᾶς οὔσης· καὶ διὰ παν-
τὸς τῶν ἐξῆς ἑνουμένων· ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἡρμολόγησε λίθου·
καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἠρτημένων ἀλλήλοις στηρίγων· καὶ σανίδος
ἅπτεται ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων· ἅτε ἐκ μιᾶς οὐσίας τὰ μόρια
τῆς ἐν αὐτοῖς τύχης· θυμοῦ φησι μὴ ἐπὶ θυμίας, καὶ ἔτι
τὸ ταῦτα ἐν οἷς ὑπερέχειν οὐ καταῦ τὰ· αὐτὰ μὲν γὰρ τῶ
σώματι ἑνώσεως αἰτία· ὅτε δὲ πολλῶ πρότερον αὐτὰ ἀνῳδεῖσθαι
ὑπόληψις· ἐπάπτεσθαι αὐτὰ μὴ ἀνομένα, τοῖς μὴ πάλαι ταῦτα

αὐτὴ ἡ ἐνωσεως αἰτία. μὴ οὐ καὶ ἄποι μεν ἕτερον ἐτέρῳ ὡς ὕλην ὑποκεῖσθαι. τῆς γὰρ αὐτῆς ἀποιοτητος πάντα τὰ αὐτὰ. μὴ ἐπὶ τῆς ψυχικῆς ψυχῆς ἐροῦμεν. καὶ πῶς ὅλως ὅπου μιᾶς γίνεται τῆς ἄποιοτητος ἕνωσις, οὔπω τὸ ἓν τοῦ μενον ἔπεται. γίνεται γὰρ ἔνιοι. τοιγαρῶν ἡ δυὰς αὐτὴ τῆς γνωσεως ἓν τοῦ μεν οὐ πεποίηκεν. καὶ τὰ γίνεται ὧν αὐτὰ συνέδησεν, ὥσπερ τύχοι τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ ἢ ἁπλῶς σῶμα ψυχικόν. ἀλλ' ἡ δυὰς αὕτη μὴ ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς μορίων, ἄλλο τὸ ἓν ποιοῦν αὐτὰ. οἷον ἕδος τὰ ἀϊδίως ἑστῶτα. καὶ κινοῦν αὐτὴ ἡ ψυχή. μήποτε δὲ ἐπὶ τούτων ἄλλο τὸ τὰ καλὰ συνέχειν ὕλης ἐπέχον λόγον πρὸς τὰ μεμιγμένα ἐπὶ μὴ ἐν τοῖς ἀψύχοις ἔδυσι, τοῦτο συμβαῖνον ὁρῶμεν. τὰ γὰρ τῶν σοι χείων ἕδη, οἱ ποιότητες, ὕλης λόγον ἐπέχουσι πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα σώματα. ἀποχρήσασθαι δὲ τῆς περὶ τῶν μορίων αὐτῆς. νῦν δὲ ἐπὶ ὅλων ἐλάττονα ἐνωσωμαμ. μὴ οὐδὲ πῶς ἀποχρήσασθαι αὐτῆς. ἡ γὰρ ὅλη ἡ ψυχὴ τὸ ὅλον σῶμα σωιζει, ἅπερ γὰρ πρὸ ὀλίγου. δοκεῖ γὰρ τῷ αὐτῷ καὶ ὅλον ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα σωιζειν. ἀ οὖν ὅλη τὸ ὅλον σῶμα σωιζει, μερισθὲν δὲ ἐστὶν ἡ ψυχὴ, μὴ δυνήσεται εἰς πλείω μόρια, αὐταρκη μὴ ἕκαστον μέρος αὐτῆς τοῦ σώματος τὸ σωιζειν. ὥσπερ μὴ ἐδοκοῦμεν λέγειν. τὸ λογιστικὸν εἶναι μὴ αὐθαίρετον τινὸν τιθέντες εἶναι φαίνω. τὸ θυμικὸν ἐν τῇ καρδίᾳ. μὴ ἄλλο ἀλλαχοῦ. ἕκαστον οὖν μόριον αὐτῆς, μόριον τι τοῦ σώματος σωιζειν ἐνῶ μὴ ἐστιν. οὐ γὰρ τῷ ἐν ἄλλῳ μορίῳ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς μόριον, ἄλλο μόριον τοῦ σώματος σωιζειν. ἕκαστον γὰρ μόριον τῆς ψυχῆς μόριον τι σωιζει τοῦ σώματος. ἡ γὰρ τοῦτο ἐστὶ, ποῖον φησὶν ἢ πῶς ὁ νοῦς σωιζει καλεπὸν μὴ πλάσαι. μόριον γὰρ τῆς ψυχῆς μὴ ὁ νοῦς. μὴ αὖ τοι ἀρα σῶ μόριόν τι τοῦ σώματος σωιζειν. τοῦτο δὲ μὴ πλάσαι φησὶ χαλεπόν. οἱ μὲν γὰρ ἄλλας οὐκ ἀμας τῆς ψυχῆς, ἅτε συνόντων οὐσῶν ἐν ταῖς ἐνεργείαις τὸ σῶμα ἢ ὅλως ἢ μόριον. καὶ ὑπονοηθείη ἂν τισιν ἀφωρισμένοις μορίοις. οὗτος δὲ μὴ προσχωρῶν ἐν ταῖς ἐνεργείαις τῷ σώματι, πῶς αὖ ὑπο

νοη θήκεν ἓν μοῖρίω ἕναι· ἐναργῶς ἀφαιρεῖται τούτων χωρὶς τοῦ σώματος
τὸν νοῦν φησιν· ἀδύνατον δὲ τοῦτο, μὴ ἀθάνατον· ὁ μὲν γὰρ πᾶς πολλαπλοῦς
μὴ ταῖς χρήσεσι μᾶς ἐν τοῖς προειμένοις παρεισάγεται· ἐν τούτῳ δὲ
τῷ χωρίῳ ὁ Ἀλέξανδρος ἀποδείξας, παντελῶς ἁπλοῦν τὸν νοῦν
ποῦ ἔχομεν οἱῳπερ παρεστήκαμεν τὸ χωρίον· μὴ ἐξ ἀϊδίων ἀφαιρέσεων ἐνταῦθα
λεγομένων δῆλος ἐστὶν ὁ ἀριστοτέλης, ἐπεὶ φησὶν οὐσίας εἶναι λέγων
τὸν νοῦν, μὴ χωριστόν· φαίνεται δὲ μὴ ταῖς ψυχαῖς διαιροῦμενα
ζῷῳ· ἀλλ' ἐξ ἁπάντων τῶν λόγων τοὺς λόγους τοὺς μεριστοὺς εἶναι τὰ μόρια
τῶν ἀτόμων, νῦν ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων λεκτέον οὗ τὰ τοιαῦτα λόγου
σάμενοι ταῖς ψυχαῖς φησιν, εἴπερ μὴ ταῖς ἐν τοῖς σώμασιν τῶν ζῴων
ἀναδιαιρεθῇ, φαίνεται ἐν ἑκάστοις τῶν μορίων τοῖς αὐτοῖς ἔχον
ἀπειρα λάκις τυχὸν καὶ ὁμοιομερῆ· ἐνέκαστα γὰρ τῶν πλανδῶν
ἐστὶ· μὴ γένυν ἢ χεὶρ ἢ μηρὸς ἢ πλευρὰ· ἢ αὐξήσεως ἢ θρέψεως· εἴπερ
μὴ τὰ μέρη τῶν διαιρετέντων ἐν τοῖς σώμασιν, ἕκαστον ὁρᾶται ἔχον
τὴν αὐτὴν ἰσότητα καὶ ὁμοιότητα· ἀλλὰ μέρη τὰ μόρια, οὐ
καὶ τοῦτο ὧδε· ἀλλ' ὧδε ἐν τοῖς μὲν τῶν μορίων ἢ αἰσθήσεις· ἐν τοῖς
δὲ μὴ γένυσι μὴ ἢ ἐν θυσὶ ἕξις ἁφαλοῦται ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς σώμασιν
ἅμα τὴν διαίρεσιν, ἢ θρέψεως μέν ἐστιν ἐνέκαστα· ἢ οὐ δὲ ἔστιν ὅ-
λως· καὶ πολλαχοῦ γὰρ αὐτῶν, ἴσως δὲ μὴ πάντα οὐ γένναν· ὡσπερ μὲν
μὴ αὐτὴ τυχὸν ἐπὶ τούτων· πρότερον μὲν τῷ ἀριθμῷ· πρὶν
διαιρεθῆ· μεταδὲ τὸ διαιρεθῆναι τῷ εἴδει, οὐ πάντως μέντοι
τῷ ἀριθμῷ· τοῦ δὲ μὴ ἐπὶ πολὺ ζῷῳ τὰ μόρια τῶν ἐν τοῖς σώμασι,
αὐτίον φησὶ τὸ μὴ ἔχειν μόρια ὀργανικὰ ταῖς τῆς τυχῆς
πρὸς τοῦτο τὰ θρέψεως· ἐν τέρα τυχὸν ἢ ὀφθαλμούς,
ἢ στόμα· ἢ πάντοιαῦτα· διὸ ὧν τοῦ σώματος τὸ ἀποβρέον ἀνα
φαίνεται· τὸ μὲν εἶδος ἐστὶν ἀλλήλαις μὴ ἓν ὂν· ἀλλήλων
μὲν ὡς οὐ χωριστὰ ὄντα· ταῖς δὲ ὕλαις ταύταις ὡς διαιρεταῖς
οὔσαις· τὰ γὰρ μόρια τοῦ ἐν τοῖς σώμασι, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν φυτῶν
ἑαυτοῖς τε ἐστὶν ὁμοειδῆ· ὅτι οὐ χωριστὰς ἔχουσι τὰς θρέψεις
τῆς τυχῆς· ἀλλὰ πολλαὶ αἱ θρέψεις ἐν ἑκάστῳ ἐστί· τοῦτο

γαρ ἐστι τὰ ἀπ' ἀλλήλων μὲν ὡς οὐ χωριστὰ ὄντα· ἔστι δὲ ἡ μὴ ὅλη τυχὸν ὁ μοιομερὴς τῇ πρὸ τῆς ὅλου διαιρέσεως· ἔστι δὲ αὖ τῇ διὰ τοῦτο ὁμοιομερῆ ὡς διαιρετὴν οὖσης τῆς ὕλης ἐς ὁμοιομερῆ· τῶν γὰρ ἐς ὁμοιομερῆ διαιρουμένων, ὁμοιομερῆ τὰ μέρη τοῖς ὅλοις· διαιρέσεως δὲ καὶ τὰ σύμφυτα πάθη· τῶν γὰρ τῷ ἑνὶ ὑπαρχόντων ἐστὶ διαίρεσις ἡ αὖ τῇ διαιρέσει· ὁ μὲν οὖν ἀριστοτέλης ἐπὶ τῇ γῇ παραδείγματα τούτων ποιησάμενος τὸν λόγον τῶν φυτῶν λέγω μὴ τῶν ἐν τόποις εὐδοκίμοις αὐτὸν εὑρέθη· ἀποδεικνύντες δ' οὕτως μήποτε οὐ καὶ ἐπὶ πάντων ἀληθὴς ὁ λόγος· ἐπεὶ τῶν ἄλλων ζώων φαίνεται ὁ ἐγκέφαλος οὐδὲν ὅσον ἐνδεὴς ἢ ὑγρότητος ἢ ἀνάπλεως· ἐπὶ πλεῖστον γὰρ ἢ ἐπὶ πολὺ ἐγκέφαλον, ἀναίσθητον καὶ ἀκίνητον τὸ ζῷον ποιεῖ· τοῦ δὲ γένους τὰ διαιρεθέντος διοὐκ ἐπὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ἡ τοῦ ἐγκεφάλου ἦ, πλεῖστοις παραγίνεται μὴ ἡμῖν ὑπάρχοις· τὸ μὲν ἄνω μέρος τῆς διαιρέσεως ἅπαν, μὴ μίαν φύσιν καὶ ἀδιάφορον· τὸ αὖ τὸ μίαν

μὲν γένους οἷς ἐστὶ περὶ παρδάλεως

ἄμαχος· ἐπὶ θυμὸν δὲ

σωθῆναι τὸ ἡμῖν παρ

ἢ ἐκφανὲν ἐστὶ γένεσιν· ἀποίνων δὲ ἀδώρων ἀμοιρεῖν, ἀνυπόπτως τὸ ἔνδον ἔχουσαν ὀργῆς καὶ μὴ παύσασθαι διὰ παντὸς χωροῦσαν τοῦ σώματος· οὔτε γὰρ ὀξεῖς· οὔτε ἀκοὴν, οὐδ' ὀσφρήσεις οὐδ' ἁφὴν οἷς πέφυκε σαθρώσεις ἢ μοιρίοις ἀμφωδίαν· θυμὸς δὲ οὐδὲ ὅλου δηλοῦ· μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως ἀναγκαῖα πᾶσα ἢ ἀνάγκη ἢ κατὰ μοῖραν ἴδρυσθαι ἢ ἄνω μὴ ἀνάγκη· φασὶ δὴ πρὸς ταῦτα ὅτι ἀρχαὶ μέν εἰσι τῶν δώδεκα μορίων τούτων τὰ μόρια ταῦτα· οὐ μέντοι καὶ ἀπαρέγκλητα ἢ ἀδιόρθωτα τοῖς περιωρισμένα εἶναι ἀδρομερῆ· ἀλλὰ φασὶ τῶν ἐξ ὧν τὸ λοιπὸν σῶμα· ὅλον γοῦν τὸ σῶμα μὴ πῶς δυνατὸν διαμένειν μὴ τῆς ἐπὶ θυμὸν· οὐ καὶ παρακμὴν δὲ τοῦτο· ἀλλὰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἡ ἀπορία· ὅτι ἐκάστη τῶν δώδεκα μορίων τῆς πληρώσεως μορίου τοῦ σώματος· οὐ πρῶτος καὶ ἀπὸ πρώτου ἴδρυμένος τὴν χύσιν μὲν τῶν φυτῶν μὴ τῶν ἐν τόποις εὐδοκίμων ἐναλλὰ τῶν φανερῶν

σωματική τύχη ἔχει τὸ ἕν καὶ τὸ ἕν. διὸ καὶ διαφέρει τῶν ὑποκειμένων. ἐπὶ δὲ
τῶν λοιπῶν ζώων οὐκέτι ἄλλῳ τινὶ ὑποκειμένῳ οὐδὲν ἔοικε τῷ πνεύματι. ἡ καθ'
ἑπτὰ δὲ ὁδοὺς ἀναπνοὴ καὶ ἀλλαμπτοῦσα τούτῳ. ὅταν ἀφαιρεθῇ τῆς ἐπὶ τὴν
δεξιὰν ὁδοὺς τὴν ἀναπνοήν, διαφθαρήσεται τύχον ἡ τοιαύτη πάσα φύσις, οὐκέτι
χωρὶς αὐτῆς τὰς ἐνεργείας. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὴν δεξιὰν ὁδοὺς ἀφεῖται πρὸς τὸ ἀλλαμφθῆ-
ναι, ἀναπνοὴν καὶ ἄσασθαι τῶν μορίων αὐτοῦ τὸ μὲν ἄλλου καὶ ἐπὶ τὴν δεξιὰν ὁδὸν ἀναπνοὴν πρὸς-
τινα τύχην ὡσαμὴν μᾶλλον· ἢ μόνον ἀλλαμπόμενον καὶ ἀξιοῦσθαι διὰ
τὸ σωθῆναι· καὶ ἐπὶ τὸ λοιπὸν πᾶσα πάμπαν σῶμα. ἀνθρώποι
τῶν πνεύματος οὕτως ἔχουσι καὶ τύχην καὶ δαίμονας. ὥσπερ καὶ νῦν δυνάμεθα καὶ φύ-
σιν καὶ ὅλας διὰ ὅλου χωρεῖν τοῦ πνεύματος. ἔοικε δὲ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἀρχὴ
τις εἶναι· ἀπὸ ἀνέκαλλος τοῖς πρὸ αὐτοῦ φυτοῖς ὑπὸ μὴ περιπλο-
κῆς τύχης διαλύεσθαι. ἀπὸν οὖν ἐν τοῖς ἀπάνω καὶ φύτα ἔμψυχα
ἔναι ἀνοῖς ἔλεγεν ὅτι διαιρούμενα τῶν αὐτῶν καὶ ἕδος ἔχει τύχην.
καὶ ἔτι καὶ ἀναπνοὴν τοῖς ὀρθοῖς ἄπασι λέγουσι τῶν τύχην
ἀπλοῦν ὅλου φέρεσθαι ἀνάπνευμα λόγον, ὃν οὐχοῖ ὀνόμα
τοῖς φυτοῖς τοῦτο συμβαίνειν. νῦν οὖν ὅτι τύχη καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς
τοῦτο πιστοῦται, ἀπὸ οὗ ποιοῦσι τούτῳ μόνῳ ἄναντι τῶν δυνάμεων.
καὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων. ἀλλὰ καὶ τοῖς ζώοις φυτικὴ ἀπὸ δυνάμις
ἐστὶ καὶ πρὸς καὶ αὔξησιν τινά. καὶ γεννητικὴ. ὀρῶν τοι δὲ αὖται καὶ ἐν
τοῖς φυτοῖς, δῆλον ἀρα ὅτι καὶ ἡνία ἔμψυχα ἂν εἴη. τὸ δὲ μόνης
ταύτης αὐτὴ τοῦ καθ' ἑαυτὸ μόνῳ ταύτῳ ποιοῦσι τοῖς φυτοῖς ταῖς ζώοις.
καὶ αὐτὴ μὲν χωρίζεται τῆς αἰσθητικῆς ἀρχῆς. διὰ τοῦτο ἀνάγκη
φυτὸν. ἡ μὲν φυτικὴ ἀρχή, αὐξητικῆς ἔναι δυνάμεως.
ἀναπνοὴ δὲ, οὐκ αὐξητικῆς. τοῦτο δὲ οὐχοῖς τῆς τύχης ἀμφοτέρας
ἐχούσης τὰς δυνάμεις χωρίσας. τοῦτο δὲ οὐχοῖς τῆς ἴσης ἐναγχος
ἡλικίας. ἀλλ' ὅτι ἐνοῖς μὲν ἡ φυτικὴ, οὐ πάντως καὶ αἰσθητοῖς.
ἐνοῖς δὲ καὶ αἰσθητοῖς, πάντως καὶ φυτικὴ. ἀλλὰ μὴ οἱονεί τε τῶν
αἰσθητικῶν, αὐξητικῆς φυτικῆς ἔναι, δῆλον ὡς καὶ αὐτὴ τυχεῖν.
διαλέγεται δὲ καὶ περὶ ταύτης ὡς τύχης δυνάμεως. ἐπιζήτη-
σεν ἄνω τέως τινὶ μορίῳ τῆς τύχης τὸ ζῷον ἔχομεν. ἐξ οὗ δὲ

ἐν τοῖς ἑξῆς, οὗτινα καὶ τὰ αὐτὰ τῷ δώσομεν. τὸ δὲ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν
ὑπάρχει. Τέλος τοῦ α΄.

» ἀ μὲν πᾶσα τῶν προτέρων πᾶσα ὁδὸν μένα περὶ τυχῆς, ᾗ ἐστὶν ὧδε.
ἐπιζεύγνυσθαι ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ, ὥσπερ ὑπέσχετο καὶ τὰς τῶν παλαιοτέρων δόξας· ᾗ δὲ ἐλέγχας ἅμα μὲν καὶ ἔξηγεῖται καὶ τὰς ἐν πρεσβυτέροις μέσοις ὑπὸ σχολῆς, ἐν τούτῳ λοιπὸν τὰ αὐτῷ δοκοῦντα περὶ τυχῆς ἐκτίθεται· τῷ ἐν τῷ δευτέρῳ τούτῳ βιβλίῳ σιαλέγεται περὶ τῶν ἀλόγων τῆς τυχῆς σώματων· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περὶ τῶν λογικῶν. ποσάκις μέντοι καὶ τούτῳ μνημονεῦσαι τῶν λογικῶν· ᾗ ἐν ἀνάγκῃ τῶν ἀλόγων· ἀναγκαῖον δὲ ἐναρχῆ τὸ οἱονεὶ ὁρισμὸν τῆς τυχῆς λέγειν ἐν τῇ λέξαν ἅπασι σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ δύναμιν ἔχοντος· τούτου δὲ διαξαμένοι τοῦ ὁρισμοῦ, ὅσοι τῶν φιλοσόφων βούλονται ἀθάνατον λέγειν τὸ λογικὸν τυχῶ, φασὶν οὐδὲ παντὸς τυχῆς εἶναι οὗτος ὁ ὁρισμός· ἀλλὰ τῆς φυσικῆς. ταύτης γὰρ μόνης εἶναι λόγῳ· ἐναργὲς δ' ἐστὶν ἐν τῇ λέξᾳ ἡ τῇ λόγης πτῶσις, φησὶ δὲ τὸ τυχῶ σώματος ἅπασι ἐν τῇ λέξαν, τὸ δὲ ἅπασι τῶν σωμάτων ἀχωρίστων αὐτῶν, δηλονότι περὶ τῆς ἀχωρίστου τῶν σωμάτων τούτων ὁ λόγος· ὥστε δέεσθαι μόνης ἡμᾶς ὑμῖν· καθὼς δὲ οὗτοι ὑπολαμβάνουσιν· εἶναι γὰρ αὐτῷ τῶν οὐκ καὶ παντὸς τυχῆς ὁρισμὸς οὗτος ἀπὸ δυσὶ μένος· ἀπὸν γὰρ ἐν τῇ λέξᾳ ἅπασι τῷ τυχῶ, εἶπεν γὰρ τῷ πρώτῳ· τῆς γὰρ ἐν τῇ λέξᾳ, ἡ μὲν εἶναι πρώτη· ἥδε, δευτέρα· ἡ μὲν πρώτη φησὶν ὡς ἡ ἐπιστήμη· ἡ δὲ, ὡς τὸ θεωρεῖν· λέγει οὖν ἐν τῇ λέξᾳ ὡς τῷ ἐπιστήμῃ· οὐχὼς τὸ θεωρεῖν· ἐν γὰρ τῷ ὑπάρχειν φησὶ τῷ τυχῶ, τὸ ὕπνος καὶ ἐγρήγορσις εἶναι· ἀναλογον δὲ ὁ μὲν ὕπνος τῇ ἐπιστήμῃ· ἡ δὲ ἐγρήγορσις τῷ θεωρεῖν· ὥστε τὸ δύνασθαι τῷ τυχῶ ἐν τῇ λέξᾳ, ὡς πρός τι τῆς ἐπιστήμης, ἡ ἕξις δηλαδὴ τῷ τυχῶ μὲν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ὅσῳ ἔστι τοιοῦτον· μὴ μὲν δὲ ἐνεργεῖν καὶ αὐτῷ ὡς

ἐν τοῖς ὕπνοις, δῆλον ἄρα ὅτι οὐ περὶ φυτικῆς ψυχῆς ἐστὶν αὐτῷ ὁ λόγος μόνης.
ἡ γὰρ φυτικὴ οὐ ταὐτὸν τῷ ἐπιστήμῃ θεωρεῖν ἔλαβε· ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο θεωρεῖ·
ἀλλ' ἀνενεργήτως ἡ φυτικὴ τυγχάνει καὶ τὸ δεύτερον ἐνεργείᾳ. ὅπερ ἐστὶν
ὡς τὸ θεωρεῖν· μὴ μᾶλλον ἐν τοῖς ὕπνοις, ἵν' ᾖ ἀπὸ λοιποῦ τῆς τυχούσης
ὧν αἰσθήσεως μούσης· πόθεν γοῦν μάλιστα αὐτὸ ἔχεις, μὴ αἰσθητικὰ
ἀφορμὴν οἶδα ἀφ' οὗ λήψῃ ποιήσεως ὀφθαλμούς· ὡσθένει μᾶλλον αὖ ἢ περὶ-
τὸ τῆς λοιπῆς μὴ τῆς ἀλόγου ὁ λόγος οὗτος ἢ περὶ τῆς φυτικῆς·
ὁμοίως γὰρ ἐνεργοῦσι καὶ κατὰ ταύτας τὰς τυχὰς μὴ καθεύδοντες·
ἔχομεν γὰρ καὶ κατὰ τὸ δεύτερον τῷ τυχεῖν οἷον αἰσθ· ὅπερ ἐστὶ
πρῶτον ἐνεργείᾳ· τοῦτο δέ ἐστιν ὡς ἡ ἐπιστήμη· ἔχει γὰρ ὁ καθεύ-
δων τὸν μάθησιν τῷ τὸν μεμαθηκότι ἕξιν· τῷ μὲν γοῦν θεωρίαν, οὐ
πάλιν· ἄλλως τε καὶ ὁ τοιοῦτος ὁρισάμενος μὴ ἁπλῶν ὄντων ἐστὶν ἡ τυχὴ ἐν
τῷ λέγεσθαι σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος,
εἶτα εἶδος· οὐκ ἔστιν ἐκτοῦ ὁρισμοῦ, ἀναίρεσιν τῷ τυχεῖν ἢ μέρησιν αὐ-
τῆς· ἢ μερισμὸν τὸ φυσικὸν ἀχωρίστως ἔναι τοῦ σώματος· μᾶλλον
δὲ λοιπὸν περὶ τῆς φυτικῆς· οὐ γὰρ αὖ τὸ θρεπτικὸν θρεπτικὴν χω-
ρισθέσαι τοῦ σώματος· ἢ ἀδύνατον ἀδύνατον· ἐνίων γὰρ φησὶν
ἡ ἐν τοῖς λέγεσθαι τῶν μερῶν ἀπὸ αὐτῶν· εἶτα εἶτα· οὐ μὴν
ἀλλ' ἐνίοτε οὐδὲ τὸ λοιπὸν δυνατὸς ἔναι σώματος ἐν
τοῖς λεγεσθαι· ὡς τε μηδὲν νοεῖν οὐ μεμερισμένον· τοῦτον γὰρ
περὶ σώματα μὴ ἔχοντα τὰς ἐνεργείας· μὴ δὲ σώματα τὸ
ἐνεργεῖν συνεχῶς μένον· τοῖον ἂν μόνον δοκεῖ εἶναι μὴ ἐμποδιζό-
μενον ὑπὸ τούτου, οὐκ ἀναίρεσιν ἀχωρίστου ἔναι· εἶτα
πάλιν ἐπαγωγὴ· ἔτι δ' ἆρ' ὅλον ἐστὶν οὕτως ἐν τοῖς λέγεσθαι τοῦ σώ-
ματος ἡ τυχή· ὡς πλοῦ τῆς πλοίου· ὅλον δ' οὐκ οὐκ ἂν
τοῦτο εἶπεν, εἶτα περὶ μόνης τῆς ψυχικῆς ἐποιεῖτο τὸν λόγον·
ἀπορήσας δ' ἂν τις ἐκ τῶν ἀρτιμένων τὴν ἐναντίαν ἀπορίαν·
μή ποτε οὐδὲ ἐμπεριέχεται τῷ διορισμῷ τούτῳ ἡ φυτικὴ
τυχή· εἶτα λέγεσθαι τῷ τυχεῖν ἐν τοῖς λέγεσθαι εἶναι, οὐ χωρὶς τῷ
θεωρίαν, ἀλλ' ὡς τῷ ἐπιστήμῃ, ἡ φυτικὴ τυχὴ ἐν τοῖς λέγεσθαι

ἐστὶν, οὐχὸς ἡ ἐπιστήμη· ἀλλως ἡ θεωρία· ἀλ' ἴσως ἐνεργέια ἐστὶ τῆ
μὲν τῆς ἐνεργέιας, δηλονότι οὐκ ἀφ' ἁπλοιαστῆ
τυχῆ, οὗτος ὁ ὁρισμὸς· λεγόμενον οὖν πρὸς τοῦτο· οὐκ οὐδὲν ἦττον
ἡ φρόνησις ὁρισμῶ περιλαμβάνεται· ἀπὸν γὰρ ἐνεργεῖαν
τῶ ὡς ἐπιστήμω, πᾶσαν τυχὼ περιλήψεν· τόγὰρ πάσι ταὐτὰ
παραπολουθοῦσιν· ἡ γὰρ ὅταν ἐνεργῆ ἡ λογικὴ τυχὴ ἡ ἄλο-
γος, λέγοι τὸ αὐτὸ καὶ τὰ λεχθέντα ἔναντι, ὡς ἐπιστήμη· τοῦτο δ' ἐστὶν,
ὡς ἡ ἕξις· ἧ γὰρ ἐστὶ τὸ δεύτερον μὲν δῶ ἀμφὶ· πρῶτον δὲ ἐνεργέια·
διὸ καὶ πᾶσα ἐνεργέια ἀπὸ δῶ ἀμφοῖν τῆς παραλαμπῶ ἕξιν προσ-
ηκόντως· ἔχεται γὰρ δηλονότι ὁ ἐνεργῶν λόγω μέτρης ἡ μὲν αὐτῶ τοῦτο
ὡ μεμέτρηται τῶ λόγω μετρεῖσθαι τάξιν· ἀ γὰρ μὴ ἔχει πῶς ἐνεργεῖ
παραλαμπόντω, ὡ μὴ ἔχειν· ὥστε εἴ θα μὲν ἡ ἐνέργεια ἐμφανὴς,
παντῶς ἡ ἕξις· οὐ μέντοι ὅπου ἡ ἕξις, ἐμφανὴς ἡ ἐνέρ-
γεια· ὁ γὰρ παθὼν δεύτερον λόγω μέτρης ὡς τὸ πλάτος ἔπον, ἕξιν μὲν
ἔχει λόγω μετρεῖσθαι· ἐνέργειαν δὲ οὐ πάντα· ἀ ποιῶ δὲ τὸ πλέον
τῆς ἐνεργείας ἡ ἕξις· διὸ καὶ ἃ μὴ παρ' οἷς ποιοῖς ἔχουσι παραπολουθεῖ·
ἀπόλως πάσης τυχῆς ἡ ὁποσῶν ἐχούσης ἐνεργούσης λέγω
δὴ μὴ, βουλόμενος ἀπὸ δῶν ἂν τὸν ὁρισμὸν τῶ παρ' οἷς ἡ
παραπολουθοῦσι ἐχρήσατο· λέγω δὲ τὴν τῶ τὰ λεχθέντα
τῆ ὡς ἐπιστήμη· ὥσπερ οὖν τῶ ἐνεργοῦσαν τυχὼ, τῶ λογικῆ
λέγον, ἡ τῶ ἄλογον περιλαμβάνειν, οὕτω καὶ τῶ φρονητικῶ·
ὁ γὰρ ὑπάρχει τῆ φρονητικῆ ἀρετῆ, λέγω δὴ τὸ ἐνεργεῖν, τοῦτο τοῖς
ἄλλοις πολύ· ἡ μὲν τοι δώναμις ἡ δικαιοπράξα· ἧς ἐστὶν ἡ παρα-
λαμπῶ ἕξιν, παρ' οἷς πάρεστιν ἡ ἀρετὴ, ἄλλως τε καὶ τὸ ἐπὶ λέξεως
πάσης τυχῆς ἔναμφοῦ λεγόμενον τὸν ἀπὸ δικαίου μένον λόγον·
φησὶν οὖν ἡ δικαιοσύνην ἐπὶ πάσης τυχῆς δὴ λέγειν, ἢ ἐπ' ἀν-
ἡ πρώτη ἐν τῆ λεχθέντα· ἡ ἐπὶ πάσης ἁπλῶν τὸν λόγον ἡ
ἐν δὲ πνεύμενος, ὡς οὐχὸς ἰσόμοσίαν· διὰ τοῦτο λέγεται δικαιο-
σύνη· τοῦτο μὲν οὖν οὕτω διηπόρηται· ζητητέον δ' ἄξιον ἐπὶ τούτοις·
πῶς ἀπὸν αὐτὸς ἐν τῶ πρώτω λόγω· ὡ λαβητέον δὲ ὅπως

μηλανθανέτω· πότερον ὁ λόγος αὐτῆς ἐστι καθ' ἁπλοῦ ἢ καθ' ἑκάστου ἄτομος· οἷον ἵππου· πῶς ὁ ἄνου· εἰ γὰρ ἅπαξ αὐτὸς ἕνα ὁρισμὸν παύσης ἀπὸ ὑποδοχῆς τυχῆς· φαμὲν οὖν πρὸς τοῦτο· οὐ μάλα μὲν οὐδὲ ὁρισμός ἐστιν ὁ ἀποδεδομένος· εἰ γὰρ μή ἐστι κοινὸν γένος τυχῆς ὡς τυχῆς· ὡς γὰρ οὐσίας ὅπ λογικὸν ἐστι κοινὸν γένος αὐτό· τοῦτο ἡ οὐσία· ὡς περ οὐδὲ τῶν ἀτόμων καθ' ἑκάτομά ἐστιν ἐστι κοινὸν γένος τυχῆς τῶν καθ' ἑκάστου μέρος τυχῶν· ἢ καθ' ἕδος μὴ δὲ μὲν πασῶν ἐστὶ γὰρ κοινὸν εἶδος ὡς μόνως τῶν ἀφιερωμένων φερουσῶν· ὡς περ τῶν καθ' ἕδος ζῴων ἐστι κοινὸν γένος τὸ ἀπλῶς ζῷον· ἢ ἀνῶν ἕν γὰρ εἶδος ὁ ἁπλῶς ἄνος· πᾶς δὲ ὁρισμός, γένος ἔχει· οὐδὲ ὁρισμοὶ ἄρα πάσης ἐστὶν ἁπλῶς ἀποδοῦναι τυχῆς· ἀλλ' ὑπογραφῶ· ὥστε ὁ λόγος ὁ ἀποδεδομένος ἐνταῦθα περὶ πάσης τυχῆς· ὑπογραφή ἐστι καὶ οὐχ ὁρισμός· εἶτα οὐδὲ καθ' ὁρίως μία ἐστὶν ἡ ὑπογραφὴ αὕτη· ὁμωνύμων γὰρ πραγμάτων τῶν τυχῶν· δεῖ ὁμωνύμων φωνῶν καὶ ὑπογραφῶ ἀποδέδωκε· καὶ δὲ ὁμώνυμα· ἢ μὲν φωνή· ἐνίοις δοκεῖ· καὶ δὴ καὶ μαινομένῳ πλέοντα· αὐτὸς δέ φησιν ἐν τοῖς τοιοῖς οὐκ ἔστιν ἁπλοῦν τῶν ὁμωνύμων ἕνα ὁρισμόν· ἢ τοι ὑπογραφῶ δεῖ ὁμωνύμων φωνῶν ἀποδοῦναι· λείπομεν γὰρ ὑγιάνον οἷον ὑγιεινὸν ἢ φαρμακτικὸν ὑγιάνον· ὁμοίως ἢ φλέβα ἰατρικήν· λείπομεν δὲ ἢ ἰλύν ἀσιον ὑγιάνον· ἢ οὖρα ὑγιάνα· ἢ σφυγμόν. τούτων οὕτω ὁμωνύμων οὔτως ἢ ὁρισμοὶ ἁπλῶν δεῖ ὁμωνύμων φωνῶν ἀποδοῦναι λείπομεν γὰρ ὑγιάνον ἕνα. ἐπάτω, τὸ πεμπτὸν ἐναντίωμα ἰδίᾳ ἑκάστου ὁρισμός· οἷον τὸ συμμέτρως ἔχον πρὸς ὑγίειαν· ὥστε φυλακτέον αὐτῷ ὡς τὸ γυμναστικόν· ἢ ὥστε σημαίνειν ὡς τὰ οὖρα· ἢ ὡς ὁ σφυγμός· ἢ ὥστε ποιεῖν ὡς τὸ οἰκεῖον· ὥστε φωνῇ μὲν ὁ ὁρισμὸς οὗτος· ὁ λείπων τὸ συμμέτρως ἔχον πρὸς ὑγίειαν· τῷ σημαινομένῳ δὲ τοιοῦτος· οὕτως οὖν οὐδὲ ἡ ἀποδοθεῖσα τῶν τυχῶν ὑπογραφὴ ὁμώνυμος οὖσα, οὐδὲ μία ἐστίν, ἀλλὰ

πλέους· ἡ γὰρ ψυχὴ λέγεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἄδους τοῦ ἀχωρίστου σώματος, καὶ ἐπὶ τοῦ χωριστοῦ· ἔστι γὰρ καὶ λαός τις καὶ ὁ τῆς βυρσοτόμης τοῦ πλοίου· καὶ τὸ τῆς βυρσοδέψου ἄδος τοῦ τῆς βυρσοδέψου σώματος· ἀλλὰ μὴν χωριστὸς οὐ τοῦ πλοίου· μόνως τοιγὰρ ἐνεργήσαν τὰ λαὸν ἢ τὸν πλοίου· τὸ δὲ τῆς σαρκὸς ἄδος, καὶ ἀσθένουντα ἔνυλα ἄδη· αὐτὴ τὴν οὐσίαν ἐαυτῶν τὰ λαὸν ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν τυχῶν· ἡ μὲν ἄλογος τύχη καὶ ἡ φύσις καὶ ἀχώριστον ἔχουσα τὴν οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου· καὶ μὴν δὲ ἐνεργήσαι χωρὶς τοῦ ὑποκειμένου δύναται μένη, αὐτὴν τὴν οὐσίαν ἔχουσα τὰ λαὸν ἢ καὶ αὐτοῦ· ἡ μέντοι λογικὴ τύχη, οὐδὲ ἡ οὐσία, ἀλλὰ τῇ ἐνεργείᾳ μόνῃ τὰ λαοῖ τὸ ζῷον· τῇ βουλήσει γὰρ ἑαυτῆς ἔνυλα αὐτὸ, ποιῶς δὲ ἢ ποιῶσδε· ὡς ὁρίζωνται τὴν ἀλόγῳ τύχῃ χρῶ μένη· καὶ ἀχώριστόν ἐστιν ἐν ταῖς τυχαῖς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον· ἐνταῦθα μέντοι γε ἡ λογικὴ, ἐὰν παντελῶς μὴ ἀλόγως πάσχῃ· οὐ μέντοι μέντοι γε πάντα λίν· ἐν οἷς δὲ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, τοῦτο τὸ ποιῶς πάσχειν ζῴου μένου, οὐ πέφυκεν.

οὐ παῖς οὐ πέφυκε ποιῶς πάσχειν τῶν τυχόντων ἑαυτόν· ἀλλ' ὅταν ὁμωνύμοις ὡς ἀλλ' ἀξένοις· καὶ πρὸς ἑαυτόν· ἆρα δὲ μὴ ἔνεστι τὸ λογικὸν ἄνευ τῶν ἄλλων πρὸς τὸ ζῷον σῆλον τοῦτο ἀφιδρύειν τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ πόσον ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ οὐσίᾳ ἐαυτῆς ἡ τύχη, καὶ πρὸ τῶν ἀλόγων ζῴων, καὶ μᾶλλον ἢ καὶ ἀπὸ τὸ ἔνυλον σώματος· ἀλλὰ λόγος περὶ τύχης, τῶν ἐν ὄνομα ποιῆς ζῴοις τοῦτοις, ὡς πέφυκε ὁμωνύμοις αἱ τύχαι, ὁμωνύμως καὶ ἀπὸ δόξης αὐτῶν ὁρισμὸς· καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ἅς· ὅθεν καὶ αὐτὸς ἄδως ὅτι ἀδώλατον καὶ ἀσώματος ἔνα ὁρισμὸν ἀπὸ δοῦναι τῆς τύχης· ἀπὸ δὲ δοὺς αὐτὸν τοῦτον ὁρισμὸν φησὶν· ἀδηλότητα κοινὸν ἐπὶ πάσης τύχης δέχεσθαι· ζητητέα δὲ πῶς ἐκ τῶν ἀδηλότητα μένων· καὶ ἢ δή ποτε ἀμὴ δοῦναι τὸν ἕνα ὁρισμὸν πάσης τύχης ἀπὸ δοῦναι, ἐμμένοντα τοῖς πρὸ αὐτοῦ μὴ περὶ πάσης τύχης διαλαμβάνει· λέγω οὖν ὅτι πρῶτον μὲν ἢ δοῦναι τὸ ποιῆσαι, ὅπερ αὐτὸς ἐποίησε· μὴ μὴ ὁρισμὸν·

ἀλλοῦ ποιονοῦν ἵνα μὴ ὑπολαμβάνωμεν λόγον ἀποδοῦναι περὶ παύσης· ἐπεὶ οὐ τοῦτο μάλιστα αὐτοῖς· δι' ἃ μὴ ἔνια ὁρισμὸν ἀποδιδόασι παύσης τυχῆς· ἀλλὰ μὴ περὶ παύσης διὰ λελεγμένων διὰ παύσης· ὃ μὴ αὐτὸς ποιεῖ· μᾶλλον γὰρ τὸ ἀποδοῦναι τὸν ποιονοῦν τοῦτο λόγον, ἴδιά περὶ ἐκείνης ἐστί· μὴ δι' ἃ ἄξια περὶ αὐτῶν ὧν περὶ ἡ πόρησε τρόπον· βουλόμενος γὰρ περὶ τῆς ἀλόγου διὰ λελεγμένων, πρῶτον περὶ τῶν αὐτῇ ὑπαρχόντων διὰ λέγεται· οἷ περὶ αὐθαίρετος

τοῦ αὐθαίρετου ποιεῖται λόγον· μὴ περὶ ὄρεξιν, τοῦ ὄντος ὀρεκτοῦ· μὴ περὶ θρέξεως μὴ περὶ προαιρέσεων· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· ἆρα οὕτως ἀνάγκην ἐπὶ ταῖς ἐνεργείαις· καὶ ἐπὶ ταῖς δυνάμεσι ταῖς πρακτικαῖς τούτων· ταῖς μὲν οὖν παρὰ τῶν προτέρων παρα δεδομένα περὶ τυχῆς θρέψω· ἐν τοῦτο δὲ ἔστιν ὃ δὴ ποτε τῶν οἰκείων περὶ τυχῆς ἐπιζητῆσαι δόξαν· μὴ ρουλόμενα πρῶτον ποιονοῦν ἵνα λόγον ἀποδοῦναι περὶ παύσης τυχῆς· πρότερον δὲ προεπιζητῆσαι δεῖ τὴν αὐτῶν τοῦ ὁρισμοῦ συμβαλόμενα· βουλόμενος γὰρ λαβεῖν τὸ γένος τῆς τυχῆς πρὸς τοῦτο τοῦ ὁρισμοῦ ἀποδοσιν· καὶ τίον δὲ τὸ ἀναλογοῦν γένος· ἐπεὶ δὴ μὴ ὁ ὁρισμὸς ἀναλογόν ἐστιν ὁ ὁρισμὸς διὰ τὰς ἀρχὰς ἀνάγκης· πρῶτον δ' ὡς ποιεῖται διαίρεσιν τῶν οὐσῶν δεῖ τὰς δύο καὶ τετταρίας· ἀναγκαῖον γὰρ μὴ τὴν τυχὴν τῶν οὐσῶν οὖσαν, ὑπὸ μίαν τούτων τελεῖν· ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐστὶ συμβεβηκὸς ἡ τυχή, δῆλον· οὐδὲ γὰρ ποσόν· τοῦτο γὰρ ἔδοξεν εἶναι τοῖς προτέροις λόγοις, ἐνοῖς ἐδόκουν ὅλως μὴ μέλεσθαι ἆρα καὶ τὴν τυχὴν ἀδύνατον· μὴ ἐν τοῖς προσεχνῶς ἀγαθοῖς· ἐνοῖς ἐδόκουν ὅτι οὐ χοϊόν τε αὐτὴν εἶναι ἀϊδιόν· ὥστε οὔτε ὡς σωματικὸς ποσὸν εἶναι, οὔτε ὡς διωρισμένον· ὅλως ἄρα ποσὸν οὐκ ἔστιν· ὅτι δὲ οὐδὲ ποιόν ἐστιν ἔδοξεν· ἐνοῖς ἐδόκουν ὅτι οὐκ ἔστιν ἁρμονία· τοῖς γὰρ αὐτοῖς ἐπιχαρήμασι δόξει· ὅτι οὐδ' ὅλως ἐστὶ ποιόν· ἀδὲ μήτε ποσόν ἐστι μήτε ποιόν· σχολῇ τῶν ἄλλων τι ἐπὶ συμβεβηκότων· ἐπεὶ οὖν γὰρ αἱ λοιπαὶ συστοιχίαι· οὐσία ἄρα ἡ τυχή· ἐπεὶ οὖν οὐσία ἡ τυχή, πάλιν ὑπὸ δύο ἀναγκαῖον τιθέναι οὐσίαν,

ἐστὶ τὸ σῶμα οὐ τὸ ἁπλοῦν. οὐ τὸ ἁπλοῦν ἐστὶ τὸ ὕλη καὶ εἶδος.
ἐπὶ τῆς οὖν τῆς οὐσίας μᾶλλον οὐσία ἀναγκαιοτέρα τὰ σώματα.
μᾶλλον δὲ καὶ πρὸς τοὺς πολλοὺς ἀνθρώπους. τούτων γὰρ μᾶλλον ἔχουσι
τὴν γνῶσιν. οὐ τῶν νοητῶν μᾶλλον καὶ οὐσίαι τὰ φυσικὰ σώματα.
ἀνθρωπικώτερον πρὸς τὰ τεχνητά. ἢ οὐ τὰ μαθηματικά. ἴσως.
τεχνητὰ δὲ φημὶ σώματα, ὅσα ὅπως ἐστὶν ἀπὸ τέχνης παραγίνεται.
οἷον ὁ θρόνος καὶ ἄροτρον. οὐ γάρ ἐστι τί σῶμα, ἢ σῶμα τεχνητόν.
τῶν δὲ φυσικῶν σωμάτων οὐ θατέρων οὔντων, οὐ μὴν μενόντων τὸ ἐξ ὕλης
καὶ εἴδους. ἐν τούτοις μᾶλλον οὐσία τὸ εἶδος καὶ πάλιν τὸ εἶδος. τὸ γὰρ ἐκ
τούτων κατηγορεῖσθαι, σύνθετα. κοινῆς γὰρ οὔσης τῆς μιᾶς τῆς ὕλης, ἡ
διαφορὰ τοῖς ἐκ ταύτης συμβαίνουσιν οὐ σύνοισι τοῖς ἐκ τῶν ἄλλων εἴδων. ὥστε μὲν οὖν τῆς
διαιρέσεως ταύτης κύριον μέν οὐδὲν τὰ μᾶλλον οὐσία τὰ φυσικὰ
σώματα. τὸ δὲ ἐν τούτοις τὸ εἶδος μᾶλλον τῆς ὕλης. ἐν τῷ δὴ
οὖν ζητητέον ἐν τίνι τούτων θετέον τὸ τυχὸν ὡς γένος. πότερον
σῶμα θετὸς ἐστὶν οὐσία. ταὐτὸν δὲ ἁπλοῦν σῶμα φυσικόν, ἢ ἁπλῆ
ἢ ἁπλῆ, πότερον ὕλη ἢ εἶδος. ἵνα οὖν τοῦτο κυρίως ἐκτεθῶσιν
φερόντων, τὸ ὕστερον ποιῆται τῷ λεχθῆναι ζητητέον ὅπως. σαφέστερον δὲ τῆς τυχούσης τὸ ἔμψυχον. τὸ δὲ ἔμψυχον, τὸ ζῶν
κεκτῆσθαι ἔμψυχον. τῶν οὖν φυσικῶν σωμάτων φημὶ, τὰ μὲν
ἔχειν ζωὴν, τὰ δὲ οὐκ ἔχειν. ὡς τὴν
τυχὴν ἐν τοῖς ἔχουσι ζωὴν τῶν φυσικῶν σωμάτων θεωρεῖσθαι.
ταύτην δὲ τὴν ζωὴν, τυχὼν καλοῦμεν. οὐ γὰρ δὴ τὸ σῶμα
τυχὸν καλοῦμεν. τῆς γὰρ ζωῆς ἀπολλυμένης, τὸ μὲν σῶμα
οὐ δεῖν ἢ πρέπειν εἶναι σῶμα. οὔτε δεκτὴν εἶναι. οὔτε ἔμψυχον κεῖσθαι.
ὡς τὴν ἐν τοῖς ζωὴν ἐχουσιν ἡ τυχὴ οὐκέτι σῶμα. ἀλλὰ

τὰ ἄρα ζῶντα τῶν σωμάτων σύνθετά ἐστιν.
ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς τὴν οὖν αὐτοῖς. ὃ καλοῦμεν
τυχόν. σύνθετον ἄρα τὸ ἔμψυχον ἐκ τυχῆς καὶ σώματος. ἀλλὰ
μὴν παθητὸν σύνθετος οὐσία, ἐξ ὕλης ἐστὶ καὶ εἴδους. καὶ τὸ ἔμψυχον
ἄρα ἐκ τυχῆς οὖν καὶ σώματος, τὸ μὲν ἐξ ὡς ὕλη. τὸ δὲ

ὡς ἕδος· ἡ δὲ τοῦ ἕδος εἰς τὸ σωματικῆς μὴ ὄγκου τὴν ὑλικὴν λόγον· τοῦτο γὰρ ἐστὶν
ἡ τυχὴ τῷ σώματι· ἐξαλλοιούσης γὰρ ἀεὶ διαπνοῆς μὴ στάσιμος, ἕδος
ἀν' ἦν τοῦ σώματος ἡ τυχή· ὕλη δὲ αὐτὸ τὸ σῶμα· οὐ γὰρ τοῦ ἕδους
τὸ σῶμα, ἀλλὰ ἡ τυχή· δῆλον· ἐξὸν τὰ ἐμπτύχα αὖτως τοῦτο
χαρακτηρίζεται τε μὴ τὸ μὴ ἕδος ἔχειν· οὐδὲν μὴ ὂν ἡ δὰ τὰ τῆς
τυχῆς ἐσχηματισμένα σώματα· καίτοι οὐδὲν ἧττον σώματα οὐδὲ
μὴ μεταλαμβάνοντα χωρισμοῦ· ὅμως οὐδ' ἕδη ἂν λεχθείη μερικὰ δ-
τέ ἐστιν ἀπὸ μὴ τοῦ ὅλου· ὡς τε φαίνεται μὲν τὰ ἐμπτύχα ἀπὸ τυχῆς
μὴ σώματος, πᾶν δὲ σῶμα τὸν ἐξ ὕλης μὴ ἕδους· ἐν τούτοις δὲ
τὸ σωματικῆς μὴ τοῦ ἕδους ἀϊδιον τὸ ἕδος, τοιοῦτον δὲ καὶ μὴ ἡ τυχὴ ἐν τοῖς
ἐμπτύχοις ἕδος ἀν' ἦν ἡ τυχή· οὕτως οὖν εὐρίσκεται οὐ μὴ οὐσία ἐστὶν
ἡ τυχὴ ἡ κατὰ τὸ ἕδος· τοιοῦτον δὲ καὶ μὴ ἡ τυχὴ ἐν τοῖς ἐμπτύχοις
ἕδος ἀν' ἦν ἡ τυχή· οὕτως οὖν εὐρίσκεται οὐ μὴ οὐσία ἐστὶν ἡ τυχὴ ἡ μὴ
τὸ ἕδος· ὅπερ ἕδος, καὶ λέγεται λεχθὲν παρὰ τὸ ἐν μὴ τὸ κεῖσθαι
μὴ τὸ σωτέχθαι· μὴ γὰρ ἑνώσεως ἐστὶ τὴν ὕλη τὸ ἕδος ἀϊδιον μὴ τε λύ-
σεως· ἐπὶ μὴ τε λύσεως ἐστὶ τοῦ ὑποκειμένου· μὴ σωτέχθαι
αὐτό· ἀποδέδοται οὖν ἐν τούτοις τὸν ὁρισμὸν τῆς τυχῆς, λέγον
εἶναι αὐτὴν ἐν τε λεχθῆναι· τοῦτ' ἔστιν ἕδος μὴ τε λύσιν καὶ γένος
τοῦ τοιοῦδε σώματος φυσικοῦ· ἵνα ἀπὸ μὴ διαφάνειαν τῶν πεχιτῶν·
καὶ τῶν συμφερηκότων· εἶτα ἐπὶ μὴ ὁ λίθος φυσικὸν σῶμα
μὴ ἔστι μὴ τοῦ τὸ ἕδος ἐν τε λεχθῆναι· μὴ ἁπλῶς τὰ ἀτυχα πᾶν
προσεθηκε δὲ ὦ μὴ ζωὴν ἔχοντος· ἵνα ἀπὸ μὴ διαφάνειαν τε
ἀτυχα μὴ πάντως σώματα· μὴ τὸ πῦρ μα· οὔτε γὰρ τῶν
ἀτύχων μὴ δὲ ὦ μὴ ζωὴν ἔχει, οὔτε τὸ πνευματικὸν σῶμα· οὔτε
τὸ πῦρ μα, οὔτε τὸ ἔμψυχον· τὸ μὴ πω διορισμένον· πρὸ
ἰὼν δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγγέλου τὸ διορισμένον, τὸ δὲ ὦ μὴ ζωὴν ἔχον·
ὡς ἂν ἀνθρώπου μεχρὶ θανάτου τοῦτο· τὸ τε δὲ ὦ μὴ ζωὴν ἔχον·
μὴ τὸ διορισμένον· οὔτε οὖν τὸ πνευματικὸν σῶμα ζωὴν ἔχει·
καὶ γὰρ δοκεῖ διορισμένον· ἀλλ' οὖν ὡς ἀπὸ σημείου μονὰς
μα ἐστιν ἀπὸ τὰ μόρια· οὕτω γὰρ λέγεται χεὴ τὸ πνευματικόν,

ὥσπερ μὴ λιθίνη· οὐ γὰρ ἐνεργείᾳ παχέος· οὐδὲ τὸ σπέρμα δυνάμει ἔχει· ἐπεὶ μήπω δύναται ἐπὶ πλήθυσμον ἐλθεῖν ἐκ τῆς τύχης ζῷον καὶ παχὺ γενέσθαι· ἀλλὰ λεπτὸν τὸ αὐτὸ σπέρμα, ἢ τὸ μὴ δύναται σωζόμενον εἰς μέγεθος δυνάμει ζῷον ἔχον· δυνάμει γὰρ γενέσθαι δυνάμει ζῷον ἔχον· πῶς οὖν δυνάμει μὴ ἐνεργείᾳ· ὅτι οὖν ἐπὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ φύσιν ἄξων ἐστί· μὴ μόνως εἰς πλήθυσμον πρὸς τὸ παχὺ γενέσθαι τὸ ζῷον· δυνάμει δὲ τὸ θερμὸν τὸ τοιοῦτον ἔχον· ἔχει γὰρ καὶ θερμὸν τοιοῦτον ποιοῦν ἐκ τῆς τύχης ἐκπαλαῖ· ὡς γὰρ ἡ δύναμις ἀπὸ μὲν τῶν ἐχόντων τὸ θερμὸν ἐνεργείᾳ, ὅπερ ἐστὶν ὡς τὸ θεωρῆσαι, τοιοῦτον μὴ τοιοῦτον ἔχει· ὡς τε καὶ ἀφ' ὧν ἄξων ποιεῖται τὸ σῶμα, οὐ κάλλιον ὂν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν τὸ λεπτὸν ἀπὸ δυνάμει ζῷον ἔχειν· δεῖ γὰρ ὅλως ἔχον τὸ δυνάμει ζῷον ποιεῖσθαι ζῷον ποιεῖσθαι· οὐ τὸ ζῷον ποιεῖσθαι· ἐπεὶ μὴ ἔχοι οἷόν τε δυνάμει, οὐ κἂν ζῷον ποιηθείη· ἔτι δὲ τὸ σημαινόμενον τοῦ τοῦ δυνάμει μὴ ἐν τῷ περὶ ἐμψύχων εἴρηται διήρθρωται· τὸ γὰρ δυνατὸν φησιν, οὐχ ἁπλῶς λεγόμενον· ἀλλὰ τὸ μὲν, ὡς ἐνεργείᾳ οὐ· οἷον δυνατὸν βαδίζειν ὁτὲ βαδίζει· καὶ ὅλως δυνατὸν εἶναι ὁτὲ ἤδη ἐστὶ καὶ ἐνεργείᾳ· καὶ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ τὸ δυνάμει ζῷον ἔχοντος· ἀποχήσεται δὲ πάντως ἴσως, ὁτὲ μὲν οὐσία ἐστὶν ἡ τύχη ἢ κατὰ τὸ ἔθνος, πῶς λέγομεν μὴ εἶναι κοινόν τι γένος τύχης· κοινὸν γὰρ αὐτῶν γένος ἡ οὐσία· ἢ πῶς ὅλως ὁμωνύμου εἶναι τῷ ἐν τῇ λέξει· πῶς δὲ ἔστι καὶ νῦν ἡ λεγόμενον ἐνοῖς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον· τούτων τὸ κοινῶς καὶ κατηγορούμενον ἡ μία φύσις γένος· ἰδοὺ γοῦν ὄντος ἐν ταῖς τύχαις τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου, ὅμως τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον γένος ἐστί· πᾶσα γὰρ τύχη οὐσία ἐστὶν ἢ κατὰ τὸ ἔθνος ὅπερ καὶ ἓν τῇ λέξει· ὁτὲ μὲν οὖν οὐχ ὁμοίως ἐν τῇ λέξει πᾶσα τύχη τοῦ ὑποκειμένου αὐτῇ σώματος, ἢ ὅπερ ἔφαμεν· ὁτὲ καὶ λέγεται ἡ λοιπὴ τύχη ἐν τῇ λέξει σώματος, ἀλλὰ

τὴν ἐνεργείαν μόνον ἐστὶν ἐν τῇ λέξει τοῦ σώματος· οὐ γὰρ οὐσία ὥσπερ
αἱ ἄλλαι· ἀλλ' οἷον πέρας ἐστὶ γένους ὑπὸν ἐστὶν οὐσίαν ἢ ποσὸν ἢ ποιόν, ἢ
οὐδὲν τούτων ἀλλὰ τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος λόγος καὶ τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος
ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τούτων τὸ ποιῶς καὶ ποιοῦμενον
οὐ μία τις γένος· ποιῶς καὶ ποιούμενον οὐ τὸ τύχον λαμβανόμενον·
ἀλλὰ τὸ προσεχῶς περιέχον· ἐπὶ τοίνυν τῆς ψυχῆς τὸ μὲν ἀληθινόν,
οἷον ἵππος· τὸ δὲ χαλκοῦς· ἢ ξύλινον· ὡς μὲν ὕλη ὁμωνύμως
ἐστίν· ἔστι γὰρ ἐν ἀμφοῖν τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον· ἐν μὲν τοῦ
ἀληθινοῦ τὸ χαλκοῦς, ἢ τὸ ξύλινον· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ποιούμε-
νον ἀπλῶς τὸ ὕλινον, ἢ οἷον ἵππος οὐ χῶς γένος ἁπλῶς καὶ ποιὸς ἕξεως,
οὐδὲν δεῖ πολλὰ ἁπλᾶ ταῦτα ποιεῖν ἃ ἔχει τὰ πορρωτέρω
καὶ ποιούμενα· τὸ δὲ ὅλως σῶμα καὶ ἡ οὐσία ὡς γένος καὶ τοῦ ἀλη-
θινοῦ ἵππου καὶ τοῦ ξυλίνου καὶ ποιὸς ἕξεως· τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάντων.
οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς γένος μὲν ἁπλῶν ἔναιμον οὐσίαν οὐδὲν
πω λέγει· προσεχῶς μέντοι περιεκτικὸν ἁπλῶν ποιῶν οὐ τὶ γένος
οὐκ ἔχουσιν· οὔτε γὰρ ἡ δυνητικὴ ὡς γένος ἁπλῶν καὶ ποιὸς ἕξεως.
τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάντων· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς· γένος μὲν
ἁπλῶν ἔναιμον οὐσίαν οὐδὲν πω λέγει· προσεχῶς μέντοι
περιεκτικὸν ἁπλῶν ποιῶν οὐ τὶ γένος οὐκ ἔχουσιν· οὔτε γὰρ ἡ δυνητικὴ
ὡς γένος ἁπλῶν καὶ ποιὸς ἕξεως, οὔτε ἡ ἐνεργητικὴ· ὡς γὰρ ἔπον
αἱ μὲν ἁπλῆ πού τινι τῶν ἐν τῇ λέξει αἱ δὲ τοῦ σώματος· αἱ δὲ μόνη
τῇ ἐνεργείᾳ· οὐ γὰρ μοῖρα ἐν τῇ λέξει ἁπλῶν πᾶσιν· διόπερ ἐστὶν
ἐν αὐταῖς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον· πάλιν ὥσπερ ἐξ ὑπαρχῆς
ἐπανιόντες· ἄλλως γὰρ ἂν χρὴ ποιεῖσθαι τοῦ λόγου τὰς ἁπλῶς δο-
κούσας ἐν τῇ ψυχῇ θεωρεῖσθαι πρότερον γὰρ τῶν παθῶν δεῖ γνῶναι.
ταύτης δὲ τὸ μὲν ὕλης ὅπως θετέον οὐ μέτεστι τῷ δεικνύοντι ἀρίστο-
τέλη τὸ ἔδος ἐν ταύτῃ σημαίνειν· ἐν γὰρ ταῖς παθητικαῖς
τὸ ἄλογον· δοκεῖ γὰρ φησὶ πᾶσα οὐσία τὸ δεικνύειν σημαίνειν· ἐπεὶ
οὖν τὸ ἔναιμον ἁπλῶς μὴ λέγεσθαι οἷόν τε ἄνευ ἵππου καὶ τὸ ἔδος
ἐστὶ· ποιῶς γὰρ πᾶσιν ὑπάρχει τοιαύτη ὕλη· διὰ τοῦτο φησὶν

ὅτι ἡ κατὰ τὴν ὕλην οὐσία καθ' αὑτὴν οὐδὲν εἶδος ἐστίν· ἐπεὶ μὴ δὲ ὑφέ-
στηκε καθ' αὑτήν· ἀλλ' ἀεὶ μὲν μετὰ τινος εἴδους θεωρεῖται· καθόλοι-
πον καὶ τὴν ὀνομασίαν ἔχει ἕκαστον· καθὸ γὰρ ἕκαστου τῶν ἄλ-
λων διαφέρει τοῦτο τὸ πνᾶ τοῦ εἴδους ἔχει· ἔστι δὲ ἡ μὲν ὕλη δύναμεν·
οὐδὲν γὰρ ἐστι τῶν εἰδῶν καθ' αὑτὴν ἡ ὕλη· ἀλλὰ δύναμεν πάντα·
οὔτε γὰρ τὸ μὴ δόλως ἐπιδεκτικόν τινος ὕλη ἐκείνου ἐστίν· ὡς ἐπὶ
τῶν προσεχεστέρων ἐστὶν ὑλῶν ἰδεῖν· οὐ γὰρ ἄν ποτε γενήσεται
φέρε εἰπεῖν τῶν κεραμικῶν σκευῶν ὕλη, λίθοι· ἐπεὶ μὴ πέφυκε
τὸ τούτων εἶδος δέχεσθαι· οὔτε τὸ μηκέτι δυνάμενον τῶν ἤδη
ἔχειν αὐτό· ὁ γὰρ κέραμος οὐ γενήσεται οὔτε ἑαυτοῦ ὕλη· οὔτε
τῶν ὁμοειδῶν· ἤδη γὰρ ἐνεργείᾳ ἔχει τὸ εἶδος· οὐκοῦν ἡ πρώτη
δύναμεν μόνον θεωρεῖται· καὶ ἕκαστη δὲ τῶν προσεχεστέρων
δύναμεν μόνως ἐστὶν ἐκεῖνο οὗ ἐστὶν ὕλη· τὸ δὲ εἶδος ἐντελέχεια·
οὐκ εἶπεν ἐντελεχείᾳ κατὰ δοτικὴν πτῶσιν· ἀλλὰ κατὰ εὐθεῖαν·
ἡ γὰρ τὸ εἶδος λαβοῦσα ὕλη αὐτὴ λέγεται ἐντελέχεια εἶναι· τοῦτο
δέ ἐστι τὸ συναμφότερον· τὸ μέντοι εἶδος καθ' αὑτὸ ἐντελέχεια
ἐστίν, ἀντέθηκε δὲ τὸ δύναμεν· τῇ ἐντελεχείᾳ· διότι ἡ μὲν
δύναμις ἀτελής· τελειότης δὲ ἡ ἐντελέχεια· σημαίνει γὰρ
τὸ ἐν τῷ τέλει εἶναι· ἐν ᾧ δὲ ἕκαστον ἔχει τὸ εἶναι ἐν τούτῳ τὴν
οἰκείαν ἔχει τελειότητα· ἕκαστον δὲ ἔχει τὸ εἶναι κατὰ τὸ ἑαυτοῦ
εἶδος· τελειότης ἄρα ἕκαστου τὸ εἶδος αὐτοῦ· εἰ τοίνυν τελειότης
τὸ εἶδος· ἡ δὲ τελειότης ἐντελέχεια, εἰκότως μεταλαμβάνει
τὸ τοῦ εἴδους ὄνομα, εἰς τὸ τῆς ἐντελεχείας· εἰ δὲ καθόλου τὸ
εἶδος ἐντελέχεια· εἶδος δὲ ἡ ψυχή, ἐντελέχεια ἄρα ἡ ψυχή· οὐ
μόνον δὲ τὸ κατὰ τὸν λόγον εἶδος ἐντελέχειαν λέγει· ἀλλὰ καὶ
τὸ κατὰ τὴν μορφήν· καὶ γὰρ ἐν τῇ φυσικῇ περὶ ἀμφοτέρων διελέ-
χθη· εἰ ἡ γὰρ τοῦ ἀνδριάντος ἡ μορφὴ ἐντελέχεια αὐτοῦ ἐστίν·
ἴσως δὲ μετέλαβε τὸ τῆς ἐντελεχείας ὄνομα ἀντὶ τοῦ εἴδους·
διὰ τὸ καὶ ἐπὶ τῶν σύμβεβηκότων φέρεσθαι τὸ τοῦ εἴδους ὄνομα·
ὡς ὅταν εἴπω σωκρᾶ εἶναι τὸ εἶδος σιμόν· προγάστορα· ἀλλὰ ταῦτα

οὐ τελειότης

οὐ πᾶσά ἐστι σωματώδους· ἀλλὰ συμβέβηκε σωματώδει· τὸ οὖν
ὑγρὸν· τὸ μὲν ὡς ἐπὶ πᾶν· τὸ δὲ ὡς τὸ θερμῷ ἓν· διαφέρει γὰρ τῷ μὴ πᾶσαν
ἐν δύο, ἢ πᾶσι τῷ πολυμερῆ εἶναι, μὴ ἐξ ἑνὸς ἀμερίστου· ἔχει οἰκεία
δὲ αὐτῷ μὴ ἡ τῆς ὑγρᾶς ἀναλλοίωτος πρὸς τὸ ἀποδοῦναι τοὺς ὁρισμούς· ὅτι τῆς
γὰρ οὔσης τῆς ὑγρᾶς τῆς πᾶσα τῷ ἔχειν ἥνωται μὴ πρώτῃ ἀπὸ μὴ πω
χρόνῳ μὴ τῇ φύσει· τῆς πᾶσα τῷ ἀπὸ ταύτης ἀνεῖδαν, εὐθὺ ποιῶ-
χῶς ἤδη ἀπομεν ὑγρᾶς εἶναι οὖσα τῷ πρώτῳ· μὴ δεῖ τὰ ἅλατα
κατὰ τὸ θερμῷ ἓν, κατὰ τῆς πρώτης ἀπὸ οὗ ὄντας· αὐτὸ γὰρ τὸ θερ-
μὸν, οὐ πού ἐστι καθ' αὑτό· οὐσίας δὲ μᾶλλον εἶναι δοκοῦσι τὰ σώματα·
μὴ τοίνυν τὰ φύσει καὶ δι' ἐλαχίστων ἐξ ἴσου· τῷ οὐσίαν ἐξ ἴσου ὕλῃ· μὴ τὸ εἶδος
μὴ τὸ σύναμφότερον· τοῦτο δέ ἐστι τὸ φυσικὸν σῶμα· ἐν τούτου ἀρ-
χεῖται δι' ὀλίγας συλλαβὰς ὡς ἤδη ἅπαξ ὡς ἀφωρισμένου· εὐθὺ γὰρ ἐν τούτου
πάλιν· μὴ ὁπόθι οὐσία ἡ τυχὴ· μὴ ποία οὐσία· πάντα οὖν φησὶ μᾶλλον ἀ-
δυνατοῦ οὐσίαν εἶναι· ἡ γὰρ ὕλη μὴ τὸ εἶδος τοῖς πολλοῖς οὐδὲ ἔγνωσαν· ἀλλὰ
τὸ σύναμφότερον μόνον ἴσασιν· λαβὼν οὖν ὅτι τὰ σώματα οὐσία·
μὴ τοῦτο παῖζον τὰ φύσει καὶ ἀνθρώπου ἀπέλθωμεν πρόσεστι γὰρ μανθάνειν καὶ
μὴ ἀπεχθάνεσθαι, πρὸς τὴν ἀνθρώπου τῶν αἰτίων· ὅτι ὅτι φησὶ τὰ φύσει κα-
τῶν ἄλλων ἐστὶν αἰτία· τῶν μὲν γὰρ μανθανόντων ἐστὶν ἐπίνοια·
τῶν δὲ τεχνητῶν, ὅτι κατὰ κάτωσον φύσει τὸν τὸ σῶμα ἔχει ὑποκεί-
μενον· τῷ γὰρ ἀρά τι τῷ τεχνητῷ οὔτι, σῶμα τίθεται ὑποκείμενον.
τὸ ξύλινον ὅπερ ἐστὶ φυσικὸν σῶμα· τῶν δὲ φυσικῶν, τὰ μὲν ἔχει
ζωὴν· τὰ δὲ, οὐκ ἔχει· λαβὼν ὅτι τὸ φυσικὸν σῶμα μᾶλλον οὐσία.
διαιρεῖ τοῦτο εἰς τὸ ἔμψυχον καὶ τὸ ἄψυχον· καὶ δείκνυσιν ὅτι ἡ ψυχὴ
οὐσία· ἐπεὶ γὰρ φυσικὸν σῶμα, ἡ συναμφότερός ἐστιν οὐσία· ἐκ τῆς
ὕλης οὖσα καὶ τοῦ εἴδους, φυσικοῦ δὲ τὸ ἔμψυχον, καὶ τοῦτο ἀρα ἐξ ὕ-
λης καὶ εἴδους· ἀλλὰ τὰ μὲν ἁπλᾶ σώματα καὶ λεγόμενα ἐκ τῆς πρώτης
ὕλης τοῦ εἴδους ἐστί· ταῦτα δὲ ἐκ προσεχεστέρας ὕλης τοῦ σώματος
καὶ εἴδους τῆς ψυχῆς· ἡ δὲ τὸ εἶδος οὐσία, καὶ ἡ ψυχὴ ἄρα· καὶ ἡ τὸ εἶδος
ἁπλῆ τις οὐσία, καὶ ἡ ψυχή· ἁπλῆ τις ἄρα οὐσία ἐστὶν ἡ ψυχὴ, καὶ ἀπαλλάττει τὸ
εἶδος· ἔχω δὲ λέγειν μὴ διὰ τοῦ ζῴου τὴν αὔξησιν· καὶ φθίσιν·

δι' ἃ λοιπὰ τὰ φυσικὰ σώματα ἀξίως τὰ ζῶα ἔχοντα μὴ μὴ ἔχοντα, ἐφεξῆς ὁρίζεται ὑποτεταγμένην ἔχων. ἐν τούτοις γὰρ ἔτι μᾶλλον ἔστι θαυμαστὰ μὴ τὰ ζῶα ἔχοντα. διὰ αὐτοῦ δὲ τὸ φωνὴν μὴ αὐξησιν· ἐπὶ δυσὶ γὰρ προσθήκαις αὐξησις ἔναι· οἷον ἀύσασι καὶ ἐπὶ προσθήκῃ ὕδωρ, ἀλλ' οὐ κατὰ διὰ αὐτοῦ ἡ αὐξησις· ἀλλὰ διὰ ἄλλου τοῦ προσληφθέντος· δοξάσει δ' ἂν μὴ τὸ πῦρ τρέφεσθαι τε μὴ αὔξεσθαι μὴ ἔχον ζωήν· ἀλλ' οὐκ ἀληθὲς τοῦτο· διὰ αὐτῶν γὰρ πάντα τρέφεται, ὅσα σῶμα ἔχει διὸ ὧν συνέστηκε τὸ τροφῇ· μὴ οἷς ἐνυπῆρχε τροφῆς πρόσθησις τε μὴ αὔξησις κατὰ πᾶν μόριον γίνεται· τὸ δὲ πῦρ μὴ τὸ ὕδωρ μὴ τὰ τοιαῦτα, οὐ διὸ ὃ γίγνεται δέχεται· οὔτε τὸ αὔξησιν κατὰ πᾶν μόριον ποιεῖται· εἰ γὰρ ἐπὶ τοῦ πυρὸς γένεσις μᾶλλον μὴ φθορὰ θεωρεῖται· τὸ δὲ αὐξόμενον δεῖ μένειν· ἀεὶ γὰρ ἂν περιῇ ὡς περὶ τοῦτο ὂν ἐν τῷ περιέχοντι ὅσον μὴ φθορᾶς· ἐνυπάρχει δὲ τοιοῦτον ὅτι οὐσίαν ὅτι οὐ ζῷον τὸ κατὰ γὰρ προσθήκη ἐστὶν ἡ διὰ τοῦ τροφῆς μὴ αὔξησις μὴ φθίσις· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ διὰ τῶν οἰκείων ὀργάνων· τὸ δὲ εἶδος οὐ διὰ τῶν οἰκείων τρέφεται ὀργάνων· λείπει δὴ τοῦ σώματος· οὐκ ἄρα ζῳοῦ οὐδενὸς τρέφεται γὰρ τὸ σῶμα λῶ· διὰ τοῦτο ἡμῶν μᾶλλον παρὰ τῆς μητρὸς δεχόμενον· αἰτία ἐν σῶμα πρὸς τοῦτο· ὅτι μὴ τὸ εἶδος διὰ αὐτοῦ τρέφεται· ἀλλὰ αὔξεται, δηλονότι μὴ τρέφεται· μὴ ὅτι οὐ προσθήκοις τοιοῦτον, σαφές· οὐ γὰρ ὁ σωτὸν τὸ σῶ πρὸς ἡδονὴν οὐδὲ πῆ σαρξ μὴ σαρξ· ἀλλὰ πρὸ παρὰ συμβαίνει τῆς ὕλης τῶν τροφῶν. ὥσπερ μὴ ἡμῖν οἱ ἀρτοποιοῦντες· ἀλλὰ μὴ τοῖς πανδοκεῖοις αἱ μᾶξες προσμασσόμεναι τῶν τροφῶν πρὸς ἀπασσόμενοι ἀζουσιν· οὕτως οὖν μὴ ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου· τεύξεται γὰρ ἐστὶ τῆς τροφῆς παρασκευή, ἡ ἐκ τῆς φύσεως τῆς μητρὸς γινομένη· ἀλλὰ μὴ διὰ τῶν οἰκείων ὀργάνων τρέφεται· ἄρα μὴ μὴ διὰ σώματος, ἀλλ' οὗ γε μὴ ἐν αὐτῷ πρῶτον ἡ ἀπὸ πέπτει· αὐτὴ δὲ τῷ πάρα πέμπει· καὶ οὕτω διὰ φλεβῶν ἀφ' ἑκάστου μορίου· μὴ οὔτως ἐξ ὁμοίου ἐνεκαίνω ἡ τροφὴ πρὸς τὸ ὑποκείμενον οὐσίαν· ταῦτα δὲ μὴ ἐπὶ τῶν τελείων συμβαίνει ζῴων· μὴ ἄλλως δὲ τοῖς τελείοις τῶν ζῴων ἢ κατὰ

τόπον ὑπαρχέτω τοῖς ἐμψύχοις· τοῖς δὲ ἀναισθήτοις τὰ ἄμφω τῶν παθητικῶν τόπων τοῖς ἐμψύχοις· ζῶα δὲ ἅμα καὶ φυτὰ· ἀλλὰ πρὸς ταῦτα πάντα αὖ τις παραπονεῖσθαι φήσει· ὅτι ἀμηδενὶ μᾶλλον ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται· μήτε δὲ πελεύειν τὸ μηδὲν ἀπολύειν ἐπαρκεῖν· τί δὴ ποτε ἄλλο ἢ πέλαγος ζῷον εἶναι δοκεῖ ἡ φύσις ἐν τῇ γῇ σχεῖν ἐπέχθη· οὐδὲν λογισμὸς ἐστὶν ὅτι μὴ ὀνομάσαι ποθὲν ζῷον· μήπω δὲ ὄν· πῶς δ' ἂν ἄζωον εἴη, οὐ πέλαγα αὖ τῶν παρεχέτω τοῖς ὀστρέοις καὶ ὅσα τοιαῦτα ζῷα ἐστὶν ἅ ἐστιν ὅλα σώματα· ἀλλ' ἔστι τι πρὸς τοῦτο ἐπιν· οὔτι ὡς περ τὰ ὅταν ἡ ὕλη γένηται ζῷον μένει ἄττα· εἶτι μέντοι τῶν ὀργάνων οὐ μὴ ἔχεως ὄντων· οὐδ' ὡσαύτως τοῖς πελάγεσι τοῦ ζῴου ἐνεργείᾳ ἐνεργείᾳ· οὕτω φημὶ τὴν μὴ μήτραν οὖσαν· ἐπεὶ δὴ πᾶν σῶμα χερόνησος τῶν ἐν αὐτοῦ ἴσχει πελαγῶν· εἴτι δέεται πλήθους βοηθείας· τοῦ δὲ τοῦτο ἐμφυλάττεται ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ τοῦ ζῴου μὲν ἕδος ἀπὸ λήψεως· εἶτι μέντοι τοῦ ὀργάνου πλήθους ὅπερ ἔπον φυλακῆς τοῦ φρονοῦντος ὄντος· ἐπεὶ πρὸς τὰς πελαγῶν τὰς ἀπορρεούσας ἐνεργείας, οὐδὲν τὸ μεῖον τοῦ ἐλάττονος ζῴου, ἀμηδὲν δεῖσθαι τοῦ ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἐνεργοῦσι ἐνεργείας· ὅπερ ἄλογον· μόνον τοῦ οὕτως ἔχοντος ζῷον ἔναι λέγειν· ἀλλ' ὅμως οὐ καινὰ παθήματα τὰ ἐμψυχα, οὐδὲ γὰρ ἀπορρέψαι τοῦ ἀπὸ τοῦ ζῷον· οὐδὲ γὰρ παῦσον ζῷον τι μὴ ζῷον· ζῷα μὲν γὰρ ἀπὸ μὴ ζῴων ἐφ' οὗ μεν· ζῷον δ' οὐ μέντοι ἐπὶ μὴ τὰ φύτα διαῶν τῶν τρεφόντων ἀλλοῦ ζῷα· ἀλλοῦ δὲ αὖτος τὸ αὐθημόνως μετέχειν ἤδη ποιᾷ ζῷον· τὰ τοῦ μόνης τῆς ἁπτικῆς μετέχοντα, οὐ ζῷα· τὰ γὰρ ζῳόφυτα ἀφῆς μετέχει· ἄλλως τε ζῴων μᾶλλον ἴδιον, τὸ ὅλα πανθόλα μεταβαίνειν τοὺς τόπους· ὅπερ τοῖς ἐμψύχοις οὐχ ὑπάρχει· ὧν ἡ πλανὰ γὰρ τῇ μῇ· μὴ ὧν δύνασθαι· οἷον μόριον αὐτῆς ὑπάρχον· μὴ μὴν φάναι ὡς τὰ ζῳόφυτα· τί δὲ τῶν τῇ μὴ παθόντων ἡ φύσις ἐν γαστρὶ, ἀλλὰ τελέως ἀπορρίπτο ζῷον· ἀλλως τε καὶ ὁ δωρασιβάθη σπουργὸς ἐκ πόντου ἀπολεπόμενος ἐπὶ τὰ πελάγεα· μὴ οὐ πάλιν αὖ ὑπερπήρα ζῷα καὶ παράγονται μὴ προϋπαρξάσης τῶν κατὰ δύσεως· ἔστι δὲ ἡ παλίξις πρῶτον τὸ αὐτύχον· ἔπειτα ἡ φυτικὴ ζωή· ἔπειτα ἡ τῶν ζῳοφύτων· ἔπειτα ἡ τῶν ἀλόγων· μὴ ἐσχάτη ἡ τῶν λογικῶν·

σωμα τῶν σωμάτων καὶ πασῶν τῆς διαιρέσεως καὶ φύσεις χρῆται μεταλαμβάνει τῶν ἐνέργειαν τοῦ σπέρματος, τὸ οὖν σπέρμα ἐμψυχόν ἐστιν· ἔστι δὲ διορίσαντα εἰπεῖν πρῶτον περὶ τῆς ψυχῆς τίνος ἕνεκα ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ τίνα δύναμιν ἔχει τοιαύτην, τοῦτο δὲ ποιήσαντα τῶν ἐμψύχων ὅσα φύσεων ἔχει καὶ τὰ μὲν ὄντα τῶν ἐμψύχων ἐστὶν ἃ μόνον τὴν ἐκ τοῦ σπέρματος γένεσιν καὶ τροφὴν καὶ τὴν μήκυνσιν· ὥσπερ ἐστὶν τὰ φυτά· ἃ δὲ καὶ τὴν αἴσθησιν ἔχει ταύτην· ἢ τοῖς περὶ τὰ μέσα ὀστράκοις· καὶ τοῦτο μέχρι τῆς ἀποκυήσεως· τὸ δὲ ποιεῖν ἕτερον ζῶον γίνεται τέλεια· πάσης μεταβατικὰς κινούμενα κινήσεως· καὶ διὰ τῶν οἰκείων ὀργάνων τρεφόμενα· ἢ καὶ διὰ σώματος καὶ τῶν τοιούτων· καὶ πάσας ἐνεργείᾳ πάσῃ αἰσθάνεται· τέλος δὲ πάντων· καὶ τὸ λογικὸν ἀποληφθήσεται· τὸ δὲ λοιπὸν τὸ περὶ τὸν βίον τεύξεται· ἀδύνατον γεννᾶν ἐξ ἀρχῆς οὐ πᾶν τοῦτο οὐ ζῶον· οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς πᾶν ζῶον γεννᾶν· τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς μὴ ἐνδέχεσθαι γίνεσθαι, ἅπερ τὸ λόγιμον οὐκ ἔχουσαν· καὶ ὅμως ζῶα ἐστὶ καὶ ἢ μόνοις δὲ καὶ ὅσα ἐνδοσιν δύο σωμάτων φόρων ἀδῶν γίνεσθαι· ζῶα μένει ἐστί· τὸ δὲ γεννᾶν οὐκ οὐκέτι σώζειν· οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ γεννᾶν ζῶον ἴδιον· ἀλλὰ τὸ αἰσθητὸν καὶ μὴ κινητὸν κατὰ τόπον· οὗ καὶ οὐδὲν ζῶον τὸ παντελῶς ἀκίνητον· καὶ τὸ ζῶον οὐσία ἐστὶν ἔμψυχος αἰσθητική· τοῦτο δέ ἐστι φυσικὴ αἰσθανόμενα ἀδύνατον ζῶον· ὅτι πρῶτον μὲν ἀναίσθητον ἀδύνατον ζῶον· ἐπειδὴ ἐστὶ σῶμα μὴ ποιόν δὲ τὸ ζωτικὸν ἔχον, οὐκ ἄρα ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα ἡ ψυχή· οὐδὲ ἐστὶ τῶν κατὰ ὑποκειμένου τὸ σῶμα· καὶ ἄλλον δὲ ὡς ὑποκείμενον ὕλη· ὅπερ περὶ τοὺς τῶν λεγόντων, τοῦτο τό ἐστιν· ἐπειδὴ τὸ ζῶον ἔχον σῶμα, μὴ σῶμα ἐστί· μὴ ποιὸν δὲ σῶμα, αὐτὸ τοῦ σωζόμενον ἐν σώματος μὴ ζωῆς· ἅπερ ζωὴ ψυχή ἐστιν, ἀναίρει τὸ μένειν τοῦτον εἶναι ὕλην· τὸ δὲ εἶδος· δείκνυσι δὲ τοῦτο οὕτως· ἐπεὶ γὰρ φησὶ τὸ ἔμψυχον σῶμα, σῶμα δέ ἐστι ποιὸν δέ· ὡσανεὶ λέγει· τὸ μένειν ἔχει ὑποκείμενον· τὸ δὲ, ἐν ὑποκειμένῳ· ὑποκείμενα γὰρ τὰ σώματα· ἐν ὑποκειμένῳ δὲ τὸ ποιὸν δέ, οὐκ ἄρα ἡ ψυχὴ τὸ ὑποκείμενον· τοιοῦτον δὲ ἁπλῶς ἡ ὕλη· τοῦτο γὰρ ἐδείχθη ὅτι ἀπὸ

οὐ μὰν ἀλλ' ἡ τὸ σῶμα ἡ τύχη ἀν' ἣ τοῦ ὑποκειμένου μὴ τῆς ὕλης τὸ σῶμα λαρών.
τοῦτο γὰρ τῷ ὑποκειμένου μὴ τῆς ὕλης τάξιν ἔχει. ἅπερ μὴ τῷ αἰτιάσεται φθορά.
πῶς οὐχὶ ὑποκείμενον ἡ τύχη. οὐ γὰρ φασί τινα τῶν καθ' ὑποκειμένου τὸ σῶμα.
καθ' ὑποκειμένου λέγων, ἀν' ἣ τοῦ ἐν ὑποκειμένου. τοῦτ' ἔστιν οὐκ ἔστιν
ἕδος. τὸ γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι τὸ εἶδος οὐ τὸ ὑποκείμενον. ὑποκεῖται
δὲ τὸ σῶμα. φαμὲν γὰρ ὅτι σῶμα ἐστὶ τοιονδί. ὥστε τὸ σῶμα ἐν ὑποκει-
μένου τάξει ἐστίν. ἐπεὶ τοῦ δὲ δηλονότι λέγων οὐ μὰν ἀλλ' ἡ τὸ σῶμα
ἡ τύχη. τὸ σῶμα αὖ τι τοῦ ὑποκειμένου ἐλάμβανε. διὸ εἰπὴ γάλεν. οὐ
γὰρ εἴ τινα καθ' ὑποκειμένου τὸ σῶμα. ἀλλὰ γὰρ τὸ σῶμα ἡ τύχη. τοῦτ' ἔστιν
ἀλλ' ὑποκείμενον ἡ τύχη, ὧν αὖ τὸ σῶμα ἐν ὑποκειμένῳ. ἃ δὲ μή ἐστιν
ἐν ὑποκειμένῳ τὸ σῶμα, οὐ μὰν ἀλλ' ἡ τύχη ὑποκείμενον. ὅπερ αὐτὸς ἔφην.
οὐ μὰν ἀλλ' ἡ τὸ σῶμα ἡ τύχη. ἀναλαμβάνει γὰρ τῶν δύο τούτων τὸ μέν,
ὑποκείμενον εἶναι. τὸ δὲ εἶδος. τίνες δὲ ὑπενόησαν αὐτὸν λέγειν δηλονότι
οὐ μέν ἐστιν ἡ τύχη σῶμα. ὧν εἷς ἐστι καὶ ὁ Ἀλέξανδρος. διὰ γὰρ τοῦ δόξαν
φησὶν ὅτι οὐ σῶμα, οἷον ἀποδείκνυσιν ὅτι οὐδὲ ὑποκείμενον. οὐ
χοῦτω δὲ ἔχει. οὐ γὰρ νῦν προύθετο αὐτῷ δόξαν ὅτι οὐ σῶμα ἡ τύχη.
ἀλλὰ ἀσώματος. ἐν γὰρ τοῖς ἑξῆς τοῦτο δείκνυσιν. ἢ καὶ ἡ δηλονότι
προδεδειγμένη, ἐν οἷς ἐδείκνυτο μὴ οὖσα μέγεθος. ἃ γὰρ μὴ μέγεθος,
οὐδὲ σῶμα. ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. ἀλλὰ νῦν
δεικνύμενον, εἰ ἔστιν ἕδος. καὶ οὐ χύλη ἐστί, τὸ δὲ σῶμα, ὑποκείμενον
καὶ ὕλη. ἐπεὶ καὶ μὴ ἐκείνης πρὸς ἐκείνης τοῦ ἀρίθμου δῆλον.

τίνος δηλονότι. ἡ δὲ τύχη καθ' αὑτὸ ἀσώματος. ἄλλως δὲ τὸ σῶμα δηλοῖ αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον
καὶ τῷ ὕλῃ. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τούτων ὅτι εἶδος ἡ τύχη. ὧν γὰρ διαφέρει ἀλλήλων τὰ ὁμοιομερῆ, τοῦτο εἶδος αὐτῶν. διαφέρει δὲ
τὰ σώματα ἀλλήλων ὁμοιομερῆ οἷα τῶν ἀμετόχων. ἡ τύχη ἄρα
τῶν ἀμετόχων εἶδος. ἐν γὰρ τῷ ὑπάρχειν τῷ τύχῃ μὴ ὕπνος μὴ ἐγρή-
γορσίς ἐστι. διὰ λόγου τῷ ἐν τῇ ἀλέξανδρον εἰς τῷ πρώτῳ μὴ τῷ δευτέρῳ.
εἰς τῷ ἕξιν λέγω. μὴ τῷ ἀπὸ τῆς ἕξεως ἐνέργειαν. μὴ ἀπὸν ὅτι ἡ
τύχη οὕτως ἐν τῇ λέξει αὐτῇ ὡς ἡ ἐπιστήμη παύει ἐναργὲς τοῦτο

ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας. τὰ μὲν γὰρ τοῦ ὕπνου λέγω τὰ ἄγρηγορσιν. ὅπερ ἐστὶν
ἐν τῷ ἐνεργείᾳ τὸ μὴ ἐνεργείᾳ τῷ ἀφῇ. ἐνεργείᾳ γὰρ ἡ ἐγρήγορσις. ἀνενερ-
γησίᾳ δὲ ὁ ὕπνος. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἧττον τὸ ἁφῆς ἔχομεν ἐνεργείᾳ, καίτοι
δὲ παρ' ὑπόθεσιν ὁ Ἀλέξανδρος τὴν αἰσθησιν τῆς μεταλήψεως ἐποιοῦντο
δεῖ τῷ ἐνεργείᾳ λέγειν. ἐπεὶ γὰρ φησὶν ὧν ἀναγκαῖον διορίσθαι πότερον χρὴ
τὸ μεταξὺ ἀπὸ τῶν ἐνεργείᾳ τῶν κατὰ τὸ ἁφῇ λέγειν τοιοῦτον
εἶναι, ἢ ἀπὸ τοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν. ὧν τὸ μὲν δύνασθαι πρῶτον. τὸ
δὲ ἐνεργεῖν ὕστερον. μέλλων φησὶ τῷ πρώτῳ τῷ ὑγρῷ πρὸς χρῆσθαι
πρὸς τὸν διορισμόν, ἐπὶ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ἅδους λέγειν τὸ πρότερον
καὶ τὸ ὕστερον, εἰ γὰρ τὸ ἅδος τῶν ἐναντίων, ἐστὶ καὶ ἐν τῇ λεχθεῖσαν κατ-
ηγορίᾳ μᾶλλον ἢ τὸ ἅδος. οὐκέτι γὰρ ἄλλου τὸ λέγειν τῇ κατ-
ηγορίᾳ τῶν καὶ πρῶτον. τῷ δὲ δεύτερον εἶναι. αὕτη μὲν οὖν φησὶν
ἡ αἰτία τῆς μεταλήψεως. ἐπεὶ δ' ἄν φησὶ δι' ἃ φησὶ τὸ ἅδους καὶ ἐν τῇ
λεχθείσαις. οὐκ ἂν μὴ ἅδος εἶναι τῇ λεχθέν. οὐ πᾶσα δὲ ἐν τῇ λεχθεῖσα
ἅδος. ἐπεὶ γὰρ ἀπὸ τῆς ἕξεως ἐνεργείᾳ, ἐν τῇ λεχθεῖσα μὲν, οὐ μὴν
καὶ ἅδος. ὡς τὸ ἐπὶ πλέον ἐν τῇ λεχθεῖσα τοῦ ἅδους. ἅδος δὲ δηλοῦν
οὐκ ἀκουστέον τὸ οὐ διὰ ὅλης οὐ τὸ κατὰ τὸ συμβεβηκός. ἐνδέχε-
ται γὰρ οὐ τελεότητος τοῦ ὑποκειμένου, ὡς ἤδη εἶπον. ἡ δὲ οὐ τοιαῦτα
ἔχει. ὁ μὲν ὁρίζόμενος τῷ ἁφῇ, μὴ λέγων εἶναι αὐτῷ τοῦ τοιοῦδε
σώματος, οὐ κατ' αὐτὸν λόγος τὸ πρῶτον πρὸς τι ἁφή. ὁ δὲ ἐν
τῇ λεχθεῖσαν. ἐπεὶ δὴ ἐπὶ πλέον ἐν τῇ λεχθεῖσα τοῦ ἅδους, μὴ ταύτης
ἂν τῆς πρὸς ἀπόμης ὁ λόγος. πρότερα δὲ τῇ γεύσει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
ἐστὶ πρόσθεν. πάλιν ἀσαφῶς τῇ προσθήκῃ ἐχρήσατο, ἐπὶ τῶν
ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. ἐπὶ γὰρ ἄλλου μὲν ἄλλου δύνασθαι πρότερα εἶναι
τῇ ἐνεργείᾳ τῆς ἕξεως. ὁ γὰρ διδάσκαλος τῆς ἕξεως τοῦμα-
θητοῦ πρότερα ἔχει τῇ ἐνεργείᾳ. ἐπὶ μέντοι ἑνὸς μὴ τοῦ αὐτοῦ
προηγεῖσθαι τῆς ἐνεργείας ἡ ἕξις. τοῦτο δὲ, ἐπὶ τῶν κυρίως ἑνὸς καὶ
φθορᾷ ἐστὶν ἀληθές. ἐφῶν μὴ χωρίζεσθαι πέφυκε τῆς ἕξεως
ἡ ἐνεργείᾳ. τὰ γὰρ θάτερα σύμβολα ἔχει τῇ ἕξει τῇ ἐνεργείᾳ. ἀεὶ
γὰρ ἐνεργεῖ τῷ ἕξιν ἔχοντα. ἄνευ γὰρ δυνάμεως ἐνεργεῖ οὐθείς.

ὡς ἐν τῷ περὶ ἐρμωνίας ἐδήλωσαν· ὥστε καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ὀνομάτων προηγεῖται ἡ
ἐνέργεια τῆς ἕξεως· μὴ τούτων ἐπὶ ἐκείνου μὴ ὄντος· ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ παντὸς σώ-
ματός ἐστι ταῦτα ἀλλήλοις· ἀφῃρῆσθαι, μὴ ἕξις ἐν τῷ παντὶ μὴ ἐνέργεια·
ἐπεὶ οὖν πρὸς τὰ ἀθάνατα ἀπορεῖ τὸ μὴ ἀεὶ τοιούτους εἶναι τοὺς τόπους· ἆρα
καὶ πρὸς τὸ καθόλου τὸ ἐν τοῖς ὀνόμασι τοιοῖς· μὴ ἆρα ἐν τῇ τούτων ὁλότητι
ἀεί ἐστιν ἀμφότερα· οὐ δὲ ὅλως ἀεὶ θάτερον ἑτέρου προϋπάρχειν ὡς ἐν
τῷ παντὶ τὰ πέλαγα τῶν ἀπελάγων πρότερόν τι ὄντα· ὡς ἆρα ἔστι τὰ πρό-
τερα κατὰ χρόνον ἀεὶ προηγεῖται ἐνέργεια οὖσα τῆς δυνάμεως· μὴ ὅλως
ἀνθρώπων πελάγων δὲ τῷ τοῦ παντὸς ὄντι μιᾶς ῥίζαν αἴρεσθαι· οὐκ ἀνθρώπων
ἀπελάγων· τοιοῦτο δὲ ὁ ἀὴρ ἢ ὀρανικόν· ἐπὶ πάντων ὡσαύτως ἐχόντων
ἐπεξηγεῖται τοῦτο· τοῦτο γάρ ἐστι φησὶ ὡσαύτως ἔχον· ὅπερ ἀεὶ ἦν
τῶν τοῦ παντὸς ἐνδεχομένων τυγχάνειν· λείπουσι
ἡ ἁφὴ καὶ ἡ ὠδή· καίτοι τοῦτο φυσικόν ἐστι σῶμα· ἀλλ' ἐπὶ
μὲν ἔστιν ὀρανικοῦ οὐ πᾶσιν ἡ πρώτη αἴσθησις ἐνδεχομένη τυγχάνειν ἡ ἁφή·
καὶ λείπουσιν ἕξεως καὶ ὠδή· ὀρανικοῦ δέ ἐστι τὸ ἔχον ὀράνια·
διὸ οὐ καταλαμβάνουσι χόνδρους. τοιαῦτα δέ ἐστι τὰ ἀνόμοιο-
μερῆ· ὧν ἕκαστον διαφόροις ἐνεργείαις ὑπηρετεῖται· ὀράνια δὲ τὰ
τοῦ μέρη· ἀλλὰ παντελῶς οὐ πᾶν· ἐπὶ μὲν τῶν φυτῶν ἀεὶ μυῖκα·
ἡ δὲ τυχὴ ἐν τοῖς ζώοις ἐστὶν ὀρανικοῦ σώματος· διὰ τοῦτο φησὶν
ὅτι μὴ τὰ τοῦ φυτοῦ μέρη· ὀράνια φησίν· ἰδίαν γὰρ ἕκαστον ἔχει ἐνέρ-
γειαν· ἁπλᾶς μὲν οὖν φησι τὰ τῶν φυτῶν εἶναι ὀράνια· ἁπλᾶς δὲ
ὡς πρὸς τὰ τῶν ζώων· μὴ γὰρ τῶν ὑπομεμένω μὴ ταῖς ἐνεργείαις, οὐ
πλουσίως ἐστὶ τὰ τῶν φυτῶν· ἕκαστον γὰρ τῶν ἐν τοῖς ζώοις ὀρανί-
ων ἐκ πολλῶν ὁμοιομερῶν συνέστηκε· τὰ μὲν οἷον τῶν φυτῶν, φέρε
εἰπεῖν τὸ πρέμνον ἐκ φλοιοῦ καὶ ξύλου καὶ ἄλλου τινός· ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς ἐνεργείας· ἐπὶ μὲν τῶν φυτῶν μίαν καὶ ἁπλῆν ἕκαστον τῶν
μορίων ἐνέργειαν ἐνεργεῖν· ἐπὶ μέντοι τῶν ζώων ἕκαστον πολλὰς
καὶ ποικίλας· καὶ τοῦτο εἰκότως· ἐπεὶ γὰρ τὰ ὀράνια πρὸς ὑπηρεσίαν
τῶν τῆς τυχῆς ὀργάνων γίγνεται· εἰκότως ἀναλόγως ταῖς τυχικαῖς
οὐσίαις καὶ τὰ ὀράνια παρὰ συμβαίνει· εἰσὶ δὲ αἱ μὲν τῶν ζώων

τυχαὶ ποιᾶ πλοκὴ τοῖς ὀρθοῖς· ἡ δὲ τῶν φύλλων ἁπλῆ· ἡ γὰρ ἀνθερικὴ σώματος μόνον ἐστί· μὴ ἡ αὐξητική, αὐξή· μὴ πλέον οὐδὲν ἐνυπάρχει· πῶς δὲ ὀρθὸν τὸ σῶμα τῶν φύλλων, δῆλον ἅμα μὴ ἐκτείνουσιν ὀρθοὺς ἐξηρτῆσθαι. οἷον τὸ φύλλον περικαρπίου σωμάτιον· τὸ δὲ περικάρπιον κατὰ τοῦ κάτω μὲν κέντρα αὐτὸ τὸ στέφος· οἷον τοῦ σύκου αἱ μικραὶ χαμάδες· μὴ τῶν ἀλλοδαπῶν οἱ πύρηνες· περικάρπιον δὲ τὸ περὶ μεσόμενον τοῖς ὑπὸ μετὰ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ σάρκος· ἐλεύθερα εἶναι τὰ φύλλα φησίν, ἵνα σωμάτιον τὸ περικάρπιον· μὴ μὴ ἁπλῆ τις ἐκ τοῦ περιέχοντος. τὸ δὲ περικάρπιον, ἵνα τὸν καρπὸν φυλάττῃ· τοῦτο δὲ ἓν μὲν πᾶσα ἡ φύσις ἐμηχανήσατο διὰ τῶν μὴ τῆς ὁδοχῆς ὁμοίων· ἀδιάφορον δὲ ἐπὶ πάσης τυχῆς δῆλόν ἐστιν· ὁρᾶς ὡς οὐρουλεπὲς γένος ἄνθος τυχόν, ἢ κοινὸν ὁρισμόν· ὡς γὰρ ἤδη ἄρτι τοῖς ἐνοῖς τὸ πρῶτον ἐστὶ καὶ τὸ ὕστερον, τούτων τὸ κοινὸν σημαῖνον, οὐκέτι γένος· ἐπὶ δὲ τοῦ νῦν ἀποδεδομένου ὁρισμοῦ δῆλον ὅτι ἀφῶς ὀλίγα τοῦ ἐστὶ τὸ δῶμα μόνον ἔχον τῶν ὀργάνων· ἀνωτέρω γὰρ ἀπὸν φύσεως δῶμα μόνον ἔχοντος, νῦν φησὶ φυτοῦ κοῦ ὀργάνου ἑνὶ ἂν ἄνθος μεχρημένος τοῖς ὀνόμασι τούτοις· ὃ τόδε ἦν ἄρα ἡ τυχὴ τὸ σῶμα· ὥσπερ οὐδὲ τὸν μηρὸν τὸ σχῆμα· ἢ πόθεν αὐτὸς ἐντῶ πρὸ τούτου λόγῳ τοῖς ἀφ' μόρια ὅλως οὐ τῶν τυχῶν, ἢ ποτέ τὸ ἐν οἷς ταῦτα, ἅπερ μία ἡ τυχή, ἑνὸς οὔσης τῆς τούτου ζῴου· οὐ γὰρ δὴ πολλαὶ αἱ τυχαί· ἐπὶ ἕκαστος πολλὰ ἂν εἴη ζῷα ἑκάστου μορίου ζῴου οὔσης· ἐπὶ μὲν τούτων ἀπόρως ἴσως ἡ ἀπορία· μὴ ἆρ' ἐπὶ πάντων τῶν περὶ τυχῆς μᾶλλον ἀπόντων· μηδὲν δὲ πρόσωρισμένων περὶ τῆς ἐπιπλοκῆς τοῦ δεξιομένου αὐτῷ σώματος ὁπότε τέλος τὸ τῷ τυχεῖν ἑνὸς τῷ σώματι· μὴ ποιοῦσιν ἐντόρδον· οὐ μέντοι οὐκ ἀπίθανοις αὐτὴ προχωρήσει, καθ' ὃ ἡ τυχὴ μὲν ἂν τὰ λεχθέντα· ὕλη δὲ ἡ ὑπομένουσα τὸ σῶμα· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ σφυρικοῦ μηροῦ οὐκ ἂν ἔτι ἁπλῆ ἐστὶ τὸ ἐνῶσαν τὸ σχῆμα τὸν μηρόν· πάλιν γὰρ τοῦ μηροῦ, τὸ σχῆμα· ἡ οὐδενὸς δὲ τοῦ ἑνῶσαν τοῖς τοῦτα· ἀπλῆ γὰρ ἡ οἱ πάντα τούτων αἰτίους,

τὸ φύλλον
τὸ περικάρπιον
τὸ καρπός

ὡς ἐπὶ τὴν δόξης τοῦ κυρίου, τῆς ἐνωσεως ἐστιν αὐτῇ. οὕτω καὶ τοῦ
σώματος καὶ τῆς τυχῆς. ἐπὶ δὲ ἐνὸς τε λέγεται καὶ τῆς ἀδόξης τοῦ σώματος λπ

ὅταν τὸ μὲν ᾖ ὕλη. τὸ δὲ εἶδος. ὥστε
ἡ τῆς ὕλης ἐπὶ τὴν δόξης, κυρίως τῷ τοῦ εἴδους ἐκλέγεσθαι τε καὶ δόξη λα-
μβάνεσθαι πρὸς ὃ κεῖται μέσου. καὶ γὰρ τοῦ εἴναι φησὶ καὶ τοῦ εἶναι πλέ-
ον ἀχλὺς λεγομένου. λέγεται γὰρ εὖ, ἢ τῷ γένει. ἢ τῷ εἴδει. ἢ τῷ
ἀξιώματι. ἢ ὁσονοῦν. ἢ ποιότης. ἢ ὅσα ἄλλα ἐν τῇ συστοιχίᾳ τοῦ
ἑνὸς ἀξιώματος. εἰ δὲ καὶ τοῦ εἶναι. καὶ τοῦ μὲν οὕτως εἶναι δῶρα μέ-
τοῦ δὲ ἐν τε λέγεσθαι, τὸ κυρίως ἓν καὶ τὸ κυρίως εἶναι τοῖς πράγμασιν
τῷ ἑνὶ σώματος ἐν τε λέγεσθαι καὶ εἶναι. καθὸ καὶ ὅλως ἐστὶ. καὶ λέγεται τὸ
δέκα. ὥστε ἡ μὴ ἕνωσις καὶ ὅλως τὸ εἶναι τὸ δέκα τοῖς σώμασι τοῖς,
ἐκ τοῦ εἴδους ἐστὶν. οὐδὲν πλέον καὶ τὸ ἑνὶ σώματι τῷ τυχὸν τῷ σώματι.
λέγω δὲ ὡς ἐν ὑπάρχον. καὶ σώματος ἐκ μιᾶς. αὐτὸ γὰρ τοῦτο φύσις
εἴδους ἐστὶ καὶ τῆς ὕλης τὸ τόδε τι εἶναι δεῖν. καθόλου μὲν οὖν ἀρκεῖ
καὶ ἐστὶ τυχὴ. οὐσία γὰρ ἡ καθ' ὅλου. ἀπὸ σοῦ ὁλοσχερέστε-
ρον τὸν τῆς τυχῆς ὁρισμὸν ὑπεξαιρεῖσθαι τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ διὰ
τούτων. καὶ ἐπὶ παρα δείγματων δύο μὲν οὖν φησὶν ὡς καλῶς ἀπεδόθη
ἕκαστον. καὶ ἅμα διὰ τοῦτο δύο μὲν οὖν φησὶν ὡς ἀχωρίστος ἡ τυχὴ τοῦ
σώματος. καθὸ ἐν τε λέγεται καὶ ἐστὶν. ἀχωρίστος γὰρ ἡ τε ἀδόξης. του-
τέστι καθὸ τε ἀδόξης. πῶς δὲ ἂν λεχθείη μὴ λοιπὸν ἀχωρίστος,
ἐφοῦ μὲν ἐπεξεργαζόμενοι τῷ ᾗ τῷ. ἀπὸ δεδώκαμεν οὕτω τῷ τυχὸν
φησὶν οὐσίαν εἶναι τῷ καθ' ὅλου. τουτέστι καθὸ τὸ εἶδος. εἶδος
δὲ φυσικοῦ ὀργανικοῦ σώματος. οὗ οὕτω καλῶς οὐσία ἐστὶ καθ' ὅλου
εἶδος ἀπεδόθη, δύο μὲν οὖν ἐπὶ παρα δείγματων, μὴ τεχνίτων μὴ
φυσικῶν. τὸ γὰρ τεχνίτον ὄργανον φησὶν ὁ πέλεκυς. ἅτε οὖν φυσικὸν
σῶμα ἅτε δὲ ὀργανικόν, ἕξιν αὐτυχῶς αὐτοῦ τὸ τοῦδε τι λέγεσθαι εἶδος.
του τέστι τῷ τμητικῷ δυνάμει, τῷ ἐκ τοῦ τοιοῦδε σχήματος ἐγ-
γενομένῳ. ὕλῳ δὲ τοιῷδε σῶμα αὐτὸν τὸν τι δηποτε. ἐξοὖ δὲ
χωρίσθη ἡ τυχὴ, τουτέστι τὸ σχῆμα καὶ ἕξιν καὶ δύναμις, δ

μέρη αὐτῶν πέλεκυς· μη μέρη οἰκεῖον ἔδος τῶν τμητικῶν δυνάμιν ἔχον· ἡ ποίησις τὸ ἔδος τοῦ πελέκεως τὸ σχῆμα, μὴ ἐκείνου τοῦ τμητικὴ μὴ δυνάμις, μὴ χωρισθήσης αὐτοῦ, οὐ μέρη ἐστὶ πέλεκυς· ὡς δὲ ἡ τύχη πρὸς τὸ σῶμα, οὕτω τὸ τοῦ πελέκεως σχῆμα πρὸς τὸν σίδηρον· ἔδος δὲ τοῦ πελέκεως καὶ ταῦτὸ ἐστὶ τὸ εἶναι μὴ πέλεκυν ὁ πέλεκυς, τοιοῦτον δὲ σχῆμα ὁποῖον τμητικὸν ἔχειν δύναμιν· μὴ τοῦ ὀργανικοῦ ἄρα φυσικοῦ σώματος ἔδος αὐλὴ ἡ τύχη· διόπερ μὴ καὶ αὐτῶν ἐστὶ τὸ εἶναι· χωρισθήσης γὰρ τῆς τύχης οὐ μέρη ὀργανικὸν τὸ σῶμα· ἀλλὰ μόνον νεκρόν· οὕτως γὰρ πέλεκυς ἦν ἐκεῖνα ὡς ἦν ξυλίνη· ἢ λιθίνη· τὰ γὰρ ἐκάστου ἔδος καὶ τὰς ἐκάστου οὐ σῴζουσας ἐνεργείας χαράττειν ἢ ἴζειν· ὥστε περὶ οὗ μὴ μέρη σωζομένου ὁ πέλεκυς τὰ πελέκεως ἐνεργεῖν ἔφη, ἀπολολεκὼς αὐλὴ τὸ ἑαυτοῦ ἔδος· οὕτω μὴ τοῦ ἐμψύχου τὰς ψυχὰς ἐνεργείας ἀπολωλεκότος, ἀπολωλεκὼς αὐλὴ τὸ ἔμψυχον τὸ ἑαυτοῦ ἔδος· ἀπόλλυσι δὲ καὶ τρόπον τὰς ἑαυτοῦ ἐνεργείας ὁ μὲν ἀπορραπισθεὶς τὸ σχῆμα· τὸ δὲ τῶν τοιούτων ἔδος τοῦ πελέκεως τὸ τοιονδὶ σχῆμα· λέγω δὲ ὅπερ τῶν τμητικῶν ἔχει δύναμιν· καὶ τοῦ ἐμψύχου ἄρα καὶ τύχη ἔδος· ὡς γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ πελέκεως πρὸς τὸν σίδηρον, οὕτως ἡ τύχη πρὸς τὸ ἔμψυχον· τελεότης δὲ τοῦ πελέκεως μὴ ἔδος τὸ σχῆμα· μὴ τμητικὴ μὴ δυνάμεως· μὴ τοῦ σώματος ἄρα ἡ τύχη· ὥστε καὶ λῶς ἔφη τὰ ἔδος ἡ τύχη μὴ τελεότης τοῦ σώματος· ἅμα οὖν δῆλον μὴ ὅτι φύσει καὶ λῶς προσετέθη μὴ ὀργανικὸν σῶμα· ἀλλ' ὅτι ἡ τελέα αὐτοῦ οὐκέτι τύχη ἐστὶ δυ-

νάμενος δὲ ἐπὶ τέχνη τοῦ παραδείγματος τοῦ λόγου ἐμφερέστερον προσαγόμενος, σύμφυτον ἐστέρξατο ἔχειν τὰ παραδείγματι ἐπὶ τῶν μερῶν τῶν ἐμψύχων δυνάμεων τὸν λόγον· ἐπεὶ γὰρ ὦφθη ὁ ὀφθαλμὸς ζῷον, ὧν τύχη αὐτοῦ ἡ ὄψις· σῶμα δὲ οἱ χιτῶνες· μὴ τὸ ὑποκείμενον ὑγρόν· ἔδος ποιότητος δὲ ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ φύσις καὶ τὸ ὁρᾶν· ἐπεὶ γὰρ μὴ βλέπει, οὐκέτι ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός· ὥστε ἡ τύχη αὐτοῦ,

ἡ οὐσία ἐν αὐτοῦ ἡ κατὰ τὸ εἶδος· ὃν οὖν λόγον ἔχει φησὶν ἡ ὄψις πρὸς τὸν ὀ-
φθαλμὸν, τοῦτον ἡ ὅλη ψυχὴ πρὸς τὸ ὅλον σῶμα. εἰ τοίνυν ἡ ὀπτικὴ
δύναμις μέρος οὖσα τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς, εἶδος ἐστὶ
τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ ἡ ὅλη ἄρα ψυχὴ τοῦ ὅλου ζώου εἶδος ἔσται· καὶ ὡς
ἐπὶ τοῦ πελέκεος ἔχει ἡ τμητικὴ αὐτοῦ δύναμις κἀν μὴ τέμνῃ· καὶ
ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἡ ὀπτικὴ κἀν μύῃ, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης ἔχει ψυ-
χῆς ἡ πρώτη ἐν τελέχειαι ἥτις κἀν καθεύδῃ τὸ ζῷον ἐν ὑπάρχει. ἔστι
γὰρ οὐδὲν ἧττον ἔμψυχον καὶ καθεῦδον· καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ πελέκεος
ἡ τμῆσις· καὶ ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ὁρᾶν, οὕτως ἐπὶ τοῦ ζώου
ἡ ἐγρήγορσις· καθόλου μὲν οὖν εἴρηται τὴν ψυχὴ· ἀντὶ τοῦ
κοινότερον καὶ ὁλοσχερέστερον· προελθὼν γὰρ ἐπὶ διαρθρώσει περὶ
ἑκάστης ψυχικῆς δυνάμεως· οὐσία γὰρ ἡ κατὰ τὸν λόγον· τουτέστιν ἡ
κατὰ τὸ εἶδος· τὸν γὰρ λόγον φέρει καὶ τοῦ ὁρισμοῦ καὶ ἐπὶ τῆς αἰτίας· καὶ
ἐπὶ τοῦ εἴδους· ὥσπερ καὶ ἐν ταῦθα· καὶ ἐν τῇ φυσικῇ δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν
διαλεγόμενος τῶν ὄντων ὕλης καὶ εἴδους διαλεχθεὶς περὶ τῆς ὕλης φησί·
μία μὲν οὖν ἀρχὴ αὕτη· δηλονότι ἡ κατὰ τὴν ὕλην· ἑτέρα δὲ ἡ ὁλόγος·
τουτέστι τὸ εἶδος· τοῦτο δέ ἐστι τὸ τὶ ἦν εἶναι τῷ τοιῷ δὶ σώματι·
ἐπεὶ δὴ εἶπεν ὅτι ψυχή ἐστιν οὐσία ἡ κατὰ τὸ εἶδος· οὐ πᾶν δὲ εἶδος
ψυχὴ, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε· τοῦτο δὲ τὸ τὶ ἦν εἶναι τῷ τοιῷ δὲ σώ-
ματι· τουτέστι τοῦτο λέγω τὸ εἶδος τὴν ψυχὴν· καθὼ τὸ
τοιόνδε σῶμα· τουτέστι τὸ φυσικὸν ὄργανον· τὸ εἶναι ἔχει καὶ
τὸν ὁρισμὸν· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ τὶ ἦν εἶναι· τουτέστι καθόεστιν
αὐτῷ τὸ εἶναι· καὶ καθὸ εἶναί τι λέγεται· κατὰ γὰρ τὰ εἴδη οἱ
ὁρισμοὶ τῶν πραγμάτων· οὕτως οὖν καὶ τῶν ἐμψύχων τὸ εἶναι
κατὰ τὴν ψυχὴν ἐστι καὶ ὁ ὁρισμός· εἴδοποι οὖν ταὶ γὰρ τὰ ἔμψυχα κατὰ
τὴν ψυχὴν· ἦν γὰρ ἂν τὸ πελέκει εἶναι οὐσία αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦτο·
εἰ ὁ πέλεκυς φησὶν ὄργανον ὄν, ἦν καὶ φυσικὸν σῶμα· φυσικὸν
δὲ φησὶν ὡς ἔμψυχον, ἦν ἂν αὐτοῦ ἡ κατὰ τὸ εἶδος οὐσία· ταυτὸν
δὲ εἰπεῖν ἡ ψυχὴ τοῦτο αὐτὸ τὸ πελέκει εἶναι· τουτέστι καθὸ πέ-
λεκυς ἔχει τοῦτο τὸ αὐτὸ εἶναι πέλεκυς· τοῦτο ἦν ἂν αὐτοῦ ψυχὴ·

καὶ ἐκχωρίσθη αὐτοῦ ἡ ψυχὴ· καὶ ἐγένετο ἄψυχον, οὐκέτι ἂν οὐδὲ πέλεκυς
ἦν, ἐμὴ ὡς ὁ γεγραμμένος· νῦν δὲ φησὶ καὶ ἄψυχος ὢν ὁ πέλεκυς ἐστιν.
ἐπεὶ δὴ ἡ ψυχὴ οὐκέτι τέχνη τοῦ σώματος ἐν τελέχει· ἀλλὰ φυσικοῦ
ὀργανικοῦ· τοῦτο δὲ πεβουλόμενος δεῖξαι, ὅτι καλῶς προσκεῖται τῷ
ὁρισμῷ τοῦ ὀργανικοῦ· εἶτα βουλόμενος ἡμῖν παραστῆσαι ποῖον λέγει
φυσικὸν ὀργανικὸν σῶμα, προσέθηκε τοῦ ἔχοντος ἀρχὴν κινήσεως
καὶ στάσεως ἐν ἑαυτῷ· καὶ γὰρ ἐν τῇ φυσικῇ τὴν φύσιν εἶπεν ἀρχὴν εἶναι κινήσεως
καὶ ἠρεμίας· κυρίως δὲ κίνησις ἐστιν ἐπὶ τῶν ἐμψύχων ἡ κατὰ τόπον καὶ
κατὰ αὔξησιν καὶ μείωσιν· καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων ὁρᾶται· καὶ λίθος
γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἀψύχων ἔχουσιν οἴκοθεν αἰτίαν ἀλλοιω-
τικὴν· ταῦτα οὖν λέγω φυσικὰ τὰ ἐξ αὐτῶν ἔχοντα κινήσεως
ἀρχὴν καὶ ἠρεμίας· ὁ δὲ πέλεκυς τὴν καθὸ πέλεκυς ἐστι κίνησιν
οὐκέχει οἴκοθεν· ἀλλ' ἔξωθεν ἐκ τοῦ

καὶ ἠρεμίας· οὐκ ἐν ἑαυτοῖς· ἀλλ' ἔξωθεν
ἐν τοῖς δημιουργήσασι

" καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν τὸ λεχθὲν· μετάγει τὸ παρασάγμα ἀπὸ τοῦ τέχνητος
ἐπὶ τὸ φυσικὸν καὶ ἔμψυχον· μέρη γὰρ φησὶ τῶν ἐμψύχων· εἰ γὰρ
εἴη ὁ ὀφθαλμὸς ζῷον, τουτέστιν αὐτὸς καθ' αὑτὸν δίχα τῆς τοῦ
σώματος ὁλόγος· σημειωτέον δ' ὅτι τὸν ὀφθαλμὸν, πῆ μὲν
λαμβάνει ἐπὶ τοῦ συναμφοτέρου· ὥσπερ ὧδέ τε καὶ μετ' ὀλίγα
ἔνθα φησὶν ἀλλ' ὥσπερ ὀφθαλμὸς ἡ κόρη καὶ ἡ ὄψις· κέχρηται
δὲ τῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὀνόματι καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος μόνου τοῦ
ὑποκειμένου τῇ ὀπτικῇ δυνάμει· εὐθὺς οὖν φησιν· ὁ δὲ ὀφθαλ-
μὸς ὕλη ὄψεως· ἐν ταῦθα δὲ ὀφθαλμὸν λαμβάνων τὸ συναμ-
φότερον· δι' ὧν φησιν· εἰ γὰρ ἦν ὁ ὀφθαλμὸς ζῷον, φανερῶς δέ-
κνυσιν ὅτι τὸ εἶδος τοῦ συναμφοτέρου ἐστὶν εἶδος καὶ οὐ τοῦ σώ-
ματος· γίνεται μὲν γὰρ καὶ ἔστιν ἐν τῷ σώματι· οὐ μὴν καὶ εἶδος ἐστὶ
τοῦ σώματος· ἀλλὰ τοῦ συναμφοτέρου· ὧ γὰρ αἴτιον ἐστὶ τοῦ εἶναι,
τούτου καὶ εἶδος ἐστιν· ἔστι δὲ τῷ συναμφοτέρῳ αἴτιον τὸ εἶδος.

ἀπὸ γὰρ τοῦ μὴ ἁπτὸς τὸ σῶμα ἀμφότερον ὀφθαλμὸν· δι' ἃ τοῦ ἁπτοῦ· ἀ
γαθὸν γὰρ ὁ ὀφθαλμός· ἐπιγαίτυχή αὐ ἁπτοῦ ἐστὶν ἡ ὄψις· τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ· δῆλον οὖν ὅτι ὅπερ ἐστὶ τὸ σῶμα ἀμφότερον· ὅθεν λαβὴν τὸ ἐπὶ μέσου
φύλου τοῦ ζῴου· ἕκαστον γὰρ τῶν αἰσθητηρίων χαρακτηρίζεται καθ'
ἓν αἰσθητὸν τῆς τυχῆς δυνάμεων· πλὴν τῆς ἁφῆς· αὕτη γὰρ διὰ ὅλου
δηλοῦται τοῦ σώματος· οὐ λόγον ἔχει καθ' ἕκαστα αἰσθητοῖς πρὸς τὸ ὑποκεί-
μενον ἁπτοῦ αἰσθητήριον, οὕτω μὴ ὅλη τυχὴ πρὸς τὸ ὅλον αἰσθητικὸν
σῶμα· ἆρα δὲ τὸ μέρος τοῦ μέρους· μὴ ὅλη ἄρα τοῦ ὅλου αἰσθη-
τικοῦ σώματος ἆρα ἐστί· τὸ δὲ ἡ ποιοῦ τόν ἐστιν αἰσθητικόν· οὐ γὰρ
καθ' ὅ ἐστι τὸ σῶμα· ἢ λευκὸν· ἢ μὴ τῶν τοιούτων ἀδοποιεῖται ὑπὸ
τῆς τυχῆς· ἀλλ' ἢ αἰσθητικόν· τούτου δὲ πλαρόμενοι τοῦ ζητουμένου
οἱ πάσαν τυχὼ ἁπαθανατίζειν λέγοντες, λέγω δὲ τοῦ ὅτι
δεῖ λαβὴν τοῦ ἐπὶ μέσους ἁφοῦ τοῦ ζῴου πάντων μὴ τὸν ἀξιατε-
λῶ τοῦ τοδεῖ νῶν αἰσθητικὸν λέγοντα· ἀγαθὸν φασὶν ὡς ἔχει τὸ μέρος, οὕ-
τως ἔχει καὶ τὸ ὅλον· ἃ πεδεικνύω πρότερον λόγῳ περὶ τῆς ὁπλισμῆς δῶρα
μεως· δεικνύουσι οὐδεὶς οὐδενὶ βλάπτεται τῷ αἰσθητηρίου πέπονθός
ἄλλο μὴ ἐναντίως ἔχουσα τοῦ ἁπτοῦ· οἷς ἁλωβαὶ ὀπτικοῦ τῆς ὄμμα-
τοιοῦδε, ὅτε καὶ αὖ μὴ ὥσπερ μὴ ὄντος· δῆλον φασὶν οἷς μὴ
ὅλη τυχὴ χωρίσθη εἶναι· λέγω οὖν πρὸς τοῦτο οἷς ἀμοῦ χωρισθο-
μένου καὶ τῶν χωρίσθῆναι τῷ τυχῷ· λέγω δὲ τῷ αἰσθητικῷ,
μὴ τὸ ποιοῦ αἰσθητοῦ αὖ ἡ ἁπτὸς καὶ πρὸ χωρίσθησα τοῦ σώμα-
τος· ἀλλοῦ μὴ τῷ φυτικῷ· περὶ γὰρ αὐτῆς οὐ δεῖ μφασὶν οὐ
δαμοῦ δεῖ δώκειν· εἰ πάντα δὲ μὴ χωρίσθησαν ἢ ἄλογος, ἀλλοῖῶ δὲ
τούτου μόνου τοῦ σώματος· οὐ χὶ δὲ μὴ τοῦ πνεύματος, ὡς ἐ
δέχθη τε ἤδη ὑφ' ἡμῶν· μὴ ἐν τοῖς ἐξῆς δέχθησεται· ἔστι
δὲ οὐ τὸ ἀπορεῖν λήκος τῷ τυχῷ τὸ δῶ σῶμα δὲν ὡς τε ζῷ· ἀλλὰ
τὸ ἔχον· πῶς δ' ἂν τὸ δῶ σῶμα ζῳῶ ἔχοντος, δι' ἃ τούτων ἐξήθησαν·
ὡς γὰρ ἤδη ἔχον τῷ ζῳῶ, μὴ οὔτε ὡς ἀπορεῖλήκος, οὔτε ὡς
δῶ σῶμενον· παρεμπέσαδε ἀνωτέρω τὰς χρήσεις μὴ τοῦ περὶ
ἀμφιάς· οὐχὶ οἵδε μὴ τοῦτο τὸ δῶ σῶμα σημαινόμενον τὸ ὡς ἤδη

ἐνεργάζον. τὸ δὲ πτερόμα μὴ ὅμοιος ἐστὶ τοῖς ὀστοῦν σῶμα, ὅμοιον δὲ τὸ τῶν ὀνύχων καὶ τριχῶν σῶμα. τὸ γὰρ λεπτὸν παρὰ τοῦ ἄλλου ἐστὶ σώματος μικρόν, περὶ ὅμοιον φασὶν ὡς ἐν μικτοῖς. ὃ δὲ λέγει, ποιοῦ τινός ἐστιν. οὐ γὰρ λεπτὸν ἦν τὸ ὀργανικὸν σῶμα τοῦ ποιεῖσθαι τὸ δῶν αὐτὸ μὴ ἔχον. τὸ δὲ πτερόμα οὐ δῶν αὐτὸ μὴ ἔχον ἐστὶν ἀλλὰ δῶν αὐτὸ ἔχον. τοῦ γὰρ σῶμα αὐτὸ ὀργανικόν. ὡσπερ σῶμα αὐτὸ τὸ ἐπὶ τοῦ πτερώματος τὸ καταπτὸν ἐπὶ τὴν ὀφθαλμὸν ταῦτ' ἐστίν, ἔχει ἐπὶ τὴν ὀφθαλμὸν τοῦ σώματος ῥευστὸν ὀργανικόν.

τὸ δὲ ὑγρὸν μὴ ὀργανωμένον. οἷα ἐστὶ τὰ ἐν μέρεσι σώματα πάντα ἤδη σῶμα αὐτὸ ἔχει. ἀδύνατος δ' ποιὸν οὐ μὴ ἐνεργάζεσθαι ἔχει τινὰ ὑγρὸν. φαμὲν πάλιν ὅπερ ὀχεδὸν ἤδη πολλάκις. οὐχ ὡσπερ ὁ ὀφθαλμὸς σῶμα αὐτὸ ἐστὶν ὀργανικὸς αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, οὐχ ὁρᾷ δὲ ἄνευ τῆς τοῦ φωτὸς ἐπιλάμψεως. τοῦτο γὰρ αὐτῷ χαρίζεται τὸ ἐνεργάζεσθαι ὁρᾶν. μὴ ὄντος ἐνεργάζεσθαι ὁρῶντος τοῦ ὀφθαλμοῦ λέγομεν ὀφθαλμὸν σῶμα αὐτὸ ὀργανικὸν εἶναι ἀληθεύειν. αὐτὸς γὰρ καθ' αὑτὸν οὐσίαν μόνων τὸ δὲ τὸ ὁρᾶν ἔχει ἐπὶ τὴν ὀφθαλμὸν τῆς ἐνεργείας. ἐξεργάζεται φωτὸς παρεγινομένης. οὕτω μὴ ἐπὶ τοῦ ὅλου σώματος φαμέν. μὴ τῆς ὅλης ψυχῆς. οὐ γὰρ τὸ μὲν τὸ σῶμα ὅσον ἐστὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἐπὶ τὴν ὀφθαλμὸν μόνον τῆς ζωῆς ἔχει, αὐτὴ μέντοι ἡ καθ' ἑαυτὴν ζωή, ἡ τῆς ψυχῆς αὐτὸ παρασκευάζεται. καὶ λοιπὸν ὧν ἤρθη τὸ δῶν αὐτὸ ζωὴν ἔχοντος. ὡς μὲν οὖν ἡ τιμωρίας μὴ ἡ ὄψεως, οὕτως μὴ ἐν ἱερουργοῖς ἢ τελεσθέντα. τὸ ἀναλογίαν. τιμωρίαν δὲ μὴ ὄψεσιν τὸ δευτέραν λέγει ἢ τελεσθέντων τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ τελεσθέντος. ἤλπισεν ὡς τὸ θεωρεῖν. ὃ γὰρ δὴ μὴ τὸ δύνασθαι τοῦ ὀργάνου τὸ μὴ τυφλὸν τὸ πρῶτον. ἤλπισεν ὡς ἡ ἐπιστήμη. καθ' ἓν μὴ τὸ τυφλὸν ἐναργὲς ὑπῆρξεν. τὸ δὲ σῶμα τὸ δῶν αὐτὸ δόν. τοῦ γὰρ τὸ σῶμα ἐστὶ τὸ δῶν αὐτὸ μενον ταύτας τὰς ἐνεργείας δέχεσθαι. ὥσπερ μὴ ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑπὸ κάμψιν ἢ κόρη. τὸ δὲ σῶμα μφότερον. ἐπὶ μὲν τοῦ ὅλου τὸ ζῷον, ἐν

τυχῆς οὐ μόνον ὁ ὀφθαλμὸς ἐπὶ τοῦ μέρους ἐστὶν ἀλλὰ καὶ
» τῆς ὅλης. οὐκ ἄρα οὕτως οὐκ ἔστιν ἡ τυχὴ χωρὶς τοῦ σώματος, ἡ μέρη
» τινὰ αὐτῆς, ἢ μερίζεται πέρυσιν, οὐκ ἔστιν ὅλον. ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ τῆς τυχῆς
ὁρισμοῦ ὡς οὐ μετέχοντα τοῦ ὁρισμοῦ, ἐξαναλίσκεται ἀπόμενον οὐδαμοῦ
τὸ ἀχώριστον εἶναι τοῦ σώματος τὴν τυχήν. ἁπλῆ γὰρ ἕξις μόνη ἐστὶν ἡ τοῦ
ἐμψύχου σώματος ἡ τυχή. τῶν δὲ τινὸς ἁπλότητα, χωρὶς ἐνός τινος
ἀδιαίρετον. ὅλον ἄρα οὐκ ἔστι μὴ τυχὴ τοῦ σώματος ἐστὶν ἀχώριστος. ταῦτα
γὰρ τῶν πρός τι τὸ ἕξις μόνη ἁπλότητος. τὸ γὰρ ἕξις ὕλης ἐστὶν ἕξις. μόνη ἁπλότητος.
τὰ δὲ πρός τι ἅμα ἢ ἐστὶν ἢ οὐκ ἔστιν. οὕτω μὲν οὖν ἐπὶ τῶν
ἀποδεδομένων ὅρων τῆς τυχῆς, πῶς ἂν εἴη ἀχώριστος τοῦ σώματος
οὐ περίεστιν ἐνίοτε ἁπλότης. ἀλλὰ πάσης μᾶλλον ὁ ὁρισμὸς. δεῖ γὰρ μὴ
μόνον ἅπασαν εἶναι ἀχώριστος. ἀλλ' οὕτως ἐνίαν μέρη τῆς τυχῆς ἐναργῶς, ἀχω-
ρίστως ἔχοι τοῦ σώματος οἷς ἐστὶν ὁ λόγος ὁ ὁρισμός. διὸ τῶν μερῶν τοῦ
ἐμψύχου ἐνίοτε ἁπλότης ἐστίν. ἡ γὰρ ὄψεως δύναμις αὐτοῦ τοῦ ὄμματος
ἐστὶν ἁπλότης. ὁμοίως καὶ ἀκοὴ καὶ μνήμη καὶ μνήμη -
νικὴ. ἔνι μὲν γὰρ τὸ ὀφθαλμικὸν αὐτῆς δόξαι τὸ μόριον εἶναι
ἐστίν. ἀλλ' οἷον σωμάτων ἐστὶν αὗται ἁπλότητες. μὴ περὶ σώματα,
ἀδιαίρετον. ταῦτα μόρια τῆς τυχῆς χωρὶς ἂν εἴη σώματος. τίνος
γὰρ ἕνεκα ταύτας ἁπλότητες, ἢ περὶ ἃ ἐνεργήσουσι χωρὶς ὄντα σω-
μάτων. τὸ γὰρ ἡ ὄψις ὄψις ἐστὶ. ἢ ἡ ἀκοὴ ἀκοὴ ἐστὶ χωρὶς ὄντα
σωμάτων. ἀλλ' ἢ μὴ ταῦτα φησὶ τὰ μόρια τῆς τυχῆς ἀχώριστα
εἶναι ἀναίρεσις τοῦ σώματος, ἔνια γε οὐδὲν κωλύει εἶναι χωρὶς
διὰ τὸ μηδενὸς σώματος εἶναι ἁπλότητας
ἆρα οὐ βούλεται ἐνίοτε ἁπλότητα εἶναι τοῦ σώματος τὸν λογισμὸν
τυχόν. μηδὲ διὰ τοῦτο χωρὶς εἶναι τοῦ σώματος ἀπὸ φαντασίας.
ἅτε δὴ διὰ τούτων ἐδόκει μεσίτην ποιεῖν τὸν ἀπὸ διεξοδευόντων
τῆς τυχῆς ὁρισμόν. διὰ τοῦ δὴ φάναι τινὰ μόρια τῆς τυχῆς
χωρίστως ἔχοντα τοῦ σώματος, διὰ τὸ μηδενὸς εἶναι σώματος ἐνίοτε
ἁπλότητας. καίτοι ἀπὸν ἀδύνατον κοινὸν ἐπὶ πάσης τυχῆς. θε-
ραπεύων τοῦτο μηδαμοῦ ὅτι μὴ οὕτως οὐδὲν ἔλαττον δυνάμεως

μοι νοὸς ἂν αι πάσης τυχῆς, μὴ τῆς λογικῆς αὐτῆς ὁ ἀποδεδομένος ὁρισμός, προσέρχεται. ἔστι δὲ ἀδύνατον ἄνευ τοῦ σώματος ἡ τυχὴ ὡς πλωτῆρος πλοίου. λέγομεν γὰρ ἡμεῖς φοβούμεθαι μὴ ἐπὶ πάσης τυχῆς εἰσήνεγκεν τὸν λόγον. λέγοντας ὡς ἔνιαι τῆς τυχῆς μοῖραι διὰ τὸ ἀχωρίστους εἶναι οὐ δυνατὸν εἶναι σώματος ἄνευ τὰ λεχθέντα. ὡς διὰ τοῦτο μὴ ἂν μόρια ἐπὶ πάσης τυχικῆς δυνάμεως τοῦ ὁρισμοῦ. οὐ πολλὰ γὰρ ἐπιδιδόντων ἀεὶ μέγεθος ἢ μικρῶν ὄντων ἢ μὴ ὄντων. πῶς ἀπομνημονεύεται. πότερον ὡς ἀχώριστον. ὡς περὶ ἄκρου τοῦ πελέκεως ἄδος πρὸς τὸν πέλεκυν. ἢ ὡς χωριστὸν. ἢ ὡς περὶ ἀγαθοῦ κυβερνήτης πρὸς τὸν ὅρον. τὰ μὲν γὰρ τοῦ πλοίου ἀγαθὸς κυβερνήτης χωριστὸς ὤν. ἀποίνυν ἂν δέοι παντὸς μὲν ἂν τὰ λεχθέντα εἶναι. καὶ παρὰ δὲ τὸ χωριστόν, ὡς μὴ ὂν κατ' αὐτὸ ἄνευ τὰ λεχθέντα. ἐπὶ πάσης ἄρα τυχικῆς δυνάμεως δεῖ ἀναγκαῖον μόριον τοῦ ὁρισμοῦ. ὡς τὰ μὲ ὄντα λέγομεν τινὰ μέρη τῆς τυχῆς ἀχωρίστους εἶναι διὰ τὸ τῶν μερῶν αὐτῶν εἶναι ἄνευ τὰ λεχθέντα, ὡς ἀχωρίστου οὔσης τῆς ἄνευ τὰ λεχθέντα οὕτως ἐλέγομεν. τίνος γὰρ ἕνεκα τὰ λοιπὰ ἢ ἀρετὴ καὶ δύναμις, χωρισθέντα σώματος. μὴ πάλιν ἢ νίκα ἔλεγον ὅτι ἐνίαι τῆς τυχῆς μοῖραι οὐδὲν κωλύει χωρίστους εἶναι διὰ τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι σώματος ἄνευ τὰ λεχθέντα. οὕτως ἐλέγομεν μὴ εἶναι ἄνευ τὰ λεχθέντα, ὡς μὴ ἄνευ τινὸς σώματος τῆς οὐσίας αὐτῶν ἐχούσης τὸ εἶναι. ἐπεὶ δὲ οὐ μὴ αὐτὰ ἄνευ τὰ λεχθέντα τοῦ ζώου ὡς ὁ κυβερνήτης τοῦ πλοίου. δύναται γὰρ μὴ καταλείπειν τόπον ὡς ἤδη εἶπον λέγεσθαι μὴ λογικὴν τυχὴν ἀχώριστον εἶναι τοῦ σώματος, καθόσον ἐστὶν ἄνευ τὰ λεχθέντα. πᾶσα γὰρ ἀνθρώπου καὶ θεοῦ τὰ λεχθέντα μὲν οὖσα αὐτοποιὸς ἢ ποιὸς, ἀχωρίστους ἔχει τοῦ σώματος. ἐξελθοῦσα γὰρ αὐτοῦ, οὐκέτι ταύτας ἐνεργήσει. ἴσχει γὰρ αὐτὰ ἀπὸ τῆς σχέσεως τῆς πρὸς τὸ σῶμα. ὡς τὰ ταύτη καθόσον ἄνευ τὰ λεχθέντα εἶναι, λέγω δὲ καταλλήλους ἐνεργείας, ἀχώριστος ἂν εἴη τοῦ σώματος ὡς περὶ τοῦ κυβερνήτου ὡς κυβερνήτου ἀνευ τοῦ πλοίου ἐστὶν ἀχώριστος. μὴ χωρίζεται μὲν ὡς ἄνους. ὡς μέντοι κυβερνήτου ἐνεργεῖ ἄμα πεπλεκωρισμένης νεώς. μὴ ἐφαρμόζουσα

ἑκάστοις οὐσίας ἀνυφάσας· οὕτως οὖν μὴ ἅλογα μὴ τύχη, ὡς μὲν χωριστὰ
ἔχουσα οὐσίαν, οὐ μέρη ἐστὶν ἀνθρώπου σώματος· ὡς μέντοι τοιαύτας
σχέσιν ἀναλαμβάνουσα πρὸς τὸ σῶμα, καθὸ μὴ τύχη λέγεσθαι
ἔχει· ἡ γὰρ τύχη πρὸς τὸ σῶμα λέγεται· καὶ τὰ λεχθέντα μέρη τοῦ σώ-
ματος, μὴ ἀχωρίστως αὐτοῦ· χωριζόμενα γὰρ αὐτοῦ οὐκέτι τοιαύτας
τὰς ἀνυφάσας, ἃς ἐκείνης πρὸς αὐτὸ σχέσεως ἀνῄρηται· οἷον τὸ ζῷο-
ποιόν· τοιοῦτον γὰρ αὐτὸ πᾶσας τὰς φυσικὰς μύνησις· μὴ δὲ τοι-
οῦτον ἄλλο· τί γὰρ φυσικῶς μύνησις· ἦ ζῷον ποιητικὸν πάντως οὖσα
ἄνευ σώματος· τὸ δὲ ἀμερὲς ἢ πέφυκεν, οὐ σωματικῶς ἀμοιρέον
μερισμοῦ· οὐδὲ καθ' ὁπόσον· ἀλλὰ καθ' οὐσίαν· τοιοῦτόν ἐστιν ἀδι-
άρθρωτον τῇ οὐσίᾳ· μὴ ἄλλη τῆς τύχης δυνάμις, ἄλλως ἐστὶν οὐσί-
α μὴ ὁμοουσία πάντα τῆς τύχης μόρια· ἐνίων γὰρ ἡ νῦν τελεχθέν-
των μερῶν αὐτῶν δι' ἀποίων δοκεῖ καθ' ὁμοίαν τοῦ σώματος δι-
αιρεθῆναι τῷ τύχῳ· ἐνίων γάρ φησι μερῶν τοῦ σώματος νῦν τελε-
χθέντα εἶναι τὰ μόρια τῆς τύχης· ὥστε ἀχωρίστως αὐτῶν εἶναι· οἷον
ὀφθαλμῶν μὲν ὄψις· ὀφθῆναι δὲ ὀφθῆναι· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ἄλλη τις· ἡ δὲ λέξις ἐνίων γὰρ τῆς τύχης μορίων ἦν τελεχθέντα τοι-
αύτην ἐνίαν τῆς τύχης μέρη, ὧν ἕκαστον νῦν τελεχθὲν ἀδύνατον ὁμοι-
μερὲς αὐτῶν τῶν μερῶν τοῦ σώματος εἶναι νῦν τελεχθέν· τοιοῦτόν
ἐστιν ἤδη τελεωθὲν καὶ ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος μερῶν, ὡς ἀχωρίστως αὐτῶν·
δηλονότι δι' ἀποίου τοῦ εἶναι· τὸ οὖν ἐνεργεῖν καὶ τὰ μόρια
διαφοῦσι, φθῆναι δὲ καὶ περὶ τούτων εἴρηται πρόσθεν· ὁδὶ ἀλέξανδρος
ἐν ταῦθα, φανερῶς τοῦ ἀριστοτέλους ἀπόντος ὅτι ἐνίων γε οὐδὲν
ἦν λυθέντα εἶναι, οἷα τὸ μηδενὸς εἶναι σώματος νῦν τελεχθέν·
τὸ μὲν πρῶτον φησὶν ὅτι ὁ ἀριστοτέλης δοκεῖ νῦν δοιαῖς χρῆναι χω-
ρίστως πᾶσαν ἡ τύχη· καίτοι ἀπὸ σφῶν αὐτῶν λόγου τοῦτο, οἷα
τὸ μηδέπω ἀποδεδεῖχθαι ὅτι ἀχωρίστως ἐστί· προϊὼν δὲ καὶ
ὑπὸ τῆς λέξεως βιαζόμενος φησὶ· ὅτι εἴωθε καὶ περὶ τοῦ νοῦ
λέγειν, ὅτι ἄτοπος χωριστός· τὸ δὲ οὐδὲν ὠφελεῖ· μὴ οὐκ ἔστιν ἐν
δοιαῖς λόγοις· ἀλλ' ἐπὶ ἀποφάσεως πᾶσαν τύχην νῦν τελεχθέν

ἕναι, διὰ τοῦτο φησὶν ὅτι μὴ οὕτως οὐ δεῖ λέγειν τὰ μόρια τῆς ψυχῆς ἕναι χωρισταὶ· δῶμεν γὰρ ἕναι μέρη λέγεσθαι ὡς ὁ μὲν βουλευτικὸς τοῦ πλοί-
ἢ μὴ ἄλλως διὰ τὸ μηδέπω αὐτὸ τοῦτο ἀποδέξαι· οὐδὲν γὰρ οὔπω δεῖ τῶν λογικῶν δῶμεν ἀμέσων διαλέγεσθαι· εἰ δὲ δεῖ εἰπεῖν ἀσαφῶς μέν, φανερωτέρων δὲ γίνεται τὸ σαφὲς μὴ κατὰ τὸν λόγον γνωρίμων ἡμῖν. ἀπὸ δοὺς κοινῶς ὑπομνήσεώς ἐστιν ἡ τυχή, ὅτι μέν τι λέγεσθαι σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ· διὰ τούτων λοιπὸν διδάξας βούλεται διὰ τὴν ἕξιν· μὴ πῶς ἐστὶν ἕν τι λέγεσθαι ἡ τυχή· πῶς μὲν ἢ φυσικὴ· πῶς δὲ καὶ αἰσθητοῖς· μὴ ἐκ παθημάτων ἀλλήλων· προηγεῖσθαι γὰρ δεῖ ἐπὶ παθητῶν διάδασιν τοῦ διότι τὸ ὅτι· τὰ σαφῶν γὰρ ὄντων προβλημάτων, τοῦ εἶναι· μὴ τί ἐστι· μὴ ὁποῖόν τί ἐστι· μὴ διαιρεῖσθαι, πρῶτον τοῦτο ἐζητεῖτο παρεῖναι τὸ εἶναι· ἀπόδειξιν οὖν εἰπὼν διδόναι εἶναι οἱονεὶ τὸν ὁρισμὸν, μᾶλλον δὲ ἀναλογοῦν ὁρισμῷ ἀπὸ δοὺς τὸν ἀφηρημένον λόγον, ὥσπερ εἴωθεν· μὴ τὸ τί ἐστιν ἔχομεν· λοιπὸν οὖν τὰ λοιπὰ βήματα προβλήματα πῶς ἐκ παθημάτων τῶν τυχόντων σωμάτων λέγεται εἶναί τι λέγεσθαι· μὴ διαιρεῖσθαι· εἰ δὲ δεῖ λέγειν εἰπεῖν ἀσαφῶς μέν, ἀλλ' ὅμως φανερώτερα οὕτως ἐστὶ τοῦτο αὐτὸ πρῶτον ζητῆσαι ἀναγκαῖον· πολλαχῶς περὶ τούτου τοῖς ἐξηγηταῖς λέγοντες ἀμφιβολίαν· ἄλλου ἄλλο φανερὸν οἱ μὲν οὐδὲν λέγειν ὅλως· φασὶ γὰρ οὕτως ἡμᾶς ὑπομνηματικοὺς τρόπους τὸ σαφέστερον ἡμῖν θεωρήσαι· μὴ γὰρ τὸ ὅτι τοῦ διότι σαφέστερον ἡμῖν μὴ πρῶτον τῇ γνώσει· μὴ γὰρ ὅτι ἔχομεν τυχεῖν, μὴ ὅτι ἀθάνατος ὢν ἡ ψυχὴ πρόσεστί τοῖς πολλοῖς δόξαν, ἢ τὸ παρὰ πολὺ θεῖον εἶναι τὸν λόγον πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα καὶ σημεῖον εἴη. ὑπομνηματικὸν ὡς ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει τὸ καθόλου μὴ συγκεχυμένον σαφέστερον ἡμῖν ἐστὶ τοῦ μερικοῦ· ἢ μὴ ὅτι ἐξ ὧν θεωρεῖται μᾶλλον· οἷον τὸ δύνασθαι ἁπλῶς ὅτι σῶμα· τοῦ ὅτι τοιονδὶ σῶμα· οἷον ὀργανικὸν μὴ ἁπλῶς ὄν· ἢ τοιῶς· ἢ τοιῶς πεπερασμένον· τρίτον σαφέστερον ἡμῖν ἐστι· τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς μὲν πρῶτον· ὕστερον δὲ τῇ φύσει· τῶν γὰρ ἁπλουστέρων ἅπτεσθαι τῇ φύσει

πρῶτα, τὰ σωματικὰ μᾶλλον ἢ μᾶλλον γνωρίμωτερα· τοῦ οὖν ἧττον σα-
φῶς ἐστὶν ἢ φανερώτερον περιττὸς ὑπάρχοντος, παῖσι τοῖς πρώτοις
τούτοις εὑρήσομεν ἐνόντα ἅπερ ἐπὶ τοῦ ἀέρος τέλη· μᾶλλον
τὸ ὄλη πρὸ τοῦ διόλη εἶδος ἔχειν· ὅλη μὲν γὰρ ἐνὸν τὸ λεκτὸν σώματος
φυσικοῦ ὀργανικοῦ, εἶδος ἔχειν· μᾶλλον τὸ ἐνὸν τὸ λεκτὸν ἐνδέχε-
σθαι μὴ ὡς χωριστὸν ἄνευ, μᾶλλ' ὡς ἀχώριστον· διὸ δὴ καὶ πρότερον μὴ πῶς
ἐστὶν ἐνὸν τὸ λεκτὸν· τὶ ποτ' οὖν σημαίνει μὴ πῶς τὸ λεγόμενον τὸ σῶμα· οὐχ ὡς περ
δὲ ἐνί λόγῳ τὸ ὄλη τῆς ψυχῆς εἶδος ἔχειν· οὕτως μὲν ὅπως ἐνὸν τὸ λεκτὸν
ἐστὶν ἐνί λόγῳ εἶδος ἔχειν· ἐνὸν τὸ λεκτὸν μὲν γὰρ πᾶσα· οὐχ ὡσαύτως
δὲ· ἀλλὰ ἄλλως μὲν ἡ φυτικὴ· ἄλλως δὲ καὶ αἰσθητικὴ· ἄλλως
δὲ καὶ λογικὴ· μᾶλλα μόρια τούτων ἕκαστος ἄλλο ἄλλως· ἀλλὰ
μὴ ἁπλῶν οὐσιῶν ἀφαιρουμένων ἀφαιρουμένων, μὴ οἱονοῦν, πρόδηλον
ἐπὶ τὰ πρώτα κίνησα μὴ δὴ καὶ πρῶτα· πρῶτα γὰρ οὐσιωμένως παραδοὺ
ἡμῖν τὴν ἔννοιαν τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ ἀπὸ συνδυασμένου λόγου· ἐφε-
ξῆς περὶ ἑκάστου μορίου τῆς ψυχῆς διαρθρωτέον πῶς μὴ λόγος ἑκάστου
ἐστὶν ἐνὸν τὸ λεκτὸν· μᾶλλον ἁπλῶν ἐπιτηδείων τὴν φύσιν μὴ ἡμῖν γνω-
ριμωτέρων ἀφαιρούμενος, πρόδηλον ἐπὶ τὰ τῇ φύσει πρῶτα
μὴ ἡμῖν πρῶτα· οὐ περ μάλιστα τρόπον μὴ φαίνεται ἐν τούτοις μετέρ-
χεσθαι· ἔστι μὲν γὰρ τὸ τῇ φύσει πρῶτον· μὴ ὕστερον μὴ ἐνὶ λόγῳ μὴ
διόλη· αὖ πάλιν ἐφ' ἡμῶν τὸ ἔχον μὴ ἐπὶ τῆς φύσεως· πρῶτον
γὰρ τῇ φύσει τὸ διόλη τοῦ ὅλη· ὧν γὰρ ποιᾷ πάντων ἡ φύσις τοὺς
λόγους ἐνέλιπε προσαπομαμένους ἔχειν· οὐδὲν γὰρ οὕτω μάτην,
οὐδὲ ἐπιπλοκὴ μάτου ποιεῖ· ἀλλὰ πρός τινα σημαινόμενον
τῶν ἔργων ἀφῆς ἀπευθύνει· ἀποίνω τῶν χινομένων ὑφ' ἑαυτῆς
ἔχουσα τοὺς λόγους ἐνέλιπε προυπαρχόντας οὕτω ποιεῖ τὰ
φυσικὰ πράγματα, σαφὲς ὡς τὸ διόλη πρότερον παρὰ τῇ φύσει
τοῦ ὅλη· τοῦτο δῶς ἂν τὸ διόλη μὴ συγκεχυμένον ἐστὶ· διὰ
τοῦ μανθάνει γὰρ ὅλη ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἐνὸν τὸ λεκτὸν, οὐδὲν τρανές, οὐ
δὲ δῆλον θρυλλούμενον ἠκούσαμεν· οὔτε γὰρ ὡσαύτως πᾶσα ψυχὴ
ἐνὸν τὸ λεκτὸν, ἀλλ' οὐδὲ ὅπως ἀπὸ τούτου ἐστὶν ἐνὸν τὸ λεκτὸν

πού ποιοῦσα μὴ πῶς πλαδοῦσα· εἰνώσαμέν ως τὰ ἐν τῷ σώματι διότι
καὶ οἱ λοιποὶ δύο τρόποι τῆς διδασκαλίας σῶν ἦλθον· δι' ἀλλοῦ τοῦ
οὗ ἐν τοῦ οὗ τῶν ἀρχῶν τῆς διδασκαλίας ἐποιήσατο· διὸ τὰ μὴ
μεμιγμένα φύσεις εἶναι τῶν ἀπείρων ἐπὶ τὰ πλάτη πρόσθεν· μὴ ἐν τῶν
φανερῶν ἐπὶ τὰ ἀφανῆ· πλατύτερον δὲ τοῦ οὗ τὸ διὸ τι· μὴ φα-
νερώτερα ἂν μᾶλλον τὰ τῆ φύσει ὕστερα μὴ συγκεχυμένα· ὡς περὶ γὰρ
οὐδαμοῦ σῶμα συγκεκριμένον ἀδύνατον τὸν μὴ ἁπλῶς
εἶναι συγκεχυμένος ἀδύνατα· οὐδὲ τὸν ὀξυβύγχον τύπον ἐρεῖν,
συγκεχυμένον δὲ· τοῦτο ἁπλῶς συγκεχυμένος· πλάσεις γὰρ τούτου
διάφοραί· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἁπλῶς ἐρεῖν· διηρθρωμένον δὲ
τῶν ἀδῶν ἕκαστον· οὕτως οὖν τὸν μὴ ἁπλῶς εἶναι σῶμα ἀδύνατα,
ἀδιάφορα τὸν ἀδύνατα εἶναι πυρὸς σῶμα· ἢ ἀέρος· ἢ ὑγροῦ· καὶ τὸν
μὴ ἁπλῶς ἀδύνατα εἶναι ψυχήν, ἀδιάφορα τὸν ἀδύνατα εἶναι λογικὴν
ἢ ἄλογος· ἢ φυτικήν· συγκεχυμένον δὲ τὸ ἁπλῶς σῶμα καὶ
ἁπλῶς ψυχή· διηρθρωμένα δὲ τῶν ἀδῶν ἕκαστον· ἀλλὰ μὴ
ἐκ τῶν ἀπείρων ἀρξάμενοι, οἷον τῶν κυβικῶν, πρόσθεν ἐπὶ
τὰ τῶν ὡρισμένων γνῶσιν· καὶ καθ' ἓν ἐπὶ
τὸν ταῦτα ταξάμενα· περὶ ἔχον τὰς μὲν οὖν ὅπερ ἔπον οἱ ῥηθεῖς
τῆς διδασκαλίας τρόποι, ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ οὗ ἐπὶ τὸ διὸ τι
πρόσθεν· οὐμως μὴ ἐν τῇ προχειρίσθαι τῶν δῶν ἀμεινον τῶν ἐγχει-
τῇ ἀν τῇ ταξάμενα χρῆναι, ἀπὸ τῶν ἀπλατεστέρων ἀρξόμενος
μὴ ἐσχατίων· καὶ προϊὼν ἐπὶ τὰ πρῶτα, μὴ πλατύτερα· πρό-
τερον γὰρ δεῖται πλείστης περὶ τῆς φύσεως· ἔπειτα περὶ ἀθανασίας·
καὶ τρίτον περὶ τῆς φαντασιακῆς· ἐπὶ τούτοις προϊὼν ἐπὶ τὰς
λογικὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις· ἀρξάμενος πάλιν ἀπὸ τῶν ὑστέρων
τῶν ἀπλατεστέρων· πρότερον περὶ τῆς δοξαστικῆς δυνάμεως
διαλεγόμενος· ἔπειτα περὶ τῆς διανοητικῆς· μὴ πλατυτέρων
περὶ τοῦνοῦ· ἐπεὶ γὰρ μὴ ὡς πρὸς τὸ ζῷον πρόσθεν τῇ φύσει ἐστὶν
ἡ φυτικὴ, οὐδ' ἀναγκαῖα ἐστὶ γὰρ ταῖς ἄλλαις μὴ οὐ σῴζεσθαι
ἄνευ τέρα δεῖται ἡ αἰσθητικὴ μὴ ἀς λοιπαῖς· ἐξαιρέτης ὡς ἀπηρτῆ

μηκαμεσα · ἀλλοῖῶ ὡς πρὸς τὸ παῦ ἐ μπαλιν ἐχουσι · πρότερα γὰρ
τῇ φύσει ἐστὶν ἡ τελεία τῆς ἀτελοῦς καὶ ἡ μὴ ὠτρα · ὕστερα δὲ ταῦτα ἀ
τελέστερα · οἷῶ ἀνὴρ καὶ γὰρ τῶν ἀπαιδευτέρων ἐστὶ τελεώτερα ὠτρα —
νθρωπα, οὐ ποῦ ὡς πρὸς τὸ παῦ πρότερον τῇ φύσει ὁ νοῦς · ὠ δὲ ἐξῆς
τὰ λοιπὰ κατὰ τὼ αὐτὼ τάξιν ἀναπαλιν ὁ δεύοντων · ὡς μεν οὖν
εὐ θῶς ἔχω ὠ ὡς πρὸς τὼ ἡ μετέρα γνῶσιν πρῶτον ἡ φυ σικὴ · διόπερ
ἀπὸ ταύτης ἤρξατο εὖ ἡ δι δασκαλία · ἐπὶ μεν οὖν τῶν τυ χικῶν
σωμάτων ταῦτ ἐστὶ τὴ τάξει τῆς δι δασκαλίας ἐχρή σατο · ἑκάστου
δὲ μορί ων τῶν τοῦ χῆς δῶ δεκα ὄν, τῆς τε φυ σικῆς λέγω
καὶ αἰσθη τικῆς, οὐ κέτ ἐπαῦτῶ μέχρι πολλοῦ ποῦ τῆς δι δασκαλί.
οὐ γὰρ ἐκ πολλῶν ἐστοχά ζετο ἤρξατο · ἀλλ ἐκ πολλῶν πρῶτον μὴ ἐλά τ —
τόνων · περὶ γὰρ τῆς φυ σικῆς δι αλεγό μενος, πρότερον δὴ κ —
λεκται περὶ τῆς γεννη τικῆς δῶ δεκα · ἅτα περὶ τῆς αὐξη τικῆς ·
μὴ δέ ἐον περὶ τῆς θρεπτι κῆς · καί τοι κρά τιστον μεν πασῶν καὶ
τι μιώτερα ἡ γεννη τικὴ · μὴ αὐξη τικὴ δὲ τῆς θρεπτι κῆς κρά τιον ·
τῆς μεν γὰρ θρεπτι κῆς ἐλά τον ἐστὶ τὸ σῶζειν τὸ ἆ δος · μέχρι γὰρ
τοσοῦ τον σωζο μένα, ἕως αὐ τὰ φο μένα τῆς δὲ αὐξη τικῆς
τὸ δὲ τὸ τελεί ον μὴ καὶ τὰ φύ σιν μεί ζον ἀγαθόν · ἃς ὁ γενό μενα
τοῦ τελεί ου μὴ φύ εται ἐπὶ τὸ σπο πι μώ τατον τῆς φυ σεως τέ λος
πᾶσα γί νε ται τῶ γεννη τικῶ δυ νάμιν · οὗ τος γὰρ τῆς φυ σεως
ὁ τε λι ω τα τος σπο ρὸς δι ὰ τῶ ἐ φε σιν τῆς ἀϊ δι ό τητος τῆς
ἀ θανα σίας τοῖς θνη τοῖς ζῴοις · ἐπι σπευ ασῆς γί νο μένης
τῇ δι α δοχῇ, ὡς αὐ τὸς ἐ νε κέ τοις ἦ πεν · ὥ στε ἡ μεν αὐξη τικὴ,
ὕ λης ἐ πε κτά σω, πρὸς τῶ γεννη τικῶ · πρὸς δὲ τῶ αὐ
ξη τικῶ ἡ θρεπτι κή · ἐ πί τε οὖν τῶν μορί ων τῆς φυ σικῆς
τοῦ χῆς ἐ κεῖ νων τε λευ τῶ ν ἤρξατο · ὧ ἐ στὶ ἐπὶ τῶν μορί ων
τῆς αἰ σθη τικῆς · πρῶτον γὰρ ἐ ρᾷ περὶ ὄ ψε ως · ὧ δεύ τερον
περὶ ἀ κο ῆς · τρί τον περὶ ὀ σφρή σεως · ὧ τε τάρ τον περὶ
γεύ σεως · ὧ ἕ κτον περὶ ἁ φῆς · τῶ μὴ τὰ δὲ πασῶν
ἡ ὁ ῆς · ὧ αἰ ἐ φε κτὴς τῶν με τὰ ταύ τας καὶ τὰ τῶ αὐ τῶ τάξιν ·

πρῶτον μὲν ὅτι τῇ ἀφῇ· τῇ ὄψει πρὸς τὸ ἓν καὶ πολλὰ
βάλλοντα· ἀμοιρὲ δὲ τῇ ὄψει πρὸς τὸ εὖ ἓν· διὸ καὶ τὸ φιλοσοφεῖν
ἐπορίσατο μεθαλένος· ὡς φησὶν ὁ πλάτων· διόπερ τῇ ὄψει ποιητὴς
τῶν ἀλόγων παίδας μούσας ἀνέθηκε· ἡ δὲ λοιὸς· τῇ τούτων προέλα-
ξε τῶν ὄψιν· τῇ μὲν ὄψις τῇ τῶν πρέσω τάττω ἀνθρώπων.
τῇ τῶν ἐνεργέσταν ἄχρονον ἔχει· ἀμοιρὲ δὲ τῇ αὖτῇ μὲν τῶν πόρρω.
οὐ χοῦτω δὲ· ἐγγὺς δὲ τῶν ἐγγυτέρων ἡ ὄσφρησις· ῥευστὸς δὲ τῇ
ἀφῇ αὖτῶν ἀπὸ μὴ τῶν αὐθητῶν· εὖ δεν ὅσα μὲν ἔνα τῶν
τῇ μικροτέρων ἔχει αὐθήσεως παντὸς τῇ τὰς λοιπὰς ἔχει πάσας,
οὐ μέντοι γε τὰς ἀκριβεστέρας ἔχον· παντὸς τῇ τὰς τῇ
μικροτέρας· τῇ νὰ γὰρ μούνης ἀφῆς μετέχει ὡς τὰ ζῶα ὅφῦ πα-
σὺ σκλῆκας ἰοῦ τῇ ἐπιτάνεκας ἀνίωμενα· ἢ δι' α χεόμενα
πρὸς τὰ σῶ ἐγγίζοντα· ἄλλα δὲ πρὸς τὰς μούνης ῥεύσεως
μετέχει ὡς τὰ ὄστρεα· φαίνεται γὰρ βοσκόμενα· ἔνερα
πρὸς τὰ πάντας τῇ ὄσφρησιν μόνῳ· φασὶ γοῦν τὸ χύλια τῇ νὰ
δεκάσιν ἐφίεσθαι· οἷον τὰς χήμας τῇ ὀσμῇ ἑπόμενα·
ἔνερα δὲ καὶ τοῦ ὄντος δίχα· ὡς οἱ παλούμενοι ἀσφάλαξ·
ἅ τῇ μέντοι ὄντος μετέχει· παντὸς τῇ τῶν λοιπῶν· τῇ νος
οὖν ἕνεκα ἐπὶ τῶν ἄλλων σωμάτων ἐπὶ τῶν ἐσχάτων τῇ ἀ
τῇ μικροτέρων ἀρξάμενος ἐπὶ τῶν μορίων ἀνάπαλιν ὁδεύω·
τῇ τῶ ἀρχὴ ἀπὸ τῶν πρώτων τῇ τῇ μικροτέρων ποιήσαι· οἱ
μὲν οὖν πρὸς τοῦτο φασὶν, ὅτι ἐμίξεν ἐν τῇ δύο στοιχεῖα
ἀμφοτέρας τὰς ὁδούς· ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων σῶν ἀρχομένου ἀπὸ
τῶν ἐσχάτων ἀρξάμενος τῇ ἀπὸ τελευταίων· ἐπὶ δὲ τῶν μορίων
ἀπὸ τῶν πρώτων τῇ τελοπέρων· οἱ δὲ ἀμφίβεστερον λέ-
γουσι φασὶν· ὅτι τῶν πρώτων ἢ τῇ τελοπέρων σωμάτων
τῆς τύχης, ἐπὶ τελευτῆς αὐθητικῆς τῇ φυτικῆς, σαφέστερα
ἡμῖν ἐστὶ τὰ ἀποτελέσματα· τῆς γοῦν γεννητικῆς σαφέ-
στερον τὸ ἀποτέλεσμα μᾶλλον ἢ τῆς αὐξητικῆς· τῇ αὖτῆς
μᾶλλον ἢ τῆς θρεπτικῆς, ὁ μοίως ἔχει τῇ ἐπὶ τῶν μορίων

τῆς αἰσθητικῆς τυχῆς. φανερὸν δὲ καὶ ἡ ἁφὴ τῆς αἰσθήσεως. μὴ ἀφὴ τῆς ὀσφρήσεως. μὴ ἀφὴ τῆς γεύσεως. μὴ ἀφὴ τῆς ἀκοῆς. οὐ μὲν δὴ οὐδ' ἐκ τῆς ἀπτικῆς αἰσθήσεως ἀφῆκαθαι. ὡς γὰρ αὐτὸς φησὶν ἐν τοῖς ἐξῆς ἀμφιβαλλεται ὅλως ἢ ἡ αἴσθησις ἐστὶν ἁφή. δοκεῖ γὰρ μὴ δὲ αἰσθησις εἶναι. ἕκαστη γὰρ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, περὶ μίαν τινὰ τῶν αἰσθητῶν αὐτῶν διάθεσιν ἐνεργεῖ. μὴ παύτης μεταξύ. οἷον ὁ τις μὲν πρὸς τὸ μέλαν μὴ τὸ λευκόν. μὴ τὰ τοῦτου μεταξύ χωμαλα. ἀκοὴ περὶ τὸν βαρὺ μὴ τὸν ὀξὺ φθόγγον. μὴ τοὺς μεταξύ. ὀσφρήσεις περὶ τὸ εὐῶδες μὴ τὸ δυσῶδες. γεύσεις περὶ τὸ γλυκὺ μὴ τὸ πικρόν. μὴ τὸ τούτων μεταξύ. πάντα γὰρ ὑπὸ τι τούτων τῶν αὐτικειμένων ἀναγκαῖον ἀριστοτέλης τὸ γλυκὺ λέγω μὴ τὸ πικρόν. ἡ μέντοι ἁφὴ περὶ πλείους αὐτικείσθαι δοκεῖ δυάδας ὑπαλλήλους. περὶ τε γὰρ τὸ θερμὸν μὴ τὸ ψυχρόν. τὸ ὑγρὸν μὴ τὸ ξηρόν. τὸ σκληρὸν μὴ τὸ μαλακόν. τὸ βαρὺ μὴ τὸ κοῦφον. τὸ μανὸν μὴ τὸ πυκνόν. ἅπερ ὑπάλληλα ἄντα οὐδὲν ἄλλα. ὥστε ἐπαδὴ ἄπορος ὁ περὶ τῆς ἀπτικῆς αἰσθήσεως λόγος. οὐδὲν δὲ ἧττον ἀμφιβόλων ἄρχεσθαι, οὐκ ἐξ ἀλλαχόθεν. ἐπαδὴ οὕτως ἔοικεν ἐν τοῖς μορίοις τῆς τε φυτικῆς μὴ αἰσθητικῆς τυχῆς τὰ τε λεγόμενα μὴ πρῶτα τῇ φύσει, μὴ μὴν ὑστερα ἄντα φανερῶς ἀπὸ τούτων τὸν ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας ποιεῖσθαι. μᾶλλον ἐπὶ τῆς λογικῆς τυχῆς ἐκ τῶν ὑστέρων τὸν ἀρχὴν ἐποιήσαλο. μᾶλλον γὰρ γνωρίμωλερον τοῖς πολλοῖς ἡ φαντασία τῆς δόξης. μὴ αὐτὴ μᾶλλον τῆς διανοίας. μὴ παύτης πολλῷ μᾶλλον ἀδια φθόγγος ὀνούς. οὕτω μὴ ὁ Αἰγαίων μὴ ἀδὸ ὀλίγους αὐ ἐνεργεῖσθαι δοκοῦσι φυσιῶσι. τὰ λευκαῖνον δὲ παντων βητὰ περὶ τοῦ καθ' ὁλόπον μονὴ κινοῦμενα πότερα τοῦ τόδε τί. πότερον ἕτερον παρὰ τὰ ἀπαριθμημένα τῆς τυχῆς μόρια. ἢ τοῦτο. ἢ πᾶν τῆς κατὰ τόπον κινήσεως αἴτια. μὴ δοκεῖ πᾶν ἄντα αἴτια τῆς καθ' ὁλόπον κινήσεως. ἐν μὲν γὰρ ἀνοῖς τοῖς καθὰ νοῦν ζῶσιν, ὁ νοῦς αἴτιος τοῦ τοῦ. ἀλλὸς γὰρ κινεῖ ὀρέγων.

ἐν δὲ τοῖς ἀλόγοις καὶ αἰσθησις· ἔστι δὲ τῶν οὐ τὸ μὲν πάντων τούτων τὸ
καθ' ὁ τὸν μῦθον ποιοῦ· τὸ γὰρ σχεδὸν τῆς καθ' ὁ τὸν μῦθος
αἴτιον· τοῦτο δὲ διαφορούμενον· ἔστι γὰρ τὰ μὲν ταῖς λογικαῖς ὁμω-
μεσινὴ ὄρεξις· ἔστι δὲ τὰ μὲν τοῖς ἀλόγοις ὡς ἂν ἀρχὴ ἕπομεν· ἐπὶ
δὲ ἐνίων ἀσαφῶν μὲν, φανερῶ τέρων δὲ γίνεται τὸ σαφές, τὰ
καθ' ὁ λόγον γνωριμώτερον, πρᾶξαι δὲ πάλιν οὕτως ἐπανελθόν
περὶ αὐλῆς· διὰ σωτολμίαν, ἀσαφῆ τὰ λέξιν ἐποίησεν· ἵνα
οὕτω σαφῆ τὰ διάνοιαν ποιήσωμεν τῶν λέξεων, δεῖ προαθδναι
τὰ μὲν ἀσαφῆ, τῇ φύσει· τὰ δὲ φανερῶ τέρων τὸ ἡμῖν· ἵνα
ᾖ ἡ λέξις οὕτως· ἐπὶ δὲ ἐνίων ἀσαφῶν μὲν τῇ φύσει· φανερῶ
τέρων δὲ ἡμῖν, γίνεται τὸ σαφὲς τὸ καθ' ὁ τὸν λόγον γνωριμον,
ἴσον ἐστὶ τὰ γίνεσθαι τὸ τῇ φύσει σαφὲς· τὸ καθ' ὁ τὰ διάνοι-
καλίαν γνωριμώτερον· ὡς ἔναι τὸ λεγόμενον τοιοῦτον· ἐπὶ
δὲ ἐνίων ἀσαφῶν μὲν τῇ φύσει· ἡμῖν δὲ φανερῶ τέρων τῶν
τῇ φύσει σαφὲς· τὸ πρῶτον γὰρ καὶ ἡμῖν καθ' ὁ τὸν λόγον γνω-
ριμώτερον· πρᾶξαι δὲ ἐπανελθόντας ὡς περὶ ἐξαρχῆς
τὸν περὶ τυχῆς μεταχειρίζεσθαι λόγον ἀρξομένους ἀπὸ
τῶν ἡμῖν σαφῶν· ἀσαφέ τέρων δὲ τῇ φύσει· οὕτω γὰρ εὑρήσο-
μεν τὸ ποτέ ἐστιν ἡ τυχή· ὅπερ τῇ μὲν φύσει, σαφές ἐστιν·
ἡμῖν δὲ ἄδηλον· διὰ τοῦτο οὖν πάλιν ἀρξόμενος τοῦ περὶ
τυχῆς λόγου, ἀρξεται ἐνίοις ἐ μ τύχου ὅπερ ἐστὶν ἡμῖν σαφές·
ὑφηγητέον δὲ τὰ μὲν διὰ φέρειν τοῦ αὐτόματου· τὰ γὰρ τὸ φησὶ τυχῆς εἶναι
ἴδιον· τὰ μὲν ἐστὶν αἴτια σαφῆ τῇ φύσει ἀεὶ ποιεῖ δεύτερα, σαφῆ
δὲ ἅπλως ποιεῖ· οἷον πρῶτον ποιεῖ ἡ φύσις τὰ στοιχεῖα· εἶτα
ἐκ τούτων τοὺς χυμούς· εἶτα ἐκ τούτων τὰ ὁμοιομερῆ· εἶτα
ἐκ τούτων τὰ ὀργανικά· ἐκ τέλους ἐκ τούτων τὸ ζῷον· ἡμεῖς
δὲ πρῶτον μὲν γίνωσκομεν τὸ ζῷον· εἶτα οὐκ ἐξ ἀνομοιο-
μερῶν σύγκειται· ἐκ οὕτως ἀναπάλιν ὀνειρεύονται, ὁ τέτοκε
τὰ στοιχεῖα ἐξῶν σωτέον ἐκ τὸ ζῷον γίνωσκομεν· οὐ γὰρ μόνον
τὸ ὅτι δεῖ τὸν ὁρισμὸν λόγον διδόναι ὥσπερ οἱ πλάστοι τῶν

ὄρων λέγουσιν· ἀλλὰ μὴ τὸ αὐτὸ ἀνυπαρξίαν καὶ ἀμφισύνεσιν.
διὰ τοῦτο φησὶν ὥσπερ ἐξυπάρξεως τὸν περὶ τύχης λόγον ποιούμενα.
ὅτι μὲν τοῖς ἔμπροσθεν οὐχὶ καινὸς περὶ αὐτῆς διείλεκται.
τὸ ὅτι μόνον ἀπὸ ὀνόματος· οὐ γὰρ ὅ τι τὸ αὐτὸ οὐ τισὶ παρα-
πλήσιον βουλόμενον, τὸ ὅτι μόνον ἐν τῷ ὁρίσασθαι ἀπὸ διδό-
ναι· ἀλλὰ μὴ τὸ αὐτὸ διὰ τοῦτο· ἐν δὲ τῷ ἀπὸ ὀνόματος
περὶ τύχης λόγῳ, ὅτι μέν ἐστι νεύειν ἐπὶ τὰ σωματικὰ φύσεις,
φησίν· οὐ μὴν ὅτι μέντοι πως ἐν τοῖς ἐπὶ τὰ σώματα διείλεκται· οὐδὲ γὰρ
οἷόν τε καθόλου περὶ τύχης λόγον ἀποδιδόναι τὸ διαλεχθῆν.
μήτε ὁμοφυῶν οὐσῶν τῶν τύχων πασῶν, μήτε ὁμογενῶν.
διόπερ ἐν τῷ θεωρεῖν ἀπὸ τῶν ἐναργῶν ἀρξάμενος τῶν ἐπὶ ἐλαττον
τύχης ὡς ἀμφοτέρων θεωρουμένων· οὕτως ἀποδοτέον διαλε-
κτέον ἐστὶν ἐν τοῖς ἐπὶ τὰ σώματα· νῦν δὲ ὥσπερ οὐ μεταξὺ τὰ
οἱ λόγοι τῶν ὅρων εἰσίν· ἔφη τὰς μὲν ὕλῃ πως ὡς λόγῳ· οὗτος ὁρισμὸς
οἰκεῖος, ἐνύλης ὕλης λαμβανόντων· οἱ δὲ ἐνύλου εἶδους· οἱ δὲ, ἐνύλου
σὺν ἀμφοτέρου· οἷον ἐνύλης ὕλης, ὅτι θυμὸς ἐστὶ ζέσις τοῦ περι-
καρδίου αἵματος· μὴ οἰκεία ἐστὶ σώμασι λίθων μὴ ξύλων· ἐνύλου
τοῦ εἴδους, ὀργῆς ἀνὴ λυπήσεως· μὴ σύμπασα μὲν λύπησίς
ὅμως δὲ μὴ πασῶν· ἐνύλου τοῦ σὺν ἀμφοτέρου, ζέσις τοῦ
περικαρδίου αἵματος διὰ ὀργὴ ἐστὶν ἀνὴ λυπήσεις· μὴ σύμπασα μὲν ed. Haydnck
λύπησίς ὅμως δὲ πασῶν· ἐν τοιαύτης σὺν ὕλης λίθων μὴ ξύλων τοῦ p. 231, 10
εἴδους· μὴ καθόλου πᾶς ὁρισμὸς, ὡς φησὶν αὐτὸς ἐν τῷ ἀποδείξεων·
ὁμοίως ἐστὶν ἀρχὴ ἀποδείξεως ὁ ἐνύλου εἴδους δὲ σύμπερασμα ὁ ἐνύλης ὕλης.
ὁ δὲ ἀπόδειξις διαφέροντα τῇ θέσει ὁ ἐνύλου σὺν ἀμφοτέρου· οἷον
βουλόμεθα ὁρίσασθαι τὸν θυμόν· ἔφη ὀργὴ σὺν λυπῆσαι τοῦτον ὁρίζεσθαι· τοῦ ὀργιζομένου
ἀνὴ λυπῆσαι ὁ θυμούμενος λυπήσεως τὸ περὶ τὸν
ζέσις τὸ περὶ τὸν καρδίαν αἷμα· ἔστα
τὸ σύμπερασμα τοῦ θυ

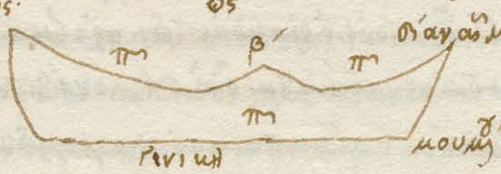

μουμένου

μου μένου· ἄρα ἡ περὶ τῶν καρδίαν ἁμαρτία· τοῦτο οὖν τοῦ συλλογισμοῦ τῆς ἀποδείξεως· ὁ μὲν ἐκ τῆς ὕλης ὁρισμὸς τοῦ θανάτου, οὐ μπέρασμα ἐστίν· ὁ δὲ ἐκ τοῦ εἴδους ἀρχή· ἔστι γὰρ ἡ πρώτη πρότασις ἡ λέγουσα ὁ θάνατος μένος, ὀρέγεται αὐτῆς λυπήσεως· ὁ μὲν τοι ἐκ τοῦ συναμφοτέρου ὁρισμός, συλλογισμὸς ἐστὶν ἢ τοι ἀπόδειξις ἢ θέσει μόνη διαφέρουσα· διότι εἰ μὲν τῶν συλλογισμῶν, πρώτη ἐστὶ πρότασις ἡ λέγουσα ὁ θάνατος μένος ὀρέγεται αὐτῆς λυπήσεως· δευτέρα δὲ τοῦ ὀρεγομένου αὐτῆς λυπήσεως, ἡ περὶ τῶν καρδίαν ἁμαρτία· οὐ μέντοι τῶν ὁρισμῶν τῶν ἐκ τοῦ συναμφοτέρου ἀναπαλὶν ἀρχόμεθα· ἔστι γὰρ φαμὲν τοῦ περὶ καρδίαν ἁμαρτίας θάνατος διὸ ὀρέξιν αὐτῆς λυπήσεως· ἢ οὕτω φησὶν ὁ τῆς ὁδηγοῦντους τοὺς ὁρισμοὺς ἀποδιδόναι ἐχούσας ἢ τῶν ἢ τὰν δύω· ἔστι τοιοῦτο τὸ γράμμα· οἷς γὰρ ποιοῖ φησὶ τῶν ὁρισμῶν τῶν νῦν ἀποδεδομένων, ἐοίκασι τοῖς συμπεράσμασι τῶν συλλογισμῶν· οὐκ ἔχοντες ἐν αὐτοῖς τὸ ἀνάγκαν, διὸ οὕτως ἔχουσιν· ἢ τῆς ἢ τὰν ἀναλόγον ἐστὶ τῶν μέσων ὅρων ἐν τῷ συλλογισμῷ· τοῦτό ἐστιν ἐκ τῆς ὕλης μόνης ἀποδίδονται· ἡ μὲν οὖν ἔννοια τῶν ἀρχομένων αὕτη· τὸ δὲ λέξιν ὁ μὲν ἀλέξανδρος οὕτω καταθέσθαι φησίν· νῦν δὲ ὥσπερ συμπεράσματα οἱ λόγοι· ἀνάγκη τοῦ οἱ ὁρισμοὶ τῶν ὄντων ἐστίν· ἀνάγκη τοῦ συλλογισμῶν· ὅροις δέ ἐκάλεσε τοὺς συλλογισμούς· διότι ἐκ τῶν ὅρων οἱ συλλογισμοί· ἢ ἄλλως δὲ ὥσπερ συμπεράσματα τῶν λόγων· τοῦτέστι τῶν συλλογισμῶν οἱ ὅροι εἰσίν, ἀνάγκη τοῦ οἱ ὁρισμοί· ἵνα τὰς πλοκὰς ἕνα λάξ ποιήσωμεν· ἢ τῶ μὲν γένει τῶ λόγω ἀποδώμεν· τῶ δὲ εἴδει τῶ ὅρω· τὸ δὲ πλούσιον δὲ οἱ αὐτῆς τοῖς ἐξηγηταὶ πρὸς θατέρου φασὶν οἱ λόγοι τῶν ὅρων· ἀνάγκη τοῦ οἱ λόγοι τῶν ὁρισμῶν· τοῦτέστιν οἱ προφορικοὶ λόγοι· διὧν τοὺς ὁρισμοὺς τῶν πραγμάτων ἀποδίδομεν· τὸ δὲ συμπεράσματα εἰσὶ δηλονότι τῶν συλλογισμῶν· τὰ γὰρ συμπεράσματα, συλλογισμῶν εἰσὶ τὰ συμπεράσματα·

οἷον ὅτι ἐστὶ τετράγωνισμὸς τὸ ἴσον ἑτερομήκει ὀρθογώνιον εὑρεῖν· ἐπὶ τοῦ ὅτι
τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ κύκλου· μὴ μόνον τὸ ὅτι· ἀλλὰ καὶ τὸ διὰ τί δεῖ σημαίνειν, καὶ
ὅτι οἱ πλάσται τῶν ὁρισμῶν τὸ ὅτι μόνον διδάσκουσι· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ὡς
περὶ συμπεράσματα ἀπόδειξιν· παράδειγμα τῶν ἐν μέσῳ διὰ τοῦτο τῶν λήμμασι,
ποῖος μὲν ὁρισμὸς ἐστὶν ἀρχὴ ἀποδείξεως· ποῖος δὲ συμπέρασμα. τοῦ
γὰρ τετραγωνισμοῦ φασὶν ἀμέσως οὕτως ὁρισθέν τὸ ἴσον ἑτερομήκει ὀρθογώ-
νιον ποιῆσαι ἰσόπλευρον· ὁποῖος οὖν ὁρισμὸς, λόγος τοῦ συμπε-
ράσματος τοιοῦτός ἐστιν, ἀνάπαλιν συμπέρασμα δ' ἐστὶν ἀποδείξεως· ἐκ γὰρ τῆς
ὕλης ἡ λῆψις· ἡ δεῖξις οὕτως ὁρίσασθαι τὸ ὅτι τετράγωνισμός ἐστιν εὕρεσις,
ἀρχὴ ἀποδείξεως ὁποῖος οὖν ὁρισμός· τὸ γὰρ δεῖξαι πῶς ἐστὶν
εἰπεῖν· ἡ δεῖξις οὕτως ἐποιητετράγωνισμός ἐστι. τὸ ἴσον ἑτερομήκει
ὀρθογώνιον ποιῆσαι δεῖξαι ἐκ τοῦ συμφανοῦς μὴ ἐκ τοῦ συμφανεστέρου ὡρίσα-
το· ἢ ἔστιν ὁποῖος ὁρισμὸς ἀποδείξεως τῆς θέσεως διαφέρουσα·
οὐ γὰρ ὡσαύτως οὕτως· ὁ τετραγωνίσασθαι βουλόμενος·
μέσῃ ἀνάλογον εὑρεῖν· ἢ μέσην εὑρεθῆναι, ἴσον πῶς ἑτερομήκει
ἰσόπλευρον καὶ ὀρθογωνίῳ ποιεῖ· ὅλον δὲ ὅτι τετράγωνισμὸν τοῦ
ἑτερομήκους λέγει· ἔστι δὲ τετράγωνον μὲν ἰσόπλευρον τετράπλευρον
καὶ ὀρθογώνιον· τοῦ τετραπλεύρου χωρίου καὶ πλευρὰς πάσας
ἴσας ἔχον καὶ πάσας γωνίας ὀρθάς· ἑτερόμηκες δ' ὀρθογώνιον μέν ἐστιν·
οὐ μὴν ἰσόπλευρόν γε· οἱ οὖν βουλόμενοι τὸ ἑτερόμηκες τετρά-
γωνίσαι μέσῃ ἀνάλογον ζητοῦσι. οἷον πλάτος· ἔστω χωρίον
ἑτερόμηκες ἔχον πλάτος μὲν ἑκάστην τῶν πλευρῶν, πηχῶν δύο·
πλάτος δὲ ἑκάτερον δύο. σαφὲς ὅτι τὸ ὅλον ἐστὶ πηχῶν ιβ. παντὸς γὰρ τε-
τραπλεύρου πλευρὰ ἑκάστη πλευρᾶς ἐπὶ πλευρὰν πολυπλασιαζο-
μένης· ἐὰν οὖν θέλησωμεν τῷ ἑτερομήκει τούτῳ χωρίῳ ἴσον
τετράγωνον ποιῆσαι· ὥστε ἕνα πηχῶν ιβ· ὅσον οὖν τὸ ἑτερό-
μηκες, ὁ σφάλλων τῶν β πλευρῶν τοῦ ἑτερομήκους μέσῃ
ἀνάλογον εὑρεῖν· ἵνα τοῦτον ἔχῃ τὸν λόγον πρὸς τὸν μάζονα
πλευράν· ἧς ἐστὶ πηχῶν ὁ πλάτος· οὐ λόγον πρὸς ὃν τὸν μέσῃ
λέγω ἢ τῶν β πηχῶν τοῦ ἑτερομήκους ἔχῃ πλευρά· δῆλον

ἢ τοι αὐτὴ πήχεων δ. οὐ γὰρ λόγον ἔχει τὰ τέτταρα πρὸς τὰ ὀκτώ, τοῦτον τὸν λόγον ἔχει τὰ β πρὸς τὰ δ. ἥμισυ γὰρ ἑκάτερον τοῦ μείζονος. αὐτὴ ἄρα καὶ μέση. ἀνάλογον ἄρα αὐτὴς οὖσα ἀναγραφήσεται τετράγωνον χωρίον πήχεων ιϛ. ἴσον τοίνυν τῷ τετραμήκει. ὡς οὖν ἐπὶ παντὸς τετραμήκους δεῖ ποιεῖν, τοῦτο μέν οἶσθα ἴσον αὐτῷ τετράγωνον ἀναγράψαι. καὶ πάλιν γὰρ ἡ ἓξ τετράμηκες ἔχουσα τὴν μὲν πλευρὰν πηχῶν ιβ. τὴν δὲ ἑτέραν δ. ἀνάγραψαι χωρίον δηλονότι πήχεων ξδ. τοῦτων δὲ θὲς μέσας ἴσον τετράγωνον ποιῆσαι, ἥτις ἐστὶ μέσως ἀνάλογον. αὐτὴ δέ ἐστι πήχεων ὀκτώ. ὀκτάκις δὲ τὰ ὀκτὼ ξδ. ὡς πάλιν γὰρ ἡ τῶν ιϛ πήχεων πλευρὰ τοῦ τετραμήκους δὶς πολλαπλασίων ἐστὶ τῆς τῶν ξδ μέσης ὀκτὰ πήχεις οὕτω καὶ αὐτὴ δὶς πολλαπλασίων αὐτῆς τῆς τῶν ξδ μέσης ὀκτὰ πήχεις. οὕτω καὶ αὐτὴ δὶς πολλαπλασίων ἐστὶ τῆς λοιπῆς πλευρᾶς τοῦ τετραμήκους, πήχεων οὔσης τεσσάρων. μέσης κύριος. ὁ μὲν Ἀλέξανδρος οὐδὲν ἤθελεν εἰπεῖν τῶν εἰωθότων. τὸ δὲ οὐκ ἔστιν. οὐδὲν γὰρ ἐκ τοιούτων δείκνυται. ἀλλ' εἰπὼν τὸ ὅπερ ἐστὶ δεῖξαι. ἐκ γὰρ δύο ἀριθμῶν ἀνίσων, μέσος ἀνάλογον οὐ πίπτει, τὸ ὑπὸ τῶν ἄκρων, ἴσον ἐστὶ τῷ ἀπὸ τῆς μέσης. λέγομεν οὖν ὡς ἡμῖν λαμβάνεται τῆς ὀκτὼ δίχα τεμνομένης τὸ αὐτύχου τοῦ ἀτυχοῦ τὸ ξῷ. ὡς πολλαχοῦ ἔφημεν ἐκεῖνον ὑπέρτερον τῇ φύσει ἢ ἡμῖν σαφέστερον, διὰ δὲ τοῦτο περὶ τῶν πρώτων ἡμῖν σαφεστέρων. βουλόμενος γὰρ τὸ χαρακτηρίσαι ἴδιον τῆς τύχης λαβεῖν, ἔφη τὸ ἐστὶ τὸ τοῦ εὐτυχοῦς χαρακτηρίσαι. ὅπερ ἐστὶ τύχης ὕστερον τῇ φύσει. τὸ γὰρ μετέχειν τύχης, εὐτυχὲς λέγεται. ἡ ἀπαλλῆς τῶν προσηγορίαν ἔλαμψε. τὸ δὲ ἀπλοῦν, ἐκείνου μᾶλλον τοῦ ἀφοῦ ἐστὶ μὴ λέγεται. ἐστὶ οὖν τὸ μὲν αὐτύχου τοῦ ἀτυχοῦ τὸ τύχης μετέχειν διαφέρει, διαφέρει δὲ πάλιν ἡ τῷ ξῷ, τύχης ἄρα χαρακτηρίσαι ἐστὶν ἡ ὅτι μὲν ἔστιν. ποιαχοῦ τοῦ ξῷ λαβεῖν, καὶ ἐνίοτε τούτων ἐνυπάρχει μόνον, ξῷ αὐτὸ φαμέν. χαρακτηρίσας καὶ τὰ τῷ ξῷ τῷ αὐτύχῳ, διαιρεῖ τῷ

τυχὼν δὲ διαφορᾶς σημαινόμενα· πλειοναχῶς γὰρ φησὶ τοῦ ζῷου λεγομένου·
τουτέστι πλατώνων οὐσῶν τυχικῶν δώδεκα μίων, καὶ θατέρου τὸ ζῷον ἐγγίνεται
τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν· μὴ ὄντι τοῦτο φησὶν ἐπαινεῖ· οἷον νοῦς· ἀνθρώποις·
μὴ ἄλλοις παρ· ἃ ὄντι καὶ θεῷ καὶ τῶν τούτων ζῴων τινὸς ἐστι πιστούμενος
φησὶν, ὄντι καὶ ἑνὶ τούτων ὑπάρχειν τινί, ζῷον λέγεται τὸ μετέχον
αὐτοῦ· ὅθεν μὴ παρὰ φύσιν θρεπτικὸν ἔχοντα δώδεκα μίαν, ζῷ μηδεμίαν
τῶν ἄλλων ἔχοντα· μηδὲ αἰσθητικὸν· μήτε τὸν καὶ τόπον κίνη-
τικὸν· μήτε τῶν ἀνωτέρω δηλωμένων οὐδεμίαν· ὑπεναντίως δὲ θρε-
πτικὴ ἢ αὐξητικὴ· δι᾽ ἃ γὰρ τὸν τέλος ἕδος ἀφίξιν ἢ προφὴ·
αὐξεται τοῦ τρεφόμενα, ἕως μὴ ἐπὶ τὰ τελεία ἦλθε φθοῖς· τοῦτο
γὰρ ἡ τροφὴ νόσου ἐστὶ τὸ ἕδος μόνον φυλάττει· τὸ δὲ καὶ τοὺς
ἐναντίους τόπους αὐτῆ τοῦ παντὸς· ὡς γὰρ μὴ κύκλῳ περιγενέσ-
θαι ταῦτα μὴ τρέφεσθαι μὴ αὐξεσθαι λέγεται τὰ κατὰ παν
μόριον ἐαυτῶν τρεφόμενα μὴ αὐξόμενα· καὶ γὰρ κατὰ προσθοῖν
αὐξεσθαι δοκοῦντα, οὐ κατὰ παν μόριον ἐαυτῶν αὐξονται·
διὸ οὐδὲ αὐξησις ἁπλῶς λέγεται· ἀλλὰ πρόσθεσις· ἐπὶ γὰρ
ἐπὶ τὸν σωροῦ τοῦτο τοῦ προσθῆσαι ἐστιν οἷον οὐδὲ ὅλων τῶν
μορίων τοῦ σωροῦ ἡ προσθεσις γέγονεν· ἀλλ᾽ ἑνός· καὶ θατέ
μὴ προσθεσις ἐγένετο· τὸ δὲ σῶμα ὅλον δι᾽ ὅλου αὐξεται· οὕτως
οὖν μὴ παρὰ φύσιν· καὶ θατέρου ἐαυτοῦ αὐξεται· μὴ γὰρ καὶ τὸ ἄνω
μὴ τὸ κάτω· μὴ γὰρ αὐρίξου δέ βαθους αὐξονται· μὴ δεξιὰ μὴ
ἀριστερά· δὲ πλάτος γὰρ ἐστι τέρω θεν ἐπὶ δύο σιν· ἀλλὰ
μὴ ἔμπροσθεν· μὴ ὄπισθεν· ὁμαλῶ γὰρ μὴ ὄντω μὴ καὶ κατὰ
βαθος ποιεῖται αὐξησιν· ὥστε δὲ μὴ ταῦτα ζῷῳ λέγεται μίαν
καὶ θεν πλακὸν δωδεκάμιν ἔχοντα, ἐοικεν ἄρα ἑκάστη τῶν τυχικῶν
δώδεκα μικῶν ζωὴ εἶναι· χωρίζεσθαι δὲ τοῦτο μὴ τῶν ἀλλων δυ
ναμεων· καὶ δὲ ἄλλα τούτου δώδεκα μεν ἐν τοῖς θνητοῖς· ὄντι
μὲν οὖν ἑκάστη τῶν τυχικῶν δωδεκάμικων ζωὴ ἐστι μὴ ζῷῳ ποιεῖ·
ται μετέχοντα ἤδη ἅπτε· δῆλον γὰρ ὄντι μὴ παρὰ ζωῆς μετέχοντα
καὶ παρὰ αὐτὸ τοῦτο ζῇ· μᾶλλον δὲ μὴ ἄρα μετέρων ζωὴ ἔχει·

ὁμοίως δὲ καὶ τὰ νοῦ μετέχοντα ἓξ καὶ παῦλα τοῦτο. ἀλλ' ἐκάστη
τῶν δώδεκα μερῶν τούτων ζωή ἐστιν. ἀλλοῖαι μὲν αἱ τῆς ἀπλανοῦς
τούτων ἕνεκα δώδεκα ἐσχάτη πάντων οὖσα. ἐνίοτε δὲ δι' ἃ καὶ αὕτη
οὐκ ἀεί. καὶ καλῶς προσέθηκεν ἐν τοῖς ἀνθηροῖς. ἐν γὰρ τοῖς ἀθύροις
ἄχρηστος ἡ ἀρετὴ καὶ ἀνεξήτητος καὶ μηδενὸς ἐνδεοῦς. ἐπὶ μέν-
τοι τῶν ἀνθηρῶν δι' ἃ καὶ τοῦτο ἀνθηρὰ ἕνεκα, διὰ τὸ μὴ πάθος
γενέσθαι τύχης ἀλλὰ δύναμιν, μὴ οὔσης τῆς παρασκευάσης. μὴ διὰ
τὰς πολλὰς ἀρετὰς μένας αὐτάς. ἐπὶ γὰρ ἀνθρώπου ἐστί. μὴ δεόμε-
νος ἀγαθοῦ, ἐπὶ δὲ μὴ ἀποχρᾷ, ἀναγκαία πάντως τῆς ἀρετῆς
δυνάμεως τῆς προσφυούσης αὐτῇ τοῦ ἀποχρῆν ὁσανοῦν τοσεῦτο
σῶμα ζητοῦσα φυλάττεσθαι τὸ ἆθλος. διὰ τοῦτο δέχεται τῆς ἀρετῆ-
τῆς δυνάμεως, οὐ δεῖται τῶν μὴ τυχόντων. τὰ μέντοι λοιπὰ
μὴ θυμοῦ μετέχει. μὴ ἐπιθυμίας. ἵνα μὴ προσίωνται τὰ σωφρο-
τοῦ ζώου, μὴ ἀποστίωνται τὰ λυμαινόμενα. φανερὸν δὲ ἐπὶ
τῶν φυομένων. φανερὸν ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ δυνάμεις τῶν ἄλλων
χωρίζεται. ταῦτα φυτά, ταύτῃ μὲν ἔχουσι. τῶν δὲ ἄλλων οὐ
δεμίαν. οὔτε γὰρ αὐξητικὰ οὔτε αἰσθητικά. οὔτε κινητῶν
ἐπάνω τοσοῦτον. τὸ μὲν οὖν ζῷον διὰ ταῦτα ἀρχὴν ταύτην
ὑπάρχει παντοίοις ζώοις. ἐν τοῖς ἐπάνω οὐκ ἐνίοτε οὐκ ἐνίοτε οὖν
ὑπάρχει ζῷον λέγεται. νῦν λείπει ὅτι παρὰ τῆς ἀρετῆς δυνάμεως
τὸ ζῷον ὑπάρχει. ἐν οὖν τοῦτο λείπει ὅτι ἐν ἕξει αὐτῇ τῶν ἄλλων
τῆς ἀναγκαίας μὴ ταύτην ἔναι. αὐτὴ μόνη ἡ θύρα. μὴ καὶ μετέχοντα
ζῷον λέγεται. πρὸς δὲ τοῦτοις ἐν τῷ ζῷον ἐστιν, ὡς αὐτὸς μικρῷ πρόσθεν
ὡρίσατο. τὸ δὲ αὐτοῦ τρέφεσθαι τε καὶ αὔξεσθαι. τὸ δὲ τρέφε-
σθαι τε καὶ αὔξεσθαι, παρὰ τῆς ἀρετῆς. ἀπόντως ἂν καὶ τὸ
ζῷον παρὰ ταύτης. οὐκ ἀεὶ δὲ καὶ ἐπὶ παντὸς τῶν τυχόντων δώδεκα μερῶν ζωὴ
τίς ἐστι. τὰ μέντοι ἀνθηρὰ ἄνευ τῆς ἀρετῆς ἕνεκα οὐ δώδεκα.
ἀλλὰ μᾶλλον ἢ ζωὴ αὐτῶν καὶ τὰ τοιαῦτα χαρακτηρίζεται. διὰ
τὸ ἑνὸς αὖ μὲν ἕνεκα τῶν φύσιν αὐτῶν. ἄνευ δὲ τοῦ προσμένοντος
αὐτῇ τοῦ ἀποχρῶντος ἕνεκα μὴ δώδεκα. τοῦτο δὲ ποιᾷ

ἠθρεπτικὴ· ἀκόλουθος ἄρα ἐστὶ τὸ ζῷον εἶναι τοῖς ἐμψύχοις διὰ ταῦτα· τὸ δὲ
ζῷον διὰ τὸ αἰσθητὸν πρῶτος· ὥστε τὰ ζῷα καθ' αὑτὸ θρεπτικὰ δῶα-
μὴν χαρακτηρίζεται, οὕτω μὴ τὰ ζῷα καὶ τὰ αἰσθητικά· ὥστε τὰ
μόνης ταύτης μετέχοντα, καὶ μὴ δὲ μιᾶς ἄλλης τῶν ὑπερτέρων
μετέχη, ζῷα λέγεται· πρώτως δὲ μετέχειν τῶν αἰσθητικῶν φησι
τὰ μετέχοντα τῆς ἁφῆς· διὸ καὶ αὐτῆς μόνης μετέχειν, οὐ μόνον
ζῷ λέγεται, ἀλλὰ μὴ ζῷον εἶναι· διότι τὴν αἰσθητικὸν τὸ ζῷον χαρακτη-
ρίζεται· οἷον εἴ τι τὰ ζῳοφύτα καλοῦμενα· οἷον οἱ σπόγγοι· μόνης
γὰρ ἁφῆς οὗτοι μετέχουσιν· ἅπερ ζῳοφύτα εἰκὸς ἦν· διὸ μὴ ζῷα
μενεῖ παρὰ τὸ αἰσθητικὸς μετέχειν· φύσει δὲ ἐστὶ τὸ ἀμάβδην τόπον
ἐπιπόου· μᾶλλον δὲ μὴ κατὰ τὸ τοῦτο ἔχειν τῶν ζῴων· μηδὲ
οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς τοῦτο καθάπαξ τῶν φύτων ἔχειν· ἀμάβδα γὰρ κατὰ
μόρια τοὺς τόπους οὐ στελλόμενα· μὴ ἐπιδυόμενα· δὲ ἐπὶ τῆς
αἰσθητικῶς χαρακτηρίζεται τὰ ζῷα· αἰσθητοῖς δὲ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς
φυτοῖς· αἰσθητὸν δὲ φημί, τὸ κατὰ τὰς ε΄ πάσας τὰς ἡμετέρας·
ζῴοιεν ἄρα μὴ λέγειν ἐκεῖνα ἅπερ ἐστὶ ζῷα· οἷον τὰ ὀστρεα· ἀλλὰ λέγω
ὅτι περὶ θυννῶν ὁ λόγος· ἐν ἐκείνοις δὲ μὴ μή ἐστιν αὐτὰς αἰσθητὰς
ἡδονὰς ὁπλουότητα ἔστιν, ἀλλὰ μὴ θάλαττα· ἀπορρητότατον δὲ ἐστὶ
ὅτι ἐπὶ τοῦ ζῷου τὸ ζῷον προσηγορεύεται· ζῇ δὲ μὴ τὰ φύτα, διὰ τὴν μὴ
κατὰ ἕνα ζῷα λέγεσθαι· αὐτὸς δὲ τοῦτο αὐτὸ ἐπὶ λύομεν ἐν τοῖς
ἑξῆς φησιν· ὅτι ὥσπερ ὁρομίας λέγομεν οὐ τοὺς ὁποσοῦν τοὺ
πρέχειν μετέχοντας, ἀλλὰ τοὺς σφοδρῶς μὴ τρανύσαι ἔρον μετα-
λαφόντας τοῦ πρέχειν, οὕτω μὴ ζῷα λέγεσθαι, ἐν οἷς τὸ τῆς
ζωῆς ἆθλος· τρανυσάρα δὲ τῶν αἰσθήσεων ζωὴ ἡ θρεπτικὴ· ὥσ-
περ δὲ τὸ θρεπτικὸν δῶα ποιεῖ χωρίζεσθαι τῆς ἁφῆς μὴ πάσης
αἰσθήσεως, οὕτως ἡ ἁφὴ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων· ὥσπερ δὲ αὐτὴ
τοῦ ὥσπερ γάρ· ἔστι γὰρ αὐτὸ λογικόν· ἀπὸν γὰρ ὅτι πρώτη τῶν
ἄλλων αἰσθήσεων ἡ ἁφή, τοῦτο καθ' αὑτὸ αἰσθητικὸν τούτων·
ὥσπερ γὰρ τὰ μετέχοντα τῶν ἄλλων τυχὸν δῶα μέσων,
τὸ πλὼ πρότερον θρεπτικῆς μετέχει· οὐ μέντι δὲ τὰ τῆς θρεπτικῆς

μετέχοντα, ἀναίρεσιν τῶν ἄλλων τινὸς μετέχ[ειν]· ἀλλὰ τῶν ἀθανάτων
θεωρεῖται ὡς ἐπὶ τῶν φυτῶν· οὕτω τὰ τῶν ἄλλων ἀθανάτων
μετέχοντα, ἀναίρεσιν πᾶσαν τῆς ἀφῆς μεταλαχεῖν· οὐ μετέχει μέντοι τῆς
ἐμπαλίν· πολλαχοῦ ἀφῆς μετέχοντα, οὐ δεκτικὰ τῶν ἄλλων μετέχει·
ὡς τὸ γόνιμοι· τῆς ὄρεξεως· τῆς οἰκειώσεως λογισμοῦ· τῆς ὅλως τὰ ποιη-
τικά· ὥσπερ ἀπρόσιτον ἐστὶ τῇ φύσει τὸ σῶμας φερόμενον ἄλλο
τῆς ἀνεμποδίστου σώματος· προσιτὰ ἀρετῶν αἰσθήσεων ἀπρόσιτα
δώσειεν δὲ τὸ ὡσπερ δὲ τῆς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς ἀρῆσθαι· δῆλον δὲ ἀναίρεσιν
εἶναι πάντων τούτων οὐμβεβηκέναι, ὕστερον ἐροῦμεν· εἶναι πάντων
τούτων· διὰ τὴν τοῦτο θρεπτικὸν τῶν ἄλλων τῆς τυχῆς δώσειεν
χωρίζεσθαι, τῆς τὸ ἀπτικὸν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων· ἐρᾷ δὲ ἀρχὴν ποιῆ
ἐφεξῆς τῷ αἰσθάνεσθαι ὧν ἔδη ἕπον· ὅλως τοῦ σώματος ἕνεκεν οὗτος,
ἀναίρεσιν πᾶσαν ἐνοῖς μετέχουσι τῆς ζωῆς τῆς θρεπτικῆς δώσειεν
μέσως διὰ τῶν ὀρῖναν τοῦ ἅδους μετέχειν· διὰ τοῦτο τῆς ἀφῆς τῶν
χωρισθῆναι τῆς μετὰ τῶν ἄλλων πάντων· διὸ ὅτι ἡ αἴσθησις πρὸς διά-
κρισιν τῶν τῆς οἰκείων τῆς σωματικῶν τοῦ ζῴου τῆς τῶν ἀλλοτρίων τῆς
φθαρτικῶν ὑπάρχει· οἰκεῖα δὲ ἡμῖν τῶν αἰσθητῶν τὰ ἐξῆς
σῶμα κατέκαμεν· ταῦτα δέ ἐστι τὸ ξηρὸν· τὸ ὑγρὸν· τὸ θερμὸν·
τὸ ψυχρόν· τούτων δὲ ἕκαστον τῷ αὐτῷ μὴ μίαν ἡ ἀφή· ἁπλῶς ἄρα
πρωτάτη τῆς ἁπλῶς τῶν αἰσθήσεων ἡ ἀφή· τῆς δὲ νῦν ταύτης
οὐδεμία τῶν ἄλλων ἔναι δώσειεν· νῦν δὲ τοσοῦτον ἐρρήθω μόνον
ὅτι ἐστὶν ἡ τυχὴ παύλων τῶν ἐρημένων αἰσθῆ· τῆς τούτοις ὡρι-
σται θρεπτικῶ· αἰσθητικῶ· διανοητικῶ· νῦν δέ· οἱ μὲν πάσαν
τυχὼ ἀπαθανατίζειν βουλόμενοι λέγουσι· τὸ μὲν θρεπτικὸν
τῆς αὐξητικοῦ· τῆς ταὐτόματα, ἀνεμποδίστους ἔναι τυχῆς· ἀξιοῦσι τῆς
τὸν αἱρισοτέλη ἀχωρίστους ἔναι λέγειν· τῷ μέντοι τυχὼ τῆς
πάσας σώματος ἀφῶν αἰσθήσεις αὐτὰς προσέχοντας, ταύτας ἔναι
χωρίστας· τῷ τυχὼ οὖν αἰσθάνεσθαι ἀφῆς τούτων τῶν ἀνεμποδίστων
φασὶ λέγειν αὐτὸν τῆς θρεπτικῆς· τῆς αἰσθητικῆς τῆς τῶν ἄλλων·
ὅτι δὲ οὐ τοῦτο οἴεται ὁ αἱρισοτέλης, πολλαχοῦ φησιν.

ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

πρὸς θατέρου δὲ μὴ ἀπλῆ θατέρου ὁ αὐξάνομος ἐξ ἑτέρου· αἰρέω
μὴ αἱ μὴ ἄναι ἕναι λείπων τῷ τυχὼ τοῦ ἀφέλεσθαι τοῦ ἀφέσθαι τοδαὶ
σθαλνεσθαι· ἅπερ ἐστὶ τῷ οὐ μὴ ἐνεργέται τυχῆς· ὅμοιόν ἐστι καὶ ἀρχὼ τοῦ θερι
πτὴ ποῦ μὴ ἀπὸ θη μὴ ποῦ τῷ τυχὼ λείπ, εἰδὴ λῶσαν ἐξῶν ἐ παν γάο μὴ
τούτοις ὤρισαν· θερι πτὴ κῷ ἀπὸ θη μὴ κῷ· μὴ τοῖς λοιποῖς· αὖ μὴ τοῦ περὶ
ωρισαν ἐν τούτοις ἡ τυχὴ· μὴ ἐν τούτοις τὸ ἕναι τῇ τυχῇ· ἐ πὶ πᾶσ
αι δὲ μὴ ὕσαρον ἐ παίτ τὸ μὴν η μὴ ον· διὸ μὴ ἐν πᾶσιν ὀρᾶται τοῖς
ἀρη μένοις ἢ μὴ ἄν η ποις· μὴ ἐν τῷ διανοη μὴ κῷ ἐν ὑπ ὁ τάσεως ἀ εὐ -
ρεσιν· μὴ ἀπὸ προ παιρέσεως ἐπὶ σὺ μπερ άσμα τα· πότερον δὲ τὸ
ἕκασον ἐστὶ τυχὴ· ἢ μόριον τυχῆς· μὴ μόριον, πότερον οὕτως
ὡς ἡ ἕναι χωριστὸν λόγῳ μόνῳ, ἢ μὴ τόπῳ· ὅπερ μὴ ἐν τῷ πρώτῳ
λόγῳ ἐπόρρησε, τοῦ τὸ μὴ νῦν ἀπορρεῖ· ὅτι ἆρα μὴ τὰ μόρια σω
ματικὰ διηρῆσθαι αὐτῆς τυχῆς δῶ μᾶς τῷ τόπῳ ὥσπερ ἐδόκει
λείπειν μὲν ὑ πάρχοντος· λείπων ἐνίοτε δ' μὲν ἕναι τὸ θυμικόν· τὸ δὲ
ἐπι θυμητικὸν ἐν ἔνια· μὴ ἐνέστω φάλλω τὸ αὐ θη μικόν· ἢ οὐ
τόπῳ· οὐδὲ κατὰ μόρια τοῦ σώματος, ἀλλὰ μόνον τῷ λόγῳ.
Τουτέστι τῇ οὐσίᾳ ὕλης ἀναίτιον ἀλλήλων· ἄλλος γὰρ ἑκάστης
δῶ δεκάτης ὁ ὁρισμὸς δηλονότι· ἐπὶ λοιπῶν οὖν τοῦτο, τῷ αὐτῷ
τρόπῳ, ὥσπερ μὴ αἰ ἐξαχῆς· ἔνια τῶν φυτῶν μὴ τῶν ἐν τόμων·
οὐ γὰρ χαλεπὸν φησὶν ἐπὶ ἐνίων δῶ δεκάτων τῆς τυχῆς ὁρίζειν
οὐ κ' ὅτι κεχωρίσμέναι τῷ τόπῳ· ἐπὶ πλεῖ γὰρ τῶν φυτῶν διαφορᾶ
ἐν ἑκάστῳ τῶν κλάδων ἐνῳκῆσθαι· μὴ τὸ θερι πτικὸν μὴ αἰξητικὸν
μὴ γεννητικόν· ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τυχὴ ἐνεργέα μεν μία ἐστὶ
δῶ δεκὰ δὲ πολλαί· διὸ καὶ διαφορᾶ μένου τοῦ φυτοῦ ἐνέκαστον
τῶν διαφερόντων, πλέον τῆς τυχῆς τῆς φυτικῆς τὸ ἕδος ὁ
ρᾶται· ὥστε πρότερον μεν μία ὢν τῷ ἀριθμῷ πρὸ τῆς διαφορᾶς
μετὰ δὲ τῷ διαίρεσιν πλήθους μεν τῷ ἀριθμῷ γεγόναισιν· ἕδει
δὲ μία· ἔστι γὰρ ἐν τοῖς φυτοῖς διὸ λου μὴ ἐν ἑκάστῳ τῶν κλάδων
ὡσέ μαι ἀνάλογον ἢ ἐν θερι ωνη· ἐν πᾶ ἢ τυχὴ ἀμερῶς πὸ ἕναι
ἐ χθ· ὅθεν διὰ τῷ ἀφάνης ἀμέ ῥαν μὴ ἐν τῷ ἀπο τμη μεν τῇ

μᾶλλόν πως ἀσθενοῦς ἀδυνάμεως αὐτῆς ὑφίστασθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μῶν ἔχει. ἆρα διαφέρει θάτερα ταῦτα, ἕνα τῶν διαφερόντων μὴ τῷ ἀσθενεῖ καὶ μὴ τῷ μὴ ἰσχὺν ἔχειν δύναμιν ὁρᾶται. ἆρ' ἦσαν τῷ τόπῳ διηρημένοι αὐτῆς τῆς δυνάμεως, ἕτερα τῷ μὲν ἀσθενεῖ δύναμιν ἐντεθῆναι τῷ μορίῳ. ἀνεπέρῳ δὲ τῷ ἰσχὺν μὴ ἔχειν. μᾶλλον δὲ τῷ ἐπὶ τῶν φύσεων παραδείγματι ἐπὶ ἄνεμον ἐληφθη. πρόκειται γὰρ αὐτῷ δυνάμεις τινὰς δύναμις τῆς αὐξητικῆς ἀμερίστου ἀναγκαῖον τόπῳ. τὰ δὲ φύσει μίαν ἔχει τυχὸν δύναμιν. διὰ γὰρ τῷ ἑνὸς τινὶ τῷ χρεία τῆς αὐξητικῆς. διὰ ταύτῳ δὲ τῆς θρεπτικῆς φησὶν οὕτως ὥσπερ ἐπὶ τῶν φύσεων διαιρουμένων ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν μορίων πᾶσα ἡ τυχὸν δύναμις ὁρᾶται, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τόμῳ, πλὴν ἐχόντων τυχὸν δύναμις πᾶσαν ἐνὶ ἑκάστῳ τῶν διαιρετῶν μορίων μερίζεσθαι. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς ἀπλῆς δυνάμεως, καὶ τῆς καθ' ὁπονοῦν τινὰ τῆς, ταὐτὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπὶ δυνατικῆς τε καὶ θυμοειδοῦς, οὐκέτι ἔχει διαφωνίαν ὡς οὐ κατὰ τῷ τόπῳ κεχωρισμένων, ἕνας γὰρ καὶ μόριον τοῦ σώματος διήρηται ἀπ' ἀλλήλων. ἡ μήτις τοῦ τὸ λεκτόν, ὡς καὶ αὖθις ἀμερίστων ἀπ' ἀλλήλων ἐστί. διόπερ πᾶσα ἐπιθυμία φαύλου προΐεσθαι. ὁ θυμὸς δὲ πάθος καὶ ὁ φθόνος φαῦλον, ἀναίσθητον πάντως καὶ ἀνόητον τὸ ζῷον γίνεται. ἐπεὶ καὶ θυμοῦσθαι γὰρ ἐπὶ τὸν φθόνον καιρούς, πᾶσα αἴσθησις καὶ νόησις ἀνενεργήτως μένει. εἰ δὲ σα φέρον τοῦ τὸ σάνυ ταῦτα ἐν τῷ θεῷ. ἆρα ἐμφρα ξὶς γένοιτο ἐν τῶν νῦν; ἦ μὴ θεῷ. ἢ δὲ θεῷ. τὸ μὲν ἄνω μέρος τοῦ σώματος ἀναθανεῖται τε καὶ νοῦν ἔχειν. τὸ δὲ κάτω ἀνόητον εἶναι καὶ ἀναίσθητον. ὡς τε ἐπὶ τοῦ φθόνου πᾶσαι αἱ αἰσθητικαὶ δυνάμεις προσέχουσαι. ἐπὶ δὴ καὶ σκόπτοντας ὀργάνων, καὶ ὀργάνου τῶν αὐτῶν, ἐπὶ καὶ αἱ δυνάμεις διάφοροι, ἕνα σημαίνῃ τῷ οἰκεῖῳ διὰ φαίνεται ὀργάνῳ. ἴσως οὕτω παύῃ παρὰ μὲν θεοῦ τὸ αὐτὸς τῷ ἀπορίαν. ἀλλοῦ φαίνεται οὐ πάρεστι λόγος ἀμερὴς αὐτοῖς θνητοῖς ὁ αἰσθητικὸς

ὡς ἐν τῷ νῦν μορίῳ πάντας οὔσας. ἀπὸ πάντου δὲ τὸ λοιπὸν φοιτᾶν
σῶμα. ἀλλὰ ἐνόλως ἔναι πάντων σωμάτων ἀμερίστως. τοιούτοις γὰρ ἐχρῆ-
το παραδείγμασι τούτοις καὶ τὰ φύτὰ μὴ τὰ ἐν τόμα. ἀλλὰ φασὶν
οὕτω τὸν πνεῦ ἰσχύσαι αὐτὰς βούλεται. ὅλον γὰρ διὸ ὅλου ἐκνέ-
μεσθαι καὶ ἀποῦ ἐν. μὴ ταῖς λοιπαῖς ἐνεργεῖν αἰσθήσεσι. μὴ οὕτως
ἔναι ἐνεκάστῳ τὰς αἰσθήσεις πάσας. ὡς ἐν τοῖς φυτοῖς τὰς φυτικὰς
δυνάμεις. μὴ ἐν τοῖς ἐνύλοις πνεύμασι φέρῃ, μὴ πῶ καὶ τόπον
κίνησιν. μηδὲ γὰρ διέσεις γίνεσθαι τὸ πνεῦ. ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν ὑγρᾷ μὲν
παχεῖ ὁ μὲν τὸ ὕδωρ, ἢ μὴ τοιοῦτον ἄλλο οὐσχῆμα λαβεῖν
πρὸς ἀγγεῖον, οὕτω μὴ τὸ πνεῦ ἐκ τῆς μοχθηρᾶς κράσεως μὴ τοῦτο
διαίτης, ὑπὸ τῶν κατὰ τὴς ἀτμῶν πάσχειν. μὴ κίνδυνον
ῥᾳδίως τὰ ἐν τοῖς παθήμασι φαντάσματα ἐσχηματισμένα
οἷον περὶ τὸ σῶμα τοῦτο. διὰ δὲ τὸ ἄπλατον, μὴ δὲ ἐκφέρεσθαι μετα-
βάλλειν σχήματα τὴν φαντασίαν σῶν διαπλατόμενον. διὸ
φασὶ μὴ τοῖς καθαρσίοις κεχρῆσθαι δὲ τὸ λεπτὸν ἐν τοὺς ἐνώδεις
ἐξενεγκόντας ἀτμοὺς μὴ διαίρας ἐπὶ μεμῆσθαι τοὺς σπόγγους δὲ
τὰ ἔρια λεπτῆς μὴ ἀπέχεσθαι πολλῶν ἐ δυσδίεμον ὅσα παχύ-
τερον αὐτὸ ποιᾷ. ὑπὸ γὰρ αἰτμῶν μὴ αὐτὸ τρέφεσθαι. ἀλλὰ πρὸς
τοῦτο δ᾽ ποιεῖ, ὅτι ἀμὴ διὸ γίνεται τὸ πνεῦμα οὐχὺπο-
πτᾶσθαι πῶ ὑγρῶ ἐν αὐτῷ τυχεῖ. ὀργάνοῦ γὰρ σῶμα τὸς ἀπὸν
ἔναι πῶ τυχεῖν ἐν τῇ λαχάνῳ, ταύτῃ γὰρ διέρχεται τῶν ὁδῶν
τῶν ἀτύχων αὐτῷ. μὴ γὰρ ἐ πάντων τὸ ὅδος ἐν τῇ λαχάνῳ εἶναι.
ἀλλοῦ πὸργάνικοῦ σῶμα λίθος μὴ πάντα ὅμοια. ἀμὲν οὖν πὰς
ἐν τῷ πνεῖ τυχεῖ ὑπὸ πίπτειν τῷ ὕδωρ, ἀναγκαῖον διέρχεσθαι
τὸ πνεῦ. ἀδὲ διέρχεσθαι, ἀναγκαῖον σῶν διαφθαρῆναι τοῖς ὀρ-
γάνοις τὰ τῆς τυχῆς μόρια. δεῖ γὰρ οὗ μὴ κατὰ σῶμα μὴς
ἐνέκαστον τῶν ὀργάνων ἐνισχύειν, οὕτως ἐνεργεῖ. οὐ γὰρ
δεῖ που ἐνάλλο τι νεῖ ἰσχύειν. ἐν γὰρ τῷ πνεῖ πρῶτον. ἀμὲν
οὖν ἡ ὅτις ἀπύχοι ὀργάνου ἴδιον ἔχουσα, οὐ μόνον ἐν αὐτῷ μόνον
ἐνεργεῖ τῷ ὀργάνῳ. ἀλλὰ μὴ ἐν τοῖς λοιποῖς μορίοις τοῦ πνεῦ,

περὶ τὸν μαλακὸν τὸ ὄργανον· ἡ δὲ ἐν αὐλῷ μόνῳ ἐνέργεια, μὴ ἐν αὐλῳ μόνῳ
ἴδρυται, διαμένει δ' ἀλλὰ μετὰ μορίου τοῦ πνεύματος ἔχει τὸ εἶναι ἡ ὄψις, ἐνδέχεται
δὲ ἡ μὴ πλάσματα τῶν ὄντων ὑποθέσθαι τὸν μὲν ἐν ἑκάστῳ ἐνεῖναι
μετὰ μορίου ἅπαντας παντός· ἐξ ἑκάστου δὲ ἐπὶ τὸ λοιπὸν φοιτᾶν· πόθεν
γὰρ τοῦτο οὕτως ἔχον σάξει τις ὅπως διὰ πλήσεως ἄρηται,
τοῦτο δὴ λόγου ὂν μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως εἶναι· ἡ δὲ τοῦ
ἀληθοῦς, ἀναλύεται μαλακὰ μόρια τοῦ σώματος ὅταν ἐξαθροισθῇ τὸ
τυχόν· ἡ μὲν οὖν διαφορὰ ταῦτα, εἴτε ὅπερ ἔφθην τὰ μαλακὰ
μόρια διαφθείρεται τὸ τυχόν· ἡ δὲ μὴ διαφορὰ τοιαύτη, οὐ περιέ-
χεται ἄλογον τυχὸν ὄρος· ἀλλὰ μόνῳ τῷ φυσικῷ· μὴ τῷ
πνεῦμα λογικῷ· ἐν ᾧ γὰρ τῷ πνεύματι τὸ εἶναι ἡ ἀλόγῳ· ἡ μὴ ὡς τοῦτο ἔφοι,
, οὐκ ὡς ἐν τούτῳ τῷ σώματι ποιεῖν ὑπομένων ὡρίσαθαι τὸ τυχόν·
, εἰ μὴ δὲ τὰς τῶν οἰκείων τύχας περιλαμβάνει ὁ ὅρος· οὐδὲ
, γὰρ ἐνδέχεται διαφορὰν εἶναι· ἕνια δὲ ἀποφαίνεται ἔχειν ἡ μὴ ᾗ τῷδέ πω
, μὲν χωρίσθαι· λείπει δὲ περὶ τοῦ νοῦ ὡς ἐφεξῆς ἐρεῖ· ἡ δὲ αἴσθησις οὐ
, φαντασία ἄνευ ὀρέξεως· ὅπου μὲν γὰρ αἰσθήσεις, καὶ ἡδονὴ καὶ λύπη· ὅπου δὲ
ταῦτα, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐπιθυμία· ὀρέξεως δὲ οὐ πᾶσα αἴσθησις οὐδὲ
καὶ τόπου φαντασία οὐ πᾶσα αἴσθησις, οἷον καὶ τῶν βουλήσεων ἔστιν, οὐ μὴν τὸ ὀρεκτικὸν οὐδὲ
φαντασία οὐδὲ τὸ φανταστικὸν ὀρεκτικόν, καὶ τὸ μὲν τόπον κινητικὸν ἀχωρίστως ἔστιν ἀλλήλων τῷ τόπῳ·
ἡ τοιοῦτον βούλεται εἶναι, οὐκ ἂν τὸ ὀρεκτικὸν καὶ
φαντασία, καὶ ἀλλὰ ἀχωρίστα· καὶ περὶ μὲν τοῦ ὀρεκτικοῦ
εἴρηται· περὶ δὲ τοῦ φανταστικοῦ, οὐκέτι· οὐ γὰρ δοκεῖ
ἁπλῶς τὸ αἰσθητικὸν ἔχον καὶ φαντασίαν ἔχειν· μύες μὲν γὰρ
μενὰς καὶ μῆας καὶ πολλὰ τοιαῦτα οὐκ φαντασίαν ἔχειν πρόδηλον·
ἴσασι γὰρ ἐκ παίδων τοὺς καλαδυτάς· σκωλήκες δὲ ὡσαύτως τοῖς
ἐφεξῆς ἐρεῖ, οὐ φαίνονται φαντασίαν ἔχοντες· ὀφθῆναι γὰρ
πεπλανημένας τοιούτους τοὺς ἰσχάδας· ὡς δὲ οὐκ ἔχουσι
τὸ φανταστικόν· ἢ ἐὰν μὴ ἔχουσιν ἀμφοῖν· καὶ τοιοῦτον ὡς μηδὲ
δοκεῖν εἶναι· οὐκ ἔστι μὲν τοι τὸ αἰσθητικὸν ἔχοντα καὶ ὀρεκτικὸν ἔχειν,
τοῦτο δὲ ἀνύσιον ἐνδέχεσθαι· τὰ αἰσθητικὸν ἔχοντα τοῦτο δὲ κίνησιν
καὶ τοῦ λύπης οὗ ἀνάπλησιν ἔχει· τοιούτου δὲ ἀμφοτέρων

ἡ αἴσθησις· μᾶλλον τῶν ἄλλων ἡ ὄψις· τὸ δὲ τοῦτων αὐτὴ λαμ-
βανόμενον, φωτὸς μὲν τὸ λυπῶν· πρὸς ὃ γὰρ τὸ ἡδὺ· ὁρῶν-
των γὰρ οἱ πολλοὶ οὕτω, καὶ τοῖς μόνης τῆς ἀπλήστως μετέχουσης·
ὕδατος μὲν προσιόντος ἐχθρὸν ποιοῦσιν ἑξῆς τῶν ὀφθαλμιώντων
μὴ μάλιστα βουλομένοις· σπληροῦ δὲ τινος ἢ τραχέος ἁπτομένῳ,
οὐδὲ μόνοις· μὴ σφόδρα δὲ ὁμοίως οὐδὲ πάσης ἁπτομένου
τινὸς ἀνιαροῦ· τὸ δὲ προσιὸν ἡδὺ, μὴ φωτὸς ὂν τὸ λυπῆρ,
ἀπὸ θυμάσεως καὶ μὴ ὀρέξεως· ταῦτα δὲ φανταστικὰ καὶ οὐ μετὰ λόγου.
περὶ δὲ τοῦ νοῦ μὴ τῆς θεωρητικῆς δῶμεν, οὐδέπω φανερόν.
ἀπὸν δὲ τινὲς μορίᾳ τῆς ψυχῆς οὐ χαλεπὸν ἴδιον ὁτιοῦν ἀφορί-
σαι καὶ εἶναι ἀπ' ἄλλων τῷ τόπῳ· μὴ δέξας ὅτι τὸ αὐτὸ τῇ νοεῖ· μὴ
τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ πόνου μὴ νῦν τῇ νοεῖ· ἀναγκαῖον ἀχωρίστως ἐστὶν ἀπ' ἄλλων
τῷ τόπῳ· ἆρα μὴ τοῦτων μὴ περὶ τοῦ ὀρεκτικοῦ οὐκ ἀλογίσα-
μεν· ἀπὸ μὴ ὁ νοῦς μόριον ἄν τις οἰηθείη λεγομένης
τυχῆς, διὰ τοῦτο φησὶν ὅτι ἀπὸ μὲν ἀφῃρημένων οὐδὲν ἔχομεν
λέγειν φανερὸν περὶ τοῦ νοῦ· ὅτι μὴ ἄλλος ἀχωρίστως ἐστὶ τῷ
τόπῳ τῶν ἄλλων σωμάτων· οὐ γὰρ ὥσπερ οὐκ ἐλογισάμεθα
περὶ τῆς ὀρέξεως, οὕτω μὴ περὶ τοῦ νοῦ ἀπὸ μὲν ἀφῃρημένου λο-
γίσασθαι δῶμεν· ἆρα ἀπὸ δὴ σωμάτων χωρίστου ἂν εἴη
τοῦ νοῦ, ἀπὸ τοῦτο ἀπορεῖ· ταὐτὸν δὲ φασὶ νοεῖν· μὴ τῷ
θεωρητικῷ μὲν ἀπὸ οὗ δῶμεν· τοῦ γὰρ νοῦ, τὸ μὲν ἐστὶ παθητικὸν·
τὸ δὲ παθητικόν· τὸ μὲν οὖν παθητικόν, σχεδὸν ἀπὸ μὲν γίνε-
ται τῆς πρὸς τὸ σῶμα διὸ μεταβολῆς ἀπολυθῆναι σώματος,
μόνης ἐστὶ θεωρητικός· οὐ μέντοι δὲ παθητικός· ὁ δὲ νοῦς
δοκεῖ τοῖς ἐξῆς τοῦ θεωρητικοῦ νοεῖν τοῦ παθητικοῦ μόνω
τῷ τελεσθῆναι ἀφεῖσθαι τῷ ὑπομένω μηδὲν ἀφέροντας·
ὡς οὐδὲ τὸ αὐτὸ μὴ ὄντος· τῷ μὲν γὰρ θεωρητικῷ τελεσ-
τὸν ἐστὶν ἡ τῆς ἀληθείας καταλήψις· τῷ δὲ παθητικῷ τοῦ
ἀγαθοῦ· ἐπὶ δὲ οὐ μόνος ὁ θεωρητικὸς νοῦς χωριστός ἐστι,
διὰ τοῦτο προσοίσθη μὴ μὴ τῆς θεωρητικῆς ἀπὸ οὗ δῶμεν·

χωρίζει

ἀλλ' οἷμαι τυχῆς γένος ἕτερον ἄναν· ἢ τοῦτο μόνον ἐν δέχεσθαι· καθάπερ τὸ ἀΐδιον τοῦ φθαρτοῦ· ἀναγκαῖον πάλιν διὰ τοῦτου μὴ ἕτερας οὐσίας ἄναν τὸν νοῦν· μὴ χωρισθὲν ἄναν τοῦ σώματος μὴ ἀθάνατον ἀπεφήνατο· διὰ δὲ τοῦ ἀπὰν ὅτι ἕτερον γένος ἄναν τὸν νοῦν, ἐδείκνυτο ὁ μὲν νοῦς μόνος χωρισθεὶς καὶ τοῦτο τῆς τυχῆς ὄνομα· ἅπαντα ὅτι ὁ μὲν νοῦς μόνος χωρισθεὶς καὶ τοῦτο οὐσίαν· ἡ δὲ λοιπὴ πᾶσα τυχὴ ἀχώριστον, ἐπεὶ καὶ τὸ μὴ τοῦτο μόνον ἐν δέχεσθαι χωρίζεσθαι· ἅπαντα δὴ ὁ μὲν νοῦς μόνον τὸ χωρίζεσθαι, λέγων πάσας μὴ τῶν οὐ μεμιγμένων τινὰ χωρισθῆναι, ἅπερ ἅμα τε χωρίζεσθαι τοῦ ὑποκειμένου καὶ φθείρεσθαι· διαλύσει ἐπεὶ καὶ μὴ τὸ ἆδος τοῦ χωρισμοῦ· καθάπερ γὰρ φησὶ τὸ ἀΐδιον τοῦ φθαρτοῦ, οὕτως καὶ φησὶ χωριστὸς ὁ νοῦς ὑπὸ σωμάτων μὴ τῶν ἄλλων τῆς τυχῆς δῶν ἁμμων· ὥσπερ καὶ χωριστὸν τοῦ φθαρτοδότο ἀΐδιον· ὥστε φθαρτὰ μὲν τὰ ἄλλα μόρια τῆς τυχῆς· τοῦτο δὲ μόνον ἀΐδιον ὁ νοῦς· τὸ δὲ ἔοικεν, οὐ μὲν δοι ἄξιον λέγειν ὡς ὑνόμιον ὁ ἀλέξανδρος· ἀλλ' ἤτοι ὅτι οὔπω περὶ τοῦ νοῦ πρόκατο διδάξαι· ἢ ὅπερ μᾶλλον, αὐτὴ τοῦ φαίνεται· οὐδαμῶς τὸ ἔοικε τῷ ἀμφιφρήνην σημαίνειν· μηδαμῶς ὁ πος φύσιος λέγων, ἔοικε δὲ μήτε τὸ ἆδος ἁπλῶς λέγεσθαι, οὐ δήπου ἐν δοι ἄξιον λέγειν· ἐπαλήθευε ἐν τοῖς τὰ διάφορα αὐτῶν σημαινόμενα· μηδαμῶς ἐκπούπου ἐκ λεγόμενος δῶσι τὸ αὐτὴ μέρος παρὰ θεόφραστος· ἵνα καὶ δεικνῦσι τὰ ἤδη ἀρκούμενα περὶ τοῦ νοῦ δόξαι τῷ αὐτοῦ δόξαι· ποῖον γὰρ μόριον φησὶν· ἢ πῶς ὁ νοῦς σῶν ἐξ ἀναγκαίου μὴ πλανᾶται· ἵνα καὶ δεικνῦσι ἂν ἐν τῷ προσοικείῳ παρεθέμεθα· πῶς δ' ὅλως ἐδύνατο ὑπονοήσαι αὐτὸν μὴ περὶ τοῦ ἢ μὴ ταὐτοῦ νοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦ θεοῦ ταῦτα λέγειν· οὐδαμῶς ἂν περὶ τοῦ θεοῦ νοῦ ἔφην τὸ οὐδὲν πω φανερόν· μὴ ὅτι ἐν δέχεσθαι χωρίζεσθαι· ἢ πῶς ὅλως μόριον ἄναν τυχῆς τῆς κοινῶς λεγομένης τοῦ θεοῦ οὕτω ἔφην· ἀλλως τε καὶ προκαμνον περὶ τῆς ἡμετέρας τυχῆς· μὴ κοινῶς τοῖς ἐν τοῖς θνητοῖς ζῴοις, δῆλον οὕτω ὅτι μὴ νοῦν οὐκ ἄλογόν φησὶν, ἢ τὸν ἡμέτερον· φεύγεται δὲ μὴ ἀλλήγορα φησὶ ἢ μεμίχθηται

μὴ ὁ ἀλέξανδρος· ἀ-λλ' οἱ μὲ-τὴν ἡνίοχος ἄμεινον ἦναι τοῦτο μόνον ἐνδέ-
χεσθαι, καὶ οὕτω δὲ ἢ τὸ χωρισθὲν οὐδὲν ἧττον σημαίνεται· ἢ γὰρ τῶν ἀλλή-
λων ἀχωρίστων ὄντων τῆς ψυχῆς μορίων τοῦ τοιούτου ψυχῆς, οὐ μέρους ἀνθρώ-
που χωρισθὲν παντῶς ἂν ἦ· μὴ τὸ ἐν δέκα ἡμέραις χωρίζεσθαι ἂν τῆ τοῦ ἐξανα-
γκάσαντος. οὐ μὴν δὲ τοῦτό φησι· λέγω δὲ ὅτι χωριστὸς ὁ νοῦς, ὡς ἀπὸ
τῶν εἰρημένων ἐδήλωσε. τὰ δὲ λοιπὰ μόρια τῆς ψυχῆς φανερὸν ἐκ τούτων
ὅτι οὐκέτι χωριστά· καθάπερ γάρ τινα φασὶν, ὡς τοῦ νοῦ ὄντος χωριστοῦ τοῦ ὄντος.
μὴ σωπᾶ ὅπερ ἔφην· ὅτι οὐ περὶ τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γὰρ
ὁ λόγος· λέγω δὲ περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς· ἐπιβαλλόντως δὲ τὰ λοιπὰ
μόρια τῆς ψυχῆς· οὐ γὰρ δήπου ὁ θεὸς νοῦς μόριον ἂν εἴη ψυχῆς·
ὥστε ψυχὴ λαρὼν τῶν ἐν λόγου μὴ λόγιος· ὅτι γε μὴν τῆς φυτικῆς
συγκεκριμένης ταύτης τὸ μὲν μόριον τοιοῦτον μὴ χωριστὸν μὴ ἀϊδιον φησὶν
εἶναι· τὰ δὲ λοιπὰ μὴ ἀχωρίστα μὴ ἄφθαρτα· τὰ οὖν λοιπὰ μόρια
φησὶ τῆς ψυχῆς πάντα παρὰ τοῦτον, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων
ὅτι οὐ χωριστά· οὔτε ἀπ' ἀλλήλων, οὔτε τοῦ σώματος· ἀπ' ἀλλήλων
μὲν ὡς ἐπὶ τῶν διανοουμένων μὲν τὸ μὲν ὀκτάπους· τοῦ δὲ σώ-
ματος ὅτι τούτου μὲν τὰ πλάτη ἐστίν· οὔτε γὰρ ὠθητικὴ μὴ· ἢ ἀφε-
πτικὴ· ἢ ὠθητικὴ μὴ· ἢ ὀρεκτικὴ μὴ δυνάμεως ἄνευ τοῦ σώματος· τοῦ
γὰρ ἐχέφρονος μὴ ἀφαιρεθῆναι· μὴ ὠθητικὸν δὲ ὠθουμένου δυνάμις
ἐστίν· ὥστε μενοῦνγε ἀΐδιος, ὅτι μὴ ποτὲ τόπον ἐστὶν ἀλλήλων χω-
ρὶς τὰ λόγων, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων ὀκτάπλευρον· τὸ δὲ τινὲς φασὶν,
ἀνιπτόμενος ἐς πλάτωνα λέγει· οὐ τοῦτο λόγῳ μόνον, ἀλλὰ
μὴ τῷ τόπῳ ὥστε δύο εἶναι ἐν φησὶ τοῦτο· τῷ δὲ λόγῳ ὅτι ἕτερα
φανερόν· ἡ γὰρ μὴ μεχωρίσθη τῷ τόπῳ, ἀλλοίᾳ τῷ ὁρισμῷ
οὐ τὰ αὐτά ἐστιν· ἄλλος γὰρ λόγος ἀνθρώπου, μὴ ἄλλος τοῦ μὴ
τόπον ὠίνη πνοῦ· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· ὅτι δὲ ἐνίοις μὲν
τῶν ζώων ἅπαντα ὑπάρχει ταῦτα, ἐνίοις δὲ ἔνια ἀ ὅτι τῷ λόγῳ
ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶν αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις· μὴ διὰ τούτων πανταχοῦ
ἀρχή· οὐ γὰρ τῶν ζώων διαφορὰ ἐνίοις πανταχοῦ τῆς τῶν
τύπων μένουσι διαφορᾶς· διαφέρουσι δὲ τὰ ζῶα ἀλλήλων τῷ

τὰς μὲν πλήθους σώματος ἔχειν τῆς τύχης· τὰς δὲ, ἐλαττους· ἀδύνατον
πᾶσαι αὐτὴ χιναῖ σώματος αἱ ὄψεις τῷ λόγῳ, οὐκοῦν δι' ἐλαφρὸν ἀπῶν
τὰ ζῷα· οὐ γὰρ δὴ καὶ τὰ ὑγρὰ διὰ φορᾶν τῆς ὕλης διαφέρουσιν ὥσπερ
λέγουσιν οἱ πυθαγόρειοι δι' διαφορᾶν σωμάτων μυρίαν ἄλογον τὰς τύχας·
μὴ καὶ τῆς διαφορᾶς τῶν σωμάτων τὰς διαφόρους ἐνεργείας τῶν
τύχων γίνεσθαι· ἀδύνατον τοῦτο ἄλογον, ἕνα σοφίας ἐνδοῦ ἄδουσχαρα-
κτηρίζειν· ἄδους δὲ λόγου ἐπέχει ἡ τύχη, διαφόρους ἵνα ἀνάλ-
ογος τὰς τῆς τύχης σώματος τῶν ὁρίσωμεν· μὴ ἐνδοῦ τοῦ τὰς διαφορᾶς
τῶν ζώων γίνεσθαι· ἐπεὶ δὴ μὴ παύεται πάσας ἔχει· ἀλλὰ τὰ μὲν
πάσας· τὰ δὲ πλείονας· τὰ δὲ μίαν· τὸ δὲ ἐνίοις μὲν τῶν ζώων·
μὴ τοῦτο δὲ ποιεῖ διαφορᾶν· τῶν ζώων ἅπτεν, ἀλλὰ τοῦ τῶν ζώντων·
τὰ γὰρ μίαν ἔχοντα τύχην ὡδωμεν, οἷον τὸ φυτόν, οὐδέν.
διὰ τίνα δὲ αἰτίαν γέγονεν, ὕστερον σκεπτέον· τίνος χαρὶν φησὶν
αὐτὴν σωτηρίαν ἐνίοις μὲν πλήθους τῆς τύχης δῶσθαι ἐν τοῖς αὐτοῖς
ἐν ἄλλοις δὲ ἐλαττους, ἐν ἄλλοις δὲ μία μόνη, ὕστερον ἐροῦμεν·
μὴ ἕνεκα τίνος χαρὶν αὐτὴν πρότερον· αὖ δὲ, σκεπτέον· ἐν γὰρ τοῖς
ἐξῆς περὶ τούτων· παραπλήσιον δὲ καὶ περὶ τὰς αὐθόδους συμβέ-
βηκεν, ὅπερ καθόλου ἐπὶ τῶν τῆς τύχης δῶσωμεν συμβέβηκε
φησί· τοῦτο μὲν ἐπὶ τῆς αὐθορμήτου μόνης γέγονε· τὰ μὲν γὰρ ἄλλων
ζώων πάσας ἔχει τὰς αὐθόδους· τὰ δὲ πλέους· τὰ δὲ μίαν·
καὶ τούτων δὲ τὰ μὲν μίαν, ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ· ὧν ἤδη προφάσομεν.
ἐπεὶ δὲ ὧν ζῷ μὲν καὶ αἰσθανόμεθα ἐν ἅπασι λέγεται, καθάπερ
ὧν ἐπὶ σαρκὸς, προσήκειν δὲ τούτων τὸν ὁρισμὸν ἐξηγήσασθαι·
μὴ ἐκεῖνο ὀρθῶς ἀπορῶσι δὲ τὸ δι' ὅ. τὴν μὲν γὰρ ψυχὴν πρῶτον τὸ
δι' ὅ· ἡμῖν δὲ πρῶτον τὸ δι' ὅ σαφέστερον· ἀπὸν οὖν δι' ὃ ἐν πα-
λέχει αἰτίαν ἡ τύχη, βούλεται ἐν τῷ δέξαι δι' ὅ καλῶς ἐν παλέ-
χειν αὐτὴν ὡρίσασθαι· τοῦτο δ' ἐστὶν οὐσίαν τινὰ καὶ τὸ ἕδος· ὅπερ
ἐστὶ τὸ δι' ὅ· λαβὼν γὰρ δι' ὅ τὰ ἐμπτύχα τῶν ἀτύχων τὸ
ζῷον διὰ φυσῆ, ἐκποδῶν ὄντων ὧν ἐστὶν ἐν ταῦθα δι' ὅ καλῶς τῷ
τύχῳ ἐν παλέχειν ἔναι ὡρίσασθαι, τοῦ φυσικοῦ ὀργανικοῦ

σώματος· κατὰ ταύτην γὰρ φησιζῶντε καὶ αἰσθάνεσθαι τὸ ζῶον·
κυρίως μὲν καὶ πρώτως τῇ ψυχῇ· δευτέρως δὲ καὶ δὶς ἐκείνω τῷ σώματι·
ὥσπερ ἐδοποιεῖται τὰ ἔμψυχα τῷ ζῶν καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι· τούτου δὲ
πρώτως αἰτία ἡ ψυχή· αὕτη ἄρα εἶδος ἐστί· καὶ ἐν τε λέχεα τῶν ἐμψύχων·
προέρχεται διὰ τοῦτο καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦτον τὸν τρόπον· πάντα
φησὶ τὰ σύνθετα διχῶς λέγονται εἶναι· καὶ κατὰ τὴν ὕλην· καὶ κατὰ
τὸ εἶδος, ἕκαστον εἶναι λέγεται ὅπερ ἐστί· δευτέρως δὲ κατὰ τὴν
ὕλην· διότι τὸ καθὸ εἶναι λέγεται· τουτέστι τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ ἐστίν·
ἡ δὲ πίστις ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· λεγόμεθα γὰρ φησὶν ἐπίστασθαι
διχῶς· ἐπιστήμητε καὶ ψυχῇ· τῇ τε γὰρ ψυχῇ ἐπιστήμονες εἶναι λεγόμεθα·
οὐ γὰρ δὴ τῷ σώματι· καὶ πάλιν τῇ ἐπιστήμῃ ἐπιστήμονε εἶναι· ἀλλὰ
κυρίως μὲν καὶ πρώτως τῇ ἐπιστήμῃ· δι' ἐκείνω δὲ καὶ τῇ ψυχῇ·
ἐν ταύτῃ γὰρ ἡ ἐπιστήμη· καὶ διὰ τοῦτο ἡ μὲν ψυχὴ ὑποκείμενόν τι
καὶ οἷον ὕλη· εἶδος δὲ ἡ ἐπιστήμη· πάλιν ὑγιαίνειν λεγόμεθα·
ἢ τῇ ὑγείᾳ· ἢ τῷ σώματι· ἢ τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ πάλιν
ἐν ταῦθα ἐν τῷ σύναμφοτέρῳ τούτῳ· τῷ τε σώματι λέγω καὶ τῇ
ὑγιείᾳ· πρώτως μὲν διὰ τὴν ὑγιείαν ἔχομεν τὸ ὑγιαίνειν· δευ-
τέρως δὲ τῷ σώματι· καὶ δι' ἐκείνω· καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν, εἴδους
ἐπέχει λόγον ἡ ὑγιείᾳ· τὸ δὲ ὕλης τὸ σῶμα· ἡ γὰρ ἐπιστήμητε-
λεοῖ τὴν ψυχὴν, ὥσπερ ἡ ὑγιείᾳ τὸ σῶμα· πρώτως οὖν ὑπάρχει
τὸ ὑγιαίνειν τε καὶ ἐπιστήμοσιν εἶναι, διὰ τὴν ἐπιστήμην τε καὶ
τὴν ὑγιείαν· διὰ γὰρ τὴν ὑγιείαν καὶ τὸ σῶμα ὑγιαίνειν λέγεται·
καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην ἐπίστασθαι ἡ ψυχή· ὁμοίως λευκοὶ λεγόμεθα·
ἢ μέλανες· ἢ ἐρυθροί· πρώτως μὲν διὰ τὸ τοιόνδε χρῶμα·
δευτέρως δὲ διὰ τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ ἔστιν ἡ μὲν, ὑποκείμενον·
τὸ δεῖδος ὡσαύτως θερμοὶ εἶναι ἢ ψυχροί· πρώτως μὲν διὰ
τὴν θερμότητα ἢ ψυχρότητα· δευτέρως δὲ διὰ τὸ σῶμα· καὶ
ἔστι τὸ μὲν ὑποκείμενον· ἡ δὲ τοιάδε ποιότης εἶδος· ὥσπερ
οὖν ἐπὶ τούτων καὶ ἐπὶ πάντων ἔχει, οὕτως ἀνάγκη καὶ ἐπὶ τῶν
ἐμψύχων εἶναι· τὸ γὰρ ζῶν διχῶς λέγεται· ζῶν γὰρ ἢ τῷ σώματι

λεγόμενα ἢ τῇ τύχῃ· ἀλλὰ πρώτως μὲν τῇ τύχῃ καὶ παρὰ δύναμιν γιγνόμενον,
ἢ δεύτερον τῶν σωμάτων· τῶν γὰρ ἔξω τὰ μὲν τύχα σώματα τῶν ἀτύχων
δεύτερόν ἐστιν· αἴτιον δὲ τῆς ἔξωθεν ἐνοῦσης τύχης παρὰ γινομένης· τούτων
οὖν ἀναίτιον ἔδος μὲν τὸ τύχῃ εἶναι· ὡς πρὸς μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων.
διὸ πρώτως ὕλαστον ἐναίτιον εἶδος ἐαυτοῦ· ὕλην δὲ μὴ ὑπομένον
τὸ σῶμα· τὸ δὲ οἷον ἐνεργείᾳ τῶν συμπάντων ἅπτεται, οὐ μὴν τοῦ παθητικοῦ
ἐστι γὰρ τοῦ μὲν ἐπὶ θάτερα μονιμοῦ, ἀναίτιον δὲ τῆς τύχης τοῦ παθητικοῦ ἢ
ἐπὶ θάτερα· τοῦ δὲ ὑγιαστικοῦ ἀναίτιον δὲ τοῦ σώματος ἢ ὑγίεια
παθητικοῦ· τὸ γὰρ ὑγιαστικὸν μὴ τὸ ἐπὶ θάτερα μονιμοῦ δῶν ἀμφότερα μὴ
ἀπαθῆ· παθητῶν δὲ τῶν ἐπὶ θάτερα μὴ τῇ ὑγιείᾳ· ὥστε καὶ τὸ σῶμα
ὕλη, ἡ δὲ τύχη εἶδος· ἔστι δὲ ἡ μὲν ὕλη δώσαμεν· ἐνέργεια δὲ τὸ εἶδος· διὸ
παθητικοῦ τοῦ δῶσαμεν μὴ τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος· καὶ ἀναίτιον μὲν τῇ ἀναίτιον εἶναι τῷ τύχῃ ὡρίσαμεν·
δυνάμει γὰρ τῶν παρόντων μὴ διὰ τὴν θάνατον μένων ἢ τῶν ποιητικῶν
ἐνὸς παρόντων ἐνέργεια· ἐπὶ δὲ τῶν τῷ ἐπὶ θάτερα μὴ τῷ ὑγιείαν
ἐνέργειαν εἶναι τοῦ ὑγιαστοῦ μὴ τοῦ ἐπὶ θάτερα μονιμοῦ ἐνέργεια εἶναι
ἢ ἐπὶ θάτερα τῷ μὴ ὑγίεια· ἀλλὰ τοῦ ἐμποιοῦντος ἀπὸ τὸ ὑγιαστὸν
μὴ τὸ ἐπὶ θάτερα μονιμοῦ· οἷον τοῦ ἰατροῦ ἢ τοῦ ἐπὶ θάτερα.
διὰ τοῦτο προδιωρίσαμεν οὐχὶ μὲν τῷ παρόντων μὴ διὰ τὴν θάνατον
ἐστὶν ἡ ἐνέργεια τοῦ ποιοῦντος· τοῦ γὰρ ἔδοξε μὴ μὲν τῇ φύσει
οὐχὶ μία ἐστὶν ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια τοῦ τε ποιοῦντος μὴ τοῦ παθόντος
τοῦ· μὴ ἔστιν ἄψυχα μὲν τῷ παρόντων μὴ οὐκέτι τῷ ποιοῦντι.
ἑκάνος γὰρ ἀμύνη τοῖς ἐστι· μὴ τῷ δίαν ἔχειν τὴν θάνατον τὸ
δὲ παθητὸν ἐστὶν ὁ νοούμενος· μὴ ἐν δώσαμεν ὡς ἐνέργειαν
ἀγόμενος· ὑπομιμνήσωμεν οὖν ἡμᾶς τῶν ἐμπροσθήμενων,
ἅπτεται δὲ τοῦτο οὖν οὐχ ἁπλῶς ἐνέργεια ἅπτειν· ἀλλοῖον
ἐνέργεια· ἡ τύχη δὲ τοῦτο ὃ ζῶμεν μὴ ἀποθνῄσκομεν, μὴ
δι' ἀνοούμενα πρώτως ἀφέξας τῆς ἐπαρωγῆς· ὅλη καθὸ πρώτως
ὕλαστον λέγεται, τοῦτο ἔδος ἐστί· καθὸ δὲ ὅλου τέλους, τοῦτο
ὕλη· μὴ ὑπομένον· μεταλαβὸν λόγου ἐπὶ τὸ ζῆν τοῦμενον,

τουτέστι τὸ ἔμτυχον· πρῶτος γὰρ τῇ τύχῃ μὴ ξωῇ μὴ αἰσθανομένῃ μὴ
διανοουμένῃ λεγόμενα· οὐκοῦν ἕδος ἡ τύχη· ὕλη δὲ μὴ ὑποκειμένου
τὸ σῶμα· ξωῇ δὲ μὴ αἰσθανομένῃ μὴ διανοουμένῃ· ἀπὸν τῶν φυσικῶν
μὴ τῷ ἀλόγῳ, μὴ τῷ λογικῷ τυχικὸ ἐδείκνυεν· ἵνα μὴ πᾶσης
τύχης ἀφομοίωσιν τοῦ λόγου· ζῴου γὰρ λεγομένης τῆς οὐσίας
καθάπερ ἄπομεν· οὕτω μὲν ζῴου ἡ οὐσία ἔοικε πρὸ τοῦ λόγου· ἐπὶ
δὲ τοῦ ζῴου τὸ μὲν ὅλον σημαινόμενον τῆς οὐσίας τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ἐφ᾽ ᾧ
δὲ μὴ τὸ ἔμτυχον ἦν ἐξ ἀμφοῖν οὐσία ἐμτυχὴς τὴν σωματικὸς· οὗ
ἀναίρεσις τὸ μὲν ἕδος ἄναρ· τὸ δὲ ὕλη· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ ἐξ ἀμφοῖν
μὴ ἕδους· τὸ ἐξ ὕλης δεδομένης δὲ ἡ τύχη· μὴ οὖν τὸ σῶμα τῆς
τύχης ἕδος· ἢ καὶ τοῦ σωματικοῦ τοῦ φυσικοῦ ὀργανικοῦ ἕδος
ἡ τύχη· μὴ οὖν τὸ σῶμα τῆς τύχης ἕδος· ἐπεὶ ἡ τύχη ἕδος, ὕλη
ἄρα τὸ σῶμα· ἡ δὲ ὕλη δωρεὰν μὴ φησὶ, τουτέστιν ἀνηρέθη
δωρεὰν μὴ τὸ ἄναρ ἐκεῖ· τὸ σῶμα ἄρα δωρεὰν μὴ· τὸ δὲ ἕδος εὐπαλέ-
κτου ἐστὶ τοῦ δωρεὰν οὕτως· ἕδος δὲ ἡ τύχη ἄρα εὐπαλέκτου·
ναὶ γὰρ ἄρα ἀπεδόθη ὁ ὁρισμὸς τῆς τύχης εὐπαλέκτου ἄναρ
λέγων σωματικοῦ φυσικοῦ ὀργανικοῦ· μὴ δὲ ἀποῦτο ναὶ λῶς ὑπο-
λαμβάνουσιν οἷς δοκεῖ μήπω ἀνέκκλητος σωματικὸς ἄναρ· μήπω σωματικὴ
ἡ τύχη· δέξας οὖν ναὶ λῶς ἄρηται εὐπαλέκτου σωματικὸς ἡ τύχη,
ὅπερ ἐγὼ αὐτῷ προκείμενον δέδεξα, ὡς γὰρ δι᾽ ἀπόντων μὴ
ἐναντίως τούτου δεδογμένου, μὴ δὲ τῆς αἰτίας ἀποδεδομένης,
διὰ τί ἡ τύχη εὐπαλέκτου, ἐπὰν ἦλθεν ὡς τοῦτο δέξων· ἐπεὶ
οὖν δεδογμένων ἐπὰν νῦ τοὺς μήπω σῶμα τῷ τυχικῷ ἀπόντας
ἄναρ, μήπω ἀνέκκλητος σωματικός· ἄναρ σωματικός ἐστιν εὐπαλέκτου,
οὐ ναὶ ἡ αὐτὴ σῶμα· οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ νόησις παλαιότητος, καινόν ἐστιν
ἐκεῖνο οὗ ἐστι παλαιότητος· ἀλλοῦ δὲ σωματικὸς ἡ τύχη· νέος
αὖ εἶ ἡ εὐπαλέκτου· μὴ σωματικὸς τοιοῦτον· τουτέστι
φυσικοῦ ὀργανικοῦ· εὐπαθὲς δὲ δέδοξεν αὐτὸ πᾶσαν τύχῃ
ἀχώριστον ἄναρ λείπειν τοῦ σώματος· ἀλλὰ δῆλός ὅλως τῷ τοῦ
φιλοσόφου ἀποβλέπειν ἔννοιαν· μὴ νῦν ἔμπροσθεν ἀφημῖν

περὶ τοῦ νοῦ ἀναμνῆσθῆναι· ὥστε ἁπανταχοῦ τὸν νοῦν χωριστὸν
ἀθάνατον ἀποφαίνεσθαι, τύχῃ δὲ ταῦτα ἀπουσιάζον, πῶς
φυσικὸν μὴ πρὸς ἄλογον· ἄλλως τε μὴ ὁ νοῦς παντὸς τε λέγεται σώμα-
τος, καὶ τοῦτο ἀχωρίστως ἐστίν· εἴτε δὲ τοῦ τε λεγομένου σώματος.
οὔτε τῆς οὐσίας, οὔτε πάσης ἐνεργείας· ἀλλὰ ταύτης
οἷς ὑφέστηκεν ἡ σχέσεως τῆς πρὸς τὸ σῶμα· ὧν μάλιστά ἐστιν αἱ πρα-
κτικαί· ὧν ταῖς δὲ ἀπαθέσι ἐνεργείαις ἀχωρίστοις ἐστὶ τοῦ σώματος· ὡσπερ
ὁ μὲν βλεφαρικὸς τοῦ τε λεγομένου μὲν τῆς νεώς, παντὸς μὲν βλεφαρικὸς ἀ-
χωρίστως ἐστὶ τῆς νεώς· ἐπαθὴς δὲ οὐ μόνον μὲν βλεφαρικὸς ἐστὶν,
ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος· ὁ δὲ ἄνθρωπος μὴ ὢν ἐν τῷ λεγομένῳ τῆς νεώς, παντὶ
ἀχωρίστως ἐστίν· οὕτω καὶ ἡ μελέτη τύχη, ὡς μὲν τύχη ἐν τῷ λε-
γομένῳ οὖσα τοῦ σώματος, παντὶ ἄνευ σώματος οὐκ ἂν εἴη.
ἐπεὶ δὲ καὶ διεξόδους τινὰς καὶ χωρισμοὺς σώματος ἐνεργείας ταῖς περὶ τῶν
νοητῶν φημί, ἃς οὐ μόνον οὐ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ
καὶ ἐκποδίζει, πρόδηλον ὅτι καὶ τὸν οὐσίαν ἔξει χωριστὸν· νοῦς τοίνυν
καὶ οὐσία καὶ λεγόμενον· οὐκοῦν μόνοι τύχῃ, ἀλλὰ καὶ ὡσαύτως ὥσπερ
καὶ ἐν σώματι οὖσα ὧδε καὶ ἐστὶ νοῦς· ὃς καὶ φησὶ καὶ ὁ λόγος
πρόσθεν περιφανεῖς ταῖς περὶ τῶν νοητῶν ἀφαιρέσεσι ταύτην
παντὶ ἐνεργείας· καὶ τοῦτο μὴ μάλιστα ἔχει ἐκφύσεως ἀναίτιον
καὶ ἐνεργείαν ταύτης οὕτω· καὶ τοίνυν δεῖ πεῖραν τὸ καὶ τὸν οὐσίαν
αὐτῆς χωριστὸν εἶναι· περὶ δὲ τούτων ἀπομνεῖται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀ-
ριβέστερον· καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ πρόπαροι ἁπλῶς σῶμα ἐνηρμοσμένον αὐτῷ· οὐ
δὲν πρὸς διορίζον τῆς ἐνεργείας ποιῶ· καὶ πρόπαρον ἐμέμφετο
τοὺς περὶ τύχης μὲν διαλεγομένους· μηδένα δὲ περὶ τοῦ
σώματος ποιουμένους λόγον· τοῦ δεκτικοῦ μὲν οὖν αὐτῷ ὡς δῶν ἀπ'
αὐτοῦ καὶ τοὺς πυθαγορικοὺς μύθους τῷ τύχῃ συντυχεῖν,
ἢ τὸ τύχον ἐν δύεσθαι σῶμα· καὶ τοι φησὶν οὐδὲ φαίνεται
τὸ τύχον ἅπαξ ἢ τὸ τύχον γινόμενον ὑπομένον· οὐδαμοῦ
ἡγλωττισμένοις γὰρ οἷς γινόμενον αὖ ὑπομένον· οὐδὲ ἀπομορφαν-
τοῖς· ἢ ἡδέσι χυμοῖς· οὐδὲ μηρὸς δέξασθαι αὖ τὸ τὸ σταθμὸν

ἕδος ἢ χαλκοῦ· οὐ ποιῶ δὲ μὴ τὸ τυχὸν ἕδος, ὡς τὸ τυχὸν γίνεσθαι ὑποκείμενον· ἕδος δὲ ἢ τυχὶ σώματος· οὐ πᾶς τὸ τυχὸν γίνεσθαι ὑποκείμενον· ἕδος δὲ ἢ τυχὶ σώματος, οὐ πᾶς τὸ τυχὸν γενέσθαι σῶμα· ὅπερ οἱ παλαιοὶ μὲν οὐ πρὸς διωρίσαντο· αὐτὸς δὲ πρὸς διωρίσατο ἀπὸ τῶν σωμάτων φύσιν οὐρανίου· τῆς γὰρ ἁπλῶς τυχῆς τὸ ἁπλῶς οὐρανίον σῶμα ἐστὶν ὑποκείμενον· ὥσπερ νῦν διώρισατο· τῆς δὲ τοιᾶσδε τυχῆς τὸ τοιόνδε οὐρανίον σῶμα· οἷον ἀπὸ τύχοι λογικῆς μὲν τὸ ὀξύθιον ἡνιοχοῦν χρώμενον διὰ τῶν τοῦ λόγου ὑπηρεσιῶν· οὐ λογικὸς δὲ τὸ ῥαμφωνυχῆ· διὰ τὸ ἀρ' παυσίνουν· ἢ ἁπλῶς πρὸς τὸ ἐνεργεῖν ἑκάστης τυχῆς ἢ τοῦ σώματος καὶ κινοῦσα σῶμα· τοῦτο δὲ ἢ ὁ πλάτων πρὸ αὐτοῦ ἀπεφαίνατο, ὡς ἐφθέγξατο· περὶ γὰρ τοῦ σχήματος τοῦ αὐτοῦ σώματος φησὶν· οὐ γὰρ ἦν μὴ ποιεῖ δοῦσα τὸ ὂν ἕδος τὸ δὲ ἦν ἕδος τὸ σχῆμα· οὐδὲ λεῖστὸν ὂν ποιόν· τὸ δὲ νοητὸν γίνεσθαι μόνως ἢ λογικῇ τυχῇ· μόνῃ ἄρα τῇ λογικῇ τυχῇ τὸ αὐτὸν σῶμα οἰκεῖον· οὕτω δὲ γίνεσθαι καὶ λόγον· ἑκάστου γὰρ ἢ ἐντελέχεια καὶ τῶν ὄντων καὶ ὑπαρχόντων· ἢ τῇ οἰκεία ὕλῃ πέφυκεν ἐγγίνεσθαι· ὡς μὲν οὖν ἐνίοις φησὶν ἐλλείπει περὶ τυχῆς μηδὲν πρόσθεν ὁρίζοντες περὶ τοῦ δεκτικοῦ σώματος οὔτε καὶ λόγον ἐστὶν· οὔτε τοῖς φαινομένοις ἀκόλουθοι· ὡς δὲ ἡμᾶς ἅπτομεν τοιοῦδε φήσαντος καὶ τὴν ἐντελέχειαν σώματος τῷ τυχόντι, μὴ καὶ φαινόμενα οὕτως ἔχοντα, μαρτύρεται ὁ λόγος· ἢ γὰρ ζῷνος φησὶν καὶ τὴν ἐντελέχειαν ἐνεῖναι νῦν γίνεσθαι πέφυκεν ὁ φύσει ἔχειν δώσομεν, τοιοῦτον ἂν εἴη. τοιοῦτον δύναται ἢ ἑκάστου προσεχὴς ὕλη· οὐδὲ γὰρ ἢ τυχοῦσα ὕλη τὸ τυχὸν ἕδος δέξασθαι δώσεται· οὐδὲ γὰρ ἡ ῥὸς δέξαιτο ἂν ποτὲ τὸ τῆς οἰκείας ἕδος· οὐδὲ πάππου τοῦ πλοίου· οὐδὲ γὰρ ἡ μήρος ὃ τὸ τυχὸν ἄρα σῶμα τῆς τυχούσης τυχῆς δεκτικὸν ἂν ἦ ἄρα νῦν περὶ τυχῆς λόγῳ, μὴ τὸν περὶ τοῦ δεκτικοῦ σώματος οὐκ ἀναγκαῖον· ἐπὶ μὴ λῶν προσλαμβάνοντα· ἢ ὕλη φησὶ μὴ τὸ ἕδος. καὶ δὲ πρόσληψις ἀλλήλων ἢ ἕδος ἢ γνωσθῆναι δώσαιον ἢ τοιαῦτά ἐστι· τῶν δὲ δώσων τῆς τυχῆς οὐ λεχθέντων· τοῖς

μὲν ὑπάρχουσι πάθη καθάπερ ἄπομεν· ποίοις δὲ, τίνες αὐτῶν ἐνίοις δὲ μία μόνη· ὅπερ ὑπέσχετο πρότερον ἐν τῷ περὶ τῶν δώδεκα σωμάτων τῆς τοιχῆς· τίσι τινες πόσας ὑπάρχουσι· καὶ διὰ τίνα αἰτίαν καὶ τίνων ποίας, τίνων δώδεκα σωμάτων ἀχωρίστοι εἰσὶ· καὶ τίνες τίνων χωρίζονται· τοῦτο μὲν γὰρ ὅτι πᾶσι μὲν ἁπλοῦσιν οὐχ ἁρμόττουσιν ἀπολοῦθοῦσι καὶ ἀχωρίστοι αὐτῶν εἰσὶν· αὐτὰς μέντοι διὰ τῶν δώδεκα σωμάτων δῆλον σωμάτων· τοῖς μὲν γὰρ ὑπάρχει μόνη ἡ φύσις· τοῖς δὲ πρὸς ταύτῃ καὶ ἡ αἴσθησις· οἷς δὲ πᾶσι παντὸς καὶ ὄρεξις· πᾶν γὰρ τὸ αἰσθητικὸν μετέχον, ἀναγκαῖον μετέχειν καὶ ὀρέξεως· ὡς ἥδονται τε ἕκαστα πρὸς ἄλλου καὶ νῦν δῆλα. τοῖς δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διάνοια· οἷον ἀνθρώποις· ἢ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα, ἢ καὶ πλείω τοιαῦτα σωμάτων· ἅμα δὲ δῆλον ἀπὸ τούτων ὅτι τὸ πρῶτον καὶ τὸ συνεχὲς ἐν ταῖς τοιχαῖς δῶ ἄδε ἄτομον αἰσθητικόν· ὅτι μᾶλλον ὅτι ἐν τῇ καταρίθμησιν τῶν τοιχείων δώδεκα σωμάτων· πρότερον μὲν τὸ ὀρεκτικὸν οὐκ ἐνῆκε τὸ ὡς παντὸς τοῦ αἰσθητικοῦ σώματος ἐχόμενον· ἐν δὲ ἔλεγεν ὅτι τούτοις ὥρισται ἡ τοιχή· αἰσθητικῶν· διανοητικῶν· ὧν ἡδὺ· νῦν δὲ καὶ τὸ ἅπτεσθαι ἔλεγε παῖς ἄλλοις δώδεκα σωμάτων· ἐν τούτοις δὲ ποῦ τάττει τὸ αἰσθητικὸν· καὶ τὸ ὀρεκτικόν· ἐν τούτοις ἂν εἴη τοῦ ποίοις ζῴοις· ἐν παῖδι γὰρ· παιδὸς δὲ ζῷα πάντα ἔχουσι μίαν τῶν αἰσθήσεων τὴν ἁφήν· παιδὸς δὲ ζῷα φησὶ μετέχειν τῆς ὀρεκτικῆς· ἆρα πάντ' ἀναγκαίως τοῦτο καὶ πάσχειν, ὅτι πάντως ἐν ᾧ καὶ μία αἴσθησις ἢ πάντως, ἀνάγκη ἐπιθυμίαν εἶναι ὀρέξιν· διὰ τοῦτο τοίνυν πάντα ἃ ζῷα αἴσθησιν ἔχει πάντα· ἐν παισὶ γὰρ πάντως ἐστὶν ἡ ἁφή· καὶ μήτις ἄλλη τῶν αἰσθήσεων· ἢ δὲ αἴσθησις ποῦ ἡδέος καὶ ποῦ λύπης ἐστὶ λαμβάνειν· ἐν ᾧ δὲ τὸ ἡδύ, ἐν ᾧ πάντως καὶ ἐπιθυμία· καὶ ὄρεξις· ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ἡδέος ἐστὶν ἔφεσις· ὅθεν καὶ τὰ μόνης τῆς ἁφῆς μετέχοντα ὀρῶν ταῦτα διάχυσμά μέν ἀμυδρὸν πρὸς τὸ οἰκεῖον τῶν ἡδέων· οὐ σαφὲς δὲ λύπης πρὸς τὸ ἀλλότριον τοῦ· ἀπὸ δὲ ὅτι ὧδε αἴσθησις ὑπάρχει, τοῦτο καὶ ἡ δονὴ καὶ λύπη· προσέθηκε

δὲ μὴ τὸ ἡδὺ μὴ τὸ λυπηρόν· καλῶς δὲ παύει μὴ χρήσιμος εἰς χρήσασθαι
τῇ μεταφορᾷ· ἡ γὰρ ὄρεξις οὐκ ἔστιν ἡδονῆς ἀλλὰ τοῦ ἡδέος· ὀρίζεται
δὲ τὴν ὄρεξιν ἐπιθυμία· θυμοῦ· φουλήσεται· ἅπασαν γὰρ τούτων
ὄρεξις λέγεται· δῆλον δὲ ὅτι ἁπλῶς μὲν ὄρεξις ἡ τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχουσα·
οὐ πᾶσα δὲ ὄρεξις· τοῖς μὲν γὰρ τὸ ἀφρὸ μόνον ἔχουσιν, ἢ καὶ τὰ τῶν
ἐπιθυμίαν ὑπάρχει ὄρεξις· τοῖς δὲ πάσας ταύτας ἀφόδους μὴ ἔχουσι θυμὸν·
ὁρῶν γὰρ ταῦτα ἀμφότερα ἐνίοτε· ἢ δὲ φουλήσεις μόνους ἐστὶ
τοῦ λόγου· ὥστε ὁ μὲν νοῦς ὄρεξις· μὴ ἐπιθυμία δὲ ὡσαύτως· μὴ
ὥσπερ ἡ βούλησις ἔστι μὲν μὴ ἄνευ τῆς ὀρέξεως καὶ λογισμοῦ μένη κοινῶς·
ἔστι δὲ παλίνμὴ αὐτὴ οὖσα σκληρομένη πρὸς τὸ ἄλογον ἐπιθυμία, οὕτω
μὴ ὄρεξις λέγεται μὴ κοινῶς ἐπὶ τοῦ θυμοῦ μὴ ἐπιθυμίας· μὴ τοῦ λόγου·
μὴ γὰρ τῶν ἀφώνων ὀρέγεσθαι φαμεν· μὴ ἐπιστήμης ὀρέγεσθαι· ἔστι δὲ
μὴ ἡ βούλησις λέγομένη ὄρεξις ἐπὶ τῶν φυσικῶν μὴ νῦν οὖσα σκληρομένη
πρὸς τὸν λόγον· μὴ ἐπιθυμία ὡσαύτως· ἡ μὲν ἔστι κοινή· ἡ δὲ αὐτὴ
οὖσα σκληρομένη πρὸς θυμὸν μὴ τὸν λόγον· ἔνι τε τοῖς προφῆς αἰσθητοῖς
ἔχουσιν· ἡ γὰρ ἀφὴ τῆς προφῆς αἰσθητοῖς· ὅλη τὰ αἰσθητῶς μετέ-
χοντα μὴ ὀρέξεως μετέχειν· καὶ μίαν μόνην τῶν αἰσθήσεων ἔχειν τὸν
ἀφῆν· ἣ δὴ ξένην ἤδη κοινότερον· μὴ ὁ λοχμερέστερον τοῦ σιῶν αἰσθά-
νεσθαι τοῦ ἡδέος μὴ τοῦ λυπηροῦ· τὰ δὲ τούτων σιῶν αἰσθανόμενα,
προσίεται μὲν τὸ ἡδύ· ἀποσκέφεται δὲ τὸ λυπηρόν· ὁδὲ προσίε-
ται, τοῦτο μὴ ἐπιθυμεῖ· ἡδὲ ἐπιθυμία, ὄρεξίς τις· διὰ γὰρ
τοῦτο μὴ τὸν διὰ σίφωνα τῆς ὀρέξεως ἐποιήσαντο· τὰ ἄπειρα αἰσθή-
σεως μετέχοντα· διὰ τοῦτο τοῦ ἁφὴν μόνην· ὅλη τὰ τὸν αἰφὸν ἔχοντα,
πάντως μὴ ὄρεξιν ἔχει· ἡ γὰρ ἀφὴ φησὶ τούτων αἰσθανεσθαι οἷς πρέ-
φεται τὸ ζῷον· πρέφεται δὲ ἐξῶν μὴ σωμάτων· σωμάτων δὲ
ὑγρῶν δ' ποιοτήτων· ξηρᾶς· ὑγρᾶς· θερμῆς· ψυχρᾶς· ὡς
ἂν τὸν περὶ τῆς γευστέως ἔνδειξιν· ἐν τούτων ἄρα μὴ πρέφεται· ὅλη
μὴ πῶς τούτοις πρέφεται ἔνδειξιν· ἡ γὰρ προφὴ φησὶ διὰ θερμῶν
πνεῦμα, μὴ ξηρῶν· τὸ δὲ πνεῦμα διὰ ὑγρῶν μὴ ψυχρῶν· ποιῶν
δὲ τῶν ποιοτήτων ἡ ἀφὴ μερίζεται· οἷς δὲ αἰσθητοῖς τῶν πρέφεται,

μὴ ὀρέξεως μετέ-
χειν· νῦν δὲ πρό-
σεστιν μὴ διὰ
τοῦτο ἀπὸ τοῦτο

τούτοις ἢ πνεύματός τινος· εἶναι γὰρ οὐκ ἐπὶ πάντα ὁμοίως ἕξις· ξηροῖς γὰρ ἢ θερμοῖς· ἢ τὸ χεῖσθαι ἢ ὑγροῖς τοῖς μὲν γὰρ πάντα πρώτως· ἢ γὰρ τῶν μὴ τοιούτων χώμωσις ἕξεις, καὶ τὰ οὔ μᾶλλον ἢ μᾶλλον· οἷον γὰρ ἡ ὀσμάλεα τῶν προσφῶν ἐστιν οἰχώμοι ὡς αὐτὸς φησιν· ἢ ὅτι μὲν τὸ ποιὸν διὰ τὸ χεῖσθαι γίνεται ἢ ὑγρῶν, ἢ οἱ ἀρχαῖοι φασιν γίνεσθαι γὰρ τὸ ὅταν μὴ μόνον διὰ ξηρότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ θερμότητα· ὥσπερ καὶ ὑπὸ τοῦ χεῖσθαι μόνου ἀέρος παραμένειν τὸ ποιόν τινος ὅταν· ὥσπερ δὲ τὸ ποιὸν τῆς ὁπτῆς ἐστι φαρμακον· πόνος γὰρ φησὶν ὅμηρος· ἀμείνων πόλεμος ὅταν· ἢ δὲ ὁπτὴ διὰ ξηρότητος γίνεται ἢ θερμότητος· ἐνίοις μὲν τοῖς πυρίοις προφανὲς· ὡς θερμότητος τῆς ὁπτῆς αἴτιον· πολλαχοῦ δ' ὧν καὶ τῆς ἀσβόλης ὑγρότητος πεπληρωμένης ποιεῖ γίνεσθαι ἕξεις· ὁμοίως δὲ καὶ διὰ ξηρότητα γίνεται· οὐ μὴν ἁπλῶς ἀλλὰ τῶν ἐναντίων ἴαμα τὰ, ἢ δὲ ὁπτὰ διὰ ξηρότητα γίνεται ἢ θερμότητα· τύχοι ἄρα καὶ ὑγρὸν τὸ ποιὸν γίνεται· ἀδύνατον δὲ θερμὸν πολλαχοῦ καὶ πολλῷ τόπῳ παραλαμβάνομεν, τοῦτο καὶ ἀοῦ μᾶλλον ἢ ποιοῦμεν διὰ ἀθένειαν ἀψύχοι σωμάτων· ἢ διὰ σῶμα ἢ ἀέρα· ὥσπερ καὶ τοὺς ἐν δάκτυλον οἶνον καὶ τὰ πρόσωπα διὰ τὸ ἢ δοῦναι παραλαμβάνομεν οὐ διὰ τὸ ὁπτὰ· ἀποίνωτο τὸ ποιὸν τύχοις γίνεσθαι καὶ ὑγροῖς ἢ προφανὲς ἐξ ἀναλύσεως ξηροῖς γενόμενος καὶ θερμοῖς· ἀλλὰ ἐξῶν ἐσμεν, τούτοις καὶ προσόμεθα, ἐσμεν δὲ ἐκ ξηρῶν καὶ ὑγρῶν καὶ θερμῶν καὶ τύχρων· πάθη δὲ καὶ ὁπτὰ, ἕξεις ἀναπληρώσεως τοῦ διαφορὴ θενός ἐστιν οὐσίας ἡμῶν· διαφορούμεθα δὲ καὶ πάσας τὰς ποιότητας ἐξῶν οὐσιούμεθα· γίνεσθαι δὲ τὸ ποιὸν τύχοις καὶ ὑγροῖς· ἢ προφὴ ἀέρα ξηροῖς καὶ θερμοῖς ἐξ ἀναλύσεως γενόμενος· ἀλλὰ μή ἐστιν ἕτερον ἔδος προφῆς παρὰ τὸ ποιὸν, καὶ πῶς ὁπτὸς λεγόμενον προφῶ· ἐστι γὰρ καὶ τὸ ποιὸν προφῆς· ἀνάλυσιν δὲ τῶν προφῶν καὶ πάντων γενέσθαι, ἐξῶν καὶ σωματικὰ μεν· ἀνάλυσιν πᾶσα τοῦ ποιοῦ τύχοις καὶ ὑγροῖς γίνομένου· τῶν προφῶν ξηροῖς γενέσθαι καὶ θερμοῖς· καὶ ἀδιαφορὴ

φύσιν ἡ ὑπόστασις· αὕτη δὲ θερμή· οὐ μόνοις ἀξ ἀξηροῖς ἡ ὑγροφημίζεται·
ἀλλὰ καὶ θερμοῖς· καὶ ἀπροσδεεστέρως ὑγροῦ πρὸς ἀπαρτισμὸν ἀνάγκης·
καὶ ὅλως ὑδατώδους χυλοῦ· μᾶλλον γὰρ αὐτοῦ τοῦτο ποιήσειν ὕδωρ· νῦν
δὲ οὐ ποιεῖ· δῆλον ἄρα ὅτι ἡ θερμὴ ἕξις τε, καὶ θερμὴ δύναμις ἡ ὑγροφημίζεται· ἔτι δὲ τοῦ τὸ αὐτὸ καὶ λοιπὸν ἐπιχρῆσαι, ἢ ἕως τοιούτου τέως τὰ ὑγρὰ πλείω· διαίρεσις καὶ ταῦτα ἀνὰ σμικρὸν γίνεται τῶν ἀνὰ μικρὸν· οἷον διαιρεθεῖσα ἡ οὐσία τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀσώματον· πάλιν τὸ σῶμα τὸ ἔμψυχον καὶ τὸ ἄψυχον· καὶ τὸ ζῷον τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον· καὶ τὸ λογικὸν τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον· καὶ δῆλον ὅτι τούτων ἡ ἀνὰ σμικρὸν ὃς ἡ πλῶν καὶ τὰ στερητικὰ ἐστὶ καὶ οὐκ ἔξιν· ἐπεὶ γὰρ μὴ ἔχομεν τὴν καθηκούσης ἀσωμάτου οὐσίας, ἀπεφήσαμεν αὐτῆς τὸ σῶμα· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἡ μὲν τοῦ ἐμψύχου διαίρεσις τὸ ζῷον· καὶ τὸ ἄφυτον· καὶ φυτόν· καὶ αὖθις τοιαῦτα τὰ ἀνὰ σμικρὸν τοιαῦτα ἀνὰ σμικρὸν ἀφαιρέσεις· ὅταν γὰρ ὑπάρχῃ τὸ ζῷον ὅλως, τοῦτο ἐστέρηται τὸ ζῷον φυτόν· καὶ ὅταν ὑπάρχῃ, τοῦτο ἐστέρηται τὸ φυτόν· ἔτι τοῦ χρώματος ἡ διαίρεσις πρώτως τὸ λευκὸν μίνεται καὶ μέλαν· ταῦτα γὰρ ἄλλα ἐναντίων· ταῦτα δὲ ἐναντία· καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὸ μὲν περισσὸν καὶ τὸ ἄρτιον· ὥσπερ δὲ ἡ διαίρεσις διαιρέσεις τε τῶν ἕξιν, καὶ τῶν ὅλως λεγομένων διαιρέσιν, οὕτως καὶ ἡ ὑγροφημία τῶν ὅλως ὑγροφημιῶν καὶ τῶν ὅλως ὑγρῶν· οὐ μόνον καὶ τοῦ τῶν ὑγρῶν τῶν ἐναντίων καὶ τῶν ἀνὰ μικρὸν λεπτέον· ἀλλὰ μὴν οὔτε ὡς τὰ καθ' ἑστέρησιν καὶ ἕξιν σωματικὸν λαβόν· οὔτε καταφάσιν καὶ ἀπόφασιν· οὔτε πρόσληψιν καὶ πρόσληψιν· μόνως ἄρα ὡς τὰ ἐναντία λεπτέον αὐτῆς διηρῆσθαι· τοιγαροῦν τὸ πότε τυχρὸν εἶναι καὶ ὑγρὸν· ὁμολογουμένως ὑγροφημιῶν εἶναι καὶ θερμῶν· οὐδὲν γὰρ θαυμαστὸν ἅμα τῶν ἐναντίων πολλαχῶς ἐφικνεῖσθαι· λέγω δὲ πότε οὔτε ὑγρόν· παντὸς δὲ ἀπτικοῦ ὑγροῦ· θερμοῦ τυχρόν·

μὴ γὰρ ἐμηδὲν ἔχομεν τὼ οὐσιαίν· ὧν δὲ ἀφορισμοῦ μένων ἀμόλυβδος
ἀς ἀναπλήρωσιν τούτων· μὴ δῆλαι ἡ ὄρεξις· τοῦ γὰρ ὁμοίου τὸ
ὅμοιον ἐφίεται· ἐπαφὴ οὖν ὧν τοι χάων ἐλλάττονος, ἀμόλυβδος
παύτων γίνεται ἐφεσις· ἐξοὖν μᾶλιστα δῆλον, ὡς ξηρὸν μὲν μὴ
θερμὸν ἡ προφή· τὸ δὲ ὑγρὸν τὸ ποτὸν· ἅ γὰρ ἐμποιοῦσιν
οἷα ἐστὶν ἅπαντα μὲν παύτων δὲ γίνεται διὰ προφῆσις· πάντα δὲ μὴ
ὄντα πλήρωσις ἐστὶν ἐφεσις· τῶν δὲ ἀφορισμένων θερμῶν
ἄρα μὴ ξηρῶν τὸ ὑγρὸν μὴ ὑγρῶν ἐφεσις πάντα μὴ ὄντα· οὔτε
γὰρ μόνα τῶν διαφορισθέντων ὀρέξις· μὴ ὄντα μὲν πάντα·
οὔτε ὄντα, προφανές· θερμὸν δὲ μὴ τὸ ὑγρὸν πῶς μερίστέον·
τὸ μὲν γὰρ τῇ ὄντι τὸ θερμὸν ἀπονέμομεν, ἄπλοτον· ἐν γὰρ
πυρετοῖς ὡς ἔπαν προφανῶς τὸ ὑγροῦν ἐφεσις· θερμότης
γὰρ τὸ ἔνοχλοῦν· συμβήσεται οὖν τὼ ἁπλῶ μὴ μίαν ἐφεσιν
τῶν ἐναντίων γίνεσθαι· μὴ δὲν δύο ἐναντίωσεων, πολλὰ
μόρια τῇ μιᾷ ὀρέξει ἀποδοθήσεται ἄμφω τὰ ἄτοπα· μὴ εὔλογον·
δύο μὲν οὐδὲν τῶν ὀρέξεων, δύο δὲ τῶν αὐτῶν θέσεων· ὧν
ἂν ὀρέξις γίνεται ἐπὶ πλέονας αὐτῶν θέσεως εὐθὺ μόριον·
ἐπὶ πλέονα τῶν ὀρέξεων ἀπονέμειν τῇ φύσει· ὅταν λείπω
τὸ ὑγροῦν ἐφεσις οὐ παύτως τῇ θέσει λείπω τὸ ὑγροῦ, ἀλλὰ παύτως
τῇ σωματοποιᾷ ἢ τοῦ ἑτέρου τούτων γίνεται ὄρεξις·
οἷον ἡ προφῆς ἢ ὁμότης ὅταν τὸ ἕτερον τούτων εὐθέως ἔχη·
λείπω δὲ τὸ ξηρὸν μὴ θερμόν· ἢ τὸ ὑγρὸν μὴ τὸ ὑγροῦν· ὅτι δὲ ἡ μὲν
προφὴ οὐ μόνον ξηρόν ἐστιν, ἀλλὰ μὴ θερμόν· μὴ τὸ ποτὸν οὐ-
μόνον ὑγρὸν ἀλλὰ μὴ τὸ ὑγροῦν, καὶ τε σωτήριον μὴ οὖσιν ὁμο-
λόγουσιν· τὸ γὰρ ξηρὸν φησὶ ῥῆς ἐπὶ παύτης ἢ καυστότης ἀναθυμι-
άσεις· αὕτη δὲ θερμή· ὁμοίως φησὶ μὴ ἐπὶ πλέον ὑγρῶν ἢ αὐτμοειδής·
αὕτη δὲ τὸ ὑγρὸν σωτήριον· ἅρα τῶν μὲν ξηρῶν τὸ θερμόν· τὸ
δὲ ὑγρῶν τὸ ὑγροῦν· τοῦτο δὲ οὐχ ὑγρόν· πᾶν γὰρ ἐς πᾶν με-
ταβολή· μὴ μᾶλιστα τὰ ἐναντία ἐς τὰ ἐναντία· ταύτῃ
δὴ τὰ ὑγρῶν μὴ θερμῶν ἐφιέμενα, μὴ πλὴν ἐναντίων ἐφίεται·

ὅπερ ἄλογον. ἐπὶ δὲ τῶν ἀφῆς μόνων ἐστὶν ὅτι ὧν πρόκειται μηδὲν
τῶν αἰσθητῶν παρὸν ἡ ἀφὴ μὴ παρῇ μηδὲ ἀπῇ, οὐδὲ μία ἄλλη
ἄναρθρος. ἄνευ δὲ τῶν ἄλλων αὕτη. διὸ οὐ τοῦτον ἔστιν αὐτὴν
τὴν ἐξῆς τὸν ἄναρθρον ἔχομεν. μηδὲ οὔσης οὕτω τῆς ἀπλήστου αἰσθήσεως,
αὐτὴν ἣν οὐκ ἔχομεν τῆς διαφορᾶς αἰσθήσεως ἢ μὴ οὐσίας. οὕτω
δ' οὐδ' ὄφελός με θαι τοῦ λάπονος. ἀλλὰ τοῦτο, οὐδὲ τῆς πλήρους
, σεως ἔφασιν ἔχομεν. ἐξοῦ σωζεσθαι τὸ ζῷον. μὴ μὴν ὄντος ἐξ ἀ-
, ναίτιος φθαρῆναι. τῶν δὲ ἄλλων αἰσθητῶν παρὸν οὐ μεμπτὸν
αὐτὴν λαμβάνεσθαι, ἢ τῶν ὁρατῶν, αὐτὴν λαμβάνεσθαι γὰρ ἡ ἀφὴ
πρώτως μὲν τῶν ἀναθῶν θερμῶν. ξηρῶν. ὑγρῶν. ἀψύχων. ἔμψυχα
γὰρ τῶν ποιοτήτων ἀπτά. τῶν δὲ ἄλλων ἀλλοίοις αὐτὴν λαμβά-
νεσθαι. καθ' ὑπερβολὴν δή, τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἁφῆς.
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἁπλῶς ἀεὶ γάρ τι ἐναντίον ἐστὶν
αἴσθησις, πρώτως μὲν τῶν χρωμάτων αὐτὴν λαμβάνειν. καθ'
ὑπερβολὴν δὲ τοῦ λευκοῦ. ἢ τοῦ πικροῦ. ἢ τοῦ ὀξέως δους.
οἷον ἐὰν ἴδῃ μέλι, ὡς μὲν ἕν τι θοῦ, αὐτὴν λήψεται καθ' αὑτό.
ὡς δὲ λευκόν, καθ' ὑπερβολήν. ἐπὶ δὲ γὰρ σωτηρίᾳ
σαν ποιᾷ αἱ δυνάμεις αἱ ὁδηγοῦσι πρὸς τὴν λευκότητα, οἷόν
ὅτι τοιοῦτον σκληρὸν ἐστὶν ἢ πικρόν. ὅτι τοιοῦτον εὐώδες
τυχὸν ἢ δυσώδες. οὕτως μὴν ἀφή. πρώτως μὲν τῶν ἁφῆς μόνων
αὐτὴν λαμβάνειν. καθ' ὑπερβολὴν δὲ μὴ τῶν ἄλλων. ἁπλῶς
μόνων φυσικῶν σωμάτων, οἷόν ὅτι ποιαύτη σκληρότης
τοῦ χοῦ. καὶ αὐτὰ μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων. μὴ τῷ αὐτὴν
ἀπομνημονεύειν ἀπὸ σωτηρίαν ποιᾷ τὰς αἰσθήσεις. ἐπὶ
δὴ θεωροῦμεν ἐνῷ μή ποιᾷ σωτηρίαν αἱ αἰσθήσεις, ποῖον
μὲν χρῶμα ἔχει ὅδε. οὐκέτι μέντοι μὴ τῷ ποιόν τι τοῦ
χυμοῦ διαφέρειν σωτικόν. ὁμοίως μὴ ἐπὶ ἀφῆς μὴ τῶν λοιπῶν.
ἀμέν οὖν πρὸς τὸ ἀφῷ ἐπιλήψεσθαι τὸ τῶν δὲ ἄλλων, ἄλλων
αἰσθητῶν καθ' ὑπερβολήν ἐστιν οὕτω τοῦτο ἁπλῶς. ὡς φησὶν ὁ

Ἀλέξανδρος.

ἤτοι ἐπὲ τινὲς ἐνόμισαν πάσας τὰς αἰσθήσεις ἁφὰς εἶναι· καὶ πάντα
τὰ αἰσθητὰ ἁπτά· ἐπὲ δοκεῖ ἁπτομένοις καὶ κείνων ἡ ἀντίληψις γί-
νεσθαι· καὶ γὰρ ἡ ὄψις ἁπτομένη τοῦ διαφανοῦς· καὶ ἡ ὄσφρησις τοῦ
διακρινομένου τῇ ὀσμῇ· ὃ δίοσμον· καὶ ἡ ἀκοὴ ὁμοίως· τοῦτο οὖν
διασελλόμενος εἶπεν· ὅτι τῶν ἄλλων αἰσθητῶν κατὰ σύμβεβηκὸς
διὰ φῆς ἀντιλαμβανόμεθα· οὐ γὰρ καθὸ ἅπτεται τοῦ διαφανοῦς
ἡ ὄψις ἀντιλαμβάνεται τῶν ὁρατῶν· οὐδὲ ἡ ὄσφρησις τῶν ὀσφραντῶν·
οὐδὲ ἡ ἀκοὴ τῶν ἀκουστῶν· ἀλλὰ σύμβεβηκεν αὐταῖς τὸ ἅπτεσθαι
τούτων δι' ὧν ἀντιλαμβάνονται τῶν οἰκείων αἰσθητῶν· οὐ γὰρ
ὥσπερ ἡ ἁφὴ τῶν οἰκείων αἰσθητῶν ἁπτομένη ἀντιλαμβάνεται·
οὕτω καὶ ἄλλαι τῇ ἁφῇ ἔχουσι τὴν ἀντίληψιν· οὐ γὰρ τῶν χρω-
μάτων ἡ ὄψις ἀντιλαμβάνεται ἁπτομένη αὐτῶν· ἀλλὰ τοῦ δια-
φανοῦς· δι' οὗ ὁρᾷ τὰ χρώματα· ἢ τῶν δὲ ἄλλων αἰσθητῶν φησὶν
ὁ ἀλέξανδρος κατὰ σύμβεβηκὸς τὴν ἁφὴν εἶπεν ἀντιληπτικὴ
εἶναι ὅτι τούτων ἐστὶν ἀντιληπτικὴ, οἷς ἄλλα σύμβεβηκε· τὰ
γὰρ ἁπλᾶ καὶ πρῶτα σώματα, ἐξῶν καὶ τὰ ἄλλα τούτοις ὥρισται
ὧν ἐστὶν ἡ ἁφὴ ἀντιληπτικὴ· θερμὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν· καὶ ξηρὸν
καὶ ὑγρὸν, αἱ εἴδοποιοὶ καὶ ἁπλαὶ τῶν πρώτων σωμάτων διαφοραί.
ἐπὲ οὖν τὰ ἄλλα ὧν ἄλλαι αἰσθήσεις καθ' αὐτὰς ἀντιλαμβά-
νονται σύμβεβηκε τοῖς σώμασιν ὧν ἡ ἁφὴ κυρίως ἐστὶν ἀντι-
λυπτικὴ, κατὰ σύμβεβηκὸς ἂν ἐκείνων ἡ ἁφὴ ἀντιλαμβά-
νεται· κυριώτερον δὲ τὸ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν κατὰ σύμβε-
βηκὸς πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν συντακτέον· ἵν' ᾖ ἡ σύνταξις
οὕτως· οἷς δὲ ταῦτα καὶ ἐπιθυμία· τοῦ γὰρ ἡδέος ὄρεξις αὕτη·
τῶν δὲ ἄλλων αἰσθητῶν κατὰ σύμβεβηκὸς· ὀρέγεται γὰρ ἡ ἐ-
πιθυμία πρώτως δι' ὧν τρέφεται ὑγρῶν καὶ ξηρῶν· θερμῶν
ψυχρῶν· κατὰ σύμβεβηκὸς δὲ χυμῶν καὶ χρωμάτων· καὶ τῶν
ἄλλων αἰσθητῶν· ὁ γὰρ φέρ' εἶπεν λευκὸν οἶνον ἢ γλυκὺν ἐ-
πιθυμῶν, κατὰ σύμβεβηκὸς τούτων ὀρέγεται· διὰ τινὰ συνε-
θισμὸν· ἐπὲ πρώτως ὑγρῶν ἐφίεται· καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο μᾶλλον

ὑπαιου σέον τὸ τῶν ἄλλων καὶ τὰ συμβεβηκότα, καὶ ἐπόμενα
ἀλλήλοις. οὐδὲν γὰρ φησὶν εἶναι πρόσφορον τὸ φῶς· οὐδὲ
χρῶμα· ὥστε πρὸς τοῦτο ὄψεως ἢ ἀπόδοσις· διὸ καὶ γλαυκὰ
φησὶ τοὺς τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι. τῶν δὲ ἄλλων καὶ τὰ συμβεβηκότα· ὡς γὰρ
προελθὼν ἐφθάκοι μος οἷον ἢ ὀδυσμὸς καὶ ἡ ἁφὴ τῶν προσφόρων χυμῶν
δὲ λέγει τῶν τοιούτων ἕνεκα τῶν τοιούτων τὰ τῶν ἐπιγινομένων τοῖς
προσφέρουσιν· τυχὸν δὲ τὸ τοιοῦτον εἶπεν· οἷον καὶ θερμὸν τὸ ὕδωρ
πίνεται ἢ ἐσθίεται θερμόν· ἢ δὲ ὄψις ἁφή, τυχόν· ὅθεν
ὀρέγνυσι τῶν ἐπιγινομένων ἕνεκα τοῦ ἐπιγινομένου ἕνεκα· καὶ οἱ ἀμφίβολοι
δὲ δι' ἀνάγκης, τυχὸν ὀφείλοντας· ὅθεν οὐκ ἀεί, ἐὰν μὴ δι' ἄλλο
οὐδὲν ὀφείλοντα προσοίσουσι· καὶ οὕτως οὐχὶ καὶ οἱ τοιοῦτοι σύμβαλ-
λονται πρὸς σωτηρίαν πῶς ὧν· καὶ ἄλλο δὲ λυμαίνονται ἀπὸ
λέγω οὖν ὅτι ὡς μὲν σώματα ἁπλῶς ὑποκείμενα καὶ ὑγρὰ· θερμὸν
τε καὶ τυχρὸν τρέφονται· ὡς δὲ καὶ τοιῶδε ποιῶ μένα δύονται,
καὶ τοιαῖσδε καὶ τοῖς προσφαῖς ποιόν τισι· ἄλλως τε δι' ἀποῦπο οὐ
μεῦπαῖσιν αἱ ἀπλαὶ τῶν προσφῶν ποιότητες παραλαμβάνονται
δι' ἃ πρὸς ἀπλᾶς ἀσυμμετρίαν πρὸς τοιᾶσδε τῶν στοιχείων κρά-
σεως· ἐπεὶ δὴ γὰρ καὶ τοιαῦτα ποιότητες ἐκπῆς τοιᾶσδε τῶν
στοιχείων κράσεως ἐν τοῖς σώμασι θερμότητος ἐπιγίνονται καὶ ψυχρότη-
τῶν ἁπλῶν ὑγρότητος ἐπικράτειαν, ἀκόλουθον τοῖς μὲν ἐνοῖς φέρε-
σθαι ἐπικρατοῦν τὸ θερμόν, τοὺς τοιούσδε χυμοὺς προσφέρομεν·
οἵτινες ἐπιγίνονται τοῦ τυχροῦ ἐπικρατοῦντος· καὶ γὰρ ἐναντία
τῶν ἐναντίων ἰάματα· ὥστε οὐ μεῖπεν ὁποιοσδὲ χυμός,
προσφέρομεν αὐτὸν τοῖς αὐτοῦ δεομένοις· ἀλλ' ἐπὶ καὶ τὰ συμ-
βεβηκότα γίγνεται τοῦ τυχροῦ τυγχάνει· ἢ θερμοῦ· ἢ ἐγρηγορυῖ· ἢ
ὑγροῦ· ὥστε πάλιν πρῶτος μὲν ταῦτα αἰσθάνεται τὰ προσφερόμενα· καὶ
συμβεβηκὸς δὲ οἱ χυμοί· πένα δὲ καὶ ὀλίγα, ἐπιθυμία· ἀπὸν
τὰ τῶν ἀφῶν ἔχον τα αὐθαλγεσθαι προφῆς· τὰ δὲ αὐθαν ὁμῶ
προφῆς, καὶ πάντων καὶ ὀλίγων· τῶν δὲ πάντων καὶ τῶν ὀλίγων ἐπιθυ
μίαν ἔναι· τῶν δὲ ἐπιθυμίαν ὄρεξιν, σωῆ γὰρ καὶ ἀόρεξεν

ὅτι τοῖς τῶν ἀπίστων αἰσθησιν ἔχουσιν, ἔπεται πάντως ἡ ὄρεξις. δῆλα-
φη πλέον δὲ περὶ ἀῤῥήτων ὕστερον. ἐρᾷ γὰρ ἡ ὀρεξῆς ἰδέα περὶ ἑκάστης
δῶν ἀμεσως τυχιπῆς. ἐρᾷ δὲ καὶ περὶ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν ἑκαστης αἰ
σθήσεως ὅταν περὶ τῶν αἰσθήσεων ἀῤῥήτων δι᾽ ἀλλήλας. περὶ δὲ φαντασί
ας δῆλον. ὕστερον δὲ ἐπισκεπτέον. πρότερον μὲν εἴρηται ὡς περ
τῶν ὄρεξιν ἔπεσθαι τοῖς μετέχουσιν αἰσθήσεως, οὕτω δὲ καὶ τῶν φαν
τασίαν, ὥστε καὶ περὶ πῶν εἰ τόμων εἶναι. νῦν δὲ δῆλον φαινόμενα
ἁπάντως τοῖς αἰσθησιν ἔχουσι, καὶ φαντασία ἕπεται. οἱ γὰρ σκοτοδινι
ῶντες αἰσθάνονται μὲν τοῦ κύκλου καὶ τοῦ λευκροῦ. φαντασίαν
δὲ οὐκ ἔχουσιν ἀπόησις ἔχειν αὐτοὺς καὶ ὑπονοεῖσθαι. ἅπερ καὶ τῶν ὑπνούντων μὲν
φαντασία τῶν αἰσθητῶν. ἐνίοις δὲ οὐδὲ μίαν ἄλλως αἴσθησιν
ἔχειν πλὴν τῆς ἁφῆς. ὥστε τῶν χρόνων μὴ ὄντων οὐκ ἂν ἦν ὑπνούντων.
ἐρᾷ δὲ καὶ περὶ ἀῤῥήτων ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ὅλως. καὶ ἔστι ἐντελέ-
στερον ἐν τῷ περὶ ψυχῆς. ζῴοις μὲν ὑπάρχειν τῶν ζῴων, καὶ ἴσως οὖ. ἐνίοις
δὲ προσ τούτοις ὑπάρχειν καὶ τὸ καλεῖν τόπον καὶ νοεῖν καὶ. τῶν ἀῤῥήτων
τῶν τυχιπῶν δῶν ἀμεσων παρα δίδωσιν ἅπαντα. δηλῶν ὄντων ἐστὶν
ἐναντίως τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον. ἐνίοις μὲν γὰρ ἔστι μόνη ἡ ἁφῆ-
πτικὴ. ἐνίοις δὲ καὶ ἡ αἰσθητικὴ. ἅπασι καὶ ὀρεκτικὴ ἕπεται. πρὸς
τούτοις ἐνίοις καὶ ἡ φαντασία ἐναντίοις καὶ τὸ καλεῖν τόπον καὶ νοη-
τικόν. ἑτέροις καὶ τὸ διανοητικόν. ὅπερ ἔστι δῶν ἀμεσῶν.
οἷον ἐναντίοις. καὶ ἐνοῖς μὲν τὰ ἀῤῥήτονα, παντάπασι καὶ τὰ χρόνα.
οὐκέτι δὲ καὶ ἔμπαλιν. τὸ δὲ καὶ δῆλον ποιοῦν ἕτερον καὶ ὁμοιω
τικόν, φασὶ περὶ δας μόνων τινῶν ἀλλήλων οὐ στοιχῶν πῶς
τὴν ἀνθρώπου φύσιν. οὐδὲ γὰρ ἐκπῶν ἀῤῥήτων ἀνθρωπον. καὶ ὑπόρασιν
ἄλλοσον δ᾽ μέχρις ἡμῶν δῆλον φησιν. οὐδὲ τῶν πῶς ἔστιν εὐθὺς
ἐν τοῖς ἐσχάτοις γίνεσθαι τῆς λογικῆς οὐσίας. ἀλλ᾽ ἀναμοῖον
ἔτι οὐδέν. οὕτως οὐκ ἐπέκεινας πρὸς
τῶν ἀλογίαν ὡς ἡμᾶς. οὐδὲ μὲν ἀσχετοσεῖ πρὸς ἀῤῥήτων. καὶ
τῶν τυχιπῶν δὲ φασὶ μὲν ἐν θὺς ἐς τόδε καὶ παντάπασιν. ἀλλὰ πρό-
τερον ἀκρίον γίνεσθαι ἐπίνα χρόνον ἀπαθεστέραν ταύτης

ζωὴ ἔζωσαν · οὐ μὴν ποιῶς πάντως ἄσχετον πρὸς τὰς σὺν ἁμαρτίαις τὰς ἀ-
λόγους · ἵνα ὅσως ἀνίτηται τὰς διὰ τούτων · δῆλον οὖν ὅτι τὸν ἀπλοῦν τρόπον
ἔξω ἐστὶν ἡ λόγος τυχῆς τῆς σωματικῆς · ἀφ' ἧς ὅτι ἐστὶν ἐν ταῖς τυχικαῖς
σὺν ἁμαρτίαις τὸ πρότερον ἢ ὕστερον, βούλεται λοιπὸν ἐντεῦθεν
δεῖξαι, ὅτι καλῶς ἐκ τοῦ συγχωρουμένου μεταβαίνει ἐπὶ τὸ διηρθρω-
μένον · ἢ ἐκ τοῦ ποινότερον ἀποδεδομένου ὁρισμοῦ, ἐπὶ τὸν ἴδιον
ἑκάστης σὺν ἁμαρτίας ὁρισμόν · μᾶλλον μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ποινῶς παρη-
γορουμένου τῶν τυχῶν ἕνεκεν ἐστί, οὐ δὲ οὕτως εὐθὺς ἐν ἀποφάντου
φυσικοῦ ἐν τοῖς τῶν ἑνῶν ὁρισμοῖς · ἀλλὰ μεταβαίνει ἐπὶ παλαι-
ὸν ἐπιστασιν δόξαν · ἡ γὰρ ἑκάστου γνῶσις, ἐκ τῶν ἴδιων ἑκάστων ὑπαρχόν-
των γνωρίζεται · ἐπὶ δὲ οὐκ ἔστι ἕνεκεν τοῦ ποινῶς τῶν τυχῶν παρη-
γορούμενον · ἀλλ' ὁμωνύμως φωνὴ παρὰ τὰ ὡς ἀφεῖνος πρὸς
ἓν ἐκλεῖον τὸ ἐνάποφάνδεν ἐν τοῖς ποιναῖς λόγοις · ὡς περὶ γὰρ τοῦ σχῆμα
ὁμωνύμως ἐστὶ φωνή, ἐν δὲ τούτου ὁρισμένος ἐστὶν ἡ ἐφ' ὁ ὅλη σχῆμα-
τός ἐστι τὸ ὑπόλοιπος, ἢ πέρας ὅρων περιεχόμενον, ἀμὴ ἐξελθοῖ τοῖς
κατὰ μέρος σχήμασι περιγράφουσα περὶ ἀλλήλων πρὸς τοῖς λοιποῖς · οὐδὲν
ἔσται δὲ διαχὼς ἡμᾶς περὶ σχημάτων οὐ γὰρ ἔστι φύσις τῆς αὐτῆ
καθ' αὐτὸ σχήματος, ἄνευ τῶν κατὰ μέρος, ὡς περὶ ἐστὶν ἡ τοῦ
ζῴου φύσις ἡ διαφθοῦσα · παῖον ἐφαρμόζουσα τοῖς μερικοῖς.
ἀ καὶ μὴ ἦ οὐδὲν ἧττον τὸ ζῷον δυνάμει ἢ ἕξει οὐσία ἐστὶ τυχὸς αὐ-
θυπαρκὴς, οὕτως οὐδὲ περὶ τυχῆς ποινὸν λόγον ἀποδεδωκὼς,
ἀμὴ ἐπεξελθοῖ τοῖς κατὰ μέ, οὐδὲν αὖ ἧττον δεδοξακὼς · ἐπεὶ
μὴ δύ' ἕνός ἐστι τυχὸν · οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶ τυχὴ παρ' ἕκαστη
τῶν κατὰ μέρος · ὥσπερ οὐδὲ τὸ σχῆμα ἕτερον τί ἐστι παρ' ἕκαστον
τῶν σχημάτων · οἷον τριγώνου ἢ πεταγώνου · ἢ κατὰ λοιπά · ἀλ-
λὰ ὥσπερ ἐν τοῖς σχήμασι πρῶτον μέν ἐστι τὸ τρίγωνον ἐν τοῖς εὐθυ-
γράμμοις λέγων · ἐπεὶ τοι ὁ κύκλος τῷ πρῶτῳ ἐστὶν ἐφαρμόξειν.
ἅπλα ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς · περιεχόμενος · σκότερον δὲ τὸ ἡμικύ-
κλιον, ἢ ἁπλῶς τὸ τμῆμα · ἅπλα ὑπὸ δύο γραμμῶν περιεχομένη.
ἢ τρίγωνον τὸ τρίγωνον ὑπὸ τριῶν περιεχόμενον · ἐν δὲ τοῖς εὐθυ-

γράμμοις,

πρῶτον μὲν τὸ τρίγωνον· δεύτερον δὲ τὸ τετράγωνον· σύγκειται γὰρ ἐκ
δύο τριγώνων· ἐγὰρ ἐπιζεύξεις τὴν διαγώνιον τοῦ τετραγώνου ποιεῖς
β̄ τρίγωνα ὀρθογώνια· τρία δὲ σύντεθέντα τρίγωνα, τὸ πεντάγωνον
ποιεῖ· λέγω δὴ τὸ ᾱ γ̄ β̄· καὶ ᾱ β̄ ε̄· καὶ ε̄ δ̄ β̄· τέσσαρα δὲ τὸ ἑξάγωνον
τὸ, τε ᾱ ζ̄ ε̄, καὶ τὸ ᾱ ε̄ γ̄· πέντε δὲ τὸ ἑπτάγωνον· καὶ ἐφεξῆς· τρίγω-
νον προσθεὶς, καὶ γωνίαν προσθείσεις· πᾶν γὰρ πολύγωνον, ἐκ τριγώνων
ἔχει τὴν γέννησιν· καὶ ἐν παντὶ πολυγώνῳ ἂν ἐπιζεύξῃς εὐθεῖαν δύο
πλερὰς ὑποτείνουσαν, τρίγωνον ποιήσεις· καὶ πᾶν εἰς τρίγωνα διαιρεῖται·
καὶ διὰ τοῦτο ἀναιρεθέντος τοῦ τριγώνου μὲν, οὐδὲν τῶν ἐφεξῆς
ἔσται· ἐκείνων δὲ ἀναιρεθέντων, μένει τὸ τρίγωνον· ὥστε
ἔστι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν αὐτοῖς· καὶ διὰ τοῦτο κοινῶς αὐτῶν
κατηγορούμενον τὸ σχῆμα οὐκ ἔστι γένος· ἀλλ' ἔστι περίληψίς τις
κεφαλαιώδης τούτων ὧν κατηγορεῖται· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν
ψυχῶν, ἀναιρεθείσης μὲν τῆς θρεπτικῆς, οὐδὲ μία ἔσται τῶν
ἄλλων ἐν τοῖς θνητοῖς ζῴοις· καὶ γὰρ καὶ τὴν αἰτίαν ἔπομεν πολ-
λάκις· τῶν δὲ ἄλλων ἀναιρεθείσων, μόνη αὕτη εἶναι δύναται,
ὡς ἐπὶ τῶν φυτῶν· εἰ τοίνυν τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον μὴ
ἔστι οὐσία τις· γελοῖον τὸ μένειν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ λόγου· οὐδὲν
γὰρ ἐξ αὐτῆς περὶ τῆς οὐσίας τῶν ψυχῶν εἰσόμεθα· διὸ ἀναγκαῖον τὸν
περὶ ἑκάστης ἰδίᾳ λόγον ἐπεξελθεῖν· οὔτε γὰρ ἐκεῖ σχῆμα παρὰ
τὸ τρίγωνόν ἐστι κατὰ ἐφεξῆς· οὔτε εὐταῦθα ψυχὴ παρὰ τὰ
εἰρημένα· τὸ μὲν γὰρ γένος, φύσις ἐστί τις ἐν τοῖς εἴδεσιν· οὐδενὸς
δέ ἐστιν αὐτῶν ἴδιος· ἀλλὰ τῆς οὐσίας τοῦ γένους ἐστὶν ἴδιος· ὁ
μέντοι τοῦ σχήματος λόγος, οὐδὲ τοῦ ἄλλου δηλωτικός ἐστι πρᾶτα
κατὰ μέρος σχήματα ὧν κατηγορεῖται· διὸ οὐ μόνον ἐστὶν ἐν τούτοις
ὥσπερ τὸ γένος ἐν τοῖς εἴδεσιν· ἀλλὰ καὶ τούτων τί ἐστι τὸ γὰρ ὑ-
πότινος ἢ τινῶν ὅρων περιεχόμενον, ἐξαρίθμησίς ἐστι τῶν σχη-
μάτων· οὐ φύσις τις οἰκεία δηλουμένη· ὁ μὲν κύκλος ὑπότινος·
τὸ δὲ τρίγωνον ὑπότινων· ὡς οὖν ὁ κοινὸς λόγος ἐν τοῖς σχήμασιν
οὐ φύσεώς τινος δηλωτικὸς παρὰ τὰ κατὰ μέρος σχήματα,

οὕτως οὐδὲ ὁ τῆς τύχης κοινὸς λόγος· τὸ μὲν γὰρ ἀναφαίνεται ἑνός, ἀναφαίνεται δὲ καὶ τὰ λοιπά· περίγωνου μὲν τὰ σχήματα· τῆς δὲ περιττῆς οὐδὲν ὅμοιος τοῖς λοιποῖς· ἡ δὲ ὧν ἐκείνος ἡ ὁδὸς ἀναφαίνεται, καὶ λοιπὰ ἀναφαίνεται· τοιγαροῦν τὸ κοινῶς καὶ ἐπὶ πολλῶν λεγόμενον οὐκ ἀληθεύει. ἀλλὰ μωρὸν μὲν φωνή· δι' ὃ γὰρ λοιὸν ἔχειν τὸν κοινὸν λόγον καὶ ἐπὶ τούτων καὶ ἐφ' ἑτέρων· πῶς οὖν ἁπλῶς ἀποδώσομεν κοινὸν λόγον ἐπὶ πάσης τύχης, ὅστις οὐδὲ μιᾶς τύχης ἐστὶν ἴδιος· ἀλλ' οὐ τοῦτο φημὶν, ὅτι οὐδὲ τὸν κοινὸν ἀποδοτέον λόγον· ἀλλ' ὅτι οὐδὲ τοῦτον μόνον ἔχειν· οὐδὲ γὰρ μόνην ἀρκεῖν τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κοινοῦ λόγου εἰδέναι ἡμῖν τὴν οὐσίαν τοῦ προκειμένου· ἀλλὰ δεῖ καὶ τοὺς τῶν ἰδίων ὁρισμοὺς ἀποδοτέον, ἅπερ ἐκάστου οὐσία καὶ κατὰ ταὐτὸν ὑπάρχοντα· τὸ δὲ ὅλον οὕτω τοῦτο φημὶ δεῖν λοιὸν εἶναι τῶν κοινῶν λόγων ἀρκεῖσθαι μόνον, ἀφαιρεῖσθαι δὲ τοὺς ἰδίους ἑκάστου. μᾶλλον μὲν γὰρ ἡ τῶν ὅλων ἐξαρκεῖ μένει, τὴν κοινὴν τῆς οὐσίαν ἢ τύχη, οὐκέτι δὲ τὸν φύσιν ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦτο μένειν· ἀλλ' ἔχειν τὸν ἴδιον λόγον ἑκάστης τύχης καὶ τῆς ὑποβεβλημένης ὕλης· ὥσπερ οὐδὲ ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ κοινοῦ ζῴου δεῖ μένειν· ἀλλὰ μὴ περὶ τῶν ἰδίων λόγων τὸ σημεῖον ποιεῖσθαι. νῦν δὲ πολλῷ πλέον ὅτι μὴ δεῖ μένειν ἐπὶ τῆς τύχης ἁπλῶς· ἁπλοῦν μὲν γένος οὐδὲν ὁ τοιοῦτος ὅρος ἐστί· πάσης δὲ τῶν πραγμάτων οὐσίας δι' ὧν ὁρισμῶν ἐροῦμεν· τὸ λοιὸν οὖν ἁπλοῦν μέχρι μόνου τοῦ κοινοῦ λόγου ἐλθεῖν μένειν· ἀλλ' ὥσπερ ὀλίγῳ μέτρῃ ὁρισάμενος κοινῶς τὸ σχῆμα προσέθηκε τοὺς ἰδίους τῶν τοιούτων ὁρισμούς· οὕτω δεῖ μὴ ἁπλῶς κοινῶς τὸν ἐνεργεῖαν τῆς τύχης παραδεδωκότας μηδὲν περὶ ἑκάστης οὐσίας τύχης ποιήσασθαι λόγον· ἀλλὰ τῶν ἐφεξῆς ὑπαρχόντων καὶ τὸ πρόκειρον· ὥστε τῶν περὶ τὸν κύκλον ὑπαρχόντων καὶ τὸ περίγωνον· ἀλλὰ ἐπὶ ζεύξεως ὥσπερ ἄπορον τὸν διάγωνιον, ποιήσας δύο περίγωνα ὀρθογώνια· μὴ ἐπὶ τῶν τύχων ἐνθάδε εἶναι τὸ κατὰ τόπον μόνον· ἐκ παντὸς μηδὲ αὐτὸ κοινόν· ἐνθα

δὲ τοῦτο, ἐὰν μὴ τὸ ἀφεπτικόν· οὐ μέντοι ἐνδέχεται πρότερα, ἐὰν μὴ καὶ ὕστερα· τὸ γὰρ ἀφεπτικόν, ὅτι τῶν ἄλλων ἐστὶν ἐπτὰ δυνάμεων. μὴ τὸ περίττον ὅτι τῶν ἐφεξῆς οὐ μάτων· ὥστε τὸ πρότερον ἐστὶν ἐν ἀρτίοις μὴ τὸ ὕστερον· οὐ κοινὸς λόγος· ἀλλὰ μᾶλλον ἐναντιουμένη πλέον τὸν λόγον· ὅτι ἀνάγκη δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς οὕτως ἔχειν ὡς ἐπὶ πλέον· βούλεται ἐν τούτῳ τὴν ἀπόδοσιν ποιῆσαι τῆς τάξεως τῶν φύσεων δυσὶ μόνοις· γένος ἕν ἕνεκα αὐτοῦ ὕστερον οὐκ ἄνευ τῶν πρότερόν ἐστιν· οὐ πρότερα δὲ μὴ τῶν ὑστέρων χωρίς· ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀπόδοσιν, πρότερον ὅπως ἔχουσι τάξεως διέρχεται· ὅτι μὲν οὖν ἀσθητικὴ, οὐκ ἄνευ τῆς ἁφῆς· ἡ δὲ φρονητικὴ οὐκ ἄνευ τῆς ἀσθητικῆς· πάλιν ἐπὶ τῆς ἀσθητικῆς, αἱ μὲν ἄλλαι χωρὶς τῆς ἁπτικῆς οὐδὲν ἀνταναίρουσι· αὕτη δὲ χωρὶς οὐκ ἔστι· μὴ ἁπλῶς ἀσθητικὴ πρῶτα, οὐκ ἄνευ τῶν ναταδεεστέρων· αὖται δὲ χωρὶς ἑκάστων δυσὶν εἰσι· οἷον τὸ γένος μὲν μὴ ἀναλῆψαι φασὶν· μὴ δὲ ὅμοιον μόνης ἁπτικῆς μετέχουσι· πᾶς δὲ χυμὸς μὴ ταὐτὸ ἁφεῖν φασὶ πρὸς ταύτῳ μὴ τῷ γεύσασθαι τῷ ἔχειν· μὴ γὰρ βούσιον πᾶν· μὴ ὁρᾶται ἐν αὐτοῖς τὸ μαλακὸν μὴ τὰ σὰρκα λογικόν· τὸ δὲ στόμα, ἐξ ἀνάγκης μὴ γεύσασθαι μὴ αὐτοῖς· ὀσφρήσεως δὲ οὐ μετέχουσιν· οὐ γὰρ φαίνονται ἐφαπτόμενα δὲ ἀέρος· αἱ δὲ πορφύραι καὶ μύες, πρὸς ταύτας ἔχουσι μὴ τῷ ὀσφραντικῷ· ἔπεσθαι γὰρ αὐτὰς φασὶ τῷ δὲ ἀέρι· ἀκουστικῷ δὲ οὐκέτι ἔχουσι· οὐ γὰρ φαίνονται πάσχουσαί τι ὑπὸ τῶν τοιούτων· ὕστερα δὲ πρὸς ταύτας ταῖς τρισὶ, μὴ τῷ ἀκουστικῷ ἔχουσιν· οἷον οἱ ἀστακάλαμες· ὀμματίων γὰρ οὐ ποιεῖ στέρησιν· μᾶλλον δὲ τούτους μέν φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ὀφθαλμοὺς ἔχειν· φαίνονται γὰρ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ὑπὸ τὸ δέρμα· τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦτο μηχανησαμένης· ἐπὶ τόξον τοῦτο ὑπὸ τῷ ὀστράκῳ· τῷ σαρκίδιον φύεσθαι τῷ γῷ· μὴ παύεσθαι αὐξόμενον· ἵνα οὕτω μὴ βλάπτοιντο οἱ ὀφθαλμοὶ ὑπὸ τοῦ ὑπτίους εἶναι τῷ γῷ, ἐπειτα στερεοῦσθαι τοὺς ἡφύοις τῷ δέρματι· πᾶσι γὰρ τοῖς παρὰ τόπον ἐν οὐρανίοις ζῴοις ἀναγκαίως ἡ φύσις

μὴ ὀφθαλμοὺς ἐχορήγησεν· ἵνα μὴ ἐπὶ ποικίλων ἔχοιεν τῶν παλαιότερον
μύθων παραδείγματα φερόμενα· ἐν τοῖς ἐνύδροις δέ ἐστιν εὑρεῖν ἑστερη-
μένα ὄψεως μηδαμῶς οὖσης αὐτοῖς τῆς βλάβης ἐν τῷ ἐνύδρῳ βιώσι-
μα ὄντα· ὥστε ἐνταῦθα μὲν ὄντες, ἐκεῖ μὴ αἰσθοίατο· ὁμοίως ἐνταῦθα ἀπόντες
αἰσθάνεσθε· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· οὐ μέντοι γε ταῖς ἐσχάταις
ἀπῳδίαις ἀπολουθοῦσι· πέπαυται δὲ προσεχῶς ἐπὶ τοῖς αἰσθητοῖς τὸ
ὁρατικόν· ὃ μὴ πάντως ἔπεται τοῖς ἐν αἰσθήσει· καὶ μάλιστα μὴ ὑπερ-
βοῦτο τὸ παλαιότερον μύθευμα· ὅπερ οὐχ ἕπεται τοῖς παλαιότερον
μύουμένοις· μύεται μὲν γὰρ μὴ μέλλοντα· μὴ δὲ τοιαῦτα ὁμο-
λογουμένως μεμηχάνηται φαντασίας· σκώληκες δὲ, μὴ ἁπλῶς ὅσα
τῶν μύων ἀπαμβλυωπούντων, φαντασίας οὐ μεμηχάνηται· ἀδεήσει
μὴ δῶ τοῦτο ἀμῳδρᾶς δηλονότι τοιαύτης· μὴ μὴν δὲ γνωσθῶσιν ἀδέσποτοι
δυνάμεις ἢ αὐτὴ τοιαύτη τάξις μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ζῴων· εὐλογον γὰρ
τὰ ὠτία διανοίᾳ μὲν χρῆσθαι οὐδαμοῦ τῇ ἀκοῇ χρώμενα· ἐπαδὴ ὅλως
περίκειται σώματι· δόξειε δὲ χρῶν τοῦτο ἂν εὐλόγου ἀλλὰ
τῶν ὑπερφυσμάτων τῆς διανοίας· αἱ δὲ φύσεις δυνάμεσθε τρε-
πτικὴν μὲν αὐξητικὴν πάντως σωζόντων τῶν δὲ μὴ μὰ Δία· χρόνῳ
μὲν γὰρ ἡ αὐξητικὴ λήθει· μένει δὲ ἡ τροπικὴ· γεννητικὴ δοῦ-
ναι ὑπάρχει, οἷς προφητικοῖς ὑπάρχει· τῶν τε γὰρ ζῴων
πολλὰ τοιαῦτα ἑστέρηται· οἷον σκώληκες μὴ πάντα τὰ ἐνυπ-
νίως γενόμενα· μὴ πολλὰ τῶν αὐτομάτων βοτανῶν σπέρμα
οὐ φέρουσι· καίτοι τρεφόμενα μὲν αὐξόμενα· πάντως μέντοι
τοῖς κατὰ τὸ εἶναι οὐ χάριεν ἔπονται ἐν τοῖς θνητοῖς ζῴοις ὡς ἄπορος
ἔπεσι· ἐπὶ γὰρ τῶν ἀϊδίων δι' ὃ τὸ τοῦτο τὰ αἰδία ἄθανα, οὐ φύ-
σει καὶ ἐπὶ τὰ λοιπά· τὸ ἀποφεύγον ἐν τοῖς θνητοῖς ἀνυφαίνουσι.
θῦμος δὲ μὴ ἐπὶ θυμάτων ὄντος τὸ λυμαινόμενον δὲ
ἀμύνεσθαι· οὐθενοῦ δὲ τοιούτοις δηλωτέον τοῖς
τοιαύτοις τῆς τύχης δυνάμεσιν ὑπηρετοῦσιν· ἀλλὰ πρὸς
λόγον τῆς τύχης ζωῆς μὴ ἀσώματα τῶν μὲν ἀλόγων πλάγια·
μὴ πάντων νῶν τὰ δι' ἀπὸ χρόνιον τῆς ζωῆς· τῶν δὲ ἀνθρώπων

οὐσίαν τινὰ σημαίνει καὶ παρὰ τὸ ἄνω οὖσι μᾶλλον ἔοικεν· τὸ μὲν
δι' ἀγνωσίαν ἄλογον· τὸ δὲ δι' ἀγνωσίαν λογικωτέρων τοῦ σχήματος
ὡς ἀγνωσίαν ἄλογον μᾶλλον ἢ πάθους δι' ἃς λογικάς· μὴ πρὸς ἑαυτόν νοῦν.
τῶν δὲ ὀνείρων μόνων σημαίνει τὰ σώματα· μιμήματα γὰρ τῆς νοερᾶς
ἀϊδιότητος καθ' ὑπόστασιν πηγάζοντας· πᾶς δὲ αἰσθητὸς
τούτων λεκτέος ἐφεξῆς· μὴ ὢν αἰσθητὸν δὲ τὰ μὲν ἔχει τόπον
τόπον ὑπὸ τινος· τὰ δὲ οὐκ ἔχει· ὥσπερ τὰ μετέχοντα αἰσθητοῦ
παντὸς μὴ σχετικῆς μετέχει· οὐ μέντοι γε μὴ ἔμπαλιν οὔσης·
τὰ μὲν μετέχοντα τοῦ κατὰ τόπον ὑπὸ τινος, παντὸς μὴ αἰσθητοῦ μετέχει· ἐπεὶ δὴ ὡς ἁπλοῦν τοῦ τῆς αἰσθητοῦ. οὐ
μέντοι δὲ τὰ μετέχοντα αἰσθητοῦ, μὴ τοῦ κατὰ τόπον μετέχει
ὑπὸ τινος· οἷα δὴ τὰ παντελῶς ὑπερκόσμια· ἐφίζουσι γὰρ πᾶσι
ἐν πάσῃ πέτρᾳ· μὴ ὅλα τόπον οὐκ ἀμερῆ· ἀμέν οὖν ὑπὸ τινων
λαμβάνομεν τὸν καθόλου τὸ πρᾶγμα, ἐνδέχεται αἰσθητὸν
μέν ἔχειν τινά· τινὰ δὲ μὴ ἔχειν· ἁπλῶς πᾶσαν τὸν
κατὰ τόπον τινά, παντελῶς ἐνθάδε ἢ αἰσθητὸς μὴ μόνη ἁφή,
ἐφ' ᾗ ἡ κατὰ τόπον τινός· ἢ καθόλου ἢ κατὰ μέρη· διαφέρει
γὰρ δεδομένη ἡ φύσις τὸν αἰσθητὸν τοῦτον ἢ ἐκεῖνον μὲν ἐπὶ
τὰ ἡδέα τε καὶ ὠφέλιμα· ἐκκλίνει δὲ ἀπὸ τῶν βλαπτόντων
ὧν αἰσθητὸν ὠδῶν λαμβάνων τὸ μετέχον ὠδῆς· φανέντος
οὖν καὶ τοῦ ποιητοῦ καὶ τοῦ κοσμίου· καὶ ἅμα πλάσαντα αὐτὴν τύπου μιᾶς
θείου τινός, σύστελλόμενοι· ὑγροῦ δεδιαχεόμενοι· οὕτως
ἄρα διὰ τοῦτο ἡ αἰσθησις ἐδόθη· διὰ τοῦτο ἐκεῖ θάνατος μὲν ἐπὶ τοῦ
γηγενεῖς καὶ ἡδύ· ἐκκλίνειν δὲ τὸ βλαβερόν· τὸ δ' ἐθάνατος
καὶ ἐκκλίνειν, καὶ ἡδύς καὶ κατὰ τόπον φοί· τελευταῖον δὲ
καὶ ἐλαχίστα τὸ γιγνόμενον καὶ διάνοιαν· οἷον ὁ ἄνθρωπος· ἢ καὶ τοιοῦτον //
αὐτοφυὲς ὑπάρχει· ἐλαχίστα δὲ λογισμοῦ φησὶ μετέχει καὶ διάνοιαι
ἀνόητος· τὰ γὰρ πράγματα τοσοῦτο μᾶλλον ἐγγίζει τῆς μιᾶς παντὸς
ἀρχῆς, ὡς μὲν ποσῶς ἐλαττοῦται· ὑπερέχει δὲ καὶ τῶν δευτέρων.
διόπερ καὶ κάνηα ἀριθμοῦ ἐστὸς οὖσα, παντελῶς ἀμοιρεῖ.

διὸ μὴ ἁπλοῖ ἑκάτερα ταύτης· οὔτε γὰρ μέρη τοῦ ὅσου· αὔξησιν γὰρ οὐκ
ἔχει· διὰ τοῦτο οὖν τὰ λογισμῷ μὴ διανοίας μετέχοντα τοῖς θηρίοις,
ἐλάττονα ἐστὶ τῷ ἀριθμῷ· διὸ τὴν δύναμιν μείζονα· οἷς μὲν γὰρ ὑπάρχει
λογισμὸς τῶν φθαρτῶν τούτοις μὴ ἅλοι πάντα· ἀναγκαίως
προσέθηκε τὸ φθαρτῶν· οἷς γὰρ τοῖς φθαρτοῖς πᾶσιν αἴσθησις
μέν ἐστιν τύχης παρούσης ὑπάρχουσι μὴ ταξις δὲ ἀπῶν ἡ αὐτὴ
μένει· τὰ μέντοι θεῖα μὴ ἀθάνατα, λογισμῶν μὲν ἐκκρίνεται·
τῶν δὲ ἄλλων σωμάτων πρὸς γὰρ τὴν ἡδονὴν μὴ σωτηρίαν τῶν
θηρίων πᾶσαν ἐνδύσεις γεγόνασι· λογισμὸν δὲ ἔσχηκε τὸν ἄνθρωπον·
οὐθὲν μᾶσσον δὲ μὴ τὰ θηρία ζῷα, οἷον τὰ ὠὰ τὰ διὰ τὴν
ἐπὶ πλοκὴν τοῦ σώματος χρῆσθαι διανοίᾳ· ἀναλόγως
μέντοι τῇ ζωῇ ἀῶν· οὐχ ὥσπερ ἡ πᾶσα ἡμῖν ἐξ ἀπορίας εἰς εὐ
πορίαν προϊοῦσα· μὴ ἀποχῆς τοῦ εὑρεῖν· ἀλλὰ χρῆται
τὸ διὰ τίνων πρώτων σῴων ἀρούσα τὰ δεύτερα· τοσοῦτον
διαφέρουσης τῆς ποιᾶς διανοίας τοῦ νοῦ· ὅτι εὐφυὴς
μὲν μία ἐπιβολὴ περὶ λαμβάνει τὸ γνωστόν· αὕτη δὲ μετα
βατικὸς τίνος ὄφελος· ἁπλῶς μέντοι μὴ ἀποχίᾳ μὴ χρή
ται οὐ προήρηται· ἀλλὰ τοῖς μὲν οὐ δέ φανταστικά·
τὰ δὲ ταῦτα μόνον ζῷα· τῶν γὰρ μὴ μετεχόντων λόγου
τὰ τελεώτατα ταῦτα καὶ φανταστικὰ ἀρχή· τὸ δὲ ταῦ μόνη
ζῷον ἔφην, πρὸς αὐτὸ ὃ τὸ ἀλογιστικοῦ· ἐπὶ ζῷον
μὴ τῇ αἰσθητόν· ἀλλ' ἕκαστον καὶ ἀπὸ τίμιωτάτων ἐνέρ
γειαν χαρακτηρίζεται· τίνα δὲ μὴ τῶν αἰσθητῶν μετ
ληφότων φαντασίαν οὐκ ἔχει· τοῦτο γὰρ δοκεῖ λέγειν· ἔστι
δὲ ἄπορος ὁ λόγος· εἰ γὰρ τοῦ αἰσθητοῦ μετέχοντα καὶ ὄρεξιν
ἔχει· ἡ δὲ ὄρεξις τῶν ἀπόντων ἐστί· τοῦ γὰρ παρόντος οὐκ ἔστιν
ὄρεξις· τὸ δὲ ὀρέγεσθαι τοῦ μὴ παρόντος· οἷον διὰ ἀναπτώσεως
ἀπολυμένης, πῶς οἷόν τε τὰ ὀρέξεως μετέχοντα, ταῦτον δὲ
εἶναι τὰ αἰσθητοῦ, μὴ μετέχειν μὴ φαντασίας· τοῦτο δὲ
περὶ τούτων λόγον ἐπιτηδειότερον, ὅταν τὸν περὶ τῆς φαντασ

προχωρίζεται λόγου ὁ μὲν λόγος ὅτι ἀλέξεται γὰρ περὶ αὐτῆς ἐνταῦθα
μέν, καὶ ἴσασι δὲ ὅτι τῶν περιπατητικῶν ὅτι ἀλέξανδρος ἀπλῶς φησὶν
φαντασίαν μὴ μετέχειν, ὅσα μὴ δι' αἰσθήσεως· οἷον τὰ φυτά· περὶ δὲ
τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ, ἕτερος λόγος· καὶ ταῦτα πάλιν ὅτι λόγος ἐστὶ
χωρίζων τὸν νοῦν· ὡς μὴ σῶμα εἶναι τῶν ἄλλων τῆς ψυχῆς δῶν μερῶν.
ἐν ταύτῃ δὲ πάλιν ὁ ἀλέξανδρος φησὶν ἄδηλον λέγειν περὶ τοῦ θείου νοῦ
τοῦ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· ἀλλ' οὐ πάρεργον τὰ περὶ αὐτοῦ φησὶ μόνα λέγειν
λέγει· περὶ δὲ τοῦ νοῦ τῆς θεωρητικῆς δῶν μερῶν οὐδὲν πω
φανερῶς· ἀλλ' ἔοικε ψυχῆς γένος ἕτερον εἶναι· τὸ τοῦτο μόνον ἐν
δέχεσθαι χωρίζεσθαι· μόνον οὐχὶ γὰρ καὶ ταῦτα τὰ αὐτὰ φησὶν·
ἐκεῖ μὲν γὰρ ἔλεγεν οὐδὲν πω φανερῶς· ἐν ταύτῃ δὲ ἕτερος λόγος·
ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκρύπτεται ἐκεῖνα περὶ τοῦ θείου νοῦ λέγεσθαι·
οὐ γὰρ δὴ χωρίζεται τῶν σωμάτων ἐκείνων, ἅπερ αἰσθητά ἐστιν,
ἅτε μὴ ἐπιγαῖα· τὰ δὲ λοιπὰ μόρια τῆς ψυχῆς. ἀνάγκη δὴ ἀσχολεῖσθαι
πρὸς ταῦτα· ἅτε μὴ δὲ μετέχουσιν ἐκεῖνα τούτων τῶν δῶν μερῶν,
ὡς ἀρχήν φησιν, ἀλλὰ ὅτι μέγεθος ἐστὶ σκληρὸν ὁμοῦ καὶ χωριστὸν
τοῦ σώματος· ἐν ᾧ ἐστι καὶ μόριον ὂν τῆς ὅλης ψυχῆς τῆς ἐν τῷ
ζῴῳ· ἀλλως τε καὶ ὁ λόγος ἐν τῷ ἑξῆς βιβλίῳ τῇ ἢ θείᾳ πραγματεία.
φησὶν οὖν πρᾶγμα καὶ νοῦς ὁ μέγεθος ἐστὶ καὶ οὐ λόγος·
ἢ μέγεθος γὰρ καὶ λόγον πρᾶξις· οὗτος δὲ ὁ λόγος ἐστὶ τῷ
θεωρητικῷ καὶ τὸ ὑπομένον μόνῳ τῷ λόγῳ διαφέρων·
οὐ καὶ λέγει περὶ τοῦ θείου λέγων· περὶ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ
νοῦ· ἀλλὰ περὶ τοῦ ἑτέρου· καὶ λως δέ φησιν ἕτερον λόγον
εἶναι περὶ τούτου· ὡς γὰρ ἄπορον πολλάκις αὐτὸς φησιν ἐν τῇ
περὶ μορίων· καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς μεταβολῆς φυσικά· ὅτι φυσικοῦ
τὸ διαλεχθῆναι περὶ ψυχῆς οὐ πάσης· ἀλλ' ὅση μὴ ἄνευ τῆς
ὕλης· ἐπὶ τούτων ὁ θεωρητικὸς νοῦς, χωριστός ἐστιν, ἡνίκα
φησὶν ἕτερον λόγον εἶναι περὶ αὐτοῦ· θεολόγου γὰρ τὸ περὶ τὰ χωριστὰ
ἰδίων διαλέγεσθαι· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐκ τούτου καθαρεύει φιλοσο-
φικῆς πραγματείας ἐκεῖνος· αὐτὸν δὲ τὸν χωριστὰ αὐτῶν

φύσιων πραγμάτων περὶ τοῦ ἀϊδίου καὶ ἀϊδίου διαλεκτός· οὕτω μὲν
ταῦτα μετὰ τὸ διαλεχθῆναι περὶ τῶν ἄλλων, ἀναξιφαύστου μὲν τὸν
νοῦν· ἀναγκαίως δὲ πρὸς σύνεσιν τοῦ θεωρητικοῦ· ἔοικε μὲν ὁ αὐλὸς εἶναι
τῶν πραγμάτων καὶ ὑπομάνων, ἀχωρίστως δὲ ἔχειν τὰς ἐνεργείας τοῦ σώματος· περὶ γὰρ τοῦτο πᾶσα πρᾶξις· ὥστε
ἐπιχωρεῖν ὀνοῦς, οὐ χωρὶς πραγματικὸς χωρίζεσθαι· ταύτην γὰρ ἀχω-
ρίστως· ἀλλὰ θεωρητικός· δι' ἀπορίαν τοῦ θεωρητικοῦ ἆρ' ἔστιν· ὅτι
μὲν οὖν ὁ περὶ τοῦ νῦν ἐναντίου λόγος οὗτος οἰκεῖος καὶ περὶ ψυχῆς
δῆλον· ἔοικε γὰρ ὅτι ἐνίοις οἰκεῖος λόγος οὐκ ἔστιν ἡ διάνοια φύσις
παρὰ πάντων καθηγεῖσθαι· μᾶλλον τὸ ἓν ἀπομένειν ἐν τῷ κοινῷ
λόγῳ· ἀλλὰ δὴ καὶ περὶ ἑκάστου τῶν σημαινομένων ὑπὸ τοῦ κοινοῦ
λόγου προχωρίσασθαι δίκαια συμβαίνει· ἐπεὶ οὖν τοιοῦτος καὶ ὁ κοινὸς
περὶ ψυχῆς λόγος, ἀναγκαίως τῶν περὶ ψυχῆς διαλεγομένων τὸν
περὶ ἑκάστης δὴ ὡμέως ψυχικῆς ποιήσασθαι λόγον· ἀναγκαῖον δὲ
τὸν μάλιστα περὶ τούτων σκέψιν ποιήσασθαι λαβόντα ἔναστον
ἄθλων τίνα ἐστίν· ἀπὸ δοὺς τὸν κοινὸν περὶ ψυχῆς λόγον· ἔπειτα δέξας
ἐφεξῆς ὅτι οὐδὲ μέχρι τοῦ κοινοῦ φῶς ἀλλ' ὅλως περὶ ἑκάστης
τῶν ψυχῶν δῶμεν ὅσα λεχθῆναι· ὅτι ὁ τὸ κοινὸς ἄθλων
καθηγούμενον, οὐκ ἄτοπος· ἔστι γὰρ ἐν ἀθλοῖς τὸ πρότερον
καὶ ὕστερον· ἐν οἷς μὲν γὰρ οὐ πράττουσιν οἷον ἀθλητικῇ, ἐν τούτοις
καὶ αἱ λοιπαί· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μορίων· οἷον ἐπὶ τῆς αἰσθητικῆς·
τὰ μὲν τῶν ἄλλων τινὸς αἰσθητικῶν δῶμεν μετέχοντα, παντὸς
καὶ ἁφῆς μετέχει· τὰ δὲ ἁφῆς, οὐ παντὸς καὶ τῶν ἄλλων τινός· σκόπει
γὰρ καὶ ἀναλῆψαι καὶ ἁφῆς μόνης ἁφῆς μετέχουσι· φαίνεται
γὰρ οὐ πεπλασμένα ἀπὸ μέρους τινός· καὶ διαχεόμενα· ἐπὶ δὲ ὧν ἀ
ναγκαῖος ὁ περὶ ἑκάστης τῶν φύσεων δῶμεν λόγος, δεῖ φησὶ
τὸν μάλιστα περὶ αὐτῶν διαλαμβάνοντα λέγειν τίς ἐστιν ἡ οὐσία
τοῦ ἑκάστου· ἔπειτα φησὶ καὶ περὶ τῶν ἐχομένων· τοῦτο δέ ἐστι τῶν ὅσοις
καὶ ἀναθαῦλα καὶ σύμφερτα πολλῶν· καὶ αὐθαῦλα δὲ σύμφερτα πολλὰ λέγω·
οὐ τὰ ὡμοιομερῆ μόνα τοιαῦτα· ὑπο

τοῦ ὁρισμοῦ· καὶ τῆς οὐσίας συμβάλλεται· οἷον ὅτι τὸ ζῶν τῶ σώματι ἀπὸ
τῆς φυτικῆς πρῶτον καὶ τὸ ὕστερον· ὅτι αἱ αἰσθήσεις μελόνων
μὲν αἰσθητῶν ἀντιλαμβανόμεναι τῶν ἡττόνων οὐ δύνανται ἀντιλαμβα-
νεσθαι· ὁ γὰρ πληκτικωτέρων χυμῶν γευσάμενος, τῶν ἠρεμαιοτέρων
οὐκ ἐπαισθήσεται· καὶ ὁ μεγάλων τόφων ἀκηκοὼς, ἀνεπαίσθητος
ἐστὶ πρὸς τοὺς ἥττονας· οἷον τὶ θυρισμοὺς· ὁμοίως ὁ πρὸς τὸν ἥλιον ἀ-
τενίσας, ἀναγνῶναι οὐ δύναται· οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀκριβῶς ὁρατῶν
ἀντιλαμβάνεσθαι· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ἁφῆς· ὁ θερμοῦ· ἢ τὶ χροῦ
σφοδροῦ ἁψάμενος, τοῦ χλιαροῦ οὐκ ἐπαισθήσεται· ὁ δὲ νοῦς ἐναν-
τίως ἔχει· ὅσω τῶν μελόνων νοητῶν ἀντιλαμβάνεται, τοσοῦτον
ἀκριβέστερόν ἐστι περὶ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἡττόνων· καὶ τὰς μὲν αἰ-
σθήσεις, αἱ ὑπερβολαὶ τῶν αἰσθητῶν φθείρουσιν· ὑπερβολὴ γὰρ
φωτὸς ἢ ζόου, ἔφθειρε τὴν ὄψιν· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸν δὲ
νοῦν τῶν μελόνων νοητῶν ἡ ἀντίληψις ὀξύδερκέστερον ποιεῖ· ταῦτα
μὲν οὖν τὰ καθ' αὑτὸ συμβεβηκότα ταῖς ψυχικαῖς δύναμεσι· καὶ τὰ
ὅμοια τούτων ὡμολογημένα ὄντα πρὸς τὴν λῆψιν τῆς οὐσίας καὶ τοῦ
ὁρισμοῦ συμβάλλονται· λέγει δὲ αὐτὸς ὅτι μετὰ τὸν περὶ τῆς οὐσί-
λόγον, δεῖ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἐχομένων τῆ οὐσία· περὶ τῶν ἀδήλων
λέγων καθ' αὑτὸ συμβεβηκότων· ἅτινα ἐκ τῆς εὑρέσεως τῆς οὐσί-
ἀναφέρεται· οἷον εἰ χωριστὴν ἔχουσι τὴν οὐσίαν ἢ ἀχώριστον· εὑρή-
σομεν γὰρ ἐκ τοῦ ἀποδιδομένου ὁρισμοῦ ὅτι ἀχώριστον· καὶ πότερον
θνητὴ ἢ ἀθάνατος· τὸ δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἤτοι τῶν κατὰ συμ-
βεβηκὸς ὑπαρχόντων· οἷον εἰ κινεῖται κατὰ συμβεβηκὸς· καὶ εἰ ἐν
τόπῳ ἐστὶν· ἢ ἐχόμενα μὲν εἶπε τὰ προσεχέστερον ἰδίως συμβε-
βηκότα· οἷον τὸ χωριστὸν ἢ ἀχώριστον· ἄλλα δὲ τὰ πορρώτερον·
οἷον τὸ θνητὸν ἢ ἀθάνατον· ἤγουν ὅτι τινῶν μὲν καθ' αὑτὸ ἀντι-
λαμβάνονται· τινῶν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς· οἷον ἡ ὄψις καθ' αὑτὸ
μὲν χρώματα· κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τύχοι σχημάτων· ἀναγ-
καῖον δὲ τὸν μέλλοντα περὶ τούτων σκέψιν ποιεῖσθαι, λαβεῖν ἕ-
κατον αὐτῶν τί ἐστιν· ἐν τεῦθεν βούλεται τὸν τρόπον τῆς διδασκαλί-

εὐθέσθαι

ἐνθεάσθαι· ὥσπερ ἄλλο τι ἂν εἴη καὶ ἡ σύστασις τῶν τυχόντων δώδεκα μίαν·
οὔσης γὰρ πρώτης μὲν τῆς δώδεκα μίας· δευτέρας δὲ τῆς ἐνεργείας, πρότερον
μὲν περὶ τῶν τυχόντων ἐνεργῶν διαλέγεται· εἶτα περὶ τῶν δώδεκα μιῶν·
διὰ τὸ σαφεστέρας εἶναι τῶν δώδεκα μίαν τὰς ἐνεργείας· μᾶλλον πρὸ τούτων
περὶ τῶν ἀνυπάρκτων τοὺς δώδεκα μίαν· ἀνυπάρκτων δὲ ὡς τὰ πρόσκαιρα·
τὴν γὰρ θρέψασαν ἡ πρόφασις ἀνυπάρκτων εἶναι· ἡ γὰρ θρέψασα τὴν προφῆ πρεφάσασα· ἡ προφῆς
ἐστὶ θρέψασα· ὁμοίως ἢ ὄψασα ὁρᾶται ὁρᾶται ὑπὸ ὄψασα· μᾶλλον δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως·
διὸ τοῦτο τοῦτο δώδεκα οὐ τῶν ἀνυπάρκτων ἀναπαύσασθαι βούλεται· οὐκ ἀδύνατον δὲ
δαιμονίας εἶναι τῶν ἀνυπάρκτων ἀξιοῦσθαι ὡς καὶ φθαρτέρων· ἀδύνατον δὲ
χρὴ λέγειν ἕκαστον αὐτῶν, οἷον ἡ τοῦ νοῦ μίαν ἢ τὸ αὐθυπάρκτου μίαν ἢ τὸ θρεπτικὸν
μίαν· πρότερον εἶναι λογικὸν ἢ τὸ νοῦν· ἢ τὸ αὐθυπάρκτου εἶναι· ἀδύνατον δὲ
φησὶ περὶ τῶν τυχόντων δώδεκα μίαν, μᾶλλον δὲ ἁπλῶς περὶ
τῶν οὐσιῶν· ὁ γὰρ τῶν δώδεκα μίαν ἕνωσις, τῶν οὐσίαν ἕνωσιν· ἕνωσις
γὰρ οὐκ οὐσία ἐστὶν ἀσώματος ἀνυπόστατον σώματι τοιαύτης δώδεκα μιᾶς
ἔχουσα· ἐπὶ οὖν φησὶ περὶ τῶν δώδεκα μίαν διαλαβών· τῶν δὲ
δώδεκα μιῶν πρότερα αἱ ἐνέργειαι, ἀναγκαίως πρῶτον περὶ τῶν ἐνερ-
γείων δὲ διαλεκτέον· πῶς δὲ πρότερα τῶν δώδεκα μιῶν αἱ ἐνέρ-
γειαι, πρόσκαιρα μὲν οὖν τῷ λόγῳ· αἱ μὲν γὰρ δώδεκα μιαὶ τῷ χρόνῳ
πρότερα τῶν ἐνεργειῶν· αἱ μέντοι ἐνέργειαι τῷ μὲν χρόνῳ σύμπε-
φυκε· τῷ δὲ λόγῳ πρότερα· αἱ γὰρ τοῦ τῇ δισσωσιμαλία· σαφέστεραι
γὰρ ἡμῖν εἰσὶν αἱ ἐνέργειαι τῶν δώδεκα μιῶν· δι' ὃ καὶ παντελοῦς ἀπὸ
τῶν σαφεστέρων τῷ ἀρχὴν ποιεῖσθαι· ἢ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος φησὶ τῷ
λόγῳ· αὐτὴ τοῦ τῇ τελειότητι· τελειότης γὰρ τοῦ δώδεκα μιᾶ ἡ ἐνέρ-
γεια· πασῶν γὰρ ἕνεκα ἡ δώδεκα μίας· τὸ δὲ οὗ ἕνεκα πρότερον τοῦ
ἕνεκά του· παντὸς γὰρ τὸ μὲν τέλος τῷ χρόνῳ ὕστερον· τῷ δὲ
λόγῳ πρότερον· προαιρούμενοι γὰρ τῷ λόγῳ τὸ τέλος, οὕτω τὰ
πρὸς αὐτὸ ζητοῦμεν ποιεῖν καὶ πορίζομεθα· μὴ ἡσυχίας δὲ παντὸς
ἕνεκά του ποιεῖ· ἀργὰ γὰρ μηδὲν ἂν ποιεῖ μηδὲ προσήκοντα
περὶ αὐτῶν· ἀλλ' οὖν φυσικῶς προσήκει τέλος ὀρθῶς αὐτῆς ἡ ἐνέργεια·
ἀνάγκη οὖν πρότερον τῶν δώδεκα μιῶν τὰς περὶ τῶν ἐνεργειῶν πρό-

χαρίσεται λόγον· ὡς πρότερον τὴν γνῶσιν τὴν μετέχουσαν τῶν ὄντως φρονίμων, μὴ τὴν τυχοῦσαν· ἀδιάφορον τοῦτο φησί· τοῦτό ἐστι περὶ τῶν σαφεστέρων ὑπρώτων. πρότερον δὲ ποιεῖσθαι τὸν λόγον· σαφεστέρα δὲ τῶν ἐνεργειῶν τὰ αὐτὰ μένα αὐτοῖς· περὶ τῶν αὐτὰ μενόντων ἀρχὴ πρῶτον δὲ ποιήσασθαι τὸν λόγον· αὐτὰ μενα δὲ ὡς πρός τι· ἡ γὰρ αἴσθησις αἰσθητοῦ ἐστιν αἰσθητοῖς· μὴ νοήσεις νοητοῦ νοήσεις· μὴ ἀφετὸς τὴν πρόφασιν ἐστι φθετός. ὅλη δὲ τῆς μὲν δυνάμεως ἡ ἐνεργεία πρώτη τῶ λόγω· μὴ τῆς ἐνεργείας τὰ αὐτὰ μένα· ἵνα τε ἐστι καθόλου τὰ τῶ λόγω πρῶτα, ἢ τῶ δὲ τῆς μετὰ τὰ φύσικα λεγόμενα· ὧν γὰρ ἐν τῶ ὁρισμῶ παραλαμβάνομεν ἀνάγκη, ταῦτα πρῶτα εἰδέναι ὁρίζομενα τῶ λόγω· τῶ μὲν οὖν δυνάμει ὁριζόμενοι, χρεὰν ἔχομεν τῆς ἐνεργείας· οἷον ὁριζόμενοι τῶ ὁρᾶν λέγομεν· δυνάμεις αἰσθητὸν τὸ ὁρᾶν, ὅπερ ἐστὶν ἐνεργεία· οὐκέτι δὲ τῶν ἐνεργείαν ὁριζόμενοι πρὸς χρῶμενα τῆ δυνάμει. τὸ γὰρ ὁρᾶν ἐστι τὸ αὐτὸ λαμβάνειν τῶν ὁρατῶν· τουτέστι τῶν χρωμάτων· πάλιν τῆς ἐνεργείας καὶ τὸν αὐτὸν λόγον πρότερα ἐστὶ τὰ αὐτὰ μένα· περὶ ἃ αἱ ἐνεργείαι· ὁριζόμενοι γὰρ τῶ ἐνεργείαν τῶ καθ' ὃ τὸ ὁρᾶν, πρὸς χρῶμενα τῶ ὁρατῶ· τὸ γὰρ ὁρᾶν φαμέν, αὐτὸ ἦλθεν χρωμάτων ἕνεκα· οὐκέτι δὲ τοῦ χρώματος λόγῳ ἐμπεριέχεται τὸ ὁρᾶν· τὸ μὲν οὖν χρῶμα, ὡς μὲν ὁρατὸν πρός τι ἐστίν· οἷς τὸ εἶναι τοιοῦτόν ἐστι τῶ πρός τι πως ἔχειν· ἐν τούτοις γὰρ ἀναίγκη ἐν τῶ εἶναι τὸ ἑτέρου λόγῳ θατέρου ἐμπεριέχεσθαι· ὡς δὲ χρῶμα οὐκέτι τῶν πρός τι· διὸ οὐκ ἀναίγκη παραλαμβάνεσθαι ἐν τῶ ὁρισμῶ αὐτοῦ τὸ ὁρᾶν· τοῦτα οὖν τῶ λόγῳ πρῶτα εἰδέναι ὧν ἐν τῶ ὁρισμῶ παραλαμβάνονται· τούτῳ δὲ ἢ πρότερον δὲ τὰ αὐτὰ μένα τεθεωρῆσθαι μέναι· μὴ ἀρχόμενος τοῦ βιβλίου εἶπε, δεῖν ἢ τῆσαν δὲ οἱ περὶ τῶν αὐτὰ μένων τὰς ἐνεργείας πρότερον διαλαβεῖν· μὴν ὧ φησὶν ὅλη ἀπὸ τοῦ ἀρμοτέου τῆς ὁδοποιίας, ὡς δεῖ σκοπεῖν μὴ ἢ φύσει πρῶτον. ὡς γὰρ ἐν ἀποδείξει, οὐ δοθέντος μὲν οὔσης, πάντα ἀναίγκη εἶναι μὴ οὐσητόν· μὴ δοθέντος οὔσης, οὐκ ἀναίγκη πάντα

ἄναιτηροφὼ· τὰ αὐναιρουλῆτούτων, οὐτε αὐθητοὶ οὐτε νοητὲ εἶναι.
θρέπτεως δὲ τὰ αὐθητὰ ως αὐναιρετὰ τις, τὰ ὧν τὰ αὐθητοῖς αὐτὰ λητέον τὰ
τὰ οἷς πρέφεσθαι τὰ πρεφόμενα, οὐ δεὶ πω λύεσθαι. τὰ γὰρ ἀμπὼς
αὐθητὰ τὰ πρῶτα αὐθητὰ ως, ἀλλοῦ πρὸ ὑπαρχόντος ὡς τὰ δεῖνα.
τίνα δέ ἐστι τὰ αὐτὰ τὰ μὲν ἀπὸ τῶν πέντε δὼ ἀμεσων ἐνεργάσης
τῶ πρέφεσθαι. τῶ αὐθαυνεσθαι. τῶ νοεῖσθαι. περὶ τροφῆς γὰρ
φησι τὰ αὐθητὰ τὰ ἁπλῶ. τὰ νοητοῦ. τὰ ἐπὶ μὲν τῆς θρεπτικῆς δὼ ἀμεσως
πρῶτον περὶ τροφῆς διαλέγεται. ἐπὶ δὲ τῆς γεννητικῆς. τὰ τῆς αὐ-
ξητικῆς, ἐπὰ μὴ εὑρεθῆναι τὰ μὲν οὐτὰ ἀναλογον τῆ τροφῆ. οὐ
γὰρ ὥσπερ ἔστι τὰ ἕξω τῆς θρέπτεως ἡ τροφὴ, οὕτω τὰ ἐπέκεινα.
ἐναλλὰ γάρ ἐστι τῶ αὐξομένω ἡ αὐξητικὴ δυνάμις. ὁμοίως τὸ γεννω-
μενον ὅμοιον ἔστι τοῦ γεννῶντος. ὥστε οὐδὲν ἂν λέγεται περὶ τοῦ γεν-
νῶντος, τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ γεννωμένου. καὶ οὐδὲν δὲ περὶ αὐτοῦ
ἰδίᾳ ἐστὶν. καὶ παντὶ προφανὲς, ὅτι ὅμοιον τῶ γεννῶντι τὸ γινόμενον.
ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς τροφῆς ἀπορος ὁ λόγος ὡς μαθητοὸ μέν. διὰ τοῦτο οὐκ
ἀπὸ τῶν τελῶν ἐποιήσαμο τοὺτων τὰ διδασκαλίαν τῆς αὐξητι-
κῆς λέγω καὶ γεννητικῆς. τέλος δὲ τῆς μὲν γεννητικῆς δὼ ἀμεως
ἡ τοιαδὶ θρέπτεως μίμησις. ἐπεὶ γὰρ πάντα μὲν τοῦ πρῶτου ἐφίεται, καὶ
τῆς ἐνεργείᾳ ἀϊδιότητος. οὐ δὼ ἀμεν δὲ ταῦτ' ἀφαιρεῖται τὰ τὰ αὐτὰ
μένειν καὶ τὰ τὰ αὐτὰ μένειν καὶ ἁπλῶ. ἀμοῦ μιμεῖσθαι τὰ τοῦ θείου
ἀϊδιότητα τὰ γεννᾶν ἕτερα οἷα αὐτὰ τὰ ἀϊδιότητα μιμεῖται.
τέλος δὲ τῆς αὐξητικῆς τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐξόμενον ἐς τὸ τέλειον
καὶ κατὰ φύσιν ἕξος. ἐς ὃ γενόμενον, πάσης τελειοῦται τῆς φύσεως
ἐνεργείᾳ ἐνεργείας. λέγω τὰς γεννητικὰς. ἐκ τῶν τελῶν οὖν
τὰ περὶ τούτων ποιεῖται διδασκαλίαν. ἀδύνατος ἀμφιβως ἐπι-
σκέπτο, μὴ τὰ θρεπτικὰ ἀπὸ τοῦ τέλους ἐδίδαξεν ὡς ὁ ὁρις
μὸς αὐτῆς δηλοῖ. ὡρισάμο γὰρ αὐτὰ οὕτως. δυνάμις ἐστὶ φησὶν,
οἵαπερ οὖσα σωζει τὸ ἔχον αὐτὰ καθὸ ἔχει τὸ εἶναι τοιοῦτον ἀνον,
καθὸ ἄνος. μὴ τὰ λοιπὰ. οἷον περὶ τροφῆς μὴ αὐθητοῦ καὶ
νοητοῦ. πρὸ γὰρ τῆς θρεπτικῆς δὼ ἀμεως δι δυνάμις πολλὲ ἐστι

τροφὴ· ἢ πρὸ τῆς αὐξητικῆς δύναμις ὑπὸ τινός ἐστιν, αὐξητικὸν αὐ μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ νοῦ μείζων διαστάσεως πρόκειται περὶ τοῦ νοητοῦ διαλέξεται. ἀσαφέστερον γὰρ ἐν ταύτῃ τὸ ἀνακινούμενον τοῦ νοῦ λείπω τὸν νοητόν· ἀλλ' ἤδη οὕτω ταῦτα φήσομεν· λείπω δὴ τὰ περὶ τῶν διδασκαλίων παθῶν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, δι' ἃ τοῦ νοητοῦ ἐμνήσθημεν ἢ νοητοῦ· ἵνα μὴ ἐπὶ πᾶσι ἀξιῶ διδασκαλίαν· ὑπὲρ ὡς ἔστιν ἐν τῇ αὐτῇ πραγματείᾳ περὶ τοῦ χρήσεως· ὥστε πρῶτον περὶ τροφῆς ἢ γεννήσεως λεκτέον· εἶτα πρῶτον τὴν φύσιν ἢ ἀρετὴν ἑκάστου, ὥσπερ πλαίσιόν ἐστιν· εἶθ' οὕτω πρὸ τῶν δυνάμεων περὶ τῶν ἐνεργειῶν φατέον· πρὸ δὲ τῶν ἐνεργειῶν περὶ τῶν αὐξανομένων πρὸς ἃ αἱ ἐνέργειαι τὸ εἶναι ἔχουσι· τῶν δὲ τρεφομένων ἢ τροφὴ αὐξάνεται· τὸ γὰρ τρεφόμενον τροφῆς τρέφεται· δι' ἃ τοῦ τὸ αὐξόμενος πάλιν τοῦ περὶ ψυχῆς λόγου, περὶ τροφῆς πρῶτον λεκτέον εἶναι· σωτηρία δὲ ἡ τροφὴ τῶν γεννήσεων, ὡς τῆς τροφῆς ἢ τοῦ γεννᾶν αἰτίας οὔσης· τὸ γὰρ σωζόμενον περὶ τὸ σωματικὸν τροφῆς· γέννησιν δὲ τὸ γεννώμενον φαμέν· τοῦτο γὰρ τῷ γεννᾶν, αὐξήσαι· τὸ γὰρ γεννῶν γεννώμενον γεννᾷ· ἢ περὶ τῆς γεννητικῆς οὖν μᾶλλον πάσης φατέον, πρῶτον περὶ τοῦ αὐξητικοῦ εἰπτέον· οὐ μέντοι δοῦπερ φατέον τὸ γεννώμενον ὡς αὐξανόμενον· ἀλλὰ μᾶλλον ἀναπλέως· τούτου γὰρ στοχάζεται ἡ φύσις, ὅτι ἀεὶ φασιν τῆς θαλλούσης τὸ ποιῆσαι· ἄλλο οἷον αὖξο· μήποτε δὲ οὐ δεῖ πολύσπορον· ἢ ὡς αὐξανόμενον αὖξο θεωρεῖν· ὅταν ὡς γεννώμενον μόνον θεωρῆται· οὐ γὰρ γέννησιν ἐν δέχεται αὐξητοῦ γεννωμένου· οὐ γὰρ γεννῶμεν αὐξητοῦ γεννήσεως· ὥσπερ γὰρ ἡ οἰκοδόμησις τοῦ οἰκοδομητοῦ ἐστιν οἰκοδόμησις· ἢ ἀνάθησις ἀνάθη τοῦ ἀνάθησις, οὕτω δή που ἡ γέννησις γεννητοῦ γέννησις· ἢ ὥσπερ τέλος τῆς οἰκοδομικῆς τὸ ἀπὸ τελεσθὲν τὸ οἰκοδομητόν· τοῦτο τέ ἐστιν οἰκίαν ποιῆσαι, οὕτω ἢ τῆς γεννήσεως τὸ ποιῆσαι ἄλλο οἷον τὸ γεννῶν· ὥσπερ οὖν τῷ οἰκίαν οὐ δεῖ πολύσπορον ἢ ὡς αὐξανόμενον, ἢ ὡς τέλος θεωρεῖσθαι τῆς οἰκοδομικῆς· ὡς μὲν αὐτὸ τοῦτο οἰκίαν, τοῦτέστι σύμπασαν πολὺ χρόνον ἀπόμπρων ἢ πολυμερῶν τέλος, ὡς

μᾶλλον οἰκοδομητόν· ὥστε αὐξητὸν μᾶλλον αὐξανόμενον, οὐδὲ μὴν τῆς
γεννήσεως τὸ γεννώμενον· ὡς μὲν γὰρ γεννώμενον αὐξανόμενον· ὥσπερ γὰρ
ἡ οἰκοδόμησις πρὸς τὸν οἰκοδομητόν, οὕτως ἡ γένεσις πρὸς τὸ γεννητόν·
ὡς δὲ ἤδη γεγεννημένον δεῖται, τὸ αὐτὸ μὴ ἐπ' αὐξήσεως μὴ αὐξη-
τοῦ μὴ αὐξανόμενον· ἥκιστα γὰρ ἐοικε μὴ τυχὸν μὴ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχειν.
εὐλογον δὲν λοιπὸν αἰτίαν τινὰ περὶ τῆς φύσεως τυχῆς διδόναι καὶ
ποιεῖσθαι· ἐοικε μὲν γὰρ τυχὸν καὶ παρὰ φύσιν καὶ ἀεί· ἐπὶ δὲ τῶν
δι' αἰτίαν δὲ περὶ τῶν ἐνεργείᾳ διὰ ταῦτ' ἐν περὶ δὲ τῶν ἐνεργείᾳ
περὶ τῶν αὐξανομένων, πρότερα δὲ τῶν τυχικῶν δι' αἰτίαν ἀεὶ
γινόμενα· οὐ γὰρ μὲν ἔχοντα τὰς αἰτίας τυχικὰς δι' αἰτίας, ἔχει μὴ
ταύτῃ· τὰ δὲ ταύτῃ ἔχοντα· οὐ πάντως ἔχει μὴ τὰς αἰτίας· διὰ
τοῦτο πρῶτον περὶ ἕξεως μὴ γεννήσεως ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ταῦτα
γὰρ ἐγγύς ἐστι τῆς φύσεως τυχῆς· περὶ ὧν πρῶτον διὰ τὴν πλείονος
κοινωνίαν· καὶ γὰρ ταύτῃ γὰρ τοῖς ζῴοις ὑπάρχει τοῖς ζῴοις·
ὥσπερ τοῖς ζῴοις ἕξις καὶ πάθη καὶ τῶν αἰσθήσεων· μὴ πρότερον εἰ ὡς ἤδη
εἶπον, περὶ τῆς γεννήσεως ποιεῖσθαι τὸν λόγον· ἧς ἐστιν ἐγγὺς γεν-
νῆσαι τὴν προσήκουσαν μὴ προσήκουσαν· ὁρᾶς ὅτι πότ' ἐστὶ τυχὴ
εἶπεν, αἰτία τοῦ μὴ φύσει· ταύτης γὰρ τῆς ἕξεως φησὶν
εἶναι τὸ γεννῆσαι τὴν προσήκουσαν μὴ προσήκουσαν· αἰτία τοῦ ἕνεκά του· φύσει μᾶ-
λιστον γὰρ τοῖς ζῴοις ἐστὶν, ὅσα τέλεια· ἢ μὴ πάρεστι, ἢ
τὸ γεννᾶν ἐστιν αὐτὸ μᾶλλον ἔχει τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἷον αὐτό· ἰδοὺ
γὰρ ἀρχὴ τῆς γεννήσεως δεῖ αὐξήσεως ἀπὸ τοῦ τέλους ἐποίησαν
δι' ὃ ὡσαύτως ὑπὸ τέλος τὸ τέλος αὐτῆς· φύσει μᾶλιστον δὲ, αἰτία
τοῦ σπερματικὸν τέλος τῆς φύσεως τοῦτό ἐστι, τὸ ποιῆσαι
ἄλλο οἷον αὐτό· ἰδοὺ γὰρ ἀρχὴ τῆς γεννήσεως δεῖ αὐξήσεως ἀπὸ
τοῦ τέλους ἐποίησαν· δι' ὃ ὡσαύτως ὑπὸ τέλος τὸ τέλος αὐτῆς·
φύσει μᾶλιστον δὲ αἰτία τοῦ σπερματικὸν τέλος τῆς φύσεως
τοῦτό ἐστι, τὸ ποιῆσαι ἄλλο οἷον αὐτό· πάντα οὖν τὰ ζῳῆς μετέ-
χοντα, ἢ μὴ πάρεστιν ὡς οἱ εὐνοῦχοι, ἢ μὴ τέλεια οἷον
τὰν κοινά· ἢ μὴ αὐτομάτως ἔχει τὸ γεννᾶν ὡς τὰ ἐνοικήτεως

γινόμενα οἷον σωλῆνες μὴ ἔχοντες μὴ κωνωπες μὴ παράσιτα σωματίων
τελος ἐχόντων τῆς φύσεως τὸ γεννᾶν οἷον αὐτό· ἡμίονοι δὲ μή ἐστι
τούτοις ὅμοιον, οἱονεὶ μὴ αὐτὰ πάρωματα ἐστιν· οὐ σωλῆνας οὐ δεύτερον
εἶδος· διὸ οὐκ ἔχουσι τὸ ἐξαλλάττειν γεννητοῦ οἱ δὲ ὄνοι
κόσα σαπρὰ τελείους μόνους, ἐξαίρουσαν μὴ δυνάμενα φθορᾶς τῆς φύσεως,
τελεσφορῆσαι τὸ κύειν, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἁλίσφυρα, μὴ δεύτερα
φύσιν, μήτε τὸ ἵππου· μήτε τὸ ὄνου ἀλλεπάλληλα πάρωμα
εἶναι· οὐπαράπαν δὲ τὰ ἐμποδίζεσθαι μὴ οὐ μοῖρα· ἱστορεῖται ἀρίστοτέλης
ἐν τῇ περὶ ζώων ἱστορίᾳ, ἰχθῦς τινας ἐμποδίζεσθαι γενομένους καὶ
μοῖραν τας· μὴ μὲν λίπαν δὲ ἐμποδίζεσθαι τῶν ταυρέων σωμάτων
γινόμενα, ὁμοίως γεννᾶσθαι ἕνα φιάλην τοῖς περὶ οἷς τὸ σπέρμα.
εἶτα μὴ τὸ αἰτίαν πρὸς τί ἄρα οἱ μόνος ἔχει τὸ φυσικὸν πάθος
τέλος τοῖς ζῴοις ἐστί· τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἷον αὐτό· ἵνα γὰρ φθορᾶς τοῦ
ἀεὶ μὴ τοῦ θεοῦ μετέχουσιν ἢ σώζωνται· δυνατὸν γὰρ αὖ πάντα
τὰ φύσει σωζόμενα, ἐφ' ἑαυτοῦ ἀρίστου μὴ πρώτου τῶν ὄντων
ἔχειν· λέγω δὴ τοῦ θεοῦ· ἐφίεται δὲ φύσει πᾶν· διὸ ὅπερ ἕκαστον
ἢ δύναται μιμεῖσθαι τὸ ἐν τῷ πρώτῳ αἰεὶ στάσθαι· ἀποβαίνει
δ' ἂν οὕτως ἡ φύσει τὸ ἀεὶ τοῖς ζῴοις ἐστὶ παῖδας ποιῆσαι οἷον
αὐτό· ἕκαστον δὲ τοῦ ὁμοίου ἐστὶ γεννητικόν· οὐ μὴν πάντα γε μὴ ἐν τῇ
ἀλόγῳ τάξει εἶναι τὸ γεννητικὸν δύνασθαι, μὴ τὸ αἰσθητὸν αἰσθητοῦ
γεννᾶν· μὴ τοῦ θυμοῦ θυμοῦ· μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως· ἢ τὸ
φύσει γεννητικὸν τὸ εἶναι τῆς ἀλόγου· ὡς εἶναι ἐν τοῦ χάρους
τὸ μὴ ἔφιππον· ὅπερ ἄτοπον· μή τε οὕτω ἐστὶν ἁπλοῦν ὅλως ὡς περὶ ὃ ἀπορ-
μηθὲς πλῆθος ἔχει ἐνέδοσιν ἀμερῶς, τὰς φύσεις πάσας
δύνασθαι· μὴ ὥσπερ τὰ μόρια τῶν ἐνύλων μὴ τοῦ ὅλου ἀποτμη-
θέντα ἔχει ἐνέδοσιν τοῖς τοῦ παντὸς τὸ μὴ δύνασθαι, μὴ τὸ παντὸς τόπον
κίνησιν· οὕτω μὲν τὸ σπέρματι τῶν ἐμπνεόντων ζώων ἀμερῶς ἐνυπάρ-
χουσιν οἱ λόγοι τῶν τυχόντων δύο ἀμερῶν· οὐ γὰρ ἀζώων ἐξέφοιτο.
ἀλλὰ τοῦτο δοκεῖ οὐ μὴ τῆς ἀλόγου τυχῆς οἱ λόγοι εἶναι ἐν τῷ
σπέρματι· ὧν ἀξιωμένων, ἢ τε λεσφορουμένων ἐμπίπτεσθαι

τῷ ἀλόγου τυχὼν ἐν τῷ σώματι· μηδὲ μίας ἔξω θεν οὐσίας τῆς ἀλόγου τυχῆς ἐγγενομένης ἐν τῷ σώματι, πολλὰ τῶν ὁμολογουμένων ἀναιρεθήσεται· οἷον πάθωδοὺς ἐπὶ ἀνοήτου ὁ λόγος· λέγεται δὴ τῇ ἀνθρώπου τυχῇ ἐγγενομένου σπουδὴν γένεσιν πρὶν δὲ πόδε τὸ σῶμα πεσεῖν, προήκουσον προσφαίνεσθαι αὐτῇ πολλὰ πνεύματα· μὴ πως ἐν ἀλόγοις δῷῶμεν· ἆρ' οὖν τὸ λογικὸν ἀναίτιον τοῦ τοιούτου πάθους γίνεται· ἢ τοῦ σώματος τὸ ἄρρενος· τοῦ δὲ θήλεος· ἢ τῷ μὲν πνεύματι ἔχειν τὸ θῆναι· τῷ δὲ διαμένειν μὲν τὸ δυνατὸν τοῦ ζῴου, ἀδύνατον ἐν τῷ σώματι τοὺς λόγους αὐτῆς θῆναι· ἐν ἐμάνω γὰρ ἔξεστι τὸ θῆναι· εὔλογον δὲ καὶ τὸ ἐπιδυναμένου σαν τοῦ σώματος καὶ προϋπαρχὸν αὐτοῦ, μή ποτε οὕτω ὥσπερ τῶν αὐτομάτων ζῴων τε καὶ φυτῶν ἡ γένεσις οὐκέτι προϋποκειμένης τυχῆς τὴν διαδοχὴν γίνεσθαι· ἀλλὰ τῆς ὕλης ἐπιτηδείας γενομένης ὑπὸ τῆς ὅλης δημιουργίας ἐνίστασθαι ἐν αὐτῇ· τῶν τε βοτανῶν καὶ τῶν ζῴων τὰ ἤθη. καὶ ἐν αὐτῷ τυχικαὶ δῷῶμεν· οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀλόγου τυχῆς ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις γίνεσθαι ἐκ τῆς ὅλης δημιουργίας ὑφίστασθαι αὐτῶν· ἀγόνιμος οὖν δῷῶμεν τῆς ἀλόγου τυχῆς οὐδεμία ἀποριά· τῆς γὰρ γονίμου δῷῶμεως οὐχρέα ταύτη τῆς παραξιέναι ἐχούσης ἀδυναμίαν· ἀλλ' ἅπαντα τοῦ ἀφίεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίστασθαι τοῖς ἐμψύχοις ἡ γεννητικὴ καὶ δῷῶμεν, πῶς ἐπὶ τῶν ἀτύχων προχωρήσαι ὁ λόγος· οὐδὲ γὰρ τῷ γεννητικῷ καὶ ἔχειν δῷῶμεν· ἀλλὰ οὕτω λέγομεν τὰ μέρη τὰ αὐτῶν ἐστὶ τοιαῦτα ἐνεργεῖσθαι· ὥσπερ γὰρ καὶ τοῖς ἐμψύχοις οὐχὁμοίως ἢ ἕξεις τοῦ τοιούτου, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ζῴοις προαιρετικὴ ἔχουσι τὸ μένειν· καὶ ὁρεξις ἐνίστασθαι ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς γεννητικῆς δῷῶμεως πᾶσι σῴζουσα τὰ ζῷα· καὶ ἐγείρουσα δὲ τὸ τοιαῦτα ἐνεργεῖσθαι· καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις διαφορὰ πλάττει· ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος μετὰ τοῦ καὶ ἐφίστασθαι τῷ γινομένῳ· ἢ καὶ δοῦναι τῆς διαδοχῆς ἕνεκεν τοιαῦτα ὑπάρχουσιν ἡμῖν ἐνεργεῖσθαι· ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς, ἀπροαιρέτου τῆς κινήσεως οὔσης, αὐτόματος ἡ γεννητικὴ

ἐνδέχεται προέσθαι· οὕτως οὐδὲν θαυμαστὸν, ἐὰν μὴ ἐπὶ τῶν ἀτυχούντων ἡ
ὠφελοῦσα δύναμις· τὰ γὰρ τοιαῦτα δοξάσματα δεῖ ἀλλαχοῦ
ἐπισκοπεῖν καὶ τῶν ἐναντίων· ὁ γὰρ ἐπιεικὴς τὴν τοῦ τυχόντος, ἂν ἐναντίως μεταβάλλῃ τὸ ἐπιεικὲς οὐ μένον.
τὸ γὰρ θεραπευτικὸν ἐπιεικὲς τὴν τοῦ τυχόντος, ἂν ἐναντίως μεταβάλλῃ·
ὁμοίως καὶ τὸ τῶν τυχόντων ἐπιεικὲς τοῦ θεραπευτικοῦ, ἐπιδέξιον τε καὶ
ὑγροῦ ὡσαύτως· ἐπεὶ γὰρ μὴ ἀφθαρτοῦσι τὰ στοιχεῖα, τούτου
χάριν ἀφθαρτεῖ ὑπὸ θεραπευτικοῦ τυχόν· ἀλλαχοῦ ἂν τὰ πόδοις
γίνεται· ἐπιεικὲς τῶν τοῦ τυχόντος ἵνα τὰ φθειρόμενα φυλάττηται·
καὶ τὰ μέλλοντα φθείρεσθαι, πάλιν ἂν ποιοῦσι· ἡ γὰρ καὶ μὴ ὁ δεῖνα ὁ λίθος γεννᾷ τὸν ὅμοιον ἑαυτῷ, ἀλλοῖον
οἷον ἡ τοῦ μέλανος ὁ λίθος τὸν γεννητικὸν ἔχει δύναμιν· ἔοικε
γὰρ ὁ λίθος ὅρος μορίου τινὶ ζῴου· αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ μέλανος ὁ λίθος
ὅλου τοῦ ζῴου· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ζῴοις ἐν τοῖς ὅλοις ἡ γεννητικὴ καὶ δύναμις
οὐκ ἐν τοῖς μορίοις· καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς ζῴοις σαφὲς τίνος ἀφαιρεθέντος, ἢ τοῦ θήλεος ἢ ἄρρενος γεννᾷ ἢ φύσις, οὕτω καὶ ἐν τοῖς
μέλασιν ἂν τι ποιὸν ἀφαιρεθέν τος ἀποδοῦναι· τὸ δὲ οὗ
ἕνεκα δῆλον· τὸ δὲ οὗ· τὸ δὲ ᾧ· ἐπεὶ δὲ ἕτερα φύσει ποιητὰ
ἕνεκα τοῖς ζῴοις τὰ γεννᾶν οἷον ἀπὸ· τοῦτο δεῖ ἀποδοῦναι τὸν τοῦ
πρώτου ὀφείλεσθαι καὶ τῆς ἐναντίου ἀϊδιότητος· ἐπεὶ δὲ ὅλως ἐν
μνήσθη τελειοδαιμόνιον, δι' ἃ τοῦτο φήσαιν ὅτι τὸ οὗ ἕνεκα, τοῦτό
ἐστι τὸ τέλος δεῖπον ἐστι· τὸ μὲν οὖν ἕνεκα· τὸ δὲ ᾧ· ὅπερ ἐν τῇ
ποιητικῇ· ἐν ἐκείνῃ περὶ γενέσεως εἴρηκεν· οἷον ἡ λέβης· ὁ οἰκοδόμος
τέλος ἔχει τὸ ποιῆσαι οἰκίαν ὡς πρᾶγμα καὶ ἕνεκα τούτου ὄργανα καὶ
ὑλικά· τοῦτο τὸ τέλος οὗ ἕνεκά ἐστι. ἕνεκα γὰρ οἰκίας ποιεῖ
τῶν οἰκείων· ἔχει δὲ καὶ ἄλλο τέλος ἢ μᾶς· τὸ γὰρ οἰκεῖν τοῦτο
ἢ μῖν ποιεῖ· ἐστὶν οὖν ἡ μᾶς τοῦ οἰκοδόμου τέλος τὸ ὡς ὧδε ὡς ὅπερ
ὧδε ἐν τούτοις, οὕτω καὶ ἐπὶ πάντων ὧν φύσει ὡς ὄργανον ἕνεκά
ἐστιν, τὸ τέλος· ἡ μὲν γὰρ ἕξις τοῦ θήσου, ὅτι ὧδε ἕνεκα τοῦ
ἐντυχεῖν ποιεῖ ἄλλο οἷον ἀπὸ, τέλος ἐστὶ τὸ οὗ· τούτου γὰρ ἕνεκα
ἡ γένεσις· ἐπεὶ δὲ γὰρ τὰ σώματα ὀργανα γίνονται τοῖς τοιούτοις,

αὐτὸ καὶ ἀπὸ τέλη ὡς ὦ. ἀναλογία οὖν τῶν μὲν τεχνίτην τῶν οἰκοδόμων φύσεις·
τῶν δὲ ἄνω τῶν ἐπὶ τὰ πλάτη γίγνεσθαι τὸ σωμάτωμα ἡ τύχη· τῶν σωμάτων
δὲ οἱ ὦ· οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν ζώων τέλος ἐστὶ σιτίον, τοῦ τε οὗ ἕνεκα τοῦ ὦ·
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν· ἡ γὰρ ἐν τοῖς φύσις, ὀργανικὴ οὖσα
τὸ σῶμα πρὸς τὴν χρείαν τῆς ἐν αὐτοῖς τύχης ἀναφερόμενον· ὀργανικὰ
γὰρ καὶ τὰ τῶν φυτῶν μέρη· ἡ ῥίζα καὶ φύλλοις καὶ ἐν περικάρπῳ· καὶ φύλλα
καὶ τοιαῦτα· ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐμτύχων σιτίον τὸ τέλος ὥσπερ εἴρη-
ται· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν οὐ μέντοι ἐστὶν οὐδὲν σιτίον τὸ τέλος· μᾶλλ-
λον γὰρ καὶ λίθοι· καὶ ἁπλῶς τὰ ἀτύχα πρὸς ὀρεχὼς ὑπὸ τύχης καὶ
θερμότητος γινόμενα· ἕξις δὲ μόνως ἐστὶν ὑπὸ τῆς ὅλης δημιουργίας
εὐτελὲς ἔχα τὸ οὗ· ἕνεκα γὰρ τῆς κοσμοποιΐας· οὐ μέντοι μέντοι
καὶ τὸ ὦ ὃς τέλος ἐστὶν, ἐν τούτοις· οὐ γὰρ φαίνοργανα γίνεται· οὐδὲ
φύσις χρῆται τύχῃ γίνεται καὶ ταῦτα μᾶλλον δὲ τὸ σιτίον
τοῦτο τέλος ἐπὶ πάντων οἰκείως θεωρητέον· καὶ ἔστι τὸ ὡς οὗ
τέλος οἰκείως πάντων φύσει καὶ τέχνη τῶν καὶ τοῦ ἀγαθοῦ
ἕνεκα φύσεις· ἕνεκα γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φύσεις καὶ τέχνη πάντα
πρόσταγμα· τὸ δὲ τοῦ κοσμῆσαι τὴν ὕλην ἕνεκα· ἔστι γὰρ τέλος
καὶ τὸ εἶδος ἁπλῶς τοῦ ἄρματος ἢ τοῦ ξύλου· ὅπερ ἐστὶ τὸ κοσ-
μῆσαι τὴν ὕλην· καὶ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕνεκα φύσεις οἷον τοῦτο γίνεται·
καὶ χρήσιμον τύχον· καὶ καὶ τοῦ ἡδέος καὶ μίμησις· ἐπὶ σπουδαίου δὲ
καὶ ταῦτα οὐκ καὶ τοῦ σπουδαίου ὁ ἀριστοτέλης τέλος λέγει τοῦ γὰρ
οὗ καὶ ἕνεκα φύσεις, τοῦτο σπουδαῖόν ἐστι· καὶ δι' αὐτοῦ τὸ σιτίον τὸ τέλος
εἶπε· πῶς δὲ ὄρεξιν ποιούμενον εἶπε· καὶ ζῶον γὰρ ἐπὶ μόνων
τῶν ἐχόντων αἴσθησιν καὶ ὄρεξις ὡς ἀνωτέρω εἶπε· τὰ δὲ φυτὰ
ὄρεξιν οὐκ ἔχα· ἐπὶ μὴ δὲ αἴσθησιν· ὄρεξιν οὖν λέγει τῶν φυ-
σικῶν πρὸς τοῦτο καὶ τὰ σπερματικὰ καὶ καὶ ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸ πῦρ
λέγομεν ἐφίεσθαι τοῦ ἄνω καὶ οὕτως ἐπάνω ἰέναι· πάντα
οὖν τὰ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων ὅσα μὴ ὄρεξιν ἔχον ἐφίεται τῆς τοῦ
πρώτου ἀϊδιότητος· καὶ ἐπὶ τὰ φθαρτὰ τὰ φθειρόμενα διὰ τὸ
τὰ μένειν τῶν ἀϊδίων· τῶν ποιήσαι ἄλλα οἷα αὐτὰ τῶν ἤδη

τῆ δι᾽ ἀσθενῆ τῶν ἀϊδίων ὀφθαλμῶν· τὸ δὲ μᾶλλον τὸ δὲ ἧττον. ἢ ὅτι διὰ τὸ παρὼν, τὸ λυπηρὸν νῦν φεύγειν ἄνθρωπος· τὰ δὲ ὀλίγου χρόνου φεύγει. ἢ διὰ πόνους τινὰς μὴ μόνον ἐκ τῆς ἀναγκαίας ἀνάγκης· ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς μὴ ἀναγκαίους γινόμενα ὡς ἀμείνων ἡ γενομένη ὀφθαλμία· ἢ ἐμπόδιος· μὴ φύσιν τοιαύτην ἔχουσα πρὸς εὐαισθησίαν τοῦ ὁρατοῦ· οὐ περὶ χρόνου ἡ παραταύσις. ἀλλὰ περὶ τοῦ ποιοῦ τῆς μεθέξεως· ἐπεὶ οὕτω τὸ μὴ φθονεῖν τῶν θνητῶν ζώων οὐδενὸς, πολλῷ χείρω ἂν εἴη φθόνου μετέχον τοῦ θεοῦ· πολλὰ γὰρ τῶν ζώων πολὺ χρόνου φεύγει ἐστὶν ἀνθρώπου· καὶ ῥώνας μὴ ἐλέφαντος μὴ ὄφεως· μὴ ἄλλα πλείστα· οὐχοῦτως οὖν ἀμείνων στέρησις τοῦ παρὼν μᾶλλον· τὸ δὲ ἧττον· ἀλλὰ καὶ τὸ ποιοῦ τῆς μεθέξεως· ὥσπερ μὴ γὰρ τοῦ ἡλίου ἐλαμπρότητος οὐ παντὸς τὸ ζῷον ὁμοίως δύναται· ἄλλως γὰρ ἀετὸς τοῦ ἡλίου καὶ φωτὸς μετέχει· μὴ ἄλλως ἄνθρωπος· μὴ νῦν μερὶς ἄλλως· καὶ παρὰ τὰ μέτρα τῆς ὀπτικῆς αὐτῶν δυνάμεως· οὕτως μὴ γὰρ τοῦ θεοῦ ἐλαμπρότης ἄλλα ἄλλως ὑποδέχεται καὶ παρὰ μέτρα τῆς ἑαυτῶν οὐσίας· εἰ δὲ καὶ τύχη τοῦ ζῶντος σώματος αἰτία μὴ ἀρχή· ἀπὸν περὶ τοῦ τέλους τῆς γεννητικῆς δυνάμεως, μὴ μέλλον περὶ τροφῆς μὴ αὐξητῆς· μὴ ἁπλῶς τῶν αὐξημένων ταῖς τύχαις ἐνεργείας διαλαβεῖν, πρότερον διὰ τούτων διασκοπεῖν, ὅτι ἀναγκαῖος τῶ περὶ τῆς τύχης λόγω, ὁ περὶ τῶν αὐξημένων λόγος· τὸ γὰρ ἐμτύχον, καὶ τὸ ἐμτυχὸν εἶναι τρέφεται· ὥστε τοῦ τρέφεσθαι αἴτιον ἡ τύχη αἴτιον· ὁμοίως μὴ τοῦ αὐξάνεσθαι τῶ βίω αἰτία ἡ τύχη· τὸ δὲ τρεφόμενον, τῆ τροφῆ τρέφεται· μὴ τὸ αὐξανόμενον αὐξητοῦ αὐξάνεται· ὥστε τῶ μᾶλλον τι περὶ τὸ χῆς τῆς τεθρεμμένης μὴ αὐξητικῆς διαλαβεῖν· δὴ δὲ πρότερον φύσιν τι ποτέ ἐστι τὸ τρέφεσθαι μὴ αὐξάνεσθαι· μὴ γὰρ ταὐτὸν αὐξάνω καὶ θέλω τι ἀναγκαῖον φύσιν εἶναι τίς ποτέ ἐστιν ἡ τροφή· μὴ τὸ αὐξητόν· ἢ γὰρ αὐξητοῖς αὐξητοῦ ἐστιν αὔξησις· μὴ τοίνυν τρεφόμενον τῆ τροφῆ τρέφεται· ταὐτὰ δὲ τῶν πρός τι· τῶν δὲ πρός τι τὸ ἕτερον φύσιν θέλοντα, ἀναγκαῖον μὴ τὸ λοιπὸ

γινωσων· ωστε αναγκαιος πως περι της τυχης λογος, ο περι των αυτης μερων λογος· ο γαρ ομιλος, ως μεν ομιλος, ου κατα των προς τι· ως δε ο ζωιον, προς τι εστιν· ομοιως και ο λιθος· ως μεν ου λιθος, ου κατα των προς τι. ως δε ο ζωιον, προς τι εστιν· το γαρ ζωιον της ουσιας εστιν ζωιον. πολλων ουν ουσης της τυχης προς ημας ανθρωπους τοις σωμασιν αυτης· ινα ουτως αν αναγκαιως διαχθη ο περι τουτων λογος· του τε δυναμενου ειναι και των προειμενων· των γαρ αυτων εστι πολλαχως λεγομενων, ηγουν υλικον εστι το αυτιον· ηγουν ποιον· ηγουν πελικον· ηγουν ποιητικον· πολλαχως ουν των αυτων λεγομενων, κατα τους τρεις τροπους δυναμιν αυτην ουσαν τω τυχειν τοις ζωσιν· και ως εδος· και ως πελος· και ως ποιητικον· ου γαρ ου χυλικον αυτιον η τυχη προφανες· και ου μεν η τυχη ως εδος τοις ζωσιν αυτια δυναμις ουσα δυο επιχειρημα-των· λογος ως ουσια το εδος ον μαλιστα παντων· η τυχη εστι τοις ζωσιν εστι του ζειν αυτια· και δι ζωην και καθ ο ζη εχει· παν δε και καθο εχει το ειναι εχει· παν δε και καθο εχει το ειναι τουτο εδος απλου εστιν· η τυχη αρα εδος εστι των ζωντων· η ου· ου μαλλον η τυχη του ζειν τοις ζωσιν αυτια· το δε ζειν τοις ζωσιν το ειναι απλως εστιν· η τυχη αρα το ειναι εστι των ζωντων· παντες δε το ειναι η ουσια απλου εστιν· η τυχη αρα των ζωντων παντων ουσια εστιν· η ουσια δε του ειναι παροιν αυτια· η τυχη αρα τοις ζωσιν απασι του ειναι αυτια· ως ουσια αρα αυτιον του ειναι η τυχη· ει μεν ουν επιχειρημα ον η τυχη ως εδος του το· ετερον δε οπερ ηδη μεν τοις προλαβουσιν ειρηται· παντος γαρ θεου ανθρωπου δωμα ουτος η εν τη λεχθεισα εδος εστιν· η δε τυχη του δωματος εχοντος σωματος εν τη λεχθεισα εστιν· η τυχη αρα εδος εστι του δωματος εχοντος σωματος· ουτω μεν ουν αυτια η τυχη του σωματος του εμψυχου ως εδος απλου ουσα· αλλα μην ως ποιητικον αιτιον, αυτια ου αρχη η τυχη· και ως τελικου· ου γαρ αιτιον ως τελος η τυχη, δηλον υπ ουδενος· λαμβανει δε προ ετερου ουδε η φυσις παντα ενεκα του ποιειν· ουδεν γαρ του τοιουτου εν τη φυσει ημων αιτιον εστιν.

ἡ τύχη ἄξια λόγου ἐστὶ τῶν διοριζομένων τὸ μᾶλλον αἴτιον. ὅτι δὲ μᾶλλον αἴτιον ἀρχὴ ἡ τύχη, σαφὲς δείκνυσι· ποιητικὸν δὲ αἴτιον τὸ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς· μεταβολῆς δὲ εἴδη δ· πρώτη μὲν ἡ κατὰ τόπον μεταβολή, ἣν καλοῦμεν φοράν· εἶτα ἡ κατὰ ἀλλοίωσιν· εἶτα ἡ κατὰ αὔξησιν· εἶτα ἡ κατὰ φθίσιν· ἡ οὖν μὲν τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς αἰτία τοῖς ζῴοις ἡ τύχη πρόφανες· ἀλλὰ ταύτῃ οὐ πᾶσαν τύχῃ περιλαμβάνει· ἀλλὰ πῶς ἐν τοῖς ζῴοις· ὅσα δείκνυσιν οὖν ἡ μὴ ἀλλοιώσεως αἰτία· τῶν γὰρ αἰσθητῶν αἰτία ἡ τύχη· αἱ δὲ αἰσθήσεις ἀλλοιοῦσί πως πάσχουσαι ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν· ἀλλοιώσεις γὰρ ἡδείας ἢ ὀδυνηρὰς τῶν ὀπτῶν· ἀλλ' οὔπω διὰ τούτων ἡ τύχη περιείληφε· διὸ οὐ πᾶσα, οὐδὲ ἡ αὐξήσεως ἢ φθίσεως αἰτία ἡ τύχη· ἵνα πάντα τὰ ἐπὶ τύχῃ περιλάβῃ, οὐ χρὴ οὕτως δεῖν ποιητικὴν ἀρχὴν εἶναι· ἰδίαν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἔστιν, οὐ μέντοι γε ποιητικήν· ποιητικὴ δὲ οὐ μία τῆς οὐσίας· ἀλλὰ τινῶν ἐνυπαρχόντων ἢ παντὸς ἀρχή· καὶ αἰτία ἐστί· πῶς δὲ λέγομεν ἡ φθίσεως αἰτίαν τύχην· οὐ δεῖ γὰρ οὔτε αὐτὸς αὑτῷ, οὔτε τῷ ἑαυτοῦ ὑποκειμένῳ φθορᾶς ἐστιν αἴτιον· πᾶν γὰρ οὐ μόνον τοῦ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀϊδιότητος ἐφίεται ὡς ἥδη ἔχει τοῦ κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν μετρίων. λέγομεν οὖν ὅτι ὥσπερ λέγεται καὶ τὸ μὴ ὂν καὶ μὴ σπέρμασιν αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως τῶν ὄντων· οὕτω ποιητικὸν ἔχειν αἰτίαν· ἀλλὰ τῶν ἀπουσίαν μεταβαλλόντων· καὶ τῷ ταῦτα παρὰ χωρεῖν τῶν ἑστηκότων· πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον ἐξ οὐκ ὄντων· καὶ ἐπεὶ ἡ οὐσίας περιόδῳ γίνεται ὡς ἔχειν ἐν τοῖς φύσει οὖσι· οὕτω καὶ τύχη αἰτία λέγεται εἶναι φθίσεως· οὕτω ποιεῖν τὸ φθίσιν ὥσπερ ποιεῖ τὸ αὔξησιν· ἀλλὰ τῷ δι' ἀσθένειαν οἷον τὸν δι' ὀδόντας καὶ ὑποχωρεῖν αὖθις· ἄλλως τε πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι ποιητικόν αἴτιόν ἐστιν ἡ τύχη, ἀρκεῖ τὸ δεῖξαι ὅτι αὐξήσεως ἐστιν αἰτία· ἐποίησε καὶ πάντας τοὺς τῶν αἰτίων τρόπους αἰτία ἡ τύχη τῷ ἐμπεσεῖν ἢ ἐμπεσόντα ποιῆσαι τοῦ εἶναι ἢ ἐμπεσόντα ἐστὶν ἐξ ἐμπεσόντος ἐστὶ ταύτῃ περιφερομένης ἢ αὔξησις. μὴ γένηται. μὴ γένηται οὖν ἡ τύχη αἰτία. ὅπερ ἐδείχθη καὶ πρότερον.

ταῦτα δὲ πολλαχῶς λέγεται· τὴν αἰτίαν λέγει καὶ τὴν ἀρχὴν πολλαχῶς λέγεσθαι·
λέγεται γὰρ τετραχῶς· ὡς εἶδος· ὡς ὕλη· ὡς ποιητικόν· ὡς τελικόν·
ὁμοίως δὲ ἡ ψυχὴ τοὺς διωρισμένους τρόπους τρεῖς αἰτία· τῶν γὰρ τεσσάρ
τρόπων τῶν αἰτίων τῶν διωρισμένων ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει, κατὰ
τοὺς τρεῖς ὁμοίως αἰτία ἐστὶν ἡ ψυχὴ τῶ σώματι· καὶ γὰρ ὅθεν ἡ κίνησις, του-
τέστιν ὡς ποιητικὸν αἴτιον οὕτω γὰρ αὐτὸ καλεῖ· καὶ οὗ ἕνεκα· τουτέστιν
ὡς τέλος· καὶ ὡς οὐσία τῶν ἐμψύχων σωμάτων ἡ ψυχὴ αἰτία, ἀντὶ
τοῦ ὡς εἶδος· ἐν γὰρ τῷ οἰκείῳ εἴδει ἑκάστου οὐσία χαρακτηρίζεται·
ἡ γὰρ ὕλη κοινὴ πάντων· καὶ τὰ ἔμψυχα δὲ τὸ εἶναι ἔχει· κατὰ τὴν
ψυχήν· ὥστε εἶδος τῶν ἐμψύχων σωμάτων ἡ ψυχή· ὅτι μὲν οὖν ὡς
οὐσία δῆλον· τὸ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν ἡ οὐσία· ὅτι αἰτία ἡ ψυχὴ
ὡς εἶδος διὰ τούτων δείκνυσιν· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα·
ἡ γὰρ ψυχὴ φησὶν ἀρχὴ καὶ αἰτία τοῦ ζῆν τοῖς ζῶσι· τὸ δὲ ζῆν τοῖς ζῶσι
τὸ εἶναι ἐστίν· ἑκάστου δὲ τὸ εἶναι τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐστι καὶ οὐσία, ἡ ψυχὴ
ἄρα εἶδος ἐστὶ καὶ οὐσία τῶν ζώντων· ἑκάστου δὴ οὐσία τοῦ εἶναι
ἐστὶν αἰτία· ἡ ψυχὴ ἄρα τοῖς ζῶσιν οὐσία τοῦ εἶναί ἐστιν αἰτία· οὐ
τήτασξε δὲ αὕτη προκέρκε τὰς προτάσεις· ἀλλ' ἐκ τῶν ὑστέρων
ἤρξατο· τὸ γὰρ αἴτιον φησὶ τοῦ εἶναι πᾶσιν ἡ οὐσία· ἵνα ἦ ὁ λόγος
οὕτως· ἡ οὐσία ταυτὸν δεῖπεν τὸ εἶδος τοῦ εἶναι ἐστὶ πᾶσιν αἴτιον·
κατὰ τοῦτο ἕκαστον καὶ ἔστι καὶ λέγεται· ὥστε καὶ τοῖς ζῶσιν ἡ οὐσία,
καὶ τὸ εἶδος τοῦ εἶναι αἰτία· τὰ δὲ ζῶντα τὸ εἶναι ἔχει κατὰ τὴν
ζωήν· ταύτη γὰρ τῶν ἄλλων διαφέρει· τῆς δὲ ζωῆς ἡ ψυχὴ αἰτία·
ὥστε εἰ τοῦ μὲν εἶναι πᾶσιν αἴτιον ἡ οὐσία ἡ ἑκάστου καὶ τὸ εἶδος·
τοῖς δὲ ζῶσι τῆς ζωῆς αἰτία ἡ ψυχή· καθὸ καὶ τὸ εἶναι ἔχουσιν· εἶδος
ἄρα ἐστὶ καὶ οὐσία τῶν ζώντων ἡ ψυχή· ὁ δ' ἄρι στοτέλης εἰρηκὼς
τὰς προτάσεις, τὸ σύμπέρασμα οὐ προσέθηκεν, ὡς δῆλον·
οὐσίαν δὲ ὡς ἤδη εἶπον τὸ εἶδος φησίν· ἔτι τοῦ δύναμει ὄντος λόγος
ἡ ἐντελέχεια, τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα· λόγος δὲ φησίν, ἀντὶ
τοῦ ἡ οὐσία καὶ τὸ εἶδος· φανερὸν δὲ ὡς καὶ τὸ οὗ ἕνεκα αἰτία ἡ ψυχή·
δείξας ὅτι ὡς εἶδος ἀρχὴ καὶ αἰτία ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, νῦν δέ-

κνυσιν

ὅλη μὲν τέλος· ὥσπερ γὰρ ὁ νοῦς ἕνεκά του ποιεῖ, οὕτω καὶ ἡ φύσις· νοῶ δὲ τοῦτο τὸ πρακτικόν· οἷον οἰκοδομικὸς νοῦς οὐδενὶ μάτην παρὰ λόγον ἂν ἐποίησεν· ἀλλὰ πᾶν πρὸς ἔνιά τέλος ὁρῶν ταῦτα ποιεῖ καὶ παρακολουθεῖ τῇ οἰκίᾳ· οὕτως οὖν καὶ ἡ φύσις οὐδενὶ μάτην ποιεῖ· ἀλλ' ἕνεκά του ἐργάζεται· ἕνεκα δὲ τοῦ τοιούτου ἡ φύσις οὐκ ἀμφισβητεῖται· δῆλον δὲ καὶ ἐκ τοῦ τὰ μὲν οἰκεῖα μόρια τῶν ζώων πρὸς μίαν τινὰ δύναμιν πεφυκέναι· οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔργον τῆς φύσεως μάτην ἐστίν· ἀλλ' ἕνεκά του· οὐδὲ ἕνεκα ποιεῖ φησὶ· ποῦ τοίνυν τὸ τέλος αὐτῆς· τίνος οὖν ἕνεκα ποιεῖ τῆς τύχης φησὶ· παραδοκεῖ γὰρ οὐδὲν τῶν γινομένων παρὰ τῶν ζώων μὴ τῶν φυτῶν ὀργάνων εἶναι τῶν τύχων· τὸ δὲ ὄργανον ἕνεκά του γίνεσθαι· μὴ τοίνυν ἔχει τέλος· ὥστε μὴ τὰ ὑπὸ φύσεως γινόμενα σώματα, τὰ ἔμψυχα λέγω, τέλος ἔχει τῷ τύχῳ τῷ χρῆσθαι αὐτῇ· διὰ τί δὲ τὸ οὗ ἕνεκα· τὸ πρὸς οὗ καὶ τὸ ὧ· καὶ ταῦτα ἡ ποιοῦσα ἐνίοτε πλείω· τῷ μὲν τύχῳ τέλος ὡς οὗ· τὸ δὲ ζῷον ὡς ᾧ· ποιεῖ γὰρ τὸ ὀργανικὸν σῶμα ἡ φύσις, τῆς μὲν τύχης ἕνεκα· ἵνα χρῆται αὐτῷ ὡς τέλος ἡ τύχη ὡς οὗ· τέλος δὲ ὡς ᾧ τὸ ἔμψυχον· ὥσπερ γὰρ ἀνάγκη πρὸ δίφους ἅμαξαν πεφυκέναι ἐνεργάζεται πάντα ποιεῖ ἡ φύσις· ἢ ποιῶ οὕτως τὸ οὗ καὶ τὸ ᾧ· ἢ ὥσπερ καὶ πρὸ ὀλίγου ἀφήκαμεν οὐ μὴν ἕνεκα τῆς κοσμοποιΐας, καὶ τῆς ἀϊδιότητος, τοῦτο γὰρ πάντα ἀφίεται ὧν ἕνεκα ἡ τύχη· ταύτῃ γὰρ παρακολουθεῖν χρὴ οἷον τὸ ὀργανικόν· ὅπερ καὶ μᾶλλον ἐστὶν ἀληθέστερον· ἀλλὰ μὴν οὐδὲν πρῶτον ἦν παρὰ τύχην· λοιπὸν ἐπὶ τὸ ποιητικὸν μεταβήσομαι· τὸ ποιητικὸν γὰρ αἴτιον οὕτως ἀφώρισται· οὗ ἕνεκα ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· πολλαχῶς δὲ τῆς κινήσεως λεγομένης ὡς δέδεικται, οὗ μὲν τῆς κατὰ τόπον κινήσεως αἰτία ἡ τύχη πρόδηλος· ἀλλοὺ πάσοις φησὶν ὑπάρχειν τοῖς ζῴοις ἡ σωφροσύνη· ποῦ τοίνυν ἡ κατὰ τόπον κίνησις· ὥστε ταύτην οὐ δοξάσει πᾶσα τύχη ποιητικὸν αἴτιον εἶναι· δι' ὅπερ ἀφαιρεῖσθαι αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν κινήσεων αἰτίαν οὖσαν· ἀλλοιώσεως μὲν οὖν καὶ αὐξήσεως· καὶ οὕτω καὶ περὶ τὴν κατὰ τόπον τοῦ λόγου

ὑποκείσθω. ὅτι μὲν οὖν αὐξάνεται ἡ τροφὴ ἀλλοιουμένου τοῦ τρεφομένου φανερόν ἐστιν οὕτως· ἡ τροφὴ τοῖς ζῴοις αὐξητική ἐστιν· πᾶν δὲ τὸ αὐξανόμενον ἀλλοιοῦται· ἡ τροφὴ ἄρα ἀλλοιωτικὴ αὐξάνει· πῶς δὲ λέγεται πῶς αὐξητικὴν ἀλλοιώσιν, νῦν μὲν οὐ προσδιωρίσαμεν· ἐφεξῆς δὲ προσθετέον· ὅτι δὲ ἡ ἀλλοίωσις καὶ θάλλου· τὸ παυσάμενον δὲ τοῦτο· τὸ μὲν ἐπὶ φθορὰν ἄγον· τὸ δὲ τελείωσιν· παύεται γὰρ ὁ μανθάνων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου· ἀλλοιοῦται· ἀλλοῦ καὶ φθορά· ἀλλὰ τελείωσιν ἄγόμενος· τὸ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀγόμενον· οὕτω δὲ καὶ ἡ αἴσθησις ἀλλοιοῦται· καὶ παύεται ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν δὲ τελείωσιν ἄγομένη· καὶ ἐνδέχεται ἐπὶ τὸ κρεῖττον προαγομένη· ὅτι δὲ καὶ αὐξήσεως καὶ μειώσεως αἰτία ἡ τροφή, δῆλον ἐστιν οὕτως· τὸ αὐξόμενον καὶ μειούμενον τρέφεται· οὐδὲν γὰρ αὐξεται, ὃ μὴ τρέφεται· πᾶν δὲ τὸ τρεφόμενον ζωῆς μετέχει· καὶ δοκεῖ αἰσθάνεσθαι τρέφεσθαι τὸ μὴ ζωῆς μετέχον· ὥστε τοῦ τρέφεσθαι τὸ ζῆν αἴτιον· ζωῆς δὲ πάσης τροφή ἐστιν αἰτία· τοῖς δὲ αὐξομένοις καὶ μειουμένοις αὐτοῦ τούτου τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς μειώσεως ἡ τροφή ἐστιν αἰτία· φέρε καὶ λίθοι τινὲς δοκοῦσιν αὐξεσθαι, οὐ μέντοι κατὰ τὴν αὐξησιν· ἀλλὰ μᾶλλον προσθέσει· αὐξησιν γὰρ ταύτην λέγομεν φύσιν ἐν γενομένην· οἷον ἄνθρακα δὲν ποιοῦσιν αὐξεσθαι· οὐδὲ ἄρα αὐξεται· καὶ ὅλως τὸ αὐξόμενον καὶ κατὰ πᾶν μόριον αὐξεται· ὃ καὶ ἐν τῷ περὶ γενέσεως δέδεικται· οἱ δὲ λίθοι ἔξωθεν ἴσως πόνεως προσθεμένης μεταβολῆς γίνεται· καὶ οὕτω μᾶλλον τὸ ὅλον γίνεται· οὐκ αὐξήσεως γενομένης, ἀλλὰ προσθέσεως· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τοῦ πυρὸς αὐξεσθαι λέγοιτο· ξύλων πλειόνων προσθεμένων· οὕτω δὲ καὶ μέταλλα αὐξεται ὑγρᾶς οὐσίας ἐξωθεν περιπαγούσης, ἐξ ἧς σωματοῦται· καὶ ταύτης μεταβαλούσης τῷ τῶν αὐτῶν οὐσίαν ὑπὸ πήξεως τῆς ἐν φύσει ὑγροῦ διαμένοντος· ἐκπνοὴ γάρ ἐστιν ὁ χῆς αἴτιον ἡ τροφή, οὐκ ἐξεται δὲ μὴ ἐστι πάντα ζῷα μὴ τὰ φυτὰ ἕως ἂν τρέφηται· πρόσθεσις δὲ αὐξήσεως αἴτιον· ἡ τροφὴ ἄρ' ἐστὶν αὐξήσεως αἴτιον· καθάπερ ἄρα τοῖς ὑλικοῖς ἀρχαῖς ἔφη μὴ πυρὶ τῷ τῆς αὐξήσεως ἀναλήθειν αἰτίαν· ἀλλ' ἆρα καὶ πρὸς τοῦτο ὁ ἐμπεδοκλῆς· ὅτι

ὥσπερ οὐ μὴ ὑλικὰς μὴ ποιητικὰς τῶν φυσικῶν αἰτίας ἀποδίδως, οὕτω
καὶ ὧν, οὐ τὰς ποιητικὰς ἀλλὰ τὰ ὑλικὰς ἀποδίδωσι. ἀλλ' οὐχὶ
ἐξ ἀχωρίστων ἀπορία. οὐδὲ γὰρ αἱ ῥίζαι τῆς ἴτυος μᾶλλον ἢ περὶ τὴν ἄλωδοι. πάν-
παχοῦς δὲ τὸ ἐκ ῥίζωδες πλεονάζει. ὅσον οὖν ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ τῆς ῥίζης οὐδὲν ἄξιον
ἐπὶ τὸ ἄνω ἀφέλκειν· ἐμπεδοῦται δὲ οὐ καλῶς ἄνευ αὐτῆς. τοῦτο, πρὸς-
ῆκόντως τῷ ἀξιοῦν συμβαίνειν τοῖς φυτοῖς· καίτοι μενούμενον
δὲ ἀπὸ τῶν ἴων οὕτω φέρεσθαι καὶ παφύειν· ἄνωσε δὲ ἀπὸ τοῦ ὠοειδοῦς.
σχίζας οὖν ἀξιόκοσμος αἰτία ἡ τύχη, αἰτία δ' ἐστὶ μὲν οὐ καλῶς
ἁπλῶς δὲ τοῖς ἐμπύροις γίνεσθαι· ἐλαφρὰ γὰρ ἄξεσθαι
τὸ φυτόν· τοῦ μὲν ἐνεκα πρὸς τοὺς ἄλωδους ἐπὶ τὸ ἄνω αὐξομ-
ένος· τῆς δὲ ῥίζης τῆς ἐναντίως τὰς ῥίζας ἐπὶ τὸ κάτω αὐξούσης. πυρὶ
γὰρ μὴ ἂν ἐκφύσθαι τὴν αἰτίαν τῆς αὐξήσεως· τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ ἄνω
τοὺς ἄλωδους αὐξάνειν ὡς ἀνω φοροῦν· τὴν δὲ ῥίζαν ἐπὶ τὸ κάτω τὰς ῥίζας
ὡς κάτω φοροῦν· αἰτία δὲ αὐτοῦ πρῶτον μὲν ὡς οὐκ ἄλλως
ἄλλον κάτω ἕνεκα τῶν φυτῶν τὰς ῥίζας· οὐ γὰρ πάντα ἐπὶ τὸ αὐτὸ
ἄνω καὶ κάτω. ἕνεκα τοῦ προσφέρειν· τὰ γὰρ ὄργανα
ἡ φύσις τοῖς ἔργοις ἐφήρμοσεν· ἕνεκα γὰρ τῶν ἐνεργούντων χάριν τὰ ὄργανα
τὰ πάσχοντα ἐνεργοῦσι πάντα ἐνεργοῦντα τὰ αὐτὰ αὐτὰ ἔχει. ὥσπερ οὖν ἐν
τοῖς ἄλλοις ἐμπύροις τὸ ὑγρὸν ἐμπυρεύεσθαι πάντα σῶμα ἐστιν· οὕτως
ἀέρα καὶ τοῖς φυτοῖς τὸ δι' ὧν πνεῖσθαι πάντα σῶμα αὐτά ἐστιν· πνεῖσθαι δὲ
δι' ὧν ῥίζων· ὧν ἡ ἀέρα σώματα τῶν φυτῶν. τῶν δὲ ἀλλων ἐμπύ-
πάντων τὸ σῶμα οὐ πνεῖσθαι ἄνω ἐστί· πάντων γὰρ ἡ κεφαλὴ
ἐν τῷ τὸ σῶμα τὸν ἄνω τόπον ἐπέχει· καὶ τῶν φυτῶν ἀέρα τὸ σῶμα
καὶ ἡ κεφαλὴ ἀναλογον ἄνω ἐστὶν· ὥστε αἱ ῥίζαι τῶν φυτῶν ἄνω
μᾶλλον· οἱ δὲ ἄλωδοι κάτω· ὡς μὲν γὰρ πρὸς τὸ παῖν ἐστὶν ὅλως
ἀφελεῖν ἐπὶ τοῦ παντὸς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω· τὸ μὲν περιέχον πᾶν
ἄνω ἔχον· ἀφελὲ δὴ οὐδὲν ὅλως· τὸ δὲ μέσον κάτω ἐστίν· τὰ μὲν οὖν
ἐμπύρια ἄνω ἀφέλκεται ἔχει πνεῖσθαι· οὐ πάντως ὡς τὸ περιέχον·
ἀλλ' ὅσον ἡ αἰσθητὴ τῆς κινήσεως· ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦ ὠοειδοῦς ἡ αἰσθητὴ
τῆς κινήσεως τῶν κάτω ἐστίν· καὶ τῶν ἀλόγων τοίνυν ζώων τῶν πλατ-

σχεδὸν δὲ πάντων ἐπὶ τῶν κενῶν φόρων· ὡς μηδὲ τῶν ὀπαθίων ὑπὸ λο-
τέραν ἐπὶ τὸ περιέχειν τὸ κενεαλεῖ· ὅμως λέγεται τὰ ἀνωτάτω
ζώων μέχρι ἄνω ἡ κενεαλή τῆς τὰ περὶ τὸ κενεαλεῖ· ὥστε τὸ
κενεαλεῖ ἄνω λέγομεν· ἀναλόγου δὲ κενεαλῆ αἰδοῖα· ἐνιαυθεν
γὰρ ἡ αἰδοῖ χὴ τῆς μίνησεως τοῖς θηλεῖς· ὥστε ἄνω αὐτὴν εἶναι αἰδοῖα μὴ δ'
κάτω· ἐν μὲν οὖν τοῦτο τὸ ἄλλο τόπον εἶναι λεγόμενον, πρὸς ὃ τις
ἀπολογούμενος ἐρεῖ· ὅτι ἐκεῖνος τὸ ἄνω μὴ κάτω ὡς πρὸς τὸν πόδα
ἔλεγεν· αἱ μὲν γὰρ αἰδοῖα ὡς ἐπὶ τὸ μένεθρον ἀφ' ἕξουσιν· τὸ δὲ λοιπὸν
ὡς ἐπὶ τὸν ὠμόν· ἕτερον πάλιν ἄλλο πόρον ἐκ τοῦ λόγου σῶμα τὸ
πάνυ πρὸς σκληρότητα τὰ· ἀγαθὸν ὑπὸ πυρὸς φησὶ μὴ γῆς ἢ ἀέρος
γίνεται· μὴ τὸ μὲν πῦρ ἐπὶ τὸ ἄνω αἴρει· ἡ δὲ γῆ ἐπὶ τὰ κάτω,
διὸ ἐστάθη αὐτὰ φύτα μηδενὸς οἴκου τοῦ σωτέχνου· ἀ δὲ
ἐστὶ μὴ τὸ σῶμα ἔχον τοῦτο αὐξάνη ἢ τὸ χὴ, μὴ προφῆς μὴ αὐξήσεως
αἴτιον· δοκεῖ δέ τισιν ἡ τοῦ πυρὸς φύσις ἁπλῶς αἰτία τῆς προφῆς
μὴ τῆς αὐξήσεως εἶναι· ἐπεὶ δὲ ἔδειξεν ὅτι αὐξήσεως αἰτία ἡ τροφή,
ἀναγκαῖα τὰ ἄλλα, τὰ δὲ τοιαῦτα πάντων αὐξήσεως αἰτία εἶναι·
ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν πιθανῶς μὴ τὸ πῦρ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἢ μὴ αἷμα·
διὰ τὸ τούτων μὲν ἐναντίας εἶναι τὰς μίνησεις ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ
κάτω· ὀρθῶς δὲ μὴ τὰ φύτα ἐπὶ τὰ ἐναντία πιθανῶς αὐξησιν
ποιοῦμενα κατὰ τὰς ῥίζας· μὴ κατὰ τοὺς πλόους· ἕτεροι
δὲ τὸ πῦρ ὑπενόησαν μόνον αὐξήσεως εἶναι αἴτιον· πρὸς οὓς ἐνί-
σταται νῦν· καλῶς δὲ προσέθηκε τὸ ἁπλῶς· καὶ γὰρ τοῦτο γὰρ
ἡμᾶς πάνυ οἱ περὶ αὐξήσεως σώματος ἀναπιθανότατα τῶν πυρί·
ὅτι ἁπλῶς αὐτὸ αὐτὸν αὐξεῖ ἕλεγον· σῶμα αἴτιον μὲν γὰρ εἶναι τὸ
πῦρ ὡς ὄργανον· τὸ δ' οὗ τῆς αὐξήσεως μὴ αὐτῷ δοκεῖ· οὐ μὴν ἁπλῶς
αὐξήσεως αἴτιον· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐνδέχεται φησὶ τοῦ ἁπλῶς αὐξήσεως
αἴτιον εἶναι· ὅτι μὴ χεῖρον ἢ καὶ τὰ ὄργανα σῶμα αἴτιον αὐτὸ φησὶν
ἐν τῷ περὶ γενέσεως μὴ φθορᾶς· τὰ μὲν γὰρ ὄργανα ξυθμιζόμενα
μὲν ὑπὸ τοῦ λόγου τυγχάνει τοῦ τέλους· ἐῶ μέντοι δὲ ὑπὸ τοῦ
τεχνίτου βλάπτεσθαι οὐ γὰρ φασὶν αἰτία· ἐπὰν μὴ δύνηται ἐνδιδόναι

γ.

ἀύξητικήν. τὸ δὲ πῦρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ ἀνεξίτηλον φθορᾶς αἰτίον ἡγεῖται. ἐπομένους γὰρ τοῦ οἰκείου ἢ τοῦ φαινομένου, ἀλλ' οὐ τοῦ ἀληθοῦς. ἢ καὶ φησὶ τοῦ λόγου κωλύειν τὴν ἐπιγνῶσιν τὸ ἄπτον πῦρ. φθαρτὰ γὰρ μᾶλλον ἂν ἐξίστηται τοῦ οἰκείου εἴδους. ἀφ' ὧν δὲ ὅτι ἐδόκει τοῖς τὸ πῦρ τροφῆς δεῖσθαι καὶ αὐξήσεως αἴτιον· πόθεν ἁπλῶς τοιαύτην ὑπῆλθεν ἔννοιαν· ἐπίτηδες· μόνον γὰρ ἅπτεται τῶν ἀπλῶν σωμάτων φαίνεται τρεφόμενον καὶ αὐξόμενον· ἐπὶ τούτου γὰρ μόνον κατανοεῖται τὰ τῆς τροφῆς μέχρι καὶ ὀνόματος· καὶ δι' ἀποῦ λοιπὸν καὶ τὸ τῆς αὐξήσεως· τὸ γὰρ τρεφόμενον τοῦτο, καὶ αὐξεται· ἔχομεν τούτου πολλαχοῦ τῶν χρῆσιν· ἔνθεν τῆσιν ἐκεῖνα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· τοὺς ἅμα σοὶ πᾶν φησὶν ὁποῖ ἡ τῆς πῦρ ἐοικέ· καὶ πάλιν παμφάγῳ πυρὶ ἐοικέναι· ἀποίνων ἁπλῶν τοῦτο μόνον τρέφεται τε καὶ αὐξεται, τοῦτο ἂν δή καὶ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς τῆς φῆς αἴτιον καὶ αὐξήσεως λέγω δὴ τοῖς ἐμψύχοις· ὀφείλας οὖν ὁ θεῖος λόγος ὅτι μὴ ὁμοίως τρέφεται τε καὶ αὐξεται τὰ ἔμψυχα· ὥσπερ τὸ πῦρ, σωματοειδέστατον ὂν καὶ διὰ τοῦτο ὅτι μὴ δὲ ἐν τοῖς ἐμψύχοις αἴτιον τῆς φῆς καὶ αὐξήσεως τὸ πῦρ· ἢ δὲ ὀφείλεται καὶ αὐτή· πάντα τὰ φύσει τρεφόμενα καὶ αὐξόμενα τοῦτο δέ ἐστι τὰ ἐν αὐτοῖς τὴν θρεπτικὴν καὶ αὐξητικὴν δύναμιν ἔχοντα· τὰ γὰρ μὴ οὕτω τρεφόμενα καὶ αὐξόμενα, οὐ κυρίως λέγεται καὶ τὰ ἄπερ λέγεται· τὰ τοίνυν φύσει τρεφόμενα καὶ διὰ τοῦτο αὐξόμενα ὅρον ἔχει τῆς αὐξήσεως καὶ ὥρισται αὐτῶν ἐπὶ τὸ μέγιστον καὶ αὔξησις· τοῦ δὲ πυρὸς οὐχ ὥρισται τροφὴ καὶ αὔξησις· ἐπάπτεται γὰρ αὐξηθήσεται ἐὰν ὕλη χορηγῆται· οὐ μέντοι τὸ πῦρ ὁμοίως τοῖς ἐμψύχοις τρέφεται τε καὶ αὔξεται· ἀλλὰ μὴ ὁμοίως, οὐ καὶ οὐδὲ τοῖς ἐμψύχοις αἴτιον ἐπὶ τῆς αὐξήσεως· τοῦ μὲν γὰρ πυρὸς οὐ μέχρι πρᾶς· οὐδὲ λόγος τῆς αὐξήσεως· τὰ δὲ φύσει αὐξόμενα ἔχουσι πέρας καὶ ὡρισμένον λόγον τῆς αὐξήσεως· τὸ δὲ καθ' ὁλοκληρον αὐξάνεσθαι ὡρισμένως, ἴδιον ἂν δή καὶ οὐ πυρός· οὕτω μὲν οὖν ἔδοξεν ὅτι οὐ τὸ πῦρ αἴτιον τοῖς ἐμψύχοις τῆς αὐξήσεως· ὅτι δὲ

οὐδὲ μόριόν ἐστι τοῦ πυρὸς λέγεται προφὴν εἶναι αὔξησις, ἀλλὰ γένεσις,
ὅθεν ἐνταῦθα περὶ γενέσεως ἡ φθορᾶς. ὑπενοήθησαν δὲ τοῦτο τινες τοῦ χ^ν
τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι. ὅτι δὲ πλείων τῶν ἄλλων ἐναργῶς ὁ πλεονασμός,
προσθετέον ἐστί. πρὸς μὲν οὖν τὸν λαβύδαπος ὕδατι· μὴ γῆ, οὕτως γί-
νεται αὐτῶν ὁ πλεονασμός· τοῦτο δὲ οὐ μέτεστι προφῇ· οὐ γὰρ αὔξησις, πρό-
φασις· τὸ δὲ πῦρ πλέον αὐξάνεται πυρός πρὸς μὴ θυεῖν. ἀλλ' ἀνομοιοφανοῦς
ὕλης· οἷον ξύλων ἢ τῶν τοιούτων· μὴ τούτων ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς δυνά-
μεως μεταβληθέντων εἰς τὴν αὐτοῦ οὐσίαν· οὕτως ὁ πλεονασμὸς
τοῦ πυρὸς γίνεται· δυνατὸν δὲ τοιοῦτον τινὰ μὴ ἢ αὔξησιν αὐξησιν εἶναι. μᾶλ-
λον γὰρ τῆς προφῆς ἐστὶ τὸ τοῦ σώματος φύσιν, οὕτως ἡ αὔξησις
τῶν ἐμψύχων γίνεται· ἔοικε δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν τοῦ πυρὸς γινόμενον
γένεσίς ἐστι καὶ οὐκ αὔξησις· ἐπὶ δὲ ἡ αὐτὴ δύναμις τῆς τυχούσης θρεπτικῆς
καὶ γεννητικῆς, περὶ προφῆς ἀναγκαῖον διορίσθαι πρῶτον ἀπὸν
περὶ τοῦ τέλους τῆς γεννητικῆς δυνάμεως. ἆρα ἐφεξῆς ὀφείλει ἀνα-
γκαῖον τῷ περὶ τυχούσης εἰρῆν μᾶλλον ἢ ὁ περὶ τῶν αὐξητικῶν τοῖς
τυχοῦσαις ἐνεργείαις λόγος, τῷ δόξαι τὸν τυχόντα ἐν τοῖς ἐμψύχοις
αὐξητὴν οὖσαν προφῆς καὶ αὔξησεως· καὶ ἀλλοιώσεως· τῆς μὲν καθ'
αὑτὰς αἰσθητάς, καὶ ἀλλοιώσεις· μεταξὺ δὲ μνησθεὶς τῆς ἐμπεδο-
κλέους δόξης οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀναιρεῖ θρεπτικὴν τῷ αὔξησιν· ἀλλὰ τοῖς
ὑλικοῖς αἰτίοις· καὶ ὅλως ἐλέγξας τοὺς οἰομένους αἰτίαν εἶναι
τῷ πυρὶ οὐσίαν τῆς ἐν τοῖς ἐμψύχοις αὔξήσεως, λοιπὸν ἐν
ταύτῃ περὶ τῶν ἐχομένων ποιῆται τὸν λόγον· λέγω δὲ περὶ
προφῆς ἵνα οὕτω λοιπὸν μὴ περὶ αὐτῶν τῶν σωμάτων διαλάβῃ·
ὡς ἆρα περὶ μιᾶς τῆς φύσεως μὴ ἄνω τέξῃ τὸν λόγον
ἐποιήσατο ἐνοῖς ἐλέγχων· εἰ ἆρα θρεπτικὴ καὶ τυχοῦσα μὴ τοῖς ἄλλοις
ὑπάρχει πρώτῃ μὴ ποιητικὴ δυνάμεως ἐστι τυχούσης· καθεῖ
ὑπάρχει τοῖς ἄπασιν· ἧς ἐστιν ἐργάζεσθαι καὶ μὴ προφῆ
χρῆσθαι· καὶ πάλιν ἆρα πάλιν ἐπὶ δὲ ἡ αὐτὴ δύναμις ἐστι θρε-
πτικῆς καὶ γεννητικῆς· περὶ προφῆς ἀναγκαῖον διορίσθαι πρῶτον.
εἰ ἆρα φησὶ τοιοῦτόν ἐστι· ἐπὶ δὲ μία τις ἐστὶ καὶ ἡ αὐτὴ δύναμις

ἡ φυτική, ἧς ἐστιν ἐξαίρετον ἡ γεννητικὴ τροφῆς χάριν, διὰ τῶν ἀνάγκης τὸ μέσον περιλαμβάνουσα τὸ ὠφέλιμον ἢ δεῖ τέλος μέτρον ἀγαθὰ ὠφέλιμα. ἀπομεν δὴ περὶ τοῦ τέλους τῆς γεννητικῆς ἐνεργείας, ἀναγκαῖον ἢ περὶ τοῦ ἀφωρισμένου τὴν θρεπτικὴν ἐνεργεῖα ἁπάντων. λέγω δὲ τῆς τροφῆς· ἵν' οὕτω λοιπὸν ἢ λόγον περὶ τῆς ὅλων ὁμοίως αὐξητικῆς ποιήσωμεθα λόγον. μίαν δὲ δύναμιν φησὶ θρεπτικὴν τε καὶ αὐξητικὴν καὶ γεννητικήν. οὐχ ἁπλῶς δ' ἂν τις ἢ φύσιν ἢ νοῦν ἢ τούτων ἑκάτερον ἡγήσαιτο. ἀλλ' ὅτι ἓν τέλος ἅπασιν τούτοις ὑπάρχει ἐνεργείαν. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ γεννῆσαι ἕτερον οἷον αὐτὸ διὰ τῶν ἡ φύσιν τῆς οὐσίας. πᾶν δὲ φησιν ἀπὸ τοῦ τέλους τοὔνομα τῷ πρόσαντες εὐθὺν δίκαιον. ὥστε ἐπὶ τε λὰν πάσῃ τῇ φυτικῇ δύναμιν. τὸ γεννῆσαι ἕτερον οἷον αὐτό, γεννητικὴν τὴν παρεῖσαν λὰν δίκαιον. θρεπτικὴ δὲ αὐξητικὴ ἐστὶν ταύτης μείζονα σιν. ἐπὶ γὰρ ἀδύναμον ἐστὶ τὰ ἐλλιπῆ γεννᾶν μὴ δὲ τὸ ὡρισμένον μὴ καὶ τὰ φύσιν μέτρον ἐλθόντα, διὰ τοῦτο χρεία τῆς αὐξητικῆς ἐνεργείας τε καὶ δυνάμεως. ἀλλ' ἐπὶ πάλιν αὐξομένου ἀδύνατον μὴ τρεφόμενα, διὰ τοῦτο χρεία τῆς θρέψεως. ὥστε διὰ μὲν τὸ γέννησιν ἢ αὔξησις· διὰ δὲ τὸ αὔξησιν ἢ τροφή· διὰ τὸ γέννησιν ἄρα ἢ τροφή. ἐπὶ οὖν καὶ τοῦ τέλους καὶ λὰν ἅπαν τὰ δίκαιον, γεννητικὸν πᾶσι ταύτῳ καὶ τὸ θρεπτικὸν τὸ δύναμιν. τὸ δὲ θρεπτικὸν τὸ αὐξητικὸν δὴ ταὐτὸν ἀγαθόν. διὸ καὶ ἐροῦμεν αὐτῆς τῆς λεξέως ὁμοίως αὐτάν. ὅθεν οὐδὲν διὰ τὸν περὶ αὐξήσεως ποιήσαι λόγον. ἀλλὰ οὐμενοῦν περὶ πεπληρωμένου τῶν περὶ τροφῆς. οὐδὲ τὸ διξασθαι διὰ τὸ αὐξητικὸν δύναμιν. ἐπὶ δὲ καὶ αὐτὴ δύναμις τῆς τυχούσης τῆς φυτικῆς τυχούσης ἡ αὐτὴ δύναμις θρεπτικὴ ἐστι γεννητικὴ. ἀλλὰ πῶς ἄρηται τὸν ὁμώνυμα καὶ τὰ τῶν φρονοῦν. ἐχρῆν γὰρ οὕτως ἐπὶ δὲ ἡ αὐτὴ δύναμις τῆς τυχούσης θρεπτικὴ μὴ γεννητικὴ. ἄρηται δὲ περὶ τοῦ τέλους τῆς γεννητικῆς ἀναγκαῖον μὴ περὶ τοῦ αὐτὸ μὲν τῆς θρεπτικῆς ἐπὶ. τὸ δ' αὐτὸ μενον τῇ θρεπτικῇ δύναμιν ἢ τροφὴ ἐστι. δεῖ πρῶτον περὶ τροφῆς ἐπὶ. ἀφορίζεται γὰρ πρὸ

τὰς ἀλλας οὐκ ἀναιρεῖ τὸ ἐξ ἑνὸς τοὺς πολλοὺς· ἢ ὅτι εἰ μὴ ἔστι τὰ τυχὸν τῶν ἄλλων
τυχόντων οὐκ ἀναιρεῖται τὸ ἐξ ἑνὸς πολλοὺς εἶναι· διὸν γὰρ τοῦτο ταύτης τῆς φύσεως
εἶναι· διὸ περὶ προφῆτου ἀναγκαῖον πρῶτον εἰπεῖν· ὅσα δὲ ἐναντία ἡ προφητεία
τοῖς ἐναντίοις τῷ ἐναντίῳ· οὐ παντὶ δὲ παντί· ἀλλ' ὅσα τῶν ἐναντίων
μὴ μόνον γένεσιν ἔχει ἀλλήλων ἐξ ἀλλήλων ἔχουσιν, ἀλλὰ μὴ ἀΐδιοι εἶναι, διὰ
παντὸς ἡ προφητεία λόγος· οἱ μὲν γὰρ φασιν ὅμοιαν εἶναι τὴν προ-
φητείαν τῶν προφερομένων ἀξίαν αὐτῶν· ἀξιωτικὸν δὲ τοῦ ὁμοίου τὸ ὅμοιον,
οὐ τὸ ἐναντίον· τοῦτο γὰρ μᾶλλον τοῦ ἐναντίου· οὐκ ἔστιν
ὑπὸ τοῦ ἐναντίου τῆς φερομένου τὸ προφερόμενον· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ὁμοίου.
ἕτεροι δὲ φασιν ὅτι τὸ ἐναντίον τῆς φέρεται τὸ προφερόμενον· ἀλλὰ
παν ὀχεῖ προφητεία ὑπὸ τοῦ προφερομένου· μὴ μεταβαλλόντος αὐτοῦ, οὐ
παν ὀχεῖ τὸ ὅμοιον ὑπὸ ὁμοίου, ἀλλ' οὐ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναν-
τίον παν ὀχεῖ, μὴ μεταβαλλόντος τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον· ἐναντίον
ἄρα ἡ προφητεία τῶν προφερομένων· οὗτοι μὲν οὖν οἱ προφερόμενοι περὶ
προφητείας λόγοις ἐναντίοις ὁμοίως τοῖς δυνατοῖς· εὔλογον μέν τοι αὐτὴν
εἶναι πάντως ἔχον· τούτοις οὖν τοῖς λόγοις διαιρῶν ἀφιστορεῖ τις
φησὶν· ὅτι δυνατοῦ ὄντος ἐναντίους εἶναι καὶ ἀληθεῖς οὐκ οὔσης·
ἐναντίως γὰρ αὐτῶν πρὸς μέρος ἡ ἀπάρτησις· μὴ πρὸς τοῦτο
ἀληθῆ λέγει· ἡ γὰρ προφητεία οὐκ ἀμφισβητεῖ ὁμοίαν τῷ προφε-
ρομένῳ· ἐνεργείᾳ δ' ἐναντίαν· ὁ γὰρ λόγος μὴ ταὐτὸν ἀναιρε-
ῖ ἀλλὰ μὴ ἀπεφάνθαι, ἐναντίᾳ πως εἰ φησὶ τῷ προφερομένῳ,
ὅπως ἂν δὲ μεταβληθῇ μὴ ἀληθευθῇ, τάχα ὁμοίαν φήσει.
μεταβαλλόντος οὖν τὸ ὅμοιον εἰς τὸ ὅμοιον· οὐδὲ τὸ τυχὸν εἰς τὸ
τυχόν· ἀλλὰ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον· οὐ γὰρ τὸ λευκὸν
εἰς τὸ θερμὸν μεταβαλλόν· ἀλλὰ τὸ τυχὸν εἰς τὸ θερμόν· μὴ
γὰρ τὸ φαιὸν εἰς τὸ λευκὸν μεταβαλλόν· ἀλλὰ τὸ τυχὸν εἰς
τὸ θερμόν· μὴ γὰρ τὸ οὐ χιὼν μελίχλωρον· ἀλλ' ἡ μελίχλωρος μέ-
λανος, μεταβαλλόν· ὥστε ἡ μεταβαλλόντος ἡ προφητεία, δηλονότι
εἰς τὸ ἐναντίον μεταβαλλόν· ὅτι ἁπλοῦν οὐκ ὄντος τοῦ προφητεύ-
ματος, τοῦ μὲν, ἀπεφάνθαι, τοῦ δὲ πεπεῖσθαι, ἡ μὲν ἀπόφασις ἐναντία

ἐστὶ τῶπε πεμμένω· ἡ δὲ πεπεμμένη καὶ μεταβαλλουσα ἡδὴ ὁμοία.
ἐπὼν δὲ ὅτι δοκεῖ ἡ τροφὴ τὸ ἐναντίον εἶναι τῶ ἐναντίω, ἐπήγαγεν ὅτι
οὐ πᾶν ἐναντίον παντὶ ἐναντίω τροφή ἐστιν· ἀλλ' ὅσα πρὸς τῶ με-
ταβαλλει εἰς τὸ ἐναντίον αὔξει τὸ μεταβαλλόμενον· πολλὰ γὰρ
φησὶ τῶν ἐναντίων εἰς ἄλληλα μεταβαλλει· οἷον ὑγίεια καὶ νόσος.
λευκὸν καὶ μέλαν· ἀλλὰ ταῦτα οὐδὲν τῶ ποσῶ μεταβαλλοντι προς-
τίθησι· διὸ οὐκ εἰσὶν ἀλλήλων τροφή· οὐδὲ τρέφεται τὸ λευκὸν
τῶ μέλανι· ὅταν μεταβάλη τὸ μέλαν εἰς τὸ λευκόν· οὐδὲ ἡ ὑγί-
εια τῆ νόσω· οὐχ ἁπλῶς δὲ τοῦτο λέγει ὅτι τὰ μεταβαλλοντα
εἰς ἄλληλα ἐναντία καὶ τῶ ποσῶ προστιθεῖν ταῦτα τρέφεται ὑπ' ἀλ-
λήλων· οὐ γὰρ ἀληθὲς τοῦτο ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ· ἀλλ' ὅτι τὰ τρέφοντα
τῶν ἐναντίων τῶ ποσῶ προστίθησιν· ὅταν γὰρ ὑπὸ ψυχῆς τὰ τοιαῦτα
τῶν ἐναντίων μεταβαλλονται, λέγω δὴ ὅσα καὶ τῶ ποσῶ τῶ εἰς ὃ μετα-
βάλλει προστίθησι, τότε γίνεται τροφή· τὰ γοῦν ἁπλᾶ σώματα,
αὔξεται μὲν μεταβαλλόντ εἰς ἄλληλα· οὐ τρέφεται δὲ ὑπ' ἀλλή-
λων· μᾶλλον δὲ οὐδὲ κυρίως ἡ αὔξησις ἐπὶ τούτων λέγεται·
ἀλλὰ πρόσθεσις ὡς ἐν τῶ περιγενέσεως ἔδειξεν· ὅτι δὲ ἡ πρώτη
τροφὴ καὶ ἄπεπτος ἐναντία ἐστὶ τῶ τρεφομένω, δῆλον ἐντεῦθεν·
εἰ γὰρ πασχεν ὑπὸ τοῦ τρεφομένου, καὶ μεταβαλλει εἰς τὴν ἐκείνου
οὐσίαν· οὐ τὸ τυχὸν δ' ὑπὸ τοῦ τυχόντος πασχει· οὐδὲ τὸ τυχὸν
ὑπὸ τοῦ τυχόντος μεταβαλλει· ἀλλὰ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναν-
τίον· δηλονότι πασχουσα ἡ τροφὴ ὑπὸ τοῦ τρεφομένου, ἵνα
εἰς τὴν ἐκείνου οὐσίαν μεταβαλλη· ἐπει δὴ σύνεστήκαμεν
ἐκ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ· καὶ ξηροῦ· καὶ ὑγροῦ· δηλονότι εἰς τὰς
συστοίχους ποιότητας τῶν τρεφομένων καὶ ἡ τροφὴ μεταβλη-
θήσεται· ἢ οὖν θερμοτέρα οὖσα ἐπὶ τὸ ψυχρότερον διὰ
τῆς πέψεως μεταβληθήσεται, ἢ ψυχροτέρα ἐπὶ τὸ θερμότερον·
ἢ ξηροτέρα ἐπὶ τὸ ὑγρότερον· ἢ ὑγροτέρα ἐπὶ τὸ ξηρότερον·
ὅθεν καὶ τῆ πλεονεκτούσῃ ἐν τῶ σώματι ποιότητι τὴν ἐναντίαν
τροφὴν προσαγόμεν· ξηροτέρου μὲν ὄντος τοῦ σώματος ὑγροτέρ

προφέρονται· ὥστε μοιχεύουσι τυχόντων· μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως.
ὅλον γὰρ οὐ δεῖται μὴ ὕλης ἐπιτηδείας ἡ θρεπτικὴ δύναμις τῆς περιττῆς
τροφῆς ἀόνως δὲ τοῦ τρεφομένου οὐσίαν μεταβαλλόμενον· ἐπεὶ δὲν
δὲ ἡδύνατο πάθη ἡ τροφὴ μὴ ἐξομοιωθεῖσα τῷ τρεφομένῳ, οὐκ ἂν ἐγίνετο αὐ-
τά· ἀλλ' ὁμοία· ὥστε δεῖ σὴν ἐσχάτην· μὴ ἐν ἐναντίοις τρέφεσθαι τὸν ἐ-
ξομοιωθησόμενον τῷ προσφερομένῳ· φαίνεται δὲ οὐδὲ
ὑφ' αὐτοῦ τρόπον ἀλλήλοις δεῖν προφὴ· ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν
τῶν ἐναντίων προφὴ δεῖν ἀλλήλων· ὥσπερ μὴ μόνον ἐξ ἀλλήλ-
γίνεσθαι, ἀλλὰ μὴ αὐξεσθαι ἀλλήλα· διὰ τοῦτο προσεκτέον μὲν οὐχ οὕτω
παντὶ τοῖς ὅτι προφὴ δεῖν ἀλλήλων λέγουσι· μὴ δύνασθαι τοῦτο
δι' ἀπορίαν· οὐ μὴ παῦσαι τὸ ὅλον καὶ τὸ ποσὸν τρεφόμενον
τῷ ἐναντίῳ· ἀλλὰ τὸ μὲν ἴσως μᾶλλον τῶν ἐναντίων αὐξόμενον
ὑπὸ τῆς τοῦ ὑλικωτέρου τροφῆς ἐναντίου· ἀλλὰ μεταβολῆς
τρέφεσθαι λέγεσθαι· οὐ μέντοι τὸ ὑλικώτερον ἀπὸ τοῦ ἰδικωτέρου·
οὕτω γὰρ ἐχθρὰ πρὸς ἀλλήλα τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ· τοιγαροῦν ὡς ἀλ-
λήλα μεταβαλλόντων, τὸ μὲν ὕδωρ φησὶ τῷ πυρὶ εἶναι προφή·
τὸ δὲ πῦρ τῷ ὕδατι οὐ μέντοι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἀπὸ ὑγροῦ τρέφεσθαι τὸ ὕδωρ
ὑπὸ τοῦ πυρός· τὸ δὲ πῦρ τρέφεσθαι λέγεσθαι τοὺς ἄνθρακας· οἱ
πάντας ὁ ποιητὴς πῦρ ἐκάλεσε· ὅθεν καὶ ξηρὸν ἀεὶ ὁμοίως
ὥσπερ τοῦ ὕδατος ἀεὶ τὸ πῦρ μεταβολὴ γένεσις μόνου ἐστὶ καὶ οὐ
καύξησις· οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοῦ ὕδατος ὡς δεόντως ἐν τῇ περὶ
γενέσεως· διὰ τοῦτο μὲν ὕδωρ οὐ λέγεσθαι τῷ πυρὶ τρέφεσθαι·
τὸ δὲ πῦρ τῷ ὕδατι· οὐ γὰρ τρέφεσθαι τὸ πῦρ ὅλον ὑγρῷ τρέφεσθαι·
τὸ γὰρ ἔλαιον ὕδωρ ἐστὶ πεπονθός· καὶ ὁμηρος· καὶ τοῖς αὖ·
καὶ ξύλα δὲ καὶ τὰ ὅμοια τῷ μὲν πλέον ὑγρότητος, οὕτως ὕλη
πυρὸς γίνεσθαι· ὅθεν τὰ παντὶ καὶ ἐξηραμένα ξύλα· οἷον τὰ
σκευοποιά· ἢ καὶ τέφρα, οὐδὲ καίεσθαι δύναται, διὰ τὸ παντὶ
ἀμοιρεῖν ὑγρότητος· λέγομεν οὖν πρῶτον οὐ μὴ ἢ σωματοειδὲς
ἢ ὅλον εἶναι ὁ φιλόσοφος· λέγομεν γὰρ προφὴν εἶναι τὸ ἔλαιον
τῷ πυρί· τοῦτο δὲ οὐ δεκτικὸν ἄλλο· ἢ τὸ ὕδωρ προφὴν λέγειν

πῶ πῦρι· τὸ γὰρ ὑγρὸν ὡς ἐν ὕλῃ ἔστιν τῶν μιγνυμένων σωμάτων, ἐξ ὧν ὅλος ἐστὶ μίγμα ὁ κόσμος· ἅπερ ἀμφω ὑγρὰ πῶ φύσιν· ἔτι πάντα σώματα ἐν ὑπτρι γενέσεως, οὗ τὸ ὡρισμένον τὸ εἶδος ἐστίν, οὐχὶ ὕλη· ὅλον γὰρ τὸ ὡρισμένον ἐν ἕνα πῶ ἀριθμῷ· ἡ δὲ ὕλη ἀπόρρητος οὖσα μὴ ἔστι ῥητὸν οὐχὶ αὐτὴ ἐστιν ἐν πῶ ὡρισμένῳ· τὸ δὲ εἶδος τὸ αὐτὸ· ἰδιώματα δὲ ὡς ἐνδέχεται ἔνεστι τοῖς πῦρ· τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρὸν ἰδιώματα μᾶλλον ὡς ἐν ἑαυτοῖς ἔσχεν· τὸ γὰρ εἶδος ὁρᾶται μᾶλλον· μὴ ὁρᾶσθαι μᾶλλον· μὴ περιγραπτόν· ἀπείρου σχὰ μὲν ἡ ὕλη· ποιεῖ δὲ τὸ εἶδος· μὴ μέντοι σαφῶς γε· περιέχεται δὲ μὴ ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ εἴδους· ὁρῶνται δὲ ταῦτα ἐπὶ τοῦ πῦρος· μὴ γὰρ ὁρᾶσθαι μᾶλλον τῶν ἄλλων σωμάτων ἐστί· μὴ ἄπειρον μεγέθους. μὴ περιγραπτὸν μᾶλλον· περιέχεται ἡ τοῦ πῦρος σφαῖρα παρὰ τοῖς πάντα· μὴ ὁρᾶσθαι δὲ τοῖς ἐναντίοις τὸ μηδὲν τῶν ἐναντίων εἶδος λόγον ἐπέχειν φησί· διὸ μὴ πῶ ἐπὶ τούτου μεταβολὴν γίνεσθαι φησί· τὸ δὲ χεῖρον ὕλης· διὸ φθορὰν καὶ γένεσιν πῶ ἐπὶ τούτου μεταβολὴν· ἄλλως τε τὸ προσφερόμενον δι' αὐτοῦ καὶ περιεχόμενον πῶ προσφέρεσθαι ἑαυτῷ μεταβολή· δοκεῖ δὲ τοῦτο ποιεῖν· μὴ τὸ πῦρ ἐπιχεομένου τοῦ ἐλαίου· μὴ τῶν ξύλων ὑποκαιομένων· ἡ μέντοι μεταβολὴ τοῦ πῦρος εἰς τὸ ὕδωρ οὐχ οὕτω γίνεται· διὰ δὲ τοῦτ' ἀπὸν ἐν μὲν οὖν τοῖς ἄλλοις σώμασι μὴ ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖ· ἡ γὰρ κῦρίως προφὴ ἐπὶ τῶν ἐναντίων σωμάτων· ταῦτα δὲ ἐστὶν ἃ μὴ προφέρεται· ἀπορίαν δὲ ἔχει· φασὶ γάρ τινες τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ προσφέρεσθαι καὶ οὐκ ἄπειρον μὴ αὐξάνεσθαι· εἰ πῶν ἀρῶ δεῖ ναι ἢ προφὴ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ· νῦν φησὶν ὅτι ἀπορίαν ἔχει ὁ περὶ προφῆς λόγος· οἱ μὲν γὰρ φασὶ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου προσφέρεσθαι· οἱ δὲ τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου· περὶ δὲ τούτων εἴπε μὲν μὴ ἐν τῷ περὶ γενέσεως· λέγει δὲ μὴ νῦν· ἀναλυτικὸς ὁ περὶ προφῆς λόγος, τῷ περὶ τῆς ἀφελητικῆς δυνάμεως λέγειν· εἰ πῶν δὲ ὅτι ἀπορίαν ἔχει· διὸ τινὲς μὲν τῷ ὁμοίῳ προσφέρεσθαι λέγουσι τὰ προσφερόμενα· οἱ δὲ τῷ ἐναντίῳ κατὰ τέρας δόξης διαφερόντων, προσαύξησιν μὲν τὰ καταναλισκόμενα·

τῇ μὲν τῷ ὁμοίῳ τρέφεσθαι ἀξιοῦσιν ἁπὼν παθαίρεσις αὔξανεσθαι· ἁλλὰ τῷ αὐτῷ τρεφόμενα τῇ αὐξάνεσθαι, αὐξάνεται δὲ τῷ ὁμοίῳ. τῇ δὲ τῷν ἀναλώτων τρέφεσθαι ἀξιοῦσιν· ἁπὼν ὅτι τοίνυν ἁπαθῆ ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· τοῦ γὰρ πάσχοντος ὑπὸ τοῦ ἀναλώτου πάσχειν· τὸ δὲ τῷ προφῷ μεταβάλλειν τῇ πέπεσθαι· πάσχει δὲ μεταβολῇ τῇ ἐκ τοῦ μεταξὺ ἐξ ἀναλώτου πρὸς ἀναλωτίαν, μεταξὺ δὲ τοῦ ἀναλώτου· τῇ τοῦτο ἢ μεταβολῇ ἐξ αὐτοῦ τῇ ἐς αὐτό· ἀνάγκη μένον δὲ ἐν ταῦτα τὸ ἀναλώτον λαμβάνειν· τῇ οὐ πᾶν ἁπλῶς ἀνάγκη μένον· τῇ δῆλον ἐξ ὧν προσίεται μὴ τὸ μεταξύ· τῶν γὰρ ἀναλώτων μεταξὺ τί ἐστι· τῇ οὐ χαπλῶς πάντων τῶν ἀναγκαίων· ἔστι πάσχειν τι ἢ πεπόνθη ὑπὸ τοῦ τρεφομένου· ἀλλοῦ τοῦ το ὑπὸ τῆς προφῆς· ἁπὼν ὅτι τὸ τρέφειν τῇ τρέφεσθαι πάσχον τος τίνος τῇ ποιοῦν τος μένειν ὡς ἁπαθοῦς οὐ τος φησὶ τοῦ ὁμοίου ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· διὰ τοῦτο σημεῖον ὡς δεῖον ποιεῖν τι μὴ πάσχειν τὸ τρέφον τῇ τὸ τρεφόμενον· ἁλλὰ ἁπὼν τῷ προφῷ μεταβάλλειν, ἐν ᾧ δέ φησιν ὅτι ἢ μὲν προφὴ ἐστὶν ἢ πάσχουσα τῇ ἀλλοιουμένη· ποιητικὸν δὲ τῇ ἁπαθὲς τὸ τρέφον· ἁλλὰ τὸ τρεφόμενον τὸ αὐτὸ μένον καὶ κατὰ ἕδος τρέφεται, ἢ δὲ προφὴ οὐχὶ αὐτὴ μένει· αὕτη ἀφαιρεῖσιν ἢ μεταβάλλουσα πᾶσα δέ μα δὲ χρησαμένος τῷ τεθνηκότι· τῇ δέξας ὅτι ὑπὸ τοῦ τεχνίτου τῇ τοῦ ἕδους ἢ ὕλη πάσχει, ἀλλοῦ καὶ πάλιν ὁ τεχνίτης ὑπὸ τῆς ὕλης· ὡς πάντα δοκεῖ τῇ ὁ τεχνίτης ἐν τῷ τῷ ὕλῃ ὡς ἁλάξεσθαι μεταβάλλειν, τῆς ἢ τοῦ τοῦ μεταβολῆς· ἃς ἐνεργείαν ἁλλὰ ἐξ ἐνεργείας φησὶν οὗτος μεταβάλλειν· ἀλλοῦ καὶ πάθος· οὐ γὰρ πάσχει τῇ οὐδὲ ἀλλοιοῦται· καίτοι ὑπομένοντός ὅτι τοιαύτης τῇ ἢ τῆς σθεναρᾶς τῶν σωμάτων μεταβολῆς ἐν τῷ τρέφειν, οὐ καὶ ἀλλοίωσις· ἀλλὰ τελεσιουργός· τελεσιουργοῦ γὰρ ἁ ἐνεργεία τῆς σωμάτων· ἢ δὲ τοιαύτη μεταβολή, οὐ κίνησις· ἀλλὰ γένεσις καὶ ἀλλοίωσις τῆς τελεσιουργός, ὡς ἔδοξεν ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει· πότερον δεῖ σιν ἢ προφὴ τὸ τελειοῦσθαι πρὸς γινόμενον ἢ τὸ πρῶτον· ἔστι δὲ πρῶτον ἁπλῶς·

πότερον ὁ ἐξαρχῆς προσφερόμενος τοῦ ἀρίστου λείπω τὰ λοιπὰ ἢ τὸ περιττὸν τοῦ σώματος τοῖς προσιοῦσιν· οἷον τὸ μεταβαλλόμενον τῆς τροφῆς αἷμα τοῖς μορίοις γινόμενον, ᾧ δοκεῖ οὐ μόνον ἡδὺ εἶναι τοῖς· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἔσχατον· τροφῆς γὰρ οἱ ἄνθρωποι φασὶ τὸ τρέφον τροφή· ἐνταῦθα οὖν ἔοικεν ἡ ἐπιθυμία τὸ ἡδὺ τοῦτο μόνον· πότερον τῷ ὁμοίῳ τρεφόμεθα, ἢ τῷ ἐναντίῳ· ἀμφισβητοῦσι γὰρ περὶ τούτου· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον προσφερόμενον ἐστὶν ἡ τροφή, τῷ ἐναντίῳ τρεφόμεθα· ἀδύνατον γὰρ ἔσχατον προσιόμενον τῷ σώματι τῷ ὁμοίῳ· ἀμφοτέρως δὲ τροφὴ ὅπερ ᾠδοποιῶν τὸ πρῶτον τὸ ἔσχατον· τῷ μὲν ὁμοίῳ τῷ ἐναντίῳ· ἡ μὲν γὰρ πρῶτη τῶν ἀπεπλοκότων ἐναντία· ἡ δὲ ὕστατον πέψασα τῷ πεπεμμένῃ ὁμοία· ὥστε ἑκάτερος τῶν περὶ τροφῆς λόγων, ὡς πρὸς μέρος ἀποβλέπουσιν ὑμῖν μὲν ἀληθεύει· οὐ παντάπασι δὲ· ἀποφαίνεσθαι γάρ ἐστι τὸ ἔσχατον προσιόμενον· ἀνάγκη μὴ πρῶτον σαρκὶ γίνεσθαι, ἅπαν προσιόντα τῇ σαρκί· πρόσθεσις γὰρ τοῦτο· οὐκ ἀνάληψις· πᾶν ὅπερ αὐξάνει ἔσχατον πρὸ τῆς μεταβολῆς, τοῦτο ἀναγκαῖον ἐναντίον εἶναι· ἀνάγκη μεταβαλλόμενον, μόνως οὕτω τὸ ἐναντίον τροφή· ἀδύνατον λέγειν τὸ ἡδὺ ἐξομοιωθὲν, οὐκέτι τοιοῦτον τροφή· ἀλλὰ μόριον· ᾧ ἐπιλυόμενος ὅτι λόγος φησὶν ἡ γενομένη σαρξ ἐστι καὶ κατὰ τὸν τροφόν· καὶ κατὰ μόριον· τοῦ μὲν γὰρ πρὸ τῆς μορίσεως νοῦν μένου σῶμα, τροφὴ αὖ ἡδύ· τοῦ μέντοι ὡς ὅλου σωθέντος μένου, λείπω δὲ τοῦ μεταβαλλόμενον πρὸς μορίσιν, μόριόν ἐστιν· ὁ δὲ περὶ τούτων λόγος ἐν τῷ λέγειν ἑτέρου ἐν τῷ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐστιν· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν τρέφεται μὴ μετέχον ζωῆς· ὥστε οὐκ ἀορίστως ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἡ τροφὴ λέγεται· μεταβαίνουσι δὲ ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν· αὕτη δέ ἐστι τὸ τρέφειν· τὸ γὰρ τρέφειν τοῦ τρεφομένου ἐστὶ· τῇ δὴ αὐτὸ μὲν τρέφεσθαι τὸ δι' ἀπῆς περὶ τὸν τροφὸν ἐνέργειάς, τοῦτο τῷ λόγῳ πλείω σώματι ἔχον τὸ σῳζεσθαι τὸν οὐσίαν τοῦ τρεφομένου· τὸ δὲ τρέφειν τοῦ ἐνεργεῖν περὶ τὸν τροφὸν τῷ δυνάμει ὑπάρχειν.

λοιπὸν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ποιᾶς οὐσίας ἡ θρεπτικὴ δύναμις ἐνυπόστατος
ὑπάρξαι. ἐπεὶ μηδὲν φησὶ τρέφεσθαι μὴ μετέχον ζωῆς· ἀπὸ δὲ
τύχης τοῖς ζῴοις ἡ ζωή, ἀναγκαῖον τὸ μέτοχον σώματος εἶναι τὸ τρεφό-
μενον καὶ αὐτὸ τοῦτο. καὶ δὲ μέτοχόν ἐστιν ᾗ οὐκ ἀσύμφυτον. οὐ γὰρ τῷ τρεφόμενον σῶμα εἶναι οὐσίαν μέτοχον εἶναι ἀλ-
λ' ὅτι μέτοχον, διὰ τοῦτο τρέφεται. εἰ δὲ τὸ τρεφόμενον οὐ μέ-
τοχον, ἡ θρεπτικὴ καὶ δι' αὐτὸ τοῦ μετόχου ἐστίν· ὥστε οὐκ ἀρίστως
ὁ πῦρ τρέφεσθαι λέγεται. τῶν γὰρ πρός τι τὰ μὲν κυρίως ἡ κα-
θ' αὑτὸ πρός ἕκαστά ἐστι πρὸς ὃ ἀποδίδοται. τὰ δὲ κατὰ συμβε-
βηκὸς ὁ δοῦλος λέγεται αὐτοῦ εἶναι δοῦλος· ᾗ δὲ τινός ἐστι δοῦλος·
ἀλλὰ τοῦ μὲν δεσπότου καθ' αὑτό· τοῦ δὲ αὐτοῦ κατὰ συμβε-
βηκός· συμβέβηκε γὰρ τῷ δεσπότῃ αὐτῷ εἶναι. λέγοι τ' ἂν τις
τοῦ γραμματικοῦ δοῦλος ᾗ τοῦ ἡήτορος κατὰ συμβεβηκὸς δῆλον.
ἡ δὲ θρεπτικὴ καθ' αὑτὸ πρὸς τὸ μέτοχον λέγεται· ἔστι δὲ ἕτερον τρε-
φόμενον ᾗ αὔξεσθαι· ᾗ τοῦτο τοῖς περὶ τροφῆς λόγοις οἰκεῖον.
τὸ δὲ τοῦτο μὲν τοῖς περὶ γενέσεως, οὐχὶ οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ τρεφό-
μενόν ἐστι καὶ αὐξόμενον. ἐπεὶ δὴ γὰρ τὸ τρεφόμενον ᾗ εἶδος
ἐστὶ καὶ ᾗ ποσόν τι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ τροφὴ τρέφει τὸ τρεφόμενον.
τροφῆς γὰρ ἴδιον τὸ σώζειν τὸ εἶδος. μέχρι τούτου ἐστίν, ὥσ-
περ τρέφεται τὰ τρεφόμενα, καὶ μὴ αὔξεται. εἰ δὲ ποσόν
αὔξει τὸ τρεφόμενον, πρός τι δὲ μέγεθος ἡ τροφή. οὐ καθ' ἕτερα
δὲ καὶ τὸ τρεφόμενον ὅταν ἢ ἀπόφασις ἢ ἴσον ἢ, ἢ πλέον τῆς
ἐνούσης τροφῆς γινομένης πρὸς αὔξεως ὡς ἅπαν ἐν τῷ περὶ γενέ-
σεως. ᾗ οὕτως μέντοι ἡ τροφὴ ὅσον ἐφ' αὑτῇ τῷ ποσῷ προσῆκεν.
ἐπεὶ οὖν ἡ τροφὴ αὐτὴ τρέφει καὶ αὔξει, ἡ μὲν γὰρ δυνάμει ἐστὶν
ὅπερ τὸ τρεφόμενον τρέφει καὶ σώζει τὸ εἶδος τοῦ τρεφομένου.
ἡ δὲ πεποσωμένη αὐτὴ δὲ αὔξει, δῆλον ὅτι καὶ ἡ περὶ τὸ τροφὴν ἐνερ-
γοῦσα δύναμις καὶ πέπλουσα αὐτὸ καὶ μεταβάλλουσα καὶ προσφυ-
νοῦσα τῷ σώματι, μᾶλλον ἡ αὐτὴ θρεπτικὴ καὶ αὐξητική. ὅτε
μὲν γὰρ οὕτως ἔχει τὸ τρεφόμενον ὡς οἷόν τε εἶναι, καὶ τῷ ποσῷ

αὐτοῦ προσιθέναι, οὐ μόνον τρέφει, ἀλλὰ καὶ αὔξει· ὅτε δὲ δυνάμεως
ἔχει τὸ τρεφόμενον, δι' ἃ τὸ μὲν χρόνῳ καὶ μὴ τρεφόμενον, οὐκέτι
δὲ καὶ αὔξει· ξηρὰ γὰρ ἐστὶ καὶ ἄψυχα γινόμενα τὰ μόρια, οὐκέτι
ἐπεισιέναι θρεπτικὸν πέφυκε τῷ προσιθέναι· ὅθεν καὶ ταχέως
ἂν τῶν νομιζομένων οὐκ αὐξήσεις γίνεσθαι· καὶ ἐνίοις πολλαχοῦ
ἡ τροφὴ ἐπὶ δύο ποιεῖ δύο πήχεων προσθήκην λαμβάνειν ἐναλλοις πλά-
στοις, ἐλαχίστῳ προσθήκην λαμβάνουσιν· ἤδη δέ τινων ἐπὶ
τὸ ξηρότερον ἀπαντώντων τῶν μορίων· καὶ μηδὲν αὐξανόμενον
ἐπεισιέναι· καὶ τῷ προσιθέναι· ἐπὶ δύο ὂν ἐπὶ τὴν
θρεπτικὴν δύναμιν καὶ τῷ προσιέναι δὲ πρόσεισιν· καὶ ἄλλως
ἐνίοτε ἀπορροῆς πλήθους γινομένης, διὰ τὸ ἐπὶ φθίσιν
ὁδεύειν τὸ ζῷον, οὐκ ἐξαρκεῖ ἡ θρεπτικὴ δύναμις ἀνυφῶναι
τὸ ἀπορρεῦσαν, καὶ ἐπὶ προσθήκην τῷ ἐξαρκεῖν· ἐπὶ δὲ ἡ θρεπ-
τικὴ δύναμις ἀδύνατός ἐστι καὶ αὐξῆσαι, ἀλλὰ μόνως θρεπτικῆς καὶ
γεννητικῆς μόνης ἐμνήσθη. τῷ αὐτῷ ὡς εἶπον οἰόμενος τὴ-
θρεπτικὴν τῷ αὐξητικῷ· καὶ γενέσεως ποιητικόν· οὐ τοῦ τρε-
φομένου· ἀλλοῖον τὸ τρεφόμενον· ἀπὸ οὗ καὶ ἡ τροφὴ καὶ αὔξει
καὶ τρέφει· καὶ τὰ λεπτὰ καὶ ἄλλα τοιαῦτα· οὗ καὶ γενέσεως ποιητικὸν
ἡ τροφή· ἅπερ τὸ σπέρμα περίττωμα ἐστὶ τῆς ἐσχάτης τροφῆς,
ὡς ὀφείλει ἐν τοῖς περὶ γενέσεως ζῴων· ἀμέλει καὶ πρὸς τὸ ποιόν τινα
καὶ πρὸς τὸ ποσόν τινα τῆς τροφῆς μᾶλλον ἢ ἧττον ἢ ὠὰ ἢ ζῶα
τῶν ἀφροδισίων γίνεται· οὐ τῆς τοῦ τρεφομένου διαγενέ-
σεως ποιητικόν, ἡ τροφή· οὐ δεῖ γὰρ αὐτὸ ἑαυτὸ γεννᾶν· ἔστι
γὰρ ἤδη ἡ οὐσία αὐτοῦ ἄλλοιον τὸ τρεφόμενον· πάντα γὰρ
τὰ γεννῶντα ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὰ φύσιν ἑαυτοῖς ὅμοια
γεννᾶ· τῆς γὰρ τὰ γεννῶντα ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τὰ φύσιν. διὸ-
τι ὁ ἵππος ἑαυτὸν ἀφιέμενα οὕτως αὐτῆς τύχοι καὶ ὡς ἔφη μὲν ἀνωτέρω
τὰ γεννᾶν ἄλλα οἷα αὐτά· ὥστε καὶ μὴ τοιαύτην τὴν ψυχὴν ἔχειν,
δυνάμεις εἰσὶν· οἷα σωζειν τὸ ἔχον αὐτὰ ἢ τοιοῦτον· ἀπὸ οὗ δὴ
ἡ τροφὴ σωτηρία ἐστὶ τοῦ τρεφομένου καὶ οὐκ ἐστὶ τροφή, ἐντοῦτο

τῆ τῶν θρεπτικῶν αὐξόμενα τυγχάνῃ· τῆ δ' ἐξεταστικῆ οὔ· ὅτι ἐστὶ δύναμις
οἵα περ οὖσα σωζειν τὸ ἐχον αὐτὸ ἢ ποιοῦν· τὸ δὲ ἢ ποιοῦν· αὐξητικὸν
τοῦ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον τὸ ἄδος· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐνταῦθα αὐξειν ἄδος σωζουσα τὸ
τρεφόμενον· τῆ μὲν οὖν τῆς θρεπτικῆς μόνης δυνάμεως τὸν
ὁρισμὸν ἀποδεδώκαμεν· δυνάμεων δὲ ἐκείνου τοῦ μὲν τῆς αὐξητικῆς
καὶ τῆς γεννητικῆς τὸν ὁρισμὸν ἀποδοῦναι· ἔστι γὰρ ἡ αὐξητικὴ
δύναμις τυγχάνουσα τοιᾶσδε ἕδους τὸ ἔχον αὐτὸ τοιόνδε ὁποῖόν ἐστι γενόμενον
δύναται πάσας ἐνεργεῖν τὰς φυσικὰς ἐνεργείας· γεννητικὴ
δ' ἔστι δύναμις τῆς τυχούσης οἵα περ οὖσα παρασκευαστικὴ τοῦ ἔχον
αὐτὸ ποιοῦν ἕτερον· οἷον κατ' ἐφεξῆς τῆς ἐνταῦθα πρώτως αὐξητικῆς.
ἡ μὲν οὖν θρεπτικὴ δύναμις τοιαύτη· ἡ δὲ τροφὴ φησὶ παρα-
σκευαστικὴ τῆ θρεπτικῆ δυνάμει τοιαύτην ἐνεργεῖαν· τροφῆς
γὰρ μὴ οὔσης, οὐκ ἐνεργεῖ ἡ θρεπτικὴ δύναμις· ἔστιν οὖν ἡ τροφὴ
οὐκ αἰτία μὴ τῆς ἐνεργείας τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως· καθ' ὃ
σωζεται τὸ ἔχον αὐτό· διὸ ἀποστερηθὲν τροφῆς, οὐδύναται
ἔτι τὸ ἔμψυχον· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ τρεφόμενον· ἐπτά δέ εἰσι
τρόποι τοῦ τρεφομένου· μὴ ὧν τρέφεται· μὴ τὸ τρέφον· ἐφ' ᾧ
ἅπτεται τροφῆς· βούλεται τὰ ἐξ αὐτῆς παρονομαζόμενα
ὁμοιόσα εἶναι μὴ ἅπερ ἐστὶν ἕκαστον· ἔστι γὰρ ἡ τὸ τρέφον
τὸ τρεφόμενον· τὸ μὲν οὖν τρέφον ἐστὶν ἡ πρώτη δύναμις
τῆς τυχούσης ἥτις ἡ θρεπτικὴ ἐστιν· ἄρξεται δὲ πόθεν ἡ
πρώτη· τὸ δὲ τρεφόμενον τὸ ἔμψυχον σῶμα καθὸ τοιοῦτον
ἔχει τὴν δύναμιν· τὸ δὲ ὧν τρέφεται ἡ τροφή· ἅπτεται δὲ ἀπὸ τοῦ
τέλους ἅπαν τὸ προσαγόμενον ὑγρὸν ὁμοιον· ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ νοῦς
ὁ νοῦς προσαγορεύεται, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰσθάνεσθαι ἡ αἴσθησις·
τέλος δὲ τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως τὸ καλεῖν πρώτην· ὡς
καλοῦσιν οἱον πρώτην τὴν γεννῆσαν οἷον αὐτό· ταὐτὰ γὰρ τὰ λαμβανόν-
τα τρεφόμενα μὴ μὴ πηδῶσι τὰ ταῦτα γεννᾶ· δύναται οὖν
ταῦτα ἀπὸ τοῦ τέλους προσαγορεύεσθαι· λέγω δὲ γεννη-
τικὴν· ἅπτεται δὲ αὐτῆ τὸ γεννῆσαν· ἔστι δὲ ὧν τρέφεται τὸ

ὥσπερ καὶ ὁ κυβερνῶν· καὶ ἡ χεὶρ καὶ τὸ πηδάλιον· ἀπορῶν τί ποτέ ἐστι τὸ ᾧ τρέφεται ὅτι ἡ τροφή, προστίθησιν καὶ τὸ ἕτερον νῦν ᾧ τρέφεται. τῇ μὲν γὰρ τροφῇ ὡς ὑλικῶς τρέφεται. τὸ δὲ νῦν προστιθέμενον τὸ ὀργανικόν ἐστι τινὶ ὡς δι᾽ ὀργάνου τρέφεται. τοῦτο οὖν τὸ ὄργανον διττὸν φησί. τὸ μὲν κινοῦν καὶ κινούμενον. τὸ δὲ μόνως κινούμενον, οὐκέτι δὲ καὶ κινοῦν. τὸ μὲν γὰρ ἔμφυτον θερμόν, ᾧ τινι τρέφει ἡ ψυχή, ὡς δι᾽ ὀργάνου καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται. κινεῖται μὲν ὑπὸ τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως. κινεῖ δὲ τὰ λοιπὰ μόρια. οἷον ὀδόντας. φλέβας. γαστέρα. καὶ τὰ ἄλλα δι᾽ ὧν ἡ τροφή. ἅτινα μόνως κινεῖται. οὐκέτι δὲ καὶ κινεῖ. ἀλλ᾽ ὅτι ὡς ὄργανον ἀλλὰ τὴν τροφήν. ἐνεδείξατο δὲ τὸ διττὸν τοῦ ᾧ τρέφει ὡς δι᾽ ὀργάνου τῇ τοῦ κυβερνήτου παραθέσει. καὶ γὰρ ἡ μὲν χεὶρ καὶ κινοῦν καὶ κινούμενον. κινεῖται μὲν γὰρ ὑπὸ ψυχῆς. κινεῖ δὲ τὸ πηδάλιον. τὸ δὲ πηδάλιον μόνως κινούμενον. οὐ γὰρ καὶ αὐτὸ ἄλλο κινεῖ ὄργανον. ἀλλὰ τὴν θάλατταν ἢ τὸ πλοῖον, ὥσπερ ἐκεῖνα τὴν τροφήν. κινούμενον μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. κινοῦν δὲ καὶ αὐτὸ τρέφει. κάλλιον δὲ κινοῦν μὲν καὶ κινούμενον λαβεῖν τὸ θερμόν. κινούμενον μὲν ὑπὸ ψυχῆς. κινοῦν δὲ τὴν τροφήν. τὴν δὲ τροφὴν κινούμενον μόνον. οὐ γὰρ κινεῖ τὸ τρέφον ἐν τῷ τρέφειν ὡς δέδεικται. λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλην ἐξήγησιν. τὸ γὰρ ᾧ τρέφει, τὸ διττὸν οὐκ ἐπὶ τῆς τροφῆς ληπτέον, φησὶ νῦν. ἀλλὰ διττὸν λέγει τὴν θρεπτικὴν ψυχήν. καὶ τὸ ἔμφυτον θερμόν. ὧν τὸ μὲν ἐστὶν ἀκίνητον. ἡ θρεπτικὴ δύναμις. αὕτη γὰρ οὐ κινουμένη κινεῖ. τὸ δὲ ἔμφυτον θερμὸν κινοῦν καὶ κινούμενον. κινεῖ μὲν γὰρ τὴν τροφήν. κινεῖται δὲ ὑπὸ τῆς δυνάμεως. ἡ δὲ ἐξήγησις αὕτη, ἁρμόζει ἂν πρὸς γραφὴν τὴν φερομένην οὕτως. τὸ μὲν κινοῦν καὶ κινούμενον. τὸ δὲ κινοῦν μόνον. δηλονότι αὐτὸ μὴ κινούμενον. καὶ ἁρμόσοις ἂν πρὸς ταύτην τὴν γραφὴν τὸ παράδειγμα τὸ τοῦ κυβερνήτου οὕτως. τὸ μὲν πηδάλιον κινοῦν καὶ κινούμενον. κινοῦν μὲν τὴν θάλατταν, ἢ τὸ πλοῖον. κινούμενον δὲ ὑπὸ

τῆς ἁφῆς· τὸ δὲ ἁπτὸν οὐ μόνον· οὐ γὰρ τὸ πτερὸν· οὐδὲ τὸ ὑπὸ ἄλλου οὐ δύναται· τὰ γὰρ τῶν σῶν ἐχόντων μορίων οὐ δύναται ἁφὴ εἶναι· ἐπεὶ δὴ μὴ δὲ ἐν τόπῳ ἁφὴ· ὡς δέ φαμεν ἐν τῇ φυσικῇ· σῶν ἐχόντων δὲ καὶ χωρὶς τῶν ὡρισμένων· ἁπλῶς· ὅτι τὸ μὲν πτερὸν ὑπὸ τίνος ἑτέρου οὗτος δύναται ὑπὸ τῆς ἁφῆς· ἡ δὲ ἁφὴ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔξω ἁπτὸν οὐ μόνον ἔχει· ἀλλὰ καὶ ἔχει τὸ δεῖ μόνον· ἀλλὰ καὶ ἄλλαις αἰσθήσεσι· ἀδύνατον δὲ τὸ οὐ μόνον μόνον· ἀλλ' ἅπαν· πᾶσι δὲ ἀναγκαῖον πρόσφυσιν εἶναι τοῖς ἁπτοῖς. ἀπὸ τῶν δὴ τὸν ὦ πρώτου ἡ ψυχὴ ἔστι πρὸς τὴν ἁφὴν μέν ἡ πρόσφυσις ἄλλο δὲ οὗ γίνεται δὴ τὸν τὸ ὦ πρώτου· νῦν λέγω· τὸ γὰρ ἔμφυτον φησὶ θερμόν· ἅπαν ἢ πῶς πρώτου ἐστὶ γαῖα· δεῖ μὲν γὰρ φησὶ τὸ μὲν πρόσφυσιν εἶναι· τὸ δὲ πρὸς πέψιν εἰργασμένον· τὸ θερμόν ἐστιν· ὥσπερ καὶ τὸ πρώτου· ἁπλῶς δὲ ἅπαν ἔμψυχον πρώτου φησὶν· ἡ δὲ πρόσφυσις ὑπὸ τοῦ θερμοῦ πέπεται· ἀναγκαῖα δὲ πᾶν ἔμψυχον ἔχειν θερμότητα· τύπῳ μὲν οὖν ἡ πρόσφυσις· τί ἐστιν ἁφὴ εἶναι· δῆλα σαφηνέστερον δὲ ἔστιν ὕστερον ἐπὶ πλέον· ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις· οὐ διχῶς ἡ πρόσφυσις· οὐ γὰρ τὸ ἀναγκαῖον οὐδὲ τὸ ὅμοιον· οὐδὲ τῶν ὡρισμένων ἀναγκαίων· οὐδὲ πέπεται οὐ μεταβαλλόμενον· οὐδὲ ποιᾷ ἄλλο πρώτου· οὐ ποιᾷ ἄλλο ὡρισμένον· οὐδὲ τὸ πρώτου σωζόμενον τὸ πρώτου μενόν· οὐδὲ οὐ γενέσεως ἡ ἁπλῶς ἀρχὴ οὐ τοῦ πρώτου μένου· ἀλλ' οὗ τὸ πρώτου φόμενον· οὐδὲ ἅπαξ ἄλλα δεῖται· δῆλα σαφηνέστερον δὲ περὶ ἁπλῶς ὕστερον ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις· ἔστι μὲν πως περὶ προφῆς οὐ μὲν τοῖς περὶ γενέσεως· ἐρᾷ δὲ ὕστερον οὐ μὲν τῇ περὶ ζῴων γενέσεως πράγματά· ἐς ὧν οὐ ὑπερ τίθεται· ἐν ᾗ οὐ τὸ πρῶτον καὶ ἁφή· ὃ οὐ ἀπὸ τῆς προφῆς ἐστι· περίπλωμα γάρ φησι προφῆς τὸ πρῶτον ἐστί· διὸ οὐ προφαίνονται πρὸς πρῶτον τὸ γένεσιν ἐπὶ πλεῖστον ἔχουσιν· οὐδὲν ἀναγκαίως· διωρισμένων δὲ τούτων λέγομεν οἱ νῦν περὶ παθητικῆς αἰσθήσεως· ἀπὸ τῶν περὶ τῆς πρώτης ψυχῆς, λέγω δὲ τῆς φυτικῆς ψυχῆς, ὅτι ἐστὶ δύναμις ψυχῆς σωματικὴ τοῦ ἔχοντος αὐτὴν διὰ τῆς οἰκείας ἐνεργείας, ἥτις παρουσία

προφῆς γίνεται, ἢ δι' αὐτοῦ τοῦτο δόξας, οὐκ ἔστιν ἐν παλεύεται τοῦ ἔχοντος
αὐτὸ σῶμα τος, ἢ ἀχώριστον αὐτοῦ, μετὰ λήθην ἐπὶ τοῦ τῆς αἰσθη-
τικῆς τυχῆς λόγον· ἢ ὡς περὶ τῆς τυχῆς ἁπλῶς πρόκειται κοινοῦ
λόγον ἀποδίδωμι περὶ πάσης τυχῆς· ἆρ' οὖν ἐστὶ δι' περὶ τῶν
παραμερῶν τυχῶν τοῦ λόγου ποιεῖται· οὕτως ἢ εὐλαβῆται πρόκειται
κοινῶς περὶ πάσης δι' αἰτίαν αἰσθήσεως· ἆρα περὶ ἑκάστης ἰδία·
ἀποδίδωσι δὲ κοινοῦ λόγου τῆς αἰσθητικῆς τυχῆς· πῶς γὰρ δώσα-
μὲν ἂν δώσαμεν τῆς τυχῆς δι' ἄλλο τι ὅτι μοι οὖσαι τοῖς αἰσθη-
τοῖς, αἰσθητικὴ τυχὴ ἐστί· ὅσα οὖν πρὸς τὸ ὁρίσασθαι καθόλου
τῶν αἰσθητῶν αὐτῶν χρήσιμα ἔσται· ταῦτα προσθετέα· πρῶτον
δὲ χρήσεται τῷ παραδοῦναι τὰ αἰσθητὰ μὴ τῷ ἄλλο τι οὖσαι· διαλέ-
ξεται δὲ καὶ περὶ τοῦ δῶμα μὴ ἐν ἕξει ἐστί· καὶ ἀπορίας
περὶ τε τοῦ ποιοῦντος καὶ πάσχοντος· καὶ περὶ αἰσθήσεως ἀποφήσει·
καὶ ἐπὶ λύσεται· ἢ δὲ αἰσθητοῖς ἐνεργῶν ἂν δοθεῖεν ἢ καὶ πάσχοντες ὑμ-
βαίνει, καθάπερ ἔφη τις· δοκεῖ γὰρ ἄλλοιώσεις εἶναι
πρῶτον οὖν ἢ αἰσθητοῖς ἐνεργεῖν τῶν αἰσθητῶν αὐξητικοῖς
τοιοῖς δι' αἰτίαν ἐστὶ μένειν, ἄλλοιοῦσθαι δοκεῖ· ἐν δὲ ἄλλοιοῦται καὶ
πάσχει· πάθος γὰρ ἡ ἄλλοίωσις· ἐν δὲ πάσχει καὶ κινεῖται· ἔτι
χωρὶς αὐτῶν δὲ δοκοῦντα ταῦτα λέγεται τὸ τῷ αἰσθητὸν ἄλλοιοῦ-
σθαι καὶ πάσχειν· διὸ πρότερον σκεπτέον τὸ δοκεῖ· σκέψασθαι γὰρ πρόϊόν
πως ἕκαστον τούτων ἐπὶ τυχῆς λέγεται οὐκ οὐσίως οὔτε
ἄλλοιοῦσθαι, οὔτε πάσχειν λέγεται ἢ αἰσθητοῖς· τὸ δὲ καθά-
περ ἔφη τις φέρειν, ἐπὶ πρὸ ὀλίγου σκοπεῖν· οὐκ ἐν τῇ κινήσει ὄν-
σθεν ἀρχεται κίνησις αὐτὴ ἑαυτῶν ἐστὶν, ἐνδέχεται οὐκ
οὐ μόνον αὐξήσεως καὶ φθίσεως καὶ ἀπὸ τόπου κινήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀλ-
λοιώσεως ἐστὶν· αὐτὴ ἀπορισθέντος τῷ τῷ αἰσθητὸν ἀλ-
λοιώσιν εἶναι· ἢ οὖν αἰσθητοῖς ἀλλοιώσεις· ἢ δὲ ἀλλοίωσις κίνησις·
ἢ αἰσθητοῖς ἄρα ἐνεργεῖ ἀλλοιοῦσθαι καὶ κινεῖται ἐστί· φασὶ
δέ τινες καὶ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν· ἐπὶ δὲ τῷ
αἰσθητὸν ἐνεργεῖν καὶ πάσχειν συμβαίνει δὲ ἀποφαίνει,

καθάπερ

παθόλου ἐπιλύεται ἐν τούτοις πῶς πάσχει τὸ πάσχον ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος·
πότερον τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει, ἢ τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου.
δοκεῖ γὰρ ἕκαστον ἕκαστον ἐκ τοιαύτης λόγου. οὐδὲν γὰρ τὸ παύσιμον ἕτερον πάθοι
ἂν ὑπὸ τούτου ὡς καὶ τὰ μηδενὶ ποιοῦντα. οὐ γὰρ πάθοι λευκότης
ὑπὸ γλυκύτητος. οὐ δεῖ γὰρ αὐτῆς κοινοῦ. οὐδὲ θερμότης ὑπὸ λευ-
κότητος. οὐδὲ μὴν τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάθοι ἄν. λευκότης
γὰρ πρὸς τὸ ὁμοίαν λευκότητα οὐδὲν διαφέρουσι. οὐ γὰρ τὸ τυχὸν ἀφ' τὸ
τυχὸν δρᾶ. τὸ δὲ ἐναντίον ἀφ' τὸ ἐναντίον. λευκότης γὰρ ὑπὸ μελα-
πάσχει. μὴ πᾶξις ὑπὸ θερμότητος. μὴ τοῦ μὲν πάλιν. δοξειε οὖν μὴ
εὔλογον εἶναι. μὴ τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου πάσχειν. μὴ τὸ
ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου. ταύτην οὖν τὴν ἀπορίαν ἐπιλυσάμενος,
διὰ ταύτης εὑρήσει· μὴ ὅπως ἡ αἴσθησις ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν πάσχει.
πῆ μὲν ὁμοίου οὖσα. πῆ δὲ ἀνομοίου· οὐδὲν οὖν μᾶλλον ὁμοίου τοῖς ποιοῦσι
γίγνεται αἰσθητοῖς. ἅτε πάσχουσα μὲν ὑπὸ τούτων τὸ πάσχον ὑπὸ τοῦ οὕτως
ὁμοίου πάσχει· λείπει δὴ δῶμεν μέν ὁμοίου· ἐνεργείᾳ δ' ἀνο-
μοίου· μὴ ἐναντίου ὡς δοκεῖ. ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν ἐπιλυόμενο
μὲν μὴ ἐν τοῖς περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. ταύτην γὰρ ἐδήλωσε τὴν
πρᾶγμα τάδαν ἀπὸν οὐκ ἄξιον ἦν μὲν ἐν τοῖς καθόλου λόγοις, οὐ
καὶ τὰ πέδω μὲν οὐκ ἠθόκει δὲ μὴν ὦ. ὁ μέντοι γε ἀλέξανδρος
λείπει φέρεσθαι μὴ τοι αὖ πω γράφω. λεπτέον δὲ μὴν ὦ. φ δὲ
μὴ μὴ πρὸς γε γράψαι τοῦτο, οὐδὲν ἧττον δ' πρὸ οὐ παιοῦ. ἀπὸ
τοῦτο. ὡς γὰρ ὁμολογούμενον ἀπὸ παρῆκεν. ἐρεῖ τοῖς ἐφεξῆς
περὶ αὐτοῦ τούτου. ἐλθὲ δὲ ἀπορίαν διὰ τὴν οὐ καὶ τῶν αἰσθητῶν
αὐτῶν γίνεται αἰσθησις. ἀποδήσας καθόλου πρότερον τὸ πά-
σχον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει, ἢ τοῦ ἀνομοίου, πρὶν ἐπιλύσα-
σθαι ταύτην τὴν ἀπορίαν, ἐλθεῖν ἐπὶ σωματικά. μὴ διὰ τῆς λύσεως
τῆς δευτέρας, ἐπιλύεται μὴ τὴν πρότερον. τοῦτο γὰρ ἐν ὅσῳ
τῷ ἀρίστῳ τελεῖ. μὴ οὕτως ἡ ἀπορία. ἀ αἰσθησις φησὶν ἂν μὴ λεπτὴ-
μερῶν τῶν αἰσθητῶν. αἰσθητὰ δὲ μὴ τὰ αἰσθητήρια διὰ ὧν τὰ
αἰσθανόμενα, διὰ τὴν οὐσίαν μὴ τούτων ἢ αἰσθησις αὐτῆς λαμβάνεται

μὴ μηδενὸς ἔχεσθαι παρόντος. οἷον ὅτι ἡ μὲν ὄψις ἀφὴ μόνου τοῦ ἀφανοῦς
σύγκειται μεγέθους τῶν ἀοράτων ἐστὶν ὄψις· λέγω δὲ τῶν στιγμῶν.
ἡ πόρησις δὲ ταύτην τὴν ἀπορίαν· οἰκεῖαν μὲν οὖσαν τῆς ἄλλως τοῖς
περὶ αἰσθήσεως λόγοις· νῦν δὲ ὁλικῆς ἕνεκα τῆς περὶ τὸ ὅλον
αἰσθήσεως ἐνταῦθα τεθεῖσαν· μᾶλλον δὲ ἁρμόττουσαν τῇ ἀπορίᾳ.
τῆς δὲ ἀπορίας, φησὶν οὖν ὅτι ἡ αἴσθησις δῶν αἰμᾶ μόνου ἐστὶ τοῦ ποσοῦ
ἐστι· παῦν δὲ τὸ δῶν αἰμᾶ προσαγόμενον δὲ ἐνεργείᾳ ὑπὸ ὑγροῦ ἐνεργοῦντος οὐ ποιῶν ἡ αἴσθησις δῶν αἰμᾶ οὖσα προσαγόμενον δὲ ἐνεργείᾳ
ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ· αἰσθητοῦ ἐξ ὧν. παῦν δὲ τὸ δῶν αἰμᾶ δὲ ἐνεργείᾳ
γόμενον προσαγόμενον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου προσαγόμενον ἐνεργείᾳ ἡδονή ἐστι.
τὸ γὰρ σωληνοῦν ὑπὸ τοῦ χυμοῦ καὶ αὐξηθὲν ἡδονή ἐστιν, ὡς γὰρ
τὸ χυμοῦ γενέσθαι, καθηπολουθήσει τὸ σωληνοῦν ὡς ἐπὶ πᾶν φάλ-
λου· μὴ ἡ αἴσθησις ἀφὰ δῶν αἰμᾶ οὖσα ὑπὸ τοῦ ὁμοίου προσα-
γόμενον δὲ ἐνεργείᾳ ἡδονή ἐστι λευκὸν ἡδονή οὖσα· ὡσαύτως ἡ αἴσθησις δῶν αἰμᾶ
ἐστιν, ὅπερ τὸ αἰσθητοῦ· πῶς δὲ λέγεται τοῦτο διὰ τῆς θερμοδιπροϊῶν.
μὴ δὲ ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ προσαγόμενον δὲ ἐνεργείᾳ· αἰσθητὸν δὲ μὴ τὸ
αἰσθητήριον ἐνὸν ἡ αἴσθησις, διὰ τί μὴ ὑπὸ τούτου προσαγόμενον
δὲ ἐνεργείᾳ· ἀλλως τε δὲ μὴ οἷόν τε ἐστὶν ἡ αἴσθησις τοῦ οἰκείου
αἰσθητηρίου αὐτὴ λαμβάνεσθαι αἰσθητοῦ γενοῦντος, τὸ δὲ ὅπερ
τῶν ὑπερβολῶν αὐτοῦ αὐτὴ λαμβάνεται· τῆς μὲν γὰρ κατὰ φύσιν
θερμασίας τὸ ἐν τῷ παθητικῷ ἡ ἁπλῶς ἡ αἴσθησις οὐ καὶ τὴ-
λαμβάνεται· ἐπὶ δὲ τὰ μέγιστα ἐνίοτε μεταβάλλοντος
ἐν πέσοι ὡς ἐπὶ τῶν πυρετῶν, τοιοῦτον ἀδύνατα αἰσθάνεσθαι παῦτης·
μὴ ὁτιοῦν ὁμοίως· τοῦ μὲν ὀφθαλμοῦ κατὰ φύσιν ἔχοντος, δ
καὶ τὴ λαμβάνεται· οἷον ποιόν ἐστι τὸ τῶν ὑγρῶν ἡδὺ χυτόνων
χρῶμα· ἐπὶ δὲ τὰ μέγιστα ἐνίοτε πᾶσαν φύσιν τοῦ παθητικοῦ ἐπὶ
τῶν τῆς κυτοῦ ὠχρίασεως αἰσθητὴν
ἴσχει· διὸ οἴονται πάντα ὠχρὰ εἶναι· ὁμοίως δὲ μὴ ἄλλος ὀσμὴ χυμὸς
ἐνδεικνύοιτο τῷ ἡδὺ καὶ λοιδορεῖσθαι τοῦ χρώματος τοῦ σώματος
αὐτοῦ αὐτὴ λαμβάνεται· οὐθὲν μὴ ἐνδεικνύοιτο ἀρχὰς τῶν ἐπιλυόμενων

πρὶν τελέως κωλυθῆναι ἐνέργειαν τῆς κόρης συμπαραθέσεις πᾶσι δοκοῦσιν ὀφθαλμοῖς ὑπάρχειν ἀμφιβολίαν. καίτοι ἀναγκαῖα ταῦτα. φαμὲν οὖν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπορίαν. λέγω δὲ διὰ τί μὴ αἰσθάνεται ἡ αἴσθησις τοῦ οἰκείου αἰσθητηρίου αἰσθητοῦ ἐστιν ὂν ἢ οὔ. τοῦτο μὲν οὖν φαμὲν ὅτι οὐχ ὡσαύτως ἔχει τὰ αἰσθητὰ τοῖς αἰσθητοῖς τοῦ αἰσθητοῦ, αἰσθητοῦ αὐτὴν λαμβάνειν. ἡ μὲν γὰρ οὐσία τῶν νοητῶν. ὁ μὲν γὰρ νοῦς ἐστιν ὁ περιέχων τὸν λόγον τοῦ, κύριός ἐστι τῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἢ ὑπὸ τοῦ ὄντος ἐστὶ πεποιῆσθαι, ὁπόταν βούληται τὰ οἰκεῖα πρᾶξαι ἐνεργείᾳ ἐνέσαντος, ὅπερ ἄπον ἔχων τὰ νοητά. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἐπὶ πρᾶξιν πάντα ὁρᾶν. ἡ δὲ αἴσθησις ἐκτὸς ἔχει τὸν λόγον τοῦ. διὸ οὐκ ἀεὶ χωρὶς γίνεται, ἢ πρὸς τὸ ἔξω ἀποπαθοῦσα. τοῦτο δέ, ἐπὰν μὴ δὲ χωρίσας ἔχῃ τὰς ἐνεργείας. οὐ γὰρ αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς ἐπιβρέφειν δύναται. ἐπὰν δὲ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ ἆν ἐκτὸς ἔχῃ τὸ δύνασθαι αἰσθητήριον. μὴ μεταβαλοῦσαν τὴν ἑαυτῆς τῶν αἰσθητῶν ποιᾶσαι. ἀπορήσειε δ' ἂν τις διὰ τί οὐκ ἔστιν ἡ αἴσθησις τοῦ ἰδίου αἰσθητηρίου αἰσθητὴν λαμβάνεσθαι. ἀ γὰρ μεταβαλοῦσα τῶν αἰσθητῶν σημαίνει διὰ τὸ ἐν αὐτῷ τὸ ἆν ἔχειν μὴ τὸ σημαίνειν τῶν αἰσθητῶν. οὕτως αὐτῶν αὐτὴν λαμβάνειν. ἀδύνατον οἰκείου αἰσθητηρίου αὐτὴν εἶναι ποιοῦν. σημαίνουσα. οὐκοῦν αὐτοῦ αὐτὸ λαμβάνειν αὐτοῦ. σημαίνειν δ' ἄρα οὐ δύναται. αὐτὸ ἄρα τὸ αἰσθητήριον ἑαυτοῦ σημαίνειν ὡς ἀναγκαῖον μὴ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτὸ ἐπιβρέφειν. ἀλλ' οὐχοῦν ἐκτός ἐστι σῶμα οὐ αὐτὸ ἑαυτοῦ σημαίνειν. οὐδ' ἄρα τὸ αἰσθητήριον σῶμα οὐν ἑαυτοῦ ἄπτεται. ἀδὲ μὴ ἅπτεται, οὐδὲ ἡ ἐν αὐτῷ αἴσθησις μὴ δύναται τῆς λήψεται αὐτοῦ. οὕτω γὰρ ἡ τῶν αἰσθητῶν αὐτὴν λῆψις ἐγγίνεται. καὶ ἀθέξιν μὲν τοῦ αἰσθητηρίου πρὸς τὸ αἰσθητόν. περίοψιν δὲ καὶ ἀπὸ αὐτῆς τὴν τῆς ἑαυτοῦ αἰσθητικῆς δυνάμεως. μάλιστα οὖν αὐτὰ αὐτῆ. δευτέρα δὲ ὅτι ὁδὸν ἔχειν τοῦ μεταξὺ ἀέρος. διὸ τῆς μίλης ἐν τῷ ὀφθαλμῷ οὐδὲν οὐ καὶ τῆς λαμβάνομεν. ἢ οὐ δὲ τοῦ μεταξὺ ὡς ἐν ὕλῃ ἐν ἔχοντος. ἀλλὰ πέρω ποιουμένου. ὥστε ἅπτεσθαι δύναμιν ὅπερ τὸ αἰσθητόν. τὸ δὲ αἰσθητὸν τῷ ποιεῖν

ἢ δὲ τῶν αἰσθητῶν ἀφὴ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἐνεργείαν. τὸ δὲ ποιοῦν δὲ πάσχον ποιεῖ. πᾶν δὲ τὸ πάσχον ὑπ' ἄλλου. ἡ ἄρα αἴσθησις ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν πάσχει τι καὶ κινεῖται. ἡ δὲ κίνησις δοκεῖ μὲν εἶναι. ἐνέργεια δὲ τοῦ αἰσθητοῦ. τούτων δὲ τὸ μὲν ποιεῖ. τὸ δὲ πάσχει. τὸ ἄρα πάσχον δοκεῖ μὲν ὅμοιόν τι πως ποιοῦντι. ἐνεργείᾳ δὲ ἀνόμοιον. ἐπὶ λείπεται ἄρα μὴ πρότερα ἀπορίαν διαλῦσαι δεῖν πρότερον. ἡ δὲ τοῦ αἰσθητικοῦ δοκεῖ μὲν οὖν πάσχειν ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ. καὶ κίνησιν εἶναι ἐνέργειάν τινα αἰσθητικήν. πάσχει δὲ τὸ πάσχον ὑπὸ τοῦ ἀνομοίου. οὐδὲν δὲ ὅλως ἑαυτῷ ἀνόμοιον. οὐδὲν ἄρα αὐτὸ ὑφ' αὑτοῦ πάσχει. ἀνάγκη ἄρα τὸ αἰσθητικὸν ἑαυτοῦ οὐκ εἶναι κινητικόν. ἐπεὶ δὴ μὴ δὲ πάσχει αὐτὸ ὑφ' αὑτοῦ. λείπεται τὸ σῶμα μᾶλλον τῷ αἰσθητικῷ δύναμιν εἶναι τῷ αἰσθητήριον. καὶ ἔστιν αἰσθητήριον. καὶ μάλιστα πάντων ἡ ἁφὴ καὶ ἁπλοῦν μὴ πᾶς αἰσθητὸς τῶν ἰδίων αἰσθητηρίων ἀντιλαμβάνεσθαι. τοῦ σώματος τὸ ἔσω ἢ ἀντιλήψεως. καὶ οὐ τοῦτό ἐστι τὸ πάσχον ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν. ἕτερον οὖν τὸ ποιοῦν ἐξ ἀνάγκης ὂν φάναι. καὶ οὖν οὐ σῶμα σαρκοειδὲς ἑαυτῶν θερμότερον ὄντα μεμένων. ἢ τυχὸν ψυχρότερον. ἢ τοιοῦτον ἀπὸ δυσκρασίας τῶν ἐνόντων στοιχείων. καὶ ὁ πωϊνὸς καὶ τοιοῦτος ἀπὸ τινος παθους χωρισθῇ. δοκοῦμεν τῷ ἁπτῷ χωρίζειν καὶ τὸν ἀέρα. καὶ τἆλλα ὁρατὰ καὶ χωρίζεσθαι. λείπου οἱ πρὸς τοῦτο πάλιν οἱ ἰατροί. οὗτοι γὰρ τῶν ἢ τυχὸν μένων ἐν ταῖς νόσοις ἑαυτῶν αἰσθανόμεθα. οὐκ ἄνευ τῶν αἰσθητικῶν νεύρων ἢ πεπονωμένων τε θερμασμένων. ἀλλὰ τῶν ὑγρῶν αἵματος τε καὶ πνεύματος. ἐπεὶ οὖν καὶ αἰσθητικὴ δύναμις πρώτως ἐνυπάρχειν ἔοικε τοῖς νεύροις. ἡ μὲν ὅλως τῶν ὑγρῶν δύσκρασιν ἐχόντων πνεύματος λείπω καὶ αἵματος παραπεμένων τε τοῖς αἰσθητικοῖς μορίοις. ἢ δὲ ἐξ ἀντιλαμβανόμεθα ἑαυτῶν. ὥσπερ καὶ τοῦ ἀέρος τε θερμασμένου ἢ καὶ τε τυχμένου τῇ ἁφῇ δι' ἃ τῶν παρ' αἰσθησιν ἀντιλαμβανόμεθα. καὶ ἑαυτῶν δὲ τῶν σαρκῶν ἅπτεται ὁ τῦ σαπτός.

ἐπεὶ δὴ μὴ ὁμαλῶς θερμαίνεται, ἀλλ' ἄνω μάλως. πάντως εἰσὶ
τινὰ μόρια κατὰ φύσιν ἔχοντα ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν παρὰ
φύσιν διακειμένων. ἀδύνατον γὰρ ὁμαλὴν γενέσθαι τὴν δῦς
κρασίαν. τότε γὰρ ἐπὶ φθορὰν λοιπὸν τὸ ζῶον ὁδεύει. αὕτη οὖν
ἡ αἰτία τῆς σῦναισθήσεως· καὶ ὅτι τοῦτο ἀληθὲς ἐστιν, οἱ ἐκτι-
κῶκα τεσχεμένοι λοιπὸν πῦρετῶ, τοῦτο δέ ἐστιν οἱ τὰ σερεὰ
αὐτὰ πυρέττοντες ὁμαλῆς γενομένης ἐν αὐτοῖς τῆς δῦς κρασίας
δι' ὅλων τῶν σερεῶν σῦναίσθησιν οὐδὲ μίαν τῆς ἐν αὐτοῖς θερμασίας
λαμβάνουσι διὰ τὸ ὁμαλὴν εἶναι δι' ὅλων τῶν μορίων τὴν θερ-
μασίαν, καὶ μὴ εἶναι. τὸ μὲν ποιοῦν. τὸ δὲ πάσχον. ὥσπερ οὖν
οὐδὲ οἱ ἐκφύσεως ἐπὶ τὸ θερμότερον κεκραμμένον σῦναίσθον-
ται αὐτοῦ τούτου, διὰ τὸ ὁμαλὴν εἶναι δι' ὅλου τὴν θερμότητα.
ἄλλως τε καὶ διὰ τὸ σύνηθες. ἐπεὶ καὶ τῶν ἐν τῆ γαστρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις
κοιλώμασιν ὑγρῶν, τὴν κατὰ φύσιν μὲν σύμμετρίαν ἐχόντων
οὐκ αἰσθανόμεθα. ὅταν δὲ παρὰ φύσιν ἐπὶ τὸ πλοῖον ἢ ἐλάττον
χωρήσῃ, τότε σῦναίσθησιν αὐτῶν λαμβάνομεν. κατὰ φύσιν
μὲν γὰρ ἔχον τὸ ζῶον. ἡδονῆς καὶ λύπης ἐξήρηται. ἀγόμενον
δὲ ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν μὲν αὐτοῦ τούτου, τὸ σῦναισθόμενον
ἥδεται. ἐπὶ δὲ τὸ παρὰ φύσιν λύπεται. περὶ δὲ τοῦ συνισα-
μένου χυμοῦ ἐν τῷ ὄμματι πῶς αὐτὸν ὁρῶμεν. καὶ πῶς κατὰ
φύσιν μετέχοντος τοῦ αἰσθητηρίου οὐκ ἀντιλαμβανόμεθα
αὐτοῦ. παρὰ φύσιν δὲ ἔχοντος ἀντιλαμβανόμεθα. οὔπω
διὰ τῶν εἰρημένων ἐπιλέλυται. ὁ γὰρ εἰρημένος λόγος, μόνη
τῇ ἁπτικῇ αἰσθήσει ἁρμόζει, ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ γεῦσις κατὰ φύσιν
μὲν ἔχοντος τοῦ γευστικοῦ αἰσθητηρίου οὐκ ἀντιλαμβάνεται
τοῦ χυμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος τῇ ἐν τῷ αἰσθητηρίῳ ὑγρότητι.
παρὰ φύσιν δὲ ἔχοντος ἀντιλαμβάνεται. ὥσπερ ἐν τοῖς
νόσοις πικρότητος εἰτύχοι καὶ ἁλμυρότητος. καὶ τῶν τοιούτων.
ἐνόντος πυρὸς καὶ γῆς καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων ὧν ἐστιν ἡ αἴσθησις.
καθ' αὐτὰ ἢ τὰ συμβεβηκότα τούτοις. τὰ γὰρ στοιχεῖα

ἐξ ἁπλοῦ ὁμοίας· ταῖς μὲν οὖν οἱωδήποτε ἀϋλων μὴ οὐ μπλήρωμα ἐστὶ
ταῖς δὲ καθ' οὐμφερῆ πος· τῶν μὲν οὖν οὐσιωδῶν ποιοτήτων
τῶν στοιχείων ἁπλῆ ἐστὶν ἀντιλῆψις· οἷον θερμότης· ὑγρότης·
ξηρότης· ψῦχος· αἱ μὲν γὰρ αὐτοποιότητες, ἁπλοῦν ποιοῦσαι·
τῶν δὲ καθ' οὐμφερῆ πος ἀϋλοῖς ὑπαρχόντων, οἷον χρωμάτων·
τόνων· ὀσμῶν· μὴ πῶν ἀλλων οὐ ἀλλα αἰσθήσεις ἐστὶν ἀντιλήψεις·
τὸ δὲ καθαυτὰ ἢ τὰ οὐμφερῆ πόμενα τούτοις, αὐτὴ τοῦ
καθαϋλων ἢ πῶν οὐμφερῆ πόντων τούτοις· εὐθέως γὰρ ἐχρῆσατο
αὐτῇ τῇ γενικῶν· ποιᾷ δὲ ἢ τοιαύτη χρῆσις·
" οἱ δὲ δύο σκοπελοὶ μένουσαν εὐρωϊαύνα.
ed. Hayduck , αὐτὴ τοίνυν δὲ τῶν δύο σκοπελῶν· δῆλον οὖν ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἐ-
p. 295-11 , νέργειά· ἀλλὰ δῶμα μόνον· εὐηνεῶ θεν ἢ λύσις τῆς ἀπορί-
, ᾳ πρὸ δὲ γὰρ φησὶ δῶμα εἶναι ἢ αἰσθήσεις· μὴ οὐκ ἐνέργεια· οὐ
καὶ τὴν λήκυθον μὴ παρόν ποιητοῦ αὐτῆς μὴ προσαγορεύ-
εσθαι τῶν ἐνεργείαν· ὥσπερ οὐδὲ τὸ καστορεῖον μὴ παρόν ποιεῖσθαι
οὐ καὶ ἁπλῶς ἁπλοῦν· οἷον τὸ ξύλον ἢ τὸ ἔλαιον· αὖ α λοιδ-
, οὖν τῶν μὲν πρὶ τὸ αἰσθητόν· πῶς δὲ καθαυτὸ ἢ αἰσθητικὴ δῶμις·
, ἐπὶ δὴ δὲ τὸ αἰσθάνεσθαι λέγομεν οἰκῶς τόπερ γὰρ δῶμα
, ἀκούον μὲν ὁρῶν ἀκούειν· μὲν ὁρᾶν λέγομεν· ἐπὶ δὴ δ' πεν
δῶμα φαναι τῶν αἰσθητῶν μὴ παρόντων τῶν αἰσθητῶν, γίνεσθαι
δ' ἐνέργειά παρόντων, αὐτὸ τοῦτο πρᾶγμα σαφῶς βούλεται· ὥσπερ
γὰρ φησὶ τὸ αἰσθανόμενον δύνασθαί φησι· τὸ μὲν καθ' ἕξιν·
καθάπερ λέγομεν αἰσθητικὸν εἶναι τὸν καθεύδοντα ἄνθρωπον·
τὸ δὲ καθ' ἐνέργειαν ὡς τὸν ἐγρηγορότα, μὴ ἤδη ἐνεργοῦντα
καθ' αὑτὰς αἰσθήσεις· οὕτω φησὶ μὴ ἤδη δῶμις ἢ αἰσθητικὴ· μὴ
ἢ ἐνέργεια αὐτῆς· αὐτὸ λέγω τὸ αἰσθάνεσθαι, δύνασθαι λέγεται·
τὸ μὲν δῶμα· λέγω δὲ τὸ τῶ ἕξιν ἔχον· μὴ μέντοι ἐνεργοῦν·
μὴ τὸ ἤδη ἐνεργοῦν· τὸ μὲν οὖν πρῶτον αἰσθάνεσθαι αὐτῆ τοῦ
αἰσθανομένου ἐλάχιστον· ποῦ τι ἐστὶν αὐτὸ τὸ σωθρον· τοῦτο
δύνασθαι λέγεται· μὴ αἰσθήσεις· ποῦ τι ἐστὶν ἢ αἰσθητικὴ δῶμις·

τὸ δὲ ὁμοίως δὲ μὴ πάσχεσθαι αὐτῷ τῷ ἐνεργεῖν· ὥστε δῆλον ὅτι τὸ
ἁπλῶς τὸ πάσχεσθαι, ἀνῄρηται τοῦ πάσχοντός τι λέγειν· πρῶτον μὲν
οὖν ὡς τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ πάσχειν μὴ τοῦ κινεῖσθαι μὴ ἐνεργεῖν λέγομεν·
ἅπαν μὴ ἀπορήσας διὰ μέσου· διὰ τί οὐχὶ μὴ ἐκ παντὸς πάσχεσθαι
σημαίνομεν, μὴ ἀπὸ δοὺς τῷ αὐτῷ μὲν τοῦτο οὐκ ἐθέλειν ποιεῖν·
μεταβαίνει ἐπὶ τὸ δύνασθαι πως πάσχειν· τῇ μὲν ὡς ὑπὸ ὁμοιομεροῦς πά-
σχει· τῇ δὲ ὡς ὑπὸ ἀνομοίου· διὸ καὶ μᾶλλον οὕτω ἡ λύσις τῆς ἀπορίας
ἀποφάσεως ἐπιλύσασθαι μὴ τοῦτον, ὃν περ ἐδόξαμεν· εἰ γὰρ δυνατόν
ποι μὴ ἰδίᾳ αὐτὸ τοῦτο σάπωνύσιν· εἰπὲ οὖν τὸ εἰ γὰρ θατέρου λεγόμενον
ἀκόλουθον τῇ λέξει τῇ φάσκοντι μὴ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν·
τοῦτο δέ πως δεῖ ἀκούειν ἢ ἀδύνατον ἄρχεσθαι μὲν μὴν ποῖς καθόλου
λόγοις περὶ τοῦ ποιεῖν μὴ τοῦ πάσχειν· οἷς ἅπτεσθαι μὲν λεκτέον
ἐκ μὴ νῦν· ἐφεξῆς αὖ δὴ τὸ νῦν λεγόμενον· πρῶτον μὲν οὖν
ὡς τοῦ αὐτοῦ οὔσης τοῦ πάσχειν μὴ τοῦ κινεῖσθαι μὴ ἐνεργεῖν λέγομεν·
ἁπλῶς δὲ ἆρα οὐκ ἀνάγκη τοῖς αὐτοῖς εἶναι πάσχειν οὐμφαίνει,
μὴ διὰ τοῦτο ὅλως ἀπόρησε περὶ τοῦ πάσχειν ὑπὸ τίνος γίνεσθαι·
μὴ πῶς πότερον ὑπὸ ὁμοίου ὡς τισὶ δοκεῖ, ἢ ὑπὸ ἀνομοίου ὡς
ἑτέροις· οὐδαμοῦ δὲ αὐτὸ τοῦτο ὑπῆρξεν εἰπεῖν τὸ τοῖς αὐτοῖς πάσχειν
μὴ ἀλλοιοῦσθαι ἁπλῶς· ἐνεργεῖν παρ' ἄλλου κινεῖσθαί τε καὶ
πάσχειν τὸ αὐτὸ σημαίνεσθαι, ὡς δέδεικται ἐφεξῆς· νῦν δὲ τοῖν οὖν λέ-
γομεν ὡς τοῦ αὐτοῦ οὔσης πάσχειν τὸ δ' ἅπαν τοῖς αὐτοῖς μὴ κινεῖ-
σθαι, ἢ ἐνεργεῖν μέχρις αὖ δείξασθαι πάλιν οὐκ ἔστιν τὸ
ἐνεργεῖν τοῖς αὐτοῖς ταὐτὸν τῷ κινεῖσθαί τε καὶ πάσχειν· καὶ
γάρ ἐστιν ἡ κίνησις ἐνέργεια ἀτελής· ἡ μὲν ἐνέργεια καθολικωτέρα
ἐστὶ τῆς κινήσεως· ἡ δὲ κίνησις τοῦ πάσχειν· πᾶν μὲν γὰρ τὸ
πάσχον κινεῖσθαι· τὸ δὲ κινούμενον πᾶν ἐνεργεῖ· οὐκ ἀνάπα-
λιν μέντοι τὸ ἐνεργοῦν κινεῖσθαι· ἐνέργεια μέντοι γάρ ἐστιν ὡς αὐτὸς
διώρισαι καὶ ἐν τῇ φυσικῇ ἡ ἀπροόρατος πρόβολή ἀπὸ τῆς ἕξεως·
κίνησις δὲ ἀτελής ἐστιν ἐνέργεια· ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ πρώτου οἰκοδο-
μικοῦ ἐπὶ τὸν ἔξω ὁδός, κίνησις ἐστιν· ἡ μὲν οὖν ἡ κίνησις, ἐνερ-

γεῖας

ἀπελής, ταύτη ταυτὸν δόξειεν ἂν καὶ ἀνενέργεια κινήσεσιν· ἢ, ὅτι ἀνενέργεια οὐκ ἔστιν, ἐν ποῦ ἀπελοῦς ἐπὶ τὸ πέλαγος πρόοδος, ταύτη οὐ ταυτὸν κινήσεσι τὴν ἀνενέργεια· ὡς γὰρ ὥσπερ καὶ ὄσα θεσις λέγεται μὴ κοινόπερον μηδὲ ἐπὶ τῆς ἕξεως· λέγεται δὲ μὴ πρὸς αὐτὴν ὅσα στερητικῆς ἕξεως ἰδικώτερον· οὕτω δὲ καὶ ἡ ἀνενέργεια λέγεται κοινότερον μὴ κατὰ πάσης κινήσεως· λέγεται δὲ μὴ πρὸς αὐτὴν ὅσα στερητικῆς κινήσεως. ὃ δὴ καὶ κινήσεις μέν ἐστιν ἡ ἐκ τοῦ πρώτου δυνάμει ἐπὶ τὸ δεύτερον πρόοδος τινος τῶν περὶ τὸ οὐσίαν· σωζομένης αὐτῆς τῆς οὐσίας· ἀνενέργεια δέ ἐστιν, ἡ τελειότης πρὸς τὴν ἕξεως· μηδὲν τῆς ἕξεως ἀλλοιωτικῆς γινομένης· μὴ εἶναι πω οὐδὲ τελειότης ἀνενέργεια ἡ ἀθροότης πρὸς τὴν ἕξεως· ἢ μὴ οὐ μπροϊοῦσα τὴν κινήσεως τοῦ χρόνου· ἀλλὰ καὶ κατὰ παῦ μέρος αὐτοῦ ὁμοίως ἔχουσα. οἷα ἐστὶν ἡ τοῦ φωτὸς πρόοδος· ἅμα γὰρ πω φανῆναι τὸ φωτιστικόν, ἀθροόν παῦ τὸ ἐπὶ πλήθος καὶ λάμπειν· οὐ συμπροϊούσης τῆς τοῦ φωτὸς ἐνεργείας τῆς τοῦ χρόνου κινήσεως· ἀλλ' ἔστιν ὅτε μέρη αὐτοῦ ὁμοίως ἐχούσης· τοιαύτη ἐστὶ καὶ ἡ τῆς ἀθροὸς ἐνέργεια· ἅμα γὰρ πω ἀναβλέπειν ἀρχόμενος τῶν ἀθρῶν ἀνθρώπων ἀνθρωπόμεθα· οὐ μενοῦνγε φησὶ καὶ ἴσθασι τοὺς ἀθρόους· ἀλλ' ἐνεργῶν· τοῦτο μὲν οὖν ἐνέργεια κυρίως· οἷον ἡ περὶ τῶν ἀθρόων ἅπερ ἐνδέχεται ἄνευ δυνάμεως ἐνεργεῖσθαι· κινήσεις δοῖον ἡ μαθήσεις ἢ τῆς ἕξεως ἐστὶ μεταβολὴ κατὰ μέρος ἐπὶ τὸ πέλαγος ἀπὸ τοῦ ἀπελοῦς· μεταξὺ δὲ τούτων ἐστὶν αἰσθάνεσθαι καὶ κινήσεως ἢ τοιᾶς ἐνεργείας· μὴ δή τι παύτοις ὅμοιον· αἵτινες οὐκ κυρίως κινήσεις ἐστὶν· οὐ γὰρ ἔστι μεταβολὴ τῆς ἕξεως· οὐκ κατὰ παῦ παῖς ἐνεργεῖσθαι· οὐδὲ γὰρ ὁμοίως ἔχουσιν ἐν παντὶ μέρει χρόνου· οὐδὲ ἀθρόα αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἕξεως ἡ προσβολὴ γίνεται· ἀλλὰ κατὰ μέρη προϊοῦσης πρόπασις· ἐοικὸς οὖν δεῖ τὸ οὐμπέρασμα· οὐκ οὖν ἁπλῶς κινήσεως τὸ τοιοῦτον· οὐδὲ ἁπλῶς ἐνέργεια· ἀλλὰ μὴ τῶν κυρίως ἐνεργείαν διαλλοιώσεις, ἃς δὴ τινας καὶ ἀθρόαν καὶ μερητὰς καὶ ἀδιαίρετον· ὧν μὲν οὖν ποιᾶς ἐστὶν ἡ προσβολὴ καὶ τῶν διανοιῶν κινήσεων ἐλέγετο πρότερον

τοῦ σώματος τέλους· ἀλλὰ μὴ διάνοια παθητὸν ἅπασαν τῶν ὄντων ἀφορᾶν
ἴσχυσιν προσφέρω· μὴ εἶναι ἕκαστον ὡς ἐνδέχεται λαβὸν ὅπερ ἐπὶ τῆς μι-
νήσεως τῆς φυσικῆς λέγω οὐ συμβαίνει· ἀλλὰς μὴ ἀνθρώπου ἕκαστα τῶν
πρὸς ἀποδοσιν μένων γίνεσθαι· ἀλλ' οὐ πάντως μὴ τέλος φυσικοῦ τὸ
τοιοῦτον ἐνδέχεσθαι γένεσθαι· οἷον ὡς ἐπὶ τῶν παρὰ τόπον κινουμέ-
νων μεταξύ· οὔτε γὰρ τῶν ῥαιστικῶν οὔτε τῶν κούφων φυσικοῦ τοῦ
πέρας· ἡ γὰρ τοιαύτης οὐκ ἐνέργεια πως μὴ διάνοια· ὥσπερ οὖν ἐπὶ πλέον
ἡ ἐνέργεια τῆς κινήσεως, οὕτω μὴ κίνησις τοῦ πάθους· τὸ μὲν γὰρ πάσχον
μὴ κινεῖσθαί πως· οὐκ ἄνευ γὰρ κινήσεως τὸ πάθος· τὸ κινούμενον
δὲ οὐ πάντως καὶ πάσχει· οὐ γὰρ δὴ πᾶν ὅτι μὴ κατὰ τόπον κίνησις
τὸ γὰρ πάσχειν πρὸς τὸ ποιεῖν λέγεται· ποιεῖν δὲ ἔοικε τὸ κατὰ ποιότητος
μεταβάλλειν· ἐν γὰρ τῇ ποιότητος, τὸ ποιεῖν μὴ πάσχειν ἀξιοῦσι
τὸ κατὰ ποιότητα κινεῖσθαι μὴ μεταβάλλειν· ὥστε αἱ κινήσεις
μεν ἐν ταῖς τρισὶ κατηγορίαις ποσοῦ· ποιοῦ· ποῦ· τὸ δὲ πάσχειν
μόνως ἐν τῷ ποιῷ, ἐπὶ πλέον εἶναι κίνησις τοῦ πάθους· ἡ δ' ἐνέρ-
γεια τῆς κινήσεως· πῇ δὲ καὶ ἀλλά· διόπερ τις μὲν ἐνέργεια κίνησις·
τις δὲ κίνησις πάθος· οὐ χωρὶς γένος δὲ ἡ ἐνέργεια τῆς κινήσεως
κατηγορεῖται· οὐ δὲ κίνησις τοῦ πάθους· ἀλλ' ὡς ὁ μουσικὸς
φωνή· δεξιὰ μὲν ἀεὶ ὢν μᾶλλον τῶν δι' ἀσφαλοῦς ὡς ἔπος· νῦν
δὲ ὡς τῶν ἀεὶ ὄντων λέγεται πως μὴ ὑπὸ κίνησιν εἶναι καὶ πάσχειν
τὸ πάσχον· ὅλως δὲ μέχρι τούτοις ὡς τοῖς ἀεὶ οἷς τε πῇ
ταῦτα φαίνειν ὡς ἔπος μέν· μὴ ἀεὶ ὅτι σῶμα ἢ ἐπόμενος ἐχρή-
σατο τούτοις ὡς τοῖς ἀεὶ μὴ ἀνωτέρ[ω 67]
ἄνευ ὡς ὄντων ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐλέγετο· ἀεὶ μὴ ἀλλοιώσεως ἀεὶ
ἀεὶ ἁ· ταύτῃ δὲ ἀεὶ ἀλλοιοῦσιν εἶναι, ἢ δὲ ἀεὶ ἀλλοιώσεις
πάθος· ὡς τῶν ἀεὶ ὄντων οὕτω ὄντων ἐπὶ τῆς αὐθήσεως τοῦτο ἐνέργειαν
μὴ κίνησιν μὴ πάσχειν, περὶ τοῦ πάσχειν πως γίνεσθαι λέγω· τοιαῦτα
πάσχειν φημὶν, ὑπὸ ποιοῦντος πάσχειν· πρὸς ἄλλο ἀλλαῖς τὸ ποιεῖν
μὴ τὸ πάσχειν· ἐνδέχεται δὲ ἐνίῃ φύσει· οἷον τὸ ποιητικὸν κίνησις, ἐ
νέργεια οὐ ποιητὸς τὸ πάσχον, δῶμα μὲν οὖν· ὅπερ τὸ ποιοῦν· ἐνδὲ

τὸ παθητὸν μὴ δύνασθαι ἐνεργεῖν ἀλλὰ δῶμα ποιεῖν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχειν. δῶμα γὰρ ὅμοιον τῷ ποιοῦντι τὸ παθητόν. καὶ ἀεὶ ὑπὸ τοῦ ἀνομοίου. ἐνέργεια γὰρ ἀνόμοιον ἐστί. τὸ γὰρ δῶμα μὴ εἶναι, μὴ τὸ ἐνεργείᾳ ἀνόμοιον. ὅταν μέντοι παθητὸν ὅμοιον ᾖ τέλος γὰρ τοῦτο τὸ μὲν ποιοῦν. τὸ δὲ παθητὸν τῷ ὁμοίῳ θῶσαι τὸ παθητὸν τῷ ποιοῦντι. μάχη γὰρ τοσοῦτον τὸ θερμαῖνον θερμαίνει, τὸ δῶμα μὲν θερμόν. ἐνεργείᾳ δὲ ἀτόχρουν. ὥστε ἀεὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου θερμοῦ ποιητόν. γενόμενον δὲ ὅμοιον, οὐκέτι παθητὸν ἔσται. οὐδὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ὁμοίου παθητόν. ἅμα γὰρ μὴ παθητὸν τὸ λυχνιαῖον φῶς ὑπὸ τῆς λαμπάδος, θερμαίνει γὰρ ὑπ' αὐτῆς, ἀλλ' ὡς ὑπὸ ἀνομοίου παθητόν. ὡς γὰρ ὧδε ὑπὸ ὑπερβολῆς παθητόν. δύο γὰρ λαμπάδες ἴσο θερμαίνουσιν οὐδὲν ὑπ' ἀλλήλων πάσχουσαι. διωρισμένον δὲ μὴ περὶ δῶμα ὡς ἐν τῇ λέξει. μέλλων διαίρεσιν ποιεῖσθαι τοῦ παθητὸν μὴ τοῦ ἐνεργεῖν, μὴ σαφῆ δὲ αὐτῶν τὴν διαφοράν. ἔστι γὰρ οὗ μὲν νῦν τρόπος ὡς τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ παθητὸν μὴ τοῦ μὴ ἐνεργεῖν λέγομεν. φαίη δ' ἂν διαίρεσιν ποιήσασθαι μὴ δῶμα ὡς ἐν τῇ λέξει ἐχρήσατο γὰρ τῇ δῶμα ὡς ὀνόματι ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως μὴ ἐλευσομένων τὴν ἀπορίαν ὧν ἐποίησε διαλύειν ἢ αἰσθήσεις οὐκ αἰσθανόμεναι αὐτῆς. ἀλλὰ μὴ διαλύειν αἰσθήσεις, ὡς τῇ δῶμα· μὴ ἆς τὴν ἐνέργειαν καὶ τὰ αὐτὰ τῷ αἰσθάνεσθαι. μὴ γὰρ τοῦτο ἔδοξε διχῶς λεγόμενον. ἐπεὶ οὖν μὴ ἁπλοῦν ἐστὶ τὸ ὄνομα τῆς δῶμα ὡς, καθόλου περὶ δῶμα ὡς μὴ ἐν τῇ λέξει διαστάλασθαι προσῆκεν. εἰ νῦν ἀλλήλων διαφέρει· μὴ εἰ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν· μὴ πρόσεχε τὸ δῶμα μόνον· δι' ὧν ἔδοξε ἅμα ὅτι οὐ μέσαις αἰσθήσεις ἢ καὶ ἐνέργειαν ἀλλοίωσις· οὐδὲ μίνησις· οὐ γὰρ τόδε τι σοῦ δῶμα οὐδὲ τῷ ἐνέργειαν μεταβολὴν ἀλλοιοῦσαι· ὧν μέχρι νῦν ὡς οὕτως ἔχοντι διὰ τὸ μὴ δι' ἡδέως προσέχειν τὸ δῶμα ἐν ἕξει λόγου. νῦν γὰρ ἁπλῶς λέγομεν περὶ αὐτῶν· ἁπλοῦς μὲν ἔστιν ὁ διορίσας περὶ τῆς δῶμα ὡς ἐν τῇ λέξει λέγομεν, μὴ δὲ δύνασθαι τῷ διαφορὰν

ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ ἀπὸ τοῦ ἐνεργείᾳ τοιοῦτον· μὴ μέντοι

αὐτῶν· καὶ τὶ ἕκαστον σημαίνει· καὶ πρόσαχως λέγεται· νῦν δὲ ἔπεν ἐπεὶ δὴ τῶ
μὲν δύναμει ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως πρὸ ὀλίγου ἐχρήσατο· τῶ δὲ ἐνεργείᾳ ὄντι
, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ ἐπὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν· πάντα γὰρ πάσχειν ἔφη ὑπὸ τοῦ
, ποιητικοῦ· καὶ ἐνεργείᾳ ὄντος ἤνυν· ἔπε μέχρι τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης
, διαιρέσεως τοῦ δύναμει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ· ἐστὶ μὲν γὰρ οὕτως ἐπιστημόν τι
, ὡσὰν ἔποι μὲν ἄνος· ὅτι ἄνος τῶν ἐπιστημόνων καὶ ἐχόντων ἐπιστήμην
, διαστέλλεται τὸ δύναμει καὶ δεικνυσι διττόν· καὶ γὰρ τὸ πεφυκὸς καὶ
δύναμενον τὴν ἕξιν δέξασθαι· δύναμει τοι οὗτον λέγομεν, ὡς
τὸν ἄνον ἐπιστήμονα δύνασθαι λέγομεν· ὅτι ἡ φύσις αὐτοῦ, ἐ
πιστήμης ἐστὶ δεκτικὴ· καθὸ σημαινόμενον καὶ τὴν ὕλην λέγομεν
δύναμει· καὶ ἔτι δύναμει λέγομεν τὸ ἤδη τὴν ἕξιν ἔχον· καὶ μὴ ἐνερ
γοῦν κατ' αὐτὴν· καὶ γὰρ ὁ μουσικὸς ὅταν μὴ ἐνεργῇ δύναμει λέ-
γεται μουσικός· αὕτη δέ ἐστιν ἡ δύναμις ἣν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔπεν
τὴν πρώτην ἐν τε λέχειαν· ἐν ἣ καὶ τὴν ψυχὴν ἔδειξεν οὖσαν· ἐν
μεθορίῳ μὲν γάρ ἐστι τῆς τε πρώτης δύναμεως· καὶ τῆς δευτέρας
, ἐνεργείας· διὸ καὶ ἀμφοτέρως ὀνομάζεται· καὶ τὶς ἡ τοῦ δύναμει
, ἑκατέρου διαφορὰ διαστέλλεται σαφῶς λέγων· ἑκατέρος
, δὲ τοῦ, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δύνατός ἐστιν· ἀλλ' ὁ μὲν, ὅτι τὸ
, γένος τοι οὗτον καὶ ἡ ὕλη· ὁ δὲ ὅτι βουληθεὶς δύνατος θεωρεῖν ἀν μήτι
κωλύσῃ τῶν ἔξωθεν· ὁ γὰρ ἄνος κοινῶς ἐπιστήμων λέγεται· ὅτι
ἡ φύσις ἡ τοῦ ἀνοῦ ἐπιστήμης δεκτικὴ ἐστι· τοῦτο γὰρ αὐτῶ σί
τὸ γένος καὶ ἡ ὕλη· ἀντὶ τοῦ ἡ φύσις αὕτη τοῦ ἀνοῦ· καὶ αὐτὸ τὸ ὑ
ποκείμενον· γένος γὰρ λέγει καὶ τὸ ὑποκείμενον· κατὰ τοῦτο
σημαινόμενον καὶ τὴν ὕλην ἔφαμεν δύναμει· πᾶσα γὰρ ὕλη
δύναμει ἐστὶν· ἐκεινοοῦν ἐστιν ὕλη τὸ δύνασθαι δέξασθαι αὐτό·
ἄλλο δὲ σημαινόμενον τοῦ δύναμει λέγεται ἐπὶ τοῦ τὴν ἕξιν
ἔχοντος ἤδη καὶ μὴ ἐνεργοῦντος ὅτι θελήσει ἐνεργῆσαι, ἐνερ-
γήσειεν ἄν· εἰ μήτι κωλύσῃ ὥστε ἐν δύναμει καὶ οὗτος· ὁ δὲ
πρὸς τὸ ἕξιν ἔχειν καὶ ἐνεργεῖν κατ' αὐτὴν, οὗτος ἤδη ἐν τε λέχειαν
λέγεται εἶναι· τὴν δεκατ

προσθῆναι τὸ δὲ τὸ ἄλφα· οὗτος γὰρ ὁ παπάπως γραμματικὸς ἐνεργῶν, ὁ λέγων ἢ γράφων μαθητὴς
ἀλλοιωθείς· ὑπὸ πάσης ἐξεναντίας μεταβαλὼν ἕξεως ἐπὶ
παράδειγμα τῶν νῦν διαφερόντων οἱ ἐξηυμένοι τρόποι
τοῦ δώδεκα μέ· οὗτος μὲν γὰρ ὁ πρῶτος τοῦ ὀκταμένου τῆς
δώδεκα μέσος δώδεκα μέ· ὡς ἐπὶ πλείονων ἀπὸ ἑνὸς τοῦ δώδεκα διάστασιν
θήσεως ἀλλοιωθείς, ὑπὸ πάσης οὕτως ἐξεναντίας ἕξεως μὴ
βαλών, ἐπὶ πλείονων γίνεται· ἢ γὰρ ἐξαγωγίας ἀγνοίας ἀγνοσίν μεταβαλὼν· ἢ γοῦν ἀπὸ λευκοῦ κόξης ἐπὶ τὸ ἀληθῆ· ὧν τὸ
μὲν πρῶτον ἀπὸ στερήσεως ἀπόδοσις εἰς μεταβολή· ὑπάρχει γὰρ
νήσοις ὑπὸ πάντα ἀλλοίωσις· ἢ γὰρ ἀλλοίωσις μεταβολή ἐστιν, ἐξ ἧς
δὲ πεποίηται μένουσα ἐς ἣν δὲ πεποίηται μένον τοῦ ἀπόντος ὑποκειμένου
μένοντος· ἀλλοίωσις μὲν οὖν ἀπλῶς· αὐτὸς δὲ ὁ λοιπὸς ἑτέρου νῦν τοῦ ἐν τοῦ δώδεκα ἐς τὸ ἐνεργείᾳ μεταβολὴ ἀλλοιώσιν ἐπῶν· μετὰ λίθου ὑπὸ τοῦ τοιοῦδε ἀνθρώπου· ὑπὸ ὀργίλου ἐπαινέτου· κυρίως ἡ ἀλλοίωσις λέγεται· τὸν δὲ ἐν τοῦ ἐχόντων τὰ
αἰσθήσεων ἢ τὰ ἐπιστήμας· μὴ ἐνεργείᾳ δὲ ἐς τὸ ἐνεργείᾳ προχωρούντα· ἐφ' οὗ τὸ ὕστερον ὀκταμένου τοῦ δώδεκα μέ·
οὐδὲ ἀλλοιώσεως φήσιν οὐδὲ ἐπὶ μεταβολῆς γίνεσθαι· ἀλλὰ
τρόπου ἄλλου ἐν τοῦ τοιούτου δώδεκα μὲ γίνεσθαι τὸ ἐνεργείᾳ·
ὁμοίως δὲ ἐπὶ τοῦ τὰ αἰσθήσεις ἐχόντος· μὴ ἐνεργοῦντος
δὲ· ἐπὶ τοῦ τὰ αἰσθήσεις· ἄλλον δὲ τρόπον λέγουσι τοῦ
καλλιόνεος γίνεσθαι ὁ τοιοῦτος· ἀλλὰ μόνον τὰ ἐνεργείᾳ
προχρῆσθαι· οὗτος οὖν διὰ τοῦ δώδεκα μὲ τοῦ ἐνεργείᾳ· τὸ μὲν δώδεκα μὲ πρὸς ἀπουσίαν τινὸς λέγεται ἕνα δώδεκα μέ· τὸ δὲ ἐνεργείᾳ πρὸς παρουσίαν τῆς ἐνεργείας· τὸ
μὲν γὰρ πρῶτον δώδεκα μέ, πρὸς ἀπουσίαν μὴ τῆς ἕξεως μὴ τῆς
ἐνεργείας λέγεται· τὸ δὲ δεύτερον πρὸς τὰ παρουσίαν τῆς
ἐνεργείας· οὐ μέντοι ἁπλοῦν οὐδὲ τὸ παυσχήν· ἀλλὰ τὸ μὲν
φθορά ἐστὶ τοῦ ἐναντίου· τὸ δὲ σῴζεσθαι μᾶλλον· διεκδόμενος

, τὰ δι' ἀφορισμὸν μὲν ἀπὸ τοῦ δῶμα μὴ ποιοῦν ἐνέργειάν τινα βούλεται
ὀξὺ ἢ ὄψιν οὐδὲ τὸ παυστικὸν ἁπλοῦν εἶναι· τὸ γὰρ λαμβάνον τὸ παυστικὸν
μὴ πολλοὶ οὖσαι· ὡς δῆλον καὶ ἐπὶ τοῦ ποιεῖν μᾶλλον· ἆρα τὸν αὐτὸν ἢ
τὸ δὲ ἐν τῷ δῶματι οὗτος μανθάνων μὴ λαμβάνων ἐπιστήμων τοῦ
ἐν τῇ λευκάνσει οὗτος μὴ δι' ἄλλο τι ἀλλ' οὐ διὰ παυστικὸν φαί-
νεται· τοῦτο γὰρ ἐπὶ πλείω ἐστὶ καὶ ὁμοιότητος εἶναι ἀλλοιώσεως.
τὸ γὰρ λευκὸν τὸ παυστικὸν μὴ ἀλλοιοῦσθαι· διὸ τοῦτο οὕτως φησὶ τὸ παυστικόν·
τὸ μὲν γὰρ φθορᾶς ἀγόνου ὅπερ ἐστὶ κυρίως πάθος τι μὴ ἀλλοίωσις·
τὸ δὲ γὰρ πελάγικα· ὅπερ οὐ κυρίως λέγεται πάθος· οὐδὲ ἀλ-
λοίωσις· ἀλλὰ γενέσεως μᾶλλον· ἵνα οὖν τὸ μὴ ἔτι· διὰ τοῦ
οὕτως τοῦ δῶματος, ἡ μὲν ἐν τοῦ θερμοῦ δῶμα ὅπερ ἐστὶ τὸ
καθ' αὑτὸ ἕξις ἐστὶν ἐνέργειαν μεταβάλλον· οὐδὲ ὅλως ἀλλοί-
ωσις οὐδὲ πάθος ἐστίν, ἀλλ' ἀλλοιοῦσθαι λέγεται· οἷον τὸ λευ-
καινόμενον· ἢ μελαινόμενον· ὅπερ μένον καθ' αὑτὸ οὐσίαν
ἢ τὸ ὑποκείμενον, τὸ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ποιότητα μετα-
βολὴν ἔχει· ἐξ ἐναντίας ποιότητος εἰς ἐναντίαν μεταβάλλον,
φθορᾶς μένης τῆς ἕξεως μετέβαλεν· τὸ δὲ ἐν τοῦ τὴν ἕξιν
ἔχειν· μὴ ἐνέργειαν δὲ εἰς τὸ ἐνέργειαν μεταβάλλον· οὐ καθ' αὑτὸ
ποιότητα τὸν μεταβολὴν ἔχει· οὐδὲ γὰρ φθορᾶς ἄλλης
ποιότητος, εἰς ἄλλο μετέβαλεν· ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ἕξεως
μενούσης τὸ ἐνέργειαν μόνην προσχρίσασθαι· οὕτως δὴ ἀλλοι-
οῦσθαι φήσαιμεν ἂν τὸν οἰκοδόμον ἐν τοῦ μὴ οἰκοδομεῖν εἰς
τὸ οἰκοδομεῖν μεταβάλλοντα· ἢ τὸν γεωμέτρην ἵνα
προσχρίσηται τὰ θεωρήματα· ἡ μὲν οὖν ἐν τοῦ θερμοῦ
δῶμα εἰς τὸ θερμὸν ἐνέργεια μεταβολὴ προφανὲς ὅτι
οὐδὲν ὑπονοηθήσεται ἀλλοίωσις· ἢ ἄλλο τι φίλον μὴ ταύτῃ
ἀλλοίωσιν καλεῖν, ἕτερον ἂν ἄν φησι τοῦτο ἕνος ἀλλοιω-
σεως· μὴ οὐ χωρὶς ἐν τῇ σῶν ἡ θεία λέγεται· τοῦτο δέ ἐστιν
ἡ μεταβολὴ ἡ κατὰ τὰς παθητικὰς ποιότητας ὅταν ἐ-
ξ ἐναντίας ποιότητος εἰς ἐναντίαν μεταβάλλῃ τὸ μετα-

βάλλον,

τοῦ ὑποκειμένου τοῦ αὐτοῦ μάνον τος. ἡ δὲ ἐκ πλοῦ προ τέρου σωμα
ἐπὶ τὸ δωδέκατον, δώδεκα μὲ πρώτη δύνεται ἀλλαγὴ μεταβολή. ἀ μὲν ἀξέναν
τη ας ἀξέναν τίαν μεταβολὴ, αἱ λοίωσις ἐστίν· ὡς ὅταν ἡ
ἐκ μέλανος ἐυχρὸν γένηται· ἢ ἐκ λευκοῦ μέλαν· δώδεκα δὲ ἐστὶ τὰ
ἐναντίον ὅπερ τὸ ἐναντίον. ὅταν δὲ ἡ κατὰ φύσεως ἀξ ἕδος μεταβα-
λὴ γένεσις ἐστὶ τοῦτο μὲν οὐ κατὰ λοίωσις· ὡς ὅταν ἐξ οὐκ ὄντος
ὄντος γένεται· ἢ ἐξ οὐσίας εἰς οὐσίας· ἢ ἐκ τῶν ὁμοίων, ἢ ὡδὶ οὐ
δὲ τοῦτο κυρίως κατὰ λοίωσις, κατὰ λὰ γένεσις ἁπλῶς· ἢ δυσχέ-
ρειαν ἂν κατὰ λοιώσεως· ἔτι ἐκ φθορᾶς ἀξ ἕδος μεταβολὴ·
ἢ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον· ἔστι δὲ μὲν ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναν-
τίον μεταβολὴ γένεσις· ἢ τις φθορὰ ἢ ἁπλῶς γένεσις·
ὡς ἂν τῶ περὶ γενέσεως ἔρηται· φθορὰ μὲν, τοῦ ξύλου μετέ-
βαλεν· γένεσις δὲ τοῦ ἐξ οὗ μετέβαλεν· οὐ μέντοι ἁπλῶς
οὐδὲ τὸ παντελῶς· ἀλλὰ τὸ μὲν φθορὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἐναντίου.
τὸ δὲ σῶμα μᾶλλον τοῦ δώδεκα ὄντος ὑπὸ τοῦ ἓν τετράγωνα
ὄντος ἢ ὁμοίου· δοκεῖ μὲν πᾶν τὸ ἓν δώδεκα ὄντος μετα-
βάλλον ἐξ ἓν τετράγωνα παντελῶς ἢ λοιοῦσθαι· οὐκ ἔστι
οὕτως ἔχειν· ὅθεν ἢ αὐτὸς χρὴ σαίνειν ἐπὶ πάντος τοῦ ἓν δώ-
δεκα ἐξ ἑνὸς τετράγωνα μεταβάλλοντος τῶ πάθους ὀνόματι. ταὐτὸν
δὲ πᾶν τῶ τῆς λοιώσεως· ἔστι γὰρ οὗ τὸ μένειν φθορὰ
ὑπὸ τοῦ ἐναντίου· φθείρεται γὰρ τὸ μέλαν ὑπὸ γινόμενον
τοῦ λευκοῦ· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ πρόσθεν δώδεκα. δώδεκα γὰρ
τὸ ἐναντίον· ὅπερ τὸ ἐναντίον· ἐπεὶ δὴ πέφυκεν ἐξ αὐτὸ με-
ταβάλλειν· τὸ δὲ τε λεύθησις· τε λεύθησις γὰρ τοῦ οἰκοδόμου
τὴν λοιπὴν ἐπιστήμων τὸ ἐναντίον κατὰ τὴν ἕξιν· ἐν ταῦθα
ποιῶς κατὰ πάντος τοῦ δώδεκα τὸ παντελῶς κατὰ ηγορήσας.
τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἀλοιοῦσθαι, διὰ τὸ μὴ πεφυκέναι τ
σῶμα ἠθέλειν· ἐπὶ τούτων διαφορὰς ὀνομάζων διὰς ἔθετο
τὸν λόγον ἀφεξῆς μὲ γῆ, τὴ μέν ἐστι κυρίως ἀλοιώσις· τὴ δὲ
ὅλως ἀλοίωσις· ἢ τὸ ὅλον τοῦτο ὁμωνύμως ἀλοιώσις.

ἐξ ἀρχῆς τὰ ὑφ' ἓν πρόσωπον ἀγόμενα· ἀπὸν δὲ τῶν μὴ τῶν μεταβολῶν
ὑπὸ τοῦ ἑνὸς γίνεσθαι φθαρέντος τὸ ἑνὸς γίνον· τῶ δὲ ὑπὸ
τοῦ ὁμοίου, τὸν τρόπον τῆς ὁμοιότητος τοῦ ποιοῦ τος καὶ παυσχόντος
ἀδήλωσιν· ἀπενεγκὼν οὖν οὕτως ὁμοίου ὡς δυνάμεως ἕξις πρὸς τὸ
ἐνεργεῖν· ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ὡς ἕξις πρὸς τὸ οἱ μὴ ἐνεργεῖν· ἢ ἀφ'
ἀπὸ τῆς ἕξεως ἐνεργεῖν οὕτως ἐστίν· ὁμοία αὐτῇ, ὡς τὸ οἰκοδομετόν,
μὴ οἰκοδομᾶν ἐνεργεῖν καὶ στατὸν οὗ ἐστὶν ἐργον· ὥσπερ οὖν ἐστὶν ὁμοία
τῇ οἰκοδομικῇ ἢ λευκαντικὴ ἕξις· ἆρα οἰκοδομικὴ μὴ λευκαντικὴ με-
τρικὴ μὴ ἐνεργεῖν· οὕτως ὅμοιον τὸ πῶν ἕξιν ἔχον, τῷ πῶν ἐνερ-
γεῖν ἔχοντι· ὑφ' οὗ προσλαμβάνεται δὲ ἐνεργεῖν· τοῦ μὲν ποιοῦντος
τοῦ δὲ παυσχόντος· ἐπὶ γὰρ τοῦ ὀνόματι τεμεῖν καὶ καταλ-
τῶν φθαρτῶν λεπτῶν τεμνόντων μὴ τῶν ἀναθεμένων γίνεσθαι.
ταυτὸν τὸ καὶ τῷ ἐνεργεῖν νοῦν μὴ ἀναθεμένου τοῖς νοητοῖς
τεμεῖν ἀναθεῖναι· οὕτως οὖν ἡ ἀναθεσις δῶμα ὅπερ τὸ ἀναθετόν·
μὴ δὲ νοῦς ὅπερ τὸ νοητόν· ὡς ἡ ἕξις ὁμοία τῇ οἰκοδομικῇ ἐνεργείᾳ·
ὥσπερ οὖν ἡ ἕξις παρούσης τῆς ἐνεργείας τῷ οἰκοδομεῖν τεκτο-
νικὴ ἂν καὶ ἀπολαμβάνοιτο, οὐ φθειρομένη οὐδὲ ἀλλοιουμένη·
οὕτω μὴ ἀναθεσις δῶμα οὖσα ὅπερ τὸ ἀναθετόν· δῶμα
δὲ τὸ καὶ τῷ ἕξιν ὑπὸ τοῦ ἀναθετοῦ ἐνεργείᾳ οὕτως πρᾶτ-
τεται δὲ ἐνεργείαν ὁμοιουμένη αὐτῷ, οὕτως, ὡς πέφυκεν
ὁμοιοῦσθαι· ὥσπερ γὰρ τὸν μηχανὸν λέγομεν δῶμα ὅπερ τὸν
δαιμόνιον· γίνεσθαι δὲ ὑπὸ τυπούμενον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνεργεῖν
ὅπερ ἐκεῖνος· οὐχοῦτι γέγονεν ὁ μηχανὸς ὅπερ ὁ δαιμόνιος
καὶ τὰ τῷ ὕλῃ· ἀλλοῦτι τὸ ὑπὸ τύπωμα καὶ τὰ τῷ ὑπὸ φαν-
ταν ἑαυτοῦ ἐκδέξασθαι· οὕτω δὴ νοῦν μὴ ὑπὸ τῶν ἀναθετῶν· ὅ-
ταν λέγωμεν γίνεσθαι αὐτὰς ὅπερ τὸ ἀναθετόν· οὐχοῦτι λευκὴ
γίνεται ἡ ὄψις· ἢ μέλαινα· ἀλλοῦτι τὰ ἄδηλα τῶν ἀναθετῶν
ἀνευ τῆς ὕλης γνωσθῆναι ἐνέσεσθαι αὐτὰ ἀναθετὰ ἐπιδέχον-
ται· ἀπὸν δὲ σῆμαν ἂν τῷ τοιαύτῳ πῆ σὶν τὴν μεταβολὴν
τῷ τοῦ οὕτως λεγομένου δῶματος, ἐδήλωσε πῶς σῆμα ἐστὶν ἐπενεγκὼν

γινῶν·

θεωροῦν γὰρ γίνεται τὸ ἔχον τὴν ἐπιστήμην· σοφία γὰρ τῆς ἕξεως
ἡ οἰκεία ἐνέργεια· εἰ οὖν ἐνεργοῦντες κατὰ τὰς ἕξεις μᾶλλον σώζουσιν
αὐτὰς· ἅμα δὲ διὰ τούτου ἐξηγήσατο πῶς εἶπεν τὸ ὡς δύναμις ἔχει
πρὸς ἐντελέχειαν· καὶ ἐδήλωσε περὶ ποῖ δύναμεως καὶ ἐντελεχεῖ
ὁ λόγος αὐτῷ· ὅτι περὶ τῆς δευτέρας δυναμεως τῆς κατὰ τὴν ἕξιν·
καὶ τῆς δευτέρας ἐνεργείας· αὕτη γὰρ τελείωσις ἐστι καὶ σοφία τῆς οἰκεῖ
δύναμεως· ὥσπερ τῆς θεωρητικῆς ἕξεώς τε καὶ ἐπιστήμης τελει-
, ότης ἐστὶ καὶ σωτηρία αὕτη ἡ θεωρία· ὅπερ ἢ οὐκ ἔστιν, ἀλλοιοῦσθαι,
, εἰς αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις, καὶ εἰς ἐντελέχειαν· ἢ ἕτερον γένος ἀλλοιω-
σεως· ὁ γὰρ ἔχων τὴν ἐπιστήμην· εἶτα προχειρίζόμενος ταύτης
τὰς ἐνεργείας, οὐκ ἂν λέγοιτο κυρίως κατὰ αὐτὴν τὴν τῶν ἐνερ-
γειῶν προχείρησιν πάσχειν τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι· οὐδὲ γὰρ μεταβο-
λήτις ἐπὶ τούτου γέγονεν· ἀλλὰ μόνον τελείωσις καὶ φανέρωσις
τῆς ἕξεως· ἤτοι οὖν οὐδὲ ἀλλοίωσις αὕτη κυρίως, ἢ εἴτινι φίλον
καὶ ταύτην ἀλλοίωσιν καλεῖν, ἕτερον ἂν εἴη γένος ἀλλοιώσεως
καὶ ὁμωνύμον· καὶ οὐ τὸ καθομιλημένον καὶ λεγόμενον ἐπὶ τῆς
κατὰ τόπον μεταβολῆς κύτινα καὶ κίνησιν φαμέν· τὸ δὲ εἰς
αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις, δεκτικὸν μαλιστά ἐστι τοῦ μὴ ἀλλοίωσιν
εἶναι τὸ τοιοῦτο· εἴτε ἀλλοίωσις μὲν μένοντος τοῦ ὑποκειμένου
κατὰ τὴν οὐσίαν τοῦ αὐτοῦ κατὰ πάθος ἐστὶ μεταβολὴ· ἐξ ἄλ-
λου εἰς ἄλλο φ προϋπάρχοντος· τὸ δὲ εἰς τὴν ἑ-
αυτοῦ τελειότητα προϊὸν εἰς ἑαυτὸ τὴν ἐπίδοσιν ποιεῖται· τὸ αὐτὸ
μένον· καὶ οὐκ ἐξ ἄλλου εἴδους φθαρέντος εἰς ἄλλο μεταβαλ-
, λον· διὸ οὐ καλῶς ἔχει λέγειν τὸ φρονοῦν ὅταν φρονῇ ἀλλοιοῦ-
, σθαι· ὥσπερ οὐδὲ τὸ οἰκοδομοῦν ὅταν οἰκοδομῇ· ὡς γὰρ ὁ οἰκο
, δόμος ὅταν ἤδη ἐνεργῇ, οὐδὲ μίαν ὑπομένει ἀλλοίωσιν κατὰ
, τὴν τέχνην, οὕτως οὐδὲ τὸ ἐπιστῆμον ὅταν ἐνεργῇ κατὰ τὴν
, ἐπιστήμην· οὐδὲ τὸ αἰσθανόμενον ὅταν αἰσθάνηται· ἐξ ἀργίας
, γὰρ εἰς ἐργασίαν ἡ μεταβολὴ· οὐκ ἐξ εἴδους εἰς εἶδος, ὅπερ ποιεῖ
, ἡ ἀλλοίωσις· τὸ μὲν οὖν εἰς ἐντελέχειαν ἐκ τοῦ δύναμεῖ ὄντος

, κατὰ τὸν νοῦν καὶ τὸ φρονοῦν οὐ δι' ἄσκαλίαν ἑτέρου ἐπωνυμίαν ἔχειν
, δίκαιον· τουτέστι τὸ κατὰ τὴν δευτέρ δύναμιν θεωρούμενον· ὥσπερ ἔχει
, τὸ φρονοῦν, ὅταν ἄγηται εἰς τὴν δευτέραν ἐνέργειαν· οὐ δι' ἄσκεσθαι
, λέγοιτ' ἂν ὑπὸ τοῦ εἰς τὴν ἐνέργειαν ἄγοντος· οὐ γὰρ μανθάνει ὑπὸ τοῦ
, μεταβάλλοντος αὐτό· τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐπιστητόν· ἢ τὸ αἰσθητόν· οὐ
, γὰρ πάσχει τι ὑπ' αὐτοῦ· ὥστε οὐδὲ ἐκεῖνο ποιεῖ· τὸ δ' ἐκ δύναμ' ὄντος μαν-
, θάνον καὶ λαμβάνον ἐπιστήμην ὑπὸ τοῦ ἐντελεχείᾳ ὄντος καὶ δι' ἄσ-
, σκαλικοῦ· καὶ τὰ ἑξῆς· τουτέστι τὸ κατὰ τὴν προτέραν δύναμιν·
οἷον ἐστὶ τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν· οἷον τὸ παιδίον ὑπὸ τοῦ ἐνεργείᾳ
ἐπιστήμονος εἰς τὴν ἕξιν προαγόμενον· ἐπὼν δ' ὅπως ἔχει ἡ ἐκ τοῦ
δευτέρου δύναμις εἰς τὴν ἐνέργειαν μεταβολὴν λέγει, νῦν καὶ περὶ
τῆς ἐκ τοῦ προτέρου δύναμεν εἰς τὸ πρότερον ἐνεργείᾳ μεταβολή·
οἷον ἐστὶ τὸ εἰς ἐπιστήμην ἀγόμενον παιδίον· τὸ οὖν οὕτω μετα-
βάλλον φησίν, οὐδ' ὅλως πάσχειν φήσομεν· κυρίως γὰρ τὸ
πάσχειν ἐπὶ τῶν φθειρομένων λέγεται κατὰ τὴν συνήθη χρῆσιν·
ἢ ἐκ τοῦτο λέγοιτο πάσχειν φησὶ δύο τρόπους εἶναι φατέον
τοῦτε πάσχειν καὶ τοῦ ἀλλοιοῦσθαι· τὸ μὲν, ὅταν εἰς στέρησιν με-
ταβάλλη ἐκ τοῦ εἰδέναι εἰς τὸ μὴ εἰδέναι μεθιστάμενον· ὅπερ
ἐστὶ καὶ κυρίως πάθος· ἐπεὶ δὴ τὸ πάθος φθορά τις, καὶ εἰς τὸ χεῖρον
μεταβολή, κυρίως γὰρ πάσχει τὰ χείρω γινόμενα· καὶ ἔτι ὅταν
ἐξ ἐναντίου εἴδους εἰς ἐναντίον μεταβάλλη· κἀνταῦθα γὰρ
φθορά τις γίνεται τοῦ ἐξοῦ ἡ μεταβολή· καὶ διὰ τοῦτο πάθος
τὸ τοιοῦτο· τὸ δὲ ὅταν εἰς τελειότητα καὶ τὴν φύσιν· τουτέστιν
ἐφ' ὃ πέφυκε καὶ οὗ ἡ φύσις στοχάζεται ὡς τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν·
ὅταν ἤδη δέξηται τὴν ἐπιστήμην· ὅταν γὰρ εἰς ὃ πέφυκε με-
ταβάλλη, εἰς τελειότητα πως καὶ τούτων ἡ μεταβολὴ καὶ ἡ ἐ-
πίδοσις εἰς αὐτό· οὐχ ὁμοίως δὲ τῶν τὴν ἕξιν ἔχοντι· ἀπὸ γὰρ στερή-
σεως εἰς ἕξιν ἐπὶ τούτων ἡ μεταβολή· οὐκ ἀπὸ ἕξεως εἰς ἐνέρ-
γειαν· πρότερον μὲν οὖν τὸ πάθος διαιρῶν· τὸ μὲν ἔπεν ἐπὶ
τῶν ἐξ ἐναντίας ἕξεως εἰς ἐναντίαν μεταβαλλόντων· καὶ

&

οὕτως λεγομένων σῶμα. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἕξεως ἐς τὴν ἐνέργειαν προχωρούντων. νῦν δ' οὐχ οὕτως. ἀλλὰ τὸ μὲν δεύτερον οὐδ' ὅλως ἐστὶ πάθος. οὐδὲ ἀλλοίωσις. διὸ οὐδὲ μίνησις αὐτή. οὐδὲ δύο ἀσυμμετρία ἢ παραλλαγὴ τοῦ τοιαδὶ παρὸ λίγον. τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ προτέρου σῶμα δι' ὅλων δι' ἓν. ἐς τὴν τὸ δὲ στέρησιν μεταβάλλον οὐδέτερα κυρίως πάσχειν ἢ ἀλλοιοῦσθαι, ἢ τὸ ἐς τὴν ἕξιν ἀπὸ στερήσεως. οὐδὲ οὕτε πάθος ἐστὶν, οὔτε ἀλλοίωσις. ἢ ὁ μὲν ὑμῶν λόγος. τοῦ δὲ αἰσθητικοῦ ἡ μὲν πρώτη μεταβολὴ γίνεται ὑπὸ τοῦ γεννῶντος. ἀρξάμενος τοῦ περὶ τῶν αἰσθητῶν λόγου μὴ κοινὴ περὶ πάσης αἰσθήσεως προσθέμενος διαλαβεῖν. ἆρα ἀπὸν οὐκ ἢ αἰσθησις ἐν τοῖς αἰσθητοῖς μὴ πάσχειν συμβαίνει. δοκοῦσι δ' ἀλλοιώσεις εἶναι. ταῦτα δ' ἀπὸν καθόλου περὶ τοῦ ποιοῦντος μὴ πάσχοντος, πότερον τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει, ἢ τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου. ταύτῃ δὲ τῇ ἀποφίᾳ ἐπίστευον ἦλθον ἑτέραν ἀπορίαν. διὰ τί οὐ παραλαμβάνεται τῶν οἰκείων αἰσθητηρίων ἢ αἰσθησις αἰσθητῶν γενούτων. ἐπιλυόμενος τὴν ἀπορίαν ταύτην ἔφην ὅτι ἡ αἴσθησις δυνάμεώς ἐστιν. οὐ μεγέθους. διὸ καθάπερ τὸ καυστὸν οὐ καίεται ὑφ' αὑτοῦ ἄνευ τοῦ καυστικοῦ. οὕτω μὴ ἡ αἴσθησις οὐ παραλαμβάνεται τοῦ οἰκείου αἰσθητηρίου. ἅτε οὖν ἐκπος ὢν τοῦ ἐνεργῆσαι μὴ δύνασθαι μένειν. ἐπὶ οὖν οὐ δύναται αὐτὸ ἐς ἑαυτὸ ποιεῖ. οὐδὲ ὑφ' ἑαυτοῦ πάσχει. ἡ δὲ αἴσθησις τῷ πάσχειν αἰσθάνεται ὅλον ὡς οὐ παραλαμβάνει τὸ αὐτὴ ἑαυτῆς. τοῦτ' ἐστὶ τοῦ οἰκείου αἰσθητηρίου. μεταβοῦσας ἐνεργείας ποιεῖται. ἐπὶ μὴ δὲ ἐς ἑαυτὸ ποιῆσαι δύνασθαι. διχῶς οὖν ἡ αἴσθησις φησὶν. ἡ μὲν δύναμις. ἡ δὲ ἐνέργεια. ὁμοίως δὲ μὴ τὸ αἰσθάνεσθαι. πάσχειν δὲ τὸ πάσχον φησὶν ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ μὴ ἐνεργείᾳ οὕτως. πότερον ξύλον δύναμιν οὖν ὄντος τὸ πῦρ πάσχειν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐνεργείᾳ οὕτως. μὴ ὅμα σῶμα δύναμιν ὂν ὅπερ ὀδὶ δάσμαλος πάσχει ὑπὸ τοῦ δισσαμάλου ἐνεργείᾳ οὕτως. πρὶν οὖν πάσχειν τὸ πάσχον, ἀνόμοιον ἐστὶ τῷ ποιοῦντι. πεπονθὸς γὰρ ἐστὶν ὅμοιον. ὥστε ἐστὶν ὡς τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου

παύσχ. ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ ἀνομοίου. ἀμυδρὰς γὰρ τὸ δῶμα μᾶλλον παθημάτων ἢ σώ-
ματα ἀνόμοιον ἔστι πως πρὸς οὖν. πολλαχῶς δὲ λέγεται τὸ ἕτερον.
ἀλλὰ τὸ ἓν καὶ πλείω σημαίνει ἐστίν. ἐν τούτοις οὖν ἐπὶ δὴ ὅλως ἀφ'
ὧν ἡμῶν ἦλθε τοῦ δῶμα καὶ τοῦ ἐνεργάζα. καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ παύσχειν
διαφέρουσι μάλιστα ἐποίησαν. καὶ ἅπτεσθαι οὐκ ἔχουσι τὸ δῶμα. καὶ διέχουσι
τὸ ἐνεργάζα. καὶ οὐκ ἔστι καὶ τὸ παύσχειν διέχουσι. τὸ μὲν φθορὰ ὑπὸ τοῦ ἐναν-
τίου. τὸ δὲ σῴζεται μᾶλλον. ἅπτεσθαι οὖν ὅπως ἔχει μὴ καὶ ἀπὸ τὸ παύσχειν
αἰσθητοῖς. οὐκ παύσχει ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ οὐσιᾶς φθορᾶς ἀλλὰ μένει
ἀλλ' ἐστὶ τελεύτησα. πῶς οὖν ἀπὸν; νῦν φησὶν ὅπως ἔχει καὶ μὴ καὶ ἀπὸ
τὸ δῶμα καὶ τὸ ἐνεργάζα. ἐπτέσθαι γὰρ δεῖ ἀπὸν τὸ δῶμα. τὸ μὲν
πρῶτον. τὸ δὲ δεύτερον. τὸ μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιτηδεύεται
μόνου ἄνευ τῆς ἕξεως. τὸ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἔξιν ἄνευ τῆς ἐνεργάζας,
φησὶν ὅτι δῶμα ἐστὶν αἰσθητικόν, τὸ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπιτηδεύεται
τὸ σωρεύμα καὶ ὅλως ἡ ὕλη τοῦ ζῴου. ὥσπερ γὰρ τὸ ἀφ' ἧς πεζευτὴν
δίον ἔχει ἀπὸ τὸ ἄνω γραμμαῖον. οὕτως ἔχει καὶ ἡ τοῦ ζῴου ὕλη
ἀπὸ τοῦ αἰσθητικὴ εἶναι. καὶ οὖν ἔστι τὸ ἄγον τὸ δῶμα τὸ πρῶτον
ἀπὸ τοῦ ἕξιν. τοῦ δὲ ἔστι τὸ δεύτερον μὲν δῶμα. πρῶτον δὲ ἐνερ-
γάζα τοῦ ἐννοῶν φησὶ. ἐν γὰρ τῇ νοητικῇ ἄγεται ἢ ἐπιτηδεύσης
ἀπὸ τοῦ ἕξιν. ὥσπερ οὖν τὸ παιδίον ἄγει ἀπὸ τοῦ ἕξιν ὁ ἐνεργάζα
γραμματικός, οὕτως καὶ τὸ σωρεύμα. καὶ ὅλως τοῦ ζῴου ὕλη
ἄγει ἐν τῇ μητρὶ φύσει ἐπὶ τοῦ καθ' ἕξιν αἰσθητόν. ἔστιν οὖν
κινήσεις, ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὴ τοῦ πεφυκότος αἰσθάνε-
σθαι ἐπὶ τοῦ καθ' ἕξιν αἰσθητόν. ὅταν δὲ ἀποκινηθῇ ἤδη τοῦ
ἕξιν ἔχει. ἐπεὶ γὰρ τελεία ἐγγένηται ἡ τοῦ αἰσθάνεσθαι
κατὰ πᾶσαν αἴσθησιν ἕξις, εὐθὺς ἀποκινεῖται. οὕτω
γὰρ γίνεται τὸ ζῷον μετὰ τῆς αἰσθητικῆς. ἡ μὲν οὖν ἐκ τοῦ : ἕξις τῆς
πρώτου δῶμα ἀπὸ τοῦ ἕξιν μεταβολὴ ἐν τῇ νοητικῇ ὑπὸ τῆς ἐντὸς
γίνεσθαι φύσεως γίνεται ἡ δὲ ἐκ τῆς ἕξεως ἀπὸ τοῦ ἐνεργάζαν ὑπὸ
τῶν αἰσθητῶν. διὸ ἅμα τοῦ γίνεσθαι ἐστὶν ἐν παρῇ τὸ αἰσθητόν, ἀν-
ίλαμβάνεται τὸ γίνεσθαι. ὅθεν εὐθὺς ἐχαν θυμίζεται ἀπὸ

σωμάτων ἀϊδίων ἀϊδίως ἐμπίπτον ἀμιγῶς μένον· οὐ μόνον τῇ ἀφῇ, ἀλλὰ πρὸς ἐχόντως ἀέρα· ἀλλὰ μὴ τῇ ὁράσει τοῦ φωτός· ὅθεν οὐδ' ὅλως τούτων αἰσθάνεται, οὔτω καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων αἱ αἰσθητὰ ἁφῇ πάσχουσαι· παντελῶς τόφων ὄντα μὴ μίγνυσθαι τοῖς ὁμοίοις· οὕτω μὲν οὖν ἐπὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀϊδιότητος τοὺς πεδῶν ἀμιγῆ μὴ τὸ ἐνεργείᾳ· μὴ ἅπαξ τῶν μεταβολῆς, εἶτε τῆς ἐπιπεδόθητος ἕως τῶν ἕξιν ὀργανήσας. ἀπὸ δὲ τῆς ἕξεως ἕως τῶν ἐνεργείαν ταὐτὰ· ὅταν αὖ πάθῃ. μὴ ὄσων ἄλλων χρείας τῶν τούτων αὐτῆς ἕνεκεν· οἷον φωτὸς μὲν ἐπὶ τῶν ὁρατῶν μὴ τοῦ διαφανοῦς· μὴ καθαροῦ· μὴ ἀνεπιδόλωτου· τοῦ δὲ ἤχους ἐπὶ τῶν τόφων· μὴ τοῦ διὰ σώματος ἐπὶ τῶν ὀσφρανῶν· ἐπὶ δὲ μὴ ἐν τῇ λοιμῇ τοιχῇ ἐπὶ τὸ δι' οὗ δῶν ἀμιγῆ μὴ ἐνεργείᾳ, ἢ ἀνάγκη μὴ ἐπὶ παύσης τῆς μεταβολῆς αἴτιον· ἕξεως μὲν οὖν σωμάτων οὖσα· μεχωρίσθαι παύσῃ τοῦ πρώτου δῶν ἀμιγῆ· νοῦς οὖν ἀπαθής· μὴ πάντα τὰ νοητὰ παθητὴν ἕξιν ἔχουσα· πεσοῦσα δὲ τῆς γένεσιν ὡς περὶ ἐπιστήμων ὑπὸ νόσου· ἢ χρόνου· ἢ λουτροῦ, μεταβαλλόμενα ἐξ ἐπιστήμης εἰς ἀνεπιστημοσύνω· μὴ γίνεσθαι κατὰ τὸ πρῶτον δῶν ἀμιγῆ ἐπιστήμων· τῶν ἐπιπεδόθητα μόνων ἔχουσα· οὐ μὴν τῶν ἕξιν· ἀίδιος δὲ τῶν ἕξιν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἢ μὴ ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν αὐξήσεως οὖσα· μὴ δι' ἀτῶν μερῶν ἐπὶ τὰ καθόλου ἀνιοῦσα· ἐπὰν δὲ τῶν ἕξιν κτήσεται ποτῶν παῦτα τῶν βουλήσεων ἔχοντα ποιητικὸν αἴτιον τοῦ μεταβάλλειν ἐπὶ τῶν ἐνεργείαν ἀπὸ τῆς ἕξεως· ὅταν γὰρ προσαγῆται, προσδιέξεται τοὺς ἐναντίους λόγους ἐνεργείαν· λέγω δὲ τοῦ αἰσθητοῦ· οὐδὲ νοῦς οὐδὲν ἕξω θεν ὄντα· ἀλλὰ τοὺς ἐναντίον προσλαβόντα· ἀποδώσουσιν οὕτω τούτου τῶν αἰτίαν· ὅτι ἡ μὲν αἰσθησις μερικοῦ τινος τῶν αἰτίαν ἔχει· τὸ δὲ μερικὸν οὐδαμῶς ἐστιν· ἀνάγκη οὖν ἕξω θεν· ὁ δὲ νοῦς τῶν καθόλου αἰτίαν λαμβάνεται· τὰ δὲ καθόλου λόγοι· οὐ τοιοῦτοι δὲ οὐκ ἔξω θεν· ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ τυχῇ· ὅτι δὲ οὐ δύναται ὁ νοῦς ἕξω θεν τινος τοῦ παθητοῦ τος· ἅπαν δὲ τὸ θύρας ἔχον ἢ ὃν ὡς περὶ ἐπιστήμων τὸ αἰσθάνεσθαι· οὐ χωρὶς τὸ θύρας γεννηθῆναι

τῶν ζώων ἐπιστήμην ἐχόντων· ἀλλὰ τὸ δῆλον τῆς αἰσθήσεως δηλῶσαι βου-
λήθεις τότε κατὰ τὴν ἕξιν καὶ τὸ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τὴν κατὰ τὴν
ἕξιν αἴσθησιν ὁμοίαν εἶπεν εἶναι τῇ τῆς ἐπιστήμης παρουσίᾳ· ὥστε
παραδείγματος ἕνεκεν τὴν ἐπιστήμην παρέθετο· ἔχει γὰρ ἡ αἴσθησις
τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν, ὥσπερ τινὰ ἐπιστήμην· ὡς γὰρ τὸ μανθάνον
διὰ μαθήσεως μεταβαλλὸν ἔχει τὴν ἐπιστήμην, οὕτω καὶ τὸ γεν-
νηθὲν εὐθὺς τὴν καθ' ἕξιν αἴσθησιν ἔχει· ὃ γὰρ ἐπ' ἐκείνου ἡμα-
θησις τοῦτο ἐπὶ τούτου ἡ γέννησις· εἰ δὲ ἔχει εὐθὺς τῶ γεννηθῆναι
τὴν καθ' ἕξιν αἴσθησιν οὐ δι' ἀλλοιώσεως ἄρα γίνεται τὸ αἰσθάνε-
σθαι κατ' ἐνέργειαν· ὥσπερ οὐδὲ τὸ ἐνεργεῖν κατὰ τὴν ἐπιστήμην
δι' ἀλλοιώσεως γίνεται· καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν δὲ ὁμοίως λέγεται
τῷ θεωρεῖν· ὥσπερ τὸ κατὰ δύναμιν αἰσθάνεσθαι ὅμοιον ἐστὶ τῷ ἐ-
πίστασθαι· οὕτως τὸ κατ' ἐνέργειαν αἰσθάνεσθαι τῇ κατ' ἐπιστήμην
θεωρίᾳ ὅμοιον· διαφέρει δὲ ὅτι τοῦ μὲν τὰ ποιητικὰ τῆς ἐνεργείᾳ
ἔξωθεν· εἰ πὼν ὅμοιον εἶναι τὸ κατ' ἐνέργειαν αἰσθάνεσθαι τῷ
θεωρεῖν· λέγει καὶ πῇ διαφέρει· ὅτι τῆς μὲν κατ' ἐνέργειαν αἰ-
σθήσεως ἔξω τὰ ποιητικά· ἔξωθεν γὰρ πρὸς πιπτὸν τῶν τῶν αἰ-
σθητῶν, αἰσθανόμεθα· τὰ δὲ θεωρητὰ, οὐκ ἔξωθεν· εἶτα
καὶ τὴν ταῦτα μὲν ἔξωθεν πρὸς πίπτει· τὰ δὲ μὴ·
ὅτι ἡ μὲν αἴσθησις τοῦ καθ' ἕκαστά ἐστι· ταῦτα
σαφεῖ ὧν καὶ χρήζει εἰς τὸ εἶναι τὸ ζῷον· πρὸς γὰρ τὴν τούτων χρείαν ἡ αἴ-
σθησις τῷ ζῴῳ δέδοται τῶν καθόλου ἀντιλα-
μβάνεται· τὰ δὲ καθόλου φησὶν ἐν αὐτῇ πῶς εἰσι τῇ ψυχῇ· ἀκριβῶς
δὲ τὸ πῶς προσέθηκεν· ἤτοι ἐπεὶ δὴ τὸ ἐν αὐτῇ ὡς ἐν τινι τόπῳ· ὥσ-
περ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἑξῆς φησι· καὶ εὖ δὴ οἱ λέγοντες τὴν ψυχὴν τόπον
εἰδῶν· οὐ κυρίως δὲ δῆλον ὅτι ἐν τόπῳ· ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν·
ἢ ὅτι καὶ τῶν καθόλου ἡ μὲν ὑπόστασις ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ἐστιν· ὅταν
δὲ ὡς καθόλου καὶ κοινὰ λαμβάνηται ἐν τῇ ψυχῇ γίνεται· τὸ γὰρ κοινῶς
αὐτοῖς εἶναι, ἐν τῷ νοεῖσθαί ἐστι τὴν κοινότητα αὐτῶν· τὰ δὲ νοήματα
ἐν τῇ ψυχῇ· τὸ δὲ διανοῆσαι μὲν ἐπ' αὐτῷ εἶπεν· ἀλλ' οὐκ ἐπ' αὐτῇ·

τοῦ τέλους ἐνταῦθα ἔχουσι τὴν τύχην· ὁμοίως δὲ τοῦτ' ἔχει καὶ ταῖς ἐπιστήμαις
καὶ αἰσθήσεσιν· ἢ δι' ἃ τὴν ἀρχὴν ἀρχὴν αἰσθήσεως μόνον φαμὲν εἶναι τὴν
αἴσθησιν περὶ τὰ καθ' ἕκαστα ἢ αἰσθητὰ ἔχουσα δύναμιν τῶν ἔξω θιγεῖν παρούσης ὕλης
ἐνεργείᾳ· ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ περὶ τὰ αἰσθητὰ ἔχουσαι ἐπιστῆμαι,
οὐκ ἐφ' αὑτῶν ἔχουσι τὸ ἐνεργῆσαι ὅταν βούλωνται· ἀλλὰ δεῖ
μὴ ἐπὶ τούτων ὥσπερ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως παρεῖναι τὰ ἔξω θιγεῖν· περὶ
ὧν ἡ ἀπάντων ἐνέργεια γίνεται· μὴ γὰρ μὴ ἀκοῦσαι περὶ τὰ καθ' ἕκαστα
μὴ ἔξω μὴ ἐνιδρύσας ὑποσαυσθήσεται τις· οἷον ὁ ποιητικὸς ὁ
μηχανικὸς μὴ ἁπλῶς οἷόν τε τὰ μέρη τέχνης· τούτων γὰρ ἐπί-
στημη περὶ τὰ καθ' ἕκαστα οἷον ποιητικὸς ὁμοίστεται· ἀδύνατον
τοῦ στρατηγοῦ παρεῖναι· μὴ οἰκοδόμος ἔχει στέγον τὸν ὑετὸν
λίθον· τούτων δὲ ἡ ὁμοίστης μεριστῶν οὔτων ἐπιστήμης ἀδιαλο-
νόητα μὴ οὐκ αἰσθήσεως· ἢ μᾶλλον ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τέχνας
θεωρία ἐν αὐτοῖς· ἢ δὲ ἀπὸ τῶν τεχνῶν περὶ τὰ καθ' ἕκαστα
θεωρία γίνομένη, οὐκ ἐπ' ἄπειρον· ὕλης γὰρ τῆς ὑλικῆς τῶν
ὀργάνων· ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων διαστατὰ ἔσται καὶ ποιοῦντα-
τὰν μὴ ἁπλῶς ἦν· πῶς τὸ θεωρεῖν τὰ καθ' ἕκαστα ἐφ' ἡμῖν μὴ πῶς ὅτα-
μητικὸς νοῦς αὐτὸς λαμβάνεται τῶν καθ' ἕκαστα μέρος· ὑπερῄθεται
οὖν καὶ τὰ περὶ τούτων ὁμοίστην· ἐφ' ἧς περὶ τούτων καὶ τὸ περὶ
τὸ λόγω· οὐδὲ χωρὶν τὸ διαιρεῖν ἐποιήσαμεν τοῦ διὰ μέσου
τοῦ ἐνεργείᾳ ὑπομιμνήσκειν ἡμᾶς· ὑπὲρ γὰρ τοῦ δεῖξαι πῶς λέγε-
ται τὰ ζῷα οὐκ ἀναγκαῖον ἦν καὶ τὰ αἰσθητὰ ἔχειν· καθάπερ
γὰρ τῶν ὀκτὼ ὄντων ἀμιῶν, ἢ ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν τὰς ἕξεις ἔχόντων
καὶ τηρεῖται· ἐφ' ὧν οὐκ τὸ παρεῖναι· οὐκ τὸ ἀλλοιοῦσθαι
λεχθήσεται ὡσαύτως· ἐπὶ αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις· μὴ οὐκ τὸ ἐναντίον
ἢ μεταβολή· ὡς εἶπεν· ἐπὶ δὲ ἀνωμάλου ἢ διαφορά,
διαφέρει δὲ περὶ αὐτῶν ὅτι ἕτερα· μὴ πῶς ἕτερα χρῆσθαι ἀνα-
γκαίως τὸ παρεῖναι μὴ ἀλλοιοῦσθαι· ὡς ὡσίοις ὀνόμασιν·
ἐπὶ δὴ χρῆται τῷ παρεῖναι μὴ πῶς ἀλλοιοῦσθαι ἐπὶ τῆς κα-
τὰ ἐνέργειαν αἰσθήσεως· εἶπεν δ' ὅτι οὐκ τὸ παρεῖναι· οὐκ τὸ ἀλ-

λοι οὖσθαι ἐπὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τὴν αἰτίαν τοῦ χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασι
τούτοις· ἐπὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι λέγων· ἐπεὶ δὴ γάρ φησιν ἀνωνύμος ἐστὶν
ἡ διαφορὰ τῶν δύναμεων τούτων, οὐ γὰρ ἔχομεν ἰδίοις ὀνόμασι
διακεκριμένην ἑκατέραν τῶν δύναμεων· ἐμαθόμεν δὲ λόγῳ,
τίς ἡ διαφορὰ τῶν δύναμεων τούτων, ἀνάγκη ἡμᾶς χρῆσθαι
ἐπ' αὐτοῖς τῷ πάσχειν καὶ τῷ ἄλλοι οὖσθαι ὡς κυρίοις ὀνόμασιν· ἐπεὶ δὲ
ὡς εἶπον ὀνόματι αὐταῖς ἐν τῇ σκυθείᾳ οὐκέται· τὸ δὲ αἰσθητικὴ
δύναμε ἐστίν· οἷον τὸ αἰσθητὸν ἤδη ἐντελεχείᾳ καθάπερ εἴρηται·
ἐπεὶ δὲ μέλλει λέγειν ὅτι πάσχει τὸ αἰσθητικὸν ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ, εὐ-
λόγως τοῦτο προείληφε τὸ δύναμε εἶναι τὸ αἰσθητικόν· οἷον τὸ
αἰσθητὸν ἐστὶν ἐντελεχ· ἤδη δὲ τοῦτο προείρηκε· καὶ ὅτι ἐζήτει
εἰ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει ἢ τοῦ ἀνομοίου· δύναμις δέ-
ἐστι τὸ αἰσθητικόν· οἷον τὸ αἰσθητὸν κατὰ τὴν δευτέραν δύναμιν·
οὐ γὰρ παθὸν οὐδὲ ἀπεναντίας ἕξεως μεταβάλλον ὁμοιοῦται
αὐτῷ· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ δεξάμενον· οὐχὼς ὕλη αὐτοῦ γινόμενον·
οὐδὲ γὰρ λευκὴ γίνεται ἡ αἴσθησις δεξαμένη τὸ εἶδος τοῦ αἰσθητοῦ.
διὸ οὐδὲ πάσχειν· οὐδὲ ἄλλοι οὖσθαι κυρίως λέγεται· ἀλλὰ
τὸν λόγον τοῦ εἴδους γνωστικῶς ἐν ἑαυτῇ δεχομένη ὥσπερ γὰρ τὸν
κηρὸν φαμὲν, δύναμε εἶναι ὅπερ τὸν δακτύλιον· διότι
παθὼν ὑπ' αὐτοῦ γίνεται ὅπερ ἐστὶν ἐκεῖνος ἐνεργείᾳ· οὐ τὴν
ὕλην αὐτοῦ δεξάμενος ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδος· οὕτω καὶ ἡ αἴσθησις
παθοῦσα ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν, τὰ εἴδη αὐτῶν ἀσωμάτως ἀνα-
μάττεται· διαφέρει δὲ ὅτι ὁ μὲν κηρὸς αὐτὸς ὑλη γίνεται τοῦ
εἴδους τῷ ἐντῷ δακτυλίῳ· ἡ δ' αἴσθησις, οὐχ ὑλη γίνεται τοῦ
αἰσθητοῦ· ἀλλὰ γνωστικῶς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ ἐκμάττεται· ἔχει
δέ τι πλέον ἡ αἴσθησις παρὰ τὸν κηρὸν· ὁ μὲν κηρὸς γὰρ, εἰ καὶ
ὑλη γίνεται τοῦ εἴδους τοῦ ἐντῷ δακτυλίῳ, ἀλλὰ οὐδ' ὅλου
αὐτοῦ δέχεται τὸ εἶδος, ἀλλ' ἐπιπολλῆς· ἡ μέντοι αἰσθητικὴ
δύναμις ὅλη δι' ὅλης ζωτικὴ τὰς τῶν αἰσθητῶν ἀπομάττεται
ἰδέας· πάσχει μὲν οὖν οὐχ ὅμοιον ὄν· πεπονθὼς δὲ ὡμοίωται

καὶ ἔστιν· οἷον ἐκεῖνο ἐπὼν ἐν τοῖς ἄνω πῶς λέγεται πάσχειν τὸ πάσχον
ὑπὸ τοῦ ὁμοίου καὶ ὑπὸ τοῦ ἐναντίου· τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως ἁρ-
μόζει· ὅτι πρὸ μὲν τοῦ παθεῖν ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ οὐκ ἔστιν ὁμοία
αὐτῷ· κατ' ἐνέργειαν ὁμοία αὐτῷ γίνεται τὸν εἰρημένον πολλάκις
τρόπον· προθέμενος δὲ εἰπεῖν κοινῶς περὶ πάσης τῆς αἰσθήσεως
ἀποδέδωκε λόγον τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς τὸ εἶναι αὐτὴν δύναμει
τοιαύτην ὁποῖα ἐστὶ τὰ αἰσθητά· ἔντε λέχεια τῆς κατ' ἐνέργειαν
αἰσθητικῆς ψυχῆς· δηλονότι τοιαύτης οὔσης ἐνεργείας, οἷα τὰ
αἰσθητά· εἰ δὲ τοιοῦτον ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ, ἐξ ἀνάγκης ἀχω-
ρίστος ἂν εἴη· εἴγε ἐστὶ δύναμις καθὼ τὸ ἔχον αὐτὴν ὁμοιούμενον
τοῖς αἰσθητοῖς διὰ τοῦ πάσχειν πῶς ὑπ' αὐτῶν καὶ ἄλλοι οὖσαι ἀντι-
λαμβάνεται αὐτῶν· λεκτέον δὲ καθεκάστην αἴσθησιν περὶ
τῶν αἰσθητῶν· πρῶτον τὸν κοινὸν περὶ αἰσθήσεως λόγον ἀποδοὺς
καὶ ὁρισάμενος τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν, ὅτι ἐστὶ δύναμει ὅπερ
τὸ αἰσθητόν· καὶ εἰπὼν μὴ πάσχουσα μὲν ὑπὸ αἰσθητοῦ ἀνομοία
ἐστὶ· πᾶθοῦσα δὲ ὑπ' αὐτῶν ὁμοία αὐτῶν γίνεται· μετέρχεται
εἰς τὸν περὶ ἑκάστης ἰδίας αἰσθήσεως λόγον· διότι καθὼς ἤδη εἶπεν
ἐνοῖς τὸ κοινῶς κατηγορούμενον μὴ ἐστιγένος ἀλλ' ὁμωνύμος
φωνή· οὐκ αὐτάρκης ὁ κοινὸς λόγος τὴν φύσιν τοῦ πράγματος
ἡμῖν γνωρίσαι· ἀλλὰ δεῖ τὸν περὶ ἑκάστου σημαινομένου ὑπὸ
τῆς ὁμωνύμου φωνῆς ἰδίᾳ λόγον ποιήσασθαι· ὁπότε οὐδὲ ὁ περὶ
τῶν γενῶν λόγος αὐτάρκης εἰς τὸ γνωρίσαι τὰ εἴδη τὰ καθ' ἕκαστον·
μέλλει δὲ τὸν περὶ ἑκάστης αἰσθήσεως ἀποδοῦναι λόγον, πρό-
τερον περὶ τῶν ἑκάστη αἰσθήσει αἰσθητῶν διαλαμβάνει· διὰ
τὸν πολλάκις εἰρημένον λόγον· εἶτα περὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν·
καὶ οὕτως περὶ τῶν δυνάμεων· ζητήσει σ' ἄν τις διὰ τί μὴ πρὸ τοῦ
κοινοῦ λόγου τῆς αἰσθήσεως δι' ἔλαβε περὶ τοῦ ἁπλῶς αἰσθητοῦ·
λέγω οὖν ὅτι σύμπερι ἔλαβε καὶ τὸν περὶ τούτου λόγον ἐν τῷ περὶ
τῆς αἰσθήσεως κοινῷ λόγῳ· ἔνθα ἔλεγε τῶν στοιχείων εἶναι
τὴν αἴσθησιν καθ' αὐτὰ ἢ τὰ σύμβεβηκότα τούτοις· καὶ πάλιν

ἀπὸν, οὐδὲ ὅπερ τὸ αἰσθητὸν ἐνέργεια, τοῦτο δῶμα ἢ αἰσθητόν· ὡσαύτως
μὲν αἰσθητικοῦ τὰ ποιητικὰ ἔξω θεν πάθη· τοῦ δὲ νοητικοῦ
ἐν ἀΐδιῳ καὶ ὅλου· διὰ τοῦτο οὐ πάντων ἐστὶ τὸ ἁπλῶς
αἰσθητὸν ἐπιμανέν· οὐδὲ τὰ οὐμερερῆ πάθη τοῖς στοιχείοις· οὐδὲ
τὰ μερικά· οὐδὲ ταῦτα οἷς ἡ αἴσθησις παθητικὴ ἐνέργειαν ὑπάθῳ πάσχου-
σα, ὁμοιοῦται πρότερον δῶμα οὖσα ὁμοίᾳ ἀΐδιοις· ὡς ἐν παθήσα
δὲ μέλλων περὶ τῶν ἰδίων ἑκάστη αἰσθήσεων διαλεχθῆναι,
πρότερον διαιρετέον ἂν εἴη παρὰ τί δύναται καθόλου τῶν αἰσθητῶν
πάντων ποσαχῶς λέγεται· ἵνα τὰ ὡρίσως αἰσθητὰ ἀπὸ τῶν καθ᾽
οὐμερερῆ ποιὰ αἰσθητῶν· ἅπερ οὐδὲ αἰσθητά ἐστι τῷ οἰκείῳ λόγῳ
χωρίσας, περὶ τούτων τὸν λόγον ποιήσεται· ὡς μὴ παρέπιπτον
καὶ ἵνα παρ᾽ ἑκάστῃ τῶν διδασκαλίαν· τριχῶς οὖν φησὶ λέγεσθαι τὰ
αἰσθητά· τῶν γὰρ αἰσθητῶν τὰ μὲν καθ᾽ αὑτὰ ἐστὶν αἰσθητά· τὰ δὲ
καθὰ συμβερηκός· ὡς τῶν καθ᾽ αὑτὰ τὰ αἰσθητῶν, τὰ μὲν ποιὰ ἑκάστῃ
τῶν αἰσθήσεων· τὰ δὲ ἴδια ἑκάστης· ἴδια μὲν οὖν ἑκάστης αἰσθή-
σεως ἐστὶν αἰσθητά, τὰ αὐτῇ μόνῃ ὑποπίπτοντα· οἷον ὁ μὲν
χρῶμα τὰ· ἀκοῇ δὲ τὸ φωνὴ· ὀσφρήσει δὲ ἀτμοὶ· γεύσει δὲ χυμοί·
τῇ ἁφῇ δὲ ταύτῃ σύστοιχα· θερμότης· ὑγρότης· τραχύτης·
ξηρότης· ἀνωμαλότης· βαρος· καὶ τὰ ὅμοια· ἴδια δὲ ταῦτα λέγονται
αἰσθητά, διότι οὐ χυποπίπτουσιν ἄλλαις αἰσθήσεσι· οὔτε γὰρ
ἡ ὄψις ἀτμῶν ἢ χυμῶν· ἢ ἁπτῶν αὐτὴ λαμβάνεται· οὔτε τῶν
ἄλλων οὐδὲ μία αἰσθήσεων τῶν ἄλλαις αἰσθήσεσιν αὐτὴ λαπτῶν
αὐτὴ λαμβάνεται· ταῦτα μὲν οὖν ἴδια αἰσθητά· κοινὰ δὲ
αἰσθητὰ φησὶν εἶναι κίνησιν· στάσιν· ἀριθμόν·
σχῆμα· μέγεθος· κοινὰ δὲ φησὶν εἶναι ταῦτα πασῶν οὐχ ὅτι
ἓν ἕκαστον αὐτῶν πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν ὑποπίπτει· ἀλλ᾽ ὅτι
ἕκαστον πλήττει τὴν αἴσθησιν· κίνησις δὲ καὶ στάσις ἅμα· τὸ μὲν γὰρ
μέγεθος κοινόν ἐστιν αἰσθητὸν ὅτι ὁρᾶται· οὕτω μὲν γὰρ ὅτι
μέγας ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος· ἢ μέγα τὸ ὄρος· καὶ ἁπτόμενοι δὲ αἰσθανό-
μεθα ὅτι μέγας ἢ μικρός ὁ πρόσπεσών ὄγκος· καὶ τὸ δι᾽ ἀριθμὸν.

ἡ δὲ μὴ τοῦ φθόγγου λέγομεν ἢ ὀξυτῆτα μεγάλου ἢ μικροῦ· ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν ἀναλογίαν τὸ μέγεθος ἔλαττον ἢ πλείονος ἢ ἴσου λέγομεν τὸ οὗ ἔχειν τῶν ποιῶν ἕνεκα αἰσθητῶν· ὁ μέντοι μέγας τοῦ φθόγγου ποιότης ἐστὶν ἐπιτεταμένης μᾶλλον ἢ μείωσιν λαμβάνουσα· διὸ τὸ ἀμυδρὸν ἢ ὀφθορὸν μᾶλλον ἐπὶ τῶν τοῦ φωτὸς ἁρμόζει λέγειν. τὸ δὲ σχῆμα ποιόν ἐστιν ἢ αὐτὸ αἰσθητὸν ἢ ὅλως, σχῆμα δὲ λέγω, οὐχὸ τὸ δὲ τὸ τρίγωνον ὁ κύκλος· τοῦτο γὰρ λόγου ἐστὶ τὸ δ' ἓν ὁ σχῆμά ἐστιν ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον, ἢ ὑπὸ τρίων, ἢ ὅσων δήποτε. αὐτὸ δὲ οὐκ ἀπλῶς λέγεται πᾶσα δὲ περιγραφὴ σημαίνει τῶν σχημάτων γίνεται· ἢ τὰ ἄλογα τοῦτο ὅταν ἐπὶ μικρὸν ᾖ τὸς ἢ ἐπανασημαίνῃ ἢ μὴ ὅσον οἷόν, ἐπιφαίνουσι δι' ἃ λέγεται, οἷον ἐπὶ φαντασμάτων ὥσπερ γέγραπται τὸ μέγεθος· ἢ οἷα τε ἐστὶν ἀφεῖναι· ἃ δὲ ἢ πλοῦν παύῃ ἢ ἀπόχρη μόνον χωρίον ἐμπεσόν, οὐ δὲ ἐπὶ χρῆ παρεῖναι· σωματοειδῆ μὴ τοῦ μεγέθους ἢ τοῦ σχήματος, ὥς τε ἢ αὐτοῦ τοῦ ἕδους τοῦ σχήματος ἀμυδρὰ ἢ οἷς αὐτοῖς γίνεται σωματοειδῆς· φωτὸς γὰρ τοιαῦτα τῶν ὁδῶν τὰς ἐξ ὀξὺ ἐς πολὺ ἐσχηματισμένας· αἰσθάνεται δὲ τὰ λάθρα μὴ ἐπευθάς ὁ δὲ αἰσθητὸς ποιόν ἐστιν αἰσθητὸν πάντων· ὁρῶμεν γὰρ ὅτι πετάττει τυχὸν οἱ ἄνοι· ἀλλὰ μὴ ἁπλῶς τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγομεν, ὅτι πλοΐου ἢ ἑλατοῦ ἢ ἑνὸς ἢ πρὸς πεσοῦσα φωνή· ἀποῤῥήσεις δ' αἱ τοιαῦται ἐν τοῖς πῶς οὐχὶ ὁ αἰσθητὸς τελέως λέγων τὸν αἰσθητὸν ποιὸν αἰσθητὸν ἕνεκα, οὐμόνον τοῖς ἄλλοις ἕνεκα ὑπάρχειν· φιλοσόφοις μὲν αὐτῆς τῆς ἐνεργείας πρακτικῆς, ἀλλὰ μὴ ἕνεκα· εὐλαβὴς τῇ φυσικῇ ἀπὸν αἰσθητὸν μὴ ἡσυχάσειν ἕνεκα τὸν χρόνον, τὸ αἰσθητὸν ἕνεκα φησὶ μόνου ἕνεκα τοῦ νοῦ. οὐδὲν γὰρ φησὶν αἰσθητὸν δοκεῖ ἀναιρεῖν τύχη· μὴ τύχης ὁ νοῦς· πῶς οὖν ἐκεῖ μὲν τὸν νοῦν μόνον ἕνεκεν αὐτοῦ λαμβάνειν ἔοικεν τοῦ αἰσθητοῦ, ἐν ταύταις δὲ τῶν αἰσθήσεσιν· λέγομεν οὖν ὅτι αὐτοῦ μὲν τοῦ ἕδους τοῦ αἰσθητοῦ, ὁ νοῦς ἐστιν αὐτὸ λαμβάνειν· ἡ μέντοι αἰσθησις οὐχὶ τοῦ σοῦ τε αἰσθητοῦ αὐτὸ λαμβάνεται· αὐτὰ πλὴν ὡς πεπληθυσμένα,

ἢ μονάδος· ὡς ὲλάττονος πλήθους ἢ πλάτους· οὐδενοῦς ὡς ἐστὶν ὁ διὰ
τῆς αἰσθήσεως ὡς τὸ τοῦ ἀρίθμοῦ ἓν ὅσος ἐστὶ γίνωσκων· οὐ γὰρ ὡς ἢ ἀκοὴ
τοῦ ἀριθμοῦ τοῦτον αὐτὴν λαμβάνειν, πρόδηλον· ἴσως μὲν φησὶν
ὡ νῦ πόδων ἀμφὶ πνιτὸς οὔ ἀπαραβλή· ἓν δὲ γὰρ οὐ πλάτος ἀλλὰ
πρὸς πεσοῦσαν φωνὴν φθόγγων ἐστὶν ἢ ἔνος· οὐ δὲ γεύσεως ὁ σφρητός
αἰσθητὸν ἐστὶν ἀριθμός, δῆλον· αἰσθάνεται γὰρ ἡ ἁφὴ τοῖς διαφόροις ὁμοίων· ὡς ὅταν δύσωδης ἢ εὔωδης ἀτμὸς ὁμοῦ πρὸς πέσῃ.
ἅλως μὴ διαφοραὶ ἓν ὅσος, ἢ εὐωδὲς ἢ δύσωδες· ὁμοίως ἡ γεύσεις.
ἁφὴ δὲ ἀνυδάτων ἀλίνθιον μέλι, σωσαι σθάνεται ἀμφοτέρων·
ἡ δὲ μύξης δὲ ἡ ἀπαίσις ποιναὶ δοίν αἰσθητὰ πάσων τῶν αἰσθήσεων
πλὼ τῆς γεύσεως· οὐ μὲν γὰρ ἡ ὁ τὶς αἰσθάνεται τοῦ τρέχοντος
ἡ ἱσταμένου πρόδηλον· ἀλλὰ ἀκοή· ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀέρος
τόπου προσβαλλόμενον ὁ τόπος, αἰσθάνεται οὐ γὰρ ἔστι μετὰ φορᾶς·
ἡ δὲ μὴ ἀπὸ τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ ἄλλος τις ἐξ ἄλλου οὐ γίνεται ἐπὶ
τῶν ἀτόμων ὡσαύτως· ἡ δὲ ὄσφρησις δὲ πρόδηλον ὡς αἰσθάνεται τοῦ
ἀναπνεομένου καὶ ἱσταμένου· αἰσθάνεται γὰρ ὁ ὠμὸς τὸ σωματῶν ὑδατῶν
ὄν· ἢ ἱσταμένου ἀέρος· ἢ παραφέροντος· μήποτε δὲ καὶ μὴ γεύσεις ἢ τὸ
γευστὸν παραπλέκτικὸν αἰσθητήριον αἰσθάνεται τῆς ἀναπνοῆς, ἢ τῆς
ἁφῆς· ἅλως τις ἐάν δον χρίσῃ μέλιτι, ἅλα δι' ἀέρος τοῦ σώματος
παραφέροι, αὐτὴν λήθεται τοῦ χυμοῦ καὶ ἁφῆς· πλὼ δὲ πλὼ
ἀφὼ τῆς τοιαύτης αἰτίας αἰτίας ἀλόγιστος οὐ πωγεῦσιν οὐ δι' ἀφερόμενα.
ἔστιν οὖν ἀριθμὸς μὲν πᾶσαις αἰσθητός· φωνοῖς δὲ καὶ μύξης
ἀνευγεύσεως ταῖς λοιπαῖς· σχῆμα δὲ καὶ μέγεθος ταῖς ὁρατοῖς.
ὅτι· ἀκοή· ὀσφρητόν· παραπλήσιον δὲ ἐστὶν αἰσθητὰ καὶ
ἀπὸ μὲν γὰρ αὐτὴν λαμβάνεται ἡ ὅτις τοῦ χυμοῦ· ἢ τοῦ σχήματος· καὶ ἀπὸ οὐμπνευστικὸς δὲ ἐστὶν αἰσθητὰ
ἀπὸ μὲν γὰρ αὐτὴν λαμβάνεται ἡ ὅτις τοῦ χυμοῦ· ἢ τοῦ σχήματος· καὶ ἀπὸ οὐμπνευστικὸς δὲ ὅτι τοῦ ποσοῦ ἀφῆς· ὁ γὰρ ὠνοῦς
ἀπὸ τῶν οὐσιῶν αὐτὴν λαμβάνει· μὴ τὰ ἑκάστης δὲ ἐστὶ αἰσθητὰ
ταῖς λοιπαῖς καὶ ἀπὸ οὐμπνευστικὸς ἐστὶν αἰσθητὰ· ἑωρᾶ μόνες
γὰρ τὴν ἀναθὸν, οἷον αὐρᾶμα, φαμὲν ὅτι εὐωδὲς ἢ δόξῃ· μὴ
οὐμπνευστικὸς γὰρ τὸ εὐωδὲς ἰδὲν λέγω· μὴ ὀσφραίνεσθαι αὐρᾶμος

φημὶ ὀλίγαν θοῦ ὀσφαίνθω· μὴ ἠχήσαντος αἰγύρου φημὶ αἰγύρῳ
ἀκηκοέναι· ἢ λευκοῦ ἀκηκοέναι· ὁμοίως δ' ξύλον φήτο λοφοῶ.
μὴ ἐπὶ παντῶν ὡσαύτως· μὴ γὰρ μέλιτος λίτρου σαμένος ἑρᾶτος
ξανθοῦ λέγεσθαι· ταῦτα οὖν πάντα κατὰ σύμφερνος φαίνε-
σθαι τὰ· αὖτε οὐσίαν μὴ τὰ ἑκάστης αὐσθήτα τὰ ταῖς ἄλλαις· ποῖα
μὲν οὖν τὰ ἴδια αὐσθητά· μὴ ποῖα τὰ κοινά· μὴ ποῖα τὰ κατὰ
σύμφερνος φέρεται· τίς δὲ ἡ διαφορὰ αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων, μὴ
ποῖα τὰ χαρακτηριστικὰ ἑκάστου, φ' ὅσον καθ' ὑποκείμενόν
ἐστον δὲ οὐσία τὰ μὲν τῇ ὄψει μὴ τῇ ἀκοῇ· μὴ τῇ γεύσει ὑποκείμενα
αὐσθητὰ ὠνόμασται κοινοῖς ὑπὸ τῆς σοῦ ἡδέας ὀνόμασι· τὰ
μὲν τῆς ὄψεως, χρώματα· τὰ δὲ τῆς ἀκοῆς, τόφοι· τὰ δὲ τῆς
γεύσεως χυμοί· τὰ μέντοι τῇ ἁφῇ μὴ τῇ ὀσφρήσει ὑποκείμενα,
οὐκέτι κοινοῖς ὠνόμασται ὀνόμασιν· πόθεν ἂν πάλαι ὀσφαντὰ
λέγειν, οὐκ ἀκουστῶν ἐστὶν ὀνομασία, ἀλλὰ τῆς σχέσεως αὐτῶν
τῆς πρὸς τὸ αὐσθητόν· ὥσπερ μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τὸ ὁρατὰ λέγειν·
ἢ ἀκουστά· ἢ γευστά· ἀλλοῦ δὲ τῶν τῶν ἁφῶν ὀνόματι μᾶλλον
ἐχρησάμεθα ἐπὶ τῆς ὀσφρήσεως· ἀφὴ μοί γε μὴ οἱ ἐξύδαλος
ἀνίσους, ἀλλοῦ πόσφαντοι· τῇ μὲν ὀσφρήσει μάλιστα αὐτῇ-
θεσις αὐξήσεται τῇ κατὰ τὸ εὐώδες καὶ δύωδες· ἥτις ὡς ἔπος
κοινὸν ὄνομα κάμνον οὐκέχει· ὁμοίως οὐδὲ αὐτῇ ἁφῇ
, πολλάκις πλάους οὖσαι αὐτῇ θέσεις· θερμοῦ· λυχροῦ· ξηροῦ·
, ὑγροῦ· σκληροῦ· μαλακοῦ· μὴ αὖ λοιπαὶ· λέγω δὲ ἴδιον μὲν
, ὃ μὴ ἐν δέχεται ἑτέρᾳ αὐσθήσει αὖθις θαι· μὴ περὶ ὃ μὴ ἐν δέχεται
, ἁπαξ τῆ θῶσι· ὅσα περὶ ὁ παίδια αὐσθητὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν τε
μὴ ἄλλαι αὐσθήσεις αὐσθητὰ εἶναι· ὅπερ οὔτε τὰ κοινὰ· οὔτε τὰ
κατὰ συμφερνος αὐσθητὰ ἔχουσι· πλάους γὰρ μιᾶς αὐτῆς λαμ-
βανόμεθα ἑκάστων· μὴ περὶ μὲν τῶν κοινῶν αὐσθητῶν δῆλον·
περὶ δὲ τῶν κατὰ συμφερνος, οὐχ οὐ μόνον ἕως ἀπόπτυστο
δὲ τὸ λευκὸν αὐθανόμεθα· κατὰ συμφερνος οὐ σωκράτης
ἐστὶν· ἀλλὰ μὴ σωκράτης ἀκούσαντες, γνωρίζομεν πάλιν κατὰ

οὐμερεμοὶ τῶν οὐσίαν· ἢ οὐμόνον τῇ ὀπτὶ γνωρίζομεν τὸ δι' ὀξύλον, ἢ
ἢ τῶν δύο ὠδῶν· ἢ ἐν ὠδῶν, ἀλλὰ καὶ τῇ ὀσφρήσει· αἱ γὰρ σκύτιες ἁρῶσι –
ἄξδε ὀσμῆς, καὶ μὴ θεασώμεθα, ἵ ὅμεν τῶν οὐσίαν ἐξῆς ἡ ὀσμὴ
ἢ τὸ χρῶμα· ὁμοίως καὶ τῇ γεύσει καὶ τὰ οὐμερεμοὶ γνωρίζομεν
τὰς οὐσίας· ἢ τῇ ἁφῇ· γεύσει μὲν ὡς τὸ μέλι· ἢ καὶ οἷον· ἀφῇ δέ,
ἄρτον· λίθον· ψῆφος· καὶ τὰ ὅμοια· μᾶλλον δὲ ἀνεμοίοις τῶν ἰδίων
αἰσθητῶν· καὶ τὰ οὐμερεμοὶ αὖτη· ἑτέρα
δέ, οὗ περὶ μὲν τὰ ἴδια αἰσθητὰ καὶ τὰ κατὰ φύσιν ἐχούσων τῶν αἰσθήσεων
ἀληθῆ ἂν λαμβάνεσθαι, προσφαλουσῶν
τοῖς αἰσθητοῖς, οὐκ ἀπάντων ταῦτα περὶ αὐτά· περὶ μέντοι τὰ ποιὰ καὶ
αἰσθητά, καὶ τὰ κατὰ οὐμερεμοὶ ἀπάτη γίνεται· οὔτε γὰρ νοσοῦσαι,
οὔτε παρὰ φύσιν ἔχουσαι αἰσθήσεις· οὔτε ἀπὸ τοῦ διαστήματος
ὄντων τῶν αἰσθητῶν ἀληθῆ λαμβάνονται· οὔτε σοῦδε πόρρω, γὰρ
γὰρ μὴ τὰ ὅπιθεν ὁρᾶ ἢ ὅτις χρῶμα τα· ἀλλὰ τὰ ἔμπροσθεν· οὕτω
γὰρ πέφυκεν· οὐδὲ τὰ ἔμπροσθεν μέν, ἀπὸ τοῦ πυχνότητος δὲ διά-
στηματος· ἀλλὰ ἀληθεύοι ἂν ὅταν τῶν τὰ ἐγγὺς ἢ παρῇ· καὶ
πρὸς τούτοις τὸ φῶς· περὶ δὲ τὰ ποιὰ καὶ αἰσθητὰ πλάνη γίνεται·
εἴτε καὶ τὰ κατὰ οὐμερεμοὶ· πόρρω θεν γὰρ ὑφαιρούμεθα
τὸ δὲ τὸ λευκόν, ὅτι μὲν λευκόν ἐστιν ἴσμεν· πότερον δὲ λίθος
ἐστὶν ἢ ξύλον, ἢ καὶ οἷον, ἀγνοοῦμεν· καὶ πολλαῖς πλανώ-
μεθα, ἄλλο ἀντ' ἄλλου νομίζοντες· καὶ φωνῆς μὲν ἀκούσαν,
μὴ ὁρῶντες δὲ τὸ φωνοῦν, πλανώμεθα περὶ τοῦ τόπου ὅθεν
ἡ φωνή· καὶ ὁ τόπος δὲ τῶν κατὰ οὐμερεμοὶ ἐστὶν αἰσθητῶν,
ὡς ὀνόμεν ἐφεξῆς· εἴτε καὶ περὶ τὰ σχήματα τα πλάνη γίνεται·
τὰ γὰρ ὑπὸ γραμμὰ πόρρω θεν ὁρώμενα περιφερῆ φαίνον-
ται· καὶ τὰ γεγωνιωμένα, ἀγώνια· ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ φερῆ εὐθύ-
γραμμα δοκεῖ πόρρω θεν προβάλλομεν κατ' αὐτὰ τῶν τῶ γραμμῶ·
ὅπερ ἐπὶ τῆς δίοχετόμου γίνεται σκιλώης· τῶν γὰρ διορίζουσαν γραμμῶν
τὸν πεφωτισμένον ἀπὸ τοῦ ἀφωτίστου πῶ πλοτερῆ οὐσαν εὐθεῖαν
νομίζομεν· ἀλλὰ καὶ ἡνούμενον διορῶντες, ἐπανανομί-

ὅταν πόρρωθεν ᾖ· μὴ πόλεως μίνδαθαι· ὡς ὅταν οἱ πλέονες τῶν
μίνδαθαν νομίζουσιν· ἐκπλοὺς δ' εἶναι· ὁμοίως δὲ μὴ παμεγέθη
πόρρωθεν φαινόμενα· μὴ ἐγγύθεν οὐχ ὁμοίως ἡμῖν προσπίπτοιν.
οὐ γὰρ τὰ δι' ὕδατος μὴ ἀέρος· μᾶλλον γὰρ τὰ δι' ὕδατος φαίνονται· ἀλλὰ
μὴ περὶ τοῦ ἀφωρισμένου μένειν πλάνην· πολλάκις γὰρ ὧν πλησίον ὄντων
ἀκούσαντες δι' ὁμοίου μᾶλλον ἂν φωνὴν νομίζομεν· μὴ τὰ πόρρω-
θεν δι' ἀμυδρὰ μένα, ὡς ὧν μένα πολλάκις ὁρῶμεν· ἢ δι' ἀφὴ, πλὴν
μὲν ἐχόντων διαφοράς· ἀλλ' ἔναφὴ γε περὶ ἅπτων· μὴ οὐ πάντα.
οὐ χωρὶς περὶ ἡδονῆς χυμῶν ἀνιλὴ πλὴ μὴ ἔστι μόνων· μὴ ὀτὶς χρω-
μάτων· μὴ ὀσφρήσεις ὀσμῶν· μὴ ἀκοὴ τόφθογγος· οὕτως μὴ τῆς
ἁφῆς αἰσθητά, ἐνίοτε δοκεῖ ὀνόματι περὶ λαβεῖν· ἐπάφη μὲν γὰρ τῶν
ἄλλων αἰσθήσεων περὶ μίαν ἔχειν δύναμιν ὁρίσθαι· ὁτὶς μὲν περὶ λευκὸν
μὴ μέλαν· μὴ τὰ μεταξύ· γεῦσις δὲ περὶ τὸ γλυκὺ μὴ τὸ πικρόν·
μὴ τὸ μεταξύ· ὀσφρήσεις δὲ περὶ τὸ εὐώδες· μὴ τὸ δύσοδες· ἀκοὴ
περὶ τὸν ὀξὺν μὴ βαρὺ φθόγγον· ἡ μέντοι γε ἁφὴ περὶ πλήθους
ἔχειν δύναμιν θεόντος μὴ δύο ἀμένας ὑπὸ μίαν κοινὴν αὐτὴν δύναμιν ἀνα-
χθῆναι· μὴ γὰρ λεῖον· μὴ τραχὺ ὂν αὐτὴ λαμβάνεται· μὴ ὁμαλοῦ·
μὴ μαλακοῦ· μὴ βαρέος μὴ κούφου· μὴ θερμοῦ μὴ ψυχροῦ·
μὴ ξηροῦ μὴ ὑγροῦ· ἅπλην ἄρα οὐκ ἔστιν ὑπάρχειν ἀλλ' ὅθεν μὴ ἀπορή-
σει ἐν τοῖς ἐξῆς μηδὲ τοῦτο οὐδὲ ἔστιν αἰσθητοῖς ἡ ἁφὴ· ἢ ἁφὴ μὴ αἰσθητοῖς,
οὐ μία ἐστὶν· ἀλλὰ πλήθους· δύναται μὲν ἄλλαι μιᾶς αὐτῆς θίσεως
αὐτὴ λαμβάνεσθαι· ἀπὸ οὗ δὲ πλήθους· ἀλλὰ μὴ πλήθους
ἔχειν διαφορὰς ἡ ἁφὴ, ὧν ἔστιν αὐτὰ αὐτὴ πλὴ μὴ· οὐδὲ διὰ τοῦτο
ἄλλοιον τὰ ἅπτα ἡ ταύτης περὶοὺς τῶν ἄλλων ἐστίν· ἅπλη ἔναφὴ τῶν
αἰσθήσεων περὶ ἅπτα ὁμοίως περὶ τῶν διάφορα μὴ οὐ πάντα ἅπτα
ἐν ἀπτοῖς· τὸ γὰρ ἅπλη ἔναφὴ περὶ πούτων, περὶ παθῶν
ἐξῆς τῶν αἰσθήσεων, οὐ τῆς ἁφῆς μόνης· ἅπλη ἔστιν ἀπάθη
αὐτῆς περὶ παθῶν ἐξῆς τῶν αἰσθήσεων, οὐ τῆς· ταῦτα, οἷς
τὰ οἰκεῖα αὐτῶν αἰσθητὰ οὐμφέρηκεν· οὐ γὰρ περὶ τὸ χρῶμα
ἡ ἀπάθη· ἀλλὰ περὶ ὃ τὸ χρῶμα· οὐδὲ περὶ τὸν τόφθογγον, ἀλλὰ

περὶ τὸ τοῦ· ἀπερίστικα τὰ σύμφερνος αἰσθητά· κοινὰ δὲ κίνησις,
ἠρεμία· ἀριθμός· σχῆμα· μέγεθος· ἅπαν περὶ πάντων δ' ἴδιον αἰσθητῶν, οἷον
χρῶμα περὶ πάντων κοινῶν· κοινὰ δὲ τὰ πάντα φησὶν· οὐκ οὐδὲ μία ἁφὴ ἴδιος· ἀλ-
λὰ πάσων κοινά· πάσων δὲ ἅπτεται, οὐχ ὅτι τὰ πέντε ταῖς πέντε αἰσθητά·
οὐ γὰρ ἕκαστον αὐτῶν πάσαις αἰσθητοῖς ἁρμοδιᾷ· ἀλλ' ὅτι τὰ μὲν, πάσαις·
τὰ δὲ πλείοσιν ἢ ἑνὶ ἅπτεται μὲν· διὰ σώματος γὰρ τὸ μέγεθος καὶ ἀναλογίαν
μὴ ἐπὶ ὀσφρήσεως λαμβάνεσθαι μηδ' ὁράσεως· αἱ γὰρ μὴ αὗται τοῦ οἰκείου
μεγέθους αὐτῶν ἁπτικαί· ἡ μὲν τοῦ ἐνὸς σώματος· ἡ δὲ τοῦ εὐχύμοις,
ἢ μηδ' ὅλως ἐπὶ τούτων ἐστὶν ἡ ἁφὴ τὸ τοῦ μεγέθους ὄνομα· καθὰ
σύμφερνος δὲ λέγεται αἰσθητὸν οἷον τὸ λευκὸν ἢ γλυκὺ ἁπλῶς· ἐπὶ πάν-
των περὶ ἓν γένος αἰσθητῶν· ἐπὶ πάντων μὴ περὶ ἓν κοινῶν, οἷον
καθ' αὑτὸ σύμφερνος· ἐπεὶ γὰρ τὰ ἴδια αἰσθητῶν τῷ διαφέρειν
ἐστὶ ἡδέα· λέγεται δὲ ὁ διαφέρων οὕτως φίλος εἶναι τῷ ἀφίστασθαι
φέρον πάντως ἀπ' οὗ πρὸς αὑτὸν ἐπὶ τὸ λευκόν· τὸ οὖν λευκὸν τὸ αὐτοῦ τῷ
καθ' αὑτὸ μὲν ὁρᾶν ἡδύ· καθὰ σύμφερνος δὲ ὅτι διαφέρει ὁρᾶν. οἷον
ἵνα δὲ τῶν αὐτῶν ἀμφοῖν ἔχουσι διαφοράν· διὸ μὴ οὐδὲν πάσχα
τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ· τὰ μὲν ἴδια αἰσθητὰ τῶν κοινῶν αἰσθη-
τῶν· μὴ τῶν καθ' αὑτὸ διαφέρειν· τῷ περὶ ἃ μὲν πλέ-
νῳ μὴ σύμφανδν· περὶ πάντα δ' ἕνιά γε σύμφανδν· εὐγὰρ τῷ τῆς
περὶ πυρὸς ἁφὰ χείλῳ μὴ ἐν τοῖς τούτοις ὅσα ποιὰ μίγων χρωμάτων
ἔχει μίξιν, ἢ ποιὰ μία αὐτὰ μὴ ἡ μίξις· μὴ δὲ πρὸς τῷ ἀκριβῶν τούτων
σχέσεις τις· ἄλλοτε ἄλλος αὐτὶ λόγος μὴ ἀπαρίθμησις· νῦν δὲ τῶν καθόλου -
τὰ αἰσθητῶν τὰ καθ' αὑτὸ σύμφερνος διαφέρειν· ὑπὸ μὲν γὰρ τῶν καθ' -
αὑτὸ φησὶν αἰσθητῶν τὰ καθ' αὑτὸ σύμφερνος πάσχοντα εἶναι αἰσθήσεις·
οὐκέτι δὲ μὴ ὑπὸ τῶν καθ' αὑτὸ σύμφερνος· μὴ ὅτι μὲν τὰ ἴδια αἰσθη-
τὰ ὀρθῶς περὶ τὰς αἰσθήσεις πρόδηλον· ὅτι δὲ μὴ ποιεῖ ἀφανὲς ἐν τῷ ὕδατι· τὸ γὰρ ὀξυγώνιον ἄλλως ὁρᾶ περὶ τῷ ὅτιν· ἀνιᾶ
γὰρ αὐτῷ· ἤδη δὲ τὸ ἀμβλυγώνιον, μὴ μᾶλλον τὸ λόγον μὴ ἀγώνιον.
μὴ περὶ τῷ ἀφῶ δὲ πρόδηλον ὅτι οὐχ ὁμοίως ὁρᾶ τὰ διαφοράσχη-
ματα· ἀλλὰ ἄλλως μὲν τὸ ὀξυγώνιον· ἄλλως δὲ τὸ ἀμβλυγώνιον.

ἢ τὸ ἀγώνιον· ὁμοίως, καὶ ἐπὶ κινήσεως καὶ στάσεως· οὔτε γὰρ τὸ ἀθλοῦν πάθος ὑπομένει ἢ ἀναπαύεσθαι ἢ ἡσυχάζειν ἢ ἐσθίειν ἀναύουσα· ὁμοίως καὶ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν πάθος· ὑπὸ γοῦν τοῦ διώκοντος, ἀκίνητον λόγῳ μὴ ἐξαναύδην τὰς διὰ τῆς ἀπλοῦς ἀπλοῦς ἀλλὰ καὶ ἢ ἀφὴ ἀλλοίᾳ πάθος ὑπομένει κίνου μένου τοῦ ἁπλοῦ καὶ ἄλλου ἐσθίοντος. ἀγαθὸν μὴ τοῦτο ὦ, οὐκ ἐν ποταμῷ ἐξόν τι ἐσθίειν καὶ ἐς οὐσίας τοῦ ὕδατος σωτηρίας· καὶ ὁμοίως ἀὔξωσις ἐστὶ· σφοδρότερος ἢ τῷ ἀφῇ σωματούμενα ὅτι καὶ ἀναπαύεται καὶ ἐὰν στῇ, ὅτι ἔστη· πρόδηλον οὖν καὶ ἐκ τούτου ὅτι γίνεται μέντοι διάφορον πάθος τῇ αὐξήσει παρὰ ταῦτα· οὐχὶ τὸν δὲ τοῦτο ὡς ἔχει καὶ ἐπὶ ἀριθμοῦ. πάσχει μὲν γὰρ τὸ πάθος διάφορον πλῆθος ἀκούοντες ἢ ἑνός· ὅθεν καὶ ἐκ περιόμεθα ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν φωνῶν· ὅπερ καὶ οὐκ ἂν συμβαίνοι μὴ ἔχειν τι ὑπὸ τοῦ πλήθους ἢ ἀκοή· ἀλλὰ καὶ δύο χρώματα ὁρῶντες καὶ ὅμοια ἢ ἄλλως διάκρισιν ἐκ ἔχομεν τὸ ὅτι· καὶ ἀφεὶς τοῦτο γίνεται· ἢ δύο λύχνοις ἅμα προσβαλλόμενοι ὅτι· ἐκπερούεται τοῦτο καὶ τῶν ἁπτῶν ἐν τῇ ἀνισχναλότητος τῶν ὀρατῶν· καίτοι τοῦτο οὐκ ἔχει πάσχειν ἐκεῖνο ἀφὴ τὸ τῶν λύχνων πῦρ οὐ μένον τῶν δύο, ἀλλὰ καὶ πλείονων· πόθεν δὲ καὶ πλήθους τῇ ἀφῇ αὖ τι λαμβανόμεθα ἢ τῇ γεύσει, ἀ μή τι διάφορον ὑπ' αὐτοὺς πάσχομεν πάθος· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο τις ἀντάποι· ὅτι καὶ ἀφὴ ὅταν αἰσθανώμεθα τοῦ πλήθους, ἀλλοίᾳ πάθος πάσχει· ἀλλ' ἐπὶ δὲ ὅλου τοῦ σώματος ἀπλουστέρᾳ, πλείονα ἐστὶ μόρια τὰ ἀντιλαμβανόμενα τῶν προσπελαζόντων. καὶ οὕτως ἔφαντασία, μᾶλλον δὲ ὁ λόγος οὐκ ἀναίτιος, ὅτι πλεῖστα ἀθροίζομενοι· καὶ πότερον ἐπὶ τῶν ὄψεων τὸ αὐτὸ συμβαίνει· ἄλλων γὰρ ὄψεων ἄλλως ὁρᾶται προσβαλλουσῶν συμβαίνει τῆς μείζονος ὄψεως μᾶλλον τῆς οὔσης περὶ τὸ σῶμα καὶ δι' ἐσωμένας ἀντιλαμβανομένης, συγχωρεῖν τὸ φαντασιοῦν ἅμα πλείονας τύπους δέχεσθαι καὶ διώκοντας· ὥστε οὐχ ἕκαστον ἂν αἰσθητοῖς ὑπομένει πάθος· διὰ γὰρ καὶ μὲν οὐ γίνεσθαι ἐφαντασία ἐν καὶ οὐκ ἐχεστῆς αἰσθήσεως τὸ πάθος ἐς αὐτὸ πᾶς ἀπέμπεσθαι· ἔτι δὲ καὶ τὸ μέγεθος δοκεῖ ὃς αὐτὴ καὶ ἐς πλῆθος ἔτι καὶ ἐς τὸ ἀφῇ· ὑπὸ γὰρ τοῦ μείζονος

σώματος,

χρώματος, ἢ μᾶζον ος θερμοῦ μᾶλλον οὐ γιγίνεται ἢ διὰ μίγνεται τὰ
αἰσθητήρια· ἢ ἄφη ἢ ἡ ὅτις ἡ μέγεθος τὸ σὺν δεύτερα, ἢ ἓν τὸ σὺν δεμέγεθ
ἐστὶν ἃ περ ὑπὸ τοῦ ἓν ἐλάττονι μεγέθει ὁμοίως οὗτος λευκοῦ, καὶ τοι
καὶ θ λευκοῦ· ἢ καὶ θ θερμοῦ γίνεται μᾶλλον ὀρθοῦ τὸ μέγα τοῦ μικροῦ.
τὸ πολὺ τοῦ ὀλίγου· ἀλλὰ μὴ πρὸς τοῦτο ποιητὴς αὐτὸ ἀνθρώπου οὖσαι
δεῖ ἀμφῶ γνωναι μᾶλλον· μὴ ἐκ τῶν δυνάμεων γίνονται· ὃς
ἐπὶ τῶν ῥᾳδίων ἐστὶ προφανές· οἷον ἰοῦ τὰ βάρη, βαρύτερα
γίνονται ἅμα οὖτα, ἢ ὅτι ἐν διακεκριμένα· ὅταν οὖν ἓν μᾶζον ἢ
ὑπὸ μὴ τὸ χρῶμα καὶ τὸ αὐτὸ ἢ τῷ ποιῷ μᾶλλον ὀρθοῖς ῥώννυ μὴ
ὑπὸ τῆς τῶν ὁμοίων οὐκ ἐχάς ὅπερ μὴ ἐπὶ τοῦ πυρὸς γίνεται· μᾶλλον
γὰρ καὶ ἁπλοῦν· ἰστέον δὲ ὅτι τὰ κοινὰ αἰσθητὰ μαχωρισμένα
μὲν τῶν ἰδίων αἰσθητῶν, οὐδὲ ὁρᾶ μὴ περὶ τὰς αἰσθήσεις· οὐδ' ὅλως
ἐστὶν αἴσθησις· οἷον τοῦ σχήματος οὐκ αἴσθησις ὁ τις,
ἀλλ' ὁ χρῶμα τὸ ἐσχηματισμένον· ἀλλοῦ δὲ ἀφή, ἀμή τινα ἔχοι
τῶν ἄπλων ποιοτήτων· μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως· δι' ὃ μὴ δόξαι
ἂν μὴ αἴσθησιν παρὰ συμβεβηκὸς εἶναι αἰσθητῶν· ὑπὸ δι' ἄλλον
τινὰ ἐκείνην παρέχονται· ἀλλὰ φησὶ μὴ τὰ καθ' αὑτὰ συμβε-
βηκὸς αἰσθητὰ δι' αὐτὸ τοῦτο μηδενὸς δεῖσθαι τὰς αἰσθήσεις· πάσχομεν
δὲ ὑπὸ τούτων αἱ αἰσθήσεις δηλονότι, οὐκ ἂν εἴη καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς
αἰσθητὰ· ἀλλὰ δευτέρως μὲν ἐνδέχοιτ' αἰσθητὰ· καθ' αὑτὸ μέντοι·
μὴ ὥσπερ οὐκ ἐνδέχεται ἄνευ φωτὸς, ἢ τοῦ διαφανοῦς, ἢ τοῦ μεταξύ
οὐδενὸς τὰ ἴδια αἰσθητὰ περὶ τὰς αἰσθήσεις· μὴ οὐδὲ διὰ τοῦτο φαμὲν
καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς αὐτὰ αἰσθητὰ εἶναι· οὕτω δὴ καὶ τὰ κοινὰ
μηδενὸς ἄνευ τῶν ἰδίων· ὑπὸ δὴ ὅλως μεταξύ φαμὲν οὖν δεῖσθαι,
καθ' αὑτὸ αὖ εἶναι αἰσθητά· ταύτας περὶ ἃς μὴ δεῖσθαι· ὥστε εἴ τις
αἰσθησις μὴ πάσχει ὑπὸ τούτων, οὐκ ἂν εἴη ταύτῃ τῇ αἰσθήσει αἰσθητὰ,
ἀμὴ καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς· ᾗ τῇ δὲ εἰ ἄν τις ὅτι ἐστὶ καθ' αὑτὸ συμβε-
βηκὸς αἰσθητὰ αἰ οὐσίαι εἶναι, ταύτας δὲ μόνος ὁ λόγος γίνωσκε
ὀρθῶν τῇ αἰσθήσει χρώμενος· διὸ περ ὅλως μὴ καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς
αἰσθητὰ γίγεσθαι πόθεν γίνωσκε τοῦ δε τοῦτο· μὴ ὁ ὄνος τὴ φάτνῃ.

A.

κδ'

μὴ δύνηται οὖν τὸν ἄλλο ἐπὶ τῶν ἀλόγων ὀφθαλμῶν φημὶ δὴ οὐχὶ οὐσιῶν αἰσθάνεσθαι· ἀλλ' ὥσπερ ποιῶν σχημάτων σίλων ἢ ἀνισάζων γενομένων τῶν αἰσθητῶν ἐχόντα τοὺς τύπους ἐν τῇ φαντασίᾳ γνωρίζει· δὲ μὴ ἐν τοῖς ἀλόγοις ἢ τούτων αἰσθητοῖς γίνεται τῶν σχημάτων φημὶ μὴ ἀριθμῶν μὴ τῶν λοιπῶν· διαμένει γὰρ τὸ οἰκεῖον ἀπὸ τοῦ ἀλογίου μὴ μόνου· τὸ ὀφθαλμὸν διῶμα· ὡς δὴ μὴ πλήθους αἰσθανόμεθα· μὴ μόνης· μὴ ἐν πεύθεσθαι δέοις τὸ καθ' αὑτὸ ἕναι αἰσθητὰ αἰσθητὰ παθήματα ὁράσεως μὴ περὶ τὰ ἄλογα ζῶα· ἐπὶ οὐδὲ ἐγίνωσκε τὸ ὑπ' αὐτῶν· οὐδενὸς γὰρ ἕνεκα καὶ τὰ οὐμφερῆ ἐστὶ αἰσθάνεσθαι· ἐπὶ μὴ δὲ οὐ λογίσασθαι δώσαι· τὰ γὰρ καὶ τὰ οὐμφερῆ ἐστὶ αἰσθητὰ, οὐδενὸς δὲ τοῖς αἰσθάνεσθαι μὴ δύνασθαι λόγου τοῦ ἐξ ἀλλήλων οὐ λογίζομένου· ἀλλὰ μὴ τόπος καὶ τὰ οὐμφερῆ ἐστίν· αἰσθητὸς· οὐδενὶ γὰρ παρέχουσιν ὑπ' αὐτοῦ αἰ αἰσθήσεις· οὐ γὰρ αὐτὴ λαμβάνεται τοῦ ἕδους τοῦ τόπου ἢ αἰσθητὸς, ἀ μὴ ὡς σχῆμα· μὴ τοῦτο οὐδὲ ἀπὸ, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐν τόπῳ· ὥσπερ τῶν καὶ τὰ οὐμφερῆ ἐστὶ αἰσθητῶν μὴ οὕτως· οὐ δὲ τὰ ποιὰ τὰ αἰσθητὰ οὐκέτι καὶ τὰ οὐμφερῆ ἐστὶ αἰσθητὰ, ἀλλὰ καθ' αὑτό· ἐστὶ μὴ λογικῶς δύνασθαι τὸν τρόπον τοῦτον· ἕνεκα γὰρ τὸ σχῆμα μὴ τὸ μέγεθος ἀριθμὸς τε μὴ μόνης· μὴ ποιότης αἰσθητά ἐστιν· οὐ γὰρ δὴ νοητά· παρὰ γὰρ τὰ οὐ τὰ ἢ νοητὰ ἐστὶν, ἢ αἰσθητά· ἀ οὖν μὴ νοητὰ τὰ δὴ μένει, αἰσθητὰ ἄρα καθ' αὑτό· ἀ οὖν αἰσθητὰ, δύνανται τῶν αἰσθητῶν τῶν τούτων αὐτὴ ἐν τῷ μένειν· τὸ γὰρ αἰσθητόν, αἰσθητόν ἐστιν αἰσθητόν· ἀ οὖν μήτε ἄλλης αἰσθητοῖς τούτων αὐτὴ λαμβάνεται καθ' αὑτό, μήτε μιᾶς τῶν ἰδίᾳ ἐστὶν αἰσθητὰ λέγεται ἢ τὸ παρῶν ἢ πλόνων ἕναι κοινὰ· ἀ γὰρ μήτε πάσης καθ' αὑτὰ μήτε ἄλλης αὐτὴ ἐν τῷ καθ' αὑτὰ· οὐδ' ἂν ἢ ὅλως αἰσθητὰ· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ νοητά ἐστιν· οὐδ' ἄρα αἰσθητά· οὐδὲ μὴν τὰ αὐτὴ ἢ· ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· ἢ μὴ τὸ μέγεθος δόξαι δὴ αὐτὴ μὴ δι' ὅτι μὴ δι' ὃ ἄρα· ὑπὸ γὰρ τοῦ μείζονος χρώματος, ἢ μείζονος θερμοῦ μᾶλλον συγκρίνεται ἢ διακρίνεται τὰ αἰσθητικὰ ἡ ἁφή

μὴ ὅτις ἢ μείζεθος τοσοῦδε ἔχα· ἢ τοῦτ' ἐν τοσοῦδε μεγέθει ὁμοίως οὔτος λευκόν.
καίτοι καθ' ὁλου λευκοῦ· ἢ καθ' ὁ ἔχει μᾶλλον δραστ. τῶν δὲ καθ' αὑτὰ
αἰσθητῶν καὶ ἴδια κυρίως ἐστὶν αἰσθητά· μὴ πρὸς ἃ ἡ οὐσία πέφυκεν ἑκάστης
αἰσθήσεως· λέγω μὲν ἃ ἐστὶ τὰ καθ' αὑτὰ μηδενὸς αἰσθητά· σαφῶς ἐδήλω-
σεν· τὰ γοῦν οὐ κοινὰ μὲν τῇ αὐτῶν φύσει αἰσθητά· ὑπάρχοντα δὲ τοῖς
καθ' αὑτὰ αἰσθητοῖς· οὐ μέντοι κἀκεῖνα δ' ἅπερ τῷ λευκῷ τὸν δι' ὄψους ἰόν,
οὐχ' ὅτι τῷ λευκῷ ὁ δι' ὄψους ἰὸς συμβέβηκεν· οὐ γὰρ ἡ οὐσία ἐστὶν οὐ-
μβεβηκέναι τοῖς συμβεβηκόσιν· ἀλλ' ἐκεῖνα ταύτη· ἀλλ' ὅτι συμβέβηκε
τὸδε τὸ ὁρατὸν τὸ λευκὸν ἁπτὸν εἶναι δι' ὄψους ἰόν· τὸ δὲ μηδενὶ πα-
σχ' πῶς ὅτιν ὑπὸ τοῦ δι' ὄψους ἰοῦ· καθ' ὁ δι' ὄψους ἰὸς συμβέβηκε
συμβεβηκὸς αὐτοῦ αἰσθάνεσθαι πῶς ὅτιν· διήλων δ' ὄντων τῶν καθ' αὑτὰ
αἰσθητῶν, τῶν μὲν, κοινῶν· τῶν δ' ἰδίων ἑκάστης αἰσθήσεως τὰ ἴδια
ἑκάστης τούτοις φημὶν εἶναι κυρίως αἰσθητά· οὗ πῶς αὐτὰ ἐδήλωσεν
ἀπὸν· μὴ πρὸς ἃ ἡ οὐσία πέφυκεν ἑκάστης αἰσθήσεως· φράσας ἑκάστης
αἰσθήσεως τὸ ἴδιον αἰεί ἐστι πρὸς τὰ ἴδια αἰσθητά, τοῦτο ἂν ἦν μάλιστα
αἰσθητὸν· πρόσεστι μὲν γὰρ ἡ αἴσθησις· πρόσεστι δὲ ἕκαστον, οἷς τὸ εἶναι ἑκάστῃ
αἰσθήσει, τοῦτο μάλιστα κυρίως αἰσθητά· τῇ μὲν ὄψει πρὸς ὃ ὁρατά·
τῇ δὲ ἀκοῇ πρὸς ἃ κουστά· μὴ τοίνυν ὁμοίως· οὐ μὴν οὕτω
ἐστὶν ἡ ὄψις, τοῦτο ἐστὶν ὃ ὁρᾶται· ἀπὸν κοινὸς περὶ αἰσθήσεως μὴ
αἰσθητῶν· μὴ μέλλει δι' ἃ τὸν ἑκάστης αἰσθήσεως πρόχειρον ἀφορίσασθαι
λόγον, πρότερον δι' ἃ λέγεται περὶ τῶν ἰδίων ἑκάστῃ αἰσθήσει μὴ αἰ-
σθητῶν· μὴ πρότερ' ἀπάντων περὶ τῶν τῇ ὄψει αἰσθητῶν· ἐπεὶ δὲ μὴ πρὸ
τῶν ἄλλων περὶ ὄψεως δι' ἃ λέγεται· ἅπερ φημὶν οὐκ ἐπὶ τῇ ὄψει αὐτῇ
λαμπρὸν χρῶμα πέφυκε· μὴ δ' ἀπὸ λόγου μὲν ἐξ ὧν ἐκεῖνα, ὄνομα δ' οὐκέ-
τι κεκλῆσθαι σώματα· οἷα πέφυκεν αὐγὴ πυρὸς λαμπόντες· μὴ δὲ λευκόντες·
μὴ δ' ἄλλα τινά· ἅπερ ὁρίζεται μὴ πρὸ πέφυκε τὸ χρῶμα οὐκ ἐπὶ τῷ ὧν ἡμῖν
τοῦ πάντα ῥᾴδιον δι' ἃ φανοῦς· ἐπεὶ δὴ οὖν ἐν τῷ ὁρίσασθαι τοῦ χρώματος
ἐμνήσθη τοῦ δι' ἃ φανοῦς, δι' ἅπερ ἡμᾶς μὴ πρὸ πέφυκε τὸ δι' ἃ φανές·
οὐκ φύσεις μέν ἐστιν ὑπλάττουσιν ὑπάρχουσα· ἐνύδατι· ἐν ἀέρι·
ἐν γῇ λίθῳ· μὴ ἐν ἀέρος μέν ἐστιν ὑπλάττουσιν ὑπάρχουσα· ἐνύδατι·

ναὐξεῖ· ἐνυάλιος· ἢ μὲν πέρσις διὰ πορθμοῦ ἢ μὴ τῶν χρωμάτων· ἥδυς φωτὸς μὲν μὴ παρόντος, δι' ὧν δὲ μάλιστα αὐτὸ τοῦτο δι' ἀφανοῦς· ἐνεργὰ δὲ γίνεται διὰ φανεροῦ φωτὸς παρόντος· ἐπὶ οὖν τῆς μνήμης φωτὸς, πρόπερον τὸν περὶ τούτου ποιῆται λόγον· οὗ μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ὄψις, πρόσπαρον αὐτὸν ἀνάγκη μνήμην, τοῦτο ὅ ἐστιν ὁρατόν· ὁρατὸν δέ ἐστι χρώματα καὶ ὁ λόγῳ μένει ἐστὶν ἁπλῶν· ἀνωνύμου δὲ τοῦ χαυνοῦ· ἀπὸν οὗ οὐκ ἔστιν ἡ ὄψις ἀνάγκη μνήμην, ἢ περὶ ἣν δυνάμεις αὖ πέντε ἐνεργοῦσι, τοῦτο ἐστὶν ὁρατόν, ἐξ ἧς ἐπαγωγὴν αἰσθητὰ ὁρατά· οἷον τὸ, τί χρῶμα; λευκὸν καὶ· ἄπερ ὄνομα μὲν κοινὸν οὐκ ἔχει· λόγῳ δὲ ἓν μόνον· περὶ ὧν προελθὼν ἐρῶ· οἷον πύρ λαμπῆδες· πέταλα ἰχθύων· κέπιδες ὀφθαλμῶν ἐχίνων ὄστρακα λίθων θαλαττίων· ἃ περὶ ἓν φωτὸς μὲν οὐ χωρεῖται· ἓν σώματος δὲ· οὐ γὰρ δυνατὸν ἓν τοῖς τοιούτοις πύρ ὡς ἓν λίθῳ σῶμα· ἴδιον γὰρ χρώματος τὸ ἐν τῷ φωτὶ ὁρᾶσθαι· τὰ δὲ τούτων πύρ ὡς, οὐ χωρεῖται ἐν φωτί· τὸ γὰρ ὁρατὸν ἐστὶ χρῶμα· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἐπὶ τοῦ μανθάνω τὸ ὁρατοῦ· μανθάνω τὸ δὲ οὕτως λέγω· ἃ λύπη ἐν ἀνθρώπῳ ἔχει τὸ αὐτίον τοῦ εἶναι ὁρατόν· ἀπὸν οὖν δεῖ λόγον ἡμῖν εἶναι προελθοῦσι νῦν ἀνωνύμου ἀφ' ἑνὸς ὁρατοῦ εἶναι, μετέρχεται δὲ τὸν περὶ τοῦ χρώματος ἀλλὼς περὶ ὁρατοῦ· τοῦτο οὖν ἐπὶ φησὶ τὸ χρῶμα· λέγω δὴ τὸ ὁρατοῦ· τὸ ἐπὶ τοῦ μανθάνω τὸ ὑπάρχοντος ὁρατοῦ· μανθάνω τὸ δὲ ὁρατὸν φησὶ πῶς ἐπὶ φάνδαν· πῶς δὲ μανθάνω τὸ ὁρατὸν ἢ ἐπὶ φάνδα, αὖθις ἐξηγήσατο· οὐ γὰρ οὕτως φησὶ μανθάνω τὸ ἅπτεται ὡς πῶ λόγῳ· μανθάνω τὸ τοῦ τοῦτο ἐπὶ πῶ ὄψει ὁμῶ· ἐν γὰρ τῇ ἀποδημίᾳ φησὶ μανθάνω τὸ ἅπτεται, ἢ ὅπερ ἐν πῶ ὄψει ὁμῶ, τοῦτο ὑπομένοντα λαμβάνεται· ὡς τὸ ξύλον ἢ λοιπὸν ἐν πῶ ὄψῳ τοῦ ἀέρος· ταῦτα γὰρ μανθάνω τὰ ὑπάρχοντα πῶ ἀέρι· ἢ οὐ ἐν πῶ ὄψῳ τὸ ὑπομένον λαμβάνεται· ὡς ἐν πῶ ὄψει ὁμῶ τῆς ὁμοίας ποιότητος ἡ ὄψις· ταῦτα γὰρ μανθάνω τὸ ὑπάρχοντα ὁμοίως πῶ ὄψει ὁμῶ· λέγομεν γὰρ ἀεῖ ἅπτεται ἀεῖ ὁμοῦ δύο τε μενόμενον· περὶ οὗ δὲ ἀεῖ ὁμοῦ μὴ δύο μενόμενον δύο δύο ἅπτεται ἐφεξῆς· ὁμοίως οὖν τὸ ἅπτεται καὶ τὸ ἐνεῖναι·

οὐχοὕτως οὖν φαίνεται διὰ τὸ ὀξὺ τοῦ τὸ ὀξὺ τῷ ἐπιφανείᾳ. ἀλλ' ὅσ' ἔχουσιν ἐνεὰν τῷ τὸ αὐτίον τοῦ ὀξέος εἶναι· τοῦτο δοκεῖ αἴτιόν τοῦ χρῶμα· τὸ γὰρ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ χρῶμα τοῦτο τὸ αἴτιον τὸ ὀξέος· μὴ πούτου αἱ ὄψεις αὐτὰ λαμβάνονται· οὐ γὰρ αὐτὰ λαμβάνονται τοῦτο τὸ ἐν τῷ βάθει χρῶματος· τοὺς γὰρ διαφανεῖς τῶν λίθων ἁδρομερεῖς ὄντες διὰ τοῦ ὅλου τοῦ βάθους μεχρωσμένους τὰς ὄψεις ἀπατῶμεθα· τῷ μὲν γὰρ διαφανεῖς εἶναι τοὺς λίθους, διὰ φαίνονται διὰ τοῦ βάθους αἱ ὄψεις ἅπτων χρωμάτων αἱ ἐνέργειαι· διὰ τοῦ χρώματος δὲ μόνου τοῦ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν λίθων αὐτὰ λαμβάνομεθα· μὴ διὰ τοῦτο δοκοῦμεν μὴ τὸ ἐν τῷ βάθει χρῶμα εἶναι ὀξύ μένας· σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι ἐάν τε ἅλου ἢ διαφανοῦς λίθου μία ἐπιφάνεια χρῶμα δὴ δοξάζειν αὐτὴν ἡμῖν τὸ ὅλον σῶμα διὰ βάθους μεχρῶσθαι· καίτοι πῶς μὴ μεχρῳσμένῳ ἐπιφανεῖαν ἴδωμεν· μὴ ὅτι δοξάζειν ἡμῖν ὁμόχρουν εἶναι τῆς μεχρωσμένης· καίτοι μὴ μεχρωσμένη ἐστὶν ὑπὸ τῷ χρώματι· μὴ τῶν γε λίνων τοῦτο μᾶλλον πλὴν τῷ ἔχειν ἐπιφάνειαν κατὰ τὸ ἕτερον χρῶμα δοκοῦμεν ἔχειν· μὴ καίτοι σὺν μεχρωσμένα ποτήρια τὸ ὅλον σῶμα δοκεῖ μεχρῶσθαι τῶν ὑάλων διὰ τοῦ διαφανοῦς τῷ ἐσχατίῳ ὀφθῆναι ἐπιφάνειαν· μὴ τοῦ ἐπάνω χρώματος αὐτὰ λαμβανομένου· τί οὖν φαίνεται αὖ ἐν τοῖς διαφανέσι τῶν λίθων οὐχὶ χρῶμα, ἀλλὰ πρόσθιον χρῶμα σύμφαίνεσθαι· οἷον τὰ ἐνάπο λαμβανόμενα ἐν τῷ ἀείλεῳ πόνῳ πία· μὴ ἐν τοῖς ἄλλοις δὲ διαφανέσι λίθοις ἀλλὰ πρόσθιον χρῶμα ἐν τῷ βάθει κατὰ τὶ μόριον συμβῆναι αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γίνεται· ὡς πρὸς δὲ λονόλιθος ὅλος αὐτὰ λαμβανομένης τοῦ ἐν τῷ βάθει χρώματος· οὕτω συμβαίνει τοῦ μεταξὺ ἀλλοτρίου ὄντος χρώματος τῷ διαφανεῖ ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ποιεῖσθαι· λέγω οὖν ὅτι μὲν δὴ τὸ ἐν τῷ βάθει κατὰ τὶ μόριον τοῦ διαφανοῦς λίθου πρόσθιον χρῶμα βαθύτερον μὴ πλήν πως πρότερον τοῦ ἐν τῷ ὅλῳ λίθῳ χρώματος αὐτὰ λαμβάνονται αὖ τοῦ αἴτιος διὰ τὸ ἐν τῷ λίθῳ ὀξὺ φαίνεσθαι· αὖ δὲ ἀμενέστερον ἢ οὐ λίνεται

αὐτοῦ αὐτή λη τις· ἐναργῶς γὰρ ἀϊ λίθοι τινὲς διαφανεῖς· οἷον ὁ ἀδάμας καὶ τινες ἄλλοι μεχρι μένοι οὐδὲ ἀ ραθοὺς ἀλλὰ λευκοὶ ὄντες καὶ τὸ ραθος· οἵτινες δὲ καὶ οἱ μέχρι ραθους τῷ αὐτῷ χρωματὶ μεχρι ραθοῦσι· ἄτοπον δὴ μὴ αὐτὴ λαμπρυνομένης τῆς ὄψεως τοῦ ραθους· ἐν οἷς δὲ μεταξὺ φαίνεται ἀλλότριον χρῶμα δι' ὃ καὶ μὴ ὁρᾶσθαι ἦναι τὸ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ χρῶμα οὐ μέντοι ὁρίζονται αἱ ὄψεις τοῦ ἐν τῇ μορίῳ τοῦ ραθους αὐτὴ λαμπρύνεσθαι ραθυτέρου χρώματος· ἐὰν οὖν ὑέλλου ραδία μὴ ἀμυδρὸν πέρι μὴ μὴ παραποιῇ χρῶμα· λίθῳ δὲ πέραν ἐπιφάνειαν ραθυμέλανι χρίσης, δόξαι σοι παχυμέλαινα εἶναι· μὴ οὐδήπου παχυμέχρωσται τῷ μέλανι· ὥσπερ καὶ μὴ ἐν τοῖς διαφανέσι τῶν λίθων ἐμὸν μὲν τὸ ραθος ὁρᾶν μεχρωσμένον, οὐ τὸ ραθος ὁρῶμεν καθ' ἑαυτὸ λίθου· καὶ γὰρ μεχρωσμένον ἦ· ἀλλὰ τῆς ἐπιφανείας μόνης αὐτὴ λαμπρυνομένης. ὥσπερ γὰρ ἐμὴ χρῶ οὐσαι αἱ ὄψεις· ἢ διὰ ὕδατος καὶ μεταξὺ χρώματα ὁρῶσι· καὶ γὰρ ἐν παντὶ διαφανεῖ ὁρᾶς χρώματα· ἀϊδῶν μέντοι τῶν ὁρωμένων οὐδεὶς ἐν τῷ τόπῳ τὸ ραθος ἢ ὅτις· ἀλλὰ καθ' ὁμοίωσιν τῷ ἐπιφανείας αὐτὴ λαμπρυνομένης· οὕτω οὖν μὴ φήσῃ ἐπὶ τῶν διαφανῶν λίθων διὰ τῷ ἐν αὐτοῖς διαφανεῖαν· ὅταν μὴ ὁπαῖς λίθος καθ' ἅπτοιλίνι ὁρᾶται χρώματι τὸ παρεμπεσὸν μεταξὺ χρῶμα ὁρᾶται διὰ τῷ τοῦ λίθου διαφανεῖαν· ἀπὸ μέντοι τοῦ ὁρωμένου χρώματος καθ' ὁμοίωσιν τῷ ἐπιφανείαν τοῦ μορίου ἐν ᾧ ἐστιν ὁρᾶται· οὐ μὴν καθόλου τὸ ραθος· ἐπεὶ δὴ οὖν τὸ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ χρῶμα τοῦτό ἐστιν ὁρατόν, διὰ τοῦτο καθ' αὐτὸ ὁρατὸν τῷ ἐπιφάνειαν λέγειν· ὡς οὐδὲν ὑπομένον τοῦ καθ' αὐτὸ ὁρατοῦ· πᾶν δὲ χρῶμα μὴ νῦν μονονεχὶ τοῦ καθ' ἑαυτὸ ἐνεργείᾳ διαφανοῦς· μὴ ποῦ τί ἐστιν αὐτοῦ ἡ φύσις· οὗτος ὁρισμὸς αὐτῆς χρώματος, ἀπὸ τοῦ οὐμφερὴ πόσος μὴ διορίζουσι λόγῳ αὐτό· οὐ καθ' ὁ τῆς οὐσίας· ἐν γὰρ τῷ περὶ ἀναλύσεως μὴ ἀναλύειν τὸν ἀπὸ τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἀποδείξεων ὁρισμόν· φημὶ δὴ τὸ χρῶμα μὴ νῦν μονονεχὶ εἶναι τοῦ καθ' ἑαυτὸ ἐνεργείᾳ διαφανοῦς· τοῦτο τοίνυν ὅτε

φωτιζομένου· τὸ γὰρ μὴ πεφωτισμένον, διὰ τοῦτο διαφανές· μίγμα – τι μὲν οὖν τὸ τοῦ πελαγισμοῦ· ἔστι μὲν γὰρ αὐτοῦ μὴ τὸ φῶς πελαγισμὸν καθὸ πέλαγος· μὴ ποιεῖ δὲ ἐνεργείᾳ διαφανές· πελαγισμὸν δ' αὐτοῦ μὴ τὸ χρῶμα· καθὸ διὰ τὴν τοῦ ὁμογενοῦς αὐτοῦ διὰ μιᾶς εἰς ἐνέργειαν ἀγωγὴ· διαλύεται γὰρ ὑπὸ τοῦ χρώματος ἀναμασσόμενον πῶς αὐτὸ ὡς πέφυκεν ἀναμάττεσθαι ἀπαθῶς· μὴ τῷ δι' ἀδιόδου· ἀλλὰ τὸ μὲν φῶς πελαγισμὸν ἐστι τοῦ διὰ φανοῦς· πέλαγος γὰρ αὐτὸ μὴ ποιεῖ ἐνεργείᾳ διαφανές· τὰ δὲ χρώματα πελαγισμὰ τοῦ μὴ πέλαγος διαφανοῦς· πέλαγος δ' αὖ τὸ οὐχὶ διαφανὲς ἐστι· ἀλλ' ἡ τὸ μὴ πέλαγος διαφανὲς διαφανὲς διὰ ποιότητα φωτισμὸν τὴν ἀπαγγελτικὴν τῶν χρωμάτων· ἐπεὶ δὲν οὖν τὰ χρώματα παρῆκται ἐνεργείᾳ τοιοῦτον· ἀποίν ὧν τὸ χρῶμα μίγμα μὴ τοῦ μὴ πέλαγος διαφανοῦς· τὸ δὲ μὴ πέλαγος διαφανὲς ἐστι τὸ πεφωτισμένον· μὴ διὰ τῆς τούτου μίγματος τὸ ὁρᾶν γίνεται· διὰ τοῦ πολλάκις ἄνευ φωτὸς οὐχ ὁρᾶται τὰ χρώματα. ἀναγκαῖος οὖν τῶν περὶ τῶν ὁρατῶν ἐροῦμεν ὁ περὶ φωτὸς λόγος· διόπερ τὰ χρώματα ἐστὶν ὁρατά· ἀπὸν δὲ τὸ χρῶμα μίγμα τοῦ μὴ πέλαγος διαφανοῦς· οὗτος δὲ ἐνέργειά τοῦ διαφανοῦς τὸ φῶς ἐστιν· ἐδήλωσεν ἐπεναγινῶν διὸ περ οὐχ ὁρατὸν ἄνευ φωτός· οὐχ ὁρατὸν δὲ δῆλον ὅτι τὸ χρῶμα· ἢ μὲν γὰρ ἐνέργειά τοῦ διαφανοῦς τὸ φῶς ἐστι· τὸ δὲ χρῶμα τοῦ μὴ πέλαγος διαφανοῦς ἐστι μίγμα τοῦτο· ἐπὰ οὖν ἀναγκαῖος πῶς περὶ τῶν ὁρατῶν διαλεχθῆναι συμβαίνων ὁ περὶ φωτὸς λόγος, πρῶτον φαμὲν ἁπόμενον περὶ φωτός· ἀλλ' ἐπαδὴ τὸ φῶς ἐνέργειά ἐστι τοῦ διαφανοῦς· πρὸ τοῦ περὶ φωτὸς λόγου περὶ τοῦ διαφανοῦς ποιεῖσθαι λόγον· ἔστι δὴ τὰ διαφανές· διαφανὲς δὲ λέγω, ὃ ἔστι μὲν ὁρατόν· οὐ μὴν καθ' αὑτὸ δὲ ὁρατὸν ὡς ἁπλῶς· ἀλλὰ διὰ ἄλλο τι χρῶμα· ἅπερ ἤδη ὡς πρόκειται μὲν αὐτῷ περὶ ὁρατῶν ἐστίν· ἃς δὲ τὸν περὶ ὁρατῶν λόγον ἀναγκαῖος ὁ περὶ φωτός· ἃς δὲ τὸν περὶ φωτὸς ὁ περὶ τοῦ διαφανοῦς διὰ λέγεται· πῶς διαφορὰν οὖν τοῦ διαφανοῦς πρὸς τὰ ἄλλα ὁρατά· λέγω δὴ τὰ χρώματα παρὰ δέδομεν ἁπὸν ἅνα τὸ διαφανές· οὐ δοῖ μὴν ἀλλὰ διὰ ἄλλο –

ι τι ον

χρῶμα· χρῶμα δὲ λέγεται τὸ φῶς· οἷον γὰρ χρῶμα ἐστὶ τοῦ διαφανοῦς· καὶ
νῦν μὲν μέν χρῶμα αὐτὸ λέγει· πρόσθεν δ' εἶπεν ἐφ' οἷον χρῶμα.
οὐ γὰρ εἴ τι χρῶμα τὸ φῶς· πόθεν οὖν διαφανὲς φῆναι θαῦτό οὐκ ὂν ὁρατόν
δεχόμενον τὸ φῶς ἀλλ' οἰκεῖόν ἐστι χρῶμα· οὕτω γίνεται ὁρατόν· φῶς δὲ
ἡ τοῦ πυρός, ἢ τὸ τοιοῦτον οἷόν ἐστιν· ἡλίου· σελήνης· ἢ τῶν ἄστρων· ἄπορος
δέ μοι δοκεῖ ὁ λόγος εἶναι· δοξάσειε γὰρ ἄν τις ὁρατὸν εἶναι τὸ διαφανὲς μὴ
οὐχ ὁρατόν· ἀέρα γὰρ ἢ ὕδωρ· ἢ τινί ποιοῦτῳ δοκεῖ ἀπόθοιο λύχνον
τοῦ φωτὸς διὰ πῆς ὀπῆς ἀνιόντος ἐπὶ τὸν ἀέρα, ἀπορήσειας δὲ τοῦτον
ἑώρακεν ὑπὲρ τοῦ ὀπὸς ὅτι οὗτός φῶς ἄνθρακα· οὐ πόθεν ἄλλον τε φωτὸς ἢ
ἐκ μὴ τύχοι ἐπάνω ὄρος φῶς εἶναι, ἢ ἄλλο τι σελῆνον σῶμα· ἐπεὶ οὖν
ἐφεξῆς οὐχ ὁρᾶται ἄν, μή ποτε οὕτω τῷ κατὰ
συμπερασμὸς ἐστὶν ὁρατός· ὅπερ δὲ ἐπὶ τοῦ μεσίου τούτου παρὰ
τοῦτο ἐστὶν ἁπλῶς ἐπὶ τοῦ ἡλίου φωτός· μή ποτε
γὰρ διὰ τοῦτο ἡλίου φῶς πᾶν παχύνεται ἀὴρ πάχος σελήνης σῶμα παρὰ
διὰ τοῦτο ὁρατὸς ἡμῖν γίνεται ὁ περὶ ἡμᾶς ἀήρ· δῆλον γὰρ ὅτι ὅπου
δεῖ ἀπορεῖν μὲν καὶ ἄνω καὶ κάτω· καὶ δεῖ παραγίνεται· ἢ ἵνα
ἢ ὀμίχλη ἢ ὕδωρ ὁρῶμεν· ὡς δ' ἔστιν ὅπερ ἐπὶ τοῦ παρὰ δίγματος τοῦδε
ἐκ μένου ἢ δῶμα μεθ' ἁπορεῖται δεῖ τὸν ἄνω τόπον, ἐνῶ τῷ ἡ-
λίου φῶς οὐ καθ' ὑπὲρ αὐτὸ σελῆνον σῶμα, ἴσως ἂν οὐ κάδομεν
κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸν ἀέρα πεφωτισμένον· οὕτω μὲν οὖν δοξάσ-
ειεν ἂν πεφωτισμένος ἀὴρ οὗτον τὸ ἐπάνω δὴ ὁρατὸς εἶναι· ἀλλ' ἐπεὶ
ἐναργῶς ἴσμεν ποτὲ μὲν ἐστὶν ἡ μέρα· ποτὲ δὲ νύξ, οὐ καθ' ὃ ἂν
αὐτηρίῳ διὰ μερίνοντες ἢ τῇ ὁρᾶν· μὴ οὐ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ μὴ κατὰ
ἄλογα· ἐμφορεῖ οὖν οἷ γὰρ μὴ πόθεν φορεῖον ἐξεργάζον ταῦτα
διὰ μερίνου μὴ ἡμέρα δῆλον ὅτι ταύτῃ ὁρατὸς ἂν ἦ ὁ πεφωτισμένος
ἀὴρ· μὴ ὥσπερ ἐπὶ ἄνευ φωτὸς οὐκ ἔστιν ὁρατός, διὰ τοῦτο δὲ
ὁρατὸν φήσομεν· ἐπεὶ δὴ μὴ δι' ἄλλο τι ἄνω φωτὸς ὀφθῆναι
δύναται, μὴ οὐ μόνον ἄνευ φωτὸς, ἀλλὰ μὴ τοῦ μὴ παρεῖναι τοῦ
διαφανοῦς χάριν τὸ ὁρατὸν γενέσθαι· διὸ μὴ πολλαπλάσιον
τῶν ἀφεστώτων τὸ ὅλον φῆναι ὁλίγον εἶναι, διὰ τὸ πολλαπλάσιον

ἐστὶν ἐνεργείᾳ ταὐτὸ καὶ ἓν ἐνεργείᾳ, ἢ πεφυκὸς ἀεὶ ἄλλο. οὕτω καὶ ὁ πεφωτισμένος
ἀὴρ, οὐδὲν φωτὶ ὁρᾶται μὴ πρὸς πίπλον τοῦ φωτός. στερεὸν σῶμα φῶς.
διὰ τοῦτο οὐ δίαυλος ἀὴρ ἢ. ἀλλὰ τὸ φῶς οὐδενὶ ἕτερον ἢ ἐνεργείᾳ πε-
λάτης τοῦ διαφανοῦς. τὸ δὲ φῶς οὐδενὶ ἄλλῳ εἶναι ἢ
τῇ ὁράσει. σκοτεινὸν μὲν ὃ πεφωτισμένος ἀὴρ ὁρατός ἐστιν, ἢ πεφωτισμέ-
νον δ᾽ ὅπως ἕτερον· τὸ δὲ φῶς οὐ μέτοχον τοῦ ἀέρος οὐ διὰ τοῦτο ὁρατόν.
ὥσπερ οὐδὲ διὰ μάνδρα ποιὸ ὁρατὸς ἐστιν· ἀλλὰ διὰ ἄλλο τι. λέγω δὲ
τὸ φῶς· ὅπερ χρῶμα κατὰ χρωμένος ὠνόμασεν· διὸ μὴ τὸ μάλιστα
ὁρατὸν χρῶμά ἐστι· ποιοῦσι δέ ἐστιν ἀὴρ ἢ ὕδωρ· ἢ πολλῶν
στερεῶν· οὐ γὰρ διὰ μόνου ἀέρος ἢ ὕδατος ὁρῶμεν ὡς ἐχόντων
τὸ διαφανές· ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν στερεῶν σωμάτων· πολλὰ δέ-
ἐστι τοιαῦτα· οἷον ἀγγεῖα λίθοι· κέρατα· ὕελος· ταῦτα δὲ δια-
φανῆ· ἢ πολλὰ ἄλλα· ὥστε ἓν πλείοσι σώμασι τὸ διαφανές,
δῆλον ὅτι οὐκ ἀὴρ ὕδωρ· ἢ ἀὴρ· ἢ τινῶν ἄλλων διαφανῶν τὸ διά-
φανές ἐστι· ἆρα καὶ τούτων ἓν τὸ διαφανές· οἷον ἀὴρ ὑδὼρ
οὐκοῦν ὁ μὴ ὢν ἀὴρ διαφανὲς ὤν· νῦν δέ ἐστι διαφανῆ μὴ μὴ ἀέρια οὐτα.
ὁμοίως καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων· ὥστε ἔστι τις τοῦ διαφανοῦς φύσις, ἥτις
ἐν πλείοσιν οὐσίαις ὑπομένουσα ἐστὶ τοῦτο. ὥσπερ ἀέρος ἐστὶν ὑγρότης
φύσις ἢ θερμότης· ἢ ἁπλῶς παντὸς ποιότητος· αὕτη δὲ αὐ ποιότη-
τες ἕτεραι οὖσαι παρὰ τὰ ὑποκείμενα, πλείοσιν ἐγγίνονται σω-
μασιν, οὕτως ἔστι μὴ τοῦ διαφανοῦς φύσις ἐν πλείοσιν γινομένη
ὑποκειμένοις ἑτεροῖς οὖσα. ἐν τούτοις δὲ ἀμφοτέροις ἔστιν. τουτέστιν
ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι. ἐπὶ δὲ ἀέρων πρόσκειται μᾶλλον. ἄλλως τε καὶ
ὡς μάλιστα διαφανῶν, μετέχειν δοκοῦσι τῆς διαφανείας καὶ τὰ ἀΐ-
διον τῶν ἄνω σωμάτων. λείπει δὲ καὶ τὸ χρώματος σφαιρῶν. διαφανὲς
γὰρ πᾶσαν· ὁρῶμεν γὰρ τὰ ἐν τῇ ἁπλανεῖ ἄστρα διὰ τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ
ἀλλὰ μὲν οὖν ἀστραπὴ καὶ διαφανὲς δοκεῖ. τὰ δὲ ἄστρα οὐ μένει· ὅθεν
μὴ ἐπὶ πρόσθοιεν ἀλλήλοις· ἐν τῷ θεν γὰρ ἢ τοῦ ἡλίου ἐκλείπεις
ἐπὶ πρόσθου μένου ὑπὸ τῆς σελήνης. εἰ δὲ ἦν διαφανὴς, οὐκ ἂν
ὑπορέχουσα αὐτὸν ἐπὶ πρόσθει· ὅθεν δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἡ

∴ ἐπὶ πρόσθει αὐτ.
ἢ ἀστέρες ὑπορέ-
χοιεν ἂν ἀλλήλοις φανὲς
ποιοῦσι τὴν

τοῦ διαφανοῦς φύσεις ἐν τοῖς ἄλλοις. φῶς δέ ἐστιν ἡ τοῦ πυρὸς ἐνέργεια τοῦ διαφανοῦς, ἢ διαφανές. ἆρα γὰρ ὑπόκειταί τὸ διαφανές, οὗ τὸ ὁρατὸν μὲν, οὐ δι' οἰκείαν δὲ χρῶμα ὁρατόν, ἀλλὰ διὰ ἄλλο τι ον, μεταλῆφθεν ἐς τὸν περὶ φωτὸς λόγον. ἢ ἆρα φῶς ἐστιν ἡ τοῦ διαφανοῦς ἐνέργεια καθ' ὅσον διαφανές, αὐτὴ τοῦ τοιούτου μὴ μετειληφότος αὐτοῦ. δῆλον γὰρ οὕτως τοῦ διαφανοῦς, ἐπιγενόμενον τὸ φῶς. ἢ δοκοῦσιν αὐτὸ μεταλαβόντα αὐτὸ, ποιήσειν αὐτὸ ἐνέργειά διαφανές. ἔστι γὰρ ἐνάερι καὶ ὕδατι. ἢ τοῖς τοιούτοις ἡ τοῦ διαφανοῦς φύσις. καὶ οὐκ φωτός μιᾶς οὔσης, ἐνέργειά γε διαφανής. οὐ γὰρ ἂν ὁ ἀὴρ μεθεκτὸς αὐτοῦ τῶν χρωμάτων. τοῦ δὲ φωτὸς παρόντος ἐστὶ τὸ οἰκεῖον ἆθλος μεταλαβόντα. διὸ φωτὸς παρόντος ἀὴρ μὲν ἢ ὕδωρ, ὁρᾶται μέν· διὰ τὴν δὲ οὐ μετέχουσιν ἐνεργείᾳ δηλονότι διαφανοῦς φύσιν. τῶν δὲ περὶ φωτὸς φάντων, οἱ μὲν ἁπλῆ σῶμα αὐτὸ εἶναι· οἱ δὲ ἀσώματον. οὐδὲ οὐ μέν ἐστι σῶμα τὸ φῶς. εἴη δὲ οὐδὲ ἐπιπόρρους ὄντως ἂν τὰ ἐκπορευόμενα τῶν σωμάτων τὸ ὁρᾶν γίνεται, δηλονότι ἐλέγξαντας αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν ἀδύνατον ἢ τὸ φῶς ἢ πᾶς ὅλως σῶμα εἶναι. οὕτω τοίνυν ἀρίστως ἔχει λαβόντα περὶ τούτων ἐν νοήσαι δόξαν. μὴ ἐπὶ τούτοις πᾶς φερόμενος ἀπὸ τοιαύτης ἀπορίας ἐπισκέπτεσθαι. ἆρα τοίνυν καὶ ἐκπορευόμενα τῶν σωμάτων τὸ ὁρᾶν ἐγγίνεται, πῶς οἷόν τε ἅμα ἀναλαμβάνειν ἡμᾶς ἀθρόον τοῦ ὅλου οὐδὲν λαμβάνειν; πῶς γὰρ οἷόν τε ἐστὶν ἀχρόνως σωμάτιον σαφῶς ἰδεῖν πάντα; δύο γὰρ δυοῖν ὄντοιν διάστημα εἶναι τὸ ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. ἢ γὰρ ἀπὸ τοῦ μέτρου ἴσον ἐστί. τῇ τοῦ ἐξαγώνου πλευρᾷ τῶν δυοῖν ὄντοιν τὸ διάστημα εἶναι. μὴ γὰρ ἁπλασιονεφεύδομός ἐστιν, ἢ περίμετρος τῆς διαμέτρου. ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ μέτρου τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου. δῆλον οὖν ὡς τῆς ὅλης διαμέτρου τετράγωνα ἔχουσης ἑξωδίαν. μὴ πρὸς ἓξ πάντα δὴ ἡ περίμετρος δώδεκα ἔχει τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου δυοδεκάεδρα ἑξωδίαν. πῶς οὖν οἷόν τε σῶμα ἀχρόνως τοσοῦτον μὴ νοηθῆναι διάστημα. ὥστε γοῦν ἡ ὀξυτάτη τῶν νοήσεων

λέγω δὴ τῆς ἀπλανοῦς ὡς δυοῖν ὄψεσι τὸ ἓν πρὸς μόριον τοῦ παντός. λέγω δὲ τὰ
συζυγίαν ἔχοντα. πῶς οὖν οὐκ ἄλογον τὰ ἐμπεπτωκότα σώματα
ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀπλανοῦς ἐξ ἴσης πορεύεσθαι; πάλιν
δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον σωμάτων οὐδὲν ὁρῶμεν. ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πε-
ρας τῆς μορίου ὁρωμένου τοῦ οὐρανοῦ. ἀναγκαῖον πάσας τὰς ὁπτὰς δι' οὗ οὔσας
δι' ἀέρος ἢ διὰ τοῦ χωρὶς ἦν· ὥστε ἂν χωρὶς εἶεν σώματα διὰ σώματος.
ὅπερ ἀδύνατον· ἢ γὰρ μίγνυται, οὐκέτι δι' ἧς καλ ἀοράτως ἐ-
χαν ὁρᾶν τὸν οὐρανόν· οὔτε τὰ ἄλλα ὁρατά· ἅτε μηδὲν ὅλου χωροῦντος
τοῦ ἀέρος· ἀλλὰ γίνοιτο ἂν ὅλον οὕτως ὥστε τὰ μόρια τῶν ὁρατῶν,
τὰ ἀπὸ τὰ μόρια τοῦ ἀέρος τοῦ μεταξὺ ὄντα οὐκ ἂν ὤφθη· ὥστε
οὐδὲν τῶν ὁρατῶν σωμάτων ὁρῶμεν, ἀλλὰ δι' ἡμίσεος καὶ τὰ
μόρια. ἐπεὶ ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖον πέρας τὸ τέταρτον τοῦ μορίου
ὁρώμενον τοῦ οὐρανοῦ. ἐνδέχεται ἐκπεπτωκέναι σωμάτων μηδὲν
ὁρᾶσθαι τὸ ὁρᾶν γίνεται, ἀναγκαῖον πάντα τὰ λοιπὰ σώματα ἀπο-
κρύπτεσθαι τὰς ὁπτὰς ὡς δι' ἡμίσεος ἀφ' ἡμῶν ἕως τοῦ ὠκεανοῦ· ὥστε περιλαμ-
βάνειν αὐτοῦ τὸ τέταρτον μόριον. ὅπερ ἄλογον ἐκ μικροῦ μορίου
τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ μᾶλλον δὲ οὐδ' ὅλου· ἀλλὰ τῆς κόρης τῆς λοιπὰ
σώματα μηδὲν ἐκπίπτειν ὡς τοῦ παντὸς τὸ τέταρτον μόριον
περιλαμβάνειν. ἀλλὰ πρὸς ταῦτα φαίη τις ἂν μὴ πάντων εἶναι
τῶν ὁρατῶν πρὸς τὰς ὁπτὰς. ὥσπερ γὰρ μίγνυται ἐκπίπτοντα ἐκ τῶν
ὑπὲρ τῆς ἀπλανοῦς. ἵνα μὴ πρὸ ἁπάντων τῶν πλατῶν τὴν ἀπτῖνα ἐκ τῶν
παρέχεται. πρὸς δὲ τοῦτο φαμέν, οὐ μὴ ὑπὸ τοῖς τοῖς οὐρανίοις
πρὸς ἄλληλα ἡ ὅτις, ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ τοῖς ἐξ ὧν ἐξ οὗ οἱ πόθ'
ἴσασιν οἱ ἀστρονόμοι τὰ μεγέθη τῶν ἄστρων· πόθεν τὰς μίγνυσθαι·
πόθεν τὰ ἀποστήματα· τὰς σωρόδους τε καὶ ἀποσταλοὺς· καὶ ὅσα
ἄλλα περὶ τῶν οὐρανίων ἀποδείκνυσιν· ὡς ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν λαμβα-
νόμενοι τῶν φαινομένων. οὕτως καὶ πᾶς περὶ αὐτῶν ἀποδείξεις ποι-
οῦνται· ἔστι τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐξ αὐτῶν ἐξ ὄντα, ἀναγκαῖον
ἢ σώματα εἶναι, ἢ ἀσώματα· εἰ μὲν οὖν σώματα εἶεν, τοῖς αὐτοῖς
λόγοις ἐλεγχθήσονται, οἷς περ ἐφεξῆς τοὺς σώματας λέγοντας

τὸ φῶς ἐλέγξομεν. ἆρ' ἐὰν σῶμα τῇ χρόᾳ τῆς ἐμποδὼν ὄντων
μὴ τῆς προσαπαντήσεως. ἆρα ὅλως ἀσώματοί ἐσιν ἐνέργειαι, μὴ
μὴ προσαπαντήσεως γινόμεναι, ἢ ἔχουσι μέχρι τῶν ὄντων· μὴ οὕτω
τὰ αὐτὰ τῶν ἀεὶ φερομένων λέγουσι περὶ τῶν ὄντων μὴ τοῦ φωτός.
ὡς μήκους οὖν στερον ἐσόμενα· καὶ ὁλοσχερὲς ἀπὸ ὁρᾶν παρὰ ἐμπο-
πὴν ἀπὸ τῶν ὄντων γίνεται, ἢ τοιαῦτα σώματα ἀναίμακτα εἶναι τὰ ἐμπε-
μπόμενα· ἢ γραμμὰς ὡς δοκοῦσι λέγειν οἱ μαθηματικοί· ἀλλ'
μὲν γραμμὰς ἄνευ ἀντιτυπίας οὔσας ὄντας, δηλονότι καὶ σημεῖα ἐφαπτομένας
τῶν ὁρατῶν· τὸ δὲ ὁρᾶν φασὶ γίνεσθαι τῷ ἐγγὺς ἁπτομένας ὄντας,
τῶν ὁρατῶν· καὶ κατὰ σημεῖα δὲ ἐγγύς ἐσι· καὶ κατὰ σημεῖα ἄρα ἁπτόμενα
ἀλλήλων τὰ τῶν ὁρατῶν καὶ ὁρατὰ τῶν μεταξὺ ἀνάγκη ἁπτόμενα εἶναι ἀλλήλων
ἄτοπον· ἆρα δὲ σώματα ἢ τὴν ἕξιν ἔσεσθαι τὸ περὶ τῶν κώνων τοῦ μεγάθους
μοίριον ἀναίμακτον ὅπερ ἐστὶ τέλος· σωματικὴς γάρ ἐστι· μὴ ἐπαγόμενον θεῖ
ἐν θύσι μὴ τὰ ἐγγὺς ἐνέχεσθαι· ἢ σῶμα δὲ ἀσώματος χωρίς· ὅπερ μὴ
αὐτὸ ἀδύνατον· ἆρ' οὖν μὴν πορεῖ ἀναίμακτ' ἐξιέναι τὰς ὄψεις· ἀλλ' ὅτι
μὲν οὐκέτι πεποιημένα τὰ σώματα, δεδόσθαι ἐν τῇ περὶ
γενέσεως· ἄλλως τε ἂν ἀναίμακτον ὅλως οὐ μοῦς μίνας ἔχειν· μὴ σώματα
ἐν τοῖς χιτῶσιν, οἷς οἱ πόροι δοκοῦσι λαμβάνειν· δι' ἃ μάνωσιν
ἀδύνατον ὄντας χωρεῖν· ὥστε οὐκέτ' ἂν εἴη τὸ ἔδαφος, ἢ μὴ ἄλλο
τι παρὰ σωτὴν ἐχόμενον ὁρᾶν· ἀλλὰ μίνα μὲν ὁρᾶν μοίρια· μίνα δὲ μὴ·
παρὰ τὴν τοῦ ὁρατοῦ μοίρια ὧν καὶ ἔνθεσαν κεῖσθαι οἱ ὄγκοι οἱ
δι' ἃ λαμβάνοντες τοὺς πόρους, τοῦτα ὁρᾶν ἀδύνατον· οὐδὲν
ἄρα μᾶλλον σωτὴν ἐχόμενον ἐωρᾶτο ὅπερ ἐστὶ παρὰ τὴν ἐνέργειαν
ἄλλο οὐδὲ σῶμα τὸν ἐνέργειαν ἐκ τῶν ὄντων ἕξιν εἶναι σωτὴν·
ἢ τοιαῦτα μεταξὺ τοῦ οἰκείου σχήματος ἔξω ἢ οὔ· ἆρ' μὲν μεταξὺ
τοῦ οἰκείου σχήματος, ἀναίμακτόν που πάντως ἐνδέχεσθαι
ὑπάρχειν· ἐπεὶ οὖν ἀναίμακτον ἡ ὄψις ἐστίν· οὐ γὰρ
οἷόν τε τὸ μὴ ὂν ἔξω ἧς μετέχον, οὐσίας μετέχειν· ἢ δεῖ ἔξω ἢ
ὧν ἂν ἐγγένηται ζῷ ἐμφυτοποιεῖ· μὴ ἀέρα σώματος
ἕξιν οὖσαν τοῦ ὄμματος, μὴ γίνομένην ἐν ἀέρι· ἢ ἐν ὕδατι· ἢ ἁπλῶς

ἐν τινι τῶν διαφανῶν, ζῶν ἐνδυοποιητόν· ὥσπερ καὶ ἔμψυχον ὄπερ ἐστί, τελεῖον·
ἢ μὴ τοῦ τοιαύτης ψυχῆς ἐν τῷ μικρῷ κύτει, ὄπερ ἐστὶν ἀδύνατον· ἀλλ' ὡς τάχιστα
ὀπτικὴν δύναμιν ἐνεργείᾳ ἐξιοῦσαν τοῦ ὄμματος ἐν τῷ ἀέρι γίνεται· ἢ
τῷ ὕδατι ἢ τινὶ τοιούτῳ· ἐνδύνεται γὰρ ὁ ἀὴρ ὑπ' αὐτῶν πολύς γινόμενος· οὐ
μὴν οὔτε οὐδὲν ἐν τῷ μικρῷ ὄμματι πρόσθιον, οὔτε σῶμα, οὔτε ἀσώματον,
μὴ ἐξ ἄλλων μὲν πολλῶν δυνάμενον δέξαι· ὅμως ἵνα μὴ ταύτῃ
μή. οὐδὲ οὐ δὲ τὸ φῶς σῶμά ἐστι, δῆλον ἐντεῦθεν· διαδύεται διὰ
πάσης, πῶς πάλιν οἴονται εἶναι σῶμα; οὕτως ἀχρόνως γενέσθαι τὴν ὄψιν· ἅμα
γὰρ ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντα γέγονεν ὁ ἥλιος, μὴ ἐξαίφνης ἀχρόνως ὅλον
τὸ ὑπερῷον ἢ μὴ ὀφαίρειον καταπεφωτίσθαι· μὴ δὲ λύχνον καὶ λύ-
χνας δύο ἀναλόω δεῖνον, ἅπαξ ἐξαλάσω τοῦ καλύμματος, ἀθρόον
ὅλος ὁ οἶκος φωτίζεται· πῶς οὖν οἴονται εἶναι σῶμα οὕτως ἀχρόνως
γίνεσθαι· εἰ πᾶν δὲ σῶμα τὸ φῶς ἁπλοῦν ὂν δὴ ἁπλῶς μὴ γένεσθαι
γίνεσθαι· ἁπλᾶς δὲ μὴ γένεσθαι ὄντος· ἢ καὶ πεύσεσθαι· μὴ ἢ καὶ
κύκλον· δύο μὲν οὖν εἰ πεύσεσθαι γίνεσθαι οἷον τὸ φῶς ἢ ἄνω γίνεσθαι μᾶλλον
οὐ γίνεσθαι εἰ τὸ κάτω· ἢ κάτω γινόμενον, εἰ τὸ ἄνω δὲ
γίνεσθαι· νῦν δὲ μὴ ἄνω μὴ κάτω· μὴ δεξιὰ μὴ ἀριστερὰ ὁρᾶται
γινόμενον· πᾶν δὲ σῶμα εὐθυφορικόν, ἢ πρὸς εἰ ἄνω μόνον· ἢ πρὸς
εἰ τὸ κάτω γίνεσθαι γίνεται· οὔτε δὲ οὐ κύκλῳ γίνεσθαι, πρόφανες
ἐκ τῆς ἐνεργείας· διὰ τὰς σεληνοειδεῖς ἡμικυκλίου ἕτερόμηκες δοκεῖ κύκλον
λύχνου καὶ τὸ πρὸς ἀρχὴν τοῦ ἡμικυκλίου, εὐθέως ἐπεὶ θᾶττον ὅλον
καταφωτίσει· μὴ καταλείπεται, μὴ τὰ ἄνω εἰ φωτίσει ὁμοίως
τὰ κάτω· δύο γὰρ οὖν δὲ μὴ οἱ τὰ ὁπλικὰ δύο γνώμονες ἐναργῶς δῆλα-
τοῦ εἶναι τὸ φῶς πρόσθιον· μὴ οὖν καὶ τὰ κύκλον· διὰ τὰς σεληνοειδεῖς,
ἐν τῷ μικρῷ ἐν αὐτῷ ποιήσῃς, μὴ ἃς μὲν τὸ ἕτερον μέρος τῆς
σεληνίδος καὶ τὸ κάτω ἐν τῷ μικρῷ ὑφαίνῃς λύχνον, εὐθέως

γένεσθαι τὸ διὰ τῆς ἐν τομῆς φῶς οἷον φῶς τοῦ λύχνου
ἀπὸ τοῦ ἑτέρου σεληνίδος γενομένου ἐν τῇ σεληνίδι
πρὸς τὰ ἄνω εἶναι, διαβιβαθήσεται διὰ τῆς ἐν τομῆς εἰς
τὸν λύχνον· ὥσπερ καὶ εἶναι δηλονότι ἢ τοῦ φῶς γίνεται

μήνησις· ὡς τε φ μὴ παῖ ὖφ φαν μὴν δ ται ὡς τὰ σώ μα τα, ἢ πω ἐπὶ τὸ
ἀ ὴρ μόνον, ἢ πω ἐπὶ τὸ ἀν τρω μόνον· μὴ πε κα τα μύ κλον· πᾶν δὲ
σῶ μα μί α πω νὰ ρ ἡ μέ νων μὴ νη σιν μὴ ν δ ται, ἐ οι κε μὴ ἅ ν αι σῶ μα
τὸ φῶς· πά λιν φ σῶ μα τὸ φῶς, ἀν α γκη πᾶ σα φ μὲν δι ὁ λου τοῦ
ἀ έ ρος χω ρ φ σῶ μα ἐν σῶ μα μι ᾗ ἅ ν αι· φ δὲ μὴ δι ὁ λου, ἀ λλ ἢ τε μά
αὐ τοῦ, ἢ δι ' ἀ τῶν πό ρω ν αὐ τοῦ χω ρ ᾗ· ἀν α γκη μὲ ν ἐν παν τὶ μέ ρ φ τοῦ
ἀ έ ρος φῶς ἅ ν αι· ἀ λλ ἅ ν αι τι νὰ μὲ ν αὐ τοῦ μό ρι α πε φω τι σ μέ να.
τι νὰ δὲ ἐ σκο τι σ μέ να. ὡ ς τε οὐ πᾶ ς ἑ τέ ρ α πε φω τι σ μέ νος· οὐ
δὲ πᾶ ν πα χοῦ ἀ ὴ ρ ἕ ξαι· ἀ λλ ἴ σ θι ἀν ἢ φῶς, μὴ ἅ ν αι ἀ έ ρα.
μὴ ἐν θα ἀ ὴ ρ· μὴ ἅ ν αι φῶς. μὴ οὕ τω σύ μ φ η σε τοι μὴ μᾶς φῶς μὴ
ἀ έ ρ ἀ ὰ ν α πτᾶ ν· ἔ στι δ' ὅ τε μὴ φῶς μό νον· οὐ με τὰ δὲ μὴ ἀ έ ρα,
ὅ ταν μα τοῦ πο τὸ τε φω τι σ μέ νον τύ χω μεν ἀ ν α πτέ ον τες·
τᾶ λα δὲ προ φα νῶς ἄ λο πα· μὴ πᾷ αὖ τω τω ἐ νε ρ γ ᾶν· ἔ σθ δὲ
μὴ ἐ ν τω τοι ἀ ὴ ρ μο νὴ μὴ ν δ σθαι ἀ θρό ον οὖ πα μὴ σω ε χῆ, πα ν τὴ
συ μ πλ ᾖ ν τοι τό πον ἐν θα ἀ ὴ ρ ος πέ ση ἐ ξω θοῦ πα τοῦ φω τὸς
σῶ μα, ἢ ρω μαῖ ον μο τι νό τε ρον τοι τό πον πρὶ· ἄ πε τοῦ φω τὸς
σῶ μα, ἢ ρω μό ρι α αὐ τοῦ ἐ ξω θή σαν τα, μὴ ἐν τοῖς ἐ μ πρό σθεν τό ποις
γε νό με νον, νῦ ν τοῦ το οὐ σύ μ φ η σιν· ὁ ρῶ μεν δὲ ὅ τι μὴ τοῦ ἀ έ ρος φω τι-
σθέ ν τος, οὐ αὐ τὰ ς τοῦ ἀ έ ρος ἐ νε ρ γ ᾶν γί νο ν ται· ἀ ν α πτέ ον τες γὰ ρ ὁ
μοί ως ἡ μ τυ χή κα μεν· καί τοι πῶ ς μαῖ ον πέ φυ κεν ἢ τοῦ φω τὸς
φύ σις· μὴ αὐ τοῦ τοῦ ἀ έ ρ α οὐ κ ἂ μ τυ χεῖ ν· πρὸ ς δὲ τού τοις ἐ πι δή λοι
λέ γον τες τὸ φῶς σῶ μα ἅ ν αι λέ γου σι σφ ᾶ ρ αν εἶ ναι φω τὸς πρὸ ϊ έ ναι
ἐ κ τοῦ ἡ λί ου· ἐ πι δὴ ὁ ἥ λι ος σφ αι ρι κός· ἔ στι δὲ σφ αι ρι κὸς μὴ
ὁ ἀ ὴ ρ· ἀ ν α γκη πᾶ σα τὰ τοῦ φω τὸς σφ ᾶ ρ αν προ ϊ οῦ σαν πρὸς
ἡ μᾶς ἢ ὠ θεῖ ν τὼ σφ ᾶ ρ αν τοῦ ἀ έ ρος· μὴ οὕ τω τοι τό πον ὠ θῆ σα
τα λα βοῦ σαν φω τὶ ζειν τοι περὶ ἡ μᾶς τό πον· ἢ μὴ ὠ θεῖ ν· ἢ δι ' ὠ θῆ σ
χω ρ εῖ ν· φ μὲν οὖ ν ὠ θεῖ τοι τὸν ἀ έ ρ α, μὴ τοι τὸν αὖ τοῦ τό πον πα τα λαμ-
β ά νειν· ἔ στι γὰ ρ ὁ ἀ έ ρος τό τε φω τι σ μέ νον ἢ μὴ σφ αί ρι ον· ὅ περ
ἀ δυ ά τον· ὡ ς γὰ ρ ἅ πα ντα πᾶ σα τὰ ἀ έ ρος ἐ γ γί νε ται· μὴ τε
φω τι σ μέ νου τοῦ περὶ ἡ μᾶς πα ντὸς· φ δὲ μὴ ὠ θεῖ σ', οὐ δὲ φω

γόν. ἄπειμὲν ἀφιγνούμενον δὲ ἡμᾶς. φδὲ χωρητὸν δι' ὅλης ἔστι σῶμα, δι' ὅλου σώματος μὲ χωρητικός. ὅπερ ἀδύνατον. φδὲ λέξουσιν ὅτι ὡς ὅλον σῶμα δύνασθαι χωρίσαι δι' ὅλου σώματος, μᾶλλον μὲν ἀδύνατος ὁ λόγος, οὐπω γὰρ ἐμεμηνότες ὡς μὴ χωρίζεσθαι ἀλλήλων ἔφαμεν. ἔπειτα φδὲ διὰ τὸ ὅλον εἶναι δύνασθαι χωρῆσαι δι' ὅλου σώματος, ἐχωρησεν ἂν οὐ μόνον δι' ὅλου, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλου τοῦ ὅλου. τίς γὰρ ἡ ἀποκλήρωσις. φὴ ὅλον ὅλου σύνεσται σῶμα δι' ὅλου σώματος χωρῆ.

ξδ'. ὥσπερ οὐδὲ τὸ διὰ τῶν στερεῶν σωμάτων χωρῆσαι τὸ φῶς δι' ὅλης λέγω τῶν ὁμοίων. διὰ τὸ οὖν μὴ τὸ ὑπὸ τοῦ ὄντος τοῦ ἡλίου, ὀφθῆναι ὑπὸ τοῦ φωτὸς. τὸ δι' ὅλης χωρούμενον. ἔπειτα φσῶμα ὂν τὸ φῶς χωρεῖ δι' ὅλου σώματος τοῦ ἀέρος, εἶδε που ὅλον πυκνότερον τὸ παχύτερον γενέσθαι. νῦν δὲ τοὐναντίον. λεπτομερέστερος ὁ ἀὴρ γίνεται δεξάμενος τὸ φῶς. ὅπερ οὐ παύσωμεν ἐπερωῶσωμα. ὥσπερ φεἰ ἦν χωρητικὸν ὕδωρ τὸ μὴ μᾶλλον ἐξ ἀμφοῖν γίνεσθαι πόρος. ἀναίρει πᾶσα τὸ ἐξ ἀμφοῖν σῶμα παχύτερον γεγονέναι. οὐπω δὲ τὸν ἀέρα ἀναίρεσιν παχύτερον γενέσθαι, ἐγγίνομένου τοῦ φωτός. νῦν δὲ τοὐναντίον λεπτότερος γίνεται, φωτιζόμενος. φδὲ τις λέγοι πρὸς τὸν περὶ τῆς μίνήσεως τοῦ φωτὸς ἐνιστάμενος λόγον. οὐχὶ ἀκτῖνές τινες εἰσὶν ἠρτημέναι τοῦ ἡλίου. μὴ πῆ μεταφανεῖσης μνήσεως φωτίζουσιν, οὐδεόμενα τῆς ἀνωθεν μίνήσεως. ἀνάρα ἠρτημέναι εἰσὶ τοῦ ἡλίου ἐπίλω. μᾶλλον μὲν παρὰ τὰ φαινόμενα. ὁμοίως γὰρ ὁ πεἥλιος φωτίζει μὴ σειλώμενος. μὴ πὸ πῦρ καὶ τὰ ἄλλα πάντα, οὐχ ἕξει τοῦτο λέγειν μὴ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἢ τίνος τῶν ἄλλων. μὴ ὅταν μὲν σωμάτων ἀπὸ παρατρίψεως τῶν πυρίων ἐξάπτῃ πῦρ ἐν πάνυ μεγίστῳ οἴκῳ, ἀχρόνως ὅλον τὸν οἶκον τὸ φῶς καταλαμπρύνει. μὴ τοῦ ἀέρος δὲ πυκνωθέντος, ὃ μὲν ἥλιος ἀφανὴς ἔσται. αὖπας δὲ ὁ περὶ ἡμᾶς καταλαμπρύνεται τόπος. ἔπειτα ἐρήσομαι περὶ τῶν ἀμιγνύντων τῶν ἡλιακῶν. πότερον σώματά ἐστιν, ἢ ἀσώματοι. μὴ πότερον διὰ ὅλου τοῦ ἀέρος ἀκτῖνες φέρονται, ἢ οὐδὲ ὅλου. μὴ πάλιν τὰ ἀπὸ ἀπορραίνεσθαι.

ἐμπούτων οὖν ἢ πῶν τοι οὕτω νῦν οὐμενοι ἀναλαμβάνεσθαι, μήτε τὸ φῶς
μήτε τὰς ὄψεις ὅλας ὅλα μέλαν· ἢ οὖν πῶς τὸ ὃ ἂν γίνεται· ἢ δὲ μὴ τοῦ-
φωτὸς φύσις· λέγομεν οὖν πρῶτον περὶ τοῦ ὁρᾶν ἐπόμενοι ἀεὶ τῷ· ὅτι
ἔχει τὸ διαφανὲς διάπορον ὅμοιον ἢ πῶν τῶν χρωμάτων δυνάμει· ἀέρος ἀ
χρωματίστου ὢν· ἀλλὰ ἔχειν οἰκεῖόν τι χρῶμα, εἰ καὶ ὁτιοῦν ἀνάγκη,
πρὸς τὸ διάπορον ὅμοιόν τα τὰ ἄλλα χρώματα· ἀμέλει καὶ ἡ νὺξ
ἀέρους παντὸς διάπορον ὅμοιόν τα τὰ χρώματα· οὐδὲν γὰρ τὰ ἀμυδρό-
τερα διάπορον ὅμοιον τοῦ πρώτου ἀμιγῶς· ἔχει οὖν ὁ ἀὴρ κατὰ παν
μόριον ἀέρος τοῦ πρὸ ὑπάρχον ὅμοιόν τι τῶν χρωμάτων δυνάμει· ἢ γὰρ
ὅλος καθόλου ἀέρος διαφανὴς εἶναι· τὸ γὰρ ἓν θατέρῳ μέμιγμενον,
ἢ οἷόν τε μὴ ὁτιοῦν θατέρου· ἢ ἁπλῶς οἷόν τε πάντων οὗτινος μέρος
ὁρῶσιν· ἐνεργείᾳ οὖν τινες ἐμποδὼν ὁρᾶσθαι ἐγγίνονται ἁπάντως· ἐν
τῷ ἀέρι μὴ χρωννύουσαι αὐτόν· ἐπεὶ μὴ δὲ πέφυκε χρωννύεσθαι· ὅθεν
δι' ἀέρος τοῦ αὐτοῦ μορίου τοῦ ἀέρος διαφορὰ ὁρῶντες ἢ διαφορὰ χρώ-
ματα ὁρῶμεν· ὅπερ ἀὴρ ὢν ἐχρωννύετο, οὐκ ἂν ἐγένετο· οὐ γὰρ ἐ
δυνατὸν τοῖς ἐναντίοις ἅμα χρωννύεσθαι· ὅθεν διὰ τοῦ αὐτοῦ μορίου
τοῦ ἀέρος διαφορὰ ὁρῶντες διαφορὰ χρώματα ὁρῶμεν· ὅπερ
ἀὴρ ὢν ἐχρωννύετο, οὐκ ἂν ἐγένετο· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τοῖς ἐναντίοις
ἅμα χρωννύεσθαι· οἷον ἀὴρ τὸ ὃ ὁ ἀὴρ ἀή· τὸ μὲν δὲ μέλαν· λευκὸν
δὲ τὸ λ· ὁρᾶν δὲ τὸ λευκόν· πόθεν ἢ τὸ μέλαν· χωρὶς οὖν αἰσθάνεσθαι
ἐνεργείᾳ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέλανος διὰ τοῦ ὃ ἀέρος· ἀθρόως δὲ χωροῦσι
διὰ τοῦ ἐναντία οὖσαι, δηλονότι οὐχρωννύουσιν αὐτόν· ἀδύνατον
γὰρ τὸ αὐτὸ μόνον ἅμα τὰ ἐναντία δέξασθαι χρώματα· ὅπερ
δεῖ πῇ τῶν ὅλων, τοῦτο καὶ ἐπὶ πλάνων χρωμάτων ἐστὶν ἁπάντων· πλάνον
γὰρ οὐ τῶν τῶν ὀρατῶν τῶν πῶν ὁρατῶν ἥξουσιν αἱ πλάνοις ἐνεργείᾳ
τῶν χρωμάτων δὴ τοῦ αὐτοῦ ἀέρος συμπίπτουσαι ἀλλήλαις· ἢ δὲ
ἐχρωννύετο ὁ ἀήρ, οὐκ ἂν ποτε τοῦτο ἐγένετο· διαφαίνουσιν
οὖν διὰ τοῦ ἀφανοῦς αἱ τῶν χρωμάτων ἐνεργείαι· μὴ ἀπαγγέλλουσι
τῇ ὄψει τὰ οἰκεῖα ὑπάρχοντα· αὖθις λέγω τὰ χρώματα· ἃ μὲν
τῷ αὐτὰ θιγεῖν αὐτῷ ὁρῶσαι ἃ μέντοι τὸ διαφανὲς

παθος ἢ οὐ μέμποιοῦσαν· ἢ οὐδὲ ἓν ἦν πῶς ἢ ἐνεργείᾳ τοῦ χρώματος χωρήσασα ἀπὸ τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου ἀφικνεῖται πρὸς τὸ ὁρᾶν· ἐν ὑποκειμένῳ γὰρ γίνεται τῷ ἀέρι· ἢ οὕτω δι' ὕδατος δρᾶται πρὸς τὸ ὁρᾶν· ὥσπερ καὶ τοῦ πέπονος ἐνεργείᾳ χωρεῖ διὰ τοῦ συνεχοῦς εἰς τὸ ξύλον· ἢ ἂς μὲν τὸ ξύλον δρᾶσθαι ποιήσουσα ἀπὸ τοιοῦδε ἢ τοιοῦδε· εἰς δὲ τὸ συνεχὲς οὐδὲν τοιοῦτον δρᾶσθαι ὂν ἐν τῷ ξύλῳ· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ φωτὸς λέγομεν ἐνεργείᾳ ἀνίσχνα ἀσώματον ἐκπεμπόμενα ἐκ τοῦ φωτιστικοῦ σώματος εἰς τὰ διαφανῆ πεφυκότα παύεσθαι ὑποδέχεσθαι· ἢ ὥσπερ τὸ πῦρ ἢ πόρρω που καῖον ἡμῶν θερμαίνει ἡμᾶς, οὕτω ἀπὸ φοιτᾷ πρὸς ἡμᾶς· ἀλλὰ τῷ ἀπὸ μὲν τοῦ πρόσεχῆ ἐᾶσθαι ἀέρα θερμαίνειν πεφυκότα παύεσθαι ὑπὸ πυρός· ἐνδυόμενος δὲ θερμαίνεσθαι γίνεται τοιοῦτος ὡς δύνασθαι ἢ ἀπὸς τὰ παραπεμόμενα ἐᾶσθαι θερμαίνειν· ἢ τοῦτο μέχρι πάντος γίνεται· ἢ οὕτω καὶ τὰ πόρρω τὰ τοῦ πυρὸς θερμαίνει· ἢ πρώτως μὲν ἐκ τοῦ πυρός· προσεχῶς δὲ ἢ κατὰ δεύτερον λόγον ἐκπεμπόμενα· οὕτω δὲ καὶ τῶν διαφανῶν σωμάτων ἐφεξῆς κειμένων· αὐτὰ γὰρ ὄντα ἅπτονται ἀλλήλων ἢ ἐφεξῆς τῆς ἐσχάτης ὀφαίρας ἅπτεται ὁ περὶ ἡμᾶς ἀὴρ· ἢ ἐφεξῆς τούτου τὸ ὕδωρ προσεχῶς οὗ ὁ ἥλιος ἐς τὸ παρακείμενον αὐτῷ σῶμα· ἢ ἀπόμενον αὐτοῦ δρᾶσαι ποιὰ ἀπὸ ἐνεργείᾳ διαφανές· ἐνδύνο δὲ τοιοῦτο γενόμενον ἴσχει δύναμιν, ὥστε καὶ ἀπὸ δρᾶν ἐς τὰ πλησίον· ἢ ποιὰν αὐτὰ τοιαῦτα· ἢ οὕτω μέχρι τῶν ἐσχάτων πρόσθιν ἢ φωτιστικὴ δύναμις· οὐ τῆς τοῦ ἡλίου ἐνεργείας ἀμέσως ἐς τὰ ἔσχατα φοιτώσης, ἀλλὰ τῶν πλησίον ἢ πρώτως πασχόντων δυναμένων· ἢ αὖ τῶν ἐς τὰ δεύτερα τοιαύτην ἐνεργείαν ἐνεργείαν. ἡ δὲ ἄθροα γίνεται κατὰ σύνηγγιν ἐνεργείας, ἢ ὥσπερ ἡ χοῖνος ἢ μακρὰς ἢ δι' ἀπὸ ταμένης τὸ ἄνυδρον ὠνὴ ἥδεν, πᾶσα ἡ σχοῖνος ἀθρόως οὐ γινώσκεται δι' ἀπὸ τῶν μορίων σωζόμενον τοῦ πρότερον ὠνὸν ὂν τὸ ἐχόμενον· οὕτως δὴ καὶ ἢ ἐπὶ τῆς τοῦ φωτὸς ἐνεργείας γίνεσθαι. διὸ πάντα ἐφεξῆς τὰ τοῦ κόσμου σώματα ἀλλήλων ἅπτεσθαι· ἔστιν οὖν τὸ φῶς οὐσία· ἀλλ' ἢ τοῦ διαφανοῦς ἐνεργείᾳ διαφανές

B.

ἐστὶν· ἥλιος γίνεται ἀπὸ τοῦ ποιητικοῦ· ποιητικοῦ μὲν πρώτως δὲ καὶ ὑστάτως
ὁ ἥλιος· δευτέρως δὲ ὅσα τῶν μεταξὺ ἀπὸ φορᾶς τινὸς τῆς ἐξ ἀνάγκης
αὐτὰ φωτίζειν καὶ θέρμειν· ὥσπερ ἥ τε σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα· καὶ ὁ πῦρ.
πρώτως δὲ πρώτων τοῦ φωτὸς πηγή, ἐνταῦθα ὁ θεὸς ἵνα πέφηνε· οὕτως
οὖν πάσας τὰς ἀφὰς μένας ἀποβαίνειν φευξόμεθα· καὶ οὔτε σῶμα
δι' ἀσωμάτου χωρεῖσθαι, οὔτε ἀθρόαν γίνεσθαι καὶ ἄχρονον τὴν ἐνέρ-
γειαν οὐδενὸς ἀδιαστάτου ἀσωμάτου ὄντος· ἀλλ' ἀποφυσῶσιν ἡμῖν πρὸς
τὰς ὑπὸ θεότητας πάσας, τὰς τε τοῦ φωτὸς καὶ τὰς τῶν ὅλων· οὐκ ἀμέ-
σως ἀεὶ τὸ τῆς φωτὸς καὶ ὁλότης, πόθεν οὖν αἱ ἐν τοῖς ἐνόπτροις ἀνα-
κλάσεις· πόθεν καὶ ἐν τοῖς ὑγροῖς· πόθεν ἡ ἐκ τῆς ἀκτίνος ἀνάκλω-
σις παραλλήλως καὶ ἀπὸ τοῦ θερμαινοῦς· πόθεν αἱ ἀμφιβλήστρου
δίαι τῆς παιδιᾶς τε θερμαινόμεναι· διὰ τί δὲ ἁπλᾶς ἐνεργείας τῶν ὁ
ρατῶν ἐν τῷ ἀέρι ἐστὶν, μὴ διὰ παντὸς ὁρῶμεν· ἐπεὶ γὰρ καὶ παντὸς
μορίου ἐκάστου τῶν χρωμάτων τὰς ἐνεργείας ὡς ὅλοις τοὺς
πανταχόθεν ὁρῶντας τὸ ὅλον χρῶμα ὁρᾶν· οἷον ἀνθηρὸν τὸ λευκὸν
περιόντος δὲ τοῦ πλήθους ὁρῶντες· πόρρω· τὸ μὲν τὸ δὲ τὸ ἐγγὺς ἢ
πάντες ἀπὸ ὁρῶσι· δῆλον οὖν ὅτι διὰ τοῦ ἀέρος καὶ διὰ παντὸς ἐστὶ
μορίου ἑκάστου τῶν χρωμάτων τὰς ἐνεργείας· ἃ δὲ τοῦτο, τί δήποτε
μὴ καὶ διὰ παντὸς ὁρῶμεν· λύσιν οὖν τούτοις πᾶσι μίαν ἐπιθήσο
μεν ὑπὸ θέσεσι χρησαμένοις τοῦ περὶ τῶν ἐνεργειῶν λόγου,
αἷς ἐχρήσαντο τὸ μὴ ὁρᾶσθαι τὰ σώματα λέγοντες τὰς ὄψεις μὴ πόρρω· ὥσπερ
οὖν ὑπὸ μήθενα τὰς ὄψεις μὴ τὰς ἀκτῖνας, καὶ τοῦθ' ἁπλᾶς τὴν
γραμμὰς ἐκπέμπεσθαι μὴ ἀνακλᾶσθαι ἀπὸ τῶν λείων σωμάτων
καὶ ὑγρᾶς γωνίας, οὕτω μὴ ἁπλᾶς ὑπὸ μηδενὸς τὰς ἐνεργείας
τε τῶν χρωμάτων· ἔνθ' δὲ μὴ πόρρω καὶ τοῦθ' ἁπλᾶς ἐκπέμπεσθαι,
μὴ ἀπὸ τῶν λείων σωμάτων ἀνακλᾶσθαι καὶ ὑγρᾶς γωνίας· διὰ
τοῦτο οὖν μηδ' τῷ καὶ πόρρω ἁπλᾶς φαίνεσθαι· οὐ τῶν ὁλοντῶν
ἢ μεγεθῶν ἀναλωμένων πρὸς τὰ ὁρατὰ ἀλλὰ τῶν ἐνεργειῶν
τῶν ἐναέων· πρὸς ἡμᾶς δὲ διὰ τοῦτο οὐδὲ τὰ ὅπισθεν ὁρῶμεν· ἐπεὶ
καὶ τοῦθ' ἁπλᾶς φέρονται αἱ ἐνεργείαι πρὸς τὰς ὄψεις· οὐκ ἄλλως δὲ

καταῦθις ἐκ τῶν ὀρατῶν εἰς ἐνέργειαν πρὸς τὰς ὁράσεις ἐνεχθήσονται, ἢ μὴ αὖ πρόσω ποι ἀφ' οἵας γεγόναμεν. αἱ μὲν γὰρ ἐνέργειαι ἀεί τε ὡσαύτως ἐνεργοῦσιν ἀπαθῶς· οὐδὲ φθοὶ σὲ διὰ σὲ ἡμᾶς ἢ μὴ ὅταν ὦσι καταῦθις ἐν τοῖς ὁράμασι τὰ αὐτὰ πάσχωσιν ὁράσεις· ὡς οὐδὲ αἱ ὁράσεις καταῦθις πρὸς τὰ ἀλλοιωθέντα ὀράματα, ἢ μὴ καταῦθις ἐν τοῖς ὁράμασι γένωνται. διὰ τοῦτο οὖν τὰ ὄπισθεν χρώματα καὶ τὰ ἐκ πλαγίων ἀποβλέπομεν, οὐχ ὁρῶμεν· καίτοι τῆς ἐνεργείας τῶν χρωμάτων οὔσης ἐν τῷ ἀέρι, διὰ τὸ μὴ καταῦθις ἐν τοῖς ὁράμασι πρὸς τὰς ὁράσεις φέρεσθαι τὴν ἐνέργειαν, οὕτως οὖν καὶ τὰς ἀναπλάσεις τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὀράτων λέγομεν γίνεσθαι ἀπὸ τῶν λείων σωμάτων καὶ ἴσας γωνίας τὰς ἐνεργείας ἀναπλωμένων, καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἀφῷ τῶν ὁράτων λόγῳ, ὅταν τύχοι τὸ κάτοπτρον τοιοῦτον θείσιν ἔχον πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸ ὁρατόν· οὕτως τὰς ἐνεργείας ἀφ' ἑαυτοῦ ποιούσας, καὶ πρὸς ἴσας γωνίας ἀναπλασθείσας φοιτώσας πρὸς τὸ ὄμμα. καὶ τὰ μὴ καταῦθις ἐν τοῦ ὄμματος κάτοπτρα ὁρῶμεν· οἷον τὰ ὄπισθεν. ἢ ἄνω· ἢ κάτω· ἢ ἐκ πλαγίου· καὶ τὰ ἁπλῶς ἅπερ ἐκβαίνοι ἐπὶ τῶν ὁράτων λείου σι· ταῦτα ἡμᾶς ἅπαξ ἅπαξ ἁλλήλως ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν λείους τε φαινόμενα σώζομεν· ἰσάζει δὲ ἀφεῖσθαι ἢ ἀπὸ τοῦ ὄμματος εὐθὺ προϊούσας φοιτᾶν πρὸς τὸ κάτοπτρον· καὶ ἀπὸ τοῦ κατόπτρου ἀναπλᾶσθαι πρὸς τὸ ὄμμα· ἢ οὕτω ταῦτα μὲν ποιεῖν μὴ ἐᾶν οἱ μὴ ἀρίστου τέλους ὑπολήψεται λόγος· ἀλλὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν· οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὁράτων· μᾶλλον δὲ ἀδύνατα τῇ τῶν ὁράτων ὑπὸ θεοῦ ἁπάντων θεσμῷ· αἰσχρὸν μᾶλλον δὲ τὸ ἀρίστου τέλους ὑπόθεσιν, ἢ τὰ φαινόμενα σώζειν μὴ τὰ ἀλλοπαρὰ μιμεῖσθαι· πόθεν οὖν ἡ θεσμὸς ἐν τοῖς ἀκούσι γίνεται· ἔστι μὲν ἥλιος θεσμὸς οὐκ ἔστιν· αἱ δὲ ἀκτῖνες οὐ σῶμα· ἔστι μὴ ἡ οἰ σῶμα παρατρίβεται οὐκ ἔστι· παρατρίβεως δὲ μὴ οὔσης, πῶς ὁ ἀὴρ θερμαίνεσθαι· οὐ γὰρ ἡ πρὸς τρίβεται θερμαίνει· οὕτως μὴ ἐκπυρώσας ἂν πῦρ ὁ τέχνης γένηται, προφανὲς ἐκ τῆς ἐναργείας· μὴ ἐκ ξύλων γοῦν μὴ ἐκ λίθων καὶ οἱ δήπου παρατριβομένων ἔξαπίνης γίνεται· μὴ ἐν τοῖς πυρίοις δὲ ἐὰν μὴ οὕτως ἀφομοίωμεν τῷ ἀκτῖνα πρὸς τὸ ὑπέκαυμα, ὡς τε

μὴ ἀμβλείαν γωνίαν τὼ πλαγίαν τῶν ἀκμῶν ποιῆσαι. ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἔτι τῶ ὀξυπλωσίαν σχεδὸν ἐς μίαν εὐθεῖαν ἀποτελεσθῆσαι· μὴ πῦ-
ρὸς πρὸς παρεμπεσὸν ἀπολαμβανόμενον μεταξὺ ἀέρα οὐκ ἐ-
ξαπίστηνοι το· μὴ τοῦτο ὠθοῦντες ὁρῶμεν, ὡς ἔτι σῶμα μὲν ὑποῦθεν
τὰς ἀκμὰς, σῶ ἀλεῖται τὰ φαινόμενα· ἐνεργάζεσθαι δὲ οὐκέτι· πῶς
γὰρ ἡ τοῦ μὴ θερμοῦ ἐνέργεια θερμανεῖ· πῶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἀσώματος
παραπίπτει ἐς αὐτὴν οἷ το· λέγω οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι ὡς ἔτι ὑπὸ τῆς
ψυχῆς θερμῆς οὐκ οὔσης, ἵνα μὴ κίνησις ἐνέργεια ἐγγίνεται· τῶ
σώματι ἡ κίνησις τὸ ἔμφυτον θερμὸν ἀναζωπυροῦντα τὸ ζῶον.
ἐπεὶ δὲ δεῖ δέ ποτε ἡ τύχη, εὐθὺς μὴ τὸ ἔμφυτον ἀποβέννυται
θερμόν· οὕτω μὴ ἐκ τοῦ ἡλίου ζωπυρουμένου ἐνέργειαν φημὶ ἐγγί-
νεσθαι διὰ τοῦ ζῳοποιοῦντος ἐναέρι μὴ παύτως κινουμένου τὸ ἔμφυτον
τοῦ ἀέρος θερμὸν ἐκ θερμαίνον ἀὸν. ὡς ἔτι ἡ θυμοειδὴς
ψυχῆς δυνάμις αὖτη θερμὴ οὖσα, ἐπεὶ δὲ μὴ ἡ δαὴς ἐκ θερμαίνει
τὸ περιεχόμενον ὦμα· ὁμοίως δὲ μὴ ἀέρος κίνησις θερμαίνει ἀ-
σώματος οὖσα ψυχῆς ἐνέργεια· οὕτω μὴ τοῦ ἡλίου οὐδὲν ἅπτοιτο·
μὴ ἄμα θερμὸν πῦρ ὠθῶμεν μὴ αὖ ἐνέργεια· κίνησις ἀπὸ τοῦ φῶς· μὴ οὖν τὰ
τῶ ἐν τῶ ἀέρι θερμὸ ἐκ θερμαίνειν ἀὸν τῶ· εἰ δὲ θερμαίνει μὴ
ἡ ἐνέργεια αὐτὸ ἀλλ' ἡ πλάων ἢ ἡ ἐνέργεια, πλάων ἡ θερμασία ἐξ
ἀναγκης· ὡς ἔτι ἐν ταῖς ἀναπλώσεσι δι' πλοῦ μένης τῆς ἐνέρ-
γείας, μὴ λόγου τοῦ ἐν τοῖς ἀέρα περιεχούσης, ἅτε ὑπὸ πλάονος
ἐνεργάζεσθαι· ὁ λίγου ἀέρος θερμαινομένου, οὐδὲ ἀπαραίτη-
τως· ἀλλὰ καὶ τοῦτο μένον τρόπον· τὸ μὲν ἂν τῶ ἔμφυτον
θερμὸν πάσχειν τοῦ φύσεως συμβαίνει τοῖς ἐξ ἀτμίδος γίνεσθαι· τοῦ
δὲ τῶ μεσημβρίαν θερμαίνεσθαι μᾶλλον τῆς ἕω μὴ τῆς δύσεως,
πάλιν μὲν τοῖς αὐτοῖς ὡσαύτως ἀποδώσομεν· ὅσον ἀνατέλ-
λοντος μὴ δύοντος τοῦ ἡλίου ἐνέργειαν πλωμένων ἀμβλείας ποιοῦσι· μὴ πολὺ ἀέρα ἐντὸς ἀπολαμβάνουσι· διὰ
τοῦτο ἧττον θερμαίνουσιν· ἄλλως τε ἀνατέλλοντος καὶ
δύνοντος ἥλιος διὰ πλάονος ἀχλύος ἡμῖν προσπίπτει· ἡ δὲ

ἀχλὺς ὑδατώδης ἀτμὶς γάρ· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦτο ὑγρότης ἧττον δεῖ μαίνουσιν αἱ ἐνέργειαι δι' ἀχλύος πολλῆς· πρὸς δὲ αἰθρίαν ἡμῖν· οὐδὲ πλέονων ἡ ἀχλὺς ἐστὶ τὸ ἀέρα τὸ λεῖον ἢ τὸ διῆνον, ἢ ἐστὶ κατάδηλον φωτὶ, δῆλον ἐντεῦθεν· ἔστω γὰρ ὁ μὲν ἥλιος πόλος ἡ γῆ· ὁ δὲ ἐξωθεν ὁ ἀπὸ τῆς ἀχλύος περιέχων τὸν γῆν· αἱ μὲν οὖν ἀκτῖνες μέχρι μὲν ἀέρος ἐμπαθοῦς τῆς γῆς, δῆλον ὅτι ἴσαι εἰσὶν αἱ γὰρ πρὸς πόλους αἱ ἐς τὸν περὶ φέρειαν ἐμπαθόμεναι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν· αἱ δὲ ἀπὸ τῆς οἰκήσεως τῆς ἡμετέρας ἐμπαθόμεναι εὐθεῖαι, αἱ μὲν ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν δῆλον ὅτι ἀπὸ τὸν πόλον ἔλαττον ἐμπεσοῦνται γῆν μέχρι μὲν λόγον ἐπέχει πρὸς τὸν πόλον· ἧττον ἀνίσοι εἰσίν· οὕτως δὲ ἀπὸ ἀνεπαισθήτου ἂν δύναι ὡς πρὸς τὸ τοῦ παντὸς μέγεθος τὸν διάφοραν ὠκεανὸν ἴσαι εἶναι· αἱ δὲ ἐπὶ τὸν ἀχλὺν ἀπὸ τῆς οἰκήσεως ἐμπαθόμεναι, ἐπεὶ δὲ ὡς δεῖ δόξαι ἐν τοῖς μετεώροις, οὐ μετὰ πολὺ ὕψος φέρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ἀτμὶς· ἐοικότως οὖν ὑπερνεφεῖ· οὔτε δὲ ἡμᾶς ἐν τῷ μέρει οἰκοῦμεν, ἐξαναλίσκεσθαι οὐκέτι ὄντα ἴσα ἀλλήλοις· ἀλλ' ἐλαχίστην μὲν αἰσθητὴν ἀφεστῶσαν τοῦ κατὰ πορφυρῶν μέρος· αἱ δὲ λοιπαὶ αἱ μὲν τῷ μερίσαι ἀφεστῶσαι τοῦ κατὰ πορφυρῶν μέρος· αἱ δὲ πλησιάζουσαι τοῦ κατὰ πορφυρῶν ἧττον. ἔστι δὲ τῶν ἐμπῆς ἐπὶ φαινόμενα ἀρομένων εὐθέων καθ' ἡμᾶς οἰκοῦμεν ἐλαχίστῳ μὲν ἢ ἐνὶ τῷ κατὰ πορφυρῶν· μερίσμα δὲ ἢ διὰ τοῦ μέσου· τῶν δὲ λοιπῶν αἱ πλησιέστεραι τοῦ κατὰ πορφυρῶν ἐλάττους· αἱ δὲ λοιπαὶ μείζους· ἐν δὲ τῷ θέρει μᾶλλον ἡμᾶς πλέονα χρόνον ὑπὲρ γῆν διατρίβων μᾶλλον θερμαίνει· πέφυκε γὰρ τὸ φῶς ὅταν πρὸς πέτασιν ᾖ λεπτὸν σῶμα, δρᾶν ἂν ᾗ ἀπὸ οὕτως, ὡς ἂν ἡ ἀπὸ τῶν ὁμοίαν ἐνέργειαν ἀνῇ πέμπειν ὥσπερ ἐναργίζω· καὶ τοῖς ἐσόπτροις· ἢ ἐν ὕδατι ἢ ὑέλοις ἢ ἄλλοις πλάσμασι· πᾶν οὖν μὲν σῶμα τῷ τοῦ φωτὸς δεχόμενον ἐνέργειαν πέφυκε· ἢ ἀπὸ τῶν ἀπῶν ἀνῇ πέμπειν. ἐξαιρέτως δὲ τὰ λεπτὰ σώματα· ὥσπερ τὰ ἠρεμοῦντα· διὰ τοῦτο τοίνυν ἢ ἐν ἀλλήλοις δεχομένη τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, φωτίζεται τὰ πόρρω· ἢ τοῦτο φαμὲν φῶτος ἀνάγαιον ἄλλοσε· τῷ ἀπὸ τῆδε ἐξαμῆ ἢ δῶ ἀμοίως ἐνεργὸν ἐνέργειαν· ἐν οὖν τῷ δεξάμενον ἢ μεῖον

πλεόνων ἐνεργειῶν ὁμοίων καὶ τῶν τοῦ γινομένων, συμβαίνει μᾶλλον διαμένειν αὐτὸν ἀέρα. οὕτω μὲν οὖν τὰς φερομένας ἀποδίδοσι τὸν περὶ τῶν ἐνεργειῶν λόγον ἁπλούστατα. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο φήσει τις ὅτι μὴ ὅπερ ἤδη ἐφθάσαμεν εἰπεῖν, ὅτι οὐ τρόπον τινὰ σκληρὸν δεχόμενον τὰς τοῦ κινοῦντος ἐνεργείας, μὴ φωτίζεται δι' αὐτὸ τοῦ σώματος αὐτῆς λαμπρότητα, πέφυκε μὴ αὐτὴν αὐτὸ ἐνεργεῖν μὴ φωτίζον τὰ πλησίον. οὔτω δὲ μὴ ἄλλα πλείστα ἐστὶν ἃ περιδεχόμενα τὰς τοῦ φωτὸς ἐνεργείας, μὴ αὐτὰ αὐτὰ ἐνεργεῖν πέφυκεν· οἷον ὕδωρ, ὕαλος· ἀὴρ ὕδωρ· χαλκὸς· μὴ ἁπλῶς τὰ ἁλῶντα πάντα μὴ φῶτα· ὅταν οὖν λείπηται αὐτὰ πλάσθαι ἢ ἐνεργείαν ἀπὸ τῶν λείων σωμάτων οὐδὲν ἄλλο λείπεται, ἢ ὅτι δεχόμενα τὰ τοιαῦτα σώματα, τὰς τοῦ φωτὸς τάξεις τῶν ὁρατῶν ἐνεργείας, οὐ καὶ πάσας καταχρῆσθαι· ἀλλ' ὅτι αὐτὰ ἐνεργεῖν τοιαύτας ἐνεργείας μὴ αὐτὰ πέφυκε· μὴ δὲ ἀπὸ τοῦτο ὅσου δεῖ ζητοῦμεν, οὕτω πρὸς τὸ φωτιζόμενα τὰ πλησίον ἐκ τοῦ ἡλίου ἐνεργείαν εἰς τὸ πυρίον πρὸς πῖπλου σαν· μὴ πῶς ἐξαυτοῦ πάλιν γινόμενα μὴ δι' ἐπικλήσεως μὴ ἄλλ' μὴ τῶν τῆς πυρᾶς ὀπτικὴν διαμαίνειν· τὰ αὐτὰ μὴ ἐπὶ τῶν ὁράτων· τούτων μὲν οὕτω οὕτω δεῖ πάσχειν· ἐκεῖνα δὲ τὰ λόγια λύεται ἀποφήσειν, ἀμήχανα πεῖν πρὸς μὴ τῶν ὁρατῶν τὸ ὁρᾶν γίνεται, ἀλλ' αὐτῶν ὁρατῶν ἐνεργείας εἰς τὸ ὄμμα φοιτῶσι· πόθεν γὰρ διαστήματα, τὰ μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ τῶν ὁρωμένων γινώσκωμεν· ἆρα ἐφοίπων μέχρι τοῦ ὄμματος αὐτὰ ἐνεργεῖσθαι, μὴ τὰ ἔγγυς μὴ τὰ πόρρω ὡσαύτως ὁρᾶσθαι ἔδει· εἰ δὲ γινώσκομεν τὰ ἀποστήματα τῶν ὁρατῶν, δῆλον ὅτι οὐ πρὸς ἡμᾶς τὰ φῶτα, ἢ ποιαὶ ἐνέργειαι τῶν ὁρατῶν φοιτῶσι· πῶς δ' ἂν τις μὴ φαντασθείη ἐνεργείας σχημάτων μὴ χρωμάτων διὰ τοῦ ἀέρος φοιτώσας· ἀλλ' ἔφασκε πρὸς τοῦτο ὀφείλοσοφος μὴ τὰς ἐνεργείας φοιτᾶν μέχρι τοῦ ὄμματος· ἀλλὰ ἁπλῶς τὸν ἀέρα πᾶν πεφυκέναι πλησιάζεσθαι πάντων τῶν ὁρατῶν· τοῦτο δὲ ἔλαττον ἀποφαίνεσθαι τοῦ πλοπλείονος· πλείονα μὲν γὰρ μὴ τὸ αὐτὸ ἕν μένα ἀποσον· ἆρα μοι νῦν ὁ λόγος τῶν ἐμφαινομένων τῶν ὁρατῶν πεπηγέναι, πόθεν τὰ ἀποστήματα γινώσκομεν·

ἐνέργας ἢ τὸ πάνυ πόρρω ἢ πόρρωθεν ὡς σαφῶς φαίνεσθαι. οὐ μὴν ἀφελὲς δὲ
οὐδὲ τὰ πόρρω πάντα διὰ σφόδρα λεπτὰ ἀόρατα εἶναι, ἅτε πᾶσι δῆλα πασῶν τῶν
ἐμφάσεων πεπληρωμένα. ἀλλ' ἴσως πρὸς τοῦτο μὲν ἀντέσται, οὐκ ὡς περὶ τὰς
ὁράσεις ὑπολαμβάνοντα ἀθρόας φάσεις πόρρω προϊούσας, ἢ διὰ τοῦτο
μὴ ὁρᾶν τὰ πόρρωθεν, τὸ αὐτὸ ἢ ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν ἡμᾶς ὑπολαμβάνειν.
ἐπὶ πολὺ προϊούσας ἀθρόας. ἀλλὰ πῇ ἐκεῖνο οὐκ ἀντέσται· ἅτε γὰρ πᾶν
ἀκίνητον ἐμφάσεων πεπληρῶσθαι, οὐκ ἂν ἔτι χεῖρον τοῦ ὑπολαμβάνειν ἀθρόας
πεπλῆσθαι λεπτὰς ἐνεργείας. ἐνέργειαι δὲ τὰ μὴ πόρρωθεν, ἢ ἁπλῶς ἁπτὰ ὁρᾶν δοκοῦμεν.
ὅπου δ' ἂν ἀποβλέπωμεν ὁρᾶν ἅπαξ
τοῦ ἀέρος πεπληρωμένου τῶν ἐμφάσεων. διὰ τί οὖν μὴ ὁρῶμεν
τὸν ὠὸν ὃν ἢ ἕκαστον τῶν ὁρατῶν μὴ ἀπενίζον τῆς πρὸς αὐτά; ἔστι δὲ τοῦτο
τῆς δόξης τῆς ἀρίστοτέλους οὐ μὰ ζωνιζόμενον αὐτῷ τῷ ἐνεργείαν μαρ-
τύρασθαι. ὁρῶμεν γὰρ οὐκ ὅταν δι' ἀφεκτοῦ μεχρωσμένου πυρῷ
ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιούτῳ χρώματι, ἀμυδρὸν ἢ λίαν ἀπαθὲς ὁ ἀὴρ
μένων. τὸ δὲ χρῶμα τοῦ ἀφεκτοῦ ἢ τὸ σχῆμα δι' ἄπορον θμεῖν. μᾶλλον
ἀνάγειν τοῦ λίνου πρὸς φαύσιν σώματος. ἢ λοιπὸν ἐνδέχεσθαι τὸ μὲν χρῶμα τοῦ ἀφεκτοῦ ἢ τὸ σχῆμα. ἢ δ' ἐνέργεια τὸ
φῶς ἢ μὴ σῶμα. εἰ δὲ ἢ οὐκ ἀναγκαῖον πρωτίστων λίνων σωμάτων
οὐσῶν τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι. ἀλλὰ πολλῶν ὁρατῶν καὶ ἐνεργείας πρὸς ἡμᾶς
ἀφικνουμένων, ἢ δηλονότι ἐν τοῖς μεταξὺ τόποις ἐκκόπτεσθαι τὰς
ὑπὸ θάτερον ὁρατὰς ἀφίξεις. λεπτὸν οὖν ὂν τὸ λίνον καὶ ἐκτέτανται ὑπὸ θάτερον
ἐκκόπτεσθαι τὰς τῶν ἀνωτέρων τῷ ὄντι. οὐ γὰρ εὐχερὲς ἐννοῆσαι
ἐνεργείαν ἀναπλωμένην, ἢ ὅλως χωροῦσαν διὰ τοῦ ἀέρος τὰς τῶν χρωμάτων
ἐνεργείας. ὅσα δὲ καὶ σκοτεινὰ φαίνεται δι' ἐμπόνων τῶν ὑπὸ θάτερον, τὰ αὐτὰ καὶ τοῦτο πάσχοντα τοῖς σκοτεινοῖς φαίνεται. ὡς γὰρ ἐμπόνων ὄντων ἐκλείπειν ἐξιέναι
ἀπὸ τῶν ὁρωμένων ἀπὸ λίνου κέντρου, ἅτε προϊόντας εὐρώστους,
οὕτως ἢ ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν δηλονότι λεπτυνόμενα, ἐπὶ δηλαδὴ ἀσθενοῦ-
μενον τοῦ κινοῦντος αὐτὰς ἐνέργειαν τῶν ὁρατῶν μένοντας,
ἀναγκαῖον ἀπὸ πλατέος μὲν ἄρχεσθαι αὐτοῦ τοῦ ὁρατοῦ. λήγειν δὲ ἀσθενὲς
τὸ ὅμμα. τοῦ τοιούτου ἐστὶν ἔχον κοιλοφθαλμεῖν. τὸ κόρη. ἢ

τὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ φαλακρότερον. βλαπτόμενα δὲ αὐτὰ τὰ ὀστᾶ οὕτως· ὅσπερ οὐδὲν πρὸς τὰ δεδαρμένα λυμαίνεται τὸ ὑπ' αὐτὰ φερόμενον ὑπὸ θύρεων, ἢ τὰ περιτεθραυσμένα πλατέων ὁμοίως ἓξ ἑκάτερα ὑπὸ θύρεων· ταῦτα μὲν οὖν ὅσον σωτηρίαν ἔσχε τοῖς ἀρίστοις τελείως ὑπὸ θύρεοι. δύο δὲ αὖ πάσχουσι δι' ὅμοιά τὰ περὶ τῆς ἀναπλάσεως τῶν ἐνεργεσθέν. πῶς οἷόν τε ἔσται πάσης ἐνεργεσθείσης ὀστοῦ μήτε ἄλλο ἀνάπλασιν ποιεῖν· ἀμφοτέρως μὲν ὀξυγωνία δι' ἀσθενείας ἐστίν· ἢ δὲ δι' ὠφελοῖς μεγέθους· τὸ δὲ μέγεθος σωμάτων μὲν σωμασίν· ἢ δὲ ἐνέργεια, ἀσώματος οὐ μέχρι σαφοῦς ἀεί τὸ ἓν ἄλλῃ ἐνεργοῦσα. πῶς οὖν ἀνάπλασιν τοῦ ὀδόντος ἡ χωρὶς· ἄλλως τε καὶ ἀνάπλασιν, ἢ μετὰ τοῦ ἀέρος ἀνάπλασιν, ἢ καθ' ἑαυτό. πῶς πάλιν ἀσώματον μὲν ὑπάρχει ἀνάπλασιν ἀσθενείας μὴ γονίας· ὀξὺ δὲ ἢ ὠφελοῖς περιίστασιν· ἐξ ἀνάγκης ὀξὺ ἀναπλασθήσεται σθένος ἄλλο ἀέρος οὐ μέχρι τόπου γένεσιν μὴ τοῦ ὠφελοῦς τόπον ἄλλομοίου τοῦ ἀέρος καταλήψεσθαι· δῆλον οὖν ὅτι ὀξὺ περιστάσεως ἀναπλασθὲν ἢ μετὰ τῆς ἐνούσης τοῦ φωτὸς ἐνεργείας ὑποχωρήσει τῷ ἀναπλασθέντι· ὥσπερ οὐδὲ πλασίαν σθένος ἡ ἐνέργεια τοῦ φωτὸς ἐν ἐνὶ μὴ χωροῦντι ἀέρι· ἀνάγκης τῆς ἀναπλωμένης μεταξὺ τοῦ ἀέρος, ἄλλην μετὰ τοῦ περιεστῶτος ἀέρος ὑπεχώρησεν· εἰ δὲ μὴ ἐδύνατο πλασίαν σθένος ἡ ἐνέργεια, οὐ μᾶλλον ἐφέρετο μᾶλλον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναπλάσεων τῶν ἐνεργεσθέντων λόγος ἐστὶ τοῦ ποιῆσαι πλείω μεγέθη σωμάτων· ὁπότε ἀνάγκη περιστάντων τὴν ἀνάπλασιν μετὰ μὴ τοῦ ἀέρος ἢ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἡ ἀνάπλασις γέγονε πρότερον οὖσα ἐνεργεῖα· μὴ ἔστι τῷ οὖν μὴ σῶμα σὺν ἰδεῖν. ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀέρι ἐν ἀληθινίζων τις, ὅσου δή ἐστιν ἡ τοῦ ἡλίου αὐγὴ, ἀπαθῆ τοῦ τόνου ὑπὸ τοῦ χρώματος μὴ τοῦ σχήματος τοῦ ὑέλου· ἐν μέντοι τῷ στερεῷ σώματι ἐνῶν γένεται ἡ ἀποτελευτήσεις τῆς αὐγῆς, ἐν ἐμοὶ τῷ χρώματος ὀρίζεται, μὴ τὸ σχῆμα· μὴ οὐ δή που ὀφθῆναι ἐμοὶ ἀνάπλασιν αὐγῆς φασθαι· οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς ἐν λαθοῦσιν οὕτον γένεται σώμασιν, ἀλλὰ μὴ ἐν ἐρίῳ ἢ ἐν πρόσωπον ἢ αὐγὴ, μὴ ἐν ἱματίῳ· μὴ ἐν ἁλμυρῷ· μὴ ἐν ὀπτῷ· μὴ τῆς ὀπτήσεως ὡς ἀνέπτυξεν οὐσίας

: λβ′

μὴ δὲ ἐκ θύραθεν δοκάθαι ἐπὶ τὸ σφαίλον ἀνακλασιν γενέσθαι· σαφὲς οὖν
τῶν θεν ὡς τῶν ὁρατῶν ἀνενέργειαν τῶν ὁρατῶν ἀπαθῶς δι' ἀέρος χωροῦσαν·
οὕτω καὶ τὰ αἰσθητήρια γινόμενα, αὖθις δὴ ἐν ἐνέργεσι μαι· ἐκδοτε μὴ τὰ
χρώματα· μὴ τὰ σχήματα τῶν ὁρατῶν ἐν τῷ ποῦ σι· μὴ οὔτως ὑπὸ τῶν τοῦ
αἰσθητηρίου παθούτος, ἢ περὶ οἷς ἐπὶ τὸ αἰσθησιν δι' αφαίνε· ἀλλ' ἐστὶ πρὸς
τοῦτο δ' πὴν· οὐκ οὐ τὸ αὐτὸ ὁρῶ μενον γίνόμενον ἐπὶ τῶν ὁρατῶν, ὅπερ οὐμ-
φαίνε ἐπὶ τοῦ ὑποδήλματος· οὐ δὲ γὰρ ἄλλως τὸ δρᾶ μένον γίνεται· ἀ
μὴ ἀκριβὴς δι' ἀ τοῦ σφαίλου προσπέσοι· τὰ δὲ ὁρατὰ ὁρατὰ, μὴ
ἀκριβῶς αὐτοῖς καὶ τὴν θεαν ἀπὸ τοῦ ἡλίου προσβαλούσης· ἄλλως τὸ δ'
ἐπὶ μὲν τοῦ σφαίλου οἷς ἂν πρὸς πέσοι ἡ ἀκριβὴς, ἐν τούτοις φαντασία γίνεται
τοῦ χρώματος· οὐδὲν τοι οὖν ἐπὶ τῶν ὁρατῶν φαίνεται· οὐ δὲ γὰρ ὁρῶν
τα φαίνεται τὰ λοιπὰ σώματα, καὶ δι' ὧν τῶν ἡ ἀκριβὴς φέρεται· ἀλ-
λὰ ἕρα ἐστὶ τὸ γινόμενον ἐπὶ τοῦ ὑπο δήλματος παρὰ τῶν τῶν ὁρατῶν ἐ
νεργεῖαν· ἢ ἁπλῶς λεπτὸς· ἢ τοῦ το δὲ πρὸς τὸν περὶ τῶν ἐνεργειῶν ἀπορῶν οἱ
λόγον· ἢ δή ποτε φασὶν ὅταν χυμὸς ὁ ἐπὶ ἐρευσῃ τῷ τῶ δήματι,
τοῦ τον μὴ ὁρῶμεν ἐν τῷ ὄντα· εἰ γὰρ μὴ ὅλως αἰσθητῶν ἀνενέργειαν
ἐν αὐτῷ τῷ δήματι γενόμεναι δρῶσι, ἢ μὴ αὐτὸς ἢ μέτερα αἰσθή-
σεων οὖσαι πρὸς αὐτὰ, ἐδὲ τὸν σὺ φάντα χυμὸν ἐν τῷ δήματι ἐσῶσι μᾶς
ὁρᾶν· νῦν δ' οὐ τοῦ το γίνεται· ἀλλ' ἔξω αὐτοῦ αὐτὸ λαμβανόμεθα·
καὶ ἐσχηματισμένος ἐστὶ, ἢ τοῦ σχήματος ἔξω πάλιν αἰσθανόμεθα·
ἢ οὐ καὶ ἔποιτο οὖν ἡ τοῦ τοῦ ἐνέργεια ἐξελθοῦσα ἔξω ἐν τῷ ἀέρι,
πάλιν ἀπὸ τούτου ἀνακλασθήσεται τὸ δῆμα· οὐ γὰρ ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ ἀέρος·
ἢ τῶν τα ἐνίοτε λεπτομερεστέρου οὔτος ἀνακλασθαι πεφύκασιν αἱ
ὄψεις ἢ αἱ ἐνέργειαι· ἀλλως τε ἐπὶ τοῦ τοῦ, δι' ἃ ἢ μὴ ἢ τὸ τοῦ δὲ χρῶ-
μα τὸ αὐτὸ τοῦ το ἐποιεῖ· ἐδὲ γὰρ ἢ τοῦ τοῦ τῶν ἐνέργειαν ἐξελθοῦσαν,
ἢ ἀνακλασθεῖσαν πρὸς ἡμᾶς αὖθις ἐλπίζωμεν εἶναι· νῦν δὲ οὐ μέσιν· οὐ δῆλον
οὕτω φασὶν ὅτι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα πεπονθὸς ἐκ τοῦ ἐν δον χυμοῦ ἐπὶ τὸ πρόσθεν
ἔξω, ὡς περὶ σχηματίζεται πεφωτισμένον χρῆσαι μενον, οὕτω τοῦ ἐγχεομέ-
νου αὐτῷ παθους ὑπὸ τοῦ ἐντὸς χυμοῦ αὖθις λαμβάνεται· οὐκ ἐκ γὰρ ἐνεστῶ
τὸ πνεῦμα τοῦ μορίου ἐκ τόνου τοῦ προσβάλλοντος τῷ χυμῷ πεπονθότος ἀπὸ ξ

ἢ ἀλλοιωθέντος παραπωλεῖσθαι ἀφεξῆς τῶν ἀλλοιούντων ὀφθῆναι· καὶ ἐπὶ δὲ μὴ
ἀλλως ἢ αὐξήσεως τῶν ὀφθέντων γίνεσθαι, ἢ διὰ τοῦ περιφωτιζομένου ἀέρος,
ἢ ὑάτως ἐξωτερικοῦ τοῦ πάχους αὐξήσαμβάνεσθαι· πρὸς ταῦτα οὖν
ἐνδοξάσειν ὅτι τὸ μὲν ἐξιέναι ἀπὸ τῶν ὀμμάτων ὀφθῆναι, οὐ πρότερον παρα
δεξόμεθα, πρὶν πρὸς τῷ ὑποθέσιν ταύτην ἀναλογισάμενα ἀληθὲς
διαλύσωσιν· ἐπεὶ ὅλως τὸ ἐξιέναι ἀπὸ τῶν ὀμμάτων ὀφθῆναι οὐδὲν πα
ρὰ ἀληθὲς οὖσης τῆς ὑποθέσεως ἀναγκαίως ἀπὸ τῶν τηρουμένων
τῶν προφερομένων τοὺς λόγους ἀποδιδόναι· φαμὲν οὖν ἡμᾶς τοῖς ἐφη
μένοις
ὑποτίθεσθαι ἐπόμενοι, οὐχὶ ὁμοίως οὕτως σωϊφαμένοις ἐντεῦθεν ὁρμᾶσθαι,
οὐκ ἀλλαχοῦ ἔχειν τὴν σύστασιν, ἢ περὶ αὐτὸ τοῦ φαίνεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐξε
τάζειν· ἐπεὶ ἐνδοιάζειν οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς ὑγροῖς, ἢ ἐν τῷ ὁπλισμῷ ναύσῃ,
παντὶ παθεῖν ἐμποδισθέντι ὀφθῆναι· φαμὲν οὖν τὸν ὁπλισμὸν
καὶ εἶναι ἀπὸ τοῦ ἐλαφρᾶ λοιδιαπτὸν ὁπλισμὸν νεώρων· τούτους δὲ μέχρι
τοῦ περιφανεῖς ἀφανίζεσθαι· καὶ ἐναντίως ἀπὸ τοῦ τὰς ἀποτελευ
τήσας· διὸ καὶ τῶν ὁρατῶν ὑρισθέντας ἀκούειν, διὸ καὶ τὸ διαφανὲς εἶναι διὰ
πορευόμενον τὸ διαπλοῦν· τὸ δὲ ἐνεργήματα τῶν ὁρατῶν ἐπὶ τὸ ὁπλισμὸν
πνᾶ· διὸ περὶ τὰ πέρατα τὸ μεταξὺ τῆς ἀφάσεως· καὶ ἐπεὶ καὶ ἀφά
σεως μέχρι σαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐμπεφυκέναι ἐμποδίζειν διὰ πορευόμενα
τὰς τῶν χρωμάτων ἐνεργείας, καὶ περὶ τὰ πρὸς τῷ ὑφὰ λοιδημένος.
ἴνα ἄνευ ἐμποδίσεως φοιτῶσιν αἱ τῶν ὁρατῶν διὰ τοῦ μεταπτοδιαπλοῦς καὶ τῶν
ὑγρῶν ὡς διαφανῶν οὐσῶν αἰσθάνεσθαι διὰ τοῦ ἐν τῷ ὁπλισμῷ πνᾶ, ἢ τοῦ
συνάπτος χρώματος ἢ σχήματος ἐνεργείας· καὶ ἐπεὶ δὴ καὶ διαφανῆ ἐστὰ
ὑγρά, ἀλλοῖα τὸ διαφανὲς αὐτῶν φωτὸς παρουσίαν πελαδοῦσαν· καὶ γί
νεσθαι ἐνεργείᾳ διαφανές, πρότερον δεῖ φωτισθῆναι· διὰ τοῦτο μὲν οὖν
οὐχὸ ἕως μεν· οὐκ ἀναγκαῖον ἡμῖν· διὰ τὸ οὖν οὐχὸ ἕως μεν τὸ τοῦ
φαίνεσθαι χρῶμα ὅλων ὑμένης αὐτοῦ τῆς ἐνεργείας διὰ τῶν ὑγρῶν·
ἔστω μεν γὰρ ἡμῖν ὅτι τὸ πρὸς τῷ περιφανὲς ἀφὰ λοιδημένος αὐτοῦ περίπτωσιν
αὐτοῦ καθ' ἡνὸν τόμεν τῆς οὐσίας, ἐν ᾧ δὲ τῶν ὁρατῶν περισθήγνονται·
διὰ τοῦτο καὶ πάσας ἀποτελευτήσας ἐκ τοῦ ὁπλισμοῦ πνεύματος,
ὑάτως οὐδὲ ἀναγκαῖος αὐτὸ γίνεσθαι.

ἢ οὖν φησι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα τὸ σοῦ τοῦ μόνου ἐπέχειν τόπον ὅσον ἐστὶ τῆς κόρης
δι' ἀπήμα. ἔπαθε δὲ μὴ τοῦτον ἀπέχειν ἀμύνητον, ἐν ἐμάνω ἔστιν ὡς μικρά.
οὐ μὴν λόγον αὐτὸ μὴ παρέχειν παίζειν χάριν. οὐχὶ δὲ ἡ τούτου αὔξησις μὴ μάχοις
ὅλον τὸν ὀφθαλμόν, ἢ μοι λόγον ἂν ἢ προσέχοντα. φημὶ οὖν πρὸς
ταῦτα σὺν πόνῳ, ὅτι δὲ μὴ παρέχειν παίζειν συμβαίνει τοῦ πνεύματος χύσιν
γενέσθαι, ἀλλ' οὐκ ἀὐξήσεως τῶν ὁρατῶν καὶ μόνου τοῦ μορίου ἐμάνου
γίνεται. ἐνῦν ἡ κόρη σωστέον με. μὴ τοῦτο σαφὲς μὴ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας
μὴ ἐκ τοῦ λόγου. ὁρῶ μὲν γὰρ ὅτι δὲ μὲν ἐν αὐτῇ τῇ κόρῃ πάθος μὴ γίνεται,
λέγω δὴ ἢ χύσεως σύστασις, ἣ εὔπορος μὴ μὴ πάσχω οἷς τοῦ μεσοτοφθοῦς,
ἐν θυρὶς τοῦ ὁρᾶν ἐμποδιζόμεθα. δὲ μὲν τοι αὐτὴ μὴ τὰ περὶ τὸν πωμέρη
κατὰ φύσιν ἔχοι, τὰ παρὲκ παίζειν δὲ αὐτῆς πάντα πάθοι νῦν, ἢ σύγχυσιν
ἢ ἐπίρροιαν χύσεως, ἢ μὴ τοιοῦτον, ἀνεμποδίστως ἢ ὅτις γίνεται. ὡς δῆλον
ὅτι δι' αὐτῆς μόνης τῆς αὐτῆς λήψεως γινομένης, μὴ αὐτὰ δῆλα. διὰ
δὲ τοῦτο τηρεῖται ἐμφυσεόδους ἵνα μὴ τὸ δοιὸν ἐμποδίσῃ τὴν αὐτὴν λῆψιν τῶν ὁρατῶν. ἐν δὲ ἂν μὴ τοῦτο πέπονθεν, ἢ ἐμποδίζει δηλονότι. ὡς τε καὶ ὅλως τὸ φθαλμὸν μεχρὶ μένον ἢ τὸ πνεῦμα,
ἀδύνατον δὲ αὐτὸ λαβέσθαι. μὴ ὡς περ ἔστιν ὅτι ἐν μίαν μόνην ὁπὴν
ἔχων, ἢ δεῖ ἐμάνη τὴν ὁπὴν κύκλος καὶ παρόδου μέγαν, ἅτε δὴ μὴ
δυναμένου τοῦ φωτὸς δι' αὐτῆς καὶ φωτίσαι τὸν οἶκον, οὔτε αὐτῆς
οὔτε ἄλλης τινὸς γινομένης τοῖς ἐνδοναὐτῆς, οὕτω δὴ μὴ ἐπὶ τοῦ
μεσοτοφθοῦς συμβαίνει. ἀλλὰ μὴ τὰ ἔνδον αὐτοῦ παντάπασι φανῆναι.
ἅτε δὴ μὴ δυναμένου τοῦ φωτὸς δι' ὅλου τοῦ μεσοτοφθοῦς χωρεῖν τὸ
ἐναὐτοις διαφανὲς ἀς ἐνεργείαν ἀλαβεῖν, οὐ καὶ τῆς λήψεως ἢ ἐνδοτέρω
ἐμάνωσις δυνάμεως, οὐ δὲ αὐτοῦ τοῦ ἀμφοτοφθοῦς. ὃ μὴ ὅλως ἐμὲ ὁρᾶν μενδὲν
τοῦ ἀμφοτοφθοῦς, ἀλλὰ μὴ δι' ἀμόνης τῆς κόρης ματαίου ζητεῖ
ἀμφοτοφθοῦς ἀναλαμβάνεται ἢ ὅτις. ναὶ φημὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς χύσεως ὁρᾶν μὲν
τῶν ὁρατῶν μὴ ἔπος τοῦ πάλαι αὐθανόμενα,
ἀλλ' ἕξιν ἔναι νομίζομεν τὸ ἔνδον πάθος. φημὶ οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι πᾶ-
σαι σχεδὸν αἱ παρὰ φύσιν δι' ἀκόδος τὸ τοιοῦτον πεφυκαίνειν νομίζονται.
μὴ γὰρ οἱ σμοτοφθυλοῦντες τὸ ἐκτὸς πάθος τοῖς ἔξω περὶ αὐτοῦ οἱ μὴ οὐδὴ τοῦ

διὰ τὸ πνεῦμα τὰ ἐξιέναι ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἐπὶ τὸ ἔξω, ἀλλὰ μὴ οἱόν τ' ὦ φόμαλι
παρὰ φύσιν τινὰ χυμὸν ἔχοντες τοῦτον τοῖς σπλοῖς μὴ ποιῆς πόποις ὑπάρχειν
νομίζουσιν· οὔθεν μᾶλλον, μὴ παλίνδρηστον, οὐδὲ τὸ αὖ τι λιπαρὸν
τινῶν ἐσόμενον μηδενὶ τούτων περιοδεῦσαι, ὧν μέλλει αὖ τι ἐνίσχειν.
ὁμοίως μὴ τὸ τούτων διαπορεῖσθαι τινὸν, μηδεμιᾶς τούτων προσαπτέσθαι
ποιότητι· μὴ διὰ τοῦτο ἐπὶ δὴ διαπορήσεως τινός ἐστιν ὁ λόγος μὴ χρωμάτων
μὴ τόφων μὴ σωμάτων, μὴ ἀχρόους εἶναι ταῦτ' οὖν, μὴ ἀλλοφόσιμος· ἡ
γὰρ προσαγόρευσις τινὶ χρώματι ἐνεποδίσθη αὖ τοῦτο πρὸς τὴν διαπορηθεῖσαν
τῶν λοιπῶν, μὴ διὰ τοῦτο ὃς ἤδη ἔπον τὰ μὲν χρῶς μέν ἀπὸ τῶν σφύλων
διαπορηθεῖσαν παντὰ τὰ χρώματα παρεῖδε τὰς. ὡς περ οὖν τὰ μὲν χρώματα
ἐφ' ὧν μὴ κατ' ἀνθρώπους τὰ σφύλα πάντα τὰ δι' ἀδίων ὁρώμενα
ὁμόχροα ἐστὶ τοῖς ὅλοις ὑπάρχουσιν, οὕτω δὴ μὴ ὅταν φθορὴ ἕνα τῶν
αὐθητηρίων ὑπερέχῃ τινὸν ποιοτήτων μιᾶς τούτων ὑπό τινος νόσου
προσαγορεύεσθαι παρὰ τοῖς ἄλλοις αὐθητοῖς. ταῦτ' οὖν περὶ τούτων
ποιότητα, οὕτως οὖν μὴ ἕλλοσα ὅταν ποιῶ ταῦτα τοῖς ῥευστοῖς, ταῦτ' οὖν
ὑπάρχειν νομίζειν τὸν ποιότητα μὴ περὶ τὴν φθορὰν ἔχειν. τοῦ γὰρ ῥευ-
στοῦ ῥευστὸν μέν, ἐπὶ δὴ ὁρᾶσθαι μᾶλλον ἔχειν τὸν ἐναντίως χυμὸν ἐκείνου
πρότερον αὐθανομένην τῶν προσελθόντινο μίξει τοῦτο περιιδεῖν,
διὸ οἱ οὕτως ἔχοντες, προσφέρονται ὁρᾶσθαι μᾶλλον χυμούς, ἢ ὄξος
τυχόν, ἢ μὴ τοιοῦτον· ἵνα ἐπιπρᾶσθαι τέρος οὗτος ῥευόμενος τοῦ ἐνυπάρ-
χοντος παρὰ φύσιν ἐν τῇ γλώττῃ αὐτῆς πλεονεκτεῖν τῇ αὐθητικῇ
δυνάμει. τὸ αὐτὸ οὖν μὴ ἐπὶ τῆς ὁράσεως συμβαίνει· τῶν γὰρ παρὰ φύσιν
ἐγγενομένων χρωμάτων ἐνίων, μᾶλλον θεῖν τὰ ἐξόν ὁμίζομεν ὡς ἐπὶ
τῶν ἰσχυριζομένων· ὡς χρὰ γὰρ πάντα νομίζουσιν· ἐπὶ δὴ τὰ διαφανῆ
τοῦ ὄμματος μόρια δι' ὧν τῶν ὁρατῶν αὐτῆς λαμπρὰ καὶ μέλανα οἷον τὰ
ὑγρὰ μὴ ἡμέρα τοιαῦτα ὡς χρὰ ῥεῖν ἐνέναι νομίζομεν τὰ διὰ σωμάτων ὁρώ-
μενα πάντα τοιαῦτα ἔνια, ὡς περ μὴ τὰ διὰ σφύλων ὁρώμενα,
τὸ αὐτὸ χρῶμα τοῖς σφύλοις ἐχάνδουσι· οὕτω δὲ μὴ ἐν τῷ σωματοειδεῖ
χυμῷ ἐν τῷ ὄμματι τὸ χρῶμα αὐτῶν μὴ τὸ σχῆμα τῷ ἀέρι περιποιεῖν.
μὴ ὅπερ ἤδη ἔπον οὐκ ὡς περ ἐπὶ τῶν λοιπῶν αὐθητηρίων, ὅταν παρὰ

φύσιν ἔχωσι τὸ αὐτῶν πάθος τοῖς αἰσθητοῖς ὑπαρχόντοις· καὶ τοιαύτης οὔσης
ἀνάγκη τὸν ἐνεργοῦντα τοῦ αἰσθανομένου εἶναι· οὐ λόγον μὲν ἀπὸ τῆς ὕλης τὸ αὐτὸ
συμβαίνειν· οὐ γὰρ διὰ τὸ ἔξω τοῦ ἰδίου πάθους καὶ αὐτὴν ἁλίσκεσθαι
τὸ αἰσθητήριον πνεῦμα ἐξιέναι ἐπὶ τοῦ ὄμματος παρὰ δεξαμένην·
οὐμπαλὴν δὲ πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ ἐναποσταντος χυμοῦ τοιαῦτα
μὴ ἔξω φανὸν ἅλωσθαι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν· ἀμυδρὸν γὰρ ὂν τὸ ἐνεστηκὸς χυμὸς
πᾶσαν ὑπολαμβάνει τὴν κόρην, πᾶσαν ἀνεργάζεται λαμπρότητα, ὅταν δὲ ἐναν-
τία μόριον τῆς κόρης ἐπιπροσθῇ τῇ ὁράσει τῇ ἐκ δῶν αἱμοπάντων τὸ ἐναν-
τίον τῶν ὁρατῶν τῶν ἀπὸ τοῦ φωτός· καὶ παχὺ δὲ τὸ μέρος ἀοράτου
οὔσης διὰ πυκνότητα ἐπιπροσθοῦν τοῦ χυμοῦ πλάνης γίνεται· μὴ δοκεῖ
τὸ μόριον ἐναντίον καθ' ὃ οὐχ ὁρᾶσθαι μὴ ἔχειν δῆλον· μὴ ὁμοίως ἐσχημα-
τισμένον· διὸ καὶ οὐμπαλὴν μὴ ἵστασθαι ἀλλὰ μὴν ἅλωσθαι τὸν χυμὸν δοκεῖ
μὴ ἔξω σώματι οὐσῆς ὕλης ἐναντίας ἀλλὰ καὶ παχὺ μέρος τῆς ἀοράτου ὄνομα.
τί δὲ τὸ σῶμα τοῦτ' ἐστὶν ἔξω τῶν ἐμφαινόντων τὰ ἐναντία παρέ-
χονται· καίτοι τίς ἂν ὑπονοήσαι ἔξω φέρεσθαι. τὸ
αὐτὸ τοῦτο μὴ ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ διαθέσεων γίνεσθαι,
διὰ ποιᾶς ἀλόσεως γενομένης, οὐ μετέχομεν· οἱ μὲν γὰρ πᾶσι δόξαις αἰτιῶ-
μενοι εὔλογον αἰτίαν ἔχουσι διὰ σωματοειδῆ ἅλωσιν εὐθὺς πάσι δόξαις ἀξιοῦσαι
μὴ χρῆσθαι, μὴ σωζούσῃ τὴν ἐπιποσῆ τὸ σχῆμα ὃ περ ἔσωζε μὴ τῆς κόρης
παρὰ φύσιν ἐχούσης· τί δ' ἂν φῶσι τοῖς ἐπὶ τῶν ἐνεργῶν εὐφυεστέρας γὰρ οὔσης
τῆς κόρης, ἐὰν δὲ ἔξω ὂν φαίνοιτο τῶν ἐνεργῶν μᾶλλον ὁρᾶν· πάλιν οὖν
μὴ πρὸς τοῦτον ἐπιὼν αὖθις ὑπὸ σώματος ὑπάνω πᾶσαν ὁμοίως ποιεῖσθαι,
δεῖ τὰς αἰσθητὰς καὶ παχεῖς ἅλωσιν καθαιρεῖν τῶν αἰσθητηρίων· ἐφ' ἧς οὖν χρῆσθαι τὰς
ἐνεργείας πλανώσας οὔσης τῆς κόρης μὴ μὴ φέρεσθαι καὶ παχὺ τοῦτο μένειν δ'
ἐνθα ἡμῖν γίνεται· ἀλλὰ τοῦτο ἐλλεῖπον· ἐμὲν γὰρ σώματα ἦσαν,
ἦν ἂν τὸ λεγόμενον πιθανόν. νῦν δὲ πῶς οἷόν τε ἐστὶ χρῆσθαι ἐνεργοῦ
σώμασιν· παντὸς γὰρ καθ' ὁποιανοῦν θέσιν τὰ μέρα ἔσονται ἐν
ὁρᾶται καὶ παχεῖ θέσαν τῶν αἰσθητηρίων ἐν ᾧ γίνεται ἡμῖν ὁράσεις· ἢ οὐ πολύ
ἀμυδρὸν ἐμάνον τῶν ἀνάλογον εἶναι· ἢ δὲ μὴ καὶ παχὺ ἐνθάπτεσθαι
φῶμεν τὰς κόρας μὴ μίαν μὴ τῶν αὐτῶν ἐνεργεῖσθαι· ἢ τοι ἐν φυσικῆς

ἀμαχεὶ ἀς, ἢ ἐξ ἐπιπηδεύσεως· ὡς ὅταν πίγωνες τοὺ δακτύλου ἀς τὸ κατω
βλέφαρον, παρα τὶν οὖν μεν ἄνω τέρω τὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἑτέρου δεξιὸν
δι᾽ αὐ θεύτος τοὶ ὠτας δι᾽ αθεόσοϊ δι πλὰ τὰ πράγματα ὁρῶμεν. ἐγὼ
μεν οὖν τω ἀ ηάν τούτου τοῦ τρόπου τὴν θεὰς, ὑπ᾽ τῶν ὀ ἄτων ὑπο θεό
χθησαμενος, οὕτως ἀπο δεδωκα τοῦ γινομένου τὸν λόγον· οὐ γὰρ φαμεν
δυο ωνους ἐκπηδᾶν ὀμματίων ἐξ ἑνὰς ἀπὸ μιᾶς ὑπ᾽ τῆς αὐτῆς αὐθάδας ἀ
παρεγκλίνου τῆς δι᾽ ἀ τῶν μενίγγων φερομένης τῶν ὑγρῶν παλμοδοδυνῦ
γρῶν· προσφαλλουσι δὲ ὁ ἄτας τοῖς ὁμαστοῖς ὑποιοῦσι τρίγωνα· ραδοῖν
μὲν ἔχοντα τὸ αὐ αθητόν· πλευρὰς δὲ τὰς τοῦ ἄξονος τοῦ ωνου ἐξισάζ
παρὲκ πέρα νὴ φεφώσας ὁ ἄτας, καθὰς ὑπ᾽ αὐ τῶν ὁμαστῶν ὑριόδης γίνον-
ται· ἄξονες δὲ δυο φοῖν ἑκατέρου ωνου· περὶ ὧν αὖ λοι παὶ ὁ ἄτας φοῖν.
δῆλον δή που ὅτι φὴ μὲν ἀπερέγκλιτος ἥ ηδὶ ἀ τῶν μενίγγων τῶν ὑγρῶ-
τατα παλμοδῶν ἀ ρομένη· δύο δὲ ἑκάτερον δυο ωνων ωνας ἴσον τῶν ἀξόνων
ἀφεστηκυῖα ὁ ἄτας κατὰ τὰ ὠπὰ στόματα τῶν ὁρατῶν προσφαλλουσῖν
ὡς ἐφαρμόζειν ἀλλήλοις τὰ πέρατα τῶν ὀ ἄτων, μὴ ἴσας ποιᾶντὰς
γωνίας· ἐπὰ ἐκκεκλίνου τας μὲν αὖ αθητὰ κατὰ τὰς γωνίας τὰς γινο-
μένας ἐκ τῶν ὀ ἄτων τὸν ἴσον παρὲκ πέρα τῶν ἀξόνων ἀφεστηκότων.
ἐπὰ δαὶ δὲ ἀπαρέγκλιτοι ὦσιν οἱ ωνοὶ αἱ ἴσον ἀφεστηκυῖα τῶν ἀξόνων
ἑκατέρου ωνου τοῖς ὠπὸις στόμασι προσφαλλουσῖν ἑκατέρως ὡς ἑνὸς
τοῦ ἑνὸς αὐ τῦ λαμφωνοντας· ὡς περ οὖν καὶ δυοῖν τὰ αὐ αθητὰ δι᾽
τὸ ἄλλας ἢ ἄλλας ὠποῖς προσπίπτειν ὁ ἄτας καὶ κατὰ μηδὲν σύμπαλλούσας
ἀλλήλαις ὁμαθέωσιν ἢ γωνίας δι᾽ αφορούσους ποιούσας, διὰ τοῦτο
μὴ δυο φαίνεν τας τὰ ὁρώμενα ἀ ἢ πλᾶ ὀνα· οὕτως ἡ παραφορὰ
ἡ τῶν ὀ ἄτων θεόϊς συμβαίνει δι᾽ τὸ αὐτὸ αὐ αθητοῦ ἀξέ ωνα τέρου ωνου
ὁ ἄτας προς βαλλειν μὴ ἴσον τῶν ἀξόνων ἀφεστηκυίας· μὴ ἐπὰ δι᾽ αὐ-
φορὰν ἀπὸ τῶν αὐτῶν στομάτων τοῦ αὐ αθητοῦ γωνίας γίνονται, φυσικῶς
μὴ δυο αὐ τομάτους· μὴ δι᾽ ἀ τοῦ το δὲς τὸ εὖ αὐ αθητον δοκεῖ. οὕτω
μὲν οὖν ὑπὸ τῆς κατὰ τὰς ὁ ἄτας ὑπο θεόσεως ἐστὶ πιθανῶς τοῦ γινο-
μένου τὸ αὐ τὸ φαίνεσθαι ἀπο δι᾽ δύο. τὴν δὲ αἰτίαν ἥ τοι τούτου αὐτὴν τῆ
ὑπο θεόσει τῶν ἐνεργάζεσθαι χρώμενος. πρὸς δὲ τὸ πρὸς τὰ δι᾽ αστήματα

ἀποσίαν φημὶ δὴ τῶν λεγόντων, ὅτι οὐ πρὸς ἡμᾶς ἐνεργείας φοιτῶσι
μὴ ἐκείνων ὁ θεὸν προσλαμβανόμενα ἐμπέμπεται, πόθεν τὴν διάσταλλιν
ἢ τῶν μερῶν αὐγὴν λαμβάνομεν· οὐδὲν γὰρ ἀλλοτρίως ἐν δόξῃ αὐ-
τῶν ἐγχωρεῖ ἢ προσφωτίζεσθαι· παντὸς δὲ μᾶλλον ἀνὴρ λογικὸν ἀφαίνεσθαι
σημεῖον παντὸς ἀποτελοῦντα. τοῦτο οὖν ἐπιλυόμενοι φαίνοιτ' ἂν ἐπὶ
φωνῆς προφανῶς αὐθαιρόμενα ἅπερ πρὸς τὸ φῶς ἐστιν ἅττα μή.
καίτοι προφανῶς τοῦ αὐτοῦ παρὰ τὸ αὐτὸ πλεῖον φοιτῶντος ἢ οὐ
μὴν τοῦ αὐτοῦ ἢ κοινοῦ τινος ἐξιόντος· ἢ θαυμαστὸν ἢ μὴ ἐπὶ πᾶς ὁ λεως
τοῦτο συμφαίνεσθαι πᾶσι δυνάμεσιν ἐνεργείας προσπιπτούσης τοῖς ὅλοις.
ὅτι γὰρ οὐ καθ' ὃ τὸ πεπληρωμένος ἀὴρ ἢ τὸ φῶς προσπελάζει τῇ ἀκοῇ,
ἀλλὰ καθ' ὃ τὸ διηχεῖσθαι δυνάμενος ἀὴρ διαρθρωθεὶς τοὺς τόπους.
ὥσπερ ἢ τὰς χρωμάτων ἐνεργείας δῆλον. ἐξὸν ἢ ἐνυδρωθέντες ἂν θα-
νόμεθα τῶν ἐν τῷ ἀέρι μενόντων τόπων. οὐδέπου τοῦ φωτὸς
ἀέρος διὰ τοῦ ὕδατος χωροῦντος, ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ ὕδατι διηχοῦς
δυνάμεως· ἢ γὰρ ἐνυδρωθέντι τὸ διηχὲς ἀπῆσε παγγελπῆς τῶν τόπων
οὔσης· καίτοι φῶς ὁ τόπος ἀπῆν παρὰ τὸ αὐθήριον παρεγένετο.
ἔτι μᾶλλον σὺν κλονίζεσθαι τῷ προκαμόντι· πόθεν γὰρ τοῦ φωτὸς
φοιτῶντος παρὰ τὸ αὐθήριον αὐθαιρόμενα ἅττα πρὸς τὸ
φῶς· ὥσπερ ἢ τῷ αὐτῷ ἁμαρτοῦσι τοῦτο οὐ δυνάμεις ἀπαγγελλόντων
οὔσης· καίτοι φῶς ὁ τόπος ἀπῆν παρὰ τὸ αὐθήριον παρεγένετο.
ἔτι μᾶλλον σὺν κλονίζεσθαι τῷ προκαμόντι· πόθεν γὰρ τοῦ φωτὸς
φοιτῶντος παρὰ τὸ αὐθήριον αὐθαιρόμενα ἅττα πρὸς τὸ
φῶς· ὥσπερ ἢ τῷ αὐτῷ ἁμαρτοῦσι τοῦτο οὐ δυνάμεις ἀπαγγελλόντων
ἢ διηχὴς τοῦ ἀέρος δυνάμεις ἀπαγγελλόντων αὐθήριον τοὺς τόπους
μηδενὸς ἐκ τοῦ αὐθήριου ἐξιόντος· ἢ μόνως ἅττα πρὸς τὸ
φῶς, ἅπερ ἐγχωρεῖ αὐθαιρόμενα· ἅττα ἔμπροσθεν ἅττα ὄπισθεν.
δῶν αὖ δὲ ἐγχωρεῖ περὶ φωτὸς τοῦ τόπου ἢ τὸ σκότος· ἐπὶ δὴ γὰρ
οὐ καθ' ὃ τὸ διαφανὲς ἐνεργείᾳ ἐστὶ διαφανές, διαφανὲς γὰρ λέγω
τὸ παρ' ἡμῖν· τοιγαροῦν ἀφ' ἑαυτοῦ διαφανὲς ἐνοῖς ἐστὶ τὸ δῶν αὖ
διαφανές, ἐν τούτοις ἐξαναλωθῆναι δυνάμενον τὸ σκότος· πρὸ γὰρ τοῦ ἐνεργείᾳ
γενέσθαι διαφανές, σκότος ἐστί· τοιγαροῦν δῶν αὖ μὲν οὐ, ἔτι καὶ καὶ τῶν

τοιαῦτα

δωάμιν λέγω δὲ τὴν πρώτην, ἐν στερήσει ἐστὶ τοῦ οὗ δώ ἀ ται. στερητὸς δὲ φωτὸς ὁμότος ἐστὶν. ὅτ᾽ οὖν ἡ παρουσία τὸ φῶς ποιᾷ ἐν τῷ δῶ ἀμφοτέρω, τούτων ἡ ἀπουσία, στέρησιν τοῦ φωτὸς ποιᾷ ἐν τῷ αὐτῷ τούτω. στερητὸς δὲ φωτὸς ὁμότος ἐστὶν. ὡς περὶ μὲν ὅτις, ἕδος τί ἐστιν· ἡ δὲ τούτου ἀπουσία οὐ πᾶν δος ἡ ἄλλο ἐπιφέρει. ἀλλὰ στέρησιν μόνου τῆς ὄψεως, ἡ τοῦτο ἐστὶν ἡ τυφλότης. ἡ ὡς περὶ καὶ ποσὸν τοῦ πυρρὸν ἢ τοῦ μὴ καταδυομένων ὑγρῶν μηδενὸς ἄλλου ἕδους ἐπιγενομένου ἐν τῇ νυκτί, ἀλλὰ στερήσεως μόνου τοῦ πυρροῦ ἢ τοῦ μὴ καταδυομένου, οὕτω καὶ ἡ ἀπουσία τοῦ φωτὸς, ἐξ ἀνάγκης ὁμότος ἐστὶ. ἀ δὲ τὸ μὲν φῶς αὐτεπάρχετο τὸ δὲ ὁμότω, ἔστι δὲ τὸ ὁμότος στερητοῖς, τὸ φῶς ἐξ ἀνάγκης ἕδος ἐστί. τῇ γὰρ στερητὸν τὸ ἕδος αὐτῇ πάρχειν κατὰ τὰ ἐναντία φυσικῶς ἀρημένα. ἀ δὲ ἕδος τὸ φῶς. τὰ δὲ ὅλα ἀσώματα σώματος τὸ ἐξυλήσεως ἢ ὕδους, δῆλον ἄρα οὐσιοῦσωμα τὸ φῶς. ἀ δὲ εἰς ἢ μὴ βούλεται τὸ φῶς αὐτῇ πάρχειν τῷ ὁμότω ἢ ἐξεῖς ἢ στερητοῖς ἀλλ᾽ ὅς τὰ ἐναντία. δυοῖν ἡ μὲν ἐξεῖς μεταβάλλειν πέφυκεν στέρησιν. οὐ μέντοι δὲ ἡ στερητοῖς μεταβάλλειν πέφυκεν ἐξεῖν. φῶς δὲ ἢ ὁμότος ἀς ἄλλη λα μεταβάλλει. εἰ γὰρ ἐναντία ἐστὶ δι᾽ ἃ ποῦ πορούλεται ἐναντία. ἐπεὶ δὴ τὰ ἐναντία μεταβάλλειν ἀς ἄλλη λα. εἰ οὖν ὡς οὐδὲν ἄλλο ἀσώματον δέχεται τὸ φῶς. ἀ γὰρ ἐναντίον μὲν τὸ φῶς τῷ ὁμότῳ δὲ ἐν τοῖς οὐσιώδεσιν οὐσίας οὐδὲ μία οὐσία, οὐ σώματι ἐναντία ὡς δέχεσθαι ἐν ἀσωμάτοις. τὰ δὲ σώματα δεκτικὰ οὐσί, οὐ πάρα σῶμα ἐστὶ τὸ φῶς. τῷ γὰρ σώματι οὐ δεκτὸν ἐστὶν ἐναντίον. ἐπεὶ δὴ μὴ δὲ τῇ οὐσί τὸ πῦρ τῷ ὕδατι. οὐ χῇ σώματά ἐστιν. ἀλλ᾽ ἢ ποιώ ται κατὰ τὰς ἐναντίας ποιότητας. ὡς τε τὸ ὁμότος κατὰ τὴν μὲν ἐναντίον ἐστὶ. κατὰ τὴν δὲ οὐ μὲν ἐναντίον. ὁμοίως κατὰ τὴν μὲν στερητοῖς. κατὰ τὴν δὲ δ. ἀ μὲν τις στέρησιν ἕνας λέγω μὴ ἀναπαυομένου σανὰς τὸ ἕδος, οὐ στερητοῖς τὸ ὁμότος. ἀλλὰ τὸ ἐναντίον. ἀ δὲ στερητοῖς λέγεται ὡς εὐποιοῖς φύσει ποιοῖς ἀφῃρημένω τοῦ ἕδους ἀπουσι, κἄν τις μὴ ἀναπαυόμενος τὸ ἕδος, στερητοῖς ἂν ἢ τὸ ὁμότος. πάλιν ἀ μὲν ἐναντία λέγεται ὡς τὰ ἀδοπεποικότ᾽ ἢ ἔχοντα ἰδίαν ἐνέργειαν οὐ μὲν ἐναντίον τὸ ὁμότος τῷ φωτί. οὐδὲν γὰρ ἕδος ἔχει οὐδὲ δῶ αμιν ἰδίαν οὐδὲ ἐνέργειαν. ἀ δὲ ἐναντία λέγεται ἁπλῶς πᾶν τὰ μεταβάλλοντα

ἀλλήλα· ἐναντίον τῷ φωτὶ τὸ σκότος· οὐδὲ οὐκέτι τὸ σκότος ἕδος, δῆλον καὶ ἐντεῦθεν· τοῦ μὲν φωτὸς ἐστὶ τὸ αὐτίκα ὁ ἥλιος, ἢ τὸ πυρὶ ἢ στεγνόν· ἢ τοιοῦτον τι ἕτερον· τοῦ δὲ σκότους οὐδὲν ὁρώμενον αὐτίκα· ἀλλὰ ζητεῖται μόνον ἐς τὸ ἀναπαυτικὸς ἢ τοῦ φωτὸς ἐστὶ κοῦφον ἀπόντος· ἀλλ' οὐδὲ ποιότητός ἐστι τοῦ ἀέρος ὡσαύτως ὑπολαμβάνει τὸ σκότος· ἀλλὰ ποιότης ἐστὶ τοῦ ἀέρος, δι' ἣν μὴ κινεῖ φῶς ὁρᾶται· πῶς δὲ μὴ ἀθρόον ἀφανίζεται ἀχρόνως τῇ τοῦ φωτὸς παρουσίᾳ· οὐδὲ μία γὰρ ποιότης ἀχρόνως ἀφίσταται τοῦ ὑποκειμένου· ἡ δὲ στέρησις ἐστὶ τῆς τοῦ φωτικοῦ ἐνεργείας τὸ σκότος, τὸ ἄρα φῶς ἐνέργεια ἐστίν· οὐδὲ μία δὴ ἐνέργεια σῶμα ἐστίν· οὐκ ἄρα σῶμα ἐστὶ τὸ φῶς· τὸ δὲ φῶς οἶ χρῶμά ἐστι τοῦ δι' ἀφανοῦς ὅλαν ἢ κατά τι λέπτα ἢ δι' ἀφανὲς ὑπὸ πυρὸς ἢ τοιούτου· οἷον τὸ ἄνω σῶμα ἀνωτέρω χρῶμα ἀπὸν τὸ φῶς δι' ἀφανὲς γράφει λευκὸν ὅ ἐστιν ὁρατόν· οὐκ ἀλλὰ τὸ δὲ ἀλλὰ δι' ἄλλο τρίτον χρῶμα τὸ φῶς· ἄνω οὖν ἄπρος διορίστως χρῶμα ἀπὸν τὸ φῶς, κατὰ ταῦτα πρὸς διαφθορὰν τὸν λόγον ἀπὸν ὁλίγον χρῶμα ἐστὶ τοῦ δι' ἀφανοῦς τὸ φῶς· οὐ γὰρ χρῶμα ἄλλο ἕν χρῶμα ὅλον οὐ γὰρ μὴ ἁπλῶς χρῶμά ἐστι τοῦ δι' ἀφανοῦς τὸ φῶς ἐδήλωσεν ὅλον πρὸς θὲς ὅλαν ἢ κατά τι λέπτα· ἀλλὰ μὲν γὰρ ἐστὶ δι' ἀφανὲς, οὐ καλῶ δὲ φῶς ἐγώ· ὡς τὰ οὐ μὲν τῇ φύσει αὐτοῦ ὡς χρῶμα τὸ δι' ἀφανὲς· ἀλλὰ καὶ ἀναλείαν οἷον χρῶμα· ὡς γὰρ τὰ ὀρατὰ διὰ τὸ ἔχειν χρῶμα ὁρατὰ γίνεται, οὕτω μὴ τὸ δι' ἀφανὲς ὅταν ἔχῃ φῶς ὁρατὸν γίνεται· ἐπὶ οὖν μὴ ἔχει οἷόν χρῶμα τὸ δι' ἀφανὲς, ἀλλὰ ἀλόπριον· οὐ λόγως πρὸς ζήτησιν ἄγει τὸ ἔχειν· τῇ γὰρ τοῦ πυρὸς παρουσίᾳ ἢ τοῦ ἄνω σώματος, ἢ ἥλιου μὴ στεγανῆς μὴ ἀστέρων· μὴ γὰρ τοῦ ὑπάρχειν ἐν μὴ τοιούτου· τῷ γὰρ πυρὶ μὴ τῷ ἄνω σώματι μὴ ἢ ἥλιου μὴ στεγανῆς εἶναι τοιοῦτον ὑπάρχει τὸ φωτιστικὸν ἵνα δὲ ἐνέργειαν ἄγει μὴ πελάσῃ οἱ τὸ δι' ἀφανὲς ἐναντίον ὁρατῶν· ὡς περ οὖν μὴ τὸ δι' ἀφανὲς ἐν μὴ τοιούτου οὐχ ὑπῆρχε πλάσει διὰ φόρους ἀπὸ τοῦ σίδηρον, οὕτω μὴ τὸ φῶς μὴ διαφορὰ τὰ μέτρα μὴ τῆς διαφανείας μὴ τοῦ φωτός· μὴ γὰρ τὰ παρ' ἡμῖν διαφανῆ, ποτὲ μὲν δῶ ἀμφ, ποτὲ δ' ἐνέργεια ἀμφὶ διαφανῆ· τὰ μὲν τοι οὕτω ἀεὶ ἔχουσιν ἐνέργεια τὸ δι' ἀφανὲς· ἀεὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτιζόμενον τὸν διόδιλλον

C.

γὰρ οὐχὶ πᾶς γῆς σωμά, ἀλλ' ἡ φθαρτὴ μέχρι τῆς σελωνίτιδος σφαίρας ἢ ὡς τῆς τοῦ ἡλίου, ἀλλ' οὖν παντὸς μᾶλλον τόπος ἐστὶν ὁ σωματούμενος. καὶ γὰρ τῶν κοσμικῶν ἐστι τοῦτο ὁ ὠδῖνος πρὸς ἄλλων τῆς σελωνιακῆς σφαίρας ἢ τῆς τοῦ ἡλίου, ἐλαχίστου παντὸς μόριον σωματικὸν. τὸ μὲν οὖν τὸ διαφανές, ὡς τὸ φῶς, ἄϋλον· οὐ γὰρ οὐδὲ πεπύρωται οὐδὲ ὅλως σῶμα· οὐδὲ γὰρ τὸ διαφανὲς σῶμα διὸ οὐ γίνεται σῶμα ἡνωμένου ἄλλου ἢ ἐν ἀέρι ἢ ὑγρῷ τοιούτῳ

σώματι ἄϋλον. σῶμα μὲν σῶμα γίνεται· ἀλλ' οὐδὲ τὸ φῶς σῶμα. ἆρ' ἐνδέχεται λέγεσθαι τοῦ διαφανοῦς; ἢ γὰρ οὐκ ἐν σώματι σῶμα ἀσώματον· ἢ οὐδὲ τὸ διαφανὲς ἐν σώματι. τοῦ δὲ πεπυρῶσθαι ἢ ἄλλου τινὸς τὸ φῶς· ἀλλὰ μὴν σῶμα οὐδὲ πῦρ· οὐδὲ πῦρος ἀπορροή, ὡς ἐν τῷ περὶ ὠδῆς λέγεται ὁ πλάτων οὐ μὴν ἀνίεται ἐν τούτοις. ἢ γὰρ οὐκ ἐν σῶμα· ἢ γὰρ τοῦ σώματος ἀπορροή, σῶμά τι ἂν εἴη. ἀλλ' ὡς τὰ μὴ μόνον φωτίζεσθαι τὸ πῦρ, ἀλλὰ καὶ ἕτερα, οὐκοῦν ἢ πῦρος ἀπορροὴ τὸ φῶς. ἀπορροὰς δὲ ἐπὶ τῶν ὠδίνων φωσφόρων ἐπινοοῦμεν εὔπλους· ἐνοῖς γὰρ ἀπορροή, ἐν τούτοις χρόα καὶ πῆς ἐπιρροῆς οὔσης τε καὶ μαίνεσθαι ἐν τούτοις δοκοῦσαι. δὲ μηδὲν τούτων ἐν τοῖς ὠδίνοις, ἀνάγκη μὴ δὲ κατὰ τὰς ἀπορροὰς σωμάτων τὸν φωτισμὸν αὐτοὺς ποιεῖσθαι· δὲ μὴ ἀπορροὴ σώματος τὸ φῶς, οὐ σωμάτων ἀπορροὰς λέγει. ἀλλ' ὅπερ ὀλίγον πρότερον ἔλεγεν ἡ σύμπασα ἡμῶν ἐνέργεια τοῦτο ἐκεῖνος ἀπορροὰς εἶπεν. ἀλλὰ πῦρος ἢ τινος οὕτω τοιούτου πάσης οὐσίας ἀϋλωδεστάτης, οὐχ ὡς ἐγγίνομένου τοῦ πῦρος ἐν τῷ διαφανεῖ. οὐ γὰρ τὸ διαφανὲς ἐνεργείᾳ διαφανὲς ὂν τὸ πῦρ, οὕτω γίνεται ἐνεργείᾳ διαφανές· ἀλλὰ κατὰ ποιωνίαν δὴ ὡμότητος ἀσωμάτου· οὗτος γὰρ ἀπὸ διαστήματος τοῦ πῦρος, τὸ ἐπὶ τῷ διαφανεῖ οὐ ἀϋλωδῶς διαφανὲς φωτίζεται παρουσίᾳ τῷ ἐκ τῆς σωτῆρος ὁδοῦ σχεθὲν γενομένῳ τοῦ πῦρος τὸ διαφανὲς ἀφῆκεν· ὥσανεὶ ἔλεγε τὸν δεξιὸν γίνεσθαι δεξιὸν ἀριστεροῦ παρόντος. οὐ γὰρ δύο σώματα δυνατὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἅμα εἶναι· ἐπεὶ γὰρ ὅτι σῶμα τὸ φῶς, πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ τῷ ἀπτὸν εἶναι· οὐ γὰρ δύο τὸν φασὶ δύο σώματα κατὰ τὸν αὐτὸν εἶναι· ὅτι δὲ ἀδύνατον, δι' ἀπλοῦ λόγου δείκνυται· ἢ γὰρ δύο τὸν αὐτὸν τὸ σῶμα δι' ὅλου σώματος χωρεῖν ὡς αὐτὸς ἐν ἄλλοις λέγει, εἶναι τοῦ αὐτοῦ ἐν πλείοσι τόποις

ed Haydeck
p. 343-13

ἢ θαλάσσα ἢ μὴ ἐν μείζονι χωρῷ ὄντος· ἆρα ὁμοίως τοῦ ὕδατος ἐδέξατο τὸ
αὐτὸ τόπου ὕψεον μὴ ἄθρουν, δέξεται μὴ τριπλάσιον μηδὲ τέταρτον· ἢ ἀπλῶς· ἆρα
οὐχ ὁμοίως σῶμα καὶ αὐτὸς τόπος τοῦ ἐνὸς ἐχωρήσατο· διὰ τί μὴ πλέω ἢ ἄπαξ,
μηδ' οὕτως ἂν ἐν μείζονι ὄγκῳ θαλάσσα γένοιτο ἄν· ἆρ' ὃ μὴ οἷόν τε σῶμα διὰ
σώματος χωρῆσαι· χωρεῖ δὲ τὸ φῶς διὰ τοῦ ἀέρος, οὐκοῦν ἦν σῶμα· ἆρ' ἐστὶ
ἢ ποιόν τι ἐν τοῖς πόροις χωροῦν τοῦ ἀέρος, μανθάνειν μὲν ἄτοπον· τὸ γὰρ μενοῦν
ἀναιρεῖ· χωρεῖ οὖν γὰρ τοῦ ἀέρος, μενεῖ παραλλάττον τὸν τόπον ἐνίοτε· ἔπειτα
ἐνδέχεται χύτερον γίνεσθαι τὸν ἀέρα μηδὲ μανότερον τῆς πληρώσεως τῶν πόρων·
νῦν δὲ λεπτότερος γίνεται τῆς τοῦ φωτὸς παρουσίας· δοκεῖ δὲ τὸ φῶς ἐναντίον
εἶναι τῷ σκότῳ· ἔστι δὲ ὁ σκότος στέρησις τῆς τοιαύτης ἕξεως ἐν διαφανοῦς.
ἢ ἐπιχάρεσις ἐν τοῦ ἐναντίου· οὐκ οὐκέτι τὸ φῶς σῶμα· ἆρα τὸ σκότος
ἀναιρεῖται τῷ φωτί· τὸ δὲ σκότος οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, ἢ στέρησις φωτός· ἆρα
γινομένου τινὸς ἐν τῷ ἀέρι γίνεται τὸ σκότος· ἀλλὰ μόνον τῆς τοῦ
φωτὸς ἀπουσία· τὸ δὲ ἀναιρούμενον τῆς στερήσεώς ἐστι· τὸ φῶς ἄρα
ἕξις ἐστὶ τῆς τοιαύτης διαφανείας, ἐν τῷ διαφανεῖ οὐ σῶμα· ὡς δὲ
ἤδη ἔφαμεν καὶ ἐναντίον τῆς ἐστὶ τὸ φῶς τῷ σκότει, πᾶσα ἀνάγκη
μὴ εἶναι αὐτὸ σῶμα· ἐπὶ δὲ τῆς οὐσίας οὐδὲν ἐναντίον· ἀλλὰ καὶ στέρη-
σίς ἐστι τὸ σκότος φῶτος ἀναιρεῖσθαι διὰ τῷ τὸ φῶς ὡς ἕδος παρὰ
τὰ ὡς τῆς φύσεως μὴ ἕξεις μένα· μὴ οὕτως οὐ σῶμα· παῦ γὰρ ἕδος ἀσώματον·
μὴ γὰρ ἀπὸ τοῦ τοῦ σώματος ἕδος· τὸ περίεχον διάστασιν· ἅπτεσθαι
ἐφαρμόζοι τοῖς καθ' μέρος σώμασιν, οὐκοῦν ἦν σῶμα· ἆρα τῷ
σῶμα, ὡρισμένον τι μέγεθος ἔχειν· οὕτω δὲ οὐκ ἀναγκαῖον·
ὁμοίως μὴ τῷ πηχυαίῳ μὴ τῷ δακτυλιαίῳ σώματι μὴ τοῖς λοιποῖς·
ὡς τε ἀπὸ παντὸς ἀπὸ τοῦ σώματος ἕδος ἀσώματον ἔναι· τὸ δὲ γὰρ τὸ
σῶμα τὸ ὕλης ἐστὶ συνεστάμενον μὴ τοῦ εἴδους· ὡς τε μὴ τὸ φῶς ὡς ἕδος
διάφανές· ἆρα τὸ σκότος στέρησις, ἀναίρεσιν ἀπὸ μὴ
ἔναι σῶμα· μὴ οὐ καθόλου ἐμπεδοκλῆς ἔφη μὲν ὡς φερομένου τοῦ φω-
τὸς μὴ μένοντος ποτὲ μὲν ἐξ ὑπὸ τῶν περιέχοντος ἡμᾶς δὲ λανθά-
νοντος· διέξας οὐκοῦν ἦν σῶμα τὸ φῶς, εἰ μὴ ἀλλὰ τοῖς οὕτως ὑπολη-
φθεῖσιν, ὧν ἐστι μὴ ἐμπεδοκλῆς· οὐκ ἔλεγεν ἀπορρεῖν τὸ φῶς σῶμα,

ὁ ἐν τοῦ φωτὸς ὂν τοσοῦτος ἐστὶν ὅσον τὸ μέγεθος τῆς γῆς ἢ τοῦ ὅλου. ἅπτεται ἄρα ἡμῶν. καὶ δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ὅλου μίγνυσθαι ἀλλήλοις ἐστὶ καὶ ἅπτεσθαι. τοῦ δὲ ἀφὴ οὐ μὴ παρὰ τὸν λόγον ἐστὶ μὴ παρὰ τὰ φαινόμενα, οὐδὲ ταραχὴ ὀφθαλμῶν μὴ οὕτως ἀφὴ νοούμενον πρὸς ἡμᾶς. μὴ τοίνυν ἐπαίσθητον λεπτότητι μίγνυσθαι ἀλλὰ μεγέθει διὰ σμικρότητα δοκεῖ. τὸ δὲ ἀπαύστου ἐπὶ δυσμὰς μίγνεσθαι αἰσθητὸς τῷ ὄγκῳ μέγα λίαν αἴτημα. διὸ οὐδὲ αὖ λεπτότητος πρὸς ἐμπεδοκλέα σήμανσιν παλίνους κέκριται σώματος φῶς. ἀραιῷ γὰρ σώματι μίγνυσθαι ἀπὸ δεῖ ἵνα ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς. ἡ δὲ μίγνυσις μὴ χρόνου. πᾶσα γὰρ μίγνυσις ἐν χρόνῳ γίνεται. δοκεῖ δὲ μᾶλλον φῶς ἥκειν μὴ τὰ ἐγγὺς μὴ τὰ πόρρω τοῦ φωτίζοντος ὄντα. παρὰ λόγον γὰρ ὡς ἔοικε τὸ πόρρω τοῦ φωτὸς μίγνυσθαι. τὸ δὲ μὴ ἅπτεσθαι ἄλλος ἄλλην οὗτος τάνοι αὖ πρὸς πλάτωνα. δοκεῖ γὰρ μὴ αὐτὸς ἐν τῷ νῦν μαίῳ μὴ σῶμα αὐτὸ λεπτὸν μὴ ἀπόρροιαν πρὸς ἡμᾶς ἰέναι. εἶναι δὲ χρώματος μὲν δεκτικὸν τὸ ἀέρωον. τὸ φῶς δὲ τὸ ἀέρωον. δέξασθαι οὖν οὐ πέφυκε σώματος φῶς, ἀλλ' οἷον χρώματος ἀέρος, μὴ ὅτι ὁ αὐτὸς δέχεται τοῦτο ὃς ἀλλότριον χρῶμα, ἐπὶ σφόδρα οἰκεῖον μὴ τοῖς ἄλλοις ἐμμένοις. οὐ μὴ τὸ ὀφθαλμὸν δέξασθαι τὸ χρῶμα, οὐδὲ αὐτὸ ἔχειν οἰκεῖον χρῶμα. ἐπὶ τοῦτο ἐμμένον οὐκ ἂν ἐλλιμνάσειεν ἅπαν τὸ γινόμενον. δι' οὗ τὸν ἀέρα μέλλοι διάπορον ἔμεν μηκέτ' ἄν τῶν χρωμάτων, ἢ τοῦ φωτός, ἢ τὸ φῶν ἢ ὀσμῶν. αὐτὸν ἀχρωματώτατον ἅπαν μὴ ἄτοφον μὴ ἄοσμον. μὴ τοίνυν αἴτιον τὸ διὰ τοῦ διαφανοῦς ὁρᾶσθαι τὰ χρώματα. τὸ αὐτὸ ἀέρωον ἅπαν μὴ παραπλησίως φύσιν. οὕτω μὴ ἐν τοῖς διαφανέσι τῶν λίθων ἐνοῖς μὴ αὖ σφόδρα τερον ἐπὶ χρῶμα οἷον μέλαν ἢ ἐρυθρόν, ἐμποδίζομεν ὁρῶμεν τὸ διαφαίνεσθαι. μᾶλλον ὁρώμενα διὰ δι' ἀπορίης ὁρώμενα. διόπερ διὰ μὲν λευκῆς ὑέλου ἀμιγῶς ὁρῶμεν. διότι ἐγγὺς ἀέρος ἐστὶ ταύτη. διὰ δὲ τῆς ἑτέρου χρώματος ἐχούσης κατὰ τὸ ἀναλογίαν τοῦ χρώματος. μὴ διαφαινόμενα διὰ πορευόμενα ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον. ἀέρωον δέ ἐστι τὸ διαφαινὲς μὴ ὁρώμενον. ἢ τὸ μὴ ὁρώμενον. ἢ πὴν δεκτικὸν μὴ διαπορευομένη

τῶν χρωμάτων ἄχρωμα δοκεῖν, ἢ ποτέρως τοῦτο τὸ ἄχρωμα, ἐπὶ γὰρ τοῦ
γὰρ δυ ἀδήλως διαφανές· ὅπερ ἡ ὁρατοὺς ἐστιν, ἢ μὴ ὁρᾶται,
μὴ παραλλαττομένου τοῦ χρώματος αὐτοῦ· τοῦτο δέ ἐστι τὸ φῶς, οἷον ἀέρος
διαφανοῦς οὔσης ἢ καὶ ὕδατος δῶμα μὴ οὔσης οἷον χρώματος αὐτοῦ τοῦτο
φωτὸς ὄντος μὴ παρόντος, ἢ μὴ δὲ ὅλως ὁρᾶται ὡς ἐν ὑδατοσκευ-
πλῷ, ἢ μόλις μὴ ἀμυδρῶς. ἐστὶ τὸ λευκὸ φῶτος· τόπεν γὰρ
ἀμυδρῶς μὴ φωτίζεται ὁ ἀὴρ μὴ ὁρᾶται, οὕτω τελαυγενόμενος διαφανής.
ὡς οὖν οὕτω τὸ μόλις ὁρώμενον ἐλλιπέστερον· ἢ ὡς ὁ ἀλεξάνδρος δοκεῖ
ἐπὶ τοῦ ἀέρος τὸ ἀόρατον, ἢ τὸ μόλις ὁρώμενον. λέγω δὲ τοῦ με
φωτιζομένου παντὸς ἀέρος. ἐπάδοκα τοῦτο σκότος ὑπὸ τῆς ὄψεως
κρίνεσθαι· ἀδὲ μὴ τοῦτο μὴ ὁρᾶσθαι, γνωρίζεται ὑπὸ τῆς ὄψεως τὸ
σκότος ὡς πολλαχοῦ ἄρτι παραπέφανται τῇ σκιᾷ τοῦ φωτὸς
μὴ τῶν ὁρατῶν· ἐναντία γὰρ αἰσθητοῖς· καὶ ἀοῦμβερφηκὸς· μὴ τῆς μεση-
σεως τῶν δύο αἰσθητῶν, αὐτὴ λαμβάνεται· διὰ τοῦτο μὴ μόλις ὁ
ρώμενον μενον ἢ γὰρ αὐτὴ φύσις, ὁπόμενον σκότος· ὁ τὲ
δὲ φῶς τοῦ διαφανοῦς· τοῦτο μὴ φωτός ἐστι δηλονότι
μὴ σκότος· φῶς δὲ ἔστιν τὸ ἐνεργείᾳ διαφανές· μὴ σκότος τὸ δῶμα.
ἔστι γὰρ ὡς ὅπερ χρώματα αὐτοῦ ταῦτα· ὡς οὖν χιὼν λευκὴ λέγεται,
οὐ λευκὸ πᾶν ἔχουσα οὕτω μὴ λέγεται· ἀλλὰ μὴ ὁ ἀνδριὰς λέγεται
μὴ ὁ χαλκός· οὕτω δὲ μὴ ἐν πᾶσιν ἀλλ' οὐ καθ' ὅτου τοῦ ἥλιον μετέ-
χοντα ἥλιον λέγομεν· φῶς γὰρ φαμὲν εἶναι τοῦ ἡλίου μὴ ἀκτῖνα.
οὕτως ἔστιν οὐ πάντα ὁρατὰ ἐν φωτί· ἀλλὰ μόνον ἕκαστου τὸ οἰκεῖον
χρῶμα· ἐπὶ πρὸ ὀλίγου ὁρατοῦ ἔναι χρώματί τε μὴ ὁ λέγομεν
ἐστὶν ἐπεὶ ἀνωνόμαστον δὲ ἐνί ὀνόματι· ἔστι ἐπὶ πῶς ἐστὶν ὁρατὸ
τὸ χρῶμα οὗ μὴ μὴ ἡμῖν ἐστὶ τοῦ καθ' ἓν ἐνεργείᾳ διαφανοῦς· μὴ
διὰ τοῦτο περὶ φωτὸς ἐπὶ πῶν ἐνὸς μὴ δι' οὗ τὸ χρῶμα ἐστὶν ὁρατόν, με-
ταφαίνεται ἐπὶ τὰ ὁρώμενα παρὰ τὰ χρώματα ἃ οὐ μέντιν ἐν φω-
τὶ ὁρατὰ ἴδιόν γὰρ ἐστὶ τοῦτο τῶν χρωμάτων· μὴ πάντα λέγεται ταῦτα
μὴ ἐστιν· οἷον μῶ μέρας· μαφαλαὶ ἰχθύων· μὴ λεπίδες·
μὴ αὖ πῦρ λαμπίδες καλούμεναι· μὴ ἁπλῶς τὰ πῦρ ὧδη πάντα

μὴ λαμπρά· μὴ τούτων τὰ μὲν ἐννυκτὴ μόνως ὁρᾶται· τὰ δὲ μὴ ἐννυκτὶ μὴ ἐνὶ μέρᾳ· μὴ καθόλου τῶν ὁραθέντων τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι φορᾶι· τὰ μὲν ἐνὶ μέρᾳ μόνον ὁρᾶται· τὰ δὲ ἐννυκτὶ μόνον· τὰ δὲ ἐννυκτὶ μὴ ἐνὶ μέρᾳ· τὰ δὲ ὅλως οὐδὲ ὁπωσοῦν πάσχειν πέφυκε πρὸς τὸν τόπον· τὰ δὲ τοιοῦτον ἅπαντα ἐστὶ δῆλον ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν· τῶν γὰρ ὁρωμένων τὰ μὲν ἐστὶ χρώματα· τὰ δὲ ἀνωνύμως· ὡς δὲ καὶ ἐνίοις ὀνόματι ὀνομάζομεν, οἷον ἀχρώματα ἔχοντα τὸ λαμπρόν· τὰ μὲν οὖν χρώματα μόνον ἐνὶ μέρᾳ ὁρᾶται· οὐδαμῶς δὲ ἐννυκτί· τῶν δὲ λαμπρῶν, τὰ μὲν ἐννυκτὶ μόνον ὁρᾶται· τὰ δὲ ἐνὶ μέρᾳ μόνον· τὰ δὲ, μὴ ἐννυκτὶ μὴ ἐνὶ μέρᾳ· τὰ μὲν γὰρ ἀστέρων ὑπερλαμπρά· τὰ δὲ ἀμυδρῶς λαμπρά· τὰ δὲ, μέσως· τὰ μὲν οὖν ἀμυδρὸν ἔχοντα τὸ λαμπρόν, μόνον ἐννυκτὶ ὁρᾶται· οἷ πυρὸς λαμπρίδες· μὴ λαμπρίδες· μὴ τὰ ὅμοια· τούτων γὰρ ἐνὶ μέρᾳ τὸ λαμπρὸν οὐ φαίνεται γιγνόμενον ὑπὸ τοῦ μήκους· εἰ δὲ καὶ ἀστέρων οἱ πλάνητες· τὰ δὲ μέσα μὴ ἐννυκτὶ μὴ ἐνὶ μέρᾳ· οἷον σελήνης· καὶ ἵνα τῶν ἀστέρων· οἷον ἥλιος φόρος περιφερόμενος· εἰ μὴ πῦρ· τοῦ πολλαχοῦ γὰρ ὄντος δῆλα τὰ ἀστέρα τε λάμπει· μὴ ἀς ἐνεργείᾳ αἴτιά τὸ διαφανὲς εἶναι· ὡς μὴ τὰ ἐναίθρια χρώματα δύνασθαι· ἐνδέχεται πως, ἑαυτοῦ μὲν δύνασθαι· ἐκείνου δὲ τὸ διαφανὲς οὐκ αἴτιας ἐνεργείᾳ· ὅθεν αἰεὶ μὲν ὁρῶμεν πόρρωθεν ὁμοίως ὄντες· οὐδὲν δὲ τῶν περὶ ἡμᾶς χρωμάτων· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ πάλιν τὸ πῦρ φαίνεται, ὡς μὲν λαμπρὸν μὴ δεῖν δοκεῖν εἶναι τὸν ἀέρα, διὰ τὸ ἥττω ὑπὸ τοῦ μήκους λαμπρὸν παθεῖν· οὕτω δὲ φαινόμενος πρόπολον ἵνα ὥσπερ μὴ πάλαι τῶν χρωμάτων· καλλιον δὲ ὥσπερ μὴ τῆς σελήνης τὸ λαμπρὸν διὰ τὸ ἀμυδρὸν εἶναι, φαίνεται ἐνὶ μέρᾳ· οὕτω δὲ μὴ τὸ τοῦ πυρὸς ὅταν μὴ πόρρωθεν δύνασθαι φωτὸς ὄντος· τὰ δὲ ὑπερλαμπρα μόνον ἐνὶ μέρᾳ· οἷον ὁ ἥλιος ἐπὶ δὴ μᾶλλον τῆς ἡμέρας μὴ τοῦ φωτὸς αἴτιος· τὰ δὲ ὁρατὰ πρὸς ἐν φωτὶ πρὸς θεατόν τὸ μόνον· οὐ γὰρ πρὸς τὸ ὁρατὸν ἐν φωτὶ μόνον ὁρατόν· ἀλλ' ἔστω τοῦ φωτὸς τὸ οἰκεῖον χρῶμα· τὰ γὰρ χρώματα ἐν μόνῳ τῷ ὁρατὰ· προσέθηκε δὲ τὸ μόνῳ, ἐπεὶ δὴ μὴ μόνῳ ἐν φωτὶ· ἀλλὰ μὴ ἄλλου οὐδενὸς ὁρᾶται τοῦτο· τὸ οἰκεῖον

τὸ οἰκεῖον χρῶμα· ἐξοῦ φησὶ καθόλου τὰ ὁρατά. ἔστι δὲ τὸ δεύτερον παραλειπόμενον· ἴσως ὡς προφανές· τὰ γὰρ χρώματα ὁρατὰ ἐστὶν ἐν φωτὶ μόνον· ἀλλὰ δεῖ ἐνεῖναι μόνον ἐν ὁμοίῳ ὥσπερ τὸ λαμπρὸν καὶ τὸ ὅμοια· τὰ δὲ ἐν ὁμοίῳ ἐν φωτί· ὡς οὐκ ἀεί· πῦρ· καὶ γὰρ ἵνα τῶν ἀστέρων· τὰ γὰρ πλεῖστα μόνον ἐν ὁμοίῳ ὁρᾶται, διὰ τὸ νῦν καθαρὰν μόνον τὴν μέσην φωτὸς τοῦ ἡλίου· ἔνιοι δὲ ὁρᾶται οὐ φησὶ καὶ τὸ ἐνεργείᾳ διαφανές· τοῦτο δέ ἐστι τὸ φωτιζόμενον ἀέρα· ὡς γὰρ εἰθίσαμεν ἔμπροσθεν, οὐδενὶ ἀλλοιωζόμενον ἡμέρᾳ ἢ νυκτί· πρὸς τούτοις καὶ τὸ δι' οὗ διαφανές, τοῦτό ἐστι τὸ ὁμοίως ὁρᾶται γίνεται φησὶ τῇ ἀπὸ φωτός· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τούτοις ἕν τι γένος τῶν ὁρατῶν ὁ ἥλιος· τὸ μάλιστα πάντων φανὸν καὶ ὁρατόν· οὐ τὴν ὁμοίως εἶδος φαίνεσθαι· ἀφανίζεται γὰρ τοῦ ὁμοίους εἶναι· οὐδὲ ἡ νὺξ ἡμέρα· ὡσαύτως γὰρ τῆς ἡμέρας ἐστὶ ποιητικός· καὶ πάντα δὴ τὰ παρὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ ὁμοίως ἀεὶ καὶ ἀεὶ οἷς τοῦ ὁρᾶσθαι αἰτία ἐστὶν ὡς φῶς τοιοῦτον· ἐν γὰρ νυκτὶ τὸ χρῶμα τῶν πυρὶ λαμπρῶν· ἢ τῶν λευκῶν ἢ τῶν ἄλλων οὐ χορᾶται, ἀλλ' ἔνι ἡμέρᾳ· οὐ γὰρ οὕτω τὸ λαμπρὸν αὐτῶν δῶρα ποιῆσαι διαφανῆ τὸν ἀέρα, ὡς τὸ χρῶμα τὸ μανθάνειν ἄλλο σῶμα αὐτῶν διάπορον θεωῆσαι, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐξισχύειν ὅσον ἀπὸ μόνου ἐμφανὲς ποιῆσαι· οὐμενοῦν μὲν οὖν καὶ τὰ χρώματα· διὸ μὲν οὖν αὐτὰν πᾶσα ὁρᾶται, ἄλλος λόγος· διὸ φησὶν αὐτὰν τὰ ἐννύχια ὁρώμενα ὁρᾶται, οὐ τοῦ παρόντος ἐστὶ λόγου λέγειν· ἐν γὰρ τῷ περὶ αἰσθήσεως λέγεται πέφυκεν ὁ ἀὴρ ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ φωτίζεσθαι οἷα καὶ τὰ ὑγρὰ· τοιοῦτον οὖν τὰ μεταξὺ τὰ ἀμυδρῶς φωτίζειν ὑπὸ τοῦ περὶ αὐτὰ ἀέρα· ὅπως ἂν ὑπὸ τοῦ μᾶλλον λαμπροῦ κατὰ λαμπόμενος ἀφανὲς τὸ τούτων φῶς ποιήσῃ· τοσοῦτον δὲ φωτίζει ὡς ἐν αὐτὰ μόνα διαδηλωναι· ἐπὶ μὴ τὸ πῦρ πολὺ μὲν οὖν φωτίζει τὸ διαφανές· ἐπὶ τοσοῦτον ὡς μὴ χρώματα ὁρᾶσθαι δῶρα· ὀλίγον δὲ οὖν μέχρι τοῦ αὐτὸ μόνον ὁρᾶσθαι τὸ διαφανὲς φωτίζει καὶ πολύ μέν, πόρρω δὲ οὐκέτι μέχρις ἡμῶν ἀέρα διαφανῆ ποιῆσαι· ἀλλ' αὐτὸ μόνον δάμνυσι· τοιαῦτα δέ ἐστι τὰ ἄκρα ἐν τῇ νυκτί,

ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς πάντα λαμπρὰ ὁρᾶται· ὡς γὰρ μὴ ἔναγχος ἦν ῥᾳχυμόριον τοῦ ἀέρος ἐστὶ τὸ ὁμιχλούμενον· ἀλλ' ὑπὸ ἐνυγρύτητος μὴ ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς τὸ ἡλιακὸν πάντα δέχονται· διὰ τοῦτο μὴ ὁρῶμεν νύκτωρ τὰ ὁρώμενα πεφωτισμένα, διὰ τὸ δέννυσθαι τοὺς ἀστέρας οὐδ' ὁρῶμεν· τί γὰρ μᾶλλον μεθ' ἡμέραν τὸ φῶς ἀπὸ μεσουρανοῦ ὁ ἥλιος ἐννύσθαι, ἢ τὰ πάντα λάμπεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου· φημὶ οὖν τοῦ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης πεχυμένης, οὐχὶ οἷόν τε εἶναι τὸν ὑπὸ τῷ οἰκουμένῳ παρεῖναι πεφωτισμένον ὁδὸν ἀέρα· τὰ μέντοι ἄστρα μὴ πάντων τὰ λαμπρότερα ἐκπαλαι ἡμῖν ἀπαγγέλλεσθαι φασὶ τοῦτο δ' οὐδὲν ἀδύνατον τοῦτο συμβαίνειν, δῆλον ἐν τοῖσδε· πολλοῦ γὰρ πρὸς ἀέρα τινὰ λαμπρῶς φωτιζόμενος ὁ περὶ δηλαδὴ πόνοι πορφυρῶδες ὄντες· τὸν μὲν πεφωτισμένον οὐχ ὁρῶσιν ἀέρα· ἀπὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἔστιν ὅτε ὁρῶσι· τοὺς δὲ τοὺς ἀστέρας ὁρᾶσθαι, καίτοι καὶ λαμπομένους ὑπὸ τοῦ ἡλίου, αἴτιον τὸ μὴ διαμένειν ἀέρα ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τὸ ὀπτικὸν ἀναθλίβειν· ἢ ἔτι τοῦτο ἐστὶν αἴτιον μᾶλλοις αὐτὸ τοῦτο· ὁ πυρὶ μὲν γὰρ ἐν τῇ μεσημβρίᾳ ἐστὶν ὁ ἥλιος, οὐχοῖοί τε ἐσμὲν ἀτενὲς δὲ τὸν δίσκον αὐτοῦ ἀποβλέπειν ἀέρα ὡς ἔστιν τοῦ ὀπτικοῦ διαμένοντος· ὅπόταν δὲ πρὸς τῷ ὁρίζοντι ᾖ ἢ μᾶλλον ὅταν ἢ ἀχλυοδέστερος ὁ ἀήρ, τῷ καὶ τὰ ἀτενὲς ἂς τὸν δίσκον ἀποβλέπειν δῶμεν· ἢ διαμένοντος αὐτοῦ ὁρωμένου διὰ τὸ διὰ ἀχλύος αὐτοῦ ὁρᾶν, ἢ μὴ διαμένειν ἀέρα τὰς ὄψεις. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐννυμένης τῶν ἀκτίνων μὴ φοιτοῦσαν τὸν περὶ ἡμᾶς ἀέρα διὰ τῶν ἐκπεπτωκυιῶν αὐγάζειν· ἀμέλει οὖν καὶ ἐν τῇ μεσημβρίᾳ αἰσθανόμεθα τὰ πέλας φρεάτια ὁπόταν ἀέρα καίτοι ὑπὲρ τὸ φρέαρ οὐχ ὁρῶν· ἢ γὰρ ἐν τῷ βάθει τοῦ φρέατος σκιά, δίκην νύκτωρ οὐ γυμνούσας τὰς ὄψεις, ἢ μὴ ἐῶσα ὑπὸ τοῦ φωτὸς διαμένειν ἀέρα, ἀνιλαμβάνεσθαι ποιεῖ τῶν ὁρωμένων· ἢ ἐκπούτου δαὶ τῆς οὐ λογίσασθαι τοῦτ' ἐμὲ ἐξ ἀσκίας ἐκ τῶν ὁμαλτόντες ταὐθ' αὐτὰ ἀνιλαμβάνεται, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν, ὡς αὐτὸ φοιτᾶ τὸ αἰσθητήριον τὸ ὁρατόν· ἅπαξ ἐξήκασιν αἱ ὄψεις οὕτω δῆλον ὅτι ὡς μῆκος προήκοσιν ἀθενέστερα κινόμεναι, ἢ οὕτω τῷ φωτὶ προσφάλλουσαι, μᾶλλον αὖ διαμένειν δοκοῦσιν· νῦν δὲ οὐ τεθνυῖαι μέχρι τῆς ἀ

πλανοῦς φαναύσης ὑπὸ τοῦ ἐμπροσθωτικοῦ διαμένοντα· μὴ ὅταν ἐκ τοῦ φρέατος εἰς ἀπορλαπῇ, ἐὰν γένωμεν παρὸ ἅς ὑπὲρ τὸ φρέαρ οὐκ ἐπιπροσθέρα χλονὸ μοίως διαμένειν φαμεν· μὴ οὕτω δ' ἂν οὐκ ἐκλείποι τὰ ἄστρα ὁρᾶν· νῦν δὲ ὁρῶσιν, οὐκοῦν διαμένοντα. δῆλον δὲ ἡ διαμένοντα τὸ τί αἰ ὅταν ἡ φῶς ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς ἄλληλα· διὸ μὴ ἐν τῷ φρέατι ἀπελθὼν σκοπεῖς περὶ αὐτοῦ οὕτως, μὴ τοῦ φωτὸς τῷ ὁμαλῷ πρὸς ἄλληλα τοῦ μὴ δὲ διαμένοντος ἀπὸ οὗ ὄντες ἐστὶ τὰς τῶν ὀφθαλμῶν ἐνεργείας δέχεσθαι, ὅπερ καὶ νῦν ἡμῖν συμβαίνει· νῦν δ' ἐπὶ τοσοῦτον φανερόν ἐστιν, ὅτι τὸ μὲν ἐν τῷ φωτὶ ὁρώμενον χρῶμα, πρόδηλον διότι ἐνορᾶται οὐχὶ ἅπαν τὸ χρῶμα, ἀλλὰ φωτὸς παρουσίᾳ. τὸ μὲν γὰρ φῶς, ἕξις ἐστὶ τοῦ διαφανοῦς. τὸ δὲ χρῶμα τῆς ἐνεργείας ἐστὶ τῆς κατὰ τὸ ἐξῖν τελεωτικοῦ· παρουσίας γὰρ τοῦ χρώματος γίνεται τὸ διαφανὲς ἐνεργείᾳ, διαπορευτικοῦ τῶν χρωμάτων. διὸ περὶ μὲν ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς ἐστὶ χρώματος τὸ κινητικοῦ ἕνα τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς. ἐνέργεια δ' ἡ κατὰ τὸ ἐξῖν· κινητικοῦ δὲ αὐτοῦ τοῦ τελεωτικοῦ τῆς προχαρίστικοῦ τῆς ἐνεργείας. σημεῖον δὲ τούτου φανερὸν ἐὰν γάρ τις θῇ τὸ ἔχον χρῶμα ἐπὶ τῷ τὸ ἅπτεσθαι οὐ πόρρωθεν· σημεῖον λείπει οὐ τοῦ εἶναι τὸ φῶς ἀντιλείπειν τοῦ διαφανοῦς, ἀλλὰ τὰ τὰ χρώματα ἀνὰ φωτὸς ὁρᾶσθαι, μὴ κινητικὰ αὐτὰ εἶναι τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανῆ. ὅτι ἐὰν ἐπὶ τῷ τὸ αἰσθητήριον τοῦ ὀφθαλμοῦ λείπειν τὸ μὲν χρῶμα οὐ, οὐ χρῶμεν αὐτό· οὐ γὰρ ὁρῶμεν ἐγχριόμενοι τῷ μέλανι· τοῦτο δὲ οὐχὶ οὐκοῦν τοῦ ὑπακοῦσαι αἰσθητηρίου· ἐστὶ γὰρ ἁπλῶς τοῦ μεταξὺ μὴ οὖν τοῦ λείπειν τοῦ διαφανοῦς. ὥσπερ φῶτος ὑπὸ τοῦ χρώματος κινεῖσθαι· μὴ οὐκ ἔχεις οὕτως τὸ ὁρᾶν τὸ δημοκριτῷ ἁπλῶς ὁρᾶν μενον τῷ μεταξὺ τῶν ὁρώντων καὶ τῶν ὁρωμένων, πολὺ ἂν ἀμφιβέστερον ἐφάπτεσθαι τὰ ὁρώμενα· ὥστε καὶ ἂν ἀπόμπιξιν ἐνδιδῶσιν, ἕως ἂν αἰσθητικοῦ μηδενὸς ἐμποδίζοντος μεταξὺ σώματος. ἀλλ' οὐ δοκεῖ φησὶν, οὐ καὶ ἀμφιβέστερον ἂν δόξειεν ἂν τὸ μεταξύ μενον· ἀλλοῦ δ' ἄν τι ὅλως ἂν δόξειεν μὴ οὖν τοῦ διαφαινομένου τῶν ἐνεργείαν τοῦ ὁρᾶσθαι τοῦ ὁρᾶν· ἐὰν μὴ καὶ ὁμοίως ἀλλὰ τοῦτο διὰ τῶν ἐξῆς, παύσοντος γάρ τι φησὶ τοῦ αἰσθητηρίου γίνεσθαι τὸ ὁρᾶν· ἐπὶ ὁ δὲ τὸ αἰσθητήριον

αὐτὴ λαμβανόμενον τοῦ ὁρατοῦ. πῶς δὲ δῆλον ὅτι τὸ πεφωτισμένον,
ἀναίμακτα ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ χρώματος πάσχειν αὐτό, ἢ ὑπὸ τοῦ μεταξὺ
πάσχειν. τοῦτο δ' ἐστὶ τοῦ πεφωτισμένου ἀέρος παρακαμένου καὶ
ἀπολωλότος τοῦ αἰσθητηρίου. ὡς γε τοῦ μεταξὺ δήπουθεν ὑπὸ τοῦ
τὸ δὲ μενοῦν οὐ τοιοῦτον. ὥστε φαινόμενον ἂν ὥρᾳ τι. ἀπορήσειεν
τῶν ἁπλῶς. ὅτι δ' οὐκ ἀνάγκη δύο μενὸς μὴ ὄντος μεταξύ, πῶς τὰ ὑπο-
κείμενα σώματα φαίνεται περὶ τοῦ περατοειδοῦς ἔξω τῶν ὑγρῶν ὁρᾶσθαι
μηδενὸς ὄντος μεταξὺ ἀέρος. οἷον γὰρ ἂν ἔχῃ χρῶμα ὁ σωματοειδὴς χόμος,
τοιαῦτα δοκοῦσιν ὁρᾶν πάντα τὰ ἔξω θεν, τὸ ἐν αὐτοῖς χρώματα τοῖς ἔξω
προσαπτόντες. ὁρᾶν δὲ δοκοῦσι μὴ ὡρωνωπιαῖα ἔξω τοῦ κατὰ μίσπαχέος
ὄντος τοῦ ἐνταῦθα ὄμματος ἡμῶν. οὐ μὴν ἀλλ' αἴσθησις ὁρᾶν, τοῦτον ἔξω
νομίζειν εἶναι. ἢ πτέον οὕτως πρὸς τοῦτο ὅτι τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα ἐντεθηρῶσα-
λοειδὲς ὑγρῶν πως ἰσοῖον τῶν ὁρατῶν ποιότητας. διὰ μὲν γὰρ ὅμοιον
μὴ ὅμοίοις γίνεται. ἢ τῶν ἀναλογιῶν τὸ δὲ θηρῶσαλοειδὲς τῶν ὑγρῶν ἐοικὸς
πέφυκεν εἶναι δηλονότι. οὐ μόνον τῶν ου τοῦ περατοειδοῦς μὴ
τοῦ ἀέρος δοῦς μαλουμένου, ἀλλὰ μὴ τοῦ ὠοειδοῦς ὑγροῦ, ὅπερ μὴ
αὐτὸ διαφανὲς ὑπάρχει. τοῦτο οὖν τὸ ὠοειδὲς ὑγρὸν διαφερὲς οὐ
ὥσπερ μὴ τὸ θηρῶσαλοειδὲς μεταξὺ γίνεται τοῦ πεπλικοῦ πνεύματος
ἐνταῦθα θηρῶσαλοειδοποιεῖται τῶν ὁρατῶν. μὴ τοῦ ἐπιπέφυκος ὅπερ
τὸν ἀέρα δηλονότι σωίζεται τοῦ. ὥστε ἔστιν ἐνταῦθα τὸ μεταξὺ. διὰ τοῦτο
τὸ ἐν τοῖς χρώμασιν ὑπολαμβάνειν. ἐπεὶ ὅταν δύο ἕλωμεν χρωμένους
ὁρᾶν μηδὲν τοιοῦτον χρῶμα, ἐν οἷς καὶ μηδὲν νομίζομεν οὖν περὶ
ἡνύχλος. τοῦτο δὲ δι' ὃ μὴ ὡς δέ ἐστιν τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας χρῶμα
τοῦτο ἐστὶ τὸ ὁρατόν. τὸ δὲ ἐν ὑγρῷ θεωρούμενον οὐχ ὁρῶμεν, ἀλλ' ἐὰν ᾖ τὸ
ὁρώμενον διαφανές, δοκοῦμεν τῶν ὑπὸ χρώματι μὴ μεχρῶσθαι τὸ ἀέ-
ρος, οἷον περὶ μὴ ἐπιφάνεια. μὴ ἐὰν ἀλλότριον παρανθῶμεν ἀμύδρο-
τέρῳ χρώματι μὴ μεχρωσμένῳ, καὶ μηδὲν τοιοῦτον, φανήσεται οὕτω
διὰ τοῦ χόμου τοῦ οὐρανίσκου μεχρωσμένου οὗτος ὁρᾶν μὴ τὰ ἔξω
τῶν ὑπὸ μεχρῶσθαι χρώματι μὴ διὰ τοῦτο ἐλέγετο τὸ δεκαπλοῦν χρώ-
ματος, ἄχροον δύνασθαι, ἵνα μὴ τῶν ὑπὸ χρώματι ἐμποδίζῃ

τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾶσθαι τοιαῦτα εἶναι· ἀλλὰ μὴ πρὸς τὰ ὁρώμενα πάλιν ἐπα-
νιτέον· μὴ φαῖεν ἄν τινες ἀρκεῖν τὸ ὠὸ ὁδοὺς ὑγροὺς ἀναπληροῦσθαι τῶν τοῦ μεταξὺ
χρόας· μὴ διὰ τοῦτο ὁρῶμεν τὸν σωτῆρα χιτῶνα τὰ μεταξὺ τοῦ ὁδηγοῦ καὶ τῶν μηλωτῶν
ἀπολείποντα τοῦ ὀφθαλμοῦ· μὴ ἁπλῶς πᾶν ὁρατὸν μὴ ἐν τοῖς ὁδηγοῖς διὰ τὸ μὴ εἶναι μεταξὺ ἀέρα ἀλλ' ὁρᾶσθαι αὐτά· πληροῦται
γὰρ ἡ ὁδὸς ὑγροῦ τοιούτου τῷ τοῦ μύσους χρόᾳ τὸ ὠὸ ὁδοὺς ὑγροῦ· φαμὲν οὖν ὅτι
ὥσπερ ὁ ἀὴρ δεχόμενος τὸ φῶς γίνεται ἀνεμπόδιστος διαφανής, οὕτω καὶ
πάντα τὰ διαφανῆ ὅταν οὖν τὸ μῆλον προσοίσωμεν τῷ ὀφθαλμῷ,
ἐπισκοτήσει οὐκέτι τὰ ἐντὸς τῷ ὀφθαλμῷ διαφανῆ ὑγρὰ δι' ὧν ἁλόμενα
ξαμενα τὸ φῶς γίνεσθαι διὰ τῶν ἁλμῶν διαφανῆ ἐνεργά· ὁ δὲ χιτὼν ὁ σωτή-
ριος διαφανὴς ὢν διαβιβάζει τὸ φῶς ἐπὶ τὰ ὑγρά· οὐθὲν ἂν
μύσωμεν, οὐκέτι ὁρῶμεν τὸν χιτῶνα διὰ τὸ αὐτὴν ἁρμόττειν τῷ φωτὶ
παρακέφαλα· μὴ αὖτος δὲ ὁ χιτὼν ὅταν παχυνθῇ οὐκέτι ὁρᾶται, μὴ
οὐδὲ ἄλλο τι ὁρᾶσθαι ἐᾷ ἀνιὸν φραττόμενον τῷ φωτί· ὅταν δὲ παχυνθῇ
ὁ χιτὼν ὁ λίγος ᾖ, ὡς μηδὲν ἀπολαμβάνειν τῶν πόρρω· τοῦ μὲν πα-
ραπεπλησμένου τῶν ὑγρῶν μηδενὸς διαφανοῦς οὐκέτι ὁρῶσιν
αἱ ἀκανθώδεις τὸ μέρος πρὸς πίπτουσαι ὄψεις, ὥστε σκότος εἶναι ἀκα-
νθώδη τὰ μέρη· τῶν δὲ περιόντων οὐμπροσθεν ὁρῶσιν οἱ μὴ μύοντες
οὐ τῷ φαντασίαν τῶν πόρρω ποιεῖν παρεχόμενον· ἀλλ' ἡ μὲν λίξ ἐπὶ θατέρῳ
διὰ τὸ μὴ εἶναι διαφανὲς αὐτὴν πρὸς τὸ φῶς ἐδὲ ἅπερ ἐπὶ νοητῷ
νεφέλιον μέλαν, ἢ ἐξ ἄλλης διαφανοῦς ὕλης μὴ ἐμποδιζόμενον ἐπὶ θατέρῳ
ἐντὸς ὀφθαλμῷ ὥστε ὁρᾶσθαι αὐτό· ἀλλ' ἐδὲ καὶ δι' αὐτὸ τὸ ὄμμα
ἐπὶ τοιούτῳ ὁρᾶσθαι ὅπερ μὴ συμφαίνει· ἐὰν γὰρ ἐναντίως τῷ σφίγγω
προσπλήσωμεν τὸ ὄμμα, ὁρῶμεν διὰ παντός· ἀλλὰ δεῖ ὅπως μὴ
πλήρωμεν τὸ ὄμμα, ἵνα ἀφῇ παντὸς οὐκ ἀνέχομένης τῆς ἁφῆς·
ἀλλὰ συγκλείομεν παραπλησίως ἅπερ ἐὰν παρεμπέσωμεν ἀπενεχὲς τὸ ὄμμα
ἔχοντες πρὸς πελάσαι αὐτὸ διαφανεῖ ὄντι· τὸ μεταπαίπτοντος· ὥσπερ
οὖν ἡ τοῦ ἀέρος ἀπόμενον τὸ ὄμμα ὁρᾷ· ἀλλὰ μὴ οἱ ἐννυδατικὰ καθ-
ὑδατοποιοῦντες ὁρᾶσι τὰ ἐντὸς παραπεπτωκότος τοῦ
ὕδατος ἀπομένου· ἀλλ' ὅταν συμπεσὸν ἡ οὐμένη θιγγάνῃ τοῦ ὄμματος,

οὐ καὶ τομάτως δυοδεκάτης μὴ λαρῶ μεν ἐπῆς ἀφῆς, ἢ παρλέφαφαϋτηλέ-
ομεν· ἢ δι' ἀ τοῦτο οὐμραίνεται δι' αφανὴς ἢ μικλη, μὴ ὁρᾶν δι' ἀῶπῆς. οὐ
μεν τοι δι' ἀ τὸ ἐπὶ πεφαπτῶ αἰσθητηρίωος περ ἐπὶ πῆς μὴ δι' αφανοῦς· ἐπὶ
ταύτης γὰρ καὶ ἀπτενὲς ἢ τὸ ὄμμα, μὴ οὔσης δι' αφανοῦς οὐ πορόμεθα
δι' ἀῶπῆς· δι' ὧ μὲν οὖν οὐ γίγαντο χρῶμα ἀναλαῖον ἐν φωτὶ ὁρᾶσθαι, φ-
ῆσι τας· διὸ γίνεται τοῦ πατ' ἐνεργίαν δι' αφανοῦς

κατ' ἐνεργίαν δι' αφανὲς δι' ἀ τοῦτο τὸ

πῦρ οὐ μόνον ἐν φωτὶ ὁρᾶται, ἀλλὰ καὶ σκότῳ· διὸ γίγνεται καὶ κατ'
ἐνεργίαν· οἵαντε οὖσαν ἀπαγγέλλει ἀπὸ τοῦ χρώματος· καὶ τοῦτο ἐξ ἀναλογίας.
τὸ γὰρ δι' αφανὲς ὑπὸ τούτου γίνεται δι' αφανές· πέφυκε καὶ τοῦ πῦρος
οὐσίας τὸ δ' ὧ αμα δι' αφανές, ποιεῖ ἐνεργείᾳ δι' αφανές· διὸ καὶ ὁρῶμεν
ἐννυκτὶ πῦρος οὖτος τὰ χρώματα· ἀλλ' οὗτοῦτο φησὶν οὔτι δι' ἀ τοῦτο
ὁρᾶται, ἐπειδὴ γενόμενος ὁ ἀὴρ ἐνεργείᾳ δι' αφανὴς διαφορωμένῳ
ἀπὸ τοῦ πῶ ἐνεργείαν ταῖς ὄψεσι· καὶ γὰρ καὶ πόρρωθεν οὖτος τοῦ πῦρος,
καὶ μὴ δρῶν τος ἐς τὸν περὶ ἡμᾶς ἀέρα, ὅμως ὁρᾶται, καὶ πυρολαμ-
πίδες καὶ οἱ πολλοὶ τῶν ἀστέρων· ἀλλὰ τὴν φύσιν ἔχει τὸ πῦρ ἐς ἐνεργείαν
ἄγειν τὸ δι' αφανὲς ὡς δι' ἀῶπῆς τὰ ὁρατὰ φαίνεσθαι, πόσῳ μᾶλλον
ἀπὸ ὀφθήσεται καὶ ἐννυκτί· τὸ αὐτὸ δὲ φαμὲν καὶ ἐπὶ τῶν ἐννυκτὶ
πάντων ὁρᾶσθαι· καὶ γὰρ καὶ πυρολαμπίδες ἀπλησίον πάνυ γένων-
ται, καὶ ἀποτεθῶσιν ἐν τῇ χθρί, θαμνώδους τοῦ μορίου τῆς χθρὸς
χρῶμα ἐνῶ ἀπετελέσθησαν. ἀλλ' ἐπειδὴ πάνυ ἀμυδρόν ἐστιν ἀῶπῶν
τὸ φῶς· δοκεῖ ὅλως μηδὲν ἐς τὸν ἀέρα δρᾶν· ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ
περὶ τοῦ ὄμματος καὶ ὁρᾶσθαι· μετὰ τὸν περὶ τῶν ὁρατῶν λόγων, μέ-
τεστιν ἐς τὸν περὶ τῶν ἀκουστῶν· καὶ οὕτως ἐς τὸν περὶ τῶν ὀσφραντῶν·
παραξέπροιῶν ἀποτῶν πελαστέρων ἐπὶ τὰ ἀπελεστέρα· ἔπηται δὲ
δοκεῖ τῆς πῶς ἀνωφερῶν ὡς ἐκπῶν ἀπελεστέρων καὶ οἰνωτέρων ἀ-
ξαφορᾶς δέν, μὴ ἀπὸ τῆς ἀφῆς ἡ ξαποτῆς δι' δασμαλί· ἀῶπῆ γὰρ
καὶ οἰνωτὰ τῆ τῶν αἰσθητέων καὶ τῆ παραξέστατῆ καὶ ἀπὶ μωτέρα·
ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὄψεως ἢ ἧς τῶν ἄλλων καὶ μερὶ μωτέρα ἐστὶ καὶ πελαφωτέρα.
φαμὲν οὖν οὐκ ἀνωφερὲς λεῖν ἐκπῶν καὶ οἰνωτέρων καὶ πελαστέρων

δὴν ἀξίαν ἄθην ὡς σα φαεινέων οὐσῶν τῶν κοινοτέρων· δθδε μὴ ἀπὸ τῶν σα
φαεινέων ἀρχεσθαι· σα φαεινέα δὲ ἡ φυσικὴ τῆς λογικῆς· μᾶλλον δὲ μὴ τῆς
αἰσθητικῆς· νῶν μέντοι ἐπὶ τῶν αἰσθητέων παραδέξως σῶν δυδρα μιμεῖται
τὸ πᾶς πελοπερέας αἰσθητὰς μὴ μερίζων περέας ταύτας μὴ σα φαεινέας
ἄναν· σα φαεινέα γοῦν πασῶν ἡ ὄρις· ἐπὶ μὴ πόρρατου λείπω δὲ τὰ χρώματα
μὴ τοῦ ἀπτοῦ μὴ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν σα φαεινέα, δι' ἃ τοῦτο οὕτω τοι αὐτὴ
ἐχρήσατο τῇ παραξέτητι δι' δασμα λίας· μὴ πῶν περὶ ὄρατῶν, μέτ' οἴν
ἐπὶ τὰ ἀκουστά· τῶν τα γὰρ ἐῶ τὰ μὴ ἀκοῇ αὐτὰ μένα· μὴ οὕτως ἐχέτω
τὰ ὀσφραντά· περὶ οὗ τόδου φαίνομεν ὁ αὐτὸς λόγος ὥσπερ μὴ ἐπὶ
τῶν ὁρατῶν· ὡς δὲ ὁ αὐτὸς λόγος, σα φῶς ἐπιγαίνει οὐ μὴ παῦλα μὴ νοητὰ
ἐστὶ νοῦς μεταξὺ αὐτῶν τε μὴ τῶν οἰκείων αἰσθητηρίων· οὗ μὴν οὐ μένου
τοῦ μεταξὺ λέγω, μὴ τὰ αἰσθητήρια αὐτῶν μὴ νοῶσα· ὥσπερ γὰρ ἡ
τοῦ ὁρατοῦ ἐνέργεια δι' ἃ πορεύεται διὰ τοῦ μεταξὺ ἐπὶ τὸ αἰσθη-
τήριον, μὴ οὐ παῦλα ἄπειρα αὐτοῦ, οὕτω μὴ τὸ ὀσφραντὸν μὴ τὸ ἀκουστὸν
δι' α πορεύεται ἐπὶ τὰ αἰσθητήρια αὐτῶν δι' ὕδατος ἢ δι' ἀέρος· ἄμ-
φω γὰρ ὥσπερ ὄχεται πω δι' α φανῆ δώ αμιν, οὕτω μὴ πω δι' ἠχῆ μὴ δόσμον·
οὔτι γὰρ μὴ ἐν ὕδατι ἐστὶν αἰδῶ αμις αὐτοῖ ἡ δι' ἠχῆς πεμπή δόσμος,
δηλοῦσιν οἱ ἰχθύες τοὺς τὸ φους φεύγοντες μὴ πω ὁμοίως τοῖς
δελέασιν ἐφεπόμενοι· οἱ γοῦν παρὰ λῖν ἐν τῇ λίμνῃ τοὺς ἰχθύας
ἀγορεύοντες τοφθέγγεσθαι εὖ παῖς σανὶ οἱ πων παιώνιν ἄπτους
ἰχθύας ἐπὶ τὰ δύπυα ἐκλανθάνουσιν· οὔτι δὲ μὴ ὀσφαίνοντας,
δῆλον μὲν ἐξῶν μὴ νῦ μπως ἀγρεύοντας, ἐπεὶ πα ἀόρατως μὴ ἀκοῆς
ἐναργῶς με πέχουσιν, ἀδώ α τον τῶν πελοπερέων μεταοχήν.
τοὺ μὴ μεταοχοῦ πα τῶν ἀπελεατέρων· ἀπελεατέρα δὲ ἡ ὀσφρησις·
μὴ τοιῶτης ἀέρα μετέχουσιν· εἰ δὲν ἀέρα μὴ ἐν πω ὕδατι οὐ μόνον ἡδὴ-
χὴς ἀλλὰ μὴ ἡ δόσμος δώ αμις· μὴ ἐμὲ δὲ καταδωπεῖς ἐν ὕδατι
αἰσθανόμεθα τοῦ ἄνω θεν βοῶντος· τῶν μέντοι ὀσμῶν οὐ μαί-
σθανόμεθα ἐν ὕδατι ὥσπερ οἱ ἰχθύες· ἐπὶ δὴ παντὶ μὲν τὰ ἀνα-
πνέοντα τῶν ἀναπνεόντων ὀσφραίνονται· ἐν δὲ ὕδατι ἀναπνοὴ δώ αται·
ἀέρος οὐ ποῦντος· οἱ δὲ ἰχθύες οὐ μὲν ἀναπνέουσιν· ἐπὶ δὴ μὴ δὲ πνέ-

αἰ γὰρ πάντα τὰ ἀναπνέοντα· οὐκοῦν
ἐκ τοῦ ἀναπνεῖν ὀσφραίνεται· ἐφ' ἑνὸς πεῖρα ὀσφρήσεως
ἀλλ' ὁ σμὰ καὶ μὴ οἱ τόφροι τοῦδιὰ πορθμευόντος δέονται, δῆλον· ἐναργὴς
φησι τὸ ὀσφραντὸν οὐδὲν τῶν αἰσθητηρίων προσαλαμβάνεσθαι, οὐκόσ-
φρανθήσεται· οὐδὲ γὰρ ἡ ἰρὶς ἔστι τὸ αἰσθητήριον· ἀλλ' ὅσ' ἂν μόνον ὀσθνὴς τοῦ ἐγκε-
φάλου ἀπόφυσις· ἐὰν οὖν τις διὰ τῆς ἰρινὸς λεπτὸν ποιήσας τὸ ὀσφραντὸν
ἐπὶ ταύτην διαλάβοι ὡς ἅπτεσθαι αὐτῆς, οὐκαισθήσεται· ὁμοίως οὐδὲ
τὸ οὖς ἐστὶ τὸ ἀκουστικὸν αἰσθητήριον· ἀλλ' ἐνδοθεν μυῖγξ· ἡ τοίνυν αὐτὴ
πνεῦσις ὡς τὸ ἀκουστὸν ἐπεισαλθοῦσα οὐκαισθήσεται, δῆλον δὲ τοῦτο
μὴ ἐπὶ τῆς ὄψεως· ἐπεὶ οὖν αἱ πρὸς αὐτὰς αἰσθήσεις οὖσαι τοῦ μεταξὺ μὴ ἄνευ
τούτου οὐκαισθήσονται, δῆλον ὅτι μὴ αἱ λοιπαὶ ὡς δεῖ ἐμὴ δοκοῦσιν αὐτὰς
ἀμέσως τοῦ αἰσθητοῦ θιγγάνουσαι πάσχειν ὑπ' αὐτοῦ· περὶ δὲ ἁφῆς καὶ
γεύσεως ἔχει μὲν ὁμοίως· οὐ φαίνεται δὲ δι' ὧν διαγίγνεται ὕστερον δῆλον· ὁ
μοίως φησὶ μὴ ἁφὴ μὴ γεῦσις δι' ἄλλου μεταξὺ τῶν γευστῶν μὴ ἁπτῶν αὐτὰ
λαμβάνουσαι· δοκοῦσι δὲ αὗται μὴ δεῖσθαι τοῦ μεταξύ· διαλύσεδοκοῦσι μὴ μὲν χρῆσθαι τῷ μεταξὺ ἀέρι ἐν τῷ περὶ ἁφῆς λόγῳ· μὴ γὰρ τοῦτον
τὸ μεταξὺ οὐκέχωσιν ὥσπερ τῶν ἄλλων· δι' ὃ μὴ ἄδηλον· τὸ δὲ μεταξὺ
τόφρων μέν ἐστι· σώματος δ' ἀνωνύμου· γῶν μὲν τὸν ἀέρα λέγομόνον
διὰ πορθμεύοντα τινὰ φύσιν τῶν τόφρων· μὴ γὰρ ἡ οἰκεία τόφρων ἐπαίοντων
ὡς ἔφαμεν· οὔτε δὴ ἡ γῆ οὔτε τῶν ὑδάτων οὔτε τῶν διὰ χθονὸς τόφρων ἐπαίοντων
δῆλον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· ἀναγκαῖον ἄρα ἢ πῦρ εἶναι τὸ ἢ ἀέρα τινὰ ἀποφραττόμενον
ὑπ' αὐτῶν· ἢ τὰς ἴνας· οὔτε ἀκούομεν, οὔτε ὀσφραινόμεθα· ἀνωνύμου
δὲ ἀέρος τοῦ κοινοῦ ἀέρος μὴ ὕδατος δῶμα· καθάπερ αἱ ὀσμαὶ διαπορθμεύονται· οἱ μέντοι μεταγενέστεροι ὧνπερ ἐστὶ θεόφραστος τὸ ζητῆμα οἰνάνθης τὸ ὄνομα τὸ δι' ὅσμου· ὥσπερ μὴ τῆς τῶν ἠχούντων διαπορθμευτικῆς τὸ δι' ἠχοῦς· καθάπερ μὴ ἀεὶ στοιχεῖλης τὸ δι' ἀφανοῦς τῆς τῶν
χρωμάτων διαπορθμευτικῆς δῶμα· ἔστι δὲ διττὸς ὁ τόφρος· ὁ μὲν
γὰρ ἐνεργείᾳ φύσις· ὁ δὲ δῶμα· ὥσπερ ἐπὶ τῆς ὄψεως διττοῦ ὄντος
τοῦ ὁρατοῦ· τὸ μὲν ἐνεργείᾳ· τὸ δὲ ἐν δῶμα· τὸ γὰρ χρῶμα φωτὸς μὴ
παρόντος, δῶμα μόνον ὁρατόν· οὕτω μὴ ἐπὶ τοῦ ἀκουστοῦ· τοῦτο δ' ἐστὶν

ὁ τόφος· ὁ μὲν, ἐνεργείᾳ ἐστὶν· ὁ δὲ δῶ ωμα· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀν-
θρώπων· ὃς δέ ἐστιν ὁ δῶ ωμα τόφος δάμνυσι· χωρὶς δὲ τῶν τοφωτῶν τὰ
μὴ δὲ ὅλως δῶ ωμα τοφ· τῶν τα δὲ ἐστὶ τὰ θερμὰ μᾶλλα ἐν τούτοις ἐστὶν ὁ δῶ ω-
μα τόφος ὅταν μὴ ἐνεργῇ καθόλου τὸ φθίνειν· ἡ γὰρ ἐπίπηδή σις αὐτῆ τοῦ
δῶ ασθαι τοφθν, οὗτος ἐστὶν ὁ δῶ ωμα τόφος· ὁ παν δὲ δῶ ωμενα ποιῆ, οὗτος
ἐστὶν ὁ ἐνεργείᾳ· ἐστὶ δὲ δίτλους ὁ τόφος· περὶ τόφου πρόνοια ἁπλῶν, ἐπὶ μὴ
περὶ ἀνοῆς· δεῖ δὲ πρῶτον περὶ τῶν αὐτομάτων ἁπλῶν· αὐτόματα δὲ τῇ διανοίᾳ ὁ
τόφος· λέγω δὴ ὃ μὴ ἐνδέχεται περὶ οὗ οὖν εἶπεν ὁ, τι ἐστὶν ὁ τόφος ἵνα σῶ τόμος ἕπῃ
πλήρη ἀέρος τοιῶς δεχόμενη· δεῖ γὰρ πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ φθονεῖν, δύο σωληνῶν
ἢ τελέων σωμάτων ἀναστόμωσιν εἰσποιεῖν πρὸς ἄλλα γενέσθαι· ἐν γὰρ τοῦτοις
ὅταν πολαμβανόμενος ἀὴρ ἀναθρόως ἐκπεριλίπομενος βιαίως ποιεῖ τὸν ἦχον·
οὐ τε γὰρ τὰ μαλακὰ τῶν σωμάτων τοφεῖ· οἷον ἀπόγγοι, ἔριά· οὔτε τὰ σκληρὰ
μὲν μὴ ἀναθρόως δὲ πρόσπιπτόμενα· ἀλλ' ἥ μὴ παράπιπτον· φθαρτὰ
γὰρ παθὰ μέρος οἷον ῥᾳδιῶς ὁ ἀὴρ· δι' ὃ δεῖ τηξοφορᾶς τῶν σκληρῶν
σωμάτων οὐ μπώσεως· ἵνα πολὺς ἀὴρ ἵνα πολὴ φθῇ μεθ' ἑξῆ· ὃς ἵνα πο-
λαμβανόμενος, μὴ ἀναθρόως ἐξωθούμενος ποιεῖ τὸν τόφον· φθαρτὸν γὰρ
ἡ πλήρη τῶν ἔξοδον ἀπὸ τοῦ ἀπολλύ· μὴ ἀναθρόον δὲ πυρίως ἔχει· τὰ δὲ μαλακὰ
οὐ τοφεῖ· διὸ ὅτι οὐχοῖ αὐτά ἐστιν ἀναθρόον ἐξωθῆσαι τὸν ἵνα πολαμβανό-
μενον ἀέρα· διὰ γὰρ τῶν πόρων, μανὰ γὰρ ἐστὶ τὰ μαλακά, μὴ παταμερ-
μαρίζωνται ἐξέρχεσθαι, διὰ δὲ μὴ λύπης πλῆθος πλῆθούσης μὴ μᾶλλα πρὸς τὸ
πλάνα γενέσθαι τὸν τόφον· ὅτι πᾶς ὁ ἵνα πολαμβανόμενος ἀὴρ ἀναθρόος
ἐκπεριλίφεται· ἐν δὲ τοῖς μὴ λέοις παταμερμαρίζεται· ἐν δὲ τοῖς ποι-
λώμασι πλέονες μὴ οὐ πανάθρόος ἐξέρχονται· τὰ δὲ ἠχέα μὴ τὰ ὠμβρα λαπλῆτ-
τόμενα ἐπίμονον ποιεῖ τὸν τόφον· τοῦτο δὲ παθαίνει τὰ ποιλότητα· ἀ-
πολαμβάνεται γὰρ ὁ ἀὴρ ἐν τῇ ποιλότητι· ὃς ἑλούμενος ἐπὶ πολὺ περὶ
τὰ ποιλώματα ἐξελθὼν μὴ δῶ ωμένος παραταθῆναι τὸν τόφον· καὶ
ἐν τοῖς ὠσὶ τοῖς δὲ ἐσωτοῦ μέρεσι πληθόμενος ὑπὸ δῶ ατος ἐπὶ πλέον χρόνον
ἦχεῖ· ὅταν ἀπόληνος λεπτοῦ ἰσμοῦ ἀπηλλαγμένος ᾖ· ἡδέως ἀεὶ ἡ
ὠσὶ πληθόμενος πίνεται· πίνουμενος δὲ πῖνα τὸν ἐν τοῖς ποιλω-
μασιν ἵνα ἀπελθμεῖν ἀέρα· ὃς πάλιν ἐπὶ πολὺ ἑλούμενος μὴ τὸ χαλαω

προσηρμοσμένων παρατάνυσιν τοῦ τόξου· ἡ δὲ τοῦ τόξου εὐθεῖα ἡ ἐπὶ μὴ ἡρτημένος
ἀπὸ τοῦ πλοίου ἱμάντος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς χορδῆς κατεχόμενος, ὥστε μὴ
νεῦσαι ὑπὸ τῆς πλήρους, οὐ παρατάνυσιν
τοιαύτην εἶχον. τοῦτο δὲ δι' ὃ μὴ ἐν ὀλίγῳ μένει ἡ κλάσις, οὐκ ἐν ὀλίγῳ τόνῳ ἐνεργὸς ἀέρος,
ἐὰν ξύλῳ παταγῇς· πῶς οὖν οὐ λίνεται τόξος ὁμοίως τοῦ, ὅταν χαλκῷ
προσπέσῃ τις, ἢ ἀλλῃ τοιαύτῃ ὕλῃ· ὁμολογουμένως δὴ τῇ ὕλῃ
ἐπὶ πλήθος τῆς τῶν πληττομένων σωμάτων· ἵνα δὲ ἀπὸ ἐνὸς ποιήσωμαι
τοῦ χαλκοῦ ἢ τοῦ ἀργύρου· ἢ τῶν τοιούτων μεταλλων πολὺ ἐλαττο-
ποιεῖσθαι ἀέρα· ὅσπερ ἐστὶ τῶν τόξων κῦρος· διὰ τοῦτο ἡ χαλκὴ παλέστι
τὰ τοιαῦτα· τῶν μεταλλων· ἔστι μὲν γὰρ ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ ξύλου ἀήρ·
ἀλλ' ἡ σύμπηξις· διὸ μὴ ἀπτοῆται· ἢ ἐπὶ μικρὸν ἁπτηται· ὁ δὲ ἐν τῇ τοῦ
χαλκοῦ οὐσίᾳ ἢ τοῖς τοιούτοις ὕδατι ἐστὶ συμπήξις· ὅπερ μὴ πολὺ
ἔχει τῶν δι' ἡμᾶς δοκούντων· σημεῖον δὲ τῶν ἀφιεμένων μὴ πόρρω ἐπὶ τῶν πατηθέντων
συμβαίνον· ἐὰν γὰρ ὑγρὸν τὸν ὅλον πόλον περὶ τὸ χάλκος περιαράττωμεν·
γίνεται ἦχος μὴ τοῦ κύματος ἐμβρομοῦντος ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἀέρος
πρὸς πίπτοντος εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ ποτηρίου, μὴ τῆς πλήρους ἀποτελοῦντος
τὸν ἦχον· μὴ ὅτι τοῦτο ἐστὶν αἰσθητῶς φανερὸν γίνεται ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ·
ἐὰν γὰρ ἐμφανίσῃς ὕδωρ ἐν τῷ ποτηρίῳ ὅταν ἐν τῇ περιαγωγῇ τοῦ δαιμονίου,
φείσῃ καταχεῖν τῶν ὕδατι ἐμπνεόμενον τοῦ εἰσπίπτοντος δηλονότι ἀέρος
τῇ θλίψει τοῦ δαιμονίου τὸ κύμα οἷον τοῦ ὕδατος ποιοῦντος· ἐὰν δὲ
πλήσῃς ἢ τὸ ποτήριον ὕδατος μὴ ᾖ ἀνίδες πλάσαι ἀναφιεμένου μὴ
σῶ ἔχῃς· μὴ ἐὰν μὲν ἐμποδοῦ ποιούμενος κατέχῃ τὸ ποτήριον, ἢ
δ' ὅλως ἦχος γίνεται περιαγομένου τοῦ δαιμονίου· τοῦτο δὲ οὐ δύναται
μὴ δαίνεσθαι ἠρέμα τοῦ πλησιάζοντος, ἵνα μὴ ἐξω θῇ παρὸ ἀήρ, ἀλλὰ
ἀναπλωμένος εἰς τὸ ἔνδον σῶ ἔχῃς, μὴ πλησίον τοῦ ποτηρίου τοῖς
τοίχοις· μὴ ἀνταθούμενος εἰς ἔλαττον μόριον διὰ τὸ περιφερὲς καὶ
κοῖλον, ἐπὶ πολὺ μένῃ μὴ σκεδαννύμενος· μὴ οὕτω μένουσα μαζοειδὲς
ποιεῖται τόξον· οὕτω μὴ σοδηρίου ἢ ἄλλου τοιούτου· ἐὰν λεπίδιναφῶ
ἀπαρτήσωμεν, μὴ πλήξωμεν ἠρέμα χαλκῷ, ἢ τινι τοιούτῳ, μένει
ἐπὶ πολὺ ὁ ἦχος· διότι ὡς ἔλαττον τῷ περαδαίνεσθαι τὸν σίδηρον οὕτως φωνῇ

γίνεσθαι ἀπό τε τοῦ ἀέρα ἐπὶ πολὺ ὄθεν ἐὰν μεταξὺ ἡ χοῶδες παραδοχο-
μεν τὸν σίδηρον, πανταχοῦ ἂν εἴη ὁ ἦχος τοῦ ἀέρος· λοιπὸν οὖν δεικτέος ὁ
μὴ κεῖσθαι ἀναπαυομένου ἐπὶ τὸ ἡχητικόν, ὅπερ ἐπὶ τῶν ἠχούντων καὶ
κωδώνων γίνεται· διὸ ὅπερ καὶ μὴ ἀφήσομεν ἵνα ἀφίῃ τὸν σίδηρον ὥστε
μὴ δαίνεσθαι, ὁμοίως καὶ τὸ κωδώνιον, ἀλλὰ μὴ τῇ χειρὶ κατέχοντες
πλήξωμεν, ἅπαξ τοφθόας εὐθὺς πεπαυσάμεθ', διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τοῦ
ἀέρος ἀναπαύλαιν· ἀλλὰ μὴ ἂν ἕνα ἀφίῳ μεν λεπτὸν τὸν σίδηρον
ἀφήσομεν, μὴ ἠρέμα δέ, ἀλλὰ μετρίως δῶμεν πληγὴν ἡδὺ μὲν ὁ ἦχος
διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι πλείονα χρόνον τὸν ἀνάμεσον τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ ἀέρος·
ἀλλὰ ἅπαξ ὡς ἄθενδα τὸν ἀέρα ὑπὸ τῆς βιαίας πληγῆς μὴ παλίνδρομῆσαι.
μήποτε οὖν θεν μὴ κωδώνιον ὠνόμασαι, παρὰ τὸ ἐν τῷ κωδύνῃ δῦναι· ἐπὰ
βαρύτης καταοχὴν σημαίνεται τοῦτο φοῶδες διὰ τὴν ἀρχὴν μέλλων αἰτίαν.
πάντως γὰρ ἢ ὁ ἐνὸς ἢ ὁ ἑνὸς κρατυνόμενος ἀκρίβασαι· τοῦτο
δέ ἐστιν ἀπὸ τοῦ μεταξύ· ἢ τῆς ἀκοῆς ἐμποιῆσαι τόφον ἐνεργάζα· ὁ τόφος
ἐστὶν ὡς ἀκουστὴν λαμβάνεται, οὐδαμῶς γίνεσθαι ἐνεργάζα ἀπὸ τοῦτο
ἀκοῆς μὴ οὔσης τῆς αἰσθανομένης· ὥσπερ οὐδὲ τὸ χρῶμα ὁρατὸν ἐστὶ μὴ
ὄντος τοῦ ὁρῶντος· ἐπὸν οὖν ἐστὶ τὸ ἔχον τὸν δῶ α μὰ τόφον λεγόμενον
αἰσθητὸν ἀκοῇ, ἐπὶ γάρ τοῦτο δέ ἐστι μὴ πάσχῃς· δῶα γὰρ τόφος
ἔναι μὲν τῷ μεταξὺ τοῦ τοφοῦντος μὴ ἄλλου τινός, οὐχὶ τῆς ἀκοῆς· ἀλ-
λοῦντος δῶ α μὰ ἀκουστοῦ μὴ οὐ μὲν ἐνεργάζα· ἵνα οὕτω τὸν μὲν τοῦντα
ἀκουστὸν ὀνομάζῃ, προσέθηκε τὸ μεταξύ· τοῦτο δέ ἐστι τοῦτο φοῦντος
μὴ τῆς ἀκοῆς· γίνεται δὲ καταδῶ α τόφος ἀδύνατος πρός τι καὶ
ἑνί τινι· ἐπὸν μὲν οὖν ἐστὶν ὁ τόφος ὅταν τὰ δῶ α μὴ ὦ ἐν τοῖς δῶ α μὴ
καταδῶ α τοφῆσαι· πῶς γίνεται ὁ καταδῶ α τόφος διὰ τούτων
προσθήσομεν· ἐπὰ γάρ φησι πληγὴ ἐστὶν ἢ ποιοῦσα τὸν τόφον· ἡ δὲ
πληγὴ τινός ἐστι πρός τι καὶ ἑνί τινι, τινὸς μὲν τοῦ πλήσσοντος, πρός τι
δὲ τὸ πλησσόμενον· ἑνί τινι δὲ πῶ μεταξύ· ἢ γὰρ πληγὴ μὴ κινοῦσα γίνεται
τῇ κατὰ τόπον· αὕτη δὲ τινός ἐστιν ἑνί τινι· τινὸς μὲν τοῦ κινουμένου·
ἑνί τινι δὲ οὐ πω τυχόντι· οὔτε γὰρ διὰ κενοῦ οὔτε διὰ στερεοῦ οἷόν τε
γίνεσθαι πω κίνησιν· ἀλλ' ἐν ἀέρι ἢ ἐν ὕδατι· ἀνάγκη οὖν πᾶσαν τὴν

D

τὸν τόφον γίνος ἕναι προσή κει γίνι· γίνος μὲν τοῦ πλήθους· προσηγορικὸ
πλησιάζομενον· ἐνγίνι δὲ τῷ ἀέρι· ἀδώλατον γὰρ ἐν ὕδατι γενέσθαι τόφον.
ἁλὰς βαπτισθὲς ἀὲρ ὡσος ἐν ὕδατι πὰς χέρας σύμπλήξας, οὐ ποιήσε
τόφον· διότι ὡς ἥδιστα ὁ μεταξὺ τῶν πλησιαζόντων ἀὴρ εἰς ἁλίρροιᾶς
ποιᾶρίαν τὸν τόφον· ἔχα μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ τῷ δίηχῆδωάμιν· λέγω δὲ τῷ
δίαπορ σμευγίνεσθαι τῶν τόφων· δίχα μὲν τοῦ ἀέρος τόφον εἰ μὴ ποιῆσαι
οὐδώατα· ὅπερ ἐστὶ μὴ ἀποδίας ἄξιον· ἁλὰς δὲ διὰ τοῦτο ὀὲν ἀπολαμβανό-
μενος ἐν τοῖς πλησιαζομένοις στερεοῖς σώμασιν ἀὴρ τοφὲ δὲ διὰ τὸ ἔχειν ἀὸλὸν
τῷ δίηχῆδωάμιν· ᾗ δὲ διὰ τοῦτο δὲ πάντως ἀέρος, ἵνα μένη τὰι τόφος.
εἰ δή ποτε μὴ ἐν ὕδατι πλησιαζομένων τῶν στερεῶν σωμάτων τὸ ἐν ἀπολα-
μβανόμενον ὕδωρ οὐ τοφὲ ἔχοι εἰ μὴ αὐτὸ τῷ δίηχῆδωάμιν· φαμὲν
οὕτως πρὸς τοῦτο· πρῶτον μὲν ὅτι ὡς ἥδιστα μὲν δὲ ἀεὶ ὁ ἀὴρ γένεσθαι τῷ
σώματι δρομῶ τῶν πλησιαζόντων, ἵνα ἀεὶ ῥόος ἐν ἁλίβηται μὴ μὴ καὶ τὰ
μικρὸν ὀὲν ἀπολαμβανόμενος ἀὴρ· τοῦτο δὲ γένεσθαι ἐν ὕδατι ἀδύνατον διὰ τὸ πάχος μέρος αὐτοῦ· ᾗ δὲ οὕτως σωιζόντων τῶν
πλησιαζόντων πρὸ τῆς πλήξεως καὶ τὰ μικρὸν ἐν ἁλίρροιᾶι τὸ ὕδωρ·
ἐπὶ τὰ ὁμοίᾶ ἀὴρ εὐμίγης ὢν φύσει διὰ τὸ ἀνωφορον τῆς ἀρχῆς
ἐὰν τύχη ἀπὸ τοῦ ὠιδοῦντος φέρεται τῇ ῥύσει τοῦ ἀφεῖσης αὐτὸ διϊ-
σταμένου· ἐπὶ μέντοι τοῦ ὕδατος οὐ μέλλει τοῦτο συμβαίνειν· βαρὺ
γὰρ ὂν φύσει τὸ ὕδωρ, πολλῆς δεῖται βίας ἵνα ὠιδῇ· τοῦτο δὲ ὡς
ἔπος εἰπεῖν τὸ ὕδατι γενέσθαι ἀδύνατον· μὴ ἀλλὰ μήτε τοῦ ὠιδοῦντος
τοῦ ὕδατος τοῦ ὠιδομένου, μήτε τοῦ ἀφεῖσης καὶ χειρὸς αὐτοῦ διὰ σαν,
μὴ διὰ δοῦπος παχὸ δον συμβαίνειν μὴ γίνεσθαι τοῦ ὕδατος ὠιδῆ σίνειν
μὴ ἱκανῶ· διόπερ οὐδὲ τόφον συμβαίνειν γενέσθαι· μὴ γὰρ ἐπὶ τοῦ
ἀέρος οὐχὴ τιχοῦσα πίνησις τοῦ ἀέρος ἐποίησε τὸν τόφον· μὴ ἀλλὰ
δένομίζειν δὲ μὴ εἶναι ἥδιστα χὸ σωάμις μᾶλλον ὕδατι μὴ ἢ τῷ ἀέρι,
ἀλλ' οὐχ ὁμοίως· ἀλλὰ μᾶλλον ἀὴρ δίηχῆς· εἰ δὲ οὕτως μᾶλλον
δίηχῆς, μᾶλλον εὐπίνητος, ἀφ' ὅτου ἐν τούτῳ μὲν γίνεται ὁ
τόφος· ἐν δὲ τῷ ὕδατι οὐ μέλλει· ἀλλὰ μὴ μὲν τοφὲ τὸ ὕδωρ, τοφοῦντος
μέντοι τοῦ ἀέρος· δίαπορ σμεύδεν δὲ τοὺς τόφους τὸ ὕδωρ σώζεσθαι·

διὰ τοῦτο ὅλως ἔχειν τὸν διηχῆ δώ αμιν· οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς θαμίναις θεῶσι
τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ μόνον τὰ λιθοθεῶσι ἀπ' οὖ τὸν δώ αμιν, διὸ ὁ πεφωσφόρος
μὴ τῶν ἐν τῷ ἀέρι γινομένων φόβον ἀπαιωρεῖσθαι τοῖς ὑποβρυχίοις· καὶ
οἱ ἰχθύες ἀμμὴ ὁμοίως· ὥσπερ γὰρ οὐδὲ διαφανὲς ὁμοίως ἐστὶ τὸ ἀέρι τὸ
ὕδωρ, οὕτως οὐδὲ διηχές· οὐδὲ δόσιμον· ὥστε ποιητικὸν μὲν αἴτιον τῶν
φόβων τὰ σεισμὰ μὴ λάβωμα τα· μὴ τούτων τὰ ποιλα· ὑλικὸν δὲ
ὁ ἀήρ· ἐν ᾧ πῶς γὰρ τὸν ὑπόταμον ἰσχύ· μὴ οἷον ἅδος αὐτοῦ γίνεσθαι ὁ
φόβος· οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν μελέθους τε καὶ μὴ σεισμοῦ πήχους
μὴ λαβόντος· ἀλλὰ μὴ ποιοῦσας· ἄλλως γὰρ χαλκὸς ἠχεῖ· μὴ ἄλλως
σίδηρος· μὴ ὁ μόλιβδος· μὴ αἴγειος μὴ ξύλον· διὸ μὴ πᾶ ὁ φόβος φαίη
ἂν θαττον ἐν διαφόρου παταιευ αξθ ηυλης· ἵνα τῇ διαφορᾷ τῶν ἀπη-
χήσεων τὸν αἰμονίαν ἀποτελέσωσιν· ἡ γὰρ αἰμονία πολυμιγέων
ἐστὶ μὴ διάφορον τῶν ἑνώσεις· διὸ μὴ ἀδώ αμον ἑνὸς οὔτος γενέσθαι
φόβον· ἐπεὶ δὲ πλήθη μείζεις ὁ φόβος· τὸ δὲ πλῆσον πλησόμενον
πλησεῖ ὀλίγῳ τῇ μαστιγι πλήξαν τες τὸν ἀέρα οὕτοι οὖν φόβον.
ὁμοίως μὴ παῖσαι πίσιν· ἀλλὰ τοῦτο ἀήρ τας δυο χείας ἀνα πληροῖ,
μὴ τὸν τοῦ πλησιομένου μὴ τὸν τοῦ μεταξύ· ὁ γὰρ ὑπὸ τῆς μαστίγος
τῇ πληγῇ ὠθούμενος ἀήρ· οὐ θλίβεται πρὸς μηδένων τῶν μεταξύ·
ἑκάνος δὲ τὸν τοῦ πλησιομένου ἀναδέχεται ταξίν· μὴ ὁ μόσος ὢν θλιβό-
μενος ὑπό τε τῆς μαστίγος μήτοθ μεταξύ ἀέρος ἢ χεῖ· πολλαὶ δὲ καὶ
τῶν ζίων τὸν ταξὶν ἀναδέχεται ὁ ἀὴρ μὴ τοῦ πλήσιον τος μὴ τοῦ πλησιομέ-
μὴ τοῦ μεταξύ· ὡς ὅταν σφοδρῶς ἐμφυσήσωμεν· ὁ μὲν γὰρ εὐθὺς ἐ
ξίων πλήσιε· ὁ δὲ ἐφεξῆς ὠθούμενος ὑπ' αὖ τοῦ ἐμπίπτω προσιόντ· καὶ
ὑπ' ἀμφοῖν ῥιαζόμενος μὴ ἐν θλίβόμενος ὠθεῖ· μᾶλλον δὲ μὲν τῶν θα-
ήσεται τὸ πλῆσιον· μὴ γὰρ τὰ χάλη μὴ ὑπερῷα, μὴ τούτοις προσιόντων
ὁ ἀὴρ ἐξωθεῖται ἀς τὸ ἔξω· διὸ μὴ τὰ χάλη δὲ σῶ α ἀγάλλουσιν τας,
ἵνα μὴ ὁ πέρας γενομένοις προσιούσι ἐν θλίβόμενος· μὴ ἐν ταῖς χαο-
μαῖσιν ὠθεῖται μὲν ὑπὸ τοῦ πνεύμονος· προσιούσι δὲ μὴ τῇ τραχέᾳ
ἀρτηρίᾳ μὴ παν πίτωσόμαχι· ἀλλὰ μὴ ἐπὶ τῆς μαστίγος οὐ χὴ πόε νὸς ὁ
ἀὴρ ὠθεῖται· ἀλλὰ πρέπον γίνεται ὑπὸ δυο· καλοῦμεν γὰρ καὶ ξυνδυο

ἀπὸ τῆς λαβῆς τῶν χειρῶν. ἐὰν δὲ ἐσόν τις ὠθῇ μόριόν αὐτῆς πλῆξαν τὸν ἐν τοῖς ἀπέχθοις ἀέρα, οὕτως ὤθει. ἀμέλει τοῦ ξύλου ἡ πάχος, ἢ λίθους ἢ ὕδατος, ὅπερ ἐν τῇ ὠνῇ ὁ μὴ καμπτῇ παιοὺ ποιεῖ τὸ φορὸ μοίως ἢ ἀμῶς ὡς χειρὸν μηδὲ καμπτὸν εἶναι. ὡς περ δηλονότι ἐὰν ἐπὶ τῆς μαγίδος ἐὰν ἐπὶ τῆς βάρδου πληροῦσης τὸν ἀέρα δι' ἀτοῦ ἐφημένου λόγου γίνεται ὁ τόφος, τῆς δύο τῶν πληρούντων ποιούσης τῆς μαγίδος τὸ χρεῖαν. ὅθεν καὶ διὰ τὸ πολλαχοῦς πλέους αὐτὸ καμπτεσθαι καὶ μὴ ἅπλοόνων ἐν τῇ μιᾷ πληρῇ τῶν τόφων αὐτὸ μεθαπληρῇ δὲ οὐ γίνεται ἀνέμφορᾶς, δέξας δ' ὅτι τινὸς προσῇ ὁ τόφος ἀπὸν ὅτι πληρῇ ἐστί. τὸ δὲ πλῆττον πλησσόμενον πλήττει. διὰ τοῦτο κατὰ σμικρὰ ἐξ ὅτι ὠθεῖται. ἀλλὰ πληρῇ ὁ τόφος. ἡ δὲ πληρῇ οὐ καὶ ἀνέμφορᾶς. τοῦτο δὲ ἐστὶ διὰ τὸ πον ὠνῆσθαι. ἡ δὲ ὠνῆ οἷς οὐδὲ διὰ μενοῦ ἀλλ' ἔνεστιν ἢ τῷ ἀέρι ἢ τῷ ὕδατι. ὠθεῖ ὁ τόφος ἀέρα ἐνεῖναι. τοῦ τ' ἕνεκα τῷ ἀέρι ὡς ἢ δη ἐδάξαμεν. οὐ τοσοῦτος ἀθρόος ἐνα πολαμβανόμενος ὑπὸ τοῦ πλήττοντος πρὸς τῷ λαῷ ἢ ποιλῷ τῷ πλησιομένῳ. σῶμα δεῖ τὸ φᾶ. τὸ μὲν οὖν πλέον διὰ τοῦτο τυπτόμενον τόφον ποιεῖ. διὰ τὸ ἀθρόον ὑπὸ τοῦ τύπτοντος πρὸς τοῦτο ἀπολαμβάνεσθαι τὸν ἀέρα. τὸ δὲ ποίλον, οὗ ὁ ἀὴρ ἐν τούτοις ἀδώματον ἐξελήλυθε πρῶτος πληγὰς διὰ τῶ ποιλότητα τοῦ περιέχοντος αὐτὸν ἄλλοτε πρὸς ἄλλα μέρη τοῦ ποίλου φερόμενος καὶ ἀναπλώμενος. καὶ ἀνακλώμενος ῥᾳίως ἐπὶ πλέον ἦχε πληγὰς ποιῶν. ὅπερ δὲ ἀπὸ μὲν τῶν τυχόντων πληρῇ ὁ τόφος. ἐπὶ δὲ ἃ πέφυκε πληρῆσθαι, οὐ πᾶσα δὲ πληρῇ τόφος. οὐ δὲ ὑπὸ τῶν τυχόντων γίνομένη, ἀλλὰ τοῦ τοδὲ διὰ τούτων διορίζεται γίνεσθαι πληρῇ ὁ τόφος καὶ πῶς ἐχόντων οὗ τῶν στερεῶν. οὐ γὰρ ἕξεια πληττόμενα τοφᾶ. τὰ φᾶ γὰρ καὶ πρὰ κεῖα πατυπτόμενα, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἀνέμφανα, ἐνεῖ ἀκούεται ἐν ἀέρι καὶ ὕδατι δὲ ἀλλήλοιν. ἐν ταῦθα τὸ ἀνωμαλλοπῶς. φᾶ μένον δὲ ἀρθρόον. ἄνω μὲν γὰρ ἐλεῖ τὸν ἀέρα μόνον δι' ἀπορθμοῦ οὗ κοινὸν εἶναι τῶν ἠχόν. νῶν δὲ φησὶ καὶ τοῦ δῶρ τοῖοῦ τὸν εἶναι, ἀλλ' ἧττον τοῦ ἀέρος. παχύμερον γὰρ τὸ ὕδωρ καὶ ἐπιῤῥᾳστοτον τοὺς ἀκουστικοὺς πόρους. ἄλλο δέ τι τὸ ἐνύδρους ἀκούεσθαι, τῶν ὑδάτος ὡς δύσροος ἐστὶ καὶ ἀκοῦσαι μόνου.

μένται μέντοι μὴ ἐν ὕδατι μὴ ἀπούσεται ὥσπερ μὴ ἐν ἀέρι· οὐ μέντοι δὲ τόφου
κύριος ὁ ἀὴρ οὐδὲ τοῦ ὕδατος· οὐ μὰ πρὸ μὴ λέγομεν φησὶ διὰ πορῶν μεῖναι
τῶν τόφων ἕνα τὸν ἀέρα μὴ τὸ ὕδωρ, ἢ ὅτι ταῦτα κύριά ἐστι τοῦ τόφου·
ταῦτα γὰρ τῆς αὐλῶνος φύσει τόφα· διὸ μὴ δεκλινὰ τόφου, ὡς μὴ τὸ ἀχρῶν
χρώματος· ἀλλ' ἔστι κύρια μὴ ποιεῖ κλινὰ τοῦ τόφου τὸ τύπτον μὴ τὸ τυπτό-
μενον στερεὰ ὄντα· τὰ γὰρ κῦρι ώτατα τῶν αὐλώνων τὰ ποιεῖ κλινὰ εἶναι· ἢ
τοῦτο οὕτως φησὶν, ἢ ὅπερ μᾶλλον οἶμαι οὐκ αὐτὰς μᾶς ὁ ἀὴρ μὴ τὸ ὕδωρ
τόφον ποιῆσαι· ἀλλὰ δεῖ μὴ τῶν τυπτόντων στερεῶν σωμάτων· μὴ τοῦτο
δηλῶν ἐπήγαγεν· ἀλλὰ δεῖ στερεῶν γενέσθαι πλησίον πρὸς ἃ ἀλλήλοις παῖ
πρὸς τὸν ἀέρα· μὴ γὰρ οὕτως ὑπὸ τῶν ἐνάπολαμβανόντων αὐτὸν στερε-
σωμάτων πλήσσεται· μὴ τὸ ἀερ ποιεῖ τόφον, ὅταν παχέως ὑπὸ τῶν
πλησιόντων ἀπωθῆ· ὡς τε φθάσαι τῷ πλησίον γενέσθαι, πρὶν ὁ ἀὴρ ἀπω-
φθῆ· τότε γὰρ ἀνθρώπως ἐξωθούμενος τόφος· ὥσπερ οὖν καὶ ἀπὸ λίνος χώνης
χέοι τις οὖν ὁ μαθὸς ταλάντου· ἡ μὲν οὖν ἀνθρώπου τύποι τις ὑπὸ κάτω ὡς τε
φθάσαι τῷ πλησίον πρὶν τῷ τάλαντον κατὰ μέρος μὴ ἀπωθῶσαι, ποιήσει
κὰ μὴ τόφον· ἡ δὲ ἠρέμα οὐ κέχυ· διὰ ἀνθρύπτει γὰρ ἡ τάλαντος· τὸ αὐτὸ
οὐμπαίνει μὴ ἐπὶ τοῦ ἀέρος κὺ διὰ ἀνθρώπου γὰρ μὴ οὗτος· ἡ χοὴ δὲ γίνεται
ὅταν ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἑνὸς γενομένου τὸ ἄγγος τὸ ὁμοίως ἀνῳ κωλύσαν
ἀπωθῆσαι· πάλιν ὁ ἀὴρ ἀπωθῆ, ὥσπερ σφαῖρα· διάλεκτος ποιεῖ
περὶ τόφου ποιεῖ λέγει τις ὁ περὶ τῆς ἠχοῦς λόγος· γίνεσθαι οὖν φησὶ
τὴν ἠχὼ κατὰ ἀνάκλασιν τῶν ὑπὸ τῶν αὐλίτυπων μὴ λείων σωμάτων·
μᾶλλον δὲ ποιεῖ λων τοῦ πληγέντος ὑπὸ τῆς φωνῆς ἀέρος· ὁ γὰρ διαλεί-
πων ὡς ἀπεχέδυ μὲν πάντα τὸν περὶ ξαέρα· μᾶλλον δὲ τὸν ἔμπροσθ·
διὸ μᾶλλον ἀκούομεν πρὸς ἡμᾶς ὁρῶντος τοῦ διαλείποντος, ἢ ἀπε-
στραμμένου· οὕτως δὲ ὁ ἔμπροσθεν ἀὴρ ὠθούμενος ὅταν ἐνεχθῇ
ἐπί τινα αὐλίτυπον ἔχοντα ποιότητα οἵαν ἐστὶ τὰ αὐτρα σωτικὴς ὢν πα-
διὰ σωμάτων τὸ μὴ πεῖσαι ἐκθαι ὑπὸ τοῦ ποιήματος, τοῦτο
ἄγγος ὠνόμασε πρὸς πεσὼν αὐλίτυπον οὐλίωμα τι ὠθεῖται ἀὴρ
τοῦ πάλιν· ὥσπερ ἠρέμα πομένη κατὰ τοίχου σφαῖρα· μὴ οὕτω χωρεῖ
ἐπὶ τὸν πλήξαντα, ἐνεργῶς τος δηλονότι τοῦ ἀέρος διὰ ἀμφοτέρων

κατὰ τὸ διηχῆσθαι τοῦ δωματίου· οὐ μόνον γὰρ διὰ τὸ μὴ οὐ[χωρ]εῖσθαι ὑπὸ τοῦ
ποίου τόπου διὰ σωμάτων διῆσαι οἷος ὠὸν ἔχθη ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ
σκληροῦ σώματος δύνασθαι ἀπορρᾶξαι, ἀλλ' οὐδὲ μὴ τῶν ποιλοτάτων
πόρων πίπτειν, οὐ μεμνῆσθαι πόρους πίπτειν, ἀλλὰ κενὸς πλήρης· ὅπερ ἀήρ συνεχὴς
ἐστὶ μὴ ὠὸν διὰ τὸ περιέχον· τοῦτον οὖν ὑπὸ τοῦ φωνηθέντος πλήρη
ὁ ἀὴρ μὴ τὸ φῶς διελθεῖν τὴν φύσιν, μὴ κωλυθὲν ὑπὸ τοῦ συνεχοῦς ὄντος,
μὴ ὠὸν διὰ σωμάτων διῆσαι πόρους πλήρη τῶν σκληρῶν σωμάτων· μὴ μὴν δὲ
κενὸς πόρος χωρῆσαι ἀνταναπλᾶσθαι δὲ τοῦ πίπτοντος ἀπὸ τῆς οἰκείας
ἐνεργείας· λείπεται οὖν τοῦτο φοβεῖν· μὴ οὕτω σῦμ μὰ ἀνάπαλιν ὀρθὸν μὲν τὸν τόφον·
δεῖ δὲ νομίζειν ὡς ἀληθῶς ὀρθῶς ὀνομάζοντα λίνεσθαι τὸν ἠχώ· οὐ χωρὶς πάντως
ἀπὸ οὗ τοῦ πλησίον τόπου ἀέρος φερομένου· μέχρι τοῦ ἀγγείου·
μὴ πάλιν ἀπὸ οὗ τοῦ ἀναπλωμένου μέχρι τοῦ πλήξαντος· ἀλλ' ὅτι
ὁ μὲν πρῶτος ἀὴρ πληγεὶς διὰ τὸ πάχος τῆς πληγῆς οὐκ ἐχῆς μὴ διῆσαι-
ρετος μένας, τὸν μετ' αὐτὸν ὀχηματίζει τὴν ὁμοίαν πληγήν, ὡς αὐτὸς
ὑπὸ τῆς πληγῆς ὀχηματίσθη· οὗτος δὲ πάλιν τὸν μετ' αὐτὸν· μὴ οὕτω
κατὰ σὺν ἐχεῖαν ἡ πρόοδος μέχρι τοῦ ἀγγείου γίνεται· μέχρι οὗ ἂν
ἰσχύσῃ τὲ ἡ διαδυομένη πληγὴ πάσχειν τῆς θερμότητος τοῦ ἀέρος
μέχρι οἷος τε μένη ἄλλος παρ' ἄλλου ὀχηματιζόμενος· ὁ δὲ τελευταῖος
πρὸς τὸ ἀγγεῖον πληγεὶς τε μὴ ὀχηματισθεὶς κωλυθεὶς δὲ τὸ πρόσω διο-
δοῦναι τῷ πληγῶ ὑπὸ τοῦ ἀγγείου, ἀνταπαλὶν ὑπὸ τῆς τοῦ φερεοῦ ἀντι-
τυπίας ἀποθεὶς ὥσπερ σφαῖρα ἀπὸ φερεοῦ τίνος, τὸν ἑπόμενον διὰ παντὸς
πάλιν ἔπληξε μὴ ὀχηματίσας· μὴ οὕτω μὲν δι' ἀποιῶν πάλιν ἐπὶ ταῦτα
τῆς τε πληγῆς μὴ τοῦ τόφου γίνεται· ἕνα ἄρθρος δὲ ἡ ἠχὼ γίνεται· ἐπὰν
ὁ πρῶτος ἀφ' ἡμῶν διαλειόμενον πληθόμενος ἀὴρ, πρῶτος μὴ ἀνα-
κλᾶται φέρων δὲ ἡμᾶς πάλιν τῆς πρώτης λέξεως τὴν ἠχώ· μὴ ὁ δεύτερος
τῆς δευτέρας· μὴ οὕτως ἡ παῦξις τῆς διαλείπου φοβεῖσθαι· ὥστε θεῖν
πιθανὸς ἐστὶ οὐ βούλεσθαι μὴ τὸ ἐπὶ τοῦ κατὰ πάντας τὰς ἐνεργείας
τῶν ὀργάνων· ἢ πορφυρᾶς πῶς οἷόν τε ἐστὶν ἀσωμάτων οὐσῶν τῶν ἐνερ-
γειῶν τῶν ὀργάνων ἀναπλᾶσθαι· ὑσταῖαν ἄρα ἡ ἀσωμάτου
ἀνάκλασις· ἆρ' οἶν ὠὸ τόφος ἐνεργείαν ἐστὶ τοῦ ἀέρος, μὴ πεληθοῖς

τοῦ ἐν ᾧ τὸ ὄπιχοῦς· ὥ ἢ οὐ ἡ ἐνέργεια σαφῶς ἀναπλᾶται ὁ παν λέγοντες καὶ
ποίλωπρος παθοποιῶς ἐπὶ τῆς ἠχοῦς· οὐδὲ μία ἀρὰ ἐν τῶ θεατῶ μφιβολία
ὡς ἀναπλασθῆναι γίνεται, ἢ ἀδώατον τὸ ἀῶ τοῦ τοιοῦτο ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς
τῶν ὁρατῶν συμβαίνειν, φημὶ δὲ πρὸς τοῦ τοῦ ὄψει φόβος ἀναπλᾶται·
ἀλλοὐ καὶ τὸς καθ᾽ αὐτοὺ, ἀλλὰ μετὰ τοῦ οἰκείου ὑποκειμένου· λέγω
δὴ τοῦ ἀέρος· τοῦ τοιαῦτ᾽ ἐλέγετο τὸ ὄψει ἀ τοῦ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν ποίλων·
ἢ ἠχὼ ἀρ᾽ ἐστὶ ὃ μὴ ὁμοιοσθενὲς μέγος, ἀλλ᾽ ὅσον ἐχέλευσε φύλαττον δι᾽ ὃ τὸ
περιέχον ὁ ἀὴρ ἀναπλᾶται· τὰς μὲν τοι τῶν ὁρατῶν ἐνεργείας αὐτὰς
καθ᾽ αὑτὰς ἄνευ τοῦ ὑποκειμένου ἀναπλᾶται φησὶ· μήποτε δὲ οὐδὲ
ἐπὶ τῶν τοφωνα ἀληθὲς τὸ αῶ οὐ ἀναπλᾶσθαι τοὺ τοφοῦντα ἀέρα· ὁ
ῥωμενταῖ ὃ ὄψει οὐ μόνον οἱ ἁπτῶ θέντες τῶν ἀφῶν ἢ ἀναπλασεῖς ἀ-
ποῦ οὐοἱ πῆς ἠχοῦς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν πλαγίου· ἅ ὧν μὴ οἷόν τε παντα χοῦ τοὺ
ἀέρα ἀθρόως ἀπὶ ἓν ας, ἀθρόα θὲς δὲ, οὐ μέ τα ἓν τὸ φῶ, μήποτε καὶ ν-
τῶν θ᾽ ἁμόνης τῆς ἐνεργείας, λέγω δὴ αῶ τοῦ τοῦ τοφοῦ ἢ ἀναπλασεῖς γίνεται·
ἁ ταφόλως μὴ φοι τῶν τος πρὸς τὸ αὐθητήριον τοῦ πλησίον τος ἀέρος ὡ
τοῦ ὕδατος δω᾽ αμὶν δι᾽ ἀριθμὸν ὄγκον τες οἱ τοφοι ἐπὶ τὰ αὐθητήρια δῆλον
δή που ὅτι ὡ ἐπὶ τὸ λδον ἢ ποῖλον ὥπερ ὁ ἐπεσεν οὐ μετὰ τοῦ πλησίον τος
ἀέρος ἔπη· ἀλλ᾽ ὥς περ ἐπὶ τοῦ φωτὸς ποι αῖς ὕλη δεξαμένη τὸ φῶς
οἷα τε ἐστὶ ὡ αὐτὴ ὁ μοίως φωτίζεσθαι τὰ παρα κείμενα· ὡ πῶ τοι αὐτῶ
ἐνεργείαν ἂν τα ἀναπλασεῖν καλοῦμεν, ἢ μὴ οὐ τὸ αῶ τοῦ τοῦ ὡ ἐπὶ
τῶν τοφωνοῦ μβαίνειν, ὅτι οὐ μέ στι σῶμα τὸ φῶς, σα φῶς δεῖξαι·
ἔοι κε δ᾽ ἂν γίνεσθαι ἠχώ· ἀλλοὐ σα φὴς ἐπὶ οὐ μβαίνειν· φησὶ ἐπὶ τοῦ τοφοῦ
καθάπερ ὡ ἐπὶ τοῦ φωτός· ὡ ἀρ᾽ τὸ φῶς ἀφ᾽ ἀναπλᾶται ὅ ἢ τοῦ φωτὸς
ἡ ἀναπλασεῖς οὐ μόνον ἀπὸ τῶν λφῶν, ἀλλὰ ὡ ἀπὸ παντὸς γίνε ται
σώματος, σοῦ τόμως καθ᾽ αὑτοῦ ωλφὰ ἀπὸ τῆς ἐνεργεῖ, τῶ παντα χόθεν
περ φωλιάσθαι, μὴ μόνον τοὺ κατ᾽ αὐ ἢ ἡμῶς τοῦ ἡλίου τόπου, ἀλλὰ ὡ τοῦ
ὑπεκλελμένου ὡ οὐ μενον ὑπὸ ἡμῶς στερεοῦ σώματος· οἷον τὸ αὐτὸ
στέγης ἢ τοίχου· ἀρ᾽ μὴ εἰ γίνεται οὐ τοῖς μὴ δὲ μία φωνὴ ἀναπλασεῖς,
ἢ ἀπὸ γῆς ἢ ἀπὸ τοίχου ἢ ὑ ποκειμένου ἀεί μεμλον ἆναι ὡ οὐ πε-
φωνημένα· ἀλλοὐ χὸ μοία ἡ ἀναπλασεῖς ἡ ἀπὸ τοῦ τοῦ χόντος

σώματος γινομένη, ἢ ἀπὸ ὕδατος ἢ χαλκοῦ, ἢ καί τινος τῶν λίθων. ἐναργὲς δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν τοιούτων σωμάτων ἀνάκλασις, ὡς ἐστὶν ἀκολουθεῖν τοῖς κατὰ πρόσταξιν προορωμένοις τοῦ ἡλίου φωτὸς ὁμοίως. σημαίνω δὲ περὶ ὁρίζεται τὰ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καταλαμπόμενα τῶν λοιπῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀνάκλασις.

σωμ

ἐπίπροσθεν τοσοῦτο γὰρ σῶμα τοσοῦτον ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀνακλᾶται τοῦ φωτὸς ὅσον γίνεται ἐν τῷ ἐπίπροσθεν. ἐναργῶς δὲ πρόδηλον τὸ διαφορὸν τῶν ἀνακλάσεων ἐν τῷ θεν. διαφέρουσι δύο τόποι ὁ μὲν ἐσκιασμένος παντελῶς ὑπὸ προσθίου τοίχου, ὃν μὲν γέγονεν ἀνάκλασις τοῦ φωτὸς ἐς τοῦτον ἐσκιασμένον τόπον, ἢ ἀπὸ λίθου ἢ ἀπὸ λίνου τοιούτου, πρόδηλον ἐκ τοῦ μὴ σκότος εἶναι ἐνταῦθα, ἀλλὰ φῶς. βραχέα μέντοι ἡ ἀνάκλασις. ὡς μὴ σκιὰν ποιεῖν τὰ ἐν τούτῳ παρεμπεσόντα σώματα. ἐν γὰρ τοῖς ἐσκιασμένοις ἅπαντες τόποις σκιὰν οὐ ποιοῦσιν. ἐὰν μὲν ἐν τῷ ἡλίῳ μάνῳ τόπῳ θῇ ὁ χαλκοῦς ἢ ὕδωρ, ἢ ὕαλον, ἢ τι τῶν λίθων ἀν τι πρόσωπον τῷ ἐσκιασμένῳ τόπῳ, ὁ μὲν ἐστὶν γινόμενον ἐπὶ τὸν ἐσκιασμένον τόπον ἀνάκλασιν, ὡς μὴ τὸν ἐσκιασμένον λοιπὸν ἡλιοῦσθαι, ὡσπερ μὴ τὸν λοιπόν. μὴ οὕτως ὡς μὴ ὅπερ ἤδη ἔπονοιᾶν ἄλλως δοκάζεσθαι γενέσθαι ἐναντίως ἔχει ἐπίπροσθοι. ὥσπερ οὖν φαίνεται τοῦ φωτὸς ἀπὸ παντὸς μὲν σώματος ἀνάκλασιν γίνεσθαι. οὐκ ἀπὸ παντὸς δὲ ὁμοίαν. ἀλλὰ τραχείας μὲν ἀπὸ τῶν λίθων, ἀμυδρὰν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων, οὕτω φαίνοιτ' ἂν ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἐοικὸς μὲν ἀπὸ παντὸς τοῦ ἀντιπίπτοντος ἀνάκλασιν γίνεσθαι. οὐ μὴν ὁμοίαν οὐδ' οὕτως ὀφθῆναι ὁποίαν ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῶν λίθων ὁμοῦ μὴ λίθων γινομένης τόπων δὲ ἀπὸ τὰς φθαμένας αἰτίας. ἐναργὲς μὲν δὴ τοίνυν ἀλλ' ἐπίπεδον, σκεδαννύμενον ὑπὸ τοῦ ἠρεμοῦντος πρὸς ἡμᾶς ῥᾳδ. ἀλλὰ διαφέρει ἢ ὀλίγος πρὸς ἡμᾶς. ἐὰν μὲν δὴ τὸ ἔλαττον τὸ ἐπίπεδον, ἐλάττονα μᾶλλον ὀφθήσεται ἢ ἀνακλάσεις οὐ διὰ τὰς φθαμένας αἰτίας γίνεσθαι, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἀνακλᾶται ὥσπερ ὑπὸ ὕδατος ἢ χαλκοῦ. ἢ καί τινος ἄλλου τῶν λίθων, ὡς τὸ σκιὰν ποιεῖν τὸ φῶς ὁρίζομεν. ἐὰν δὲ ἐναργὴς ᾖ πολὺ τὸ φῶς, ἐκφέρεται ἐπίπροσθεν τοῦ τινὸς σκιὰ γίνεται. ἐνοῦν τῷ ἄλλῳ μέρει ἐὰν μή τε ἀνάκλασις ἀπὸ λίθου, μήτε αὐτόθεν ἥλιος ἐλάμπῃ, γίνεται μέντοι ἀνάκλασις, οὐ τοσαύτη δὲ ὡς ποιεῖν ἂν ἐπίπροσθεν τοῦ τινὸς ὅπερ γίνεται ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῶν λίθων ἀνακλάσεως.

τὸ δὲ μενοῦν οὐ φασὶ λέγεσθαι κύριον τοῦ ἀκούειν ἀπὸν τὸν ἀέρα τοῦ τόπου
μὴ τοῦ ἀκουστὸν αἰσθητὸν, μὴ μόνον ἀλλὰ σῶμα αἰσθητὸν ὡς ὕλην, ἧπερ γὰρ τὸν τό-
πον πληροῦν αἰσθητὸς πρὸς τὴν μὴ ἐν τινι τοῦ περιληπτοῦντος μὴ τοῦ πληρουμένου
μὴ τοῦ μεταξύ. τὸ δὲ μεταξὺ τοῦτο τὸν ἀέρα φασίν. ἔτι δὲ μὴ μείζονα πάλιν
τοῦτο τὸ σῶμα εἶναι, βούλεσθαι αὐτοῦ τούτου μαρτύρας παντὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ
φυσικοὺς ἐπαγαγέσθαι. πάντες γὰρ φησὶ τὸ μενοῦν κύριον εἶναι τοῦ τόπου.
τοῦτο δέ φησιν οὐ φασὶν ἕλκειν. τὸν γὰρ ἀέρα μενοῦν ἐνόμιζον. ἢ μένοι οὖν
τὸν ἀέρα μενοῦν νομίζοντες κύριον εἶναι λέγουσι τὸ μενοῦν τοῦ τόπου, οὐ φασὶ
λέγουσιν. ἢ δὲ τὸν ἀέρα μενοῦν ἐνόμιζον, οὐ μέντοι οὐ φασὶ. οὗτος οὖν
ὁ ἀὴρ κύριος εἰ εἴη τοῦ ἀκουστὸν ὡς σῶμα αἰσθητὸς, ὅταν συνεχὴς ὢν μὴ ἐκπίπτῃ
ὑπὸ τοῦ τύπτοντος μὴ τοῦ τυπτομένου. συνεχὴς δὲ μὴ φησὶ γίνεσθαι ὅταν λόγον
ἢ τὸ πλῆθος. ὁ λόγος γὰρ ἅμα μίγνυσθαι. τὸ γὰρ λόγον εἶναι φησιν. ὡς ἀπὸ ἑνὸς
οὕτω μὴ τοῦ αὐτοῦ μίγνυμένους ἴσως εἶναι. τὸ δὲ πρᾶγμα οὐδέν. καθάπερ γὰρ
ἔξω χωρὶς ἀνομαλίαν ἄλλο ἐπίπεδον ἐπιφανείας. ἀνισότητος οὕτω ὁ ἀὴρ
ὅταν ἀπὸ τραχέος ὢν θῆται οὐχ ἁπλῶς μένων μίγνυσθαι ἀλλὰ ἀνισούμενος.
τὸ φησὶ μὲν οὖν τὸ μίγνυσθαι ἑνὸς ἀέρος συνεχοῦς μέχρις ἀκοῆς·
ἐπὰν δὴ μὴ παῦ ἁπλῶς τὸ τύπτον μὴ τὸ τυπτόμενον ἐποίησε φόρον, ὁρίζε-
σθαι πότε εἶναι τὸ φησὶ μίγνυσθαι. ἔστι τὸ διῳκισμένον φησὶν ἕνα μίσους-
χῆ τὸν ἀέρα τηρῆσαν μίγνυσθαι μέχρι τῆς ἀκοῆς. τοιοῦτον δέ ἐστι
τὸ στερεὸν μὴ λόγον διαστάσεως ἔχειν μέσας αὐτάς. ἀπὸν δὲ μίγνυσθαι ἑνὸς
ἀέρος προσέσθησε σῶμα ἐχόμενον χαλεπῶν τῷ ἀρίθμῳ, ὥστε καὶ ἐ-
χῆ μὴ ἀνισούμενον διὰ πλῆθος πληροῦν εἶναι. μὴ τοιοῦτον ἀπορουμένου σχῆμα
τῷ μεταξύ. μὴ τοῦτο παρὰ σῶμα ἔχειν μέχρι τῆς ἀκοῆς. ἢ δὲ αὖ τοῦτο
λεγόμενον οὐχ ἁπλῶς περὶ τόπου, ἀλλὰ μὴ τοῦ ἀκουομένου τόπου.
διόπερ μὴ προσέθησε μέχρι τῆς ἀκοῆς. δοκεῖ γὰρ μὴ περαίνειν
τῆς ἀκοῆς μίγνυσθαι, ὁ τόπος. ἀλλοῦ μέντοι ὁ ἀκουστός. ταῦτα ἀπὸν
ἵνα μή τις νομίσῃ τοῦ πολέμου αὐτὸν τὸ μέχρις αὐτῆς τῆς μιγνύσθαι ἔχειν
θεν μίγνυμένους ἀὴρ ἀφίησι ἅπαν. μὴ αὐτὸς εἶναι ὁ πρόσεχθαι μίγνυσθαι τὸ αἰσθη-
τήριον, ἐπὶ γαρ τὸ ἀφεξῆς. ὅτι ἀκοὴ δὲ οὐ σύμφυσις ἀὴρ. εἶναι γὰρ ἀὴρ ὃς
σύμφυσις μὴ ἐγκατοικοδομηθεὶς ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν ὠτῶν πρὸς αὐτῇ

τῆ μηνίγγι· ὃς πρῶτος παρέχων ὑπὸ τοῦ ἔξω θεν μίνου μένου ἀέρος μὴ δεχόμενος τὰς τῶν τόφων ἐνεργείας διὰ πορεύεται ἐπὶ τὸ πρῶτον αἰσθητήριον. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἀκουστικὸν πνεῦμα τὸ ἐναυλῆ τῆ μιᾶ ἰγγι ἰδρυμένον· αἰρόμενοι αἰσθήσεις ἀπὸ τοῦ ἔξω μέρους ἀρχόμεναι διὰ τῶν νεύρων ἄχρι τῆς ῥίζης τῶν ὤτων αἱ καλοῦσι μιᾶς ἰγγας. ἔστι δὲ νεῦρον ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου προϊὸν πεπορωμένον· ἐν ᾧ πόρῳ ἐστὶ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα· ἐστὶ νῶτον ἀπαλὸν μῆνιγξ ἐντὸς κοιλώματι τῆ ἀκοῆς, οὐμφυὴς ὢν τῆ μηνίγγι τῆ τοῦ μέσου. οὗτος οὖν ὁ ἀὴρ δεχόμενος ἐκ τοῦ ἔξω θεν ἀέρος τοὺς τόφους, ἔχων καθ' ὃ πρὸς τὴν δύναμιν, εἰς ἃ ἐστι τοῦ ἐπὶ τὸ μιᾶ ἰγγα διαπορευόμενους τοὺς τόφους. προέρχεται δὲ ἀπὸ πλατυτέρου πόρου ἐπὶ στενότερον. λέγω δὴ τοῦ κοιλώματος τοῦ ἐντὸς μέχρι τοῦ πόρου τῆς μιᾶ ἰγγος. οὐδὲν δεινὸν μὴ δὲν τοῦτον τοῦ ἀέρα ἀφῆ συμφυὴς ἐστὶν ἡ δηλονότι ἀφὴ ἀέρος τοῦ ἔξω ὡς ἀφὴ ἑνὸς μὴ τοῦ αὐτοῦ ἀεὶ σῶμα. ἀλλ' ἐστὶ πᾶν μέρος ἀφῆς τοιοῦτο μὴ ῥεῦμα τοῦ ἀνθρώπου σῶμα. ἐκεῖνα δὲ λοιπὸν ἐστὶ τοῦ παθεῖν οὗτος ὁ ἀὴρ μὴ ἀφῆ, ἀπὸ ὕλης μὴ ἀκουστικῆ τοῦ ζώου ἐνεργεῖν. διὰ ταῦτα τοῦτο μὴ ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς μιᾶ ἰγγος προβέβληται, ἵνα σχῆται τὰς τοῦ ἔξωθεν ἀέρος προσβολάς· μὴ τῆ μηνίγγι προσφαλλόμενον ὁ ἔξωθεν ἀὴρ φθείρῃ ἀπλῶς ὥσπερ μὴ ἐπὶ τῆς ὄψεως· μὴ ταῦτα μὴ ἐπὶ ταύτης κατασκευάσασα ἡ φύσις συμφυὲς μὴ τῷ ὀφθαλμῷ διαφανές· λέγω δὴ τὸ, τὰ μὲν ἄλλα σώματα ὕδρευ, μὴ ἁπλῶς τὰ ὑγρά· μὴ τοῦ μεγάλου δεῖ χίτωνα· ἃ περ διαφανῆ ὄντα μὴ πρῶτα δεχόμενα τῷ τοῦ ἔξωθεν διαφανοῦς ἐνεργεῖν, δι' ἃ τῶν προσθυρούσι ταύτῳ ἐπὶ τὸ ὀπτικὸν νεῦρον. ἐν ᾧ τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα· ὅπερ νεῦρον καλεῖ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου, τελευτᾶ μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ κοιλώματος, ὥσπερ οὕτως ἐπὶ τῆς ὄψεως φαντάσματα ταῦτα, ἡ κύρτωσις τῶν, φθείρεται ἡ τῆς ὄψεως ἐνεργεία, οὕτω μὴ ἐπὶ τῆς ἀκοῆς ἀπὸ ἀέρος ὧδε τοῦτο πρόβλημα φθαρῆ, φθείρεται ἀκουστικὴ ἐνεργεία παθούσης τῆς μιᾶ ἰγγος τῷ ἀμύσσεσθαι τὰς τοῦ ἔξω θεν ἀέρος προσβολάς· διὸ μὴ ὑπὸ μεγάλων τόφων παρέχει ἀκοὴ τοῦ ἔξω θεν ἀέρος ὀφθῆναι ὠθουμένου, μὴ πρὶν ἂν ὠθῶσι τὸν ἐν τοῖς ὠσὶ συμφυῆ καὶ ἑαυτῷ μὴ πολλαπλασιάσαντες

δαγνώτος αὐτοῦ· διὰ τὸ οὖν τοῦτο ἡ φύσις εἰς ναῶν οἰκοδόμησε τοῖς ὠσὶ τοῦτον τὸν ἀέρα· ἢ διὰ τὰς περιπαλῶν τοῦ ζώου ἐνεργείας, οἷον τὰς ἐν τοῖς ὕδασι ναπαύσεις ἢ μεταλλαγὰς τοῦ ὕδατος αὐτῷ πρὸς τὸ ἀκριβῶς αἰσθητήριον ἢ πρὸς τὴν ἐπινοίαν τῶν προβλημάτων ὑπὸ τῆς φύσεως· διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἕνα τὸν ὕδατος οὐκ ἄνευ ἀέρος τὸ ζῷον ὑπάρχειν· μηδὲ τὸν τοῦ θηχοῦς τοῦ μετὰ τοῦ αἰσθητηρίου διαρρέοντος τοὺς πόρους· ἃ δὴ φυλάττω οὖν τοῦ αἰσθητηρίου εἰς ναῶν οἰκοδόμησαν· διὰ τοῦτο μὴ ἐλλιποῦς ἐποίησεν ἡ φύσις τοὺς πόρους τῶν ὤτων ἵνα μὴ ῥᾳδίως ἐξίωσι τὸ ὕδωρ ἢ ἐξ ἀὴς ἢ ἀλλοίωσις πληξῆ τὸν μυῖγγα· διὰ τὸ ἔναερίαν ἔχειν τὸν μυῖγγα τοῦ ἔξω, τὸ ἔσω μὴ νοσεῖν· τοῦτο δὲ διὰ τὸν εἰς ναῶν οἰκοδομημένον οὐμφυᾶτη ἀκοὴ ἀέρα οὖν ἔχειν ἔναιμον τὸ ἔξω θεν ἀέρι· τοῦτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ ἔναερίαν εἶναι μυῖγγα τοῦ ἔξω ἀέρος ναπαύσεις ἔχειν, μὴ ὀντὸς μυῖγγος, ἀμυίνητος ὢν ναθαὐτὸν ὡς οὐμφυὴς· ἴσως δὲ οὐ λέγει μυῖγγα αὐτὸν ναπαύσεις· μὴ γὰρ ἀμύητον φησὶν ἐφεξῆς, ἀλλὰ ναπαύσεις διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοὺς πόρους ναπαύσεις, διὰ τὸ μὴ ὀντὸς ὡς οὖν ἔχης ὢν τὸ ἔξω· μὴ τοῦτο αἴτιον φησὶ τοῦ μόνον ναπαύσεις ὧν ἡμᾶς ἀνοήτους, μὴ μὴ διὰ παντὸς μορίου τοῦ σώματος· διὸ μὴ ἐν μόνοις τοῖς ὠσὶν ἐστὶ οὐμφυὴς ἀὴς ἔναπεμμένος, μὴ οὖν ἔχης πρὸς τὸν ἔξω ἀέρα, ἢ πρὸς τὸ ἀκουστικὸν αἰσθητήριον ὡς δῶα αἰσθάνεσθαι διὰ δύνασθαι τὸ ἐν τῷ ἔξω ἀέρι γενόμενον πάθος· ὥσπερ οὖν τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα πάντα πάσχειν ἐκδυσκόλως διὰ πολλὰς ἀπὸ τῶν ἀέρι τῶν χρωμάτων ἐνεργείας· οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἐπὶ τὸν τένοντα τὰ περὶ σαλοδοκὲς, ἢ ἀλλοίωσιν τῶν τοιούτων οὖν ἔχης τῷ ἀέρι μὴ τῷ ὀπτικῷ νεύρῳ· ἀλλὰ τὸ σῶμα ὑπερον πάσχειν μὴ ἀνόμοιον· διὸ οὐ χορδὴ μὲν ὀπτικὸν οὕτως· ἐπεὶ οὐ πάντα πάσχειν ἐστὶν ὁ ἀὴς οὐμφυὴς ἐναπεμμένος μὴ οὖν ἔχης τῷ πρὸς ἔξω ἀέρι μὴ τῷ ἀκουστικῷ μορίῳ, ἀλλ' ἐν μόνοις τοῖς ὠσὶ· διὰ τοῦτο οὐ ναπαύομεν διὰ ἄλλου μορίου· ὁμοίως δὲ καὶ ἐστὶν ὁ οὐμφυὴς ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν ὤτων ἀὴς δῆλον ἐν τεύθεν· ἐὰν γὰρ ἐξέλῃς τῷ δακτύλῳ ἐμφράξῃ τὰ ὦτα, αἰσθάνεται ἦχου τινός· μὴ μὴ νήσεως τοῦ ἐν τοῖς ἀέρος· γίνεται δὲ τοῦτο τὸ πάθος τοῦ ἔξωθεν περὶ τὰ ὦτα ἀέρος τῷ δακτύλῳ,

ὠσπερ λουμένου ἀέρος ἀχύτερον τόπον· μὴ πιλοῦσθαι τὸν οὐρανὸν ἀέρα· μὴ τῆς γῆς πιλήσεως κινουμένους πρὸς κοῦφα τοῖς σώμασι φέρεσθαι· οὐ γὰρ ἂν οὕτω κινήσοιεν· μὴ οὖν τῷ ποιεῖν τὸν τόπον· μὴ μέγα φαίνεσθαι τὸ μέρος τοῦ γῆινον ἐν τῷ ὅλῳ τοῦ ἐν τοῖς ἀέρος· ἆρα μὴ κινήσαιεν, οὐκ ἂν ἡ αἴσθησις τοῦ γινομένου ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς ἀέρος τόπου· οὐ γὰρ παύσεται ἡ ἀέρα τὸ γῆινον σῶμα κινοῦσα μέρος μὴ ἐλαττοῦσθαι· ὥσπερ ἡ κοῦφη τοῦ γῆινου· ὥσπερ τῆς κούφης τοῦ γῆινου προσέρχεται ὥστε οἰκεῖον ἀπολαμβάνειν αὐτῶν ὄγκον· κούφῳ δὲ λείποι ἂν τὸ βῆμα τὸ ἐν τῷ δεξαμένῳ· ἐσῴζετο γὰρ ἂν τοῦτο ἐκεῖ τὰ ὑγρά· ἀλλὰ τὸν πόρον τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου· ὅτι οὖν τὸ ὀπτικὸν πνεῦμα αἴσθοιτο· οὕτω μὴ τοῦ ἀκουστικοῦ αἰσθητηρίου προσέρχεται ὁ σύμφυτος ἀήρ· ἐπεὶ οὖν τὸ ἐμπεφυκὸς καὶ ἀκουστικὸν μόριον λείπει μικρὸν ἐξ μὴ πάντα χόνδρου ἔχειν σύμφυτα ἀέρα σῴζεσθαι τὴν ἀκοήν· ἀλλὰ μόνον καὶ τὰ ὦτα· διὰ τοῦτο οὐ πάντα χόνδρου ἀκουστικὸν τὸ ζῷον· ἀλλὰ μόνον διὰ τῶν ὠτῶν· ἀπὸ μὲν δὴ ἄτομος ὁ ἀὴρ διὰ τὸ εὐθύπλοον· ὅταν δὲ κωλύθῃ εὐθύπλους ἔσεσθαι ἢ πολὺ πλῆθος, μὴ ἀφιέμενος ἅπτεται, οὐκ ὥσπερ τὸ χωρίον τοῦ δεκτικοῦ ἄχρους ἐστίν, οὕτω μὴ ἄτομον τὸ ἄτομου δεκτικόν, ἀλλ' οὐ πᾶν ἄτομον ἄτομου δεκτικόν· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον· οἷον ὁ ἀήρ· μὴ πῶς μὴ πᾶν δι' ἃ μὴ ἄτομος προσέπεσε· διὰ γὰρ τὸ εὐθύπλουν εἶναι φαίνεται ἄτομος ἐστίν· ὅταν δὲ κωλυθῇ καὶ τὰ πῶς οἷόν τε εἶναι φύσιν εὐθύπλοον εἶναι· πόλλινος λέγουσι στερεοῦ πλήθους ἀθρόως, πόθεν ἡ τοιάδε κίνησις τόφος γίνεται· καὶ φῶς δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ φῶς ἅπτεσθαι κίνησιν ἀέρος εἶναι οἷόν τε χοῦς· μὴ ἀέρος μίσει κίνησις πόθος πεπωλυμένου εὐθυπλοῦσθαι δι' ἃ ποιεῖ πλήθω· ὁ δὲν τοῖς ὠσὶν ἐλινα τῶν ὀδόντων, πρὸς τὸ ἀτόμους εἶναι, ὥσπερ ὀξέως ἀήρ καὶ αὐτοὶ ἄτομοι διὰ τὸ εὐθύπλουν οὕτω μὴ ἐν τοῖς διὰ τὸ εὐκίνητος εἶναι· διὰ τοῦτο ἅπτεται τῶν τοιούτων κίνησιν τοῦ ἀέρος τόφος εἶναι· διὰ τοῦτο οὕτω ἐν τοῖς ὠσὶν ἀκίνητος καταπεπλεύσθαι· ἵνα ἄτομος ὢν, μὴ παντῶν ἦν τῶν τόφων διαπορεύεσθαι· ἆρα ἔχει οἰκεῖον τόφον, ἐξέμουσεν ἂν τὸν ἔξωθεν· ὥστε μὴ ὠσὶν ἂν ἦν διὰ τοῦτον ἐν τοῖς ὠσὶν ἀέρα ἐλινα τῶν ὀδόντων

ἀμίγητον οὖτα· ἵνα πάντας δυώμεθα διαιρεῖν τοὺς τόφους· ἆρα ἐμίγη ἢ ὄτα, ἢ τὰ ὑπὸ πληγῆς μίγηθὲς ἐτόφησε πρὸς τὸ ὄπερ πρόσθεν ἢ πορλὸ μαίνεσθαι τὸ αἰσθητήριον· οὐ δὲ πάντων οἷός τε ὢν τότε τῶν τόφων διαιρεῖσθαι ἦν· ὡς γὰρ ὀξέως ἀπὸ τοῦ παντὸς τόφου, οὐκέτ' ὁμοίως τοὺς ἐναλλὰξ ἀερίζεσθαι μενομένους διαιρεῖ τόφους, ἀλλὰ συγχεῖ· διὰ ταῦτα δὲ μὴ ἐνύδατα ἀποῦμεν ὅτι οὐκ ἐπέχει πρὸς αὐτοῦ τοῦ σύμφυτα ἀέρα· ὅτι τὸ ἀποῦν μένειν οὐ ταὐτὸν δύναται τοῦ ἐπὶ τοῖς ἀέρος εἶναι τὸ οὖς· ἀλλὰ κατὰ φῶ πρὸς τοῦ εἶναι πωποδομημένον ἀέρα ἐν τοῖς ὠσὶ· τεθμήσιον μὴ ἐνύδατα ἀποῦν ἡμᾶς· οὐ πάνυ ὄγκος τοῦ ὕδατος ἐστὶ τὸ οὖς· ἆρα ἐσελθοῖ λίθος φθάρεται μὲν μὴ ἔξω θεν τοῦ εἶναι πωποδομημένον ἀέρα· ὃς ὑπηρετεῖ τῇ ἀκοῇ· ἀμείνως δὲ τῆς μιᾶς ἴγγος ἁπλόμενον ῥᾳδίᾳ πληγῇ· μὴ πρόσθεν ἐναπλόμενον ἐν τοῖς ποιλοῖ τῆς οἷ φθάρεται μὴ τ

ἐν τεῦθεν ἐβραδύνθησαν· μὴ ταύτης ῥᾳδιομένης

οὔμφθάρεται μὴ ἐν τῷ ὑδατι

οὖτες ἀποῦμεν οὐ πάνυ ὄγκος τοῦ ὕδατος· ἀλλὰ κατὰ τῷ διήκῃ αὐτοῦ

δυώμεθ' ἂν· τοῦ τόφου μέχρι

τοῦ σύμφυοῦς ἀέρος· καὶ πάγον λοιπὸν μέχρι αὐτῆς τῆς μιᾶς ἴγγος· οὕτω μὴ ἐναέρι οὔτω ἡμῶν τὸ ἀποῦν μένειν τοῦ ἔξω θεν ἀέρος ἁπλοῦν· οὐ τοῦ σύμφυοῦς μὴ διὰ δυόγκος τοὺς τόφους ἐπὶ τῷ μιᾶς ἴγγα καὶ ἀπὸ δὲ τοῦ τὸ τεθμήσιον μέγιστον τοῦ θέναι τὸ ἐναέρια· οἷον ἡ σύμπεφυῶ κότα τῇ μιᾶς ἴγγι· τὸ μὴ ἐν ὕδατι οὖτα μὴ δοῖ εἶναι ὕδωρ ἐστὶ τὸ οὖς ἄνευ τοῦ πλῆς πανύριας, διὰ τὸ ἔξω θεν αὐτοῦ τῷ δόγδον ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς ἀέρος· μὴ δὲ τοῦ πλῆς ρίας ἵνα ἐξάνον τι ὂν τὸ ἐν τοῖς ὕδωρ, ἢ τι τοιοῦτον ὑγρόν· σύμφαλομένης πρὸς μὴ ἔξω θεν θεν ὑπὸ τῶν ἔξω θεν δοῖ οὐντων τὸ ἐν τοῖς ἀέρα· μὴ τῆς ὁμολιᾶς καταδυομένης τοῦ ὠτὸς· μὴ αὐτοῖς τοῖς τῷ αἰτίαν· τοῦ μὴ δοῖ εἶναι τὸ ὕδωρ ἐστὶ τὸ οὖς, ἐπὶ ἀργένα πόν· ἀλλ' οὐδὲ ἐστὶ τὸ οὖς διὰ τὰς ἐλιπάς· οὐ γὰρ μόνον φησὶν οὐ μὲν ἔξω θεν τοῦ εἶναι πωποδομημένον ἀέρα δοῖ ὂν τὸ ὕδωρ· ἀλλ' οὐ δὲ ἐστὶ τὸ οὖς αὐτὸ ἑαυτοῖ διὰ τὰς ἐν αὐτῷ καμπάς· ἅμα τῷ αὐτίαν ἡμᾶς διὰ τούτων δι δάσκειν

ed. Haydeck
p. 367-18

τοῦ τοιοῦτον ὑπὸ τῆς φύσεως γενόμενον τὸ οὖς· ἵνα μηδὲν ἐμπόδιον
λυμαίνεται τὴν ἐνεργειαν ὀδοντωμένου ἐναπομένοντος. οὐδὲν ἧττον ἡ μωϊγξ
ὥσπερ τὸ ἐπὶ τῆς ὀφρύος δέρμα ὅταν καμῃ· ὀφρῶν μὲν γὰρ αἱ τρίχες
ὑπομένουσι μόριαι, ἡ δὲ ὀφρὺς ἀμερὴς μένει. ταῦτα δ' ἐστὶν οἷς τεχίτωνες
μὴ πάρεισι. ὡσπερ οὖν ὅταν τούτων καμῃ οὐχ ὁρῶμεν, οὕτω
μὴ ὅταν ἡ μωϊγξ ἀπὸ τίνος νόσου καμῃ, οὐκ αἰσθανόμεθα. ἡ μὲν ἁπλοῦ-
στερον πόρρω ἀπούσα τοῦ ἐγκεφάλου ἀπὸ τοῦ περιττώματος τοῦ ἐγκε-
φάλου. τὸ δὲ ἐπὶ ταύτης τοῦ μέρους τοῦ ἐγκεφάλου καλουμένου χιτῶνα· ὥσπερ
οὖν ὅταν ὁ χιτὼν οὗτος καμῃ, ἢ παχὺς γένηται, ἢ ἄλλως οὐ λῶν τίνων ἐν
τῷ μάτων ἐνοικῇ περὶ αὐτὸν ἐνδυόμενα μὴ ὁρᾶν, μηκέτι τῶν
ἐνεργειῶν τῶν ὁρατῶν διαρρωσθέντων διὰ τοῦ ὑγροῦ διαμένων διὰ τὸ ἀπολείπεσθαι
αὐτὸν τῶν δι' αὐτοῦ φαίνεσθαι, οὕτω καὶ ὅταν ἡ μωϊγξ καμῇ πεπονθυῖα ὑπὸ
τοῦ χρόνου, ἢ ὑπὸ νόσου, οὐκέτι δέχεσθαι τὰς τῶν ἀκουστῶν ἐνεργείας
δύναται, ἀλλὰ μηδὲν μᾶλλον τοῦ ἀκούειν ἢ μὴ τὸ ἦχον ἀφ' ἑαυτοῦ ὥσπερ
τὸ μέρος. ἐπεὶ δὲ ἔφην ὅτι ἐν ὀστώδει μήνιγγι ἡ μωϊγξ πάσχει,
οὐκ ἀκούομεν· οὐμπαίνει δὲ πολλάκις μὴ μόνον τούτων οὕτως
δυσκαθαίρετα, οἷον ὅταν χυμὸς πικρὸς πρόσφορος μένος τοῦ οὐμποῦς
ἀέρος καὶ λύσας ἀνέμπορον διὰ δοθῆναι ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος τόφον
διὰ τὸ μὴ ἔχειν πλῆρες τὸ δίηχες ἢ μὴ ἄλλο τῶν τοιούτων· οὐμπᾶ. χέρδ
ὧν ὅτι μᾶλλον ἀμβλύνεται τὸ ἀκουστικόν· ἢ μὴ ἐπὶ φρασθέντας τῶ
δαμπύλω τὰς ὀπάς· ἢ τῇ χειρὶ τὸ οὖς ἐπιπωμάσαντας, ἡ μὲν γὰρ
ὑγιαίνει, ἀναθανόμενα καὶ τίνος βόμβης· ἡ γὰρ πλήρωσις τοῦ δαμπύλου
ἢ τῆς χειρὸς, ὡς δοκέοντι τίνα ἀέρα· ὃς σεισούμενος πρὸς μεσούων
τῶ οὐμφοῦ, ποιεῖ τὸν βόμβον· ἅτε οὐμφοῦς παρὰ τοῦτο ὄντος διὰ
πορισμοῦ τοῦτον τὸν βόμβον ἐπὶ πλῶ αἰσθησιν· ὥσπερ φησὶ καὶ ἐν τοῖς
μέρεσι τοῖς ποίλοις ἀπολαμβανόμενος ἀὴρ ἀεὶ καὶ ἀπὸ τοῦ ἔξω ἀέρος φθόγγον ὁ μὴ ἦχον τίνα ποιοῦ-
μενος ποιεῖ· ὅταν τίνη ἅπαξ ὑπὸ τοῦ ἔξω ἀέρος φθόγγον ὁ μὴ ἦχον οὐμῦ
πλήθει τὸ μέρος· οὕτως οὐκ ἐν τοῖς ὠσὶν ὅταν τίνηται ὑπὸ τοῦ
ἔξωθεν θορύβου· τοῦτο δ' ἔστι τοῖς δεκτικὸν τοῦ ἔναιμον ἐν τοῖς ὠσὶν
ἀέρα ἰδίον· οὐ τοίνυν ἐστὶν ὁ τοῦ ἔξωθεν θορύβου δεκτικὸν ὅταν πάθη

ἢ, ἅτε δὴ μὴ νοούμενος τὸ οἰκεῖον νοῆσαι, οὐδὲ διαπορεῖται τὸ αὐθησαι τοῦ ἤχους· καὶ τεῦθεν τὸ μὴ ἀκούειν. ἢ τοῦ οἰκείως, ὅτι πῶς ἀπὸν ἀκούσεται ὃν τὸν ἐν τοῖς ὦσιν εἰσκαλῶ κόδομι μένον ἀέρα, νῶ λείβει ὅτι ἀφ' οἰκεῖον τινὰ κοῆσιν νοῆσαι τὸν ἤχον ὁ ἀήρ ἐν τοῖς ἀκούσεται οὖν ἀνωλπίεόν τὸ ὑπάλλου κοῆσαι, ἀνὶ τοῦ τὸν ἀοῦν ἀφ' μέγον τα ἐν τοῖς ὠσὶ μὴ μεθιέμενον· μὴ δὲ ἀλλοῖ μὲν γίνομενον ὥσπερ ἐν τοῖς μέρασι τοῖς νοίλοις· ἀλλ' ὡσαύτως μένον τα οὕμφυῆ· ὅτι δὲ ὁ ἀήρ ἀκούεται τινα οἰκεῖαν κοῆσιν δῆλον· ὑπὸ τοῦ ἠχεῖσθαι τὰ ξύσματα φαίνεσθαι κοῶν ούμενα ἐν τῷ δι' ἀέρων θυρίδων· δῶ ἀπὸν δὲ κοῆσαι λείβει τὸν σύμφυῆ ἀέρα μὴ κατὰ τόπον ἀλλὰ ζωτικῶς κοῆσιν ἀοῦ λέγοντος τὸ διαπορεῖσθαι τῶν τόφων ἐπὶ τῷ αὐθησαι. ἢ αὖ τι ἐστὶν ἡ οἰκεία κοῆσις ἀοῦ· τὸ διαπορεῖσθαι ἁπλῶς· τοῦτο γὰρ ἢ ὁ ἔξω ἀήρ ἔχει· ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῷ αὐθησαι διαπορεῖσθαι· ὅταν οὖν ὁ μὲν οὐμφυὴς ἀὴρ σωθῇ ὑπὸ τοῦ πληγέντος τὴν αὐθησιν τοὺς τόφους, ἡ δὲ αὐθησις αὖ τοῦ λαμβάνηται, πρόδηλον ὡς τὸ ἀκουστὸν οὐ γίνεται. ἀλλὰ τόφος ἀλλόφιος· ἢ οὐ ἢ δῶς· ἢ δὲ ἀ τοῦτο φασὶν ἀκούειν τῶν μενῶ ἢ ἠχοῦν τοῦ ὅτι ἀκούομεν τῷ ἔχον τοῦ ὠφελούμενον ἀέρα· ὁ γὰρ τόφος ὁ γενόμενος ἐν τοῖς ὠσὶν, οὐ τοῦ οὐμφυῆς ἐστὶν ἀέρος· οὐδ' ὅταν φραξάντων ἡμῶν τὸ οὖς βόμβος γένηται, ἀλλὰ τοῦ ἔξω θεν ἀέρος, ἢ ἔξω θεν μετὰ τόφου φοινίσσης, ἢ ἔσω τῆ πληγῆ τοφηόαντος· τοῦ δὲ οὐμφυοῦς εἰς τὸ ἀπαγγέλας τὸ γινόμενον ἐν ἄλλο τόφον. οὐ γὰρ ἐπαδὴ ἴσαται ἠτοφῆ· οὐδὲ γὰρ παῦ τὸ ἰνούμενον τοφῆ· ἀλλὰ δῆ τὸ τοφωῶριαίαπληγῆ ἴσαθαι· ἢ δὲ ἀ τοῦτο φησὶ λέγουσιν ἀκούειν τῶ μενῶ ἢ ἠχοῦν τοῦ· μενῶ μὲν γὰρ ἐλεῖον ἀκούειν, ἐπαδὴ τὸν ἀέρα μενὸν ὑπελάμβανον· ἀκούομεν δὲ τῶ ἀναπεπλημμένῳ ἐν τοῖς ὠσὶν ἀέρι· ἠχοῦν τοῦ δὲ ὅτι οὗτος ὁ ἀὴρ ὡρισμένος ἐστὶ καὶ ὁ ἀὼτὸς· ἢ παραπέμπει τοὺς τόφους οὐ παύτοις τοφῶν· ἀλλὰ μόνον κατὰ τῶ δι' ἠχῆς ἀοῦ δῶ ἀμῶν ἐνεργῶν· πότερον δὲ τοφᾶ τὸ τῦ πλομενον ἢ τὸ τύπον· ἢ ἢ ἀμφῶ· πρότον δὲ ἕτερον ἀπὸν τὸ τόφον τινὸς ἅπτεσθαι πρὸς τῇ ἐν τινι· λέγω δὴ τοῦ

τύπτον τος ἢ τοῦ τυπτομένου ἢ τοῦ μεταξὺ ἀέρος. ζητεῖται δὲ καὶ πῶς, ποῖον ἐστὶ τὸ ποιητικὸν τοῦ ἤχου. πότερον τὸ τύπτον ἢ τὸ τυπτόμενον. ἢ λέγεται ὅτι ἀμφω. τὸ γὰρ ἢ ἢ ἀμφω, ἀμφω ἢ πεπλασμένως ὡς αἴρεται ὁ ἥλιος δυόμενος. ἐπεὶ γὰρ τὸ τύπτον ἀναίτιον ἦν τοῦ πάθους ἢ τὸ τυπτόμενον, ἢ ἀμφότερα. ἢ ὅτι ἐπιρρέον τος ὅτι οὐ τὸ ἕτερον, ἀλλ' ἀμφότερα ποιοῦσι τὸν ἦχον. ἀλλ' ἢ ἀμφότερα οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἀλλὰ τὸ μὲν τύπτον ὡς κινούμενον ἢ ὠθοῦν τὸν ἀέρα. τὸ δὲ, ὡς μένον ἐφ' αὑτοῦ διελθεῖν, ἵνα ἐκπῖπτῃ ἀμφοτέρωθεν ἡλίκως ἀπορραλλόμενος ἠχήσῃ. ἢ τὸ μὲν ποιεῖ. τὸ δὲ, πάσχει. διὰ τοῦτο δὲ ἀμφότερα ἐπινοῆσαι ἢ τὸ τύπτον τὰ ἢ τυπτόμενα. ὅταν μὲν τὸ μὲν ἀκίνητον μένῃ. τὸ δὲ κινούμενον. ἀλλ' ἄμφω κίνησιν ἔχοντα πλήττεται. εἰκὸς γὰρ ὁ τόφος εἶναι κίνησις τοῦ διωθουμένου ὑπ' αὐτοῦ τὸν τρόπον τοῦτον. ὥσπερ τὰ ἀφαλλόμενα ἀπὸ τῶν λίθων ὅταν τις ῥιφῇ, ὅτι οὐ τότε ἕτερον ἐστὶ τὸ τοφοῦν. ἀλλ' ἀμφότερα διήκειν διὰ τούτων. ἐπεὶ γὰρ ὁ τόφος εἶναι κίνησις ἀθρόου τοῦ ἀέρος ὥσπερ ἀφαλλομένου καθάπερ τὰ ἐκπυριζόμενα ἀπὸ χίνων λίθων σωμάτων, τοῦτο δὲ οὐ χοΐ οὐτε ἀφ' αὑτοῦ ποιεῖ ὁ ἀήρ. δεῖ ἄρα λίθον τινὰ εἶναι ἀφοῦ δεῖ αὖ ἀφάλλεσθαι. ἀλλ' ἐπὶ δὴ πάλιν ἀφάλλεσθαι αὖ τὸν ἀπὸ τινος λίθου σῶμα τος μηδενὸς οὔτος τοῦ πλήττοντος. ἢ ἀθρόον τὸν ἀέρα ὑπολαμβάνοντος πρὸς τὸ λίθῳ τοῦτο ἢ στερεῷ, ἀδύνατον οὐκ ἀφ' ἑνὸς μόνου, δῆλον ὅτι ἄλλοι ποιεῖ. ἀλλὰ δεῖ ἀμφοτέρων ἢ τοῦ πλήττοντος ἢ τοῦ πληττομένου. ὅτι γὰρ ἀμφοτέρων δεῖ, δῆλον ἢ ἐν τοῖς θεν. εἰ γὰρ μὴ ἦν ἄμφω λεῖα ἢ στερεά, οὐ ποιεῖ τόφον. οἷον ἐὰν ῥίψῃ ἢ σπογγιὰ χαλκοῦ πλήξας, οὐκ ἂν γένοιτο τόφος. οὐδὲ σῶμα οὐδὲ κίνησις ἀέρος τόφος. ἀλλ' ἢ ποιόν τινα εἶναι ἀπὸ τῶν λίθων. εἰ γὰρ μὴ ἦν λεῖα τὰ πλησιάζοντα, οὐκ ἂν φανείη τὸν ἀέρα ἀθρόως, ἀλλ' ἐνισχόμενον ἐν τοῖς ποιλώμασιν, ὥσπερ ἐν ἱματίοις μένειν καὶ τὰ τοίχου σφαῖρα. ἐὰν δὲ μὴ, μένει πολλαχοῦ ἐν τοῖς ποιλώμασιν. ὥσπερ οὖν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν λίθων ἀφάλλεται

ΗΙ ἢ ὁ ἀήρ. καὶ μόνον δὲ τὸ ἀπὸ πάντων τὸν ἀέρα ἐκ τῶν λίθων ἔλαβε

Τῶν ὁμοιομερῶν

τῶν ὁμοίων τὰ ἐπιπολῆς λαῶν ἀφαιρουμένων· οἷον τῆς σφαίρας οὐχὶ καὶ τὰ τῶν αὐτῶν τῆς ἀποπαλλομένης μὴ ἐξομοιοῦσθαι μὴ τοῦ τόπου· ὥσπερ ὁ τῶν σφαιρανριαίως ἐκπέμπων σὺν ὠθούσῃ τῇ ἀέρα· ὃ ῥιαίως ὠθούμενος ὠκυδρομῶν ὑπὸ τῆς σφαίρας μὴ φοῦ τοίχου ἐκπυῤῥωΐζεται· μὴ ἀποπαλλόμενος σὺν ὠθούσῃ τῷ σφαῖραν· οὕτω μὲ ἐπὶ τῶν αὐτοθενυπληθούντων ἀλλὰ, ἀπαλλεταιόμης, μὴ τὴν νότο φῦ· ἐοῖ γὰρ ὁ τόφος νίνοις· δῶα ταις νίνοιν μὴ τοπιῶ λείφν· ἀλλὰ τῶ ἐνεῖφαν· τὸ δὲ τοῦ δῶαμένου νίνφαται, τῶ τοπιῶ νίνοιν ἐκπληθύον, ὡς ἆναι τὸ ὅλον, ὅτι ἐοῖ τόφος ἐνεῖφα τοῦ δῶαμένου κατὰ τόπον νίνφαται τοῦ τοῦ τοῦ τόπου, οἷον τὰ ἀφαλόμενα ἀπὸ νίνων λάων ὥσπερ ἡ σφαῖρα ἀπὸ τοῦ τοίχου· καὶ δὲ μὴ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον νίνόσεως ἀκούσωμεν, ὡς ἤδη ἐξῆλθαμεν, οὐδενὶ ἄτοπον· οὐ γὰρ ἁπλῶς πᾶσαν νίνοιν ἀέρος τόφον λείων, ἀλλὰ νίν ἀτῶν ἀπὸ τῶν λάων, οὐ δὲ πᾶν ὥσπερ ᾖθησαν τὸ φῦ τὸ τυπόμενον μὴ τύπον.

ἐπὶ δὲ ἔφην ὅτι δύο σφαιρῶν πληθούντων ἀλλήλαις πρὸς τὸ ἐνεῖφαν τόφον, ἵνα μὴ τις νομίσῃ ὅτι οἷα ἐοὶ τὰ σφαιρὰ μὴ λᾶα σώματα ὡς αἰνεσίνης τὸ ποιῆσαι τόφον, ταῦτα προσεῖθημεν· ὅτι οὐ μόνον δύο δεῖ ἆναι μὴ σφαιρὰ μὴ λᾶα τὰ ποιοῦντα τὸν τόφον, ἀλλὰ μὴ μέγεθος σύμμετρον ἔχειν αὐτὰ δεῖ μὴ ὀχήματα τοιοῦτα ἀν μὴ πάνυ ὀλίγα τὰ μεγέθη οἷον βελόνας, ἐλαχίστου ἀπολαμβάνου νίνοιν ἀέρα. ὥστε μὴ δὲ αἰσθητὸν γενέσθαι τὸν τόφον· ἀλλ' ὅσπερ ἐν τῇ φωνῇ μὴ ἔλεγεν ὅτι τὸ ᾆδος ἀπὸ ὠθιομένου μεγέθους αἴρεται, ἐν οἷς προσδημόνει τὸν ἀπεστάναι ἀναισθήτως ὀλίγον τὸ ἆναι ἄτομα σώματα· τὰ γὰρ μεγέθη φησὶ δῶα μὲν ἐπάπτερον φοινικόμεγέθη δύασθαι· δῶα τοῦ γὰρ ἀφόρον ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ φύσῃ τὸ δοκοῦντι μὲν ἐπίνοια, μὴ δὲ φοβὸς ἄλλο· μὴ τοῦτο ἐπάπτερον, ὡς ᾆδος μὲ ἔχον οἷον σαρκὸς ἢ νεύρου· ἢ μὴ νὸς τοιούτου· οὐ δὲ δῶα μὲ τῶν ἐπάπτερον ἐπιδέχεται δύαίρεσιν· ἀλλ' ἀναγκαῖον λαβεῖν ἔσχατα μὴ να μόρια ἀδύαίρετα, ὥστε τὸ ἀπέκεινον μὴ μὲ μὴ δύαιρεῖν ἢ ἄλλο τοιοῦτον οἷον αὐτὸ· οἷον τῶ σῶμα δῶα τὸν τέμ ἢ μόρια φῦ λαπτὸν τὰ τὸ ᾆδος τῆς σαρκὸς καὶ καὶ νὰ

ἡ ἀλλαγὴ γίνεται πάλιν τὸ αὐτὸ εἶδος· τοῦτο δὲ πάσχουσιν οἱ διὰ πυρὸς ποιοῦντες· ἀλλὰ καὶ τὰ μέλη πάντως ἀεί τι μέλεσθος· ὅπερ ἐν τῇ μίξει, οὐ μέντοι φυλάττεται τὸ τῆς σαρκὸς εἶδος διὰ σμικρότητα τὰ πολλά· ὡσαύτως δὲ τοῦ τὰ ὀστᾶ ὅπερ δοκεῖ τοῖς ἄρθροις εἶναι ὑποκεῖσθαι, οὕτω μὴ ποιοῦσι μέλεσθος· μὴ ὥσπερ οὐ μενοῦντα διὰ μυελὸν ἀλλ' ἀνόητον ἢ ἰσοφθορούμενα, ἀλλὰ δεῖ οὐ μικρὸν τούτοις μέλεσθος εἶναι, οὕτω δεῖ μὴ τὰ μόρια τοῦ ξώου ταὐτὸ γένος καὶ μὴ ὁμοιομερῆ· μὴ ἁπλῶς πᾶν εἶδος ἐνωρίσθαι τινὶ μέλεσθαι πρὸς φύσεως γίνεσθαι, ὥσπερ ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω μὴ ἐπὶ τῶν φώτων· οὐ πᾶν μέλεσθος τύπου μὴ τυπούμενον ποιεῖ φῶς· οἷον αἰρ ελόναι· ἀλλὰ δεῖ σύμμετρον ταῦτα μέλεσθος ἔχειν· δεῖ δὲ μὴ σχήματος· ἐὰν γὰρ σφαῖρα σφαίρας ἄπτηται οὐ ποιεῖ σέλας· δεῖ γὰρ ὅλῃ σφαίρᾳ σφαίρας κατὰ σημεῖον ἅπτεσθαι· δι' ἃ τὸ οὖν μὴ ἐναπολαμβάνειν ἀέρα οὐ ποιεῖ σέλας· τῶν δὲ παρ' ἡμῖν πέντε τῶν σφαιρῶν, ἐπεὶ μὴ δῶμα τοῦ ἀμφιβλήστρου ἀπὸ τοσούτου θεωρεῖται τὸ ἐπιφαίνειν οὐδὲν θαυμαστὸν τὸ σφαίρᾳ πλήθους τὸ τῶν σφαιρῶν ποιεῖσθαι βραχὺ σέλας· διόπερ μὴ οὐσῆς ἀμφιβλήστρου σφαίρας παρ' ἡμῖν, οὐδὲ ἀμφιβλήστρου κατὰ σημεῖον ἅπτεσθαι ἀλλήλων· ἀλλὰ δεῖ τὸ τυπούμενον ὁμαλὲς εἶναι, ὥστε τὸν ἀέρα ἀφάλλεσθαι καὶ στέλλεσθαι· ὃ ὁμαλὲς ἐστὶ πεναλὲς τοῦ πλατοῦ· καλῶς δὲ ἔχει τὸ τυπούμενον δύνασθαι πλατύ· οὐχὶ δὲ καὶ τὸ τύπου· καίτοι τὸ τύπου μὴ ἔχει πλατύ, ἀλλὰ κυλίνδριον, γίνεται σέλας· ἡ δὲ αἰτία δι' ἣν οὐ μόνος ὁ ἀὴρ ὑπὸ τοῦ τύπου τοσμοφίου ἐναπολαμβάνεται· ὅπερ σχεδὸν ἀδιάφθορος ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπὸ τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ κυλίνδρου ἀὴρ ὠθούμενος, ὥσπερ μὲν ἐπὶ τινὶ κοίλῳ ἀνακλᾶται σῶμα καὶ ἀφεμένου λυόμενος δι' ἐλάττων, δι' ἃ καὶ καὶ οὐ μικρά· ἐὰν δὲ πλατὺ πρὸς πέσοι οὐχεόμενος, ἀλλ' ἐν ἀπολαμβανόμενος ἀκονιζεται ὑπὸ τῆς λειότητος καὶ ἀνακλᾶται καὶ οὕτως ἔχει ἀφαλλόμενος· σέλας δὲ φησὶ τοῦτον· οὐχ ἁπλῶς τὸν ἀπὸ παντὸς ἀφαλλόμενον, ἀλλὰ τὸ ἐναπολαμβανόμενον ἐπὶ τῶν κοίλων καὶ ἡμικυκλίων· ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἡμίσους σύμπρασνα πλησιομένου ὑπὸ τῆς ἀκτῖνος· σέλας γὰρ τοῦτον, σέλας καὶ

ὁ αὐτῶν ποιλῶν μαλλιαῦ τοῦ ἐναπολημμένος· μὴ ἀλλοτε ἀλλοις μέρεσι προσ-
πίπτον τῆς ποιλῆς τοῦ ἠχοῦ ἐπιφανείας, ποιεῖ ἦχον ἀμέλει ἂν παρόχω-
μεν τὸ ἠχοῦν, παύεται καὶ ὁ ἦχος. μίγνυμένου τοῦ ἠχοῦ
μὴ φθαρῆναι· ἐπεὶ καὶ μὴ μιγνύμενος δῶρα τοῦ μεὶ
ὢν ὅπερ ἐστὶν τὸ ὁμαλοῦ, καὶ αὐτὸ τοῦ πλατέος ἀκουόμεν. ἐπὶ γὰρ ὅλης
οὐπαῦ τὸ τυπτὸν καὶ τυπτόμενον τοφᾶ, οὐδεὶς
σα ὡς πρὸς αὐτὸ διαφορολογῶν τὸν ψόφον ἐπιζητεῖν
τὸ ἀλλὰ δῆ τὸ τυπτόμενον ὁμαλοῦ οὐσῶν
τῶν ψόφων καὶ παραπλησίων. ἀλλὰ δῆλον ὅτι παρὰ τὸ σχῆμα αὐτῶν
καὶ τὸ μέγεθος αὐτὸ δὲ τὸ
καὶ ἐπὶ τοῦ μήπρα χέος ἀκούεν. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ ἐπαληθεύειν τοὺς
τὰ ἑξῆς ἀναφερομένους ἀφαίλεσθαι. ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν πρα χέων καὶ ἀνωμαλ
παραμερμαίνεται. καὶ οὐ καὶ φερομένους ἀφαίλεται. ἀπὸ δὲ τῶν ὁμαλῶν,
δι' ἃ τὸ σωμα χὲς φέρεται καὶ ἁς. αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν τοφοῦ, ἐν τῷ παρὲ-
νεχθῆναι τόφῳ δηλοῦται. ὥσπερ γὰρ αὐ ἐν φωνῇ τὸ σὺ χὸ ἅπαν πάχος-
μα τα· οὐ δὲ οὕτως ἀνευ τόφου τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρὺ τῶν τοφοῦ των·
φθεν, αὐτὰ τοῦ τῶν τοφῶν· ἐπὶ δὴ μα τὰ τὰς διαφορὰς τῶν τοφοῦ,
διαφοροι καὶ οἱ τόφοι γίνονται. διαφορὰς οὖν τῶν τοφοῦ των φησὶ
τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρύ. ταύτας δέ φησι γνωρίζεσθαι οὐ μὲν τοῖς παρὰ δύο α-
μὴν τόφοις, ἀλλ' ἐν τοῖς παρ' ἕνεχθεῖσι. τὸ γὰρ δύο ἀμφοτερον οὐδ' οἱ.
πῶς δὲ τῶν μὴ ὄντων ἕκαστον κρίνεται παρὰ τοὺς ἀκούοντας εἴρηται λέγεται.
ὥσπερ γὰρ τῶν διαφόρων φησὶ χρωμάτων αὐτὸ λαμβανόμενα, οὐ
χ' ὅταν ἢ δύο ἀμφὶ διαφανὴς ὁ ἀὴρ, ἀλλ' ὅταν ἕνεκρίθᾳ. τοῦτ' ἔστιν
ὅταν φωτὶ σθῇ. οὕτως οὐδ' ὅταν δύο ἀμφὶ δύο ἠχὴς ἀκουσθῶμεν ἐσμεν
τῆς τῶν τόφων διαφορᾶς, ἀλλ' ὅταν ἐνεκρίθᾳ γένηται. τοῦτ' ἔστιν
ὅταν ἤδη δέξηται τοὺς τόφους. τοσοῦτον γὰρ διαφέρουσιν οἱ τόφοι
τῶν χρωμάτων. ὅτι τὰ μὲν χρώματα ἀΐδια ἐστὶ τοῦ διαφανῆ·
μὴ ἔστιν ἃ οὐ τὰ μὴν οὔσιν ἀΐδιοι. μόνας γὰρ τὰς ἐνεκρίθᾳς ὡσῶν διαμο-
μίθᾳ τὸ διαφανές· οἱ δὲ τόφοι οὐχ ἕτεροί φασι τοῦ παρ' ἕνεκρίθαν
δηλοῦς ἀέρος· ἀλλ' ἐν τούτῳ τῷ οὐσαὶν ἔχουσι· ταῦτα δὲ λέγεται

καὶ τὰ μετὰ φορᾶν ἀπὸ τῶν ἄπλων· τὸ ὀξὺ ὠρᾶσθαι· καὶ λίνες δὲ οἱ τόνοι διὰ φορᾶς· καὶ τὰ μὴ τὰ φορᾶν φησὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἀπλῶν ἐκλήθησαν ἐν ὀλίγοις γὰρ ἔοικε τὰ ἄπλοι κῦρίως τὸ, τε ὀξὺ ὠρᾶσθαι· ὧν καὶ τὰ μετὰ φορᾶν λέγεται καὶ τὰ ἐπὶ τῶν τόνων· ὀξεῖαι γὰρ λέγεται ἐπὶ τῆς ἀφῆς τὸ ταχέως ἐνεργοῦν· οἷον τὸ μαχαίριον ὀξὺ οὐ μὴν ταχέως μέντοι. ἀμβλεῖα δὲ τὸ βραδέως ἐνεργοῦν, οὐ μὴν τοῦν· ἀλλὰ θατέρου ὡς τὸ ὕπερον· ὅσα μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὸ μὲν τὴν ποιῆσαι βουλόμεθα, ὀξεῖαν ἀεὶ τὰ ποιοῦμεν· ὅσα δὲ ἐς τὸν ἀθρόαν ἀμβλεῖαν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν τόνων· ὀξεῖαν μὲν λέγομεν τὴν ταχέως παραλλάττουσαν ἐπὶ τὰ αὐθαίρετον καὶ μένοντα· βαρεῖαν δὲ τὴν ἀναλόγον τῷ ἀμβλεῖᾳ τὴν βραδέως παραλλαττομένην ἐπὶ τὰ αὐθαίρετον καὶ παχὺ ἀποπαυόμενον· οἷον ἐπὶ μιᾶς τῶν νευρῶν τῆς ὑπάτης. αὕτη γὰρ οὖσα ταῖς τάσεσι μένη τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐντεῖναι δι' ἀτὰ ταῦτα ταχέως πλήττουσα τὸν ἀέρα, ὀξεῖα ποιεῖ τὸν φθόγγον· καὶ ἐνὸς λίθου μὲν χρόνου ἐποίησε τοῦτο· ἐπὶ πολὺ δὲ ἐφύλαξεν· ὥσπερ καὶ τῶν τόξων τὰ σκληρὰ καὶ μᾶλλον τεταμένα· τούτων γὰρ ἡνεγκάτα ἀπὸ τοῦ τοξότου, ἃ τὰ ἀφαθέντα ἐπὶ λίθου χρόνον τὸν ταῦτα ἐπὶ τὸν οἰκεῖον ἀποκαθίστα τὸν τόπον· διὸ τὸ βέλος ἐνὸς λίθου χρόνῳ φθάσαν, δι' ὃ καὶ τοῦτο ἐπὶ πολὺ διάστημα πέμπει· μᾶλλον γὰρ ἐφίησιν ὁ μῶς τὸ ἐνὸς λίθου χρόνῳ τὸ αὐτὸ κινῆσαι, ἢ περὶ πλάνοι· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν μᾶλλον τεταμένων χορδῶν συμβαίνει· αἱ δὲ ἧττον τεταμέναι, ἀνάπαλιν· οἷον ἡ ὑπάτη ἐν πολλῷ μείζονι τόνῳ τὸ δίηχες τοῦ ἀέρος· ἐπὶ λίθου δυοῖν φύλαξεν. αὐλίου δ' ὁ λίθος μὲν, λεπταὶ δ' αἱ μὴ πολλῷ ἔχουσαι ἀέρα ἀνωτέρω πόρπαι, τάχιον αὐτοῦ κινοῦσιν· εἰ δὲ τεταμέναι οὖσαι, μὴ μὴν ὑπὸ πολλοῦ ἀέρος ἐμποδιζόμεναι, θᾶττον ἐπάγουσαι τὸν οἰκεῖον τόπον καὶ τῷ ἀθρόᾳ τὴν ταραχὴν, ἐξ ἧς ἐκινήθησαν πληγῆσαι διὰ τὸ σωματοῦσθαι ὑπὸ τῶν περάτων. διὰ ταῦτα μὲν οὖν ἐνὸς λίθου χρόνῳ κινοῦσι τὸ δίηχες τοῦ ἀέρος· σωζουσι δ' ἐπὶ πολὺ τοῦτ' ἔχον· διὸ καὶ παίνυται μέναι σφοδρὰς πλήττουσι τὸν ἀέρα· σφοδρὸν δὲ πληγὰς μὴ αὐτὸς αὐτὸ πλήττα τῶν νευρῶν· μὴ πάλιν ὑπ' αὐτῆς αὐτὸ πλήττεται· μὴ τοῦτο ἐπὶ πλάνα χρόνου γίνεται· ῥᾳδιουργουμένης οὖν τῆς νευρᾶς ἐπὶ πολὺ πάνυ

μὴ ὄγκος· ἀὸ δὲ παχὺ γίνεται μὴ ἧττον ὑπὸ τῆς μένας, οἷον ὑπὸ πάγου τοῦ-
αὐτὸν ὑπομένῃ· πολὺ γὰρ ἔχουσα ἀέρα αὐτὴ πίπτουσα μὴ μὴ δὲ οὕτω τε-
τα μένη· ῥᾳδίως δὲ ὑπὸ τοῦ ἀέρα μὴ ὀχλεῖται ὀφέρον ἀποπαύσασθαι·
διὸ μὴ ῥᾳδίως δύσφορον ἦχοῦσι· μὴ οὐδὲ ἐπὶ πολὺ παρατείνουσι τοῦ
ὀλίγου δὲ σφοδρῶς μὴ νοῦσι τοῦ ἀέρα· οὐ δὲ σφοδρῶς αὐτὴ πλήττεται

φαίνονται· τούτου δὲ μὴ γενομένου, θαῦττον ἀπολύεται ὁ τόφος· οὕτω
δὲ ταχὺ τὸ ὀξὺ· τὸ δὲ ῥᾳδύ, ῥαφὺ
μὴ δ' τῷ αὐσθησιν· μὴ αὐσθησ τοῦ γενόμενος μένα ἐπὶ πλέονα χρόνον· ὁ δὲ ῥᾳδὺς
ἀναπαλιν ὁ ὀξὺς τόφος ταχέως ἠρρα-
δέως μὴ γᾶται· ἐνεργὰ γὰρ ἐστιν ἀέρος ἀσώματος· τὸ δὲ ἀσώματον οὐ μὴ-
γᾶται, κατὰ τόπον· ἀλλ' ὀξὺς λέγεται τόφος· τὸ ὀξέως μὴ νδεσθαι τὸν ἀέρα,
οὗ ἐστιν ἐνεργάζεται· ὁμοίως δὲ ῥᾳδὺς· ἢ οὕτω τοῦ τοσημαίνει δὴ ἀ τοῦ ἁπλῶν,
ἀλλὰ γίνεται τοῦ μὲν δὴ ἀ ταχοτιν ἡ μύησις τοιαύτη· τοῦ δὲ ῥᾳδυ πῆται
αὐτὴ τοῦ δὴ ἀ ταχος τοῦ μὴ νουμένου σώματος, ἐν ᾧ ἐστι· τοιαύτη γίνεται
μὴ ἡ μύησις τῆς αἰσθήσεως ὑπὸ τοῦ τόφου· ἢ ὅλως περὶ τῶν ἁπλῶν δὴ ἀ
τὸ ὀξύ πτα τὸ μὲν τοῖς ὄγκοις ταχὺ γίνεται ἢ δὴ αἰσθοῖς ὑπάρχον.
μὴ ἔστιν ἄλλο μὲν τὸ ὀξύ· ἄλλο δὲ τὸ ταχέως ὑπάρχον δὴ αἰσθάνεται τὸ
σῶμα· ἐπαναλουθήσαι τοῦτο ἐκάνω· μὴ οὐμφέρηκε τῷ ὀξὺ τὸ
ταχέως δὴ αβ· ὀξὺ γὰρ ὧ μὴ ἐνεργοῦν· ὁμοίως μὴ ἐπὶ ἀμβλέος· οὕτω
μὴ ἐν φωνῇ ὀξέα· ἄλλο μέν ἐστι τὸ ὀξύ· τοῦτο δὲ οὐμφέρηκε τὸ ταχέως
μὴ δὴ νεται τῷ ἀναῷ· ὁμοίως δὲ μὴ τὸ ῥᾳδυ ἐπὶ τῆς βραδέος· τὸ δὲ ὡς πε
οὐμβαίνει τὸ μὲν, ταχύ· τὸ δὲ ῥᾳδὺ δῆναι· ἴσον ἐστὶ τῷ τὰ κατὰ
οὐμβεβηκὸς ἔχουσι τὸ ταχὺ μὴ τὸ ῥᾳδυ· μὴ οὐ κοῦσία αὐτῶν· οὐμβέ-
βηκε δὲ τῷ μὲν ὀξέι, τὸ ταχὺ μὴ δὴ νασθαι· οἷον τῷ μαχαιρίῳ δὴ ἀ τὸ ὑπὸ λίου
σώματος αὐτὴ ραίνεσθαι· τῷ δὲ ἀμβλεῖ τὸ ῥᾳδέως, οἷον τῷ ὑπέρῳ
δὴ ἀ τὸ ὑπὸ πολλοῦ σώματος αὐτὴ ραίνεσθαι· περὶ μὲν οὖν τόφου ταῦτη
δὴ αρέσθω· φέρηκε δέ ἐστιν ὁ τόφος· οὐ μὴ νησις τοῦ σῶ αμένου μὴ νδ-
εσθαι τὸν τρόπον τοῦτον, ὥσπερ τὰ ἀφαλλόμενα ἀπὸ τῶν λείων ὅταν
αὐτὴ προύσῃ· μὴ πως γίνεται· οὐ τύπλον τος δὲ μὴ ὑπλομένου

διάλυσις, οὐ πληγὴ ἀέρος πρὸς ἄλληλα ἐναίσθητος ἐστὶν ἡ ἀκοή, ἀλλὰ τῆς τοῦ ἀέρος διαιρέσεως ἡ ἀθρύπτεως· ἀλλὰ μὴ ποτὰ δόξαν. τὰ πληττόμενα δι' ἀλλήλων ἀκούεται μὴ πῶς ὁ τόπος· ἡ δὲ φωνὴ τόφος ὡς ἐστὶν ἔμψυχον· ἀπὸν περὶ τόφου, ἀκολούθως περὶ φωνῆς διαλέγεται. ἔστι γὰρ ἡ φωνὴ τοῦ τόφου· λέγεται δὲ τὸ φωνοῦν ἀέρα τόφον εἶναι· ὁ γὰρ παῖς τόφος φωνή· οἷον ὅταν ἄψυχον· οὐ γὰρ ὁ ἐκπνεόμενος μάτην ἢ τῶν ἀνέμων γινόμενος τόφος· ἢ πνεῦμα πρὸς ἄρασσόμενον ἀλλήλοις λίθων φωνή ἐστιν· ἀλλ' ἔμψυχος ὡς τόφος ἐστὶν ἡ φωνή· ἀλλοῦ δὲ πᾶς ἔμψυχος τόφος φωνή· οὐδὲ γὰρ ὁ διὰ χάλκου ῥόπος, οὐδὲ τὸ χρέμπτεσθαι. ἡ ῥῆξις φωνή ἐστι· τόφος γὰρ ἔστι τῶν παιόντων· ἀλλὰ φωνή ἐστιν ἔμψυχος τόφος διὰ τῶν φωνηεντικῶν γινόμενος μορίων· φωνηεντικὰ δὲ μόρια πνεύμων καὶ ἀρτηρία καὶ πάντα μόρια. καὶ πτερύγια ἀρτηρίας, καὶ ὁ φάρυγξ. ἀλλοῦ δέ ὁ ὅπως ἂν ὑπὸ τούτων γινόμενος τόφος φωνή ἐστιν· ἡ γὰρ λῆξις ὑπὸ τούτων γίνεται· καὶ οὐ λέγεται φωνεῖν ὁ ῥήξας· ἀλλ' ὅταν μεταφανταστικῶς σημαντικῆς τοῦ παιόντος· τόπως οὖν ὁ τούτων γινόμενος τόφος, φωνὴ καλεῖται· γίνεται δὲ διὰ τῶν τοιούτων ὀργάνων ἡ φωνὴ γίνεται, καὶ γίνεται φωνὴ ῥηχὸς ἀπὸ τοῦ λείοντος προϊούσης ὁρμῆς· ἔμψυχος οὖν τόφος ἐστὶν ἡ φωνή· πᾶν γὰρ ὅτι ἂν τῶν ἀψύχων λέγεται φωνεῖν, κατὰ μεταφορὰν καὶ ὁμοιότητα λέγεται· ὡς ἔχον τὰ ἐμφερῆ τῇ τοῦ ἀνθρώπου φωνῇ· πρὸς ἃ γὰρ ταῦτα θεωρεῖται περὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου φωνεῖν· ῥυθμὸς· ἁρμονία· καὶ λέξις. ἔχει δὲ ὁ μὲν ῥυθμὸς περὶ χρόνον τῆς ἐκφωνήσεως τὸν μακρὸν καὶ τὸν βραχύ· διόπερ οἱ παλαιοὶ τῶν φωνηέντων τὰ μὲν ἐκτεταμένα χρόνῳ ἐκφωνούμενα, μακρὰ ὠνόμασαν· τὰ δὲ ἐν ἐλάττονι βραχέα· ἐκ γὰρ τοῦ πολὺ ἰὸς ἐκφωνήσομεν, ὁ τόμεν μακρὸν ὂν τὰ μὲν μακρὰ λεγόμενα οἷον τὸ ἦ καὶ τὸ ὦ μῆλα, ἐν πλείονι προφερόμενα χρόνῳ· τὰ δὲ βραχέα ἐν ἐλάττονι· ἐκ δὲ τῆς τούτων πρὸς ἄλληλα σύνθεσις, τὸ εὔρυθμον τῶν ἐπῶν γίνεται· ἡ δὲ ἁρμονία περὶ τὸ τοῦ ὀξέος καὶ βαρέος συμπερίαν ἔχει· ἡ δὲ λέξις περὶ τὸ διὰ τύπωσιν ἔχειν τῶν συλλαβῶν· ἐξ ἧς ἡ τῶν λεγομένων σημαίνεται ἔννοια· ἐπὶ

ῥῆξ

οὐ πᾶσι πάντοι, ἀμεινόν ἐστι τοῦ αὐτοῦ φωνὴ μὴ μόνον πᾶσι διὰ παντὸς πάντως μὴ πάσαις ὀργάνοις· διὰ τοῦτο λέγομεν πᾶσι μὴ αὐτὰ φωνὰ εἶναι πάσαις ἁρμονίαις. οὐ γὰρ μόνον τὸν ῥυθμὸν μὴ τὸν αὐτὸν ἁρμονίαν μὴ μόνον πᾶσι· ἀλλὰ μὴ πάσας λέξεις· ἀμέλει τοῦτο μὴ ἁρμόττει ποιοῦντα τὰς μακρὰς λέξεις μακρὸν μὴ σωματοειδοῦσι τοῖς ὀργάνοις· μὴ μόνον δὲ οὐ τὸν αὐτὸν ἁπλῶς φωνὴν τοῦ αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸν διάλεκτον· ὥστε ἅπερ μὴ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἐκ τῆς λέξεως διὰ τῆς γινομένης· ἢ τὸν αὐτὸν διὰ φέρει ῥυθμὸς μέτρου· φαμὲν οὖν οὗτος ὁ ῥυθμὸς γενικώτερόν τί ἐστιν· ἓν δὲ τοῦ ῥυθμοῦ τὸ μέτρον· ἔστι μὲν γὰρ μέτρον, οἷον τὸ μὴ ῥυθμός· οὐ μέντοι δὲ μὴ ἔμπαλιν· ἀθεώρητα γὰρ ὁ ῥυθμὸς ἐπὶ τῶν κρουμάτων ποιεῖ τοιαῦτα μὴ παῖς χερσίν· ὅταν γὰρ ἡ παχεῖα μὴ ἡρμοσμένη διάστασιν ποδῶν ἀφ' οἷς μὴ θᾶττον λόγον ἔχωσι πρὸς ἀλλήλας, ῥυθμὸς γίνεται· μὴ ἐν τούτῳ μὲν ἀπὸ μεταφορᾶς τούτων, ἢ τοιαῦτα δὲ τῶν οὐ πλαφρῶν σύμπλοκή· ἐν τούτοις λαμβάνομένη, πρὸς τὸ τῶν μέτρων γένεσιν, πόδες ἐκλήθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἀναλογίαν. μὴ ἐπὶ τοῦ κρότου τῶν χερῶν μὴ ἐπὶ τῶν αὐλῶν μὴ τῶν ἄλλων τοιούτων, ὁ ῥυθμὸς ἐκλήθη· οὐ μετρία ὢν τοῦ χρόνου ἐν ᾧ ἡ ἴσις γίνεται· καὶ γὰρ ἐν τοῖς αὐλοῖς μὴ ῥυθμὸς θεωρεῖται· μὴ γὰρ τῶν τρημάτων τῶν αὐλῶν, τὰ μὲν ἐπὶ πλάονα χρόνον ποιεῖ δαπανῶντα ἐπὶ πνεύματος οἷον. τὰ δὲ ἐπ' ἐλάττονα· μὴ οὕτως τῶν ἀπηχήσεων, τὸ μὲν πρᾶσαν ποιοῦσαν. τὸ δὲ τραχεῖαν· μὴ τῶν τρημάτων τὰ μὲν μᾶλλόν ἐστι· τὰ δὲ ἐλάττονα. μὴ τὰ μὲν ἐν τῷ τέρατι τῆς ἐπι μὴ τὰ μὲν πνεύματα· ὀξύτερα ἐστὶ τῶν κύρτερων· διὸ μὴ ἐπὶ τῶν παίδων αἱρονται μὴ τῶν γεωμάτων τὰ βραδύτερα. ὁμοίως μὴ τὰ ἐν γῇ τέρατι τῶν πορρωτέρων· ὀξύτερα· ὧν τὴν οὐ μετρίαν ἀφ' ἁρμονία μὴ τὴν ταχέος ῥυθμὸς· οὗτοι δὲ μὴ ἐν τοῖς λοιποῖς ὀργάνοις θεωρεῖται ὁ ῥυθμὸς δῆλον πᾶσι· τὴν οὐ μετρίαν γὰρ τῶν δὴ ὠμεινον αἰσθάνεσθαι μὴ θέσθαι ἀποτελεῖται· ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων ῥυθμὸς κατὰ τὸ ῥυθμὸν δύνασθαι χαρακτηρίζεται· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου, κατὰ μακρὰν μὴ βραχύ. ὅπερ μὴ μέτρου μόνον λέγεται· ἀναλογίαν δὲ τῶν μὲν βραδύ, τὸ μακρόν· τῶν δὲ ταχὺ τὸ βραχύ· οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς ποιητικοῖς λόγοις θεωρεῖται τὸ μέτρον· ἀλλὰ μὴν τοῖς ῥητορικοῖς.

λέγομεν οὖν μανθάνομεν τὸ ψόφον ἅπαν ἢ τὸ ὁλοφυὲς ἢ ἐκ τοῦ μὴ σύμμετρα
ἔχοντα τὰ ψοφοῦντα, οὐκ εὐρύθμος ὁ λόγος γίνεται· οἱ γὰρ περὶ ἑνὸς λόγου
γεγραφότες παραδεδώκασι ποιοῖς καὶ πόσοις ποσὶ παραλαμβανόμενοι
πρὸς τὸ ῥυθμικὸν ψόφον, ἐν τούτοις ἀπεργάζονται· ταῦτα μὲν οὖν ἐν
παρέργῳ σοι· ἀναφαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν λέξεων, ἃς ὅσα ἄλλα τῶν ἀτάκτων
ἀπόταξιν ἔχει καὶ μέλος καὶ ῥυθμὸν ἀλυσιτελῆ· ἀπόταξιν δ' εἶπεν αὐτὴν τοῦ ῥυθμοῦ·
ὡσπερεί τινα περὶ τὸ ἔκτασιν τοῦ χρόνου τὸ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον· καὶ
τούτων οὐμμετρίαν, ὃ ῥυθμὸς ἐθεώρησεν· μέλος δὲ ἔφην, αὐτὴν τοῦ ἁρ-
μονίαν· ἣν ἔχει περὶ τὸ οὐμμετρίαν τοῦ ὀξέος καὶ τοῦ βαρέος· ὃ δ'
ἄλυσιτον δὲ τὸ τῶν λέξεων οὕτω θήσω· ἔστιν ἃ δὲ οὐκ ἐν ἡ φωνὴ ταῦτα
ἔχει· ἔστιν ἃ φησὶν οὐκ ἐν τῶν μουσικῶν ὀργάνων τὸ φορτικὴ φωνή, καθὸ
ἔχει ὠδῆς μίμημα τὰ ἁρμονικά· δῆλον δὲ οὐ φωνὼ μᾶλλον ἀλλὰ
τὸ δι' ἄλυσιτον· περὶ ταύτην γὰρ μόνην ἡ λέξις θεωρεῖται· ἐν γὰρ ταῖς
ἐναρθρίοις φωναῖς, μέλος μὲν ἔστιν ἡ ῥυθμός· λέξις δοῦ μέν· καὶ γὰρ
ἐπὶ πάσης ἅπτεται οὗ, ἢ πῶν τοιοῦτον, οὐκ ὠδικῶς ἡ λέξις·
καὶ τὰ μίμησιν δὲ μὴ ἀναλογίαν· ὥσπερ μὴ ἐπὶ τῶν ἀψύχων· πολλὰ
δὲ τῶν ζώων οὐκ ἔχουσι φωνὴν· οἷον τὰ ἄναιμα· μὴ τῶν ἐναίμων
ἰχθύες· ἐπεὶ δὲ ἅπτεται φωνὴ τοῦ φονεύειν ἐμψύχου, οὐ πᾶν δὲ
ἔμψυχον φωνεῖ, ἀλλ' ἔστιν ἃ ἄφωνα, αὐτὸ τοῦτο προσδιορίζεται·
οὐ γὰρ ἁπλῶς τὰ ἔμψυχα ἐπὶ τὰ φωνοῦντα, ἀλλὰ τὰ ἔνυδα· μὴ οὐδὲ
πάντα τὰ ἔνυδα, ἀλλὰ μόνα τὰ ἔχοντα πνεῦμονα· τοῦτο δέ ἐστιν
ὅσα ἀναπνεῖ· ὕληται γάρ ἐστι τῆς φωνῆς ὁ ἀὴρ ἀπνεόμενος ἀπὸ τοῦ ἔξω
προϊών· οὐ τὰ ἐντόμα· οἷον μῦαι· μέλιτται· μὴ τὰ ὅμοια· ὡσοὺ
δὲ τὰ ἄναιμα φωνεῖ οἷον οστρακόδερμα· ἀλλοῦ δὲ πάντα τὰ ἄναιμα,
οἷον ὅσα τῶν ἐνύδρων μὴ ἀμφίβια ἐστίν· οἷον ἰχθύες· οὐ τὰ γὰρ
ἔχουσι πνεύμονα, μὴ δι' ἀποῦτο οὐ φωνοῦσι· μὴ διὰ τοῦτο ἔλαττες
ἀκηκόασιν· ὡς ἔλαττες τῆ ὀπῆ· ἀλλοῦ δὲ πάντα τὰ ἀμφίβια
φωνοῦσιν· οὐ τὰ γὰρ ὀστρακόδερμα· οἷον κοχλίαι· οὐδὲ τὰ μαλα-
κόστρακα· οἷον καρκίνοι· σκυτάλαι· φωνοῦσι δὲ τῶν ἀμφιβίων,
τὰ μὲν ὑπὸ κρότου δῆλος· λέγεται γὰρ ὑπὸ οὗτος φωνᾶν καὶ βατράχου·

ἀποκόπτεσθαι ὥς φησι Πλάτων ἀλλὰ τὴν ὀμαλὴν φωνήν. ὥσπερ γὰρ τετρίγων
πολὺ φωνότερον· μὴ καὶ μᾶλλον δὲ βόμβου ἴσως ἂν οὐ δόξαιμεν ἁπτόμενοι οὐδ' ἴσως.
λέγω δὲ ὅτι οὐ μόνον φωνὴ ἡ τούτων διάφωνος· οὐ γὰρ διὰ φωνῆ-
των ὁρῶνται γινόμενοι· ὁμοίως γὰρ ὄφις ἐστὶ περὶ τὸ ἐπιφανὲς ὑπὸ τοῦ
πάθους τῶν τετρίγων· οὐ πύπλους ταῖς πτέρυξι μέλλοντες τοὺ
ἀναπεφλεγμένον ἀέρα ἀποφοῦσιν· ὁμοίως δὲ καὶ μᾶλλον τοῖς πτερυοῖς πλήτ-
τουσαι πρὸς ἀλλήλας οὔσας, ἠχοῦσιν· ἀμέλει φανερόν ἐστιν οὐ μόνον βομβοῦσι·
μὴ τοῦτο καὶ λοίσθιος· ἅπερ καὶ νῆες τὰς ἀέρος ὀπτόφος· ἆρα καὶ ὅτι οὐ μέχρι τῶν
ὀφθαλμῶν φωνῶ, τοιαύτην αὐτοῦ τοῦτου ἐπίστασιν. ἀλλὰ φησὶν ὡς δεδιότων
μὴ νῆες ἀέρος ἐστὶν ὁ τόφος· ἡ δὲ φωνὴ τόφος τίς· οὐ μὲν ἀέρι δεδιὰ ἀφί-
βου οἱ ἰχθύες, ἀλλὰ τῷ ὕδατι, ἀπὸ τοῦ φωνῶ οὐ μέχρι τῶν· οὗτοι
ἀέρα πνέοντες, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ· μὴ τῶν ἀμφιβίων δὲ ὅσα φωνὴν ἔχει, οὐ
δύνασθαι ἐν ὕδατι φωνεῖν· οὐ δεῖ ἀφ' ἡμῶν τὰ ὄντα λέγειν ἐς τὸ ὕδωρ φω-
νῆσαι δύνασθε· ἀλλοὶ λεγόμενοι φωνεῖν πολλαχῶς μεγάλους εἶναι,
οὓς δυνατοῦ εἶναι ἐς φωνεῖν, ὅταν περὶ τὸ ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος γένωνται.
φήσουσιν ὅτι οὐδὲ δύνασθαι φωνεῖν πολύς· οὐ δεῖ ἀφ' ἡμῶν τὰ ὄντα λέγειν
τὸν τόφον ποιοῦσιν· ἀλλὰ καταράξιν ἀπὸ νεφρῶν χίων νῆνσιν· ὅταν δὲ
μεῖζον νήχωνται περὶ τὸ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνειαν μεγάλοι ὄντες, μὴ
ἐναπολαμβάνοντες πολὺ ὕδωρ ἐν τοῖς βαγχάοις, ἅτε οὐ στέλλοντες
τὰ βραγχία ἐκπέμπουσι τὸ ὕδωρ, μὴ παρὰ τοὺς τῆς ἐκπομπῆ· κάμνο-
ντας ἁπτόμενον ἐναπολαμβάνειν ἀέρα· ὃς ἐνθλιβόμενος πληγῇ
τοῦ ὕδατος ἠχεῖ· μὴ ταύτην δοκοῦσιν ἐκφύσιν φωνεῖν· ὥσπερ μὴ ἐπὶ μυῶν
μὴ τετρίγων ἀλέγομεν· ὥστε ἐξωτοῦζωου τόφου γίνεται ὁ τόφος, μὴ οὐδὲ
φωνὴ ἰχθύνων ὁρᾶσθαι συμβαίνει ἐπὶ πολὺ τοιούτων· οἷον μὴ ἐπὶ περιστερῶν
αἴθυιες ἁπτόμενα τοφοῦσι ταῖς πτέρυξιν· οἷον ὁμοίως ὥσπερ οἱ οὖν τος
τόφος τῶν ὀφθαλμῶν ἡσύχως· ὥστε μὴ οἱ σκαφοὶ λέγονται φωνεῖν· τὸ δὲ
τοῦ τομὴ ἐπαΐειν γίνεσθαι ὑπολαμβάνειν· τὸ δὲ ἔνυδρον ἐπέρχεται τοιούτῳ
προσέθηκεν, ὅτι ἐνδέχεται μὴ μόνον ἡ σὺ ἀπολαμβάνων τὸν
ἀρμένον τρόπον τοφεῖν· ἀλλὰ μὴ τῷ στόματι δεχόμενοι ὕδωρ,
μὴ ἐξωθοῦντες μετὰ ῥοίζου, ἀμέλει ἐνυδραδοῦντες οὐ τοφοῦσιν·

ἀδύνατον γὰρ ἐν τῷ ὕδατι γίνεσθαι ψόφον· διὸ ὡς ἤδη εἶπον, ἐὰν ἐν ὕδατι
συμπλήξωμεν τὰς χεῖρας οὐ ψοφοῦσι· διχῶς μὲν γάρ ἐστι τὸ ὕδωρ ψο-
φητικὸν δέου· φωνὴ δέ ἐστι ζώου ψόφος καὶ οὐ τῷ τυχόντι μορίῳ· διακρίνων
τὰ φωνοῦντα ἀπὸ τῶν μὴ φωνούντων, καὶ ἐκ τούτων ψόφου διαθέσας τὸν
περὶ φωνῆς λόγον, βούλεται λοιπὸν τὸν τῆς κυρίου φωνῆς ἀποδοῦναι
λόγον· διακρίνας δὲ αὐτὴν ἐκ τῶν ἄλλων ψόφων διχῶς ἔκ τε τοῦ τρόπου
τῆς γενέσεως καὶ ἐκ τοῦ τέλους· ἐκ μὲν οὖν τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως ὅτι
ἡ φωνὴ γίνεται ἐκ τοῦ πνευσθέντος ἀέρος ἐκθλιβομένου τῇ συστολῇ
τοῦ θώρακος κατὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ ψυχικὴν δύναμιν, καὶ
προσπίπτοντος τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ, καὶ τῷ ἐναπειλημμένῳ ἐν αὐτῇ
ἀέρι· ὃς τῇ ἀθρόᾳ πληγῇ ἄθρυπτος ἀποπαλλόμενος ἀεὶ τύπτει τὸν προ-
σεχῆ ἀέρα ἕως τῆς ἀκοῆς· ἔστι γὰρ τὸ μὲν ἀχανὲς τοῦ στόματος τὸ μέχρι
τῆς ῥίζης τῆς γλώττης φάρυγξ· ἐντεῦθεν δὲ δύο ἀγγεῖα φέρονται· τὸ μέν,
ἐπὶ τὸν θώρακα, ὃ καλεῖται τραχεῖα ἀρτηρία· τὸ δὲ ἕτερον πρὸς τῷ
τένοντι ἐπὶ τὴν γαστέρα ὃ καλεῖται οἰσοφάγος· διὰ μὲν οὖν τοῦ οἰσοφά-
γου ἡ πάροδος τῶν σιτίων γίνεται· διὰ δὲ τῆς τραχείας ἡ πάροδος τοῦ
πνεύματος· οὕτω κατὰ τὰς πνοὰς καὶ τὰς ἐκπνοάς· ὅπερ τὸν εἰρημένον
τρόπον ἐκπνεόμενον ποιεῖ ψόφον, ὃς καλεῖται φωνή, ὅταν με-
τά τινος σημαντικῆς φαντασίας γένηται· ἐκ μὲν οὖν τοῦ τρόπου
τῆς γενέσεως ταύτῃ διαφέρει ἡ φωνὴ τῶν ἄλλων ψόφων· ὅσοι γὰρ ψόφοι
μετ᾽ ἐμψύχων, μᾶλλον δὲ ζώων εἰσί, μήτε διὰ τῶν εἰρημένων
φωνητικῶν ὀργάνων γίνεται, οὐκ εἰσὶ φωναί· ἐκ δὲ τοῦ τέλους,
ὅτι ἡ φωνὴ κατὰ ὁρμήν τινα τοῦ ζώου γίνεται πρὸς τὸ σημαίνειν τι·
διὸ καὶ μετὰ φαντασίας· διὸ καὶ ἡ τῶν ἀλόγων ψόφοι φωναῖς
φησὶν ὠρύεται· καὶ γὰρ ὁ κύων ὁπόταν φαντασίαν
ἔχῃ τοῦ ἀλλοτρίου ὑλακτεῖ· ὅταν δὲ τοῦ οἰκείου, σαίνει· καὶ ἁπλῶς
τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε τυπούμενα κατὰ τὴν φαντασίαν διαφόρως φωνεῖ.
διὸ καὶ σημαντικαὶ αἱ φωναὶ τῶν αὐτῶν ψυχικῶν διαθέσεων.
καὶ γὰρ τροφῆς ὀρεγόμενα ποιᾷ φωνῇ χρῆται· καὶ ἄλλως ἀηδῶς διατιθέ-
μενα, καὶ ἐν ἡδονῇ ὄντα· ἡ δὲ βὴξ κἂν κατὰ ἔξοδον τοῦ πνεύματος

διὰ τῆς τραχείας ἀρτηρίας γίνεται οὐκέτι φωνή· διὰ φέρει γὰρ τὸ πρόσω
τῆς γενέσεως τὸ πρὸ τελοῦ· τρόπον μὲν τρόπον τῆς γενέσεως οὐκ ἐπὶ μὲν τῆς φωνῆς,
τὸ ὠθούμενον πνεῦμα τῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἐξιόν· πλήθους δὲ τοῦ ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ· εὐθυμότερος τοῦ ἀρτηρίαν παίοντος ὠθούμενον παραβραχὺ ὑπόστασιν τοῦ πλήθους τοῦ τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἢ εὐρυθμίας·
ἑκούσιος γὰρ τοῦ ζῴου γίνεται· ἐπὶ δὲ τῶν ἀναπνεόντων ἄπαντα ἀφύσιν κινούμενον τὸ πνεῦμα ἀνθρώπου καὶ παύεται ἔξοδος τοῦ θώρακος· καὶ ἀπωθεῖται
πλήθει τοῦ τὸν ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ· ὑγρὸν γὰρ πᾶσα φύσιν οὖσαν τὸν
ἐν τῷ θώρακι, τοῦ τοιαύτης ἔξω θῆσαι βούλεται διὰ τοῦ πνεύματος
ἅμα μὴ ἐξισχύοντος τοῦ πνεύματος ἔξω θῆσαι ἀπὸ αὐτῆς πλήθει
ὑπὸ τοῦ· μὴ πολλὰ εἰς ὁρμῆσαν διὰ πόρεται· ἐνθεν μὴ ὁ πλόος γί-
νεται τοῦ σώματος· ἀπὸ δὲ τὸ διὰ πόρεσθαι μὴ πλουτεῖσθαι, σημεῖον
ἐστὶ τοῦ μὴ ἐξισχύειν τὸ πνεῦμα ἔξω θῆσαι πάσας ἀναπνεόμενα· μὴ φλεγμαί-
νοντος δὲ ἕλκους τοῦ περὶ τὸν θώρακα ἀσθενοῦντος τὸ πνεῦμα· δυσπνοή-
σει μὴ τῆς καταρρήξεως ἀθρόου εἰς τὸν γίνεται· μὴ ταύτη
οὖν διὰ φέρει ἡ ῥῆξις τῆς φωνῆς· μὴ πολὺ δὲ οὐ μεταστάσεις
γίνεται, οὐ γὰρ τοῦ σημαίνειν ἕνεκα· ἀλλὰ νοήσεως ἀλλ' ὃν γίνεται· μὴ ταύτη
οὖν διὰ φέρει ἡ ῥῆξις τῆς φωνῆς· μὴ πολὺ δὲ οὐ μεταστάσεις
γίνεται, οὐ γὰρ τοῦ σημαίνειν ἕνεκα· ἀλλὰ νοήσεως ἀλλ' ὃν γίνεται· οἷον ἐὰν χειμάσωμαι μὴ ῥῆξις τὸ δέρμα σημαίνω· τότε γὰρ μὴ παντὸς φωνὴ γίνεσθαι· ἔστιν οὖν σωτηρία φθοράν·
οὐκ ἔστιν ἡ φωνὴ ζῴου τὸ φορὸς διὰ τῶν φωνῆεν μορίων· μεταφαν
τασίας γινόμενος· φαντασιοῦσθαι γὰρ οὐκ ἔνεκα τοῦ σημαίνειν· διὸ
μὴ καταβραχύνουμεν τοὺς πνεύμονας ἐνταῦθα μάλιστα· ἀέρα
ὡς ἀπροαιρέτως ἔχομεν μεταδοχὴν ἡ βραδυτῆτος φθέγξασθαι·
τῆς μὲν οὖν φωνῆς οὐ γὰρ ἀναπαῦσαι, δι' ἃ λέγομεν δεῖ λαβεῖν ὑπεροχὰ·
ὁ δοῦναι· τοιοῦτος γὰρ μὴ τοιοῦτος τὸ φωνοῦν πνεῦμα σχῆμα τοῦ σημαίνειν
τὰ διὰ τῆς ποιᾶς περὶ ἄλλων, οὕτω μὴ τοιοῦτος λέξις τοιοῦτο· διὸ περὶ οὗτοις ἡ
γλῶττα περάτου μεγίστου, ἢ μὲν χάλασαι ἢ δέδεσθαι οὐ τοιοῦτο διαλέγεσθαι
ἢ οὐ μένει ἀφθόγγους διαλέγεσθαι δυνάμενοι τοιαύτης γλώττης οἵας τε
οὔσης καταλαλοῦν ποιεῖσθαι τοιούτους διὰ ὧν ἡ φωνὴ σχηματίζεται· ὡς περὶ γὰρ μὴ ἐν αὐλοῖς μὴ ἐν ποιοῖς ὀργάνοις οἱ δαυλοὶ τοιοῦτο διὰ τῶν

λαὸν

ἢ τοῦ σώματος ἀνάφυσωμένους τοὺς αὐλοὺς πνεῖ μὴ
τοιῶδε σχήματι ἔχοντας
ἐνεμίξουσιν· οὔτω μὴ ἡ γλῶττα τὸ ἐκπνεόμενον μὴ πρὸς τὴν
αἰσθησίαν τοιοῦτον σχῆμα λάβῃ τοὺς λέξεις· ὥσπερ μὴ τὰ ἄλογα ἐπὶ μηλοβίνῳ
ἔχει τοῦτο· τὴν γλῶτταν ἀνήμμενον ἔχει μὴ ὡς σηρόν τι τοῦ χάλκου· οὐδὲ γὰρ
ἐδύνατο τοῦτ' ἂν διαλεκτοῦ ὑπηρεσίαν· διὸ μὴ τῶν πλωσθνόντων παρὰ πλη-
σίαν ἔχει τινὰ τῆς γλώττης μὴ τὸ τῶν γενύων διὰ νοεῖν, τοῖς ἀνθρώποις μὴ πάνυ
ὡς ὀλίγα μιμήσασθαι διάλεκτον δυνάντας· οἷς ἂν ὁμοίως μὴ ἔχῃ τοιού-
τως μὴ τὰ ὅμοια· ἀλλ' ἐπὶ πᾶν τοῦτο τύπτουσι μὴ μιᾷ γένει, τὸ μὲν
τοῦ πλήττοντος· τὸ δὲ τοῦ πλησσομένου· ἐν τούτοις δὲ τὸ ἀέρι· ὅπερ
αὐτὸς· ἐδήλωσεν ἀπὸ πάντων· τοῦ τοσοῦτον εἶναι ἀέρα· ἀφ' οὗ τὸ φωνεῖν εἶναι,
ἀπὸ πάντα πάντα ὅσα μὴ πεπνεύμονα ἔχει· μὴ ὅσα ἐνυδρα τῶν ὑδρίων τὰ
οὐκ ἔχοντα φωνῶ· ἢ ὅτι ἀφ' τοῦ ἀναπνεομένου κατάχρηται ἡ φύσις· ἐπὶ
δύο ἔργα καὶ ὥσπερ τῇ γλώττῃ ἐπί τι τῶν ἄλλων· οἷον μὴ τὸ διάλεκτον· ἐπὶ
δὲ τὴν τῶν πάντων ζώων φωνὴν μέχρι πάντα ὅσα ἀναπνεῖ· ἔστι δὲ τοῦ ἀνα-
πνεύστου τὸ μὲν μέγιστον μέρος ἀλλάχθαι τοῖς ἀναπνέουσιν ὅπως· μὴ πρὸς τὸ ὠφωνῆ
ἡ ἀναπνοή σωτηρία· διὰ τοῦτο πάντως τοσοῦτόν μέν ὡς περὶ φησὶ τὸ τῆς γλώτ-
της ἐποίησεν ἡ φύσις πρὸς δύο ἔργα, ὧν τὸ μὲν ἓν πρὸς τὸ ἆναι· τὸ δὲ
ἕτερον πρὸς τὸ εὖ ἆναι· σῶν τομίας ἀν τι ποιεῖ ἡ φύσις· διὸ τοῖς
ἀλλοις ἓν πλάσμα μέχρι πάντα· χρῆται οὖν τῇ γλώττῃ ἡ φύσις· μὴ πρὸς
τὸ χρῆσιν τῶν χυμῶν, μὴ πρὸς τὸ διάλεκτον· ὧν τὸ μὲν πρὸς τὸ ἆναι
σύμφορον εἶναι· δύναται γὰρ προφῆς ζῆσαι ἀδύνατον· ἡδὲ διάλεκτος πρὸς
τὸ εὖ ἆναι· ἐνδέχεται γὰρ ποιόν τινα νοῦν ἔχοντος μὴ διὰ ταῦτης ἐπιτάττοντες
ὑπὸ τῶν διδασκάλων γινόμενα· διὰ τοῦτο τὸ μὲν ζῆν οἷς ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις·
ἡ διάλεκτος δὲ οὐ μέν πᾶσι ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἡ φωνή, ἀλλ' ἐν τοῖς πεπλα-
τυσμένοις· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς γλώττης ἔχει, οὕτω μὴ ἐπὶ τῆς ἀναπνοῆς· πρόσφε-
ρεται τὸ τοῦ ὠ τοὺς ἄνθρωπους κατὰ τὴν σύμφορον εἶναι ὅπερ ἐστὶν ἀναγκαῖον
ἔργον τῆς φύσεως· ἕνεκα τοῦ ἆναι σῶν πεπλατυσμένοις ἀφῆκεν
ἐν τοῖς περὶ ζῴων μορίοις· μὴ ἐν τῷ περὶ ἀναπνοῆς μὴ ἐμπνοῆς δὲ ἀναγ-
καῖον ὑπερκεῖσθαι ὡς ἐν ἐμπνόοις ἄρθρον μέγον· ὅθεν γὰρ φησὶ μὴ ὁ πνεύμων

ἀναπνοῆς. θερμότερος ὢν καὶ φύσιν ἐπὶ τῶν πεζῶν ζώων διὰ τὸ ἐπίκαιθαι
τῆς καρδίας. ἢ πολὺ πρότερον ἡ καρδία. ἀπὸ γὰρ ταύτης ἡ ἐντὸς πνεῦμονι τὸ
θερμὸν περιπλεύσαν. διὰ τοῦτο γὰρ ἅπτεται πρῶτον δέχεσθαι λύσεως τὸν περὶ τὴν καρ-
δίαν τόπον. ἐμπνέεται δὲ διὰ τοῦ πνεύμονος αὐτὴ δεχομένη τὸν ἀναπνεό-
μενον ἀέρα. ἢ τῇ ἰδίᾳ ἐμπνεῖ ἐμπνέοντος καὶ πάντων. αὕτη μὲν οὖν
ἡ ἀναγκαίη τῆς ἀναπνοῆς χρεία πρὸς τὸ ἔνια συμπαραλαμβάνεσθαι τοῖς ζώοις.
συμπαραλαμβάνεται δὲ ὡς διαλειπόν. ἢ οὐκ ἀεὶ πρὸς τὸ ἔνια ἅπτεται,
ἀλλὰ πρὸς τὸ διαλειπόν. ἡ γὰρ φωνὴ ὕλη τῆς διαλείποντος. τῆς δὲ
φωνῆς ὕλη ὁ ἐμπνεόμενος ἀήρ. ποιητικὸν δὲ αὐτῆς ἡ φύσις. ὀργανικὸν
δὲ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία. οἷον γὰρ αὐλός ἐστι. καὶ αἱ μὲν αἱ οἱ μὲν νέοι εὐφω-
νότεροι ἀεὶ ὡς λάλαγες ἔχοντες. οἱ δὲ γέροντες καὶ οἱ φωνότεροι ἐς τὸ
τραχύτερον αὖθις ἔχοντες. τελικὸν δὲ ἡ αἰτία. τέλος γὰρ φθορᾶς
τῆς φωνῆς τὸ αἰτιατὸν διὰ παντὸς τῆς τροφῆς. τῆς δὲ διαλείπου-
σης μέν ἐστι καὶ ἡ φωνή. ποιητικὸν δὲ αὐτῆς ἡ λοιπὴ τροφή. ὀργανικὸν
δὲ λάρυγξ. καὶ πτερυγία καὶ ὀδόντες. τελικὸν δὲ αἰτιατὸν τῶν ὀνο-
μάτων. ὀργανον δὲ τῆς φωνῆς φάρυγξ. φάρυγξ δέ ἐστι μὲν καθόλου
λάρυγγα αἰτιατὸν τοῦ ὑγροῦ καὶ τροφῆς. αὕτη δέ ἐστιν ἡ καλουμένη
τοῦ τῆς γλώττης εἶδος. ὅτε δὲ καὶ σφόδρα αἰτιατὸν τοῦ φάρυγγα
ὥσπερ καὶ ἐν τοῖσδε. ἔστι δὲ ὁ φάρυγξ τὸ ἔσχατον τῆς τραχείας ἀρτηρίας
ὅπερ ὑπὸ τῶν ἡνιόχων χόνδρων περιέχεται, τοῦτο καὶ φλεβοειδοῦς καλου-
μένου. καὶ τοῦ θυροειδοῦς καὶ τοῦ ἀνωνύμου. οἵτινες οὐ σχιζόμενοι
καὶ διαστελλόμενοι ὑπὸ τῶν ἐκ μυῶν τοῦ φωνοῦντος συνεπιζευγνύουσιν. ὑπὸ γὰρ
τῆς τοιαύτης δὲ τούτων οὐ σφαλῆς καὶ διὰ σφαλῆς ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀποιοῦται
ἡ φωνὴ καταπίπτουσα τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρύ. καὶ ἄλλη ἄλλοθεν περὶ τοῦτο, φασὶ δεῖν.
ὥσπερ ὑπὸ τῆς γλώττης καὶ τῆς ὑπερῴας καὶ τῶν ὀδόντων ἀποτελεῖσθαι ἡ
διαλεκτος. ὀργανον οὖν φασὶν εἶναι τῆς φωνῆς ὡς τὸ σύμπαν ἁπάντων τοῦ
τραχείας ἀρτηρίαν. ταύτης γὰρ ἀεὶ ὁ λάρυγξ. ἤτοι ὁ φάρυγξ ὡς αὐτός
ἐστιν. οὐδὲ ἕνεκα τὸ μόριον τοῦτο ὁ πνεύμων ἕνεκα τοῦ πνεύμονος
φησὶ γεγενῆσθαι τοῦ τραχείαν ἀρτηρίαν. ὡς φάρυγγα καὶ λάρυγα. ἵνα
διὰ ταύτης ἀεί ποτε τὰ πνεῦμα καὶ τὰ τροφὴ αὐτοῦ. ὅσα γὰρ πνεύμονα ἔχει, ταῦτα

καὶ τραχεῖαν ἀρτηρίαν· καταψύχεται δὲ ἐντὸς ῥὴ

δι' αὐτοῦ εἰσιόντος τοῦ ἀέρος· οἱ δὲ ἰχθύες δι' ἀτῶν βραγχείων

καταψύχουσι τὸ ἐντὸς θερμόν· οὔ σέλλοντες αὐτὰ καὶ εἰς δεχόμενα τὸ ὕδωρ.

ὥστε οὐδέονται πνεύμονος· οὐδὲ γὰρ πάνυ δέονται τὰ ἔνυδρα τοῦ εἰσιέναι

ἔξωθεν τὸ ψυχρὸν ἵνα ἐμψύξῃ· τὸ γὰρ ὕδωρ περικείμενον αὐτῇ τῇ ἁφῇ

τὴν ἐμψύξιν ἐργάζεται· εἰ δὲ τι καὶ δέοιντο αὐτῆς ἐν τῷ βάθει τῆς τοῦ ψυχροῦ

παρόδου δι' ἀτῶν βραγχείων τοῦτο ποιοῦσι σεσελλομένων καὶ δι' ἀσεσελλομένων.

τούτῳ γὰρ τῷ μορίῳ πλεῖον ἔχει τὸ θερμόν, τὰ πεζὰ τῶν ἄλλων· τὰ πεζὰ

τῶν ζώων φησὶν ὅσα πνεύμονας ἔχει πλεονεκτεῖ τὰ ἔνυδρα κατὰ τὴν

ἐν τῷ πνεύμονι θερμότητα· μὴ ἔχοντα γὰρ ἐκεῖνα οὐδὲ τὴν ἐν τούτῳ θερ-

μότητα ἔξει· πνεύμονα δὲ οὐκ ἔχει· ἐπεὶ μὴ δὲ καρδίαν· τὰ γὰρ καρδίαν

ἔχοντα καὶ πνεύμονα ἔχει· οὐδὲ δὲ νομίζειν τοῦτο λέγεσθαι ὅτι καθάπαξ

θερμότερα ἐστὶ τὰ πεζὰ τῶν ἐνύδρων· ἀλλὰ τῷ μορίῳ τούτῳ θερμότερα.

ἐπεὶ δὲ ὡς εἶπον οὐδ' ἔχει ἐκεῖνα πνεύμονα· ἐπεὶ τοιγέ τινά εἰσι τῶν ἐνύδρων

θερμότερα κατὰ φύσιν τῶν πεζῶν· πέττουσι γοῦν τῶν ἰχθύων τινὲς

ψάμμον· καὶ ὑῶδη πάντα· ἅπερ τὰ πεζὰ οὐ πέττουσι· διὸ καὶ ἀναγκαῖον

εἴσω εἰσιέναι τὸν ἀέρα τῆς εἰς πνοῆς καὶ ἐκπνοῆς κοινὸν γένος ἡ ἀναπνοή.

ἐν ταῦθα οὖν ἀναπνεομένου εἶπεν, ἀντὶ τοῦ εἰς πνέοντος τοῦ ζώου

ἀναγκαῖον εἴσω εἰσιέναι τὸν ἀέρα εἰς τὸν περὶ τὴν καρδίαν τόπον πρῶτον.

οὗτος γὰρ πρῶτος ἐστὶν ὁ τῆς ἐμψύξεως δεόμενος· πηγὴ γὰρ τοῦ ἐμφύτου

θερμοῦ ἡ καρδία· διὰ δὲ τὸ ἐπικεῖθε ταύτῃ τὸν πνεύμονα καὶ πολὺ

τὸ θερμὸν ἐξ αὐτῆς δέχεσθαι· καὶ αὐτὸς ἐμψύξεως δεῖται· πρώτως οὖν

ἡ καρδία δεῖται τῆς ἐμψύξεως· διὰ δὲ αὐτὴν καὶ ὁ πνεύμων· διὰ μὲν οὖν

τῆς εἰς πνοῆς ἐμψύχωται· διὰ δὲ τῆς ἐκπνοῆς τὰ λιγνώδη περιττώματα

ἀποκρίνεται· ὥστε ἡ πληγὴ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος καὶ τὰ ἑξῆς.

ἐν τεῦθεν ὁρίζεται τὴν φωνὴν ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως· πρῶτον

ἐστὶ γὰρ ἡ φωνὴ φησὶ πληγὴ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος πρὸς τὴν τραχείαν

ἀρτηρίαν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ πνεύμονι καὶ τῷ θώρακι ψυχῆς δυνάμεως.

προσθήσει δὲ τῷ ὁρισμῷ ἐφεξῆς, καὶ τὸ οὗ ἕνεκα λέγων ὅτι τὸ τύπτον

καὶ ἔμψυχον ἕνεκα μετὰ φαντασίας τινὸς τοῦτο ποιεῖν· διὸ ὁ τοιοῦτος

τόφος ὁπ μαν ζίνος ἐστί· λέγω δὲ ἡ φωνὴ· ὁπ μαν ζίνος γαρ ζίς τόφος ἡ
φωνὴ· μὴ οὐ τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος· ὥσπερ ἡ ῥὴξ· δι χόμενον ὥσπερ ἆπον
ἤδη χωρίζει τὼ ῥῆχα ἀπὸ τῆς φωνῆς μὴ ἀπὸ τοῦ πέλους· ὅτι οὐ ὁπ μαν ζίνη·
ἀλλ' ἄνους οἷος καὶ αν ζί παίθος ζίνεται· μὴ ὅτι οὐ δὲ καὶ πᾶν τα ὁμοίαν
ἔχειν τὴν φωνὴν τὼ ζένεσιν· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς φωνῆς τὸ ἐκ τοῦ θώρακος ἐκ θλί-
βόμενον πνεῦμα καταβρᾶχύ προς πεσὸν τὼ ἀνάπαλιν μένω πνεῖ ἐν τῇ τρα-
χείᾳ ἀρτηρίᾳ πλήθει δὲ τὸ πρὸς αὖ τὴν τῇ ἀρτηρίᾳ θλίβον· μὴ οὖν πλη-
θομένης ταύτης ὑπὸ τοῦ ἐναυτῇ πνεῖ ζίνεται ὁ ἆτος ὁ καὶ τὼ φωνὼ ζίνεται
δὲ ἕναρθρος, ὅταν λάρυγξ οὖσα τοῦ ἐκ τῆς μοι λόθη τος τῆς ἀρτηρίας ὠθεῖται
ἀέρα περὶ τὼ ἀχάλινδον ἢ λώθη α τοιῶς δε ἢ τοιῶς ἢ τὴ σχη μα τί ση· ἐπὶ δὲ
τῆς βηχὸς ἐξ ὠθεῖται μὲν ἐκ τοῦ θώρα κος· ἀλλ' ἄθρόον· μὴ οὐ πλήθος μόνον
τοῦ ἐν τῇ τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ ἀέρα· ἀλλὰ μὴ πλήθεται ὑπ' αὐτοῦ· μὴ τὰ ἄλλα
ζίνεται ὡς ἤ δη πρόσθεν· σημεῖον δὲ τὸ μὴ δυ ώα σθαι φωνῆσαι ἂν ἀναπνέοντα
μὴ δὲ ἐμπνέοντα· ἀναπνέοντα μὲν φησὶν ἂν τὴν τοῦ εἰσπνέοντα· τὼ γὰρ ζέ-
νει τὼ ὀνόματι αὐτὴν τὴν τοῦ εἰσπνεῖν ἐχρῆσαντο· τὴν οὖν φησιν οὖν ὁ ἀναπνέων
ἀὴρ ποιεῖ τὼ φωνώ· ὁπ μᾶλλον τὸ μὴ δυ ώα σθαι φωνοῦντα εἰσπνεῖν· διὸ τὴ
ἐξαυτὸ πνεῖ· μὴ ἐὰν ὑπαν τήσῃ ἄλλω ἐ οἷον τὴ δι αιρεῖται· οὐ μόνον
δὲ φησὶν εἰσπνεῖν οὐ δυ ώα σθαι φωνοῦντα, ἀλλ οὐ δὲ ἐμπνεῖν· καίτοι ἀπὸ
τοῦτο ἐμπνεόντων ἡ φωνὴ ζίνεται· μὴ ταὐτὼ δὲ περὶ ζένεσιν φωνῆς τὸν
ἐμπνεόμενον ἀέρα· ἴσως οὖν ἐκεῖνο φησὶν ὅτι ἀνθρώπους ἐμπνεόντες
οὐ δυ ώα σθε φωνεῖν· ἀναλίσκεται γὰρ τῇ ἀνθρώπεία πνοῇ τὸ πνεῦ-
μα· μὴ οὐ πρόσθεν φωνῆσαι δυ ώα σθε πρὶν ἂν ἄλλο εἰσπνεύσομεν· ὅπερ
ὕστερος ὑπουργήσει ἐμπνεόμενον εἰς τὼ τῆς φωνῆς ζένεσιν· διὸ θαυ-
μάζομεν τοὺς πρὸ ἡμῶν τοὺς τηλικούτους τὰ μέλη ἀδιαπτώτως μετὰ
σφοδρότητος· ὅτι ἐπὶ πολὺ αὐτοῖς ἐξαρκεῖ τὸ πνεῦμα· ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως
ἔχει, δῆλον οἷον αὐτοί οὖν τοι ὅταν μέλλωσιν ἄδειν πολὺ πρόσθεν εἰς
πνέουσιν τὸν πνεῦμα· μὴ οὔτως ἀρχόμενος φωνῇ, ἵνα ἐξαρκῇ αὐτοῖς περὶ τὼ
ἐμπνοώ· διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐπὶ πολὺ ἀπνευστὶ διαλείπομεν δυ ώα σθαι
διὰ τὸ δαπανᾶσθαι τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τῷ θώρακι· δεόμεθα οὖν πρόσθεν
εἰσπνεῦσαι ἄλλο εἰς χορηγίαν τῆς φωνῆς, ἅμα δ' εἰς πνεῖν τε μὴ διαλείπεσθαι

ἀδωάτον· ἐπὰ μὴ δὲ ἀς πνέαν τε αὔμα μὴ ἐν πνέν· ἐν αν τιάλαις μὴ νᾶ τοῦτο
να τέχον· οἷαις μᾶλλον φωνὼ να τέχον τῶν ψοφαμὶ πνᾶ· μὴ νᾶ τοῦτο
τὸ ἐν τῇ ἀς πηρία· ἀνα λοίδε τὸ ἐν τῇ πραχέα ἀς πηρία ἐν απέλη μένον
πνᾶ, τῶν εἰ να τω ποδο μη μένω ἀέρι ἐν τοῖς ὠσὶν· πλὼ ὅτι τὸ μὲν ἐν τοῖς ὠσὶν
ἀμίν η τον εἰσι· μὴ ἀὲ τὸ αὐτὸ· τὸ δὲ ἐν τῇ ἀς πηρία, ἄλλο τε ἄλλο· φωνες
δὲ μὴ δύο τιοὶ ἰχθύες ἄφωνοι, ὧν ἑτέρη μένων δύο τιν ἡ φωνὴ ὑπὸ τοῦ
ἐμπνεο μένου πνεύ ματος γίνε ται πρὸς πίπλον τος τῇ πραχέα ἀς πηρία·
ἐπὰ δὴ μὴ δὲ πνᾶ ἔχουσιν οὗ ἕνε κα τὸ μόριον τοῦτο, ἁ πόσσως ἄφωνοί σὶ
μὴ ὅσοι φησὶ φωνᾶν αὐτοὺς νομίζουσι δι ἀ τὸ ἀφᾶν τους ἐν τῷ ἀχέλῳ
ἰχθύας, οὗτοι δι αμαρ τάνουσι τοῦτο φωνᾶν τῶν νομίζοντες· ἁ σὶ δὲ νᾶς
οἱ λέγον τες μὴ τοὺς ἰχθύας ἀν απνέν· μὴ δι ἀ τοῦ τοὺς γὲ γίνες θαι
δὲ μη νώσι ὅτι ἔστι μὲν τῇ θαλαττη ἀὴς· τὸ δὲ ἐστὶ νᾶῦσος· ἁ λαὶ ἀέρα
ἀν ἐπνεον οἱ ἰχθύες ἐν ὕδατι ὄντες, δι ἃ τὴ οὐ ζῶσιν οἱ ἰχθύες ἐν ἀέρι·
ὥσπερ οὐ δὲ μὲς ἐν ὕδατι· οὐ δὲ λαὶ ὥστε μὴ πάρε στι χθα δὲς τὸ ἐλλῶσθαι
ἐν τοῖς ἀέρα· ὥστε ἐπὶ πρα χὺ χρόνον δι ἃς κοῦ τα ἀπο λλῦ ται· δι ὰ
τοῦτο οὖν ἐπὰ μὴ δὲ πνᾶν μὴ ἐν πνᾶν ἀέρα δω ἀν ται, ἁ πόσσως οὐ δὲ φωνᾶ·
ἄλλως τε πῶς οἷόν τε ἐν ὕδατι ἀέρα ἅ ναι οὐ βε βρα πε φυ κεν ὑφί σα-
σθαι ὁ ἀὴς τῶν ὕδατι: δι λοῦσι δὲ οἱ πε φυ κε μένοι ἀ σκοί· μὴ οἱ κενοὶ
ἀμ φορῆς ἐπὶ πολ αὐχον τες· αὖ τε πομφό λυ γες αἰ γίνο μέν αι ἐπὰ δὰν
ὀλί γη μοῖρα τοῦ ἀέρος ἐν απο λη φθῆ· δι ὰ δὲ αἰ τίαν, ἔτε ρος ἐ στὶν
λό γος· ἢ τοι λέγ ὰ δι ὰ αἰ τίαν ἀ πα ντῶν τοῖς παρ ά γον ται φωνᾶν αὐτούς·
ἢ μᾶλ λον δι ὰ αἰ τίαν οὐ πάν α πνέ ουσιν· ἄ ξη με δὲ μὴ τοῦ τοῦ τῳ αἰ τίαν
ἐν τοῖς περὶ ζῴων μο ρίων· οὐ λαὶ ἀ ναπ νοῆς αὐτοῖς τύ ξις ἡ ἐκ τοῦ ἀέρος·
δι ὸ οὐ κέ χουσι τὰ ἀν απνευ στι κὰ τοῦ ἀέρος μό ρια· οὐ δὲ λαφὲ χουσιν
ἀέρα περι κα μένον· ἀ λλὰ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς τῷ δε τῷ χεῖσθαι παρ ά γε
ἀν αλο γον τῷ ἀν απνε ομένῳ ἀέρι· ἐλ κό μενον ὑπ ὠ των δι ὰ τῶν
βραγ χέων· μὴ ἀῶ θεῖς ἀν απτύ ομενον· οὐ δὲ τὰ ἄν αι μα ἐμ τύ ξεως
δε ῖται τῶ μὴ τοσοῦ τον ἅ ναι ἐν αὐ τοῖς θερ μόν· τὰ δὲ ἐν τό μα ὡς ἡ ὁπ
ὰ πο μεν δι ὰ πῶν ἐν τό μων ἀ τὶ μὴ δεῖ ἐμ πύ χον ται· μὴ τᾶῦ τα δὲ ἡ
παν τα ἡ τὰ πλέ ὼ ἄν αι μα ἀοί· περὶ δὲ ὀ σμῆς μὴ ὀ σφρ αν τοῦ

ἤπλουν ὑδροειδεστάτων φθαρμένων· οὐ γὰρ ὅλον οἷόν τε εἶναι ὁσμὴν οὕτως
ὡς ὀπτὸν φῶς ἢ πόφως ἢ τὸ χρῶμα πῶ περὶ τῆς ὀσφρήσεως μὴ πῶ τῶν ὀσφραντῶν
δύο σωμάτων λίαν μέσως ἔχειν δεῖ. περὶ πῶ μὲν τῆς ὄψεως μὴ τῆς ἀκοῆς· πρότερον
δὲ τῆς εὐόσεως μὴ τῆς ἁφῆς· ποῦ γὰρ δὲ ἐπαφὴ μὴ μέσῳ φάλλεται φύσιν τῶν ἄλλων
καταπλήττειν ἐνεργείας μὴ καταπλήττομενα· καταμὲν τὰς ἐνεργείας, οἷς
ἡμεῖς ὁρίζομεν τῶν προσῳδιῶν λαμβάνεσθαι· ἡ δὲ ἀκοὴ μὴ αὖ τὴν μὲν τῶν
προσῳδιῶν ἧττον δὲ τῆς ὄψεως· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῦ αὖ τοῦ διαστήματος ἀφοῦ πέρ
ὁρῶμεν, ἀπὸ τοῦ αὖ τοῦ μὴ τὸ φῶν ἀκούομεν· οὕτω γοῦν ἐν τοῖς μετεώροις
ἐλέγετο· ὅπου διὰ τοῦτο τῆς βροντῆς ὕστερον ἀκούομεν· πῶ δὲ ἀστραπὴ
πρῶτον ὁρῶμεν, μὴ ἀποὺ δῶ ἀμεθα· τοῦ γὰρ πνεῦμα προσῆχον μένου τοῖς
νέφεσιν ἠβρονῆ ἰέναι· ἐν δὲ τῆς προσχέσεως ἢ ἐξάπτεσθαι τοῦ πνεύματος
ὡς περὶ πῖ τῶν λίθων τῶν πῆ πας αἰρίπτετε μὴ προσχέσεξ ἀπολύεσθαι
τὸ πῦρ· πρῶτον οὖν ἐχούσης τῆς βροντῆς πῶ ἔνεσιν, πρῶτον πῶ ἀστραπὴ
ὁρῶμεν διὰ τὸ αὖ τὸ μᾶλλον ὀξὺ κίνεσθαι μὴ τῶν προσῳδιῶν λαμβάνεσθαι, ἢ περ πῶ ἀκοῆ· μὴ δὲ ἀποῦ τοῦ ἀφαπτῆς γενομένης,
ὡ νοῦς μὴ βροντῆ ἐπακολουθεῖ· δεῖ γὰρ ἡ ἀκοὴ παθήματι μᾶλλον
τοῦ πλησίον ἀέρα ὑπὸ τοῦ τόπου, ἵν' οὕτως αὖ τοῦ λαμβάνειν.
μὴ ἐπὶ τῆς ἀφεσίας ἀπόρρωθεν δῆλος, πρότερον δ' ἂν εἶναι τῷ
πῶ πῶ ἀνενεχθῆναι, ἅμα τοῦ τόπου αἰσθάνεσθαι· γενοῖς δὲ μὴ ἀφῆ
αὖ τόθεν ἀπόμενα τῶν αὖ τῶν αὖ λαμβάνονται· ἡ μὲν τοιαύτη
οὐ τοιοῦτο πόρρωθεν αὖ λαμβάνεται, ὡς ἡ ὁρῶσα μὴ ἡ ἀκοὴ, οὐ τοιοῦτος
δ' ἂν ἀγγεῖον ἔχειν τὸ αἰσθητόν, ὡς ἡ αἰσθησις μέσου δεῖται ἀέρος· ὡς ἡ αἰσθησις ἐνεργείᾳ ἔχει· οὕτω μέντοι καταπλήττειν μέσῃ ἡ ὄσφρησις.
καταπλήττει τὰ ὑπομένα, διὸ ὅπη μὲν ὁρίζει περὶ χρῶμα καὶ ἔχει
μὴ πόφως ἂν περὶ αἴτιοι ὑλα· λεπομερέστατον δὲ τὸ πῦρ ὡς ἐν
σῶμα σίν αὐσωμα τον· ἡ δὲ ἀκοὴ περὶ τόφους οἵ τινες ἀέρος φύσιν.
ὅσπερ τοῦ πνεύματος μὲν παχύτερος, τῶν δὲ λοιπῶν λεπτότερός ἐστι·
κενοῦ τοῦτο τινὲς ὄντος τοῦ ἀέρος· ἡ δὲ γεῦσις περὶ χυμός οἵ τινες
φύσιν ὕδατος· ὁ χυμὸς γὰρ τοῖς χυμοῖς τὸ ὑγρόν· ἀφὴ περὶ τὰ
στερεὰ μᾶλλον δή· τούτων πάλιν τῶν λεπτομερῶν, μέσον αἰνὴ ὄσφρησις

F

περὶ ἀτμοὺς ἔχουσα. καὶ τὸ ὁμοιενὲς σῶμα· οἵτινες μεταξύ εἰσιν. ἢ
γῆς καὶ πυρὸς ὡς ἡ ξηρὰ ἀναθυμίασις· ἢ ἀέρος καὶ ὕδατος, ὡς ἡ ὑγρά.
οὕτω δὲ καὶ ὁ πλάτων κατὰ τὴν εἰρημένην τῶν στοιχείων τάξιν, τὰς
αἰσθήσεις ἑκάστη ἀφορίζει. εἰκότως οὖν μέσην ἐχούσης τάξιν τῆς,
μέσην καὶ τὴν περὶ αὐτῆς ἐποιήσατο διδασκαλίαν. λέγει οὖν ὅτι
ὁ περὶ ὀσμῆς λόγος, ἧττον τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἐστὶν εὐδιόριστος.
διότι καὶ ὁ περὶ ὀσφραντοῦ λόγος οὐκ εὔδηλος. αἴτιον δὲ φησὶν εἶναι
τῆς ἐν τούτοις ἀσαφείας τὸ μὴ ἔχ' ἡμᾶς ἀκριβῆ τὴν αἴσθησιν ταύτην,
ἀλλὰ χείρω πολλῶν ζώων. ὥσπερ γὰρ τῇ ἁφῇ πλεονεκτοῦμεν τῶν
ἄλλων ἁπάντων, οὕτω ταύτῃ ἐλλείπομεν δηλοῦσι δὲ οἵτε κύνες
ἰχνεύοντες, καὶ τὰ πτηνὰ ἀπὸ διαστήματος πολλοῦ ὀσμώμενα. κυνὸς
φησὶ λακαίνης ὡς τις εὔρινος βασις· καὶ πάλιν· καὶ ἀφόθεν ὄντα πόδας
ταχὺν οὐκ ἔλαθε πτώξ. διὰ τοι τοῦτο λέγω δὲ τὸ ἀμυδρὰν ἔχειν τῶν ἄλλων
πασῶν αἰσθήσεων τὴν ὄσφρησιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, οὐ μό-
νον τι τὸ γένος τῶν αἰσθητῶν τὸ ὑποκείμενον ἑκάστη αἰσθήσει γινώσκομεν,
ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ τὸ γένος εἴδη. ἴσμεν γὰρ ὅτι τὸ χρῶμα ἐστὶ τὸ γένος τῶν
ὁρατῶν. καὶ τὰ εἴδη τοῦ γένους τούτου, ἀκριβῶς διαγινώσκομεν. οἷον
τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν· τὸ ἐρυθρὸν· τὸ φαιὸν· καὶ τὰ ἄλλα· ὁμοίως
καὶ ἐπὶ ἀκοῆς· γένος μὲν ὁ ψόφος· εἶδος δὲ ὀξὺς ὁ βαρύς· ὁμοίως τῶν γευστῶν
γένος μὲν οἱ χυμοί· εἶδος δὲ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν· καὶ τὰ λοιπά· καὶ ἐπὶ τῶν
ἁπτῶν, τὸ μὲν γένος οὐκ ἔδηλον· οὐ γὰρ ἔχομεν ἑνὶ ὀνόματι τοῦτο
κεκλημμένον. διὸ καὶ ἀπορεῖ περὶ αὐτῆς εἰμία ἐστὶν αἴσθησις, ἢ πολλαί.
διότι οὐδεὶ ὅτι ἐνὶ γένει πάντα περιλαμβάνειν τὰ ἁπτά, πλειόνων
οὐσῶν ἀντιθέσεως κατὰ εἴδη, τὰ μὲν τοι εἴδη αὐτῶν καὶ πάνυ ἐν ῥᾳ γῆ.
τὸ θερμὸν· τὸ ψυχρὸν· τὸ ξηρὸν· τὸ ὑγρὸν· βαρὺ κοῦφον· μαλακὸν
σκληρὸν· καὶ τὰ λοιπά. ἐπὶ μέντοι τῆς ὀσφρήσεως, οὐ μόνον τι τὸ γένος
τῶν ὀσφραντῶν ἀγνοοῦμεν. ἀλλ' οὐδὲ τὴν κατ' εἶδος αὐτῶν διαφορὰν
ἐπιγινώσκομεν. διόπερ οὐδὲ ὀνομάσαι αὐτὰ ἠδυνήθημεν. ὅταν
γὰρ εἴπωμεν ὀσφραντὰ παρωνύμως ἐκ τῆς αἰσθήσεως αὐτὰ ὀνομά-
ζομεν. ὥσπερ καὶ τὰ χρώματα ὁρατά· καὶ τοὺς χυμοὺς γευστά· καὶ

τοὺς τόφους αὐτοῦ. τῶν γὰρ τὰ ὀνόματα οὐ τῆς φύσεως ἐστὶ τῶν αἰσθητῶν
ἀλλὰ τῆς σχέσεως αὐτῶν τῆς πρὸς τὰς αἰσθήσεις. τοῖς γὰρ χρώμασι παθητὰ
μὲν ἁπλῶς τὸ χρώματα εἶναι. καὶ γὰρ μὴ ἦ ὁρατὸς αὐτῶν λαμβανομένη
αὐτῶν, οὐδὲν ἧττον ἐστὶ χρώματα. ὁρατοῖς δὲ τοῖς ἔναι, ἐν τῇ σχέσει ἐστὶ
τῇ πρὸς τὰς ὄψεις. οὕτως οὖν οὐ ὅταν λέγωμεν. ὀσφραντὰ μὴ ἁπλῶς ὀνό-
ματα φαμὲν τῆς σχέσεως αὐτῶν ἣν ἔχουσι πρὸς τὰς αἰσθήσεις. τῆς μὲν γὰρ
φύσεως αὐτῶν σημαντικὰ οὐ ὀνόματα οὐδὲν ἔχομεν. ὥσπερ ἐπὶ τῶν ὁρατῶν
τὸ χρώματα· μὴ τῶν γλυκέων τοὺς χυμούς· μὴ τῶν ἀκουστῶν τοὺς τόφους. ἀλ-
λ' ἐπὶ μὲν τῶν ἁπλῶν μή, τὰ ποιὰ νοῦ ὀνόματα. τῶν δὲ σύνθετον ἔναιον
δύναμίν τιν. οἷον θερμοῦ· ξηροῦ· μαλακτικοῦ· συληρυντικοῦ· μὴ τὰ λοιπά·
ἐπὶ μὲν τοι τῶν ὀσφραντῶν, οὐδὲν τοιοῦτον ἀντὶ τῶν φύσεις τις ποιήσεται δηλῶσαι
ἡμῖν· οὐδὲ τῶν ἁπλῶν ἕκαστον· δύναμιν γὰρ τὰ ὀσφραντὰ παρέδοσαν
οὐδὲ ὠνόμασται· μόνων δὲ τῶν ἡδέων μὴ τῶν λυπηρῶν αὐτὰ δύναμιν λέγομεν· μηδ' ὁπόταν
ποία τις ἡ δύναμις τοῦ ὀσφραντοῦ ἦ ἐστίν· ἢ ποιὰ εἰ λυπήσειεν· ὥσπερ ἐπὶ
τῶν χρωμάτων· οὐ γὰρ τὸ δεινὸν χρῶμα φέρει φόβον τὸ αἷμα λευκόν, λυπηρὸν
δέ· τὸ δὲ μέλαν οὐ λυπεῖ τῷ αἰσθητὸν· μὴ ὅτι ὅλως μὲν χρῶμα ἡδύ.
ὁ δὲ πυρὸς ἀνίαν. ὁμοίως μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων· τὰ γὰρ εὐώδεστα καὶ
δυσώδεστα οὐκ ἔστιν ὀνόματα τῆς φύσεως τῆς ἐξ ὧν γίνομένης τῆς αἰ-
σθήσεως· ὥσπερ μὲν ἐπὶ τῶν ὁρατῶν φαμὲν εὐδεὲς μὴ δυσδεές· μὴ ἐπὶ τῶν
ἀκουστῶν, εὔηχον μὴ δύσηχον· τοῦ δὲ μὴ δύνασθαι δύναμιν ἀνεῖναι τῶν ὀσφραν-
τῶν τὰ ἤδη, αἴτιον τὸ ἀμυδρὰν ταύτην αἴσθησιν ἔχειν τοῦ ἄνου· ἐπεὶ
οὖν ἀσθενῆ τὴν αἴσθησιν ταύτην ἔχομεν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα, διὰ τοῦτο
φησὶ μὴ περὶ αὐτῆς λόγος δύσις δύ' ὁρίσασθαι ἐστίν· οὕτως οὖν φησὶν ἔχομεν
τὴν ὄσφρησιν ὥσπερ μὴ τὰ ὀμμάτων ἡμῶν τὴν ὄψιν· οἷον
πάσῃ ὑγροί· ἰχθύσι δὲ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ ἡ φύσις οὐδὲν πρὸς μάλυμα τὰ ἐ-
ποίησε τοιούτοις ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ζῴοις παρλέφαρα, διὰ τὸ μηδὲ δύνασ-
θαι βλαβῆναι διὰ τὸ συληρύνεσθαι. ὥσπερ οὖν ἡμᾶς οὐ μάρψεται
ἀνεῖναι λαμβανόμενα τῶν ὀσφραντῶν διὰ τὸ μὴ μάρψιν ἔχειν τὴν αἴσθησιν
ταύτην, ἀλλὰ τὰ ἡδέα μὴ τὰ λυπηρὰ μόνα δύναμιν λέγομεν αὐτά, οὕτως
εὔλογον μὴ τὰ συληρύνεσθαι τῶν χρωμάτων ἀνεῖναι λαμβάνεσθαι.

μὴ δύναται ἀνεῖναι

τῶν δὲ μόνον μὴ τῷ λύπην φωλαγὴν ἢ λαμβάνομεν αὐτῶν· οὐ μέντοι ὡς λευκοῦ ἢ μέλανος τῶν ἀλλοιώσεων ἃ δύνων τῶν τοῦ λευκοῦ χρόαν· μὴ ὄψιν ἢ δὲ ἢ λύπη· ὅτι γὰρ ἐφικτὸν καὶ τὰ ἄλογα τῶν χρωμάτων μὴ τῶν ἀλλοιώσεων αὐτῶν διαφορᾶς, δῆλον ἐκ τῆς ἐναργείας· ὥσπερ γὰρ τὸν δεῖνα τῶν γνωρίζει τῶν οἴδε ἐπιστάμενα σχήματι ὄψεως ἢ πύξοι· ἢ σῖμος, ἢ μὴ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν τοιούτων, οὕτως οἶδε μὴ ὄψιν λευκοῦ ἢ πύξοι· ἢ αὐθαίρετ· μὴ τὸν δεῖνα διαφέρειν, ἢ τὸν χόστον οὐ τῇ ὄψει μόνον, ἀλλὰ μὴ τῷ οἴδε σχήματι· ὄψεν μὴ πλανᾶν δεδεναὶ πρὸς τὸ ὁμόχρων· τὰ μὲν οὖν ἄλλα τοιούτων οὕτως· τὰ μέντοι σημεῖα φαίνεται εὔλογον ἢ μὴ αὐτῆς τῆς διαφορᾶς τῶν χρωμάτων αὐτὰ λαμβάνειν αὐτὰ διὰ τὸ ἀσθένειαν τῆς ὄψεως· μόνον δὲ τῷ ἢ δῆ μὴ ἀγνοεῖσθαι διάφορον αὐτά· ὡς τοῦτο τὰ σημεῖα φαίνεται τὸ ὅτιν ἔχει, οὕτω μὴ ἡμᾶς τὸ ὁσφρητόν· διὸ τὴ οὐσίαν τῶν ὀσφραντῶν μὴ ἐπιστάμενοι, οὐ πεῖραν ὁμαίως

ed. Haydück p. 387. 33

τοῦ μὲν πάσας ὀσμάς· πρόπου ὀσμὰ λέγοντες ἢ δύναμιν ἢ πάθος αὐτῶν· ἢ ὑπὸ τῶν ἀλλοιουμένων· ὡς δὲ ἢ ἀναλογία μὴ εἰ τῷ ξηρὸν φαίνεται τοῦ ἢ τοι τὸ πόφθονον ὀσμὴ μὴ ὀσφραντόν τὸ οἷον γένος τῶν ἀνοσμάτων τὸ ἀφόρων· γένος δύο κῶν, ἀλλ' ἁπλῶς τὸ κοινὸν ὄνομα ῥῶν μως ἐκ τῆς ὀσφρήσεως παρῆκται· ὥσπερ ἐκ τῆς ὄψεως τὸ ὁρατόν· μὴ τῆς ἀκοῆς τὸ ἀκουστόν· ἢ ὀσμὴ μὲν οὖν τῷ τῆς ὀσφρήσεως ἐνεργάν· ὀσφραντὸν δὲ ἀπὸ τὸ αὐτὸ πλησίον τῇ αὐτῇ· οἷον τὸν ἀτμόν· ἢ ἁπλῶς τὸ ποιόν δε πάθος τὸ τῇ ὀσφρήσει αὐτὸ πλησίον· οὐ γὰρ δῆλον οἷόν τι ἐστὶν ἡ ὀσμὴ οὕτως ὡς ὁ τόφος· ἢ τὸ φῶς ἢ τὸ χρῶμα· ἰδοὺ τῷ ὀσμῷ τόφῳ μὴ φωνῇ μὴ χρώματι ἀπέοικε τοῖς ἐναντίωσις· εὔλογον δοῦτως· ἐπὰν δὴ ἄδηλον ᾖ οὕτως ὁρῶσι τὸ σημεῖον· καλῶς ἂν εἴη εὔλογον· τὸ γὰρ ἀκοὴ ἔχει, σημεῖον οὗτος τοῦδε ῥήματος, μὴ ἀκριβῶς τὰς ἐναργείας τῶν χρωμάτων ἀπὸ τῷ αὐθαίρετον διάπορος ἀκούεσθαι· τὸ δὲ πλῶ τῷ φορεῖσθαι μὴ ἀφόρῳ, αὐτὴ τοῦτο ἢ δῆ· μὴ τῷ λύπηφῳ· ζῷοι μὲν γὰρ ἀναλόγου ἔχειν πρὸς τῷ ῥεῦσιν· διὸ τὴ ἐνεμα φορᾶς ἢ α τῷ ἴνα ἀναλογίαν τοῖς τῶν χύμων ὀνόμασιν ἀλοῦμεν μὴ τὰ ὀσφραντὰ· γλυκέων ὀσμὴ λέγοντες μὴ δριμέαν μὴ τοὺς ἄλλας· ἀλλ' ἢ ἀναλογία μή ἐστιν ἀπό γε τῆς ὀσφρήσεως μὴ τῆς γεύσεως·

ἀλλοῖα τὰ μὲν ὀσφρητὰ ἀμυδρὰ ἔχομεν· ἀκριβέστατα δὲ τὰ γευστά· ἅπερ
καὶ τὰ ἁπτὰ ἐστὶ τοῦ ζῴου ἡμᾶς ἀκριβῆ τὰ γευστὰ ποιοῦντα· διὸ καὶ φησὶν ἁφὴν
εἶναι ἡ γεῦσις· τὰ δὲ ἁφῇ ἀκριβέστατα ἔχομεν ἄνθρωποι· καὶ τὰς τροφὰς τὰς ἄλλας
ἀναθήσας πολλῶν ζῴων λαμβάνοντας, τὰς μὲν πάντων ἔχομεν ἀκριβέστερον· διὸ καὶ
φησὶ πάντων φρονιμώτερον ζῷον εἶναι· ὡς γὰρ μᾶλλον ἀποδοκιμάζομεν ἐξοῦσίᾳ τὰ
τῇ ἁφῇ ἀηδῆ καὶ ἀνώτερος ἐστὶ, δῆλον διὰ φορᾶς ἅπασι τοῖς περὶ τὸ σῶμα, καὶ
οὐκ ἐπὶ λοιδορίαν αὐτοῦ τὸ φάναι τοῦτο οὐδὲ λοιδορίαν· ἐπὶ ἅπασι δὲ χρήσιμον
ὡς ὑλικὸν αἴτιον αἰσθήσεως τὸ σῶμα· οὐ γὰρ ποιητικὴ ἐστὶ φρονήσεως,
ἀλλ' ὡς σωτήριον· διὰ γὰρ τοῦτο σῴζεσθαι δεῖ αὐτὴν καὶ ὑγιαίνειν
μάλιστα τοῖς τοῦ σώματος περὶ σοφίαν, οὐ γινόμενα ὑπὸ τῆς περὶ σοφίας·
ἀλλ' οὐδὲ πάντων τῆς ποιᾶς περὶ σοφίας· ποιὰ δὲ ἡ ποιὰ ἐνεργοῦντα· ἀδύνατα
δὴ ἄλλα τοῦ ἀνθρώπου μᾶλλον ἔχοντα τὰ σώματα οἷον σιδήλαμες
ποιεῖ ἄλλοις δηλονότι ἄλλα ποιοῦντα· οὐ γὰρ ἔχουσι πέλαγος τὸ φάναι παχύτητος·
οὐδὲ περὶ τῶν ἐλαφρῶν ζῴων ὁ λόγος· ταχὺ δὲ οὐδὲ ἡ τῶν σωληνίων
ὡς οὐδὲ τῶν μυῶν· ὅτι δὲ τῷ μᾶλλον ἀκριβῆ ἔχειν τὰ σώματα ὁ ἄνθρωπος
φρονιμώτερος, μαρτυρεῖ καὶ ἡ τῶν πάντων τῶν ἀνθρώπους
μᾶλλον σωφρονικοὺς μᾶλλον φρονιμωτέρους τοὺς εὐφυεστέρους εἶναι· διὸ
τοὺς ἀνοήτους παχυδερμοτέρους καλοῦμεν· δῆλον δὲ ὅτι τῶν ἄλλων
τῶν ὠῶν φυλαττομένων οἷον ἀγωγῆς τῆς ὠοῦ φύσεως τῆς ὠῆς, ἵνα
μὴ παραβλαβῆς ἀνδραν πρὸς γῶν αἷμα· ὁμοίως ἐν τῷ κατὰ φύσιν
ἀμφοτέρων οὖσιν, οἱ μᾶλλον ἀποδοκιμάζοντες εὐφυέστεροι, διὰ τὸ ὡς ἅπαν
εἶναι τῶν περιττωμάτων διαφορουμένων καθαρώτερον γίνεσθαι
τὸ πνεῦμα ἐν τῷ φάναι κατὰ φύσιν ἔχειν· ὅπου μὲν δὲ τῶν ἄλλων τῶν ὠῶν
ὄντων, διὸ καὶ δέχεται ἁλίνα ἀπὸ γυναικείων πλακούντων ἢ τῶν περὶ τὰς
βαναύσους τέχνας ἐνεργῶν σκληροτέραν ἴσχειν τὸ σῶμα τῶν σπερ-
ματοφορουμένων, ἢ ἐνεργὰ διαφθείροντα· ὁ δὲ λόγος τὸ ἐναφυσᾶν
ζῆν φύσασιν· δεδοῦσι τὰ ἄλλα πάντα τὰ ὠὰ εἶναι, ἢ τὸ τῷ τοῦ λόγου
ζῆν ἀληθῆ εἶναι· παραλλὸ δὲ μὴ δεῖν εἶπεν αὐτὴ τοῦ παραλλόμενον δεῖν αὐ-
θηρότερον χρῆσιν ἔχον ἢ θελάττον, ὦ φυὰς ἢ ἀφυὰς εἶναι· ἀλλὰ παραμόνιμον
τῷ ἀφῷ· ἡ δὲ ἧς ἀπόστασις τοῦ τῷ ἀφῷ ἀκριβεστέραν εἶναι τῶν ἄλλων

ἀποροίπως ἐπὶ τῆς ὀπτικῆς ἤρξατο, δεόντως ἐπὶ πλέον ἀφιστέων ἀξίωσας λέγομεν οὖν ὅτι ἀπείρατα ἔχομεν τὰ ἀφῆ, ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ἁφῇ τὰ ἐπὶ τῶν ἄλλων παρὰ τὰ ὀπτικὰ λίαν. ἀπορήσαι γὰρ περὶ αὐτῆς μὴ δέποτε οὐδεμία τῆς αἰσθητοῖς ἐστιν ἡ ἁφή, ἀλλὰ πλείους· πάντως γὰρ αἰσθητέως περὶ μίαν αἰσθητὴν ἔχουσης, ὅτε μὲν περὶ πολλοῦ μὴ μέλαν μὴ παμμεγεθῆ. ἀκριβῆς περὶ τοὺς ὀξεῖς μὴ βαρεῖς φθόγγους. γευστέως περὶ τὸ λιπαρὸν μὴ πικρὸν μὴ μεγαλοῦ· ἡ δὲ ἁφὴ περὶ πλείους ἔχει αἰσθητάς τὸ θερμὸν μόνον μὴ τὸ ξηρὸν μὴ τὸ ὑγρόν· τὸ βαρὺ μὴ τὸ κοῦφον· μὴ ἄλλας πλείους· εἰ δὲ ὡς περὶ χυμοὺς λυπεῖ· ὁ δὲ πικρός, οὕτω μὴ καὶ ὀσμαί· ἀπὸ νοῦ ἀναλογίαν τινὰ ἔχειν τὰ ὀσφραντὰ πρὸς τὰ γευστά, μὴ οὐκοῦν ὁ μοίως ἡ ὀσφρησις τῶν ὀσφραντῶν ἂν τὰ λαμπρὰ νεφῶν ὡς ἡ γεῦσις τῶν γευστῶν· μὴ δάξας διὰ τὴν γεῦσιν τῆς ὀσφρήσεως ἀκριβεστέρα, βούλεται μὲν δόξαι καὶ τὴς ἡ ἀναλογία τῶν ὀσφραντῶν πρὸς τὰ γευστά· οὐ γὰρ περὶ τῶν χυμῶν οἱ μὲν λαμπροὶ λευκοὶ χυμοὶ λέγονται· οἱ δὲ ἀμυδροὶ· οἱ δὲ λιπαροί, οὕτω μὴ ἐπὶ τῶν ὀσφραντῶν καὶ μεταφορᾷ λέγομεν τὰ ὀνόματα τῶν τοιούτων τινὸς ἀμυδρᾶς ἐπαλμοπτέρων θερμοῦ μένης τῶν δὲ γευστῶν αὖ τῶν μὴ ὀσφραντῶν, τὰ μὲν οὐ μφωνον ἔχειν τὸν χυμὸν, τῇ ὀσμῇ, ὡς περὶ μὴ ὁ χυμός· ὁ μοίως τὸ θυμοῦ σμόρδον· πρασσον· δριμὺ τῇ ὀσφρήσει μὴ τῇ γεύσει· τὰ δὲ τῷ ὀσμῷ· ὁ μοίως δὲ μὴ ὁ σύραξ· δῆλον δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν γευστῶν μᾶλλον λέγονται τὰ ὀνόματα τῶν τοιούτων· ἐπὶ δὲ μὴ ἡ οὐσία αὐτῶν καταλήπτη· ἐπὶ δὲ τῶν ὀσφραντῶν καὶ ἀναλογίαν· ἐπὶ δὲ δαιμονώσης ὁ δριμὺς χυμὸς ἐστὶ δὲ καὶ μᾶλλον ὀσφραντόν τοιοῦτον τρόπον, διὰ τοῦτο μὴ τοῦτο δριμὺ ἐκαλέσαμεν· μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡ αὐτὴ ἀναλογία· ἐστὶ δὲ ὡς περὶ ἀκοὴν ἐναντία τῶν αἰσθητέων· ἡ μὲν τοῦ ἀκουστοῦ μὴ ἀνήκουστον· ἡ δὲ τοῦ ὁρατοῦ μὴ ἀόρατον· μὴ ὀσφρησις τοῦ ὀσφραντοῦ μὴ ἀνοσφράντου· ὡς περὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθητέων ἔλεγεν ὅτεως τε μὴ ἀκοῆς, οὐκ ἀνήκουστον καὶ οὐ μόνον τῶν οἰκείων αἰσθητῶν, ἀλλὰ μὴ τῶν ἀντιφράσεων μὴ τῶν ἀντιφράσεων· τὸ ἀκουστὸν μὴ ὁρατὸν οὐ δενὶ ἄλλῳ ἢ τῇ ἀκοῇ οὕτω μὴ ἐπὶ τῆς ὀσφρήσεως λέγε οὐκ ἀνήκουστον καὶ οὐ μόνον

τοῦ ὀσφαντοῦ, ἀλλὰ μὴ τοῦ ἀνοσφάντου. τὸ γὰρ ἄοσμον τάχι ἄλλο μὲν ἐνόμευν
ἢ τὴν ὀσφρησιν· μὴ παῦ δὲ πλέον τὸ ἄοσμον μὲν ἐνόμευν, ὥσπερ μὴ ἡ ὀπὶς τὸ ἀόρατον. : οὐδὲ ἡ ὀπὶς
οὐ γὰρ ἐπὶ δὴ οἱ τόφοι μὴ οἰ χῦμοὶ μὴ ἄοσμοι μὴ ἀόρατοι, δι' ἃ τοῦτο φησόμεν
ἢ πῶ ὀπὶν τούτων ἕναν αὖ τὶ λαμβάνειν, ἢ πῶ ὀσφρησιν. λόγος γὰρ ἐστὶν ὁ μὲν ὃν
ὅτι ὁ τόφος ἀόρατος μὴ ἄοσμος. οὐ παῦ αἰσθητός· ἀλλὰ παύτης αὖ τὶ λαμβά-
νειαι τῆς στερήσεως τῆς αὖ τὸ μὲν ἐνυπαρχούσης τῇ δι' ἀέρων αὖ αἰσθητῶν ἕξει. οἷον ὅταν
τὸ πεφῦκός ὁρᾶσθαι μὲν ὁρᾶται ὡς τὸ δι' ἀφανές· ἢ τὸ πεφῦκός ὀσφραν-
θῆναι μὲν ἔχειν ὀσμήν, ὡς τὸ σκοτοποιὸν μᾶλλον· παύτην δὲ δὴ λουόμενα παὶ
συμφερῆ μὴ παὶ ἀποφαίνειν αὖ τὶ λαμβάνειαι· τὸ δὲ ἀνόσφαντον
πάλιν δι' ἀέρος φαίνειν, ἢ τὸ μὴ δύνασθαι ὀσφραντὸν γενέσθαι παὶ στερητικῶς τὸ
ἄοσμον· ἢ τὸ ὀσφραντὸν μέν, ἀμυδρὸν δέ, ὡς τὸ ἠλῦσθαι τὸν ἀό-
ρατον ἐλέγειν οἷον αἰχαρνῆσι οἶμαι πνιγῶδες οὖσαν μὴ ἔτερα ποι-
οῦντα· οὕτω δὲ φησὶ μὴ τὸ ἄγειν τὸν λιβανωτὸν ὀσμὴν, ὥσπερ μὴ τὸ ἀνόσφαντον.
ἐφ' ὧν δὲ πὶ τῆς ῥεύσεως· ἔστι δὲ μὴ ἡ ὀσφρησις δι' οὗ μεταξύ οἷον ἀέρος ἢ ὕ-
δατος· ὃ τὶ ὥσπερ ἐπὶ ὄψεως μὴ ἀνευῆς οὗ μεταξύ ἵν' ὁρᾶσθαι πρὸς τὸ αὖ τὶ
λητὸν τῶν αἰσθητῶν, οὕτω μὴ ἐπὶ τῆς ὀσφρήσεως δι' οὗ μεταξύ ἡ αὖ τὶ
λητὸς ἔστι· ἔστι δὲ μεταξὺ τῆς ὀσφρήσεως ὕδωρ μὴ ἀὴρ ὥσπερ ὀπτὴ μὴ ἀνοή.
ἡ γὰρ δύοσμος αὖ τὴ δωδώνιος, μοιονὴ ἐστὶν ἀέρος μὴ ὕδατος· ὃ τὶ γὰρ μὴ τὸ ὕδωρ
δύοσμόν ἐστι, παθάπερ αὖ ξῆ ἐναῤῥῶσθαι τῶν ἰχθύων· πολλὰ γὰρ τῶν ἐνύδρων
ὀσφραίνεσθαι μὴ πόῤῥω τῆ ὀσμῆ ἐπὶ τὸ δέλεαρ ἅπαντα· ὥσπερ μὴ τῶν
πτηνῶν πολλά· οἷον γύπες· ἐμποδὼν γὰρ οὖσαι οἱ δι' ἁπαλότητα τῆς ὀσμῆς τῶν
νεκρῶν ὀσμάτων αὖ τὶ λαμβάνουσι τῶν· ἔτι δὲ μὴ ἐπὶ τῶν πεζῶν, οἷον αἰθιο-
πῶσι μύες· καθάπερ μὴ σοφὸν λῆς φησὶ· κῶος λακωνίνης ὡς τὶς εὐῤῥίνος
βασιῆς· ὥσπερ οὖν τῶν πτηνῶν τε μὴ πεζῶν πολλὰ πόῤῥω αἰσθάνεται τῶν ὀσμῶν αὖ-
τὶ λαμβάνουσι διὰ τὸν δύοσμον τοῦ ἀέρος δωδώνιον, οὕτω μὴ τῶν ἐνύ-
δρων διὰ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ἐν ὕδατι τὸν δωδώνιον τοῦτον· αὖ μοίχλαι γοῦν
ὅτι οὐ μεῖζον ὂν, φαίνονται δελεάζειν ἐφεπόμεναι· ὁμοίως μὴ οἱ ἡδο-
νοὶ δὲ λοι τῶν ῥηγῶν, ἐπεὶ τὸν ἐπιφανέστατον τοῦ ὕδατος ῥεόμενον
ἐφέπονται αὐτοῖς· ὅτι δὲ οὐ χάπλῶς ὀφθαλμοῖς οἱ ἰχθύες τὰ δὲ λεάζεται
ἐφέπονται, δῆλον μεύ ὡς ἤδη ἔπον μὴ ἐπὶ τῶν ποιχυλίων· αὖ τὶν ὁ ὅτι

οὐκ ἔχοντα ἐφ' ὅπου παυσθῆναι λέγειν· δηλοῦσι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἰχθύες νύκτωρ θηρώμενοι. ἀποθνήσκει δὲ καὶ οὗτος διὰ τοῦ μεταξὺ ἢ ὀσφρήσεως ἀναπίμπλαμθαι τὰ ἐρεσσοῦντος ὑγροῦ, διὰ τὴν ἐπίμιξιν τὴν ἀέρος λίνεσθαι τὸ σὺν τῷ ὄσμῃ· πολλαπλασίως δὲ τοῦτο συμβαίνει τοῖς ὀσμῆς οὔσης· καὶ ὅσῳ ἂν ἐπιγινομένης ἐπείγηται ἐκφύγειν· ἢ καὶ ἀναπαλίν· οὐκ οὐκ ἐδύνατο ἐφεῖναι διὰ τοῦ μεταξὺ ὑγροῦ ἅτε πολὺ ὄσῳ δὲ ἀήρ, ἀλλὰ μὴ οἱ αὐτοὶ ἀτμοὶ ὀσφραντοὶ ἐπὶ τὸ αἰσθητήριον παραγίνονται, ὥσπερ παντὸς χρώματος διὰ τοῦ μέσου· μὴ οὐδέποτε ἐπίμιξα τὰ ἀέρα λίνεται ἢ ἐνεργείᾳ ἀέρος ἀπὸν τοῦ λευκοῦ ἢ ἄλλου τινὸς χρώματος, οἷον τοῦ μέλανος· διὰ τὸ μὴ αὐτὰ τὰ χρώματα ἐν τῷ ἀέρι γίνεσθαι, ἀλλὰ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν· οὕτως ἂν δὲ μὴ ἐπὶ τῶν ὀσμῶν γενέσθαι· ἅτε μόνον τὰς ἐνεργείας αὐτῶν διὰ τοῦ μέσου· μὴ μὴ αὐτοὺς τοὺς ἀτμούς· σώματα γὰρ οὔτας· εἰ δὲ πῶ αὖ τῷ ἀπορίαν ἐπὶ τάνδε· μὴ τὸ δὲ λέγω τὸ μὴ διὰ τοῦ μεταξὺ τῶν ὀσφραντῶν ἀναπίμπλαμθαι τῷ αἰσθητοῦ, ἀλλ' αὖ τὸ τὸ ὀσφραντοῦ ἐπὶ τὸ αἰσθητήριον παραγίνεσθαι· τῶν γὰρ θυμιαμάτων τινὰ οὐκ ἀναπίμπλαμβανόμεθα, ὅταν ἐπὶ τεθυμένα ἐπὶ τὸ πῦρ ᾖ αὖ τοὺς ἀνακαλύπτας· ὁρᾶται γὰρ ἡ λίβανος ἐναργῶς οὖσα· μὴ πρὸς ἡμᾶς ἀφικνουμένη, ἀμέλει μὴ ὁπωσιοῦν θαττον τῆς ὀσμῆς ἀναπίμπλαμθαι βουληθῆναι, ἀθροῦ μὲν τῷ λίβανῳ παῖς χεῖρον ἐπὶ τῷ ξύλα· ὥστε αὖ τινὰς ἀπορρροιαι γίνεσθαι σώματος τινὰ ἐξαίτων τῶν ὠδῶν σωμάτων, μὴ οὐχὶ ἀέρι διὰ τοῦ μέσου τὰς ἐνεργείας αὐτῶν ὡς ἐπὶ τῶν χρωμάτων μὴ τῶν φόφων μὴ τῷ ἀποσίαν δὲ ἐμφύνω οὕτως ἐπὶ λύομεν· λέγω δὴ τῷ δοκοῦσαν θαμυύναι ἐκλῆς τοῦ μὴ λουμένου μένης ὠδίας ὡς αἱ ποιόητες χωρίζονται τῶν ὑποκειμένων· μὴ ἐ λέγομεν ὡς οὐ καθήκαθαι τῷ ἐκ τοῦ μὴ λουμένου ὠδία χωρὶς μὴ ἐκ τῶν παρὰ πλησίων, ἀλλὰ μεταδοῦσι οἷνος, μὴ ἐπὶ σαμεθαι τὸν λόγον αὖτε τοῦ χρόνου αὖ τι δοῦθαι τὸ μᾶλλον· μὴ ἐκ τοῦ ξύλους τοῖς μῶν τῆς οἷν ἐπὶ τεθυμένας ἀναπνεῖν μεταδοῦσι ἀέρα· οὐ γὰρ ἂν ἐξῆν μὴ ἀναπνέοντες· ταῖς ὀσμαῖς δὲ μὴ αὖ τι λαμβάνεσθαι· ὥσπερ παχὺ μεταφέρας οὔσης τῆς οὐσίας, ἐν ᾗ τι γίνεται τὸ ὀσφραντοῦ, μὴ μὴ δῶ αμένης διὰ τοῦ ξύλους δυνήθαι τοῦ δε

μένου· πῶς οὖν οὖν αὖ τον ταῦτα μὲν φόβερα οἱ λόγοι, τε

νῶν ἀφιεμένος, ἢ ὀλίγων ἀπομάττος δι' ἀπῆς δι' ὅλου τοῦ ἀέρος δι' ὠμότητος δι' ἀπορρωγμένης δὲ ταῖς ὁμαῖς ἐπὶ τὸ αἰσθητήριον· λείομεν οὖν πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ ἀληθὰ μὲν γίνονται ἀπόρροιαι αἱ ἀπὸ λεπτομερῶς σωμάτων ἀπὸ τῶν κοίλων, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῶν θυμιωμένων· ἢ δι' ἀπὸ τοῦ τὸ ἐπὶ γινομένων ἀνάπαλιν ἀέρι· ἢ πλάγιον ἢ δι' ἀραιοτέραν ἔχουσα πάσαν ἐπιφάνειαν ἢ πάντως· ἐπὶ μὴ ἐπὶ τῶν λόφων ἐν θαμὶ σωμάτων ἐστὶν ἀπόρροια ὁ μάλιστα λόφος ἐπιφανὴς τοῦ ἐλάττονος· ἢ τὸ αἴγλην λαμπρὸν τοῦ ἥλιον λαμπροῦ· ἀλλὰ ἢ γίνεται αἱ ἀπόρροιαι οὐκ ἀεὶ πάντως αἰσθητήριον γινόμενον πάντως ἀναπνεῖ· ἀλλὰ δεῖται τοῦ μεταξὺ ὑδατος ἢ ἀέρος δι' ἀπορρεόντος τὰς τῶν ὀσφραντῶν ἐνεργείας· ἐπὶ πῶς τὰ ξηρὰ δρῶντα ὀσφραίνονται τῶν ὑπὲρ τοῦ ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος οὐ γὰρ ἁπλῶς ἐστὶ τὸ ἀπόρροιαν τοῦτο δι' ἀπὸ τοῦ ὕδατος κάτω χωρεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον ἄνω· ἅτε ἀντιδιδόντος, ἅτε ἀπνοῦς, ὡς ἐφεξῆς· νῦν δὲ ἢ οἱ πρὸ ὀλίγου ὀσφραίνονται τῶν ἐπιπεφυκότων ὑπὲρ τοῦ ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος τῶν πλεόνων· ἢ ὅτι οὐ χωροῦντες ἐπιπρέχουσιν αὐτοῖς· ἀλλ' ὀσφραινόμενοι δι' ὅλου ἐξιόντας ἐννοοῦσι δηλοῦσθαι· ἢ ὑπὲρ δι' ἀμυδρότητα ὄντων δι' ἀσθενείαν αἰσθάνονται τῶν ἐνεργῶν σωμάτων, οὐ δήπου ἐπὶ τοσοῦτον ἀπόρροιαι ἐκ τῶν σωμάτων διαφοιτῶσιν· ἀλλ' ἔοικεν ἡ μετὰ ὀσφρησιν ἀμυδρὰ οὖσα ἢ ἀθενὴς δι' αὐτὴν ἰσχυροτέρας τῆς ἐνεργείας· ἐπεὶ οὖν ἡ ἐν πολλῷ ἀέρι δι' ἀπορρεομένη ἐνεργεία ἀλάττων γίνεται ὡς περ ἢ ἐπὶ τῶν ὁρατῶν ἔχει ἢ ἀκουστῶν· δι' ἃ τοῦτο δεόμεθα πλησίον αἰσθητηρίου τῆς ὀσμῆς πῶς ἀπόρροιαν γενέσθαι τοῦ ὀσφραντοῦ· ἵνα ἰσχυρᾶς ἔτι οὔσης ὠχετεύσεως τῆς ἐνεργείας ὠχετεύσεως πάθη ὑπὸ τῆς ἢ ὀσφρησις· ἀλλοιουμένου τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἀέρος· ὡς περ ἢ οἱ τὰς ὀπὰς ἐν θαμνώδεσιν ἔχοντες, ἢ οἱ τὰ ὦτα μὴ πλησίον ποιήσωσιν ἢ τὰ ὦτα ἀκουστὰ ἢ μὴ ἀκουστὰ οὐκ ἀναπνεῖ λαμβάνοντα· ἢ δι' ἀπὸ τοῦ πορώδους ἐπιόντος ἐπὶ τὸ αἰσθητήριον σύμφυτον μὴ αὖ ἢ λαμβάνεσθαι τῆς ἁμοῆς· ἢ μᾶλλον τὰ πόρωδες παχυμερὲς ἢ· ἢ μὴ δραστήριος ἢ ἡ ὀσμή· ἢ πόρου ἐπιόντος· ἐξ ὧν ἢ ἡ δι' ὁδὸς τοῦ ἀέρος δι' ὧν ἡμῖν ἢ ἀπὸ τοῦ πλησίον ἀναπνεῖ δι' αἰσθητηρίου τοῦ ἐν ᾧ δὴ ἀπομόρξασθαι τὸ αἰσθητήριον· ἔστι δὲ τὸ ὀσφραντὸν ἢ

αἰσθητήριον, ἵνα τὰ τὰ ἐμπρόσθια τοῦ ἐγκεφάλου μᾶλλον ψυχόμενα τοῦ ἀποφαίνεσθαι μᾶλλον τὸ ἐνύδρον· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἔναιμα καὶ ἄναιμα· τοῦτο μεταξυλογία ἐστίν. ἔστι δὲ τὸ ἀπόλουθον τῆς σωφάξεως τοῦ βήτου οὕτως· καὶ γὰρ τὰ ἔνυδρα δοκοῦσι σημαίνεσθαι, ὥσπερ καὶ τὰ ἐνύδατα· ἅπαντα δὲ ἐξῆς καὶ τὰ σωματώδη ἀεὶ τοῦ ὀσφραίνεσθαι τὰ ἔνυδρα τῶν ἐνύδρων· τὸ δὲ, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἔναιμα καὶ τὰ ἄναιμα ἐπὶ τε τῶν ἐνύδρων καὶ τῶν ἐνυδάτων· ἐναμφοτέροις γὰρ ἔστιν αὐτὴ ἡ διαφορά· ὀσφραίνεται δὲ καὶ τὰ ἄναιμα οἷον τὰ ἔντομα· ἐὰν δὲ περιπλεύσῃ ὁ διὰ τοῦ ὁμοίως δὲ, καθάπερ ἀρτίνεται ἡ σωφάξις· διὸ οὐκ ἄπορον φαίνεται φάναι τὰ ὁμοίως ὀσμᾶται· ὁ δὲ ἄνος ἀναπνέων· ἀπὸ νῦν οὐ μόνον τὰ χερσαῖα ἀλλὰ καὶ τὰ ἔνυδρα ὀσφραίνεται καὶ τὰ ἐνύδατα καὶ τὰ ἔναιμα καὶ τὰ ἄναιμα, καὶ ὅτι πάντα διὰ τοῦ μεταξύ· ἐπὶ δὲ τούτων τὰ μὲν ἀναπνέοντα ὀσφραίνεται· οἷον ἄνος· καὶ πάντα τὰ ἔχοντα πνεύμονα· τοῦτο γὰρ ἄνου ἔλαβε παράδειγμα· ἀπὸ πάντων τῶν ἀναπνεόντων· οὐ μὴν ἀναπνέουσι δὲ οὔτε ἰχθύες καὶ τῶν χερσαίων τὰ ἄναιμα· καὶ τῶν ζώων αἱμάτων γίνεται ἢ ἀπὸ λιπῶν τῶν ὀσμῶν διὰ τῆς διὰ τοῦ ὁσμοῦ τοῦ ἀέρος διὰ ὀσμώμενος· ἀπορεῖ δὲ τούτοις ὅτι φάντα τὰ ὀσμώμενα ὁμοίως ἀπὸ λιπαίνεται ἐστὶ τῶν ὀσμῶν· ὁ δὲ ἄνος, καὶ τὸ δὲ φάντα πάντα τὰ ἀναπνέοντα φασὶ πνεῖν ὀσμᾶται· οὔτε δὲ ἀπνέων, οὔτε ἐκπνέων τὸ πνεῦμα ὡς ἡ ἐνέργεια δηλοῖ, ἀλλ' οὐ διὰ πόρρω ἢ τὸ ὀσφραντόν, οὐδὲν πάνυ ἐγγὺς ὡς ἐπάδοντα καθάπερ τοῦ μύκητος ἐντός, ἀπόλουθον ἂν εἴη τὰ ἀλλὰ τὰ ὀσμώμενα ἀναπνέοντα ὀσμᾶσθαι· καὶ γὰρ καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὀσμώμενα ὀσφραίνεται τοῖς ἀναπνέουσιν· οὔτε γὰρ πόρρω οὔτος τοῦ ὀσφραντοῦ ἀπέχει λαμβάνοντα, οὔτε ἐντὸς τοῦ μύκητος τε ἔτι· τὸ δὲ διὰ τοῦ ἀναπαίου ὀσμᾶσθαι, ἴδιόν ἐστι φησὶ τοῦ ἄνου· ταῦτον δὲ φάντα πάντων τῶν ἀναπνεόντων· φασὶ δὲ τοῦτο

ἔχειν νοοῦσι μὲν πάντα τὰ ὀσμώμενα ἀξιοῦσι καὶ τὰ ἄλλα πάντα, τὰ δὲ ἀναπνέοντα οὐ μᾶλλον ὀσμᾶσθαι ἢ διὰ τοῦ φάντα.

ἕοικεν ἀρ' ἃ μὴ ἀναπνέοντα τῶν ζώντων οἷον τὰ ἄψυχα, οὐκ ὀσφρητὰ εἶναι
ἀλλ' ἄλλως πως ἀισθητὰ ἔχειν. ἡ γὰρ δύσοσμος τοῦ ἀέρος δυσωδία μὴ ἀνα-
πνέουσιν ἂν τοῖς διαριθμηθεῖσιν ἐπὶ τὰ αἰσθητήρια ὡσθεῖσα τὰς ὁσμάς, διὰ
τὸ μὴ μὴ ἐπὶ τῶν ἀναπνεόντων τοῦτο συμβαίνειν. ἀλλὰ δεῖν τινα τοῦ
σπᾶν. ἡ μὲν οὖν ἀπορία αὕτη. ἔξεστι δὲ ἐπισωματοῦν τὸν λόγον. καὶ
πρῶτον μὲν δῆλον ὅτι μὴ τὰ μὴ ἀναπνέοντα οὐκ ἀλλως πως ἀισθητὰ
ἔχει. εἶτα καὶ μὴ τὸν αὐτὸν ἐπάγει. διὰ τί τὰ ἀναπνέοντα ἄνευ τοῦ
σπᾶν οὐδὲν ἅπτεται ὀσφραίνεσθαι τῶν ἄλλων πρὸς τὸν αὐτὸν λόγον
τῶν ὀσφρᾶν τῶν ὅλως ἀναπνοῆς μὴ δεομένων. πᾶσα δὲ τὸν ἀνα-
πνοὸν, αὐτὸς δὲ τῆς ἀναπνοῆς φησὶ τὸ ἐναντίον αὐτῷ τοῦ ἀδύνατου. τὸ δὲ
τὸ ὀσφρᾶν τὸν ἐπιτιθέμενον ἐπὶ τὸ ὀσφρᾶν τὸν αὐτὸν αἰσθητήριον μὴ
παρέχειν αὐτοῦ τὸν αὐτὸν λόγον, οὐ μέχρι μὲν ἐνταῦθα ἐν ἐρεῖ τὸν
πίστιν οὐδεμίαν ὑπὸ πίπτει μῶν δὲ τὸ ἐμφανὲς τοῦτο τὸ αἰσθητήριον.
οὐ πολλοῦ ἄξιον δέ ἐστι τοῦτο ἐπιζητῶν ἄλλων αἰσθήσεων τῶν τοῦ με-
ταξὺ δεομένων, ὡς ἐν τοῦ μὴ ἀεὶ ἐν πνέοντας, μήτε ἀναπέχοντας
τοῦ ἀέρα, ὀσφραίνεσθαι. ὡς δεῖ πάντων πάντως τὸν ἀέρα ὑπὸ
τῶν ὀσφρᾶν τῶν ὡς τοῦτο δεῖ ποιῆσαι. ἐπὶ τοῦ τῶν μὴ δεομένων
τοῦ μεταξὺ τοῦ λέγω ὡς ἀφῆς, ἃ μὴ ἄνευ τοῦ ἅπτεσθαι τοῦ αἰσθη-
τηρίου τὸ ἁπτοῦ ὡς τοῦ τοῦ, οὐ παρέχει ἡμῖν ἐναντίον τὸν αὐτὸν λόγον
διὰ τὸ μὴ πάσχειν ὑπὸ τοῦ ἀέρα ὑπὸ τῶν χυμῶν. ὡς τοῦτο δῆλον.
τῶν μὲν γὰρ χυμῶν τὸ ὑδατῶδες ἐστὶν ὄχημα. τῶν δὲ ὀσμῶν οἱ ἀτμοὶ
οὗτοι δὲ μᾶλλον ἀέρος. οὐ δὲ νομίζουσιν ὥσπερ ἡ δηλαδὴ τοῦ ὑγιαῦς τοῦ
δὴ τοῦς ἀτμοὺς ἐνοῖς αὐτὸ ὁσμὴ παραγενέσθαι τὸ αἰσθητήριον.
ὡς τοῦτο δῆλον ἐξῶν ὡς οἱ ἰχθύες ὀσφραίνουσι καὶ ἄλλο τι ποιοῦσιν
οὗτοι τὸν αὐτὸν λόγον ὡσαύτως τοῦ τε ἀέρος ὡς τοῦ ὕδατος οὐ μέτ-
τῆς οὐσίας τοῦ ὕδατος δεχομένης τὸν αὐτὸν λόγον. ἀλλὰ τῆς δυσόσμου
δυνάμεως αὐτοῦ τελουμένης, ὥσπερ ὡς ὑπὸ τῶν χρωμάτων
οὐ καὶ τῆ ἡ τοῦ ἀέρος οὐσία ποιοῦσα, ἀλλ' ἡ δυσοσμία μὴ τὴν
τῶν χρωμάτων αὐτοῦ δυνάμεις τελεσθῆναι. ἀλλὰ δυνάμενον ὥσπερ
τῆς ὀσμῆς αἰσθάνεσθαι. ἡ γὰρ τοῦ ὀσφρᾶν τοῦ αἰσθητοῖς ὡς δυσωδης

μὴ ὠθῆται ὀσφρητὸν εἶναι. ὅτι μὴ τὰ ἀναπνέοντα οὐ καλεῖται μέχρι τοῦ αἰσθητοῦ παρὰ τὸ ὀσφρητόν. διὰ τοῦτο ὀστρεῖα φησὶν αἰσθητὰ ἔχειν. ἡ δὲ ὀσμὴ οὐδὲ μία ἀλλὰ αἰσθητόν ἐστιν αἰσθητή, ἀλλὰ μόνη τῇ ὀσφρήσει τῇ τοῦ ὀσφρητὸν εἶναι καὶ οὐ καλεῖται ἔχοντα αἰσθητά. ὅτι δὲ ὀσμῆς αἰσθανόμεθα, καὶ ἀπὸ τούτου δῆλον ὅτι ἐν τοῖς ὑγροῖς καὶ ἐν τοῖς ξηροῖς ἐστὶν ἡ αἴσθησις· ἐν μὲν οὖν τοῖς ὑγροῖς ἐπιχέεται καὶ ἐπιπολάζει καὶ ἐμπίπτει ἡ ὀσμή· ἐν δὲ τοῖς ξηροῖς ἐνεργείας ἐνεργείᾳ, ἀσπερ καὶ ὁ μολύβδου μόνα ὀσφραίνομεν. ὧν δὲ αἱ ἐνέργειαι αἱ αὐταί, τούτων πάντως καὶ αἱ δυνάμεις. ἔτι περὶ δὲ ὅτι ὥσπερ τὰ ἀναπνέοντα· ἡ δὲ τοῦτο, ὀσφραίνοιτο ἄν, δῆλον ὅτι καὶ τἆλλα. ἔοικε δὲ τοῖς ἀνοίσθητοις διαφέρειν τὸ αἰσθητήριον· τοῦτο πρὸς τὸ τῶν ἄλλων χωρὶς τῶν αἰσθάνεσθαι τῷ θερμῷ ἀποδίδωσι· τίνος οὖν ἕνεκεν τὰ μὲν μόνα ἀναπνέοντα ὀσφραίνεται· τὰ δὲ χωρὶς ἀναπνοῆς ἀδύνατα καὶ ἐστὶν ὀσφρανθῆναι. φασὶν οὖν ὅτι τοῦτο οὐ συμβέβηκεν ἐπὶ τῆς ὀσφρήσεως οἷον καὶ ἐπὶ τῶν ὁράσεων· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τούτων τὰ μὲν σκληρόφθαλμα τῶν ξωόντων οὐκ ἔχουσι βλέφαρα πρὸς ἀλύμματα τῶν ὁμμάτων, καὶ φύλαμα τῆς ὄψεως, διὰ τὸ αὐτόθεν τὸν ἀέρα ἐκ τῆς δύσεως θάττους τῆς κατὰ τὸν σκληρότητα. τὰ δὲ μαλακόφθαλμα βλεφάροις ἐπίκειται καλυπτομένους ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς φύλακα τῶν αἰσθητηρίων ὡς ἂν παθητικῶν· καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν ἔχοντα βλέφαρα· τὰ δὲ, μὴ ἔχοντα οὐδέτερα τούτου, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ὀσφρήσεως· τὰ μὲν ἀναπνέοντα τῶν ξωόντων ἐοικασὶ πρὸ καλύμματος τῷ ἐλύτρου τοῦ ὀσφραντικοῦ μορίου ἀθροίζειν σάρκα καὶ τὸ φῦσαν τοῦ χαλκοῦ· τοῖς δὲ μὴ ἀναπνέουσιν ἀνάλογον εἶναι τὸ αἰσθητήριον ποῦ ποιῇ μηδενὸς δεῖσθαι πρὸς κάλυμμα τος· ὅσα οὖν οἷόν τε πρὸς κάλυμμα ἔχειν πρὸς τὸ αἰσθητήριον, δέον τοιαύτης ἀναπνοῆς, ὥσπερ εὐρώπη τὸ φλεβίον· φλεβίον δέ φησι τὸ ὀσφραντικοῦ νεῦρον· ἵνα καθαρῶς δέχηται τὰς ἐνεργείας τῶν ὀσφραντῶν· αὐτὸς μὲν οὖν τοσοῦτον εἶπεν· ἴσως δὲ πρὸς τὸν τῶν ἀνθρώπων λόγον ἀπέων ἐστὶ τὸ ὀσφραντικὸν αἰσθητήριον, ἐν δὲ ταῖς τρήσεσι τοῦ ὀστοῦ τούτου οἷον ἀλύσεις περίκεινται τὰ πρὸς ἅπτεσθαι μὴ μύξας λίσχρας οὔσας· διὰ τοῦτο δεόμεθα τῆς ἀναπνοῆς

φησὶν εἶναι ὑπὸ τῶν ὀσφραντικῶν οἷον ἀφάς τοῦ θείου οὕτω καὶ μὴ ἀναπνέοντα

ἡ σφοδρότερα ἴσως, ἵνα καὶ ἀραιώτερα τὰς τρήσεις παῖσας, καὶ ῥᾳδίτερον τὸ
ὁδὸν τῷ δι' ὅλου ἀέρι ποιῆσωμεν· ἴσως δὲ καὶ ἡ σαρκίον ἡ ἑαυτὴν ὑπὸ μικρὰ
μενος· ὃ ὃ περ καὶ ἀδιὸς τῆς πνοῆς μου φίξεται· ἀπορήσαι δ' ἄν τις περὶ τῶν
ἀμφιβίων πότερον ἅμα ὡς περ οὐ δέονται τοῦ ἀπὸ τῆς ἐνύδρου οὖται ἵνα δο-
φθαρῶσιν, οὕτως οὐδὲ ἐνδέχεται δι' ὅλου τῆς πνοῆς ἵνα ὀσφρανθῶ.
ἡ οὐδὲν λεπτομερὲς ἐν μικρῷ ὕδατι ἀφιᾶσι θαυμαστὸν ἀπὸ τῆς ἐν τοῦ ὕδατος
ἀναπτύξεως· ὅταν δ' ἀναπνεύσῃ πάντα χρῆσθαι ἐντοῖς ἀναπνευστικοῖς μορίοις·
ἐπὰ δηλαδὴ ἀμφίβια ἐστὶ πρὸς ἀμφότερα ἅπτοις οἷς ἀναπαρεσκεύασεν
ἡ φύσις· μὴ διὰ τοῦτο ἀναπνέοντα οὐ πάσχειν ἐνύδρων· ἀποδοὺς
τῷ ἀνθρώπῳ δι' ὧν τὰ ἀναπνέοντα δίχα τοῦ ἀπὸ τῆς πνοῆς οὐ πάσχει ὀσφραίνεται, ἢ
πόθεν φησὶ τὰ τοιαῦτα οὐδὲ ἐνύδρια ὀσφρήσεται διὰ τοῦτο ἀρνεῖσθαι
αὐτά· ἐνύδρια δ' ἀπνευστοῦντα. ἐπεὶ μὴ δέ ἐστιν ἐπὶ ἀήρ ἀπόθεν
ὀσφρήσασθαι δύναται ἐνύδρια· ἐπεὶ δὲ ἡ ὀσμὴ τοῦ ξηροῦ ὥσπερ ὁ χυμὸς τοῦ
ὑγροῦ· ὕλῳ τοῦ ὑγροῦ φησὶν ἀναπνοὴ τὸ ὑγρόν· διὸ μὴ τὰ πάνυ μικρὰ τὸ ξηρὸν ἂν
μὴ ἀχύμα ἐστὶ παντελῶς· ἐφ' ὃ δὲ περὶ τούτων μεταλλίτον ὥσπερ οὖν φησὶν
ὁ χυμὸς τοῦ ὑγροῦ ἐστὶν, οὕτως ἡ ὀσμὴ τοῦ ξηροῦ ξηρόν· δὲ λέγουσι τοῦτο δεῖ,
ἀλλὰ τὸ πῦρ ὧδε οἴονται λέγεσθαι τῷ καπνώδη ἀναθυμιάσεις· δὴ-
λον νῦν οἷς δὲ τὰ θυμιάματα τῷ τοιαύτῳ ἀναδοῦναι ἐν τῷ θυμιᾶσθαι
ποιοῦντα· ὃ μὴ δὲ ἡ ὀσμὴ τοῦ ξηροῦ ἐστὶν, ἐπὶ πλέον ἐν τῷ περὶ ἀναθημάτων
λεκτέον· ἀκουστέον δὲ ξηρόν, τὸ μὴ δὲ μίαν παύτην ἔχον ὑγρότητα· τοῦτο
γὰρ μὴ ἄοσμον ἐστὶν ὡς δηλοῦσι μὴ τὰ πάντη καπνιζόμενα θυμια-
μάτων· ἀλλὰ τὸ μετέχον μέν τινος ὑγρότητος, μᾶλλον δὲ οὐ ξηροῦ
ἢ ὑγροῦ· ἐνδέχεται δὲ μὴ ἐν τοῖς μετεωροῖς ὅλως ἢ ἀναπνοὴ σὰ ἀνα-
θυμιάσεις ἐν τῇ γῇ ἀνάδοσιν μὴ ῥᾳδιουργίας ἕνεκα τῆς· τὸ δὲ ὀσφραντικὸν
αἰσθητήριον τὸ διῶν ὠμὸν τοιοῦτον· ἀπὸν περὶ τοῦ ὀσφραντοῦ λέγειν
ἢ περὶ τοῦ ὀσφραντικοῦ· καὶ δόλου δὲ περὶ πάσης αἰσθήσεως ἅπτεν,
ὅτι ἐστὶ διῶν ὠμὸν τοῦτο ὅπερ τὸ αἰσθητὸν ἐνεργείᾳ· τὸ αὐτὸ οὖν φησὶ καὶ
περὶ τοῦ ὀσφραντικοῦ, ὅτι διῶν ὠμόν ἐστιν ὅπερ τὸ ὀσφραντόν· γίνεται
δὲ ὅμοιον ὅταν δέξηται τῶν ὀσφραντῶν τὰς ἐνεργείας· μὴ γένηται
ἐνεργείᾳ ὀσφραινόμενον· οὐ γὰρ δύο ὧδε λέγεται, ἀλλὰ

διὰ μιᾶς ἴνεται ἢ συγμιᾶς ἴνεται ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ. οἷον δὲ ἡδὺ καὶ λεπτομερὲς γίνεται τὸ αἰσθητήριον ὅπερ τὸ αἰσθητόν· ὅπερ δεῖ ὡς ἔπος εἰπεῖν περὶ αἰσθήσεως. τοῦτο μὲν δὴ ἀφείσθω περὶ ὅλου· ἢ περὶ τῶν μορίων· δοκεῖ γὰρ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἅπασι περὶ τοῦ σώματος μηδὲν ἧττον περὶ ὅλου ἢ μορίου.

ἀπορήσαι δὲ δεῖ περὶ ὕδατος, πῶς ἔχει· οἱ μὲν γὰρ ὁμοῦ ὕλην τὸ ξηρὸν· τῶν δὲ χυμῶν τὸ ὑγρόν· ἢ γὰρ οὐδὲν μᾶλλον ξηρὰ

οἷον τὸ ὀπτὸν ἅλας· ἢ ὅσοι ἄλλοι τῶν ὀπτῶν εὐώδεις ἢ δυσώδεις· ἀλλὰ μὴν ὁ χυμὸς οὐ μᾶλλον ἐν ὑγρῷ ἢ ξηρῷ· τὰ γὰρ βρωτὰ πάντα ξηρά· καίτοι ἔνια τῶν ἐδωδίμων ἢ τῶν φαρμακωδῶν χυμῶν μετέχοντα, οὕτως ἐστὶ ξηρὰ πολλαπλασίως ἢ ἅλς ἢ δῶμα, ὡς μὴ ξηραίνειν τοὺς προσφερομένους. ἄλλως τε τὸ ὕδωρ ὁμαλίστατα τῶν ὑγρῶν τοῖς χυμοῖς ὑπόκειται· ἢ παντὸς ἢ ὑγρὸς ἀχύμος ἐστί· ποιοῦσι δὲ ἐμποδὼν ἐν τῷ ξηρῷ ὥστε μιγνύναι· οὕτω γοῦν καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς μετεώροις τὸ θαλάττιον ἐμπῖπτον ὑπομιμνήσκει τοῦ πικροῦ καὶ ἁλμυροῦ χυμοῦ ἔχειν ἔλεγεν· ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν τοῦ ὕδατος γινόμενον τοὐσθενὲς φόρους χυμοὺς τῶν τροπανῶν μὴ δυνάσθαι γίνεσθαι· οὕτως ἄρα ἐμποδοῦ ξηροῦ μᾶλλον τοὺς χυμοὺς δέχεσθαι· ὥστε καὶ ἡ τῶν σωμάτων τῶν ζώντων σύστασις ἐν τῷ ξηρῷ μᾶλλον ἐν τοῖς ὀπτοῖς εὐωδίας ἢ δυσωδίας ἐμποιητικὴ ξηρᾶς οὐσίας· τῆς περὶ ἣν τῶν δενδρῶν, οἷς ἐνεμύχθη τὸ ὕδωρ γενέσθαι δοκεῖ, οὕτως ἐξαναγκαίως τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ τοὺς χυμοὺς τοῦ ξηροῦ μᾶλλον εἶναι· ἆρα καὶ τοῦτους ἐμποδὼν ἐμμιχθέντος ξηρᾶς οὐσίας τὸ ὑγρὸν δέχεσθαι· ἀλλὰ πρὸς τῷ τοιαῦτα τὸ μὲν ὑγρὸν ὡς πρὸς ὕλην ὑπακούειν τοῖς χυμοῖς· ἐπιγίνεσθαι μέντοι καὶ μιγνυμένου τοῦ ὕδατος τῷ ξηρῷ, ἀλλοῖον ποιοῦντος ἐν τῷ ὑγρῷ τὸ τοῦ ξηροῦ τοὺς χυμούς, ἵνα ποιητικὸν αὐτῶν λάβωμεν τῶν χυλῶν τὸ ξηρόν· ὕλην δὲ τὸ ὑγρόν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν τοῦτο τῷ λόγῳ μὴ ἐπὶ τῶν ὁμοίων χεῖσθαι δῶμα τοιοῦτον· τὸ γὰρ ὕδωρ ἀόμοιον ἐπιγόμενον ἐν τῷ ξηρῷ μυρίας ὁμοίους δέξεως δέχεται· ὡς μὴ πρόσω πῆξαι ἐνεργάσασθαι ἐν τῇ γῇ· δῶμα τοιοῦτον οἷον παλίνδενον ὅτι ὡς ὕλη μὲν τὸ ὑγρὸν δέξασθαι τοὺς ὁμοίους· τὸ δὲ ξηρὸν ποιητικὸν ἔσχεν· ἐπὶ τὰ δῶματ' ἢ τοῦ λόγου αὐτὸ στέλλει· ἐφ' ὧν ξηρά ἐστιν· ἢ ὀφθαλμοὶ·

ἢ ψευσά· ἀλλ' ἁπλῶς μόνον ποιξηρά· οἷον γῆ· οὐ πεποσμωμένον· οὐ πεχυ-
μόν· ἀμμώδη δέ τα δέ πως σύστασιν, ἔχειν ἀμφότερα· τὸ δὲ ὕδωρ τὸ μὲν ὑγρὸν : ὑγρῶν
τὸ ὕδωρ ποιητικὸν ὑγρότητος εἶναι τούτων αἰτίαν· τὸ δὲ ξηρὸν ὡς ὕλην ὑποκεῖσθαι·
οὐκοῦν ὑγρότης οὔτε ὁλόκληρος· ἀφορίζων τῷ ξηρῷ μὲν τοὺς ὁσμούς· τῷ ὑγρῷ
δὲ τοὺς χυμούς· ἀλλ' ὡς περ τοῖς χρώμασιν οὐχ ἁπλῶς αὐτὰ τῶν ἁπλῶν
ὑποκεῖσθαι, ἀλλ' ἤτοι τῶν δεκαπέντε τοῖς τοιοῖσδε ὑποκεῖσθαι χρώματα· τὸ δὲ
μὴ ἁπλοῦν τῶν χρωμάτων ὑγρότερον τὸ ὑποκείμενον· ἄλλο δὲ ξηρότερον·
οὕτω τοῖς ὁσμοῖς τοῖς χυμοῖς σώματός τινος τὸ ὑποκείμενον· πρὸς
δὲ τῷ ἰδιότητα τῶν χυμῶν τῶν ὁσμῶν, τὸ ὑποκείμενον ἢ ξηρόν ἐστιν,
ἢ ὑγρόν· τάδε δεῖ τῶν ὑπὸ δύο μερίζειν τὸ ὑγρὸν φημὶ τὸ ξηρὸν ἀφορίσαντα,
τοῖς μὲν χυμοῖς τὸ ὑγρόν· τοῖς γὰρ τοῖς ἐναντίοις ὁ χυμὸς μάλιστα ὑπὸ τοῦ
ὑγροῦ πῆξιν ποιοῦντος ἐπίνεται· τὸ ὡς ἥδιστον ὅταν ἀποξηρανθῇ,
οὐδὲ χυμοῦ μετέχει· τὸ δὲ ὑγρὸν οἷον τὸ ὕδωρ ὅπως ἂν ἦ ἁπλοῦν ὂν
τὸ ἀμίγες· χυμοῦ πάντος μετέχει· τοῖς δὲ ξηροῖς ὡσαύτως τοὺς ὁσμούς·
τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ὅταν μάλιστα ἁπλοῦν ὂν ἦ πάντη ἐστὶν ἄοσμον·
τὸ μὴν τοι ξηρὸν οὐδὲν πω λυμαίνεται τῶν ὁσμῶν· δι' ἐπίκτησιν δὲ τοῦ ὑγροῦ
οὐχ ἵνα ὀσμῆς μεταδῷ· ἀλλ' ἵνα ἀπολαύσῃ ἡδονῆς· μὴ σῶν ἂν ἐνεγκεῖν τὸ
ξηρὸν ἀναθυμιάσεων· μὴ οὕτω παντὸς ἀπορροὴ ποιοῦσα ἡμᾶς· οὕτω
ῥοῦν πολλὰς τῆς γῆς ῥυσὰ χάσκοντα ὑπὸ τοῦ αὐαίνοντος ἐξα-
πτόμενα· τὸ δὲ ἀέριον στερεόν ἐστιν ἀπλοῦν· μὴ πού τι ἀοίδιμον τοῦ μὴ δύνασθαι
αἰσθητὸν δι' ἀπορίαν μεταξὺ ἄλλο τρίτον οὔτε σῶμα τι· οὐ δὲ γὰρ ἡ ἀφὴ
ἀπολούσεως περιτευούσης μὴ γευστῶν δι' ἀλαμπανά· δι' ἃ ἐρεῖ δὲ φησὶ
ταύτῃ τῷ αἰσθητὸν τῶν προφημένων τριῶν· δύο μὲν ἐκδύναι μὲν δι' ἀ-
πίνος τῶν μεταξὺ πῶν αὐτὰ πλὴν ἑνὸς δύνασθαι τῶν ἐποιοῦντο·
αὐτὴ δὲ οὐ δι' ἄπινος τῶν μεταξὺ πῶν αὐτὰ πλὴν ἑνὸς δύνασθαι
αὐτὰ λαμβάνεσθαι τῶν γευστῶν· ἀλλὰ δεῖ τὸ αἰσθητὸν αὐτοῦ εἶδος
τοῦ αἰσθητηρίου· μὴ πῶ αὐτὰν ἀπὸ δύο ποιοῦ μὴ δύνασθαι τῷ γεῦσιν
ἐξάπτεσθαι τῶν γευστῶν· μεταξὺ πίνος· ἀφὴ γὰρ φησὶν ἡ γεῦσις·
μὴ πὸ γευστὸν ἀπτὸν εἶναι· ἡ δὲ ἀφὴ οὐ δι' ἀπίνος μεταξὺ γίνεται·
αὐτὴ γὰρ εἶδός τοῦ αἰσθητηρίου τὸ αἰσθητόν· ὅθεν μὴ ἀφὴν εἶναι.

ἐπάδων μὴ ἡδονῆς ἀφὴ οὖσα ἐστίν, ἀλλ' ὅτως οὐδ' ἅπτεται τοῦ μεταξύ. ἀφὴ δὲ μία
μόνη ἡδονή. οὐχ ὅτι ὑπὸ τῶν ἁπτικῶν αἰσθητὴν ἀναίτιον. ἀλλ' ὅτι καθ'
αὑτὴν ἰδίαν ἔστιν ἐπάδων κοινὸν ἔστιν ἐπαμφοτέρων τὸ τῆς αἰσθήσεως, ὃς περὶ
ἐπὶ τῆς ἀφῆς, οὐ μέσον τὸ μεταξύ, οὔτως οὐδὲ ἐπὶ τῆς γεύσεως. τῶν
δὲ ἀνθρώπων ἐσθίοντες μὲν οὐδὲν πρὸς ἀφῆς λόγῳ. πρὸς σὲ δὴ καὶ ἀλλοτρίου
οὔτος σώματος. διὸ καὶ ἐρεῖν πῶς περὶ ἀφῆς λόγῳ, ἔστιν οὖν μὴ ἐν τούτοις
μεταξύ, ἀλλ' οὐκ ἀλλότριον ὥσπερ ἐπὶ τῶν περὶ ὄψεως αἰσθήσεων. ἐπὶ μὲν γὰρ
ἐμφύτων. διαφορῶ τὸ μεταξύ. τὸ μὲν, ἀλλότριον. τὸ δὲ, ἴδιον. ἀλλότριον
μὲν ἀὴρ ἢ ὕδωρ. ἴδιον δὲ μὴ ὁρῶμεν ἐς. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ὀφθαλμῶν γὰρ ὑγρὰ
μὴ ὀχετῶν ἐστί. ἐπὶ δὲ ἀκοῆς, ὁ ἐξωθεν κοιλότητος ἀήρ. ἐπὶ δὲ ὀσ-
φρήσεως ἤ τοι τοῖς μυκτῆρσιν, ἢ περὶ τὰ ἐντὸς δή. ὁμοίως οὐκ ἀφῆ
ἀὴρ ἢ τοιοῦτόν τι ἕτερον. ἀνάλογον γὰρ ἔχει τοῖς ἄλλοις. ἐπὶ μέντοι
ἀφῆς μὴ γεύσεως, ἀλλότριον μέν οὐδὲν ἐστὶ μεταξὺ διὸ οὐ καθάπτομαι
μόνον δὲ ἴδιον. πῶς γὰρ σαφὲς βούλεται εἶναι τὸ μεταξύ. ἄλλο
δέ τι τὸ καθαπτόμενον ὡς ἀμφὶ βέστερον ἐσόμεθα.
ὥσπερ δὲ τοῖς περὶ τὸ ὁρᾶν φανερὸν τὴν ὄψιν μὴ ὁμοίως πάσῃ ὀσμῇ διαφί-
ρειν, οὕτω μὴ τοῖς χυμοῖς τὸ ὑγρὸν ἁπτόμενον. ἀλλ' ἐνίοις
μὲν οὐχ ὑλίνειν τὸ διαφανές, ἢ ὄψιν, ἢ ὁμοίως. ἀλλὰ
μόνον τοῖς ἐνεργείᾳ ὡσὶν ἀπαγγέλλει. τοῖς δὲ χυμοῖς τὸ ὑγρὸν ὡς ὕλη
ὑπόκειται. μὴ παντὸς ὑπὸ τῶν μὴ ποιοῦντος. οὕτω τὴν ὄψιν
τῇ πρὸς τὸ αἰσθητόν, πῶς αὐτὴν ἐστὶν αὐτῶν πάσχειν. μὴ τὸ ὁρᾶν
δὲ ἐνῶ ὁ χυμὸς τὸ ὑγρὸν ἐνύγρῳ ὡς ὕλη ὅτι ἀφῆς ἢ γεύσεως, μὴ
διὰ τοῦτο οὐ δεῖται τοῦ μεταξύ διὰ τούτων καταδυομένη
τὸ γὰρ σῶμα φαίνεται ἐνῶσις ἐνύλη τὸ ἄνθρωπος ἔχει ὁ χυμὸς ὥσπερ ἐστὶ
γεύσεως, ὑγρόν ἐστιν. ἐρᾷ γὰρ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑποκείμενον ἄνθρωπος
τοῖς χυμοῖς τὸ ὑγρόν. ὡς τε ἀπὸ μὲν γεύσεως ὁ χυμὸς ἐνύγρῳ
τὸ ἄνθρωπος ἔχει, τὸ δὲ ὑγρὸν ἁπλοῦν, ἀφῆς ὑγρὸν ἀνθρώπου ὕλη πᾶσιν,
τὸ γεύσεως ἄρα ἁπλοῦν. ὁ μὲν γὰρ χυμὸς, αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἀ
σώματος· ὥσπερ μὴ τὸ χρῶμα, μὴ αἱ ἄλλαι ποιότητες· ἐν σώματι

μήποτε ὑγρὸν τὸ ἆθλον ἐστί. ὡς τοῦ ξηροῦ ὑποκειμένου τῷ χώματι τοῦτο δὴ
ἁπλοῦν. ἢ πότερον ἀφ' ἑαυτοῦ δεῖται τοῦ μεταξὺ ἡγεῖσθαι. διὰ τί γὰρ τοῦ αὐχμηροῦ
τοῦ χώματος ἄμφω δεῖται τοῦ σώματος ἐν ᾧ τὸ ἆθλόν ἐστι. λείπω δὴ τοῦ ὑγροῦ.
διὸ καὶ ἐν ὕδατι ἥκιστ' ἂν νήχοιτο, ἀποπνιγόμενα ἂν ἐμπλησθέντος τοῦ λάκκου
ὑγροῦ ὑλης χώματος. ἢ ὅτι οὐδὲ ὁμοίως δεῖται τοῦ μεταξὺ ἀεὶ αὐχμηροῦ
τῶν χωμάτων, διὰ ταῦτα οὐ παραπλησίως ἀξιῶ. διὰ μὲν ἐν ὕδατι
ἐμπλησθέντος ἐν αὐτῷ λάκκου λίνος, ἀποπνιγόμενα ἂν αὐτοῦ.
οὐ χοῦν δὲ ὥσπερ ἐν πλαστῷ χώματι ὁρῶμεν ὕδατος. οὐδ' ὡσπερ
τὰ δι' ὕδατος ὀσφραινόμενα. ἐπεὶ πάντων μὲν γὰρ ἢ μὴ ὄντων
τῶν ὑδατίνων χρωμάτων μὴ δὲ ὧν ἡ ὀσφρησις ἢ αὐχμηρότης αὐτῶν
γίνεται. ἐν ταῦτα δὲ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι δεῖται ἐμπλησθῆναι τοῦ λάκκου.
ἢ ὡς ὕλην τὸ ὕδωρ δέξασθαι τὸν λάκκον πάντα, ἢ δοποιηθῆναι
ὑπ' αὐτῆς. ἢ αὐτοῦ λάκκου. γενέσθαι. δι' ὅπερ ἐν τῷ μελιπηράτῳ
μύκητος δεῖται πάντα μερισθῆναι τὸ μέλι ἐν τῷ ὕδατι. ὡς τὴν
αὐτὴν τῷ οὐσίαν τοῦ μέλιτος ἐμμιχθῆναι τῷ ὕδατι. οὐδὲ τὰ
ὀσφραντά. οὐδὲ τὰ τοφὴ ἡνικά. διὸ οὐ ταῦτα μένει ἐκνεόμενοι
τοῦ ὕδατος τοῦ λάκκου, αὐτὰ λαμβανόμενα. ἢ οὐκ ἀπὸ τοῦ
ἁπόμενοι. λείπω δὲ φέρεσθαι ἢ ἀλλ' ὡς τὰ φῶτα ὁ ἀλέξανδρος.
ἢ τὸ σῶμα ἐν ᾧ ὁ χόμος τὸ ἐκνεῖ τὸν ὑγρὸν ὡς ὕδατι. ἀποφαίνω
δὲ φησὶ τὸ ὡς τὰ φῶτα ταῦτα, ὅτι χόμος ἐν τοιούτῳ ἐστὶν ὑγρῷ, ὁ
ποιοῦν ἐστὶ τὸ ὕδωρ. οὐ γὰρ δοκεῖ ὁ ἀὴρ χόμων ἆναι σκληρός, καίτοι
ὑγρὸς ὤν, ἀμὴ πάνυ θρασὺς ὢν ὁ χόμος. παρόντος γὰρ πολλοῦ
ἀέρος τοῦ παραμένοντος ποιοῦντος τὸν ὄγκον τοῦ χόμου
ἀθόλου τῆς παρασκευῆς οὐσίας λίνου ἀποφευούσης ἢ εἶναι ἐμ-
πλησθείσης αὐτῷ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἢ πούτου ὕδατος. διὰ ταῦτα
γίνεται μᾶλλον ἐν νεοδρέπτου ὄντος ἢ μὴ παρεξηραμένου,
πλὴν ἐπὶ τῶν γευσόντων πλάστων ποιούντων, οὐ γίνεται αὐτῶν
σκληρὸς ὁ ἀήρ. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ ἢ ἢ παντελῶς ἄχυμον τῇ αὐτοῦ
φύσει ὡς τοῖς ἀτρεκέσι δοκεῖ, ἢ ἐγγὺς ἄχυμον. ἀισθανόμεθα

G

γὰρ γλῦκός ὡς ἀμῦδρου ὕδατος, φὼς πρὸς ἐλέγνθαι αὐτῶ φησὶ τὰς ποι-
αὐτὰς ποιότητας. διὸ πεῤ πολλὰ μεῤέστερα τῶν ὑδάτων ἀπαιό-
τερα ἀνέστι σημεῖον διότι τὸ δῦνθούμενον ὕδωρ· ὡς ἐξαλμῥόμενον.
ὡς πολλαπλάσις ἢ τούτων ὑπομένον ἐγγὺς ἀποιον γίνεται· ἀδὲ τὸ δῦνθὺν
ὡς ἐξαλμῥὸν χωρίζθαι ἐστὶ τοῦ παχῦμεῤέστέρου τε καὶ γεώδους, δῆλον
ὅτι αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ ἐαυτοῦ φύσιν ἀποιόν ἐστιν· ἅῤε πὶ μῖξθ τοῦ γεώδους
ἔγχυμον γίνεται· πλαὶ ἅπαν τὸ λυσὶ ἐστὶν ἄχῦμον καθ᾽ αὑτὸ ἡ ἐγγύς,
ἔχθ μεντοι δωάμιν πάντων τῶν χῦμῶν δεκτικὸν· διὸ καὶ ἀπολαύθ
παντὸς χῦμοῦ αὐτὸ πλησιάζων αὐτῶ· καὶ ὕλη αὐτοῦ γίνεται· ἐνύγρῳ
οὖν ὁ χῦμὸς ὡς ἐνύδατι· οὐ γὰρ τῶ ὡς ἐναέρι ὑγρῶ· οὐ γὰρ γεώδης ὁ
ἀὴρ· οὐδὲ ὕλη χῦμῶν· τὸ δὲ καθάπερ ἐπὶ τοῦ πόρου παραδείγμά-
ἐστι, πῶς αὐ ἐνύδατι οὔτες ἢ θανόμεθα τοῦ γλῦκέος· ὅτι τὸ ἐκ-
θανεῖν καθάπερ ἐπὶ τοῦ πόρου μὴ οὐχὸς διὰ τὸ μέγεθος μεταξύ· τὸ δὲ χῶμα
οὐχοῦτως ὁρᾶται τὸ μίγνυθαι ταῖς ἀπορροίαις· τοῦ μὲν γὰρ χῦμοῦ
αὐ θανόμεθα ἐν τῶ ὕδατι οὔτες· τῶ δὲ μὴ μίγνυθαι ἐνεῶ τῶ τὸ γλῦκὺ
σῶμα· διὸ ὡς ἅπου μὴ ἰὼν ἐστὸς δῆ· οὐχοῦτως δὲ τὰ χῶματα
ὁρῶμεν διὰ ἀέρος ἢ διὰ ὕδατος· οὐ γὰρ ἐμμίγνωται τὰ χῶματα
τῶ διαφανεῖ· οὐ δὲ γὰρ ὕλη αὐτῶ γίνεται τὸ διαφανές· ὡς τῶν χῦμῶν
τὸ ὑγρόν· οὐ δὲ μεχῳσμένον τὸ διαφανὲς τῆ ὕλῃ ὑπὸ πίπτ, ἀλλὰ
διὰ αὐτοῦ τὰ χῶματα ὁρᾶται· ἀ γὰρ οὐ δοῦτως ὁρᾶται τὰ χῶματα
ὡς ἀπορροίας πέμπουσα ἐπὶ τῶ ὁρᾶν· δῆξθ γὰρ τοῦτο ἐντῶ
περὶ αἰσθήσεων μὴ αὐ θητῶν· ἁ γὰρ τῶ τὸ ὁρᾶν καὶ ἀ πόρροιαν
τῶ ἀπὸ τῶν χῶμάτων, σῶμα αὐτῶν ἢ ἀπόρροια· σῶμα δοῦσαν
αὐτῶ, εὐλογοῦν ὑπομένν μὴ ὀλίγον παρεμπεχθεύτων τῶν ἀφῶν
ἀπορῥᾶνέστ᾽ ἁ ἀπόρροια ὥν διὰ τὸ μὴ οὐσίδναται ὑπὸ τῶν ἀνέμων·
οὔτε οὖν ὡς μίγνυμένου τοῦ χῶματος τῶ διαφανεῖ τὸ ὁρᾶν γί-
νεται, οὔτε καθ᾽ ἀπόρροιαν· ἀ γὰρ διὰ μέσου τοῦ διαφανοῦς,
οὐ γὰρ ὕλη γίνεται τῶν χῶμάτων· οὐ δὲ χῶννυται ὑπ᾽ αὐτοῦ.
ὥστε οὐ χομοίως τῆς πεῤευότητος ἐνύδατι οὔτες, μὴ τῶν χῶμά-
ας θανόμεθα· ὡς μᾶλλον τὸ μεταξὺ οὐδενέστιν, ὡς δὲ χῶμα

τοὐναντίον· οὕτως τὸ ἓν σὺν ὀχλεῖ. ἀπὸν τῶν διαφορᾶν τῆς ἑνώσεως πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, νῶν λέγω τὴν νοῆσιν· μὴ νωθρεύειν τὴν ποιωνίαν τῆς ἑνώσεως λέγω πρὸς πάσας ἁπλῶς τὰς αἰσθήσεις· ἡ ποιὰ νῶν ἡδονὴ φησὶ καὶ ἀναμένειν τὸ μὴ διὰ λύπης μεταξὺ ἀλλοτρίου ποιᾶς αἰσθήσεως ἀνιᾶν τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ αἰσθητῶν, οὐδὲν ἔχει ποινὴν πρὸς τὰς προφερομένας φάσεις. τῇ γὰρ ἀφῇ ποινωνεῖ καὶ τοῦτο. ἔχει δέ τι ποινὸν πρός τε ὀφθαλμὸν καὶ ὄψιν· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ τέρατα τούτων τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ ἔχει ἕνι ὀνόματι προσαγορευόμενα· ἡμεῖς δὲ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας· οὕτω μὴ ἡδέως ὑποκείμενα ἐαυτῇ ἔχει τοὺς χυμούς· ἡμεῖς δὲ ὀσφρητοὺς οὐκ ἔχει νῶ ὀνόματι τὰ ὑποκείμενα αὐτῇ προσαγορευόμενα· ἀλλὰ καὶ ἡ ὀσφρησις, πᾶς ὠνύμως ἐκ τῆς ὀσφρήσεως αὐτὰ ὀνομάζει, ὥσπερ μὴ ὁρατά· μὴ ἀκουστὰ μὴ γευστά· τοῦτο δὲ αὖθις, ἐπὶ δὲ οὐ δὲ ἀκριβῆ τῶν ὀσφρητὸν ἔχομεν οἱ ἄνθρωποι· ἢ θηρεύεσθαι γὰρ τοῖς ἄλλοις ζῴοις καὶ διὰ τῶν τῶν ἀκριβέστερον γὰρ ἡμῶν αὐτῶν ἔχουσιν, ὡς ἡμᾶς τῶν ἀφῶν ἐχόντων τῶν ἄλλων ἀκριβεστέρων. διὸ περ οὐ καλῶς ἔδοξε μὴ διὰ μεταξὺ τὸ φθόγγον καὶ βαρὺ· μὴ τὸ μαλακὸν μὴ τὸ σκληρόν· τὸ ἁβρὸ μὴ τὸ κοῦφον· ὑγρὸν μὴ ξηρόν· θερμὸν μὴ ψυχρόν· μὴ λείομεν οὐκ ἂν πύκτοι τιμῶν θηρίον μᾶλλον μὴ κύνος, ἐν ἔχει χῶμα τὸ λευκόν· ὕδωρ δὲ καὶ ἀὴρ μᾶλλον μὴ οἶνος; ἀλλὰ τῷ ἡδὺ μὴ τῷ λύπην μόνον αὐτὰ διαιρίνομεν· οὐ γὰρ ἴσμεν τῷ δεῖ τῷ ὀσμῷ ποίου ἐστὶν ἄδωρ τῶν ὀσφραντῶν· καὶ μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ ἐξ οὗ ὀσμὴ πολλαχῶς γίνωσκομεν· αὐτῷ μέντοι τῷ ὀσμῷ ποίου ἐστὶν ἄδωρ τῶν ὀσφραντῶν διαιρεῖν οὐ δῶ αἰσθανόμεθα· οὐ δὲν δὲ ποιᾷ χύμου αἰσθητὸν ἄνευ ὑγρότητος· ἀλλ' ἔχει ἐνεργείᾳ ἡ δῶ αἰσθητὰ· ἀπόνου πᾶς χῦμός ἐν ὑγρῷ ὡς ὕλη ἐστί· νῶν δὲ ὁπόταν ὑγρὸν τὸ δοκοῦν τὰ ξηρὰ ἅπαντα χύμου μετέχοντα, τῷ ἔχειν δῶ αἰσθητὰ ὑγρότητα· οὕτω τὸν χῦμον ἔχει οἷοί ἐστιν οἱ ἄλλες· μὴ γὰρ οὖν τοι ὅταν ἡδέως αὐτῷ ἀνθίλαμβάνηται, αὐτοί τε τήκονται ὡς οὖν τες δῶ αἰσθητὰ ὑγροί· μὴ προσεθίζει τῆς γλώττης σῶμα μὴ μοί ἐστιν ἐξ ἱκμάδος τες τῷ ὑγρότητα ἐξ αὐτῆς· μὴ γὰρ μὴ ὑγρὰ νοητὰ τες αὐτῷ· μὴ δὲ μὴ δὲ τῶν ἄλλων ξηρῶν γευστῶν οἷον ἄγλος μὴ τὰ ὅμοια· οὐχὶ ξηρός ἐστι γεύσεως· ἀλλ' ἡμεῖς ἔχει ὑγρότητος.

ἡ αἰσθήσεις

ἀμελλητὶ ὑπεξιοῦσα, ἢ ἐγχυθὲν ἢ ὑπανιὸν ἀλλοιοῦται καθάπερ
λοιπὸν καὶ πνεῦμα ἀσώματον ὂν ἀντιφράττεσθαι. ἡ δὲ μεταβλητικὴ
ἢ πάσχουσα ἐνέργεια ἀσωμάτοις, ἀποίως ἀφῶ τινὰ ἅπτεσθαι δοκεῖν. ἀλλὰ ἐ
νεργεῖν μέν φασιν, μὴ μέντοι σωματικῶς ἢ κατὰ μέλη τῆς οὐσίας εἶναι, οὐκοῦν
ὡς ἁπλοῦς· οὐδὲ γὰρ τὸ χωρεῖν ἁπλοῦν· ἐπεὶ ἐνδέχεται τὸ ἓν ἅπαν τόπον ἔχειν· διόπερ οὐμε-
ταβατὸν τοῦ τοῦ χωροῦντος ἢ κατὰ μέλη τῆς οὐσίας. οὐδὲ δὴ δύο ἅμα τὸν αὐτὸν εἶναι. τοῖς δὲ διοῖς
τοῖς χυμοῖς ἀφορίσασθαι τὸ ὑγρόν· τὰ γὰρ μᾶλλον τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ ξηρόν· περὶ
γὰρ ὑγρὸν ἢ ξηρὸν μονὰς καὶ ἑνὶ λόγῳ· καὶ μυριὰς ἀλλαξηρὰ οὐ ταφυσά·
καὶ μήτε ἐνεργείᾳ, μήτε δυνάμει ὑγροῦ τινος μετέχοντα, χυμοῦ μετέχειν.
ἀλλ' ὡς τὰ μὲν ἐνύγρῳ χυμοί, ὀλίγοις δὲ καὶ μὴ πολλοῖς περιόρισται· οἱ δὲ ἐν
ξηροῖς πλάνητες· πλάνη γὰρ τὰ ῥεύματα τῶν ποταμῶν· ἀλλ' ὡς τὰ μὴ ἁπλοῦ
ἐν τοῖς μεταξὺ ἔοικεν, οὐκ ἀδιάφοροι ἐν τοῖς ὑδατοειδέσιν ὁμίλοις,
οἷον ταὐτὸ τῷ ὑδατώδει καὶ ὑδαρεῖ τῷ ὑδατι· καὶ πυρὰ καὶ ἀλλοῖα, ἐν τῆς
ὑποκειμένης ἁπλοῖς ἴσης ἐπιλείπειν· καὶ ὅλως ἐοίκασιν οὐκ ἀπὸ ὑδατοειδοῦς ὄντα
ἐπὶ τὴν ἁπλοῦν φύσιν ἐγγὺς ἀπέχειν καὶ μᾶλλον ἀπέχειν ἐστίν· ὡς τὰ δοξά
μᾶλλον ἐν τῷ ξηρῷ τῷ οὐσιώδει ἔχειν ὁ χυμός· πηγὴ· ἐπὰν μὴ τὸ ὕδωρ
ἀπλοῦν ᾖ, μὴ ἐπιλείπον ἐν πηγῇ, τὰς ἀπείρους ἐξ αὐτῆς ποιότητας
ἂν ἀνέχεται· ἔστιν οὖν ἃ πᾶν πρὸς πᾶν, οὐ καθὰ ἀληθὲς μὲν
οὐδὲν τῶν ἁπλῶν ἐστὶν οὐδὲν ἔχυμον· οὔτε γὰρ πῦρ, οὔτε ἀήρ· οὔτε
ὕδωρ· ἀλλ' οὐδὲ γῆ· μὴ γὰρ ὅπερ ἔστον τὰ πάντα ὑπερκειμένα
σχεδὸν ἄχυμα εἶναι· ὥσπερ γὰρ μὴ τὰ διάφορα εἶναι χρώματα
παρὰ τὰ ποιὰ τῶν ἁπλῶν σύγκρασιν· οὕτως ὑπονοητέον τοὺς
χυμοὺς εἶναι· οὐ γὰρ οὐδὲν πηγῇ ἐστὶν ἐνεργείᾳ ὅλον, ἐξὸν
οὐδὲ σωματοειδῶν ἁπλῶν λαμβάνομεν· ἐπὰν δὲ ὀλίγῳ μὲν οὐκ ἐ
ναὶ ποιῆς ποιῆς φυτοῖς οὖσιν οἱ χυμοὶ πεφυκόμενοι, δὲ ἐπέραν μετα-
βάλλοντα ἰδέαν· πολλαὶ γὰρ πηγοὶ πρῶτον ἐστίν· ἅπαν
ὀξῶδες· ἅπαν γλυκύ· μὴ ἀναπαλίν· γλυκὺ, ἅπαν ὀξῶδες·
δηλονότι οὐκ ἐν τοῖς ἁπλοῖς· ἀλλ' ἐν τοῖς σωματοειδέσι
γίνεται· διὰ τοῦτο πολὺ μᾶλλον ἀφωρίσθαι τοῖς ὀσφρητοῖς
ἢ περὶ τὸ ξηρόν· λέγω οὖν ὅτι οὐδὲν ὡς τὸ μὲν ὑγρὸν πάντα χυμὸν

δέξασθαι οἷον γῆ ἐστίν· ὅτι γὰρ οὐ τῶν ξηρῶν ἐστιν ὑγρὸν ποιῶσαι
αὐτὸ δυνάμενον, δῆλον μόνον ἀπορρέξαντος ὑδατος μὴ λεπτύνας ἐγκα-
ταμίξη· τοῦτο δὲ οὐκ ἐνῆν ξηρὸν ὂν καὶ ὑδατοῦν· οὔτε γὰρ πᾶν τὸ ξηρὸν
δυνάμενον πάντα χυμὸν δέξασθαι, οὔτε ὅλως γῆ πάντα μὴ χυμόν· οὐ
μόνον τοῦ ἐν ὑγροῖς· ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ ἐν ξηροῖς· ἐν μὲν τοῖς ὑγροῖς
μὴ πᾶν τὸ ἰσχνὸν ἐγκρῖνον τοῦ ἐν ὑγροῖς ἐγκαταμίξαι χυμὸν ἐνδέχεται·
διὰ τοῦτο οὖν ὡς ἔοικε μᾶλλον ὑποπτεύσαι φησὶ τοῖς χυμοῖς τὸ ὑγρόν.
ὥσπερ δὲ μὴ ὁτιοῦν ἐστὶ τοῦ τε ὁρατοῦ μὴ τοῦ ἀοράτου· ἆρα γὰρ ἡ ὀσμὴ
ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς ἀέρος ἢ ὑγροῖς τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, βούλεται ἀπὸν
μὴ τί ποιοῦν ἔχειν πρὸς αὐτάς· ἀπὸν τί ποιοῦν ἔχειν πρός τε τὸ ὁτιοῦν μὴ
τῷ ὑγρῷ, καὶ μάλιστα τί ποιοῦν ἔχειν πρὸς πάσας τὰς αἰσθήσεις· ὥσπερ γὰρ
αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἀντιλαμβάνονται τῶν τοιῶνδε αἰσθητῶν μὴ τῶν στερή-
σεων τούτων, μὴ ἐκτὸς ὑπερβολῶν τῶν αἰσθητῶν τῶν μὴ ἐν δυνάμει, οὕτω
καὶ ἡ ὄσφρησις· οἷον ἡ ὄψις αἰσθάνεται φησὶ τοῦ τε ὁρατοῦ καὶ ἀο-
ράτου· ὁρατοῦ μὲν τῶν χρωμάτων· ἀοράτου δὲ, ἡ τοῦ καταστέγη-
σιν ἀοράτου, ὡς τοῦ σιδήρου· ἐκλανθάνει γὰρ αἰσθήσεως καθ' αὑτὸν μένει αἰ-
σθητὸν ἀντιλαμβάνεται τῶν τοιῶνδε αἰσθητῶν· καὶ τὸ συμβεβηκὸς δὴ καὶ
τῶν στερήσεων· ὥσπερ καὶ ἡ ὄψις τοῦ σιδήρου· τῶν γὰρ μὴ παρόντων ὑπὸ
τῶν ὁρατῶν, καὶ τὸ συμβεβηκὸς αἰσθάνεσθαι φαίνεται τοῦ σιδήρου·
αἰσθάνεται οὖν καὶ τοῦ καταστέγησιν ὁρατοῦ καὶ μὴ τοῦ καθ' αὑτὸ μὲν ὁρατοῦ· ὃ ὑπερβολὴ δὲ φθαρτικὸς τοῦ τῷ
αἰσθητὸν εἶναι καὶ τῶν ἀοράτου λεγομένου· τὸ γὰρ λαμπρὸν ὁρατὸν
ὄν, ὅταν ᾖ μεθ' ὑπερβολῆς, φθαρτικὸν τῷ αἰσθητὸν εἶναι· καὶ τοῦ λίαν
ἀμυδροῦ ὃ καὶ ἐλλείπον τοῦ ἐναργοῦς τῇ στερήσει· οἷον λεγόμενον εἶναι τὸ λιμνῶδες· ἐκτὸς
γὰρ καὶ τοῦτο τὸ λείπειν τοῦ εἶναι ὁρατόν, τὸ μὴ δυνάμενον αἰσθητὸν ἐμφῆναι
τῷ αἰσθητὸν· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς ὀπτικῆς ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἁπτῆς·
ἔστι γὰρ ἁπτὸν καὶ μὴ αὐτοῖς οἰκεῖον· ἀνήκουσαν δὲ τὸ καταστέγησιν
ὡς ἡ οἰκία καταστέγησις λεγομένη αἰσθητή· ἡ ὑπερβάλλων
τόφος· φθαρτικὸς γὰρ καὶ οὗτος τῷ αἰσθητὸν, ὡς ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρων·
ἡ ὁ ἀμυδρὸς ὡς ὁτιοῦν ἀναίσθητος· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἔχει καὶ ἐπὶ

τῶν ἄλλων αἰσθήσεων· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ψεύστεως ἡ ἁφὴ καὶ ἐπὶ πασῶν ἀναλογία ἁφῆς ὑπάρξει· ἀόρατον δὲ τὸ μὲν ὅλως λέγεται, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ἄλλων τὸ ἀδύνατον· τὸ δὲ αὖ πεφυκὸς μὴ ἔχειν ἢ φωνὴν ἢ ὀσμήν, ὡς τὸ ἄποσον μὴ ἀπύργινον· ἔτι δὴ ἄλλον τρόπον μὲν πολλαχῶς δὲ τὸ τοῦ ἀοράτου δύνασθαι σημαινόμενον ὅτιν' αὖ τινα λαμβάνειν ἔστιν ποῦ ὁρατοῦ καὶ ἀόρατον· πολλαχῶς δὲ τὸ ἀόρατον δύνασθαι τοῦ ἀοράτου σημαινόμενον. λέγεται γὰρ φωνὴ ἀόρατον ἢ τὸ καθάπαξ ἀδύνατον ὁρᾶσθαι, ὡς λέγεται εἶναι μὴ τὰ ἀσώματα τὰ μὴ τὸ χρῶμα ἀόρατον· οὕτω δὴ καὶ φωνὴ ἀόρατος μὴ ἡ ὀσμή· μὴ ἁπλῶς τὰ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν ὑποπίπτοντα· ἢ τὸ πεφυκὸς μὲν ὁρᾶσθαι μὴ ὁρώμενον δὲ ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐν στερήσει, ὡς τὸ δῶμα μὴ δι' ἀσαφῆ ἢ σκότος μὴ παρόντος· ἢ τὸ οὕτως λεγόμενον ἀόρατον ὡς φωνὴ ὁρατόν· τοιοῦτον δέ ἐστιν, ἢ τὸ δι' ὑπερβολὴν λαμπρότητος ἢ σκληρότητος ἢ ὄγκου· ἢ τὸ δι' ἀμυδρότητα μὴ ποιοῦν ἁπτὰς τῇ αἰσθήσει· αὖ τι λαμβάνεται οὕτω τοῦ ἀοράτου ἢ ὅτι ὅτι ἀόρατον· οὐ τοῦ μὴ πεφυκότος ὁρᾶσθαι οἷον τῶν φωνῶν τῇ ὄψει αἰσθητῶν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι, καὶ τὰ ἀχρόα ὅτι μὴ ὁρατὰ ὁλόγως ἐστὶν ὁμοίως ὄψεως· οὐ μέντοι ἡ αἴσθησις· τοῦ μὲν γὰρ τὰ στερήσεις ὁρατοῦ, ἡ αἴσθησις ἐστὶν αὖ τι λαμπρὸν ἢ τῶν λοιπῶν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀλόγως ταῖς ὄψεσιν, ὅτι τὸ σκότος καὶ τὰ οὐμπερφερῆ τὸ μὴ παντελῶς ὑπὸ τῶν ὁρατῶν· διὸ καὶ τοὺς φωτεινοὺς ἥρεμεῖν, μήποτε καὶ τὰ στερήσεις ἀόρατον ἢ φανταστικὰ ἢ ὁμοίως ἢ ὁμοίως οὐσία καὶ οὐχὶ ὅτις· ἔστι μὲν αἰσθητὰ σὺν τῷ παρεῖναι τὴν ὁμοίως ἔχουσι· μὴ παρεχούσας δὲ τῷ σκότῳ ἀνενέργητα τοῖς ὁρῶσι· διὸ καὶ τὰ τῷ ἕξιν μόνῳ θεωρεῖται· μὴ ἐνεργοῦσαι δὲ πῶς αἰσθήσεις ἀόρατον· καὶ ἀπόρριπτον· οὐ τὸ παντελῶς μὴ ἔχον πόδας· ἀλλὰ τὰ τοὺς μικροὺς καὶ φαῦλα· καὶ ἀπόρριπτους ἔλαι λέγομεν οὐ τὰς μὴ ἐχούσας πόρριπτους· ἀλλὰ μικρὰς ἐχούσας· οὕτω καὶ ἄποδα φαμέν ζῷα, οὐ τὰ μὴ ἔχοντα πόδας· ἀλλὰ τὰ μικρὰς ἔχοντα· ἔστι δὲ πλοῦν τὸ τοιοῦτον, ᾧ οἷος χελιδόνι καθ' ὅσον ἵπταμενον· ὅταν λάβωμεν ὑπερίς· ταῦτα δὲ πῶν λείψει ἡδοῖς

ἀντὶ λαμβάνεται τοῦ ῥευστοῦ καὶ ὑγροῦ· οὐ τοῦ δ' ὕδατος ἀλλὰ τοῦ χύμου δεξάσθαι.
οὔτε γὰρ ἀγγεῖον καὶ χρώματος καὶ σώματος καὶ τοιούτου δεξάσθαι,
μὴ δεδεγμένων· ἢ τῶν φανερῶς δεδεγμένων· ἢ ὑπερβολὴν ἔχειν ἀδεκτικότητος.
ῥευστοῖς γὰρ οὐκ ἀμφίβολα· ἐπὶ δὲ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ μετέχει
ὑγροῦ τὸ ῥευστὸν καὶ ἔστι τὸ δὲ ὑγρὸν μᾶλλον καὶ πρώτως
ῥευστὸν τὸ ποτόν· οὐ χὴ δὲ δι' ἄλλου ὑλικοῦς· ἀλλὰ μὴ τοῦ ἀῤῥεύστου τὸ ἀ-
ποτὸν ὑγρὸν αἴ χὴ ἀπὸ τοῦ ῥευστοῦ μενον· διὰ τὸ ἐπιμιξίαν τοῦ χθαμαλοῦ χύ-
μου· τὸ δὲ ῥευστοῖς ῥαϊκὸν ἀμφίβολα αὖ ἢ τοῦ ῥευστὰ· πῶς δὲ τὸ ἄῤῥευστον
ἀπὸ τοῦ αὖ τοῦ ἐπιῆλθεν· ὅτι οὐ χωρὶς τὸ λαφυκὸν· ἀλλὰ ὡς φθαρτικὸν
τῆς ῥεύσεως· διὰ μοχθηρίαν χύμου· ἢ οὕτως ἀποστόμεθα ἄρχὼ
ἄνωθεν τῶν ῥευστῶν τὸ ποτόν· ἢ αἴ χαὶ τῶν ῥευστῶν τὸ ποτὸν καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ·
ὡς ἁπλῶς πρώτως διαιρουμένων τῶν ῥευστῶν· τούτων δὲ πάλιν ὑπὸ
διαιρουμένους ἁπλᾶς ἀῤῥεύστους· πάλιν δὲ τὸ μὲν ποτὸν ῥευστοῦ
ὡς σωτικὸν καὶ λαφυκὸν τοῦ καθ' ὑφ' ὕδατος ῥευστικοῦ· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ
ὡς παρὰ φύσιν καὶ φθαρτικὸν· ἔστι δὲ κοινὸν ἀφῆς καὶ ῥευστοῦ τὸ ποτόν·
ἐπὶ τὸ ποτὸν ὑγρόν· τὸ δὲ ὑγρὸν πᾶσι φῇ αὖ ἁπλοῦν· ὡς μὲν οὖν ὑγρὸν
ἀπλοῦν· ὡς δὲ τοιοῦδε χύμου ἔχουσι ῥευστόν· διὰ τοῦτο οὖν κοινὸν ἀφῆς
καὶ ῥευστοῦ· τῆς μὲν ἀφῆς ὡς ἴδιον αὐτῆς αἰσθητοῦ· τῆς δὲ ῥευστοῦ ὕλη καὶ ὑγ-
ρῶν ῥευστῶν· ἐπὶ δὲ ὑγρὸν τὸ ῥευστόν, ἀναίρεται τὸ αἰσθητήριον αὐτοῦ
καὶ τὸ ὑγρὸν ἄνωθεν ἀνέλεκτά· καὶ τὸ δῶμα τοῦ ὑγραίνεσθαι· ἐπὶ δὲ δω μ-
μᾶ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον, οἷον τὸ αἰσθητήριον καταξηρίζειν· ἔστι δὲ τὸ ῥευστὸν
ὑγρὸν· δεκτικὸν τῶν ῥευστικῶν αἰσθητῶν δῶμα μὲν ὑγραίνειν οὐκ ἐνεργάζεται·
ἵνα τῆς ὑγρότητος ἐνῶ ὁ χύμος αὖ τὸ λαμβανόμενον, καὶ μάνωσις μοι
οὐ μένη· λίνεται ἐνεργάζεται ὑγρόν· ἐπεὶ ἢ ἐνεργάζεται ὑγρά, οὐ κεκτᾶν ὑπὸ
τῆς ἐν τοῖς χύμοῖς ὑγρότητος ἔπαυχε φθαρτικὰ ἄνωθεν τοιαύτη· οὕτω
δ' ἂν οὐ δ' αὖ τὸ λαμβάνεται τῶν χύμων παρὰ μίγνυσθαι τῶν ὑλικῶν· ὑ-
γρότητα· μὴ ἐξίτηλον ποιοῦσα τοῦ ὄντος τῶν δωμάτων· ἐστὶ δὲ μὴ τῶν
ἐν ὑγρῷ χύμῳ τῶν αὖ τῶν ὑλικῶν ὑγρῶν· ἐπὶ σωλοῦσα τὸν πρὸς φερόμενον
οὐ καὶ τὸ λαμβάνεται τοῦ· τοῦ γὰρ ἐγκέρου μὴ πρώτου τὸ ἀπόμενον
ἅπτεται· ὡς τὸ τῆς ὑλικῆς ὑγρότητος ἡ θάνατος αὖ· ἐπὶ δὲ μὴ πρώτης

ἥπτηται· ὡς οὖν ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν πεφύκασι, δῆλον καὶ ἐπὶ τῆς ἁφῆς ὡς ἕκαστον αἰσθητήριόν ἐστι τοιοῦτον, οἷον ὡς ἐνυπάρχει τὸ οἰκεῖον αἰσθητὸν αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἁφῆς ἔχει· ἀναίσθητα ἄρα ὑγρὰν ἢ ξηρὰν ἅπαν, τὸ δὲ δυνάμενον μεταλαμβάνειν ὑγρὰν αἰσθανόμενον· μὴ ὑγρὸν δὲ τὸ δεκτικὸν αἰσθητηρίου· φύσει γὰρ πᾶσα αἴσθησις ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ· ὑγρὸν δὲ τὸ δεκτικὸν ἀναίσθητα ἄρα τὸ δεκτικὸν αἰσθητήριον οὕτω πέφυκεν ὑγρὰν αἰσθάνεσθαι, ὥστε φύλακα ἂν εἴη τῆς ὑγρότητος τῷ οἰκείαν φύσιν· οὐδὲ φθαρὲν ἂν εἴη ἐγγινόμενον ὑγρότητος πᾶσα αἴσθησις· τοῦ δὲ μὴ ὄντος σώματος ἀναίσθητον· οὐδὲ οὐ πάντως ὑποστῶν ὑγρὰν αἰσθάνεσθαι τὸ δεκτικὸν αἰσθητήριον ἡ λῶβα, ἀλλ' ὑπενίοντινὰ ξηρότητα λίαν ἢ πόρρω ἤδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν· οὔτε γοῦν πέπεψις· οὔτε ταρίχη· οὔτε ἄρτος ξηρός· οὔτε ἄλλα μόρια τοιαῦτα ὑγρὰν ἀναίσθητον· καίτοι γε καὶ οὗτα· ξηρὰν δὲ μᾶλλον οὐχὸς ἑλκῶμα· ἀλλὰ δεῖ ἀπλῶ ποιότητα· οἷον ξηρότητα· ἢ θερμότητα· οὐδὲ γὰρ ὀξὺς ἄρτος ξηρὰν· ἢ ἁ τύχοι πρωλαΐα μὴ τὰ ὅμοια· ἀλλὰ τῷ ξηρὰ ἄνω ἢ θερμά, ἐξ ἀμφοῖν τῶν τῆς λῶβος ὑγρότητα· τὸ δὲ σωζόμενον διάφορον λέγεσθαι μὴ ὥσπερ ἐν δίαιτα τῶν ἀλλωνί που τῶν ὁμοίων· ταῦτα ὑγρὰν ἐστὶ οὐ σωζόμενα· τὴν μεταβολὴν· ὅτι μᾶλλον τὸ μὴ τὸ ξηρὸν οὐδὲν ἂν τῶν λῶβος ἀναίσθητον, μὴ τὸ λίαν ὑγρόν· ὅτι μὲν γὰρ τοῦ δεῖ τῶν λῶβος αἰσθάνεσθαι ἀμέτρως ἢ ξηρὸν ἔχουσιν ἢ ὑγρόν· ὅτι μὲν γὰρ τοῦ δεῖ τῶν λ. ἔχουσιν, ἢ ὑγρόν, οὐ ποιοῦ ἂν τὸ λαμβάνον τῶν τοιούτων· ἅπαν μὴ τῶν αἰσθάνεσθαι τούτου προσήκειν· ὥστε γὰρ φησὶν ἀφὴ εἶναι τοῦ πρώτου ὑγροῦ· τοῦτ' αἴτιον διὰ τοῦτο οὐκ ἂν τὸ λαμβάνον εἶναι· ἢ λίαν ὑγρὸν λῶβος τῶν χυμῶν· ὅτι δὲ μὴ ὥστε ὑγρότης χυμὸς οὖσα μὴ πρώτη ἂν τὴ πορεύλουσα εἶναι τῆς γλώττης ἀφὴ ἐστὶ τῆς ἁπτὴν ὥστε παρέχουσα· μὴ τοῦτο οὐκ ἂν τὸ λαμβάνον εἶναι τῆς ἔξω θεν· τοῦ γὰρ παραπεμένου μὴ πρώτου ἁπλῶς οὐ λεῖον εἶναι· σημεῖον δὲ τοῦ τὸ φησὶν, ὅτι οἱ προεύσαντες μικροὶ ἄχυλοι χυμοῦ, μὴ μᾶλλον ἀσφόδελοι· οὐκ ἔτι πῶν δεῖ πέρων ὁμοίως αἰσθάνονται· ἀλλὰ μὴ τοῖς ἰκτεριῶσι, πᾶς χυμὸς δοκεῖ πικρὸς εἶναι, διὰ τὸ τῶν ὑγρότητα τῶν περὶ τὸν

γλωτταν τοῦ τον ἔχον τον χύμον· οὔπρωτον γενομένη, οὐκαν ὑγλαμβάνε
τωπτερος φερομένων· ξηπότε δαῦτις καὶ τοιαῦτα πῖκρος ὁ περὶ τὼ γλωτταν
χύμος ἐσθ ὁ πωὶ ἵνα προσφέρηται τὸ μὲλῖ ἦττον δυνᾶν πῖκρον δ᾽ναι εἰμῖ-
γνυ μένου τοῦ γλῦκέος· ὡ κολάζουσος τὼ ἀμεριάν τοῦ πῖκροῦ· νῶ
δὸ᾽ταν προσφέρηται τὸ γλῦκύ, τότε τῆς πῖκρίας μᾶλλον αὐ ὑγλαμβα-
νεται· ἀ γλὰ δι᾽ ἀτὸ πέρ εμᾶν πρὸ τούτου τὼ αἰσθοῖν, οὐκαν ὑγλαμβάνε-
ται τοῦ περὶ αὐτὸν χύμοῦ· ἐπὴ ἐὰν ὡ μὴ δεινος προσενεγκεθύσος ὦν ἡδῆ
μᾶλλον αἰσθάνεται τῆς πῖκρότητος· ὡς περ οὧν οὐ γὰν ἔχον τὼ γλῶτταν
ἧττον αἰσθάνεται, οὕτω ὡ δ᾽ γὰν ξηρὰν· δῆλα δ᾽ ὡς ἔστον παλαῖν τὸ αἰσθη-
τήριον ὑπὸ τοῦ γλυκυτοῦ ὑγροῦ οὔτος· τὸ δὲ ἄγαν ξηρὸν ἧττον παθητικὸν ὑπὸ
τοῦ ὑγροῦ· ὡ διὰ πλήθος χρόνου· δηλοῦσι δὲ αἱ μαγεξηραμέναι
τῶν βοτανῶν ἐπὶ πολὺ χρόνον μὴ πάσχουσαι ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ· τὰ δὲ
ἄδηλα τῶν χύμων ὥσπερ ὡ ἐπὶ τῶν ἁπλῶν μέν ἐστιν ἁ, τὸ γλῦκύ ὡ
τὸ πῖκρόν ἀποριζθμηθῖν ποιεῖται τὰς ἁδονὰς τῶν γευστῶν· ὥσπερ γὰρ
ἐπὶ τῶν χρωμάτων τὰ μέν, ἁπλᾶ ἐστί, τὰ ἐναντία τὸ λευκὸν καὶ
τὸ μέλαν· οὐ γὰρ ἐξ ἄλλων μέμῖκται χρωμάτων· τὰ δὲ μεταξύ
τούτων, οὐ μέντοι ἁπλᾶ, ἀλλὰ τῆ τούτων ποιᾶ μῖξι πρὸς ἄλληλα
ἀποτελοῦται· ὡ ἔστιν ὠχρὸν τὰ μέν ἐγγύτερον τοῦ λευκοῦ, ὡς τὸ
ξανθόν· τὰ δὲ ἐγγύτερον τοῦ μέλανος ὡς τὸ ἰῶδες οἷον· τὰ δὲ λοιπὰ
μεταξύ τούτων φαίην· οἷον τὸ φαιόν· τὸ ἐρυθρόν· ὡ ἐπὶ τῶν χύμων
οὕτω· ὡ γὰρ ἐπὶ τούτων, ἁπλᾶ μέν πάλῖν τὰ ἐναντία τὸ γλῦκύ·
ὡ τὸ πῖκρόν· τὰ δὲ ἄλλα μῖκτὰ· ὡ μεταξύ· ἀ γλὰ τοῦ μὲν γλῦκέος
ἐγγύ τερον τὸ λῖπαρόν· τοῦ δ᾽ ἁλμυροῦ τὸ πῖκρόν· τὰ δὲ λοιπὰ
ἅπερ ἀπαριθμθμεθα, τούτων μεταξύ· οὐ πάντως δὲ τὰ μεταξύ
ὡ μῖκτά· τὰ μὲν γὰρ μῖκτά, ὡ μεταξύ· οὐ μέντοι δὲ ὡ ἀνάπαλῖν·
οἷον ἐπὶ χρωμάτων· τὸ μὲν φαιὸν μῖκτόν οὖ, ὡ μεταξύ ἐστί· τὸ μὲν
γὰρ ποιᾶ χρυθρὸν ἢ πρασοῖνον, οὐ πάντως ἐκ τῆς μίξεως τῶν ἐναντίων
γίνονται· ἀλλὰ μεταξύ λέγονται· ὡς μηδετέρου τῶν ἄκρων μετέ-
χοντα· οὕτω δὲ ὡ ἐπὶ χύμων, μῖκτὸν μέν τὸ ἁλμυρὸν ὡς οἱ ἄλες·
ἐν γὰρ πῖκροῦ τοῦ θαλασσίου ὕδατος ὡ γλῦκέος πὼ γένεσῖν ἔχουσῖν

τὸ δὲ δριμὺ καὶ ὀξὺ στρυφνὸν καὶ ὀξύτητι δὲ πλέον τῶν ἄκρων μεταξὺ οὕτως ἀπὸ μεταξύ· οὐ γὰρ πάντως ἡ κατὰ τῶν ἄκρων μῖξις τὸν γένεσιν· ὁμοίως δὲ παρίσταται ἀδηχόμενον· καὶ ὀχρὸν τὸ μὲν ἀφήσειν ἄναυ· ἡ γὰρ ἀλόη ἐστίν, ἐπὶ τοὺς ἐστὶ τοῦ ἀχύμονα ἄναυ· οἷον πόλα δαφοῦ· ἡ γὰρ τοιοῦτον· ὡσπερ γευστικόν ἐστι πόδωμα τοιοῦτον· ἀπὸν περὶ τῶν ἀνθῶν μάνων τῆς γευστικῆς δώσαμα, λέγω δὴ τῶν γευστῶν, ἐξῆς λέγω περὶ τοῦ γευστικοῦ ὠφελῆς λέγω δωσαμικῶς· ἧς χαρὶν καὶ τὸν περὶ τῶν ἀνθῶν μάνων λόγον ἐποιήσαμεν· ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθῶν· τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν ἀπὸν· ὡσπερ γὰρ γευστικὸν ἄναυ τὸ δώσαμα τοιοῦτον· ὥσπερ οὖν μεμνημένος τοῦ λόγου· τοιοῦτον οἷόν ἐστι πόγευστικὸν φυτὸν δώσαμα, οἷον πόγευστὸν ἐνεργάζεται ἡ γλῶττα· ἢ πικρόν, ἢ καὶ τῶν μεταξύ· ὅπερ γευστὸν ποιεῖ πόγευστικόν, ἐνεργάζεται τοιοῦτον, οἷόν ἐστιν ἁπλῶς περὶ δὲ τοῦ ἁπλοῦ καὶ περὶ ἁφῆς ὁ ἁπλοῦς λόγος· ἐλλάττεται δὲ περὶ ἁφῆς λόγος τῶν περὶ αἰσθήσεων, οὐ προσχρήζεται νῶν· δύο δὲ προβλήματα παραδοξα καὶ παράσημα ἁψάσθαι τούτοις· ἓν μὲν ὅτι ἁφὴ οὐμία αἴσθησις, ἀλλὰ πλείους· δεύτερον ὅτι οὐ πέφυκεν ἡ σὰρξ πρῶτον αἰσθητήριον, ἀλλὰ ἄλλο μέν τί ἐστιν αἰσθητήριον· ἡ δὲ σὰρξ μεταξύ ἐστιν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡ πρόδηλος, ἢ τὸ διαφανές, ἢ τὸ ὑγρόν· ἢ τὸ διηχές· ἢ τὸ ὡς τὸ σωθὲν ἀὴρ καὶ ὕδωρ· ὅτι οὕτω οὐ μία ἡ αἴσθησις ἡ ἁφὴ καὶ αἱ αἰσθήσεις ἀλλὰ πλείους καταμεμερισμένας δὲ ἀπὸ δύο ἐπιχειρημάτων· ἑνὸς μέν, ὅτι πᾶσα μία αἴσθησις περὶ μίαν ἐναντίωσιν ἔχει, ἡ ἁφὴ οὐκ ἔχει περὶ μίαν ἐναντίωσιν, ἀλλὰ πλείους· οὐκ ἄρα ἡ ἁφὴ μία αἴσθησις· ἥτις γὰρ ἔχει περὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, καὶ τὰ τούτων μεταξύ· ὁμοίως ἡ γεῦσις περὶ τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν, καὶ τὰ τούτων μεταξύ· καὶ ἀκοὴ περὶ τὸ ὀξὺ καὶ βαρὺ φθόγγον· καὶ δὲ ὄσφρησις· ἁφῆς τὸ μεταξὺ ἄναυ, ἵνα σύμφωνα καὶ πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις· πέντε γὰρ οὖσῶν τῶν αἰσθήσεων, αἱ μὲν δύο ἥτις καὶ ἀκοὴ τῶν πορρωτάτων ἀνθρώπων λαμβάνονται· αἱ δὲ δύο ἁφὴ καὶ γεῦσις ἐγγύτατω· αὐτοῦ γὰρ δεῖται τοῦ αἰσθητηρίου· ἡ δὲ δεῖται ὅτι αἰσθητήριον ἡ σὰρξ· καὶ δὲ λοιπὴ ὄσφρησις μέσως ἔχει τάξιν.

τὸ πάνυ πορρωτάνθρωπον μένη· οὐ τὰ μὲν τῶν αὐτοῦ

τοῦ αἰσθητηρίου ἀπτομένων ὀσφραντῶν· ὡς γε μᾶλλον οὕτως ἐχούσης τῆς ἀφῆς ἢ τῆς γεύσεως, ὥσπερ νῶν ἔχει σύμφωνία τις ἢ τάξις σωζομένη ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν· ἃ μὲν γὰρ τῶν ἐξωθεν αὐτὴν λαμβάνοντα, ἃ χυμός πως πεφανόηται τὸ λεῖον, δι' ἃ τὸ μὴ ἁλοιπή· ἃ δὲ μὴ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ μᾶλλον ἁπτὰ ἀπτομένη ἢ δὲ ὀσφρησις τῶν πάντων ἐγγύς, ἢ σχεδὸν τῶν ἀπτομένων, ὡς ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἢ πνεῦμα διὰ τοῦ μεταξὺ αὐτὴν λαμβάνειν. τὸ γὰρ λεῖον οὐχ ἡ γεῦσις ἁφή τις ἐστίν, οὐ καλῶς· διαιρεῖ γὰρ μὴ ἁφῇ γεῦσις· ἐναργῶς γὰρ διαιρεῖται, τῶν αἰσθητήρια· αὐτὸ δῶ αμφω. ἃ δὲ δύο ἢ ἁπτομένη ζεύ- γουσι διὰ τοῦ τοῦτ' αὖ ἐστιν ἢ πνεῦμα ἀκοῇ ὅτιν· ἢ πνεῦμα ὅτιν ἀκοῇ· ἀμφοτεραῖς διὰ τοῦ μεταξύ· τὸ δὲ πάντων ἁπτῶν αἰσθάνεσθαι ὡς ἔπος, κοινὸν παντός· λαφύρειαν οὖν ἔχειν μή ποτε ὁ λόγος ἐνδέχεται ἀληθής ἐστιν ὁ λεῖον ὅτι πᾶσα αἴσθησις περὶ μίαν ἔχει αὖ τι θεῖον αἰσθητῶν ἢ περὶ ἓν τι ἢ κοινόν γένος τὸ προσεχές· ὅτις μὲν περὶ λευκοῦ ἢ μέλαν ἢ τὰ μεταξύ· ἢ τὸ κοινὸν τούτων γένος τὸ χρῶμα· ἀκοὴ περὶ τὸν ὀξὺ ἢ βαρὺ· ἢ τὸ γένος τὸ κοινὸν τούτων τὸ φθογγεύσις περὶ τὸ λυπηρὸν ἢ ἡδὺ ἢ τὰ μεταξύ· ἢ τὸ κοινὸν τούτων γένος τοὺς χυμούς· ἡ δὲ ὄσφρησις ὀσμῶν δὲ οὐ τὰ εἴδη διέκρινεν, οὔτε τὸ γένος, διὰ τὸ μὴ τὰ εἴδη διαιρεῖν· ἐναργῶς δὲ ἐπὶ τῆς ἁφῆς πολλαὶ αὖ τι θεῖαι ὡς εἰρηται· ἢ οὐδὲ ὑπὸ τι κοινοῦ ἢ προσεχὲς ἀναλαμβανόμενα γένος· ἐδόξαμεν δὲ ἢ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ ὅμοιον· τὸ γὰρ μεῖον ἢ μικρὸν τὸ ἐπὶ τοῦ τόφου· ἢ τὸ τραχὺ ἢ λεῖον ἐστὶν ἐπὶ παντὸς αἰσθητοῦ καὶ ἀναλογίαν· τοιοῦτον γάρ ἐστιν ἐπὶ μὲν ὁράτων ἢ καὶ τα- χος εἰς μέλαν ἢ τὸ ἀμυδρότερον· ἐπὶ γεύσεως τὸ σφόδρα λυπηρόν· ἢ ἧττον λυπηρόν· ὁμοίως ἢ ἐπὶ τῶν ὀσφραντῶν τὸ, τετραχὺ ἢ λεῖον· ἐπὶ τῆς ἀκοῆς δὲ τὸ λυπηρὸν ἢ ἡδύ ἐστιν· τὸ αὖ τὸ δὲ τοῦτο ἢ ἐπὶ πάσης αἰσθήσεως ἐστί· δῆλον δή που ὅτι οὐ καλῶς ἐλη- πται ταῦτα παρὰ ἀριστοτέλους· ταῦτα μὲν γὰρ πάντ' ἢ αἰσθητὰ παρὰ πολλοῦ ἁφῆ, οὐδὲν ἀφορᾷ αἰσθητῶν ποιοῦντα· ὡς γὰρ αὖτος ἐν τῷ ἓν τῆς φυσικῆς ἐδήλωσεν ἄπερ πάντ' ἢ τῷ γένει παρὰ πολλοῦ ἁφῆ· ταῦτα οὐ ποιᾷ ἁ δῶν διαφορᾷ· ἐχθὲς δὲ ἐπὶ λέξεως τὰ ἐν τῇ φυσικῇ

οὕτως· διὸ οὐκ ἀδηλῶν κτύπος ἢ βραδυτῆτος οὐκ ἀναίσθητος ἀνόλουθα
τοῖς διαφόροις καθ' ἕδος· ὥστε οὐδὲ βαρύτης ἢ κουφότης· ἢ γὰρ ἀὴρ·
οἷον τῆς πρὸς ἀέρα ἢ πυρὸς πρὸς ἀέρα· λείπεται γὰρ ἀλλήλων ἀλλήλης ἢ βαρυ-
τέρα· ἢ κουφοτέρα· ἀλλοῖα ποιεῖ τοῦτο διαφορὰν ἴδιον· πάσαι γὰρ ἴσαι, ἀλ-
λήλαις μὲν αἱ βαρύτεραι, ἀλλήλαις δὲ αἱ κουφότεραι· ὁμοίως ἢ πῦρ πυρὸς
κουφότερον ἢ βαρύτερον· διὸ οὐδὲ διαφέρει πῦρ πυρὸς ταύτῃ· ἢ ἴδιον ἴδιος δέ
πυρός· οὔτε γὰρ ἡ ἐν τῷ πυρὶ κουφότης τινὶ ἴδιον παρὰ πολυθρύλητον· οὔτε
γὰρ ἡ ἐν τῇ βαρύτης τινὶ πυρί· ἢ πῶς ἂν δὴ αἱ ἴνιοις, ἀλλήλαις μὲν αἱ πα-
χύτεραι· ἀλλήλαις δὲ βραδύτεραι· ὥστε καὶ ἢ τοῖς αὐτοῖς τοῖς πᾶσι παρα-
πολυθρύλητοι λείπω μόνοις ἀκουστοῖς, ἀλλὰ πάντοιν ἁπλῶς· τὸ ἄλλο
ἄλλων ἢ πλείστα μένων ἔλαττον τῷ οἰκάδων ποιότητα ἢ ἀνάμιξ· ὅπερ
ἔλαβεν ὁ ἀρίστοτέλης μέγα καὶ μικρόν· ὁμοίως καὶ τὸ ἡδὺ καὶ λυπηρόν,
καὶ διὸ ἔλαβε τὸ πρᾶον καὶ λόγον ἐπὶ τῆς ἀκοῆς· οὐκ ἄρα αἰσθητῶν
διαφορὰν ἁπλοῦν ταῦτα ποιήσειν· ἐπεὶ μηδὲ τάχος καὶ βραδυτῆτος
διαφορὰν ἁπλοῦν αἰσθητῶν· τὸ γὰρ μέγα καὶ μικρὸν πᾶν ἢ τόφω παρα-
πολυθρύλητα· ὁμοίως καὶ τὸ πρᾶον καὶ λόγον· οὐκ ἄρα διαφορὰ τόφων
ταῦτα, οὐ παύσεται δὲ πᾶν ποιότητι ἢ παρὰ πολυθρύλητον πρᾶον καὶ
λόγος· ἢ τὸ μεῖον· καὶ μικρόν· καὶ λιγυρόν· ἀλλοῦ δὲ ὧν ταῦτα αἰσθητῶν
τῶν ὠμάτων ποιότητες· θερμότης· ψυχρότης· ξηρότης· ὑγρότης,
ἀλλήλαις παρὰ πολυθρύλητοῦ οἷον· οὕτω τόφω τὸ μέγεθος ἢ ὀξυτῆς·
ἀλλὰ διάφοροι οὖσαι οὐμπλέκοιεν
ἂν οὐδαμοῦ τῶν ὠμάτων· ἐπεὶ δὲ τοῦτο τοσοῦτον τῆς φωνῆς
ἐστὶ τὸ μέγα καὶ μικρόν· καὶ τοῦ ποιοῦτο καὶ λόγον·
ἄλλως τε ὁμολογοῦμεν, ὡς τῷ διαφέρειν ἀφῃρῆσθαι τῶν ἄλλων· διὸ
τοῦτο ποιεῖ μὴ μίαν εἶναι αἰσθοῖντῳ ἀφῇ, ἀλλὰ πλείους, ξηρότητα·
μή ποτε δὲ ὥσπερ ἔδοξε μόνη ἡ ὀπτὶς κατὰ πομπὴν ποιεῖσθαι
τὰς αὐγὰς τῆς τῶν ὁρατῶν μὴ δεομένας ἄλλης ὑπουργήσεως τοι-
οῦτο καὶ ποιεῖν· οὕτω καὶ ἀφὴ ἔσχεν ἐξαίρετον τὸ πλόνων αὐτῇ-
θεσιν αὐτῇ λαμβάνεσθαι· οὐλως δὲ πολλαχοῦ τὸ πλόνων
αὐτῇ λαμβάνεται· ἐπὶ πᾶσιν μὲν ἢ τῷ ἐξαίρετῳ αὐτῷ παρὰ

τὰς ἄλλας. διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον μὴ μίαν αὐτῶν εἶναι, ἀλλὰ πλείους.
ἐπεὶ γὰρ διὰ τοῦτο πλείους ἐποιήσαμεν ὅτι ἔχει τινὰ διαφορὰν πρὸς τὰς ἄλλας διὰ τὴν
μὴ κατὰ γένος μίαν εἶναι τοῦ αἰσθητηρίου· περὶ γὰρ τὴν γλῶτταν ἅπτε-
ται μὲν καὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ γλώττα ἀπλῆ μή ἐστιν· ἀλλ' ἡ παῦτα ποιοῦ-
σα ἐστί· μὴ τοίνυν γε τῶν αἰσθητηρίων μὴ κατὰ γένος μὴ ἀπλῆ ἐστιν· ὥστε οὐδὲν ἐναργὲς τὸ μὴ εἶναι οὕτως
τὴν ἁφὴν μίαν οὖσαν αἴσθησιν, ἀλλὰ πλείους· περὶ δὲ τοῦ ἁπτοῦ
μὴ ἁφῆς ὁ αὐτὸς ὄντι ἀπὸ τῶν αὐτῶν μεμιγμένων ἁπτέον·
ὅτι καὶ τοῦτο διὰ τοῦτο μεταξὺ αὐτῶν ἐστιν· ὅτι καὶ τοῦτο περὶ ἓν γένος
μὴ μίαν αὐτὴν εἶναι ἐνεργείᾳ τῆς ἁφῆς· ὅσον γε ἐκ τῆς προτάσεως
ἀκολουθεῖ· ἡ γὰρ ἁφὴ μὴ μία ἐστὶν αἴσθησις, ἀλλὰ πλείους, ἀναγκαῖον
μὴ τὰ αἰσθητὰ πλείω εἶναι· οἷς γὰρ οἰκεῖος ὁ μαίνων ἀποδοῖεν,
ποίῳ τινὶ ὅλως τοῦ ἡδέος διαφέρει τοιούτῳ· ἐπεὶ δὴ περὶ ἁφῆς μὴ περὶ
ἁπτοῦ ὁ ἅπτος ἐστὶ λόγος, ὡς γὰρ αὐτὸ ἔχει τὸ ἁπτόν, οὕτως ἂν ἀγνοήσαι
τις ἁφὴν ἔχειν· μὴ ἔμπαλιν· ἐξ ἀνάγκης δή που εἶναι πλείονα ἁφὴν
τὰ ἅπτα, πολλὰς εἶναι μὴ τὰς ἁφάς· εἶεν αἱ ἁφαὶ πλείους, μὴ τὰ ἁπτὰ
πλείονα· εἴπερ ὁ αὐτὸς λόγος ἐπαμφοτερίζων· διὸ καὶ τοῦ δὲ τοῦ γε οἰκεί-
ου, μὴ πρὸς τὰ προφερόμενα ἀποδοῦναι· ἀλλὰ πρὸς τῶν
ἐπαρομένων ἡδέων· ἔστιν δὲ ἁφὴς ἡ ἡδέων ἡ τοῦ ἁπτοῦ τῷ
ταὐτὸν παραμάττασθαι τοιοῦδε· ἔχει δὲ ἀπορίαν πρότερον πλείους
εἶναι ἢ μία· εἰ γὰρ τὰ ἁπτὰ αἰσθητὰ πλείω ἐστίν, ἀναγκαῖον μὴ τῷ
ἁφῇ μὴ μίαν αἴσθησιν εἶναι ἀλλὰ πλείους· ἴσως δὲ μὴ αὐτῆς ἕνεκα τοὺς
λόγους διαφόρως εἰρήκασιν· εἰ δὲ γὰρ ὡς ἔτυχεν οὕτως εἶπεν.
ὅτι εἰ τὰ ἁπτὰ πλείω, μὴ καὶ ἁφαὶ πλείους· ἵνα εἰσιόντι ὁμολογημένων
τὰ ἄδηλα παραπαίοντα εὑρίσκοι· νῦν δὲ τοὐναντίον εἶπεν· εἰ αἱ ἁφαὶ πλέ-
ους, μὴ τὰ ἁπτά· διὸ καὶ τοῦ δεῖ ἔτυχεν μὴ ὑπερβιβάσασθαι τὸν λέξιν· πρό-
κειται οὖν ἐν τούτοις ἀπορήσαι ὡς τὰ ἁφητὰ μοι ἐν τῇ προσθή-
κῃ δύο προβλήματα δόξαι· πότερον μία ἐστὶν ἡ ἁπλῆ μὴ αἴσθησις,
ἢ πλείους· μὴ πότερον ἡ σαρξ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον τῶν ἁπτῶν, ὡς ἡ ὁρᾶ-
τὸν ὁρατῶν μὴ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις τοῖς οὐκ ἔχουσι σάρκα. ἀναλογον

δέ τι τῆς σαρκί· ἔστι γὰρ τινὰ τῶν ζώων, ἃ οὐκ ἔχει μὲν σάρκα ἀναλογον δέ τι
τῆς σαρκί· ὥσπερ τὰ ἔντομα· μύρμηκες· καὶ μῆται· καὶ τὰ ὅμοια· ἢ οὐκ ἔστι
μὲν ἡ σάρξ τὸ αἰσθητήριον· οὐδὲ τὸ ταύτῃ ἀνάλογον· ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἔστι
μεταξύ δι' ἧς αἰσθησίς· ὥσπερ ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, τὸ μεταξύ
τῶν τε αἰσθητῶν καὶ τῶν αἰσθητηρίων· τὸ δὲ κυρίως καὶ πρότερον αἰσθανό-
μενον τῶν ἁπτῶν, ἄλλο τί ἐστιν ἔνδον τῆς σαρκὸς ἀνάλογον ἐν τοῖς ἄλλοις
αἰσθητηρίοις· πᾶσα τε γὰρ αἴσθησις μιᾶς ἐναντιώσεως εἶναι δοκεῖ, ἐντεῦθεν
τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα· ὅτι οὐ μία αἴσθησις ἡ ἁφή· εἰ γὰρ πᾶσα αἴσθησις
μιᾶς ἐναντιώσεως ἐστὶ κριτική· ἡ δὲ ἁφὴ πλειόνων ἀνάγκη ἄρα ὅσαι
εἰσὶν αἱ ἐναντιώσεις ὧν ἀντιλαμβάνεται ἡ ἁφή, τοσαύτας εἶναι καὶ τὰς
ἁπτικὰς αἰσθήσεις· ἔχει δέ τινα λύσιν πρὸς γε ταύτην τὴν ἀπορίαν·
σαλεύει διὰ τούτων τὸ πρότερον ἐπιχείρημα· ὅτι οὐ μόνον ἡ ἁφὴ
περὶ πλείους ἀντιθέσεις ἔχει, ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαί· προείπομεν δὲ ἤδη
ὅτι τὸ τραχὺ καὶ λεῖον ἐπὶ φωνῆς, καὶ λευκὸν καὶ μέλαν κατὰ ἀναλογί-
αν λέγεται· καὶ ὅτι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὸ ἐν ψόφοις, οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ
τῷ ἐπὶ τῶν μεγεθῶν· ὃς λέγομεν μεγαλεντραμμὴ· ἢ μέγα σῶμα·
ἐπὶ δὲ χρωμάτων μέγα καὶ μικρὸν οὐ λέγομεν· τραχύ μέντοι καὶ λεῖον
καὶ σφοδρὸν καὶ ἀμυδρὸν ὁμοίως· οὐδὲ ὀσμὴ μεγάλη καὶ μικρὰ λέγεται·
ἀλλὰ γλυκῆα καὶ πικρά· καὶ δριμεῖα καὶ βαρεῖα· δῆλον οὖν ὅτι καὶ
ἐν ταῦθα κατὰ ἀναλογίαν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγεται· ἀλ-
λ' ἐπὶ μόνων ψόφων· διὸ τι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τοῦ συνεχοῦς ποσοῦ
ἐστι καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ βραδύ· ὥσπερ οὖν μακρὸν καὶ βραχὺν ψουλέ-
γομεν τὸν ἐπὶ πλείονι ἢ ἐλάττονι παρατασει χρόνου γινόμενον·
διὸ τι ὁ χρόνος συνεχὲς ποσὸν τὸν ἐν μεγάλῃ ἢ μικρᾷ κινήσει

ἢ μικρὸν ἢ μέγα λέγομεν· ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν ψόφος πάντως μετὰ
κινήσεως λέγω δὴ τῆς κατὰ τόπον· αὐτὴ δὲ τοῦ ποσοῦ· οὐδὲν δὲ
τῶν ἄλλων δεῖται τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ὑποκειμένου· εἰκότως
οὐ σώζεται ἐπὶ ἐκείνων ἡ τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ ἀναλογία· ἀλλὰ
τί τὸ ἑνὸς τὸ ὑποκείμενον ὥσπερ ἀκοῆ ψόφος· οὕτω καὶ ἁφὴ οὐκ ἔ-
στιν ἕν· δῆλον τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα· ὅτι οὐ μία ἡ αἴσθησις·

πάσα γὰρ αἴσθησις περιεκτικὴ γένους ἐστί· ὅτι, χρῶμα· ἀκοή, τὸ φωνητὸν ἢ ὁμός· ὄσφρησις, ὀσμαί· τὰ μὲν τοίνυν ἁφῇ ὑποπίπτοντα, οὐκέτι ἐν κοινῷ γένει· διὸ ἔδει καὶ μὴ δὲ ὅτι περιεκτικὸν γένους καταλέγεσθαι· ἦ γὰρ ἁπλοῦς πρόσφατον· ὁ μὴ ὁρατὸν ἐστὶ χρῶμά τι· ὃ μὴ ὁλόλωμενόν ἐστιν ἁπτὸν, ἀνωνόμου δὲ τοῦ χαυνοῦ· λέγω δὲ ὃ μὴ ποῦ ποτὲ ὑπὸ τὸ χρῶμα ἀναπτέον· ἐστὶ γὰρ τὸ ὅλον τοῦ πολλαπλοῦ χρῶμα· πότερον δὲ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον ἐν τοῖς ἢ οὔ· ἀλλ' εὖ δεῖ ὡς ἡ σὰρξ οὐδὲν δύναται μᾶλλον ἢ μόνον τὸ λίνεσθαι τῷ αἰσθητὸν ἅμα δὲ γιγνομένων τοῦ παρ' ἡμῶν ἐν τῇ προσεχείᾳ φθειρόμενον ὑπὸ θερμοῦ τοῦ λοιποῦ, οὐκέτι ἂν ἡμῖν ἐν τῷ ῥηθῆναι ἐφάνη· ἀλλ' ἔξωθεν τῷ πεφυκέναι ἀεὶ τοῦ μὴ τὸ σωζόμενον ἀναισθητὸν ἀλλὰ δῶ αὖ μή· μὴ ὁ οὐ λοιπὸς ἐν τούτοις ἐμπεριέχεται· ἢ δῶ ὁ οὐ λοιπὸς ἀπὸ τοῦ αἰσθητήριον τῆς ἁφῆς ἐν· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ σὰρξ· ἀναγκαῖον μὴ τῷ αἰσθητὸν μίαν εἶναι· ἀλλὰ μὲν ἐν τὸ αἰσθητήριον ἡ σὰρξ, μὴ ἁφὴ ἀλλὰ μία αἰσθητός· ἀναισθησία δὲ ὅλη, οὔτε ἀπὸ αἰσθητήριον ἐν ἡμῖν ἀναίρεσιν εἶναι τῷ αἰσθητὸν· ὡς περ ἔχει ἐπὶ τῆς γλώττης· ἐν ὃς γὰρ οὔτος αἰσθητηρίου, δύο αἰσθητὰς ἁφῆς τε καὶ γευστοῦ· μὴ ὅλως ἡ σὰρξ οὐκέτι αἰσθητήριον· ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῇ προσθέσει προσεχὲς ἐξ ἀνάγκης τοῦ σωζομένου ἀναισθησίᾳ· δεύτερον δὲ τῷ τῆς προσλήψεως, ἵνα σώζηται ποιήσωμεν τὸν λόγον τὸν καταισθησίαν ὅλην ἡ σὰρξ οὐκέτι αἰσθητήριον, ἀλλὰ μεταξύ· ὡς μὲν τοιοῦτον τῇ μέσῃ τῇ ταξύ· ἀλλ' ἐπὶ ὡς ἔπον τὸ, τε δεύτερον τῶν προβλημάτων καὶ ἀναισθησίαν ἡ τῆς προσλήψεως τοῦ ὑποδεικνυμένου ἐν ᾧ μὴ τὸ αὐτὸ· λέγω δὲ ὅλη ἡ σὰρξ οὐκέτι αἰσθητήριον· πρὸ τῷ τὸ δύο τῶν ἐπιχειρημάτων, διὰ ὧν δύνασθαι μὴ εἶναι τὸ σῶμα αἰσθητήριον ἡμῖν· ἔτι καὶ φεξῆς τὸ σωζόμενον τοῦ συλλογισμοῦ δι' ἐλέγχου· μὴ τὸ πρόσληψιν ἐν τῷ τῆς τοῦ β' προβλήματος καταισθησίαν· δῶ αὖ μὴ δὲ ὅτου μὴ τοῦ ἀφαιρεθέντος παρ' ἡμῶν ὑπὸ θερμοῦ συλλογισμοῦ ἐπιμένειν· μὴ ὡς μένου γὰρ ἀπὸ τῆς τοῦ συλλογισμοῦ παραλαβεῖν ἀεὶ τὸ λεγόμενον, ἐπιβαλλόμενον σώζεσθαι τοιοῦτον τοῦ ἡμῖν· ὡς τοιοῦτον τοῦ ἡμῖν ἀναίρεσιν συλλογισμὸν δι' ἐλέγχου· πότερον δὲ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον ἐν τοῦτο, ἢ οὔ·

ἀλλεὐθέως ἡ σάρξ· οὐδὲν δοκεῖ σημεῖον τὸ γίνεσθαι τὴν αἰσθησιν ἅμα θιγγανο-
μένων τριῶν ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν δείκνυται ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ σὰρξ αἰσθη-
τήριον· τὸ ἓν διὰ τούτων τίθησι· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ διελέγχον τὸ ἐπιχείρημα·
δι' οὗ ἐδόκει δείκνυσθαι αἰσθητήριον εἶναι ἡ σὰρξ· λέγω δὴ τὸ τῆς ἀχρόνου
ἀντιλήψεως· τοῦτο οὖν φησιν οὐχ ἱκανὸν σημεῖον εἰς τὸ εἶναι τὴν σάρκα
αἰσθητήριον· ὁπότε κἀν δι' ὑμένος τῶν ἁπτῶν θίγωμεν, ἀχρόνως
αὐτῶν ἀντιλαμβανόμεθα· καίτοι οὐκόντος τοῦ ὑμένος ἐκείνου
αἰσθητηρίου· μεταξὺ δ' ὄντος τῆς τε σαρκὸς καὶ τῶν αἰσθητῶν· τὶ οὖν
κωλύει καὶ τὴν σάρκα τοιοῦτον τι εἶναι· διὸ τὸ τοιοῦτον μόριον τοῦ
σώματος ἔοικεν οὕτως ἔχειν· ὥσπερ εἰ κύκλῳ ἡμῖν περιεπεφύκει
ὁ ἀὴρ· καὶ τὰ ἑξῆς· ὁ δεύτερος λόγος κατασκευάζων τὴν σάρκα αἰ-
σθητήριον ἐκ τοῦ μηδὲν φαίνεσθαι, ἀλλό τι παρὰ ταύτην δι' οὗ τῶν
ἁπτῶν ἀντιλαμβανόμεθα· τοῦτο οὖν διελέγχει, ὅτι ἔοικε τοῦτο
εἶναι ἡ σὰρξ, οἷον ἂν συνέβη ὁ ἀὴρ ἡμῖν περιεπεφύκει κύκλῳ καὶ
συμφυὲς ἐδόκει ἡμῖν· οἷον παχυνθείς· ὥσπερ οὖν εἰ τοῦτο συνέβη,
διὰ τὸ καλύπτεσθαι τὰ αἰσθητήρια· δι' ἑνὸς δὲ
ἀέρος καὶ ἀκούειν· ὁρᾶν καὶ ὀσφραίνεσθαι ἐδόξαμεν ἓν εἶναι τὸ αἰσθητή-
ριον πάντων τῶν ὀργάνων ἀκουστῶν· ὀσφραντῶν τὸν συμφυέντα
ἡμῖν ἀέρα· καὶ μηδὲν εἶναι ὅλως ἀλλό τι γὰρ φαί-
νεται ἡμῖν ἕτερόν τι ὅπερ νῦν διελέγχεται διὰ τὸ διακρίνεσθαι
σαφῶς τὰ αἰσθητήρια συμβῆναι περιφερούσης ἡμῖν καὶ κρυπτούσης τὰ
παρὰ τὸ μὴ φαίνεσθαι· ἕτερόν τι παρὰ τὴν σάρκα·
δι' οὗ τῶν ἁπτῶν ἀντιλαμβάνονται τοῦτο ἱκανὸν
εἰς ἔλεγχον· τὴν σάρκα αἰσθητήριον· δύναται
δὲ τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα καὶ τοῦ συνημμένου τοῦ συλλογισμοῦ ἔλεγχος
εἶναι· ἐφεξῆς γοῦν τοῦτο καὶ τοῦ εἰρημένου παρ' ἡμῶν τοῦ συνημμένου
ἔλεγχον τίθησιν ὁ ἀριστοτέλης· καὶ συνεχῆ ποιεῖ τῶν νῦν ἐπιχειρή-
μα τι καὶ ἠρτημένον αὐτοῦ· ἵνα δὲ τοῦτο δείξωμεν, λέγω δὴ ὅτι καὶ
διὰ τῶν προκειμένων ῥήσεων τὸ συνημμένον τοῦ συλλογισμοῦ δι-
έγχεται ἄνωθεν τὴν λέξιν τὴν προκειμένην καὶ ἐκθήσομεν καὶ

ἐξηγησόμεθα

ἐξηγησόμεθα. διὸ τὸ τοιοῦτον μόριον τοῦ σώματος ἕνωσιν οὕτως ἔχειν· ὥσπερ
ἀμφοτέρων ἡμῶν περιεφυσμένου αὐτῆς· ἐδόκει μὲν αὐτὴ ἑνὶ ἴδιον αἰσθάνεσθαι, μὴ
τόφου μὴ χρώματος μὴ ὀσμῆς· μὴ μία τις αἰσθητὸς ἁπλοῦς ὁ τοῦ· ἀνοητὸν· ὄσφρησις·
δόξας μὴ ἁπλοῦν τὸ σαφὲς αἰσθητήριον, δι' ὧν τῷ ὑπόγειον δι' ὧν ἐδόκει ἁπλοῦν
αἰσθητήριον ἔλεγχε τὸ ἄχρονον, λέγω τῆς ἀφῆς· καὶ παλαμωμένου
δὲ τοῦ παντὸς μὴ ἁπλοῦν τὸ μεταξὺ σῶμα οὐ μᾶλλον εὐθὺ ἢ σφαιροειδὲς ἁπλοῦν
αἰσθητήριον, παντὶ δεκτικὸς, τὸ σωματούμενον τοῦ ὑποδεχομένου
οὐ χωρίς ἐστιν ἐλέγχει· δυνατὸς οὖν καὶ ἀναίσθητον μίαν ἁπλοῦν εἶναι τῷ ἁπλοῦν
δυνάμιν· ἐπεὶ δι' ἑνὸς μὴ τοῦ αὐτοῦ γίνεσθαι ἢ πολλῶν ἁπλῶν αὐτῆς ἁπτῆς ἁφῆς
φησὶν ὁ περιπατητικὸς μέσου ἢ μᾶλλον ἀέρος οὐ μᾶλλον ὑγροῦ ἢ μᾶλλον ἐλαιώδους παχυτῆτος, ὥστε
ἀποκρύπτειν τὰ αἰσθητήρια, ἐπεὶ δι' ὧν τοῦ ὁρᾶν μὲν μὴ ἀκούομεν καὶ
ὀσφραινόμεθα, ἔδοξαν αὐτὴ μᾶλλον αἱ ἁπτὰς αἰσθήσεις ἀπεῖναι μίαν εἶναι· διὰ
τὸ δι' ἑνὸς μὲν τοῦ ἀέρος τῶν πόρων μὴ ἀκουσμῶν μὴ ὀσφραντῶν ἀν-
ἰλαμβάνεσθαι· ἀποκρύπτεσθαι δὲ τὰ ἰδιαίτατα τούτων αἰσθητήρια.
ὡς περ οὖν ἐκ μὴ δι' ἑνὸς ἐγίνετο ἡ αὐτὴ τις συμφυὴς ἡ μᾶλλον τις. Hay Duck p. 426-2
οὐ πᾶς ἀποῦ πολλὰ αὐτῶν ἦν ὁ τις μὴ ἀκοὴ· μὴ ὄσφρησις· ἀλλὰ πλείους.
διὰ τὸ πλείονα μὴ τὰ αἰσθητὰ εἶναι χρώματα· τόφους μὴ ὀσμὰς· οὕτως
οὐδὲ ἐπεὶ δὴ ἡ σαρξ ἡμῶν πρόσπεφυκε μία οὖσα· διὰ τοῦτο πάντων
ἁπλῶν εἶναι δοκούντων πλείονων οὐσῶν αὐτὴ ἀναλαμβανόμεθα, μία
αὐτὴ ἡ ἁπλῆ μὴ αἰσθητὸς· ἀλλὰ πολλαί· διὰ τὰ πόλλων αἰσθητῶν ἐν
περάτια· ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων αἰσθητῶν τῶν χωρίσθαι ἡμῶν.
τὸ μεταξὺ δ' οὖν ἡ αὐτὴ τις τῶν αἰσθητῶν τὸν ἀέρα λέγω· διορίσθαι
δὲ μὴ τὰ ὀργανα αὐτῶν ἀπ' ἄλλων· φανερὰ ἐστὶν αὐτῶν ἢ ἐν περάτι,
ἐπὶ δὲ τῆς σαρκὸς διὰ τὸ πρὸς πεφῦκέναι ἡμῶν μεταξὺ οὖσαν,
ἄδηλον· ἀπὸ ποίας αἰτίας· τῇ μέντοι τῶν ἁπλῶν ἐν περάτι ἡ διαγίνωσκομεν· τὸ τῶν αἰσθητῶν πλῆθος· μήποτε
δὲ μὴ τὸ προσήκοντον ἐπιχείρημα εἴη τῆς προλήψεως τοῦ οὐσιώδους
οὗ ἐστὶν ἀναισθησία σημεῖον· ὅπερ δὲ μᾶλλον ἐστὶν ἀληθές· βούλε-
ται γὰρ μὴ δι' ἀποῦ τὸ δόξαν· ὅτι οὐ μὲν δὴ δι' ἑνὸς τῆς σαρκὸς ἡ τῶν
ἁπλῶν αὐτῆς ἁπτῆς, ἡ δὲ μὴ τὸ ἁπλοῦν αἰσθητήριον εἶ· μήποτε

H

λα''

ἰαρὴ μὲν σὰρξ σὺμφῦ ἡ ἐστὶ μεταξύ. ἔσωθεν δὲ τὰ αἰσθητήρια πλείονα
ὄντα ὄντα ὡς ἐπὶ τοῦ ὑποδείγματος. ἐξ ἀέρος μὲν ἰαρὴ ὕδατος, ἀδύνατον
σὺ σῆναι τὸ ἔμψυχον σῶμα. δεῖ καὶ σερεὸν εἶναι. τὴν αἰτίαν εἰπεῖν βούλεται
τίνος ἕνεκα δι' οὗ μὲν ἡ ἁφὴ γίνεται προπέφυκεν ἡμῖν ἡ σὰρξ λέγω.
οὐκέτι δὲ καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ δι' ὧν αἱ εἰρημέναι αἰσθήσεις ἀντιλαμβά-
νονται. σὺμπεφύκασιν ἡμῖν. ἀλλ' ἔξωθεν εἰσί. διότι ἰαρφησὶν ἀδύνα-
τον τῶ τὸ ἔμψυχον σῶμα καὶ τὸ μέλλον βιοτεύειν ἐξ ἑνὸς τῶν ἁπλῶν
σὺ σῆναι. ἢ ὕδατος. ἢ ἀέρος. δεῖ ἰαρὲ ἕκαστον ὁμοιοῦσθαι
διατρίβ" μέλλει. διὰ τούτων δὲ ἡ τῶν εἰρημένων αἰσθήσεων ἀντί-
ληψις ἀέρος εἰκότως οὐκέτι ἡμῖν ταῦτα σὺμπεφυκότα. καὶ
ἰαρὸ τοῖς ὠσὶν εἰκατωκοδομημένος ἐστὶν, ἀλλ' ἀχω-
ρίστος ἐπὶ δὲ ἡ ἁφὴ ἔχει τὴν ἀντίληψιν καὶ
τὸ τοῦ ζῴου σῶμα σερεὸν καὶ ὃν εἰκότως
ἄρα προσπέφυκε εἰκότως ἡμῖν σώματα,
τοῦ μεταξὺ ἡ ἀντίληψις.

Haydeck p. 426, 33
λ π

περὶ δὲ τοῦ μορίου τῆς τύχης, ᾧ γίνωσκε τὴν τύχην ὑφεστῶσαν, ἀπὸ χωρίστου ὄντος,
ἀπὸ μὴ χωρίστου καὶ μεῖζον, ἀλλὰ καὶ ἀλόγου, οὐκ ἐπιόν γε ἐχά
διαφορά· ὑπὸς ποτε λίνεται τὸ νοᾶν: νικᾶσιν ἡ πλούσιος ὢν ἀξιος τὸ
τοῦ πλουτάρχου, ὁ μὴ πάσασαι τύχαι, μὰ οὐσίαι ἀπὸ πολὺ δώμος, ὑὸς μὴ
τοῦ πο ἀληθές, δι λοιτὸ ἁπλοῦν αὐτὸν εὐμόριον τῆς τύχης τῶ λογίκῶ· μόριον
γὰρ νῶ λείᾳ πούτω τῶ πρόπω· ἐπὶ δὴ γὰρ τοῦ ἀλόγου ἐστὶ καὶ οὐμπαλόμενα δὲ
οὐσα σὶν τοῦ σώματος, φησὶν ὁ μὴ ὑὸς τοῦ τοῦ ἐστὶ τῶν οὐμπαλομένων
τῶ σώματι τὸ μόριον τῆς τύχης· τοῦ τέστιν ἡ λογικὴ τύχη· πού γὰρ
ἡ δώμα τοῦ ἁπλοῦν μίαν οὐσίαν πολὺ δώμαμον· ὅπου γε ὑπέρθε τὸ τύχῶ
ἄφθαρτον· ὑὸ φθαρτῶ· τῆς δὲ αὐτῆς οὐ ὅτι, οὐ δώμαται τὸ μὲν ἄναφ
φθαρτον· τὸ δὲ ἄφθαρτον· οὕτως μὲν πρὸς τοῦτον ἐστὶν ἁπλοῦν· ὑὸ
πρὸς ἀλέξανδρον δέ· ὁ μὴ ὅρα πῶς τὸν νοῶ μόριον ἁπλοῦς τῆς τύχης· ὅλαν
οὖν ἁπλοῦν νοῶ αὐτὸν, μὴ λείᾳ ὁ μὴ τὸν θύρα θεν νοῶ λείᾳ· τὸν
γὰρ ἐν ἡμῖν λείᾳ· ἰσόν γὰρ ὁ μὴ ὁ νοῦς τρία τινὰ σημαίνα παρα αἰρίστο-
τέλᾳ· ταῦτα δὲ τὰ τρία, ἄλλως μὲν λείᾳ τοῦν οὖ τὸν δῶ ωμένοῶ,
ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ πλῶν παύδων· ἐν γὰρ τοῖς παισὶν ὁ δῶ ωμένοῦς ἐστί·
δεύτερον σημαινόμενον τοῦ δῶ ωμὸ ὃ μαθέξιν νοῦς ὥσπερ ἐπὶ πλῶν
τελάων ἀνῶν· οἱ γὰρ τέλοι ἄνοι ἁδηοίν λοι πον ἔχον γεσ τῶν πραμμά-
τον, τοῦ μαθέξιν νοῶ ἔχειν λέγονται· τρίτον σημαινόμενον ἐστὶ τοῦ νοῦ,
ὁ ἐνεργάνους· ὁ ἐστὶν ὁ θύραθεν· ὁ περ τέλος, ὁ μὴ ὑὸ μαθέξιν·
ἢ κατὰ τὸ δῶ ωμὸ· ἵνα μὴ ἁπλοῦς ᾖ, ἀφ' ἐνεργάνου ὢν ὁ ὑὸ βεργῶν τὸ
παῦ· ταῦτα τὰ τρία σημαινόμενα τοῦ νοῦ κατὰ τὸν ἀλέξανδρον·
πλούταρχος δὲ οὐ παραδέχεται ταῦτα· ἀλλὰ ἄλλως λείᾳ τὰ σημα-
ινόμενα τοῦ νοῦ· ὁ μαθέξιν νοῦς οἷος ἐστὶ τῶν παύδων, βούλεται
γὰρ πλούταρχος κατὰ πλάτωνα, μᾶλλον τὰ παιδάλόγους ἔχειν τῶν
πραμμάτων· μὴ πῶ λογίκῶ τύχῶ παράδεναι· μὴ παύμαθὴς
μὴ ἄναι ὑρίσμαθὴς, ἀλλὰ ἀναμνὴς· μὴ δι' ἃ τοῦ τοτὸν νοῶ
ἐπὶ τῶ παύδων μαθέξιν δύδωσι μὴ ἔχοντα τοὺς λόγους τῶν πραμμάτων.

ἀλλ' οὐ λογικὰ πάθη καὶ διὰ τοῦτο θεραπευτέα μᾶλλον. ἢ πῶς μαθηταῖς ἀναμνησταῖς εἶναι. δεύτερον σημαινόμενον εἶναι τοῦ νοῦ τὸ καθ' ἕξιν ἄμα μὴ ἐνεργεῖν ὡς περ εἶναι ἐπὶ τῶν παθῶν ἀνωτέρω ὀνόμασε νοῦς. οὐ γὰρ ἁπλῶς μὴ καθ' ἕξιν ὅτι μὴ καθ' ἐνέργειαν. ἐμαθήκαμεν ἤδη μὴ ἔχειν τὰ πάθη καὶ μὴ οἷον ἀναμνησθῆναι διὰ τῆς μαθήσεως. περὶ τοῦ σημαινόμενον εἶναι νοῦς καθ' ἐνέργειαν μόνως νοῦς. οἷος εἶναι ὁ θυμὸς νοῦς, ὁ πόλεμος. πάντα τὰ περὶ τοῦ νοῦ σημαινόμενα καὶ τὸν πλούταρχον. ἀμμώνιος δὲ ἀμφοτέρους εἶναι φησιν. ἀλέξανδρόν τε καὶ πλούταρχον. λέγων ὅτι ἀμφότεροι ἥμαρτον. καὶ διὰ γὰρ καὶ νῦν ἀμαρτίαν. καὶ νῦν μὲν οὖν ὅτι ἀμφότεροι περὶ τοῦ σημαινόμενον ἄπορον τοῦ νοῦ τὸν θυραθεν. καὶ ἐνεργείᾳ νοῦν. οἷς εἶναι φησὶ λόγῳ ἀπλῶς. οὐ γὰρ εἶναι φησὶ περὶ τοῦ θυραθεν νοῦς λόγος. ὅπου οὐ θεολογικῶς ἐνεργεῖν ὁ λόγος πάλαι ποτὲ καὶ μὴ ἄλλως νῦν περὶ νοῦς εἶναι ὁ λόγος. ὃν νοῦς μέρος εἶναι τῆς ψυχῆς. ἀφ' ὁμοίως τοῦ φησὶ περὶ τοῦ μορίου τῆς ψυχῆς ὧν φησὶ γινώσκειν. ἀλλ' οὐ περὶ νοῦ λέγειν τοῦ οὗτος μορίου τῆς ψυχῆς, πῶς οὖν τὸν θυραθεν ὀνομαίνειν οὕτως, ὅλως θυραθεν οὐ μέρος τῆς ψυχῆς. μὴ ὅτι τὸν νοῦ τοῦ τὸν τοιοῦτον ἐνεργείᾳ ἐν τοῦδε ἐνὶ μᾶλλον εἶναι παρὰ καιρῶν. ὁ δὲ θυραθεν νοῦς, οὐ μέν εἶναι ἐν τοῦδε ἐνὶ μᾶλλον, ἀλλὰ μὴ ἀποιεῖν. ὅτι οὐ καὶ λέγειν πάντα νοῦν τὸν νοῦν, περὶ

τοῦ θυραθεν νο — γε ναι. μὴ ἀλλὰ τοῦ τὸ τεύξονται. ὅλως ἐνὶ μᾶλλον
νοῦς, — ἔχειν τῶν νοητῶν. μὴ ἁπλῶς ἀφία, ἐνεργείᾳ
πάντων ἔχειν τοὺς — μὴ μὴ φανερούς ὧν μέλλει δέξασθαι. μὴ ὁρῶν
οὕτω πάντως ἔχειν τὰς ψυχὰς μὴ μὴ φανερὰς, ὅταν δι' νοήσῃ, τότε
ἤδη φανερὰς γίνονται, ὅτι δὲ μὴ ὂν τὸ μόριον τῆς ψυχῆς τοῦτο λέγειν
ἄδιον, παρὰ καιρῶν δηλοῖ τὸ θυραθεν τοῦτο τὸ μόριον τῆς ψυχῆς
ἄδηλον μόνον τῆς λογικῆς μὴ οὐ τὰ λοιπὰ. ἀμφότεροι μὲν οὖν νῦν
ταῦτ' ἂν ἥμαρτον τὸ ἀμαρτίαν. ἰδίᾳ δὲ πάλιν ἕκαστος αὐτῶν, ἁμαρτάνει
οὕτως. ὁ μὲν ἀλέξανδρος, ὅτι ὅτου δεῖ βούλεται ἐπὶ λέγειν τὸ λέγειν.
ἀλλὰ καὶ καὶ πολυθρύλητον αὐτῇ ἐναντιολογίας ἡνῶν περὶ πίπλει. ἀ-
φορμὰς γὰρ λαβὼν ἐκ τῆς λέξεως, ὅτε καὶ ὅτι ἄδηλος ὁ νοῦς μὴ ἡδυσμὰ

αὐτοῦ δῶρα μὴ εἶναι· μὴ οὐ λείπῃ καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ εἶναι δῶρα μή, οἷον
ὁ ἐπὶ τῶν παίδων νοῦς καὶ θεῖα μὲν δῶρα μή εἰσιν, ὅμως οὐ πω δι' ἐκείνου δῆλα
τῶν πραγμάτων· ἐπὶ τηλικοῦτος δὲ ἀφ' ἑκάστου πρὸς τὸ γνῶναι αὐτά· μὴ καὶ τηλικοῦτα δῶρα
μή εἰσι διὰ τὸ τὰ ἐνεργείαν αὐτοῦ, μὴ πω γνῶναι τὰ οὕτω· ὁ δὲ ἀλέξανδρος αὐτὸν τὸν οὐσίαν ἐπὶ τῶν παίδων λείπῃ ἂν τὰ δῶρα μή· μὴ καταφεύγωμεν
ἐπὶ τὸ φαυλότερον· ὅτι ὁ νοῦς δῶρα μή ἐστι καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπὶ τηλικοῦτον τρόπον
λογόμενα, οὐ μέχρι δεῦρο ἀλλ' ὑπὲρ ἐστιν ἡμῖν δεῦρο οὐ μέχρι· ἵνα μὴ θολούμεθα
ὑπὸ τοῦ δεῦρο, ῥᾴστην ἡμῖν τοῦ οἰκείου δεῦρο γνῶσιν· μὴ τὰ ἐναντία
αὐτῷ δῆλα ἡμῖν ὦσι· ὡς περὶ ἃ πολλὰ φανερὰ ἀχρωμάτιστα ἐστιν ἡμῖν
ἀδυνάτως διὰ μονῆς τὰ χρώματα, οὕτω μὴ ὀνοῦς φησὶν ἀνθρώπους εἶναι,
ἵνα ἡμῖν πάντα παρὰ δόξαν· τοῦτο μὲν ἀλέξανδρος, πάνυ δεινὰ μαρτυρεῖ.
εἰ γὰρ διὰ τοῦτο ἀνθρώπους εἶναι ἡμῖν γνῶναι τὰ οὕτω μὴ ἔδει τοιούτῳ τινὶ
τρόπῳ μὴ δαιμόνιε μὴ δαιμόνως ὦ φίλε ἔφης· οἱ δὲ εἰ μὴ τὸ μὴ δαιμόνιον·
μὴ οὐ μόνον ἐν τοῖς θεωρήμασι μεγαλέξανδρος, ἀλλὰ μὴ ἐξ αὐτοῦ
ἀρίστους· οὗτος γὰρ ἀρίστης ἕδος ἕδρας λείπει τῷ ἀψύχῳ· μὴ
αὐτὴ εἶναι ἡ δι' ἃ μαρτύρια ἀλέξανδρος· διὸ οὐκ ἀνθρώπειον λείπει τὸν
νοῦν· φησὶ γὰρ ὅτι δῶρα μή οὐσία ἀΐδιος ἐν τοῖς παισί·
τὸ δὲ δῶρα μὴ ἀνθρώπειον εἶναι· μὴ ὅπλου ἀμαρτάνει δίκαιον ἀ
ῆναι· διὸ ὅτι πάντων ἀρίστου ἀ πλείστων γὰρ
εἶναι ὁ οἰόμενος τούτων παίδων οὕτω καλεῖν ἔνας· μὴ λόγους ἔχειν
πραγμάτων· οὐ μὴν ἀρίστης· ὁ δὲ πλούσιος χος μὴ αὐτὸς
οἶκ ἀρίστου λείπει ταῦτα λείπειν· μὴ πῶς οὐ τεύξεται, ὅπου κε,
ἀρίστης ἐλείχθαι τοῦ· τοῦ γὰρ τῶν παίδων νοῦν ἀγαθὸν φωτεινὸν μα-
λιστα εἶναι κύριον φησί· διὸ ὅτι μὴ πηδᾷ ἐστι πρὸς τὸ δέχεσθαι
τοὺς λόγους τῶν πραγμάτων· οὐ μὴν ἀλλὰ μὴ δέχεται· διὸ ὅπως
κοινῶς μὴ δι' ἃ ἁμαρτάνουσιν, ἀλέξανδρος τε μὴ πλούσιος χος·
φέρε οὖν ἡμᾶς πρῶτον ἀληθεύσαντας ἅπωμεν· ἆρα τοίνυν ὅτι δοξάζομεν
ἡμᾶς ἀφ' ἑαυτῶν νοῦν ἕδος ἔχειν· εἴπερ γὰρ νοῦς παίδων ἕδος δῶρον μὴ
δεκτικὸς ἕδρας· μὴ καθ' ἑαυτὸν ἕδος ἐστίν, οὐ μέντοι δῶρον μὴ ὡς ἀλε-
ξάνδρῳ δοκεῖ· καθ' ὃ δῶρον μὴ εἶναι δεκτικὸς τῶν ἕδρων οὐ μέχρι

τοὺς λόγους τῶν πραγμάτων, ὡς πλουταρχῶδους. ἕπομένως λοιπὸν
πᾶσι μαινόμενα τοῦνοῦ· πρῶτον τοίνυν ἐστὶ σημαινόμενον ὀνοῦς, ὁ
δῶμα δὲ δὼς τὰ πάντα πράγματα· ὥσπερ ἐπὶ τῶν παίδων ἐστὶ δεύτερον
σημαινόμενον ἐπὶ νόος ὅταν θέξιν δῶς τὰ πράγματα· ὥσπερ ἐπὶ
τῶν τελείων τῶν ἐπισταμένων μὴ τὰ πράγματα· ἢ ἐκ μωμήτων δὲ μὴ
μὴ ἐνεργούντων καὶ ταῦτα· τρίτον σημαινόμενον ἐπὶ νόος, ὃ
χὸ θύρα θεν δοίων ὡς ἐκ θυροποιὸν ταί· ἀλλὰ καθέξιν ἄμα μὴ ἐνεργάν·
ὥσπερ ὁ ἡδυπτελέων νοῦς τῶν δούλων τὰ πράγματα· μὴ προχειριζομένων
τῷ δόμοιν· μὴ ἐνεργούντων καὶ ταῦτα· οὕτως οὖν ἡμᾶς λέγομεν
τὰ σημαινόμενα τοῦνοῦ:

Περὶ δὲ τοῦ μορίου τῆς ψυχῆς ὃ ἐστὶν φρονεῖ· ὅριον
ἐκ τῶν ἐσχάτων τοῦ νοῦ τῆς ψυχῆς· οὐχ ὡς ἐλάχιστον οὖν ἀπὸ τῆς ψυχῆς·
ἀλλ' ὡς ἥλιος τοῦ παντὸς κόσμου ἀριθμοῦ· καὶ ξηρὸν δὲ μὴ τὸν ἥλιον
μετὰ πάντων, ἢ παρὰ τὸν ὅλον μόριον ἢ τὸν τοῦ παντὸς ἔναστον
ἥλιον· καὶ ὡς δὲ ἔστιν ὃ ἐστὶν φρονεῖ· ἡ γὰρ ψυχὴ μὴ
θεωρεῖ μὲν ὅλον μέρος μὴ πρακτικοῦ· μὴ δὲ ἀμὲν τοῦ ἔστιν ὃ φρονεῖ,
τὸ πρακτικὸν αὖ τῆς μέρος ἐδήλωσε· δὲ ἀδὲ τοῦ ἔστιν ὃ ἐστὶν φρονεῖ,
τὸ θεω
ρητικὸν μέρος ἐν ὧι
οὐ· ἢ τε χωριστοῦ ὁ
καθόλου· ὑνέσθω

δὲ βουλόμεθα ἔστιν ὅλῃ περὶ τούτου τοῦ μορίου
φρονεῖ, δεῖξαι, ἢ τε αἰσθητὸν· ἢ τε
μὴ χωριστοῦ καὶ μέγεθος· ἀλλὰ
παθούρητον· ὅλῃ ἢ τε χω-

ριστός ἐστι σώματος ὀνοῦς, ἢ τε μὴ χωριστός ἐστι σώματος· ἀλλὰ
μόνη μὲν τῆς πινοὶ χωριστός ἐστι· οὐ μέλλει δὲ μὴ τῇ ἐνεργείᾳ· τοῦτο δὲ
ἐστὶ τὸ πρῶτον πρόβλημα· ἐ χωριστὸς ὀνοῦς μὴ αἰσθητός· τῷ δὲ πλου-
ταρχοῦδαμῶς ἡ παρουσία ἐξήγησις ἀρέσαι· ἀλλὰ μὴ παύεσθαι
καθαλίνωσι· ἀλλὸς δὲ φησὶν ἐξηγούμενος, ὅλῃ ἀριστοτέλης βου-
λόμενος ἢ τε νοῦς χωριστός ἐστι φαντασίας μὴ αἰσθήσεως,
ὡς ἄλλῳ ἀλλοῦ ἐχθρούσιαν παρὰ ταῦτα· ἢ τε μία ἐστὶν οὐσία
ἥλις τοῦ νοῦ προβάλλεται μὴ φαντασίαν μὴ αἰσθησιν· τῷ δὲ λόγῳ
μόνῳ ἐστὶ πολλὰ ταῦτα ἢ πεν· ὅλῃ δὲ μὴ πρὸς ταῦτα εἰ πεῖδε· δῆλον

ἐκ τοῦ μὴ ἀριθμῷ ὅλον παρὰ τὰ μέρη περιέχον διαλεγόμενον· οὐ γὰρ ἅπτεται χωριστὸς
σώματος, ἅπτεται μὴν ἅπτ. ὁ γὰρ ὁρισμὸς φανταστέον μὴ χωρίσθαι σώματα,
πῶς περὶ νοῦ δὲ φανερὸν ἐκ τοῦ παντὸς ἐπαναφερομένου πρὸς τὰς δύο ἀπορίας.
ἅπτεται χωριστὸν σώματος ἐστὶν, ἅπτεται οὐ μέντοι· μέγεθος δὲ λαμβανόμενον οὐσίαν·
ὥστε μὴ τὸ πρῶτον πρόβλημα τοῦτό ἐστιν· ἅπτεται μὴ χωρίζεται γὰρ ὁ νοῦς τῆς
οὐσίας φαντασίας μὴ αἰσθήσεως· ἅπτεται μὴ ἀλλ' οὐσία ἐστὶ πάντων· μὴ τῷ
λόγῳ μόνῳ διαφέρουσι· μὴ ταῦτα μὲν περὶ τούτου· ἐπὶ δὲ μνήμης
τὰς ὀρέξεις τελείας τοῦ ἀμείβους μὴ ἀπαθοῦς μὴ χωρίστου πρὸς τὸ δόξαι
ὅτι ἀΐδιος ἡ τύχη, ὁ Ἀλέξανδρος παραφθείρεται περὶ τοῦτο πρῶτον
μὲν τὸ ἀμείβες· φησὶ γὰρ ὅτι ἀμείβη λέγεται τύχη, ἐπὶ δὲ νόμος ἐστὶ
τῶν μιγνυμένων τὸ πρῶτον καθ' ὃ τὸ ἕν ἀεὶ τὸ μέλλη ὄντος.
ἰδοὺ γὰρ ἐν τῷ οἰνομέλι πρῶτον ὃ καθ' ἑαυτὸ τὸ μέλι ἢ ὄντος
ἢ δὲ οὕτως οἷον πλάκη· ἐπὶ οὖν οὐ πρῶτον οὐδὲ καθ' αὑτὸ ἡ τύχη
τῷ σώματι μιγνυμένη, διὰ τοῦτο ἀμείβη λέγεται τύχη· ἀπαθὴς
δὲ αὐτῷ λεκτέον, ὅτι οὐ χωρίστη ἐπὶ τῆς ὕλης· ἐπὶ οὖν πάθος
λεγόμενον τὸ παθητικὸν ἐπὶ τῆς ὕλης. νῷ δὲ οὐ πάσχει, διὰ
τοῦτο ἀπαθὴς αὐτῷ λέγεται· χωρίστῳ δὲ αὐτῷ λέγεται καὶ ἀπὸ
τῆς ὕλης. καὶ ὅλως διαφέρει σώματος, καὶ λῶν αὐτῷ χωρίστ
γῳ· μὴ ἐπὶ αἰσθήσεως δῶ ἀγαθὸν δόξαι· νῷ δὲ θεωρῶν
λόγῳ αἰσθήσεως ἅπτεται ὑπάρχειν τῇ λογικῇ τύχῃ·
οὐ παρὰ οὕτω μὴ αἰσθ οὕτω δέξαι ταῦτα ὑποδοχὴν τῷ ἀΐ-
δίῳ τῆς τύχης μὴ ἅπτ. ὁ γὰρ ἀΐδιος, πάντως μὴ ἀ-
μείβης ἐστὶ τῆς ὕλης μὴ χωρίστος αὐτῆς μὴ ἀπαθής· καὶ ταῦτα μὲν
ἐν μέσῳ· ἡ δὲ παροῦσα λέξις ὡς ἅπτο μὲν τὸ πρῶτον λέγει μεφά-
λαιον πέως ἐνάπαρίθμησ. ἅπτεται ἄφθαρτος ἐστὶν ἡ τύχη, ἅπτε
οὐ· οὐ σκεπτέον ἵνα ἔχῃ διαφοράν· μὴ πῶς ποτε γίνεται τὸ νοῆν·
ἐκ μὲν τοῦ ἅπτ σκεπτέον ἵνα ἔχῃ διαφοράν, τὸ δεύτερον ἀ
παρίθμησις μεφάλαιον, ἐν ᾧ βούλεται ἅπτ τῷ διαφορᾶν
λόγον μὴ αἰσθήσεως· ἐκ δὲ τοῦ ἅπτ πῶς γίνεται τὸ νοῆν, τὸ τρίτον
λέγει μεφάλαιον· ἅπτεται τὸ νοῆν ὥσπερ τὸ αἰσθάνεσθαι· ἐνθεῦθεν

ἀρχεται ἐπὶ μὲν κοινωνίων τοῦ μὴ αἰσθήσεως· μὴ δυναμένης ἐπὶ μὲν τῆς δυσὶ γένεσιν ἀρ-
χεσθαι κοινωνίας· οὔτε ἅμα φωπάσχουσιν, ἢ μὴ ἀπαντῶντος· ἔδει γὰρ πῶ ποῦ
δεῦτο ἅμα προηγεῖσθαι· ἐπὶ μὲν τῆς γὰρ γίνεσθαι ἢ δυσὶ γένεσι κοινωνία· ἢ γὰρ
ἅμα φωδεῦτο ἅμα, τὸ δὲ δεῦτο ἅμα, ἵνα μὲν ἡ νῦν πάσης ἐνεργείᾳ, ἐδοκεῖ σε πάσθους·
διὰ τοῦτο ἔχουσι κοινὸν μὴ τὸ πάσχειν· πλὼ ἐστὶν ἢ πλοῦτος οὔτε ἀπὸ τῆς πρῶ-
της ἕξεως· ἢ πὼν γὰρ οὔτε τὸ νοεῖν ἐστὶν ὡς τὸ αἰσθάνεσθαι· τὸ δὲ αἰ
σθάνεσθαι δεῦτο ἅμα, μὴ τὸ νοεῖν ἄρα δεῦτο ἅμα· παρὰ πα τιῶν δὲ,
μὴ σαφῶς λείπεται πῶ κοινωνίαν πᾶν πῶ· ἔστι δὲ ὡς τύπῳ φρασθεῖσα
τὸ μὲν αἰσθητὸν ποιοῦτον· ἢ αἴσθησις οὗτος· αὐτὴ τοῦ ὑπο-
θετοῦ νοῦ ἐστὶν μὲν αὐτῇ αἰσθητῷ, παντῶς μὴ νοῦς πάσχοντι αὐτὴ
ὑπὸ τοῦ νοητοῦ ὡς περ μὴ ἡ αἴσθησις ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ πάσχει· ἢ δὲ
μὴ πάσχει ὑπὸ τοῦ νοητοῦ, ἕτερόν τι ποιοῦτον ἐστὶν, αὐτὴ τοῦ αἰ
σθητὸς ἐστὶν· ἐπεὶ δὴ γὰρ ἐδόκει φορητικὸν εἶναι τὸ λεῖπον πάσχειν πῶ
λογικῶ τυχῶ, διὰ τοῦτο ἆρ' ἐνδεὴς μὴ ποιοῦτον ἕτερον· τοιγὲ στε-
λεωτικὸν πάθους μὴ οὐφαιρετικόν· ἆρα ὡς ἐπιμερίνων πῶ λογῶ
ἐπαγει· ἀπαθὲς ἄρα δεῖ εἶναι· νῦν δὲ ἐνεκεν προύκειτο τὸ ἄρα
οὐχ ὅτι φησὶν μὴ ἐστὶ πῶν ἐδωνὴ φύσει μὴ τύχῃ· διὰ τοῦτο σωά-
γεται οὔτε ἀπαθὴς· οὐ γὰρ εἴρηται τοῦτο· ἀλλ' ἐπεδεῖτο, ἢ μὴ ποι-
οῦτον πάσχει τελεωτικὸν πάθος, διὰ τοῦτο ὅτι οὐσονοῦ
ἐπὶ τοῦτο ἀπαθὲς εἶναι· δυνατὸν δὲ τοῦ ἕδους ποιοῦτον·
ἀλλὰ μὴ τοῦτο· κἂν τεῦθεν ἢ παπίθηκα ἀλέξανδρος· μὴ
τοίνυν εἶναι πῶν ἐδῶν· λείπει δὴ τὸ νοεῖν· μὴ δεῦτο ἅμα εἶναι ἀλλὰ μὴ
τοῦτο, αὐτὴ τοῦ ἀλλὰ μὴ ἕδος· καὶ ὡς δὲ ἐξελαβεν τὸ ἀλλὰ μὴ
τὸ ἀλλὰ μὴ τοῦτο νοοῦσαν, ἀλλὰ μὴ ἐνεργείᾳ τοῦτο
ὡς ἀπὸ μὲν ἄνω λείπει· ἐχθὲ μὲν γὰρ ἕδος· μᾶλλον δὲ ἕδος ἐστὶ νό-
νοῦς τὸ νοεῖν τὸ· μὴ αἰσθητοῖς τὰ αἰσθητά· μὴ οὐ μὲν ἐνεργείᾳ· ἀναλυμ-
ἄρα ἐπὶ δὴ πάντα νοεῖ ἀμιγῆ εἶναι· ὥσπερ ἐπὶ ἀναξαγόρᾳ σὶν ἅ
μα τῇ· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀναγωρίζειν· ἢ θέλει φησὶ τὸ νοῦν ποιεῖν
ἀμιγῆ δεῖ αὐτὸν ὑπὸ θέσεως τῆς ὕλης· ἢ γὰρ ἢ ποιεῖ αὐτὸν ἐν τῆς ὕλης,
οὐ νοεῖ αὐτῷ· ἀμέλει μὴ διὰ τοῦτο ἢ ἀφὴ τοῦ ὁμοιομερῆ δαὶ τῆς

οὐκαὶ λαμβάνεται· διὰ τοῦτο δὲ μὴ ἀναξαίρεσιν πάντα λέγων ἐμοὶ
ὁμοιομερῆ, τοὺς νοῦν οὐχὶ πέφυκε λέξιν ἵνα πάντα ᾖ ἀληθῆ· τοῦ-
τέστιν ἵνα πάντα γίνωσκῃ· τὸ γὰρ παρὰ ἀναξαίρεσιν ᾖ ἀπλῆν, παρὰ
ἀρίστοις λέγεται γίνωσκειν ἐστὶ μὴ διὰ παίωσιν ἐξωθεῖσθαι μὴ οὐ γίνωσκειν ἀπὸ· ἕτερον
γὰρ θέλειν ἐστὶν ὁ γίνωσκον τοῦ γίνωσκομένου· ὁ δὲ ἀλέξανδρος πάλιν
ἄλλως νοεῖ· φησὶ γὰρ οὐκ ἀπαύθη νοεῖ, ἀμιγής ἐστι τῶν ἄλλων· μὴ οὐκ ἔχει
ἕδος· ἡμεῖς δὲ μεταπρὸς διορισμοῦ λέγομεν· οὐκ ἀμιγής ἐστι τῶν ἄλ-
λων γίνωσκει· ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ἀπτὸν ἔχει ἕδος ὑπάρχει· ἆρα ποιεῖ πρὸς ταῦτα
ὁ ἀλέξανδρος, οὐκ ἄρα θήσομεν οὖν ἀμιγῆ ἐστιν ὧν γίνωσκει ἕδων.
ἐπεὶ δὴ μὴ ἐστὶν ἀπτὸν γίνωσκει, λέγεται ἀπτοῦ ἕδος ἔχειν· οὐ ποιεῖ μὴ ἐστὶ ἀπτοῦ
ἀμιγὴς νοῦς ἐστιν· ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον· λέγομεν δὲ πρὸς τοῦτο τὸν οὐκ
ὄντα νοῦν νοοῦμενον, ἀμιγῆ ἐστι μὴ ἕτερος· παρεμφαινόμενον
γὰρ πως λύεται τὸ ἀλλότριον μὴ ἀνυφαρμόττει· ἢ φησὶν οὐκ ἄν ὡς ὑλῆς
ὕλης νοῦς, ἀλλ' ἡ ὕλη παρεμφαινομένη μὴ ἀνυφαρμόττουσα,
ἀπτὸν ἐκώλυεν ὄν· οὐ μόνον ἐαπτὸ, ἀλλὰ μὴ πᾶν ἀλλότριον πᾶν·
τοῦτέστι πᾶν ἄλλο, οὐκ ἄρα οὕτως ἐστὶν ἐν ὑλῆς ὕλης· δῶ ἡ δὲ μὴ ἄλλως
ἀπὸ ἐξηρημένα θαι μὴ ἐπὶ· ἐφ' ἑνὸς γὰρ ἕδη πῶν γίνωσκομένων ἐνέρ-
γεια νοῦς· ἀλλὰ μὴ πάντα πῶ ἐπεὶ θολοῦ πο· μὴ οὐ
κ' γίνωσκειν ἀμιγῶς, ὥσπερ οὐδὲ ἡ ὅτις ἐς κεχωμα-
τισμένον πάντα ἀμιγῶς πάχωματα ἡμᾶς μὲν
οὕτως· ὁ δὲ ἀλέξανδρος φησὶν οὐκ μὴ ἐν πᾶσι θα βούλε
μὴ ἔχειν ἕδος· ἐξῶν ἐπαγγ· φησὶ γὰρ μὴ εἶναι ἀπτοῦ φύσιν,
ἀλλὰ μόνον οὐκ ὡς ἀμφίσταται· ἡμᾶς δὲ φαμὲν οὐκ ἀπὸ τοῦτο
λέγ' μὴ εἶναι ἀπτοῦ φύσιν ἀρίστοτέλης· ἀνθ' οὗ κατὰ ἡ φύσις
ἀπτοῦ τοιαύτη, ὡς ἐνεργείᾳ πάντα ἕδη ἔχειν πῶν νοητῶν· καὶ θεὰ
πλάτων ἴδιόν φ· ἀλλὰ δῶ ἀμφίσταται· ἐπεὶ ἀπτὸς ἕδος ἐστὶ μὴ ἐνερ-
γείᾳ ἐστὶν ἡ οὐσία ἀπτοῦ· λέγω δὴ νοῦν ὡς δι' ἀνοήσεως μὴ ὑπολαμ-
βάνειν ἡ τύχη· ἐπεὶ δὴ μὴ ἡ φαντασία λέγεται παθητικὸς νοῦς
φησίν, οὐκ οὐ περὶ παθήσεως ἡμῖν ὁ λόγος νῦν· ἀλλὰ περὶ τοῦ νοῦ πα-
θόν δι' ἀνοούμενα θαι μὴ ὑπολαμβάνομεν· νοῦν δὲ ἐν τῷ θα

κοινότερον ἔπε· διὰ μὲν γὰρ τοῦ διανοεῖσθαι, τῷ διανοητικῷ· διὰ δὲ
τοῦ ὑπολαμβάνειν τῷ δόξαν· φησὶν οὖν ὅτι ὁ νοῦς οὐδέν ἐστιν ἐνεργείᾳ
πρὶν νοήσῃ· ἀλλὰ δύναμει· ἡ δὲ δύναμις οὐχὶ οὐσία αὐτοῦ· ἀλλ' ἐνέρ-
γεια· ἡ δὲ διὰ τοῦτο ὁ νοῦς οὐκ ἔστι σῶμα· ποῖος γὰρ ἂν εἴη θερμὸς ἢ τὸ χρὸς
οὔτε μὴν ὀργάνῳ κέχρηται τῷ σώματι· δύναται γὰρ ὁμοίως πάμμεγάλα
καὶ μικρὰ νοῆσαι· ὅπερ ἐπὶ αἴσθησις ὀργάνῳ κέχρηται τῷ σώματι· οὐδύναται
ποιῆσαι· καὶ εὖ δὴ λέγει τῷ τὸν χῶρον εἶναι τόπον ἀδύν· ἐπαινεῖ
πλάτωνα· ἐπεὶ δὴ γάρ φησιν αὖνοῦς ὅτι οὐκ ἔχει τὴν φύσιν ἀπλῶς νοητῶν,
καὶ οὕτως ἐνεργεῖ· διὰ τοῦτο ἐπαινεῖ πλάτωνα τὸν χῶρον τόπον
ἀδύν· πλὴν μέμφεται αὐτῷ δύο τινά· πρῶτον μὲν ὅτι πάσαν
φύσιν λέγει τόπον ἀδύν· καὶ οὐ μόνον τὴν λογικήν, ἀλλὰ καὶ ἔστιν ὑπερπλά-
τωνος ἐπεὶ νοεῖ μόνῳ τῷ λογικῷ φύσιν· τὰς δὲ ἄλλας ἐμφύσεις· διὸ
λέγεται φύσις ἀθάνατος· καὶ οὖν τῷ φύσιν λέγει ἀδύν, ἀλλοῦν τῷ
λογικῷ μόνον λέγει· μέμφεται δὲ αὐτῷ καὶ ὡς ἄλλο ὅτι ἐνεργείᾳ λέγει
τὰ ἄδηλα τῇ φύσει· καὶ οὐ δύναται· ὁ γὰρ ἀεὶ ὢν τέλειος, ἀτελεύτητον μ-
μα τέλειον ἀεὶ ἔχει· καὶ οὐχ ὡς λέγει μαθητόν· ὁ μέντοι πλάτων
ἐγγράφει μμα τέλειον· καὶ τῷ μαθητὸν ἀνάμνησιν λέγει· τοῦτο δεύτ-
δύναται ἐνεργείᾳ διὰ αὐτοῦ· καὶ φησὶν ὅτι ὁ νοῦς δύναμει ὤν,
τότε ἐνεργείᾳ, ὅταν ἐπιστημονικῶς δύναται καθ' αὑτοῦ
ἐνεργεῖν δεύτερα· μᾶλλον γὰρ ἐνέργεια· ἔστι μὲν οὖν καὶ πάθε
δύναμει ὁμοίως· καὶ πρὶν μαθεῖν, ἢ εὑρεῖν· καὶ αὐτὸς δὲ ἑαυτο
νοεῖν· καὶ μετὰ τὸ μαθεῖν φησὶ τὰ πράγματα καὶ ἡ-
ρεμεῖν, δύναμει ἐστὶν ὁ νοῦς· οὐ μὴν ὁμοίως ἐστὶ δύναμει, οἷος ὢν
πρὸ τοῦ μαθεῖν αὐτοῦ καὶ εὑρεῖν· τοιαύτην πρὶν τοῦ μαθεῖν ἢ εὑρεῖν δύναμει
ἐστὶν ὁ νοῦς κατὰ τὸ πρότερον ἐπιλαμβανόμενον, τοῦ δύναμει· τοσαύτη
τὸ καθ' ἑπιστήμας· τόσην μετὰ τὸ μαθεῖν δύναμιν καθ' ἕξιν
ἐστίν· ὅπερ ὢν δεύτερον ἐπιλαμβανόμενον τοῦ δύναμει· ὅπερ αὖτος ἐστὶ
δύναμις· καλῶς δὲ ἐμνήσθη μαθήσεως καὶ εὑρέσεως· ἐπεὶ δὴ πᾶσα
ἐπιστήμη, ἢ μαθητόν, ἢ εὑρετόν καθ' ἑαυτήν· ἔνοις ἡ-
πραξις ἐστί·

τὰ δὲ ἄλλα ἐστὶ τὸ μέγεθος, ἢ τὸ μεγέθη ἔναι, ἢ ὕδωρ ἢ ὕδατι ἔναι οὕτω δὴ καὶ ἐφ' ἑτέρων πολλῶν, ἀλλοῦ καὶ πὶ πάντων.

εἰα περὶ τοῦ νοῦ προθέμενος ζητῆσαι, εἰ μία ἐστὶ δύναμις, ἢ φθαρτικός, δεύτερον δὲ δεῖ κοινωνίαν τινὰ διαφορᾶς αὐτοῦ πρὸς αἴσθησιν· ἐξ οὗ παλίντονόν ἀΐδιον ἢ γεύεσθαι· καὶ περὶ τοῦ πῶς ἐγίνεται τὸ νοεῖν. τὰ μὲν πρῶτα δύ οἰκείως διὰ τῶν φαινομένων ἀπέδοξε· νῦν δὲ τὸ λοιπὸν αὖ πρῶτα καθόλου ἀπὸ δόξης· καὶ περὶ τοῦ πῶς τὸ νοεῖν γίνεται· ἀπορεῖ τοίνυν καὶ λαμβάνει ἀεὶ στέλης· διὰ τῆς γὰρ οὔσης ἐννοίας τῆς γνώσεως· τῆς μὲν ἀλόγου· οἷον τῶν αἰσθήσεων· τῆς δὲ λογικῆς, οἷον τοῦ νοῦ· διὰ τί ἐστὶ καὶ τὰ λογικὰ γινωσκόμενα· τὰ μὲν ἐνύλα καὶ αἰσθητά· τὰ δὲ ἄϋλα· ζητεῖ οὖν διὰ τοῦτο ἀεὶ στέλης· πότερον ἐν πάσῃ γνώσει τὸ οἰκεῖον γινώσκει· οἷον ἡ μὲν ἄλογος τὰ ἐνύλα οἶδε μόνον· ἡ δὲ λογικὴ ὡς περιέχουσα οὐσα· οὐ μόνον τὰ ἄϋλα οἶδεν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνύλα· καὶ ποιαύτης οὔσης τῆς ἀπορίας· ἐπιζητεῖ ἀεὶ στέλης λέγων· οὐκ ἄλογον οὐ ὁρᾷ δὲ ὡς περιέχουσα, πολλὰ ἄϋλα, οἷον πυκνότητας καὶ τὰ ἴσα καὶ ὁμοίους καὶ ἀνίσους· καὶ ἀεὶ ἄνους· ἀλλὰ καὶ ἄλογον τοίνυν καὶ ἄνουν τὸ νοεῖν μόνον οἶδεν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνύλα· καὶ ἔχομεν δὲ καὶ ἐξ ὧν δοξάζομεν ὅτι καὶ τὰ ἐνύλα οἶδεν ὁ νοῦς· ἢ ὁρᾷ μὴ ἡ πίστασις τὰ ἐνύλα πῶς ἐστὶ διὰ τοῦτο τῷ αἰσθητὸν· ἢ ὁρᾷ αἰσθητοῖς τῷ ἐνύλῳ πως κεκλασμένῳ ὁρᾷ· καὶ τοίνυν ἥλιον ποδιαῖον· ὁ δὲ νοῦς ἐπιδιορθοῦται· δεκαπλοῦς οὖν ὁ ἥλιος κεκλασμένῃ ἐστὶν· ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ ὁ ἥλιος μάζων ἐστὶ τῆς γῆς· πῶς οὖν ἔχειν ἐπιδιορθοῦσθαι τῷ αἰσθητῷ· ἢ μὴ ἐνόησε τὰ ἐνύλα· τοῦτ' ἦ τὰ αἰσθητά· ἄλλως τε δὲ ἔχομεν καὶ νόησιν ἄνω· οὐκ ἐπὶ σταλμένον διαφορᾶν πραγμάτων, πολλὰ μᾶλλον ἀλλὰ διαφέρον τὰ οἶδεν· ἢ οὖν ὁ νοῦς οἶδε τῷ διαφορᾶν πολλῶν ἀϋλων πρὸς τὰ ἐνύλα, οἶδεν ἄρα τὰ ἐνύλα· ἀλλ' ἐρεῖς ἴσως ἄλογον ἐστὶ τὸν νοῦν τὰ ἐξωδεύναι.

τῶν παθῶν αἰσθήσεως εἰσί, τῶν δὲ ἐνύλων αἱ μὲν πάντα τὰ μέρη λαμβάνουσιν· ὁ μὲν γὰρ νοῦς τὸ καθόλου οἶδε μόνον· τῆς δὲ αἰσθήσεως εἰσὶ τὸ ἄθροισμα μερικά. ἄλογα δέ ἐστιν ἔνυλα· ἐφ' ὧν δὲ πρόσεστι, οὐδὲ ὁ νοῦς τῶν μὴ ὑποκειμένων ἅπτεται. τῶν δὲ λοιπῶν διαφορὰ ὁ λόγος· ὁ γὰρ νοῦς ἢ καθόλου μόνον ἐνεργεῖ· ἢ τόδε τὸ καθόλου μόνον οἶδεν, ἢ μετὰ αἰσθήσεως ἐνεργεῖ, ὁ γὰρ νῶ αἰσθήσει μιχθεὶς μένος· ἢ τόδε τι τὰ ἔνυλα ἢ μερικὰ οἶδεν· ὥσπερ γὰρ ἡ αἴσθησις τῶν μὴ ὑποκειμένων ἀπτική ἐστι· τῶν δὲ λοιπῶν διαφορὰ ὁ λόγος· ἄλογα μὲν γὰρ οὐδὲ ἅπτεσθαι, δύναται γὰρ αἰσθήσει ἐπιπλαγῆναι, οὕτω καὶ ὁ νοῦς ὁ αὐτὸς ὢν τῶν ὑποκειμένων, ἄλλοτε μὲν οὐδὲ ἅπτεται ὁ λόγος οὐδὲ καθ' ἑαυτὸν ἐνεργεῖ ἢ τὰ ἄυλα οἶδεν· ἄλλοτε δὲ μεμιγμένη εὐθὺς ἐπιπαμπόμενος πρὸς τὴν αἴσθησιν· ἢ ὁ γὰρ νῶ αἰσθήσει μιχθεὶς, ὅτε μὲν τὰ ἔνυλα οἶδε· τοῦτο μέν ἐστι τὸ πρῶτον ἄπορον· ἢ καθ' αὑτοῦ· δεύτερον ἐστὶν ἄπορον, οὗτος χρὴ λῆμμα προλαβεῖν τοιοῦτον, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐνεργοῦν ἄλογόν πως ἀλλοιοῦται· ἡδέως ἀλλοιοῖ ἅπαν ἀλλοίωσις πάθος ἀνιαρόν· τοιοῦτον ἄπορον· εἰ γὰρ ὁμοίως ὁ νοῦς ὑπὸ πάντων· ἀλλ' ἅπαντα γὰρ αὐτὰ ἀποστήσεται ἐνεργοῦντα ἀλλοιούμενον πάθος· ὁ νοῦς τῶν ἐνύλων· ἢ ἐπὶ δὴ οὐδενὶ ἀπὸ ἀνομοίου λοιπὸν πάθος· δῆλον ἄρα ὅτι ὁμοίως ἐστὶν ὁ νοῦς τοῖς ἐνύλοις· ἢ ἐστὶν αὐτὸς ἔνυλος ἢ φθαρτός· τὰ γὰρ ἔνυλα φθαρτά· ἢ πῶς ἄρα φθαρτοῖς ἔσται· ἢ καὶ τὰ ἀεὶ τὸ ἢ καὶ τὰ ἀναλογὸς ἀναλύονται αὐτὸν ἀμοίρη τῆς ὕλης· αὐτὴ ἀπορία· ὡς ἅπαντα λυόμενοι φαμὲν ὅτι καὶ ὡς ἐλάβετε ὡς πᾶν τοιοῦτο ἢ πάθος, οὕτως γὰρ ὁ λόγος τεύδης ἐστί· τότε γὰρ τὸ τοιοῦτο αὐτὴ πάθος, ὅτε μόνον ἐστὶ τῶν πάθος· ἐπὶ δὴ οὕτω ὁ νοῦς οὐκ ἔστιν ὁμοίως τοῖς ἐνύλοις, οὐκ ἀναλύεται πάθος αὐτὸ ὑπὸ τῶν ἐνύλων, ὅτε γίνωσιν αὐτά· τοιοῦτος ἢ ὁ δημιουργὸς ἐνεργεῖ ἡμᾶς, ἢ ὅμως οὐκ ἀναλύεται πάθος ὑφ' ἡμῶν· ὥστε ἐκεῖνα μόνον τῶν τοιούτων ἀναλύεται πάθος, ὅσα ὁμοίως ἐστὶ τοῖς πάσχουσι· ἢ ἡ μὲν λύσις αὕτη, ἔξω θεν λέλεκται· ὁ δὲ ἀεὶ τοῦ τέλης

ἀλλωλυόϊνφηοὶν· ὡὴ ἐναλλοισφπεν· ὅλϊ τὸδϊ̈λονπάθος· τὸμὲνπε-
λφωλϊ̈κον· τὸδὲ, φθαρλϊ̈κον· ἐπὶμὲνοὖντοῦφθαρλϊ̈κοῦ, ἐγὼ παι
ὁλόϊος· ὅλϊὅμοιονλίνεσαιτῷποιοῦνὴτὸπαθοχον· ὀνοῦςλίνωσιων
τὰαὐσθηλά, παθοχφπάθοςτελφωλϊ̈κον· ὅπερἀπαλθφαμᾶλλον
λεί̈εσαι, ἢπερπάθος· ὡῦϊεπαλλϊνοὐπαθοχφὀνοῦς· παλαὶςτελφού-
μενα ὑπόλϊνος, οὐπαντωςὅλϊὴὸμούλα αὐτῷἐστιν· ἰδοὺγαὶςὁμοό-
μοςτελφοῦσαιὑπὸτοῦδημϊουργοῦ, ὴὁμόϋλοςαὐτῷδοὺλίνεσαι·
παλϊνὑπὸτῷγὁμοίωνδϊοικῆσαιτὰτῆδεὴτελφοῦσαι· ὴοὐκέτϊν
αὐτοῖςὁμόϋλα· παλϊνὁἀὴςτελφοῦσαιἑκηλοῦφωτός, ὴοὐκέτϊν
ὁμόϋλοςαὐτῷ· ὡῦϊεὴὀνοῦςπαθοχφμεὶνὑπὸτῷναὐσθητῷντὸτε-
λφωλϊ̈κονπάθος· τελφούμενοςδὲὑπ᾽ἀὐτοῦ· οὐκέτϊναὐτοῖς
λος· σημφωτέονδὲὅλϊκαὶτελφωλϊ̈κονλέγωμεναὐτόν
πα τῆςοὐσίαςτοῦνοῦ ἀπϊέσαι τὸπάθος, ἀλλὰτῆς
ἀνελφάς ηὴἠδυνατέρα ἀπορία ὴὴλύϋϊςαὐτῆς· ἐπφδὴ
πορίας ἀπὸτῷνἐνύλωνἔχουσϊτῷὰφορμῶ
τῷνἀϋλωνὴἀπορῆσαι· ἐπφδὴγὰςὀνοῦςοἶδενἑαυτοῦ
πρὸςἑαυτόν, ἆραπῶςοἶδε· πότεροναθόνοῦς· ἢ
ναθ᾽ἄλομεὶνοῦς, ἢ· ναθ᾽ἄλοδένοηος· φμὲνοὖναθ᾽ἄλομεὶ-
ἐστϊνοῦς, ναθ᾽ἄλοδένοφσαι, δῆλονἄραὅλϊοὐκέτϊνὀνοῦςἁπλοῦς,
ἀλλὰσώθετος· σύνθεσαιγὰςναθόνοῦςἐστὶὴναθόνοφσαι· φ
δὲτὸἄτοπονπροῦτοῦἐκφϋγὼνφπϊςὅλϊναθόνοῦςἐστϊν, ἄλλω
ἀτόπωπεϊ̈πεσῆ· δφμνϋσαιγὰςεὐθὴἀποδφμλϊκῆ, ὅλϊτὸναθό
αὐλϊσχέφ· φὅωῦναθόνοῦςἐστϊνοφσαι, οὐκοὖνὴναθόνοφσαι
νοῦςἐστϊν, ἵνααὐλϊσχέτη· φδὲναθόνοφσαινοῦςἐστὶ, σωσα-
λεσαιὅλϊπαῦτὸνοούμενοννοῦςἐστϊ· ὴἐπφδὴτὰμαθήματα
νοούμεναἐστϊν, ἔστὶὴταῦτανόες, ὅπερἄλοπον· φδὲφπϊς
ὅλϊοὐνοφσοῦ, ψεῦδη· φγὰςμὴνοφσεἑαυτόν, πῶςοἶδενὅλϊχωρίζε-
σαιτοῦσωμάτος· τοιαύτημὲνἐστϊπασαηἀπορία· διὰδὲτὸἀ-
σαφές, ὡῦτόμωςαὐτῷἐπαναλάφωμεν· ἐπφδὴὀνοῦςνοφ
ἑαυτόν· ἢναθόνοῦςἐστϊνοφσεἑαυτόν, ὴἐπφδὴτὸναθόαὐλϊσχέφ,

ἐστιν ἵνα θεὸν νοήσωμεν· ὡς οὖν ἀληθῆ πάντα τὰ νοητὰ μήτε μα θήματα νόους εἶναι· ἢ καὶ ἄλλο μέν ἐστιν οὗς, καὶ ἄλλο δὲ νοεῖσθαι· μὴ ἐφαπτόντως τοιοῦτος ὁ περὶ ἄλογον· λύσει δὲ τὴν ἀπορίαν ὁ δεύτερος τῶν ἐνισταμένων· φασὶν γὰρ οὐ πᾶν τὸ ἀΐδιον νοητὸν νοῦς ἐστί· τὰ γὰρ μαθήματα ἀΐδιά ἐστιν ἀλλ' οὐ νοητά· μὴ διὰ τοῦτο οὐδὲ νόησις· ἡ μὲν γὰρ φάσις ἐχωρίσαμεν ἀπὸ τῆς ὕλης· ἐπὶ ἑνὸς λαβόντες· ὅσα γὰρ οὔπω ἀφῃρέμεθα· ἀλλ' οἷόν τε ἔχοντα νοητὰ εἶναι· ταῦτα νόησις ἐστί· καὶ ἀστέλους ἵππους· μὴ οὖν τοι καὶ τὸν ἀριθμὸν τέλεον νόησις ἐστί· καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀπλανοῦς περιπολοῦντα ἵππον· οὐ δημιουργὸν λέγει μὴ οὖν τοῦτο καὶ τὸν ἀριθμὸν τέλεον, νοῦς ἐστιν· ἀλλ' ἐπὶ δὴ οὐ φησὶ πλάτωνι δοκεῖ τὸ, τὸν θεὸν νοῦν εἶναι,

οὔτε τοῖς εὐσεβέσι δόγμα
νοια ὀνόμασαι ὡς πρὸ
φαμεν γὰρ οὐχ οὗ
κοῦσίως ἐστὶν
ται ὡς
ἕσας τὰ

μὴ ὑπερνοῶν ἐστιν· οὐδενὶ μὴ πρό-
ἄλλως λύσομεν τὴν ἀπορίαν.
ον νοῦς· πρῶτον μὲν γὰρ πάντα νοητὰ ἢ
ἢ οὐ κοῦσίως, ἀλλὰ καθ' αὐτὰ λέγε-
κοῦσίως νοητῶν ἐστιν ὁ λόγος· ἢ δὲ τοῦτο
μὴ οὐδὲν ἄλογον ἐπαναλογισθησό· δεύ-

τερον δὲ οὐχ οὕτως ἄλεται πᾶν τὸν νοητὸν νοῦν· ἀλλὰ πᾶν τὸν νοῦν ἀνθρώπινον· εἰ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ἡ ἀπορία, καθ' ὃν νοῦς νοεῖται ὑπόνοια, δηλονότι ἐφ' ἑαυτοῦ· οὐκοῦν ἄρ' οὐ λαβεῖν ἐφεῖται διὰ τὸ καθόλου τῶν πράξεων, μὴ ἐπὶ καθ' ὑφ' αὑτοῦ νοεῖται, νοῦς ἐστιν, ὃν τινὰ γὰρ ἐστὶν ἡ ἐγγὺς ἀναισθησία· ἢ οὖν σωθήσονται τῆς ἀναισθησίας, ὅτι οὐ δήπου τὸν νοητὸν νοῦν, ἀλλὰ πᾶν τὸ ὑφ' αὑτοῦ νοητὸν νοῦς ἐστιν, οὐ μέντοι πᾶν τὸν νοητὸν νοῦς ἐστί· μὴ οὐ μόνον διὰ τὸ θεὸν τὴν λύσιν ἀρίστοτέλους οὐ κατεκόμεθα, ἀλλὰ μὴ ὅτι τὰ μαθήματα νοητὰ ἐστιν ἀλλ' οὐ νόες· τὸ δὲ λέγειν ὅτι οὐχὶ νοῦς γίνωσκε ἑαυτόν, ἄτοπον· πρῶτον γὰρ ὡς ἀπομένεται δὴ πλοῦς ὁ μονοφυὴς μὴ ὁ ἀπὸς νοσῶν οὐμενος· μὴ μὴ πάντα ἑαυτὸν γίνωσκων· καθόλου νοεῖται, νοεῖ ἑαυτόν· μὴ οὐ καθόλου νοεῖ· ὥστε ἢ νοῦς ἑαυτὸν γίνωσκε ὁ νοῦς· τοῦτο μὴ τὸ περίττον ῥῆμα· τέταρτον ῥῆμα φέρει ὁ νοῦς νοεῖ ἑαυτόν, ἀφὲ δὲ παρέπεται ἑαυτῷ ὁ νοῦς, διὰ τί μὴ ἑαυτὸν νοεῖ· ἐπεὶ οὖν μέν γὰρ ὅτι ὁ λόγος ὡς οἱ ἀνοι ἐπιστρεφόμενα

προσέχωμεν

πρὸς ἑαυτούς· ἀλλ' ἢ περὶ θεῶν οὖσιν· ἢ περὶ κόσμου· ὁ λίγα μὲν περὶ ἑαυτῶν.
καὶ τοι ἐχρῆν αὐτὰ ἑαυτοὺς νοεῖν· διὸ καὶ νοῦς παρέστιν ἑαυτῷ· ποιαύτη μὲν ἡ ἀπορία· λέγομεν δὲ ὅτι διὰ τὸ ἐπὶ μίξιν ἧκε πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ τῶν τοῦ γίνεσθαι· ὥσπερ γὰρ ἐὰν δύο παραγένωνται, ἡ ὁμὰς ἓν ἢ φίλος· ὁ δὲ ἕτερος λαμπρὸς ἦν, οὐ προσιὼν οὖν μᾶλλον τοῦ φίλου αὐτὸν ἑωρήθη ἄν, πολὺ δὲ ἄλλον δεξιούμενα, οὕτω καὶ νοῦς γίνεται καὶ πάρεστιν ἑαυτῷ, ὀλίγα μὲν ἑαυτοῦ νοῶ, πολλὰ δὲ τὰ γινόμενα πράγματα ἢ ὑπερκόσμια· οὐ καθ' ὁμοίωσιν, ὃν οὖν οὐκ αὐτὸ ἑαυτὸν γίνωσκε· ἀλλὰ διὰ τὸ ἐνεργάσαν αὐτοῦ τοῦ γίνεσθαι· ὥσπερ γὰρ ἐν μελαγχολίαις πολλαῖς οὐ γινώσκει ὁ νοῦς διὰ τὸ παρεμπεπτωκέναι ἄλλο πρᾶγμα περὶ τὸ σῶμα ὀχλοῦν καὶ γινώσκειν αὐτόν· οὔτε οὖν ἐνεργάσας νοῦς, ἀλλὰ δῶρα καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος φησὶν ὅτι ἐστὶν οὗτος ὁ δὲ γινώσκων ἑαυτόν, ἵνα πάλιν λάβῃς τὸν μὲν ἐνεργάσαντα δὲ γινώσκοντα ἑαυτόν· τὸν δὲ δῶρα καὶ μή· τὸ δὲ δὲ γινώσκειν ἐλλείπει τὸν πλάτωνα· λέγουσι δὲ καὶ μίαν τὸν τῶν τῷ χῷ· τὸ γὰρ δὲ μίαν τὸν· ἐπὶ τοῦ δὲ δῶρον ποιεῖν τὸ σῶμα καὶ λάμβανεν· ἀλλὰ μὴ ἐπὶ τοῦ δὲ γινώσκειν τὸν δὲ τὸ ποιεῖν· μὴ δὲ μὲν φησὶ γινώσκειν ὁ νοῦς· δὲ δὲ μὴ αἰσθανόμενα δὲ ὅτι δὲ γινώσκει τοῦτο, διὰ τὸν τοῦ σώματος θόρυβον γίνεσθαι· ἐν οἷς ἡ θεωρία σωθῆναι πλησιοῦσα· πῶς δὲ ἄλλο ἐστὶ μέγεθος, μὴ μεγέθη εἶναι, μὴ πόσα μὴ δύο μὴ ἀριθμοὺς εἶναι· ἵνα ἢ μὴ καὶ πηγορίας μὴ ἐν ἡμῖν ἢ, ὅτι ἄλλο ἐστὶ τὸ πόσε· μὴ ἄλλο πού, πόδε τὸ σῶμα φόλεμον σημαίνει· ὅτι δὲ τὸ ἓν δύσμενὲς τῆς ὕλης· οἷον τὸ ὕδωρ μὴ τὸ μέγεθος· τὸ δὲ πῶδε, τὸ ἓν δύσμενον σημαίνει ἀνεμιστῆς ὕλης· οἷον τὸ ὑδαρῆ εἶναι· μὴ τὸ μεγέθη εἶναι· μὴ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνύλων πράγματων, οὕτως ἐστὶν ἡ σημασία· ἐπὶ δὲ τῶν ἀΰλων πραγμάτων πολὺ ἐστὶ τὸ δὲ πῶδε· οἷον ἐπὶ θεοῦ· ἐπὶ σημάου· μὴ τῶν τοιούτων· τὸ δὲ τὸ δὲ σημαίνεται καὶ τὰ τοιαῦτα δύο πώματα· ἐστὶν οὖν ὅλος ὁ νοῦς ἀεὶ στρέφεται, οὗτος· ἆρα ὁ νοῦς οἶδεν ἑαυτὸν ἕτερον ἐστὶ τὸ πόδε μὴ πῶδε· που δὲ στὶ τὰ ἔνυλα ἢ νοῦς ἐνδεὴς μόνον οἶδεν, ἃ δὲ ὢν πολὺ ἐστὶ τὸ πόδε μὴ πῶδε· που δὲ στὶ τὰ ἄϋλα· μέγεθος οὖν τὸ σῶμα φόλεμον· μεγέθη δὲ εἶναι τὸ δὲ δὸς μόνον· μὴ ὕδωρ λέγε τὸ σῶμα φόλεμον· ὑδαρῆ δὲ τὸ δὲ δὸς μόνον·

I.

ἐπεὶ νῦν γε τοῦτό ἐστι τὸ σαρκὶ μὴ ἅπτεσθαι μηδὲ σάρκα· ἀνοικτέον πᾶσα δόξα
ἐχθρόν ἐστιν. ἐπὶ γὰρ τῆς σαρκὸς οὐ τοῦτο σημαίνει τὸ τόδε, μὴ τῷδε τοῦτο
γὰρ ἐπὶ μόνων τῶν νοητῶν ἐστιν, ἀλλ' ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐπὶ πάντων ἐνύλων, ἄλλο
σημαίνει ἢ αἰσθητὴ μὴ ἄλλο ἢ δοκιμή· ἅ οὖν μὴ σαρξὶ τῶν ἐνύλων ἄλλως
μὴ ἄλλως σημαίνει τὰ ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως δοκούμενα· τοῦτο δὲ ἐποίησε
διὰ μείζονα φυΐαν· ἵνα ταφρονήσας τῷ παραδόξῳ μᾶλλον ὡς πλάνης ἔλθοις
αὖθις. ἢ ἄλλῳ μὴ ἄλλως ἔχον ὑμῖν· ἔνιοι δὲ ἀπορεῖ· σῶμα πλέον δὲ αὖ τὰ
τοῖς ἄνω· ἀνωτέρω μὲν γὰρ ἡ πόρρω ἅπαν ὅλως ὀνοῦς νοῆται ἐνύλα· νωθρὸν δὲ
οὐ χωρήσας αὖ τὸν νοῦν τὰ ἔνυλα, κατὰ τὸ οἷον πῶμα μένον ἀπορεῖ· μήποτε
ἄλλως μὲν μέρος ἐστὶ τοῦ ὀνοῦς νοητὰ τὰ ἔνυλα· ἄλλως δὲ τὰ ἄϋλα· τοῦτο
οὖν ἐστιν ὁλεῖν· ἢ ἄλλῳ μὴ ἄλλῳ ὑμῖν· αὖ πάλιν τοῦ ἄλλως μὲν μέρος ἐστὶ τοῦ νοητὰ
ἄλλως δὲ τὰ ἔνυλα· πλοῦτος χος μὲν οὖν μὴ ἀλέξανδρος βούλεται τῷ μὲν ἀΰλῳ τὰ ἄϋλα εἶναι· τῷδε ἐνύλῳ τὰ ἔνυλα. ἀρι-
στοτέλης δέ φησιν οὐκ ἀΐδιον ἅμφω εἶναι τὰ ἔνυλα μὴ τὰ ἄϋλα·
ἀλλὰ ἄλλως ἔχον ἢ· πῇ μὲν γὰρ μένω ὀρθῶς τῷ σώματι ἐπὶ τῶν
ἐνύλων· πῇ δὲ οὐκ ὀρθῶς ἐπὶ τῶν ἀΰλων μὴ νοητῶν· ἡ γὰρ σαρξ οὐ πάντως
τῆς ὕλης· ἀλλ' ὥσπερ τὸ οἰκεῖον τόδε τῷδε· τοῦτο τοίνυν ὠφελεῖ
ἐστὶ τοῦ αὐξομένου δόγματος, ἢ τοι τῆς ἀποφάσεως τῆς ἀφώρισμένης.
ἐπεὶ δὴ γὰρ ἡ πόρρωσε λέγων μήποτε ὀνοῦς ἄλλῳ μὲν μέρει ἐστὶ τὰ
ἔνυλα· ἄλλῳ δὲ τὰ ἄϋλα· σῶμα ἦρξε δι' ἀπορίαν· μὴ
φησὶ δίκαιον εἶναι, ἄλλῳ μὲν μέρει νοῆται τὰ ἔνυλα· ἄλλῳ δὲ
τὰ ἄϋλα· ἢ γὰρ σαρξ οὐ κεῖται ἄνευ ὕλης· ἀλλ' ἔνυλον πρᾶγμα
ἐστίν· ὡς γὰρ ἡ ὁμοίωσις πόδες ἐν τῷδε ἐστίν, αὖ πάλιν τοῦ ἅδου ἐν ὕλῃ οὐ
τῷ μὴ σαρξ ἅδου ἐν ὕλῃ ἐστίν· ὥστε εὔλογόν ἐστι πολὺ οὖν μὴ τῷδε ἄλλῳ
μέρει ἐστοῦ νοῆται τὰ ἔνυλα· μὴ τὰ ἄϋλα· τῷ μὲν οὖν αἰσθητῷ πό-
θεν μὴ πόθεν χρὴ ὑμῖν· μὴ ὧν λόγῳ ἡ σαρξ· ἐν τῷδε εἶναι πλοῦτος χος
μὴ ἀλέξανδρος πι σοῦ τοιοῦτόν ἐστι δοῦ ἄλλος λέως τῷδε ἐνύλῳ τὰ ἔνυλα γίνω-
σκεται· τῷ γὰρ αἰσθητῷ δ' πεῖν ὡσαύτως ἐστὶ πόθεν μὴ οὖν ἡμᾶς
λέγομεν, οὐκ οὐ τοῦτο φησίν· ἀλλὰ σῶμα ἠρώτησας τὴν ἀποφάσιν λοιπόν,
ἐν τῷδε εἶναι τῷ ἀληθῆ λύειν ἐπαγγέλλεται· φησὶ γὰρ οὐκ ὀνοῦς τῷ αἰσθητῷ

ὀργάνω μεχθημένος περὶ τὰ ἐνύλα. τοῦτο δέ ἐστὶ τὸ θερμὸν ἢ τὸ ὑγρόν· ἅπτα ἐπὶ δὲ τὸ ὑγροῦ ἢ θερμοῦ ἐμνήσθη, οὐ μόνον δὲ τῶν περὶ νᾶ σάρξ, ἀλλὰ καὶ ἑξόων ἄλλων ἐστὶν ἡ σύμπηξις αὕτη. οἷον τὸ ξηρὸν· τὸ ὑγρόν· τὸ μαλακόν· ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. οὐκ ἐν δὲ τοῖς πάνυ τῶν μνημονευθέντων ἐν τῇ λέξει ἵνα μὴ ἐπιμηκύνωμεν. διὰ τοῦτο σιωπᾷ ὁ μωσῆς παλαιὸς παλαιὸς ὢν ἐπαναγκὲς ἢ ὡς λόγος τις ἐστὶν ἡ σάρξ. τοῦτο δέ ἐστὶν ἐξῶν σωτέρω ἡ κενὸς λόγος τῆς σαρκός. ἢ ποιὸς ὁρισμὸς αὐτῆς· ὁ νοῦς οὖν πῶς αὐτὴν ὁρίζεται ὁ μὲν ὀργάνω μεχθημένος, περὶ τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ θερμόν· ἢ τὰ ἄλλα ἐξῶν ὁ ὁρισμὸς τῆς σαρκός σωτέρω ἐστὶν. ἢ παύσῃς τῆς δόξης ἐστὶν ἀριστοτέλης· πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ ἐπιλύσασθαι πῶς ἡ ἀπορίαν τινὰ λέγουσιν· ὅτι ἀπὸ τοῦ νοητοῦ νοῦς· ἔστιν ἢ τὸ νοητὸν νοῦς· φησὶ γάρ ἐκεῖ· ὅτι νοητὰ ἢ ὑρίως ἐστὶν νοητὰ, ἢ ὑρίως τὰ αἰσθητά· τὰ οὖν αἰσθητὰ, νοητὰ ἅπερ ἢ μὴ ὑρίως· ἅ δὲ τοῦτο οὕτως δηλονότι δοξάζει αὐτὰ νοητὰ εἶναι, ἢ ἐξ ἄλλου δέ ἐστιν ἐπιστῶσαι αὐτὰ καὶ αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ λέγων, ὅτι ὥσπερ τὰ μαθήματα λόγῳ χωρίζεται οὕτω καὶ ὁ νοῦς λόγῳ ἐστὶ τοῦ διαφέρειν· ἅ δὲ διαφέρει ἐστὶ τοῦ λόγῳ, δῆλον ἐστὶν, ὅτι ὡς τὸ χρῆσθαι διαφορᾶς· ἄλλως δὲ ἢ ποιὸ χωρίσῃ· ἢ ὡς τὰ μαθηματικὰ ἔστιν ἔξω πρὸς ἐμοῦ ὅταν ἐνοήσω τὸ σῶμα ἢ ἄναν περὶ τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ θερμόν· τοῦτο πάλιν ἐρωτᾷ μαθητὴς πρὸς ἐξήγησιν ἐκδοχῆς ἐρωτῶν· ἔστι δὲ ὁ νοῦς οὗτος· ἐπὶ δὲ ἄλλο μέν περὶ τὸ ὑγρὸν τὰ ἐνύλα ἄλλο δὲ τὰ ὕλα, ἆρα τὰ μέρη πάντα τοῦ νοῦ καθ' ἃ περὶ τὰ ἐνύλα ἢ ὕλα μεχωρισμένα ἐστὶν ἀλλήλων· ἢ ὥσπερ ἡ εὐθεῖα τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἢ σάρκι ἐστὶ· τῷ δὲ λόγῳ διαφορὰ· ἄλλο γάρ ἐστιν εὐθεῖα ἄναν ἢ ἄλλο μεμελασμένη ἄναν· ἢ οὗτος μέν ὁ σκοπός· ἐρωτήματι δὲ χρὴ ἢ πῶς λέξιν παρὰ φράζων, οὕτω ἐνυπέρβατῶς πεφασμένων ἄλλως δὲ περὶ τὸ σὰς ἢ ἄναν· αὐτὴ τοῦ ἄλλο μορίῳ περὶ τὰ ὕλα· οὕτως ἐνυπέρβατῶς· ἄλλως δὲ ἢ ποι μεχωρισμένως τοῦ ἄλλου μορίου τοῦ περὶ νοῦς τὰ ἐνύλα· ἢ ὡς ἡ μεμελασμένη εὐθεῖα, τῷ μὲν ὑποκειμένῳ, ᾗς ἐστὶ νοῦς· τῷ δὲ λόγῳ διαφορὰ· παλὶν δὲ ἐπὶ τῶν ἐν ἀφαιρετῶν τὸ εὐθύ, ὡς τὸ σιμόν· μεταβαίνει χρῆσθαι ἐπὶ τὸ ἄλλο ἐξήγησις παραδόγμα τὸ τῶν μαθημάτων· ἢ φησὶν· ὅτι ὥσπερ τὸ σιμὸν ἢ τὸ εὐθύ, πάντως

ὑποκειμένων ἐστὶ τῇ σωκράτει. εἰ γὰρ σωκράτης ἐστὶ σωκράτης· ὁμοίως χωρίζομεν τῶν πραγμάτων τὸ λόγῳ τῆς σωκράτους· μὴ λέγομεν· ὅτι ἄλλο ἐστὶν ἐπὶ τούτων τὸ ᾗ ὂν εἶναι, τουτέστι τὸ εἶδος τὸ ἀφαιρετέον· μὴ ἄλλο ἡ ὕλη αὐτῆ ἢ σωκράτης. ἢ σωκράτει δηλώσει διὰ τοῦ πρώτου τὸ εἶναι· ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων τὸ εἶδος χωρίζομεν τῆς ὕλης λόγῳ, οὕτω καὶ τοὺς λόγους λόγῳ ἀπ' αὐτοῦ διαφέρειν· οὐ γὰρ δεῖ νῦν, ὅτι ἕνυλα εἰσὶ τὰ μαθήματα· ὕλη γὰρ εἰσὶν οἱ φησὶ τῶν σχημάτων τὸ σωκρατεῖς· εἶδος δὲ αὖ τὰ σχήματα· ὥστε ἕνυλα εἰσὶ τὰ μαθήματα· τὸ δὲ ᾗ ὂν εἶναι ἕτερόν ἐστι τοῦ εἶναι· ᾗ τὸ εἶναι ἄλλο· εἰ καὶ φησὶ τὸ ᾗ ὂν εἶναι, τουτέστι τὸ εἶδος τῶν μαθημάτων τὸ γὰρ ᾗ ὂν εἶναι, τὸ εἶδος σημαίνει· ἕτερον ἐστὶ τὸ εἶναι· τουτέστιν ἕτερον εἰσὶ τὸ τόδε τοῦ τῷδε· τῷ τε ἄλλῳ εἶναι, τὸ τῷ ἄλλῳ, αὖ τοῦ, τούτῳ τε ἄλλῳ μέρει ἑαυτοῦ εἶναι τὰ μαθήματα· ᾗ οὐχ ᾧ εἶναι τὰ αὖλα· ἀλλὰ ἕτερον εἰσὶ τὸ τόδε τοῦ τῷδε, δηλονότι ὅτι ἕνυλα εἰσὶ· ᾗ οὐ μὴν τόδε ὅπερ πλούταρχος ἐνόησε μηδὲ οὐ μὴν τοῦτο· ὅτι ὑπομνήματι ἐοικὸς τὰ μαθήματα ἀφίστα. ἔστιν οὖν τὸ ἐν σίδωνι δηλονότι, ᾗ τῷ ὂν εἶναι· τουτέστιν ἐνταῦθα τὸ εἶδος ἕτερον ἐστὶ τοῦ εἶναι, ὅτι εἰσὶ τὸ τόδε· ᾗ ἕτερον τοῦ τόδε, ἕνυλα εἰσίν· εἰσὶ δὲ ἕνυλα ἄλλῳ μέρει ἑαυτῶν οἱ ὀνοῦς μηδὲ αὖ τὰ· καὶ οὐχ ᾧ τὰ αὖλα μηδέ· εἰ γὰρ δυοῖν τοῦτο ὡς πρὸς ᾗ ὡς πρὸς τὰ ἐν σωκράτει οὐτα εἶδη· τὰ γὰρ ἐν ἀφαιρετέα, ἐν ᾗ μόνον δηλοῦσι τὸ εἶδος· τὰ δὲ οὐκ ἐν ἀφαιρετέα, δυο δηλοῦσι· τὸ εἶδος ἅμα τῇ ὕλῃ· ᾗ δι' καίως τῶν τα δυο λέγεται ὡς ἕνυλα· ᾗ ἐπὶ διαιρέσιν ὡς τὰ δυο· τὰ γὰρ ἐν ἀφαιρετέα ἀδιαίρετα οὐτα, μοναδικοῖς ἀμελεῖ ᾗ ἡνωμλαομένη ἐνθα ὡς δυο οὖσα, ἕνυλον ᾗ ἐδήλου· ᾗ τὰ πα θήματα οὕτω διεπλάττοντο· τὰ μὲν γὰρ τὸ εἶδος αὖλος ὅπερ ἐδήλωσεν ἐπὶ τῶν ἐνθάδε αὖλων· ἢ καὶ τὸ εἶδος ᾗ τῷ ὕλῳ ὅπερ ἐστὶ μίμημα ἐν τῷ ἐνθάδε, ἐστὶ γὰρ ἀεὶ ἢ ἐστὶν ἔχον ᾗ μέρη τὸ οὐμπέρασμα· ὅτι ἀναγκαῖον ἢ ἐστὶν ἀεὶ μέρη καὶ ἕνυλα ᾗ τὰ αὖλα, ἢ τῷδε αὖθι ᾗ ἐστὶν ἔχοντι· ἅπαξ λέγω πως λύσιν ὅλου τοῦ ἀπόρου φησὶν· ὅλως ἀρα ὡς χωρισταὶ τὰ πράγματα τῆς ὕλης, οὕτω

μὴ τὰ περὶ τοῦ νοῦ· τοῦτο γὰρ ὡς ὅλως ἀληθοῦς ὁ λόγος ἦν ὥσπερ τὰ ἄλλα ἡ διάνοια μόνον χωρίζουσα τῆς ὕλης μὴ λόγῳ· οὐ μὴν ἀλλὰ μὴ ἐπὶ τοῦ νοῦ, οὕτω μὴ ὁ νοῦς ἀχώριστος· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἀεὶ ὁ αὐτὸς ὢν ἀεὶ τῶν ὑποκειμένων· τῇ δὲ ἐπινοίᾳ μὴ τῷ λόγῳ χωρίζεται πρὸς τὰ γινόμενα· ἀπορήσειε δ' ἂν τίς ὁ νοῦς ἁπλοῦς ἐστὶ μὴ ἀπαθὴς· ἐν τῷ θεῷ ἐστὶν ἡδονὴ μέγα ἀπορεῖν· ἢ λέγουσιν ὅτι ἀγίνωσκόν οὐδὲν πάσχει παρὰ τὴν ὑπάλληλον· οὐδὲν δὲ πάσχει ἐξ ὧν ὁμοίως ἐστὶν ὁμοίως ἅπασιν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ μόνως ἐν παγαρῶν εἶναι λέξει· ἀγαθὸν οἶνον ἀμφοῖν ὑπάρχει, τὸ μὲν ποιᾷ τὸ δὲ πάσχει· αὐτῇ κατὰ τὸ οἶνον ὅτι ἐστὶ κατὰ τὸ ὅλως πάσχει· ἀγνοοῦσιν ἀγινώσκουσι νοῦς αὐτὰ μὴ πάσχει ὑπ' αὐτῶν· ἀγνοεῖ πάσχει ὑπ' αὐτῶν· ὁ μοῦλος αὐτοῖς ἐστὶν· ἀγνοεῖ ὁ μοῦλος ἐστὶ τοῖς ἀνοήτοις, οὐ μέντοι ἐστὶν ἁπλοῦς νοῦς· ἀλλὰ σωθήσεται· ἔστιν οὖν ὁ λόγος κατὰ ἀναλυόμενος πεφραλμένος· εἰ δὲ ἀγνοητὸς μὴ αὐτὸς πρὸ τοῦ τὸ λύειν τοῦ δευτέρου ἀπόρου ἀγνοεῖν, τὸ τρίτον ἄπορον ἐν τῷ θεῷ εἶναι προβαλλεται· μὴ φησὶν ὅτι μὴ αὐτὸς ὁ νοῦς γινώσκει ἑαυτόν· εἴτε γὰρ παθοῖ τοῖς νοητοῖς ὁ νοῦς· μὴ ἐν λίθῳ ἄρα· μὴ εἴτε ὁ λίθος νοῦς· αὐτῇ γὰρ ἀγνοεῖ· τοῦτο δὲ μὴ ἀνίησι γὰρ ἐν τῇ λέξει· ἐν ᾧ φησὶν· ἢ γὰρ τοῖς ἄλλοις ὁ νοῦς ὑπάρχει, αὐτῇ τοῦ τοῖς ἄλλοις νοητοῖς ὑπάρχει· αὐτῇ τοῦ ἆρα νοῦς ἐστὶ πάντα πάντα νοητὰ νοῦς ἐστὶ· ἆρα πρὶν ἀγνοεῖν τὸ ἄλλο ἄλλο που ὅτι ἀγνοεῖ μὴ καθὸ νοῦς γίνωσκει, εἴτε διὰ πλοῦς μὴ νοῶν μὴ νοούμενος· μὴ οὐ πάντα ἑαυτοῦ γίνωσκων· οὐ δὲ γὰρ τοῦτο οὕτω, πρὸ τοῦ που ἐπὶ τὸ λύειν τοῦ δευτέρου ἀπόρου λέγων, ὅτι τὸ νοητὸν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἀριθμῷ· ἀλλὰ τῷ ἑνί· ἔστι γὰρ κυρίως νοητόν, μὴ οὐ κυρίως· τὸ δὲ κυρίως νοητόν, μὴ νοῦς ἐστιν· ἆρα ἐπὶ τὸ ἄλλο ἄλλο που τοῦ δευτέρου· ὅτι ἀγνοεῖ μὴ καθὸ νοῦς γίνωσκει, εἴτε διὰ πλοῦς· ὡς ἂν μὴ νοητὸς μὴ νοῶν· τοῦτο δὲ διήλωσεν ἀπὸ τῶν μεμιγμένων μὴ ἐκ τοῦ ποιᾷ αὐτὸν νοητὸν ὡς πρὸς ἄλλα· αὐτῇ τὸ δοξαστὸν θεοῖν λέγει· ἢ ὅτι σωθεῖσι καὶ πρὸς ἄλλο μὲν ποιᾷ αὐτὸν νοητὸν νοῶ· καὶ πρὸς ἄλλο δὲ νοητόν· ὥσπερ μὴ τὰ ἄλλα νοητά· οὕτω τοῦτο δὲ λέγει ὅτι τὰ ἄλλα νοητά, σωθεῖσι γὰρ ἐστὶν· ἁπλῶς γὰρ ἐστὶ πάντα πάντα νοητά· ἀλλ' ἐν λέξει φησὶ μὴ νοῦς· ὃ ποιᾷ δὲ αὐτὸν νοητόν· ὡς ἐποίᾳ

τὰ ἄλλα ἀΰλα νοητά· ἢ τὸ μὲν πάσχειν καὶ παθητικὸν ἢ διηρημένως πρότερον
ἐνταῦθεν ἐπιλύεται καὶ δύο ἀπορίας· ὑπερῶν τῶν θεμένων τῶν σωμα-
ξάντων ὅτι ὁμοΰλος τοῖς αἰσθητοῖς οἱ νόες· ὑφηγοῦνται γὰρ ὄνομα ἐκ
τοῦ πάθους· τὸ μὲν γὰρ ἐκτὸς πελάσεως ἀΰλον· τὸ δὲ φθαρτὸν ὑλικόν· τὸ οὖν πάθος
ὁ πάσχων νόες, πελάσεως ἐστί· τὸ δὲ πελάσεως, ὑφίως οὐλίζεται
πάθος· ὅτι δὲ ἀμφοτέρως ἐστὶ παθητὰ νοητὰ οἱ νόες· ἐπαθὴ ἄρα καὶ ὑλικὸν
ἔσται παθητὰ νοητὰ οἱ νόες· ὑπόλοιπος ἦν τὸ αὖ λέγειν ὅτι ἄϋλον ἔναι τὸν νοητὸν
τόδε ὑφίως ἢ οὐχ ὑφίως· νῦν φησὶν ὅτι τὸ ὑφίως δὲ ἀμφοτέρως ἐστὶν οἱ νόες,
ἀμήνοη ἄρα· πάντα νοητά· ὅταν δὲ νοῇ ἄρα ἐνεργείᾳ· οὐλαῖς ἔχει φησὶ
πάντα νοητὰ οἱ νόες, ἀμήνοη ἄρα· ἀΐδιον ἀφωλαῖς ἔοικε γραμμαπάσιν·
ὑφ' ὃ καὶ γραμμαπάσιν ἅπερ φησὶν οἱ ἀμβλεῖς ὑφ' οὐλαῖς ὑφ', γραμμα-
πάσιν δὲ οὐ λέγει καὶ ἀμήνοη ἔχει γραμμαπα· τοῦτο δὲ ἅπερ βουλόμενος
τὸν τύχον τῶν παίδων ὅ ἐστιν ὁ δῶν ἀμνούς, ἔχειν τοὺς λόγους τῶν πραγ-
μάτων· ὡς περ ἡ γραμμαπάσιν ἄρα ἀπαίτησεν ὅλον ὑφ' τοὺς λόγους
τῶν πραγμάτων ἔχει· ὥσπερ ὑφ' τὸ γραμμαπάσιν ἔχει γραμμαπα· ἡδὲ
ἀγραφω, ἀντὶ τοῦ ἀγραφω· διὰ τὸ λεπτὰ ὑφαφανῆ ἔχειν
γραμμαπα· ἐπὶ ὑφάφωνον λέγομεν τραχὺ δὲ τὸν ἀκόφωνον·
ὥστε ὑφίστατο τέλης φησὶ δοξαζειν ἄναι νοητὰ ἐν τῇ τῶν ὡς πλά-
των· ὑφ' τοὺς λόγους πάντων· ὑφ' ἀναμνησθῆναι οὐ μανθάνειν·
τοῦτο δὲ ἅπερ ἵνα δόξῃ ὑφίστατο τέλης ὁ μὲν δοξαζων ἄρα οὐκ
δὲ νοητὸς ἐστὶν ὡς περ τὰ νοητά· ἐνταῦθεν ἐστὶν ἡ λύσις τοῦ δεω-
τέρου ἀπορου· ὅτι πᾶν τὸ νοητὸν οὐ νοητόν, νοῦς ἐστὶν· ἡ
γὰρ ἐπιστήμη θεωρητική· πόθεν οὖν ὡς ἐστὶν ἐπιστητόν, τὸ αὐτὸ ἐστὶν· ὑφησὶν
ὅτι οὐδὲν ἄτοπον τὸ αὐτὸ νοῦν ἄναι ὑνοούμενον· τὸ γὰρ ὑφίως
οὐ, νοητὸν οὐ ἅπερ ἐπιστητόν· ὑφ' ὁ ὑφίως νοῦς ὃ ἅπερ ἐπιστήμω,
τὸ αὐτό ἐστί· τὸ δὲ ὑφίως προσῆκται, ὅτι τὰ μαθήματα οὐκ ἔστι
ὑφίως νοητά· ὅλως δὲ νοητὰ λέγεται, διότι ὑφ' ἡμῶν ἀνε-
πλάσθησαν· ὑφ' ἡμεῖς ἐσμεν ἐπινοίᾳ· τοῦ δὲ μὴ ἀφ' ἑαυτῶν· τὸ αὐτὸ
ἐπὶ σωματικῶν· ἐνταῦθεν τὸ δεύτερον ἐστίν· διὰ τί μὴ νοῦς ἀφ'
ὁ νοῦς· ὑφ' ἀπορῆσαι μέν, οὐ λύσαι δὲ αὐτό· ἡμεῖς δὲ ἤδη ἐλύσαμεν·

ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς παλίνμεταποῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ ἀποφοῦ τοῦ λέγοντος
ὅτι ἔστιν ἀνόητα δόγματα· ἀπὸν γὰρ ὅτι ἐπὶ τῶν ὑφ' ἑνὸς νοητῶν ἀληθεύ-
ει φαίνοιτο ὅτι ἐπὶ τῶν ἐνύλων τῶν δι' ἀμφοτέρων ἢ οὐχ ὑφ' ἑνός.
οὐκ ἔστι ταὐτὸν τῶν· ὁ γὰρ νοῦς ἄϋλόν τι πρᾶγμα· ἐν οἷς ἡ πρᾶξις σὺν
θεῶ πληροῦται. ἐπὶ δὲ ὥσπερ ἐν παντὶ τῇ φύσει ἐστὶ τὸ μὲν ὕλη
ἐναστοιχειῶδες· τοῦτο δὲ ὁ πάντα δι' ἀμφοτέρων ἕν τι ἕτερον δὲ τοιοῦτον
ἢ ποιεῖ ἢ ποιοῦν ὁτιοῦν ποιεῖ ἂν πάντα; μεταδοξήσαντες ἐπὶ τοῦ δι' ἀμφο-
τέρου τὸ ἐνεργεῖν, ἐξ ἀρχῆς παλιν ἐπὶ τὸν ἐνεργεῖν ἀνοῶ· ἢ δεῖ ἀπ'
ἀϊδίου ξηλεῖ· πρῶτον μὲν ὅτι πάντα ποιεῖ ὁ γοῦς· δεύτερον ὅτι ἡ οὐσία
ἐνεργεῖ· οὐδεὶς γὰρ ὡς ἂν ἄλλην οὐσίαν προβαλλόντων ἐνεργείας, οὕτως
ἐστὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεργεῖν· οὐδεὶς γὰρ ἡ οὐσία τοῦ ἐνεργεῖν ἀνοῦ προβαλλεται
τὸ ἐνεργεῖν· ἀλλ' ἀϊδίου ἄρα ἡ οὐσία ἐνεργεῖν ἐστὶ καὶ οὐ μέντοι
ἕτερον ἡ οὐσία τοῦ ἐνεργεῖν οὐ παρὰ τὸ ἐνεργεῖν ἀϊδίου. τρίτον φαίην
ὑπάρχειν τὸ ἐνεργεῖν ἀνοῦ, τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ τε καὶ ἐνεργεῖν· καὶ μὴ δέποτε ἀπο-
λεῖπειν τοῦ ἐνεργεῖν· τέταρτον ὅτι ἀτυχὴς ἐστὶ· πέμπτον ὅτι ἀθά-
ναλος· ἕκτον ὅτι χωριστὸς ἐστὶ· ἕβδομον ὅτι ἐξ ἑαυτοῦ φανερὰ ἀναλοῖ· ὥσπερ γὰρ
τὸ φῶς οὐ καὶ ποιεῖ τὰ ἐχόμενα, ἀλλὰ τὰ ἑαυτὸν δηλοῦντα φανερὰ
ποιεῖ· οὕτω καὶ ὁ ἐνεργεῖν ἀνοῦς οὐ ποιεῖ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ ἑαυτὸν
οὖντα φανερὰ ποιεῖ· ἐν οἷς ποιεῖ καὶ εἰ χαρακτῆρα ἀπὸ τοῦ δι' ἀμφοτέρου
ὁ δεῖ ἀμφοτέρους τοῦ ἐνεργεῖν χρόνῳ δι' ἀφέρεσιν οὐ τῷ ὑποκειμένῳ.
ὄγδοον ἐπὶ λαμβάνεται ὁ νοῦς· ἐν ὅτι ἀεὶ τὰ φαντασίας ἐνεργεῖ.
τῷ τὰ τὰ μεφαλλαγὴν τῆς λέξεως ἐφ' ὑποστάσεως ὑπάρχειν τῷ ἐνεργεῖν
νῷ, μὴ μὴν δὲν ἕτερον ἐφ' ὑποστάσεως, οἱ ἐξηλωταὶ ἐπὶ πολλὰς μὴ διαφόρους
ὁδοὺς ἐτράπησαν· ἄλλων ἄλλως ἐπιλαμβανόντων τοῦ ἐνεργεῖν ἀνοῦ.
ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ἐνεργεῖν ἀνοῦν ἐπαλλοτριωμίαν τῶν παντῶν
ἀρχῶν· ἢ ποιοῦν θύραθεν νοῦν· μᾶρῖνος δὲ ἐνεργεῖν ἀνοῦν ἔφην,
οὐ τῶν ὄντων πάντων ἀρχῶν· ἀλλὰ δαιμόνιόν τινα ἢ ἀγγελικὸν·
ἁπλῶς τοῦτο οὐδέτερον ἢ μέτερον λέγει ἐνεργεῖν ἀνοῦν· οὔτε τοῦ τῆς ὅλης
τῶν παντῶν ἀρχῆς· πλωτῖνος δὲ ἐνεργεῖν ἀνοῦν ἐνόησε τοῦ ἀϊδίου
πίονος νοῦν· τοῦ μὲν ἀϊδίου ἐνεργοῦντα· πεπλάνηται δὲ πλωτῖνος

ἀπὸ πλάτωνος· ἀ μοῦσα σὰρ ἐξέμηνου ὄμηρ ἀχὴ ἀμήνη τος ἐστὶν, ἐνόμισεν ἀφμῆνη τον αὐλὸν λέγειν τῶ ἀ ἐνοῦν· μὴ διὰ τοῦτο οἴεσθαι δεῖν αἰνοῦν ἀ ἀνοοῦντα· φησὶν οὖν ὁ πλωτῖνος ὅτι ἐνεργάσανοῦν λέγει τὸν ἀνιέντα νοῦν τὸν ἀ ἀνοοῦντα· πλούτας χος δὲ ὧ μὴ ἡμᾶς ὑπολαμβάνειν οὐ μόνον εἶναι ἄφρονα μὴ δὲ πλοῦν νοῦν, ἀλλὰ πλοῦν· μὴ τοῦτον τὸν ἁπλοῦν οὐ λέγει ἀ ἀνοοῦντα· οἴεσθαι οὖν ὁ πλούτας χος ἐνεργάσαν λέγειν τὸν νοῦν τὸν ἀνιέντα· οἱ οἴεσθαι μὴ ποιητέον δὲ· τὸ σῶμα· ἀ οὐκ ἀφιέμενα δόξαι περὶ τοῦ ἐνεργάσαντος· ν· τὸν ἀρίστομον ἡ ἀλεξάνδρου· ἢ μαρίνου· ἢ πλωτίνου· ἢ πλουτάρχου· μὴ ἐπὶ σὴ αὐτὸν δὲ καὶ ὁ λογίσασθαι χρὴ παρὰ δίκαιον οὖν ἐν θεάσασθαι τὰς οὐσιωτερίας ἑκάστης δόξης· ἀλέξανδρος μὲν οὖν ἐλλειν ἐνεργάσαντος τὸ πρῶτον αὐτίον· ἐπλανᾶτο δὲ ἐνθοῦ ἀ νοῦν δὲ αὐτὸν ὅτι πάντα ποιᾷ· ὑσὶ γὰρ ἐστὶν ὁ πάντα ποιῶν ἀ μὴ ἡ πρώτη αἰτία· ἀ οὖν ἀρίστοτέλης ὅτι ὁ καθ' ἐνεργάσαν νοῦς πάντα ποιᾷ δηλονότι· καθ' ἐνεργάσαν γοῦν λέγει τὸν πρῶτον αἴτιαν· μὴ ὅτι πάλιν λέγει τὴν οὐσίαν σωτέρομον, ἔχειν τὸν ἐνεργάσαν τὸν ἐνεργάσαντος, ὅπερ μόνον θεῖον οἶκον· ὅτας ἡμεῖς ὑπερνοῦς φαίνεσθαι δὲ ἀ δῶν ἀμεσως τὸν ἐνεργάσαν ποιούμενος· μὴ πάλιν ὅτι ἀ ἐνεργάσ. ἐν τεῦθεν οὖν ἀλέξανδρος ἡπατᾶτο μὴ ἔλεγεν· ὅτι οὐδενὶ ταῦτα ἀ μὴ μόνον θεῖ ἀρμόζει· θεῖ γὰρ μόνον οἶκον τὸ σωτέρομον ἔχειν τὴν οὐσίαν τὸν ἐνεργάσαν· μὴ τὸ ἀ ἐνεργάν· ὁ δὲ πλωτῖνος ἡπατᾶτο ἐκ τοῦ ἀ ἐνεργάν· μὴ ὑπενόησε τὸ ἐνιέντα νοῦν ἀ ἐνεργοῦντα· μὴ τοῦτον ἔλεγεν ἐνεργάσαν οὖν· μᾶρῖνος δὲ τοῖς ἐξ ἀμφοῖν χρησάμενος λόγοις δαιμόνιον νοῦν ἔλεγεν ἀρίστοτέλης τὸν ἐνεργάσαντος· ἀνιέντα μὲν γὰρ οὐκέτι δύναται τὸ ἀπλοῦν πάντα νοεῖ· μὴ τὴν οὐσίαν ἐνεργάν μὴ ἀ ἀνοεῖ· ἀλλὰ μὴν οὔτε τοῦ θύραθεν ἐστὶν οὖ· ἵνα γὰρ λέγει φωτὶ ἀναλογάν μὴ ἔξω· μὴ ὅτι καὶ τὰ φαντασίας ἐνεργάν μὴ ἐπιλανθάνεσθαι, οὐκέτι ταῦτα τοῦ θύραθεν οὖ· τὸ οὖν ἀπλοῦν φωτὶ μὴ ἔξω ἀναλογάν δύνασθαι νοῆσαι ὅτι ταῦτα ἰδίᾳ ἐστὶν οὖ νοῦς· μεταξὺ οὖν τοῦ θύραθεν μὴ τοῦ ἀνίεντος· οἷον ἀπελλικοῦντος· μὴ τὸ φωτιζόμενον

ἐστὶ φωτὸς μέγεθος τῷ φωτὸς μέγεθος μείζονι· τὴν δὲ ἀξίωσιν ἐστὶν ἐπὶ τὸ δόξης τοῦ πρὸς ἀλήθειαν· τούτοις δὲ τοῖς νοεῖν ἀφωμοίωσεν ὥστε δηλονότι μείζονα εἶναι ἀλήθειαν τοῦτο ἀνίνου τοῦτο ἀνίνου τοῦτο ἀνίνου· ὁ δὲ πλούταρχος δὲ παιδολοιδορίαν λέγει ὅτι περὶ τὴν ἡδονὴν ἐστὶν ἡ περὶ μαντικά· τῷ οὐκ ἂν εἶχεν ἀρίστοτέλης νῶν περὶ τοῦ θεάσασθαι νοῦν διαλέγεσθαι· ἀλλ' ἐνεργείᾳ νοῶν καλόν τινα ἀνίνου· ἐπεὶ δὲ ἡ περὶ τούτου ἐστὶν ἡ προκειμένη πραγματεία· λοιπὸν κοινὴν καὶ ἀρομὴν τρίβον· ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης φημί· τῷ μὴ ἀρίνου· ἢ πλῶτίνου τῆς λέξεως ἴνεκα· εὐρίσκομεν γὰρ τοῦ ἀρίστοτέλους λέγοντα ὅτι ἐνεργείᾳ νοῦς τῷ μὲν ποιοῦντι ὅμοιός ἐστι· τῷ δὲ χρόνῳ διαφορος παρὰ τὸ δῶμα τῷ τὸ ἐνεργείᾳ· πρότερον γὰρ ὧν δῶμα, ὕστερον ἐνεργείᾳ γέγονεν· ἆρα οὖν ταῦτα εὐθὺς λέξει φησὶν ἀρίστοτέλης, δῆλον ὅτι οὔτε θεοῦ λέγων ἢ ἐνεργείᾳ νοῶν ὡς ἀληθῶς ἀνθρώπου δοκεῖ· ὁ γὰρ θεὸς οὐκέτι πρότερον δῶμα· ἀλλὰ ἐνεργείᾳ ἀεί· πῇ ἢ ὧν ἀΐδιος· οὔτε ὁ δαιμόνιος νοῦς, ἢ ὁ ἄριστος πρότερον δῶμα τῷ· τῷ τοὺς γὰρ τοιούτους νοῦς ἀρίστοτέλης ἐνεργείᾳ βούλεται εἶναι· ὥστε οὐκ ἂν εἴη ὁ μαρίνος καλῶς λέγει· ἀλλὰ τῷ πλωτίνος ἐν ἀνίᾳ οὔσης· ἆρα καὶ τὸν θεὸν ἐνεργείᾳ, οὐκέτι πρότερον δῶμα· ὁ δὲ ἀρίστοτέλης λέγει πρότερον δῶμα τῷ· δῆλον οὖν ἆρα γέγονε διὰ τοῦτο οὔτε τὸν θεὸν λέγει· οὔτε τὸν δαιμόνιον ἢ τὸν ἄγγελικόν· οὔτε τὸν ἁπλῶς ἐνεργείᾳ νοῦν· ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐνημῖν νοῦ ἐστὶν ὁ λόγος· αὕτη μὲν πρώτη καὶ ἀρομὴ δεωτέρα δέ ἐστιν αὕτη· πῶς λέγει ἀρίστοτέλης ὅτι ὁ νοῦς μόνος ἐστὶν ἀθάνατος ἢ ἀΐδιος· εἴρηται γὰρ ἢ τοῦτο μόνον ἀθάνατον ἢ ἀΐδιον· ἆρα γε γὰρ πρῶτον αὖτον νοήσωμεν οὐκέτι μόνον ἀθάνατον· εἰ γὰρ μὴ ἄλλα ἀθάνατα· οὔτε ἆρα τὸν ἄγγελικὸν νοήσομεν, ἢ τὸν δαιμόνιον, πάλιν οὔτος οὐ μόνος ἀθάνατος ἐστι· ἢ πρώτη γὰρ αὐτὴ ἀθάνατος· οὔτε πάλιν καὶ τὸν πλωτῖνον ἢ τὸν ἀθάνατον νοῶν νοήσομεν, οὗτος μόνος ἐστὶν ἀθάνατος· ἆρα γὰρ μὴ ἄλλα ἀθάνατα ὡς οἱ πολέμιοι νοῶν πεπνοές· οὔτε γὰρ μόνοι οἱ ἀθάνατοι πεπνοές εἰσὶν ἀθάνατοι· ἀλλὰ μὴ οἱ πολέμιοι νοῶν πεπνοές καὶ τὰ πλωτῖνος· ὡς δεικαὶ αὐτὴ κοινὴ ἐστὶ καὶ τὰ δρομὴ αὐτῶν τὸ μὴ εὐρίσκειν αὐτοὺς, περὶ ποίου

νοῦ ἔπειτα ἐχθρικὴν μᾶς ἄλλον νοῶ, δυνάμεις ἀπολλύσασθαι μὴ πάνυ τοῦτο. οὐ πολλῶν οὖν ὄντων τῶν συμπληρούντων τὸν ἄνθρωπον, μόνος ὁ νοῦς ἐστὶν ἀθάνατος ἢ ἄψυχος. τὸ οὖν μόνος πρὸς τὸ συμπληροῦν τὸν ἄνθρωπον λοιπόν. πλωτῖνος διὰ πολλῶν τὸ ἀπολλύειν οὐ δυνάμενον πάντα. δύο γὰρ ὑπολήψεις νοῦς. τὸν μὲν ἀπόνοουν, ἢ τὸν ποιητικὸν ὃν ἔχει πάντα μόνως ἀθάνατον. εἶτα τὸν ἀπόνοουν τὸν δεκτικὸν· ἢ γὰρ ὑποκείμενον, ἀθάνατος ὅσος ἐστίν. εἴτε τὸν ποιητικὸν ἀθάνατον. ἀλλὰ μὴ ὁ ἀπόνοος καὶ ἄψυχον. ὥστε οὔτε πλωτῖνος ἔχει λέγειν πῶς λέγομεν μόνως ἀθάνατον τὸν νοῦν. καὶ δὲ πρόκειται τὸ ἀθάνατον μὴ ἄψυχον οὕτω τὸν νοῦν ἢ ἀλόγως γὰρ ἢ φυτικὴ, ἀθάνατοι μέν εἰσιν· οὐκ ἄψυχοι δὲ· εἶτα χωρητοῦ οἴχωκεν, οὐ δεῖ δὲ τὸν ἄνθρωπον δέχεται οὐ χωρητία· ἀέρα ἔχουσι τὸ χωρὸν καὶ ἀθάνατοί εἰσιν· οὐκ ἄψυχοι. ἄψυχον μὲν γὰρ λέγεται καὶ τὸ ἀδύνατον. ἀθάνατον δὲ καὶ τὸ ἀφθαρτον· ὥστε οὐ νοῦς μόνος τῶν ἐνόντων· μὴ ἀδύνατα ἔχει· μὴ ἀφθαρτα· ἄλογος δὲ μὴ φυτικὴ μὲν χωρὶς λέγεται οὐκ ἀδύνατα δὲ εἶναι· ὥστε μὴ τοῦτο τὸ ἀδύνατον νῦν ὑπάρχει· ὧν τὰ σώματα ἀθάνατα καὶ ἄφθορα καὶ πρὸς πρός· πρὸς ἀλέξανδρον δὲ μὴ μαρτύρων, τὰ μὲν λέγειν ἔχομεν· ὅτι ἐν τῇ λέξει τοῦ κατ' ἐνέργειαν νοῦ· χωριστὸν λέγει οὐκ χωριζόμενον· τὸ δὲ πρῶτον αἴτιον ὁ λέγει ἀλέξανδρος ἐνεργείᾳ νοῦν εἶναι· ἢ ὁ δαιμόνιος οὐ μαρτύρος λέγει, μὴ χωριζόμενοι εἶναι· οὐκ ἄρα χωριστοί· τὸ δὲ χωριστὸν σημαίνει, ὅτι οὐ τόπου μὴ χωρίζεται· δύνανται δὲ χωρίζεσθαι· εἰσὶ νοὶ δὲ ἤδη μὴ χωριζόμενοι εἰσὶ καὶ ἡ πρώτη αἰτία· καὶ ὁ δαιμόνιος νοῦς· ἢ ὁ ἀγγελικός· οὐ μόνον τὸ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ οὐσίᾳ ὅτι τὸ ὑποκείμενον· ὥστε μὴ τὸ ἀδιαίρετον ἐστὶν ἐκ τῆς λέξεως, τὸ ἀπὸ τὸν κατ' ἐνέργειαν νοῦν χωριστὸν· ἀλλὰ μὴ μὴ χωριζόμενον· καὶ ἄλλη δέ ἐστι καὶ ἀδρομή, ὅτι τὸν νοῦν τοῦτον τὸν κατ' ἐνέργειαν τύχη τοῦ καλοῦ· οὔτε δὲ ἡ πρώτη αἰτία ὧν ἀλέξανδρος τύχη ἐστίν, οὔτε δαίμων ὧν μαρτύρει· ὥστε τὸν κατ' ἐνέργειαν νοῦν, οὔτε δαίμονα δῶν ἀμεθανοήσας, οὔτε τὸ πρώτον αἰτίαν· ἀλλὰ μόνον τὸν ποιητικὸν ἐνεργοῦντα νοῦν ἐν ἡμῖν τὸν ἀνίνον· μὴ ὅτι ἐν τῇ λέξει φησὶ τὸν κατ' ἐνέργειαν νοῦν μεταφανταστὰς ἐνεργεῖν· οὔτε

ὁ δαίμων· ἀλλὰ μόνος ὁ ἐννήμιννους· ἡ αὖ πη οὖν κοινή μα πα δχομή ἐ στὶν
ἀλεξ ανδρου ἡ μα ξίνου· προ δέ ἐ ἀλέξ αν δρον, ἰ δί α πα οῦ πα ἐ ἔχο μεν
λεί ἁν· ὅ τι πως ἐ ἔχο μεν νο ῆσαι τοὺ πα ἔ ννε ί ἁ αν νοῶ λεί ἁν αὐ τοὺ πω
πρώ πω αἰ τί αν, ἅ ἅ τε φω τί ἀ πα πα ἁ ἁ αὐ τοὶ ἡ ἐ ἁ· ἢ ἅ ἆ πρώ πη αἰ τί α οὐ σί α
ἐ στὶ ἡ οὐ χ ἑ ξῆ ς· ἡ οὐ σί ας προ α ἁ ἁ· ἡ οὐ δέ ν' ἀν α λοί ἁ φω τί, ἀ λλ' αὖ τω
πα ἡ λί ω· ὥ ς τε οὖ ν ἡ τοῦ το πω ἐ ννῆ μῖν ὑ πά ρ χον τί νω ἀ ρμό ἁ ἁ· και
πά λιν φη σὶν ἀ ρι στο τέ λης, ὅ τι ὥ σπε ρ τὸ φῶς οὐ ποι ᾶ πα χρώ μα τα,
ἀ λλὰ ὁ νοῦς πα ν' πα φα νε ρο ῖ, οὕ τω καὶ ὁ νοῦς πα ν' πα φα νε ρο ῖ· τοῦ το
δὲ ἄ ἁ το πε ρὶ τῆ ς πρώ τη ς αἰ τί ας λεί ἁ αν· ἡ ἅ ἆ πρώ τη αἰ τί α αὖ τω
πω οὐ σί αν πω νοῦ ντων πα ρα α ἁ· ἡ οὐ δέ ν' ἐ στὶν ὃ οὐ κα ὼ τη ἐ ποί η σε·
ἡ πά λιν ὧ ἀ λέ ξ αν δρε, ἕ ξῖν αὖ τοὺ ἐ κα λε σεν· ἡ δὲ ἕ ξῖς τὸ δεύ τε ρον
δῶ α μα ἐ στὶν· ἡ δὲ πρώ τη αἰ τί α κα τοῦ δέ ν' α πρό τε ρον δῶ α μα ἐ στὶν·
ἡ πά λιν φη σὶ πε ρὶ αὖ τοῦ ἀ ρι στο τέ λης, ὅ τι πω μέ ν' ὑ πο μέ νω ὁ αὖ τος-
ἐ στί· πω δὲ χρό νω δι α φο ροι πα ρὰ τὸ δῶ α μα ἡ ἐ νε ρ ἁ ί α· ἢ δὲ πρώ τη
αἰ τί α κα τοῦ δέ ν' α πρό τε ρον ἐ αὐ τῆ ς ἡ ἔ χ ἁ· ἢ δῶ α μα, ἢ ἐ νε ρ ἁ ί α·
ἄ λλω ς τε δὲ ἡ ἐ πὶ λαν θα νε σθαι λεί ἁ τοὺ νοῦ· τοῦ το δὲ ποῦ ὑ
πα ρξ ἁ πω θύ α θεν· ὁ ἅ ἆ ἐ ννή μῖν νοῦς ἐ στὶν ὁ ἐ πὶ λαν θα νό με νος
δι ἀ λο γω πρὸς τὸ σῶ μα σχε τῖν· ἐ μπο δί ζο μέ νος· πα ν' πα οὖ ν ὅ α
λεί ἁ α ρ μό ἁ ἁ ν αἰ τί α τὴν πω ἐ νε ρ ἁ ί α νῶ, πε ρὶ τοῦ αἰ νί ου νοῦ ἐ στὶν αὖ τω
ὁ λό γος· τοῦ ἀ πὸ τοῦ δῶ α μα φε ρο μέ νου δὲ τὸ ἐ νε ρ ἁ ί α· τοῦ το
δὲ ἀ πο δά μυ ῦ σαι, ἅ τι ἀ δο κοῦ σα μὴ ὑ πά ρ χειν αὖ τω λεί ω δή,
τὸ πα ν' πα ποι ᾶν ἡ ἢ οὐ σί α ἐ νε ρ ἁ ί ᾶν· ἡ τὸ ἀ ἁ νό ᾶν δέ ξο μεν αὖ τω
ὑ πά ρ χον τα· δᾶ ῆ οί νω δ' δέ ν' αι, ὅ τι πα ν' πα λεί πε σθαι ποι ᾶν ὁ ἐ νε ρ-
ἁ ά νοῦς, δι ἀ τὸ πα ν' τῶν τοὺς τύ που ς πα σα ρ ἁ ω φᾶν ἐ ὐ τῶ δῶ α μα
νῶ· δι ὁ ἡ ὁ πλά τω νι ρα φά ω τοῦ το νο ἁ πα ν' ἁ· ἀ ρι στο τέ λης δὲ
αὐ τό θεν ι ρα φέ α αὖ τοὺ ὑ πο νό ᾶσθαι· ἅ ἆ ὁ δῶ α μα νοῦς πα ν' πα
γί νε σθαι, ὁ ἐ νε ρ ἁ ί α ἄ ρα πα ν' πα ποι ᾶ· ὥ ς τε τοῦ το δῶ α τοὺ ἐ πὶ τοῦ
αἰ νί ου ὑ πά ρ χειν· ὁ ἅ ἆ θύ α θεν οὐ κα ἡ ω ι ρα φᾶ δι ἀ ξ ας
ἦ λ θεν ἐ πὶ τοὺ νο η τοὺ· φη σὶ τοί νῶ ὅ τι τὸ νο η τοὺ, ἀ δι ά ίρε-
τοὺ ἐ στί· μὴ ἐ ν τοὺ τοὺ δὲ νο η τὸ ὅ τι τοὺ νοῶ λεί ἁ, μό νον πα

ἀδιαίρετα εἰδέναι· οἷδε γὰρ καὶ τὰ ἀδιαίρετα καὶ τὰ διαιρούμενα· ἀλλ' ἀδι-
αιρέτως καὶ σχετικῶς οἷδε τὰ διαιρούμενα· καὶ τὸ κέντρον γὰρ τὸν κύκλον
περιμαθικῶς περιέχει· πάντα οὖν νοεῖ ἀδιαιρέτως· τοῦτο γὰρ ἴδιον
τοῦ νοῦ· καὶ ἑνοποιοῦντα τὰ διαιρετὰ· καὶ ἀδιαιρέτως αὐτὰ νοεῖν· ὅτι
δὲ καὶ τὰ οἷδεν ἀδιαιρέτως, δηλοῖ τὸ εἶπεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀποδεκτικῇ,
ὅτι οὐ μόνον ἐπιστήμη· ἀλλὰ καὶ ἀρχὴ ἐπιστήμης ἐστὶν, ἣ τοὺς ὅρους γινώ-
σκει· ἀρχὴν ἐπιστήμης τὸν νοῦν καλέσας· ἐπιστήμην δὲ τὴν διά-
νοιαν· καὶ ἰδοὺ τὸν νοῦν ὁρικῶς καὶ ἀδιαιρέτως φῇ εἰδέναι τὰ πράγματα·
ἐπεὶ δὲ περὶ τοῦ ἀδιαιρέτου ἐστὶν ὁ λόγος, δεῖ εἰδέναι ὅτι πενταχῶς
λαμβάνει τὸ ἀδιαίρετον· λέγεται γὰρ ἀδιαίρετον ὁ ὅρος· ἴσμεν
γὰρ ὅτι καὶ πλάτων ὅρος ἐστὶ· καὶ τὸ περιπατεῖν ὅρος· καὶ ἁπλῶς ὅρος
ἐστὶν ὡς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἐμάθομεν, ἡ ἁπλῆ φωνή· τοῦτο
οὖν ἐστὶ πρῶτον σημαινόμενον τοῦ ἀδιαιρέτου ὁ ὅρος· β ἐστὶ
σημαινόμενον τὸ συνεχὲς μέγεθος· τοῦτο γὰρ δύναμεν μὲν δι-
αιρετὸν ἐστιν· ἐνεργείᾳ δὲ ἀδιαίρετον· γ ἐστὶ σημαινόμενον τὸ ἐν
ποσῷ ἀμερὲς· οἷον στιγμὴ· μονὰς· νῦν· πάντα γὰρ ἐστὶ τὰ ἐν ποσῷ
ἀδιαίρετα· δ σημαινόμενον ἐστὶ τοῦ ἀδιαιρέτου, τὸ ἐν ὕλον εἶδος·
οὐ γὰρ αὐτὸ διαιρεῖται· ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ· ε σημαινόμενον
ἐστὶ τὸ ἄυλον εἶδος· ταῦτα ἐστὶ τὰ ε σημαινόμενα τοῦ ἀδιαιρέτου·
ὅθεν καὶ ἀπορῆσαι ἔχομεν δύο ἀπορίας· μίαν μὲν πῶς ἀντιδιέσελε
τῷ ὅρῳ τὰ ἄλλα τέσσαρα ἀδιαίρετα· εἴτε καὶ τὰ ἄλλα τέσσαρα
ὅροι εἰσὶν· ἕκαστον γὰρ αὐτοῦ ἁπλῆ φωνή ἐστι· καὶ διὰ τοῦτο ὅρος·
οὔτε γὰρ πρότασις ἐστὶ τὸ λέγ συνεχὲς μέγεθος, οὔτε πάλιν
πρότασις ἐστὶ τὸ εἶπεν ἄυλον εἶδος· εἷς γὰρ ἐστὶν ὅρος μόνον ἕκαστον
τούτων· ἐξ ἑνὸς δὲ μόνον ὅρου πρότασις οὐ γίνεται· εἰ οὖν ταῦτα
οὕτως, πῶς ἀντιδιέσελεν αὐτὰ τῷ ὅρῳ, εἴτε καὶ αὐτὰ ὅροι εἰσὶν· αὕτη
ἐστὶν ἡ πρώτη ἀπορία· πρὸς ἣν ἐροῦμεν ὅτι ἄλλο ἐστὶ τὸ εἶπεν ἁπλῆ
ὅρον· καὶ ἄλλο ἐστὶ τὸ εἶπεν τοιόνδε ὅρον· τὸ οὖν πρῶτον σημαι-
νόμενον· τοῦ ἀδιαιρέτου, τὸν ἁπλῶς ὅρον αἰνίττεται· τὰ δὲ
ἄλλα τὸν τοιόνδε ὅρον· οὐκ ἀντιδιέσελεν οὖν ἀλόγως, ἀλλὰ

μὴ ὑλόϊος τοὺ ἁπλῶς ὄρου. τῷ τοιῶδε ὄρῳ αὖ ἡ μὴ ἐπίλυσις. δευτέραν ἀπορίαν ἀπορεῖ οἱ τοιαῦτα. διὰ τί ἀνὴρ διέστηκε τὸ ἔνυλον εἶδος τῷ μέλεϑι καὶ τοιαῦτὸ τὸ μέλεϑος ἔνυλον εἶδος ἐστί. τῇ γὰρ ἀνϑρώπῳ ὕλη πρῶτον εἶδος πρὸ τῶν ἄλλων παντῶν ἐδωκε τοῦτο τοιοῦτον εἶναι τὸ μέλεϑος. πρῶτον γὰρ ποιοῦται ἐνϑούτῳ ποιοῦται. ἐοῦτω τὸ μέλεϑος ἔνυλον εἶδος ἐστί, διὰ τί ἀνέστηκεν αὐτὸ τῷ ἐνύλῳ εἴδει. ἔστι τὸ μέλεϑος τὸ τοῦ ἔνυλον εἶδος ἀναλύεται. αὖ ἡ ἀπορία. πρὸς ὧ ἐροῦμεν. ὅτι οὐ πᾶν τὸ ἔνυλον εἶδος ἀνάγκη διέστηκε τῷ μέλεϑι. ἀλλ' ἐκεῖνο ὁ μετὰ τὸ μέλεϑος ὧν τῷ ὕλῳ ἐπιγίνεται. ἡ γὰρ ὕλη ἐπιδεξαμένη τὸ τοῦ μέλεϑους εἶδος ἔμεινεν ἐπινοία. τὰ δὲ ἄλλα εἴδη δεξαμένη ἂν αὐτὰ ἠφάνιζεν. ἀνάγκη διέστηκεν οὕτω τὸ ἐνεργείᾳ εἶδος, τῷ ἐπινοίᾳ. οὐ γὰρ τῷ εἴδει τοῦ μέλεϑους. τοῦτο γὰρ καὶ προσελϑὸν τῇ ὕλῃ ἐπινοίᾳ αὐτῷ ἔλαϑεν. οὐκέτι γὰρ ἰδίᾳ ὕλῳ μεμελεϑωμένῳ αὐτῷ καϑ' ἑαυτῷ, ἄνευ ἄλλου εἴδους, ἀλλὰ μὴ ἐπινοίᾳ μόνον. ὡς τὰ μὴ ἔνυλον εἶδος ἐστὶ τὸ μέλεϑος, ἀλλοῦτω ἀνάγκη διέστηκεν αὐτὸ τῷ ἐνύλῳ εἴδει. οὐ πᾶν γὰρ ὡς ἤδη εἶπον. ἀλλὰ τὸ ἐνεργείᾳ. καὶ ἀφανὲς τοῦ ἀπὸ φαίνοντος τῷ ὕλῳ. ὡς τε μὴ ὑπὸ διαίρεσιν ἰέναι πίπτειν τὰ πέντε ταῦτα τοῦ διαιρέτου σημαινόμενα. ἔστι δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη. ὁ ὅρος, ἢ ἁπλῶς ἐστὶν ὅρος, ἢ ποιὸς δέ. ἆρ' οὖν ἁπλῶς ἐστὶν ὅρος, ποῖ δὲ οὐ σημαινόμενον τοῦ διαιρέτου ὅρου. ἆρα δὲ ποιὸς δέ ἐστὶν ὁ ὅρος, ἢ διὰ μὲν μεριστός ἐστὶν, ἐνεργείᾳ δὲ ἀμερής, ἢ καϑ' αὑτὸ ἐστὶ μεριστὸς ἢ καὶ συμβεβηκὸς. ἆρ' οὖν ταῦτα καϑ' αὑτὸ ἦν μεριστός, ποῖ δὲ τὸ σῶμα ἔχει μέλεϑος. ἆρα δὲ καὶ συμβεβηκὸς ἦν μεριστός, ποῖ δὲ τὸ ἔνυλον εἶδος. οὕτω μὲν οὖν ἐὰν διὰ μὲν ἦν μεριστὸς ἐνεργείᾳ δὲ ἀμερὶς. ἆρα δὲ μὴ διὰ μὲν ἐνεργείᾳ ἐστὶν ἀμερὴς, ἢ μετὰ ὕλης ἐστὶ, μὴ ποῖ δὲ τὸ ἐν ποσῷ διαίρετον. οἷον μονὰς στίγμωνῶν. ἢ αὖλον ἐστὶ, μὴ ποῖ δὲ τὸ αὖλον εἶδος. ἐπὶ δὲ οὖν ἐν διαιρέσει ὡσμεναλϑὴ μαμενοῦ πέντε ἆρα σημαινόμενα τοῦ διαιρέτου, ἴδωμεν λοιπὸν πῶς ὀνοῦς ἕκαστον τούτων ἐστί. ἰστέον οὖν τὸν ὅρων ἐστὶ μερῆ οὖντα. ἀμερὴς ὢν ὡς ἁπλῶς φωνῶ. ὡς τε οὔτε ὡς ἄτμητον δῆ. οὔτε ὡς ἀληϑῆ. περὶ γὰρ πάσ ἁπλᾶς φωνᾶς οὐ σκοπῶ δ' ἆραι οὔτε ἡ ἀληϑῆ,

οὔτε τὸ ψεῦδος· ἀλλὰ περὶ τὰς σῶν θεόπους· ἵνα μὴ δὴ ποτε ἐν τῇ λέξει τὸ ψεῦδος μόνον ἐμνήσθη· οὐ μέντοι δὲ καὶ τῆς ἀληθείας· ἔφη γὰρ ὅτι ἡ μὲν ἐν τοῖς ἀδιαίρετοις νοήσεις, περὶ ἃ οὐ μέ ἐστι τὸ ψεῦδος· ἵνα οὖν μὴ πλανᾶται μὴ περὶ ἃ οὐ μέ ἐστιν ἡ ἀλήθεια ἐν τῷ περὶ ἐμωφάς· ὅτι οὐ μόνον ψεῦδος ἀλλὰ καὶ ἀλήθεια οὐ μέ ἐστιν ἐν τοῖς ἁπλαῖς φωναῖς· πῶς οὖν ὥστε ἐν τῇ λέξει μόνου τοῦ ψεύδους ἐμνήσθη· καὶ λείπομεν ὅτι ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ δοξαζῇ ἐναντία τῷ περὶ ἐμωφάς· ἐν μὲν γὰρ τῷ περὶ ἐμωφάς, οὔτε ἀληθὲς, οὔτε ψεῦδος ἔφη θεωρεῖσθαι περὶ τὰς ἁπλᾶς φωνάς· ἤδη ἐν τοῖς ὅροις, ψεῦδος μὲν οὐ θεωρεῖται· ἀλήθεια δὲ θεωρεῖται· οἷας νοῦς ὁ πωϊκὰ ἀπλῆ πρὸς βολῆ ἐπὶ πάντων ὁ νοῦς ἐναντίαν ἁπλῶν φωνῶν· παῦτον δὲ ἁπλοῦν, ἵνα μὴ καὶ ἓν ἀσύνθετον ᾖ· ἀληθῶς ἐνόησε μηδὲν ἕτερον πρὸς θεός· οἷον ἐν τῷ ἁπλῶν περὶ παθῶ· ἐξ ἁπλότητος ὁ νοῦς φαθυμένος ἐνόησε μηδὲν ἄλλο πρὸς θεός, ἀλλ' ὃ τὸ μόνον· πάλιν ἐν τῷ ἐ θέλημα θησὶν ἐνόησεν ἐν θεῶς· τοῦτ' ἐστὶν ὁ δοκῶν ἐπὶ σοφῷ δοκοῦμενον χωρὶς ἄλλης προσθήκης· ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ φησὶν· νῦν δὲ ἐμάνη ἡ κολούθησε τῇ πραγματείᾳ· μὴ διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἁπλῶν φωνῶν οὐ καὶ πλάττεσθαι τὸ ἀληθεύειν· ἀλλὰ μόνον τὸ ψεῦδος· διὸ ὁ νοῦς οὐ ψεύδεται· ἀλλ' ἁπλῶς ἀληθεύει καὶ τοῦ πλησίον· ἁπόφασις· οἷας νοῦς ἢ ἤκουσε, ἢ οὐ χήκουσε· ὡς τὸ ἀνάμαρτητος· ἴσως δὲ ὅτι διττὴ ἡ ἀλήθεια· ἡ ὑπαρκτική· ἡ αὐτοδιηρημένη τῷ ψεῦδει· ὑπαρκτικὴ μὲν ὡς ἵνα ἅπω, οὗτος ἀνὸς ἐστὶ κύριος· τοῦτο δὲ λέγω, ὡς πρὸς τὸν ἐξωθεν· ἐκεῖνος γὰρ οὐ μέ ἐστι κύριος ἀνός· τὸ δὲ οὕτω ὑπαρκτὸν ἁπλοῦν μόνον ἀληθῶς λέγεται ἀνός· μὴ ἐν τῷ ὄρῳ οὕτω ὑπαρκτικὸν μὲν λέγομεν ἓν αἴτιον· ὅτι καὶ ὁ ἐστὶν ὅρος, ἀληθὲς ἐστὶ τὸ ἓν ἁπλοῦν, μὴ οὐ καὶ κατ' αὐτὸ διαφορὰν τοῦ ψεύδους τοῦτο λείπομεν· ταῦτα ἅπαντα περὶ τοῦ νοῦ, ἵνα τὸν ὅρον ἀληθῶς γνῶσιν, πρέπειν ἐπὶ τῷ διανοίαν· μὴ φησὶν ὅτι αὐτὸ μόνον ἀληθεύει, ἀλλὰ μὴ ψεύδεται· μὴ τὸ ἄλλο δὲ ὁ νοῦς πάντα ἐνοήσεως οἶδεν· ἡ δὲ διάνοια ὡς ἐν σῶν θεός· μὴ οὐ τὰ τοιαῦτ' ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ νοῦς ὡς σῶν ἔχει μὴ ἐν οἶδεν ὁ δὲν οἶδεν· ἡ δὲ διάνοια ὡς σῶν ἡθεμένον ἐπὶ τῶν

ἀπὸ οἶδεν· οἷον ἐπὶ θύρας· αὕτη γὰρ ἐκ προλήψεως ἐστὶ ξύλον· μὴ ἕτοι μὲν ἡδιάνοια τῇ ἐμπεδοκλέους φιλία· ἣν φησὶν ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ νόμους δύνασθαι· ἀμελήσῃ γὰρ ἔσται τῷ ἐμπεδοκλεῖ· οὐκ ἄν μὴ ὦσι φιλία αὐτὰ, πάσαι ἀναιρεῖν ἐρλάσθησαν· τοῦ γὰρ ἕνὸς γίνεσθαι τὸ πεφιλημένου αὐτοῦ ἐκείνος, ἂν μὴ ὦσι τὰ πλοῦτος ἀφιλία· ἐπὶ τούτοις ἴδιον φησὶ τῆς διανοίας τὸ ἀληθεύεσθαι αὐτῷ· ἢ διὰ τοῦ παθητικοῦ μένον· ἢ διὰ τοῦ χρόνου· ἐὰν γὰρ ἅπτωμαι οὐκ πλέω τοῦ ἄνθρωπός ἐστιν, ἢ ἔστιν· ἢ ἐγένετο· ἀληθεύσει ἐστὶν ἡ πρότασις διὰ τοῦ παθητικοῦ μένου ὅρον· φησὶ δὲ τὸ πλέω τοῦ· ἐὰν δὲ ἅπτωμαι οὐκ ἔχθες ὦ τὰ ῥοΐα, ἐν παῦλα διὰ τοῦ χρόνου γέγονεν ἡ πρότασις ἀληθής· ἐπὶ δὲ τῶν ἀϊδίων παρὰ τοῦ παθητικοῦ μένου γίνεται τὸ ἀληθὸς· οὐ μὴν δὲ παρὰ τοῦ χρόνου· ἐὰν γὰρ ἅπτωμαι οὐκ ὦ, ἐστὶν· ἢ ἔστιν ὁ θεὸς ἀληθεύω· τὸ γὰρ ἀΐδιον λέγω· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἀϊδίων ὧν παρὰ τοῦ χρόνου γίνεται ἀληθὴς ἡ πρότασις· ὧν παρὰ τοῦ παθητικοῦ μένου· παρὰ μὲν τοῦ παθητικοῦ μένου ὡς ἐὰν ἅπτωμαι οὐκ περιπατῶ φασὶ ἐστὶν ὦ· τὸ ἀληθὸς γέγονεν· ἀλλὰ παρὰ τὸ παθητικοῦ μένον ἐστί· ὧν παλίνδρομον ἂν ἅπτωμαι ἀνθρώπου ὦ σῶμα ἐστί· τὸ ἀληθὸς γέγονεν οὐ παρὰ τὸ ὦ, οὐ μόνον γὰρ ὦ οὐ μέσον σῶμα, ἀλλ' οὔτε ὦ οὔτε ἔστιν· ἀλλὰ παρὰ τὸ ἅπτον σῶμα οὗ ἐστίν· ὡσαύτως ἐπὶ μὲν τῶν γενητῶν, δύναται γίνεσθαι τὸ ἀληθὲς ἐν τῇ διανοίᾳ· ἢ παρὰ τοῦ παθητικοῦ μένου, ἢ παρὰ τοῦ χρόνου· ἐπὶ δὲ τῶν ἀϊδίων παρὰ μόνου παθητικοῦ μένου· ὁ δὲ νοῦς, οὐδέν τούτων ἔχει· ἀΐδιος γὰρ ὢν πάντα ἀεὶ οὐκ ἔχει ἀληθὲς· οὔτε τοῦ παθητικοῦ μένου, οὔτε παρὰ τοῦ χρόνου· ἐπὶ δὲ τούτοις λείπει ἴδιον τῆς διανοίας· οὗ ἀεὶ ὧν ἡμεῖς περὶ προτάσεως μανθάνομεν γίνεσθαι· ὁ δὲ νοῦς περὶ ὅρους· οὐ μὴν δὲ λέγω περὶ προτάσεως, μηνοείξει οὗ τοῦτο λέγω κατὰ τὸν πρόπον τοῦ ἐφημένου ἐν τῇ λογικῇ· οὗ περὶ μὲν καταφάσεων γίνεσθαι ὡς ἔπεσι σώζεσθαι· ἐπὶ δὲ ἀπόφασιν οὐ σώζεται οἱ τοῦ παθητικοῦ μένου τῷ ὑποκειμένῳ· περὶ δὲ ἀποφάσεων ὡς διαίρεσιν ἐπὶ δὲ οὐκ ἀποφάσεως οὐ διαιρεῖ τὸ παθητικοῦ μένου ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου· οὐλεύσεται γάρ φησιν ἄνθρωπος· νοεῖ γὰρ λέγομεν οὗ ἡ διάνοια οὐ περὶ κατάφασιν· καθόμενόν σῶμα σώζεσθαι λέγεται· καθό

δὲ ἐν δύο ἐστὶ δύναμένοις διαιρεθῆναι, διαίρεσις ἐστίν· ἡ ἀπόφασις δὲ εἰ καὶ
λέγει οὐ λευκὸς σωκράτης τὸ μέλαν αὐτῷ σύναπτει· καὶ πάλιν σύνθεσις ἐστίν.
ἔστι δὲ καὶ διαίρεσις, καθὸ ἀποχωρίζει ἐξ αὐτοῦ τὸ λευκόν· καὶ οὕτως νῦν
ἡ διάνοια λέγεται περὶ πρότασις καταγίνεσθαι· ταῦτα εἰ πὼν ὡς ἐν
παρεκβάσει· ἐπεὶ δὴ εἶπε πῶς νοεῖ ὁ νοῦς τὸν ὅρον, ζητεῖ λοιπὸν πῶς
νοεῖ τὸ ἀδιαίρετον μέγεθος· ὅπερ ὧν δεύτερον σημαινόμενον τοῦ
ἀδιαιρέτου· τοῦτο δὲ τρίτον ἐστί· τὸ γὰρ μέγεθος τρίτον ἐστί· καὶ
ὅλον γὰρ ἐστί· καὶ μέρη ἔχει· καὶ σύνθεμενον ἐστί· καὶ ὡς μὲν ὅλον
ἀχρόνως αὐτὸν νοεῖ ὁ νοῦς, καὶ ἐν τῷ νῦν· οὐδὲ γὰρ δύναται ἐν χρόνῳ αὐτὸν νο-
ῆσαι ὁ νοῦς· πᾶς γὰρ χρόνος διαιρετός ἐστιν· εἰ οὖν ἐν διαιρετῷ ἐνόει,
καὶ τὸν οὐμενον ὅ ἐστι τὸ μέγεθος διαιρετὸν ὧν· ὡς γὰρ ἔχει ὁ χρόνος,
οὕτως ἔχει καὶ τὸ μέγεθος· ἀλλὰ μὲν ἀδιαίρετον ἐστὶν ἐνεργείᾳ· ὡς
ὅλον γὰρ νοεῖ αὐτό· τὸ δὲ ὅλον ἀδιαίρετον ἐστίν· οὐ κάρα ἐν χρόνῳ
νοεῖ αὐτό· ἀλλ' ἐν τῷ νῦν· καὶ ὅτι εἰ μὴ ἀχρόνως καὶ ἐν τῷ νῦν ἠπίστατο
αὐτὰ ὁ νοῦς· οὐκέτι ὅλον ἐνόει ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· καὶ εὑρίσκετο ποτὲ
μὴ γινώσκων· ἡ δὲ διάνοια ἐν χρόνῳ γινώσκει αὐτό· ἀλλὰ μὲν καὶ ὡς
μέρος ἔχον τὸ μέγεθος νοεῖ αὐτὸ ὁ νοῦς τὰ διάφορα μέρη ἐν διαφόροις
νῦν νοῶν, ἕκαστον μέρος ἐνεργείᾳ νῦν νοῶν· ὡς δὲ σύνθεμενον
αὐτό, οὐκέτι ὁ νοῦς νοεῖ, ἀλλ' ἡ διάνοια· τρίχως οὖν τοῦ μεγέθους
νοουμένου, ὡς ὅλου· ὡς μέρη ἔχοντος· ὡς σύνθεμένου· τὰ
μὲν δύο ὁ νοῦς νοεῖ, ὡς ὅλον καὶ ὡς μέρη ἔχοντος· τὸ δὲ ὡς σύνθε-
μενον ἡ διάνοια· τὸ δὲ ἔνυλον εἶδος οἶδεν ὁ νοῦς, οὐκέτι καθ' ἑαυτόν·
ἀλλὰ διὰ μέσης τῆς φαντασίας· νοεῖ οὖν αὐτὰ διὰ μέσης φαντασί-
τα γὰρ αἰσθητὰ οὐ δύναται καθ' ἑαυτὸν νοῆσαι ὁ νοῦς· χρεία γὰρ
φαντασίας· νοεῖ ὁ νοῦς, ἤδη διὰ τοῦτο μερίσας νοεῖ· ἔνεστι γὰρ καὶ
ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀδιαίρετόν τι· καὶ ὅτι τοῦτο ἀληθές, δῆλον ἐκ τοῦ
τοὺς πρώτους τύπους μὴ ἀφανίζεσθαι ἐκ τῶν δευτέρων· ὧ δηλο-
νότι ἐστὶ τι ἐν αὐτῇ ἀμερές· καὶ κατὰ τὸ ἀμερὲς τοῦτο νοεῖ ὁ νοῦς.
ὡς πάλιν ἀμερὲς αὐτὸν νοεῖν· πάλιν τὸ ἐν τῷ ποσῷ ἀμέριστον, νοεῖ
ὁ νοῦς κατὰ ἀπόφασιν· ὡς περὶ γὰρ τῇ ἀποφάσει τοῦ φωτὸς τὸ σκότος

νοοῦμεν

νοοῦμεν, οὕτω μὴ ἢ ἀποφάσει τοῦ ἀϊδίου νοοῦμεν τὸ μοναδικὸν μὴ ἢ ἀποφάσει τοῦ χρόνου τὸ νῦν μὴ ἢ ἀποφάσει τοῦ μεγέθους τὸ σημεῖον· ὥστε καὶ ἀποφάσιν νοοῦμεν τὸ ἐν ποσὸν ἀμέριστον· ἀδιαίρετος ἐποιοῦμεν τὸ μέλαν καὶ ἀποφάσιν τοῦ λευκοῦ γίνωσκεται· τεύδεται· ἀμφοτέρας ἀδοκιμοποιήται· μὴ ἀμφω· ποιά· τὸ μὲν οὐ μερίνον· τὸ δὲ διαιρετόν· μὴ καθ' αὐτὸ ἀμφω γίνωσκεται καὶ ἀφαιρέσεως· ἀμὴ ἄρα τὸ μέλαν λαμβοιεν ἂν τὴν τοῦ σώματος· ὡς τοῦ μέλανος ὄντος ποιοῦ· μὴ ταῦτα μὲν ὁ νοῦς μεριστῶς νοῦς ἀποφατικῶς οἶδεν· ὁ δὲ θεὸς νοῦς πάντα καὶ ἀφατικῶς, μὴ ἐπιβλητικῶς οἶδε χωρὶς τοῦ ποιοῦ· τοῦτο γὰρ οὐ ποιεῖ, ἵνα μὴ ποιητὸς ἀὼ· ὁ γὰρ γίνωσκε, τοῦτο μὴ ποιεῖ· ὑπὸ τὰ αὐτὰ μὴ γὰρ ἡ γνῶσις ἀὼ· διὸ ἄφηται, ἅπερ μὴ ἐστὶν ἐτο· τοῦτο δὲ τὸ λοίδιον, διχῶς ἐστὶν ἐξηρῆσθαι· ἐπὶ δὲ τὸ γίνωσκε μὴ λείπε τοῦτο μὴ γίνεται· ἢ ὅτι ἐπὶ δὲ τὸ γίνωσκε μὴ λείπε τοῦτο μὴ γίνεται· ἢ ὅτι ἐπὶ δὲ ἀνθρώπου ἐστὶν ἐνέργεια αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἄφηται, ἅπερ μὴ ἐστὶν ἐτο· ἐχθὲς δὲ μὴ ἐν τούτου πόσιόμαχη· ἆρα ἀποφατικῶς λείπε τὸν νοῦν ἐνέργειν, οὐ μὴ κατὰ τοῦ θεοῦ νοῦ ἐστὶν αὐτῷ ὁ λόγος· μὴ οὗτος μὲν ὁ ἐνὴ μὴν νοῦς γίνωσκε τὸ ἐν ποσὸν ἀμέριστον· τὸ δὲ αὖ λον ἄδος γίνωσκε καὶ ἢ ἢ γὰρ ὡς αἴτιον μὴ τοῦτο ἢ ποιητικόν, ἢ τελεσιουργικόν· οὐ δὲ γὰρ ὡς τελικὸν μόνον ὥστινες ἐνόμισαν γίνωσκε αὐτό· μὴ ὡς μὴ ἔχον δύναμιν γίνωσκε αὐτό· πῶς γὰρ ἐνὴ μὴν φωνὴ μὴ ἀλλὰ σωφάσιν ἐναντίον· παρ' αὐτῷ δεῖ οὐ κατὰ γίνωσκε δὲ αὐτὸ μὴ ὡς νοοῦ μενον· εὖ δον γὰρ ἔχον τὸ ἀδον τὸ γνωστικὸν μὴ ἐαυτὸν οἶδε· ἐπὶ οὖν ταῦτα ἄφηται, ἐν τούτοις ἡ θεωρία σου θῶ πληροῦται· ὡς περ εἰρήθη· ὅταν μὴ φησίν· ὅλη ὁ μὲν νοῦς ἀληθὰν μόνον οἶδε· ἐν οἷς δέ ποτε τὸ δος μὴ ἀληθάς, διανοίας τοῦτο· μὴ ἐν οἷς ἐστὶ σωθεοῖς, πάλιν διανοίας τοῦτο· μὴ ὁ δὲ τὰ δυοῖδία τῆς διανοίας πῶς ἅπερ· ταῦτα δὲ πῶ σωθεοῖν ὡς περ εἰρῆσθαι διανοεῖται ἡ διάνοια· μὴ καλῶς ἅπερ τὸ ὡς περ· οὐ δὲ γὰρ ὡς ὑγιῶς εἰρῆσθαι αὐτῷ· τὸ γὰρ ὡς ὑγιῶς εἰρῆσθαι, τοῦ νοῦ ἐστὶν· ἀληθῶς ἐν παραθεσθαι ἐν οἷς θεν αὐτῷ ἡ διάνοια· διὸ μὴ τὴ φιλίας ἐμπεδοκλέους ποιν ωνῶ· καθὸ καὶ ἐν παραθεσθαι ἐν οἷς μὴ οὐ ὑγιῶς· οἷον τὸ ἀσύμμετρον

K.

μὴ ἡ διάμετρος. τὴν βουλεται φάναι, ὅτι μὴ παρὰ τὸν καθηγούμενον ἀλη-
θεύει ἡ τοῦ δεῖται ἡ διάνοια· ἀ μὲν γὰρ ἔφη τὸ διάμετρον σύμμετρον,
ψεύδεται δὲ παρὰ τὸν καθηγούμενον τὸ σύμμετρον· ἀ γὰρ ἀσύμμετρος
ἐστὶ τῇ πλευρᾷ, ἀληθεύει διὰ τὸν καθηγούμενον· ἐὰν δὲ γενομένων
ἢ ἐσομένων τὸν χρόνον προσενοῶν μὴ σῶς ᾖ φάς, οὐδιὰ τοῦτων προσήθε-
ται φάναι· ὅτι μὴ παρὰ τὸν χρόνον καλῶς ἢ καλῶς σῶς ἢ καλὲ μενοι γίνεται·
ἢ ἀλήθεια ἢ ἀτρεῖα δοξεν ἐν τοῖς πράγμασιν· ἀ μὲν γὰρ ἔφη ἔστε ται παρῳ-
κηκὰ, ψευδῆ διὰ τὸ μέλλον τοῦ χρόνου· ἀ δὲ ἔφη γέγονεν διὰ τὸ παρελ-
θὸν τοῦ χρόνου· ἀ δὲ γὰρ φησὶν ἐν τῇ σῳ ψεύδεται ἀλήθεια μὴ ψεῦδος.
οὐ μέγα ἀπλοῖς πράγμασι· μὴ γὰρ ἐὰν τὸν λευκὸν σῶμα ἀ γῳ ἔφη μὴ
λευκὸν, ψευδῆ· καὶν μὴ τὸ λευκὸν ἔφη λευκὸν ψευδῆ διὰ τῳ σῶ θεῖν
ἀναμόδιον οὖσαν· μὴ ὅτα μὴ τῳ καθαφάσιν μὴ τῳ ἀπόφασιν σῶ-
θεῖν φησὶ· δῶ α τὸν δὲ φησὶ μὴ διαίρεσιν ἀμφω φάναι· διὸ ὅτι ἐν τῶν
διαφόρων ἐστὶ πραγμάτων· μὴ δῶ α τὸν ἐστὶν αὐτὰς διαιρεθῶ σι
ἀς τοὺς ὅρους ἐξῶν σῶ επέθησαν· καλῶς δὲ φησὶ τὸ ἐν δέχεται·
ἀμέλα δῶ α τὸν φάναι τῳ μὴ καθάφασιν διαίρεσιν ἄτε διαιρουμ-
σαφῶς ὡς ὑποκείμενον μὴ καθηγούμενον· τῳ δὲ ἀπόφασιν σῶθεῖν
λίνα λείπῃ, ὡς ἐξυποκειμένου μὴ καθηγουμένου σύγκειμένῳ.
μὴ οὕτω μὲν ἐν τοῦτο φησὶν· ἐν μέντοι τῇ λοιπῇ, τῳ μὲν καθά-
φασιν σῶθεῖν λείπει μόνον· τῳ δὲ ἀπόφασιν διαίρεσιν· ἀλλὰ μὴ
ὅτι ὧν ἢ ἔφασαν· μὴ φησὶν ὅτι ἐὰν ἢ ὁ καθηγούμενος ψευδὴς ἐνεκάθω
χρόνῳ λεγόμενος, ψευδὴς ἐστὶν· οἷον ἐὰν ἡ φησὶ πλέων ναι λευκὸν,
μὴ οὖν ναι λευκὸν· καὶν ἡ φησὶ ὅτι λευκὸν ἐστὶν· ἢ ὧν· ἢ ἔφασαν· ψευδῆ
διὰ τὸν καθηγούμενον· οἷας χρόνος διαφορᾶν ἐν τούτῳ οὐκ φαίνεται·
μὴ ὅρα ὅτι μὴ καὶ ἄλλα δυο τῆς διανοίας ἴδια, τὸ περὶ ἀπόφασιν
μὴ καθάφασιν καταλίνεσθαι, ὧν ἐναλέσε σῶθεῖν· μὴ τὸ ψευδὲς
θασάμῳ ἢ διὰ τὸν καθηγούμενον, ἢ διὰ τὸν χρόνον ἔφε· τὸ δὴ
ἐν ποιῶ, τοῦτο ὁ νοῦς ἕκαστον· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ μὴ ἄνω τερῳ φρήμ-
ἐν ὑπερβατὸν δὲ τὸν λόγον ἂν ἀναγνῷ θι, οὕτως· τὸ δὲ ποιοῦτων
ἕκαστον ἐν ὁ νοῦς· ἃ μὲν ὅτι ὁ νοῦς μὴ καὶ διαίρεται ἀδιαιρέτως

νοῦ· καὶ ὅρα ὅτι τοῦ νοῦν ποιεῖν εἶπε πάνυ θαυμασίως· ὡς περὶ ἀρ τὸ ὂν ἐν πᾶ
σι μεταδίδωσι τοῦ εἶναι· καὶ τοῖς καλοῖς τοῦ καλὰ εἶναι· τὸ καλὸν τοῦ καλὰ δ.
καλοὺς εἶναι, οὕτω καὶ ὀνοῦς κατὰ τὸ ἑαυτοῦ ἁπλοῦν καὶ ἐνιαῖον, τὰ σύγκειμα
ἁπλὰ ποιεῖ· ὡς γὰρ ἁπλῶν οὐ αὐτὰ ὀνοῦς καὶ οὐ χωρὶς σύνθετα· τὸ δὲ ἀδιαίρετον
ἐπεὶ διχῶς ἢ δύναμει, ἢ ἐνεργείᾳ, ἐπὶ τὸ δεύτερον σημαινόμενον τοῦ ἀ
διαιρέτου ἔρχεται, ὅ ἐστι τὸ μέγεθος· ἤτοι τὸ σύνεχες, ἢ δύναμει μὲν ἐστι
διαιρετὸν ἐνεργείᾳ δὲ ἀδιαίρετον ὡς τὸ μέγεθος· ἢ ἐνεργείᾳ μὲν διαι-
ρετὸν, δύναμει δὲ ἀδιαίρετον ὡς τὸ ὕδωρ· ὀνοῦς τοίνυν φησὶ καὶ τὸ δύνα-
μει διαιρετὸν ὡς ἐνεργείᾳ ἀδιαίρετος οἷδε· καὶ τὸ ἐνεργείᾳ διαιρετὸν,
ὡς ἐνεργείᾳ ἀδιαίρετος· οἷδε δὲ ταῦτα φησὶ καὶ ἐν ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ·
ἵνα μὴ ἐν τῷ ἡμίσει εἴη τὸ ἥμισυ· καλεῖ δὲ ἀδιαίρετον χρόνον τὸ νῦν.
τοῦτο καὶ ἀρχὴν ἔχει καὶ πέρας· καὶ χρόνος ἐστί· νῦν δὲ περὶ τοῦ ἀκαροῦς
νῦν ἐστιν ἡμῖν ὁ λόγος· οὐχ ὅτι δὲ διττῶς ἐστι τὸ ἀδιαίρετον μόνον, εἶπεν
ὅτι τὸ ἀδιαίρετον διχῶς· ἀλλ' ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν τομὴν τοῦ μεγέθους,
εἰς β μόνον διαιρεῖται· τὸ γὰρ μέγεθος, ἢ δύναμει ἐστὶν ἀδιαίρετον,
ἢ ἐνεργείᾳ· τὸ δὲ μῆκος ἐνεργείᾳ μὲν σύνεχες ἐστί· δύναμει δὲ διηρημένον.
μῆκος δὲ νῦν, ἀντὶ τοῦ συνεχὲς ἄκουε· φησὶν οὖν ὅτι οὐδὲν ἐστι
τὸ κωλύον τὸν νῦν τὸ μῆκος οὐχὴ διηρημένον ἐστὶ νοεῖν, ἀλλ' ἢ
σύνεχες· ἐνεργείᾳ γὰρ συνεχὲς ἐστί· τοῦτο δὲ ὡς κατασκευαστικὸν
ἔλαβε τοῦ ἄνω ῥηθέντος· ὅτι καὶ τῶν συνθέτων ὀνοῦς, ὡς ἁπλῶν
ἀντιλαμβάνεται· ὁμοίως γὰρ ὁ χρόνος ἀδιαίρετος καὶ διαιρετός.
ἐπεὶ δὴ εἶπεν ἐν ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ νοεῖ, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι οὐκ ἔστιν
ἀδιαίρετος χρόνος, φησὶν ὅτι ὁ χρόνος, καὶ διαιρετός ἐστι καὶ ἀδιαί-
ρετος· κακῶς λέγων· τὸ γὰρ νῦν ἀντὶ χρόνου ἔλαβεν ἀδιαιρέτου.
ἀγνοῶν ὅτι αἱ ἀρχαὶ τοῦ ποσοῦ, οὐ ποσά· καὶ ἡ ἀρχὴ οὖν τοῦ χρόνου,
οὐκ ἔστι χρόνος· οὐκ οὖν ἐστιν εἶπεν ἐν τῷ ἡμίσει τὶ ἐνοεῖ ἑκατέρω.
τοῦτο πάλιν τοῦ ἄνω ἐστὶ κατασκευαστικόν· ὅτι εἰ καθὸ διαι-
ρετός ἐστιν ὁ χρόνος ἐνοοῦμεν· καὶ οὐ καθὸ ἀδιαίρετός ἐστι· τὸ
δέκα ποδῶν ξύλον ἐν τῷ ἡμίσει τυχὸν τοῦ χρόνου τὰ ἡμίσει
ἐνοοῦμεν τοῦ ξύλου, ὅ ἐστι τοὺς πέντε πόδας· καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ

ἢ μόνα τοῦ χρόνου τοὺς ἄλλους πέντε πόδας. ὅπερ οὐχοὕτως φαίνεται. τὸ γὰρ μέγεθος φησὶν οὐκ ἔστιν ἐνεργείᾳ ἀδιαίρετον. ἵνα ἅπτηται ὅλη ἡ μία ἐν τῷ ἡ μόνα τοῦ χρόνου ἐνόησεν, ἀλλὰ δύναμιν μόνον ἐστὶ διαιρετόν. ὁ δὲ νοῦς ὡς ἐνεργείᾳ ἀδιαίρετον ἀπὸ οἵδε. χωρὶς δὲ ἐπιπέρουν δ' τῶν ἡμίσεων. τὸ νοῶν δ' ἔφην, ἀνθ' οὗ τοῦ διανοούμενος καὶ παχθησόμενος. περὶ διανοίας γάρ ἐστιν ὡς ὅλος. ἐπὶ σημείας δ' φην ὁ νοῦς ἀδιαιρέτως νοῦ. φησὶν ὅτι ἡ δὲ διάνοια διήρηται μὲν ὑπὸ χωρὶς ἕκαστον οἶδε. μὴ ὅταν δὲ οἶδεν ἁπλῶς ὡς μὴ ἅμα, οὕτως οἶδεν ἁπλῶς, ὡς μήνη ἐν δυσὶ νύξιν οὖσι μένα. ὃ δ' φην ἐξ ἀμφοῖν μὴ ἐν χρόνῳ, οἶδεν ἁπλῶς μὴ τῶν ἐπ' ἀμφοῖν. τοῦτ' ἔστι διήρηται μὴ οὐ κέλευσ μῆκος, ἀλλ' ἄλλος διαφορᾶς μήνη. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ λέγει. οἱον ἡ μήνη. μὴ καλῶς πρὸς ἅπαντα τὸ οἱ ονδ' μήνη. ἐν γὰρ μόνον ὑπέμνημα τὸ μέγεθος. ὅπερ ἅπαντα δ' διαφόρους χρόνους νοῦ ὁ νοῦς μεγέθη ἔσονται, τὸ ἐνεργείᾳ ὂν ἐν μέγεθος, ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον. τὸ δὲ μὴ καὶ ποσὸν ἀδιαίρετον ἀλλὰ τῷ δύνᾳ. τὸ γὰρ ἑστὸς μανόμενον τοῦ ἀδιαιρέτου, διότι ἐστὶν ἐνδύναμει ἀδιαίρετον. τὸ δὲ ὡσαύτως ἔλεγεν ὅτι μὴ τὸ σωματικὸν μὲν οὐ δεῖ πολύνοημένως ἀδιαίρετον. διότι ἐστὶν ἐνδύναμει τὸ δ' ἀδιαίρετον. τὸ δὲ οὐ τῷ δύνᾳ εἶ. μὴ ἀδιαίρετον ὁμολόγου μένως ἐν ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ. μὴ ἐν ἀδιαιρέτῳ τῆς ψυχῆς δυνάμει γίνωσκεται. ὑς δέ ἐστιν ἡ ἀδιαίρετος τῆς ψυχῆς δυνάμις, ἡ δῆλον ὅτι ὁ νοῦς. καὶ παρὸ σύμφερηκος δὲ μὴ οὐ χὴ ἐκεῖνα διαιρεταὶ ὧν νοῦ. μὴ ἐν ᾧ χρόνῳ. τὸ ἔνυλον εἶδος φησὶν ὁ νοῦς νοῦ ἀδιαίρετον καὶ παρὸ σύμφερηκος. καὶ φανερὸν γὰρ τὸ ἔνυλον εἶδος διαιρετόν ἐστι. καὶ θὰ μὴ μετ' ἐνδυνάμεως τινὸς θεωρούμενον ὡς ἐπ' ἄπειρον γίνομ' διαίρεσιν τοῦ σωματικοῦς. καὶ παρὸ σύμφερηκος δὲ λέγονται ἔχ' τὸ ἀδιαίρετον. διότι ἐξῶν ἁπλοῖς ἓν ἕνωσις ἐπιγίνεται. τοῦτο οὖν ἐστιν ὁ λέγει. ὅτι οὐ χὴ αὐτὴ τοῦ καθάπερ ἐνδύναμει παρὸ ἔνυλα εἶδη διαιρεταί ἐστιν οὐ χοὕτως ἁπλᾶ νοῦ ὁ νοῦς. ἀλλὰ μᾶν ὧν οἱ διαιρεταί, ὁ νοῦς ἀδιαιρέτως ἁπλᾶ νοῦ. διότι τῷ ἀδιαιρέτῳ ἡ ψυχὴ ἐαυτῆς μέρη νοῦ ἁπλᾶ. ἔστι δὲ τὸ ἀδιαίρετον μέρος τῆς ψυχῆς ὁ νοῦς. μὴ ἐν ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ. ἐ-

ξῆς

δὲ ἡ οὐσία· οὐ γὰρ μή ποτε ἡ τοιαύτη φαντασία νοῦς γένοιτο ἂν ἀδιαίρετος
χρόνῳ· ἡ μὲν γὰρ διαίρεσις τῆς ψυχῆς δῶρόν ἐστι καὶ ἡ κατὰ συμβεβηκός· διὸ οὐ
δύναται καθ' αὑτὸ φαντασία ἀδιαίρετος εἶναι· ἀλλὰ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς τῷ ἕνωσιν
ἔχουσι· καὶ οὕτως ἐστὶν ἡ ὀπτικὴ νοῦς ἀδιαίρετον καὶ κατὰ συμβεβηκός.
ἡ λεγομένη δὲ ἁπλῆ μένει ἀφύσεως ἕξις τὸ ἀδιαίρετος νοῆσαι· καὶ κατὰ
δὲ συμβεβηκός, νοῆσαι ἀδιαίρετον· διὸ καὶ ἐνίοις σώφρων καὶ κατὰ συμβε-
βηκὸς ἂν εἴη ἀδιαίρετοις· εἰ γὰρ δὲ φασιν ἁπλοῦν τὴν ψυχὴν εἶναι τὴν φαν-
τασίαν· ἡ βούλεται ἁπλῆ, οὐκ ἔχει ἡ τοιαύτη φαντασία νοῦς, γί-
νωσις τοίνυν ἕνωσις ἂν εἴη· οὐκ ἔχει γὰρ διαίρεσιν τὸ μέρος τῆς
φαντασίας· ἔχει γὰρ ἀδιαίρετον μέρος ὡς δηλοῖ τὸ μὴ ἀφανίζεσθαι
ἐν αὐτῇ τοὺς πρώτους τύπους ἐμπίπτοντος πλέον· καὶ κατὰ συμβεβηκὸς
δὲ φησὶ διαιρεθῆναι ἡ φαντασία τὸ ἐν τοῖς μέρεσιν ἂν διαιρετόν.
ἡ τοίνυν ὅλη φαντασία διαίρετον· ὧν οὖν φησὶν ὁ γαλανὸς ἔχουσι μέρη
ὁ νοῦς νοεῖ· οἷον ἡ ὅλη φαντασία· καὶ κατὰ συμβεβηκὸς δέ ἐστιν αὐτὴ
διαιρετή, ἡ οὐχὶ φαντασία· ἡ ἐν τῷ χρόνῳ δὲ ἐν ᾧ νοεῖ ὁ νοῦς διαί-
ρετος ἐστί· πάλιν δὲ χρόνου τὸ ἐν ᾧ. ἔστι δὲ διαιρετὸν τὸ ἐν ᾧ.
ἡ αὐτὸ καθ' αὑτὸ συμβεβηκὸς τῷ ἐν χρόνῳ εἶναι διαιρετῷ· ὡς ἔστιν οὖν
σῶμα εἶναι τοῦτο λέγει· οὐκ ἀεὶ ἡ κατὰ συμβεβηκὸς διαιρεῖται φαν-
τασία ἡ ἐν ᾧ χρόνος, ἀλλοῖον ὡς διαίρεται λαμβάνων τὰ τα·
ἡ ὡς εἰ νοεῖ τὸ ἕνυλον εἶδος· μήποτε δέ ἐστιν εἰπεῖν ὅτι ἡ ποιο-
νία ἀνῃρέθη σὺν τῇ φαντασίᾳ ἡ ἕνυλον εἶδος τὸ εἶναι ἀμφό-
τερα καὶ κατὰ συμβεβηκὸς διαιρετά· ἔνεστι γὰρ καὶ τούτοις ἡ ἀ
διαίρετον· ἀλλ' ἴσως οὐ χωριστόν· ἔστι φησὶν ἡ ἐν τῷ χρόνῳ διαι-
ρετὸν τὸν ὦν· πάλιν δὲ καὶ τὰ μὴ ἔχοντα· ἀλλὰ ἡ ἐν τῇ φαντασίᾳ
ἐστὶν ἀδιαίρετον ὧν ἔχει τὸ νοῦς· διὰ τί δὲ εἶπεν ἴσως ἡ ἀμφι-
βαλεῖν· οὐ γὰρ ὁμολογεῖται ὅτι ἡ φαντασία οὐκ ἔστι χωριστή, ἀλλὰ
φθαρτή· μήποτε οὖν ἐστὶν εἶπεν ἐπὶ δὴ νοῦν οὕτω οὐ τῷ ἐναλλὰξ ἐπα-
θητικοῦ· ἡ σωτηρίου τῶν, διὰ τοῦτο οὐ δῶρον ἐστὶν οὐ τῷ εἶπεν
ἀχωριστον ὡς νοῦν διὸ ἡ ἀμφίβαλεν· εἶτα ἐπὶ δὴ εἶπεν ὅτι οὐκ ἔστι
χωριστὴ φασὶ νοῦ ὅτι οὐκ ἔστι χωριστή, ὥσπερ χωριστὸν πάντα ἁπλῶς ἐν

νοήσαι μὴ μῆκος μὴ χρόνος· τοῦτο γὰρ τὸ χωρίστον· ἐν ἅπασι γὰρ τῷ μήκει ἢ τῷ χρόνῳ ἢ τῷ στῶ ἐχόμενόν ἐστι· διὸ μὴ ὄντος χωρίστου πάντα μὴ ὡς ἐν οἶδε· μὴ που τὸ ὁμοίως ἐν ἅπασι γὰρ ἔστι τῷ στῶ ἐχόμενα τούτῳ δὲ δοκεῖ τὸ ἀμερὲς μὴ ἀχώριστον, ἐν ὅλῳ ἐστὶ τῷ χρόνῳ μὴ τῷ μήκει· ἡ δὲ στιγμὴ μὴ πᾶσα διαίρεσις· ἐν τούτῳ θεν ἄλλο ἐστὶ σημαινόμενον τοῦ ἀδιαιρέτου τόδε τι· τὸ δὲ ἀδιαίρετον· τὰ τοίνυν περιττῶν πάντων διαιρέτων· ἀλλ' ἐπὶ τῶν πάντων διαιρέτων, τὰ μὲν μαθηματικὰ στερεὰ οἴγε ἴνωσιν ἔχειν· τὰδε μαθήματα· πῶς τὸν περὶ τῶν μαθηματικῶν στερεῶν λέγωσιν ἔνιοι νῦν μὲν τέχνων ἢ μὴ νόντων· οἷον φησί, στιγμή· αὕτη γὰρ ὡς ἐν τῇ θεωρίᾳ ἀφῆται, τῇ ἀπὸ φαντοῦ σωμ ἔχουσι ἴνωσιν ἔχειν· μὴ μεθ' ἁπτὸ στιγμὴ ἐπὶ γραμμὴ μὴ πρὸ οὕτως ἀδιαίρετον· ἵνα ἅπτηται γραμμὴ μὴ ἐπὶ φανταν· τῶν γὰρ ἀφεκτέον ἐστὶ περάτα· μὴ ἵστως γὰρ ἅπτεν, ἢ οὐκ ἂν γραμμὴ μὴ τὸ ἐπίπεδον ἀδιαίρετα ἐστίν· μὴ λεῖ μὲν ὅλῃ καθ' ὁ μὲν ἐκτὸν ἅπτεται ἐστὶν ἀδιαίρετα ἐστίν· ὅλως δὲ τοῦτον ἐν μηθέν, οὐκ οὐ μόνον ἡ στιγμὴ διαίρεσις ἐστὶ γραμμῆς, ἀλλ' οὐκ μὴ γραμμὴ διαίρεσις ἐστὶν ἐπιφανά· μὴ ἐπιφανὰ στερεοῦ· μὴ τὸ οὕτως ἀδιαίρετον δὴ λοῦται ὡς περ ἡ στερεοῖς· μὴ τὸ οὕτως φησὶν ἀδιαίρετον ἐστίν· ὡς περ δὲ ἡ στιγμή, οὕτω μὴ ὡς τὸ δὴ λοῦται καὶ τὰ στερεοῖν· τοῦτο δὲ ἅπτεται τὰ ἀσώματα μὴ τὸ ἔθον· ἄλλ' ἵνα οὐ στερεὰ ἔστιν ἴνωσιν ἔχειν· στερεὰ ἔστι βάθους ἐπίφανα γνωρίζεται· ἡ δὲ γραμμὴ ἴνωσιν ἔχειν τῆς στερεᾶς τοῦ βάθους μὴ τοῦ πλάτους· ἡ δὲ στιγμή, τῇ στερεᾷ βάθους, πλάτους, μήκους· τῶν τὰ δὲ διαιρετὰ ἔστι πανταχοῦ ἀκόλουθος· ἡ γὰρ στιγμὴ τῷ γραμμῇ διαιρεῖ· μὴ ἡ γραμμὴ τῷ ἐπιφάνειαν· μὴ ἐπιφάνεια τοῦ σώματα· καθ' ἃ μὲν τὰ δὲ διαίρετα ἐστί, πῶς τὸ καὶ που ἴνωσι ἔχει, ἢ τὸ μέλαν· ὅτι τὸ καὶ που στερεοῖς ἐστι καλοῦ ὁμολόγηται· ὅτι δὲ τὸ μέλαν τοῦ λευκοῦ στερεοῖς ἐστι, δῆλον· ἔδοξε ποιήσαι γὰρ μέλαν ὡς ἔπος μὲν· μὴ πρεσβῶν ἂν μὴ ὁμοίους ἢ πρὸ τὸ μέλαν, ἵνα ἡ στερεοῖς τοῦ λευκοῦ τὸ ὁμοίως· λευκοῦ δὲ, ἵνα νοήσωμεν τὸ φῶς· τούτου γὰρ στερεοῖς τὸ ὁμοίως· δῆλον δὲ δῶ μὲν ἂν ὅτι τὸ ἴνωσιν ἐν ἐνδέχεται ἐν ἀπλῶ· ἐν ἐνδέχεται λεῖ, αὐτὴ τοῦ ἐν ὑπαρχάν· νοῶ δὲ

ζητέπως δύναται τὸ σῶμα· μὴ προλαμβάνῃ δύο λέγειν· πρῶτον μὲν ὅτι δύο τὸ νοῦν
δύο ἀνθρώπους ὡς τὸ νοούμενον· δύο ἀνθρώπους λέγειν ἐστὶ τὴν δύο ὑπόστασιν· οὐδὲ
βούλεται ἀρίστοτέλης ἓν αἰτίους εἶναι τῆς τῶν πραγμάτων· ὥσπερ οὖν
φησὶ δύο ἀνθρώπους εἶναι τὸ νοούμενον· οὕτω δεῖ ἓν εἶναι τὸ νοῦν· δεῖ γὰρ τὸ νοητὸν
οὕτως ἐχόμενον εἶναι τῷ νοητικῷ μένῳ μὴ ὁμοίως εἶναι ἄλλο· μὴ δύο ἀνθρώπους
ἓν εἶναι· μὴ πάλιν τὸ νοητὸν μένον ἐνυπάρχειν ἐν ἄλλῳ τῷ νοητικῷ·
ὁπόταν γένηται ἄλλο ὅπερ ἐστὶ δεύτερον· μὴ ὅτι οὕτως ταῦτα ἔχει τὸν νοῦν·
τὸ σῶμα γίνωσιν καὶ τὰ ἀφηρημένα πέντε· μὴ λέγει ἄλλα· πλὴν τοῦ αἰ-
σθητοῦ· εἰ δὲ ἄλλο μηδὲν ἔχειν ἐν αὐτῷ· ὃς μηδεμίαν ἔχοντος ἄλλου σύ-
στασιν μεταλαμβάνοντος· ἢ ὅλως αὐτὸ νοεῖν· διὰ τοῦτο παντελῶς ἠφανισμένου ἄλλου·
οὐδὲ ἐνεργάζεται· ὅτι λοιπὸν μὴ ἄλλο γίνωσιν· τὸ δὲ χωρίστον ὡς πλού-
ταρχός φησι· μὴ μόνον νοῦν μοι τῆς ὕλης τῶν σωμάτων· ἀλλὰ μὴ πᾶν
τὸ ἀχώριστον δῶμα μέτρον ὃ ὀφείλων ἅπαν μὴ χωρίζομένου· εἰ μὴ χωρίστου·
τὸ σῶμα γὰρ μὴ χωρίστον· ὡς μὴ καὶ τὸν λόγον αἰσθητὸν εἶναι τοὺς ὧν νῦν
πράγματι αὐτῶν· τὸ οὐ νῦν ἐναργὲς οὐ μέσην ἐνδεχόμενον πρᾶγμα· ἄλλο ἐ-
στὶ γίνωσιν μὴ ἐνεργάζεται· μὴ χωρίστον ἐστὶ· μὴ οὐ μόνον νοῦς ἀλλὰ
μὴ ἄλλο τι ἐστὶ τοιοῦτον ἡ πρᾶξις σὺν θεῷ πλησιοῦται·
ὅτι δὲ ὡς ἡ φύσις μία καὶ λόγος, ὡς περὶ μὲν καὶ ἀφύσις. δεῖξας αἰρίστο-
τέλης ὅτι ἀΐδιος ὁ νοῦς, μὴ ὅτι διαφέρει αὐθυπόστατος, μὴ πῶς τὸν νοῦν γίνεται· μὴ
τὸ διαφορὰν τῶν νοητῶν, οὐ πρότερον ἅπαν ἀπαλλάττεται τοῦ νοῦ,
πρὶν ἂν ἅπαν ὁλοτελῶς ἀπ' οὐ τὸ διαμένειν· μὴ διαμένειν τὸν
νοῦν τὸν περὶ τὰ ἁπλᾶ καὶ τὰ γινόμενον τοῦ περὶ τὰ σώματα καὶ τὰ γι-
νόμενον. οὐ τὸ διανοίας τὸν δῶμα νοῦν τοῦ ἐνεργάζεται· τὸν πρᾶ-
γμα νοῦν τοῦ θεωρητοῦ· μὴ τὸ μὲν πρῶτον μὴ ἀδιαμένειν·
διαμένειν τὸ δὲ δεύτερον δύο· μὴ τὸ πρίτον τρίτον· διαφέρει τοίνυν
ὁ περὶ τὰ ἁπλᾶ καταγινόμενος νοῦς, τοῦ περὶ τὰ σώματα καταγι-
νομένου· τοῦ τῇ διανοίας· ἀνάγκη γὰρ περὶ τὰ σώματα καταγί-
νεσθαι· ὁ μὲν νοῦς ἀληθεύει· ἡ δὲ διάνοια μὴ ἀληθεύει
μὴ ψεύδεσθαι· μὴ οὐδὲ ἔστι τὸ ἀληθὲς τῆς διανοίας, τῷ ἀληθεῖ
τοῦ νοῦ· τὸ μὲν γὰρ τοῦ νοῦ ὑπάρχει μόνου ἐστὶν ἀληθές· τὸ δὲ

τῆς διανοίας, ἐνδοῶ θεόθ· ἐστὶ δέ τινος καταληπ· μὴ ἐοικενόμενόν οὖς
ἀληθοθ περὶ τὰ οἰκεῖα ἀληθῆ καὶ καταλείπομενη· ἢ ὅτι αἰσθάνεται ἀληθεύθ· ἡδὲ
διάνοια ἐοικεν αἰσθάνεσθαι περὶ τὰ καὶ σύμβερηκος ἀληθῆ καὶ καταλει-
πομένη· ὥστε ἴσως τὸ μὲν ἀεύδεται· τὸ δὲ αἰσθάνεται θεύθ· μὴ ἐνοῶ θεόθ
ἢ· ἀλλα γὰρ ἐξαλουίνωσι· οἷον ἀπὸ λευκοῦ, οὗ ἄνος· τὰ οὖν ἁπλᾶ
νοήματα ὡς ἀναλογοῦντα διδόασι προαιρούσας ἀληθῆ πάσχειν αἰσθάνεσθαι θεού-
σης, αἰσθάνεται θεύουσιν· τὰ δὲ σύνθετα νοήματα ὡς ἀναλογοῦντα
αἰσθήσεσι ἀλογρίοις προαιροῦσι· τὸ μὲν ἀληθεύουσι· τὸ δὲ ἀεύ-
δεται μένη· διὰ τοῦτο τοιῶδε, τὸ μὲν ἀληθεύουσι· τὸ δὲ ἀεύ-
δεται· οὕτω μένοῦν διανοίνται τὸν δῶμα μένοῦν, τοῦ ἐνεργείᾳ.
πρῶτον μέν οὗ ὁ μὲν ἐνεργείᾳ νοῦς, ὡσαὶ τὰ πράγματα ἐστίν· ὁ δὲ
δῶμα οὐ πάντα τὰ πράγματα ἀμήνοήσεσθε· δεύτερον δὲ οὗ
ὁ μὲν δῶμα νοῦς ἐν τῷ μεσιῷ χρόνῳ πρῶτερεύθ τοῦ ἐνεργείᾳ·
ἐν δὲ τῷ ὅλῳ οὐ πρωτερεύθ· ἐστὶ γὰρ ἀεὶ μὲν ἐνεργείᾳ μὴ δῶμα
δεῖ γὰρ ἦναι τὸ ἐνεργείᾳ ἀεί· ἵνα ἀνάγκη τὸ δῶμα εἶς τὸ ἐνεργείᾳ,
οὕτω μὴ τοῦτο διανοίνας διανοίνη μὴ τὸν θεωρητικὸν νοῦν τοῦ
πρακτικοῦ· μὴ λείπεσθαι πρῶτον διανοίαν πάντων· οὗ μὲν πρακ-
τικὸς νοῦς, ἀεὶ περὶ μεσιὰ καταλίνεται· ὁ δὲ θεωρητικὸς
μὴ περὶ ναὸν ὅλου θυητέαν λείπεσθαι διανοίαν· τὸ ἦναι ἐν μὲν τῷ
ὁ μὲν πρακτικὸς ἀεὶ φαντασίαν μὲ χρηται· ὁ δὲ θεωρητικὸς
οὐ καὶ· πρίτην διανοίας τὸ ἦναι ἐν μὲν τῷ θεωρητικῷ, τὸ ἀληθεύ-
μὴ τὸ ἀεύδος· ἐν δὲ τῷ πρακτικῷ τὸ ἀγαθοῦ μὴ καλοῦ· μὴ μᾶλλον
αὖ τὴν ἡδιάνοιαν μεσάτων· ἡ γὰρ ὄνησις ἔσχατόν ἐστι τὸ ἀναλῶσαν
μὴ ὁ θεωρητικὸς γὰρ νοῦς παρὰ τὸν πρακτικὸν τῷ ὑποκειμένῳ·
ὥσπερ γὰρ οὐ μέσιόν ἐστι πρὸς ὁ δῶμα νοῦς παρὰ τὸν ἐνεργείᾳ
τῷ ὑποκειμένῳ ὁ αὐτός γάρ ἐστιν· ἀλλὰ μόνον τῷ χρόνῳ διά-
φερει, οὕτω μὸ πρακτικὸς νοῦς ἔχει πρὸς τὸν θεωρητικόν·
τῷ μὲν γὰρ ὑποκειμένῳ ὁ αὐτός ἐστι· τῇ δὲ ὀχέσει διάφορος·
ἀναλογεῖ μὲν γὰρ ὁ θεωρητικὸς ὁ ἦναι μόνον τὰ ὁδηδιανεύσῃ
τῶν χρωμάτων μὴ γίνωσκουσι· οὗ τὸ δὲ μὲν λευκὸν ἐστι·

τὸ δὲ μέλαν· ὁ δὲ πραπίδος νοῦς ἀναλοιδόρητος μόνον γινώσκουσα
τὰ δὴ τῶν χρωμάτων, ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμὸς μὲν τὸ ἡδύ, ἀποστρε-
φόμενος δὲ τὸ λυπηρόν· ὥσπερ γὰρ ἡ ὄτις ἡ πρὸς τὸ λευκὸν καὶ μέλαν
καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρὸν γινώσκουσα, οὕτω καὶ ὁ πραπίδος νοῦς,
οὐ μόνον τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος οἶδεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ
κακόν· καὶ ἀναλοιδορεῖται τὸ μὲν ἐνόησε ἡδύ, πῶς ἀγαθόν· τὸ δὲ ἐνόησε
λυπηρόν, πῶς κακόν· πολλάκις δὲ εἶδον νοῦς τὸ λυπηρόν, ἀντὶ τοῦ ἡδέος
αἱρεθῆναι, διὰ τὸ εἶναι τὸ λυπηρὸν ἀγαθόν· τὸ δὲ ἡδύ, πολλάκις κακόν.
ὡς πᾶσαν ἡ αἴνη διαφορά· ὅτι ὁ μὲν θεωρητικὸς νοῦς, ἀνευ ὀρέ-
ξεως ἐνεργεῖ τὸ ἀληθὲς μόνον καὶ τὸ ψεῦδος γινώσκων· ὁ δὲ πρα-
κτικὸς νοῦς μετὰ ὀρέξεως ἐνεργεῖ τὸ δοκεῖναι ποῖον μὲν εἶναι ἀγαθόν.
ποῖον δὲ κακόν· μέχρι τούτων προαγαγὼν τὸν θεωρητικὸν καὶ διωρίσαν τοῦ θεω-
ρητικοῦ νοῦ πρὸς τὸν πρακτικόν, καὶ ἐπάνω ἀνήκειν διδόντα παρα-
δίδωσι τοῦ νοῦ πρὸς τὸ αἰσθητὸν· ἐπεὶ δὴ γὰρ καὶ ἐν τῇ διαιρέσει τοῦ
νοῦ πρὸς τὸ διανοητὸν, καὶ πάλιν ἐν τῇ διαιρέσει τοῦ θεωρητικοῦ
νοός, πρὸς τὸν πρακτικὸν νοῦν τὴν αἰσθητὸν ἀπήνεγκεν· ἵνα μὴ τις
νομίσῃ ὅτι καθ' ἁπάντων ἑαυτοῖς ὁ νοῦς τὴν αἴσθησιν, διὰ τοῦ το
νῦν διαιρῶν οἰνοῦ πρὸς αἴσθησιν παραδίδωσι· μὴ φησὶν ὅτι
καθ' μέρος αἰσθητοῖς οἷον ἡ ὄτις οἶδε τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν
καὶ ποιὸν καθ' ὑπόκειται ἐστὶ λευκοῦ καὶ μέλανος ἡ ὄτις· λευκοῦ
δὲ καὶ μέλανος, ἡ ποιὰ αἴσθησις, ποιὸν ἐστι καθ' ὑποκείμενον τῷ διαφορ 61
ᾧ ἔχει τὸ λευκὸν πρὸς τὸ μέλαν, οὐ ποῖόν ἐστιν ἡ ὄτις· ἀλλὰ ποιὰ
αἴσθησις· ὥσπερ οὖν ἀπὸ περὶ τῶν αἰσθητῶν καθ' μέρος αἰσθήσεων ποιὰ
αἴσθησις, οὕτω καὶ τῶν θεωρητικῶν νοημάτων ἐστὶ ποιὸν καθ' ὑποκείμενον
ἤνοιξε γὰρ γνῶσις καὶ τῶν πρακτικῶν· οἷον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ ἡ νοερὰ πρᾶξις
ἀμφοτέρων δὲ καὶ τῶν θεωρητικῶν καὶ τῶν πρακτικῶν νοῦς ἐστι κα-
θ' ὑποκείμενον· καὶ τὸ μὲν νοερὸν ἀγνῶσιν ὁπλάτων προσαγορεύει ἐλεγε
τὸ δὲ νοερὸν πρᾶξιν, σωφρόνως· ἔλεγε δὲ καὶ τὸ ὑποκείμενον
τὰ αὐτὰ ἔχειν καὶ γινώσκουσα γὰρ πράττει· σωφρόνως γὰρ τῇ γνώσει
ἕπεται· καὶ ἐστὶ τὸ λεγόμενον ἐν τῷ ἐνόησα· καὶ ἐπράξω· ἐπεὶ μὴ τοῦτο

οὕτως ἔχει· εὔλογον ἐστὶν εἶπεῖν· ὡς οὐ μὲν τοῦδε ἐγὼ δὲ τοῦδε αἰσθάνομαι· διαφέρει δὲ τῶν πάντων μέγιστον· τὸ δεῖν ὁμολογεῖσθαι· μὴ αἴρει τὸν δὲ οὕτω δοξάζειν· μὴ καὶ πάντα δὲ τὰ ὑποκείμενα κοινωνοῦσι· τὸ γὰρ ἀληθὲς, μὴ ἀληθὲς· τὸ δὲ καινὸν, ψευδὲς· πλὴν διαφέρουσιν· ἐπεὶ δὴ τὸ ἀληθὲς πρός τι λέγεται· ὁ γὰρ πρὸς τὸν τῷδε ἄνθρωπον, τοῦ τοιοῦδε τῶν σωμάτων τι· τὸ δὲ ἀληθὲς οὐ πρός τι λέγεται, ἀλλ' ἔστι τὸ ὅλως ἀληθὲς μὴ καλόν· οὐ γὰρ δεῖ περὶ τὸν πλάτωνα λέγοντα, ὅτι τὸ ὁμολογεῖσθαι τῷ μανομένῳ πῶς παρὰ τὰ φαινόμενα τοῦ ξίφους, ἀληθὲς μέν, καὶ δὲ· τὸ γὰρ ἀληθὲς καὶ παρὰ τὸν λόγον τέλειον ἢ ἀληθὲς, ἀλλὰ καλόν. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ μὲν ὑπομένουσα κοινωνία ὅλως ἐστὶ τῶν· ἐπεὶ δὲ ὥσπερ ἡ κοινωνία αἰσθητῶν ἀπορεῖται πῶς ἐστὶ πάσαν τῶν μερῶν τὰ μέρη αἰσθητῶν, οὕτω καὶ πάντων τῶν νοητῶν ἀπορεῖται εἰ ἐστὶν ὁ νοῦς καὶ τῶν διανοητῶν καὶ τῶν δοξαστῶν· ἀλλοῖόν ἐστι τὴν διαφοράν· ἐπὶ μὲν τῶν αἰσθητῶν, ἄλλη τίς ἐστιν ἡ κοινωνία αἰσθητοῖς παρὰ τὰς πένθης αἰσθήσεις· ἐπὶ δὲ τῶν νοητῶν, οὐκέτι ἕτερόν τι τὸ γινώσκον παρὰ τὰ ἰδία· ἀλλ' ἐν τῶν ἰδίων ἐστὶ τὸ γινώσκον καὶ διαφορᾶν· ὁ γὰρ νοῶν μέρος ὢν τῶν ἰδίων, δόξης τε φαντασίας διανοίας τινός, ὅλος οἷός τε καὶ διαφορᾶν τῶν νοητῶν πρὸς τὰ διανοητὰ καὶ τῶν νοητῶν, πρὸς τὰ δοξαστά· οὕτω οὖν ἐστὶν ἡ διαφορὰ τοῦ νοῦ πρὸς τὰ κοινωνοῦντα αἰσθήσεων· ἰστέον δὲ ὅτι ὥσπερ ἡ κοινωνία αἰσθητοῖς, οὐ μόνον αἰ γινώσκουσιν αὐτὰ καὶ τὰ μέρη αἰσθήσεις οἵδεν· ἀλλὰ καὶ ἄλλα παρὰ ταῦτα· οἵδε γὰρ ἡ κοινωνία αἰσθητοῖς τῶν διαφορᾶν τῶν αἰσθητῶν τῶν ὑποπιπτόντων τῇ αἰσθήσει· τῶν αἰσθήσεων ὧν ἡ μὲν τοῦ τοιοῦδε ἐπιστήμη· αἰσθάνεται καὶ τὰ μέρη αἰσθήσεις μόνον γλυκύ μὴ λευκοῦ γινώσκουσιν· ἡ δὲ κοινωνία αἰσθητοῖς οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ μὴ τῶν διαφορᾶν αὐτῶν· οὕτως οὖν μὴ ὁ νοῦς, οὐ μόνον τὰ νοητὰ καὶ μὴ τὰ διανοητὰ καὶ μὴ δοξαστὰ οἵδεν, ἀλλὰ μὴ τῶν διαφορᾶν αὐτῶν· ἀγαθὸν γὰρ χάριν γινώσκει, μὴ τὰ μέρη τοῦ ἀγαθοῦ· ἀδὲ τὰ μέρη τοῦ ἀγαθοῦ οἵδεν, οὐκ ἐπίσταται παντὸς ἀγαθοῦ· τῶν διαφορᾶν δὲ διανοητῶν μὴ νοητῶν, ἢ διανοητῶν μὴ δοξαστῶν, οὐκ οἶδεν οὔτε

διανοια οὐ τὸ δόξα· νοῦς δὲ ἀπλῶ ὅτι δεν ὡς περὶ πάντων ὧν ἁμφοτέρων, τῆς τε διανοίας καὶ τῆς δόξης· ἔστιν οὖν ἀναλογία τοιαύτη ὡς μέλαν πρὸς ἴδιον νόημα, οὕτω καὶ λευκὸν πρὸς ἴδιον νόημα· καὶ ἐναλλὰξ ὡς μέλαν πρὸς λευκὸν οὕτω νόημα λευκὸν πρὸς νόημα μέλαν· ἐνοῖς ἡ θεωρία σῶν θῶν πληροῦται· αἱ δὲ ἢ μὲν ψυχοῖς ἢ καὶ παλίνος· ὡς περὶ ἢ καὶ παλαψυχοῖς·

βούλεται φάναι, ὅτι διαφέρει ὁ περὶ τὰ ἁπλᾶ καὶ παλινόμενος νοῦς· περὶ τῶν ἐνδιαθέτου φησὶ καὶ παλαφαίην καὶ παλίνεται· οὐ γὰρ οἷόν τε ἁπλῆ ἐστὶν ἐν τῇ διαθέσει· ᾗ ἀληθεύει· ὁ δὲ περὶ τὰ σώματα καὶ παλινόμενος νοῦς ἐν τῇ καταφορᾷ καὶ παραφάσει καὶ παλίνεται· ἢ τις ἔχει ᾗ ἀληθεύει καὶ ψεύδος· ᾗ μὲν σωματικόν ἐστι διὰ τῶν προφορᾶν· τὸ οὖν λέγειν ὅλον ἀληθῆ ἢ ψεῦδος, καὶ κατάφασις λαμβάνεται καὶ προφορᾶν καὶ φάσεως, οὐ γὰρ ἐν διαθέσει· οὐ γὰρ πᾶς νοῦς ψεύδεται· ἀλλὰ τοῦ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεται διάνοια πρακτική ἐστὶν ἁρμόττουσα· οἷον ἀγαθῶν ἢ κακῶν πραγμάτων ἀνὴ λαμβάνουσα ψεύδεται· ὁ δὲ πρακτικὸς ἐπὶ δύο σημαίνει ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἐνόλων ἕξεων, ἐν τούτῳ φησὶ διάνοιαν ᾗ πᾶν ᾗ ἀληθεύειν τοῦτο ψεύδεται· ὡς τε πάλιν διάνοιαν τὸ ψεῦδος παρὰ πολλοῖς· ἀλλ' ὅπου ἢ ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ ᾗ ὧν ἕνας ἀληθεύει οὐ ἢ παλίνος· ὡς τὸ λέγειν ὅτι ἐκεῖνος μόνος ἀληθεύει ὁ νοῦς, ὁ μὴ τὸ ᾗ ὧν ἕνας· τὸ μὲν οὖν ᾗ ἐστὶ, τῷ οὐσίαν δηλοῖ· τὸ δὲ ᾗ ὧν ἕνας τὸ ἕν ὄντος· ὡς ἕνας τὸ λεγόμενον τοιοῦτον· ὅτι ἐκεῖνος ἀληθεύει ὁ νοῦς ὁ τῆς οὐσίας τῆς καθ' ἓν ὄντος αὐτὴ λαμβάνων· τουτέστιν ὁ τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ καθ' αὑτὸ αὐτὴ λαμβάνων· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ θεωρητικός· ὃς ἢ μὴ ἀεὶ ἀληθεύει· ἢ οὐκ ἔστι ἢ καὶ παλίνος· τουτέστιν οὐπερὶ σώματα καὶ παλίνεται· τοίαις περὶ σώματα καὶ παλίνεσθαι· οὐκ ἔστι τοῦ κυρίως νοῦ· ἀλλὰ τῆς διανοίας μήν ὁμίξει δὲ ὁ νοῦς τῇ διανοίᾳ τῷ μὴν ὑπομένων ὁ αὐτός ἐστι· τῷ δὲ λόγῳ διαφορος ὡς ἐρήται ἐν τῇ θεωρίᾳ· ᾗ τῷ ὑπομένων γὰρ διαφορος ὁ νοῦς τῆς διανοίας· ἀλλ' ὡς περ τὸ ὀρᾶν τοῦ ἰδόντος ἀληθεύειν δὲ ἄνος τὸ λευκὸν ἢ μὴ· οὐ καὶ ἀληθεύειν ᾗ, ἢ ἐστὶ τὸ ὁρᾶν τοῦ ἰδόντος· ᾗ τοῦ ὁρᾶν τοιοῦτον ᾗ ἰδόντα πρᾶξαι· οἷον τὸ ὁρᾶν τὸ λευκὸν

μόνον· μηκέτι δὲ μὴ πῶς οὐσίαν· ἢ τί τὸ λευκὸν τοῦτο παρά· τοῦτο ἆρα οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ὅπερ αἰσθητοῖς περιπάντα παρουσιμερικὰ αἰσθητά· ὡς περὶ μὲν ἄνω εἴρηται· οὕτως δεῖ ἔχειν, ὅσα ἄνευ τῆς ὕλης λέγεται· ὅτι ὡς περὶ αἰσθητοῖς ἔχει πρὸς τὰ οἰκεῖα μὴ οὐκοῖκεῖα, οὕτω καὶ τὰ ἄνευ ὕλης ἔχει πρὸς τὰ νοητά· ἄνευ δὲ ὕλης λέγε, διανοίᾳ μὴ νῷ· ὡς λοιπὸν δῶμα ὡς ἅπας· μὴ τὰ διανοητὰ μὴ νοητὰ πάλιν ὡς πρᾶγμα τὰ μὴ τὰ μὲν νοητὰ ἀΐδια μὴ ἅπαξ λεγόμενα· τῇ δὲ διανοίᾳ τὰ δὲ διανοητὰ ἅπερ μὴ σωματικὰ λέγε· τῇ δὲ διανοίᾳ ἀναλογίᾳ τῇ ἄλλο περιοπτέον· μὴ μόνον οὐ λευκοῦ θελούσης ἐννοεῖν, ἀλλὰ οὐ μὴ λευκὸς ἄνθρωπος ἢ ἵππος· τὸ ὡς τὸ δὲ ἔστιν ἡ μὲν ἐνεργείᾳ ἀνεπιστήμη τῷ πρᾶγμα οὐ πρᾶγμα λέγε τὸ ἐπιστητόν· φησὶν οὖν οὐ μὴ ἐνεργείᾳ ἐπιστήμη, ἢ ὡς μὴ ἐστὶ τῷ ἐπιστητῷ· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἐπιστήμη τὸ ἐπιστητόν, ἀμὴ ἐξομοιωθῇ ὡς· μὴ γένοιτο οὖν ἀπὸ τοῦ τοῦτο δὲ οὐ μάτην πάσχειν οἴεται· ἀλλ' ἐπὶ δὴ περὶ νοητῶν ἐστὶν ὁ λόγος, τὰ δὲ νοητὰ διὰ μέσης ἐπιστήμης ἐνεργείᾳ νοητὰ γίνεται, μὴ γὰρ ὅτε τοῦ τῶν· διὰ τοῦ τὸ μνεύειν ἐπιστήμης ἐποιήσατο· φήσας οὐ μὴ ἐπιστήμην μὴ ἐνεργείᾳ οὖσαν, ὁμοίᾳ ἐστὶ τῷ ἐπιστητῷ· ἡ δὲ μὴ τὰ δῶμα μὴ ἐπιστήμη, πρότερα ἐστὶ τῆς μὴ πάντως ἐνεργείᾳ ἐπιστήμης ἐν τῷ ἐνὶ ἀ τόμῳ· ὅλως δὲ οὐ δὲ χρόνον· μὴ τῶν ῥιβλίων ἔχουσιν ὅλως· μὴ τὰ δὲ ἁπλῶς· τοῦτο δέ ἐστιν ὁ λέγε· ὁ λιπῶς μὴ ἁπλῶς ἀπηνεγκόλως τῷ πόσμῳ οὐκέτι πρότερον τὸ δῶμα μὴ τοῦ ἐνεργείᾳ· διόπαν ἐξ ἐν τῷ λεχθέντος οὗτος, μὴ νεῦ φασιν, οὐ δῶς πρὸς τὸν δημιουργὸν λαβεῖν· ἀλλ' ὅτι παν τὸ δῶμα ἐν ἄλλῳ ἐστὶν ἐνεργείᾳ οὐ μὴ οἷον τὸ περίμα δῶμα ἐστὶν ἐμφυτὸν· ἐνεργείᾳ δὲ περίμα· μὴ ὁ αὐτὸς δῶμα ἐστὶν αὖ μα ἐνεργείᾳ δὲ αὐτὸς· νομίζω δὲ μὴ καλῶς λέγειν αὐτοὺς· οὐ δεντεῦ μόνως ἀφ' ἑνὸς λεχθέντα ἐστίν· ἐξ οὗ πᾶς προσλέγεται ἀμὴ μόνος ὁ δημιουργὸς· ἐν τοῖς θεὶ λεγόμενος ἀλεξανδρος φησὶν οὐ μὴ τεταγμένος ὁ λόγος· ἅπερ μὲν ἄνω διείρηται τοῦ δῶμα νοῦ ἀπὸ τοῦ ἐνεργείᾳ καὶ νῦν δὲ τὸ αὖ τὸ ποιεῖ· πρὸς οὗ φαμὲν οὐ μὴ διαλογίᾳ μὲν· οὐ τεταγμένος δὲ ὁ λόγος· τοῦτο οὖν ἐποίησεν οὖν, ἵνα ἄμα

ἐπὶ ὅλων τῶν διαιρέσιν. φαίνεται δὲ τὸ μὲν αἰσθητόν, ἓν ὂν ὡς ἀμφοῖν τοῦ αἰσθητοῦ ἐνεργείᾳ ποιοῦν. οὐδ' ἀλλοιοῦν τὴν προαίρεσιν ἡ ὄρεξις ἐνταῦθεν φαίνεται διαιρεῖναι τὸν πρακτικὸν νοῦν τοῦ θεωρητικοῦ πρὶν διελθεῖν ἐπὶ τὸν διαιρέσιν, βούλεται ἡ ἅπαν περὶ αἰσθήσεως διὰ δύο αἰτίας. ἢ ὅτι κοινωνοῦσι νοῦς τῇ αἰσθήσει κατὰ τὸ ἀμφοῖν ἐνεργεῖν, ἢ ἐπειδὴ πεπερῶσθαι τοῖς παραδείγμασι τῆς αἰσθήσεως, ἐπὶ τῶν τῆς τῆς διαιρέσεως ἤδη διῃρημένων, ὅτι μὴ τὸ πῦρ ἔχειν ὄρεξιν καθαιρεῖ ἀφίεται τοῦ ἄνω τόπου. ἔστι παλιν ὄρεξις μὴ μετὰ φαντασίας. ἔστι παλιν ἄλλη ὄρεξις ἡ μετὰ τοῦ πρακτικοῦ νοῦ. ἥτις μὴ διαφέρει τῆς μετὰ τῆς φαντασίας ὀρέξεως. ὅπου γὰρ ἡ μετὰ νοήσεως ὄρεξις, ἐκεῖ μὴ ἡ μετὰ φαντασίας. οἷον ἐπὶ τῶν ἀνῶν ἀμφότερα φαίνεται ὀρέγεσθαι, μὴ ἡ μετὰ νοήσεως μὴ ἡ μετὰ φαντασίας. οἷον ἐπὶ τῶν ἀνῶν τὰ δὲ ἄλλα τῶν ζώων τῶν μετὰ φαντασίας μὴ μόνον ὄρεξιν ἔχουσιν. ἐὰν ἄρα ἔχωσι τὸ φαντασίαν. ἔστι δεικνύειν ἄλλως ἅπαν διαφορᾶν. ὅτι ἡ ὄρεξις ἡ μετὰ τοῦ πρακτικοῦ νοῦ δῶρα ποιεῖσθαι βουλεύεσθαι βουλεύεσθαι δὲ ἔστι τὸ προαιρεῖσθαι προαιρεῖσθαι δὲ, τὸ, τὸ δὲ πρὸ τοῦ δὲ αἱρεῖσθαι. οἷον πότερον δεῖ περὶ τιμᾶν τὸν φίλον ἢ οὔ. μὴ αἱρεῖται ὅτι δεῖ μὴ αἱρεῖται ἐνταῦθα τὸ πρωτεύον τί ἢ ἐν δεῖ μοῦσι τί. μὴ αἱρεῖται ὅτι ἐν δεῖ μοῦσι ἢ διὰ θαλάττης ἢ γῆς. μὴ αἱρεῖται διὰ γῆς. μὴ διὰ γῆς, πῶς πεζῇ, ἢ ἄλλως. πῶς λοιπὸν σῶμα ἐκ πολλῶν πολλῶν τούτων ἓν ἢ. ὅτι δεῖ δεῖναι τὸν φίλον ἐν δεῖ μοῦσι τὰ διὰ γῆς πεζῇ. ταύτῃ οὖν διαφέρει ἡ μετὰ τοῦ πρακτικοῦ νοῦ ὄρεξις τῆς μετὰ φαντασίας. μὴ δεῖ μᾶλλον ὅτι τὸν πρακτικὸν νοῦν μὴ τὸ κυρίως φαντασίαν τὰ δύο τῶν παροιμιῶν φαντασίας καλεῖ. ταῦτης μὲν οὖν μὴ ἄλλα ζῷα μετέχει. ὁ παῖς οὐ δεσμὸς διὰ τοὺς ἀνοῦς προσήκειν ταύτης λαμβάνοι τῆς φαντασίας μετέχειν τὰ ἄλλα ζῷα. μὴ ὁ ἄνος. ποίας δὲ λείπει φαντασίας τῆς οὐ ξύλου ἢ αἰσθητικοῦ. ἀορίστως δ' ἔνεστιν ἐν τοῖς ζωοφύτοις φησὶν ἀορίστως δεῖ φαντασίαν ὡς δὴ λοιπὸν ἀόριστον τῆς ὠμηνότητος ὠῶν. ἀόριστον δὲ παλαιῶν ζωοφύτων τῷ ὠμήνοιν. διὰ τὸ μὴ ὁμοίως σῦ στέλλεσθαι μὴ διὰ στέλλεσθαι. ἀλλὰ πότε

μὲν μᾶλλον· ποτὲ δὲ ἧττον· ἢ ἀορίστως λέγει ἀντὶ τοῦ ἀμύδρως καὶ πεπλα-
νημένως· καὶ ἀναγκὴ ἑνὶ μετρεῖν· τὸ μέζον γὰρ διώκει· ὥσπερ οἱ τέκτονες
τῷ αὐτῷ μέτρῳ τῷ πηχυαίῳ· καὶ τὰ μέζονα καὶ τὰ ἐλάττονα τῶν ξύλων
κατὰ μετροῦσιν· οὕτως καὶ τὸ ὀρεκτικὸν φησὶ τῷ αὐτῷ ἀγαθῷ τὰς ἐναν-
τίας ὀρέξεις μετεῖ· καὶ τὸ μέζον ἀγαθὸν αἱρεῖται· καὶ πρὸς ἐκεῖνο κινεῖται·
ὥστε δύναται ἐκ πλειόνων φαντασμάτων ποιεῖν· ἐπεὶ δὴ φησὶ βου-
λευτικὴ ἐστὶν ἡ ἐν τοῖς ἀνοῖς φαντασία, πρὸς τοῦτο γὰρ ἀποδοτέον
τὸν λόγον· διὰ τοῦτο καὶ ἐκ πλειόνων φαντασμάτων δύναται ποιεῖν·
τοῦτέ στιν ἓν κοινὸν φάντασμα, ἐκ πολλῶν μερικῶν φαντασμάτων,
ὡς ἀνωτέρω μικρὸν εἴπομεν· ὅτι δὲ τὸν φίλον ἴδεν ἐκ δημοῦντα
διὰ γῆς πεζῇ· ἡ μὲν οὖν βουλευτικὴ φαντασία τοιοῦτο τρόπως
ἓν κοινὸν φάντασμα ποιεῖ· ἡ δὲ ἄλογος, οὐκέτι· καὶ τὴν αἰτίαν αὐτὸς
ἐπαγελέγων· ὅτι δόξαν οὐκέχει τὰ ἄλογα· δόξαν δὲ οὐκέχει
ὅτι μὴ συλλογίζεσθαι· ἡ γὰρ δόξα διανοίας ἐστὶν ἀποτελεύτησις·
ἡ δὲ διανοία διὰ συλλογισμοῦ τὸ πρακτικὸν εὑρίσκετε σσάρων
ὄντων· φαντασίας· βουλευτικοῦ· δόξης· λογικοῦ· τὸ βουλευτικὴ,
ταὐτὸν οἷον ταί τινες ἐνὴ μῖν τῷ λογικῷ· τοῦτο δὲ ἄτοπον· εἰ γὰρ
μὴ ταὐτὸν φαντασία καὶ δόξα ἐνὴ μῖν· οὐδὲ τὰ ἑπόμενα τούτοις
τὰ αὐτὰ ἐστὶν ἀλλήλοις βουλευτικὸν καὶ λόγος· ἕπεται γὰρ τῇ
μὲν ἐνὴ μῖν φαντασίᾳ, τὸ βουλευτικὸν· τῇ δὲ δόξῃ τὸ λογικὸν· ὅταν
ὅταν ἀκρασία ἐνῇ· ἄλλο ἐστὶν ἀκρασία· καὶ ἄλλο ἀκρατεία·
ἀκρασία μὲν γάρ ἐστιν ἡ μάχη τῶν παθῶν καὶ τοῦ λόγου· ὅταν
μηδέπω μηδὲν κρατήσῃ ἀλλ' ἀμφόρισος ἡ μάχη καθέστηκεν·
ἀκρατεία δὲ ἐστιν ὅταν τὰ πάθη κατὰ κρατήσωσι τοῦ λόγου
τὸ ἐπιστημονικὸν οὐ κινεῖται, ἀλλὰ μένει· ἐπιστημονικὸν καλεῖ
τὸν θεωρητικὸν νοῦν· τούτῳ δὲ συμφυὴς ἡ στασις ὡς πολλάκις
εἴρηται· ἱστάμενοι γὰρ νοοῦμεν μᾶλλον· ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν καθόλου
ὑπόληψις καὶ ὁλόγος· ἡ δὲ τοῦ καθέκαστα· ἐν τεῦθεν συλλογισμὴ
παρατίθεται καὶ ζητεῖ ποία τούτου πρότασις ἐστὶν ἡ κινοῦσα·
δυο γὰρ φησὶν οὐσῶν τῶν ὑπολήψεων, τοῦτέ στι τῶν προτάσεων,

τῆς μὲν παθόλου· τῆς δὲ μερικῆς· ἢ ἴσως τῆς μὲν ἐλάττονος ὡς ἂν εἴποι μερικῶν· τῆς δὲ μείζονος ὡς ἂν εἴποι παθόλου· ζητητέον πῶς ἔχουσαν· ὑπαγίτελαν δὲ τοιοῦτον οὐλλοϊσμόν· εἰ ὁ τὸν πολέμιον φόρησα· πᾶς ὁ τὸν πολέμιον φορῶν, ἀξιατεύς· εἰ ὁ ἄρα ἀξιατεύς· πάντα δὲ ἀξιατέα στέφανοῦσθαι δεῖ· ἡ δὲ μὴ ἀρα στεφανοῦσθαι δεῖ· ἐλάττων δὲ ἡ λέγουσα· εἰ ὁ ἀξιατεύς· νῦν γὰρ ὡς ἐπὶ τοῦ δευτέρου οὐλλοϊσμοῦ τὸν λόγον ποιούμεθα· διὰ τοῦτο γὰρ ὁ πρόδοτος ἥλπιται· εὐλαβοῦντας οὕτω δεῖν προτάσσειν· ἢ ἐλάττονα μᾶλλον ἐστὶν ὡς ἢ δηλοῦμεν· ἢ δὲ μείζων, ἆρ' ἐν παθολικῶ τάξει, παντοίως αἰώνιος ἐστι· μᾶλλον δὲ ἧττον ὑπὸ τῆς ἐλάττονος· ὅσον ἧττον ἀπὸ τῆς παθόλου ἢ ἐλάττων· διὸ δὴ τῇ ἐλαττονικῇ μᾶλλον δοῦσαι τὰς αἰωνίσεις· ἀντίτελαν δὲ τοὺς δύο οὐλλοϊσμοὺς διὰ τριῶν προτάσεων· τὰ μὲν γὰρ κοινὰ λαμβάνει· τοῦ μὲν πρώτου οὐ μπέφασκα· τοῦ δὲ δευτέρου πρόταιν· φησὶ γὰρ οὕτως· ἡ μὲν γὰρ λέξις ὅτι δὲ τοιοῦτον· τὸ τοιοῦν δὲ πρᾶτλον· αὕτη ἐστὶν ἡ μείζων πρόταις τοῦ πρώτου οὐλλοϊσμοῦ ἡ λέγουσα· ὅτι τὸ φορῆσαν πολέμιον ἀξιατεῦσαι ἐστί· καὶ γὰρ δὲ τοιοῦτός ἐστι· αὕτη δὲ ἡ ποιὰ πρόταις· ἣν οὐ μπέφασκα ἐστὶ τοῦ πρώτου οὐλλοϊσμοῦ· πρόταις δὲ τοῦ δευτέρου, ἡ λέγουσα, καὶ γὰρ δὲ ἀξιατεύσειέν μι· ἡ οὐκ ἄρα ὅτι οὐδὲ τῇ ταὐτῇ τῶν προτάσεων ὡς ἡμεῖς ἐζητήσαμεν· οὐδὲ οὕτως ἅπερ τοὺς ὅρους· ἀλλὰ παρομοίους τῇ σημασίᾳ τῶν ἐμῶν τέτρων ὅρων· ἡ δόξα· οὐχὶ παθόλου· ὡς ἐν ἀπορίᾳ· εἴτ' οὖν αὕτη ἡ δόξα ἡ τῆς ἐλάττονος· ποιὰ ἡ οὐχὶ παθόλου πρόταις· ἅτε ἐπιλυομένης φησὶν ἀμφω· ἄλλως φησὶ τούτων τῶν προτάσεων μᾶλλον ἡ ἐμὲ ἡ παθόλου ὡς ἄπο μὲν· ἐν οἷς ἡ πρᾶξις· τῶν μὲν οὖν ἅπερ ἐπιλυομένων ἀναίτιον παῦλαν ἔχειν, ὅτι περ ἀνῄρηται· ἡ τυχὼν ἔχει ἀπολύσεως ἢ μέχρι φθορᾶς· ἡ παλαὶ ἐξῆς· ἐπὶ δὴ τῶν ἐμτύχων, τὰ μὲν ὅλως ἐστὶν αἰώνια παθάπερ τὰ φῦτα· τὰ δὲ ὡσανεὶ παθάπερ τὰ ζῷα ἡ τῶν ὡρυομένων, τὰ μὲν παθόλου ἐστὶ αἰώνια, ὡς τὰ πορφυρίνα· τὰ δὲ, ἀπὸ μέρους· ἡ τούτων, τὰ μέν ἐστιν ὑποσέλωα ὡς τὰ ζῷα ὁ φῦτα· τὰ δὲ ὑπερσέλωα παθάπερ τὰ ὠῷα· διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ φιλόσοφος ἐν τῇ παρούσῃ θεωρίᾳ,

διαιρίνεται πορεία τῶν πανταχῆς ἀιωνίων. τῶν μὲν ἀιωνίων μενόντων μὲν ἀπομέρους δὲ ποιουμένων τὸ ἀίνητον ὡς ἐξαναλίσκης τριπλῶς γίνεσθαι τὸ διαιρίσιν τοῦ πορευτικοῦ. λέγω δὲ πρὸς τὰ φυτὰ. τὰ ζῶα φυτὰ καὶ πρὸς τὰ οἰκία. ἀρχὴ δὲ τῆς τῶν φυτῶν καὶ τῶν πορευτικῶν διαιρίσεως. ἆρ' ἢ ἐναντία φησὶ τὸ ἄρρεν καὶ θῆλυ ἔχειν τύχην, ἀλλοῖα τὰ μὲν φυτὰ οὐκέχει αἴσθησιν. τὰ δὲ πορευτικὰ ἔξω ἔχει αἴσθησιν. καὶ τούτων ἑκάτερον διὰ δύο ἐπιχείρημάτων δύναται· καὶ πρῶτον ὅτι τὰ φυτὰ οὐκέχει αἴσθησιν φησὶ τὸ νοεῖν· καὶ πρόφασις δὲ τῶν λόγων· ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ σώματος τῶν φυτῶν· ὁ δὲ ἀπὸ τῆς τύχης· καὶ ἔστιν ὁ ἀπὸ τοῦ σώματος οὗτος· τὰ φυτὰ φησὶν ἁπλοῦν καὶ δυσκοῦσιν ἕνας· ἆρ' ἢ καὶ ἐκ πολλῶν πεπαγότων στοιχείων συνίσταται, ἀλλοῖον τοσοῦτον ἐπιφαίνεται τὸ ἕνιον ἐν αὐτοῖς· ὡς ἐξ αὐτοῦ μόνου δοκεῖν εἶναι· τὸ συνεῖδες ἀναίσθητον, ὡς μαρτυρεῖ τὰ ἐνημῶν αἰσθητικοῖς οὖσι τὸ δὲ μὴ ἀποθνήσκοντα· λέγω δὲ ὁ σῶμα καὶ περίχεσις καὶ ὄνυχες· πόθεν ἄρ' ἀναπνέουσιν τὸ αἰσθάνεσθαι τὰ πρὸς τὸ εἶναι τὸ ζῆν ἔχοντα, εἴτε τὰ τοιαῦτα ἀφ' ἑαυτῶν ἔχειν οὐδὲν δύναται· αὐτὴ γὰρ πλέον ἀνθρώπου ἀνθρώπου ἀναπνοὴ ἐμπλέον ἢ ἴσος ἴσου ἀθενοῦντων θέλει συνεῖδέναι· τοῦτο ἔστι τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα τὸ ἐκ τοῦ σώματος τῶν φυτῶν· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς τύχης ὧδέ πως ἔχει· οὐκέχει φησὶν αἴσθησιν τὰ φυτὰ· ἢ μέλλει γὰρ τῶν αἰσθητῶν ἁδρῶν ἄνευ ὕλης ἀναλαμβάνεσθαι· νῦν δὲ οὐ καταλαμβάνεται· μάτην γὰρ ἂν ἀναλήψεται· μήτε τοῖς ἔξωθεν προσιέναι δυναμένοις διὰ πόρων ἐξιέναι μὴ ἀϊόντων μήτε τὰ λυπηρὰ ἐκκλίνειν· ὅθεν δὲ τὰ πορευτικὰ δι' αἰσθήσεως ἔχουσιν αἴσθησιν, διὰ δύο λόγων ἐστὶν ἀποδεῖξαι· ὧν ὁ πρῶτος ἐστὶ τοιοῦτος· ἃ μὴ ἔχουσι φησὶν αἴσθησιν τὰ πορευτικά, μάτην οὐκ ἐπὶ πᾶσιν αἰσθάνεται· τὸ μὲν ἀληθὲς οὕτως ἔχει τὸ τέλος ἐστὶ τῆς αἰσθήσεως· τὸ δὲ μὴ τὰ μεμνημένων φερόμενον· διὸ οὐ διαιρεῖ αἰσθητά· φύσεις δὲ, οὐδὲν πρὸς ἐπιβουλὴν ποιεῖ τῶν ζώων· ἀλλὰ πάντα πάντως, ἢ ἄνεμον ποιεῖ· ἢ οὐ μπλωμάτων ἕνεκα τοῦ ἕνεκα τοῦ. ἕτερον δὲ τούτων ἑκάτερον ἐκ τῶν πρόχειρον πίστωσασθαι· αὐτὸ μὲν γὰρ

ἐν τῇ μεφαλῇ μὴ ταῖς βλεφαρίσι οἱ μὴ τῶν ἐντὸς τριχες, ἕνεκα τοῦ τετεύχθαι·
αἱ μὲν γὰρ ὀμέπτης, ὡς αἱ τῆς μεφαλῆς· αἱ δὲ, φύλακης ὡς αἱ βλεφαρίδες·
αἱ δὲ, διακόσμου· ὡς ἐπὶ τοῦ γένους· αἱ δὲ καὶ ταῖς μασχάλαις μὲν τῇ με-
φαλῇ ἐν τῷ δὶ ἡρα πολλαί, ἕνεκα τοῦ μεῖον οὐκοῖ· οὐ μὴν ὡς καὶ τὰ δὲ τῶν
ἕνεκά του ὑπάρχουσιν· αἱ μὲν γὰρ πλεονάζον φελίμα· τὸ δὲ δεύτερον
ἐπιχρήμα· τοιοῦτον ἐστίν· ἀναπλησωσιν ἐσθησιν τὰ πορευτικά·
πολλαῖς γὰρ ὁμιλοῦσι τὰ προφαῦς δι᾽ ἃ τὸ μὴν δύνασθαι γνωρίζειν τῆς δύο ἀμφοῖν
δέκτικον δι᾽ ἀμφοῖν ἀμφοῖν τῷ οἰκεῖαν προφὼ ἀπὸ τῆς ἀλλοτρίας·
τὰ γὰρ φῦλα ταύτης οὐ δέκτικα· διὰ τὸ μὴ μὴν δύνασθαι· διὰ τὸ προ-
κατειλημμένον ἔχειν τὸ πρέφον· τοιοῦτόν τι λέγω· οὕτω διαμερίνας τὰ πο-
ρευτικὰ τῶν φύλων διαμερίνασθαι τὰ μὴ τῶν ζωοφύτων· τάξω δὲ φῦλα
φησὶν οὐκέτι τὰς τελευτέρας αἰσθήσεις· ὅτιν· τὴν ἀκοήν· τὸ δὲ φησὶν·
τὰ δὲ πορευτικὰ μὴ ταύτας ἐμπήσαι τὸ· μὴ ὁ ἀσφαλὲς γὰρ ἔχει
τινὸ ὅτιν ἀμὴ λεπτὸν χιτῶνα μὴ πλεῖστον διὰ τινὸς γῶν σωτηρίαν ἀν-
δύσιν· οἱ γὰρ σωληνες ἀμὴ μὴ ἔχουσιν ὅτιν ὧν οὐμενοι, ἀλλὰ δύν
ἡ φύσις διὰ τῆς μαλακοτήτος τινὸς χρῆσαν ἀνεπλήρωσεν· οὕτω
διαμερίνας μὴ ἀπὸ τῶν ζωοφύτων τὰ πορευτικά· μέτοι μὴ ἐπὶ
τινῶν ὠῶν διαμερισιν· μὴ φησὶ ταῦτα διαφέρειν τῶν πορευτικῶν·
τῶν μὲν πορευτικὰ μὴ φῦλα μὰ ἔχ᾽ μὴ αἰσθησιν· τὰ δὲ ὠῶν α
μόνων λογικά· ταῦτα περὶ τῶν ὠῶν ἀπόν, ἐπιφέρει λέγων·
διαμὴ γὰρ ἕξει ἄλλον· τοῦτο δὲ τὸ ῥητὸν ὅδον, ἄλλως μὲν ὁ ἀλέξανδρος,
ἄλλως δὲ ὁ πλούταρχος ἐξηγήσατο· ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ἔφη,
διαμὴ γὰρ ἕξει τὰ ὠῶν α αἰσθησιν· οὐ τε γὰρ τῶν σωμάτων μὴ τούτων ἄμοιρον
αἰσθησιν ἔχειν, οὔτε τῇ τύχῃ· τῶν μὲν σωμάτων, ὅτι τοῖς παθητοῖς
σωμασιν ὑμβάλλοι τὰν ἢ αἰσθησιν τῶν φαύλων ἀπὸ διαφέρουσα·
τοῖς δὲ ὠῶν τοῖς ἀπαντᾶσιν οὖσιν, οὐδὲν οὐμβάλλεται· μὴ ὄντα γὰρ αὐ
θανόμενα παύεσθαι τὰ αἰσθάνεσθαι· τὰ δὲ ἀπαθῆ μὴ ἀθανα-
τα ἐστίν· ἀλλοὐδὲ τῇ τύχῃ αὐτῶν σωτικόν· διότι τὰ τῶν αἰσθησιν
ἔχοντα, πρὸς ἀναμνησιν τῶν μαθόλου τῶν ἐμπήσαν τὸ·
ἵνα ἐξῶν ἐν τοῖς μαθέσι τὰ διὰ τῶν αἰσθήσεων εὑρίσκουσιν

L

λδ

ἐπὶ τοὺς ὑπάρχοντας καθολικοὺς λόγους ἀναλυόντων· τὰ δὲ οὐράνια τῆς αἰσθήσεως οὐδεμιᾶς· ἀλλὰς νοερᾶς ἐνεργείᾳ, μὴ οὐδὲ ποτε τῶν καθ' ἕκαστα· ἡ δὲ αἴσθησις μερισμός ἐστιν ἀνθρωπίνη· περὶ τοῦτο οὖν ἐμμείνομεν, μὴ ἐνδαλουμένη, οὐκ ἂν τοῦ γοῦν ἀπαρχαλάσσαι τοῦ καθ' ἕκαστα· ἀλλ' εἰ μὲ φλυάρωλά ποτι ὁ μὶ λοῦτος ποιεῖ· μὴ ἐμμεμούσονται τοῦ ἀναλίνωσιν ὅτι· οὕτω μὲν οὖν ὁ ἀλέξανδρος· μὴ καὶ τοῦτο οὐκέτι τοῦ ἡμῖν τοῦτο ὐ ἀρνητέον· ἀλλοῦτως ἐστὶ διαμὶ γὰρ ἕξει μὴ ἐξηλάσαι ἀπὸ ἐρωτημαμίας· ὁ δὲ πλούταρχος τῶν ἐναντίων βαδίσας, πρὸς μίαν τῶν οὐ ἀρνητέον· μὴ φησὶ· διαμὶ γὰρ οὐχ ἕξει αἴσθησιν τὰ ὠῶια· οὕτω γὰρ τῷ σώματι μᾶλλον ἐστὶ τὸ μὴ οὕτως ἔχειν· ἀμμένουν γὰρ αἰσθανόμενον τοῦ ἀναιρεθῆναι τοῦ αἰσθητοῦ· διόμι τὸ αἰσθανόμενον τοῦ ἀναιρεθῆναι τοῦ μὶ μὴ τρεπτὸν εἶναι· ἃ δὲ ἅπτοις παρέχοντα αἰσθάνεται μὴ οὐκέμι ἅπτα αἰσθητὰ ἀναιρεθῆναι· λείπομεν οὖν· ἐπὶ γὰρ τῶν ὑπὸ σελήνην, ἀληθὴς ἐστὶν ὁ λόγος· ὁμὶ παρέχοντα αἰσθάνεται· ἐνίοτε μὲν μηδὲν παρέχοντα αἰσθάνεται· ὥστε συμβάλλεται ἀπίθανα σώματι ἢ αἰσθητοῖς· ἀλλὰ μὴ τῇ τύχῃ ἀπίθανα συμβάλλεται· οὐ γὰρ ἐμποδίζει ἀπτὰ πρὸς τὸ δύνασθαι τῶν καθόλου· διόμι διὰ μὲν τῶν αἰσθήσεων, τὰ μερικὰ ἀναιρούμεν· ἐν δὲ τῶν μερικῶν ἀναιροῦμεν ἐπὶ τὰ καθόλου· μὴ ὅμι ἐὰν ἀφῇ μὲν ὁ λογισμὸς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως, ὥσπερ ὑπὸ τῶν φλυάρου γάρτονος δικαίως ἐμμένεται· παρὸ οἷς μὴ ὁ τῆς καμήλας ἐστὶν ἵππος· ἐπὶ τῶν ὠῶιων οὐκ ἂν ἐμμένοντο· παρὸ οἷς ὁ τῆς καμήλας ἵππος οὐκέτιν· θεῶν γὰρ ἵπποι καθάπερ φησὶν ὁ ἐνφάδεω σωκράτης ἀγαθοί τε καὶ ἐξ ἀγαθῶν· ἐμφαίνοντος τοῦ λόγου τῶν τῶν ἐν τοῖς ὠῶιοις τύχων συμφωνίαν· ἅμα γὰρ ἀναιρωσὶ ἐνεργείᾳ καὶ παρωσὶ· μὴ οὐκέμι ποδίζει αἰσθητοῖς ὅμι· ὥστε συμβάλλεται τῇ τύχῃ πρὸς τὸ γνῶσιν τῶν μερικῶν μὴ τῶν καθόλου ἢ αἰσθητοῖς· εἶτα ὁ πλούταρχος οὐκ ἀναίνωσιν τὸ λέξιν ὡς ἀλέξανδρος· ἀλλοῦτως διαμὶ γὰρ τὰ οὐράνια οὐχ ἕξει αἴσθησιν· ἢ γὰρ τῇ τύχῃ ἀῶν βελτίονα ἦ, τὸ μὴ ἔχειν αἴσθησιν· μὴ τοσοῦτα μὲν περὶ λέξεως μὴ τῆς ἐναντίας τῶν ἐξηγητῶν διαφωνίας ἐν τῶν ἀρίστων τελείων ὁρμωμένους ἀπὸ δόξαν τὰ ὠῶια ἀμοιρεῖν τὰ αἰσθήσεως· ἔξεστι

δὲ μὴ τῶν ἐπιχειρημάτων ἀπάντων ἐμπόδων πλατωνικῶν ἐστὶν ἔλεγχον φέρε οὖν ἀθρήσαντες τοῦτο ποιήσωμεν. ὅτι μὲν λοιπὸν ἐχθρὰ τυγχάνει ὀφθαλμία, δῆλον ἅπασιν ἐκ τῆς κινήσεως αὐτῶν· ἡ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ κυκλικὴ κίνησις ὑπὸ θεοῦ δοθεῖσα τοῖς πλανήταις ὑπὸ λόγου· περὶ δὲ τῆς αἰσθήσεως ἡμῖν διεφώνησαν· οἱ μὲν γὰρ ἀρίστοτελικοὶ φασὶν ὡς οὐ μέσην ἐν τούτοις αἴσθησις, ἅτε τῶν πάντων ἀπαθῆ· πάσχειν δὲ τῆς αἰσθήσεως τὸ ὑποκείμενον· ἀλλὰ φασὶν αὐτοὶ πλατωνικοί· ὦ ἀριστοτέλες· ἐφ' ἧ μὲν πάσχον τὸ τοῦτο ὑποκείμενον, περὶ τὸ πάθος ἡ δωδεκάμις· ἐπὶ δὲ τῶν ὠϊῶν, μόνη περὶ ἃ τῶν ἀδύνατον ἄνευ παθῶν· πῶς γὰρ οὐ μάλιστον, τὸν μὲν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ ἄνευ παθῶν διανοεῖν τὰ ὁμοιοπαθῆ τῶν αἰσθητῶν μὴ ὑποδέχεσθαι· τὰ δὲ οὐρανία μὴ διὰ παθῶν χωρεῖν τῶν αἰσθητῶν ἀντιλαμβάνεσθαι· ἀλλ' ἔχουσι φασὶν οἱ ἀριστοτελικοὶ τὰ ὠϊὰ αἰσθητήριον, μὴ ἀφὴν ἔχουσι παντὸς ἡ γὰρ αὐτὴ πασῶν τῶν αἰσθήσεων ὠφέλιμον· ὅπου δὲ τὸ μᾶλλον μὴ ἧττον· πῶς δ' ἂν ἔχοιεν ἀφὴν· ἅτε ἡ μὲν ἀφὴ δηλοῖ πλάσιν τοιχείων πρὸς γένεσιν, ὡς πλάσιν αὐτῶν ἀντιλαμβανομένη· ἐν μόνῃ δὲ τῇ πέμπτῃ οὐσίᾳ τὰ ὠϊά· ἃ δὲ ἡ τὰ ὠϊὰ ἐν τοῖς τέτταρσιν, ἡ αὐτὴ μὴ φθαρτά· πρὸς ὃ φασὶν οἱ πλατωνικοί· ὅτι οὐ ναὶ ἀλλὰ τὴν ἀφὴν ἔχοντα τὰ ὠϊά· παρὸ μᾶλλον ἴσως ἡ δῆλον τῶν μὴ δηλούντων τὰ χθόνια μὴ σώζειν· ἐπεὶ πάντων δὲ μὴ αὐτὸς ἀρίστοτέλης τὸν λόγον ἠθέτησεν· ἐφ' ἧ γὰρ αὐτὰ λοιπὸν ἐχθρὰ μὴ ἔχοντα τὴν ἀφὴν ἄλογον· ὅσον δ' ἐπὶ τῷ λόγῳ, μὴ ἐν τῷ ὠϊοφθορεῖσθαι, παντὸς ἕνεκα μὴ ἀλόγου μὴ φύσιν· ἅπερ ὅπου τὰ μὴ δάκνω μὴ τὰ χέζω· ὅπερ ἄτοπον· οὐ μέσην οὖν παντὸς ἐπὶ πάντων ἐνίοτε τὸ μὴ δηλοῦν μὴ τὸ χθόνιον· πάλιν φασὶν οἱ ἀριστοτελικοὶ ἀ ἔχουσι τὰ ὠϊὰ αἰσθητήριον, παντὸς ἔχουσι μὴ ὀργανα· πᾶσα γὰρ αἴσθησις, διὰ ὀργάνων ἐνεργεῖ· ὁμοιομερῆ δέ ἐστι τὰ ὠϊά· πρὸς ὃ φασὶν οἱ πλατωνικοὶ ὅτι οὐ παντὸς διὰ ὀργάνων ἥττων ἀντίληψις γίνεται· ὅπου γε μὴ ἐν ἡμῖν ἡ ποιὰ αἴσθησις ἐνέστι τῷ χαλκοειδεῖ πνεύματι, τὰ τῶν ἓξ οἴδεν αἰσθήσεων αἰσθητά· μὴ ἡ ἄλογος δὲ διὰ ἑνὸς πνὸς τὰ αἰσθητὰ πάντα καταλαμβανέτω· διὸ μὴ αὐτὸς ἔφη· ἡ γὰρ κύριος αἴσθησις μία, μὴ τὸ κύριος αἰσθητήριον·

ἐν· ἀλλὰ πάλιν φασὶν οἱ ἀρίστοτελικοί, ὡς τῶν μὲν ζωϊκῶν οὐσῶν οὐκ ἀναίρεσις τὰς γνωστικὰς ἀναιρῶν αἰσθήσεις· ὡς δηλονότι τὰ φυτὰ ζῶα οὐκ ἔχοντα τῶν δὲ γνωστικῶν οὐσῶν, παντὸς δὲ τοῦ ζῶα εἶναι· ἐν οἷς ἔχει τὰ ὀστᾶ τὰ γνωστικὰ δώσομεν τῆς ἀλόγου, δηλονότι τοῦ τὰ ζῶα αἴσθησιν ἔχειν ἐπιθυμίαν· ἀπορον δὲ πάσης ἀνίας λέγει ἐπιθυμητικὴ ἢ θυμοῦ· ἐπεὶ μὴ φανέρον τὰς πρὸς ὄφασιν οἱ πλατωνικοὶ οὐκ ἔχουσιν ἐπιθυμίαν τὰ ὀστᾶ· ἐφίενται γὰρ τῆς πρὸς τὸν νοῦν μιμήσεως· ἄλογα μὲν παντάχου ἐστί· τὰ δὲ παντάχου γίνεται γὰρ τῆς πρὸς τὸν νοῦν ὁμοιώσεως ἀμιμήτα, ἀλλὰ κατὰ μέρος· θυμοῦ δὲ οὐκ ἔχουσιν· οὐ γὰρ ἀναίρεσις· ἰδοὺ γὰρ μὴ τὰ ζῶα ὀστᾶ ἔχοντα ἐπιθυμίαν, ἀνίατος γὰρ μὴ ἦν ἕξις, οὐ θυμοῦ τοῦ· οὐ γὰρ φαίνεται ἀμυνόμενα· μὴ δὲ πέπλου δὲ ἐπιχειρήματος κατασκευάζουσιν οἱ ἀρίστοτελικοὶ ὅτι οὐκ ἔχει αἴσθησιν τὰ οὐσανία· γὰρ πᾶσα αἴσθησις περὶ τὰ ἐκτὸς γίνεται, οὐ δεῖ δὲ ἐξω τῶν ὀστῶν, οὐκ ἄρα αἰσθάνονται· πρὸς ὃ ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι μὲν τοῖς ὀστῶδεσιν ἐπινεύω· τῆς γὰρ περὶ φερεφάσης ἔξω ἐστὶ τὸ μέντροον· ὥστε αἰσθάνονται· οἱ δὲ πλατωνικοὶ οὐ τῶς καθαρκευάζουσιν, ὅτι αἰσθάνεσθαι μὴ γίνωσκε μὴ τὰ ὀστᾶ ὡς μὴ φάτλω αἰσθάνεσθαι· τῶν τὰ εἰπών, ἔχε ται μὴ ἐπὶ τὸ δι' αἰρίνας τὰ ἐπὶ φερόμενα τῶν ζώων φύτων· ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ θεωρία σωθήσεται πλησιοῦται· ὧν μὲν οὖν θρεπτικὸν, ἀναίρεσιν ἔχοντα ὅτι περὶ ἀφῆς, μὴ δὲ χωρὶς ἔχειν δι' αἰρίσιν λέξουσι μὴ φύτου· ὅτι δὲ μὴ ἀμφὼ ἔχουσι τῶν θρεπτικῶν, ἀλλ' οὐκ ἀμφὼ ἔχουσι τῶν αἰσθητικῶν· θρεπτικὸν μὲν γὰρ ἀναίρεσιν πάντων ἔχειν· ἵνα μὴ περὶ φερεται ἀπὸ ἀρχῆς, τῆς γενέσεως τῆς φθορᾶς, τάχιστον φθείρεται, μὴ οὐ φθαρῆναι τῶν ἀμικτῶν· αἰσθητὸν δὲ οὐκ ἔχειν ἀναίρεσιν πάντα τὰ ζῶντα ἔχειν· τὰ γὰρ ἁπλοῦν σῶμα ἔχοντα, οἷον τὰ φυτά, οὐκ ἀναίρεσιν ἔχ' αἰσθησιν ἁπλοῦν δὲ λέγεται ἔχειν σῶμα τὰ φυτά, ἐπεὶ δὴ πολλαχῶς τὰ μόνα χαρακτηρίζεται· τῆς δὲ αἰσθήσεως χωρὶς, ἀδύνατον ἦναι ζῶον· αἰσθητὸν δὲ οὐκ ἀναίρεσιν ἐναπαοὶ τοῖς ζῶσιν· ἀλλὸ μὲν τοῖς ζῶοις ἔχει, ἀνὶ τοῦ τοῖς ζῶσιν εἶναι· ἵνα οὖν περιλάβῃ τὰ φυτά·

μὴ γὰρ φησὶν ὅτι οὐκ ἀναίτιον πᾶν ζῷον ἔχειν αἴσθησιν ἔχειν· ἆρ' ἐνδέχεται ἄπασι τοῖς
ζῴοις ἔχειν τὴν ἁφήν, καθὼς αὐτὸς φησι· πάντων γὰρ οὕτως ἔχειν φαίνεται διάφορα.
οὔτε γὰρ οἷόν τε τὸ σῶμα ἁπλοῦν ἐν δέχεσθαι ἁφὴν ἔχον· ὥστε φαίνεται ἀπὸ
τοῦ σώματος καὶ τὰ συνυπάρχοντα ὑπ' αὐτοῦ κεῖσθαι ἐν τοῖς ἁφητοῖς
μὴ δεκτικὰ τῶν ἁφῶν αὐτοῦ τῆς ὕλης· οἷα οἷόν τε φησὶν οὐ δέχεσθαι τὰ ἄφθη
τα σώματα, οἷον τὰ φῦτα· οὐ κεῖται ἄρ' αἴσθησιν. τὰ δὲ ἔξω ἃ ἔχει αἴσθησιν
ἁπτὰ δὴ μάλιστα αὐτῷ ἐν αὐτοῖς κινήσεσι· μὴ αἰσθανόμενα γὰρ ἐπικαιρῶς
ἑαυτῶν φοβηθήσεσθαι ἔπιπλεν· οὐδὲν δὲ μᾶλλον ἢ ἐπικαιρῶς, ἢ φύσεις ποιᾷ.
ἀλλ' ἢ ἔνεκά του· ἢ μὴ πρὸς μάταιον ἔνεκά του· μὴ ᾖ δὲ ταῦτα ποιᾷ αἰτία ταῦτα.
τὰ δὲ φῦτα ὡς μόνιμα μὴ ἀναίσθητα οὐχ ἧπτται αἰσθήσεως· ἀπορεῖ δὲ
λέγοντες, ὅτι οὐ μόνον τὰ φῦτα ἀναίσθητα ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ δεκτικὰ τῶν ἁφῶν ἄνευ τῆς
ἁλλὰ καὶ ἄνευ αἰσθήσεως· ἡ μὲν γὰρ ὅτις ἡ αὐτή· τῇ ἁλη θεύομεν τῶν ἁφῶν αἰσθάνεται· ἡ μὲν τῶν χρωμάτων· ἡ δὲ τῶν τοφῶν,
μὴ οὐ γίνεται οὐ τὰ ἡ ὅτις χρῶμα, οἷον λευκὴ ἢ μέλαινα· οὐ τὰ αὐτὴ
τοφός· οἷον ὀξὺ ἢ βαρύ· ἡ μὲν τοι γε ἁφὴ οὐ μόνον τοῦ ἁφοῦς
αἰσθάνεται, ἀλλὰ καὶ τῆς ὕλης· τοῦ γὰρ τὺ χροῦ οὐκ αἰσθάνεται ἡ μὴ τὺ χροῦ γίνεται τὸ σῶμα· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ θερ-
μοῦ καὶ τῶν τοιούτων· λέγομεν δὲ πρὸς τοῦτο, ὅτι τοῦ μὲν ἁφοῦς ἡ
τὺ χὴ αἰσθάνεται· ἡ δὲ ὕλη ἁφὴ τὸ σῶμα ὀξύ· ὥστε πᾶσαι
αἱ αἰσθήσεις τοῦ ἁφοῦς μόνον αἰσθάνονται· τῆς δὲ ὕλης οὐ
δαμῶς· τὰ δὲ φῦτα οὐ μόνον τοῦ ἁφοῦς αἰσθάνεται, ἀλλὰ
καὶ αἰσθήσεως τῆς ὕλης· καὶ παυσχουσίν ὑπ' αὐτῆς καὶ αἰσθάνεσθαι.
καὶ πότε δέ ἐστι καὶ ἐπὶ τούτων ἁπτόν, ὅτι ὡς περὶ τὰ ζῴων ἡ μὲν
τὺ χὴ τοῦ ἁφοῦς αἰσθάνεται· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕλης· οὕτω καὶ
ἐπὶ τῶν φῦτων· ἡ μὲν ἁπτὴ καὶ δωάμις τοῦ ἁφοῦς, αἰσθάνε-
ται τῆς γῆς· τὸ δὲ σῶμα τῶν φῦτων, ὑπὸ τῆς ὕλης τῶν ἁπτῶν
παυσχόμενον· ὡς οὐκ ἀρέσκει καὶ τὰ φῦτα ἔχειν τὴν ἁπτικὴν δωάμιν.
πλὴν ὅτε καὶ τοῦτο δῶμεν, τὰ ἄλλα ἐπιχειρήματα ἀναιρεῖ τὸ τοῦτο.
φανερὸν γὰρ καὶ ὡς τέλος οὐκ ἂν ἕλοιτο ὅτι αἰ φύσεως εἶναι. πῶς γὰρ
θρεπτικὸν καὶ μὴ ἔχει φησὶν αἴσθησιν τὰ ζῷα, οὐκ ἔχεται ὡς τέλος.

τοῦ τέσσαρας ἀμμῶν. ἀλλὰ φθάσεται ἡ ἀφῆς γίνωσιν τὸν ἐπὶ τῷ προσώπῳ· μὴ αἰσθάνεται αὖτῳ, ἀπὸ στερέσεται δὲ τοῦ λυπεῖν, ἢ μὴ ἔχει αἴσθησιν οὐ τὸ φθάσεται· μὴ φθάσηται τάχως ἃ μὴ πρέπει φόμενα. τὰ δὲ φυτὰ ὡς μόνιμα, οὐχ ἕξει ἂν αἴσθησιν· παρὰ μέν ἐστιν ἡ ἔχει τῷ προσώπῳ ἐν τῇ γῇ· ἐν ᾗ μὴ ἔστι τὸ φυτὸν ὃ ἔπεν οὐθὲν πέφυκεν· ὧν οὖν ὑπομένη ἐστὶν ἡ πρόσφη· μὴ δι' ἃ τοῦτο αἴσθησιν οὐχ ἕξει τὰ φυτά· τῶν δὲ ζώων ἀδιάφορος ἐστὶ μὴ ἀόριστος· οὐ πάντας πάσας αὖτας προσφάσεις φέρεται· μὴ ἔχει ἔχειν αἴσθησιν τῷ διαμένουσαν τὰ οἰκεῖα ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων· οὐχοῖον τε δέσωμα· ἔχειν μὲν τῷ χῷ· μὴ νοῦν ὑπομένον· αἴσθησιν δὲ μὴ ἔχειν μόνιμον· γεννᾶ τὸν δὲ δικαίως ἔχει τάξαι φησὶν αἴσθησιν· εἰ πᾶσι δὴ ἀδιάφορον τὰ ἔχειν τὰ τῷ χῷ μὴ οὖν τὰ γεννᾶ τὰ μὴ μόνιμα μὴ ἔχειν αἴσθησιν· μὴ οὖν τὰ δὲ μόνιμα ἅπερ δι' ἃ τὰ φυτά· ταῦτα γὰρ μὴ τῷ χῷ ἔχει μὴ γεννᾶ τὰ ἐστιν· εἰ πᾶσι δὲ μόνιμον ἐστι, δι' ἃ τοῦτο οὐκ ἔχει αἴσθησιν· ἅπερ δὲ νοῦν ὑπομένον, μὴ οὐ χὰ πλῶς νοῦν· ἵνα μὴ δόξῃ διαμένειν ζῷα φυτῶν· ἀλλὰ λογικὰ ζῷα φυτῶν· ἐν γὰρ τούτοις μάλιστα ἀναγκαία ἡ αἴσθησις· ἅπερ μὴ ταῦτα μᾶλλον διαμένουσιν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὰ ἀγένητα φησὶν ἔχει αἴσθησιν· οἷον τὰ οὐσιώδη τοῦ τόγαθὸν μὴ δοξάζει ἀεὶ σπουδαῖος· οὔτε τῇ τῷ χῇ ὢν οὔτε τῷ σώματι ὑπομένει τὸ ἔχειν αἴσθησιν· μὴ ἄρηται πῶς ἐν γῇ σωφροσύνη· μὴ ἄλλη μὲν ἀληθὴς ἀνθρώπου· ἄλλως δὲ πλούσιος χος τὸν λόγον ἐδέξατο· δοξάζει τοίνυν ὢν ἀεὶ σπουδαῖος τὰ οὐσιώδη ἁπλῶς· μὴ ποιεῖν μὴ τὰ ἄτοπα· ἀδιάφορα τὰ γὰρ ὧδε λέγει· ὅμως δὲ μὴ ἔχειν αἴσθησιν ἐπὶ δὴ ἀγένητα ἐστὶν ἃ τὰ χρόνον· οὐδὲν ἄρα ἔχει τῷ χῷ σῶμα μὴ μόνιμον· ἄνευ αἰσθήσεως· τοῦτο τοίνυν μᾶλλον δέ μυοῦν ἀεὶ σπουδαῖον οὐ τὰ τῆς δόξης πλουσιάζον· τοῦτο γὰρ λέγει ὅτι οὐδὲν ἐστὶ σῶμα ἔχον τῷ χῷ χωρὶς τῶν φυτῶν· μὴ μὴ ἔχον τὰς αἰσθήσεις· ἢ μήπου τις ἢ ποιὸν τῶν ἄνω ἐστὶ συμπερασμάτων· μὴ οὐ πρὸς τὸ προσεχὲς ἀπορρέοντα· ἀλλὰ τις τοῦτο ἢ ποιὸν, οὐδὲν ἔχει ὁ πλούσιος χος ἐν τοῦ παρόντος ἡνοῦ· ἐν οἷς ἡ πρᾶξις σὺν θεῷ πληροῦται·

ἀλλὰ μὴν ἀλλ' εἰ ἀθροίσειν ἔχει. ἀναίρει τὸ δοθὲν ἄρα, ἢ ἁπλοῦν ἢ μὴ τοῦτο. οὐχοῖον τε δὲ ἁπλοῦν· ἀφωρίσθω γὰρ οὐ χεῖρ· εἰ δὲ δυνατὸν ἀναίρειν τῶν τῷ ἔχειν· ἀμερίστως ὅ ἀφιστοτέλης τὰ ζῷα ἀπὸ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὠῶν, καὶ διὰ μερίνα τὰ πορευτικὰ ζῷα ἀπὸ τῶν ζῳοφύτων· βουλόμενος δὲ καὶ πάλιν ὁμοίως διῃρῆσθαι τὸ διαμερισταῶν, πρῶτον κοινωνίας αὖ πάλιν λέγει· μηκαὶ τὰ ζῷα τὰ πορευτικὰ μὴ τὰ ζῳοφύτα κοινωνεῖ ψυχικὰ· ἐπὶ δὴ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ζῴου ἀμφοτέρων ἐπιδέχονται· οὐ διαφορὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν τοῦτο ἀμφοτέρα· κοινὸν τοίνυν ἐστὶν ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις τὸ μὴ πάλιν ἀπὸ ἄνθρακας μὴ οὐχ ἁπλᾶς· κοινὸν δὲ αὖ τοῖς μὴ τὸ ἀφὼ ἔχειν· μὴ τὰ ζῳοφύτα γὰρ μὴ τὰ πορευτικά, μὴ πάλιν ἐστί· μὴ ἀφὼ ἔχει· ὥστε δὲ ἡ κοινωνία οὔτε τοῖς φυτοῖς ὑπῆρχεν, οὔτε τοῖς οὐρανίοις· οὔτε γὰρ τὰ φυτὰ στωμυλτά ἐστιν, ἀλλοίονα ἁπλᾶ· τῷ γὰρ ῥεῖν δοκεῖ χαρακτηρίζειν τὰ μόνω· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἀφὼ ἔχει τὰ φυτά· πάλιν τὰ οὐρανία οὐκέτι μὴ πάλιν· καὶ τὰ γὰρ ἀφιστοτέλης, οὐκέτιν ἐν τῶν στοιχείων, ἀλλ' ἐν τῆς ε οὐσίας· ἁπλᾶ οὖν· ἀλλὰ μὴν οὔτε ἀφὼ ἔχει τὰ οὐρανία καὶ τὰ πορευτικὰ ἀφιστοτέλης· μὴ ὦν ἐστι μεν αἱ κοινωνίαι τῶν ζῴων· ἆρα μεταξὺ τὰς κοινωνίας διήκουσιν οὗτοι ἀλληλως τὰ ζῷα μὴ μὴ πάλιν ἐστί· μὴ ἀφὼ ἔχει· τοῦτο δὲ μὴ πρὸ τῆς διαμερίσεως διήκουσι· μὴ μεταξὺ τῶν διαμερίσεων· οὐ τοῖς ὠῷοις ἐπιχειρήμασιν· ἢ μᾶς δὲ πρῶτον ἀπομεν τῶν διαμερίσεων· ἆρ' οὖν τῶν οὖν ἀπομεν τὰ οὖν ἄλογα ἐπιχειρήματα· οὐ μὴ πάλιν ἐστὶ τὰ ζῷα μὴ ἀφὼ ἔχει· μὴ ποιά ἐστιν ἢ διαμερίσεις· τὰ ζῳοφύτα τοίνυν ἢ μόνω ἀφὼ ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ἢ ἀφὼ μὴ γεδοῖν ψυχά· ὅσα ἔχει ἀναλόγου γάρ σὺ μὴ στόμαχι· οἷον τὰ ὀρθρα πόδερμα· τὰ δὲ πορευτικὰ πάντας τὰς αἰσθήσεις ἔχει τὰ ἀναλόγων τὰ τῆς αἰσθήσεως· ὁρᾷς σωμλη ξδιὰ τὸ μὴ ἔχειν ὀπίν, ἁπλόος ἄρπος ἐστί· θέλουσι γὰρ τὰ πορευτικὰ ἔχειν μὴ ὀπίν μὴ ἀποιῶ· ἵνα μὴ τὰ πόρρω πανταχόθεν ἐπιλίνωσι· διὸ δὴ ἔχει ταὶ ππων ὠ μὴ πόδων ἀμφὶ πλύποι οὐ σαφαρά ἔχει· μὴ ἀμφὶ μὸ δύπος τα λασίφρονος ἵμερος φωνή· καὶ διὰ τοῦτο οὖν διαφέρει τὰ πορευτικὰ ζῷα τῶν ζῳοφύτων· μὴ ὦν τῇ μὲν διαμερίσεις· ἐπὶ τούτοις οὖν ἀπομεν τὰ πρὸ τῆς διαμερίσεως

ἐπιχρήματα. ἐξὸν εἶναι δόξαι ὅτι μικρὰ ἐστὶ τὰ ξῶα καὶ ἀφὼ ἔχει· καὶ πρῶτον δόξομεν ὅτι μικρὰ ἐστὶν οὕτως· δεῖ τοίνυν ἐνίοτε ὅτι παῦρον αἰσθησιν ἀφὼ ἔχει· οὐ γὰρ ἔστι τῶν μὴ ἐχόντων ἀφώ, ἄλλων ἐχόντων αἴσθησιν· δεῖ γὰρ ὑπερῷον τινὰ τῶν χόρτων παῦρον δὲ ἀφὼ ἔχον, μικρόν· καὶ παῦρον ἄρα ξῶον μικρόν· οὐδὲ παῦρον ἀφὼ ἔχον μικρόν, δῆλον· ἐξὸν γὰρ συλλαβεῖν ἀφήν, τούτων καὶ αὐτὸ λαμβάνεται· ἐὰν δὲ αὐτὸ λαμβάνεται θερμὸν καὶ τὸ χρόν· καὶ ὑγρόν· καὶ ξηρόν· καὶ οὐ μόνον ἑνὸς στοιχείου, δῆλον ὅτι καὶ ἐκ πολλῶν τῶν στοιχείων μικρόν· ἐπὶ οὖν ἐκ πολλοῦ τοῦ ἐπιχρήματος ἐλάχθη, ὅτι καὶ μικρόν ἐστι τὸ ξῶον καὶ ἀφὼ ἔχει· παραβάσεως δὲ εἰλήφαμεν ὅτι καὶ ἀφὼ ἔχει· φέρε δὲ ἔξω μὲν πρῶτον ὅτι ἀφὼ ἔχει τὸ ξῶον· δεῖ τοίνυν καὶ δέναι ὅτι ἐκ τῶν ἀπλῶν τρεφόμενα καλῶς· οἱ γὰρ χυμοὶ καὶ πνεύματος δίκην ἐπέχουσι καὶ ταῦτα συμφερήκοις τρέφοντες· τὰ δὲ ἄλλα οὐδὲ καὶ συμφερήκοις τρέφει· οἷον τὰ ὀστρακα· ἢ τὰ ἀκροτὰ· ἢ τὰ ὀστρακα· ἐοῦν ἐκ τῶν ἁπλῶν τρεφόμενα, ἀναίσθητα δὲ αὐτὰ λαμβάνεται καὶ ἐκ τούτων ἐξὸν τρέφεσθαι, ἀφὴ ἄρα ἐστὶν ἀπεῖναι καὶ ἐξ ἀναίσθητος ἐστὶν ἐνὶ μόνῳ ἀφῇ ἵνα τούτων αὐτὰ λαμβάνηται· αὐτὴ μὲν γὰρ μόνη ἀμέσως αὐτὰ λαμβάνεται· αἱ δὲ ἄλλαι δι' ἀέρος· ἔστιν οὖν ἀφὴ ἐν τοῖς ζῴοις· ταῦτα πρὸς τῆς διαιρέσεως δὲ ἀνῳκοδόμηται ὅτι ἔστιν ἀφὴ ἐνὶ μόνῳ· καὶ μικρὰ οὖν τὰ ζῶα· μετὰ δὲ τὸ διαιρεῖσθαι πάλιν δέκνυσιν ὅτι μικρὰ ἐστὶ τὰ ζῶα· φησὶ γὰρ ὅτι ἀδύνατόν ἐστι παῦρον αἰσθητικὸν εἶναι· ἀναίσθητα αἰσθητικὸν πλέον ἔχειν δι' οὗ αἰσθάνεται ἕν· τὸ δὲ αἰσθητικὸν μικρὸν ἀναίσθητα ἕνα οὔτε γὰρ ἀπὸ ποδὸς μόνου δύο ἀκούεται ἕνα· τὸ γὰρ πῦρ θᾶττον μᾶλλον. ἢ σωίσπιον μόριον, οὔτε δὲ ἐξ ἑνός, ἢ ὕδατος δύο ἀκούεται ἕνα· ταῦτα γὰρ ἄλλας δυνάμεις ἐπιστεύθη· διαφανῆ· δίηχῆ· δίοσμον· οὔτε δὲ ἀπὸ τῆς μόνης δύο ἀκούεται ἕνα· ἀναίσθητα γὰρ τὰ ἐνὶ μόνῳ γιγνόμενα μόρια· οἷον τρίχες· ὄνυχες· ὀστέα· καὶ οὐκ οὖν μόνον τῆς ἀνθρώπου τῆς γῆς ἀναίσθητα λαμβάνομεν· οἷον ξηροῦ καὶ ὑγροῦ· ἀλλὰ καὶ θερμοῦ καὶ τὸ χροῦ· ἐὰν οὖν ἐν παντὸς ἕνα τὸ αἰσθητικὸν ἵνα μέσον ᾖ· παντὸς αὐτὸ λαμβάνηται· ὥστε μικρὸν· ὅτι δὲ καὶ ἀφὼ

ἐχόντος ὄγκον διὰ ἐπιφάνειαν στερεόν. ὧν τὸ πρῶτον ἐστὶ τοῦτο.
ἀναλημματα φησὶν ἢ τοιχώματα· οἱ γὰρ ὀρθοὶ τοῖχοι στερεμνίοις ὁμοιοῦνται· ἐξ ὧν
δὲ ξύλοις ὁμοιοῦνται οἱ· μὴ οἱ ὀρθοὶ στερεοῦντες στερεμνίοις· οἷον ἐπὶ ἀνάχυσις πο-
λυπόρων ἐν τῇ γῇ· πρὸς τούτοις δὲ μὴ οἱ ἀπομεμονωμένοι τοῖχοι ἐλάττονα
ὄγκον· τοὺς δὲ ἀπολελοιπότας τοιχώματα ὁμοίως οἷον τοὺς παρόντας οὐκ ἐστὶν ὄγκον.
ἀναλημματα ἄρα πλέον παντὸς τοίχου ἐστίν· μὴ ἄρα ἐν ἀνίσοις· δεύτερον ἐπι-
φάνεια· ἀφ' οὗπερ τοῦ ὄγκου τὸ αὐθυπόστατον· μὴ αὖ τὸ στερεὸν πρὸς τὸ
ὄγκον· τὸ δὲ αὐθυπόστατον καὶ τοιχώματα λέγομεν· ἔστιν ἐν ἀνίσοις
ἄρα· τρίτον ἐπιφάνεια· τοσοῦτον ἀναλημματα ἐστὶν ἀφ' ἧπερ αἱ ἄλλαι αἱ
σπόδες· ἐπὶ δὴ αἱ μὲν ἄλλαι αἱ σπόδες· ἐνενήκοντα μοιρίων· ἡ δὲ ἀφ' ἑνὸς
ἐστὶ τῶν σωμάτων· δ χ ἐπιφάνεια· τοσοῦτον ἀναλημματα ἐστὶν ἀφ' ἧπερ ἐπὶ δὴ
ἑνὸς τῶν σωμάτων ἐστὶν ἐστὶν ἀφ' ἧπερ· αἱ δὲ τῶν ἄλλων αἱ σπόδες ὑπερβολαὶ
μόνον τὸ αὐθυπόστατον ἐνδυόμενα· οὗ ἐστὶν αἱ σπόδες· ἀφ' ἃς ἀποίσουσι
μὴ τὰ λευκὰ ἀφαιρεῖ τὸ ὅλον σῶμα· λέγω δὲ οἷον μὴ ἡ λευκότης
ἐστὶ· μὴ ὡς ἀφ' ἧπερ ἄλλον φαιρεῖ τὸ ὅλον σῶμα ἀπερ ὡς λευκόν· ἀλλὰ
πορφύρεος ἢ οἷον τὰ ὀστρακα· οὐ φαιρεῖ τὸ παν σῶμα· οἷον τὰ χρόνια
πνεύματα λέγομεν οἷον τὰ οὐμπερηνὸς δι' ἃς μὴ τὰ φαιρεῖ.
τὰ γὰρ ποιᾶν σπάτιν φαιρεῖ· ἡ δὲ σπάτις ἀφ' ἧπερ ποιᾶ· πάλιν λέγουσιν
οἷον μὴ τὸ ἀνου σὺν φαιρεῖ τὸ παν σῶμα· οἷον ἐξανίοις τὸ φος· ἀλλὰ
μὴ οὗτος πάλιν σπάτις ἀφ' ἧπερ ποιᾶ ἐστὶν. ὥστε· ἡ δὲ ὧν ἐστὶν ἀφ' ἐστὶν.
πάλιν λέγουσιν οἷον τὰ ὀξα τὰ φαιρεῖ τὸ παν σῶμα· ὀρθὸν γὰρ
ἐνίοτε μὴ φορεῖον· τὴν δὲ ἁλίαν φαιρεῖ ὁμεθα· πρὸς ὃ ἐστὶν ἀπεν· οἷον καὶ
ἡδὺ λίαν τὸ ποιᾶν τυχὸν φαιρεῖ· ἡ δὲ τυχὸς ἀφῆς ἐστὶ· τοῦτο μὴ τὸ δ χ
ἐπιφάνεια· δ χ ἐπιφάνεια ἀναλημματα φησὶ γὰρ ἐστὶν ἀφ'· ἐπὶ δὴ αὖτη
μὲν· ἀς τὸ ἓν ἀς σῶμα ἐλαττον· αἱ δὲ ἄλλαι δύο ἀς ἐστὶν ἡ αὐθυπόστατος ἀναλῆψιν.
μὴ οὐ καθ' ἑπτὰ διάστασα· ὡς ἡ δὲ ἀνοια οὐκ οὐ μὲν ἐργάζ· ὁ πυῖνα
δὲ τὸ αὐθυπόστατον παρῇ μὴ ἐνεργήσει ἡ αὐθυπόστατος τότε ὑπὸ τοῦ αὐθυπόστατος
παρόντος οἷας ἀλλοίας ἀς ἐνέργειαν· ἐξ ἕξεται δὲ ἀς τὸ ἐνεργάζεσθαι οὐδὲ αὐ
μὴ νήσεως· οὐ δὲν γὰρ παύσεται οὔτε ἄλλοι οὐ τοῦ ἡ αὐθυπόστατος ἀλλὰ μὲν
ἀπὸ τοῦ δευτέρου δὲ ἀμφὶ ἀς τὸ ἐνεργάζεσθαι· βούλεται γὰρ ἀξιόπιστος

τὸ ἀπὸ τοῦ δυο β̄ δῶ ἀμφὶς τὸ β ἐνεργείᾳ ἀγόμενον, μὴ ἀλλοιοῦσθαι μὴ δὲ παύεσθαι· οὔθεν ἢ οὐ κίνησίς ἐστι κίνησις, ἢ ἄλλο εἶδος ἐστὶ κινήσεως· φύσις κίνησιν ἐνέλαβε τὴν λεγομένην, λεγέσθω ἄλλο κινήσεως εἶδος πρὸς τὰ ἐν τῇ φυσικῇ λεχθέντα· μὴ καινοτομάτω τὼ φύσιν· ἅπαντα γὰρ ἀναγκαίως ἢ οὐ κίνησίς ἐστιν ἢ ἀπὸ τοῦ β δῶ ἀμφὶς τὸ β ἐνεργείᾳ πρόοδος· φησὶ γὰρ ὅτι ἡ κίνησις τοῦ ἀτελοῦς ἐστιν ἐνέργεια· ἡ γὰρ κίνησις ἀπὸ ἀτελοῦς ἐς τέλειον φέρεται· μὴ παύεσθαι μὴ ἀλλοιοῦται· τὸ δὲ δεύτερον δῶ ἀμφὶ τέλειον ἐστὶ τῶν δὲ τελείων ἡ ἐνέργεια, οὐ κίνησις· ἄλλο γάρ τι παρὰ τὼ κίνησιν· οὐ γὰρ οὕτω κίνησίς ἐστιν ἀπὸ τοῦ β δῶ ἀμφὶ ἀλλοίωσιν, ἐς τὸ β ἐνέργειά· ἀλλὰ μεταβολή· τὸ μὲν οὖν αἰθαίνεσθαι, ὁμοίως τῷ φαίνεσθαι μόνον μὴ ὄντα· ἐπὶ δυσκρίνειν τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ τοῦ πρακτικοῦ· μὴ φησὶν, ὅτι ἐὰν ὡς περ ἡ αἴθησις τὸ φαίνεσθαι μόνον ἔχει· τοῦτ' ἔστι τὸ ἀληθὲς μόνον, τὸ τε νοῦν λέγεσθαι θεωρητικοῦ· ἃ δεῖ ἔχειν τὸ ἀνιέναι μὴ ἢ δεῖσθαι, καὶ τὰ φαινόμενα ἅπερ μὴ δῦναται, ἐπὶ δὴ δεχόμεθα αὐτό· μὴ ἐπὶ αὐτὸ ἐχόμεθα· τὸ οὖν δεῖσθαι αὐτὸ ἅπερ καὶ τὰ φαινόμενα· τὸ δὲ ἀνιέναι ἀπὸ φαινομένων· οὐδὲ χόμεθα γὰρ αὐτό, ἅπερ καὶ τὰ φαινόμενα· ἀλλὰ μὴ φεύγομεν· ὡς περ δέ φησι τὴν κατὰ τὴν δῶ ἀμφὶ τοῦ πρακτικοῦ μερίσεται τὸ ἀγαθὸν μὴ καινόν· μὴ οὖν πάντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λάμβανε· ἅπερ ἐπὶ δὲ δείκνυσθαι ἀνω τέρω, ὅτι τὸ ὑποκείμενόν ταὐτόν ἐστιν αἰθησις τῇ ὀρέξει· δεῖον δὲ πᾶν ὅτι ὁ πρακτικὸς νοῦς μετ' ὀρέξεως ἐνεργεῖ, ἅπερ αὐτὸς ὅτι μετ' αἰθήσεως· διὰ τὸ ταὐτὸν εἶναι αἰθησιν μὴ ὀρέξιν τὸ ὑποκείμενόν περὶ τὸ ἀγαθὸν ἢ καινόν· ἢ τοιοῦτα· καλὸς πρὸς κάτω τὸ ἢ τοιοῦτα· οὐδὲ γὰρ αὐτὰ καθ' αὑτὰ ἀγαθά ἐστιν ἢ καινά· ἀλλὰς πρὸς τόδε· ὡς τὸ μὲν σῶζον λέγεται ἀγαθόν· τὸ δὲ φθεῖρον λέγεται καινόν· μὴ φθείρει δὲ μὴ ὀρέξις τοῦτο ἢ καὶ τὴν ἐνέργειαν· μὴ οὐχ ἕτερον τὸ ὀρεκτικὸν μὴ φευκτικόν· φησὶ τὸ καὶ τὴν ἐνέργειαν λυπηρόν, τὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἡδονὴν πᾶσαν ἀλλ' οὐ λόγῳ διαφέρειν· ἐπαλλάττουσι δὲ φευκτικόν· τὸν μὲν τὸ λυπηρόν· ὄρεξιν δὲ τὸ ἡδύ· ἅπαν ἵνα μὴ νομίσῃς ὅτι ἄλλη μὲν δῶ ἀμφὶ

ὀρεκτόμεθα λυπούσης ἡδονῆς, ἀλλὰ δεόμεθα λυποῦντα, νοεῖ φησὶν
ὅτι οὐδὲ ἀφεκτὴ ἡδονὴ λύπης, φησὶ μὴ τῷ λόγῳ· οὐ γὰρ τῷ ὑποκειμένῳ ἀμ-
φω γὰρ ὑπὸ ἀλόγου γίνεται τῆς ψυχῆς· τῇ λέγω τοῦτο· ὅπου οὐδὲ τὸ αἰσθά-
νεσθαι τοῦ ἥδεσθαι διαφέρει τῷ ὑποκειμένῳ· τῇ ταῦτα γὰρ ὑπὸ ἀλόγου
ἀμφω· τῷ δὲ ἕτερα διαφέρουσι τῷ λόγῳ· τοῦτο δὲ ἕνεκεν ἵνα δείξῃ,
ὅτι μὴ ὁ θεωρητικὸς νοῦς τοῦ πρακτικοῦ λόγου μόνον διαφέρει τῇ
διανοητικῇ τῇ τῆς φαντασίας ὑπαρχῇ· διανοητικῷ τυχὸν
λέγεται χρησάμενος τὸν θεωρητικὸν νοῦν· τῇ φησὶν· ὅτι μὴ ὡσ-
πολλαχῶς φαντασία, ὡς μὴ ὁ πρακτικὸς νοῦς· ἀλλ' οὐ μόνον
φησὶ τῇ φαντασίᾳ τοῦτο τὰ φαντάσματα φησὶν, οἷον αἰσθήματα δ-
ὲ ἐστι· τοιοῦτον γὰρ αἴσθησις μόνον ἄνευ ἀνίας μὴ ἡδονῆς· ἧ δὲ ὅτι μὲν
πρακτικῶν ὤν, ὑποκείμενα τὰ ἀγαθὰ μὴ τὰ καλά· τῷ δὲ θεωρη-
τικῷ, τὰ ἀληθῆ μὴ τὰ δοξαστά· τῷ δὲ πρακτικῷ τῷ ἔχοντι τὰ ἀγαθὰ
μὴ καλά· τὰ ὑποκείμενα φησὶν οἷον ἐναργῆ φησὶν ἢ ὅτι φαντάσεις. ἢ
μὴ χρῆται οὕτως ἡδονῇ μὴ λύπῃ· μὴ δι' ὧν μὲν τὸ ἡδὺ φεύγει τὸ
λυπηρόν· οὕτως δὲ μὴ ἀφὴ χρῆται φαντασίᾳ, δι' ἃ τὸ ἀφὴ ἥδεσθαι
ἢ λυπεῖσθαι· ὅπερ χωρὶς φαντασίας οὐκ ἔστιν· οὐδὲ ἄρ οὐ καὶ φ· τῶν
γὰρ μερικῶν, οὐδεὶς ἄνευ φαντασίας νοεῖ· τὰ μέντοι καθόλου μὴ
χωρὶς φαντασίας νοεῖ· μήνοιξε δὲ πάντοτε ἕνα τὸ ἀγαθὸν μὴ ἡδύ· μὴ
τὸ καλὸν μὴ ἀνιαρόν ἐστι γὰρ ἡδυπαθῆ, τὰ ἀφροδίσια ἄξεσθαι· μὴ ἔστιν
ἀνιαρὸν ἀγαθὸν, τὸ ἐγκρατεύεσθαι περὶ πάντων· μὴ οὕτω νόμιξε
τὸ ἡδὺ τοῦ πρακτικοῦ τὸ ἀπὸ ἕνα τῷ ἀγαθῷ ἀπὸ· ὥστε εἰ δεῖ ἀπὸ
τοιαύτης ἐποίησε περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ παθητικοῦ ἐστιν ὁ λόγος· μὴ φησὶν
ὥσπερ ἀπὸ ἄλλοις τισὶ πόροις, μὴ πόρῃ τὸ πνεῦμα· καὶ καθόλου ἀ-
μεῖνον τῷ πρώτῳ ἀλόγῳ δυνάμει· μὴ σῶμα ἐξάγεται· μὴ ὃ μέσον οὖσα μὴ καθό
μοιόν ἐστι μεσότητος τοιχαινουσα· τὸ δὲ διάφορος ἐστι, τοῦτέστι τῷ λόγῳ
τοῖς ἄλλοις μείνουσι μὴ ἀποχάραξιν ἐν ἕξει μεῖνον· ὥσπερ οὖν
ἐν τούτοις οὕτω μὴ ἐν τῷ νῷ δεῖ τι ποιοῦν καὶ παθητικόν· ὅπερ ἔοικε τοῦτέστι
μὴ μεῖνον μοῦσον· μὴ τὸ μὲν πρῶτον λέγει ἡ λέξις, τὸ περὶ ὀρέξεως μὴ
ἀποπῆς· τὸ δὲ οὕτω μὴ ὁ νοῦς ἕξει καὶ παθητικόν, οὐ λέγει· ἀλλ' ἔτι τὸν

ὁ φιλόσοφος τὰ πρῶτα φάσκει τὰ λοιπὰ σωζόμενα οὐ φανερὰ τὰ περὶ τοῦ νοῦ· ὡς γέ πως φὰς ἄλλα λέγων ὁμοίως μὲν ἢ μερικὴ αἴσθησις μερική· τοῦ δὲ λευκοῦ ὡς λευκοῦ οὐκ ἀΐδιον ἡ μερική· ἀλλὰ τοῦτο ἴσως, ἄνω φησὶν ἐρῶμεν· ὡς νῦν λέξομεν· ἡ κοινὴ αἴσθησις· αὕτη γὰρ τοῦ κοινοῦ καταληπτικὸν· μᾶλλον δὲ φησὶν ὡς περὶ ὄρους· τοῦ τί ἐστι τὸ μέντρον, οὕτω καὶ ἡ κοινὴ αἴσθησις ὡς ἡ ἀναλογία ὡσαύτως· ἡ μὲν ἀναλογία οὐχ ὡς περὶ τὸ μέντρον ἔχει πρὸς ἑκατέραν τῶν ἀπὸ τοῦ μέντρου γραμμῶν, οὕτως ἔχει καὶ ἡ κοινὴ αἴσθησις, πρὸς ἑκατέραν τῶν ἰδίων αἰσθήσεων· καὶ ὡς περ αἱ εὐθεῖαι πρὸς ἀλλήλας, οὕτω καὶ αἱ καθ' ἕκαστα μέρος αἰσθήσεις πρὸς ἀλλήλας φησὶν ἀναλογίαν τινὰ ἔχουσιν· οὕτω μὲν ἡ ἀναλογία· πῶς δὲ ἀΐδιον πῶς· οὐχ ὡς περ ἐν ὑπαρχόντων τὸ μέντρον πρὸς πολλὰς ἐκβαλλομένας σχεῖν, οὕτω καὶ ἡ κοινὴ αἴσθησις, μᾶλλον οὖσα πρὸς πολλὰς αἰσθήσεις ἐκβολὴν σχεῖν· καὶ γὰρ διαφέρει τὸ δι' ἀποβολῆς, πῶς τὰ μὴ ὁμογενῆ μερικά, ἢ τὰ ἐναντία· οἷον τὸ λευκὸν καὶ μέλαν. ἐπαδὴ δὲ πέρ οὐχ ὡς περ ἡ κοινὴ αἴσθησις ἔχει πρὸς τὰ ἴδια· καὶ μήποτε φησὶ πῶς τὰ ὁμογενῆ οἷον ἡ μερικὴ καὶ τὰ μέρος αἰσθήσεις ἐκβολὴν ἂν ἔχοιεν πορίσασθαι πῶς τὰ ἀνομογενῆ οἷον ἡ κοινὴ αἰσθησις, τὸ αὐτὸ γάρ ἐστιν· ὁμογενῆ δὲ τὸ λευκὸν ἐναλλόσε τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκόν· ὑπὸ τὸ χρῶμα γὰρ ἀμφω· ἀνομογενῆ δὲ, τὸ λευκὸν καὶ τὸ γλυκύ· τῶν γὰρ ὑποκειμένων διαφόροις αἰσθητηρίοις ὑποπίπτοντα ἀνομογενῆ καὶ ἑτερογενῆ ἐστιν· ἑξῆς δὲ καὶ τὸ λευκὸν πρὸς β τὸ μέλαν· τὸ δὲ πρὸς τὸ δ ὡς ἐνδυνάμει πρὸς ἀλλήλα· στοιχεῖα γὰρ ἀμφω τούτων· ἡ μὲν δὴ λοιπὸν τὸ λευκὸν τοῦ β δὲ τὸ μέλαν· ποτὲ δὲ καὶ τὸ γλυκύ· τὸ δὲ τρίτον καὶ τέταρτον ἀντὶ νοητῶν λαμβάνει· ἵνα ᾖ τὸ μὲν γ ὁ λόγος τοῦ λευκοῦ· τὸ δὲ δ ὁ λόγος τοῦ μέλανος· καὶ φησὶν, οὕτως περ οἱ δεκτικὴ κοινὴ, μᾶλλον αἰσθητὸν τὸ α καὶ τὸ β, ἵνα λάβῃς τὸ μὲν α ὡς σωματικὸν σημαῖνον τὸ λευκόν· τὸ δὲ β τὸ γλυκύ· οὕτω καὶ οὗτος οἵδε τὸ γ καὶ τὸ δ· τουτέστι τοὺς λόγους τούτων· οἵδε δὲ καὶ ἓν ἀλλάξ φησὶν ὀνοῦς, τὸ α γ, καὶ β δ· τουτέστι καὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ νοητά· τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἓν ὄν, οὐ τὸ αὐτὸ καὶ πολλά· ὁμοίως· πῶς γὰρ ὑποκείμενον, τὸ αὐτὸ ἐστι φησὶ τὸ εἶδος,

λέγω λευκοῦ ἢ μέλανος· ἢ μέλανι ἢ λευκόν· τῷδε λόγῳ δι' ἀφοσιώσεως δ' ἐστὶν· ἄλλος γὰρ ὁ σὰ λευκὸν ἢ μέλαν, ἢ ἄλλως γοῦ· τὰ μὲν οὖν ὧδε, τὸ γοῦν ἐν τοῖς φαντάσμασιν· τὸ φαίνειν οὐκ ὀρθῶς ἢ ψεύδεσθαι τοὺς τὰ ὧδε τῶν πραγμάτων νοοῦντας ἐχρημένους τῇ φαντασίᾳ· ὡς περὶ ἀὼ τῇ φαίνεται τὸ δι' ὠὰ ἀνὴρ φεύγειν ὀρεκτὸν οὐσία, οὕτω καὶ ἐν τῷδε ἐστὶ ταῦτα· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδήλων τὰ λοιπά· ἢ οὖν τοῦτο φέρε, ἢ τὸ ἄλλο· ὅτι φαντάσματα τὰ ἀνώτατα αἰσθητὰ καλῶ· κάτω δὲ τὰ φαντασίαν· καὶ τὸ φαίνειν, ὅτι ὀνοῦς ποτὲ αἷμα αἰσθητοῖς ἐνεργῶν ἤδη καὶ ἀνιᾶται· ποτὲ δὲ ἀνευρίσκει αἰσθητός, τῇ φαντασίᾳ μάχηται καὶ ἐνεργά· ὅταν μὲν γὰρ φρυκτὸν ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι πόλεμος ἐστὶν αἰσθητὸ σωτήριον· ὅταν δὲ βουλευόμενος περὶ πολέμου, τότε φαντασίᾳ ἐχρήσατο· οἷον αἰθαλούμενος τὸν φρυκτόν, ὅτι πῦρ τῇ κοινῇ γνωρίζει· τινὲς μὲν οὖν φασὶ τῇ κοινῇ αἰσθητοῦ πόρος· ἡ γὰρ κοινὴ οἷς, κοινὸν ἐστὶν αἰσθητόν· αὐτὸ πονδὲ ἐστὶν ἐπιγνωρίζον τὸ φῆν ἐπὶ αἰσθητοῦ κοινῇ· γνωρίζομεν γὰρ φῆμεν· φῆ δὲ οὖν ὅτι τοῦ τὸ λευκὸ ὅτι κοινῇ αἰσθητὸ γνωρίζομεν τὸ πῦρ· τοῦτο δὲ φῆμεν ὡς φῶς ὅτι ἅπερ ὑπόκειται τῇ καθ' αὑτὸ μέρος αἰσθητοῦ· τῇ τῇ κοινῇ ὑπόκειται· ὅτι δὲ τοῖς ἐν τῇ τύχῃ φαντάσμασι· τὸ φαίνειν, ὅτι ὡς ἵνα δὲ φαντασθεὶς βουλεύσηται περὶ πολέμου, τῇ ἐπιλῶν προλαβόντων τὰ παρόντα βουλεύσηται τῇ ἐπιλέξηται τὸν ἡδὺ τόπον· φύσει δὲ τοῦ ἀνιαρόν, τότε φαντασίᾳ μέχρηται· δῆλον δὲ δέναι φησὶν, ὅτι τὸ ἡδὺ τῇ λυπηρόν, ἀλλ' ἐν τῷ πρακτῷ ἐστί· τὸ δὲ ἄνευ πράξεως ἀληθὲς ἢ ψεῦδες ἐν τῷ θεωρητῷ ἐστὶν· τῇ τοῦ τὸ φαίνειν ἐν τῷ λογιστικῷ ἐστὶν, ἐνῶ τῇ τὸ ἀγαθὸν τῇ κακόν· διαφέρει δὲ τὸ ἁπλῶς, τῇ τινί· ὅτι τὸ μὲν ἀληθὲς, ἁπλῶς λέγεται· τῇ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει· τὸ δὲ ἀγαθὸν, πρός τι φανόν ἐστιν· ὃ γὰρ πρός τι ἀγαθὸν ἐστὶν, οἷον πρὸς τύχην, τοῦτο πρὸς σῶμα οὐ τῇ ἀγαθόν· ἐνοῖς ἡ πρᾶξις σῶν ὧδε πληροῦται·

,, ἀδένα ἀφαιρεῖσθαι λεγόμενα νοῦ· ὡς περ τὸ οἷμον· ἡ μὲν, οὐ

,, μεχωρισμένως· ἡ δὲ καμπύλη·

ἵππον γὰρ ἄπλουν οὕτω σῶν θέσιν, τῇ πρᾶγμα τι οἷμον θεωρητικοῦ, τῇ τὸν δρόμον τοῦ ἐνεργάζεται, παλίγ ἔχεται ἐπὶ τὸ γόνιμον τῇ τοῦ λογικοῦ

διδασκ. ὡς ἐπὶ δὴ τὸ νοητὸν ἁδρὸς ἐστὶ· τὸ δὲ ἁδρὸς τριῶν· ἢ πανὺ ἐνύλον ὡς τὰ φυσικά, ἢ παντὰ πασιν ἀΰλον· ἢ πῃ ἔνυλον· πῃ δὲ ἀΰλον, ὡς τὰ μαθήματα· ἄνω δὲ ἐξήτασε τὸ ἐν ὕλῃ ἁδρὸς· ἵνα εἰλεῖτο, πῶς δεῖ νοεῖν· ἀλλὰ μὴν τὸ ἀΰλον ἐνταῦθα ἐξήτασε τὸ πῶς δεῖ νοεῖν, νῦν ἔρχεται πρὸς τὰ μαθήματα· μὴ ἔχει πῶς οἴδεν αὐτὰ ὁ γοῦς· μὴ φησὶν ὅτι οὐχὼς ἐνύλα αὐτὰ οἶδεν, ἀλλ' ὡς ἀΰλα· οὐ καὶ δὲ γὰρ αὐτὰ ὡς τὸ αἰσθητὸν ἁδρὸν· τοῦτο γὰρ ἄνευ ὕλης νοεῖται· νοεῖ δὲ τὰ μαθήματα ὁ νοῦς, ὀρθῶς νοῶν μεχρημένος τῆ ἀμερεῖ φαντασίᾳ· ἡ γὰρ φαντασία ἀμερὴς ἐστὶ· διάνοια γὰρ ἐπινοήσεως τρέχουσα ἡ φαντασία, ὡς ἕνα αὐτὸν νοεῖ, μὴ οὐ δύναμιν οὖσα παρὰ τὸ τρέχειν· διὰ γὰρ ἡ φαντασία ἀπὸ αὐθησέως ἐστὶ τῆς ἀμεταβλήτου οὔσης, δηλονότι μὴ αὐτὴ ἀμερὴς ἐστὶ μὴ οὐμεταβαίνει ἀπὸ ἄλλου εἰς ἄλλο ἀλλὰ μαφαντάζεται· ἐν τούτοις δεῖ σωθῆναι τὸ τῷ φαντασίαν μόνῳ ἀληθεύειν, ὡς πρὸ νοῦς μὴ ἀίσθησις· μὴ μέντοι μὴ ψεύδεσθαι· διὸ δεῖ οὐ μὲν σωθέσθαι φαντάζεσθαι· ἐν τούτοις δὲ δίχα ὑμοῦ μὴ χωρὶ σθέσιν ἢ τυχή· ἀπερ τὰ μὴ δῶ ἀμερῆ χωρίζεσθαι, λέγω δὲ τὰ μαθήματα χωρίζεσθαι τῇ ἐπινοίᾳ· διὰ τοῦτο ἔχθρου οἱ ὧδες τὸ χωρίζον· τῶν τὰ ἁπλῶν, ζητεῖ ἁπλᾶ ἐνεργεῖν νοῦς τὰ πράγματα εἶσι· μὴ ἐν τῇ γενέσει ἐστὶν ἁδρὰ δῶ αἰσθήσεις γίνωσθαι τὰ ἄΰλα· ἢ οὐ· μὴ ἀποφᾶσι μέν, πέως δὲ οὐ μὲ πιλύεται· πρὸς τούτων δὲ ὁ πλάτων φησὶν, ὅτι δῶ αἰσθήσεις ὁ νοῦς ἐνγενέσθων, οὐχ ἁνοποιήσεις ἂν· μὴ περὶ τὰ ἄΰλα ἐνεργεῖν, καὶ τὰ φρονεῖν τοῦ σώματος· ἡ γὰρ αἴσθησις τύχαι αἱ φιλοσώματοι, ἀλλὰ μετὰ σώματος εἶσι μὲν ἐν τοῖς, ἢ ἄλλοπον μὴ πᾶσι ἐνγενέσθαι τύχας περὶ τὰ ἄΰλα ἐνεργεῖν· μὴ οὕτω μὲν ὁ πλάτων· ὁ μὲν τοίνυν ἀριστοτέλης λέγει· ὅτι περὶ παντὸς ἡ νοῆσις τὰ παρὰ μαθημάτων· ἐστὶ γὰρ ἄΰλα νοητὰ πρῶτα, δεύτερα τὰ μέσα· μὴ δὲ τὰ ἔνυλα μὴ ἐπὶ μέντοι τῶν ἀΰλων φησὶν ὅτι οὐ μέσει χειρὰ φαντασίᾳ· ἀφαντάστοι γὰρ αἱ νοήσεις· ὅταν δέ φησι τὰ μαθήματα νοεῖν ὑποκείμενα μέν ὡ μέχρηται τῇ φαντασίᾳ· ἀδεῖ ὡς ὑποκείμενα ὡς τῇ μέχρηται ὡς τὸ ἁδρὸν τὰ μαθηματικά,

οὐ παρὰ τοῦτο τὰ αὐτὰ ἐστὶ φαντάσματα καὶ μαθήματα· τὰ γὰρ φαντάσματα, μόνη φαντασία ὑποκάτω· τὰ δὲ μαθήματα τῇ χὴ ὑποκειμένῃ καὶ χωρὶς τῆς φαντασίας· τὰ δὲ ἐνύλα γινώσκει ἡ τῇ ὀρέξει νοερᾷ μένη τῇ αὐτῇ οὐ καὶ φαντασία· ἡ οὖν ἐστὶν ἀφαντάστος ἐνέργεια, δῶρα τὸν ἀέρα τὸν νοῦν ἐν τῇ γενέσει οὖσα, ἡ δέησις ταύτῃ τῷ ἐνέργειαν· οὐ δεητὸς γὰρ ὁ θεὸς ἡ δέησις ταύτῃ· σωτηρία δὲ τῇ δόξῃ τῇ λεγούσῃ ὅτι νοῦς οὐ γινώσκει τὰ παντὶ τῇ αὐλαδόξῃ· ταῦτα δὲ χωρίσθητα τῆς ὕλης ἐστὶν· ὡ φέλεν οὖν καὶ αὐτὸς χωρίστος ἦναι τῆς ὕλης ἵνα νοήσῃ ταῦτα· ἢ γε ἐξ ὁμοίου οὐθὲν καθ' ἁπάντα τὸ γινώσκον πῶς γινόσκομένω· ἀλλὰ μὴν ἐν τῷ ξῷω οὐ κεχωρίσθαι· οὐκ ἄρα νοεῖ αὐτά· αὕτη μὲν ἡ πρώτη σωτηρία· δευτέρα δέ ἐστιν ὧδε· ἐπὶ τέλης ἐς· ἢ γὰρ οὐ νοεῖ ἐν τῷ ξῷω ὢν τὴν παντὶ αὐλαδόξῃ, ἢ οὐ ξῇ· ἢ ἀπίγνωλας ἢ μῆν· ὥστε δῆλον ὅτι ἢ ἐν τῷ ξῷω ὢν ὁ νοῦς, γινώσκει τὰ παντὶ τῇ αὐλαδόξῃ· αὕτη πρώτη πρόσκρισία· ἢ ἤπρος αὐτῷ αὖ ἡ θαοῖς· δευτέρα σωτηρία, ὁ νοῦς οὐ νοεῖ τὰ αὐλαδόξῃ, ἐπὶ δὴ οὐ δεῖται ὅλως αὐλαδόξῃ· ἢ ἐπὶ δὴ οὐ μεῖται, διὰ τοῦτο οὐ πέπνοεν αὐτά, αὕτη ἡ δευτέρα σωτηρία· πρὸς ὧν λέγομεν πῶς ταῦτα λείδς ἀεὶ ἐστὶ πέλες, ὃς ἐν ἀλλοις πραγματείαις δείκνυται τὰ αὐλαδόξῃ· αὖ ἐνεῖται τὰ αὐλα· ὥστε οὖν ἐστὶ τὰ αὐλαδόξῃ· τρίτη σωτηρία· ὁ νοῦς ἀφ' ἁπλῆς φαντασίας ἐνεργεῖ· ἡ δὲ μὴ δέποτε καθ' αὑτὸν ἐνεργεῖ, ἀλλ' ἀεὶ τὰ ἐνύλα γινώσκει, ἐπεὶ τοῦ γνῶναι τὸν νοῦν, τῶν εὐταξίαν τοῦ κόσμου, καὶ τῶν ἀρετῶν τῶν προαιρέσεων ἀναγκαῖον, ἐπὶ τὸ γνῶναι τῶν αὐτὰ δι' ἃ κοσμήσασαν πρόνοιαν· ὥστε οὐδὲ ὅπερ τὰ νοητὰ ἄνευ φαντασίας ἐνεργεῖ· ἡ δὲ φαντασία ὡς ἄρτι φαμεν, ἀεὶ τὰ ἐνύλα γινώσκει· μόνα γὰρ ἐνδέχεται ἡ φαντασία ἀεὶ ἀεὶ αὐτὰ εἶδεν· ἢ οὖν ὁ νοῦς ἀεὶ εἶδε μόνον ἡ φαντασία εἶδε, διὰ τὸ ἄνευ αὐτῆς μὴ ἐνεργεῖν· ἡ δὲ φαντασία ἐνδέχεται ἐπίστασθαι ἀεὶ εἶδεν ἢ αὐθαοῖς· ἡ δὲ αὐθαοῖς μόνα τὰ ἐνύλα εἶδεν, ὁ νοῦς ἄρα τὰ ἐνύλα εἶδεν· οὐδαμῶς δὲ τὰ αὐλα· αὕτη ἡ τρίτη σωτηρία· τὸ πρὸς ταύτην δὲ αὖ λέγομεν, ὅτι ὁ νοῦς ὅτε περὶ τὰ μερίκα καὶ αὐθαῆ τὰ ἐνεργεῖ τότε μετὰ φαντασίας ἐνεργεῖ· τοῦ καὶ φίστασθαι αὐτῆς ἀπαρχῆς ἕως τέλους· ἀλλὰ

μεταξὺ τῆς ἐστὶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς· ὁ πωϊνὸς δὲ καὶ ἑσπερινὸς νοῦς· πωϊνὸς μὲν οὖν ὁ διὰ φαντασίας μὴ ἐνεργῶν· ἀπὸ μὲν γὰρ ὀπτικῆς εὐταξίας μὴ κινούμενος τῆς θεωρουμένης ἡμῖν μεταβάσεως ἐπὶ τὸ θεῖον· ὥστε διὰ μὲν φαντασίαν, οὐκέτι δὲ μεταβάσεως· οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ διανοίᾳ τὰ σώματα, καὶ χωρὶς φαντασίας νοοῦμεν· μὴ αὖ πάλιν ἐστὶ τῆς σωτηριώδους ἡ λύσις· ὃ δὲ σωτηριώδης, οὐδὲ ἁπλῶς ὁ νοῦς νοῶν τὰ ἄϋλα· διὸ καὶ ὁ νοῦς αὐτός ἐστιν ἡ φαντασία· ὡσπερ γὰρ ἡ φαντασία οὔτε ἀλήθειά ἐστιν οὔτε ψεῦδος· οὕτως ὁ αὐτός ἐστιν ὁ νοῦς τῇ φαντασίᾳ, ἡ δὲ φαντασία οὐ νοεῖ τὰ ἄϋλα ἁπλῶς· οὐδὲ ὁ νοῦς ἄρα νοεῖ τὰ ἄϋλα ἁπλῶς· αὐτὴ ἐστὶ μὴ ἡ δεκτικὴ σωτηριώδης· πρὸς ὃ λεγομένου οὐκ ἔστιν ὁ νοῦς ταὐτὸν τῇ φαντασίᾳ· διὸ καὶ ἡ φαντασία, ποιοῦσιν μόνον γίνωσιν, ἂν μὴ καὶ αἰσθήσεις γίνωσιν οὐ συνιᾶσιν· οὐδὲ γὰρ οἶδεν ἡ φαντασία, ὁ μὴ μὴ ἡ αἴσθησις οἶδεν· ὁ δὲ νοῦς πᾶς οὐσίας οἶδεν· διὸ καὶ ἡ φαντασία οὐ πᾶσῶν οἶδε πᾶς οὐσίας, ὁ δὲ νοῦς οἶδε πᾶς οὐσίας· οὐκ ἄρα ὁ νοῦς φαντασία ἐστίν· ὅθεν μὴ ἐν θεᾶς τήτω ὁ πλάτων φησὶν· ἡ δὲ φαντασία ἀ τυχὴς οὐσίας, ἀνὴ τοῦ οὐ τυγχάνει αὐτῆ γνῶσις οὐσίας· ὥστε οὐκ ἔστι ταὐτὸν νοῦς καὶ φαντασία· ταῦτα δὲ πῶν ἀρίστοτέλης, μὴ μέχρι τούτων διαλεχθεὶς περὶ τῶν γινωσκόντων ἐνεργειῶν, βούλεται περὶ τῶν κοινῶν ἐνεργειῶν· κοινὸν οὖν ἀρα ἐστὶν τῷ λόγῳ οὗ μπέρασμα· φησὶ τοίνυν ὁ λόγος διὰ τὰς γινομένας δόξας ἐκ τῆς ἀτυχίας μὴ ἐνεργείας, πάντα τὰ οὖτα ἐστὶ· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἢ αἰσθητά ἐστιν ἢ νοητά· εἰ μὴ ἐπιστητά· μὴ δὲ μὴ ἕνα σον τούτων δὲ πλοῦ ἐστι· πᾶν γὰρ ἢ δῶσμά ἐστιν, ἢ ἐνέργεια· πᾶν τὸ δῶσμα μὴ ἐνέργεια· δι᾽ οὗ γίνονται τὰ πάντα δῶσμα αἰσθητὰ· ἐνέργεια αἰσθητά· δῶσμα αἰσθητά, ἐνέργεια ἐπιστητά· καὶ οὐκέτιν ἐν τοῖς οὖσι πᾶς ἀταῦτα τὰ δ᾽ ἀλλὰ δὴ μὴ ἐν τῇ τυχῇ ἐστὶ ταῦτα τὰ δ᾽· ἐχθρὰ γὰρ ἡ τυχὴ δῶσμα αἰσθητός· μὴ δῶσμα ἐπιστήμων· οὐκ ἄρα δὴ ὅσα λέγομενα ἐν τῇ τυχῇ τὸ ξύλον· ἀλλ᾽ ὅμοι οὖται τοῖς πρᾶγμα οἱ μὴ ἐξ ὁμονίᾳ ἀπ᾽ οἷς ἔστι τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ γίνωσκεται· μὴ πάλιν μήτις οἰέσθω καὶ τὰς πλατωνικὰς ὑποθέσεις τοὺς λόγους ἔχειν ἐν τῇ τυχῇ· οὐ δὲ

ἰδὲ ταῦτο

γὰρ τοῦ τὸ λείβειν ἀεὶ στοιχεῖον· ἀλλ' ὅτι μὲν ἡ οἰκοδομία αἰσθητὸς μὴ δῶμα ἐστὶ πτῶμα, δῆλον ἐπὶ τῆς ὑφῆς μόνον ἔχουσι τῶν πλευμάτων· ὁ πνεῦμα δὲ ἀνεμίζεται γένων τοιαῦτα αἰσθητὸς μὴ ἐπὶ πτῶμα, τὸ πνεῖν αὖ τὰ τοὺς λόγους τῶν αἰσθητῶν μὴ τῶν ἐπὶ στήθων γίνωσθαι· μὴ ἁπλῶς τὸ πνεῖν δοῖς ἐνεργέα. ταῦτα ἀπὸν δὲ ἀπὸ τὸ ὡς μεφαλαιώδη ἁπὰν τὸν λόγον ὅλον, πρέπει πάμμεγα τὸν νοῦν ἐπὶ τὸ καθ' ἕκαστον νοῦν· μὴ ἐὰν μεγάθη ἀθροισθῆναι ἐλαττόνας ἀπὸ· ἀπὸ γὰρ τῶν πλείονων ἐνάπτεσθαι ἐστὶ πρέπει ἐπὶ τὰ ὀλίγοις ὑπάρχοντα· πλὴν ὕστερον ἐροῦμεν τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον πάσης λογικῆς μὴ ἀλόγου. ἐπεὶ δὴ χρεία ἐστὶν ἡμῖν τούτων· μὴ ἐν τῷ δοθέντι μὴ ἐστὶ τὸ καθ' ἕκαστον· μὴ ἢ οὐ μέντοι λέγομεν· ὅτι οὐ μέντοι φαντασία· οὐδὲ δόξα οἷς οὐδὲ νοῦς· οὐδὲ τὸ ὀρεκτικόν· οὐδὲ ἄλλό τι τοιοῦτον· ἀ οὖν μὴ ἦν μὲν τῶν καθ' ἕκαστον προϊόντες, πῶς ἐστὶν ὅτι μὲν οὐ μέντοι· τῶν δὲ ἐστὶ, τὸ καθ' ἕκαστον νοῦν· ὁ ἕξις συμμιγὴς ἀπὸ ἀλόγου μὴ λογικῆς· ἡ μὲν γὰρ ὄρεξις τῆς λογικῆς νῦν ἡμᾶς ὅτε τῷ λόγῳ ἑπόμενα· ἀ οὖν μὴ ἐστὶν ἄλογος μὴ ἐστὶ λογική· πόθεν ἐστὶν ὠνομένη τὸ συμμιγὲς αὐτῶν· διὸ ὕστερον ἐπὶ τὸ καθ' ἕκαστον νοῦν ἦλθε· μὴ δὴ δοκεῖ περὶ αὐτοῦ λαμβάνεται πλάτωνος δύο τρία τινά· ἀρχὴ μὲν δὴ ἡ διαιρεῖται τῷ τὸ χῷ ὡς ὅλον δὲ μέρη· ὁ φάλων δὲ διαιρεῖν αὖ τῷ ὡς οὐ οἷον δὲ δῶμα δὲ· ἀπὸ λόγου μέντοι δὲ ὑπὲρ πλάτωνος, ὅτι τῷ καθόλου τῷ χῷ, διαιρεῖ ὡς ὅλον δὲ μέρη· δὲ φυτικῷ ἄλογον· λογικῷ· τὰς δὲ καθ' μέρος τύχας, ὡς οὐ οἷον δὲ δῶμα δὲ διαιρεῖ· δῆλον οὖν τῷ τῷ τῷ διαιρεῖν· δὲ ἀπορεῖ πῶς τὸ θυμικὸν μὴ ἐπιθυμητικὸν μέρη ἅπερ οὖν ἀπομάνθανον τῷ ἄλογον· ἀπὲ μὴ σὺ ὅτι διαιρεῖ ἀεὶ στοιχεῖον μόριον ἔναι λείβειν τῆς τύχης τὸν νοῦν· φ λαμβάνεται πλάτωνος, ὅτι πολλὰ παρέλαβεν· δὲ τρία γὰρ διαιρεῖ τῷ τύχῳ δὲ θυμικόν· λόγον· ἐπιθυμίαν· μὴ καὶ τοιοῦτο λόγον μὲν ἐστὶ μεφάλων θυμὸν δὲ ἐν ἀρχῇ δία· ἐν ἅπαν ὅτι δὲ ἐπιθυμίαν· παρέλαβεν οὖν μὴ τὸ φανταστικόν· μὴ τὸ αἰσθητόν· τὸ καθ' ἕκαστον νοῦν· τὸ ὀρεκτικόν· λέγομεν δὲ ὅτι μὴ τῶν καὶ οἷδε· μὴ μέμνηται τούτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγων· ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ τῶν τριῶν τούτων ἐμνήσθη· ἐπεὶ δὴ αὖ τῶν

χρήσιμος πρὸς τὰς πολλὰς πάσας· λόγος μὲν γὰρ ἁπλῶν, ἀρίστου μία ἂν ποιεῖ, ῥᾳστώνη μάλιστα· θυμὸς δὲ πολλῶν, ποιεῖ δὲ μοναυλίαν· ἐπὶ θυμὸν δὲ τὸ πολύμορφον θηρίον· καὶ τὰ μὲν τοῦ φιλοχέρσου ποιεῖ ὀλιγαρχίαν· καὶ αὖ τὸ φιλήδονον, ἔννομον μὲν οὖν, ποιεῖ ἀρίστου μίαν· ἄνομον δὲ οὖν, πόρνης δοῦλοι· ταῦτα οὖν συμβαλλομένων αὐτῶν μόνον ἐμνήσθης ἐπιθυμίαν ὅλα οἶδε.

Ἓν λαμβάνεται πλάτωνος ὃ νῦν λέγων φησὶν ἐν μεμαλακίωται τὸν λόγον· ἐν παρθένια θυμοῦ· ἐν νῦν παῖς ἐπιθυμίαν· διὰ σοῦ πῶς ὄρεξιν ἀφῆς αὐτῆς. ἡ γὰρ ὄρεξις ἐστὶ συμπλοκὴ λογικῆς πρὸς ἄλογον· ταῦτα δὲ ἐν διαφόροις τόποις, ἡ δὲ ὄρεξις ἀφαιρεῖσθαι σοι· πρὸς ὃ ἁπτέον. ὃ νῦν ἐν ἑκάστῳ μὲν μορίῳ λέγειν πᾶσαν ὑπάρχειν λύχνου, καὶ τὰ δὲ τοῦ ἐπιστήμονος μόριον μᾶλλον διαφαίνεσθαι λόγον ἢ θυμοῦ ἢ οὐδιαοῦ πῶς ὄρεξιν· ἐνοῖς ἡ θεωρία· τὰ δὲ ἐναφαιρεθέντα λεγόμενα νοεῖ ὥσπερ ἀνάπτοιμον· τὸ, τὰ δὲν ἀφαιρεθέντ, οἷον νεπραίγματα ἐστὶ τοῦ λόγου· ὥσπερ ἢ ἐν τοῖς ἵπποις ἁπτόμεθα εὑρίσκομεν, οἷον ἐν τοῖς γωνιαίοις· πρὸ λόγου τὰ δὲν ἀμφὶ γωνιαίων ὀπδν· οὕτως οὖν ἢ ἐν τῷ δα λέγ. τὰ δὲ ἐναφαιρεθέντα λεγόμενα· βουλόμενος δεῖξαι πῶς νοοῦμεν τὰ ἐναφαιρεθέντ, ἐπάγει· νοεῖσθαι ὥσπερ στιμόν· τὸ γὰρ στιμὸν μεθ' ὕλης νοεῖται· τὸ δὲ καμπύλον ἀνεν ὕλης. τὰ οὖν μαθήματα ἀλέγει ἐναφαιρεθέντα πῶς καμπύλῳ ἀναλογεῖ· τὸ γὰρ καμπύλον ὡς ὅλον γίνεται ἐναφαιρεθέν· οὕτω τὰ μαθήματα ἢ καὶ οὐ μεχωρισμένα νοεῖ· βούλεται δὲ διὰ τούτων πῶ φύσιν τῶν μαθημάτων εἶπεν, ὅτι τῷ μεχωρισμένα νοοῦμεν· ἀλλ' ὡς μεχωρισμένα νοοῦμεν τῇ ἐνεργείᾳ· ἀλλὰ μόνον τῇ ἐπινοίᾳ· ἐν τοῦτο δὲ τὸ πόρισμα σῶν ἡξιωμένον νῦν χωρίσθη τῇ σὺν ἢ νῦν· ἐν τοῦ χωρίζειν τὰ ἀχώριστα μὴ οὖσα γὰρ χωρίσθη, οὐδαμῶς ἂν ἀχωρίζεται τῷ τα. ὅλως δὲ ὁ νοῦς ἐστὶν ὁ μαθηματεύων τὰ πράγματα· ἐπειδὴ δ' ἔστι τοῦ νοῦν χωρίζειν τὰ μαθήματα νῦν καὶ δῆθεν, ἢ οὕτω νοεῖν αὐτά, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸν αὐτὸν ἕνα αὐτὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν· ἵνα μὴ ἄλλον οὐσίαν χωρίζομένην· ἢ ὅταν τὰ χωρίσθαι γίνωσιν ἢ δὴ αὐτὸς χωρίσθη· ἢ τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοιωθῆναι. ἆρα δὲ ἐν δέχεται τῶν μεχωρισμένων νοεῖν αὐτὸν οὐ τὰ μεχωρισμένα ἢ, οὐ, σμεπλέον ὕστερον· ἐν τοῦτο δὲν τῷ ἀπορίαν ὡς ἅπτομεν ἐν τῇ θεωρίᾳ

πρὸς ἡμᾶς· ὅτι δὲ ὀνειρώδεις οἱ τοιοῦτοι πρόλογοι ἐστιν· τὰ δὲ πράγματα ὡς νοητὰ ἄϋλα, ἄϋλος δὲ καὶ νοῦς· καὶ πῶς ἀΰλου ἐστὶν ἅπτεσθαι ἢ ἔχειν ἐν γενέσει· πῶς δεῖ νοεῖσθαι τὰ ἄϋλα ἐν γενέσει μὴ ἔχόμενος· πῶς λύσιν δεῖ εὑρεῖν τῶν μεταπιπτόντων λεγόντων ὑποσχεῖν· δεύτερον δὲ μήν ποιεῖ ἀνωτέρω ὅτι ὅλως τὰ πανταχοῦ ἄϋλα νοῦν, ἀλλ' οὐ πᾶσι μέχρι τοῦ γράφειν τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ πάντων ἐστὶν ἀμιγής· νῦν δὲ περὶ τύχης τὰ λεχθέντα οὐγὶ μεταλαμβάνοντες ἐροῦμεν· πάλιν ἐν τῷδε κοινὸν συμπέρασμα ἐπάγει τῶν γνωσιμωνένεργειῶν· ἐστὶ δὲ τὸ συμπέρασμα, ὅτι πάντα τὰ οὐρανία ἢ αἰσθητὰ ἐστὶν ἢ νοητά· καὶ λέγει ὡς ἐροῦμεν τὰ νοητά, ἐπιστητά· μὴ τῶν τὰ διαιρετὰ τὸ δῶμα μὴ ἐνεργείᾳ· μὴ δὲ ἁπλῶν οἱ τῶν τὰ πάντα ἐν τῇ τύχῃ οὖσα· μὴ τὸ μὲν δῶμα ἐπίστασθαι τὰ δῶματα, μὴ τὸ ἐνεργείᾳ τὰ ἐνεργείᾳ· ἀπορεῖ οὖν εἰ δέονται ἡ πάντα ἢ αἰσθητὰ ἐστὶν ἢ νοητά· τὸ δὲ αἰσθητὸν μὴ νοητὸν τῶν πρός τι· οὐ πῶς μὴ πάντα τὰ οὖσα τῶν πρός τι· μὴ τὸ ἁδρὸν ὅπερ ἐστὶν ἄτοπον· λέγομεν δὲ ὅτι πάντα τὰ οὖσα ἢ μὲν αἰσθητά, αἰσθητὰ ἐστὶ μὴ νοητά, τῶν πρός τι ἐστὶ· καὶ διὸ δὲ ὑπαρξὶν ἔχουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἐστὶ· αὐτὰ ἐστὶ· αὐτὸ δὲ μὴ τὸ μέλαν καὶ διὸ μὲν ὑπαρξὶν ἔχει καὶ διὰ τοῦτο, οὐ μέντοι τῶν πρός τι· καὶ διὸ δὲ αἰσθητόν ἐστι, τῶν πρός τι ὑπάρχον· ὅτι ἡ τύχη οὖσα πῶς ἐστὶ πάντα· καὶ λῶς πρὸς μὲν τὸ πῶς· ἐπεὶ δὴ τὰ μὲν ὅλα ἄϋλα ἐστί· μὴ οἷόν τε αὐτὰ ἡ τύχη ἄϋλος· οὐ μέντοι ὕλως· οὐ γὰρ ὁ λίθος ἐν τῇ τύχῃ ἐστὶν· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄνευ τῆς ὕλης· ὁμοίως μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο οὖν εἶπε τὸ πῶς· πῶς δὲ τοῦτο δεῖ νοεῖσθαι τὸ δῶμα μὴ ἐνεργείᾳ ἐστὶν ἡ αἰσθητοῖς τὰ αἰσθητὰ· μὴ ἐπιστήμῃ τὰ ἐπιστητά· ἀνάμνησιν δὲ αὐτὰ ἢ τὰ εἴδη ἔναι· αὐτὰ μὲν δὴ οὔ· ἐπεὶ δὴ ἔπεσεν ἐν τοῖς ἄνω ὅτι δεῖ ἕξιν τινὰ εἶναι πῶς ἡ αἰσθητοῖς τῶν αἰσθητῶν ἀντιλαμβάνεται· νῦν φησὶν ὅτι ἀνάμνησίς ἐστιν ἡ αὐτὰ τὰ σωθέντα εἴδη ἐν τῇ τύχῃ ἔναι, οὐ τὰ ἐστὶ μεταλαμβάνειν τῆς ὕλης μὴ τὸ εἶδος, ἢ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ εἶδος· ἀλλαμοῦ φησὶν αὐτὰ σωθέντα οὐκ ἔστιν ἐν τῇ τύχῃ· οὐ δή που γὰρ λίθος ἐστὶν ἐν αὐτῇ· ἀνάμνησιν ἐστὶ τὰ εἴδη μόνα ὑπάρχειν ἐν τῇ τύχῃ· ὡς ὅταν ἡ τύχη ὥσπερ ἡ χάρις ἐστί· μὴ γὰρ ἡ χάρις οἰκεῖον ἐστὶν οἰκείων· μὴ ὀνοῦς εἶδος εἰδώλων· μὴ ἡ αἰσθητοῖς εἶδος αἰσθητῶν· ὁ λέγει τοιοῦτον ἐστὶν· ὅτι ὡς ὥσπερ ἡ χάρις οἰκειονοῦσα

τὰ ἄϋλα νοῦ μὴ οἰκείως ἔχει τοῦ

τοῦ σώματος, ὀργάνοις μέχρηται, οἷον σὺν παίνω ἡ τύχοι πέντων, ἢ καλάμω· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῇ ἕδος οὖσα ἄλλων ἀνδρείαι δεκτική· διὸ καὶ τοὺς λόγους τῶν ἀνδρείων ἴσχει παρ' ἑαυτῇ· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ νοῦς καὶ ἡ αἴσθησις ἕδη ἐστὶ καὶ ἀνδρῶν ἐστὶ δεκτικά, διὰ τὸ ἔχειν τοὺς λόγους τῶν ἀνδρῶν· πάντα γὰρ τὰ ἕδη ὑπάρχει ἐνεργείᾳ οὐ δυνάμει· ἡδὲ αἴσθησις τῶν αἰσθητῶν ἀνδρῶν, μόνον ἐστὶν ἕδος· διὰ τὸ ἐνδέχεσθαι ἐνεργείᾳ αἰσθάνεσθαι τὰ αἰσθητά· ὥσπερ δὲ οὐδὲ πρᾶγμα οὐδὲν ἐστὶ παρὰ τὰ μεγέθη ὡς δοκεῖ τὰ αἰσθητὰ μεγέθη ἐν τοῖς ἀνδρείοις τοῖς αἰσθητοῖς, τὰ νοητὰ ἐστίν· τὰ γὰρ ἀφαιρούμενα λεγόμενα· ἡ ὄψις τῶν αἰσθητῶν ἕξις ἡ παθητικὴ ἐν τελεχείᾳ ἐστὶν αἰσθητηρίου· ὧν πρώτως φησὶ τὸ λεῖον, ὃ δὴ οὐδὲν ἔστιν ὅλως ἀλλὰ δύναμίς ἐστιν οἷον ὁ λεῖος τοῦ τόνου ἐν ὑπερβαλῶν ἀναλύων ὁμοίως οὕτως· οὐδὲν πρᾶγμα ἐστὶ παρὰ τὰ αἰσθητὰ μεγέθη ὡς δοκεῖ πᾶσιν· ἀλλὰ πάντα τὰ οὕτω μεγέθη ἐστὶν αἰσθητά· βούλεται δὲ πάντ' ὀνόματα, ἢ ἃ ἐστὶν ἢ β ἢ γ· τὰ μὲν πρῶτα ὃ δὴ ἀφαιρεθέντα οἷόν τε· τὰ δὲ β τὰ γ μεταφανταστάς· ἀτὰρ πῇ μὲν ὀργάνω· πῇ δὲ ὡς ὑπομένω μέχρηται αὐτῇ· τὸ οὖν αἰσθητόν· ἐπεὶ δὴ οὐ μέν ἐστι πρᾶγμα οὐδὲν παρὰ τὰ μεγέθη, τοιοῦτόν ἐστιν ἄντυξ νῦν ὡς δοκεῖ ἑνί τῶν αἰσθητῶν· οἷον τὰ μαθήματα· φαίνεται γὰρ ταῦτα χωριστά· οὐ μὴν ἐστί· διὰ τοῦτο φησὶν ἐν τοῖς ἀνδρείοις τῶν αἰσθητῶν τὰ νοητά δ' οἷον τὰ μαθήματα, ἀτὰρ δοκεῖ χωριστὰ εἶναι οὐδὲν ἐστὶ δεκτικὰ ἕδη. τὰ γ' ἀχωριστά ἐστιν· οἷον τὰ αἰσθητά· τὰ μὲν δεκτικὰ ἕδη ἐστὶ διὰ τοῦτ' ἀπὸ τὰ ἀφαιρεθέντα· τὰ δὲ τρίτα διὰ τὰ δ' τὰ μὴ ὄντα τῶν αἰσθητῶν ἕξεις ἢ παθητά· τὰ γὰρ ἐνύλα ἀδύνατα ἐστὶ τὰ παθητὰ ὡς ποιόν τινες ἐνύλοις ὧν τὸ μέγεθος μόνον λόγῳ χωρίζεται· οὗ ὁ μὴ αἰσθανόμενος οὐδὲν οἶδεν· ἐπεὶ δὴ ταῦτα γὰρ τρία αἰσθητά ἐστι· τὰ μὲν γὰρ ἐνεργείᾳ αἰσθάνεσθαι τὸ ἐντὶ ἀπὸ δυνάμεως ἐλθόντα φῶς ἐφημένον· ἐφήπται γὰρ ἑκάστου τῶν αἰσθητῶν ἐπιστήμης ἀρχή· αἰσθητοῖς· ἐπεὶ δὴ ὡς φησὶν ὁ τὰ νοητὰ πάντως ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐστὶν· ἐφ' ὧν οὖν ἐνύλα πέπεισται αἰσθητοῖς, τὰ μὴ τοιαῦτα ἐπιστήμης ἐνύλου μὴ ἐφάπτεσθαι, ἃ ταῦτα πέπεισται οὐδὲν ἂν μαθοῖ, ἐπεὶ γὰρ

τὸ οὐδαμῶς ἐμπίπτον· τουτέστιν οὐδέποτε· δυοῖν γὰρ ὄντοιν· καὶ θηκτοῦ καὶ εὐ-
φυοῦς· ὅταν τε θεωρῇ· ἀναίσθητα ἅμα φαντάσματα τὰ θεωρεῖν· ἐπάδηπεν
ὅτι τὰ ἄδηλα πάντων παντελῶς τοῖς αὐθηποῖς ἐστιν· διὰ τοῦτο φησὶν ἐπαναγκες
ἐστὶ τὸν νοῦν ἅμα φαντάσματι τὰ θεωρεῖν· τουτέστιν ὁ γὰρ νοῦς τῇ φαντασίᾳ·
ἅτε καὶ ποιητικὸν ὂν τῆς ἐπιστήμης καὶ αὐθηοῦς· ὡς τε καὶ φαντασία ἕπεσθαι
τῷ αὐθηδὲ ὅτι μέχρι τούτου τὸ δεῖπνον δεῦτε φαντασωη-
γίαν λέγει· ὅτι ὁ νοῦς ἅμα φαντασίᾳ ἐνεργεῖ· ἡ δὲ φαντασία οὐ ποιεῖ
τὰ ὧδε λαλήθη· οὔτε ὁ νοῦς ἄρα· πλὴν ἄνευ ὕλης· ἐπάδηπε φαντασ-
μάτα οἷον αὐθήματα παρέστι· φησὶν ὅτι ἄνευ τῆς ὕλης· οὐ μὴν γὰρ αὐ-
θηδές· περὶ τὰ ὧδε λαλεῖ ἐνεργοῦσι· ἡ δὲ φαντασία περὶ τὰ ἄδηλα μόνον·
τινὲς δὲ τὸ πλὴν ἄνευ ὕλης· τῷ νῷ φασὶν αὐτοῦ σῶμα πλάττ· ἐπάδη
γὰρ ἅπερ ὅτι μὰ φαντασία μὰ νοῦ· θηδὲ ἅποις μὲ χρῆ θαι τῷ νοῦ,
τοῦτο ἐστὶ φησὶν· ὅτι πλὴν ὁ νοῦς τὸ ἄνευ ὕλης ἴσως ἐστὶ δὲ φαν-
τασία ἕτερον φαντάσεως ἢ ἀπὸ φαντάσεως· περὶ γὰρ τὰ ἁπλᾶ μαθήσ-
εται· ὥσπερ ἡ μὲν αἴσθησις περὶ ὅρους μαθήσεται· διὸ ὑπάρ-
χει μὴ ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀλήθεια· οὐ μὴν σῶν θεός· φῶς μὴ τε ἀλή-
θεύῃ· μήτε ψεύδεται· ὡς μήτε μαθήσεται φαντασουσα· μήτε ἀπο-
φαντουσα ὁμοίως δὲ καὶ ὁ νοῦς οὔτε ἀληθεύῃ οὔτε ψεύδεται κατὰ
τὴν σωτηρίαν· ἢ οὖν διοίσει τὰ πρῶτα νοήματα· ὅτι τὰ ἁπλᾶ
φαντάσματα ἄγει· ὡς μὴ τοῦ νοῦ φαντασίαν εἶναι· ἰστέον δὲ ὅτι
ὁ νοῦς μὴ φαντασία· ὑπάρχει μὴ πλὴν ἔχουσι τὴν ἀλήθειαν· ἀλ-
λ' οὐ πάνευ φαντασμάτων· τὰ γὰρ τὰ ἐν τῇ τῆς
τῆς σωτηρίας· πρᾶξις γάρ ἐστιν ἡ σωτηρίας· τὴν τῆς τῆς μόνην ἀνα-
πτρέπτων· μήποτε οὖν δὲ τὰ ἄλλα φαντάσματα νοήματα τοιαῦτα·
ποῖα δὲ λείπει τὰ νοήματα· ἃ φησὶ μὲν ἁπλᾶ εἶναι· μὴ διὰ τοῦ τὸ
εἶναι μένειν τῇ φαντασίᾳ· ἀλλὰ ἄνευ φησὶ φαντασμάτων· τουτέ-
στιν ἀλλὰ χωρὶς τοῦ φαντασίας· ὡς τε διὰ φαντασίας γίνονται
τὰ νοήματα· οὐ μὴν τὸν αὐτὸν ἡ φαντασία τῷ νοῦς· πλὴν ὅμως
φησὶν ὅτι τὰ πρῶτα νοήματα τὰ νοητὰ οὐ μέχρι τοῦ τῆς
φαντασία· ἐπὶ δὲ τῶν ῥητῶν μέχρι τοῦ· ἀλλ' οὐ γὰρ τοῦτό ἐστι

φαντασμα μὴ νοήμα· τὸ μὲν γὰρ φαντασμα ἐνυλον πως ἐστὶ πάθος·
ημα δὲ ἄυλον· ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῇ θεωρίᾳ, μὴ ἀλλα νῦν ἀναγινώσομεν·

προσχισις τοῦ θεωρ. ε'

πρὸ δὲ τῆς πολέως αὐτὰ ἐθεωρήσαμεν, ἔδοξεν ἄνω θεν ἀλαβόντα τὸν
λόγον· παλίνδρομήσας ἐφ' ὃν, ἢ παρέλθῃ, ἐνοίσει πρόσχισιν πλη-
ροῦται· ἐπὶ δὲ τῆ τύχη καὶ τὸ ὁμώνυμόν φησιν αὐτῶν μέρος τῶν ζώων, τῷ, τε-
μεῖν, ὃ διανοίας ἐξήγον ἐστὶ μὴ αὐθαίρετος· μὴ ἐνίοτε μὲν δυνατὸν
τόπον μένειν, ἐμεμνήμεθα καὶ τὰς χάς τῆς παρούσης λέξεως
πρόσθεν· οἷς πάντες οἱ φυσικοί, ὅτι τοιούτοις ὁρίζονται τὴν τύχ-
την τὸ τελνῶ σημῶ μὴ τὸ καθ' ἑαυτὸ τόπον μένειν λέγω· πρὸς ταῦτα γὰρ ἡ ἀπόδοσις·
μὴ ἀπὸ δὲ τὸ μεν ἀοίδους· διὸ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνεργούντων τὸ οὐσίαν τῆς τύχης
ἐζήτουν· ὥσπερ καὶ δι' ὃ μὴ αὐτοῖς γὰρ οὕτω ποιεῖ· ἀπερ ἀκολούθως ἐαυτῷ·
πρῶτον μὲν οὖν τὸ φύσικὸν τύχη παρῆλθον· αὖθις γὰρ οὔτε μένειν
τινὰ καθ' ὁτόπον, οὔτε γίνωσθαι· μὴ ὅτι ἐν τοῦ θεν ἐπὶ τοῦδε ἐννοίας
ἐπράπτοσαν· ὥστε γὰρ τὸ τύχη μένειν δοκεῖ· ἐπὶ δὲ γὰρ ἐναργοῦς ἐώ-
ρων ὅτι τύχη μένει τὸ σῶμα, λέγε λαμβάνον ὅτι μένουμένη μένει·
μὴ διὰ τοῦτο παῦ μένοιεν ἐλέγον μὴ μένειν· μὴ δὲ ἄλλο δέ ἡμαρτον
καθ' ὁτόπον σημεῖον· ἐνόμιζον γὰρ τὸ τύχη ἐν πάντων τῶν οὐτων
μένειν· ἵνα ἐπὶ τῶν ἀρχῶν οὐγκαμένη, οἷον ὁ μήκους ἔχουσα
αὐτῶν, γίνωσθαι αὐτά· οὔτω γὰρ μὴ τὸ ἐμπεδόν ἀλλο τὸ ἔπος· φησὶ γὰρ
καὶ ἡ πῶπαμεν· καταλύουσι οὖν αὐτῶν τῶν φυσιολόγων, μὴδὲ ἀ
ταῦτα προσθεὶς τὸν περὶ φύσεως τύχης λόγον· διὰ τε τὴν ἀσθένειαν τοῦ
περὶ τοῦ τελνῶ σημοῦ τῆς τύχης, ἐν τοῦ θεν μὴ περὶ τοῦ καθ' ὁτόπον
μένειν τινὸς διὰ λέγεται· ὁ δὲ ὅδε μὲν προτάξας τῆς λοιπῆς· ἐπὶ
παντα τοῦ τα καθολικώτερα προέταξεν· ἐπὶ δὲ τῆς ἀνάγκης
δι' ἑξ ὅδου τῶν τριῶν τύχων ἐν τῇ διδασκαλία τοῦ καθ' ὁτόπον μένη-
τινοῦ, πρὸς τὸ ἅπαν τι ἐστὶ μὴ οὐ μένειν· διὰ τοῦτο νῦν αὖ τοῦ ἐμνήσθη·
ἵνα γὰρ διδῷ ξη ὅτι οὐ μέχρι φύσικῆ τύχη, οὐκ ἄλογος ὁ νοῦς· ἢ καὶ
πλουτῶ, ἢ σώζεται· ἢ φαντασία χωμένος, ἢ ἄνευ φαντασίας,
προεμνήσθη τούτων· ἀλλὰ μὴν πρὸς τὸ τί ἐστιν αὖ τοῦ μὲν ἀλλεῖται

τὰ προφθημένα· βούλεται γὰρ δεῖξαι ὅτι τὸ μὴ νοῶν ἐν μὲν λογικοῖς τοῖς
ἀλόγου μὴ λογικῆς· ἐν ἀλόγοις δὲ μόνον τοῖς ἀλόγου· ὡς ἐπὶ ἀσεφῆ εἶναι
ἀεὶ τὸν τοιοῦτον μῦθον, οὐχὶ τελείου αὐτὸ αὐτοῦ λέγειν ἀλλ' ὡς
ποιητικοῦ· μὴ τοῦτο δηλονότι ἐπὶ δηλώσεως τοῦ μὴ νοῶν, φησὶν ἡ νοῦς
ἐστιν, ἢ ὄρεξις· οὐδὲ νοῦς ποιητικός ἐστι μὴ οὐ τελικός, οὐ δ' ἄνευ μὲν
νήσεως δὲ· οὔτε δὲ ὠὰ πάντα ἄνθρωπος τελικὸς τοῦ ἀνθρώπου γὰρ ὠὰ πάντα
νοῶ ἐνεργοῦμεν, τῆς μὴ νοήσεως ἐπιφερόμεθα· διὸ θαλῆς ἀστρο-
νομῶν, ἐς φρέαρ ἔπεσεν· ὥστε ὡς ποιητικοῦ λέγεται τὸ ὄρεξιν μῦθον
ἀλόγου γὰρ ποιητικοῦ σωκρατικῶν τινῶν, ὅτι τὸ ὀρεκτικοῦ οὐκέτι τέλος,
ἀλλὰ τὸ ὀρεκτικοῦ· ἐπεὶ τοῦτο ὁ ἀριστοτέλης παρὰ τοῦ τόπου μηνοῶτος.
ἆρα μερὴ μῦθος ἡ ψυχή, ἢ ὅλη ὠὴ μῦθος· τοῦτο δὲ σαφὲς ὅτι ὡς οὐσία
ἐς δῶα μέρος διαιρεῖται· ἢ γὰρ δῶα μὴς διὸ ὅλης φοιτᾷ τῆς οὐσίας· ἢ
γὰρ ὠὼ δία τοῦ μήλου δῶα μὴς αὐτοῦ οὖσα ἐξ ὅλου ὡς ὅλη προσ-
ήκεται· μὴ οὐχὶ ὡ δὶ μὲν τοῦ μήλου ἐστὶν ὠὼ δία· ὡ δὶ δὲ οὐκέτι ἐστίν·
ἀλλ' ἓν ὅλως ὡς ὅλως ὅτι· παρὰ τοῦτο δὴ διαφέρει δῶα μὴς μέρους· ὅτι
ἡ μὲν δῶα μὴς ὡς ἀπομεν, διὸ ὅλης τῆς οὐσίας μεταλαμβάνει· τὸ δὲ
μέρος· οὐκέτι ἐν ὅλῃ τῇ οὐσίᾳ· ἀλλ' ἔν τινι ἐστὶ τῆς οὐσίας
μέρος· ἆρα μέρος αὐτῆς ἐστὶ· μὴ ὅτι ἡ μὲν δῶα μὴς οὐκέτι οὐσία·
τὸ δὲ μέρος οὐσία ἐστί· ἆρα τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν οὐσιῶδες, ὡς ἐν ταῖς
τροφίαις ἐγνωμεν· πότερον οὖν μέρος μῦθος ἡ ψυχή, ἢ δῶα μὴς· μὴ φεύ
μέρος, ἆρα τινὶ τῶν ζώων τῶν λεγομένων ζώων τὸ δὲ λέγεται παρὰ
πλάτωνι τριάμερες· λόγον· θυμὸν· ἐπιθυμίαν· ἢ ἄλλως παρὰ
ταῦτα· μὴ ἄλλως ἆρα ἐστὶ τὸ ὄρεξιν τούτων ἐπινοίαν μόνην· ἢ μὴ ἐπινοίαν
μὴ ὑποκειμένων· πλάτωνι μὲν γὰρ ἔστιν ὅτι μέρος μῦθος ἡ ψυχή.
πολλαχοῦ γὰρ οὕτω φησὶν ὅταν βούλεται· μὴ τὸ παρὰ τόπον μηνοῶτος ἕ-
τερον ἆναι παρὰ λόγον· θυμὸν· ἐπιθυμίαν· οὐδενὶ γὰρ τούτων
ταὐτὸν ἆπεστὶ τὸ παρὰ τόπον μηνοῶτος· ἄλλο τι· ἕτερον ἕτερον δεούμενον
ἐπινοίᾳ· ἀλλὰ μὴ τῶν ὑποκειμένων· οὐδὲ γὰρ τῶν ταῦτα βούλεται ἆναι
τῶν ὑποκειμένων τὰ μέρη τῆς ψυχῆς διορίζον οὕτω τόπῳ· διὸ μὴ τριὰ
ταῦτα εἶναι ἀλλ' ἓν μὲν τὸ τῷ ψυχῷ ὡς ὅλον ἀνομάζῃ

διαιρεῖν· οὐδὲ γὰρ δῶρα τοῦ ἐπαίνου μέρη ἀπλῶς διαιρεθήσεται· ἐνίοτε γὰρ τῶν ὅλων ἐπὶ τῶν σωμάτων τὸ πόρρω ἐστὶ τὸ μεῖζον ἢ μεῖζον μένον νοῆσαι τῶν σωμάτων· τὸ αὐτὸ δ' ἐστὶ μεῖζον καὶ μὴ μεμεριζόμενον εἶναι· οὐδὲ γὰρ ἀναμένοντα τὰ σώματα χρόνον εἶναι· ἢ τὸ μὲν τοῦ διεξιόντος· ἀλλ' ὧν μεῖζον ἐστὶν ἡ τύχη ἢ μεμεριζόμενον ἔσται, ἢ οἰκτέται τὸ ὅλον· φθαρήσεται γὰρ ἢ αὐτὸ τὸ δῶρον κοινὸν ὅλων τῶν μερῶν διαιρεθέντων ἐνεργάζεται ἀπ' ἀλλήλων· ἐπὶ δὲ τῶν σωμάτων ἄλλο ἐστὶ τὸ δῶρον ἢ μεριζόμενον· ἐν ταῖς θαλάττῃ γονόμενες ἀλεξάνδρος ἢ πλούταρχος φησὶν ὅτι ἑξακαίδεκα πλάτωνι ἀρίστοτέλης ὡς διελόντι τὴν τύχην ὡς ὅλον εἰς μέρη· ὡς ἂν αὐτὸς ὡς μίαν οὐσίαν πολυδώμονας δῶρα μονάς διαιρῶν· βούλεται γὰρ τὴν τύχην μίαν οὐσίαν πολυδώμονα· οὗτοι δὲ τελέσδοκοι· αὐτὸς γὰρ ἀλλαχοῦ ἔφη· μὴ δέ ποτε πεπῶν δώρων μέσων τῆς αὐτῆς οὐσίας ταὶς μὲν ἄψυχοις φθαρτὰς ταὶς δὲ ἀφθάρτους· ἀλλ' ὁμοίως ἢ ἀφθάρτους πάσας ἢ φθαρτάς· λείπεται δὲ τὸν μὴ νοῶ αὐτὸν· τὴν δὲ ὅλον τὴν τύχην ὡς τε οὖν οὐ μίαν τὰ ἄλλα δεκαέξ πλάτωνι, ὡς τὰς δύο τύχας τὴν λογικὴν φημὶ τὴν ἀλόγου, ὡς μίαν ποιήσαντι· ἢ διελόντι τὴν μίαν ταύτην εἰς ἀλόγου· θυμόν· ἐπιθυμίαν· ἀρίστοτέλης δὲ βούλεται τὰς τρεῖς τύχας· μήποτε δὲ ἐστὶν ἡμῖν πρὸς πλάτωνος ὅτι διὰ τοῦτο μέχρι ἑπτὰ τὰ τρία ταῦτα, διὰ μίαν ἑκάστην τύχην ποιεῖν· ἐνίοτε ἐστὶ τὸ ἑκάστην τύχον καὶ οὐ τρία· ἔστι καὶ δεύτερον ἑξακαίδεκα τῶν πλάτωνι· διὰ τί ποτε μέχρι παρῆκε· καὶ ἆρα τῶν τούτου καὶ ἀπολογία· ὅτι ἐν τῇ πολιτείᾳ τοῦτο ἐποίησεν· οὐκ ἐν τῷ νόμῳ· ἀπλῶς γὰρ μόνον ἐκ ἔχει ἓξ τῶν τρεῖς· ἔστι καὶ τρίτον ἀπλῶς ἐνεκάλεσεν, ὅτι διέχιος τὰ μέρη ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων· οὕτω γὰρ ἐπὶ τούτων οὐκέτι ῥᾴδιον ἔστιν ἢ τὸ ἓν οὕτω· οὐδὲ γὰρ κοινὸν πλέγμα ἐστὶ τῶν τύχων ἀπὸ ἑπτὰ τῶν μοιρίων μεχρῖ σμένων καὶ τὰ πλάτωνα· διὰ ποῖ οὖν τὸ ὀρεκτικόν· ἢ μὴ γὰρ τούτου ἡ ἀπολογία· μὴ πῶς τὰ μὲν τὰ τῆς λέξεως· ἢ δέχεται ἀληθὲς ἢ πᾶν, οὐ σύμφορον γὰρ ἀλλήλαις αὖται αἱ δόξαι αἱ πλατωνικαί· μὴ ἀρίστοτέλους, περὶ τοῦ καὶ τὰ τόπον ἔχειν τοῦ· ὁ μὲν γὰρ πλάτων βούλεται τὸ μὲν ἄριστον ὑπάρχον ἐν ἡμῖν· ἐκάνο δ' ἂν τὸ ἔνοῦν· κρεῖττον

δὲ ἐν μὲν ἀλόγοις ζῴοις, ἡ φαντασία· διὸ μὴ παθητικὸς νοῦς λέγεται· ὡς ἐν δὲ ἔχουσα τὸ λογιστικόν· ἐν δὲ λογιστικοῖς ὁ νοῦς· διὰ τοῦτο οὖν καὶ θεῶντων, τὰ μὲν ἀλόγα ζῷα, ἡ φαντασία μόνη· τὰ δὲ λογικὰ ὁ νοῦς· τὸ γὰρ ἄλογον μὴ φέρον τὸ ζῆν, ὡς τὸ κῦρος ἔχειν αὐτοῦ· διὸ δὴ τὸ κριτικὸν εἶναι τὸ νοῦ· ἆρα ἐν πᾶσι δὴ ἀνθρώποις ἐστὶν ἡ τοιαύτη τοῖς πλατωνικοῖς ὡς ἵνα τὸ πάθος καὶ τὰ κρατῇ τοῦ λόγου· ἢ ἀπαγορεύομεν ἡμᾶς ἀσχαλᾶν ἢ δοκεῖν· οὐ γὰρ νοῦς τοῦτο ποιεῖ· ἀλλὰ τὸ πάθος φασίν, οὐκ ἐν τοῖς μὴ λόγος ἐστὶν ὁ νοῦς, αὐθαιρέτους ὀφείλοντας δὲ μὴ χαλεπαίνειν τοῖς θεοῖς τῷ πάθει· οὐκ ἀγρεπαίνειν δὲ ἐν τοῦ πόνου τῷ πλατωνικῷ, ὅτι καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀνθρώπους ὡς ἐστὶ τὸ νοῦ· ἰδοὺ γὰρ τὸ κρατοῦμενον νοῦ ἔστιν· ὡς πῶς ἄνθρωπος ὢν ἔστιν νοῦς· ἀξίωσις δὲ ἐλῆς δεδομένη τὸ νοῦ καὶ τὸ πόνον μὴ εἶναι γνωστικὸν ἴδιωμα· ἀλλὰ ζωϊκόν· βούλεται γὰρ τὸ ὀρεκτικὸν εἶναι τὸ νοῦ· οἰκεῖον γὰρ λέγεται τὸ νοῦ καὶ ἄλογον ζῷον ἢ περιγνωστικὸν· ὡς ἐπὶ μὲν ἀλόγων ζῴων τὸ ὀρεκτικὸν μόνον τῆς ἀλόγου ψυχῆς· ἐπὶ δὲ τῶν λογικῶν ζῴων, ποτὲ μὲν τὸ τῆς λογικῆς ὀρεκτικόν· ποτὲ δὲ τὸ τῆς ἀλόγου· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν καθ' ἀλόγου ζώντων, τὸ ὀρεκτικὸν τῆς λογικῆς ψυχῆς· ἐπὶ δὲ τῶν πολλῶν αὐτῶν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων ζώντων, τὸ ὀρεκτικὸν τῆς ἀλόγου ψυχῆς· ὥστε ζωϊκὸν ἴδιωμα μᾶλλον ἐστὶ τὸ καὶ τὰ πόνου νοῦ· ἢ περιγνωστικὸν νοῦ γὰρ ἴδιωμα τὸ γινώσκειν μόνον· οὐ νοῦν· αὐτὴ γὰρ ὁ νοῦς τῇ νοητόν· οὐ γὰρ σωφροσύνης νοητόν, ὅπου γε οὐδὲ σωφροσύνης οἱ περὶ ταῦτα ἠσχολημένοι· διὸ καὶ σωφρονίζεσθαι τῇ ἐπιδιαλίῳ καὶ χρὴ νυχθήμερον σὰς, οὐκ ἤδη τῆς σωφροσύνης· διὰ τὸ ἐνοδεῖν· καὶ μὴ ὅλως ἐστὶν νοῦς ὁ νοῦς τοῦ ζῷου, οὐ πρὸς καιρὸν ἀπὸ αὐτοῦ ἐστὶν· ἀφ' ὅτου μὲν γὰρ ὅλως ἀλλης ἀστρονομῶν δεῖ φρεάρ ἐνέπεσε· τὰ χαλεπὰ δὲ μὴ ἀξίωσις ἐλῶ πλατωνικὴ διαπαξίως καὶ τὸ κρατοῦν τοῦ νοῦ· κρατοῦντων γὰρ πάντων τῶν δώδεκα μερῶν ἡ ὄρεξις, ἅτε τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐνοῖς ἡ θεωρία· ἐπὶ δὲ ἡ τῷ χιὼν καὶ τὰ δύο ὠρίσαμεν δώδεκα· μὴ λέγε δώδεκα ἢ ὡς πρὸς τὸ ζῷον, τοῦτο γὰρ ἄλογον μὴ λογικὸν οὐκ ἐστὶν· ἢ δύο λέγε δώδεκα ὡς πρὸς τοὺς ἀγχαίους· ἐνδέχεται γὰρ μόνον γνωστικὸν ἐλέγειν ὃ ἐστὶ περιττὸν μὴ νοητικόν· ἐπὶ οὖν φησὶ δύο εἰσὶ δώδεκα

διαβαθητικὸς νοῦς λέγεται μὴ τὸ νοῦ εἶναι λογικοῖς μὴ ἀλόγοις.

ψυχῆς ἀπὸ μὲν περὶ τοῦ λογιστικοῦ ψυχῆς διανοίας καὶ τῆς αὐξήσεως εἰλήφαμεν
ἐπὶ τὸ ἀνθρώπινον. πότερον καὶ μόριον αὐτῆς χωριστὸν ἢ μεγέθει λόγῳ
ἢ τῇ τέχνῃ φασὶν, ἢ μόριον εἶναι τῆς ψυχῆς τὸ ἀνθρώπινον· καὶ μόριον πότερον
τῷ ὑποκεῖσθαι καὶ τοῦ σῶμα χωριστὸν ὂν ἢ πεμεγέθει· καὶ τίνα παραχθῆς φῶμεν
οὐσίαν τῆς ψυχῆς μέγεθος εἶναι· καὶ πεχρήσασθαι ταῖς· καὶ αὖ τοῦ φύσιν
ὑποκείμενον μέγεθος εἶναι· ἃ δὲ μηδὲ εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τοῦ οὐσίαν χωρι-
στὸν, ἆρα δῶμεν μὴ χωριστὸν ὂν εἶναι λόγῳ· ἢ τῇ τέχνῃ δὲ φασὶ μή ποτε καὶ
πᾶσαι ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ ἀνθρώπινον παρὰ τὰ ἐνθουσιάζοντα λέγεσθαι καὶ τὰ ἐκ μη-
χανῆς· ἐνθουσιάζοντα λέγεσθαι εἶναι τὰ παρὰ πλάτωνι ἐρίζα· λογίζου· θυμοῦ· ἐπι-
θυμίαν· ἐρημένα δὲ εἶναι τὰ παρεῖναι τοῦ νοῦ ἐρημένα· λεγόμενον
διάνοιαν· δόξαν· φαντασίαν αἰσθητὴν, νοῦν δέ τε καὶ διάνοιαν· πῶς δὴ μό-
ρια ψυχῆς λέγεται καὶ πόσα δύο ἢ λέγεται διὰ τούτων τὸν πλάτωνα·
καὶ ὅλη μόρια λέγει· καὶ ὅλη πόσα τοῦτ' εἶναι· αὐτὴ οἷα περ, ἅπερ
ἦν, ἅπερ εἶναι φησὶ πρὸς παθήματα· ἃ δὲ ἐστὶ μεταξὺ τῶν παθῶν τοῦ πλάτωνος,
ἐὰν σωματικὴ καὶ παθητικὴ ἀνῶ εἶναι ὁ ἀριστοτέλης οἱ δὲ τὸν λόγον ἔχον
καὶ ἄλογον· τίνες μὲν φασὶ παθήματα εἶναι μέρη τῆς ψυχῆς ὡς πλάτων·
λόγον· θυμοῦ· καὶ ἐπιθυμίαν· τίνες δὲ δύο· ἄλογον καὶ λογικόν·
ὡς ἀριστοτέλης· ὡς πρὸς παθήματα δύο εἶναι τὰς ψυχὰς· ἢ ἀφ' ἁπλῶν
φύσεων εἶναι· καὶ παθήματα τὰς διαφοράς, φησὶ τῶν χωρίζουσι καὶ ἄλ-
φασίνων τινα· πάλιν τὸν πλάτωνα λέγειν· ἀφ' ἁπλῶν διὰ τὸ πάνυ ἀφίστα-
σθαι φησὶ λέ μόριον τῆς ψυχῆς λογικὸν· θυμοῦ· ἐπιθυμίαν, εἰδέ
τὸ θρεπτικὸν μόριον τῆς ψυχῆς εἶναι· μᾶλλον γὰρ τούτων ἀφίστη-
κε· καὶ μᾶλλον θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας· ἐπεὶ δὴ ἄμφω μέν ἐστι
τῆς ἀλόγου ψυχῆς ἕξεις· τὸ θρεπτικὸν τῆς φύσεως· πλέον δὲ ἀ
φέστηκε τῆς ἀλόγου ἢ φύσις ἡ, ἢ φύσις ἢ ἀστῆς· καὶ τὸ αἰσθη-
τικὸν ὂ οὔτε ὡς ἄλογον· οὔτε ὡς λόγον ἔχον θάτερα γὰρ ὕστερα· τὸ αἰ-
σθητικὸν φησὶν εἶναι τῷ αἰσθητὸν, οὔτε ἀλόγου αὐτῆς θάτερα μόνα·
οὔτε λογικοῦ· ἀλλ' ἀμφοτέρως· διὸ καὶ μεταξὺ ἐξωτέρω τίθησι τὸ νῶ-
τικὸν ἢ αἰσθητικὸς· καὶ παθήματα δι' ἃ τὸ δὲ καὶ μόριον φῶμεν·
καὶ οὐ μέγα κοινὸν τὸ λόγῳ εἶναι νομίζειν πρὸ δι' ὃν τὸν θ', καὶ

τοῦτο ἀλόγου ἐστὶ καὶ τὸ δὲ ἀλόγου πᾶν πάθος ἄλογα ὡς ὀνοῦς, δοκεῖ δὲ ἀνθρώποις
ὑπὸ λόγον ἀνάγεσθαι· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλως ἐξηλλάχθαι· ὅτι καὶ τὸ μὲν γίνωσκε
τῆς λογικῆς ἐστὶ· καὶ τὸ δὲ πάσχου σα γίνωσκε, οὐδαμῶς ἄν τις φαίη τῆς λογι-
κῆς· ἡ γὰρ λογικὴ οὐ πάσχει· ἀλλὰ τῆς ἀλόγου ἐστὶ τὸ πάσχειν· ἔτι δὲ τὸ
φανταστικόν, τῶν μὲν ἄν τις, παντῶν ἕτερον· τὸ νοητὸν τούτων παντῶν· ἢ ἕτερον·
ἐχέτω πολλὴν ἀπορίαν· ὡς πρὸς λόγον θυμόν· ἐπιθυμίαν· τὰ μέρη πλά-
τωνος· οὐ γὰρ ἴσα φανταστάν τις ὀρεξιν· τῷ μὲν ὀρεξιν· παντὶ τούτων
ἑτέραν λέγειν· ἐπεὶ δὴ ἐστὶν ὄρεξις ἡ φυτικὴ· τὰ δὲ πλάτωνος μέρη
ἄλογος ἐστὶ καὶ λογικὴ· ὥστε παντὶ τούτων ἡ ὄρεξις· τὸ δὲ φανταστικόν,
ἐπεὶ δὴ ἀλόγου ἐστὶ τῷ μὲν λόγῳ δι' ἀφερέτων τριῶν μερῶν τούτων· λο-
γικοῦ· θυμοῦ· καὶ ἐπιθυμητικοῦ· τινὶ δὲ ἐστὶ τῷ ὑπομένειν ἢ αὖ τὴ
ἢ ἑτέρα τῶν τριῶν τούτων μερῶν, ἄπορον· μή ποτε γὰρ θυμῷ καὶ
ἐπιθυμίᾳ τὰ αὐτὰ ἐστὶν· ἐπεὶ δὴ καὶ αὖται τῆς ἀλόγου εἰσὶ· καλῶς
οὖν οὕτως εἶπεν, ὅτι ἅ ὅλως μόρια ἐχέτην τὴν μεχωρισμένα, καὶ τὸ
φανταστικόν· καὶ τὸ ὀρεκτικὸν μόριον ἐστὶ τῆς ψυχῆς, ὅπερ ὀρεκτικὸν
ἢ παρὰ πᾶσι τὰ πλάτων, ἢ λεῖον αὐτὸ δι' ἃ πᾶς αὐτὸ· ἃ δὲ τρία ἡ ψυχή,
ἐνέπασχε ἔστιν ὀρεξις· σημαίνουσι γὰρ· ὅτι ἐὰν τρεῖς ὦσι ψυχαὶ,
καὶ ἓξ καὶ ἑπτὰ αὐτῶν ἔστιν ὀρεξις· οὐ πᾶν μὲν τὴ φυτικὴ ὄρεξις
ἐστὶν· ἰστέον δὲ ὅτι ὡς ἀπομαχόμενος λέγει τοῦτο αἱρεῖσθε λης· ἐπὶ
ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ μεμένου τῆς μεθόδου πράξεως, ἐὰν ἐπιμείνῃ
εὑρήσεις αὐτὸν οὐ μάδοντα ἐπὶ φυτῶν ὄρεξιν· ἀλλοῦ δὲ πλούταρχος
ὑπομνηματίζων λέγειν ἄν τινα ὄρεξιν ἐπὶ φυτῶν· ἀλλὰ τοῦ ἀντικὸν
μὴ εἶναι· ἃ δὲ δεῖται ἀλληθείας ἐστὶν· οὐ λέγει ἐπὶ φυτῶν ὄρεξιν· ἀλλὰ τρεῖς
λέγει ὀρέξεις· μίαν μὲν τὸν μετὰ τοῦ πραγματικοῦ νοῦ· ἑτέραν δὲ τὸν
θυμοειδῆ· καὶ ἄλλον τὸν ἐπιθυμητικόν· τὸν μὲν γὰρ καταξιοῦν
μὴ φθείρειν κύνες· ἐπεὶ δὴ περὶ κύνες ὁ λόγος· ἡ δὲ κύ-
νες ὁμωνύμως, δι' ἃ σε λέγεται τὸν μωνυμίαν· μὴ φησὶν ὅτι κύ-
νες τινὲς ἴδιοι τὸν, οὐ τὸν αὐξησειν μὴ φθείρειν· ὧν γὰρ ὑπὸ φύσεως γίνον-
ται· νεοὶ δὲ τὸν τὸν τρόπον τὸν καὶ τὸ τόπον· μὴ τὸν τρόπον οὐμοίγ
λύνος· ὥσπερ ἐστὶν ἡ ἀναπνοή· ἀλλὰ τὸν ὅλου τοῦ ζώου τὸν πορευτικόν.

μὴ ἀλλαχοῦ γὰρ φαίνεται λεῖον διττὸν ὂν καὶ κατὰ τόπον, ἢ ποιεῖν κινοῦν, ἢ κίνησιν!
κίνησιν κινοῦν λέγων τὸ ἀπὸ μέρους οἷον ἡ ἀνάπνοη· οὐ περὶ τοῦ τοιούτου ὁ λόγος.
ἡ δηλονότι μὴ ἀλλαχοῦ ἔχῃ ὅτι περὶ ἀναπνοῆς· μὴ ἀπορήσαι δέ τις ἂν τυχὸν εἰκότως
ἀπορήσειεν· φυσικὴ μὲν γὰρ δόξειεν ἂν εἶναι, ὡς μηδοῦ λεύουσα προσοριεῖσθαι· τὸ
μὴ δέ, ὡς ὑπολειπομένη· μὴ ὄψις ἐνεργείᾳ ἐστὶ τὸ ἐπιτελεῖσθαι αὐτῷ· οὐ περὶ ταύτης
οὖν ἐστὶν ὁ λόγος ἀλλὰ περὶ τοῦ κατὰ τόπον ποιεῖν κινοῦν στοιχεῖον μένου
τῆς κινήσεως· περὶ δὲ ἀναπνοῆς· μὴ ἐμπνοῆς· μὴ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως
περὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως οὖν ἐστὶ τοῦ λόγου· ἡ ἐπιδοκοῦσα ἡ ἀναπνοή,
ἐν ᾧ ὕπνῳ μᾶλλον ἐστίν, ἢ περὶ ἣν ἐγρηγόρσι· διὰ τοῦτο ὠφέλιμον ἐμνήσθη·
τῆς γὰρ ἀναπνοῆς ὡς μερικῆς κινήσεως ἐμνήσθη· ἢ ὄψις μὴ ὕπνος μὴ ἐγρήγορσις
οἷς μερικαί εἰσι κινήσεως· ῥᾳδίως κατὰ τόπον· φησὶ νῦν ὧδε οὐδὲ
περὶ τούτων ἐστὶν ἡμῖν ὁ λόγος· μερικαὶ γὰρ κινήσεις εἰσὶν αὗται· νυνὶ
δὲ καθόλου ἡ ζήτησις τοῦ μὲν ποιεῖν κινεῖν κίνησιν· μὴ ὄψις ἐστὶν αὐτῷ ἐνεργείᾳ
ῥᾴδιον περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως· ἐνῷ περὶ τούτων διαλέγεται· ἐν οἷς
ἡ πρᾶξις σαφῶς πληροῦται·

ἡ μὲν οὖν ἀναπνευστικὴ δύναμις, δῆλον· ἀφ' ἑνὸς γὰρ ἑνὸς ἀεὶ κίνησις
αὕτη καὶ μεταφαντασίας, ἡ ὀρέξεως ἐστίν· ἡ παρούσα δὲ ἀεὶ ἐν δήλοις
ἢ τεοῦ κατὰ τόπον κινοῦν, μὴ ἐστί· πρῶτον δὲ δήλου ὅτι ἢ
οὐκ ἐστί· φησὶ γὰρ ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ ἀναπνευστικὴ δύναμις, οὔτε αἰσθητοῖς
οὔτε νοητοῖς· μὴ νοῦς οὐχὶ ἀναπνευστικός· μὴ μὲν ἔχει μένος ὀρέγειν ἀναπνευ-
στικός· οὐχὶ πρακτικὸς νοῦς· ταῦτα οὐκ ἐστὶ τὸ κατὰ τόπον κινοῦν·
μὴ ὄψις μὲν οὐκ ἔστιν ἡ ἀναπνευστικὴ δύναμις, διὰ δὲ ἐπιχρήσεως
δήλου ποιεῖ· ὧν πρῶτον ἐστὶ τοῦτο· ἡ ἀναπνευστικὴ τέλος ἔχει τοιοῦτο-
φὴν· ἡ δὲ μὴ νοητοῖς ἔχει τέλος· μὴ πάθος· μὴ λόγου· ἐν ἅπασι μὲν γὰρ ἐπὶ
τοῦ δαίμονος μὴ νοῦ μεθ', ὁ λόγος τέλος ἐστίν· ἐν ἅπασι δὲ ἐπὶ ἀφροδισίοις,
τὸ πάθος ἐστὶ τὸ τέλος· ὥστε οὐχὶ ἀναπνευστικὴ ἐστὶ τὸ κατὰ τόπον κινοῦν·
τοῦτο δὲ δήλου ποιεῖ διὰ δύο ἐπιχρήσεων· ἀναλύσιν τοῦ κινούμενον
πρῶτον φαντασίαν οὐ δεῖ μὴ ὀρεκτικῶς αὐτῆς· μὴ ἅπαξ οὕτως κινη-
θῶσιν ὑπὸ ὀρέξεως· ταῦτα δὲ οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀναπνευστικῇ· οὔτε γὰρ φαν-
τασία ἐστίν, οὔτε ὄρεξις αἰσθητική· ἐν γὰρ τῷ κινεῖσθαι, αἰσθητικῆς

ὀρέξεως χρῆσθαι· οὐ μόριόν τι τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶ τὸ κατὰ τόπον κινοῦν. Ἐπιχείρημα τοῦ ἀριστοτέλους κινεῖ, εἰ δὴ μὴ τὰ φυτὰ κινεῖ ὅλως ἔχοντα τὸ κατὰ τόπον κινητικὸν δύναμιν· ἀλλὰ μὴν οὐδέποτε κατὰ τόπον κινεῖται τὰ φυτά· οὐ μόριον ἄρα ἡ φυτικὴ τοῦ ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον κινοῦσα. Ἐπιχείρημα τοῦ ἀριστοτέλους κινεῖ, εἰ δὴ μὴ τὰ φυτὰ ποδῶν κινητικὰ ἔχει ὀργανα, ἵνα κινῆται δῶσιν· ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔχουσι ποδῶν κινητικὰ ὀργανα· τούτων δὲ μὴ ἐχομένων ἄρα οὐ μόριόν τι τοῦ ἀριστοτέλους κινεῖ. ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τῆς λέξεως· δεῖ δὲ προσθεῖναι ποῦ τὸ ἕτερον ἐπιχείρημα· ἔστι δὲ τοιοῦτον· εἰ μόριον ἦν ἡ ἀριστοτέλους ψυχὴ, ἐννοητική φημι, οὐκ ἂν οὕτω μεθ' ἁπλότητος ἐθεώρει· οὐκ ἄρα ἡ ἀριστοτέλους ψυχὴ κινεῖ· εἰ γὰρ μὴ κινοῦσα μεθ' ἁπλότητος ἐννοητική, ἀλλ' οὐ κατὰ τόπον κινοῦσα μεθ' ἁπλότητος· περὶ δὲ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, ὁ λόγος ἐστὶ τῷ φιλοσόφῳ· ἀλλ' ὅτι μὲν ἡ ἀριστοτέλους ψυχὴ ἐννοητική ἐστιν ἡ κατὰ τόπον κινοῦσα· οὐ κινοῦσι δὲ τὰ φυτὰ καίπερ ἔχοντα τὸ κατὰ τόπον κινητικὸν δύναμιν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐπιτήδεια ὀργανα πρὸς κίνησιν· λέγομεν δὲ πρὸς τοῦτο τὸ ἀπορίαν οὐ πρόσφορον μὲν οὐμβήσεται ἐνόλως ἐθέλοντι λύειν δύναμιν· ἐπεὶ ἐν ὅλοις μὲν τοῖς φυτοῖς ἡ κινητικὴ δύναμις, οὐ κινεῖ δὲ διὰ τὸ τῶν ὀργάνων ἀνεπιτηδειότητα, οὐ πολὺ μᾶλλον ἔσται ἐν ὅλοις τοῖς ἄδηλοι τῶν φυτῶν· ὅπερ ἐστὶν ἄλοπον τὸ λεγόμενον μᾶλλον γίνεσθαι ὑπὸ τῆς φύσεως· δεύτερον δὲ ἔχουσι τὰ φυτὰ τὸ κινητικὸν δύναμιν, μὴ κινοῦντα δὲ διὰ τὸ τῶν ὀργάνων ἀπορίαν, διὰ τί οὐ μᾶλλον τρέπουσιν ἡ φύσις τούτοις ὄργανα· οὔτε γὰρ τῶν ἀναγκαίων τί ἐλλιπές, οὔτε περὶ τὰ δημιουργήματα· δῆλον οὖν πάντα χόσμιον ἐργάζεσθαι ὡς οὐκ ἄλοπον τὸ ἀπίθανον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ αἱ αἰσθήσεις ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον κινοῦσα· μὴ ἐπιδεὴς ἡ αἰσθήσεις τῆς ἀλόγου τύχης ἐστί, δι' ἣν οἱ ἐπὶ τὸ κακὸν ἀλλομένου οὕτως οὐκ ἔστιν ὡς φησὶν ἡ ἄλογος τύχη· εἰ γὰρ ἡ ἄλογος τύχη ὡς φησὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, ἐχρῶ πάντοτε ἔχοντες τὸ ἄλογον τύχῳ κινεῖσθαι· ἀλλὰ μὴν τὰ ζῷα φυτὰ ἄλογον ἔχοντα τύχῳ οὐ κινοῦσιν ὡς τὰ· οὐκ ἄρα τῆς ἀλόγου τύχης ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον κίνησις· οὐ δὲ εἰ γὰρ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀλόγοις ἀνθρώποις τὸ τῶν ὀργάνων

ἀνεπιτηδεότητα. ἐκεῖνα γὰρ ἐπιτηδείων ὀργάνων ἀμοιροῦσι τῶν ἐχόντων
τὴν ἄλογον ψυχήν. ὅσα ἢ ἀτελῆ ἐστιν, ἢ πηρώματα. οἷον τὰ παιδία ἀ-
τελῆ ἐστιν. οὐδὲ γὰρ ἔχει ὀδόντας, πάλιν τὰ τετρᾶδα κτύλα πηρώ-
ματα ἐστι. τὰ οὖν ζωόφυτα, οὔτε ἀτελῆ ἐστιν. ἔχουσι γὰρ ἀνάβασιν.
ἀκμὴν. παρακμὴν. τὰ παιδία δὲ οὐδὲν τούτων ἔχει. πάλιν τὰ ζωό-
φυτα γενῶσιν ὅμοια ἑαυτοῖς. τὰ δὲ παιδία οὐ γενῶσιν ἐς τὰν ὦσι παι-
δία, διὰ τὸ ἀτελῆ αὐτὰ εἶναι. οὔτε δὲ πηρώματα εἰσὶ τὰ ζωόφυτα.
οὕτω γὰρ ὅλον τὸ εἶδος τῶν ζωοφύτων πήρωμα ἀνῶν. εἰ οὖν μήτε πηρώ-
ματα ἐστὶ, μήτε ἀτελῆ. τὰ μὲν γὰρ μὴ ἔχοντα τὶ διὰ τὸ ἀτελές,
ὕστερον αὐτὸ προσλαμβάνουσι τὰ κινητικὰ ὄργανα οὐδὲ ἀκμά-
ζοντα. δῆλον ὅτι οὐδὲ τὴν δύναμιν ἔχουσιν ὅλως τὴν βαδιστικήν. εἰ
γὰρ εἶχον αὐτὴν, καὶ τὰ μόρια εἶχον ἂν τὰ ἐπιτήδεια. ἐκεῖνα γὰρ ἔχουσι
τὴν δύναμιν, τὰ δὲ ὄργανα οὐκ ἔχουσιν, ὅσα ἢ ἀτελῆ ἐστιν, ἢ πη-
ρώματα. εἰ οὖν τὰ ζωόφυτα μὲν ἔχουσιν ἄλογον ψυχὴν, οὐ κινοῦν-
ται δὲ κατὰ τόπον. οὐκ ἄρα τῆς ἀλόγου ψυχῆς ἐστὶν ἡ κατὰ
τόπον κίνησις. καὶ οὕτω μὲν ἡμῖς. ἡ δὲ λέξις δι' ἑνὸς ἐδήλωσε
παραδείγματος τὸ ἀτελὲς καὶ τὸ πήρωμα. φησὶ γὰρ ὅτι τὰ ζωό-
φυτα οὐκ ἔστιν ἀτελῆ ἢ πηρώματα. ἐπεὶ δὴ αὐξάνει καὶ ἀκμάζει.
καὶ φθίνει καὶ γενᾶ ὅμοια. διὰ μὲν τοῦ γεννᾶν αἰνιττόμενος, ὅτι
οὐκ ἔστι πηρώματα. οἱ γὰρ εὐνοῦχοι πηρώματα ὄντες οὐ τίκτουσι.
διὰ δὲ τοῦ αὐξάνεσθαι καὶ ἀκμάζειν καὶ φθίνειν, ἐνίξατο ὅτι
οὐκ εἰσὶν ἀτελῆ, προσελάμβανον ἂν τῶ χρόνω τὰ λείποντα.
ὁρῶμεν δὲ ὅτι οὐδὲν προσλαμβάνουσιν. ὥστε ἐδείχθη ὡς οὐκ ἐστὶ
ἡ ἄλογος ψυχὴ αἰτία τῆς κατὰ τόπον κινήσεως. ἐχρῆν ὅτε κατὰ τόπον
κινούμεθα ἐνεργεῖν τὴν αἴσθησιν. ἀλλὰ καὶ μύοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς
κινούμεθα. καὶ μὴ ἀκούοντες μὴ δὲ ὀσφραινόμενοι. μὴ δὲ γευό-
μενοι ἢ ψηλαφῶντες. οὐκ ἄρα ἡ αἴσθησις ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον κινοῦ-
σα διὰ τὸ κινεῖσθαι ἡμᾶς κατὰ τόπον. καὶ ἄνευ τοῦ ἐνεργεῖν τὴν
αἴσθησιν. καὶ ὅτι πολλὰ κῆς αἰσθανόμενοι, διακόπτομεν τὴν
κίνησιν. καὶ ἠρεμίαν μᾶλλον αἰσθανόμεθα. ταῦτα εἰποῦσα

ἡ λέξις, φέρεται ἐπὶ τοῦ νοῦ· μὴ ἐπὶ τοῦ σαπροῦ τῆς φαντασίας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ
ἀληθοῦς· μὴ ἀπὸ τοῦ σὺ μεμνῆσθαι ταύτης· ἐπὶ δὴ οὐδενὶ ἄλογον ἔχει· ἀλλ' ὁ
δοκῶν ἔχειν, ἐπιστῆσαι δεῖ ὅτι ὡς ἔχει· πλὴν ἡμεῖς λέγομεν ὅτι οὐδὲ φαντασίαν
νοῦς· ἀλλ' οὐδὲ αὐτὴ ἐν τοῖς ὕπνοις ὅτε φαντάζομεθα νοῦς ἐσθαι
καθόλου· ἀλλὰ μὴν οὐ νοοῦμεν, οὐ κἀκεῖ φαντασία νοῦς·
τὰ μὲν ἔξωθεν· δεῖ λοιπόν, ὅτι οὐ δι' αἰσθήσεως ὁ νοῦς· δεῖ
δὲ καὶ ὅτι τριτός ἐστιν ὁ νοῦς· ἡ θεωρητικὸς ὁ μὴ ἐχόμενος
ὀργάνου· οὐδὲν ἄρα ἐστὶ νοῦς· ἐπὶ δὴ οὐ καταλείπεται περὶ πρακτά·
πρακτοῦ δὲ ἡ ἕξις ἡ νοῦς οἷς μόνοις, ἅπερ
νοοῦς· ἐννοοῦμεν γὰρ τὰ ἀμεθόδευτα· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ὁ πολιτικὸς
νοῦς ἐστιν ὁ κατὰ τόπον νοῦς· ἐπεὶ μὴ πρόσεστιν ἔχειν τοῦτος· δι' ἧς
γίνεται ἡ κατὰ τόπον νοῦς, ἀλλ' οὐ μόνος οὗτος· τοῦτο δὲ δῆλον
ἐστὶν ἐνθεῦθεν· ὀργὴ μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ πρέπον τοῖς τοῦ πρακτικοῦ νοῦ
μὴ νοῦσθαι, ἐπεὶ χολὴ μένου πολεμίου, ἢ καὶ δι' ἄνοιαν· πάλ-
λεται γὰρ φοβουμένη· ἀλλὰ μὴ ἐπὶ τῷ νοῦν ἀμύνασθαι τοῦ πάσχειν
ἐπὶ πρέπον τοῖς νοῦσθαι πάνο νοῦς ἐστὶ μὴ ἀμύνασθαι ἐπὶ πρέπον τῷ
πάσχοντος ἐνίοτε μὴ ἀμύνασθαι τὸ αὐθύτον πρὸς ἀφροδίσια·
ὥστε μὴ ἐναντίως ἔχει ἡ νοῦς, πρὸς τοῦτο ἐπὶ τῷ νοῦν ἀμύνασθαι,
οὐ κἀκεῖ αὐτὸς νοῦς· μὴ ὁ πρακτικὸς νοῦς εὐεργέτικον·
μὴ δὲ θύτους νοῦμεθα· ἀ μὴ γὰρ πρότερον ὁ πρακτικὸς νοῦς βου-
λεύσεται, καὶ τέλος τοῦ λογισμένα μὴ τῷ νοῦν ἡμῖν λαλήσῃ·
μὴ ἐμβαλλόμενα τὰ σπουδῇ· ὅλως δὲ ταῦτα ἀναλυόμενος βουλεύεται·
δοῦν ὁ πρακτικὸς νοῦς πρῶτον ἐνεργέτικον· μὴ μετὰ τὸ παύσασθαι
αὐτοῦ· πότερον γίνεται ἡ κατὰ τόπον νοῦς δῆλον ἄρα ὅτι οὐδὲ ὁ πρα-
κτικὸς εἷς ἐστὶ νοῦς ὁ κατὰ τόπον νοῦν ἡμᾶς· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ὁ θεω-
ρητικὸς νοῦς ὁ μὴ μεχρημένος ὀργάνου· ἐπὶ δὴ οὗτος οὐ μέχρι πρακ-
τέον· ἀναλύεται δὲ πρὸς ἄλλο τὸ κατὰ τόπον νοῦσθαι· μὴ πρὸ-
κειμένου γὰρ οὐ νοῦμεθα· ὥσπερ οἱ ἰατροὶ πολλάκις μὴ
προκειμένοις οὐχὶ ἀλγοῦσιν ἕλκη, διὰ τὸ σύμφορον ἀλγεῖν
νόσῳ ἄνοιαν· ἢ διὰ τυφλωττίδος καὶ παλλίωσιν· ἢ διὰ τὸ φιλοσοφῆσαι·

ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναλύτων καὶ τελείων διὰ φιλοσοφίαν· ἐξοὺς καὶ ἐπὶ τῆς
ὁδὸς ὁ λόγος· ὥστε οὐδὲ οὗτος νοῦς· καὶ ἐξ ἀλλοτρίας δόξης, ὅτι οὐ νοῦς οὗτος
ὁ νοῦς· ἐπὶ δὴ οὐ μέλλω τὸ ψευδὲς ἢ διῶσθαι· πᾶσα δὲ νόησις, ἢ ψευδὴς ἢ
διῶσται· πᾶν οὖν ὃ νοεῖται μένον τοῦ νοῦ ἐξάγεται μὴ νοεῖσθαι κατὰ τόπον·
μὴ τοῦτο ἔξω φέρεσθαι κατὰ σῶμα ἄλλο, διὰ τὸ γυμνὸν τοῦ ἐπιφανεῖ-
ματος· ὃ μὴ δὲ οὐδὲ ποιότητα, καὶ νοούμενον τοῦ νοῦ ἐστὸν τῆς κατὰ
τόπον νοήσεως ἐχρῆν ἐκεῖνα μὴ νοεῖσθαι τὰ μὴ ἔχοντα οὐδὲ ποιό-
νοῦν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλογα ζῷα ὅλως νοεῖν μὴ ἔχοντα, καὶ κατὰ τόπον
νοεῖσθαι· οὐ καθ' ὁ ὀρεκτὸν ἢ νοῦς νοεῖ ἢ ὁ πρακτικὸς ἢ ὁ λόγος ἐστὶ τῆς
κατὰ τόπον νοήσεως· ὅλως δὲ οὐτε ἡ λογικὴ μὴ τῷ χωρὶς εἶναι νοεῖσθαι,
οὔτε ἡ ἄλογος· ἡ λογικὴ μὲν γὰρ οὐ νοεῖται κατὰ τόπον· διὸ ὑπὸ πα-
θῶν ἀσωμάτων τοῦ μὴ κατὰ τόπον νοεῖσθαι. τὰ δὲ παθητὰ
ὑπὸ τῆς ἀλόγου νοεῖσθαι· πάλιν δὲ ἡ ἄλογος οὐ νοεῖ· διὸ ὁ λόγος
ποιότητα κατὰ τόπον ἡμᾶς νοεῖ· οἷον πρὸς διάφορα σώματα· ἢ τὸ εὐχρὼ
μὴ ὁμοίως ἐπὶ πολὺ ἐκμαγεῖον διαφυλάττειν σαφῶς μὴ νοοῦσα ἡ ἄλογος πολ-
λαχοῦ πίστασις ἐπὶ τρεῖς πούσπες ἀστῆς νοεῖσθαι πρὸς ἀφορίσια, οἰκείως ἀφ-
οὐ νοεῖσθαι· οὐδὲ ἑξῆς οἱ τῆς ἐπιπροπῆ· τὸ δὲ νοεῖσθαι, δὲ παντὸς ἐνα-
κούειν· ὥστε μεμαθηκέναι ἐστὶ τὰ μὴ νοεῖσθαι· ἔπομένως λοιπὸν
ἀκολούθως ἐστὶ τὸ κατὰ τόπον νοεῖσθαι μὴ ὁ νοῦς ὁ πρακτικὸς μὴ ἡ ἄλο-
γος ὄρεξις· μὴ τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τοῦ τὸ μὲν ὀρεκτὸν ἐπὶ τῶν κρατῶν
νοεῖσθαι τὸν δὲ νοῦν ἐπὶ τῶν εἰκρατῶν· ἀλλ' ἐπὶ δὴ ἵνα διὸ νοήσεις ἐν ᾖ
ποιοῦσι κατὰ τὸν ᾖ ποιόν· πάντως τοῦτο ποιοῦσιν· ὡς περ τὸ διάγον
μὴ τότε πρᾶττον, κατὰ ᾖ ποιὸν τὸ ὑπάγον νοεῖσθαι· οὕτως
οὖν ἔδει τὸν νοῦν μὴ τῷ ὀρεκτὸν κατὰ τὸν ᾖ ποιόν νοεῖν. ᾗ δὲ ἐστὶ μέσον
ζῴου ἧς μὴ γνώσεως· πρὸς ὃ φαμὲν ὅτι μὴ ταῦτα τὰ δύο ὁ νοῦς μὴ ἡ ὄρεξις,
κατὰ τὸν ᾖ ποιὸν τὸ ὀρεκτὸν ᾖ ποιὸν οὖσιν· ὁ μὲν βουλευτὸν ᾖ ποιὸν ὀρεκτὸν
κατὰ· ὥσπερ τῶν ἀλόγων τὸ τῆς ἀλόγου ὀρεκτὸν ᾖ ποιόν· διὰ ταῦτα δὲ
τῶ ποιῶ ὀρεκτῶ διδόασι τῷ νοεῖν μὴ οὐ τῷ νοεῖ· ὡς ἐν τῇ μαίῳ·
ἐπὶ δὴ ὁ μὲν νοῦς ὀρθὸς μόνον νοεῖ· ἡ δὲ ὄρεξις μὴ ὀρθὸς μὴ διεστραμμένον·
πρὸς δὲ τὴν νοεῖσθαι τὸ ὀρθὸν μὴ διεστραμμένον· διὸ τῷ ποιῶ ὀρεκτῶ

δοτέον τὸ κῦρος τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· ἀπορεῖ δὲ λέγοντες ὅ τι ὀρεκτικόν κατὰ τόπον κινεῖ, ὅσον ἐπὶ τοῖς ἀψυχοῖς· ἅμα γὰρ τὸ κατὰ τόπον κινοῦν ἓν καὶ δὲ ὀρέξεις δύο ἢ οὐ μία· οὐ μὰ ἀρα τὸ ὀρεκτικὸν κινεῖ· ἢ πλείους ἐν βοσκήματι τοιοῦτος οὐ λογισμός, τὸ κατὰ τόπον κινοῦν, ἓν· τὸ ὀρεκτικὸν οὐχ ἓν· τὸ κατὰ τόπον ἀρα κινοῦν, οὐκ ὀρεκτικόν· πρὸς ὃ φαμὲν ὅτι τὸ ὀρεκτικὸν ἢ ἓν ἐστι καὶ οὐχ ἓν· ἓν μὲν τῷ γένει· δύο δὲ τοῖς εἴδεσιν· ὡς οὖν ἓν τῷ γένει κινεῖ· πῶς δ' ἐστὶ τῷ μὲν γένει ἓν· τῷ δὲ εἴδει δύο τὸ ὀρεκτικόν· ἐπεὶ δὲ ἄλλη ἐστὶν ὄρεξις τῆς ἀλόγου· ἢ ἄλλη ἢ τῆς λογικῆς· ἀνομοειδὴς δὲ ἡ ἄλογος πρὸς τὴν ὄρεξιν τῆς λογικῆς· ὥστε τῷ μὲν γένει μία ἡ ὄρεξις· τῷ δὲ εἴδει διαφορὰς· ὅτι δὲ εἰδικὰ ἀνομοειδῆ τὴν ὄρεξιν ἔχουσι, οὐ μόνον ἐκ τοῦ ἀνομοίου τῶν τῦχον δῆλον· ἀλλὰ μὴν ἔστιν ἐπιτρέπειν ἡ ἄλογος ὄρεξιν πάθους ἐπιτρέπειν δὲ ἡ λογικὴ ὄρεξιν αἱρετῆς· ἢ ἐπειδὴ αἱρετὰ τῷ παθεῖν ἐναντία ἐστί, συμβαίνει ποτὲ τῶν ἐναντίων μίαν ἔναντιν ἐνεργεῖαν, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον· λέγεται δὲ ὡς ἓν ἀναντία ὄρεξις, ὅταν ὁ λόγος τῷ θυμῷ ἐναντία ὢν ᾖ ὡς ἐν ἀνθρώπῳ· ἐπιτείνονται ἐναντία ὀρέξεις· οἷον ἐπιθυμία πρὸς θυμόν· ὥστε τείνονται ἐναντία ὀρέξεις, ὅταν λόγος πρὸς ἐπιθυμίαν ἐναντία ᾖ· ταῦτα δὲ πὼν λέγεται ἵνα συλλογισμὸν τολμήσαν μὴ παραβολὴν ἐν πρώτῳ σχήματι· εἰ δὲ ὁ συλλογισμὸς οὗτος· ὅπου ἐναντία ἐπιθυμία, ἐκεῖ λόγος ἢ ἐπιθυμία· οὗτος δὲ ὁ συλλογισμὸς ἵνα ἔχῃ πρόβολα· ἐν μὲν ἐπιδείξαι πάντα ἂν λόγον ἢ ἐπιθυμίαν ὅπου ἐστὶ χρόνος σωτηρίοις ὡς ἐν τούτου σῶν ἅπασι μόνον ἀνὴν ἔχειν χρόνου σωτηρίαν· ἢ μὴ ὀκνῶμεν ὅτι ἄλογα χρῆσθαι φαντασίαις· ὡς δὴ λοιμὸς ἐρέσσων φεύγουσα ἐνύπνιον τῷ θρέψαντι· ἢ μύρμηξ προθησαυρίζων αὖτῳ προφῶν διὰ τὸν χειμῶνα· ἢ ἄλλο δὲ ἄλογον ἔχει ὁ συλλογισμός· φησὶ γὰρ ὅπου ἐναντία ἐστὶ κίνησις, ἐκεῖ λόγος καὶ ἐπιθυμία· τοῦ μὲν λόγου αἱρετοῦ παρόντος ἡδέος τὸ μέλλον ἅπαν ὡς ἀφορμένου τῆς δὲ ἐπιθυμίας, πρὸς τὸ παρόν, ἤτοι πρὸς τὸ φαινόμενον ἅπαν ὡς φοράσεως ὡς σῶν ἅπασι καὶ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἄνω μὴ μόνῳ ἐστὶν ἐναντία κίνησις ὡς ἄπομεν, θυμὸν πρὸς ἐπιθυμίαν·

ταῦτα ἐπιλύσας, ἐπιλύεται ἄμφω· τὸ μὲν πρότερον, διὰ τριῶν λύσεῖ·
μιᾶς μὲν ὅτι τὰ ἄλογα οὐκ ἔχει συναίσθησιν χρόνου· οὔτε γὰρ αἰσθήσει ἀν-
τιλαμβάνονται αὐτοῦ· ὁ γὰρ χρόνος ἀσώματος ἐστι, καὶ κρείττων σώματος·
καὶ αἰσθήσει οὐθεωρεῖται· ὁ δὲ αἰσθήσεις τὰ ἄλογα οὐκοῖδεν· οὐδὲ φαν-
τασίαν οἶδεν· ὥστε τὰ ἄλογα οὐκ ἔχει χρόνον συναίσθησιν, διὰ τὸ μὴ ὑπο-
πίπτειν αὐτὸν τῇ αἰσθήσει· αὕτη ἡ πρώτη λύσις· ὅσον δὲ πρὸς ταύτην, οὐ
δὲ ἡμεῖς ἔχομεν χρόνου συναίσθησιν· οὐδὲ γὰρ ὁρῶμεν αὐτόν· εἰ δὲ τοῦτο,
οὐδὲ φανταζόμεθα αὐτόν· ῥητέον οὖν τὴν δευτέρ λύσιν, ὅτι τὰ ἄλογα
οὐκ ἀντιλαμβάνονται χρόνου· ἀλλὰ τῶν ἐν χρόνῳ· οἷον ψύχους·
θέρμης· καὶ τῶν τοιούτων· ὥστε ἀληθεύει ἀριστοτέλης λέγων ὅτι τὰ
ἄλογα οὐ συναισθάνονται χρόνου· τῶν ἐν χρόνῳ γὰρ ἀντιλαμβά-
νονται, καὶ οὐ τοῦ χρόνου· ἡμεῖς δὲ αὐτὴν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἔχοντες
αὐτοῦ τοῦ χρόνου συναίσθησιν ἔχομεν ἀριθμοῦντες καὶ ὥρας καὶ ἡμέρας·
αὕτη καὶ ἡ δευτέρα λύσις· [illegible] λύσις· ὅτι ὁ ἀριστοτέλης χρόνον καλεῖ
τὸν ὡρισμένον μόνον, καὶ οὐχὶ τὸν ἀόριστον· οὕτω γοῦν ἐν τῷ περὶ ἑρμηνεῖ-
φησί· τὰ μὲν, ἁπλῶς· τὰ δὲ ἐν χρόνῳ· ἁπλῶς καλέσας τὸν ἀόριστον
χρόνον· ἐν χρόνῳ δὲ, τὸν ὁρισμένον χρόνον· τὰ οὖν ἄλογα ζῶα κἀν ἔχω-
σι συναίσθησιν χρόνου, ἀλλ' οὐ τοῦ ὡρισμένου χρόνου τὴν συναίσθησιν
ἔχουσιν· ἀλλὰ μόνον χειμῶνος φέρει εἶπεν· ἢ θέρους συναισθάνον-
ται· οἱ δὲ ἄνοι συναίσθησιν ὡρισμένου ἔχουσι χρόνου· ἡμέρας
καὶ ὥρας ἀριθμοῦντες· τὸ γὰρ ἀριθμεῖν, ψυχῆς μόνης λογικῆς ἐστιν
ἴδιον· διὰ τοῦτο οὖν εἶπεν ἄνον μόνον συναίσθησιν ἔχειν χρόνου
τοῦ ὡρισμένου· τοῦ γὰρ ἀορίστου καὶ τὰ ἄλογα ἔχει συναίσθησιν·
ἔχειν χρόνου τοῦ ὡρισμένου· οὕτω μὲν οὖν τὸ πρῶτον ἐπελύσατο·
ἐπιλύεται δὲ καὶ τὸ δεύτερον λέγων, ὅτι καὶ ὅπου ἐναντίαι κινήσεις,
ἐκεῖ καὶ λόγος καὶ ἐπιθυμία· ἐὰν προσθῇς κατὰ τὸν νῦν καὶ μέλλοντα
χρόνον γινόμεναι ἐναντίαι κινήσεις κατὰ γὰρ τὸ νῦν καὶ τὸ μέλλον,
μόνον ἄνος ἐναντίως κινεῖται· τὰ δὲ ἄλογα κατὰ τὸν ἐνεστῶτα
χρόνον καὶ μόνον· ὁ γὰρ νοσῶν διὰ τὸν ἐνεστῶτα πυρετὸν, ἐφί-
εται ψυχροῦ· τῆς ὀρέξεως τοῦτο ἐπιτρεπούσης ποιεῖν· ὁ δὲ λόγος

δι' ἀ τὸ μέλλον γίνεσθαι καιρὸν ἀναμένειν τὸν ὄρεξιν. τὰ δὲ ἄλογα
ἐν αὐτῷ κινεῖται. οὐ δι' αὐτὸ τοῦ μέλλοντος οὖσαν πρόνοιαν. ὑπομένω
γὰρ ἐπελθὼν ποιμὴν τὴν πλησίος, ἵνα ὕστερον ἐπέρχομαι βουλόμενος ἐπελθεῖν
ποιμένι. τὴν δὲ ὡς τὸν πρόσθεν πλησίον, οὐκ ἐπέρχεται, ἵνα μὴ
πάλιν πάθω. ὁρᾶς οὖν ὅτι περὶ τοῦ μέλλοντος ὁ κόπτων ἵνα μὴ πάθῃ.
ὥστε μὴ τὰ ἄλογα περὶ τὸ μέλλον καταγίνονται. πρὸς ὃ ἀπελογίσαντο
τὸ οἰκεῖον ἔχειν, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ παρελθόντος περὶ τῶν μελλόντων μέ-
σον πᾶν, λόγου ἐστὶ μόνον. ὁ γὰρ λέων οὐκ ἐκ τοῦ παρελθόντος
τοῦ μέλλοντος προενοήσατο. ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν κινούμενος.
ὡς ἔχων ἕξιν λάβανον τῆς πλησίον ἀναχαιτίσεως ἐπελθεῖν τὴν ποί-
μνην. τὸν παρόντα πλησίον δεδιώς. ὥστε περὶ τὸ ἐνεστὸς μόνον
ἐνεργεῖ. οὐ γὰρ ἔστιν ἐν αὐτῷ παρεχρόνου διαιρέσεις. ὥστε οὐ δεδοίκα-
μεν. οὐ γὰρ οἶδεν ὁ λέων τί ἐστὶ δύο ἢ τρία. ἀλλὰ μόνον πλῆθος
οἶδε καὶ ὀλίγωσθαι. ὥστε δὴ λοιπὸν τὸ ὀλίγοις μὲν αὐτὸν ἐπέχειν.
πολλοὺς δὲ φοβεῖσθαι. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις ἐφοῖς φησὶν ἀρίστου
ὅλων καὶ κατὰ τόπον κινουμένων τὸ σῶμα, τὰ μὲν, μόνως κινεῖ
τὰ δὲ, καὶ κινεῖται. τὸ μὲν γὰρ ὀρεκτικόν, κινεῖ τὸν ὄρεξιν αὐτὸ ὁ
παν τελῶς μὴ κινούμενον. ἡ δὲ ὄρεξις, κινεῖται μὲν ὑπὸ τοῦ ὀρεκ-
τικοῦ. κινεῖ δὲ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τόπον κίνησιν. καὶ ταῦτα μὲν ἀρί-
στου. πλάτων δὲ οὐ λείπεται καὶ ὄρεξιν κινεῖν. ἀλλὰ τὸ ἐνεκάσω προτε-
θεῖσον, αὐτὸ λείπεται κινεῖν καὶ κατὰ τόπον. ἐν ἀνῷ μὲν, τὸν λογιστικὸν ψυχῆς.
ἐν δὲ λόγοις δὲ τὸν ἄλογον. ἐν ἀμφοτέροις γὰρ αὐτοῖς ἐστὶν αἰσθητικὸν
ὄντα. καὶ ἐν ἀνοῖς γὰρ ἐπὶ τῶν παθῶν οὐκέτι ἡ ἄλογος ἢ κινοῦ-
σα πρὸς τὰς ἡδονάς. ἀλλὰ καὶ τὸ τελειωτικὸν κινεῖ μὲν καὶ κατὰ τόπον
τὸν ἄνω. πλὴν μᾶλλον δὲ, οἱ ὀνειρώττουσιν ἢ ὅσα καὶ ἀπατᾶται ὑπὸ
τῆς ἐπιθυμίας, ἵστέον δὲ ὅτι οὐ διαφωνεῖ πλάτων ἀρίστου τέλος. ὁ μὲν
γὰρ πλάτων τὸ ποιητικὸν αἴτιον εἶπεν. ὁ δὲ ἀρίστου τέλος τελειωτικόν.
ἀπὸν τὸν ὄρεξιν. οὐκέτι δὲ κυρίως αὐτὸν ἡ ὄρεξις τελειωτικὸν αἴτιον
τῆς καὶ κατὰ τόπον κινήσεως. ἀλλὰ τὸ ὀρεκτικόν. καὶ διὰ τοῦτο γὰρ
προσευξόμεθα ἵνα τοῦ ὀρεκτικοῦ τυγχάνωμεν. ἀπὸ οὖν ὅτι καὶ πλάτων

ὴ ἀρίστοτέλης τὰ ποιητικὰ αἰτίαι ἕπτον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως·
ἀλλὸ μὲν πλάτων τὸ πόρρω ποιητικὸν ἀπὸν τῶν λοιπῶν ἀγχοῦ·
ὁ δὲ ἀρίστοτέλης τὸ προσεχὲς ἀπὸν τῶν ὀρεξιν· μὴ ἀλογι μὴ ἀρ᾽ οἱ ἀ
μέσης τῆς ὀρέξεως κινᾶ τὸ σῶμα τῶ κατὰ τόπον κίνησιν ἐ νοῖς
ἡ θεωρία σου θῶ πληροῦται·

[1] Ἡ μὲν οὖν οὐχὴ θρεπτικὴ μὴ δύναμίς τὸ κινοῦν ἐστι, σπλον· ἀπτελὰρ ἔνε
καύτου ἡ κίνησις αὕτη· μὴ ἡ μεταφανταστίας ἡ ὀρέξεως ἐστιν· διὰ μ[1]
τὸ δ᾽ ἕνεκαύτου ἡ κίνησις· τὸ πρῶτον αὐνίλεται ἐπιχάρημα· ὅτι
ἡ μὲν θρεπτικὴ ἐν τέλος ἔχα· ἡ δὲ κίνησις πολλά· δυνατὸν δὲ ἡ λέξις
ἀπορον ἐπιδέχεσθαι· λεγόμενον ὅτι ἡ κατὰ τόπον κίνησις, ἕνεκά τ
ἐστιν· μὴ διὰ τοῦτο ἡ φυτικὴ, οὐ κέστιν αἰτία τῆς κινήσεως· ἡ οὖν
ἡ φυτικὴ ἐναὐξητικὸν οὐχ ἕνεκα τοῦ κινᾶ, ἡ φαμὲν ὅτι οὐ δεῖ τῶ
αὐναγνῶναι ἀπορον πλὴν· ἐς τὸ ἕνεκα τοῦ, ἀλλὰ σῶ ἁπλῶς τὰ
ἐξῆς τῆς λέξεως· ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον οὕτως· οὐ κέστιν ἡ φυτικὴ
ἡ κατὰ τόπον κινοῦσα· διὸ ὅτι ἡ κατὰ τόπον κίνησις ἕνεκά τ
γίνομένη, μεταφαντασίας γίνεται ἡ ὀρέξεως· ἡ δὲ φυτικὴ
μὴ ἕνεκά τ ἐστιν, ἀλλοὐ μεταφαντασίαι· διὰ δὲ τοῦ ἁπὰν ἡ μ[1]
φαντασία ἡ ὀρέξεως ἐστι, τὸ β[1] λεγόμενον ὅτι διὰ τοῦτο μὴ
μὴ ὀρεχθῆναι· ἵνα φυτὴ ἡ δυνάμις μὴ φαντασίαν θῶ ἔχειν· πάντως
γὰρ ἡ κατὰ τόπον κίνησις, ἡ μεταφαντασίας ἐστίν· ἡ μεταὀρέξεως.
ὅσα γὰρ τῶν ζώων φαντασίαν ἔχα, μὴ ὀρεξιν ἔχα· μὴ ἐφῶν ἐστιν ἡ φαντασία, [ν]
οὐ γὰν ἔχαι τὴν ὀρεξιν· ἐφῶν δὲ μὴ ἐστι φαντασία ἀρ᾽ οὐκ ἡ ὀρεξις·
οὐ δὲν δὲ ὀρεγόμενον ἀμὴ βία· τοῦτο δὲ ἅπερ διὰ τοὺς μὴ θέλοντας
μὲν κίνην θῶσαι· κίνουμένους δὲ ἀνάγκας· ὥσπερ οἱ οὐγόμενοι
πρὸς δίκην ὑπόλινος· ἐλέγομεν τὰ φυτὰ κίνητικὰ αὐτῶ· τὸ τρίτον
ἐστὶν ἐπιχάρημα κατὰ τῶν λεγούτων· ὅτι ἡ φυτικὴ ἐστιν ἡ κατὰ
τόπον κινοῦσα ἡμῶν· ὡσαύτως λεγόμενον ὅτι ἡ θρεπτικὴ κίνητικὴ
ὧ κατὰ φύσιν, οὐ κατὰ ἡ φύσις ἀφέλετο τῶν φυτῶν τὰ κίνητα
ὀργανα· ὥσπερ γὰρ οὐ δὲν μάτην ποιᾶ, οὕτως οὐδὲ ἐπὰ τῶν
προσηκόντων· κατὰ ἔχει τὸ ὀργανικὸν μόριον πρὸς τὴν κίνησιν ταύτην·

τοῦτο δέ ἐστιν ἐπίχρημα τὸ ἀπὸ τῶν ὀρίων. μὴ ὅρα πῶς τῆς λέξεως
δοκούσης μίαν ἔχειν σύνταξιν ἔχουσαν, διὰ τί τὰ μὲν αὐτῶν ἐπίχρη-
ματα· ὁμοίως δὲ οὐ διὰ τὸ αὐθαίρετον· ἐν τῷ θεωρεῖν δὲ μὴ νοεῖν ὅτι ἡ
διὰ αὐθαιρέτοις ἐστὶν ἡ μὴ νοοῦσα, ὥσπερ ἐφήσαμεν ἐν τῇ θεωρίᾳ· ἀλλ' ἐπί-
μα μὲν ἀπὸ δόξης ἐστὶν ἡ λέξις, φέρε τὸ ἐφεξῆς αὐτῆς ἀπομενούσης·
ἐπὶ αὐθαιρέτου ἐν τῷ νοεῖν· ἐπὶ δὲ ἡ φύσις οὔτε ποιεῖ ἀναίρεσιν οὔτε
τῶν ἀναιρέσεων προσδέχεται μὴ ἀπολαβεῖν, ἃ ἂν αὐτὴ παρῇ μόνη τῶν ζώων
τὰ ὀρεκτικὰ μόρια τῆς προσφορᾶς τελεία οὖσα μὴ πηρώματα· ὅτι δὲ πη-
ρώματα οὐκέτι, σημεῖον τὸ γεννᾶν μόνον· μὴ τὸ ἀναιρεῖν ἔχουσα φθοράν·
ἀλλὰ μᾶλλον οὐδὲ τὸν ὁμοιοῦν μὴ ὅλα λοιμῶν τρόπον· ἐν τῷ θεωρεῖν δὲ
ὅτι οὐδὲν τοῦτο ἐστὶν ὃ νοεῖν· μὴ ἄμεινον λέγειν ἀρίστοτέλης ἐν τῇ θεωρίᾳ
ἔφη εἶναι· ἡμεῖς δὲ μὴ ἄλλο ἔξω θεωρεῖν ἐπιστήσει τοῦτο ὃ νῦν προσηκόντως ἐπι-
χείρημα· ὅτι πολλαχοῦ τῆς θεωρήματα λέγει μὴ ἁπλοῦν,
οὐ μόνον τῆς προσφερομένης ὁδοῦ ἐπλανήθη, ἀλλὰ καὶ κατακρημνί-
ζεσθαι ἔσχεν· ὡς μὴ θαλῆς πέπωκεν ἡ φθορά· ἐξοῦθεν, ὡς οὐ μὴ
ὀνοῦς ὁ νοῦν κατὰ τόπον· ἀλλοῦ δ' ὅταν θεωρῇ τι τοιοῦτον, ἤδη
μελεύθερον ἢ δίωμεν· τοῦ πρακτικοῦ νοῦ διὰ τούτων σημαίνει·
φησὶ γάρ ὅτι οὐ δ' ὅταν ὀνοῦς τοιοῦτόν τι γίνωσιν· τοῦ τε σίπραικτι!
οὐδὲ τὸ τε δώσαν νῦν διὰ τὸ αὐτὸ πρακτὸν τὸ πάθος· ἀνδρεῖον,
ἕτερόν τι μόριον· ἐὰν ἢ οὐ τὸ φησὶν ὡδὶ μὴ θῇ ἕτερον μόριον νοῦ-
τοῦ δὲ ἢ πᾶ· ὅτε γὰρ τὸ πάθος ἀπὸ νοῦ τοῦ, καὶ μὴ ἐπὶ τρέπον δ'.
ὅρα δὲ ὅπου καλῶς ἐχρήσατο τοῖς παραδείγμασι· περὶ γὰρ τῆς κα-
θόλου τὸ σῶμα τοῦ λόγου καὶ θ[illegible] σημείου νοήσεως τῆς καθορισμὸν
λεγομένης, ἤγαγε παραδείγματα μερικῶν μορίων νοήσεως· ἐπὶ μὲν
ἐπὶ τοῦ πλούτου τοῦν δ· καὶ λεγούσης φευκτὸν τὸ δίωμεν οὐ νοεῖ τοῦ·
τὸ νοῦμεν· καὶ γὰρ ἐπὶ ταξιωτικοῦ λογισμοῦ τόπου, οὐ νοεῖ τὸ σῶμα,
διὰ τὸ ὑπὸ πάθους κατέχεσθαι ὡς πρὸς ἀναγκαῖος· μὴ γὰρ μελέτου
τοῦ νοῦ μὴ νοεῖσθαι πρὸς πόρνῳ· νοεῖ τοῦ ὁ ἀνὴρ· φαίνεται δὲ τὰ
δύο ταῦτα νοητὰ· ἐν τῷ θεωρεῖν οὐ λεγόμενον τὸ ἐστὶν αἰτιοῦ τῆς κατὰ
τόπον νοήσεως· μετέχει γὰρ τῶν ἐν ταῦθα, τοῦ κατὰ τὸ λέγειν· φησὶν

τὸ τελευτῶν ἐστὶν
ἐπίχρημα· ὅτι
ἀλλοτρόπως λοιπὸν
τόπον νοεῖσθαι

οὖν ὅτι ἐστὶ τὰ αὐτὰ τῆς καταληπτικῆς φαντασίας· νοῦς μὲν ὁ ἕξις· τὰ δὲ φαντάσματα ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα ὡς ὄμματα ἢ ὡς ὄνομα μόνον διὰ λόγου· ἢ ὡς τὸ μετὰ σώματος ἐνεργοῦν ὅπερ ἐστὶν αἴσθησις· μὴ ὡς τὸ ἄνευ σώματος· ὅπερ νόησιν μοι νόητον καλῶ· νῷ φησὶν ὁ Πλάτων ἐν ἀνθρώποις τὰ φαντάσματα νόησιν τινὰ λαβεῖν, τοῦτ' ἐστὶ μετὰ τοῦ νοῦ, ὄνομα μόνον ἐστὶ τὰ νοήματα· ὁ ἕξις μὲν νοῦς· φαντασία· ὁ ἕξις μὲν τῶν μὲν φησὶν ὁ πλούταρχος· ὁ δὲ αὐτὸς λέγει ὅτι μὴ πρὸ τῆς ὁ ἕξεως ὄνομα καταθυμοῦ μὴ ἐπιθυμίας φέρεται· διὰ τί δὲ ὅλως ἀριστοτέλης λέγει τὰ φαντάσματα σωματικῶν τῶν; ἢ ἐπεὶ δηλονότι λογικὰ φησὶν ἀφαντάστους νοήσεις· ὡς ἐξαπόντων· προλαβὰς παρὰ τὸν ἐπιμελῶς ἀπολουθεῖν τοῖς φαντασίαις· ἐν πολλαῖς γὰρ ἐξαπολουθοῦμεν τῇ φαντασίᾳ ὅ ἐστι τοῖς παθητοῖς παρὰ τὰ δοκοῦντα τῶν νῷ μὴ πρὸ οἰκείου τοῦ νοῦ, ἡ φαντασία πολλαχοῦ ἀπολαμβάνει· οἰκεῖον γάρ ἐστι τὸ ἀπολουθεῖν τῶν νῷ· ἐπεὶ δὴ οὖν πολλαχοῦ μὴ τῇ φαντασίᾳ ἀπολουθοῦμεν ἀφέντες τὸν νοῦν, διὰ τοῦτο νόμως αὐτὰς καλεῖ· ἢ ὅτι ἐν τοῖς ἀλόγοις αὐτῇ τοῦ νοῦ ἡ φαντασία ἐστὶν ἡ μὴ νοοῦσα· ὡς ἐξαπόντων μὴ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις· οὐ νόησις· οὐδὲ λογισμός ἐστιν ἀλλὰ φαντασία· ἔστι δὲ ἅπαν ὅτι ἐπεὶ δὴ μὴ παθητικός νοῦς ἐστὶν ἡ φαντασία· ὡς ἐν ὅσον ἔχουσα τὸ περὶ ὃ ἐνεργεῖ, ὥσπερ ὁ νοῦς· διὰ τοῦτον τὸν νοῦν αὐτῷ λέγει· τοῦτο δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἡ λέξις οὐκ ἔχει· νοῦς δὲ ὁ ἔνεμα τῆς ἕξεως λογιζόμενος μὴ ὁ πραγματικός· δοκεῖ ἡ λέξις ἔνεμα τοῦ λέγειν ἐνεργεῖν τοῦ πραγματικοῦ νοῦ· ὅθεν καὶ ἀποφῆσαι ἄξιον· τί οὖν ὁ θεόφρηστος οὐκ εἶπεν ἔνεμα τοῦ· ἐπεὶ δὴ διόλου τὸν πραγματικὸν ἔνεμα τοῦ ἐκάλεσε· καὶ μὴν τοῦ θεοφρήστου τὸ ἔνεμα τοῦ μέρος ἐστὶ τοῦ θεοφρήστου· πρὸς ὃ φαμέν ὅτι μὴ ὁ θεοφρήστος ἔνεμα τοῦ ἐστὶν· ἀλλ' ὁ μὲν πραγματικός, τὸ ἔνεμα τοῦ ὃ ἔστι τὸ τέλος ἔξω θεν ἔχει· οἷον πλουτῆσαι· πλεῦσαι· ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον· ὁ δὲ θεοφρήστος ἐν ὅσον ἔχει τὸ τέλος· πάντα γὰρ ποιεῖ, ἵνα γνῶσιν πρὸς λαβῇ, ὅ ἐστι τυχὸν οἰκεῖον καὶ τοῦ σώματος· μὴ ἐπεὶ δὴ ἀφανὲς τὸ ἐν ὅσον· διὰ τοῦτο οἱ πολλοὶ ἀργοὺς λέγουσι οἱ

θεωρητικούς· οἷς ἀπολουθῶν ὁ φιλόσοφος, τὰ ἔξω μόνον τέλος ὡ
ρίσατο διὸ καὶ ἐπὶ αὐτοῦ ἅπτεται τοῦ ἔνεκά του· διαφέρει δὲ τοῦ θεωρητικοῦ τὸ
τέλος· ἐν τῷ θεωρεῖν γὰρ ἁπλῶς πάντων, τῷ μὲν ὑποκειμένῳ αὐτὸς
ἁπλῶς· τῷ δὲ τέλει· τῷ δὲ λόγῳ διαφέρουσι· τοῦ γὰρ τέλους τοῦ θεωρητικοῦ
νοῦ, ἀρχή ἐστι τοῦ πρακτικοῦ νοῦ· ἀρχὴ ἐστὶ τῆς ὀρέξεως· ἐν τούτου
δὲ δύο ἐστὶ σωφρόνα· πρῶτον μέν, οὐ περὶ τοῦ θύρα θεν νοῦ ἐστὶν ὁ λόγος,
ὅταν ἅπτηται θεωρητικοῦ· ἰδοὺ γὰρ τοῦ τόν τῷ πρακτικῷ· β χρὴ ἐστὶν
ἐν τούτου· νῷ τοιοῦτόν ἅπτεται τῷ ὑποκειμένῳ· ὁ δὲ θύρα θεν νοῦς, οὐ
κέστιν ὁ αὐτὸς τῷ πρακτικῷ· β χρὴ ἐστὶν ἐν τούτου σωφρόνα ὅτι καὶ
ὁ πρακτικὸς νοῦς ἀθανάτου ἐστίν, ἅπερ ὁ αὐτός ἐστι τῷ θεωρητικῷ
τῷ ὁμολογουμένῳ ἀθανάτῳ οὔτι· οὐ γὰρ ἡ ὄρεξις, αὕτη ἀρχὴ τοῦ πρα-
κτικοῦ· τὸ δὲ ἔσχατον ἀρχὴ τῆς πράξεως· τὸ οὖ γὰρ, ἀνθ ὅτου
οὗτος γὰρ ἔπλαβε· ᾗ δὲ σέως ἀνάγκη λέγειν· λείπεται γὰρ οὗτος
πράγματος εἶναι ἡ ὄρεξις· τοῦτο ἀρχή ἐστι τοῦ πρακτικοῦ νοῦ·
τοῦ δὲ νοῦ τὸ τέλος, ἀρχὴ ἐστὶ τῆς πράξεως· ἐπὶ παραδείγματος
δέ, ἕνα σαφὲς τὸ λεγόμενον· ἐν θέρει ὑγιεινὸν σώματι ἐγένετο
χθη, διὰ τὸ μὴ καῦσαι ἐν τοῦ ἡλίου· ᾗ αὕτη ἡ ὄρεξις ἔνεκά τ
έστιν, ἵνα γὰρ μὴ καῇ, αὕτη ἡ σωμάτη ἀρχὴ γίνεται τοῦ πρακτικοῦ
νοῦ· ἀρχεται δὲ σωμάτων ἐπὶ νοητὰ διὰ τὰ ὁρατά· ἅπτα τοὺς τοίχους
ἀνέχουσας· ᾗ ἀρχὴ μοῦ τοῦτο ποιῶ, ἀπὸ τῶν θεμελίων ἀρχεται·
ᾗ σωμάτη ὅτι τὸ τέλος τοῦ πρακτικοῦ νοῦ, ὁ ἐστὶ τὰ θεμέλια, ἀρχὴ
γέγονε τῆς πράξεως· ὄρεξις ᾗ διάνοια πρακτική· σωμάτη ὅτι τοῦ
πρακτικοῦ νοῦ διάνοιαν ἐπάλεσε πρακτικῶ· πάλιν δὲ μεταφαίνεται σιάν λαμβάνει τοῦ νοῦ· ἡ τῷ διάνοιαν· ἐν δυσὶ τοῖς
καὶ τὰ τοῦ ὀρεκτικοῦ· ὁ βούλεται ἅπτον, τοι οὗτόν ἐστιν· ὅτι ἅπτῶ
δύο ᾗ ἕτερα ἀλλήλων νοῦς ᾗ ὄρεξις· ἐν ὧν σωμάτη ἄμφω· ἀλλὰ
αὖ τις δύναται ἀμφοτέροις ὑπῆρχε ποιεῖν ἡ· ἤτις ἀμφοτέροις
ποιεῖν νοῦσα ἐν ἑνὶ τόξον· ὡς πῶ δύο δι᾽ ᾗ τετράποδι διὰ τὸ πόδας
ἔχειν· νῦν δὲ οὐ πάμφω ἐνδέ· ὁ μὲν γὰρ νοῦς ἐνδεῶν οὐ πάντως ὀρέ-
ξεως· ἡ γὰρ βούλησις ὄρεξίς ἐστι· τὸ τε δὲ κατὰ βούλησιν ἐνδέχεται·

ὅταν κατὰ λογισμὸν μὴν ᾖ· ἡ δὲ ὄρεξις μὴ ἦν μὴ παρὰ λογισμόν.
διὰ ἐπιθυμίαν γὰρ μὴ νοοῦμεν. ἡ δὲ ἐπιθυμία ὄρεξίς ἐστι· μὴ οὔσης γὰρ
ταύτης ὄρεξις μὴ ὀνοῦς, δῆλον ἐν τῷ ψευδεῖ. ὁ μὲν γὰρ ἀληθινὸς νοῦς ἀεὶ
ὀρθός ἐστι μὴ οὐδέποτε ψεύδεται. ἡ δὲ ὄρεξις καὶ μετὰ φαντασίας
γένηται, ἀμήνοωι αὐτὸν ἀφήκαμεν. μὴ ὀρθή ἐστι μὴ οὐ πορθή. τὸ μὲν
γὰρ ὀρεκτικὸν δύναται πως αὐτῶν. ἀλλὰ τοῦτο ἡ ἀληθινὸν ἀγαθόν-
ἐστι· μὴ πως ἐν τούτῳ ὄρεξιν, μὴν ἡ φαινόμενον ἀγαθόν. μὴ μὴν ἁπλῶς
ἀλόγου ὄρεξιν φαινόμενος δὲ ἄνους τὸ δοκοῦμενον ἀγαθὸν μὴ ἄλλως
ἔχειν. ἁ δὲ πᾶσα οὕτως ἔχει, δῆλον ὅτι ἡ ὄρεξις ἐστὶν ἡ μὴ νοῦσα.
ἤτε τῆς λογικῆς μὴ τῆς ἀλόγου. ὅτι γὰρ φησὶν ἀεὶ ποτέ λης οὐ χαὶ
δύο δοκοῦμεν μὴν οὖσι δῆλον. ὁ μὲν γὰρ νοῦς, πάντως μετ' ὀρέξεως
μὴν ἁ. ἡ δὲ ὄρεξις, μὴ χωρὶς νοῦ μὴν ἁ. ὅτε τοῖς ἀλόγοις ἐπόμεθα
ἐπιθυμίας οὐ νοῶν μία δύναμις μὴν ἁ μὴ οὐ δύο. ἐπὶ κατὰ μοιρον
γένος ἐμήνοωι ὃ ἄρτιον αὐτὸς ἁ δος. οὐ πᾶν δὲ ἀγαθὸν πρακτὸν ἀγαθόν.
καλῶς ἅπερ τό, οὐ πᾶν ἀγαθὸν τοῖς πρώτοις ἀγαθοῦ τὸ ὑδρο-
οὐ χὶ φημὶ μὴν γίνεται. ἅτα λείπει. πρακτὸν δέ ἐστι τὸ ἐνδεχόμενον.
μὴ ἀλλως ἔχειν. μὴ διὰ παίως τοῦτο ἅπερ. τοῖς ἀλλω ἀγαθοῦ, ἀλλω
καλόν ἐστι. διὸ ἐν δεχόμενον αὐτὸ λείπει. τῶν τα δὲ, τὸ ἀγαθὸν φημὶ
μὴ τὸ καθ' αὑτὸ πως πρακτῶν ὡς ἔπεται. τὸ μέντοι ἀληθὲς μὴ τὸ ψεῦ-
δος. τοῖς δὲ διαιροῦσι τὰ μέρη τῆς τύχης, ἐν τῷ δεν αἰνίττεται
πλάτωνα μὴ φησὶν ὅλως καταλόγου οὐ μέσην ἁπλῶν ἐν τῷ νοῦν. ἐπὶ δὴ
διαμερίζεται τὰς τύχας· μὴ πῶς ἔχομεν ποιῶν μὴ εὐ ξῆν κατὰ τύχην.
οὐ μόνον δὲ ἁ τοῦτο ἀμαρτάνει, ἀλλ' ὅλως μὴ πρὸ πρᾶξαι λίμπανει.
μὴ πάντα ἁπλῶν οὐ μεμνήσθη τῆς κατὰ τόπον μὴν ήσεως. ἡ ὅλως ὑπὸ
ὄρεξιν αὖ τὴν ἀναγόμενα· μὴ οὐμπερίεχεν αὐτῷ. ἡ ὅλως οὐ περὶ αὐτῆς
ὁ λόγος. ἐπὶ δὲ ὀρέξεως γίνονται ἐν αντίαι ἀληλαις. ἐντεῦθεν
τοίνυν τὸ λεγόμενον λείπει οὐ λογισμόν. τῇ δὲ ταὐτὰ οὐ καλῶς μέχρη-
ται· τὸ γὰρ σύμπερασμα, πρῶτον λείπει τῶν πρακτῶν. ὧν γὰρ
ζῆ ὁ οὐ λογισμὸς οὗτος. ὅπου ἐναντίας μὴν ἁ ὁδὸς ἐνδέχεται σώζα-
σθαι ὅς. χρόνου δὲ σώζασθαι ὅσοις ἐνοῖς λόγος μὴ ἐπιθυμία. ἅτα λείπει

τὼ πρῶτον πρόσωπον· οὐκ ἐχόντων σῶμα ἀποίητέον, ἐν ᾧ δοίη ἐνεργήσαι
νοῦς· τῆς δὲ β΄ προσώπου οὐδὲ μέμνηται διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν τὸ μέλλον.
τὼ ἐπιθυμίαν φησὶ μὴ ὁρᾶν τὰ μέλλοντα· ἐπὶ δὴ δοίμαν αἰτίαν ἀρίστου- δοῦμα.
λίου τὼ ἄλογον ἡ ψυχὴ μὴ παρίναι ἐθάς περὶ τὰ μέλλοντα· ἡδὲ ἐπι-
θυμία τῆς ἀλόγου ἐστὶ ψυχῆς· εἰ δὴ μὴ νοῦν ἐν ᾗ τὸ νοητὸν τὸ ὄρεκτικόν.
οὐκ ἡ ὄρεξις τῶν μὲν ἀρίστων πολλά ἐστι· τῶν δὲ δὴ ἓν· ἄδος δὲ πάλιν
ἓν ἀνθρώπου τοῦ γένους· ὠρίσωσι τῶν μὲν γένη, εἴη ἄν, τῶν δὲ ἄδη πολ-
λά· ἀνομοδόξασι μὴ ἀσθενῶμεν ἐν αὐτοῖς ὄρεξις·
Ταύτῳ δὲ τῷ ὄρεξιν τῶν μὲν τῶν γένη ἀποδέξει νοῦν οὖσαν καὶ τὸ
τόπον τὰ ξῶα· ἢ τε μετὰ λογισμοῦ δή· ἢ τε μετὰ θυμοῦ· ἢ τε μετ᾽
ἐπιθυμίας· ὡς περιαιροῦ δὲν ἐπωλύοντα τῶν αἰσθητικῶν ἀρχὴν μίαν
ἓν ἂν τῶν αἰσθήσεων πέντε οὖσαν, οὕτως οὐδὲν κωλύει μίαν ἓν ἂν τῶν
ὀρεκτικῶν δυνάμιν· τρεῖς δὲ ἓν ἂν τὰς ἐνεργείας· ὑφ᾽ ὧν ἡ ὄρεξις με-
τὰ δύο τῶν ἀνοῦ· εἰς ἐπιθυμίαν· εἰς θυμόν· πρῶτον δὲ πάντων
τὸ ὀρεκτικὸν ἐν ταῦτα ὑποληπτέον· οὐ μόνον τὸ ὀρεκτὸν νοῦν εἶ·
ἀλλὰ καὶ τὸ ὀρεκτικόν· οἷον ὁ χορός τος· ἐστὶ δὲ τέλος ἀνύνητον ὃ νοῦν ἐ·
ὡς περὶ ὃ θεὸς τέλος ὢν ἀνύνητος ὢν νοῦν ἐ· ἐχέτω οὖν τὸ ὀρεκτὸν τέλος·
φάλαρον· οὐκ ἐν τῶν ἀγαθῶν ὧν τῶν κατὰ τόπον νοουμένων, ἵνα μόνως
νοοῦσι μὴ νοούμενα· ἵνα δὲ μὴ νοοῦσι μὴ νοοῦντα ὡς ἡ ὄρεξις· ἀρίστου
δὲ πλέω τὰ νοούμενα· ἐπὶ δὴ δὲ πελέσθεν τὸ νοοῦν· διὰ τοῦτο φησὶν
οὐκ ἐν ἀρίστου πολλά ἐστι· νοῦς ὄρεξις· τὸ ὀρεκτ-
ὡς τε πολλαί εἰσιν ἐνοῖς ἡ πρᾶξις σὺν θεῷ πλησοῦται·

πρᾶξις σὺν θεῷ 1 ξ

πάθεσί εἰσι τρία· ἓν μὲν τὸ νοοῦν· β δὲ ὧν νοῦν ἐ τὸν· γ δὲ τὸ νοούμενον
μὴ τὰ ἐξῆς· ν τεῦθεν ἐπὶ δὴ ἅπε μὲν οὐ μέσι τὸ νοοῦν· μὴ
δέ ἐστι σωματοποιοῦντα τὰ σώματα τελοῦντα τῇ νοήσει· μὴ λέγεται τῶν τὰ γ
ἓν ἂν· τὸ νοοῦν· οἷον τὸ ὀρεκτόν· μὴ τὸ νοούμενον σῶμα· μὴ ὧν νοῦν ἐ·
τοῦ τέσι τῷ ὀρεκτικῷ· ὀρεκτικὸν δὲ λέγεται τὸ πνεῦμα τὸ ἀπὸ παρδί
διὰ τῶν νεύρων φερόμενον· ἐν πᾶς δὲ ἀρετὴ ὁ ἀρίστου τέλης δοξάζεται
τὸ ἡγεμονικόν· τοῦ τοδὲ τὸ ὀρεκτικὸν μὴ ὧν νοῦν ἐ τὸν καλὸν· ἐπὶ δὴ

τῷ πνεύματι ἐνδύσασθαι τὸ σῶμα· ποτὲ δὲ καὶ ἀπὸ ὥρας ἐνδύσασθαι τὸ πνεῦμα τὸ σῶμα· ταῦτα εἰ δὲ τὰ σώματα τέλεα τὰ πρὸς ἡσυχίαν. ἀρέσκει δὲ τῆς δι' ὅλου σώματος λίας εἰ μὴ τοῦ οὐρανίου· διὰ τὸ σωτὲ χθὲς ἀναφύλαξαι τῷ λόγῳ· μὴ ἐξάπαυστα ἀπὸ ἀρχῆς μὴ τέλος· μὴ γυμνώμω· μὴ πάντα καταφθορὰν ἡσυχίας· μὴ πᾶσα ἀφύσιν ἡσυχίας· ἀλλ' ἀγαθὰ μὴ ὑπὸ ὧν ἐξάπαυστα ἀπὸ· μὴ διὰ τὴν παντὸς ἐστὶ τῷ ἀρχὴν ἀπὸ· ἀρχὴ μὲν οὖν ἀρχὴ μὴ τέλος ἐξάπαυστα ἀπὸ· ἐπιδὴ τὸ πνεῦμα πέρας ἐστὶ τῶν τριχῶν ἐπιμήκων· μὴ ἀρχὴ τῶν σωμάτων ὑπὸ σωτῆρα· ἢ ἐπιδὴ τὸ πνεῦμα μὴ σῶμα ἀρχὴ τὴν ἡσυχίας μὴ οὐ μέρος τοῦ παντὸς ἀπὸ· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ οὐρανίου πρὸς τὸ στερεόν ἐστιν· ἐστὶ δὲ πνεῦμα, οὐκ οὐ πᾶς ἀνὴρ ἀπὸ καὶ μὴ τέλος· μὴ ἐνταῦθα ἀρχὴ μὴ τέλος· τοῦτ' ἐν τῇ παρδίᾳ ἐστὶ τὸ πνεῦμα· ἥλιος μέσον οὖσα, ἀρχὴ ἐστὶ μὴ τέλος· τὸ γὰρ μέσον τῶν μεμφθασάντων πέρας ἐστὶ· τῶν δὲ μεμονώτων ἀρχή· τῷ νόμῳ τῶν μέσων· ὡς τὸ πνεῦμα ἐνταῦθα ἐστὶν ἀρχὴ μὴ τέλος ἐν ὑπὸ ἀρχὴ· ἰστέον οὖν οἱ ἱατροὶ μὲν τὰ νεῦρα λέγουσιν εἶναι τῆς ἡσυχίας· φιλόσοφοι δὲ τὸ ἔμφυτον ἀρχὴν μόνον, οὐρανὸν λέγει τῆς ὀρέξεως· μὴ τοῦτο τὸ πνεῦμα τὸ ἀρχὴν ἐν τῷ παντὶ σῶμα ἐστιν· ἢ τὸ μὴ ὅλως, ὡς ὅλον τὸ σῶμα ἡμῶν ἡσυχίας καταστόπον· ἐστὶν οὖν ἐν τῷ παντὶ σῶμα· ἢ ὡς ὁ φιλόσοφος τὸ παντὸς σῶμα ἡσυχίαν· ἀρχὴ μὴ λείπει αὐτὸ ἕνα ἐν τῇ παρδίᾳ· ἀλλ' οὖν ὅμως ἐστὶ μὲν ἐν τῷ παντὶ σῶμα· ἀπὸ ἀρχὴ δέχεται μένον τὰ τῆς παρδίας· ἀπὸ καὶ ἀρχὴ δὲ τοῦτο τὸ πνεῦμα μὴ γυμνώμω· γύμνωμον δέ ἐστιν, σὺν ταξὶς δύο σίων τοῦ κύστου ἐμβαλλόντος ἀστῶν ποιότητα· μὴ ταῦτα μὲν τῷ λόγῳ διαφορὰ ἐστὶν· ἐν ἀλλήλοις ἀρχὴ σῶμα· ἐστὶ τὸ κύστον· μὴ ἐναλλὰξ τὸ ποιλον· τῶν δὲ ὑπομένω τὰ αὐτὰ· ἐν τῷ πνεύματι ἀρχὴ ἡμῶν· μὴ ἡσυχίαν τοῦ τὸ ὡς πνεῦμα· τῷ λόγῳ ἀρχὴ ἀ ἡσυχίαν τὸν λόγον ἀρχὴ σοτέλης· διὰ τοῦτο σῶν γυμνώμω αὐτὸ ἀπὸ

παρξά· ἐπὶ δὲ ὡς πρὸς τὸ γιγνόμενόν ἐστι κίνησις ἡ αὐξησις τοῦ αὐτοῦ τῶν μὲν λόγῳ τῆς οὐσίας διαφορά· τῷ δὲ ὑπομένειν τὰ αὐτά· οὕτως ἐν τῷ πνεῖ ἐστι κατὰ αὔξησιν τῷ ἔξω μὴ κινούμενον τὸ πνεῦμα· ταῦτα δὲ τῷ λόγῳ διαφέρει οὐ τῷ ὑπομένειν· παρὰ παρξὰ δὲ αὐτὸ τῆς κατὰ φύσιν κινήσεως· ὡς περὶ μὲν τῆς κατὰ φύσιν κίνησίν ἐστι τὸ μένον· ἡ ἀλλοιούμενον· οἱ γὰρ ἀέρες οὐκ αὐξόμενοι κινοῦνται· ἐπὶ δὲ ἡ βαδίσει ἡ κίνησις ἐξ ὡσεως καὶ ἕλξεως συνίσταται· ὁ μὲν γὰρ ἕτερος ἡμῶν τοῖς ὠθεῖ τῷ γῷ· ἀμείλικτος ἀνέλιλῶ δὲ τόπῳ ἐσθέμεν· ὁ ποῦ ἀπεστηγῆς μὴ ἀνύβασις γούσης, τῇ ὦσις ἡμᾶς ἀθεῖ ἐς τὸ ἐμπρόσθεν· τῷ δὲ ἄλλῳ ποδὶ ἕλκομεν τὸ σῶμα· μὴ τὸ μὲν πνεῦμα τὸ οὐκ ἐν τῷ ἰσαμένῳ ποδὶ ἡσεμέ· τὸ δὲ ἐν τῷ κινούμενῳ οὐ ποδὶ κινεῖται· κινεῖται δὲ ὁ ἕλκων τοὺς· ὁ μὲν γὰρ ἐς τοὺς παντῶς ὠθεῖ· ὁ δὲ ἄλλος ἕλκει· οὗτος μὴ ποιεῖ τῷ κίνησιν· ἐστὶ δὲ ἐν τῷ ὁμὴ μὲν τῷ σωματοειδεῖν τῷ ἐπὶ ἡμᾶς τοῦ ποδός· ὠθητὸν δὲ τῷ ἐκτασιν τοῦ ποδὸς τῷ ἀφ' ἡμῶν ἡ γὰρ ἕλξις ἐστὶν ἡ ἐπὶ ἡμᾶς γινομένη· ὦσις δὲ ἡ ἀφ' ἡμῶν· ἐπεὶ οὖν ἐν τῇ κατὰ φύσιν κινήσει ἐστὶ τὸ μένον μὴ ἀλλοιούμενον· τὰ αὐτὰ δὲ ἐστὶ μὴ ἐν τῷ πνεῖ· δῆλα τοῦτο παρὰ παρξὰ αὐτὸ οὕτως· μὴ ὅτι οὐκ ἔστιν ὦ μὴ τῷ κατὰ φύσιν κίνησιν ὑπὸ ὦσιν μὴ ἕλξιν ἀναιρεῖν, ὡς περὶ τῷ παρὰ φύσιν· ἐν τῇ φυσικῇ δὲ μόνῳ τῷ παρὰ φύσιν κίνησιν· ἐν ᾗ λόγῳ ὑπὸ ὦσιν μὴ ἕλξιν ἀναιρεῖ· παρὰ παρξὰ δὲ αὐτὸ μὴ τῇ παρὰ φύσιν κινήσει· ἐπὶ δὴ μὴ αὐτὴ ἑκάτερον μένον μὴ κινούμενον ὑπὸ ὦσεως· ἕλξεως γινομένη· τὸ γὰρ βία κινούμενον, ἢ ἀφ' ἡμῶν ὠθεῖται, ἢ πρὸς ἡμᾶς ἕλκεται· ἐνδέχεται ἅπτῃ τῷ δύνασθαι μὴ γίνεσθαι ἕλξει μὴ ὦσει, τεύδεται· μὴ ἐν ταῦτῃ γὰρ δύο ἀμφοτέρων. τὸ μὲν πρῶτον ἕλκει τὸ ὀπίσω· τὸ δὲ ὀπίσω ὠθεῖ τὸ πρόσω· περὶ δὲ τῆς ὀχήσεως ἔστιν ἐπὶ οὐκ ἀπὸ σύμβασιν ποιεῖται τὸ μὴ δύνασθαι τὸ ὀχεῖν· οὐχ ἑλκύεται γὰρ ἢ ὠθεῖται· τὸ δὲ ὀχεῖν ἐπὶ δὴ καθεῖν τὸ μὴ δύνασθαι ἢ ἕλκεται ὡς ἅμαξ· ἢ ὠθεῖται ὡς πλοῖον ὑπὸ ἀνέμου· μὴ ἐν τῇ παρὰ φύσιν οὗ κινήσει· ἐπὶ δὴ ὃ ἔστι μένον τὸ ὠθεῖν οὐ κινούμενον τὸ ἕλκον, δῆλα τοῦτο ἀπὸ παρξὰ αὐτῷ τῷ ὀρθὸν εἶναι· ἀλλαμὼ μὴ πύλῳ ἀπὸ παρξὰ τὸ πνεῦμα· δῆλα ὅτι ἐν τῷ πύλῳ περὶ μένον τὸ κέντρον, γίνεται ἡ μύησις· ὡς περὶ καὶ

τὸ πνᾶ περὶ μένουσαν τὼ ζωὼ ὠὶν ἕται· ὡ μᾶλλον τοῦτο τὸ παραδεί μα πρὸς-
φορον ἐστὶν· ἐνέμαντας μὲν τοῦ πύλου ἐστὶ σημεῖον· ὁ μὴ πρῶτον ὄν,
δεύτατον ἔλαβεν· μὴ πλησιόν, δεύτατον ὠνόμαν· ἐναντίας σημειοῦται
μὴ πρῶτον μὴ ὕστερον· ἐπὶ ὠὶν οὕτως ὅσος οὕτω μὴ τὸ πνᾶ ἐνέμαντο μὲν ἑαυτοῦ
μὴ ἐζωσμένον, δι' ναίως πύλω ὠ μοίωται· ταῦτα δ' πὼν περὶ τοῦ ὠὶν ἀν,
ἐς τας μὴ ἐπὶ τὸ ὠὶν ούμενον· μὴ φησὶν ὁ ὠὶν οὕτως τας μὴ ταὶ ξωσι μὴ ταὶ ζω-
όφυται· μὴ ἀποδέ πρὸς ταὶ ζωόφυται· ὁ ὠὶπως ταῦται ὠὶν ἕται, ἅπερ τὸ
ὠὶν ούμενον παντως ὀ ἐξὶν ἀνέλλειπτον· ὅπου δὲ ὀ ἐξὶς ἐνδέχεται ἀν.
ἐπὶ δὴ ὡς πρὸς περὶ τὸ ἀπὸν ἡ ὀ ἐξὶς, οὕτω μὴ ἦσαν ταὶ σὰ περὶ τὸ ἀπόν
καταλίνεται· ἀ δὲ λὶς ἀ ποι ὁ ὠὶπως περὶ τὸ ἀπὸν ἡ ὀ ἐξὶς καταλίνεται
ἀ πρὸ ὀ ἐγόμεθα μὴ τῆς παρουσίας ἰμᾶς, δι' ἃ τὼ μέλλουσαν ἀπόλαοῖν
ὀ ἐγόμεθα· μὴ οὕτω σωπεῖν ὁ λόγος, ὁ ὠὶ ἐ ὠὶν οὕτω ταὶ ζωόφυται μὴ
φαντασίαν ἔχουσι· πρὸς ὃ ἐπιλυόμενος φησὶν· ἡ μὲν βουλευτικὴ
ἐστὶ· ἡ δὲ συσσοχος τῆς αἰσθήσεως· ἡ συλλογιζομένη ἐστὶν ἡ ἀσυλλόγιστος·
μὴ ἀ ἀσύλλογιστος, ἡ δι' δαμονικὴ ἐστὶν ἡ ἀδίδαμπτος· συλλογιζομένη μὲν-
ἐστὶν ὡς ἐπὶ πὼν σωμελῶν· πεπλανημένη δὲ τούτων ἡ ὠὶνησις·
ἀσύλλογιστος δὲ μὴ δι' δαμονική· ὡς ἐπὶ πὼν νῶν ὧν μὴ πὼν τιμαλφῶν· ἀ
δίδαμπτος δὲ ὡς ἐπὶ πὼν μῶν μιμνῶν μὴ τοῦ ἀγαλλόμου· ταὶ οὕτω ζωόφυτα
φαντασίαν ἔχειν πὼ ἀσύλλογιστον τῆς αἰσθήσεως πὼ ἀσυλλόγιστον μὴ ἀδίδαμπτον
τουτέστι πὼ καταπὼ ἁπλῶ αἰσθησιν· ταῦτα δ' πὼν μὴ περὶ τοῦ ὠὶνου-
μένου· ἐξέτω ταὶ μὴ ἐπὶ τὸ ὠὶνοῦν· μὴ φησὶν ὁ ὠὶ τοῦτο τρισυλλόγιστόν ἐστὶ·
πρῶτον γὰρ τὸ ὀ ἐμπτὸν ὠὶνεῖ πὼ ὀ ἐξεῖν· ἀ ὠὶνητὸν ὄν ὡς τι λῖπον,
ὡς ἅπερ μὴ τὸ ἆθον· μὴ ἡ ὀ ἐξὶς δεῖ ὠὶνεῖ πὼ ἑναντίαν ὠὶνησιν· μὴ ἡ ἡρα-
πτόαται πὼ ὠϊσίαν λαβοῦσα ὠὶνεῖ τὸ σῶμα ὥστε τρίχως ἐστὶ τὸ ὠὶνοῦν.
ἐστὶ μὲν δὴ ἡ ὀ ἐξὶς ὅτι μάλιστα ὀ ὖσα· ὅπερ ὅτι μᾶλλον ἐν μὲν τὸ
ὑπὲρ γῶν γινόμενον ὑπερέχει· μὴ μεσουρανοῦ ἐπιπρασθεί· ἐν δὲ τῶ
ὑπὸ γῶ ἡ μὴ σφαιρίω γινόμενον ἐπιπρασθαι· ἐπὶ δὴ δεῖ τῆ ἑναντία
μαχῆ τῶν ὀ ἐξέων οὐ λογίζομενοι ὠὶνούμεθα· μὴ ἐν τῶ οὐ λογί-
ζεσθαι ἡμᾶς ἐ τε δέ πορνεύειν ἢ πρὸς δι' δαύσιμα λοιδορεῖν ἢ τὸ
παν θος ἐπιπρασθεῖ ὁ λόγος· μὴ τὸ ἐπιπρασ τοῶ ὠὶνεῖ· ζητεῖ οὖν ἐν

τῶ σύλλογισμῶ ποία πρόταϊς ὑπάρξει μὴ φησὶν ἐναντίας ἀνῃρῆσθαι μᾶλλον ἢ μὴ τῶ μᾶλλον ἢ τῶ ἐλάττονα· ἀλλὰ μᾶλλον τῶ ἐλάττονα ἢ τῶ μᾶλλον· τῇ γὰρ ἐλάττονι ἔπεται τὸ συμπέρασμα ὡς λέγομεν οὐσίαν· τὸ γὰρ λευκὸν ἀναιρεῖται· ἐπὶ παντὸς γὰρ μείζονος, μείζονος καὶ ἐλάττονος· μὴ ἐπὶ παντὸς δὲ μείζονος μὴ ἀπὸ φαύλου· ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς τὸ συμπέρασμα γίνεται ἡ ὑπόθεσις, ὅπου τὸ δὲ ἀπὸ μείζονος τῇ ἐλάττονι· διὰ τοῦτο μᾶλλον αὕτη ὑπάρξει· οἷον ὡς ἐπὶ παραδείγματος εἰ ὁ συλλογισμὸς ὁ τοιοῦτος· ὁ δεῖνα φιλόσοφος· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐλάττων· πᾶς φιλόσοφος λιμνεῖος· αὕτη ἡ μείζων· ὁ δεῖνα ἄρα λιμνεῖος· ποία οὖν πρόταϊς ἐστὶν ἡ ὑπουσα τῶ ὀφείλειν πρὸς τὸ λιμνάζειν τὸν φιλόσοφον· μὴ δὴ λοιμώδη ἁμφότερα· οὐ δεῖται ἡ ἐλάττων μόνη· μὴ γὰρ οὐκ εἰ μὴ τοῦτο μὴ ἴσμεν τῶν μείζονα· οὐδεὶς φιλόσοφος λιμνεῖος· οὐδεὶς ὀφείλομεν ὅλως λιμνάζειν τοιόνδε· ἀλλὰ τῶ ἐλάττονα ἴσμεν· οὐδεὶς φιλόσοφος εἰσί· πῶς γὰρ ἔχομεν λιμνάζειν αὐτὸν παῦτα μάλιστα ἴσμεν οὐδεὶς φιλόσοφος λιμνεῖός ἐστιν· ὥστε ἀμφω μὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ἡ μὲν μείζων πρόταϊς μὴ ὑπάρχει μένη ὑπάρξει· ἀ ὑπάρχοις γὰρ ἐστὶν ὡς παντὶ λιθίνῃ· ἐπὶ δὲ τοῦ παντὸς οὐ μεταβάλλει· ἡ δὲ ἐλάττων ὑπάρχει μένη ὑπάρξει· διὰ ταύτας γὰρ ἡ ἐλάττων ἀναιρεῖται τὸν ὑπομένον· ἵνα πῶς ὑπάρξῃς φιλόσοφος· ἢ ἀνθρώπῳ παντὶ τοῦς πλατέσιν· θεμίστιον· μὴ ἴσον ὑπάρξαι· ἢ ἐλάττων μὴ οὕτω ὑπάρξει· ἀλλ' ἡ μὲν μείζων τὸ πόρρω ὑπάρξει· ἡ δὲ ἐλάττων, παντὶ πρόσεχες· ἡ γὰρ ἐλάττων μερικὴ ἐστί· μὴ ἐπὶ δὴ τῶν μερικῶν ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις παῦ τῶν καθόλου, ταύτῃ προσέχουσιν ἡ ἐλάττων· ἐν οἷς ἡ θεωρία· ἐπὶ δὴ ἐστὶ θεωρία, εὖ μὲν τὸ ὑπάρχειν· δεύτερον δὲ ὑπάρξαι· μὴ τρίτον τὸ ὑπομένον· ὁ μὲν ἀλέξανδρος φησὶ μὴ εἶναι ἀπόδοσιν τῆς ἐπιδὴ πρόσθεσις· ὁ δεῖνα πλούσιος ἄξιος οἷ τοιούτῳ πρόπω ἀκούσαι τοῦ λόγου· ἐπιδὴ γὰρ φησὶν ἐστὶ θεωρητὸν τὸ ὑπομένον· ἐστὶ δὲ τὸ ὑπάρχειν δῆλον· ἢ ἀνθρώπου, ὡς ὄρεκτον ὁ καλὸν πρᾶγμα ἀγαθόν· ἢ ὑπομένον ὡς τὸ ὀρεκτὸν ὑπόκειται· ἆρα προσυπακούεται ἄρα ἐστὶ τὰ τῇ ὑπάρξει συμβαλλόμενα· τοιαῦτα ἐστὶν ἐπιδὴ ἐστὶ θεωρία, μὴ τὸ εὐθὺς δύο δύναιτ' ἂν εἶναι, τὰ ὄντα ἄρα· τοιαύτῳ ὁ πλούσιος

ἀπολογίαν λέγει τοῦ ἐπειδὴ· ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀκίνητον τοῦτο πρακτὸν ἀγαθ[ὸν]·
τὸ δὲ κινοῦν, καὶ κινούμενον τὸ ὀρεκτικόν· ἔπομεν ὅτι τὸ ὀρεκτικόν, πρα-
κτὸν ἀγαθὸν ἐκάλεσε· τὸ δὲ πρακτὸν προσέθηκε χωρίζων αὐτὸ ἀπὸ
τοῦ καθ' ἑαυτὸ ὑφεστῶτος ἀγαθοῦ· τὴν δὲ ὄρεξιν τὴν κινοῦσαν καὶ κινουμ[ένη]ν,
ὀρεκτικὸν ἐκάλεσε· κινεῖται γὰρ τὸ κινοῦν, ἢ ὀρέγεται φησίν· ὅτι τὸ
ὀρεκτικὸν κινούμενον κινεῖ· καὶ δῆλον· κινεῖται γὰρ τὸ κινούμενον· καθὸ
ὀρέγεται· ἐπειδὴ ἡ ὄρεξις κίνησις τίς ἐστιν· ἔτα ἐπειδὴ ἔφη τὴν ὄρεξιν
κίνησιν εἶναι· βούλεται δὲ τὴν ψυχὴν ὀρέγεσθαι μὲν, μὴ κινεῖσθαι
δὲ· διὰ τοῦτο διορθοῦται τὸ λεχθὲν· καὶ φησίν· ὅτι ἡ γὰρ ὄρεξις, ἡ
κίνησις ἐστὶν ἢ ἐνέργεια· καὶ ἀποδεικτέον ὅτι ἐνέργεια, διὰ τὸ μὴ
κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν καὶ ὅτι ἡ κίνησις ἀτελής ἐστιν ἐνέργεια· ἡ δὲ ὄρε-
ξις τελεία· διὸ κίνησιν αὐτὴν εἰπὼν οὐκ ἐνέμεινε· διὸ καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς
σώματος καὶ ψυχῆς ἔργοις· θεωρητέον περὶ αὐτῶν· περὶ τῶν συν-
τελούντων φησὶν εἰς κίνησιν ἐν τοῖς κοινοῖς σώματος καὶ ψυχῆς σκε-
πτέον· τουτέστιν ἐν τῇ περὶ ζώων ἱστορίᾳ· τὸ γὰρ ζῶον, κοινὸν ἐστιν
ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς· ἡ δὲ κατὰ τόπον κίνησις, οὔτε ψυχῆς μόνης
ἀνεῖη, ἀκίνητος γὰρ αὕτη, οὔτε σώματος μόνου· νυνὶ δὲ περὶ
ψυχῆς μόνης ἐστὶν ἡ πραγματεία· ἰστέον δὲ ὅτι τὸ πνᾶ τὸ ὀρεκτικ[ὸν]·
τὸ κινοῦν, ἐν τοῖς νεύροις ἐστίν· διὸ δὲ ὥσπερ ἐν κύκλῳ μένειν τι· καὶ
ἐν τεῦθεν ἄρχεσθαι τὴν κίνησιν· ἔτα φησίν· ἡ κίνησις ὥστε καὶ ἕλξει
γίνεται, ἀνάγκη τὸ μὲν, μένειν· τὸ δὲ κινεῖσθαι· ὥσπερ καὶ ἐν τῷ κύκλῳ
περιμένον τὸ κέντρον, ἡ κίνησις γίνεται· καὶ σημειωτέον ὡς λελη-
θότως κατασκευάζει· ὅτι περιτιμένον, πάντως ἡ κίνησις τῶν
βαδιστικῶν ζώων· ἐπὶ γὰρ ἰχθύων καὶ ἑρπετῶν καὶ τῶν τοιούτων, οὐ
κἀναλογεῖ ἡ κίνησις τῇ κυκλικῇ κινήσει· ἐπὶ ἐκείνων γὰρ ἡ κίνη-
σις οὐ γίνεται περιμένον τι· ὀρεκτικὸν δὲ οὐκ ἄνευ φαντασίας.
καλῶς τοῦτο εἶπεν· ἀνάγκη γὰρ τὸ ὀρεγόμενον φανταθὲν, τὸ
ὀρεκτὸν ὀρεχθῆναι· τοῦτο δὲ εἴρηται καλῶς ἐπὶ τῶν μετὰ φαντασί[ας]
ὀρεγομένων· κοινὸν γὰρ τὸ τῆς ὀρέξεως· ὄρεξις γὰρ ἐστι καὶ ἄνευ
συναισθήσεως· ἡ τις καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ἀχύχων·

οἷον ἐκ τοῦ ἐξεῖναι τὸ λίθους, καὶ διὰ τοῦτο τὸ κατὰ τόπους, ἀλλ' ὅτι οὐδὲν ἧττον τοῦ ἔξεστιν
συμβαίνοντα. φασὶ δέ τινες τὰ ἄλογα μὴ ὀρᾶσθαι ἐκ τοῦ μὴ ἀκούειν· μὴ ὀσφραίνεσθαι
μηδὲ ὁρᾶν· μηδὲ πεπάνων ἐστὶ μανθάνουσιν ἢ ἀστρονομίαν· πρὸς ὃ φαμέν·
ὅτι μὲν οὐκ ἀναγκαῖον τὸ ὀσφραίνεσθαι καὶ διὰ τελοῦ ποιεῖσθαι, λέγεται δὲ τὸ ἔξεστιν συμ-
βαίνειν· πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων τῶν γενναίων αὐτῶν· καὶ ὁρᾶν
τὰ αὐτὰ καὶ ὀσφραίνεσθαι αὐτῶν. τὸ δὲ καὶ δεῖν τῶν γενναίων χρῆναι αὐτοῖς
εἶναι· ἄλλως τε καὶ ἀκούοντα τὰ ἄλογα καὶ μεροῦντα, ὥστε χρήσιμα καὶ ποιῆ-
σαι καὶ ἀκούοντα καὶ μεροῦσθαι. τὸ δὲ καὶ μεροῦσθαι εὖ ἔχειν ἐστίν. ὅπως ἔχοιεν
δι' ἀκοῆς καὶ ὁράσεως· ὁρῶντα γὰρ ἐν φωτὶ τἄλλα ἕνεκα ἐξ ἀνάγκης καὶ μεροῦνται.
καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ τὰ ἐν σκότῳ διατρίβοντα σηπεδόνα ἀγρίαν ἔχειν· ἐπὶ
τούτων γὰρ τὰ ζῆν ἐν τούτοις καὶ θεωρίαν· καὶ ἡ παρουσία περὶ τὴν ὄψιν πρᾶγμα-
τά σοι δῆλον πληροῦσα· ἀλλὰ μὴν ἅπαντ' ἔχει, ἀναγκαῖον τὸ σῶμα
ἔχειν ἢ ἁπλοῦν ἢ μικτὸν τὰς ποιότητας λέγω τὰς ὑλικάς. οὐ χωρὶς περὶ ψυχῆς ἐν
τῇ θεωρίᾳ πρότερον τοῦ λόγου. πλὴν καὶ νῦν ἐστὶν ἔννοια. διαιρεῖν
δὲ οὐ λογιστέον πρότερα τοῦ λόγου· ὧν ὁ πρῶτος ἐστὶν οὗτος· ἀναγκαῖον
τὰ ἔχοντα αἴσθησιν σώματα. οἷον τὰ ζῶα ἢ ἁπλᾶ εἶναι ἢ σύνθετα· οὐ
κατ' ἐνδέχεται δὲ ἁπλᾶ, σύνθετα ἄρα. οὗτος ὁ πρῶτος συλλογισμός· μὴ πόθεν
δῆλον ὅτι σύνθετά ἐστι, τοῦτο ὁ δεύτερος διάμεσος συλλογισμός· ἁπλᾶ μὴ
ὢν σύνθετα, οὐδὲ ἀφὴν ἔχον· ὅπου γὰρ ἁφὴ μὴ σύνθετον· ἅπερ ἐξῶν-
ται τούτων μὴ ἅπτεται· ἅπτεται δὲ πολλῶν· μὴ πόθεν δῆλον ἀφὴν ἔχειν
τὰ ζῶα, τοῦτο δι' ἄλλου συλλογισμοῦ διάμεσον· ἁπλᾶ τὸ ζῶον σῶμα εἶναι
μικτόν· πᾶν δὲ σῶμα ἁπτόν ἐστι· πᾶν δὲ ἁπτὸν ἁφῆς ἀναγκαῖον
εἶναι· ἔστιν ἐν ἁφὴ γεύσεως μὴν ἢ ἀπομένη· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τρεῖς συλλογισμοί·
δικαίως δὲ φησὶν ἐστὶν ἁφὴ ἵνα σωθῇ τοῦ διὰ παντὸς τὸ ζῶον· ἁπλᾶ μὴ ὄντα
αὐτῶν βούλοιτο περὶ ἐπιπλοκῆς, μὴ ἀπολλύοιτο. ὡς ποῦ δέ ἐστιν ἕκαστος συλ-
λογισμός, λέγομεν ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἐστὶν ὡς τῶν ὧδε· ἁπλᾶ μὴ ὄντα
ἀναίσθητα τὰ σώματα· ἀναίσθητα μὴ τὰ σώματα ἄγαν ἢ ἁπλοῦν ἢ μικτόν· λοιπὸν
ὁ δεύτερος συλλογισμός ἐστιν οὗτος· οὐ χοϊόν τε δὲ ἁπλοῦν· ἁφὴ γὰρ
οὐκ ἔξεστι· ὁ δὲ τρίτος συλλογισμός ἐστιν ὁ λέγων· ἐστὶ δ' ἀναίσθητα ταῦτα
ἔχειν· ὅτι δὲ ἀναίσθητα τὰ σώματα ἁφὴ φησί· τοῦτο δὲ ἐν τοῦδε δῆλον.

μὴ λοιπὸν λείπεται ἀφημένα· ἢ πᾶν σῶμα ἄπλουν, ἀφὴ ἀναίρεσιν τούτων ἀνεῖλε λαμβάνεται· ἡ δὲ ὄψις μὴ ἁπτὴ μηδὲ ὀφθησοῖς, διὰ τοῦ μεταξὺ ἀέρος τὸ ἀδιάφανον ἔσαν σῶμα πόρρωθεν, ἐμὴ ἐφάπτεται· ἡ δὲ μνῆμη περὶ πάντων μὴ φαντάσεται· διὸ μὴ ἡδυσοῖς ὥσπερ ἀφή οἷς· ἐπαυσάμεν ἄνω ὅτι ἀφὴ μόνη ἀνεῖλε λαμβανομένη αἰσθάνεται· ἵνα μὴ εἶπῃ· μὴ οὖν ἡδυσοῖς οὐχ ἁπτομένη ἀνεῖλε λαμβάνεται· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι μὴ ἡδυσοῖς ὡς ἀφὴ οὖσα ἀμέσως ἀνεῖλε λαμβάνεται· ὅτι δὲ ἡδυσοῖς ἀφή οἷς ἐστι, διὰ τρίων δείκνυσι συλλογισμῶν. ὧν ὁ πρῶτος ἐστὶν οὗτος· ἃ ἀναίρεσιν ἡ ἀφὴ τῷ ζῴῳ, μὴ ἡδυσοῖς δὲ ἀναίρεσιν, διὰ τῆς γὰρ τρεφόμεθα, ἡδυσοῖς ἄρα ἀφή· τοῦτον δὲ τὸν συλλογισμὸν ἐδήλωσε διὰ τοῦ ἁπάν, διὸ μὴ ἡδυσοῖς ὥσπερ ἀφή ἐστιν· τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἀναίρεσιν εἶναι, ὡς φησὶ φή· ὥσπερ πρὸς τὰ ἀνωτάτω σώματα λείπεται μηδὲν τέρον συλλογισμοῦ· ὅτι δὲ ἡδυσοῖς τροφῆς ἐστιν ἀφή, δείκνυσι δὲ τὸ αὐτὸ μὴ διὰ τρίτου συλλογισμοῦ· ἡ τὸ σῶμα τὸ ἄπλουν ζοφή ἐστιν, ὁ γὰρ χυμὸς καταὶ οὐμερερηκὸς ζέφε, αὐτὴ δὲ ἡ οὐσία ἐστὶν ἡ πρὸς τιθεμένη· οἷον τὸ ἁπλοῦν σῶμα· ἡ οὖν τὸ ἁπλοῦν σῶμα τρέφει, τὸ φῶς δὲ ἡ ὀσμὴ ἢ χῶμα· οὐ τρέφει ἡ φθοΐν ποιεῖ μὴ οὖτα· ἀναγκη οὖν μὴ τῷ ἡδυσοῖν ἀφῷ, ἅπερ τὸ αὐτοῦ ἐστιν ἁπλοῦν· μὴ τρέφον· τοῦτον δὲ τὸν συλλογισμὸν ὠϊξατο ἀπὸν· ἃ δὲ τροφὴ τὸ σῶμα τὸ ἁπλοῦν· μὴ τοῦτο καταμένει αὐξῃ ἕως ἂν ᾖ ἅπτ, ταῦτα μέν ἀναγκαῖα τῶν ζῴων· ἐνδέχεται γὰρ ἄλλο λείπ. ὧν ταῦτα μέν οὖν ἀναγκαῖα τῶν ζῴων· ἀπὸν τῷ ποιᾶν ωνίαν τῶν ζῴων ἅμα μὴ καταμένειν ὅσας διὰ τῶν δύο ἐπιχθονίων τῶν πρὸς τῆς διαιρέσεως ὅτι μὴ μίνταί ἐστιν ἡ ἀφὴ ἐχθ· ἐν τέλει δὲ διαιρεῖ ταῦτα μὴ φησιν, ὅτι ἡ μέν ἀφὴ ὡς ἀναγκαῖα πάντῃ ὑπάρχθ ζῳω· ἀλλὰ μόνον τῷ ποιεῖν μὴ οὐ τῷ ζῆν οφύτω· ἅ γὰρ φησι τὸ ποιεῖν μὴ τὰ πόρρω θεν καὶ θέλθ εἰς φυλάν, οὐ μόνον ἀφῆς δέονται ἵνα ἅπτηται, ἀλλὰ μὴ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων χρήζθ· ἵνα πόρρω θεν ἀνεῖλε λαμβάνηται· τοῦτο δὲ ἦν διὰ τοῦ μεταξύ· ζῆ τοῦτοι πῶς λέγομεν ζῆνα διὰ τοῦ μεταξὺ ἀνεῖλε λαμβάνεσθαι· ζῆνας δὲ ἁπλομένους· ὡς ὅτι μὴ τὰ διὰ τοῦ μεταξὺ ἀνεῖλε λαμβανόμενα οὐχ ἅπτεται τοῦ μεταξύ

ἀέρος· ἢ ἀμείους αὐτοῦ αἴ ἢ λαμβάνεται· πῶς οὖν λέγομεν διὰ μέσου· ἅπερ
πρὸς τοῦτο, ὅτι τοῦ αἰσθητοῦ διὰ μέσου ἂν ἡ λαμβάνεται· ἢ ὡς πρὸς τὰ αἰ-
σθητὰ ἄρθρα διὰ μέσου· ἐνίοτε μὲν γὰρ τὸ μεταξὺ πάσχει ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ
ἢ ὠθεῖται· αὐτὸ δὲ τὸ αἰσθητήριον ὑπὸ τοῦ μεταξὺ πάσχει· ὥσπερ γὰρ τὸν ἀέρα
καὶ τὸ πρῶτον μέχρι τοῦ μεταβάλλειν ποιεῖ· ἐπὶ δὲ τῆς ἀκοῆς ὅτι διὰ μέσου
ἢ ἀνάγκη λαμβάνεσθαι, παρὰ δόξαν ἂν τὰ διὰ μέσου πᾶσιν ἢ φαίνοιτο,
ὅτι ὥσπερ ἐν τοῖς κατὰ τόπον ὠθουμένοις, ἵνα μὲν μόνως ὠθῇ τι,
ἡ χὰς πρώτη βάρβου· ἐπὶ πλέον δὲ ὠθῇ ὑπὸ τῆς χὰς· ὠθεῖ δὲ τὸν λίθον· ὁ
δὲ λίθος μόνως ὠθῆται· ἢ ἐπὶ τὸ μὲν πρῶτον ὠθοῦν μόνον· οὐ γὰρ δεῖ
ἅπαν ὠθοῦν· ὠθῆται γὰρ ἢ ἡ χὰς· ὡς περ οὖν ἐκεῖ τὸ μὲν πρῶτον ὠθεῖ
μόνον· τὸ δὲ μέσον ὠθεῖται καὶ ὠθεῖ· τὸ δὲ ὕστερον μόνον ὠθεῖται, οὕτω
καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ ἀλλοίωσιν· τὸ μὲν αἰσθητὸν μόνον ὠθεῖ· ἡ γοῦν μεταβάλ-
λει· τὸ δὲ μεταξύ, καὶ μεταβάλλεται ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ μεταβάλ-
λει καὶ ὠθεῖ αἰσθητόν· ἡ δὲ αἴσθησις μόνον μεταβάλλεται· καὶ ἔστι διαφορά·
ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς χὰς καὶ τῆς βάρβου κατὰ τόπον ἢ κίνησις· ἐπὶ δὲ
τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἰσθητοῦ ἡ κίνησις τοιαύτη μεταβολή ἐστιν· καὶ
τὸ ὠθοῦν ἕτερον ποιεῖ ὡς τι ὠθοῦν· καὶ λῶς καὶ τὸ ἓν πέν· διὸ ἀνάγκη μέσον
εἶναι καὶ βάρβου καὶ ξύλον καὶ σίδηρος διὸ ὠθεῖ· καὶ ἐπὶ τῶν μὴ κινουμένων· διὰ
ταῦτα μέσον δεῖναι καὶ ἀέρα· καὶ ὕδωρ καὶ ἄλλα τινά· διὸ φέρει πολλάκις τὰ μέσα·
πλὴν ὅτι μένοντος ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τοῦ κινουμένου· τὸ δὲ αἰσθητὸν ἀλ-
λοιοῦται καὶ αἰσθάνεται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ αὐτὸ ἐὰν· οἷον ἡ ἡδὺ μυρόν βαλὴ ἐ-
λίς, μέχρι τούτου ἐκινήθη ἕως ἔβαπτεν· ἐπὶ δὲ περὶ τῶν μεταξὺ
ὁ λόγος τῶν παραδεχομένων τὰ ἄδυ· διὰ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς μεταξὺ
τύποις μένοις διαφορὰν λέγει· ὁ μὲν γὰρ μυρὸς φησὶ μέχρι τινὸς τυπῶ-
ται· καὶ οὐδὲν ὅλου· τὸ δὲ ὕδωρ πλέον τοῦ μυρῶ· διὸ ὅλου γὰρ σχεδὸν
ἐν αὐτοῦ δέχεσθαι τὰ φ ἀήρ, καὶ ὡς ἐπὶ ὅλου δέχεται
τὰ ἄδη ἐν τύποις τοιούτοις γὰρ ἐστί· καὶ ἵνα σχεδὸν ὅλως τύπου τι· οἷον λίθος·
ὅτις δὲ ὁ ἀήρ τοιαῦτα ἐὰν μάνη φ ἡ γὰρ διαπορεῖ ἢ
παρὸ σχεῖ φ· διὰ τί ὅπερ τὸ δὲ ἀπὸ τραχέος αἰσθητοῦ ἐν τοῖς τραχέοις δι-
α μεῖζόν ἐστι τοῖς λείοις οὐ διαμείξεται· διὸ ἡ ἀνάκλησις ὠθεῖ·

λάωνται ἐπὶ σὺν ὀδοὶ ὁ μεταξὺ ἀήρ·
ἐὰν δὲ μήνας ὁ ἀήρ ποὺ παν ὡς περὶ ἀναπλα-
σεως βέλτιον ἢ τὸ ὅτιν ἐξ οὗ πλασθαι· ἰδοὺ φαγεδαι-
δουσι ἁδροχὼ ἀρίστο τέλης· ὡς γὰρ φησὶν ἐν τοῖς λόγοις ὡρισ-
ἀναπλασεῖς οὐδὲ ἀπέχεται
ὁ ἀήρ· ἐνδεκαλίτον ἀπὸν ἐν τοῦ αἰσθητοῦ τὸ ἀνοι ἢ τὸ ὅτιν
ἐξιέναι· ἕως τοῦ αἰσθητοῦ· ἢ τοι τὸ ὀπλικὸν πνεῦμα ὡς ἀναπλασθαι
παλίν· ἐν πομπὸ λείουσιν· ἁλὰς ἐστὶ λόγος τὸ αἰσθητὸν ἁδρὲ εὑρίσκεται
ὁ ἀήρ· ὡς δὲ ὅλου ἑαυτοῦ διάκονδ· ἠχῶμα· ἤχημα· ἢ ἀήρ ἐστιν· ὡσίνα
ὑπὸ θυμοι μικρὸν δὲ ὅλου ἑαυτοῦ τυπούμενον ὅπῳ
αἰσθητοῦ φαγεδαίνης τοῦ τὸ λέγδ· ἀναίνω σέον δὲ πὸ λέξιν
ὑπὸ τοῦ χῶματος ἢ ὑπὸ τὶ σθεσθαι τὸ ὅτιν,
οὐ χοῖ ὀντε ἁπλοῦν εἶναι τὸ τοῦ ζωου σῶμα φανερόν· τὸ ποινωνίαν λέγδ·
διάφορ οιν· ὅτι μὲν κατὰ τὰ ζῶα· δῆλα δὲ ὅτι ἀπὸ πόρος εἶναι τὰ αἰσθη-
τήρια· φανερὰ δὲ ταῦτα· οὔτε ἀπὸ ἀέρος ἢ ὕδατος ἢ γῆς· ὡς ἅπτεται ἐν τῇ
θεωρίᾳ πάντων τὸ αὐτὸν· φανερὸν δὲ τοίνυν ὅτι ἀναίτιον μόνης περὶ-
σωμάτων τῆς αἰσθήσεως τὰ ζῶα ἀπὸ σὺν ὁμὸ· ἐν τοῦτο μὲν λέγδ τοῦ ἐπιχεῖ-
ματος ὅτι ἀναγκαῖα ἁπλῶς· διὸ περὶ σωμένον ἀπὸ λυτοτὸ ζῶον· ἐὰν
αὖ λη περὶ σωμένον οὐ πὰ πόλυται· οὔτε ζῶον ὂν ἄλλω ἐχὲν ἀναίτιον πλὼ
ταύτων· τὸ δὲ τέρον ἐστὶν ἐπιχεῖμα· ὅτι αὐτὸ ἔστι φῆ ἁπλῶς πρὸς τὸ ζῶον·
ὥστε ἀναγκαῖα εἶσι· μὴ διὰ τοῦτο τὰ μὲν ἄλλα αἰσθητὰ ὑπὸ ρολαῖς οὐ φαδὲ
τὸ ζῶον· τὸ δὲ τέρον ἐστὶν ἐπιχεῖμα· ὅτι ἁπλῶς ἐν παντὶ ἐστὶ τὸ σῶμα· αἰσθε
τὰ δὲ ἄλλα αἰσθητὰ· ἐνενὶ αἰσθητηρίῳ· διὸ τὸ μὴ ἐν αἰσθητήριον ῥᾳδίως ἐν
ταῖς ὑπερολαῖς· μὴ οὐ τὸ παῦσωμα· ἁμήνας τὰ οὐμφερηνὸς τῇ ὅδ·
μὴ ἅπτεται ἐν τῇ θεωρίᾳ πῶς δὲ ἁπλῶς μὴ τὰ ῶν τὰ φαδὲ· ὅτι ἀναίτιον μόνως
ἐχὲν ταῦτα· τὸ δὲ λέγδ ἐπιχεῖμα· ὅτι ἁπλῶς τὸ εἶναι οὐμφέρεται·
ὅπερ ἀναίτιον· αἱ δὲ ἄλλαι αἰσθήσεις τὸ εὖ εἶναι· οἷον ἡ ὅτις· ἐπαθὴ
διὸ ὅτεως μὲν ἡμῖς ταῖς ἐπιστήμαις γινόμεθα· μὴ τὰ ἀγρία δὲ τῶν ἡμερίων
ἢ θανατόν ταις μὴ ἡ μεσοῦν ταις διὸ ὅτεως μὴ διδάσκομεν ταις· οὐ μόνον
διὰ τὸ εὖ εἶναι οὐμφέρεται αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις· ἀλλὰ μὴ διὰ τὸ ἁπλῶς

ἔναι τῶ πόσῳ θεν᾽ ἢ θεώμενον ἢ ἀκούοντα· ἢ ὁσῳ φαινόμενον τῶν θέντων ἀπο-
φευγόντων αὐτῶν ταῖς ἐπιβουλαῖς· ὥστε ποτὲ μὲν δοκεῖ τὸ ἔναι λέγων, ποτὲ δὲ τὸ εὖ
ἔναι συμφωνεῖν τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, οὐκ ἐναντιοῦται αὐτῷ· καὶ τάλιφω
γὰρ συμφωνοῦντα· οἷον ὁτὲ μὲν ἐπὶ ἐνάλιος ἰδεῖν ὕδατι πόσος ἐστὶ, διὰ τὸ εὖ ἔναι
φαίνεσθαι ὁτὲ δὲ διὰ τὸ ὅσῳ διὰ τοῦ διαφανοῦς τοῦ αὐγέος καὶ τοῦ ὕδατος
ἐστὶν· ἐνίοις μὲν διὰ πολλοῦ ἐώρα, μᾶλλον ἂν ἦσαν ὕδωρ καὶ ἀὴρ διαφανῆ· ἐνδοιὴν
δὲ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λυπηρόν· μὴ ἐνδοιᾶς δέεσθαι νῦν τὸ εὖ ἔναι συμφωνεῖν,
ἵνα αὐ ἀθαλὴς ταῖς τοῦ ἐνδοιάσῃ δέος μὴ λυπῇ σου·
μὴ αὖ ἡ ταῖς τὸ μὴ δύνασθαι ὁρᾶν ὅπως σημαί-
νεται αὐτῷ· δοκεῖ δὲ ἐπὶ ἀλόγων
μὴ ἐξεῶθαι τοῦτο· ἢ
γὰρ ἐχουσι σημεῖα
μῶν
ἀμή
οὐκ ἄπνους οὐκ ἀκού-
οντας τῆς γονῆς αὐτῶν, μηδὲ
ταῖς αὐτῶν· μὴ ἐκεῖνοις σημασιά· ἢ
ἀπὲ οὐκ ἐμὴ τῶν παρῇ μὴν σημαινόντων
ἀκούοντα τὰ ἄλογα ἢ μέρους ταῖς γλώτταν
δέεσθαι σημαίνειν ἢ ἔμφρον, ἐπὶ ἀλόγων τοῦτο δ᾽
μὴ οὐ γὰρ ἐχουσι γλώτταν διὰ τὸ σή-
μαίνειν ἢ. ἀλλ᾽ ὅλως διὰ τὸ
γεύεσθαι οὐ παίσφα-
λως ἄρηται·
ἐνοῖς ἡ
πρᾶξις
σοῦ
θεῶ πλη-
ροῦται·

Τέλος· τέλος·

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SALAMANCA

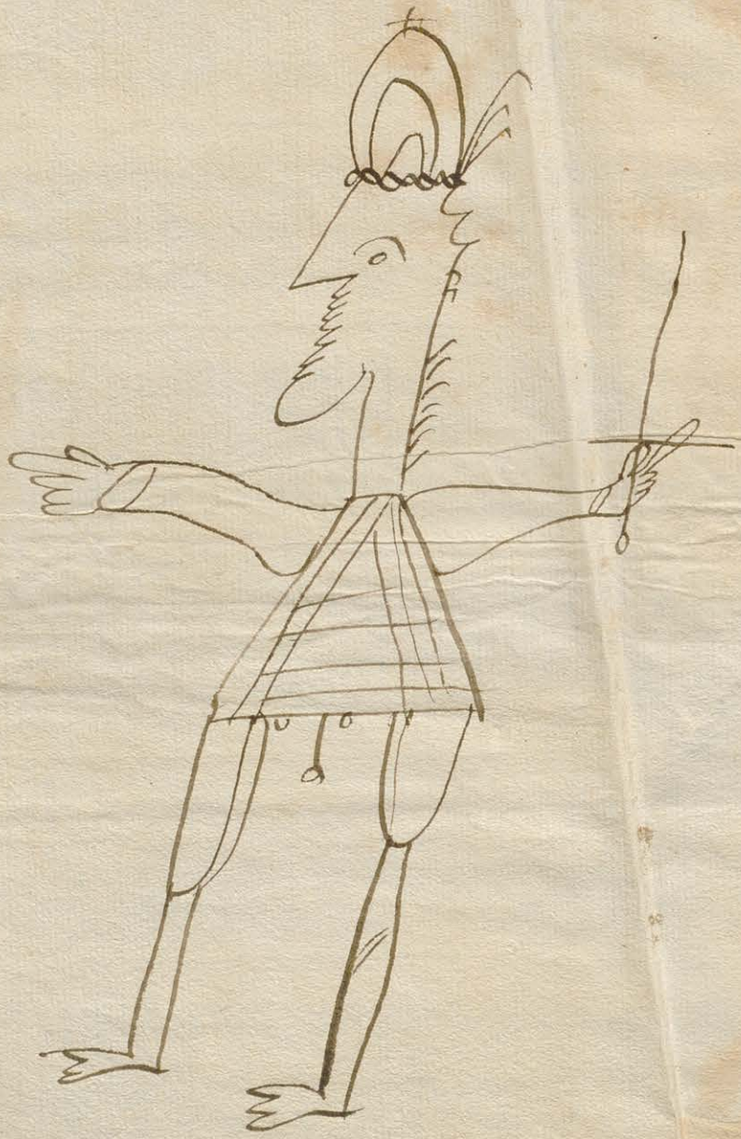

IO. PHILOP. PA